P. AMBROGIO DA SPIRA

QUADRAGESIMALE

DE FLORIBUS

SAPIENTIAE

VEN.

1481

P. AMBROGIO DA SPIRA

QUADRAGESIMALE DE FLORIBUS SAPIENTIAE

VEN.
1481

I

BIBLIOTECA CAPPUCCINI PALERMO

I

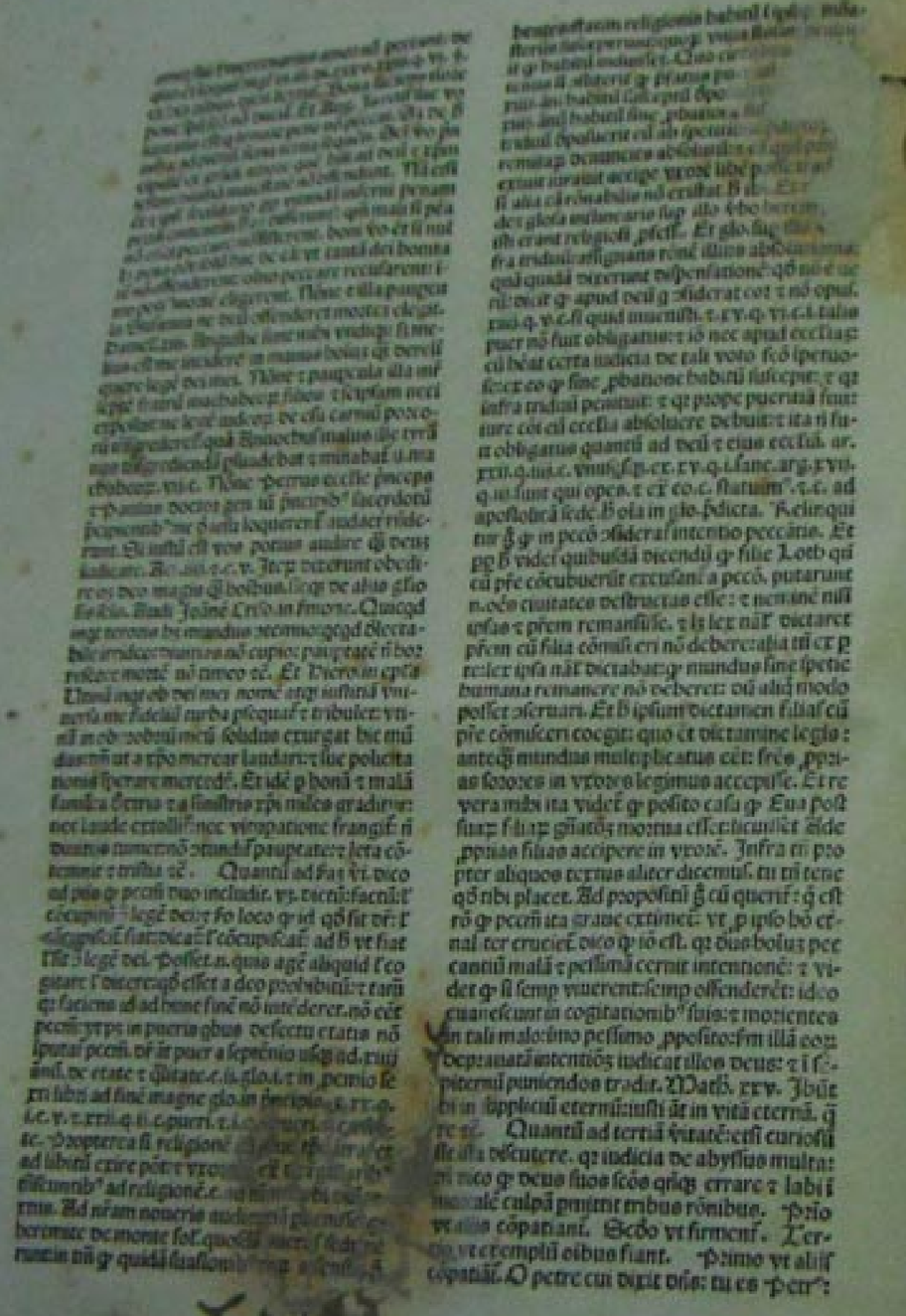

s fup hanc petrā edificabo ecclām mā ferp
mille etos te in tñ ruere potli vt tuū ne glios
[illegible] Rndi pulchre tertū. di. l. c. Aderāsti.
[illegible] ndū inqt nobis est cur oporteā de
[illegible] celle petre dispositi: scille vo
[illegible] deberet: seipsum negare posset. i. nō
[illegible] qđ nanq; i. corde magne actū pietatis
[illegible] dationē cognouim⁹: vt sic g futur⁹ erat pa
[illegible] ecclesie in sua culpa. i. infirmitate deberet
[illegible] aliq; ruinā deboisset. hec ibi. t sunt vba
[illegible] regū omelia vltīa de resurrectione. Jō fcribant antiq; dare tonsurā suis ciuib⁹ quos mitte bant recipere: vt sicut apti reiect; non ita ē facili tonsurā dare. Scđo vt magis firmen Andr. aliū pulcherrimū tertū cadē di. Fidēlis ingt. i. magis firma in fide factus est petro: postq; fide se pdidisse dixerat: atq; ip maiorē i. digniorē gram recepit q̄ amisit: vt g sibi ant infirm⁹ fuerat. i. ad peccandū fieret oibus firmamentū. Et sic interrogatio tentatōe mu tauerat: ceteroq; fidei stabilitate firmauit. Dc nitq; pro solidatate ecclie fidei: ecclesiarū petra dicit. Sicut ait dño. s. Matth. xvi. Tu es petrus t sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā. petra. n. dicit eo q; primus in natōibus. i. gentib⁹ fidei fundamēta ppofuerit: t tanq; sa piens immobile totī ogis. i. ecclie fmanitatia cō pagem. i. soliditatē molēq; i. fortitudinē conci neat. hec ibi. t sunt vba Amb. Tertio fuos suos de' errare permittit: vt sint alios exemplū vt. l. eoz exempla discam⁹ pñiam facē de pec catis. de pe. di. i. ille rex. vbi dicit. Ille rex. s. Dauid tantus ac potēs nec exiguo quidē mo mento manē penes se deliēt pulsus est scias. i. remotus scie de petō. sed pnatura. i. tem pestiua confessione atq; intenso dolore reddit petiā sue dño. s. dicēdo peccaui. t infra. Maturitas itaq; venie, pfūdā regio fuisse pñiaz dēlā nitq; tanti erroris offensam traduxerit. i. de leuerit. hec ibi. Et sunt etiā verba Ambrosij.

De editōe debita fe sapie ꝯsideratio ētia.

Ertio loco

Sapiētie vere con

t gruam conditionē videam⁹. Ubi more solito tres ꝯclones subiungam⁹. vs. Tā supiores q̄ iferio res: si ōnem cupiunt superare insultē: ha sapia os esse ornatos. Scđa ꝯclo est ista. In ore ne olium scripturaz. divina scriptura oibus p̄stantior est: t olium dignissima. Tertia ꝯclo est ista. Nihil tam boiem in vita ornat: sic scia t sacrarū litteraz summa intelligentia.

Que sapia t scientia tam in supiorib⁹ q̄ iferioribus requiratur, conclusio prima.

Accipe primā conclusionē tē. Ubi tres

a veritates ingramus. vs. Prima est ista. Que scia ad subditos regēdos requiratur in supiorib⁹. Scđa que scia t sa pientia requirat in inferioribus. Tertia est suspicio. ppter scandalū vehemēt vera scias t sapie veritatē obnubere. Ad primā tenē dū ad pdās suspiciones tempalibus: vt sunt dās terraz: t corpalibus: vt sunt pces carnales: ac bus fiet inferius satis mentio seria secta ob te de passione. t seria tertia terre. vbi c. fidē de suspicionibus spūalibus: vt sunt cēs t odo cu ram animaz habes dicam⁹. Et pono hīc vltam gitulez q; in ēlibet pceptō ds esse scia sufficiēs etsi nō possit esse scia excellēs. Dec regula p batur. cē de renū. cōsuL. ꝯ. pro defecta. vbi dī sic. Pro defecta sufficiēte plerūq; pōt qs pc tere cessionē. qz cū ipsa. Licentia circa spūalia administratōs sit pessime nocia: t circa cura spūalia opportuna: pcipue q; ds cōmissi sibi eccle siam regere in verūq. t spūalibus t spūalib⁹ sa lubriter ei. t ecclesie renūciat si scias in q̄ ipaz regat ignōat. Tu. n. inqt dās. s. Odie me scias repulisti: t ego te repellā ne sacerdotio fūgari mihi. Qđ etsi deliderāda sit eminēs scia. i. pa storis in eo tñ sit spetens tollerāda. qz. i. pria scia sm apām inflat. i. flagbire facit. t. q. vi. ii. Charitas aūt edificat: t iō imperfectū scientie supplet pōt pfectio charitat. hec ibi. vsq ad. ꝯ. ,ppter malitiā aūt plebis tē. Tria. n. in cpo t in oibus ad sacros ordines pmouendos req runtur. Letatis maturitas: mor; grauitas: t ia rum scia ingrenda. cē de elect. cū in cunctis. vbi dī sic ad tram. Cū in cunctis sacros ordinibus. i. pmouendis ad sacros ordines t eccliā sticis sint etatis maturitas: morū grauitas: et ia rus sit scia requirenda. multo fortius in epo hec opz inquiri: qui ad curā pstitus alios tuz in seipso ds ostendere: qualr alios in domo dei o porteat cōuersari. Ea ,ppter ne qđ de qbusdā pro necessitate tēpoꝝ factū est trahat⁹ a poste rio in exemplū presenti decreto statuimus: vt nullus in epm eligat: nisi tam triginta annos etatis exegerit: t de legitimo matrimonio sit na tus. Qui etiā vita t scia cōmendabilis demōstretur. hec ibi. vsq ad. ꝯ. Cū vero electus fue rit tē. Cōcordat huic tex. ō etas. t qualc. q̄uis vbi glo. sup verbo defectū dicit sic. Tria ꝯcipue requirunt in epo litteraz scientia: etatis maturitas: t grauitas mor;. Adde quartū. s. q̄ natus sit de legitimo matrimonio. ii. de elect. cū in cunctis. t. c. cā te. tē. hec glo. In dicto n. c. Quia ponit de ōdam epo q nūq; audiuit grā maticā. t iō decretū est postea: vt defectus līa rum impediat electionē epi. t si iam ,pmotus fuerit ab pontifical officio exercitōe t adminis tratione ecclie in q̄ promot⁹ est ammoueat. vt i dicto. c. Quia in fine. Si aūt quer⁹ q̄ sit ista scia sufficiēs necessaria. dico q; illa est q̄ seruat modum t ritus t crecmonia cuiuslibet sacrarū t ordinū. Exemplū sacerdos inquantū ꝯputa tus est ad celebrandū diuinū offīū tenet scire

Bene dicat pla
pie regnabo ꝙ parati est vobis ab
origine mundi. Matth.xxv. Mol
tibus Ecce secundū vōz Isa
gelii expectant est ad oēs fe lapsuros sic
hic te vere do libi sapie ciuia odeffacti car
nalitate vincere abolicq; paganis: vt nō i
uerta ꝙ sic cessat mercatū ꝙ Matth.v. ob
dit oēs. Sancte: exultate: gl̄ merces vra
copiosa est i celis. Et Apoc.iii. Esto fidel vsq;
ad mortē dabo tibi coronā vite. v. Jā. xxvi.
Sedebit ppls me⁹ in pulchritudine pacis: et i
habitacūlis fidutie et in requie opulenta. Ps.
Erunt ibi et gloriabuntur oēs qui ādē oder
Ite maledicti in ignē eternū. Matth.xxv. Pa
ter iuste mundus te non cognouit: ego
ꝙ sciui hec: et facient libi et ego tibi. Lege
gentilis. Jā. vii. Oēs ergo non mouebit: et
ignis ergo nō extinguet. Vende ergo tu sapi
entia populis ignis tē. Jn gl̄ sacratissima vbo
rum et oēs eterne: et generali iudicio videbimus
tremenda. vt.

Judicio eterni secularium emittatur.
Judicio eterni stupendum qualitatum.
Et iudicio eterni vltimū terminabitur.

De octāua: iudicii eterni videratō prima.

Nemo iudicio eterni necessaria cui
p tatē videat⁹. vbi mox solūto tres cō
clines facient⁹. vt. Pōa zelo ē ista
vt hō gubernatio oblat: et arrepimur ad vi
bil relinquat necesse est vt alibi i tēpe aia et cō
pus sint ad tribunal ihū pitent: et finale iudi
cent. Scōs zelo ē ista. Lex iudicii eterni
sit volūtas dei omnipotentissimi ei ab oib⁹ erit
pfecta ignorātia. Tertia zelo ē ista. Si iusti
t hō vix erit in iudicio pauēt extremi: qd
fiet⁹ nobis peccatoribus qui eternas pe
nas debemur pati in eternum.

Quibus modis probari potest iudicii ex
tremi futurum esse: conclusio prima.

Cōpe. primo scōm⁹ tē. ad ii. vbi sic
ing⁹ m⁹ ē. v. Pōa vide ne. ōt tē ꝙ
tia ista peccā ꝙ magne oratiōi dī. Scōa

ratio. Ne possit aliq̄ mō euadi ꝙ ho ira
rip deat oēs vltiōnē. Tertia ratio. Ne
ro eternū iudicū nō esset ita bonitatiue tpa
lentū. Quinto ad primā ratiōnē. dico ꝙ tria
sunt pcā principalia: pp q̄ primatus tradit⁹ de
p. Jesu. Dī. qd est in mūdo: aut ē cōcupisc car
nis aut concupisc oculoꝝ: aut superbia vite. oē
pcm aut est luxuria: et hec luxuria: aut auari
tia tē⁹ aut superbia tē⁹ ydolo. Scōm B
ria pcā tria sunt horribilia iudicia dei: prima
iudicū ā seculo est 3 angelos in eos ervasse i
bellio. Apoc.xii. Factū est pl̄ū magnū i celo
et draco. Et pectus est ille draco serpens an
tiquus q̄ vocat⁹ diabolus: et sathanas q̄ seducit
vniuersū orbē. pcer⁹ est in trā: et angeli ei⁹
cū eo missi sunt tē. Et de 8 satis in nro vinculo
Et 8 iudicium pnd sentē est 3 pcōm superbie. oēs
n. doctor theologi tractatores recolūt. vt dic
et dīa Bona. di. v. secūdi. Sūp. q̄ oēs angeli
apostatantes superbia et elatione apostatarunt.
Et in mō superbiendi fuit oppositū diuersitas:
vt ibi plenius doctor oīdit. Quādo. n. dicit q̄
Lucifer primo et principaliter superbiuit: dicūt n
ma iubdi potestati. Inferiores vo sc. superbie
runt: q̄ voluerūt luciferi similes erunt. sc. Ador
dē superbisc q̄ mulieri superbienti similis. Sed
hic modus nō placet vōo Bona. et rōnē nēo i
ordinate appetit aliq̄ bonū sue alti⁹ q̄ sibi: et
p mis suis debuerunt inferiores libertate sua
appetē q̄ lucifer. Quid ait dicit q̄ et inferiores
angeli ꝓpriā excellentiā et libertate superbiēdo
cōcupierūt: intantū ad illā gaudere n posse
sine superbia luciferi q̄ erat eoz ordinis excellē
tior. Jā. xiii. Tu sigillū similitudis plen⁹
sapia pfecte pulchritudis i paradiso dī⁹ fu
isti: lucifere adhesisti et sic ꝓpria superbia pecca
uerunt q̄ et ꝓpria voluntate alios superbe ad
duxerunt. Et p placet vōo Bona. Jō nō q̄ pa
ceps spiritū reprobor⁹ suoꝝ nāli attendens
firmitatē et excellentiā: sine merito alios vo
luit superb⁹ ōdinare: nec cupiā fabricē tē. In
feriores vo superbiendo appetē mīne suā sibi
ciē suoꝝ nāli firmitatē considerātes cōcerari
sibi superbie luciferi monstrata q̄ sub vbra illi⁹
si cupiā mīstrarent: sic ꝙd nō sub illo potirent
voluntaria libertate: qua sub vno vōo se neq
si posse videbāt. Et sic ꝓpria voluntate superbie
runt: sine merito volauit duplicari. Et q̄nto
si appetere posse sicut lucifer: si debito mō ap
penerit rebellē: fit: vt nō tm appeterēt vo
pantican sicut lucifer: q̄ sic tm peccauerit sicut
et lucifer q̄re tē. Scōs iudiciū sonē ē. Beati
vt vbi ni. Videō it q̄ multa malitia boluz ecē
libere electa cogitatio boia ictā ecē ad malū
ol tūc penituit eū fecisse bolem: et ait. Delebo
bolez quē creauī a facie tre tē. et introduxit eū di
luuii ad delendā omnē carnē. Sz quomō pe
nituit deū eū sine tristitia q̄ peniē nō possit:

dico q̄ ō ol vel penituisse: q̄ opa penitētio
rib⁹ sic. et bolez peniē facient q̄ videt opa q̄
rū fini cogt et intentiō agētis ob q̄rent aliq̄
gnia illi⁹ penitudis oīdant. Dic et sili⁹ de⁹ bila
nū gen⁹ ō delebō eū finē. et intentiō ipsi⁹ agētis
qō est ipsemet cernēs oppugnari signa penitu
dinis oīdit: ga irati mosē gorēa. Hoc iudicium
fiatur predicēs vltionū sup vniuersā terrā mi
fiet: ola vindicta fiebat q̄ extra archā erāt. Bz
q̄ culpa dicēs pl̄ Ambro. pauper aliū vt sic
ultimo ꝓderent. Ne miseris alio mō. Fecisti
de⁹ hoc ipsum in maiorē pcōz mūdi detestatio
nem. Tūc ū alia non ꝓ se sēs, ꝓpter bolez fa
cta sint: nō solū bolez sēs et cuncta illi ōsentia
voluit in ꝓpetuū terrore et detestatiōē sempi
terna vltionis ālere piter sume. Et bipsum
iudicium alia mea facta ē 3 pcōm luxurie. O ma
lediera luxuria: nō tm ꝓpter te mūdus vltionis
pōt⁹ alia q̄dāmō infinita sunt subsecuta mala
Propter te Samson fortissim⁹ a Dalida mere
trice decepto est: et morte finiuit. Judicū. vi.
Propē te Dauid sanctissim⁹ in Bersabē se la
xante ecardescēte: adulterū et homicidū sem
fle. ii. Reg. xi. Propter te Salomō sapientissimus
infamiat et idolatrauit. iii. Reg. Propē te strenu⁹
capitane⁹ Holofernes a Judith capite est trū
catus. Judith. xiii. Propē te duo ꝓbitissimi iudi
ces senes Susannaz falso calūniantes: gladio
perierūt. Daniel. xiii. Propē te Tamar regina
qa ex adulterio accepit ignē est iudicata. Reg.
xiii. Propē te Sodoma et Gomora igne z
sumpte sant. Gen. xix. Quid multis moꝝ. O
greci vbi Troia magē Jā leges vbi troia fuit
resecādaq; falce ꝓp petā luxurie. O italia tot
ānis flagellata pestē testimoniū tuaz luxuria
rum pbe. O bōicidia et infamatōes. et piecula in
numera religiosoꝝ et secularū ūre ñ clamatē
Nōne hodie mūdus vndiq; luxuria fetet. O
nares dei quō tantā fedītatē sufferre potestis?
Miserē nobis eterne de⁹. cognūsti. n. fig. situz
nīm: recordat⁹ quoniā puluis sum⁹. Jā Greg⁹ i
dialogo ait. Carnal⁹ delectatio mentē quā insi
cit obcurat: vt videt veri lumiō claritatē ñ va
leat sed vnde inferi⁹ delectat inde caligīē ad
supna patiat. Et idez in libro moz. Dedit inge
filiū bolum ale curā negligūt: curā aut carnis
pficiūt i oi desiderio. Neq; n. peccare metuūt
sed puniri. Nec virtuti cordis dat operaz; va
litudini corporis: imo et voluptati. hec ille. Jā
Innocent⁹ de vilitate conditiōis bilane sic in
clamorē ꝓrūpit. O extrema libidinis turpitu
dō q̄ non solū mentē effeminat: sz et corp⁹ ener
uat. non solū maculat alaz: sed fedat plonam
Oē nanq; petā q̄cunq; fecerit hō extra cor
pus fiūt: q̄ aut fornicat in corpus suuz pec
cat: semp illā precedit ardor et petulātia: semp
concomitant fetor et īmunditia: semp sequunt
dolor et pēa. Tertiū iudiciū generale nūdā

factum est. Expectat autem marinos ille mon
re apud deū seruos: et bō anīmā suā. Matth.
xxv. Jte maledicti in ignē eternū. ꝛc. Hec lo
quel ad eos in ira sua: et furore suo turbabit
eos. Et ide. Quis nouit potestatē ire tuā: aut p
timore irā tuā dinumerare. Jō Apoc. vi. Dicūt
montib⁹ cadite sup nos: et rupib⁹ opite
nos. Et Jaco. v. Agite nūc diuites plorate vla
tates in miserijs vris q̄ aduenient vobis. Diui
tie vre putrefacte sunt: auz vīe eruginauerūt
erugo eoz erit vobis in testimoniū: et māducā
bit carnes vras sicut ignis tē. Et de hoc iudi
cio sumo est ad pīs sermo. ūre ꝓ satis summa
veritat. Quantū ad secūdā veritatē dico q̄
Quia simplici fide iudiciū eternū fieri debē
assentire debem⁹: imo vt rectius ḡrādā rabiē
mundi hanc sibi paradisū obtinebā: q̄ eterna
nūl iudiciū fieri potuit medio decursu. C.
auctoritate: rōnē exēplo. Auctoritate q̄dē ꝓ
veteris: deinde noui testi. Et clarius quoad po
tero declarabo. Accipe ꝓmā veteris testamēti
auctoritatē. Audi Job. c. xix. Scio inq; redēp
tor meus viuit: et in nouissimo die de tra surr
cturus sum: et rursum circūdabor pelle z carne
mea: et videbo deū saluatorē meū. Et idē. c. xx
iii. Cunctis inq; diebus quibus nunc milito expe
cto donec veniat immutatio mea. vocabis me: et
ego rīdebo tibi tē. Scō loco audi Ezech.
xxvii. c. Hec dicit dīs oīlibus bis. Ecce ego i
tromittā in vos spīm et viuetis: et dabo sup vos
neruos: et succrescē faciā sup vos carnes: et sup
extendā in vobis cutē: et dabo vobis spīm et vi
uetis: et scietis qa ego dīs. et ingressus est in eos
spīus: et vixerūt: et steterūt sup pedes suos exer
citus grādis tē. Tertio loco audi Malach.
c. iii. Ecce dies veniet succēsa quasi camin⁹: et
erūt oēs superbi: et faciētes iniquitatē vt stipula: et
inflāmabit eos dicit dīs exercituū: et nō dere
linquet eis radicē neq; genūs. hec ille. Audi
ḡrto loco Jā. c. lxv. Ecce inqt serui mei come
dēt: et vos esurietis. Ecce bibēt serui mei: et vos
sitietis. ecce serui mei letabunt: et vos confun
mini. Ecce serui mei laudabūt ꝓ exultatiōe cō
dimt: et vos clamabitis ꝓ dolore cordis: et ꝓ con
tritōe spīus vlulabitis. Dec sufficiāt qui clamabūt
sunt. Accipe mō auctoritatē noui testamēti
ti. ꝓ Matth. c. xii. Viri niniuite surgēt i iudicio
cum generatōe ista: et dēnabūt eā tē. Se
cūdo Joa. c. v. Et ꝓcedent q bona fecerūt in re
surrectionē viteq; bo mala egerūt in resurre
ctionē iudicij. et. c. xi. Resurget frat⁹ tu⁹. dīt ei
Marta. Scioq; surgā i resurrectōe in nouissimo
die. Tertio audi apīm. i. Cor. xv. Ecce my
steriū vobis dicoꝝ: oēs quidē resurgem⁹ sed nō
oēs immutabimur: ecce q̄ sequunt. Et ides ad
phil. iii. vñ expectam⁹ saluatorē nīm qui reformabit
corpus bilanitatis nre: figurati corpi
claritatis suc. Quarto loco audi ēngelista

Cope tertiā actionē. vt. Si iusti bone
ficijs vsuētes iudicij pauēt extremū
gd facer. debent miseri peccatores gemere pēas
debent pati in eternū. Quantū. n. ad vestigia
iudicij glorificant factū iustificū babē. Piero.
audi quid dicat. Deus comedit sine bibit: sine
cibo quid vocat. Deus comedit sine bibit: sine
potu quid voc

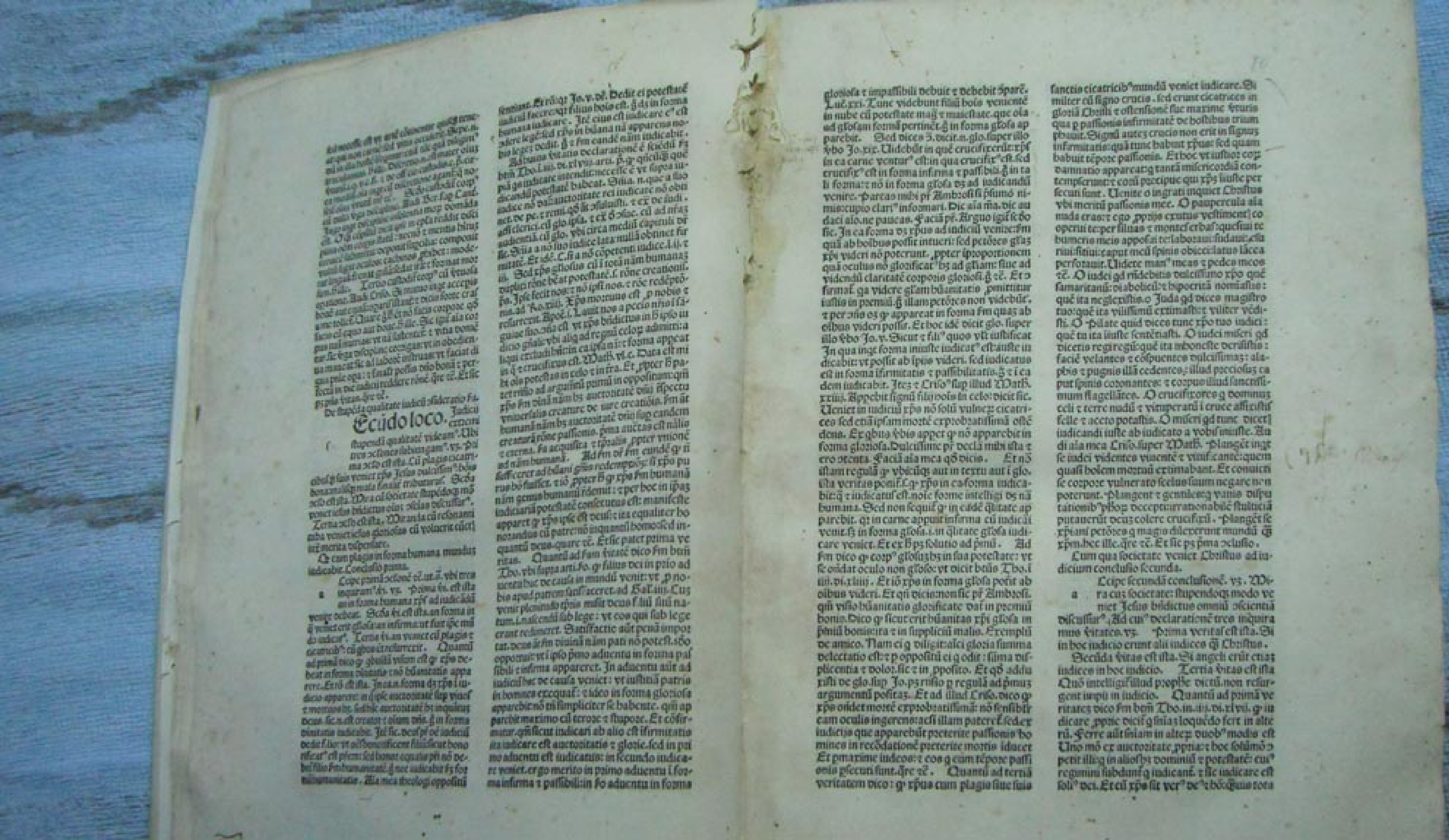

[illegible]

Secundo loco. Iudicii extremi stupendam qualitatem videamus. Ubi tres conclusiones subiungamus. vs. Prima conclusio est ista. Cum plagis cicatricibus suis veniet xpus Jesus dulcissimus bonis bona malis mala finaliter tributurus. Secunda conclusio est ista. Mira cum societate stupendoque modo veniet Jesus benedictus omnium conscientias discussurus. Tertia conclusio est ista. Miranda cum resonanti tuba veniet Jesus gloriosus cum voluerit cuncti iuxta merita dispensare.

Quo cum plagis in forma humana mundum iudicabit. Conclusio prima.

Accipe primam conclusionem etc. ut. ii. ubi tres inquiramus. vs. Prima vi. est ista an in forma humana xpus ad iudicandum venire debeat. Secunda vi. est ista. an forma in qua veniet erit gloriosa an infirma: ut fuit ipse mundo iudicatus. Tertia vi. an veniet cum plagis et cicatricibus cum quibus ut resurrexit. Quantum ad primum dico quod quantum visum est quod xpus debeat in forma divinitatis et non humanitatis apparere. Et ratio est ista. In ea forma debet xpus in iudicio apparere in qua ipse auctoritatem super vivos et mortuos habet. sed hanc auctoritatem habet inquantum deus. sic enim est creator et omnium dominus. ergo in forma divinitatis iudicabit. Item sic. deus pater ad iudicium dedit filio: ut omnes honorificent filium sicut honorificatur est patrem: sed honor equalis patri non debetur filio secundum humanitatem. ergo nec iudicabit secundum formam humanitatis. Alia mea theologi oppositum sentiant. Et ratio quia Jo. v. dicit. Dedit ei potestatem iudicium facere: quia filius hominis est. ergo debet in forma humana iudicare. Item eius est iudicare cuius est condere legem: sed xpus in humana natura apparens nobis legem dedit. ergo et secundum eandem naturam iudicabit.

Ad huius veritatis declarationem est sciendum secundum Thomam. i. iii. di. xlvii. arti. primo quod quicumque quem pia quis iudicare intendit: necesse est ut supra iudicandum potestatem habeat. Secunda. n. quae a suo iudice non dat auctoritate rei iudicare non obtinet. de pe. et remi. quod sit consuluisti. et ex de iudi. affi clerici. cum glo. ipsa. et ex de consue. cum ad nostram audientiam. cum glo. ubi circa medium capituli dicitur. Sed a non suo iudice lata nullam obtinet firmitatem. Et idem. C. si a non competenti iudice. l. ii. et iii. Sed xpus gloriosus cum in totam naturam humanam duplici ratione habeat potestatem. s. ratione creationis. Ipse fecit nos: et non ipsi nos. et ratione redemptionis. ad Ro. xiii. Xpus mortuus est pro nobis et resurrexit. Apoc. i. Lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Secunda est ut xpus benedictus in hoc ipso iudicio generali ubi aliquid ad regnum celorum admitti: aliqui excludi habent in ea ipsa natura: et forma appareat in qua et crucifixus est. Math. vi. c. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Et propter hoc patet ratio ad argumentum primum in oppositum: quia xpus secundum divinam naturam habet auctoritatem divinitatis respectu universalis creature de iure creationis. secundum autem humanam naturam habet auctoritatem divinitatis super eandem creaturam ratione passionis. prima auctoritas est naturalis et eterna. secunda acquisita et temporalis propter unionem ad naturam humanam. Ad secundum dicendum quod si sufficeret ad humanam generis redemptionem: si xpus purus homo fuisset. et ideo propter hoc quod xpus secundum humanam naturam genus humanum redemit: et per hoc in ipsam iudiciariam potestatem consecutus est: manifeste apparet quod xpus ipse est deus: et ita equaliter honorandus cum patre: non inquantum homo: sed inquantum deus. quare etc. Et sic patet prima veritas. Quantum ad secundam veritatem dico secundum Thomam. ubi supra arti. secundo quod filius dei in primo adventu hac de causa in mundum venit: ut pro nobis apud patrem satisfaceret. ad Gal. iiii. Cum venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum. i. nascendum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret. Satisfactio autem penam importat. deus autem secundum divinam naturam pati non potest. secundo opportuit ut in ipso primo adventu in forma passibili et infirma appareret. In adventu autem ad iudicium hac de causa veniet: ut iustitiam patris in homines exequatur: et ideo in forma gloriosa apparebit non tamen simpliciter se habente. quia apparebit maximo cum terrore et stupore. Et confirmatur. quia sicut iudicari ab alio est infirmitatis ita iudicare est auctoritatis et glorie. sed in primo adventu est iudicatus: in secundo iudicare veniet. ergo merito in primo adventu in forma infirma et passibili: in secundo adventu in forma gloriosa et impassibili debuit et debebit comparere. Luc. xxi. Tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. que omnia ad gloriosam formam pertinent. ergo in forma gloriosa apparebit. Sed dices contra. dicit. n. glo. super illo verbo Jo. xix. Videbunt in quem crucifixerunt: xpus in ea carne venturus est: in qua crucifixus est. sed crucifixus est in forma infirma et passibili. ergo in tali forma: et non in forma gloriosa debet ad iudicandum venire. Parcas mihi pater Ambrosii si presumo nimis: cupio clarius informari. Dic alia mea. dic audaci alio. ne paucas. Faciam pater. Arguo igitur secundo sic. In ea forma debet xpus ad iudicium venire: secundum quam ab hominibus possit intueri: sed petrones gloriam xpi videri non poterunt. propter improportionem quam oculus non glorificatus habet ad gloriam: sive ad videndum claritatem corporis gloriosi. ergo etc. Et confirmatur. quia videre gloriam humanitatis permittitur iustis in premium. ergo illam petrones non videbuntur. et per consequens oportet quod appareat in forma secundum quam ab omnibus videri possit. Et hoc idem dicit glo. super illo verbo Jo. v. Sicut et filius quos vult iustificat. In qua inquit forma iniuste iudicatus est: iuste iudicabit: ut possit ab ipsis videri. sed iudicatus est in forma infirmitatis et passibilitatis. ergo et in eadem iudicabit. Item et Crisostomus super illud Math. xxiiii. Apparebit signum filii hominis in celo: dicit sic. Veniet in iudicium xpus non solum vulnerum cicatrices sed etiam ipsam mortem exprobratissimam ostendens. Ex quibus verbis apparet quod non apparebit in forma gloriosa. Dulcissime pater declara mihi ista et ero contenta. Faciam alia mea quod dicis. Et non istam regulam quod ubicumque aut in textu aut in glo. ista veritas ponitur. s. quod xpus in ea forma iudicabit: quia et iudicatus est. nomine forme intelligi debet natura humana. Sed non sequitur quod in eadem qualitate apparebit. quia in carne apparuit infirma cum iudicari veniet. sed in forma gloriosa. i. in qualitate gloriosa iudicare veniet. Et ex hoc patet solutio ad primum. Ad secundum dico quod corpus gloriosum habet in sua potestate: ut se ostendat oculo non glorioso: ut dicit beatus Tho. i. iiii. di. xliiii. Et ideo xpus in forma gloriosa poterit ab omnibus videri. Et quod dicis: non sic pater Ambrosii. quia visio humanitatis glorificate datur in premium bonis. Dico quod sicut erit humanitas xpi gloriosa in premium bonis: ita et in supplicium malis. Exemplum de amico. Nam ei qui diligit: alicui gloria summa delectatio est: et per oppositum ei qui odit: summa displicentia et dolor. sic et in proposito. Et quod adduxisti de glo. super Jo. patet responsio per regulam ad primum argumentum positam. Et ad illud Criso. dico quod xpus ostendet mortem exprobratissimam: non sensibiliter eam oculis ingerens: ac si illam pateret. sed ex iudiciis que apparebunt preterite passionis homines in recordationem preterite mortis inducet. Et per maxime iudeos: et eos qui eum tempore passionis persecuti sunt. quare etc. Quantum ad tertiam veritatem dico: quod xpus cum plagis sive suis sanctis cicatricibus mundum veniet iudicare. Similiter cum signo crucis. sed erunt cicatrices in gloriam Christi et ostensionem sue maxime veritatis qua per passionis infirmitatem de hostibus triumphavit. Signum autem crucis non erit in signum infirmitatis: quam tunc habuit xpus: sed quam habuit tempore passionis. Et hoc ut iustior corporum damnatio appareat: quia tantam misericordiam contempserunt: et eorum precipue qui xpus iniuste persecuti sunt. Venite o ingrati inquiet Christus ubi meritum passionis mee. O paupercula alia nuda eras: et ego propriis exutus vestimentis cooperui te: per silvas et montes erbas: quesivi te humeris meis apposui te: laboravi: sudavi: esuriui: sitivi: caput meum spinis obiecti: latus lancea perforavit. Videte manus meas et pedes meos etc. O iudei quid respondebitis dulcissimo xpo quem samaritanum: diabolicum: et hipocritam nominastis: quem ita neglexistis. o Juda quid dices magistro tuo: quem ita vilissimum extimasti: et viliter vendisti. O Pilate quid dices tunc xpo tuo iudici: quem tu ita iniuste sententiasti. O iudei miseri quid dicetis regi regum: quem ita inhoneste derisistis: faciem velantes et conspuentes dulcissimam: alaphis et pugnis illam cedentes: illud preciosum caput spinis coronantes: et corpus illud sanctissimum flagellantes. O crucifixores qui dominum celi et terre nudum et vituperatum in cruce affixistis felle et aceto potastis. O miseri quid tunc dicetis iudicandi iuste ab iudicato a vobis iniuste. Audi alia mea Criso. super Math. Plangent inquit se iudei videntes viventem et vivificantem: quem quasi hominem mortuum extimabant. Et convicti se corpore vulnerato scelus suum negare non poterunt. Plangent et gentiles: quia vanis disputationibus philosophorum decepti irrationabilem stultitiam putaverunt deum colere crucifixum. Plangent se xpiani petrones quia magis dilexerunt mundum quam xpm. hec ille. quare etc. Et sic patet prima conclusio.

Cum qua societate veniet Christus ad iudicium conclusio secunda.

Accipe secundam conclusionem. vs. Mira cum societate: stupendoque modo veniet Jesus benedictus omnium conscientiam discussurus. Ad cuius declarationem tres inquiramus veritates. vs. Prima veritas est ista. Si in hoc iudicio erunt alii iudices quam Christus.

Secunda veritas est ista. Si angeli erunt etiam iudices in hoc iudicio. Tertia veritas est ista. Quod intelligitur illud propheticum dictum. non resurgent impii in iudicio. Quantum ad primam veritatem dico secundum Thomam. in. iiii. di. xlvii. quod iudicare proprie dicitur quod sententiam loquendo fert in alterum. Ferre autem sententiam in alterum duobus modis est. Uno modo ex auctoritate propria: et hoc solummodo competit illi qui in aliis habet dominium et potestatem: cuius regimini subduntur qui iudicantur. et sic iudicare est solius dei. Et cum xpus sit verus deus et homo: quamvis tota

[illegible]

ista sic in vitā cōtā. Jn Innocētij ꝺ vilitate cōdicionis humane clamat. Quis nō timeat istud e xamen in q̄ ꝺ est accusatus: aduocat' iudex. Accusabit.n. cū dicet. eluriui: nō dedistis mihi mādūcare. Iudicabit.n. cū dicet. q̄ gdā vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Iudicabit: cū dicet. ite maledicti in ignē eternū ꝑ ille. Et hec sufficiant ꝑ pnti scl̄one. De accusatoribꝰ at q̄ erunt in die iudicij: scl̄one sequenti. Nimia.n. pfixitate q̄tū ad vnā scl̄one spectat visus eōꝝ: si illos accusatores ibac scl̄oe posuisses. qr̄ cē.

De terminabilitate dīni iudicij ꝯsideratō tria.

Ertio iudicij extrēi vltimā terminabilitatē videaz'. vbi tres alias scl̄ones subiungem'. vj. Pma scl̄o ē ista. Lugubris miserabilisq̄ oīuꝫ dānatoꝝ loc' nullus recti' assignand' est: q̄ tartaroꝝ: spiritualis reprobo' ꝯfelix bitatio. Secūda scl̄o est ista. Felicissim' amenissimusq̄ oīum beatoꝝ loc' nullus ꝯueniēcior atq̄ dignior q̄ s. limi dei ꝛ xpi ei' triūphalis empirrei celi iocūdatio. Tertia scl̄o est ista. vltio extremi iudicij sine datorū fuit creatoꝝ fcā per fecta purgatio: ita post iudicij erit oīuꝫ ꝯgrua facta innouatio.

De loco iudicij ꝛ dānatoꝝ conclusio prima.

Accipe pmā scl̄one cc. ut. ō. Ad c' declaratiōꝫ tres ingram' vi. vj. Prima vi. est ista. q̄ ꝛ q̄ erūt voces tp̄e iudicij peccōres ad mortē: ad mortē vociferātes. Secūda vi. ē ista. in q̄ loco fiet iudicij extremi ista rigorosa exaiatio. Tertia vi. ē ista. q̄ erit post iudicij oīuꝫ dānatoꝝ locus ꝛ ꝓpria bitatio.

Qtū ad pmū dico q. xij. erūt tp̄e iudicij voces clamātes oēs ad mortē: ad mortē mīsos peccatores. Pma vox erit ꝓprie scl̄e. Secūda vox erit oīuꝫ scōꝝ. Tertia vox erit oīuꝫ spiritū reprobo'. Quarta vox erit oīuꝫ oppssioꝝ. Quīta vox erit oīuꝫ infidelium. Sexta vox erit oīuꝫ ãgelo'. Septīa vox erit oīuꝫ elemēto rū. Octana vox erit oīuꝫ creaturaꝝ. Nona vox erit oīuꝫ scripturaꝝ. Decīa vox erit oīum dīnoꝝ secretoꝝ. Undecīa vox erit ꝓpriorum peccōꝝ. Duodecīa vox erit oīuꝫ mysteriorum.

Pma iq̄ vox erit ꝓprie scl̄e. ad Ro. ij. Testimoniū ill' reddēte scl̄a ipsoꝝ: cogitationū ac culpaniū: ꝛ ꝯsendēte scl̄a i dic iudicij: cū iudicabit dn̄o occulta hoīuꝫ. Et rō ꝯ hn̄ Tho. i. iii. dis. xliij. q. ij. cū dicit ꝯ ꝛ fcō reddēda sit i die iudicij rō. Math. xii. Amē dico vobis q. de oī ꝟbo qd̄ locuti fuerit hoīes sup̄ trā i die iudicij rd̄dēt rōnē. Est de ꝟbo a fortiori de fcō. q. voces sūt eaꝝ: q. sūt i alā passionū note. ꝑ piarmenias necesse ē: vt oīa scripta sint i cōtib' nr̄is. Sz hic q̄ro an mali videbūt opa bona q̄ fecerūt. Ro an boni videbūt pecā q̄ aliq̄s cōmiserūt. Tertio an vnus potīt videre q̄ erūt i scl̄a alteri'. Ad pmū dico ꝯ hn̄ Tho. vbi. ō. q. oīa bona que

[illegible]

mō ꝑ quos qd̄ potuo ꝓp limpiditatē potīt vt' videre in mēte alter' scilicet illud corp' est pulch. hec ille. Et idē tenet Scotus. plurē. n. ꝯbuc mā dic in. iii. di. xlviii. Jdē ꝛ Richar. Et hec Tho. in iii. di. xliii. ar. v. q. i. dic sic. Vn' scl̄e nr̄e erūt q̄ qdā libri: res gestas ꝯtinēt: ex q̄bꝰ iudicij pcedēt: sicut etiā in iudicio bīlario registra vtunt. Apoc. xx. Et libri ingt aperti sūt: et alius liber aperto' est liber vite: ꝛ iudicati sūt mortui: ex his q̄ scripta sūt in libris. Libri aperti: vt exponit Aug'. xx. ꝯ cūm. hoc significat libros noti ꝛ veris testis: in q̄bus dē' ostēdit q̄ mālata fieri iussit. Vn' ꝛ Richar. dō victoꝝ mālata. Eoꝝ corda erūt q̄ q̄dā canonū decreta. Per libꝝ ꝯo vite intellig' scl̄e singulorū q̄ vnūsq̄ singularē liber vitē' q̄a vnūsq̄ te dīna fuit: vt cūcti ad memoriā sua fcā ꝛuocēt ꝛ ꝟ vis inq̄tū ad memoriā hoī reducēt fcā cuius liber vite dr̄. Vel ꝑ pmos libros scl̄e singlorū intelligunt. ꝯ hn̄ ꝟo sma iudicis in ei' pnūdicia dscripta. Et pp ꝟ dic idē. q. sc. nr̄e est ill' sma cr: cē iusta vt oīb' nota sit. ꝛ oīb' si iusta sma cr: nō oīb' cē nō potīt si merita l demerita oīb' nō nō cēnt. ꝛ merita l demerita oīb' nota cē nō pnt si oīa bona l mala opa cēnt ignta. Quare nr̄ce ē vt vnūsq̄ nedū fcā ꝓpria ad memoriā reuocē sz etiā aliena ei' cognitā subiaceāt: si iusta sma oībus ds cē nota. Et ꝟ idē dic doctor: fiet dīna ꝟtute: vt sma iudicij oīb' iusta appeat. Sz ad ꝟ dic ipse ꝟtus intellect' creati n sufficit. Et iō si i seipsis appeāt ꝑserti pctā ꝓ ꝯtritōnē deleta: ꝟ nisi ꝟtute dīna: ꝓp cām assigñtā: nō ꝟtute hūana. qua a pnitētie ad hītū ipossibile est regressio nālr loq̄ndo. Et si dicēs. si pcōres pctā scōꝝ ītuent: magꝝ erit ꝯfusio scōꝝ: ꝛ ꝯfusio ipoꝝ minuet. Dico q. nō seqū. Nā in scis ipsi vidētes scōꝝ pctā i alieno vitupio: oꝝ suū vitupiū magꝝ attēdētes: augmentabit eoꝝ ꝯfusio. ꝛ in magnā redundabit glam scōꝝ: q. suis meritis ꝛ gra dei illa pctā intēfecerūt. Et ꝟ sufficiāt q̄tū ad pmā vocē ꝯ pcōres clamāte tp̄e vindicte. Secda vox i dic iudicij clamās ꝯ pcōres iustitiā: iustitia a la mōte a la morte: vt ita loq̄r erit scl̄ oēs a tyrānis oppssi ꝛ laniati. Apoc. vi. Clamabūt scl̄ dicētes. vsq̄q̄ dne ver' ꝛ ꝯnocēs: scūdo nō iudicas: ꝛ nō vindicas sanguinē nr̄m: de his q̄ hītant in trā: ꝛ date sūt ill' singule stole albe: dictū est ill': adhuc sustinete modicū tp̄s: dōnec ipleat' numer' fratrū vr̄oꝝ ꝟ ille. O scl̄ martyres. o curia celestis q̄tūdiu i iuriatā: si nūc iustitiā vno ore clamatis: qd̄ iudicij tp̄e faciet: q̄ oīuꝫ pctā cernet: Sap. v. Stabūt iusti i magꝝ ꝯstātia adueꝛsus eos q. se ãgustiauerūt: ꝛ q. abstulerūt labōres illoꝝ cc. dic totū. qr̄ cc.

Tertia vox vindictā clamās erit oīum demoniū. Audi Aug. scl̄issimū. Astabūt ingt oēs ad tribūal tp̄is: ꝑsto erit diabol': ꝛ ꝛcitabit ꝟbꝰ ꝑfessiōis nr̄e: ꝑsto in baptismo. Et obiciet nobis q̄ faciē q. eq. i q̄ peccauim': ꝛ in q̄ loco: ꝛ qd̄ facē dēam'. Dictur' est.n. ille aduersari' nr̄. Eqssime iudex iudica istū cē meū ob cl'pā q. noluit cē tuꝰ

[illegible] passio
[illegible] ob
[illegible] sen
[illegible] ad
[illegible] ad
[illegible] ad

pene. si a dānatis vocib⁹ clamoribusq̄ validis
desiderari mors q̄ ibi eni signū alic⁹ fuissent pen
sis ... maiori. Mināº ho pbat auctē & exē
plo. Audi qd̄ audi Isa. xv. Vox clamabatis
p dolore cordis & p ... ipso vlulabit. O vi
ros dolore ... Venī gd̄ dicit ꝑ penis ifer
ux epulo. Luc. xvi. Veni gd̄ dicit & penis ifer
ni. Pat̄ Abrahā ... Lazar⁹ vt intīgat
extremū digiti sui i aq̄ vt refrigēt linguā meā:
crucior in hac flāma. Apoc. xvi. Estuabunt
ge crucior in hac flāma. Ignis & sulphur: & spūs pcella
holes estu mag̃ ho. Apoc. viii. In dieb⁹ illis q̄rēt
religio calicis cor. Apoc. viii. In dieb⁹ illis q̄rēt
holes morte & nō inueniēt eā: & desiderabūt mo
ri: & fugiet mors ab eis. Jn legit̄ de q̄dā iuuene
delicate nutrito q cū igressus eēt religionē: an
q̄ pfecerit a parētib⁹ molestabat̄: & i prīa fra
trū ... pficeri debēt: dixerit ei. Attēde qd̄ faci
as: delicate nutrit⁹ es rigorē religiōis sustinere
nō poteris. q̄ rn̄dit: pp̄ h̄ ordinē itraui. q: sciui me
delicatū: & nihil aspitatis sustinē posse i ꝯpatiōe
penaꝝ inferni: & iō hanc pot⁹ ordis penā elegi:
q̄ inferni penas sustinē. q̄ &c. Tertio eadē
minor pbat̄ ex eīnitate penaꝝ. Et arguit sic.
vbi ē multaꝝ & diuersaꝝ acerbarūq̄ penaꝝ eē
nitas: ibi ē sūma penalitas. s; in dānatis ē multa
rū diuersaꝝ acerbarūq̄ penaꝝ eīnitas. ḡ ibi sū
ma penalitas. Maior nō. minor ho ps. vz. q̄ pe
na dānatoꝝ sit eīna. pbat̄ auctē ib⁹ multi) & exē
plis. Audi ḡ. dn̄j Deut. xxxii. Ignis ingt̄ succen
sus ē, p succendet in furore meo: & ardebit vsq̄
ad iferni nouissima. Ḣ ē in ppetuū & sine fine. Jt̄
& Judith. xvi. c. Dn̄s ingt̄ dabit ignē & v̄mē in
carnē coꝝ: vt vrant̄ & viuāt: & sentiāt vsq̄ i sem
piternū. Audi Isa. vlt. c. Vermis coꝝ nō morie t̄:
& ignis coꝝ nō extingue t̄. Et idē. c. xxxiii. Quis
poterit stare cū igne deuorāte: aut qs habitab e ex
vobis cū ardorib⁹ sempiternis. Et idē ibidē. Erit
terra ei⁹ in picē ardentē nocte & die nō extinguet̄
in sempiternū. Audi Job. x. c. vbi vmbra mortis:
& null⁹ ordo: s; sempitern⁹ horror inhitat. Audi &
Apoc. xx. Diabol⁹ missus ē in stagnū ignis & sul
phuris: vbi & bestie. i. holes bestiales q̄ adorauē
rūt bestiā. i. pctm̄ holes bestialē faciēs: & pseudo
cruciabūt̄ die ac nocte in scl̄a scl̄oꝝ. Audi: dn̄s
Mat. xxv. Jte maledicti i ignē eīnū. Quid mlt̄
tis moror: qd̄ multa coacer uare nō op⁹ ē: omis
scriptura clamat dānatos cruciari in eīnū. Exē
plū vnū q̄ accipiam⁹. in vitis patrū legit̄ q̄ q̄
dā frat̄ dixit cuidā seni ex scl̄s prib⁹. pr̄ mi. Ni
mis accidiosus sū ... in hac cella stādo. Cui se
nex. Nō vidisti ingt̄ futura tormēta ppetue du
ratura. nā si illa i tuo corde posuisses: si cella vsq̄
ad collū v̄mib⁹ plena eēt patiēter sustineres.
O amatores mūdi. o paupes pctōres. Quid p
fuit vobis supbia: qd̄ diuitiaꝝ pōpa: & iactātia:
qd̄ pciosa corpis indumēta: qd̄ comēsatiōes & cra
pule: qd̄ risus & letitie: qd̄ h̄ oīa & singula nobis
pterierūt: gb⁹ vane & inaniter imo potius dāna
biliter tp̄s nr̄m expēdimus. pchdolor: sine fructu
transierūt h̄ oīa tāq̄ fum⁹: s; heu heu remansit qd̄
cruciabit in eīnū. qz momētaneū ē qd̄ delectat:

eīnū ho qd̄ cruciat. Sz dic mihi cū ignis int̄ ce
tera elemēta sit maxie actiuitatis: & dānati ad mi
nus q̄ntū ad corpa igne infernali cruciēt̄: vt h̄ p
totū audiuim⁹. mirū ē q̄ talia corpa durēt. Dico
q̄ dn̄s q̄ nām cūctis reb⁹ dedit: sic salamādrā i
igne viuē fac̄ s; nām: vt ponit Aug⁹. xxi. de ci.
dī. Sic & dānatos q̄ntū ad iustā penā. Justū q̄p
pe ē vt pena culpe cōrndeat. Apoc. xviii. Quātū
glificauit se: & in delitijs fuit: tātū illi date tormē
tū & luctū. Cū ḡ mortalr̄ peccās: & in illo moriēs
eīnalr̄ peccet: & deū eīnū & infinitū offendat: iu
stissimū ē vt & pena puniat̄ eīna. Sz p certo pr̄
Ambro. apprime miror. q̄ cū multos legam⁹ pie
scelesq̄ vixisse: i fine tn̄ vite fuisse dānatos. mirū
ē vn̄ tāta rigorosa osiat̄ dei iustitia. Legim⁹. n.
de q̄dā heremita q cū mult) vixisset ānis: super
arborē q̄ndā cibo illi⁹ ab auib⁹ mīstrato pniaz
faciēs: accidit vt die q̄dā latronē nouissime cō
uersū a socijs occidi vidēs: & eius aiaz euolasse
clarissime vidit. Et itra se mox cogitare cepit.
Quid mihi āpli⁹ boni potest ꝯferre deꝰ p tātorū
ānoꝝ meoꝝ austēa pnīa: q huic scelestissimo ho
mini p vni⁹ medie hore spacio dedit vitā eīnā.
vadā & ego: & gaudēo mūdo: & dū senescero pe
nitentiā faciā. Sicq̄ deliberās descēdēs cecidit
& mortu⁹ ē atq̄ dānat⁹. Via cara lz iudicia dei
abyssus multa: & de hac mā tāgūt pulcherrie au
ctēs in dn̄ica seq̄nti: tn̄ ad p̄ns pōt hic multiplici
ter rn̄deri. Pōt dici pōt q̄ dū cecidit: ꝯtrit⁹
ē: & q̄ de pctō ē⁹ tali dura & crudeli morte pūi
uit. vel pōt dici q̄ iusto dei iudicio dānat⁹ ē: me
ge de seipso ꝯfidat. l pōt dici q̄ dīna pruidentia
illū i futuꝝ pessimū fieri debē cernebat. & pōt
in inferno mītā mereri penā: mīa mor⁹: ne tāta
puniret penā illū p̄cipitari pmisit: vt p illo tātū
pctō puniret̄. Quicqd̄ tn̄ de h̄ sit: noscat ille cui
cūcta clarescūt. q̄ &c. Tertia rō pbās infer
nū eē: sumit̄ ex ordie toti⁹ vniuersi. Nā. n. cōi
tas: nulli⁹ dānatio tēpalis sine aliq̄ iustitie loco ē
qd̄ maxie pcedētis ē. qm̄ ait dn̄s. maleficos ne
sinas viue sup trā. Ergo & in toto mūdi regno:
de q̄ null⁹ ali⁹ nisi de dn̄s. qm̄ dn̄i ē tra & plenitu
do ei⁹: d; iuste assignari aliqs loc⁹ tormētoꝝ: vbi
dīna iustitia i reprobos ondat̄: & hic di infern⁹.
Et ꝯfirmat̄. posita vna ꝯrarioꝝ ꝯtrariū) debem⁹ po
nē alterā. s; de celo & mūdo. s; ponit̄ sūme feli
citatis loc⁹ vnus: vt celū empireū. ḡ d; & sūme
calamitatis loc⁹ assigri. hic āt ē ifern⁹. O befti
ci. o falsi xp̄iani: q vt vris voluptatib⁹ obedire p
dicitis ifernū nō eē: qd̄ his tātis auctōrib⁹ rōib⁹ &
exēplis rn̄debitis. O pr̄ Ambr. audi ēt nos. Le
ge. Tulliū lucernaꝝ i catbelnas. li. iii. Audi qd̄
dicat. Itaq̄ ut aliq̄ in vita formido iprobis eēt
posita: apud iferos holes q̄dā illi antiq supplicia
ipsis ꝯstituta eē voluerūt. Idē Seneca traiedia
scl̄a metro q̄nto. Vobis rn̄deat doctor eccl̄ie
egregi⁹ Greg⁹. i. li. dialogoꝝ. Si fallit ē iqt qd̄
minat⁹ ē: vt ab iniustitia corrigēt: ēt falsa polli
cit⁹ ē: vt ad iustitiā pnocaret. Sz qs h̄ dicē vt i
sanus pclamat. Etsi minat⁹ ē qd̄ nō erat ipletur⁹

dum asserē eū misericordē volum⁹: fallacē: qd̄
dici nephas est pdicare ꝯpellimur. Vobis h̄ oia
ꝯfirmēt stridor dēciū⁹: vlulat⁹: & gemit⁹: ceteraq̄
mestitie sig̃: ut pōt Stati⁹ li. ii. Thebaidos. de
bitantib⁹ in achaia. vbi ē mōs altissim⁹ adeo vt
neq̄ vētis: n; pluuie ibi aliqd possint: vbi talia se
pe audiūt̄. Et Greg⁹ li. iiii. dialogoꝝ. adducit mō
tē ethne in Cicilia. vbi crebro audiūt̄ penitus
voces. q̄ &c. Et h̄ sufficiāt p p̄nti ꝯclusione.

De loco saluandoꝝ conclusio secunda.

Ccipe sam ꝯclonem. vz. Felicissimus
a amenissimusq̄ oium hoꝝ loc⁹: null⁹ ꝯ
uenictior atq̄ dignior: q̄ sūmi dī & xp̄i
ei⁹ mūꝝ pbat̄ empirei celi iocūdatio. Ad c⁹ de
claratōes tres ingramur vita. vz. An aliq̄ via p
bari q̄ btitudo eīna q̄ est vidē clare deū: & illo
sempiternaliter fruī: ꝯs benefaciētib⁹ in xp̄i fide p re
tributōe meritoꝝ dari. Scd̄a vi. est ista. An
aīe suis p⁹ iudiciū vnite corpib⁹: maiorē q̄ aīa
hūerint felicitatē & glam suscipiāt. Tertia vi.
est. An in regno celoꝝ sint diuersi btitudinis gd⁹.
Quātū ad pmā vi. dico q̄ satis clare ondi pōt
ad despectū nō credētiū: q̄ hīs viuētib⁹ in gr̄a
xp̄i sūma empirei celi: vbi ē oīuz bonoꝝ aggre
gatio p retributōe meritoꝝ debet̄ felicitas. Hoc
aūt nbi pbo auctē rōne: & exēplo. Sz h̄ est di
stinguēdū q̄ btitudo multis modis accipit̄ i scri
ptura. Bti. n. dici pōt qb⁹ de pctā dimittēt: nō
labit̄ ampli⁹ in illis de mortalibus intelligēdo. q̄a
sine venialib⁹ viuē nō possum⁹. pma Jo. i. ho. Bti
q̄ꝝ remisse sūt iniqtates: & q̄ꝝ tecta sūt pctā. Btūs
vir cui nō iputauit dn̄s pctm̄ suū: nec est in spū
ei⁹ dolus. Et idē. Btūs vir q nō abiit in ꝯsilio i
pioꝝ: & in via pctōꝝ nō stetit: & i cathedra pesti
lētie nō sedit: s; in lege dn̄i fuit volūtas ei⁹: & in
lege ei⁹ meditabit̄ die ac nocte. Jtē bti dici pōt
q oēm spē suā in deo ponit. ps. Btūs vir cui⁹ est
nomē dn̄i spes ei⁹: & nō respexit in vanitates: & in
sanias falsas. Et idē. Btūs cui⁹ de⁹ Jacob adiu
tor & ptector ei⁹ est. Et ad Titū. ii. c. Sobrie et
pie & iuste viuam⁹ in h̄ sclo expectātes beatā
spē: & aduētū glie magni dei. Jtez bti dici pōt q
videt xp̄m in h̄ mūdo pegrinū & viatorē. Luc.
x. Cōuersus Jesus ad discipulos suos dixit. Bti
oculi q vidēt q̄ vos videt). Dico. n. vobis q̄ mlt̄
ti, pphe & reges voluerūt. i. appetierūt vidē q̄ vos
videtis: & nō uiderūt: & audire q̄ vos auditis: &
nō audierūt. Jt̄ & bti dici pōt q bn̄. i. i gr̄a Jesu vi
tā finiūt. Apoc. xiiii. Bti mortui q i dn̄o moriū
tur. ā mō. n. iā dicit spūs vt reqescāt a laboribus
suis. Jtē & multa alia btōꝝ gn̄a describūt̄ Ma
th. v. Bti paupes spū: qm̄ ipsoꝝ est reg⁹ celoꝝ.
bti mites: qm̄ ipsi possidebūt trā. bti q lugēt: qm̄
ꝯsolabūt̄. bti q esuriūt & sitiūt iustitiā: qm̄ ipsi sa
turabunt̄. bti misericordes: qm̄ ipsi mīaꝝ cōsē
quent̄. bti mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. bti
pacifici: qm̄ filii dei vocabūt̄. bti q pscutōes pa
tiunt̄ pp iustitiā: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. beati
estis cū maledixerit vobis holes: & pscuti vos
fuerit: & dixerit oē malū aduersus vos mētiētes

pp me: gaudete & exultate: qm̄ merces vr̄a co
piosa est in celis. Et mūdus mis̄ holes appellat q i
delitijs pōpis bonoꝝ ab⁹: & ceteris trāsitorijs spem
hūt: & possidēt. ps. Btm̄ dixerūt ppl̄m cui h̄ sūt. Et
Eccl. i. Btūs q in istis vixit bonisq̄ pōt illā in cō
de suo sapiēs erit. Et Malach. iii. Inferte oēm
decimā in horreū meū: vt sit cib⁹ in domo mea
& infra paꝝ. & btōs vos dicēt oēs gētes. Sz Isa.
iii. ondit isti⁹ btitudis fatuitas dicēs. Pple me⁹
q btm̄ te dicūt: ipsi te decipiūt: & viā gressuū tuo
rū dissipāt. Ecce falsa btitudo Sap. ii. Dixerūt
ipsi nō recte cogitātes. exiguū & cū tedio ē tps
vite nr̄e: & nō est refrigeriū in fine hois: & nō est
q agnit⁹ sit reuersus ab iferis. qa ex nihilo nati
sum⁹: & p⁹ h̄ erim⁹ tāq̄ nō fuerim⁹. qm̄ fum⁹ & fla
tus est in narib⁹ nr̄is &c. & ifra. Venite igit̄ & frua
mur bōis q̄ sūt: & vtamur creatura tanq̄ in iuuē
tute celerit̄. vino pcioso & vnguētis pciosis nos
iplcam⁹: & nō pt̄ereat nos flos tps. Coronemus
nos florib⁹ anteq̄ marcescāt: nullū pratū sit qd̄ nō
ptrāseat luxuria nr̄a. Nemo vr̄m sit exsors luxu
rie nr̄e: vbiq̄ relinq̄m⁹ sig̃ letitie. qm̄ h̄ est pars
nr̄a & sors nr̄a. Opprimam⁹ paupē iustū: & nō pca
mus vidue: nec veranorū nec reuereamur canos
multi tpis. Sit aūt fortitudo nr̄a lex iustitie. qd̄
n. infirmū est: inutile iuenit̄. Circūueniam⁹ ḡ iu
stū: qa inutilis est nobis: & ꝯtrari⁹ est opib⁹ nr̄is: & i
ppat nobis pctā legis: & diffamat in nos pctā di
sciplīne nr̄e &c. vide. c. qm̄ pulcherrimū est. Et i
fine sic ꝯcludit. Hec cogitauerūt & errauerūt. ex
cecauit. n. eos malitia coꝝ &c. Vera igit̄ btitudo
est oīuz bonoꝝ stat⁹ aggregatōe pfect⁹ sine ter
mino. Et de hac intelligit nr̄a ꝯclo. Qr aūt tibi
aīe pauperis ex dei gr̄a & meritis pcedētib⁹ bti
tudo debet̄. pbo auctē rōne: & exēplo. Auctē q
dē noui & veteris testi. veteris qdē p sic. Audi Isa.
lx. Nō erit tibi igr̄ āpli⁹ sol ad lucēdū p diē: nec
splēdor lūe illūabit te: s; erit tibi dn̄s i lucē sem
piternā: & de⁹ tu⁹ in glām tuā. Nō occidet vltra
sol tu⁹: & lūa tua nō minuet̄. q: dn̄s erit tibi i lucē
sempiternā: & oplebūt̄ dies luct⁹ tui &c. Et iterū
Oēs igr̄ iusti i ppetuū hēditabūt trā. & c. xxxii.
Sedebit ppl̄s me⁹ in mltitudie pacis: & i taber
naculis fiducie & reqe opulēta. Et. lv. In letitia e
grediemi & i pace deducemi. Mōtes & colles cā
tabūt corā vobis laudē: & oia ligna regiōis plaudēt
māu &c. Et idē. lxiiii. c. Oculus nō vidit de⁹ absq̄
te: q̄ pparasti expectātib⁹ te. & idē. lxi. c. Gaudens
gaudebo i dn̄o: & exultabit aīa mea i deo meo: qa
induit me vestimētis salutis: & tegumēto letitie cir
cūdedit me: q̄si sponsū decoratū corona: & q̄si spōsā
ornatā monilib⁹ suis. Audi ho loco Abacuk. c.
iii. Ego āt i dn̄o gaudebo: & exultabo i deo Jesu
meo: dn̄s me⁹: & fortitudo mea: & pōet pedes meos
q̄si ceruoꝝ: & sup excelsa mea deducet me victor
i psalmis canētē. Audi & Ezech. xxxiiii. Hec dic
dn̄s. Ecce ego ipse reqrā oues meas: & visitabo
eas. sic visitat pastor gregē suū i die: qn̄ fuerit i
die nubis & caliginis: & educā eas de ppl̄is: & ꝯ
gregabo eas de trīs: & iducā eas i trā suā: & pascā

cara in mondo⁹ dicit in ruina: et in celia sedib⁹ etc.
In pascuis vberrimis pascā eas: et in mōtib⁹ ex celsis erūt pascua eaꝝ: ibi requiescēt in herbis virentib⁹: et in pascuis pinguib⁹ pascent sup mōtes isr̄l et c. Ipsi .n. sci pascent in cognitiōe sūme vite: inter illa erūt pascua vberrima: vt sunc ingrediantur ad cōtēplādū diuinitatē: sunc egrediātur ad cōsiderādū hūanitatē: vtrobiqꝫ inuēīet plenā sacietatē Job. x. Egredief et ingredief et pascua inueniet. Itē pascent in delicata fruitiōe sūme bōitatis. Et illa erūt pascua pīguia. ps. Et adipe frumenti sacia te. Adeps⁹ frumēti est delectatio et suauitas qꝫ causat ex amore dei. ps. Et sicut adipe et pīguedine repleaf aīa mea. Itē pascent in eternitate sūme suauitatis: et h̄ erūt pascua virētia. qm̄ nūqꝫ talia bona arescūt: sꝫ semp virescūt. Audi ps. Replebimur in bonis dom⁹ tue. Et iō ait cōclusiōe. Btūs quē elegisti et assumpsisti: hītabit in atriis tuis. Et q̄ sit ista electio declaraf Ecc. xlv. Elegit eū ex oī carne: dedit illi cor ad p̄cepta et legē vite et disciplie. vbi tria signa electionis ondunt. Primū ē sepatio a mūdanis cogitationib⁹. ibi. Elegit eū ex oī carne. Scdm ꝫ obseruatio diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. ibi. Et dedit illi cor ad p̄cepta. Mat. xviii. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Tertiū p̄dicationū freq̄ntatō. ibi. Et legē vite et discipline. ps. Lex dn̄i imaculata cōuertens aīas. g. n. ex deo est: v̄ba dei audit. Jo. viii. Et hec auctes sufficiant ex p̄te veteris testi. Ex nouo ꝟo aliq̄s colligamus. Audi tubicinē Paulū. i. Cor. ii. Ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: q̄ parauit deus diligentib⁹ se. Et Jacob. p̄. Btūs vir q suffert tētatōs. qm̄ cū pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite: quā repromisit d̄s diligentibus se. Et Luc. vi. et Mat. v. c. Gaudete et exultate qm̄ merces v̄ra copiosa ē in cel. et Math. xxv. Ibūt hi in supplicium eternū: iusti aūt ī vitā eternā. Et Jo. iii. Exaltari oꝫ filiū hoīs: vt oīs q credit in illū nō peat: sꝫ hēat vitā eternā. Et ibidē q credit in filiū hēat vitā eternā. Et c. iiii. Aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis ī vitā eternā. Et p̄ma Jo. v. Hec scribo vobis vt sciatis: qm̄ vitā hētis eternā: q creditis in noīe filii dei. Et Apoc. ii. c. Esto fidel⁹ vsqꝫ ad mortē: et dabo tibi coronā vite. Et h̄ sufficiant p̄ auctībus noui testi. Nūc p̄dicta v̄itas rōe pbef. Et h̄ triplicif. Prīa rō sumif ex bonoꝝ eternaliū pulchritudine et claritate. Scd̄a rō sumif ex bonoꝝ eternaliū multitudine et copiositate. Tertia rō sumif ex bonoꝝ glorie duratiōe et eternitate. Prīa igit rō sumif ex bonoꝝ eternaliū pulchritudine et claritate. Et arguaf sic. vbicūqꝫ reperif sūma pulchritudo et claritas: ibi sūma felicitas et btitudo. sꝫ in celo ēpireo repif sūma pulchritudo et claritas. g̃ et c. mīa nō est maiori. ps. Dn̄e dilexi decorē dom⁹ tue et locū hītatōis glorie tue. Minor pbaf Tobie. iii. Btūs igit ero si fuerint reliq̄e seminis mei ad videndā claritatē Hierl̄m. Et Sap. iii. Fulgebūt iusti et tanq̄ scintille in arundineto discurrēt. Mat. xiii. Fulgebūt iusti sic sol in regno celoꝝ. Jt̄ Aug. in li. de li. arbi. Tāta inqt ē pulchritudo iusticie: tāta est iocunditas lucis eterne: vt etsi nō liceret āpli⁹ in ea delectari q̄ vni⁹ diei hora: pp hoc solū innumerabiles hui⁹ vite dies pleni delitiis et affluētia bonoꝝ tp̄aliū recte et merito despicerent. Non n. falso aut puo affectu dictū ē. Qm̄ melior ē dies vna ī atriis tuis sup milia. q̄re et c. Hille. Secūda rō sumif ex bonoꝝ eternaliū multitudine et copiositate. No. n. aīa cara sūma vni⁹ boni possessio bon̄ facit: sꝫ oīuꝫ bonoꝝ possibiliū aggregatio. vn̄ arguif sic. vbicūqꝫ ē oīuꝫ bonoꝝ copiositas: ibi sūma felicitas: sꝫ in gloria btoꝝ ē oīum bonoꝝ copiositas: g̃ ibi sūma felicitas. mīa nō cū maiori. Eterna. n. btitudo in duobus ꝯsistit: vt ait Aug. l. in necessaria absentia oīs mali. et in necessaria p̄ntia oīs boni. Si. n. q̄rif qd ibi ē: aliud videri n̄ pōt. q̄cq̄d boni ē ibi ē: et q̄cq̄d mali ē ibi nusq̄ ē. Minor pbaf. Audi Jo. Apoc. vlt. Ostendit mihi flumen aque vite: q sitit veniat: q vult accipiat aquā vite gratis. ps. Replebimur ī bonis dom⁹ tue. Audi Aug. de ciui. dei. Qō deꝰ parauit diligentib⁹ se: spe nō attingif: charitate nō cōp̄hendif: desideria et vota trāsgredif. Acquiri pōt. sꝫ p̄ gratiā: nō p̄ nām. extiari nō pōt. hille. Et Ber. Merces inqt scōꝝ tā magna ē q̄ mēsurari nō pōt: tā multa q̄ numerari nō pōt: tā copiosa q̄ finiri nō pōt: tā p̄ciosa q̄ extiari nō pōt. hille. q̄re et c. Tertia rō sumif ex bonoꝝ glorie: duratōe et eternitate. vn̄ aīa cara sigulā accipe generalē: q̄ si oīa bona possideres: et illa eterna n̄ esſent: sꝫ finita. certe nō eēs pfecte btā. illa. n. ē pfecta btitudo: q̄ ē stat⁹ oīuꝫ bonoꝝ aggregatōe eterna pfect⁹. Un̄ arguif sic. vbicūqꝫ est oīuꝫ bonoꝝ aggregatio sempiterna: ibi sūma felicitas. sꝫ gloria q̄ daf bonis p̄ recōpensatōe suoꝝ meritorū: est aggregatō oīuꝫ bonoꝝ sempiterna. g̃ ibi sūma felicitas. mīa nō cū maiori. Mior pbatur. Isa. lx. Tunc inqt videbis: et afflues delitiis: et gaudiis sempiternis: et mirabif et dilatabif cor tuū. Et c. xxxii. Securitas inquit erit in sempiternū. Et ppha. Bti inqt q ābulant ī domo tua ī s̄cla s̄cloꝝ laudabūt te. Et Greg⁹ in omlia martyꝝ. Que āt inqt ligua dicē: l' q̄s intellect⁹ cape sufficit illa supne ciuitatis q̄nta sint gaudia. Angeloꝝ choris interesse: cū btissimis spiritib⁹ glorie cōditoris assistē: p̄ntē dei vultū cernē: in circūscriptū lumē videē: nullo mortis metu afficiē: incorruptōis ppetue munē letari. hille. Tertio hec v̄itas pbaf exēplo. Legif. n. de q̄dā viro dei: q cū grandi instātia supplicaret: vt dn̄s ei gl̄iā paradisi ondē dignaret: venit ad eū auicula q̄dā: miro quodāmō decantans: quā in extasi motus secutus. ccc. ānis p⁹ illā p̄terit: q ad abbatiā p⁹ modū rediens: vix vt incognit⁹ recept⁹ ē. O miser mund⁹: q ista nō capis. o ecce mūde: q ista nō intelligis. o bone Jesu oēs tecū vellēt regnare: sꝫ nullus vellet tecū laborare. tu elegisti paupertates et miserias: nos voluptates et diuitias. audi Bernarū dñi fil⁹: c⁹ arbitrio ē at qd cūqꝫ velis eligē.

Tēpus elegit qd molesti⁹ est: p̄sertim puulus et paupis mīe fili⁹: q̄ vix pānos hēret ad reuoluēdū: et in p̄sepe reclinādū. et cū tāta eēt necessitas nullā audeo face peticiōnē mētiōnē et c. O nos stulti et tardi corde ad credēdū: volum⁹ hic gaudere cū seclo: et postea regnāe cū xp̄o. Audi Hieron. in ep̄la ad Julianū. Difficile inqt imo īpossibile est: vt q̄s et p̄ntib⁹ et futuris fruaf bonis: et vt et hic ventrē: et ilic mētē īpleat: vt de delitiis ad delitias trāsferaf: et in vtroqꝫ seculo p̄mus sit: vt in celo et in t'ra appeat glosus. Nā. n. negat: vt 3na 3nis miscēāt. Nō possum⁹ deo suire et māmōe. Aut ego falsꝰ: aut ipsi in fine decipienf: q mihi n̄ credūt cū diuine sic trāsferunt in egestatē. Diues epulabaf q̄tidie: hic splēdide īdut⁹ purpura et bisso: sꝫ mortu⁹ q̄s Mosi noluit credē: postmodūꝫ sensit ī tormētis. Abrahā. n. ait diuiti epulōi. Tu recepisti bona ī vita tua: et Lazar⁹ sir mala. nūc aūt hic ꝯsolatur: tu vo cruciaris. Quid dicem⁹ ad h̄. Si talis erit finis et tale iudiciū: vbi extrema gaudii luct⁹ occupat: nūq̄d p̄ferēda sunt in h̄ seculo mala bonis. Audi Greg. ī olia. Sꝫ nos volum⁹ gaudē cū sclo: et tribulatōes mūdi nolum⁹ sustine cū illo. Qui. n. scōs martyres t' inq̄rit ꝯpo tuerit: noluerit imitāri: ad eoꝝ btitudinē n̄ potit puenire: Sic. n. et aplūs Paul⁹ p̄dicat dicēs. Nō coronabif nisi q legitime certauerit. hille. O pat Ambro. et q̄s est q possit btoꝝ martyrū vestigia seq: q̄s inq̄t tas fortiter tā aiosas: tā sollers. Audi Hiero. in ep̄la. Null⁹ labor dur⁹: nullū tp̄s longū videri dꝫ: q̄ gl̄a eternitatis acqrif. Audi Criso. sup Math. Si q̄s viā laboris ī xp̄ianitatē sic cōsidie est accusato. Si. n. pelagi fluct⁹ nautē tēpestates: hiemes agricole: vinera cedesqꝫ militib⁹: si grauissimi ictus plagesqꝫ pugilib⁹ leues vidēn: et tollerabiles: sꝫ pp sp̄e tp̄aliū ac perituri cōmodoꝝ: multo magis cū celū p̄parat: in p̄missis: nihil ex p̄ntib⁹ asp̄itatib⁹ dēat sentiri. Maxime labores mitigat: in benignū venire finē: nec aspicias q̄ via aspa est: sꝫ q̄ ducit. nec alāq̄ lata. sꝫ vbi desinit et c. Et h̄ suff ci te q̄ntū ad p̄mā v̄itatē.

Circa ad sc̄as v̄i. vbi q̄rif an aīe sus p⁹ iudiciū reunite corpib⁹ maiorē q̄ añ gl̄aꝫ hēant. Dico scd̄m dn̄m Boā. l. iiii. di. xlviii. q̄ cū btitudo aīarū q̄dā sit: gaudiū p ōcentiā: q̄d q̄druplr̄ pōt intelligi in btis tūc tpīs gaudiū augmētari. p q̄ aut de maiori bono gaudebūt. aut q̄a ex maiori habitu et effectu. aut q̄a de plurib⁹ gaudebūt. aut q̄a in tensiōi actu et codē hītu. Dicit g̃ sic. Sꝫ pp corporis vniōnē ad corp⁹ nō magis gaudebūt p̄ mō: q̄a maiori nō p̄nt gaudē bono bei: tā in aīa solū: q̄ ī aīa et corpe sīl: q̄a vtroqꝫ mō īfinito bono gaudēt: et vnū infinitū n̄ est mai⁹ alio. Sīlr nec scd̄o mō. Nā gl̄a hītus est aīe. Et cū idē sit hītus aīe sepate et corpi vnite: sm talē hītū: nō est gaudiū mai⁹. Si v̄o gaudiū mai⁹ tertio mō intelligaf sic magis gaudebit: q̄a de plurib⁹: q̄a de gl̄a p̄pai corpis: et oīuꝫ btoꝝ corpoꝝ. Sīlr et q̄rto mō magis gaudebit. Nā cū aīa sepata semp appetat suo vniri corpi: vt dicit Aug. Et appetitus ī sui corpis retardaf: ne tō intentōe ferafin sūmū bonū: et talis retardatio sit īpfectio: ḡ aīe sepate nō ē ī perfectiū ad suā p̄fectū reducat: necesse est vt cū fuerit vnita corpi: itēsi⁹ gaudeat eodē hītu manente q̄ p̄ius. Et h̄⁹ sētie etiā est btūs Tho. l. iiii. di. xl viii. Non. n. hītus glorie augef: sꝫ in vnione aīe ad corp⁹ oē impedimētū aīam remouef: et ita ī tensiori actu gaudēt eodē habitu manēte quo p̄ius. Sꝫ dic q̄so vnde hꝫ oritū gl̄a corpoꝝ btōrū: an a seipsis: an ab aīa. Dicit dn̄s Bona. vbi s̄. q̄ gloria beatoꝝ corpoꝝ in suis dotib⁹ ꝯsistit: q̄s dn̄s illis larg. Unde si p̄ possibile aīa a corpore separaret: adhuc corpus illō lucidū: agile: īpassibile: et īmortale eēt. Perficiunf tn̄ ille dotes p̄ aīam in ipsum corp⁹. vn̄ sicut in p̄nti vita aīa in corp⁹ influit: p quā influentiā corp⁹ colorat⁹ est durabili⁹: virtuosi⁹: et agili⁹: q̄ sic cum ab eo aīa separaf: sic et in ꝑposito aīa gloriosa ī fluens in corp⁹: oēs illas dotes efficiet. Et p cōseq̄ns si p possibile corp⁹ esset separatū: suas haberet dotes: sed nō ita pfecte cum aīa illi vnita est. q̄re et c. Quātū ad tertiā veritatē dico q̄ si habet p pecc⁹ ad obiectū beatifi: cū sic nō sunt diuersi btitudinis gradus. Acceperūt. n. oēs in via laborantes singulos denarios. Math. xx. Sed quantū ad subiecta beatitudinis: bene sūt diuersi gradus. Unūq̄sqꝫ. n. sm q̄ p̄ gr̄am et ita mē gl̄e est magis dispositū: tāto p̄fect⁹ gl̄aꝫ suscipit. et h̄ innuit dn̄s cū ait. In domo p̄ris mei mansiōes multe s̄. Et h̄ sufficiat q̄ntū ad p̄tē ꝯclusiōe.

De innouatōe oīum creaturarū ꝯclō tertia.

Leipe tertiā ꝯclōnē. vꝫ. Ultimo extremi iudicii fine dato: sicut cunctorū fuit creatorꝫ facta perfecta purgatio: ita post iudiciū erit oīum congrua facta innouatio vbi tres inquiram⁹ veritates. vꝫ. Prima veritas. Si est aliqua rō ostēsa q̄ mūdus post iudiciū debeat inouari. Scd̄a v̄itas est ista. An in tali innouatōe corpoꝝ supercelestiū mot⁹ cessabit. Tertia v̄itas ē ista. An plante et aīalia bruta debeāt inouari. Quātū ad p̄mā v̄itatē q̄ mūdi debeat post iudiciū fieri inouatio: pōt pbari auctoritate: rōne: et exēplo. Auctoritate sic. Audi Isa. lxv. c. Ecce ego creo celos nouos: et terrā nouam: et non erunt in memoria priora et c. Audi et Jo. Apoc. xxi. Uidi celū nouum et terrā nouā. primū eni celū: et t'ra p̄ma abiit: et mare iam non est et c. Scd̄o rōne hēuit sic. Nā cū propter hominē fc̄a sunt: vt. scꝫ hoi famularent: congruū est: vt hoie innouato: oīa sibi ei famulantia inouenf. Sed h̄ ut dicit btūs Tho. in. iiii. di. xlviii. non intelligif quantū ad substantiā: sꝫ quantū ad qualitatē et operatōs. qm̄ terra erit sicut cristallus: aer clarior: ignis et aqua puriores et c. Et hoc qm̄ sꝫ hñplacitū diuine voluntatis: q̄ oīa innouabit ad cumulū bonis glorie pfectionē. Tertio pꝫ hec v̄itas exēplo: qm̄ sicut dn̄i terraꝝ q̄nto sunt in maiori statu tāto pulchriora edificant: sic et deus post iudiciū erit in pulchriori statu: non q̄ ad se: sed q̄ ad creaturam

sic ꝛ q̄ ad creaturā oīa inouabūt̃ ꝗ ꝯ. Qͣtū
ad has ꝟ. dico ꝫ btm Tho. ꝛ cōiter loquētes in
hac matʼia ꝙ corpa celestia inouabūt̃ quātū ad
mutatiōes ꝛ ḡnationes aīaȝ ꝛ plantaȝ. Sīlr ꝛ
elemēta q̄ ad actiōes ꝛ passiōes ad inuicē cessabūt.
Nō.n. op⁹ erit tūc motu celoȝ sit solū ꝓp ꝯser
uatione reȝ ſm cursū nāle. nec erit op⁹ ḡnatōe
ꝛ corruptōe. Audi Jo. Apoc. x. Et angelus iura
uit ꝑ uiuentē in scl'a sclo᷑: ꝙ tp̄s amplius nō e-
rit. ꝑ tp̄s nō erit nec mot⁹. q̄ tp̄s est mensura
mot⁹ ſm naturā pōrā. Et ꝯ rnā sic. Mot⁹ celi
ē ꝓp ꝯtinuā ḡnatōꝫ. vt pꝫ ex de ḡnatōe. Sꝫ im
pleto nūero electoꝵ ḡnatō cessabit. ḡ ꝛ mot⁹ ce
li ꝗ ꝯ. Qͣtū ad tertiū ꝟ. dico ſm eundē ꝙ
cel inouatio mūdi ꝓp hoīes fiat: q̄ inouatiōi ho
mīs ꝯformabit. hoīe ēm̄ inouato de statu corruptō
nis ad incorruptōꝫ tūc ꝛ pfectā quietē. j. Cor.
xv. oꝫ corruptibile hͦ induē incorruptōē: ꝛ mor-
tale hͦ induē īmortalitatē. ꝛ iō hͦ mō inouabit mū
dus: vt abiecta oī corruptōe ꝛ trāsmutatōe: ꝑpe
tuo remaneat in q̄te. Et ꝓp hͦ dicit ipse ad istā
inouatōꝫ nihil ordinari potest: nisi qͦ ordinē ad i
corruptōꝫ hꝫ: vt sūt corpa celestia: elemēta: ꝛ ho
mies. Corpa.n. celestia ſm sui nāz incorruptibi-
lia sūt: ꝛ ſm totū ꝛ ſm pꝺes. Elemēta āt sūt corru
ptibilia ſm pꝺes: ꝛ incorruptibilia ꝫ totū. hō āt
ē corruptibilis ꝫ ptē. Lꝫ ꝑpe manēnō aīe. aīa
lia ꝟo bruta sūt corruptibilia. sīlr ꝛ plante: ꝫ so-
lū ſm māz: ꝫ ēt ſm formā: ꝛ sīlr oīa mineralia. ꝛ
iō nullo mō hn̄t ordinē ad incorruptōēꝫ: ꝛ iō ꝑ g-
nē ꝯsumata nō inouabūt aliq̄ mō. Etsi diceret̃
Si elemēta ꝛ corpa celestia inouabūt̃ ꝓp quādā
maiorē gloriā ꝛ ꝯsolatōꝫ btōꝵ: videt̃ et sequi ꝙ
plante: aīalia: ꝛ cetera mineralia deberēt hac de
cā inouari. pulcherrimū.n. qd eēt talia uidē ino
uata. Dico ꝙ nō sequit̃. Et rō. q̄ talia vt visum
ē nullo mō ꝫ se pnt ꝑpetuari: ꝑpetuāt̃ āt ꝫ spe
ciē ꝑ ḡnatōꝫ ꝛ corruptōꝫ. ꝛ iō q̄ cessabit ḡnatio
ꝛ corruptio: iō cessabit coꝵ ꝑpetuatio. ꝛ ꝑ ꝯñs ñ
poterit inouari. Etsi diceret̃ ista sūt de pfectio
ne vniuersi. ḡ debēt inouari. Dico ꝙ sūt de per
fectōe vniuersi ſm statū istū: q̄ subiacet ḡnatiōi
ꝛ corruptōi: ꝛ nō simplr. Et hͦ volo sufficiant ꝓ
pꝛimā. Talē igit̃ hītacē studeam⁹: ut nos xp̄s
iesus possit vocare. venite bñdicti pr̄is mei: qui
cū ipso glōsus regnat in scl'a sclo᷑. Amen.

Feria tertia post pmā dn̄icā q̄dragesime de
timore sermo in ordine septimus.

Commota est vniuersa ciuitas. Mat. xxi. Si āndicta attēdi
mus pꝺes optime: nō ē nisi mir⁹ ho
minis sitq̄ illic nō ꝯtremiscat. Si.n.
barbar⁹ ille Hiero. oī suo in ope iudiciū extre-
mū an̄ sue mētis oculos apponebat: qd facē dꝫ
miser hoīūculo. Jn ſm sensū tropologicū in p̄n-
ti euangelio dr̄ ꝙ ingrediēte Jesu ciuitatē. i. a-
nimā fidelē ꝑ grāz: cōmota ē. s. ꝑ timorē diui ꝛ
extremi iudicii. Ne mireris qm̄ dixi ſm sensum
tropologicū. Solet.n. scriptura q̄tuor mōis ex-
pōi. s. historice: alegorice: tropologice: ꝛ anago-
gice. Historia ē narratio geste rei ꝑ quā q̄ ī p̄
terito acta sūt indicam⁹. i. cognoscim⁹. historia
n. dr̄ ab historian grece: q̄ latine vidē l' cognosce
re dr̄. Apud.n. veteres nemo ꝯscribebat historiā:
nisi q̄ sc̄o interfuisset: ꝛ scribenda vidisset. Ale-
goria ē trop⁹ q̄ aliud dr̄ q̄ significat̃: ꝛ dr̄ ab a-
leon qd est alienū: ꝛ logos qd est ſmo: l' qd ē di
cere: q̄si alienū ab eo qd dr̄. Tropologia est
ſmo ꝯuersus ad edificatōꝫ aīe: ꝛ informatōꝫ bo
noꝵ moꝵ docens. s. qd sit agendū. Et dr̄ a tro-
pos qd est ꝯuersio: ꝛ logos ſmo: q̄si ſmo ꝯuersus
s. ad edificatōꝫ: l' ꝯuertens lectorē ad ea q̄ faci-
unt ad aīe edificatōꝫ. Anagogia est spēs ale
gorie vt cōiter sentit̃. Differūt tn̄ sic alegoria ꝛ
anagogia. q̄ alegoria ē mystic⁹ sensus ꝑtinens
ad militantē ecclesiā. ꝫ anagogia ad triūphātē
Et sic pōt describi. Anagogia ē locutio de sre-
nis: q̄ ꝑ trena dat intelligē celestia. Et dr̄ ab a-
na qd est sursū: ꝛ goge qd ē ductio q̄si sursū du-
ctio. Exēplū de his oīb⁹ in hͦ noīe Hierlm. Hi-
storice nāq̄ nomē ē ciuitatꝭ. Tropologice tip⁹
ē aīe fidelis. Alegorice nomē est militātꝭ eccle
sie. Anagogice tipū gerit ecclesie triūphantis.
Merito ḡ dixi ſm sensū tropologicū. Sensus ḡ
ꝑdictoꝵ vboꝵ est: cōmota ē tota ciuitas. i. ipsa
hū aīa tota ꝯtremuit ex ꝯsideratōe ꝑdictoꝵ de
extremo iudicio. Jn quib⁹ sacratissimꝭ vbis tres
de timore faciamus considerationes. vꝫ.

Timoris congruam necessitatem.
Timoris congruam qualitatem.
Timoris congruam vtilitatem.

De necessitate diui timoris ꝯsideratio pma.

Primo dico ꝯgruā necessitatē videa
mus. vbi tres more solito ꝯclones pōa
m⁹. vꝫ. Pꝛia ꝯclō ē ista. Tm̄ pfecto
ad aīe salutē timor ē necessari⁹ ē: ꝙ sine eo de
um nec pꝛimū vt oꝫ diligē nō valem⁹. Scd̄a
ꝯclō ē ista. Septēplici pungit̃ aīa calcarib⁹ spūā
lib⁹: vt deū timeat toto posse: ꝛ ad celestē Hie-
rusalē cū xp̄o Jesu introducat̃. Tertia ꝯclō ē
ista. Gradib⁹ quibusdā: ꝛ nō repētine diuin⁹ ti-
mor in aīa ḡnat: vt deus ipse sūmope diligatur.

Qͦ ad anime salutē necessarius est diuinus
timor. Conclusio prima.

Capit pmā ꝯclonē. cꝫ. ut. ḡ. Ad cuius
declaratōꝫ tres ingram⁹ ꝟ. vꝫ. Pꝛia
ꝟ. ē ista. qd ē diuin⁹ timor. Scd̄a. q̄n
tū ē necessarius diuus timor. Tertia. q̄ntū ē
nobilis diu⁹ timor. Qͣtū ad pmā ꝟ. dico ꝙ
timor in gn̄e sic pōt describi ſm Aug. Timor ē q̄
dā spālis fuga mali ne qs pdat bonū qd amat.
Hec.n. duo inuicē colligāt: amor ꝛ timor. vn̄ seq̄t
q̄ amat timet: ꝛ ꝑ ꝯñs. q̄ pꝫ amat: pꝫ timet. ꝛ ecō
uerso. Et q̄ seq̄t ꝙ q̄ nihil amat: nihil timet: ꝛ q̄ ni-
hil timet: nihil amat. Magis āt spālit̃ timor dei pōt
sic describi. Timor dei ē q̄dā spālis fuga mali: q̄
displicibile deo: ne pdat ipsū sūmū bonū qd a-
mat. Timet.n. oīe malū: vt lupū vēētē ne pdat
vitā quā īclinatōe nāli amat: vt dr̄ Tuli⁹ ꝑ. de
officꝭ. Principio ḡn̄i aīantū oī ē a nā tributū:
vt se corp⁹ vitāq̄ tueat̃: declinet q̄ nocitura vi
dētur: q̄ ad viuēdū necessaria sūt ingrat ꝛ pars.
Sꝫ nō timet oīe malū q̄ displicibile deo: ꝫ q̄
ꝓpe nāe nociuū. Sol⁹ aūt timor dei ꝟus malū
timē facit: q̄ est displicibile deo. ꝛ ex ꝯñti ne ꝑ-
dat bonū qd amat aut possidet. Jn audi deuotis-
simū Ber. Noueris inq̄t te: vt deū timeas ꝛ no-
ueris ipm̄: vt ꝛ ipm̄ diligas. Jn vno initiar a sa
piētia. in alꝰo ꝯsūmaris. q̄ initiū sapie timō dn̄i
ꝛ plenitudo legis est charitas. Quēadmodū ex
notitia tui venit i te timor dei: atq̄ ex dei notitia
venit in te amor dei. sic ecōuerso de ignorantia
tui sapbia venit: ꝛ de dei ignorātia desparatio. hͦ
Ber. sup cātica. Et idē in epl'a. Fugit inq̄t ouis
tremebūda ueniēte lupo. abscōdit se colūba ꝛ
mēs ancipitre viso. ꝛ de camera mus exurit: ex
ire nō audet: abiente catto: ꝛ tu vidēs furē cur
rebas cū eo. hͦ ille. Currit nāq̄ cū fure q̄ cū fure
furat̃: ꝛ furāti ꝯsentit. ex̄ de fur. c. q̄ cū fure. vbi
dr̄. Qui cū fure pti ꝑ ꝯsensū supple: vt dr̄ glo.
l' accipiēdo l' occultādo: occidit aīam suaꝫ. ñ fur
solū. ꝫ ille re⁹ tenet̃: q̄ furti ꝯsci⁹: ꝯrente possesso
re ñ indicat. hͦ ibi. Diabol⁹.n. fur est. qm̄ dic no-
ctuq̄ q̄rit aīam furari possit: attēdit. ille furanti
diabolo ꝯsentit: q̄ suggerēti ñ obstat. Jlle cū ipso
furtū accipit: q̄ suggestiōi ꝯsentit ꝛ peccat. ille oc
cultat: q̄ pctā sacerdoti ñ accusat. Et rō oīuꝫ isto
rū est testātē ꝓpheta: q̄ nō est timor dei an̄ oclos
coꝵ. viā inq̄t pacis nō cognouerūt: nō est timor dei
an̄ oculos coꝵ. Et Eccl. viii. Filii hoīum absq̄
vllo timore ꝑpetrāt mala. Et Ecc. p̄. Qui sine ti
more est ñ pōt iustificari. qm̄ nihil meli⁹ q̄ timor
dn̄i. ꝛ nihil dulci⁹ q̄ respicē in mādatꝭ dei. vt dr̄
Ecc. xxiii. c. Et sic pꝫ pma ꝟitas. Qͣtū ad scd̄ā
ꝟ. dico ꝙ tm̄ est necius diuus timor: q̄ntū est ne
cessaria salus aīe nr̄e. qm̄ sine timore dei nō est
salus. Ecc. xxv. Timor dn̄i initiū dilectōis ei⁹.
ꝛ. c. xxvii. Si nō in timore dn̄i tenueris te istanē
cito subuertet̃ dom⁹ tua. Ad cui⁹ declaratōnē
nō ꝙ timor in cōibꝫ sub se multas spēs. vꝫ. Qui
dā.n. timor dr̄ criminat̃. q̄dā mūdiat̃. q̄dā huāi.
q̄dā nālis. quidā initiat̃. quidā ꝟnat̃. quidā filia
lis. quidā timor admiratōis. quidā exultatōis. q̄
dā pturbatōis. quidā ꝯfusiōis. ꝛ quidā coactōis
Prim⁹ inq̄ timor dr̄ crimiat̃. i. a crimie cāt⁹
Lege Geñ. iii. c. de pmis pentib⁹ nr̄is. dr̄.n. ibiꝫ
Erat aūt nudus Adā sīlr ꝛ vxor ei⁹: nec erube
scebāt. Et. c. se. dr̄. Abscōdit se Adā ꝛ vxor ei⁹ a
facie dn̄i in medio ligni padisi. vocauitq̄ dn̄us
Adā: ꝛ dixit ei. Adā vbi es. q̄ ait. Uocē tuā audi
ui: ꝫ timui eo ꝙ nudus eēm. cui dn̄s. Quis idica
uit tibi ꝙ nud⁹ eēs: nisi q̄ de ligͦ de q̄ ꝑcepā tibi
ne comedēs comedisti. Et q̄ pꝫ ꝙ hic timor ex in
obedia cātus est. Sīlr ꝛ Caim Geñ. iiii. occiso frē
vocauit eū dn̄s. Caim ecce vox sanguis fratrꝭ
tui clamat vindictā ad me. ꝛ Caim tremebūdus
ait ad dn̄m. Ecce eiicies me hodie a facie terre
ꝛ a facie tua abscōdar: ꝛ ero vag⁹ ꝛ ꝓfug⁹ i ſra
Oīs igit̃ q̄ me inuenerit occidet me. qd ꝛ factū ē
qm̄ Lamech eū occidit credēs eū ferā eē. pꝛo-
fus nāq̄ tot⁹ sctūs fuerat: vt in. c. eodē dr̄. Ecce
ꝙ ꝓp crimē hōicidii fugit Cain a facie dn̄i. Sīlr
qui ꝟgo ꝟgitatē ꝑdidit: sp timet ne sciat̃. Nupta
etiā mr̄imonii fracta fidē sp timet ne mari⁹ illō
sentiat. Fur oēm aurā timet. sic ḡnalr pctōres
occulti. Un̄ pōt dari tal' regula ḡnalꝭ. q̄ nō pec
cauit nihil timet. xi. q. iii. custodi. Custodi inq̄t in
tus innocētiā tuā: vbi nemo opp̄met cām tuaꝫ.
Preualebit in te. i. ꝟ te falsus testimoniū: ꝫ apō
hoīes: supple nō q̄ ad deū. Nūq̄d apud deū va
lebit: vbi cā tua decēda sit. Qm̄ de⁹ erit iudex ꝛ a
lius testis q̄ ꝯscia tua non erit. Inter iustū iudi
cē ꝛ ꝯsciaꝫ tuā noli timē nisi cām tuā. i. peccatū
tuū. hec ibi. Audi ꝛ barbatū Hiero. ad Deme-
triadē. Jnnocens inq̄t inter ipsa tormenta fruit̃
ꝯsciētie bono. Et cū penā metuat. s. nāliter. de i
nocentia gloriat̃. hͦ ille. Et Cato poeta. Cū recte
viuas ne cures ꝟba maloꝵ. Exemplū de Su-
sanna. Daniel. xiii. ꝛc. vide ibi historiaꝫ ꝛ bene.
Scd̄us timor dicit̃ mūdiat̃: ꝛ est quo quis
timet casus mundialiū reꝵ ꝛ ꝑditionē: ꝛ pec-
cat. Sicut illi miseri iudei dicentes. Luc. xi. Si
dimittimus eū sic: venient Romani ꝛ tollēt lo
cum nr̄m ꝛ gentē. Sīlr ꝛ miser Pilatus audito
Si hūc dimittis nō eris amicus Cesaris: ꝛ magis
timuit: ꝛ vitā condēnauit ad mortē. ꝛ hoc timo
re plen⁹ est hic miser mūdus. Quidā.n. ne alicui
displiceāt: iustitiā peruertūt. Quidaꝫ ne aliqd
ꝑdant: ꝑiurant. xi. q. iii. si q̄s metu. ꝛ. xxii. q. ii. qui
ꝑiurare parat⁹ est: ꝑiurus est antēq̄ ꝑiuraret.
q̄ deus non ex opibus iudicat: sed ex cogitatō
nibus ꝛ ex corde. glosa. Deus potius ꝯsiderat a
nimū q̄ factū. xv. q. vi. c. i. ꝛ deus interrogat cō
ꝛ non manū. xxiii. q. v. si qd inuenisti. hec glo. ibi
Audi Criso. in sermone Jo. baptiste. Facile igit̃
deuiat a iustitia q̄ in causis non deū: sed hoies
ꝑtimescit. Et. c. si quis metu. dicit sic. Si q̄s me
tu cuiuslibet potestatis ꝟitatē occultat: iraꝫ dei
sup se prouocat. q̄ magis timet hoiem q̄ deuꝫ
Et sunt ꝟba Aug. ad Casulanum. dilatē te vt
placet. Terti⁹ timor dicit̃ seruilis. hic a pctis
aīam retrahit ꝯsideratione pene tm̄. Sicut et
timuerūt Niniuite audiētes Jonā verbis minan
tem ruinā. Jone. iii. Ubi oēs vestiti sunt saccis a
maiore vsq̄ ad minorē: ꝛ ieiunauerūt oēs. ꝛ iu
menta etiā vt pꝫ ibidē. Jnde Aug⁹ ꝛ allegat̃ a
magro in. iii. sniaꝵ. di. xxxv. Timor inq̄t seruilis
est: cum ꝑ timorē gehenne continet se homo a
peccato. Quo pitiam iudicio ꝛ penā metuit ex
timore facit quicquid boni facit. Non timore a
mittēdi bonū qd non amat: sed timore patiēdi
malū qd formidat. Sup quo verbo eadē di. in
suo tertio hanc distinctionē facit. ꝛ dicit sic. Ti-
mere malū facere ꝓpter penā intelligi duplicit̃
pōt. aut q̄ deū timet ꝯsideratōe pene: timet pec
care. aut quia nec deū timeret: nec peccare de
sisteret si pena nō esset. pmus timor nō est mal⁹
sed dei donū est. Sicut.n. futuras penas credē
dei donū est. q̄ ibi est q̄dā cordis illuiatio ꝑ quā

ë 3c. vi. iii. ad R. Primu capitu dicit sic. Filius dei carnē pecti suscepit et pena sine culpa: vt i carne pecti et culpa solueretur: et pena. per fidē et baptismi eius hō et a peccō purificatores et a morte liberat per resurrectiōe. quanti ēt baptizati in fideles credētes remanēt per sacramēti virtutē: et offerentibus resistō. Qui vero nō sūt baptizati in i credētes iudicat. et euāgelio Jo. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto nō pōt introire i regnū dei. Et sunt verba Aug. li. de baptismo paruulorum. Et i c. nulla de sic. Nulla ēt baptismi vis fiat paruulis infantibus qui in fantes per facto qd ad se omnia ē illustrati i credentium nisi per nō tradi sacramēti tenebris manēt. Ibi. Et ē verba Aug. c. firmissime. vide infra sabbato secūdi in ea . . . prime consideratiōe. et aliud capitulum vide unica scdm. . . prima. capitulum hoc. regulare. vide sic. Regnante sibi carne: nimio ibi peccati originale. Regnante sibi spiritu i solū originalibus ēt actualibus fit remissio peccatorum. Ibi. Et sūt verba Aug. capitulum ad hoc. vide sic. Ad hoc baptismus valet vt baptizati xpo incorporētur vt membra eius: et . . . peccatis et oblati per facere charitatē per fidelibus [illegible] et sunt verba eiusdē. Et sic patet prima miseria. Scda miseria bōnis de subiugatiōe. vide qsō calamitatis nrā. Nisi in hac i uia pōt hō nā miseria caro cassigare: et nō subiugare: per sine culpa viuet vale mus. de pe. di. ii. Septies i die cadit iustus. Et i. Jo. i. Si dixerimus quia peccatum nō habemus: nos ipsos seducimus: et veritas i nobis nō ē. et hō intelligit hō venialibus. Sed quid dicā quia ēt i peccā mortalia beneficiis legimus quā plurimos viros cecidisse. Nā in penitēs primi eūt innocētia sed i loco tā emi nēti deo tāq pprio: nihilominus ceciderunt. Gen. iii. Loth vir ille bonus egressus a sodomis: cum duabus filiis suis cecidit i peccm. Gen. xviii. Dauid dogratus i peccm adulterii et homicidii criminis incurrit. ii. Re. xi. Salomō sapientissimus commit a deo vt hō et talia plurima dubitaretur. iii. Re. xi. Sanson sterilis miraculose conceptus Dalide deceptiōe cecidit: et tandē excecatus obiit. Judic. xvi. Hierobeam i per decē tribus a deo constitutus: populum ad idolatriam cōcitauit. iii. Re. xii. Jehus rex israel quamagno zelo perfecutus est Baal ab idolatria Hierobeam nō recessit. iiii. Re. x. Josias rex iuda sanctissimi viri [illegible] et postea 3 dei voluntatē cū rege egypti pugnaturus psalide. ii. Pal. xxxv. Judas proditor discipuli dñi ceciderunt. Mat. xxvi. O misera humana conditio. Quid faciem nos q nec tāta scientie dei familiaritate: nec tāta sola: fortitudine pollem? qd . . . Tertia miseria est lachrymabilis. Ps. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et ide post cuiū meū cū fletu miscebā. Et cōsideratiōe mea . . . stat. Ubi accipe istā regulā generalē. Multi ē i culpa . . . est vine nō posse sibi venialibus sed pessimū quasi cū mortali. Nota tū per ē lege cōsine veniali viui nō possumus: sibi sine mortali. Quā si alis scripserit per nisi aliquod bonū meritorii quod ad vitā eternā fieri posset. quis ēt de eius theologorum sententia sola fidē i peccā mortalem valet ad vitā eternā qd . . . Ite scripsit per frustra ge bū agere: per

capescēda eterna vita. Ite tōt tenet q apostolus post fidē ipsū sed nūq mortaliter peccauerit. Sed quantam possibilitate: tū tāta ē via misere: nec quis vt aut . . . ipse viuim sine mortali. Ps. Peccatū meū contra me ē semp. Et ol bona 3 me ē pugnāt. Sed nisi illud cū poterit expellere sit filius dei. Eccl. Dominum expellit peccm. qd . . . Scdo stimulus alas veritas deus pugēs ē cōsideratio clementissime bonitatis. Cōsidera qsō q insidias et ānis te perducit viā ad viā vt redires iustitie expectauit: quādiu consumū bōis prouisione inspirationibus. Ad Ro. ii. An ignoras quia patiētia dei ad pnīam te adducit. i. inuitat et vocat. tu āt fz duritiā tuā et ipēitēs cor tuū the saurizas tibi irā i die ire et reuelatiōis iusti iudicii dei qui reddet unicuiq fz opa sua. Cōsidera qa nos tubis aureo nrās qtidie excitat clamantibus. Apoc. viii. Ue ue ue habitātibus . . . quia dies iudicii ei . . . tu āt Italia misera obaudis. Isa. xxviii. Erit eis vbū dñi. Mādat remādat expecta reexpecta modicū ibi modicū ibi: vt vadāt et cadāt retrorsum et cōterātur et illaqueēt et capiāt. Propterea ait deus Isa. xxx. Si reuertamini et quiescatis. Sed via mala sed . . . Sed vos maledictos Italie. Ego patiētia et nos credimus q nō videat. Eccl. vii. Etenim quia nō profert cito 3 malos sēnia: absq timore vllo filii hoīm perpetrāt mala. Audi Greg. xxv. mor. Et habet sunt acta et cernit q differebat vindicare. Et mag eius patiētia qsi qdā negligētia putabat. Iniqui spe tertiarie i peccis suis nō viderit a deo credidēdi sic fieri peccata. Evidens q vult negligit: per q vigilant i pena perdā. Quo per expectantes deos ad peccādū negligere videat. Et p tias sepe longanimitas: sperie tū vt cōtinget sua culpā sbiecta confunda. Ibi. Sed attende populi dei certa . . . et vna pōa expectat vt cōmederent hō dura vidit. Audi Valerii li. i. Lento n gradu ad vindictā sua diuina procedit ira tarditatem q supplicii grauitate copensat. O hui mei bo . . . Eccl. viii. Quia . . . fac malū et p pātiā sustētat: ego qui . . . Terti stimulus alas vt deum plages cōsideratio . . . Si . . . Petrū aplm. i. c. ii. Si de angelis peccātibus nō pepercit: . . . Quo sine psepis . . . tibi pen . . . gladio ex age qsi est . . . nec adhuc finis. Ps. Nā . . . ferit gladiū suū vibrauit arcū suū tetēdit et parauit illud et in eo parauit vasa mortis sagittas suas ardentibus effecit. Et Hiere. vi. Ecce ego . . . dabo i populū istū ruinas . . . et filius vicinus et proximus peribit. Et c. xviii. Dabo . . . cadauera eorum cibū volatilibus celi et bestiis . . . Et xxiii. c. ait. Dabo te i mālibus . . . formidas . . . Et xxiii. c. ait Dabo vos i opprobriū sempiternū: et ignominiam sempiternā q nūq obliuione delebit. Et xxvii. c. Ego dabo oēs terras in manu regis babilonis su

nos. Et xxvi. c. Dabo eos in manu querentium aīas eorum in manu Nabuchodonosor regis babilonis. Multa aūt sūt et alia auctoritates quibus ostendi sit q propter peccā iudicia multa fecit: et minat est deus: q cā breuitatis obmitto. Quartus stimulus est cōsideratio prime calamitatis. Cōsidera alias paupercula pericula mūdi. qd suffocāt in mari qui necant i fraude et trucidāt i pallio et poculi veneni. protēt iniqua tāta est multitudo. Ps. Inuenerūt nos mala quorum nō est numerus. Exēplū de illis tribus sociis cūtibus per q sertē inuenerūt massā auri: quā pus ab bēmus invicē et fugiētes q mors erit illic dixit: q garriētes illā accepit. et tandē vno abeūte vt victualia emeret duobus remanentibus et cogitantibus socii reuertentē occidē: vt inter ipsos diuiderent aurū: et alt poculū venenatū fictoē mortuū. O stultitia mūdi. o cecitas mūdi. o pessima cōditio mūdi. Audi Aug. 8 singularitate clericorum. Nimo . . . perseueraret . . . vbi aspexerit aliū cecidisse. Et vehementer ifremis . . . incurrit timor alio perite. Amator est aūt salutis facit et vitat aliene mortis scursū. et ipe est paud per sol licitus sic cladibus ceterorum. Ibi. Quintus stimulus est cōsideratio ardue rigorositatis. Cōsidera insuper qd de ol indebito verbo facit: et cogitatiōe sinistrā corā iudice eterno habemus reddē rōem: de q satis dictum agitur finde. qd . . . Sextus stimulus est cōsideratio profunde heilitatis. Cōsidera qsō dirtus debeat eē periculosius stat: cōsummeres lachryma tur xps. Ipse plāgit: et petōces cādit et ridet. Cre de mihi q si sine grādi mysterio xps q ait ecclesiā ciuitati hierusalem exterminiū habebat: fleuit sup illā dicēs. Si cognouisses et tu. Sic ega cogito futura certe mecū flea. Si qsō faciam argumētū a maiori. Si n. xps glorissimus vnā ciuitatē nō fleuit: qd credas nē sup totā Italiā faceret. cū oēs sint tāta in grate repleti vt prelati et mysteria dei intelligē nolint. Quotidie studēt in periculū includi in tenebras: et de tenebris cūtes in tenebras mitti nesciāt vbi cōmāt. perfecto sine fictiōe credo q sint fiet ad plenum cū lachrymis aūt sibi: sed oēs aūt . . . statū deplorasset. Sed heu dicite sed mecū cātāt vel plorant. In petō ies vobis . . . mali . . . ait dñi. Certe nō. Audi Criso. sup Math. Sed inquit benefaciēt eo si deo placeret sit nobis ita malefacienti si deo non ceret si nobis. Sed alis nō tristat: de suo dānosed de sua pdiōe. Ibi. Sequitur de . . . Septimus et vltim stimulus est cōsideratio sūe credibilitatis. Et simile vide sunt auctoritates nō q vobis teste ad sscitera. Solū istā audiam. Leuit. xxvi. Si ambulaueritis in preceptis meis et custodieritis mādata mea et feceritis ea: dabo vobis pluuiā tpibus suis: et terra gignet germē suū et poma arborū replebūt. Comedetis panē vrm in saturitate et absq pauore habitabitis i terra vestra. dabo pacē in finibus vestris: dormietis et nō erit q exterreat. Q si nō audieritis me nec feceritis mādata mea. Si spreueritis leges meas et

iudicia mea cōtēpseritis: et faciatis ea q a me cōstituta sūt vt ad irritū reducatis pactū: ego q hoc faciā vobis. visitabo vos velociter i egestate: et ardore q cōficiat oculos vros: et cōsumat aīas vrās. apponā faciē meā 3 vos cor ruetis corā oculis vrīs: et subiciemini his q oderūt vos. Fugietis nemine persequente. Ibi. vide ter. q pulcher ē. Timete igitur deum: q vēit p videt bona iudicii eius. Et sic patet prima pena. Circa ad scām bi. dico q tria genera sunt tremēda et . . . pena . . . prima: et sussa. Secunda gdē ve ad iudiciū punienda resurgent. qm horrendū est incidē in manus dei viuentis. ad Heb. x. c. Tertia aūt timēda: ne lateāt ignorantibus nobis. Ps. Ab occultis meis mūda me deus. Eccl. ix. Nēo sit vtrū odio l amore dignus sit. Et pv. xx. Quis gloriabit se mūdū hēe cor: q pōt dicē mūdū est cor meū: purus sū a peccō. Fusa vero peccā timēda sunt ne incidant in illa. i. Cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. pv. xxviii. Beatus vir qui sp est pauidus. Ps. In me transierūt irae tue et terrores tui conturbauerunt me. i. plenū timore reddiderūt. Ji. ii. pal. xx. de. Sed tūn ō dñi vobiscū cū diligētia cūcta faciatis. qd . . . Circa ad tertiā vi. dico q satis appent mala q eueniūt si timētibus deū in septio stimulo pme habitūr. vnde pōt sic argui. Si multa bona eueniūt timētibus deū q a 3rio sensu multa mala eueniēt nō timētibus ipsum. Et sic patet ista 3clo. quare . . .

De gratiatione diuini timoris cōclusio tertia.

Capite tertiā 3clonē. vz. Gradibus gradus et non repētine timor in aīa generat. vt postea de ipe timore diligat. Ad cuius declaratiōes tres igitur notādū vz. Prima vz. est ista. quō generat in aīa diuinus timor. Scda vz. ē ista. qd illa q impedit diuinū timorem. vide eius ista qd illa q impedit diuinū timorem. vide eius q ppli i timēt deū. Tertia vero est ista. vel quare q ppli i timētes deū iudicia dei i vidēt. Circa ad primā dico q hodie nō timent de hic ē. perfecto mi: vt ab ipsectionibus ad perfectiona pcedam pā pōcon. Innata est nobis via ab icertioribus ad certiora pcedere. et pp hoc multū interest nē scire nōim et intellige: quibus sine discursu intelligimus perfectiona pua. nos vero cū discursu et ipsectiona pua i. metro. Sic ē et oculus nr ad lumen sed ita intellectus nr ad ea q sūt manifestissima in rē. Vnde ad perfectionem cū veritate i nobis succedat gradus. Ps. Ibunt de virtute in virtutē: et timor sit vna materia veramimo sūdatus oīum virtutū. Eccl. i. Initiū sapie timor dñi. hinc ē q timor: gdā inseriens gradus. dei perfectos. exēplā gra. Audistis stimulus gradus alas ad hū timorē: gradus i ea sua . . . ta gradus alas ad se timorē: et a petō . . . agit curat. Ps. Declina a malo et fac bonū. Et subseq timor initialis. hic ad gradus dei vsq ppat. Et subsequēte charitate oīs timor ipse ē expellitur: et adest timor filialis q cū charitate trinet et crescit vt videre ē i alia 3clone. qd . . . Circa ad scām vi. dico q tres sūt male radices. vel impedīta oīa nō timē deū. vz. lōga pax: honorum frugalitas: et epicuriglas. Prolo lōga pax qui. e.

Jrruet sup te calamitas q̄ nō poss expiare. Et p
ueniet sup te repente miseria q̄ nescis. Et p
uer.i. ait dn̄s. Ego in interitu vr̄o ridebo ⁊ subsa
nabo cū vobis qđ timebatis aduenerit: cū ir-
ruerit repentina calamitas ⁊ interit⁹ q̄si tēpe-
stas ingruerit. q̄n uenerit sup uos tribulatō ⁊ an
gustia. Tunc inuocabūt me ⁊ nō exaudiā. mane cō-
surgent ⁊ nō inuenient me: eo q̄ exosā habuerīt
disciplinā ⁊ timorē dn̄i nō susceperint nec acq̄e
uerint cōsilio meo: ⁊ detraxerint vniuerse corre
ctiōi mee ⁊c. Jtē Hiere.v.c. Audi ppl̄e stulte
q̄ nō hēs cor, q̄ hītes oculos nō videtis. Me ḡ
nō timebitis ait dn̄s. A facie mea nō dolebitis
q̄ posui arenā t'minū mari: p̄ceptū sempiternū q̄đ
nō p̄teribit. Et seq̄t. ppl'o aūt huic factū est cor in
credulū ⁊ exasperans: recesserūt ⁊ abierūt: ⁊ nō
dixerunt in corde suo. Metuam⁹ dn̄m deū nr̄m
q̄ dat pluuiā tēporaneā ⁊ serotinā in tp̄e suo.
Propterea Jsa.vi. dn̄s clamat. Exceca cor ppl'i
hui⁹ ⁊ aures ei⁹ aggraua: ⁊ oculos ei⁹ claude:
ne forte videat oculis suis ⁊ aurib⁹ suis audiat
⁊ corde suo intelligat ⁊ cōuertat᷑ ⁊ sanē eū. q̄
sap̄pic. q̄ sic ppl̄s nō est dign⁹ ista videre ⁊ audi
nec intelligē ⁊c. Scđa cā q̄re nō timēt deū
iudicia dei nō vident: ē iusta pmissio dei. Ju
sic.n. ꝑmittit dn̄s: vt adipiscant desideria cordis
eoꝝ ⁊ postea: sic gaudentib⁹ irruant mala sup
mala. ps. Dimisi eos s'm desideria cordis eoꝝ:
ibunt in adinuentionib⁹ suis. Et Job.xxi. Gau
dent ad sonitū organi: ducunt in bonis dies su
os ⁊ in pūcto ad inferna descendūt. Et iteꝝ ps.
Desideriū eoꝝ attulit eis: ⁊ nō sunt fraudati a de
siderio suo. adhuc esce ipsoꝝ erāt in ore ipsoꝝ: ⁊
ira dei ascēdit sup eos. Et ad Ro.i. Propter q̄đ
tradidit eos deus in passiones ignominie. nā femie
eoꝝ ⁊ masculi eoꝝ relicto vsu nāli femie exarserūt
in desiderijs suis ⁊c. Tertia cā ē iusta dei sub
tractio. Subtrahit dn̄s ꝓp demerita ppl'i grās suā
ab eis: ⁊ fiunt sicut nauis in maris medio amisso
clauo: velo: ancora: ⁊ remis: ⁊ ad oēm ventū in
soluit. Leuit.xxvi. Ponā faciē meā cōtra vos: ⁊ fu
gietis nemine ꝑsequēte. Subtrahit ⁊ bona cōsi
lia: vt dici solet. a cui dn̄s vult malū colat tolle
e sensu. Subtrahit vnitatē ⁊ pacē: ⁊ occidūt ad
inuicē sicut belue. Job.xxi. Immutat cor p̄ncipū
ppl'i terre: ⁊ decipit eos vt frustra incedāt. palpi
tant .n. i tenebris ⁊ nō i luce: ⁊ errare faciet eos
q̄si ebrios. Decipit aūt eos deus q̄n ꝓpter eoꝝ incrēdul
⁊ inopinati euentū mittit sup eos flagella sua.
Sap.v. Subito veniet ira dn̄i: ⁊ i tp̄e vindicte
disꝑdet te. Si ḡ nō euigilaueris o ppl'e stulte ait
dn̄s. Apoc.iii. Veniā ad te tanq̄ fur ⁊ nescies q̄
hora veniā ⁊c. Et sic ꝑ p̄ma cōsideratio.

De qualitate dn̄i timoris cōsideratō secūda.

Ecundo loco. Dn̄i tionis cōgruā q̄litatē videam⁹. vbi tres cōclones subiungā⁹.v3. Pria cōclo est ista. Etsi timor dei sit magis stra-
tiarū sine spe ⁊ misericordie dei lenitū inanis ē ⁊
diabolice fiunatū. Scđa cōclo est ista. Nō pōt
verus in aīa timor ḡnari: si aīa in fide x̄pi nolue
rit illuminari. Tertia cōclo est ista. In tota aīa ti
mendus est deus: vt reuera ⁊ ꝑfecte possit ⁊ debe
at a nobis esse glorificatus.

Mensurari dz timor cū spe misericordie dei

Conclusio prima.

Cepe primā cōclonē. vz. Etsi timor dei
a sit maxime sentiētū tn̄ sine spe ⁊ misico
die dei lenitū inanis ē ⁊ diabolice fu-
turis. Ad c⁹ declaratōz tres inq̄ras⁹ vi.v3.
Pria vi. est ista. quē modū obseruare debem⁹:
vt deū fructuose timē possim⁹. Scđa vi. ē ista
si sci vnq̄ sic timuerūt vt mori p x̄po recusarēt.
Tertia vi. est ista. vn̄ accidit q̄ quidā sic timu
erūt q̄ vt legim⁹ seipsos occiderūt. Ad p̄mā
vi. dico q̄ due sunt ꝑsuasiones fiende: vt recte
scēq vivas⁹ ne in baratrū p̄cipitemur. s. ꝑsuasio
timoris dei: ⁊ ꝑsuasio spei misericordie dei. Nā q̄
Judas timore tn̄ vite sue ꝓditiō laq̄o abiec
se suspendit. Caim occiso fr̄e itidē faciens. Gen.
iiii. c. ait. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā me
rear. Et Origenes q̄ tn̄ de dei misericordia ꝓ-
sumit: falsā doctrinā seminauit dicens. In fine
secul oēs saluari debē: si iustus dn̄s ⁊ iustitiā di
lexit: equitatē vidit vult⁹ eius. Tu ḡo aīa mea ti
more nō timens spe misericordie tn̄ tibi ꝓuideas
s3 vtroq̄. Nā alteꝝ sine altero rē pniciosam facit
s3 vtrūq̄ simul rē fructuosissimam parit. Audi
Greg. xxxiii. mor. c. xiii. Pi⁹ inq̄t ac iustus est
cōditor: nē q̄s nemo dicat: q̄ pi⁹ ē venialit pecco:
⁊ nemo q̄ peccauerit dicat: q̄ iustus ē: de pecci
remissione despo. Relaxat.n. dn̄s facin⁹ q̄đ dīc
tur. s3 ppetrare q̄s timeat. q̄ si digne defleri pos
sit ignorat. Ai culpā igit᷑ iustitiā metuat p⁹ cul
pā tn̄ de pietate p̄sumat: nec iustitiā timeat: ut
nulla spei cōsolatōe cōualescat. nec ita cōfidat de
misericordia vt adhibē vulnerib⁹ suis digne pe
nitētie negligat medicinā. Sed quē p̄sumit sibi
pie parcere semper ēt cogitet districte iudicare.
Sub pietate itaq̄ spes gaudeat peccōris: s3 sub
districtione illi⁹ penitētis correctio cōtremiscat.
Hilic. Totā me cōsolatōe refocillasti: ait aīa. pas
Ambro. Nūq̄ ꝑfecto tn̄ cōtremiscā de iustitia
q̄a misericordiā dei mihi aīe mētis oclos appona
nec econuerso. S3 dic ḡo mihi q̄nta ē misericor
dia dei: an exhauriri aut minui pōt: Aīa mea
accipe hanc regulā ḡnalē: q̄ tāta ē misericordia
dei q̄nta ē eē ipsius dei. Eccl.ii. Scđz inq̄t ma
gnitudinē ipsi⁹ sic ⁊ misericordia illi⁹ cū ipso. In
B̄m differūt eē dei ⁊ misericordia ei⁹. q̄n ab eterno
fuit eē dei: ⁊ ab eterno fuit cōicatū. q̄ cui cōicare
tur debat. B aūt fuit trib⁹ ꝑsonis. eternus.n. p̄cēr⁹
filius eternus sp̄us scūs. S3 misericordia dei ab et
no nō fuit cōicata. q̄ ab eterno cui cōicaret nō ad
inuenit. Misericordia.n. miseriā p̄supponit. s3 ai
mundi exordiū nl'la miseria erat. ḡ cui cōicaret
nō ēat. Scđo aūt mūdi eēi oi etate dn̄a misericordia

fulsit. Ab Adā.n. vsq̄ ad diluuiū duo millia.cc.
xlii. fluxerūt āni. A diluuio vsq̄ ad Abrahā.m.
c.lxxxii. āni. Ab Abrahā vsq̄ ad Moysen.cccc.
xxv. āni. A Moyse vsq̄ ad x̄pm.m.dc.⁊.xxxviii.
anni. Et sūma istoꝝ ānoꝝ est q̄nq̄ milia q̄ngēti
trib⁹ ānis min⁹. Adā legim⁹.xxx. filios ⁊ totidē
filias ḡnasse. Et in tria etate plimi fuerūt reges:
vt p3 i Genesi. Et tn̄ audi mirabile v̄bū. Nūq̄
fuit aliq̄ etas in q̄ clementissim⁹ de⁹ suā misico
diā occultauerit. Nā ⁊ p̄mi parentes cū ex peccō to
taliter dānabiles merent: grādē misericordiā susceperūt
q̄n illos in hūc mūdū p̄iam acturos misit: ⁊ tn̄
p̄sus destruxit. Jtē ⁊ tp̄e diluuij in s'a etate cū
gigātes eēnt in trā: ⁊ multiplicata boīum mali
tia eēt: magnā misericordiā ostēdit: dū p archā bīna
nō gen⁹ saluauit. Jtē ⁊ tertiā etatē a caldeis de
pressis verā fidē ostruē volētib⁹: ⁊ ignē adorāre
misericordia sua nō deseruit: s3 Abrahā de igne
caldeoꝝ extrahēs ⁊ illesū p̄seruauit. Gen.xv.
Jtē ⁊ q̄rtā etatē nō dereliqt misericordia dei: s3
multis signis pplm suū de manibus liberauit
Pharaōis: ⁊ illū afflictū p desertū celesti māna
pauit: ⁊ aq̄ de petra dedit. Exo.ꝑ totū. In q̄nta
etate multiplicauit ꝓphas q̄ vnū deū adorādū
instāter p̄dicarent. Erāt.n. idolatre effecti boīes
mūdi: vt in libris regū ⁊ ꝓphis legim⁹. Jtē ⁊ se
xtā etatē gementē: vt filiū suū mitteret de⁹ miser
cordie ocul⁹ nō deseruit: vt ait aplūs ad Gal.
iiii. Misit de⁹ filiū suū natū.⁊. nascēdū sub lege
vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. Jo.i. Verbū ca
ro factū est. Et cōsūmaria redēptiōis nr̄e nr̄s sa
⁊ ad celos ascēdēte x̄po: nō p hoc illi⁹ oblit⁹ ē.
S3 supuenientib⁹ imꝑatorib⁹ fidē x̄pi extinguē
volētib⁹: miracul' multis iam ⁊ tādē ipsam ⁊
magnificauit. Et indies vt cerni⁹ infinita scōꝝ
rū miracula clarescūt. Et tādē tp̄e antix̄pi cū i
simo ḡ etas q̄ssata erit: nō despiciet illā de⁹: nec
delebit in sinu misericordias suas: s3 Enoch ⁊ He
liā veritatis p̄dicatores: ⁊ Joannē euāgelistā s'm
q̄sdā: vt sic de lege nāe sit Enoch de lege scripta
sit Helias: de lege euāgelica sit aq̄linus Jobes:
publice x̄pi fidē p̄dicaturos mittet. Et finaliter
extincto antix̄po ꝑ angelū: ⁊ igne mūdo purga
to electos in glīa collocabit. Ecce q̄ mirī modis
diffusa est ꝑ tp̄a diuersa clementissima misericordia
dei. ita vt de dicē possim⁹ illud Deut.iiii. Non
est alia natio q̄ hēat deos appropinquātes sibi
sic adest nobis de⁹ nr̄. Nō ḡ aīa mea de dei misi
cordia diffidant: nec sine timore p̄sumant⁹: sed
timi de iustitia: de dei misericordia cōfidant⁹. vt d̄r
de pe.d.i.c. null⁹ dubite. cū glo. Jn aplā ad Eph.
iiii. Hoc igr dico ⁊ testificor in dn̄o: vt iā nō am
buletis sic ⁊ gētes ābulāt in vanitate sensus sui
tenebris obscuratū hītes intellectū: alienati a
via dei ꝑ ignorātiā q̄ est in illis ꝓp cecitatē cordis
ipsoꝝ. Qui desperantes semetipsos tradiderūt ipu
dicitie in operationē oīs imūdicie in auaritiā. vos
aūt nō ita didicistis x̄pm ⁊c. q̄ pi pr̄ma vi. Qui
ad s'am dubitatōz sunt vi. dico: q̄ oēs sci generali
ter illi q boīes fuerit mortē nālr fugierūt: ⁊ timo
re nāli mortē elegerūt sicut patuit i p̄sa cōclo
ratōe. ⁊ ꝑtertim de x̄po ⁊ discipul' ei⁹. S3 dicen
dū q̄ dūtaxat tā in veteri q̄ in nouo testō: tā boni
q̄ mali mortē ⁊ q̄si ⁊ sūmope affectasse. In
testō veri de bonis hētur de Thobia dicente.
Thobie.iii. Et nūc dn̄e s'm voluntatē tuā fac me
cū misericordiā: ⁊ p̄cipe in pace recipi sp̄m meū. ex
pedit.n. mihi mori magis q̄ viuē. Hilic. Bon⁹ ille
sc̄ls ꝓpha Helias fugiēs a facie ipsissime He
zabelis cū sub iunipo eēt: petiuit aīe sue vt mori
retur dicēs. Tolle q̄so dn̄e sp̄m meū.iii.r.ri. ego me
lior sū q̄ fr̄es mei. ⁊ sic de alijs.iii.R.xix. Et Sa
ra bona illa matrona ait Thobie.iii. Peto dn̄e
vt de vinculo īp̄p̄rij hui⁹ absoluas me. Et de malis
appet de Baalā. Nūeri.xxiii. q̄ ait. Moriatur
aīa mea ⁊c. De nouo testō: ut exēt. tacēā. Nōne
Paul⁹ vas electiōis. Hebr.i.xxi. dicebat. Nō solū
ligari sed mori cupio. Et crebro dicebat. cupio
dissolui ⁊ eē cū x̄po. q̄ ⁊c. Jn Boe. p̄ de cōso. ait.
Mors hoīm felix q̄ nec se nec dulcib⁹ ānis In
serit: ⁊ mestis sepe vocata venit. Heu heu q̄ sur
da miseros auertit aure. Et flentes oclos claudere
seua negat. Quib⁹ v̄bis satis appz q̄ multi mor
tē desiderāt. Dico aīa mea q̄ verū de oib⁹ dicis
S3 nec boni nec mali vnq̄ mortē nālr elegerūt
nec vnq̄ eligēt mortē nālē. q̄n vltimū est oīum
terribiliū. s3 iusti mortē eligūt ꝑ ḡ̄m nō p nāꝫ
vt gloriā nō p nām s3 ꝑ ḡ̄am in eēnū possideāt.
⁊ sic mors hōem q̄dā hōitāq̄ q̄dā remouet
ꝓhibēs. s. eoꝝ⁹: q̄đ acq̄rat aīa ne eā ad ḡ̄as
eēnā voluēt possidēdā. Mali etiā in eoꝝ tribu
latōib⁹ tn̄ mortē appetūt: s3 nō p nāꝫ s3 ꝑ pe
nā q̄uā morte ip'a fuge arbitrāt. Sic tp̄ibus nr̄is
de magro q̄dā in sac theologia ordinis nr̄i. heu
aīe sue miserabil' accidit. Qui q̄busdā tribulatōi
bus sui cā inundātib⁹: Jude exēplo virū misrīc
sinistroīb⁹ posteri dat⁹ in exēplū q̄re ⁊c. Cir
cū ad tēciā vi. satis claret visio. q̄ si legim⁹ q̄dā
sic timore cōclusos: vt seipsos occiderēt. B nulla
de cā p̄ncipaliori ⁊ vlori extitit q̄ spe caruerit.
vn̄ poeta canit. Spes q̄ metuit moriturus viuē
vidi. Spe duce victor spe moriēte mori.ii. R.
ii. An ignoras q̄ desꝑatio piculosissima est. In
bon⁹ ille Job.xiii.c. Postq̄ cōpe afflictus erat s3
liis reb⁹ oib⁹ spoliat⁹: dixit. Etiā si me oc
ciderit i ipso sperabo. Et vn⁹ ex septē frib⁹ a tyrā
no cruciat⁹ ait. E celo ista mēbra possideo: s3 ꝓp
dei leges illa despicio. q̄a ip'a me recepturū spe
Audi Greg⁹ libro mor. Spes inq̄t in eternitate
aīam erigit. Et idcirco nl'la mala q̄ exti⁹ tolerat
sentit. Tāq̄ spes i de solatiō surgit: q̄re p illo
q̄ ⁊ q̄uiora pulerit. q̄ neq̄ retributiōis gau
diū de eternitate colligit: q̄đ nō hic ꝑus pro tribula
tiōe seminat. Hilic. Et Ber. in s'mōe. spes triplex
est. Nā de fide p̄ceptoꝝ oritur spes venie. de fide
signoꝝ spes gr̄e de fide pmissoꝝ spes glīe. hec ille
Etsi vicia 3. Spes futuri lucri nō venit in exti
matione dāni. s. ad.i. arglā. q̄uādmodū. ꝓ.
idē est in arbitrio. q̄ falsū est: q̄ ex spe glorie q̄ est
lucrū futurū non dz extimari pro dāmis illatis.

dico q nō est simpliciter in loco ḡsenti r obiō. Ad hoc dicit in oībus certa. r in nullo certum. Sed ipse loci vt r ipse est certa. r ō manda. Sed ipse loci vt r ipse est certa. r ō dicit certum. Et sic q certum dicit ois rō mēta pōt simul r nō mēta simul esse. gloza in illa. Ps. xc. Ad Thom. vii. Bonū certum certam curiam. Ad hoc dicit. Bonū certum certam curiam. Ad hoc dicit. Bonū certum certam curiam. Ad hoc dicit

gaudium cõmunaliu͂ qȝ est gaudiũ de deo sed bñ
respectu aliarũ pionũ accidaliu͂ qȝ est gaudiũ d
aliquo bono creato. sic pz de Aureola qȝ vult a-
liqui pugnando habent. vt dicit et vels Richar.
[illegible] Ad eterna h. pncipa-
[illegible] Jurante igit Jesu
[illegible] cõmota est tota ciuitas.
[illegible] Jesu benedicto
[illegible] per [illegible] Amen.

Feria quarta post dñice quadragesime d
vera pnia Sermo in ordine octauus.

Sententia3 Egerunt in predicatoẽ Jone. Math. xii. Mira profecto hodierne lectionis dñice sña. Judei n. signa et miracula in xpo credẽ nolentib' quodãmõ ui pñciam et reprobatis nini uitaȝ pniam ad memoriã reducit: vt tandẽ de eis verificet' qȝ Diere. v. vi. ppls huic factũ e cor incredulũ et exasperãs recesserũt et abierũt retrorsum. Nos ho dilectissimi iaȝ dño timore dispositi pniam facẽ de culpis nris veriũ dispo nam' ysi et niniuite egerunt pniaȝ in pdicatioẽ Jone. Circa que vba hodie õ sancta ac vera pe nitetia tractaturi tres cõsideratiões faciẽs'. v3. Sanctissime pnie subtilem inquisitionem. Sanctissime pnie adequatam conditionem. Sanctissime pnie condignã retributionem.

De subtili inqsitione pnie ɔsideratio prima.
Rimo sanctissime pnie subtilẽ inqsitiõ p videam'. vbi tres conclusiões more so-lito faciam'. Prima conclo ẽ ista. Si cut p corpalibus maculis abstergendis aquarũ ad lauandũ mõ plurimũ indigem': sic pro abluendis spũalibus culpis scã pnia pmarie o-pus habent'. Scda conclo ẽ ista. Tanta forti tudine scã pnia roborat: vt a nullo quantũcũqȝ grandi pccõ vincat. Tertia conclo ẽ ista. Nõ solũ pccã ppria per pniam lauari: sed et charitate aliena purgari.

De quiditate scẽ pnie conclusio prima.
Ecipe primã conclonẽ. tc. iii. ẽ. Ad e' declarationẽ tres inquiram' hñta. v3. Prima hñ. est ista. Quid sit pnia an ẽ. facien in virtus. Scda hñ. ẽ ista. Que sunt in-cẽtiua ad pniam. Tertia hñta. Quo proba tur vera pnia. Quantũ ad primaȝ hñ. dico q̄ hoc tres importata p hoc nomen pnia: quadru-pliciter põt ɔsiderari. Primo p quadã cõdiẽ ɔfessione qua diabolo pccõmisso et pompis e' renunciam'. Et hoc mõ pnia hnda est et non fa-cienda vt dicit dñs Bona. in. iiii. di. xvi. Que qui dẽ pnia ante baptismũ in oibus adultis necessa ria est. o3 n. vt quilibet baptizandus adult' cor de confiteat oibus predictis libere et sponte re-nunciare. In pueris ñ sufficit sponsio tenentiũ ad baptismũ: qȝ postea dũ fuerint in adulta eta te opere tenent adimplere. de cõse. di. iiii. c. p-mis. tc. mater ecclesia. Et post hoc Johis p dicatio apla et aliõ a baptismo incepit. Et talē3

rõnem assignat btũs Tho. in. iiii. di. xvi. dicens q̄ cũ in baptismo gra infundat: et gra vbi ẽ pec catũ mortale vel sira voluntas ad illud intro-duci nõ possit. cũ sint ɔria. xxi. q. i. c. ũ renunciat hinc necesse est vt ante baptismũ detestatio cõ missi sceleris et propositũ destructionis e' ante cedat. Hec ãt detestatio pcci pnia vsqȝ ẽ vir tus vel actus virtutis: quodã. Scdo modo pnia sumi põt pro quadã dolorationẽ vite pñis momentanee et caduce pueniente ex desiderio vite bñe quomõ pniam faciebat Paulus dicẽs ad Ro. vii. Infelix ego quis me liberabit õ cor pore mortis huius. Et hoc similr nõ est facinus virtus vel actus virtutis. Tertio põt pnia acci pi p aliqua penali inflictione ab aliquo superio potestatẽ habente alicui p peccato inflicta siũ assignata. Et hec diuidit in duos gradus. qdã n. dicit pnia solẽnis: quedã priuata. Penitentia solẽnis est que dat p publico et enormi pccõ cũ solẽnitate illa de qua in decretis. di. l. in capite. Que iniũctib' iponenda nõ est. eadẽ di. c. peni-tentes. in fine. vbi dr sic. Juuenib' et pnia ppt etatis fragilitatẽ nõ facile cõmitten. ia ẽ. Ibi. Que et clericis iponenda nõ est. di. lxxxi. c. si. qȝ incipit: presbyter si fornicationẽ fecerit. Et hoc ideo ẽ ibi ne grex fidelis in eos scandalũ patiat. Et de hac pnia plura capitula notãt. ca-dẽ di. l. Et nota hanc regulã gñalẽ. Quicũqȝ so lẽnẽ pniam fecerit: nec clericus nec miles fieri põt. Patet hec regula. di. l. c. si quis post remis-sionẽ pccõp. et. xxvi. q. ii. c. laicos. Et hoc de p-mo gradu. Scdus gradus õ pnia priuata. Pnia ãt priuata est q̄ cuilibet penitenti a sacer dote priuate imponit. ad quas cuilibet doli ca-pax tenet singulis ãnis. de pe. et re. c. ois vtriusqȝ sexus. Et hec pnia nulli negãda ẽ et si infirm' loqui nõ posset si tñ illã signis querat. de pe. di. i. c. multiplex. qre tc. Quarto põt pnia sumi p quadã voluntate a seipso assumpta puniẽdi p suo pccõ. de q̄ Ambro. in quadã sermone pe-nitentia inqt est quedã dolentis vindicta: semp puniens in se qȝ dolet cõmisisse. de qua habet i iis. di. iiii. per totũ. Et de hac theologi diuersi mode loquũt. Quidã. n. illã describunt per actũ primũ et principalẽ: quidã per actũ pncipali an nexũ: quidã per effectũ: vt p. in multis magis in littera. Ego ho in hac pte et in singulis dño sfi dio innocato et multis quedã colligẽs: hũs' pe nitentie quarto mõ ɔsiderate: qȝ de ea p pnc sino ẽ in hac prima pte: p posse cõpletã ponã descriptionẽ. Et dico sic. pnia est tristitia q̄dam voluntatis de pccõ cõmisso: qȝ õffensiue et displi cibile deo: cũ pposito cõfitendi et satisfaciendi: et in posterũ abstinẽdi. In hac pnie descriptione aliquid ponit loco gñis: et aliquid loco differen-tie. Loco gñis tristitia ponit: qȝ oĩs pnia tristitia quedã est: et nõ econuerso. Loco differẽtie ponũt cetera in diffinitione posita. Ponit. n. voluntas ad differentiã tristitie q̄ est i appetitu sensitiuo: qui est in brutis sicut multi qñ de mõte absente

volet. Ponit ho de pccõ cõmisso ad differẽtiã tristitie viciose vel vane: sicut tristitia mechi q̄ mechari nõ potuit. Tertio ponit qȝ displicibi le deo ad differentiã tristitie: q̄ est de pccõ ɔmis so. non qȝ displicibile deo: sȝ qȝ nociuũ sibi et alco: sicut tristitia furis qȝ suspendit: et homicide qȝ õ capitat. Quarto addit cũ pposito satisfaciẽ di tc. ad differentiã tristitie q̄ ola pcedentia hȝ: et sibi solã ɔtritionẽ sufficere credit. qȝ non est verũ: vt in sermõe de cõfessione dicem' dñica 3tia et feria pxĩa eiusdẽ. qre satis pz pma hñta. qre tc. Quãtũ ad sam veritatẽ dico q̄ inci tantia ad pniam sũ plures voces q̄ oẽs clamãt ad pniam: ad pniam: ad pniam. Pria vox est sacra scriptura. ct õ audi Job. xxi. c. Audite õ sinõẽs meos: et agite pniam. tc. et Ezech. xviii. Cõuertimini et agite pniaȝ: et nõ erit vobis i rui nã iniqtas. pijcite a vobis oẽs puaricatiões ve stras i q̄bus puaricati estis: et facite vobis cor nouũ et spũm nouũ. Et qre moriemini domus isrl: qȝ nolo mortẽ innocẽtis dicit dñs. Et idem pau ante hec vba sic ait. Si aũt ipius egerit pe nitentiã ab oib' pctis suis q̄ operatus est: et custo-dierit vniuersa pcepta mea: et fecerit iudiciũ et iustitiã: vita viuet et non morieẽ. oĩum iniqtatũ ei' quas operatus est non recordabor. In iustitia sua quã operatus est viuet. Nũqd volũtatis mee est mors impij dicit dñs: et nõ vt conuertat a vijs suis et viuat tc. Itẽ audi et eundẽ. xxxiii. c. Si ãt dixero ipio ait dñs morte morieris: et egerit pe nitentiã a pctõ suo: fecerit q̄ iudiciũ et iustitiaȝ: vita viuet et nõ morieẽ tc. Itẽ Ecc. ii. Si pniaȝ nõ egerim' incidem' in man' dei: et nõ in man' hominũ. Et. c. xi. ait. Altissimus hȝ odio pctõres et miseri' est penitẽtib'. Et. c. xvii. Penitẽtibus inqt dedit deus viã iustitie: i. vite etne. Et pul-cherrimã auctẽ audi. ii. Paral. vii. Si clausero celũ ait dñs. et pluuia nõ fluxerit: mãdauero et pcepo locuste: vt deuoret terrã: misero pestilen tiã in populũ. et ɔuersus pplus me': et clamauerit ad me: et egerit pniam a vijs suis pessimis. ppi-tius ero pctis eop. Inde Isa. lviii. ait. Dissolue colligatiões impietatis: solue fasciculos deprimẽ tes: dimitte eos q̄ cõfracti sunt liberos: et de on' dirũpe. Frange esurienti panẽ tuũ. egenos va gosqȝ induc in domũ tuã: cũ videris nudũ operi eũ: et carnẽ tuã ne despexeris. Tũc erumpet q̄si mane lumẽ tuũ: et sanitas tua citius orieẽ: et ante ibit faciẽ tuã iustitia tua: et glõia dñi colliget te. Tũc inuocabis et dñs exaudiet. clamabis et dicet assum. qȝ misericors dñs sum de' tuus tc. Et nõ solũ scriptura antiq̃ sȝ etiaȝ noua clamat. Audi Math. c. iii. Pniam agite: appropinq̄bit vobis regnũ celop. Et. c. iii. ait. Facite fruct' dignos pnie. Et Mar. vi. Euntes discipuli pdicabant ut pniam agerent. Luc. v. c. Nõ veni vocaẽ iu stos: sed pctores ad pniam. Et. xv. Gaudiuȝ in q̄ est angelis dei sup vno pctõre pniam agente. Et io o paup et nudus in deserto: q̄d clamas' quis tu es: Ego vox inqt clamãtis i deserto dirigite

viam dñi: rectas facite semitas dei nři. Math. iii. Ego vos baptizo in aq̄ in pniam. et Mar. i. Fuit Johes in deserto pdicans pnie baptismũ: et pdicans in remissionẽ peccatop. Et Luc. iii. Ue nit Johes in oẽm regionẽ Jordanis pdicãs bap tismũ pnie i remissionẽ peccatop. Hec sufficiãt pro pma voce. Scda vox ad pniam clamãs est pdicatop. Isa. lviii. Clama ne cesses: q̄si tu-ba exalta vocẽ tuã: et ãnuncia pplo meo scelera eop. Tubis. n. ad tria pmittitur vtebãt antiqui ẽ ad ɔuocandũ ppl'm. Numeri. x. Qñ inquit cõ gregandus erit pplus: simplex tubap clangor erit. Itẽ et ad mouẽda castra. Nũeri. x. c. Si exi eritis ad bella de tra vra: contra hostes clangetis vla lantes tubis: et erit recordatio vra corã dño deo vro. Itẽ tubis vtebãt in diebus festis: et calen-dis. Numeri. x. Si qñ habebitis epulũ: et dies festos et calẽdas: canetis tubis sup holocaustis et pacificis: vt sint vobis in recordationẽ dei vri. Sic et õ offiñ seruãt pdicatores xpi: pplm clamã do. vniuersis qñ fides ex auditu. auditus autẽ p verbũ xpi. ad Ro. x. O tuba mag' Paule. o san ctissimi buccinatores: sȝ. apli sci quot ad fideȝ xpi adunastis: Una. n. die apli pdicando i Hie rusalẽ tria milia: et alia die q̄nqȝ milia ad fidem ɔuerterũt. Act. ii. iii. c. et ps. In oẽm terrã exiuit sonus eop: et in fines orbis trẽ vba eop. Mar. vlt. Ipsi aũt pfecti vbiqȝ pdicauerunt dño co-operãte et sermonẽ cõfirmante sequẽtib' signis. Ad vocẽ predicatop mouent castra nra versus terrã scãm: et clamant oẽs. O vita eterna. o vita eterna. o vita eterna. Et hec tuba aiat oẽs ɔtra fidei hostes. ps. Bñdictus dñs q̄ docet manus meas ad pliũ: et digitos meos ad bellũ. Et idẽ Si ɔsistant aduersũ me castra: non timebit cor meũ. Inde de aplis dicit Act. iiii. Ibant apli gaudentes tc. Cõuocant fideles in diebus spũa libus et festis: vbi xps est panis viuus q̄ de celo descẽdit. Jo. vi. vt sit in uoce exultatiõis et cõfes sionis sonus epulãtis. Nam sicut qȝ terrenũ est terreno cibo alit. Gen. i. Ecce vobis dedi tc. sic qȝ spũale est spũali cibo reficit. Ex quo sit q̄ si cut corpus humanũ absqȝ corpali cibo uiuere ñ põt. vt pz ho de aia. c. de alimẽto. sic aia que spi ritus est: sine spũali cibo viuere ñ põt. Math. iiii. Nõ in solo pane viuit hõ: sed in oĩ uerbo qȝ pcedit õ ore dei. Figura hẽtur Ezech. xxxvii. de campo pleno ossib' mortuop. Exẽplũ illop duop sanctop patrũ q̄ in sero sẽ cenantes sẽces de cibo spũali inuicẽ conferẽtes: cibo oblito cõ porali: in dulci tali eloquio: vsqȝ mane madnet tenter pdurarunt. ps. Q̄ dulcia faucibus meis eloqa tua tc. Inde Hiere. iii ait dñs. Uade et clama sermones istos ɔtra aquilonẽ: et dices re uertere aduersatrix isrl ait dñs. Et dicite ɔgre gamini et ingrediamur ciuitates munitas. Unde pono hanc regulaȝ generalẽ: pdicatoreq̄ si ue stra negligẽtia perierit aliq̄s in die iudicij dño reddetis rõnem. Audi dñm Ezechielis. iii. c. Si dicente me ad impium. morte morieris et non

Tertio tentauit i familia. Job.i. Necnō t pu
eros percusserūt gladio: t effugi ego solus vt nū
ciarē tibi. Quarto tentauit in filios suos. Job
i. Filijs tuis t filiab⁹ vescētib⁹ in domo frīs tui
primogeniti: ventus corruēs oppressit filios tuos t
mortui sunt. Et tandē tentauit eū in ꝓpio cor
pore. Job.ij. Egressus igit̄ sathan a facie dn̄i
percussit Job vlcere pessimo a planta pedis vsq ad
verticē suū. Corpus ita vt nec aliq̄ pars corporis
integra remaneret. Sexto tentauit eū in vxore
Job.ij. Dixit aūt illi vxor sua. adhuc tu pmanes
in simplicitate tua. bndic deo t morere. cū etiā
pdidit ꝓpter cuncta q̄ habuit hō dedit ꝓ aīa
sua. vita seruanda t reddit Job. Quasi vna de
stultis mulierib⁹ locuta es. Si bona suscepim⁹
de manu dn̄i mala aūt quare nō sustineam⁹. dn̄s
dedit dn̄s abstulit. sicut dn̄o placuit ita factū ē
sit nomē dn̄i benedictū. Et in oībus his nō pec
cauit Job labiis suis: neq stultū q̄d ꝯ deū locu
tus est tc̄. Pro testō nouo veniant oēs sci. ve
niat Antoni⁹ baro: t testimoniū reddat. dic vt
in legēda ei⁹ habet. Et quid mīr si nos assidue
tētare audet: cū magistrū nr̄m exercitus capita
neū xp̄m Jesū tētare ausus est. Mat.iiij. t ac
cedens tētator tc̄. Scd̄a regula ē ista. q̄ nō
solū in vno loco sed vbiq tētat. vis grande de
monis videre audaciā. Angelos.n. in celo tēta
uit: t cauda sua tertiā partē eorū traxit. Apoc.
xij. Primos parentes in paradiso de superbia:
gula: t auaritia. Gen.iij. Cur precepit vobis de⁹
ne de ligno qd̄ est i medio paradisi comederetis
tc̄. Caim tētauit i agro. Gen.iiij. Cumq egressi
fuissent i agro: cōsurrexit aduersus Abel: t inter
fecit eū. Cham tētauit in antro: qn̄ inebriato Noe
derisit verenda pris. Gen.ix. Loth in mōte: qn̄
inebriatus cū duab⁹ filiis cōmisit incestū. Sed
aliter hoc intelligit declarauim⁹ s. Gen. xviij.
Jacob in ciuitate: qn̄ exiuit vt videret mulieres
regionis illius. Gen.xxxiiij. Judā in itinere: qn̄
inuenit Thamar t cognouit eā. Gen.xxxviij.
Et sic de alijs veteris testī. In nouo aūt testō dn̄s
nr̄m tētauit in deserto. Mat.iiij. Zacheū in prin
cipatu publicorū quia erat princeps publicanorū.
Luc.c.xviij. Matheū in theolonio: vbi mltos
decepat. Mat.ix. Magdalenā in ciuitate: qa
erat mulier in ciuitate peccatrix. Luc.vij. Pe
trū in atrio Cayphe: vbi xp̄m negauit. Jo.xviij.
Latronē in cruce: cū ait. saluū fac temetipsum.
Luc.xxiij. Et sic de alijs. Tertia regula t vl
tima ē ista. Licet oēs tentent qui sunt doli capa
ces: nō tn̄ vincunt oēs. Ubi nota istā distinctōe.
Qr quidā nec tentant̄ nec mouent̄ nec inducū
tur in tētationē: vt paruuli baptisati. Apoc.
Ambulabūt mecū in albis: q2 digni sunt. Qui
dā tentant̄ sed nec mouent̄ nec inducunt̄ in ten
tationē. Et hi sunt qui cū tentant̄: statim resistūt
t repellunt. i. Pe.v. Cui resistite fortes in fide.
Ps. Mali⁹ peccōis nō moueat me. Tales.n. nul
lo motu mouent̄. Et hoꝝ principalis fuit xp̄s qui
cū a diabolo tentaret̄ mox resistebat. vt patet
Math.iiij. Quidā tentant̄ t aliquo mō mouent̄
i. veniali motu: sed nō inducunt̄ in tentatōe. Ps.
Si dicebā motus ē pes meus: misericordia tua
adiuuabit me. i. Jo.i. Si dixerim⁹ q2 pctm̄ nō
habemus: nosipsos seducim⁹ tc̄. Quidā tentant̄
mouent̄ t inducunt̄ in tētatōe: vt reprobi notoria
liter peccantes. Ps. Noluit intelligere vt bene
ageret. Prouer.ij. Delectant̄ cū malefecerint: t
exultant in rebus pessimis tc̄. Et hec volo suf
ficiant pro prima ista conclusione.

De potentia sancte pn̄ie conclusio secunda.

a Ecipe nūc conclonē. vz. Tāta fortitu
dine scā penitentia roboratur: vt a nullo
quantūcūq grādi peccato vincat̄. vbi
tres dubitatōes inquiram⁹. vz. Prima dub. est ista.
Utrum sine pn̄ia possit esse peccatoꝝ remissio.
Scd̄a dubitatio est ista. An penitētia sit scd̄a ta
bula post naufragiū. Tertia dub. est ista. An sit
aliqd tā grande pctm̄: qd pn̄ia deleri nō possit.
Quātū ad primā dub. dico aīa mea: q̄ sine pe
nitentia saluus eē nō potest in pccōe. Saluus.n.
aīe est iustificatio t pacificatio ei⁹ cū deo: quē
peccando offendit. Justificatio aūt t pacificatio
sine gr̄e infusione eē nō possunt. Infusio gr̄e sine
expulsione culpe. expulsio aūt culpe fit per dolo
rē: t ceteris requisitis. dolor aūt nō est nisi pn̄ia. g
saluus esse nō pōt sine pn̄ia. Scd̄o sic dicens. arguo
sic. Sicut se hz auersio a deo ad dānationē: ita
conuersio ad deū ad salutē. sed auersio a deo sine
oī delectatione pōt esse cā dānationis: vt pz
in blasphemante. g conuersio ad deū sine oī do
lore peccati poterit esse cā salutis. pn̄ia nota cuz
minor. q2 in blasphemia nulla delectatio ē: sz
tn̄ iniquitas: vt alias est ostensum t experientia no
tū ē. g̃re tc̄. Scd̄o arguo sic. Mot⁹ fidei qui
precedit pn̄iam tn̄ intendi posset: q̄ sufficienter
disponeret ad gr̄am. Sed gr̄a sufficit ad salutē.
g sine penitētia poterit eē saluus. Preterea pos
sibile ē q̄ in vltimo instanti vite peccatori infun
datur gr̄a. post qd instans nō remanebit aliqd
instans: in quo possit fieri salubris pn̄ia. g omni
actu pn̄ie cessante poterit eē saluus. Declara mi
hi pr̄ ista tria puncta t ero cōtenta. Cōtentor a
nima mea. Et dico nō obstantib⁹ istis rōnibus
q̄ conclusio nr̄a vera est. Et cā nūc rōne t au
ctoritate t exēplo ꝓbabo. Rōne quidē sic. Si
cut baptismus ordinatur ad peccatū originale:
sic penitentia ad peccatū mortale. istud conce
dunt oēs: t est expressa snīa magistri in.iiij. snīa
rū. di.xiiij. Sed nemo potest ab originali mun
dari sine baptismo uel equiualente. Jo.iij. Nisi
quis renatus fuerit ex aqua t spiritu sancto: nō
potest intrare regnū dei. ergo nec peccatū mor
tale sine penitentia. Et confirmat̄. quia omnes
ponunt penitentiā esse sacramentū necessitatis.
qd nō esset: si sine ea posset esse saluus. Scd̄o
probat̄ auctoritate. Audi Aug. li. de pn̄ia. Ne
mo inquit sue volūtatis arbiter cōstitut⁹ potest
inchoare nouam vitam: nisi peniteat eum ve
teris vite. vetus vita est vita vitiosa. ergo tc̄.

Isidor⁹ de summo bono. Pn̄ia vero est medicamē
tum vulneris: spes salutis: p qua peccōres saluāt̄
p quā deus ad misericordiā puocat̄. que nō tpe
pensat̄: sed pfunditate luct⁹ t lachrymaꝝ. q̄ tc̄.
Tertio p exēplo pz. q2 nec in nouo nec i veti
testō legit̄ q̄ quis saluat⁹ fuerit sine pn̄ia. Inde
in decretis. de pe. di.i.c. mensurā. p Jo. ponit̄ pul
chra regula. q̄ pn̄ia quātūcūq modica a sacerdo
te iniūcta sufficit ad salutē. Jō q2 Ezechias fle
uit: transtulit dn̄s pctm̄ suū. Isa.xxxviij. Quia
niniuite fecerūt pn̄iam: t ieiunauerūt. pepcit illis
de⁹. Jone.iij. Quia Dauid doluit de pctō dicēs
Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte
iō remisit dn̄s impietatē pctī sui. Quia cananea
defleuit: iō sanata est filia ei⁹. Math.xv. Quia
mulier deprehensa in adulterio doluit de pctō: di
xit illi dn̄s. vade t noli ampli⁹ peccare. Quia Ma
gdalena paupercula lachrymauit: iō dixit dn̄s. re
mittunt̄ tibi pctā tua. Quia sūm⁹ aplōꝝ Petr⁹
fleuit amare: iō dn̄s eū post resurrectionē visita
uit. t sic de alijs. Hec igit̄ medicina aīa mea est
necia ad salutē. Et ad tuā primā rōnem dico
scd̄m btm̄ Tho. in.iiij. di.xiiij. arti. vlt. q̄ in auer
sione a deo semp ē conuersio ad bonū cōmutabile
t q̄uis ibi nō sit delectatio sensibil. est tn̄ semp
quedā placentia volūtatis. t p cōñs in blasphe
matore est delectatio volūtatis. nisi.n. placeret
volūtati nō assentiret pctō. Et ppter hoc q2 semp
in auersione est ad min⁹ placentia volūtatis: oz
vt in cōuersione sit ad minus displicētia volūta
tis. talis aūt displicētia non pōt esse sine pena t
dolore: talis aūt dolor sine pena est pn̄ia. g oz
q̄ semp sit in curatōe pctī mortalis medicia pe
nitentie: g̃re tc̄. Ad scd̄am rōnem tuā dico scd̄m
eundē: q̄ nūq̄ motus fidei potest tn̄ intendi: q̄
gratie continuet̄: nisi pn̄ia subsequat̄. Et iō ista
tua maior aīa mea est falsa. Ad tertiā rōnem
dico scd̄m eundē: q̄ posset negari q̄ dat̄ vltimuz
instans vite: sz bene dat̄ primū instans mortis.
alias int̄ penultimū instās vite: t primū instans
mortis: cū sint aliud t aliud instās: esset tps me
diū: vt pz in pn̄ia exp̄tis. Uel dicat̄ q̄ posito q̄
sit vltimū instans vite. dico q̄ in illo eodē instā
ti t gr̄a infundit̄: t motū pn̄ie habebit. t
talis pn̄ia sufficit ad salutē. vt dicit Aug⁹ in li. de
ecclasticis dogmatib⁹. vnsicut ex mera volū
tate dei pōt gr̄a i aīa infūdi: sic ex eadē pctōri
dabit̄ gr̄a motū ad pn̄iam: q̄ nihil aliud erit nisi
displicētia de pctīs. t de scd̄a dicēdi dubitate ter
tia scd̄am. g̃re tc̄. Quātū ad scd̄am dubitatē dico q̄
btūs Hiero. vt ponit̄ in.iiij. snīaꝝ. di. xiiij. deter
minat. q̄ pn̄ia sit scd̄a tabla post naufragiū. Nau
fragiū.n. aie tūc factū est: qn̄ post pctā peccat
uerit: que totalr̄ pcitaret: pn̄ia aūt tabula da
ta est. t baptism⁹ scd̄a. Sz q2 postmodū p culpā
a dei gr̄a p baptismū adepta decidim⁹ indico:
ne totalr̄ submergamur scd̄a nobis tabula parata
est: q̄ est pn̄ia scd̄a. Et hoc pn̄ia vt dicit btūs Tho.
cū sit vnū de septē sacris: ex dispensatōe ministro
rū ecclesie cōsistit: q2 sacra nō nisi illis q̄ de ecclie
gremio sunt: nec nisi p illos q̄bus datū est dispē
sari pn̄t. Et nota q̄ lz alia sacra subueniant nau
fragiū passis p pctm̄ mortale: nō tn̄ sic pn̄ia: ut
etiā dicit btūs Tho. vt s. Et si dicas. nōa. btūs
Petr⁹ Act.ij. dicit. pn̄iam agite t baptisetur vn⁹
q̄sq vrm. ex q̄ sequit̄ q̄ pn̄ia nō est scd̄a tabula p⁹
baptismū: sed pot⁹ p cōuersō. Dicit btūs Tho. q̄
Petrus ibidē loquit̄ de pn̄ia que requirit̄ i adul
tis ad baptismū suscipiendū. t hec pn̄ia est vir⁹
vt dixim⁹ in pn̄a dubitatē pnte conclusionis. Sed
pn̄ia que est scd̄a tabula: est pn̄ia que est factum: q̄
de necessitate requirit̄ ad salutē: aīe facto: vel
ꝓposito. vt decima dubitatē tertia sequēti. q̄ tc̄.
Et sic pz scd̄a veritas. Quātū ad tertiā dubita
tem dico q̄ nullū est tā grande scel⁹ qd p pn̄iaz
mūdari nō pōt. Et hoc ꝓbo triplr̄. s. auctōr: rōne:
t exēplo. Auctē quidē p saluatorē. Math.x
viij. Interrogāte nāq Petro. Quotiens pecca
bit in me frater me⁹ t dimittā ei: vsq septies. di
xit ei Jesus. Nō dico tibi vsq septies: sed vsq
septuagesies septies. vbi ponit̄ numer⁹ finitus
pro numero infinito scd̄m glo. Scd̄o audi Criso
stomū de reparatione lapsi. Nūq̄ inqt sinit deus
pn̄iam sibi sincere t simplicit̄ offerat. Etiā si qs
ad sūmū puenit maloꝝ: t inde velit reuerti et
suscipit eū t amplectit̄ libēter de⁹. Tertio audi
Aug. li. de ecclasticis dogmatib⁹. pn̄ia inqt a
boleri pctā indubitāter credim⁹: etiā in vltio vi
te spūali admissoꝝ pccōr. Quarto audi Pe.
rauēnas in q̄dā sermōe. Quis inqt i secto pecca
uit enormi⁹ Paulo: q̄s in religiōe sāt⁹ Petro:
illi tn̄ p pn̄iam meruerūt asseq nō solū ministeri
um. sz magisteriū scītatis tc̄. Quinto audi
t Criso. vbi s. Latro inqt ille: q̄ pēdebat in cru
ce: nō eguit ꝓlixitate tpis: vt ingressū padisi me
reret. Sed tn̄ ei sufficit q̄tū expēdi potuit: do
nec vnū posset pferre smonē. Ita vt int̄ mom
tū tpis: tot⁹ vite scelerib⁹ absolut⁹ precedere ad
padisū etiā aplōs mereret. Propter hoc decreta
sanxerūt. xx vi. q. vi. c. si pbr. vt nulli pctōi pe
nitētia denegēt. Ubi dicit sic text⁹. Si pcsbr
pn̄iam abnegauerit morientib⁹: reus erit aīaruz
q2 deus ait. Quacūq die pctōr cōuersus fuerit
ad pn̄iam: vita viuet: t nō morietur. Uera.n. cōfes
sio in vltimo tpe pōt esse. q2 non solū tpis: sz etiā
cordis inspector est de⁹. Sicut latro vn⁹ momē
ti pn̄ia meruit esse in padiso in hora vltima con
fessionis: t sunt vba Juliani pape. Et.c. cogno
uimus. dicit sic. Cognouim⁹ pn̄iam morientibus
denegari: nec illoꝝ desideriis ānuere obitus sui
tpe hos aīe sue cupiūt remedio subueniri. Hor
remus fateor tante impietatis aliquē reperiri: vt de
dei pietate desperet: quasi non possit ad se quo
uis tpe concurrentib⁹ subuenire: t periclitā
tem sub onere peccatoꝝ hominē redimere: qui
se velle expediri desiderat t liberari. hec ibi. Et
multa alia pulchra sequuntur in eodem.c. vide
si placet. Inde Hieremias.xxvi.c. ait. Bona fa
cite vias vras t studia vra: t audite vocē dei
vestri t penitebit dominū mali qd locutus est

facit aduersus vos. Nouit.n. deus mutare sniaz si tu noueris mutare ppositu. Et idem.c.xviii. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo qd locut⁹ sum aduersus eam agam & ego penitentiam super malo qd cogitaui vt facerem ei.&c. Scdo hec veritas probatur rone. Et habet argumentum sic. Quicunqz est aliqd agens non ipedibile & aliqd passum pporcionatum illi agenti, ppositione virtutis imitatiua ... alicui illi passu ab illo agente pa ... aliud est qz illud passu ab illo agente pa ... de necessitate sequitur actio. Sed deus est agens non impedibile: potens ex gra sua remittere quodcunqz peccatum: & hō quicunqz valet est sufficiens passum valens se disponere ad illam remissionem. Ergo de necessitate pot sequi talis remissio. Maior est satis intelligibilis nota. Et exemplum ps in igne & stupa vbi debite disposita & pportionata & approximata vbi sequitur combustio. Minor est nota quantum ad primam partem. qz deus sit sufficiens agens potens creare talem remissionem. Nulla.n. dubium qz sit possibile. Et secunda pars probatur. Quia si hō non posset se disponere adiutus diuina gra ad posse suscipere omnium suorum peccatorum remissionem sequeretur qz dictum dni esset falsum. quacunqz hora ingemuerit peccator &c. sed hoc est inconueniens. Ergo pot se hō disponere ad suorum peccatorum remissionem. Et si hō se disponit & facit qd in se est: & deus illam donare nō vellet: nihil aliud esset qz eius misericordiam denegare: vt in dec. c.cognouimus.xxvi.q.vi.&c. Tertio hec veritas ps exemplo tam noui qz veteris testamenti. Nam de Manasse legimus qz cum propter sua peccata in babilonem ductus esset: qui penitens: deus illum benigne recepit: & in gradu pristino collocauit.ii.parali.xxxiii. Similiter & de mulieribus qd deus in hodierno euangelio in exemplum adducit. Quid dicam de Magdalena peccatrice: quam deus tam benigne gratificauit. Et suo ore ipse dixit. gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Luc.xv. Et audi mirabile verbum. Dicunt.n. scii qz deus benigne penitentiam Jude acceptasset: cum dixit. peccaui tradens sanguinem iustum. si ipsum laqueo nō suspendisset. Ps. Misericordia dni plena est terra. Sz dicens ps Ambro. illa pulcherrima sententia de qua multas auctoritates in textu. Habetur.n.p. Macha.ix. de Antiocho sceleratissimo viro. qz dum flagellis dni torqueretur orabat dnm vt compateretur illi. & dicit ibi textus. Orabat scelestus deum a quo nō erat misericordiam consecuturus. Item Sap.v. de reprobis dicitur. dicent intra se penitentiam agentes: & pre angustia spus gementes: tñ penitentia illa erit infructuosa secundum oēs. &c. Item Isidor⁹ de ordine creaturarum dicit. Angeli mali a penitentia. tñ penitentiam suam veniam minime inueniunt. Et fortissima auctoritas ponitur. Mat.xii. vbi ait dns. Est peccatum in spm sanctum qd nō remittetur neqz in hoc seculo neqz in futuro. Ex quib⁹ oibus apparet qz est aliqd peccatum qd per penitentiam deleri nō pot. Declarescas autem certe tenere nihil dubitans. Regula generalis & infallibilis est. quacunqz hora ingemuerit peccator nō recordabuntur iniquitates illius. Ezechielis.xviii. Et beatus Tho. ptē tertia.q.lxxxvi.arti.i. dicit.

Nō est aliqd graue peccatum in hac vita: qd per penitentiam deleri nō possit. Sed pp argumenta in oppositum facta est sciendum qz si peccatum per penitentiam ab aīa deleri debent: tria illa necessaria sunt. s. firma fides constans spes: & ardens amor. Firma fides: vt. s. peccator firmiter credat deum posse sibi quantamcunqz culpam remittere: dum ipse ex parte sua fuerit qd poterit: & disposuerit quantum valuit: qz sine fide impossibile est placere deo. Secundo requiritur firma spes vt. s. speret qz nullum sit adeo graue peccatum qd misericordia dei deleri nō possit. Augu. Qui gaudet inquit in spe tenebit &c. qui autem spem nō habet: ad rem peruenire nō pot. Tertio requiritur ardens amor: vt. s. peniteat amore dei: & nō timore pene aut afflictionis. Et quib⁹ postea aīa hanc ptōnem colligere. qz si oīum hīm membra verterentur in culpas: sicut & maris arena & stelle celi: & arborum frondes: & lapilli terre: & oīa similiter mineralia: & tñ aīa tribus illis cōditionib⁹ debilitata deo misericordiam & veniam postulauerit tñ gratiosus & benignus est qz ola solo illo actu peccata relaxabit. nec vltra illorum memorabitur: vt notant auctoritates Ezechielis.xviii. & in prima veritate pme consideratione. O gratiosus & excusserat⁹ amor &c. Ad argumenta autem in oppositum dico qz dolere de peccatis dupliciter contingit. vno modo: qz inde sequitur penalis lesio: & ppe nature detrimentum. alio modo: qz consideratur offensa dei: & diuine iustitie fortitudo. Primo intelliguntur argumenta in oppositum facta. Nā dolent iniqui: dolentqz dānati de peccatis. nō ppter dei offensam: sed ppter penas eorum. De peccato autem in spm sanctum dico qz propter tale peccatum finalis ipenitentia est. Et hoc verum est nō dimitti: nec facit ad propositum. qz finaliter ipenitentes nō dicunt suam culpam: & qd ad misericordiam consequendam de necessitate requiritur. Sed si quis de peccatis dolet: qz s. incurrit diuinam offensam: procul dubio nulla est tam grauis culpa que per penitentiam & dei misericordiam non deleatur. quare &c. Et hec sufficiant pro presenti conclusione.

Cape tertiam ōclusionē. vz. Nō tñ peccata per penitentiam possunt lauari. sed ex charitate et alicu purgari. Ad cui⁹ declarationem tres inquiramus veritates. Prima veritas est ista. verum penitentia sit prima virtutum. Secunda veritas est. vtrum penitentia sit fundamentum oium virtutum. Tertia veritas est. vtrum ex charitate vn⁹ pro alio possit penitentiam facere. Quantum ad primam veritatem dico secundum beatum Tho.in.iiii. di.xiiii. qz virtutes oēs simul infunduntur quantum ad habitum. Sed quia dicitur post aliā: hoc est secundum ordinem considerationis in earum actib⁹. cum autem pro actus ipsarum virtutum nō tendant in deum eo ordine considerari secundum ordinem eorum qui in mente sunt. Motum autem voluntatis cuiusmodi est motus virtutum moralium precedit mot⁹ cognitionis. qz appetibile imaginatum intellectum mouet appetitum: vt dicitur in tertio de anima. Et iterum existimatio est possibilitatis: quia electio que est principalis motus virtutis non fit de impossibili existimato. Motus autem appetitus in duobus consistit: scilicet in fuga mali: & prosecutione boni.

Peccat autem duo diuersimode ordinantur. qz est enim quasi fugit malum ppter desiderium boni. quia aut ecōtra. Et hic motus est vt plurimum in recessione peccatoris ad deum per penitentiam. Et ppter hoc mot⁹ fidei precedit motum penitentie: vt accedentem ad deum oportet credere. ad Hebre.xi. Et iterum motus spei dinersus motum timoris per quem fit existimatio de possibilitate venie consequende. Et ideo dicit Greg⁹ qz penitentes mouentur inter spem & timorem: deinde vt in pluribus sequitur motus penitentie: & deinde motus charitatis & aliarum virtutum per ordinem. Quamuis etiam mot⁹ amoris motum penitentie precedit: sed ille amor nō est charitatis qz charitas nō recuperatur nisi per contritionem de peccatis precedentib⁹: que est mot⁹ penitentie virtuosus. Et secundum hoc dicendum qz penitentia prior est quibusdam. s. charitate & sequentib⁹ ipsam: & posterior aliis. s. fide & spe. hec beat⁹ Tho. ad litteram. Quantum ad secundam veritatem dico qz fundamentum in spualib⁹ dicitur ad similitudinem in temporalibus siue in corporalibus. Corporale autem fundamentum duas habet pprietates. prima est qz ipsum est prima pars edificii. alia est qz per fundamentum totum edificium sustentatur. Sic dicitur in spualibus: qz aliquid pot dici fundamentum: aut rōne prioritatis: aut rōne sustentationis vel conseruationis aliorum: aut rōne vtriusqz. Si rōne prioritatis. & hoc dupliciter: aut quantum ad disciplinam spualium: aut quantum ad vitam spualem. Si quantum ad disciplinam spiritualem: sic illa que primo occurrunt docenda in fide xpiana dicuntur fundamentum. Quantum vero ad vitam spualem: sic fides dicitur simpliciter fundamentum primum: & penitentia & timor in genere eorum que ad fugam mali pertinent. Et charitas quantum ad prosecutionem boni est prima fundamentum. ad Ephe.iii. In charitate radicati & fundati. Si autem consideratur fundamentum quantum ad rōnem sustentationis: tunc in prosperis humilitas erit fundamentum: in aduersis vero fortitudo. In recedendo a malo dixi qz timor & penitentia sunt fundamentum: sed diuersimode. quia timor est primum fundamentum in isto genere: qd est recedere a malo. Sed penitentia est primum fundamentum quantum ad hanc spem que est recedere a malo. Et ideo timor precedit etiam penitentiam sicut principia generis precedunt principia speciei. &c. Hec secundum beatum Tho. verbis. Quantum ad tertiam veritatem dico qz tanta est benignitas dei qz qui vnus non pot penitentiam facere de suis peccatis: si erit aliquis qui velit in bona charitate iuuare illum: & penitentias pro ipso facere acceptabit deus pro illo penitentiam. Et casu possibili posito qz ille oēs bonam penitentiam facere peccator ille pro satisfactum est euolaret ad patriam sine alia pena. Et hanc pulcherrimam veritatem probo tibi auctoritate. & exemplo. Auctoritate quidem audi per aplm ad Gal.vi. Alter inquit alterius onera portate et sic adimplebitis legem xpi. Si que sunt ista onera nisi penitentia ad quam quis obligatur post culpe dimissionem. ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meum: & sicut onus graue grauate sunt super me. s. pp pene obligationem. Et que est lex xpi nisi hec. Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Dilexit

autem nos xps. qz pro totam ad. s. penam peccatorum nostrorum in corpore suo ipse portauit. s. sustinuit super lignum. i. Pe. ii. c. Et per ons concludit sicut ipse ex charitate penam nostrorum peccatorum sustinuit: ita & nos penitentiam pro peccatis proximorum facientes: legem xpi adimplebimus. Scdo audi Cassiodorum in quadam epla. Necessitas inquit amicum probat: & intime charitatis ardorem splendor exhibite subuentionis elucidat. hec ille. Sed qz maior necessitas qz status penitentie: profecto nulla. Ergo ibi subuentio maxime necessaria est. Et pp hanc cam dicit Aug⁹ in Enchiridion. c. cx. Et habetur Gratianus. xiii. q. ii. Et magister senteniarum in. iiii. di. xlv. c. ii. sic concordat. Non est negandum defunctorum aīas pietate suorum viuentium releuari posse cum pro ipsis mediatoris sacrificium offertur. hec ibi. Et si charitate id efficitur vt aīe defunctorum in eorum penitentia iuuari possunt: ita vt euolent ad patriam: quare nō aīe viuentium: quare videtur magis consonum qz hic in via inuicem concurram⁹ possumus nos inuicem in nostris penitentiis adiuuare.

Tertio audi aplm. Sumus oēs inter inuicem membra. quia sicut vnum membrum alteri compatitur: sic & nos alter alteri compati debem⁹. quare &c. Scdo hec veritas probatur rōne. Magis preualet qz charitas apud deum qz apud homines. Sz apud homines vnus pot alteri⁹ debita satisfacere. ergo a fortiori apud deum. Maior nota cum maiori: & minor similiter nota est. quare &c.

Tertio probatur exemplo. Legitur.n. in quodam libro qui Panteon dicitur. qz mulier quedam defuncto marito meretrix effecta est: que cum seuisset ab oīb⁹ amatorib⁹ spreta est. Cui diabolus apparuit dicens. Si meis inquit obediebas mandatis: diuitiis habebis: & venerabuntur oēs. contentatur vetula. proponit diabolus qd intendit. Volo inquit vt ista mihi obserues. Primo vt quoscunqz potes religiosos bonos ad peccatum introducas: & eccam fornicari facias. Scdo vt pauperes vero nō acceptes. Tertio vt in ecclesia orantes disturbes. Quarto vt nunqz de talib⁹: nec penitentiam nec confessionem facias. Oīa & pmittit & fecit. accidit vt egrotaret ad mortem. filius quem habebat clericus matrem de confessione hortatur. Nihil se facturam posse ait. quia diabolo se tradidit vt confessionem nunqz faceret. Instat filius: & matrem lachrymis hortatur: promittit pro ipsa penitentiam se facturum. Contentatur & ait. voca sacerdotem. Audiui.n. dici qz grandis est misericordia dei: & maior culpa mea. Interea dum accersitum filius sacerdotem accelerare: astant illi vetule demones: & horribilib⁹ aspectib⁹: & vlulatib⁹: & manifestatione illam: pro tantorum timore obiit. Reuertitur filius: & cum facinus aperit: mox ad pedes sacerdotis prius cum lachrymis peccatum confessus est mīne. Et seperenne pro ipsa penitentiam acceptis: & perficiens post decursus ipsius mirum vidit lucidissimam de sua salute sibi gras referentem. Et sic probo istam veritatem: rōne: & exemplo. Sz dicens ps Ambro. Dicit enim beatus Amb. & pōnitur. i. iiii. snia. di. xiiii. qz penitentia est preterita mala plangere: & plangenda iterum nō committere. quia vt ait. b. Aug. Inanis est penitentia quam sequens culpa coinquinat. Et magister in. iiii. xv. di. dicit qz si duo penitentia ingressus.

...ndidisti preter culpe ? proiecisti cuncta ...
...Vide what ye after. p alterū ? ita ...
...ra ? ille non iustificat. Ita ? ubi alia ...
...ocunq; int Thomas. Et nos p ...
...p se, sed cum ... suppeditante ad abolendū ...
...dicunt quod ad remouendū ? ...
...ti ad primū dū alterū ? ...
...ad ... p ... ? ...
...sit ? ...
...ficere ? ...
...ficere alterū ? ...
...ad ... ? ...
...ad ... ? ...
...ficere ? ...
...ficere alterū ? ...
...ficere ? ...
...ficere alterū ? ...
...ficere ? ...
...ficere alterū

[illegible]
... Et q̃ etiã advocata ... carne subsistēs bene
... est articul⁹ fidei nre. hec in
... Corrigit ... omnibus clareat vicarii
glo. ... vices suas cõmisit: nec
... Alii aũt epi & sacerdo
tes ... vt ... iudicantur. Alii aũt epi & sacerdo
tes a btõ Petro sumpserũt auctõr. di. xxi. cleros
... Tho. in. iiij. & Pe
... Scdo h ista
trus de tarantasio. di. xvij. et. Scdo h ista
... probat auctē btĩ. Greg. in li. mor. Qui i-
... qui promereri vult q̃ō expedit. i. desiderat: d3
mali ɔfiteri q̃ō fecit. Inde nõ tenē mundatis
leprosis xpĩs ait. Ite ostēdite vos sacerdotibus.
Luc. xvij. Tertio audi Ambro. Nõ põt inqt
quis iustificari a peccõ nisi fuerit peccõ añ ɔfess⁹
Et intelligit̃ scdo & pposit. s. scdo q̃ō põt preposi-
pecõ facultas nõ est. ɔre et. Scdo pbatur
h ratione sic: vno tñ prius dicto sũpposito sm
mentē Petri de tarantasio. di. xvij. in. iiij. No-
tandũ igit̃ q̃ passio gloriosa xpĩ est tã pecõ origi
nalis q̃ actualis singulare remediũ. Virtus autē
passionis in sacris ipsius ē. quo fit vt nõ possi-
mus a peccãt originali aut actuali purgari si
ne sacro⁊ sumptione. s. in scdo⁊ q̃ facultas adest.
& proposito qñ articulus necessitatis faciem ex
cludit & nõ contemptus religionis. Sacrũ aũt ba-
ptismi ē instrumentũ ɔ peccm̃ originale. de ɔfe. di.
iiij. c. firmissime tene. in fine. & Jo. iij. Nisi quis
renatus fuerit et. Confessio aũt instituta ē ɔ pec
catũ actuale. de pe. di. v. & sic sine baptismo ab
originali nõ possum⁹ iustificari: vñ illud hic pos
sumus sic sine sacro ɔfessionis a pecõ actuali si
facultas adest nõ possumus iustificari. Et ac-
cipe regulã gñalē quã ponit btũs Tho. in. iiij.
di. xvij. q̃ is qui possit iustificari sine sacris nisi
hoc tñ p̃ iustificari ɔtemnens sacra. Sed de h
infra. Dis sic nõbis põt sic formari rõ. Sicut se
h3 baptismus ad originale: sic ɔfessio ad actua-
le peccabile. Sed sine baptismo vbi facultas a
dest nõ possumus ab originali mundari. ergo sine
ɔfessione vbi facultas adest nõ possum⁹ ab actu
ali mundificari. Oĩa ista intelligenti nota sunt.
Tertio hec vitas probat̃ exẽplo. Nã sicut in
egritudinib⁹ corporalibus si quis sanari cupit: ōz
vt vulnus detegat. vt dicit Boeci⁹ de cõsola.
Si opẽ medicantis expectas: oz vt vulnus d
tegas. Sic in spũalibus egritudinib⁹ necesse ē
ɔfessio. Ideo multi pereunt: qr suã culpã nõ accu
sare sciũt alter in alter culpã retorsit grauiter

sunt a dño punitio. Hec ille. Et sic p3 ista di. Qu-
tũ ad scdam di. dico q̃ duas hȝ pticlas. prima ē: vtrũ
sit ad s̃am di. dico q̃ duas hȝ pticulas. pria ē: vtrũ
pecm̃ veniale sine ɔfessione dimittat. Sca est vtrũ
pecm̃ veniale sine grã dimitti possit. Quantum
ad primã dico q̃ ɔfessio ad h necessaria est: vt
ad penã dico q̃ ɔfessio ... modũ delicti.
penitens satisfactiõis accipiat sm modũ delicti.
Mȝ pecõ veniali non debet pena satisfactoria
taxata q̃ pena illa eius proportionata pecõ mã
tali a qua ipsũ pecm̃ veniale in infinitũ distat.
vñ per solã ɔtritionē interiorē veniale põt remit
ti. Etsi aliq̃ satisfactio exterior⁹ iniungat̃ h magis
ad deuotionē excitandã ē & ɔtritionē q̃ ad satis-
factionē. Et iõ ad ɔfessionē venialiũ nõ tenetur
ē de necessitate absoluta. Quia sic nec de eis
penitere nec ea cauere tenemur. Nec ē ex ne-
cessitate que ē ex suppositione finis. s. remissiõis
eo⁊. qr ē sine ɔfessione & actu & proposito pos-
sunt venialia remitti hec sm btm Tho. in. iiij.
di. xvi. Et quibus vbis apparet q̃ venialia si-
ne ɔfessione dimittunt. Nõ tñ q̃ si quis ēēt in
pecõ mortali: remedia circa pecã venialia fa-
cere de quib⁹ dictũ est. s. ascedenti simone: ɔ
tereret de quib⁹ ē in. iiij. hiat. di. xvi. vñ. Et tñ nõ ɔfiteret
ur qñ adesset facultas: nõ pp h remitti veniale.
Nã n. põt veniale ab aĩa remitti durante mor
tali. Et rõ ē. qr sm Greg. hec est differentia v-
na int̃ pecm̃ mortale & veniale: qm̃ veniale mē
tē offũ catz mortale totaliter tenebrosã facit.
Modo sic. obscuritas siue offuscatio peci v. ia
lis nõ tolliť nisi per lucē spũalē. Lux aũt spũalis
est grã. Sed grã in mentē ingredi non põt nisi
pecm̃ mortale tollat. ergo q̃diu hõ est in mortali: nõ
põt fieri remissio de veniali. Et btũs Tho. i. iiij.
di. xvi. dicit sic. Remoto priori remouet̃ & poste
rius. Nec posteri⁹ restituit̃ nisi priori restituto.
Feruor aũt charitatis cui veniale opponit̃: ē po
sterior ipsa charitate. vñ q̃diu charitas nõ resti
tuitur: nec feruor charitatis reparari põt. In q̃ repa
ratione ɔtrito peccũ venialis dimissio. Sicut ēt re-
paratione charitatis fit dimissio peci mortalis.
Et iõ pecm̃ veniale nõ dimittit̃ durante morta
li. h ille. Sȝ dices amore dei dic mihi: posito q̃
q̃s viueret sine pecõ mortali & venialĩ: sic̃ credi
tur de btã vgine: ēēt ne ille obligatus ɔfessioni
sacrali: de qua de pe. & re. c. oĩs vtriusq̃ sex⁹ dr.
Dic aĩa ē duplex rñsio doctor⁊. quidã dicũt q̃
sic pp preceptũ ecclesie. Alij dicunt q̃ sufficit se
repñtare: se imunē a pecõ ondat: vt ad cõmu
niõe admitti possit. Et dicit q̃ p̃ceptũ ecclesie
obligat illos qui hñt q̃ ɔfiteri debeant. Et hanc
vidẽ in equĩ btũs Tho. Et h sufficiant q̃tũ ad
istã partē istius vitatis. Quantũ ad s̃am: vtrũ
s. veniale dimitti possit sine grã: appar; rñsio q̃
nõ ino per ipsam grãm expellitur q̃dcũq̃ pec
catũ. Nam dũ3 hõ conteritur & confitetur grã
infunditur perdita. Luc. xv. Afferte illi stolam
primã: & per cõsequens oĩs tenebra & offuscatio
ab anima pellitur. tenebra autē dicitur morta-
le peccatũ: offuscatio peccatum veniale: vt ex
dictis apparet. quaŕ et. Et sic p3 hec vitas et.

Quantũ ad tertiã di. ascedentis ɔclonis. vz
An ad vam pñiam reqrat̃ ppositũ cauẽdi i fu-
turũ. & dico q̃ sic: et h pbat̃ auctē: rõne: & exẽplo
Auctē sic. audi pulcherrimã auctē3 decretorũ
de pe. di. iii. c. irrisor. Et sunt vba Isidõi õ sum.
bono. Irrisor inqt nõ penitens est q̃ adhuc agit
q̃ō penitet. Nec videt̃ deũ posce subdit⁹: s3 sub-
sannare sup̃b⁹. Canis reuersus ad vomitũ: est pe
nitens ad peccm̃. Multi. n. indesinẽter lachrymas
fundũt: & peccare n̄ desinũt. Quosdã accipe lã
chrymas. s. fundē ad pñiam cerno: & effectũ pñie
nõ hñe. qr incõstãtia mẽtis nunc recordatõe pecĩ
lachrymas fundũt: nũc vo reuiuiscẽte vsu ea q̃
flẽnẽ iterãdo ɔmittũt. s. volũtate l in actu: vt
dicit glo. interlinearis. Et ibidē alie etiã ponũtur
auctēs ad h facientes. Hec sufficiãt ad pñs. qa ēt
in fĩia sequẽti dñica de istis dicem⁹. Scdo ista
vitas pbat̃ rõne. Recidiuũ. n. peci⁹ est q̃ casus
pñias in egritudinib⁹ corpalib⁹: & sũme fugien-
dũ vt dicũt medici. Sic̃ in egritudinib⁹ spũali
bus intelligendũ est: vt dicit dñs Bona. in. iiij.
di. xvij. ɔre et. Tertio hec vitas pbat̃ exẽplo
Nã Pharaõi flagellato a dño pp ppl̃m dei quē
captiuũ tenebat: nihil pfuit ei⁹ ɔfessio cũ dixit.
peccaui. qa pecõ desilĩe nõ intēdebat: nec dere
linquē sui cõdis durĩtiã. Dauid aũt dicẽs pecca
ui cũ intentõe cauẽdi in futur: indulgētiã pme
ruit delicto⁊. vñ dñs p Nathan pobam dixit.
Trãstulit dñs pecm̃ tuũ. ii. R. xii. S3 dices pat
Ambro. grãdis mihi dubitatio in mentē venit.
Pono p casũ q̃ qs ɔfiteat̃ cũ ppositõ n̄ cauẽdi
i futur: est ne talis ɔfessio acceptãda. Idē dico
de ficte accedẽte ad ɔfessionē. Dico aĩa mea q̃
doctores nũ sancti q̃ talis ɔfessio acceptãda
est. Et h etiã canoniste ɔfirmãt. Sãct⁹ Tho. in
iiij. di. xvij. dicit sic. Quis talr ɔfitens fructũ
absolutiõis nõ recipiat: tñ recedẽte tali pposito.
vel fictõe recipe incipiet. Sicut etiã dr de alijs
sacris. vñ ɔfessionē iterare nõ tenet̃ q ad ɔfessio
nē fict⁹ accedit. s3 illa recedẽte eã ɔfiteri tenet̃.
Hoc etiã p3 de pe. di. i. c. mensurã. s. nõ ita. Dili
vo canoniste ponũt pulcherrimũ textũ. de pe. &
remis. c. q̃ō quidã. vbi dicit text⁹ sic. Cũ qdã ad
ɔfessionē de criminib⁹ veniũt. Et q̃uis ɔfiteri
velint: se tñ asserũt abstinē nõ posse. con. tue ta
lis̃ videm⁹ q̃ eo⁊ ɔfessionē recipe debes: & eis
ɔsiliũ de criminib⁹ exhibē. Et nõ hñt dicit glo. i
ter. q̃ nõ dicit absoluē. Quia lʒ nõ sit vba b⁹mõi
pñia admittẽda tñ est eo⁊ ɔfessio. Et crebris et
salubrib⁹ monitis est pñia indicenda. hec ibi. Et
glo. interlinearis sup vbo indicenda: dicit sic. Nõ
dicit q̃ fiat absolutio: s3 in penã criminũ que cõ
misit: ne desibi mã desperãdi. hec ibi. Et rõ qr
sic statuit eccl̃ia est: qr licet talis ɔfessio ñ sit va
est tñ bona vt dispositõ q̃dã ad verã pñiã3. Po
terit. n. dei grã penitē. xxxij. q. ii. c. ancillã. in fin
vbi sic dr. Nemo desperãd⁹ est dũ in in corpe cõ
stitut⁹ est. qr nõnunq̃ q̃ō diffidẽtia etatis differt
ɔsilio maturitõ pficit̃. Et sunt vba Leõis pape
Nã q̃sq̃ pñia differt ad tẽp⁹: donec ɔfcruescat

culpa luxurie. de pe. di. iij. c. sunt q arbitrantur.
Quare cõcludamus vt etiã ponit glo. sup dicto
c. q̃ quidã. vbi dicit sic. Talis pñia nõ est vera
i. fructuosa quo ad uitã eternã tamē valet erga
sentiet fructũ eius: eũ de alio crimine pñiam e
gerit. de pe. di. iij. s. vlt. in fine. Et iõ talis ɔfes
sio admitti d3 prout hic dicit hec glo. Et põst di
cta glo. hanc dubitationē. Sed pone q̃ non pe
niteat de alijs valebit ei pñia: vtiq3. Nã3 oĩa
bona q̃ quisq3 facit in vita ista: pficiunt ei ad vitã
eternã promerendã: vel saltē ad minus supplici
um subeundũ. de pe. di. iii. c. vlt. & incipit. si quis
autē. aut ad bonũ tẽporale obtinendũ. de pen.
di. iii. c. cauendũ. & xxiij. q. iij. c. si quelibet culpa.
aut ad hoc vt de⁹ cittus illustret cor ei⁹ ad verã
pñiam. de pe. di. v. c. falsas. hec glo. &. Quã ob rē
ad minus talis cõfessio valet vt dispositio sicut
dictũ est. Sed ego circa dicta btĩ Tho. dubito
Dicit enĩ q̃ talis cõfessio non est reiterãda: sed
recedente tali fictione & pposito: d3 de fictiõe
& de pposito malo q̃ō habuit confiteri. videtur
hoc stare nõ posse. qa licet talis ɔfessio accepte
tur: & pñia ei aliq̃ imponat̃: non tañ d3 absolui.
vt p3 ex dictis. Et iõ Raymundus & Hostien.
dicunt talē confessionē reiterandã. quia prima
non fuit in charitate: iõ non valuit. Sed ego di
co q̃ beat⁹ Tho. intelligit qñ ille q confitet̃ va
dit cũ proposito nõ abstinendi: nec de hoc dicit
suam culpã: sed tantũ oĩa alia pctã sua dicit. ma
nifestũ est q̃ sacerdos debet eũ absoluere: cum
non sit inspector cordis. & talis taliter absolutus
veniens postea ad veram confessionem: non
debet primã confessiõnẽ reiterare: sed sufficit q̃
de malo pposito se accuset. Et ita intelligit̃ de
fictione. Q̃ō autē dictũ est supra ex glo. q̃ talis
absoluendus nõ est: sed consulendus ei. vt dicit
textus. q̃ quidã. Intelligit̃ quãdo confitens li-
bere sua peccata dicit. & etiã cõfitet̃: & expresse
dicit se non posse abstinere: nec intēdē se velle
abstinere. manifestũ est q̃ talis absoluendus nõ
est: sed consulendus. & acceptari d3 talis confes
sio. quia postea p dei grãm poterit ad verã pe-
nitentiã illuminari: et ad quã forte illuminationes
non puenisset: si illam confessionē non fecisset.
Esset tañ sanum consiliũ: vt etiã primã confes-
sionem reiteraret. Nã vt dicit Aug⁹. Laudan
dus est qui de pctis confessis propter spem ve-
nie denuo ɔfitet̃. de pe. di. Quãto ingt plu
ribus qs confitetur sub spe venie: tanto facili⁹
consequitur gratiam remissionis. hec ille. Et h
sufficiant pro ista conclusione.

Cũ ad vam pñiam reqrit̃ satisfactio ɔclo tria.
Cape tertiã ɔclonē. vz Vlnũ pcti pa
a tefactoria aĩa discipliñã sumat: & carne p
posse discrete castiget. vbi tres igrun⁹
vitates. vz. Prima vitas est ista. Vtrũ satisfa
ctio sit ad verã pñiam nccia. Scda veritas ē
Vtrũ satisfactio possit ipona sm quantitatē cul
pe in hac vita. Tertia vitas est. An peccatõ
sit debitũ maioris pene q̃ in ɔfessiõe accepit.

Quarto ad pmā. vi. dico q̄ ois iustificatio fit p̄ gr̄am. vt p̄ Aug. in. xvi. de spū & lit. Et quod ois p̄cedit fine fine gr̄e subtrahit q̄ pena sit regressus p̄ vices ad culpā. Nulli q̄ remittit. c. dicitur nob debet remitti: q̄ p̄ccā ad aliquātā pēnā obligamur. q̄ p̄ter. Ap̄ter dicitur. Ego arguo & castigo quos amo. Apocalypsis. Ego sum ostium. si quis introierit per me. Et Joh. Ap̄ter dicitur. Ego sum vitis. i. quā cōmunicant per gr̄am de vita iustitie. Et Ambro. Ostium est fides. Et Aug. Ostium est fides. Et Ambro. Ostium est fides. Et Aug. Ostium est fides. Et Ambro. Ostium est fides. Et Aug. Ostium est fides

vbi glo. sic. Sz ꝙ credicat" ibrat eccl'as oēs
extendit. xxiii. q.i. oīo g. Et notand' viri. si ga pu-
blice ecclesiastica ibrantur ecclias. qñ si cēt eccl'
bice ecclesiastica ibrantur ecclias. qñ si cēt eccl'
nus t nō public" sōlū illi cui ve vōt ḡbus Dnōus
facit. Et bonelle ne alios scādalizēt. Facit ad ꝫ
c. si. vi. q. ii. vbi vī. Sz nō ep̄s alicui lectorio
vel nouū scādalū ꝓbare nō ꝓtēdit ,ꝑferat: ꝫ
ctū nouū scādalū ꝓbare nō ꝓtēdit ,ꝑferat: ꝫ
cil ibi. vī. q. ii. vbi vī. Sz nō ep̄s alicui lectorio
cil ibi. vī. q. ii. vbi vī. Sz nō ep̄s alicui lectorio
ctū nouū scādalū ꝓbare nō ꝓtēdit ,ꝑferat: ꝫ

Et glo. super illo vbo adiuuans dicit q ex hoc in
cli ecclesiastica lege possumus allegare. vn ca
nonice deficerent in ca iudicanda possum iudi
care per leges. t allegat pdicta glo. c. lege. x. di.
c. c. si in adiutoriu. xxiii. q. v. pdicta. Deo in
ex antiquo. Et sic semp p qto sanctissima xpia
na fides roborata per triplicē scripturā. De an
tiqua scriptura ad postea ad facim mentionē.
qui illa vmbra fuit noue ve antea in pcla parte
bune similie dictum quare tc. Scdo sancti
ssima fides roborat sanctop imitatione. Nōne
hoc est maximū nre fidei fundamentū q tot t tā
n veritatis generose mulieres t antiquo t p
sent tēpore pro xpiana fide tot spernūt: t spe
acrur vniuersa q laute possidebant t xpm pau
perem imitati. Et nō tm mundana sed t p
pria vita spreuerūt: t pro xpi amore miserint. ad
Hebre. xi. Sancti per fide vicerūt regna tc. Hic
tonū testis. Hic veniat Paulus prius xpiane fi
dei acerrim psecutor: q postea pro xpi noie ca
pite truncari maluit q sine ei fide viuere. Ve
niat Petrus crucifixus. Veniant tot reges tot
principes pro xpi noie corona martyrij corona
ti sunt. Veniat ille clarissi ecclesie lumē t splē
dor Augustinus prius fuerat p manicheos seductus
t postea xpi doctissim doctor. Veniat t Diony
sius prius pagan t philosophus maxim: po
stea Pauli secretissim discipul. Veniat Cypa
nus prius sceleratissim mag: t postea sciss m
martyr doctor t epus. Quid multis moror? Ac
cipe aia mea barbanū Hiero. t lege libellū vi
rop illustriū quantā nobilē multitudinē t cetū
sic fidei xpiane cōnumeret. Inde Aug. 3 epi
stola fundamēti. Quis ingt tantā multitudinē
pronā ad legē suā carni t sanguini fundā idu
ceret nisi solus de. ge tc. Tertio scissima fi
des roborat signop multiplicatōe. Dicite qso q
nā alia secta q miracula habeat: sicut fides xpia
na. Nā ab ipso Abel vsq ad legē datā p Moy
sen: t in gente hebreop ab exitu egypti vsq ad
ingressum terre pmissionis: in fide xpi venturi
miracula inumera claruerunt. Nec vnq pplm
hebreū: donec ipsi in fide pmanserūt: miracula
dereliquerunt. Et cū fides in apostolis t alis cre
dentib in xpm translata esset: ita per dei grām mi
racula subsecuta sunt: q posita fide videant mi
racula apponi: ea imota remoueant. Nec n.
idolatre quos paganos vocas: neq gens Ma
chometi quā dicim sarracenos: neq iudei nisi
neq heretici legū aut sectap suap miraculū ali
quo hnt. Miranda nā fides nre preter oēm na
ture cursū miracula claresciūt: vt suscitationes
mortuop: illūinationes cecop: liberatōes dmo
niacop: t siia: q non nisi vtute diuina fieri pos
sent. Et qd mirabilius apparet nō solū in viuis
s; etiā i mortuis: in hac nra fide miracula fulgēt
Infideles at oēs sicut nec viui aliquid possunt:
sic nec mortui. nec possunt se nec alios iuuare.
gaudeant g in sectis suis: ego at gaudebo in do
Jesu meo. Quid dicā de miseris iudeis? Si n.

suis Jesus xpo ex vero t recto celo: fuit ab eis
reprobatus: tunc s; legē: pp propheta p promissa
debuerunt tā spiritualiter q corpaliter a do so
ueri: t plus q ante. Quomodo g t ex qua cau
sa a tēpore illo t citra sunt captiuati t spirituali
a gra dei destituti: t a spirituali intellectu diuino
rūt a dei regimine destituti: q dū i fide xpi ve
rūt steterunt: exaltauit illos deus. postq autē
filiū dei negauerunt: nulla gens fuit adeo de
iecta: t obiecta oppressionib tyrānop: persecu
tionibus: gladio: fame: captiuitate: strage: nece:
seruitute: venditione: derisione: despectione: si
cut legit euenisse super eos. Nā tēpore Titi t
Vespasiani capta Hierlm: oēs fuerunt capti: t
xxx. pro vno denario dati sunt. In captiuitate
illa libros legis hbre non poterant: t filios nō cir
cūcidere cogebant. Qui et 3debant: ante q co
rā xpianis cognoscerent: sub pena capitalis sen
tentie eas ad gentiles iudices adducebant: vt
eas violetando cognoscerent: t alijs traderent
t ipsi haberent quantū vellent. Hec oia cerne
poteris si fine t libros legeris egisippi. Et si oia
scriptura deficeret: solum salte clarissime ps:
q gens iudaica que clarissima fuit: pulcherrima
atq decora: mō est vilissima t abiectissima: tur
pissima: debilis: t meretricula vltra oēs alias
nationes. O igit fidei pclarissima xpianop: que
scripturis: miraculis: t signis inumeris corroborat
indies. Erigite o xpiani aures. audite Richar.
li. i. de trini. c. ij. Uti nā ingt attenderēt iudei. uti
nā aduerterent pagani: cū quāta oscie securita
te pro hac pte ad diuinū iudiciū poterim accedē.
Nōne cū oi osidentia deo dicē poterim: dne si
error ē in nobis: a teipso decepti sum. Nā ista
tantis signis t pdigijs 3firmata sunt: t talib q
nō nisi p te fieri possent. Et certe a sūme scitati
viris nobis tradita sunt: cū sūma t autentica te
statione probata: teipso coopante t sermonē cō
firmāte seqntibus signis. hec ille. Et h volo suf
ficiant pro prima 3tate. Quantū ad sa3 3i.
intendentes de sublimitate fidei xpiane scribē
te hortor aīa mea diligenē aurea smonib nris
accōmodet. Ubi nō g tria reddunt xpianā fidē
sublimissimā t altissimā. vz. fidei xpiane testifi
catio. Scdo fidei xpiane pduratio: t fidei xpi
ane coronatio. Reddit igit primo fidē xpianā
sublimissimā t altissimā: clara veraq fidei nre
testificatio. Ubi accipe istā regulā generalē: q
oia res tā creata q increata tā corporalis q spi
ritualis: vt sublimitatē fidei xpiane oīderent:
de ipsa testimoniū reddiderunt. Et ipsa oia con
numerem t probemus. Pmo nāq fidei xpi
ane testimoniū reddit tota scissima trinitas. 2
mltitudo āgelop. 3 multitudo hoīu3. Quar
to mltitudo muliep. Quito puulop. Sexto
virop. Septio senū. 8 vginū. Nono cōiu
gatop. x continentiū. xi lasciuop. xij fuo
rū. xiij liberop. xiiij regū. xv populorum.
xvi militū. xvij rusticop. xviij oius pfso
rū. xix nautap. xx mercatop. xxi annap.

xxij modernop. xxiij gentiliū. xxiiij iudeo
rū. xxv grecop. xxvi patriarchap. xxvij
apostolop. xxviij malop. xxix bonop. xxx
aiaū. xxxi pecū. xxxij brutop. xxxiij sen
satop. xxxiiij elementop. xxxv sacerdotu3.
xxxvi leuitap. xxxvij pcursop. xxxviij di
scipulop. xxxviiij euāgelistap. xl solis. xli
stellap. xlij lucis. xliij tenebrap. xliiij viuo
rū. xlv mōtuop. xlvi oius pphap. Et xlvij
totus mūdus. Ista oia numera pbemus. t eru
bescant postea q in xpm Jesus crucifixū credē
nolunt. Pmo in g dico q testi reddit fidei
xpiane tota sanctissima trinitas. Jo. v. Tres st
qui testi dant in celo: pater: verbū: t spūs scūs
Et tres sunt q testi dant in terra: spūs: aqua: t
sanguis. Expone sic. Tres sunt q testi dant in
celo. i. de celo. i. de diuinitate xpi Jesu. s. pat: vbū
t spūs sanctus. Q3 aūt testi reddiderint: sta
tim dicā. Et tres sunt q testi dant in tra. i. de t
ra. i. de hūanitate. s. spūs. i. aīa. In man tuas cō
mendo spm meum. Et aqua: t sanguis. Jo. xix.
Unus militū lancea latus e pforauit: t 3tinuo
exiuit sanguis t aq. Videamus quō pr testi p
hibuit d xpo. Jo. viij. Qui misit me pr: ipse testi
moniū phibet de me. i. Jo. v. Hoc testi qd ma
ius est: q testificat est de filio suo. Tripr aūt
testificat est pr de Jesu filio eius qui ad pūs.
vz. In baptiçatōe. In transfiguratōe. Et in pas
sione. Pmo in batiçatōe. Nā3 dū a Joāne
in iordane batiçaret: vox de nube venit dicēs.
Hic ē filius me dilectus in q mihi bn 3placui.
Scdo in trāsfiguratōe. Math. xvij. Adhuc
eo loquēte: ecce nubes lucida obumbrauit eos
t ecce vox patris intonuit dicens. Hic est filius
meus dilect in quo mihi bene 3placui. ps. Fi
lius me es tu: ego hodie. i. sēp genui te. Ter
tio appropinquāte passiōe. Jo. xvij. Ipse eleua
tis oculis in celū dixit. Pater venit hora clarifi
ca filiū tuū: vt t filius tuus clarificet te. Et post
pauca. Pater ego te clarificaui sup terrā: opus
3sūmaui qd dedisti mihi ut faciā. Et nunc clari
fica me tu pater apud temetipm claritate: quā
habui prius q mūdus fieret apud te. Et Jo. xij.
dicit q vox patris in celo audita est. Et clarifi
caui: t itep clarificabo. Ecce quō pat testi red
didit xpo: qn filius ei erat ab eo generat. Nē
videam quō ipsemet filius reddidit testi fidei
sue. Nec mireris qn sic tota trinitas testificat.
qn opa trinitatis ab ex sunt indiuisa: vt dic Au
gustin de trini. t de 3sc. di. iij. c. oēs quos legēr
potui. Et sic verba Aug. li. d trinitate. Triplicit
aūt reddidit filius testi de fide sua. s. In diuinita
tis ostōne. In miraculop operatōe. Et in hūa
nitatis vera pbatione. Pmo in diuinitatis
ostōne. Jo. x. Pater meus qd dedit mihi mai
oibus est: t nemo pōt rapē de manu patris mei
ego t pater vnū sumus. i. in diuinitate. Dicit n.
vnū t non vnus. q: adiectiuū in neutro genere
dicit nām. t in masculino vl feminino dicit per
sonā. t iō dicit alius pater. alius filius. ali spūs

scūs. t non aliud. q: distincte sunt psone: non est
iō dicit vnū: t non vn. Et Jo. viij. dicebat. Est
pater me qui glorificauit me: quē dicitis q de
vester ē: t nō cognouistis eū. ego autē noui eū.
t si dixero q: nō noui eū: ero siīs vobis mēdax
sed scio eū t sermonē eius seruo tc. Scdo in
miraculop operatōe. Jo. x. Opera que ego fa
cio ipsa testimoniū perhibent de me. sed vos nō
creditis: quia non estis ex ouib meis. Si mihi
non vultis credere opibus credite: vt sciatis et
credatis: q: ego in patre: t pr in me est. Sz que
nā sunt opa ista: Audi Isa. xxxv. Tūc aperient
oculi cecop: t aures surdop patebūt. tūc saliet
sicut ceru in montib claudus: t apta erit lin
gua mutop tc. Et vbi reperit ista xpm fecisse:
lege Math. xi. Ite renūciate Joāni q audistis
t vidistis: dixit Jesus discipulis Joānis. Ceci vi
dent. claudi ambulāt. leprosi mūdant. mortui re
surgunt. paupes euangeliçant. i. euāgelio instruū
tur tc. Et iō Jo. xv. dicebat. Si nō venissē: et
locut eis nō fuissē: pctm non hērent. Et iterū.
Si nō fecissem eis opa q nunq ali fecit: pctm
nō hērent. nūc autē excusationē non hnt super
pctō suo tc. Tertio reddidit testi fidei sue i
hūanitatis vera pbatione. Nā crescebat etate
Luc. ij. Proficiebat Jesus sapia t etate apud
deū t hoīes. Esurijt Math. iiij. Et cū ieiunasset
xl. dieb t. xl. noctib postea esurijt. lassus fuit.
exemplū de samaritana: t sic de alijs passiōib
nālibus hūane nē conuenientib. Nō n. eēt ve
rus hōi ea q sunt hōis non hēret. Tertio vi
deam quō spūs sanct reddidit testi fidei xpi.
Tripliciter etiā t ipse testificat est. In xpi cōce
ptione. In xpi batiçatōe. Et in suop donop re
pletione. Pmo in xpi 3ceptōe. qn ipse mā
gis introducēda forma in carne vginis pfecte
disposuit. Luc. i. Spūs scūs supueniet in te: t v
tus altissimi obūbrabit tibi. Scdo in baptiça
tione. Jo. i. Sup quē videris spm scm dscēdētē
hic est q batiçat in spū scō. Tertio in donoū
suop repletōe. Isa. xi. Regescet sup eū spūs dūi
spūs sapie t intellect: spūs scie t pietatis. spūs
3silij t fortitudinis. t replebit eū spūs timo
ris. Jo. i. Plenū gratie t vitatis. Et sic ps 3mū
testi fidei xpiane. Scdm testi est angelop.
Multiplr autē angeli de xpo testi reddidert
Pmo in sua 3ceptōe. qn qui concipi debebat
oium saluator: missus est angelus Gabriel a do
in ciuitatē galilee ad virginē desponsatā viro:
cui nomē erat Joseph tc. vsq ibi. Ipse eni saluū
faciet ppl'm suū a pctis eop. Luc. i. Itē i sua na
tiuitate. Luc. ij. Gloria in excelsis deo tc. Itē
in sua manifestatōe. Luc. ij. Annūcio vob gau
dium magnū: q: natus est vobis hodie saluator
mūdi. Itē in sua prima Herodis psecutōe Ma
th. ij. Apparuit angelus dūi in sōnis Joseph di
cens. Surge t accipe puep t matrē ei: t fuge
in egyptum: t esto ibi vsq dum dicam tibi. Itē
in sua ab egypto reuersione. Math. ij. Appuit
angelus Joseph dicens. Surge t vade i terrā

Ecundo loco

Antiquę lex̄ vtilitatē videam⁹ vbi ait
f nouę legis vtilitatē videam⁹ vbi ait
confusos habeungam⁹. vs. ꝓp⁹ꝫ
clo ecclie. Sacra aūt̄ lex̄ gis fuit
ma signa fuer lex̄ vet̄ nr̄i Jesu xp̄i. i⁹ vbi ē
ita. Er ꝙ signa erāt dicēda ecclie nō pot̄ differe
hīc. ꝙ⁹ sic ē ita. Quia talia sacra differēt̄ ꝛ
gnāl nr̄i ē vt vnūqđq; ipoz effectū ꝓpal bēat.
Quātuor sacrāta antiq̄ę legis signa fue-
runt nouę legis conclusio prima.

a Cepe prima ꝛclusē. vs. Aut⁹ legis sa

crandta legis vtilis. Jdeo si sacre scripture ꝛ
gna vtilia ingram⁹ statute. vs. ꝓp⁹ vt. ecclie
ita. Quid ē signū. ⁊ᵃ ē. Quoꝛ tūr gna signāl̄,

ficiem. q finē ipō non fuisset. Jo.iii. Nisi q renatus fuerit ex aq̄ z spū nō ꝛc. Necessitate determinata ad duo. Sanguine z aq̄ ecclia enutrita. q; ad ea fuit q̄dā glōsa fidelis in suo ministerio. De necessitate terminali vt ait. c. cū in. de pe. z re.

De necessitate sacrāti. Sacramentū ē ordinatū ad duo. vt p̄ sup̄ autor. vtrū q; ad vnū aut ad vtrūq; q; ad vtrūq;

ria tc. Tertium gaudium virginis glorio-
se fuit latece reparationis. Ingens vsq gau-
dio spiritus virginis exultabat qui se videre dei
electā audiuit generis eius humani pro' ca-
...
... debebat. ad col. iij.
... in terris.
Pacificās ... Jo. iiij. Jn
Hac in terris ... deus qui ipse per dilectis
... charitas dei ... pro peccatis nostris
t missi ... Jn hoc apparuit charitas dei
Et ante hoc sic ait. ... misit deus in
... mundū ut viuamus per eū. Scd'o pacificauit
... per
... angelicā ad Hebre. ... Ergo licet p sangui
... irrorauit ... reparauerit: nō tamē angeli
... angelicā ruinā reparauerit: nō tā angelos
cā nām liberauit. ad Hebre. ij. c. nusq̄ n. āgelos
apprehendit sed semen Abrahe. Qd Nicolaus
de lira sic exponit. nusq̄ n. angelos apprehēdit
... nulla scriptura legit angelicā nām apprehē-
disse. vt nec ēt nām angelicā liberauit. Et hu'
... plures rōnes dicēs. Pri-
ma rō quare angelicā nām nō liberauit fuit. q:
angelus per se sine alio instigante cecidit. iō nō
debuit per aliū reuelari. Scd'a rō. q: tota nā
humana cecidit: t ita frustrare... totalit suo
fine nisi humana nā reparet. nō sic tota angeli-
ca nā cecidit sed in pte. Tertia rō. q: repatō
angelice nature nō pficeret vniuersitati: sicut
reparatio humane nature. Jn h n. g? nā hūana
reparat quasi tota vniuersitas reparat. q: hō ē
ois creatura in gnē. nō sic angelus. Quarta
rō. q: angelus non pōt esse sine propria psonali
tate. Et duab' in psonis nihil fit. hō āt pōt eē si
ne propria psonalitate. t iō pōt nā humana sub-
sistere in psona diuina: t ex ipsis fieri unū. Jsid. n.
... nusq̄ angelos apprehendit: sed semen
Abrahe. i. carnē de Abrahā apprehendit. q̄si. s.
longe fugientē. Jsa. xli. Semen Abrahe amici
mei in q appbendit te. Et dicit Abrahe post' q̄
alien' q: ei p'mo fcā est pmissio. Gen. xv. Jn se
mine tuo benedicentur oes gētes. hec ad litteram
ponit Nicolaus. Ex qbus olbus p3 q? nām
angelicā nō reparauerit nō tā liberauit. Sed
vtrū numer' saluandop sm numerū ruentiū
angelop esse debeat an maior. Et hic. q. mouet
magister in tertio di. x. Et vere si Aug. i. enchi
ridion ... mihi apparet hanc nō determina
re q̄onē. Aug. n. sic. Supna hierlm mr nra ciui
tas ... ciuiū suop numerositate frustrabit
aut vberiori ēt copia fortassis regnabit. Neq3
n. numep aut scop hoiu aut imundop spiritū
nouim' in quop locū succedentes filij catholi-
ce mris ... apparebat in terris in ea pace
de qua illi ceciderunt sine vllo tpis termino p-
manebunt. Sed illop ciuiū numerus siue q est
siue qui fuit siue qui futurus ē: in contemplatōe
eius artificis est qui vocat ea q nō sunt tanq̄ ea q sunt:
... hec ille. Super quā partē
dis Bona. dicit q? numerus saluandop: exce-

dit numep spirituū reprobop. Et h probat tali
rōne: ... in hac mortali vita quidā ad tantā me-
ritop excellentiā nō peruenerint: vt exaltentur
supra angelop choros: sed meritis xpi saluati deci
ad angelop choros ... gradū tenent. Sequens ē: vt vltra angelop
... chorū. Alij vero q̄ me
chorop decim' assignet chorū. Alij vero q̄ me
ritis ... diuina gratia fulsisti coronā igni
... adepti sunt: sm qd maiora gratuita dona susci-
piunt in vita: sic t in gloria scop angelop vacu
as sedes replent. vn sicut de singulis ordib' ali
qui ceciderunt: sic t singuli ordines p hoies re-
staurabunt. gre tc. Et sic hec tres iocundatōes
t exultationes vginis gloriose. gre tc. Et h suf
ficiant pro ṡa parte huius sermonis.

De sublimi conditione t qualitate vginis glo
riose consideratio tertia.

Ertio loco hūse mini
tatis excellē
tē qualitatē videamus. vbi ēt tres
faciamus more solito cōcłones. v3.
Prima conclō est ista. Et hac sin-
gulari maternitate gloriosa vgo tantā suscepit
grām: q̄ta est possibilis humane creature susci
pere: t deo glorioso infundere. Secunda con
clusio est. Et licet gradus dignitatis faciat sup
bire: tñ vgo gloriosa tñ ex hac maternitate se hu
miliauit: q̄ta humane nature est possibile ima-
ginari. 3ª conclo. Et licet vgo gloriosa regē pl
um genuerit: t eius fit mr pciosa: tñ nūq̄ fuit
aut nunq̄ erit indiuiduū humanū pauperius.

De plenitudine gre vginis conclo pma.

Capit pmā conclōnē tc. ut. s. Hec cō
clō probat rōne: auctē: t exēplo. Rōe
sic. quandocunq3 est aliquod agens: po
tēs agere in aliquod subiectū: tanto perfectius
agit si nō est impeditum: quanto subiectū per-
fectius erit dispositū ad illud agere. sed deus ē
perfectissimū agens: potens omne qd nō impli
cat ei contradictionē: t virgo gloriosa est subie-
ctum sufficienter dispositū ad posse recipē oem
diuine gratie influxum: t nō est impedita. ergo
omnē grām possibilem deo creature infundet
virgo gloriosa suscepit. t nō videtur q? in alio a
ctu q̄ hoc est facta mater dei. ergo tc. Scd'a nō. t
sic declaratur exemplo solis. quanto eni subie
ctum est dispositum: tanto magis formā lumi
t lucis imprimit. ideo aquila altissime volans
in lumine solis confortat: t vespertilio illud hor
ret. Sic t bndictus deus sm creatap recp dispo
sitionē sue lucis grāp cōmunicat claritatē. qm
nihil aliud diuina gratia est q̄ quidā diuine bo
nitatis radius diuersimode creaturis cōmuni-
catus. Quibusdam enim creaturis gratie sue
copiam cōmunicat: illis dando esse: t conseruā-
do. quibusdam dando esse t viuere. quibusdā
esse viuere t sentire. quibusdā esse viuere sen-
tire t intelligere. nō tñ sic cōmunicat: vt ea vi-
q̄ ad intima transeat cognitionis lucem lar-
giendo. quia non est eis capacitas nature data
sicut t sol q̄uis lapides illuminet: nō tamen sic

ut cognoscat. quia oculos non habet. Soli autē
homini lucem sue claritatis ostendit et tribuit
cognitionē. t sm hō dicit ois creatura in gener
vt dictū est in conclone pcedenti. Nā cū lapidib'
cōicatur hō in pticipatōe essendi; cū plantis i vi
uere: cū alalib' t bestijs in sentire: sed cū scripto t
angel' pticipē facit in intelligē. vn glibet hō nā ē
intelligēs. i. ad intelligendū apt'. t nisi hō obicē
ponat: tāta pōt intelligētia irradiari. vt sup hūa-
nū sensū t nā capacitatē plura cogscet. Q: obic3
peccatores pap aut nihil de diuis intelligūt. q̄
sue mētis oculis obicē posuit. sic t hō oculos ob
structos tenēs nō videt: q: vidē n placet: t obicē
ponit. Propt ea dicit. i. Cor. xiiij. Qui ignorat ig
norabit. t ante iudicē. t ps. Noluit intelligē vt ben
ageret. Quare manifestū est q? bndictus de' s3
subiectop diuersop capacitatē: gratiep suap lu
cē nō occitat. Et postea accipiat minor. s. q? vgo
fuit subiectū sufficiēter dispositū ad posse recipe
oēm diuine gre influxū. s. creatur possibilē. Nā
q̄ hec, pfecto bndicta ancilla diuinis luminibus
obicē posuit: nec deū aliq̄ vnq̄ peccatop gener
q̄uis nō offendit: vt dictus est in 3ª conclone pme
ptis h' smonis. g necesse ē concedē: vt sup oēs gra
diuini lumis ei' alas plustrauerit. iō Maria illu
minata dr. Scd'o hec conclo pbat auctē. Audi
Hiero. in smone de assūptione. Ceteris ingt per
ptes gra: Marie vo se totā infudit gre pleītudo
Audi Ber. in smone. 4. Per te ingt vgo scā celu3
iplētū est: infern' euacuat' est: restaurate ruine
celestis hierlm: expectātib' miseris vita pdita
data est. Ex qbus corelarie inferunt tres vita
tes. Prima est ista. Q: oēs ob h fulgēti sider
lumē suscipiūt. Nā p illā tubā Joanis bap. dicētē.
Ecce agnus dei. Andreas credidit. per Andreā
Petrus. p Petr' Roma. p Romā credidit vni
uersus mundus. q̄ a p ad vltī' p Joanē credidit
vniuersus mūd'. Jsa q̄ Joāne lum accepit nisi a
vgine in ventre portāte solē: dū Elisabeth eius
matrē vgo gloriosa visitauit. vn t in vētre exul
tauit. Luce p. O gloriosa illustratio: nondū erat
nat': t iā sanctificat': t pphēta: t plus q̄ pphēta
fact' tc. Scd'a vitas est q? virgo p grām deo
fuit magis vnita q̄ aliqs sanct'. Nā solus xpus
deo vnit' est p vnionē hypostaticā: alij vo oēs p
grā3. alio t alio mō. Quidā cognitōe tñ. vt Hie.
q clarissime de deo pphauit. t iō i vtero meruit
scificari. Quidā cognitōe t demōstratōe: vt Jo-
hes baptista: q xpm i vtero cognouit: t ad Jordanē
xpm digito demōstrauit. t iō in vētre matris sci
ficatus est: t plus q̄ pphā appellat' est. Et sic h a
lijs. Virgo aūt gloriosa: t fide cognouit: t digito
t manu tetigit: t deū verū suo imaculato vtero
portauit: iō nō fuit in vētre scificata. q: nisi a erat
sanctificatōis cā. s3 ab oī pctō pseruata. vt differ
ret a pmis. t postea plena grā facta: vt semp sta-
ret imaculata. O q̄ hec igit dicit. gratia plena.
Tertia vitas est q? in xpo t in Maria: t i mr
tis sanctis fuit gratie plenitudo: s3 alio t alio mō.
Jn xpo per excellentiā tanq̄ in capite. Jn Ste-

phano t alijs sanctis per sufficientiā tanq̄ in me
bris: sed in virgine per superabundantiā tanq̄ i
collo transeunte. Et hanc veritatē etiā ostendit
barbatus Hiero. in sermone assumptionis. Et sic
veritas istius conclusionis patet auctoritate t rōne
Tertio candē confirmemus exemplo. Legi
tur de beato Dionysio: cū semel vt virginē vide
ret a domino suppliciter petisset: vt t ipse in quadā
epistola sua Joāni euāgeliste directa ostendit. t
tandē obtenta gratia sic dixit. Si diuinis littis
eruditus nō essem: t fide illuminatos oculos nō
haberē: aliud lumen sub deo esse non crederē. h
ille. qr tc. Et hec sufficiant p presenti conclone.

De maxima vginis humilitate conclo 2ª.

Capit sam conclonem. v3. Et si gradus di
gnitatis faciat supbire. tamē ex hac glo
riosa maternitate virgo bndicta se tan-
tum humiliauit: q̄tū3 est possibile hūane menti
imaginari. Primā huius conclōis partē tanq̄
per se notā nostris tēporibus relinquamus. Job
xv. Ambulauerūt extento collo. Sed scdam
pbemus. Et hoc tripliciter. s. rōne: auctoritate.
t exemplo. Sed anteq̄ ad hec veniam' pmo
distinctionē quandā humilitatis videamus. Est
enī quedā humilitas mala: falsa: t deo inimica. t
quedā bona. vera. t deo amicissima. t aliq̄ ptim
falsa. t ptim mala. t ptim deo inimica. Humi
litas tota mala t deo inimica est triplex. s. deie-
ctionis. pusillanimitatis. t malignitatis. Deie
ctionis. vt cū flagellis deus superbiā mūdi ster-
nit. Jsa. xxv. Humiliabit gloriā Moab cu3 alli
sione manuū eius: t munimenta sublimiū muro
rum tuop concident: t humiliabunt t detrahen
tur ad terrā vsq3 ad puluerē. t Osee. vij. Humi
liabitur israhel in facie eius: nec reuersi sunt ad
dominū deū suū: t non quesierūt eum tc. Se
cunda dicit pusillanimitatis. vt cū quis verita-
tem dicere pertimescit: vel contra illā impugnan
tibus resistere nō audet. Eccl. iiij. Noli esse hu-
milis in sapiētia tua: ne humiliatus in stultitiam
seducaris. Jnde. xi. q. iij. c. nolite. parā post princi
pium dicitur. Non solu3 ille proditor est veritatis
qui transgrediens veritatē: pro veritate palam
mendaciū loquit: sed etiā ille qui non libere ve-
ritatē pronunciat: quā libere pronunciare opor-
tet. aut non libere veritatē defendit: quā libere
defendere cōuenit: proditor est veritatis. hec ibi
Et sunt vba beati Crisosto. Tertia mala hu-
militas dicit malignitatis. Eccl. xix. Est qui neq
ter se humiliat: t interiora eius plena sunt dolo.
ps. Pacem loquit cū proximo: t occulte ponit
insidias. Humilitas tota bona est virtus que
dam: qua passio tendens ad magna: recta ratiōe
regulatur: ne passio irruat sine ratiōe in magna
sicut magnanimitas est qua regulat passio ne d
speratione retrahat: s3 recta rōne psequat mag.
Magnanimitas q̄ impellit: t humilitas retrahit.
Et de h audi Ambro. sup ps. Qui paupertate in
quit contēnit' ēnō ē cōtent' iniuria. t q pōt pferre
verbep penas: exagitat vbo contumelie. t q pōt

Sumpsit Je-

a pe-trū Jacobū ⁊ Joānē ⁊ duxit illos in mōtē excelsū ⁊ trāsfiguratꝰ ē ante eos. Matth. xvii. Mera est vilcentissimi bodierni euāgelij doctrīa. Plica. n. xps hēbat discipulos. ⁊ tū ad hoc trāsfiguratiōis pādēdū secretū nō nisi tres. ⁊ nō q̄libet tres. s. Petrum Jacobū. ⁊ Joānē assūpsit. Petr⁹ cognoscēs in terpraē. Jacob⁹ supplicatiō. Joānes in q̄ est gra dei. vt mystice ad supnā patriā scādendā ⁊ inuce illa tria sūmopē cē nēcia. Q̄o cū sic viderit eligit ⁊ gram xpiano pdestinat ad vitā. Inde Aug. li⁹ de pdestinatōe sōꝝ ait. Predestinatio est hīc volūtas dei p gram electio. Andi Paulū ad Ro. viii. Scim⁹ ingt q̄m diligēnb⁹ deū oia coopāt in bonū his q̄ sm ꝓpositū vocati sūt. Nā q̄ p scim⁹ ⁊ pdestinauit cōformes fieri imagini filij sui: vt sit ipse pgenit⁹ in multis frib⁹. Quos aut̄ p destinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ q̄s vocauit hos ⁊ iustificauit. Q̄s aut̄ iustificauit illos ⁊ glorificauit. Et ad Eph̄s. p. Elegit nos ar mūdi cōstitutiōē. ⁊ Jo. xv. ait dño. Nō vos me elegistis: sed ego vos elegi. Altissimū. n. est ꝑ negocia alia curat: ⁊ non pua indigēt ingēdē. De hac igit̄ pclara ⁊ sublimi pdestinatiōe mirtro bodie facim⁹ pulcherrimū sermōis exordiū. vt.

Cē pdestinatiōe ⁊re cedēte pullone.

Cē pdestinatiōe subtile ⁊ nec stigarōe.

Cē pdestinatiōi possibile ruinatōe.

De diuina ꝓuidentia consideratio prima.

f Ancte pdestinatiōis ꝑ antecedentē pulsū nē videam⁹. Ubi tres sermones faciam⁹ ꝓma scīo est ista. Tota est cū creatōr filmi dei dilīgēs cura vt nihil vani possit nec incōgruū q̄ sua ꝓuidētia ri regat ⁊ gubernet. Secūa scīo est ista. Ois malicia vt guerre pestilēte ⁊re. vina ꝓuidētia euenit. Ecclī ill par ticularit non ꝓuidet. nō tū decēdus effugiale ecclīa gubernare. Tertia scīo est ista. Ecclī cū ista vina ꝓuidētia gubernēt nō est tū inconsonū si aliq̄ dēcant a culpa ⁊ a fortuna contingere.

Cūta vina ꝓuidētia gubernant scīo ꝑ⁹.

a Cepe ꝓmā scīonē. cū vi. ꝓ. c⁹ scīonis declaratōe tres ignarām⁹ circa ꝓ ma scīo est. Quid est ꝓuidētia dei. ⁊ Quō dē⁹ cūctis reb⁹ ꝓuidē intelligat. ⁊ secūo Quō vina ꝓuidētia dī adiuuet. Accipe ꝑ⁹ m

sunt gerē ⁊ merito tibi nomē xpiani est ⁊c. ⁊ ꝓcipuū hoc scīo aucte ꝓbat. Obtulerūt pro dño par turturū: aut duos pullos columbaꝝ. q̄s pauperē erat sacrificiū. s. ꝓbat exēplo. Tūc ex bonitate fruct⁹ ⁊ ignorate: ignitas arboris ⁊ bōitas arguit. Matth. vii. Bona arbō fructꝰ bonos facit. s. xpūs fuit fructꝰ vētris Marie. Luc. i. Et benedictus fructꝰ vētris tui. ⁊ fuit pauperimus ⁊ arbor⁹ vt cē paupima. ⁊ sic ꝑs scīo prīa. Bñ igit̄ dicere pōt hec glosa Ego. Dic ē filꝰ me⁹ dilect⁹ in quo mihi bene cōplacui: g bñdictus cū patre ⁊ spiritu scō regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Dūica ꝛ⁹. xi. de pdestinatōe sm⁹ in exōdio. xiō.

g.gd est ꝓuidentia dei. Dico ꝙ Bort. in. iiij. de scīo. Prouidētia est illa ipsa vina rō ī sūmo eius ꝓncipe ⁊stituta: q̄ cūcta disponit. Qua dīffinitō nē bñs Tho. in sūma 3 gētiles declarādo dixi nimirū nē fati a Boetio variē exponit dicens. Ordinatio rerū in suōꝝ fm q̄ est ī mēte dīna: nō dū reb⁹ ipsa, ꝓuidētia est. ꝙ ego q̄ explicata ī reb⁹ fatū est. Et Dama. li. ij. c. xiiij. Prouidētia ī q̄ est voluntas dei, ꝓpter quā oia q̄ sunt: ducunē sē deducētes suscipiūt. Et Aug. lxxxiij. q. iiij. ait. Prouidētia est lex eterna incōmutabīl ma nēs: cū tū oia mutabilia pulcherria gubernātē modera. Et Boeti⁹ vt ā. De⁹ ingt ex alta ꝓuidētie speculatiōe respic: ⁊ q̄cūq̄ ꝓcūq̄ ꝓcūtant cognoscit: ⁊ q̄ cōuenīre nouit accōmodat. Quō b filiū: ⁊ quō dīna rō ⁊c. Quō dīna rō res ordinet ī finē. videlīt. Greg. li. xv. mor. sug illo ꝙo Job. xiij. Cōstituisti terminos ei⁹: q̄ preterire nō poterūt. dicēs. Nulla q̄ in b mūdo bolbus sunt absq̄ ol potentie dei occulto iudicio euenīunt. Nā ciliera de⁹ secutura ꝓficiscāñ secla: decreuit q̄ter q̄ secula disponant. Statuū q̄ppe ē xp̄ūs bñe mūdi ꝓperitas sequa. Et q̄ xp̄ūs aduersitas seriatīme electos ei⁹ aut̄ modcata, ꝓperitas electos aut nimia aduersitas grauet. Statuū ēgo est xp̄us in ipsa vita mortali tēporalr vīuat ⁊c. Bille. Inde dño ait. Matth. vi. Ne sollicī sitis ale vīe gd mādūcet: aut corpi vro gd indūami. Nōne plus corp⁹ q̄ esca. ⁊ ifra. Respicite volatilia celi: q̄ nō seruant neq̄ metūt: ⁊ pr de⁹ pascit illa. Et q̄alb⁹ appet g eia vina ꝓuidētia gubernēt. sīue sint nēcia. sīue contingētia. sīue mālia. sī ne libera. sīue bona. sīue mala. sīue casualia. sīue fortuita. Bas. rūt. Tu aūt pater oia gubernas ꝓuidētia. ⁊ Piere. p. Qui sedet ingt terrā in fortitudine sua: ꝓparat orbē in sapia sua: ⁊ extendit celos prudēna sua. Ad vocē suā vat multitudinē aquaꝝ in celo. ⁊ eleuat nebulas ab extremitatibus terre. fulgura in plurā fecit: ⁊ educit ventos de thesauris suis. hec ibi. Inde Aug. li. viii. q. ait. Būno deo cūcta bñ administrāte q̄ se cirīni inōdinatū in vniuerso: nil iniustū est: suoꝝ scientib⁹ nobis tūc nescientibus. Ire ⁊c. Et sic ꝑs ꝓma ꝓtas.

Scīa ꝓtas est q̄ dē⁹ oībus rebus, puīcere intelligat. ꝓto cui⁹ declaratione nōdū ꝓ fm Tho. i. ꝑte sūme. q. xxii. g. oē bonū q̄ in reb⁹ creatis cōtinet. s. mūdi est. Tale aūt est duplex. Cbonū fm̄ subām. ⁊ bonū ordinis. Bonū fm subām est g dē⁹ creatū bonitatē imꝑtit. Beti. p. Uidit cuncta q̄ fecerat: ⁊ erant valde bona. Cbm subām bonū ordinis est q̄ oia creata ad bonū finē ordinat. Nō. n. sufficeret vt bona oia crearet fm subām: nisi et ad bonū finē ordinaret. ꝙ nōdū fm cūctē ebdē. ⁊ vt ena ꝓbat. xxii. q. ar. v. g. dē⁹ est cāre ꝓ intellectū. Uis in b videri nim. scire a scia dei. q̄m scia nā causat a reb⁹: ⁊ scia dei est cā rer. Si g deus res ꝓ intellectū cās necesse est vt ordo rer in finē ꝓ intellectū dei ꝓueniat. Dic aūt ordo rer in finē ꝓ intellectū dei ꝓuenit. ꝓuidētia dī

a fortuito nec in cela aliq̃ phibat. q̃ aliũ nõ ge
neraliter q̃cũq; fortuite nec a q̃cũq; agente.
ilud et dicimus fortuite ee q̃ nullo agente.
fiendũ ee aliũ. et ita ee aliũ. Et ita ee. pbat q̃
cuiꝰ cẽ aliũ fortuite ee. nobilicet hoc
corpꝰ cẽ hoc fortuite ee. q̃ nullo agente.
intendente. ꝑ ill. q̃ cẽ cam in aliq̃ nec i illo.
ꝰ
cõgnat pbat. q̃ nullo cẽ cam in aliq̃ nec i illo.
ꝰ
a fortuna. ꝑ a fortuna cadit inter effectꝰ cam
ꝰ fortuita. ꝰ opposita sunt q̃ casus ꝰ fortuna sunt

que sunt in gra vita eterna p̄cedit n̄ sole mō
ficari: necessarium non est q; habuerit vsū. sicl po-
tus ne decimi nonāi exangui q; puer: sed exan
guis hic venit ad cam adoranter gra q; prius vi
uis filii. Et q; habet ea p se pmi. ni. c. inter
rectos. c. c. si autem sic vult. c. c. Ruobius. c. n. ō
Decalo. gnālo. Vnde n. sic. c. interrāneos. Inter
mixtos ferunt' imbecillis rps. in q; ipso ichō
ministri in nobis p̄dicāt' ramur ad ea' p̄fectionē
nō vanitas tacitos fundamentū ponāt ab eo plus
mentaneo opa mortua possa bōa significat
Apostā q; peccādo irrita bona possa fecerit
cata. q; dig peccando fuerit arnica: ita q; prius
ventatē unc' ad meritū eterne beatitudo singula
pdesse incipiant. Bibi. Et quib' ebus hanc re
gualī nō q; opa in charitate scā semp apud deus
efficaciā hēāt: sic quasdā in ipsa ē semp viua sē
dens vendit. Nā cū sancta charitate fuerint
electa: nō pōt ab eis p̄cedere oīa qō sunt ext. r ois
indispositione a peccāt remoueāt qō sit p̄ prius:
vicia opa sint: ad vitā eternā. r sic ō viuificari di
cunt. Opa ār q; in mortali scā fīe: sic nāq; viua
fuerunt nec efficacia ḡducēda ad vitā duberet:
sic nec sequente priam viuificari pōt. q; pula
nō est cā q; ic viuificatione opez: sed q; accio si
cut remouens prohibens: vt dicāt ē. gra ac charitas
est cā q; sic. r q; nō ea bona in mortali pec
cato facta nō habuerint aliqō cās q; ic: vt viua
essent nō potestia viuificari q; cām q; accio sic ē
ipsa pria. Et hac declaratione ps rōnis ad tria
ptēt. vz. q; opa in mortali pcō p sequentē pe
nitentiā nō reclarāt: oīa nunq; fuerint a charita
te electa aut imperata. r per ois semper mortua
r nullo modo possēt viuificanda quare cē.

O infideles bene operando apud deum ali
quid mererentur concio fa.

Lepe fam conclonē. vt. Essi infideles
a _ fint a deo reprobatis: in suis bonis opi
bus apud illos deos fassi. Essi aliquid
mererē. vbi ala aliadmerit q; circa facta mereā
di diuerse fuerūt opiones. ¶ Prīa opinio fu
it. Pelagi monachi: r multoz sequentiū: q; ex
puris nālibus sine gra alia dei supaddita: hō vi
tā eternā mereri posse. Et ō est vna inf aliaf po
sitiua rō. vnd qōq; ingt ipse pōt finē ad quē est
ordinati adipisci. Finis ārbola ad quē ordiat'
est; vita eterna ē ā potentia illud adipisci. oīa nota
ēā musica. q; si nō posset ex se illud adipisci: fru
stra tale facta videret ad finē: quē ex se adipisci
nō posset. Minor ār pz p magistm libro. ii. d. 2. c.
v. Ita Aug. ait. Fecit deus rōnālē creaturam:
vt sumā bonā intelligeret intelligēdo amaret:
r amādo frueret. Sed certe alia cara ā ō opio ē
cat. peccatorum reprobabilia nō ecp verum

nāq; est q; ā bō suis nālibus vnīb' sūmū bonū
qō est ipse de' studeat inuenire: cum q; ipso oī
bus bonū agē cupientib': ne labor ille sit in va
cuum q; sam infundat mediante p̄sequē, vt
ad eternā. Sed Pelagius sic nō intellexit. volu
it n. hōem pure ex nālibus vitā eternā merere
posse. qō olim falsam dixerunt oēs catholici tra
ctatores. Et ad rōnē eius dicēdū q; liber ex na
tura ex puris nālibus pōt finē nālē adipisci. seq
tur supnālē nō pōt sine gra dei. vñ Lincolniensis q;
posuit. c. xvii. dicit. Q; illa nā pfectior ē: que p
fectius in suū finē pōt. Finis ā bono est duplex
Cnāliter supernālis. Ex puris q; nālibus pōt bō
adipisci finē sibi nālem: sicut ē dare: vel aliquid
aliud: nō ā tē finē supnālem: cui supernāli facti
eductus per gram. r q; ve quolibet fine. Pela
gius intellegit. nō tangit erronea ab eccla cōdē
nata

modū irā: turbabit eos: et Suorabit eos ignis & Isa.v. Propterea liquit dilatauit infernus aiaʒ suā: & aperuit os suū absqʒ vllo termino. & descendent fortes ei⁹ & ppl'us ei⁹ & sublimes: gloriosi cum ad eus. Audite q̄d de bonis dicat. Isa.lxi. Nō esurient neqʒ sitiēt amplius: neqʒ cadet super eos sol: neqʒ vllus estus. quia miserator eorū reget eos: & ad fontes aquarū potabit eos. Et c.lxi. ait. Induit me vestimēto salutis: & idumento iustitie circūdedit me: q̄si sponsum decoratū corona: & q̄si sp̄osam ornatā monilib⁹ suis. et vel ista penādi diuersitas. Audi dn̄s Ezech. vii. Secūdū vias eoꝝ faciā eis: & sm iudicia eoꝝ iudicabo eos. & iudicabunt aiam vnā esse intellectiuā in oībus hoībus male iudicarūt. igit & in malo iudicabunt. Ego inquit dn̄s Hiere.xv. sum dn̄s scrutās corda: & pbans renes: q̄ do vnicuiqʒ iuxt viā suā. s. bonis bona: & malis mala. q̄re &c. Accipe tertiā veritatē. vz. An aia sit libera libertate cōdictōis i vēitate minꝰ. Dico q̄ de libero arbitrio possum⁹ dupliciter loqui: aut ꝑut dicit potētiā: aut ꝑut dicit actū: & vsum liberi arbitrij. Si dicit potentiā. dico q̄ in eodē instāti in q̄ īfundit & creat aia: est semp libera. q: cū liberꝫ arbitriū sit facultas rōnis & voluntatis: vt ostensū est. & intellect⁹ & voluntas nō sint due alicuid due potentie vnius aie. & cēntialis & realit vna aia sm Augu. sequit q̄ quicūqʒ & vbicūqʒ reperi aia semp libera sit & inueniat. Si āt liberꝫ arbitriū dicit actū & vsū liberi arbitrij: sic dico q̄ liberꝫ arbitriū nō inest hoī nisi discretionis tpe. Ji puulis nōē datū meriti l' demeriti: nisi cū ad etatē pubertatis. i. discretionis puenerint. Pubertas āt i masculis est infra.xiiij.ānū. & mulierib⁹ infra.xij. ex de desponsatōe ipubeꝝ. c. ex līis tuis. et de regularib⁹ & transeuntib⁹ ad religionē. c. significatū. vbi dr̄. Significatū. & infra. Qui infra ānos a parentib⁹ ablat⁹ in monasterio vsqʒ ad ānos pubertatis dʒ ibi expectare: sed postea pōt egredi. si nō oblat⁹ infra.xiiij.ānū pōt exire: nō obstāte ꝑfessione a se fcā. Jdē. c. cū sum⁹. Cū sum⁹ inquit. & infra. Si go intrans monasteriū fecerit filiū suū infra ānos habitū suscipe puer pōt cū uenerit ad etatē exire: & bona q̄ ei ex successiōe ꝑuenient postulare. h ibi. Quib⁹ sane vbis concludit q̄ puer liber nō est: nisi dū ad discretiōis peruenerit ānos. q̄re &c. Et hec sufficiant pro p̄ma parte huius sermonis.

De qualitate & conditione liberi arbitrij consideratio secunda.

[S]Ecundo loco Liberi arbitrij ꝯsiderā qualitatē. i. cōditionē videas⁹ vbi tres conclones more solito subiūgamus. Prīa conclo ē ista. Nulla est potentia: nullaqʒ tā ingēs vtus: nihilqʒ tā arduū: q̄ liberꝫ arbitriū cogē possit. 2ª conclo ē ista. Et si multū intersit. i. multa dr̄a sit int creatorē & creaturā: tn̄ h liberi arbitrij ꝯclara vtus ē in deo & in creatura eq̄liter cōscata. 3ª cōclo ē ista. Et si vnusquisqʒ libero fungat arbitrio: tam pcti pmi pena in hac vita q̄ grauamur sensus carnis & spiritus mutuis altercātes.

Circa 1ā liberꝫ arbitriū cogi simplr nō posse: sa multis ipeditur ne libere exire possit.

Accipe pmā ꝯclonē. vz. Nulla ē potentia nullaqʒ igens. i. potēs vtus: nihilqʒ tam arduū: q̄ liberꝫ arbitriū cogi possit. & intellige simplr. qm̄ sʒ q̄d nō incōueniat. Cogi n. simplr ē q̄n qs ab actu sub nullo mō resistit pot. i. ipōt alit facē. & sic q̄n qs cogeret aliq̄d malū facē: n̄ illi iputaret peccm vt Aug. ait. Et h mō nūq̄ liberꝫ arbitriū pōt adeo cogi: vt peccatum re nō possit. Jn magr in fo. di. xxv. ait. Jō voluntas semp a dēo merito iudicat. q: semp a necessitate libera ē: & cogi nō pōt. Ubi. n. necitas ē: ibi libertas nō ē. & vbi libertas nō ē nec voluntas ē: & iō nec meritū. hec ille. Cogi vo sm q̄ ē q̄n qs ad actū ita mouet & ipellit vt cū difficultate resistat. & h mō liberꝫ arbitriū cogi pōt: q̄a multiplicit inclinari pōt & induci: vt cū difficultate resistēt: & aliq̄n ad aliq̄d agendū: l' nolēduꝫ determinabil. Circa istā conclōnē tres ingrāmus veritates. Prīa ē ista. an possit sufficienti rōe probari liberꝫ arbitriū simplr cogi nō posse. 2ª vt. Que sunt illa tā ingentia. i. magne vtutes q̄bus liberꝫ arbitriū sʒ q̄d cogi possit. 3ª vt. ē ista. an liberꝫ arbitriū coacte malum eligendo peccet.

Circa ad pmā vt. dico q̄ multiplr ꝓbari pōt liberꝫ arbitriū cogi simplr n̄ posse. Et ad pn̄s triplicit ꝓbat. s. rōe: auctē: & ex̄. Et p⁹ rōe sic. Actibus hūanis vnā cāꝫ ꝓpriā & imediatā assignat oꝫ. Cā āt imediata nō pōt eē ipse de⁹. qm̄ q̄ sunt a dō imediate: nisi bona eē n̄ pnt. act⁹ āt hūani aliq̄n boni sūt aliq̄n mali. g dē nō ē ipsoꝝ imediata cā. Jtē nec necitas pōt eē imediata coꝝ cā. qr q̄ ex necitate eueniūt: semp eodē mō se hñt: vt ori⁹ sol' & h⁹ mōi. Sed actus hūani innumerabilr variant. g necessitas nō est coꝝ imediata cā. Jt nec dicē possum⁹ q̄ fatū l' dispositio stellaꝝ sit coꝝ imediata cā. q: q̄ ex ꝯstellatione eueniūt de necessitate fiunt. & sic periret tota moralis ph̄ia & ordo politicus: vt clare pʒ. g nō ē coꝝ imediata cā: & expresse reprobat. xxvi. q. iij. c. Jgit genus diuinationis. quasi in fine capi. vbi sic dicit. Astrologi dicti sunt eo q̄ in astris augurantur. Genethliaci appellati sunt propter natalicios ꝯsiderationes dieꝝ. Geneses. n. hominū. i. natalicia hominū per duodecim signa celi describūt: sideꝝ cursus: nascentiū mores: actus: & euentus ꝑdicere conant. i. quo quali signo fuerit natus aut quē effectū habeat vite qui nascit interpetant. hi sunt qui vulgo mathematici dicuntur: cuius superstitionis genus constellationes latini vocant. i. notationes sideꝝ quō se habeant cū quis nascit. Prīmū āt gen⁹. i. stellaꝝ interpretes magi nuncupant. sicut de his legis in euāgelio. Nam xp̄m annunciauerunt. postea h nomine soli mathematici dicti sunt: cuius artis scientia vsqʒ ad xp̄m fuit cōcessa. vt xp̄o edito. i. nato nemo exinde natiuitatē alic⁹ de celo interptet. Hiero ꝓpt dicit q̄ horas natiuitatis hoīs specialis durbisi & diuerso fato. h ibi. Ad ꝓpositū q̄ fatū: aut sidera nō erunt humanoꝝ actuū imediata cā. Jtē nec fortuna l' casus erūt imediata cā. q̄ eoꝝ q̄ raro eueniūt nō cause s. vt p. i. i. phi. vt declarauim⁹ antecedenti sermone pte p⁹. conclōne 3ª. Actus aūt humani nō raro eueniunt: nec pter intentionē agentis. g non sunt coꝝ imediata cā. Quare relinquit q̄ nulla alia erit hūanoꝝ actuū imediata cā nisi ipse met hō. Sed hō ad actū suū ꝓcedit: vbi est discretio. & vbi est discretio ibi & electio. q̄ que discernit eligit. & electio nihil aliud ē q̄ duoꝝ alteri⁹ acceptatio: alio recusato. Eligere aūt vnū & omittē aliud ad liberꝫ arbitriū ptinet. g hō in suis opibus est liber q̄ntum in se est. Sed si simplr cognosci posset: non esset a nā liber. q̄a q̄d a nā est: semp est. g cogi simplr nō pōt. 2 h dcto ꝓbat auctē. Et p⁹ Aristotel. iij. de aia. in fi. vbi dicit voluntatē esse appetitū deliberatiuū q: p electionē deliberat hoc esse ꝓsequendū: illud vero fugiendū. 2ª ꝓbatur auctoritate. Ecc. xv. Deus ab initio cōstituit hoīem &c. vt dictuꝫ est in pncipio huius smonis. 3ª ꝓbatur auctoritate barbati Hiero. ꝯ Jouinianū. vbi sic ait. Liberi arbitrij nos cōdidit deus. nec ad vitia nec ad vtutes de necessitate trahimur. alioquin vbi necessitas: ibi nec corona. Et. xv. q. i. c. non est. Non est cuiq̄ q̄ n̄ram ascribamus erumnaꝫ. i. culpā: nisi nr̄e volūtati. Nemo nim tenetur ad culpā: nisi ꝓpria volūtate deflexerit. Non hēt crimen q̄ inferunt reluctantib⁹. i. ex toto dissentientibus. Uoluntaria tn̄ cōmissa. i. peccata sequtur inuidia. i. pena delictoꝝ. quā in alios deriuamus. i. damus alio exemplū. Uoluntariū enim militē elegit xp̄s. voluntariū seruū sibi diabol⁹ actionat. i. emit vel per actionē petit. Neminē sibi iugo seruitutis astrictū possidet: nisi se prius peccatoꝝ ere. i. delectationib⁹ vendiderit. h ibi facit capitulū. Jlla cauenda sunt. xv. q. i. notatū infra. Et sunt vba beati Ambrosij de bt̄a vita. Et Ari. v. ethi. c. vij. ait. Justū opari oē voluntarium est. Et. iij. li. c. ij. Uirtus voluntariū est. et nihilomin⁹ & malitia voluntariū est. Et Seneca li⁹ de morib⁹. Oē peccatū actio voluntaria est. Et Salustius in Jugurtino ait. Dux atqʒ ipator vite mortaliū aius est. Et. v. de ci. dei. c. x. Sunt nr̄e voluntates in nobis & ipse faciunt q̄cq̄d volendo facim⁹. siue bonū siue malū. Tulius li. rheto. Uoluntatē in oībus rebus spectare duenit. Gratian⁹ de pe. di. ij. c. si n. §. liberi arbitrij. Nec ad virtutem nec ad vitia necessitate trahimur. sed voluntate. Sen. ad Luciliū. Ualētior oī fortuna aius est. & i vtrāqʒ partē ipse res suas ducit. beateqʒ ac misere vite sibi cā est. Jteꝫ hētur de sūa excōica. c. cū voluntate. Et in ciuili lege. ff. de furtis. l. qui in iure. in pnci⁹. Et sic pʒ auctoritate q̄ liberꝫ arbitriū cogi n̄ pōt. Tertio hec eadē veritas ꝓbatur exemplo notabili xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosor. vbi dicit. Nabuchodonosor penitentiā meruit fructuosā. nonne post innumeras ipietates flagellatus penitens ē & regnū q̄d pdiderat rursus accepit. Pharao āt in ipsis est flagellis durior effect⁹ & periit. hic au hi rōnem reddat q̄ diuinū consiliū [illegible] sapientieqʒ eodē iudicat. cur medicamentū [illegible] us medici confectūalis ad interitū. alij valuit ad salutē: nisi q̄a xp̄i bonus odor: aliis est odō uite in vitā: aliis est mortis in mortē. Quantū ad nāꝫ ambo hoīes erant. Quātum ad dignitatē ābo reges. Quātum ad cām ambo captiuū dei populū possiderant. Quātum ad penā ambo clementer flagellis āmoniti. Quid g fines eoꝝ fecit eē diuersos: nisi q̄ vnus dei manū sentiens in recordatione ꝓprie iniquitatis ingemuit. alter libero ꝯtra dei misericordissimā veritatē pugnauit arbitrio hec ibi. Et sunt vba beati Aug. Exempla plurima vide in Ualerio li. vi. de mutatione moꝝ. & fortune. Luciusylla &c. Et ibidē legis de Themistode q̄ adolescens infamia pollutus erat. vide ibi. Accipe sm̄ vitatē. vz. Que sunt illa tā ingentia. i. magne vtutes: q̄bus liberꝫ arbitriuꝫ sm quid cogi possit. Et iʒ multa eē possint liberū arbitriū ipedētia ad aliquid determinate uolendū: vel nolendū. sex tamē ad pn̄s ponamus.

Primū ligās liberꝫ arbitriū est aliqua passio vel habit⁹. sicut cū per habitū timoris gehenne homo se abstinet a malis opib⁹ & peccatis. xxiij. q. vi. §. si. vbi dicit. Cum per timorē gehenne ꝯtinet se hō a peccato fit cōsuetudo iustitie: & incipit q̄d durū erat amari: & incipit excludi timor a charitate: & succedit timor castus. hec ibi. Et sic de aliis habitib⁹ & passionib⁹. Scd'm ligans liberꝫ arbitriū est obiectū. Quādo. n. repent aliquod obiectū in quo nulla est rō mali: tunc voluntas per bonitatē illius obiecti inclinat: & quodāmodo tenet vt illud obiectū determinate velit: quēmō dicit de beatis q̄ rōne bonitatis sūmi boni quodāmodo vinculant & astringunt. vt illō sūmū bonū velint: q̄uis ex nā sue potētie liberi sint. non q̄ possint odire: aut non amare. sed sm Scotū possunt actū suspendē & amādo nec odiēdo obiectū tale. Ut dicēdū q̄ q̄uis ex bōitate illi⁹ obiecti liberꝫ arbitriū totaliter inclinet ad illō obiē velle: nō tn̄ ita determinat q̄ nō possit vel liberꝫ esset: ex nā sue potētie ab actu resilire: q̄uis nūq̄ resiliet ꝓpter ordinationē factā int tale potētiā & obiectū. q̄si resiliret eēt deordinata. Dicit tn̄ btūs Tho. q̄ volūtas nec resilire nec suspēdere actū quēmō pōt. sʒ dicit q̄ de necessitate potētia fert in illud obiectū. ita q̄ nō posset nō velle illud. nec ꝓpter hoc dicit ipse tollit voluntatis nr̄e libertas. Cū. n. p lumē glorie voluntas nostrā imutat: nō cogit eē: sed facit vt pcedenti inclinatōe alia inclinatio succedat. & ita pma expelli & fa introduci & manet. vbi gra. Lapidi rōne sue grauitatis inest inclinatio ad locū deorsū hac āt inclinatione manēte si lapis sursū ꝓiciat mot⁹ ille violēt⁹ erit. Si āt deus auferret lapidi inclinatōes grauitatis & inclinatōes daret leuitatis

tunc fieri facili nō erit ei violentū. Et per hunc modū intellig⁹ videm⁹ q̄ deus imutat voluntatē absq̄ h̄ q̄ cogat eā. q̄ pōt in eā nām operari deus vt vult. Hoc de intēde bti Tho. in q̄stionib⁹ de vitate. q. xxii. Et sicut dcī de obiectis in q̄ nulla repit̄ malicia: nō q̄ voluntas determinat̄ ad volendū ficata. pportionabilr̄ dico q̄ obiectis in q̄ nulla repit̄ rō bonitatis q̄ volūtas determinat̄ ad fugiendū ⁊ nolendū ipsa. vn̄ cōiter dicim⁹ q̄ nullus pōt velle nō esse felix: nec villus pōt velle eē miser. q̄ in felicitate includitur rō ōis boni: in miseria āt rō ōis mali. Et loquor de felicitate ⁊ miseria ᵹsumata. Sed circa dicta ego dubito. Si n. de⁹ sic voluntatē imutat. q̄ tollit primā inclinatōē ⁊ aliā iprimit. Jā nō videt̄ mihi q̄ voluntas remaneat in sua nāli inclinatōē. nec ppt̄ eē volūtas. sed poti⁹ potentia aliq̄ naliter ⁊ nō libere agē posset. nec similitudo de lapide valet: q̄ facit illud de potentia absoluta: cui nihil est ipossibile. q̄d nō implicat ᵹdictōē. q̄d cōcedo ⁊ fieri posse in voluntate. sed manentib⁹ ᵹditionib⁹ nālib⁹ ⁊ dei potentia ordinata: appet q̄ deus h̄ nō facit. Jdo videt̄ mihi q̄ ali⁹ modus dicendi sit rōnabilior. Tu vo tene expone vt placet: ⁊ ē tibi gratū.

3⁹ ipediens liber arbitriū: ne ita faciliter agat in opposita: est ipse deus. Et h̄ dupliciter: vno mō q̄ sine ipressione alic⁹ habit⁹ mouet ipsū ad aliquid volendū ⁊ eligendū q̄d pri⁹ noluit ⁊ nō elegit. pūer. xxi. Cor regis in manu dei: ad q̄dcūq̄ voluerit vertet illū. Et h̄ mō mutauit Paulū aplm̄ in ei⁹ ᵹuersione qui dixit. Dn̄e quid me vis facē. Act. ix. c. ⁊ Gal. p̄. 2⁹ mō pōt de⁹ mouere voluntatē iprimēdo aliquā formā in ipsa: qua ipsa voluntas inclinat̄ in h̄ ⁊ h̄ obiectū ⁊c. Et h̄ duob⁹ modis fieri pōt: aut pfecte: aut iperfecte. Jmpfecte cū dat grām viatorib⁹ h̄ nouo q̄ volūtas inclinat̄ ad aliqd volendū. ⁊ h̄ mō mouet voluntatē oīm penitentiū. Perfecte vo cū iprimendo formā. s. grām suā: voluntatē mouet q̄ ᵹfert aīe gloriā. ⁊ h̄ mō mouet voluntatē in beatis quib⁹ voluntas semp inclinat̄ p charitatē pfectā in ipsū summū bonū. nō solū vt vltimū finē: sed et quantū ad ea q̄ sūt ad finē. Hec de intentione bti Tho. ut. s. Quartū ipediens liber arbitriū: ne ita libere eligat sicut debēt: est demon infernalis. ⁊ h̄ p instigatōē alic⁹ appentis bonū pp̄ q̄d ducit volūtas ad determinate volendū h̄ ⁊ illud ⁊c. Quintū ipediens est angelus qui p inspiratiōe bonā mouet voluntatē vt determinat h̄ ⁊ illud velle. ps. ⁊ Mat. iiii. Angelis suis de mandauit de te: vt custodiant te i oībus vijs tuis. Sextū ipediens ē ōsia: q̄ p ᵹsiliū formalē voluntatē mouet ad determinate volendū h̄ ⁊ illud. Et ista sufficiūt ad pūcta plura alia sunt quib⁹ mouet volūtas ad determinate volendū h̄ ⁊ illud. Ad 2ū h̄. dico breuit̄ q̄ cū voluntas simplr̄ ligari nō possit: nō semp illi dū est in statu vie ipatat̄ meritū ⁊ demeritum. xv. q. vi. c. si a sacerdotib⁹. in fine. vbi dī. Non nā attendenda sūt q̄ sunt ē sto quoq̄ alio. i. voluntate fiant. Ampli⁹. n. de respicit ad cogitationes ⁊ spontaneas volūtates q̄ actu q̄ p simplicitatē aut necessitate fiunt. Hoc enī intelligr̄ nō obligat hō ad ostendēdū actū simul cū volūtate vt decepto ab infidelib⁹: sicut declaratū est. ī sermone nono. ᵹclusione pima. ᵹsideratōis tertie. q̄re ⁊c. Et hec sufficiant pro pina conclone. q̄ ⁊c.

Q̄ liber arbitriū est equaliter in deo ⁊ i creatura rōnali conclo sa.

Cepe sua conclonē. vz. Etsi multū interfit. s. multa diūa sit int̄ creatorē ⁊ creaturā: tn̄ hec pclara liberi arbitrij vtus est in deo ⁊ in creatura eq̄liter collocata. Ad c⁹ q̄ declaratōē tres inquiram⁹ vitates. Prīa si in demonib⁹ sit liber arbitriū. 2ª vt si in angelis est liber arbitriū. 3ª si in deo est liber arbitrium.

Q̄ntū ad primū dico q̄ in demonib⁹ est liberū arbitriū: sed illud ē obstinatū in malū. vn̄ nō q̄ obstinatio iportat quādā ai firmitatē pcti: a q̄ reuerti nō pōt. Nō posse āt reuerti a pctō est dupliciter: aut q̄ desūt vires nō sufficientes vt. s. a peccato totalit̄ liberet. ⁊ h̄ mō oēs existēs in mortali pctō reuerti nō possunt. vn̄ Jsidor⁹. Cū iā nos pctis obligauerim⁹ ⁊ opib⁹ diaboli: iā nr̄a virtute resurgē nō valem⁹: ⁊ h̄ mō nō dr̄ q̄s obstiat⁹. 2⁹ mō accipit̄ firmitas in pctō: q̄n q̄s coopari nō pōt: vt a pctō resurgat. Et h̄ duob⁹ modis. vno mō q̄ nō pōt coopari. s. nō de facili pōt coopari vt a pctō resurgat. ⁊ ista obstinatio iperfecta ē. ⁊ pōt in vita pnti repiri. sicut patuit de Pharaone ⁊ alijs adeo affectis i pctis q̄ cū magna difficultate possent resilire. Scdo mō intelligit̄ posse cooparī: vt a pctō resurgat: simplicit̄ intelligendo: ita q̄ nullo mō possit cooparī: vt a peccato resurgat. ⁊ h̄ mō demones ppt̄ dicit̄ obstinati: q̄ nullo mō a malo pnt reuerti: adeo in malo sūt imersi. vt patz p magrm in. iii. di. vi. ⁊ hic āt oīa q̄ ex pmissis hūt originē. vn̄ si placet. ⁊ hac obstinatōē nulli⁹ in vita pnti dē ostiari. Audi Aug. sup illud ad Ro. ii. Tu āt sm duriciā tuā ⁊ ipenitēs cor tuū ⁊c. De nullo igr̄ desperandū ē: q̄diu patiētia dei ad pniam adducit: ⁊ subdit. Pagan⁹ ē hodie: fidelis ē hodie: iude⁹ ē hodie: heretic⁹ ē hodie: scismatic⁹ ē hodie. Quid si cras ᵹplectat̄ catholicā fidē: ⁊ sequat̄ catholicā vitatē? Quid si isti q̄s in q̄cūq̄ gn̄e erroris dānas tāq̄ desperatissimos: an̄ q̄ vitā istā finiant agāt pniam: ⁊ i futuro inueniāt verā vitā? Audi ⁊ Leonē papā. Nō igr̄ ē desperand⁹: dū i h̄ corpore ᵹstitut⁹ ē. q̄ nōnūq̄ q̄d diffidētia etatis differt ᵹsilio maturiori pficit̄. de pe. di. vii. c. nō. Et sic p̄z sa vitas. Ad 2ā dico similr̄ q̄ i angelis est liber arbitriū similr̄ ⁊ in beatis: sed ē confirmatū in bono p grām dei. Ubi nō q̄ eē ᵹfirmatū in gra potest dupliciter intelligi. vno mō cū liber arbitriū nullo mō potest flecti ad malum sine lumine glorie: ⁊ hoc modo virgo gloriosa ppter imunitatis priuilegiū fuit in gra cōfirmata: ut nullo mō peccare posset vt Aug. ait. Cū de pctis agit̄ nullā volo ppter de Maria facē mentionē. Post vo post spūs sci missionē i grā est ᵹfirmata sūt vt mortalr̄ peccare nō posset s̄ nō vt venialr̄. s. Jo. i. Si dixerim⁹ q̄ pctm̄ nō hēmus ⁊c. Alio mō liber arbitriū est firmatū i grā cū sequit̄ lumē glie. ⁊ h̄ mō solū angeli ⁊ bti liber arbitriū hnt in grā ᵹfirmatū. ps. Timor dn̄i scūs pmanet i seculū seculi. q̄ gdē mō nullus i hac vita fuit in gra ᵹfirmat⁹. excepto xp̄o. q. ppter duplicē nām in vnā psonā suppositā erat pfect⁹ viator ⁊ ᵹprehēsor. Et si dī. Si gra i btis facit vt peccare nō possint. videt̄ q̄ ab eis tollat̄ rō liberi arbitrij. Dico q̄ flecti ad malū est defectus liberi arbitrij. q̄ tollit̄ p grām. vn̄ grā nō tollit aut corrumpit naturam. s̄ pficit. vnde est libertate liberi arbitrij fiat iflexibilitas ad malū ppter grās pficientes liber arbitriū. Et sic p̄z sa vitas. Q̄ntū ad 3ā vero dico q̄ in deo ē liber arbitriū. s̄ nō est in gra ᵹfirmatū. q̄ nunq̄ fuit insitū in q̄ de⁹ fuerit flexibilis aut possibilis ad posse vel ad malū. īō nō indiget ᵹfirmatōē aliq̄. Et ponam⁹ q̄ eēt ᵹfirmatū dī liber arbitriū i gra dico a q̄ ᵹfirmari. n. dicit ab aliq̄ firmari. nō ē q̄ firmatū aut ᵹfirmatū in gra. s̄ est ipsa gra. ⁊ a quo oīs gra. Et sic p̄z 3ª vitas. Mō ad ppositū ᵹclonis: vt intelligam⁹ q̄ mō liber arbitriū sit in deo ⁊ in nobis eq̄lr̄. Nōdū q̄ liber arbitriū tria icludit. vz. imunitatē coactōis. dignitatē sublimatōis. ⁊ 3ª facultatē electōis. Q̄ntū ad imunitatē coactōis sic liber arbitriū est i oībus equalr̄. tā in creaturis q̄ in creatore. Unaqueq̄ n. volūtas libera est: ⁊ cogi nō pōt. Hoc n. a nā sic vnaq̄q̄ hz. Q̄ntū ad dignitatem sublimatōis sic nō est in deo ⁊ creatura equalr̄. Nemo. n. est q̄ nesciat q̄ dignior mō est in creatore q̄ in creatura. ⁊ in creaturis sm̄ dignitatē est in oībus equalr̄. q̄ñ oē liber arbitriū sub deo est ᵹstitutū. ⁊ in h̄ nō differūt. Q̄ntū vo a factatē electōis ⁊ potestatē iustitie suande: nō solū est in deo ⁊ i creaturis ineq̄lr̄. sed etiā in creaturis ad se inuicē ᵹpatio. Una. n. creatura multo potētiō est alia in rectitudine suanda: sic beata q̄ misera. Audi Anselmū li⁹ de libero arbitrio. Libertas inq̄t liberi arbitrij alia qdē a se: q̄ nec est facta: nec ab alia accepta: q̄ est soli⁹ dei. alia est a deo fcā ⁊ accepta: q̄ est āgelor ⁊ hoīm. Et h̄ quidē: alia hn̄s rectitudinē quā seruet: alia carēs hūs rectitudinē: alia tenet separabilr̄: alia i separabilr̄. carēs rectitudine. alia caret recupabilr̄. alia irrecupabiliter. hec ille. auctor illa clara est. Et hec tibi sufficiant pro scda conclone.

De pugna carnis contra liberum arbitrium ⁊ bene conclusio tertia.

Cepe tertiā ᵹclonē. vz. Etsi vnusq̄sq̄ libero fungat̄ arbitrio. tn̄ in pctī pnū penā in hac vita pegrinantes: caro ipugr̄ liber arbitriū: vt nō q̄cūq̄ velim⁹ illa facias⁹. Audi aplm̄ ad Gal. v. Caro concupiscit adversus spūm: ⁊ spūs aduersus carnē. Hec. n. sibi inuicē aduersant̄: vt nō q̄cūq̄ voluis illa faciatis.

Pro declaratōe hui⁹ tres inquiremus vitates. Prīa est. Que est ista pugna carnis aduersus spm̄. 2ª est. Qui sunt hi q̄ cū carne pugnāt. 3ª ē. Quid regrit̄ ad viriliter pugnādum cū carne.

Q̄ntū ad pmā breuiter tibi ala rideo q̄ glosus Aug⁹ in libro de ᵹflictu viciorū ⁊ vtutū ālā pugnā declarat. Audi Aug. Si aliqn inq̄t dicat spūs carni. Memēto q̄a cinis es: ⁊ ad hūilitatē inducat. statī obstat caro ⁊ ait. Multi imo pene oībus melior es. hōr sciā diuitijs. honoribus. ⁊ hōiē q̄ te cognoscūt ⁊ nō te despiciās plurū ops. despice electos. ⁊ femine oībus. Si ridicat spūs. Cūcta hec sunt a deo: vana sunt. Quereda sunt celestia solū. in occulto est ogādū ut de⁹ in occulto sp̄mū reddat. Statī caro ridet. Non sufficit oīdē q̄d agis. Laudet de⁹ in opibus tuis videāt oēs ⁊ addiscāt. ⁊ ēre declinare debes bona q̄ facias. Si dicat spūs. Pcendus est inimicis. Obstat caro. reputabit̄ pusillanimitas. habitum ceteris te iniuriādi. q̄ vindictas nō sumis ⁊ sic eēs eris peccati. Si spūs dicat opare. q̄ nascit hō ad laborē. Obstat caro. Quid pdest te nimis affligē? Quare ad mortē ante tēpus vis currere? labor nimius facit hoiem suis sensus bona dā q̄ gesse. Si spūs ait. Largire bona q̄ hēs pauperibus: vt habeas vitā eternā. Prudētia carnis ad hec. Q̄ malū est hoc. Nā si nulli dares ēēmas oīa hō conarēt lucrari. Nunc alit q̄ damna mīti sunt ociosi. debes plus te diligē q̄ proximus. Custodi q̄ pro te. nescis futuros casus. Si dicit spūs. Non loquaris malū de aliquo. dicas semp bonū. oīs murmuratio mala est. Ait prudentia carnis. Nunq̄ malū est loq̄ cōtra vitia. non est murmuratio: q̄ peccati reprehēsio. Quā si oēs laudabis: nōne falsus dicens? ⁊ hoc est peccatū. Quid pdest de alijs bona dicere: ⁊ sic in vanā grām surgant? Si dicat spūs. Abstinendū est a cibis ⁊ a potu. Ait prudētia carnis. Quare de⁹ creauit delectabilia: nisi vt comedam⁹? Non creasset si noluisset eis nos vti. deo fruendus est in hilaritate. Abstinētia facit hoiem melācoliū ⁊ pigrū. Et demū si sequeris infirmitatē: nōne magnū eēt peccatū nō posse deo fruī? Si dicat spūs. Caste viuēdū est in virginitate. Prudētia carnis ridet. Si oēs virgines eēnt mūdus destrueret: ⁊ q̄re vz deo displicet q̄d nāle est. Et sic multa alia sapia carnis hijs q̄b⁹ dixi arridet: ⁊ ad mortē ducit. Et stupendiero h̄ prudētia carnis de altissimo rebus disputat dicēs. Quare fecit de⁹ hoiēs quē sciebat eē peccaturū? q̄re n̄ fecit eū ipeccabilē? q̄re finit tot mala fieri? q̄re iniquitas pperatur in fixia dānat? Quare hoc? ⁊ q̄re illud? O stolida hoīs investigatio. Quis vim ait xp̄s pōt ad staturā suā cubitū vnū addē: ⁊ multa alia adducit q̄ pulchre sūt meditatōis. Lege dīs ⁊ videbis ita tibi q̄stiuncula ⁊c. Et sic p̄z p⁹ vitas. Recipe 2ª vitatē. q̄ sūt hi q̄ cū carne pugnāt. Dico q̄ tria sūt pncipalr̄ hoīs gīa q̄ cū carne pugnāt. Quidā. n. sic pugnāt: vt carnē vicāt ⁊ alio mō sen⁹ carnis hnt. q̄dā pugnāt ⁊ vincūt ⁊ maīe cāsūt hnt.

Quia igit̃ nr̃ uincit̃ hō ꝙ ꝓ
fitem. Rectū ꝓmit̃ ꝙ. Et nō ꝙ q̃d
li. ꝺ caro ꝛnꝑat ꝙ ꝺ. uincit. ꝛ nullo
uel hoīe uincit̃ ꝙ ꝺ hō. ꝛ hoc ꝓpter ꝙ ꝺ ui
ctoria. Et ad ꝓbandū. adducit̃ auct̃ xp̃ianꝰ
cuiuslibꝫ ꝓfectꝰ uidere ꝓt̃ uictoria h. n. c.
ꝺ. ꝛ ꝺ uincit. ꝓfectꝰ uidere ꝓt̃ uictoria
ali cui. igit̃ ꝺ uincit. ꝛ cuiuslibꝫ ꝓfectꝰ. ꝛ ꝓbat̃
ꝙ. ꝺ uincit. ꝙ ꝺ uincit. ꝙ ꝺ uincit. ꝙ ꝺ uincit.
ꝙ

Quia quę

Cap. i

Quia que cūq; vobis dixerint facite: secundū opa vero eorū nolite facere. Matth. xxiii. Grande vbi⁹ q̄dam est correctū errare: et peccata vitia solent magis nō. p̄uenire. vnū clericoꝝ ac religiosoꝝ ad laicos honestū exemplū videre. Ideo ad hoc vt ecclesia dei ꝑ clericos et religiosos ordinata: et ꝓfectū spiritualiter illis ꝓficiat: et ꝑ eos ad deū ꝑducat. Ne sacerdos q̄dā dicat: et non faciat. Ne in sacerdote q̄dā inueniat̄ q̄ reprehensibile sit. Ne ꝑ sacerdotes et religiosos ecclesia dei scandalizet̄. Ne ꝑ eos ad deū laudes et honores ꝓficiant. Ne ꝑ eos ad deū laudes et honores ꝓficiant. Ne ꝑ eos ad deū laudes et honores ꝓficiant

Wlt inquit xpi sunt z seruiunt antichristo, hoc notant de xpi bonis incredulitate quibusdam hereticis histrionicus cap est habitus z regia apparatus, plus calcaria q altaria fulgent. Mirror de clericis q aliud sant aliud videri volut. Vita multos quesita rusticis actu neutiquam exhibent. q nec vt milites pagi nec vt rustici laborant. hec ille. Sed ista relinquam. Quis ad sam partes quero tres hereticos. Prima est. An sacra sint recipienda a publico peccatore sacerdote z religioso. Secda est. An sacerdotes z religiosi scelerati sint in corpore officio euitandi. Tertia pars est. An missa boni sacerdotis sit melior q missa mali sacerdotis. Circa primā adducimus pono casus in terminis. Instat nunc q dragesime septime venerabiles dies sancte pasce. z cuilibet fideli in etate discretionis precipit vt confiteatur et eucharistiā sumat. de pe. re. c. omis utriusq sexus. Et scio q quidam populus sacerdos est publice peccatore tunc alio peccatore confessus non absoluto: et ab eo eo tempore non accipiat ecclesie te nostis sine peccato. si alit faciat: nonne id indecenter faciet. Quid hic agendū? Dic tria facē intēdo. Primo quandā dicti opinionē ponē. Secdo quandā opinionē nō bonā recitare. Tertio ad hitatē tendere. Primo distinctione inq̄ vltā ponere intēdo: q sacramēta possunt dupl̄ cōsiderari. Uno mō q̄tum ad ea q̄ sunt de necessitate. Alio mō q̄tum ad ea q̄ sunt de idoneitate. Quātū ad ea q̄ sunt de necessitate: sic dico q̄ sacramēta sufficit vonū spūm facere sine gratiā gratis datā. qō quidē vonū ex diuina institutōe dat̄ bonis q̄ malis. Et rō q̄ tale vonū inigrati nō repugnantia q̄ eū ea stare nō possit. sicut p̄z in scia: potestate ligādi vel solvēdi: et sic de alijs spūs sancti vonis. Et rō est quia talia dōa ad validitatē aliq̄ ordinant. propter qō t dño Jesus p̄hibere eū volunt qui in nole eiut demonia eiciebat. Quibus eū nō sequere. Si ho sacramenta cōsiderant q̄tum ad ea q̄ sunt de idoneitate. tunc dico q̄ ad vehemēs vtum faciendū eō currit meritū: ita q̄ prelatiōis auctoritas dz esse in sanctitate. iō ministrans dz esse sanctus z bonus. Haz cū sit mediator petōis ad deū nullā in culpa mortali existens: vt sic poterit bon⁹ mediator esse: cū ipse sit inimic⁹ dei. z quomō potest amicitiā inter deū z peccatorē pcurare: de sc. vi. iii. c. quō. Ex qua distinctōe apparet q̄ etiaz mali pōt ministrare sacra. Circa ad 2az hitatē dico q̄ quandā fuit opinio q̄ ministrās malus z scelerat⁹ potest sacra ministrare. z p ista licitā erit ab eo illa suscipe. Et hoc pbant multiplici medio. Primo q̄: vita bona nō est necessaria sacramēto q̄tum ad necessitatē: licet q̄tum ad idoneitatē. Ita quocūq̄ ministrante sacramēta ea sunt. Secdo q̄ sacra non pōt efficacia ex mēito hominis: sed in hitate dei z xpi filij eius. Tertio hoc cōfirmat̄ p illa capla supius allegata in pria cōlone huius scde pris. Quare cōe sancti clamant q̄ negi in bone bonoz: negi in male malo q̄ sacramēta dei fugiat. Sed vere carissimi non sic

Aliud est n. videre malos minister pōe sacra ministrare sicut t bonos. z aliud est an a malo ministro sacra suscipienda sint. Unde n. dicunt sancti q̄ a quocunq̄ ministrante sint bona sua malo sacra. z fiat pie. nec quis ea sacra mali fugiat. Ubi credo illa nō esse vera sacra. Non vt ex hoc concludere possimus q̄ si aliter fieri pōt: etiaz ab eo sacra recipiam⁹. Propterea dico q̄ a publico peccatore sacra non sunt recipienda. Publico dico q̄ nulla pōt occultatōe celari: vt nunc declarabit in pria hitate. Et hoc etiā pōt dici Tho. in. iiii. di. xix. Et clare ponit̄ de cōsa clericoz. officium z capla etiā precedentiū. Ec. sicut ad exemplū dicit. c. si alit clerici. c. ex ea noa. vidi ola ista capla ad ifam. Ad alia aūt pcedentia occultia pnt sacramēta recipi. Potest. n. in instanti divina gra mediante cōfessari. Difficile est. n. scias bonā potestatis iudicat̄. pt. q. i. c. facerdotib⁹. in fine. vt p3 in cōclusione sexti. ire ec. Circa ad 3am hitatem que incidanter ad ista precedentia subsequitur. an tales publici peccatores debeant in corpore officio euitari? Dico ad hoc bene. aut tales sunt publici et notorii aut pnati. Si primi tūc q̄libet ab ecclesia fuit tanq̄ non dēt in officio euitari. quia nō sunt suspensi nisi q̄ ad sex. sicut z glibet extra in peto monet. Si aūt sit notoritatē in tali casu cū non sint nec suspensi q̄ ad sexta cētā quo ad alios: dico q̄ sic: sant i corpore officio euitādi. Hec rōnes ad 1am habeo ex de cōsa. cle. z mu. c. q̄sti. Quesitū est inqt de clericis in sōnicatōe pcipuis. corpe sit ostia pauce penitentie audiē dā. Uer. etsi quelibet p mortali peto q̄ ad sexta3 esset ec ea pōtia non dz nec in officio euitari. q̄ q̄tū ad alios in casu. ppositio suspensio nō extenditur pcessib⁹ sit notorii p infam seu pfessionē facti iure: aut euidētia rei q̄ tergiuersatōe aliq̄ celari nō possit. Si ibi. Et sic ola bri. Greg. De hoc etiā tertius. tertiū. di. c. nullus. ubi dicit sic. Nulli missam audiat sacerdos quē scit indubitāter acubi nā habē: aut excōmunicatā mulierē. Unde etiā ipsa sancta synodus hoc capitulū sub excōicatione statuit: dicens. Omnibus sacerdotū diaconorū ec. hec ibi. Nicolaus papa ostiaus epūs. glo. ibi exponit sicut hic dicit est. Hoc idem ponit beatus Tho. in. iiii. di. xiii. Et est omnū Theologorū generalis doctrina. ire ec. Et ista sufficiant pro secunda veritate. Quantum ad tertiā dico sm bonā Tho. in. iiii. di. xvi. q. v. de missa possumus duplicit loqui. Uno mō q̄tum ad id quod essentialiter in ea est. Loquendo de xpo. Et sic a quocūq̄ dicatur equaliter bona est. q. opus operatū equaliter bonū est z virtuosū. Secdo mō pōt considerari q̄tum ad illud q̄ est sumptū sacramēto: et q̄li secundariū. Et sic missa boni melior est q̄ mali sacerdotis. q. nō solū ex opere operato efficaciā habet sed etiā ex operāte. l. ex ei⁹ devotione l'structe. etiā ceteris paribus melior est audire missā boni sacerdotis. Idē dicit. Peter de tarantasio addēdo q̄ ideo dicitur ceteris paribus. quia obedientia cogere posset audire missam mali sacerdotis.

Vocant. Dic primo Gramma. retrograde sic proximo. Dic omnia bona preceptor. q̄libet ac ut ei⁹ pro me mihi facit. omnibus ea explebat q̄ dicat in sacerdote. et alijs mihi. ita in diocesi mihi bona expletiōa impedito. Dic Gramma. Hic sacerdos. Precipitur grece latine sonat. imperatiue. non mihi. sed ideo precipitur. q̄ ita sonat. ipse. ipsa. ipsum. Ipse. ecce. ecce. ecce

Scdm̃ ꝓpter obedientiā meā ꝓfecit author cuius
nullus ꝙ obedientia melior est ꝙ victima. Illa
enim pro dicta culpe. Hec ad faciendū pro rebus ad
vtil. vñ pro ꝑfectione subdit. Ut ad ea q̃ fecit. vt
ꝓpter me vñ nulli fiat mors. vel ut ad ea q̃ fecit. vt
q̃ ꝓpter me ꝑcauit. vel ut ad ea q̃ fecit. vt
quasi dic. ille ad ea q̃ me iussit. vñ ꝓpter me
accepit vt q̃ ꝑcauit ad me ut discat imꝑare in
ꝓpter dei. Et est eadem sententia. Secūdū nulla ꝓfecit
ꝓpter dei. vñ ꝓpter me. vñ ꝓpter me. vñ ꝓpter me

voluntas charitate intellect⁹ fide informat: nō
charitas nobilior est fide. q. ista est forma eius
spūalis. Cō. viii. Ubi igit bona fides ibi spes
vē. Ḋ vita est nobilior ista vita. Nolo anīa mea
vt hanc. nām nō habet⁹ hanc vita. Et vt vera fa
cit. similiter fides q̄ habet vitā potentiā. Alter
intellect⁹ erit filiorum⁹ nobilior voluntate. Et
gratia. Et ideo dicit⁹ q̄ ista potentia. Alter
nobilior est voluntate

Ecundo loco

Voluntarie humane nobilē qualitatē videas⁹. vbi tres ꝛclones subungam⁹. vs. ꝓma ꝛclo ē ista. Licet bona ḡ sit in se ē de⁹ recte ag facere voluntatē ei⁹ ad ꝫ vt in actibus suis meritū reponeret bōa meritorie sit ex vt placita respect⁹ beat⁹ z odiosos. 1ª o ē ista. Ex⁹ voluntas oībus iferiorib⁹ aie potenijs videl sensit causa nō fuerit: sua diaboli multi modis efficit. 3ª ꝛclo ē ista. Si voluntas bona quis cooperet z fuerit diabolo subiugata: ni ꝫ gratia diuina subleuet vt ō peccē excet z saluet.

Quo rectificat voluntas concto prima.

Cepe fam⁹ conclonē ꝛē. ur. ō. vbi nō g sit aliqua gēne bone voluntatis meritorie. vs. Arrogantia sepatio. Decepionis ꝛe gregatio. Infectionis purificatio. Retributionis alienatio. Afflictionis imp̄missio. Elonie retributio. ꝓpia ḡ ē ma bone voluntatis meritorie vt arrogantia separato. Nō.n.te credas alia cara voluntate bona aut opere bono tanq̄ merito nos gram a qua oīa posse⁹ mereri ad ℣.e.vij. Nō sint eo. ō, nec pusillanes hui⁹ lectiōis ad futurā gram q̄ simili ad infinitū nulla est ꝓportio. Sicut.n. eterna vite finis finitus est: z habet cuius opatio. finitura vite eterne est infinita. q̄ ꝛē. Dc ō ꝓpositione

Hec qr castodibus domũ ab inimicis q̃ mu
ros sũ ingressi sunt capi q̃ guardiam q̃ sibi oppo
sita sũ ingressi sunt capi gula. Hec ꝫ dño sperans ꝓdi
ciones nascitur ꝑ multas in mediatione occidit aut icarce
rat dominus cuiꝰ dño in manibꝰ inimicoꝝ. Sic a si
ratio custos domus in manibꝰ inimicoꝝ. Sic a si
mili hanc aie infelici in hoc corpus castro posito
sunt ꝯiungit. Custodes castri quinq̃ sensus corpis
sunt custodes ꝑ eos ab aliqui donat
simul sic iterum ecclesie ab aliqui donat
qui vel incitant temptationibꝰ vñ cingulũ. Jobel
ꝑ. Excogitaui ebrii q̃ bibere aiam in dulcedine
qui perit. Iohel de oce vño. Quiq̃ ho ꝓditores
sunt tunc. Aqui vanitatibꝰ se auertit. ps. Auer
te oculos meos ne videant vanitatẽ. Linea cui
ratibꝰ aie sunt rõ ꝛ scilicet qui proditionibꝰ ꝯsen
tiunt. i. simul cũ sensibꝰ: delectationibꝰ sensuali
bus se auertunt. nihil obstat qr dña voluntas l
malo puncto est. q̃ si negligens fuerit suos cor
rigere custodes ad barbã eius capiet. Ligabit ꝛ ini
micia. i. peccatis ingressa aiã et dña seruã faci
ent. Jo. 8. Qui fac peccatũ sꝰ ẽ pecti. Et sic psꝰ ꝯ
O deus cuilibet volũtati existẽti in pctõ q̃s
tuor porrigit lumina vt creat ꝯclo tertia.

Ecipe tertiã conclusionẽ. vꝫ. Si voluntas
a humana quoq̃ ceciderit ꝛ fuerit diabolo
subiugata: tñ eã glosas deꝰ illuminat se
sinans vt de pctõ creat ꝛ salues. Ubi nõ qr q̃
tuor sunt pclara lumina quibꝰ deus aiam cuius
libet pctõis vt salues illuminat: ꝛ ꝺ pctõꝝ fece
creat. vꝫ. Lumen aspectionis. Lumẽ cõmo
tionis. Lumen abrasationis. Et lumen alatõ
nis. Primũ inq̃ lumẽ quo peccatrix iniusa a
nima vt respergat de aspectionis. Postq̃ n. a
nima misera in fece pctõꝝ ceciderit nunq̃ iter re
uertis ꝛ salutis inuenirẽt nisi dña Jesus lumen
accomodaret. ps. Illumina faciẽ tuã sup seruũ
tuũ ꝛ saluũ fac filiũ ancille tue. Ecce miser ꝑe
trus qo viam Iritatis quã negauerat inuenit.
Respexit inq̃ dña Petrũ. i. lumen gre porrexit
vt pctõs sui agnosceret. Et sequit. Et recorda
tus est Petrus ꝟbi Jesu qd dixerat ꝛc. Audi
Aug. in ꝓlogo de c. v. Si voluntate sua pessi
ma pctõ mandarẽ nõ pot nec et eodẽ ꝯspagi
q̃ nisi dña Petrũ aspexisset nunq̃ pria doctus
ergre fleuisset. Jd Ambro. vi. q. i. c. imitat ait.
Illuminare inq̃ Petrũ sꝰ dicentẽ. Dic tu sicut q̃
aut tu ꝛ. Jo. vii. Etenĩ qi tertio negauerat ꝯ
fuit. Sed negauit in nocte ꝯfitetur in die. hec il
le. Sꝰ lumen õ cõmotionis. Penitẽtia n. aia
dña gratiam mee peccati ꝛ ifelicẽ statũ aspicit ꝛ
conturbauit ola viscera eiꝰ. Job. xxiii. Emolliuit õ
cor meũ. Singulari deuotione ꝛ dulcedine: ꝛ o
potens conturbauit me. Lõpunctio pctõꝝ. Hic
testimoniũ reddat Petrus qui exiuit ꝛ fleuit a
mare. Ulorat meretrix Maria egyptiaca. ve
niat peccatrix Magdalena: ꝛ suis lachrymis ꝛ
pria testimoniũ reddant. ꝛ sic de aliis. ps. Fue
runt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et
alibi. Poculũ meũ cũ fletu miscebã. Peccasti a
nima mea. hec te adiunge hec te associa. ꝟ fac ꝛ
viuas ꝛc. Sꝰ lumen õ abrasationis. ps. Con

caluit cor meũ intra me. i. et bono ꝓposito ꝑse
uerãdo: in meditatione mea exardescet ignis
Et ad eũ dixit ardescet sed exardescet. vt itẽ
ꝛ est illud bonũ ꝓpositũ ondit. intꝰ. i. firmiter p
ponẽdo eẽ ad effectũ mãdãdo. Luce. xv. Scio
quid faciã ibo ꝛ dicã pr. peccaui in celũ ꝛ corã
te ꝛc. Quartũ lumẽ õ alatonis. Eccl. xxiiii.
Illuminabo inquit oẽs sperantes in dño. i. illũi
natione mea faciã vt sperẽt in dño oẽs: ꝛ vigo
rent ad ꝓpositũ ꝑficiẽdũ ope. Qui vt ait Au
gu. Qui dedit certandi audaciã: dabit ꝛ certan
di victoriã. Jd Dauid cũ Nathan ꝓphetã ex ꝑ
te dei sibi minantẽ audisset mox ait. Peccaui.
ꝛc. Et sic dissulit dñs pctõs suũ. Audi Re
migiũ sup eplas Pauli ad Ro. vii. Dõ inq̃ cũ
fragilis sit: ꝛ pene subiugatꝰ delicto: vt pñce sui
vt nõ possit circa obedientiã legis. i. spũs. Jdõ
ad dei miam ꝯfugiendũ est: vt seueritatẽ legis
scarnis effugiat. Et exoneratis delictis de cetõ
deo fauente inimico resistat. ꝟ ille. Et ꝟ suffici
ant pro pria conclone. Et sic ps ꝟ a pa bꝰ smõis.
De ꝯformitate volũtatis hũane ꝯsideratio ꝫꝰ.

Ertio loco

volũtatis hu
mane oportu
t nã ꝯformitatẽ videamꝰ. vbi tres cõ
clones subiungamꝰ. vꝫ. Prima ꝯ
est ista. Nõ tenet hõ in volito diuine
voluntati ꝯformari: sed bñ in rõe volendi debe
bemꝰ diuinã voluntatẽ imitari. Sꝰ ꝯ est ista. Si
attenderemꝰ diuinã voluntatẽ: ꝛ illã vt expedit
in nobis iplerenꝰ: tot in misera hac Jtalia tribu
lationibꝰ nõ molestaremur. Sꝰ ꝯ ẽ ista. Diui
intimus hũanã voluntatẽ tanq̃ speculũ nõ
opeꝝ ꝯsiderat: ꝛ sic ut in ea relucet opus appro
bat vel damnat.

Quomodo tenet humana uoluntas diuine uo
luntati conformari conclo prima.

Ecipe primã conclonẽ. vꝫ. Nõ tenetur
a hõ in volito diuine voluntati ꝯformari: sꝫ
bñ in rõe volendi diuino debemꝰ diuinam
voluntatẽ imitari. Declaro sic: mea qd sit i vo
lito ꝯformari: qd in rõe volẽdi. Tunc. n. ꝯfor
mant volũtates in volito: q̃ñ idẽ diuino volũt sũ
ne cadẽ rõe sine diuersa. Tũc ꝯformant i rõe
volendi: q̃ñ eadẽ rõne aliqd volunt. Similiter
dicat de incõformitate. Tunc. n. volũtates di
uerse sunt in volito: q̃ñ nõ idẽ sed diuersa volũt
Tũc sunt diuerse in rõe volẽdi: q̃ñ diuersis rõi
bus aliqd volũt. Et vt clariꝰ sensũ ꝯclonis itel
ligas duas gñales regulas nõ. Pꝰ regula ẽ
qr voluntas cuiuslibet pncipis ꝛ oium subditos
gubernantiũ: semp bonũ cõe intendere dꝫ: ꝛ n
gulare. Nõ. n. dꝫ iudex ꝛ ciuitatis rector ho
micidas ꝛ fures relinq̃re ipunitos. q̃ illis mors
ꝛ punitio sit in detrimentũ. q̃ ait dña. Malefi
cos ne sinas viuẽ sup terrã. q̃ in utilitatẽ ꝛ cõe
bonũ ꝟgit. Sꝰ regula est ista. Glosus deꝰ cũ sit
gñalis ꝓuisor: ꝛ vt dic btus Tho. gtc pꝰ. q. xxii.
Bonũ cõe ꝛ ñ pticulare attendẽ dꝫ. ꝛ ob hoc eis
q̃libz sinit defectꝰ i vniuerso ꝯtingẽ. q̃ ls fint ꝯ

pticularẽ nãnonõ sũ ꝯ n im vbe vt plene ondi
mus dñica pcedẽti in pꝰ pte. ꝯclone ꝛꝰ. His sic
nõ ijs pñs ꝯclo claret. ꝛ declaro per ꝯꝰ. Uult. n.
deꝰ in mortali pctõ existes eternaliter dãnari. Tu
ho aia mea sic ea: qd absit te ꝟ volito diuine
volũtati ꝯformari non est necesse. q̃ñ qd ꝓprie
n ãe nociuũ est nemini ẽ optare expedit. Sic sũ
arguim exẽplo de mulie vir sui fure captũ et
carcerati bite. q̃ cũ volũtate iudicis in volito
ꝯformari nõ dꝫ qd est ꝓpriu viri suspẽsio. Sic a
siũ tu es in mortali pctõ: deꝰ vult vt dãneris. ñ
expedit aia mea vt ꝛ tu ipsa idẽ velis. Sꝫ i mõ
volẽdi necesse est: q̃ deꝰ quicquid vult: recte ve
lit. Ꝓpterhoc ait btus Tho. pꝰ scde. q. xix. Uo
lũtas nra diuine volũtati formaliter nõ mãlr tenet
ꝯformari. q̃re ꝛc. Quia nemo tenet q̃re diuinum
sui ꝓ, permisꝰ in mõ volẽdi tenet. q̃ deꝰ qd vult
iuste vult ꝛ ex iustitia. Jdõ tenemur ex rõne iu
stitie ei ꝯformari cũ deo. Hic tres ingramꝰ vita
tes. Pria vitas ẽ ista. Utrũ i xpo fuerit plꝰ uo
lũtates. Scda vitas volũtas xpi iustiũ hõ diuine
volũtati in oibus ꝯformis ẽẽt. Tertia vitas.
An i xpo fuerit rebellio carnis ad spm. Quãtũ
ad pmã dico qr volũtas tripl̃r ꝯsiderari potest.
Uno mõ ꝟ se vt. i. est nã q̃dã. Alio mõ vt po
tentia q̃dã q̃ aliqd volumꝰ. Alio mõ vt modus
q̃dã volendi ꝟm quẽ volumꝰ. Si ꝯsideret uolũ
tas in se ꝛ vt nã quedã. sic dico qr in xpo duplex
n i est: vt ondit Damascenꝰ li. iii. Quoꝝ inq̃ sub
stãcia. i. nã est eadẽ: volũtas est eadẽ. quoꝝ vero
diuersa volũtas hoꝝ diuersa suba. Sed in ipso
due fuẽ sube. s. nã diuina ꝛ nã hũana. ꝟ ꝛ due uo
luntates. dina. s. ꝛ hũana. Et hoc ipsum ostendit
magr snñaꝝ in. iii. di. xvii. Si ꝟo volũtas ꝯsid. ẽ
vt potẽtia quedã q̃ aliqd volumꝰ: sic in xpo tri
plex volũtas fuit. s. volũtas dina. volũtas rõnis
i. sc̃dm rõnem ꝛ volũtas sensualitatis. i. scdm sen
sualitatẽ. Prima erat xpi cũ inq̃tũ deꝰ. sꝰ ꝟo ꝛ
ꝫꝰ in q̃tũ hõ. Et hoc clare pꝫ p magrm in lra. Et
Bon. i. in. iii. di. xvii. sic ondit dicẽs. Ois volun
tas xpi pnaria sui diuisiõe fuit aut volũtas di
uina aut hũana. Et hũana aut est scdm rõnem
ꝛ sic est scda. aut scdm sensualitatẽ: ꝛ sic est tria.
Si ꝟo voluntas ꝯsideret p respectũ ad modus
volẽdi sic dicit Hugo qr q̃ttuor fuerit in xpo uo
lũtates. vꝫ. diuinitatis. rõnis. pietatis. ꝛ carnis. Uo
luntas diuina p iustitiã xpm debẽ mori dictabat.
Uolũtas rõnis p obedientiã: diuinaꝫ approbabat
Uolũtas pietatis p ꝯpassionẽ in malo alieno su
spirabat. Uoluntas carnis p passionẽ malo ꝓpo
murmurabat. Et sumit iste modus diuersaꝝ uo
luntatũ in xpo. i. diuersoꝝ modoꝝ volẽdi. ꝟ ꝫ di
uersum modũ intelligẽdi in xpo. Nã sicut in xpo
q̃druplex fuit cogñoscendi modus. vꝫ. Sensus ex
terioris. sensus iterioris. itellectꝰ diuini. ꝛ intelle
ctus hũani. Cognoscebat. n. sensus exterior: ꝛ sensus
iterior. cognoscebat intellectꝰ diuinꝰ: ꝛ intellectus
hũanus. Sic a simili isti diuersis cognoscendi mo
dis q̃ttuor correspondent aut q̃ttuor modi volẽdi. Et
sic pꝫ pꝰ vitas. Quãtũ ad sc̃az vitatẽ. Uidet. n.

qr discordes eẽnt. q̃ aut rõ assentiebat sensuali
tati refutanti mortẽ: aut refutabat ꝛ repugnabat.
Si assentiebat: ꝛ hoc erat ꝯ diuinã volũtatẽ q̃
ꝺ carnẽ illã ꝟbum assumẽ fecit vt moreret. ergo
ꝯtra mortaliter peccasset. Si rõ repugnabat. ꝫ erit
discordes. ꝛ p ꝯñs inordinatio ꝛ culpa. q̃re ꝛc.
Sꝫ ꝯtra. si rõ non erat ꝯcors cũ sensualitate: seq
tur qr i xpo erat repugnãtia aduersus spm. Si
n i iustũ videt: cũ caro ꝯcupiscit aduersus
spm. vt dicit Aug. li. xix. de ci. dei. c. iiii. Et alle
gat a magro in. iii. di. ꝛ vii. c. ꝟ in xpo fuit aliqd
vitiũ ꝛ pctm. Ad ista rñdet dñs Bona. dñi ꝫ. qr
oẽs volũtates in xpo in mõ volẽdi ꝯformes e
rant: ꝫ nõ in volito. Uolebat. n. appetitꝰ sensiti
uus sicut rõ volebat eũ velle. ꝛ appetitus rõnis
sic volebat sicut dina voluntas volebat eũ vel
le. Sic. n. tria hec ordinant. s. sensualitas. rõ. ꝛ di
uina volũtas. q̃ñ sensualitas ad rõem inferior ẽ
ratio ad diuinã volũtatẽ. Sicut igr diuina uo
luntas rõem velle volebat: sic ꝛ rõ voluit. ꝛ sic
rõ voluit: sic ꝛ sensualitas volebat. Et ꝟ est di
cere conformari in mõ volendi. Sed in volito
lõge difformes erãt. Nã vt ait Hugo de scõ vi
ctore. Uolũtas diuina qd iustũ est volũt. volũ
tas rõnis ꝯsensit: ꝛ qd iustũ fuit approbauit. vo
lũtas pietatis miserie ꝯdoluit. volũtas carnis iu
stitiã ñ accusaret: ꝛ tñ penã recusabat. Ecce pul
cherrimꝰ ordo. Nã voluntas diuina iustitiã seq
batur. volũtas rõnis obedientiã. volũtas pieta
tis misericordiã. ꝛ uolũtas carnis nãlẽ ꝯditionem.
Nec ex hoc sequit qr ille volũtates aliõ ꝛ aliõ
vellẽt opposite eẽnt. q̃ñ in mõ volendi oino cõ
formes erãt. Sꝫ inquis dic q̃so. Cũ xpus in orõ
petit pfem vt calix ab eo tolleret. cuius q̃so illa
vox fuit: an sensualitatis: an rationis? Dicit dñs
Bona. qr sensualitatis. q̃ñ rõ diuine volũtati ꝯ
formis erat. Et hoc etiã dicit magr in lra. Pro
posuit. n. sic ratio sensualitati vt sic peteret. ꝛ sen
sualitas fuit ut mouens. ꝛ p ꝯñs rõ aduocatꝰ sen
sualitatis fuit. Sꝫ amore dei sũ rõ sciebat sensua
litatẽ in ipsa orõne exaudiẽdã nõ esse: nec erat
diui dignã. q̃re ꝯ pro ipsa ꝓposuit: ꝛ pro ipsa alle
gauit. Dico aia cara qr hoc factũ est triplici rõe
vꝫ. Ꝓpterẽ hũanitatis assũpte vitatẽ. Ꝓpterẽ nẽe
ibecillitatis ꝯformatõẽ. Et ꝓpter nẽe volũtatis ꝯ
formitatẽ. Pꝰ io inq̃ rõ sensualitati xpi orare
dictauit ꝓpter hũanitatis assũpte vitatẽ. Nũl
ter. n. hõ refugit mortẽ: vt patuit i sermone. vii.
gtc pꝰ. ꝯclone pꝰ timore q̃rto. Et iõ vt ꝟam car
nẽ assũpsisse ondẽret: ꝛ nõ fantasticã: vt quidam
heretici mẽdaciẽ dixerũt. Dictauit rõ sensualita
ti xpi: vt oraret pfem calicꝫ remotionẽ. Scdo
hoc factũ est ꝓpter nẽe ibecillitatis ꝯformatõẽ:
vt. s. nõ diffidamꝰ in nris tribulatõibus recurrẽ
ad deũ. ps. Ad dñm cũ tribularer clamaui: ꝛ ex
audiuit me. Tertio hoc factũ est ꝓpter nẽe volũ
tatis ꝯformitatẽ. vt. s. ondẽret uolũtatẽ nẽam
in electio dine esse subiciẽdã volũtati. ꝓpterea
dixit. Fiat volũtas tua ꝛc. Et sic pꝫ sꝰ veritas.
Quãtũ ad tertiã dubiũ dico qr i xpo ñ fuit rbellio

carnis vestre nobis. quia in nobis nichil caro q̄ cupiscit aduersus spiritum. ita volunt[as] in nō vo luntas. In ipso autem q̄ sensualitas tenuit vōm e- rat subiugata nullo nō poterat rōne calcitra re aut rebellare. Tūc rñdebat̄ illa: volūtates dei rebellio ne. Tūc autem qui caro opposita appetit carnis in nobis. Volo q̄ caro aliquid: et alio nō- q̄ spiritus. q̄ aliquid vel caro aliquid et alio nō quia ipsa mansit respondens: et q̄ nō subiacet totali ter spiritui recalcitrat. ad Ro. vij. Nō q̄d volo bonū operor q̄d nolo malū. In ipso statu iustitie boni appetitum q̄d nolo malū. In ipso autem ali velle nō et aliud q̄ non vellet non ab alio sensualitas vel rebellabat. q̄ volitas q̄ nō contrarietate eadē rebellabat. q̄ Et ista sufficiant re cō. Pro Bona posui ubi q̄. Et ista sufficiant pro prima conclusione prima.

Q̄ voluntas dei nō semper impletur cōclusio s[ecund]a.

a Ccipe secundā conclusionē. vt. Si attendere mus diuinā voluntatē: et illā vt expedit i nobis impleremus nos in hac miseria Ita tribulationibus nō quereremur. Probatur ista ca ra s[ecund]a cōclusio tripliciter. s. auctoritate. rōe et exē. Dif fusius et subtilius de hac mā dicemus feria iij. post de passione in s[ecund]a cōclusione sermonis primi. Sed qui tamen ad plenā sufficit medio hanc nūc vt pateat probetur cōclusio. Auctoritate quidē p[robatur]. Audi dnm Leui. xxvj. Si in preceptis meis ambulaueritis: et mandata mea custodi eritis et feceritis ea dabo vobis pluuiā temporibus suis: et terra gignet germē suū: et pomis arbores replebuntur. Comedetis panē vestrū in saturitate: et absque pauore habitabitis in terra vestra. Dabo pa cē in finibus vestris. dormietis: et nō erit qui exter reat. Q̄ si nō audieritis me: nec feceritis mādata mea: si spreueritis leges meas: et iudicia mea contempseritis: vt nō faciatis ea q̄ a me cōstituta sunt: et ad irritū p[er]ducatis pa ctū meū. Ego q̄ hec faciā vobis. Uisitabo vos velociter in egestate: et frigore et ardore. q̄ cōficiat oculos vestros: et cōsumat aīas vestras. Ponā faciē meā cōtra vos: et corruetis corā hostibus vestris: et subijcie mini his q̄ oderunt vos. fugietis nemine persequē te vos. Audi eo loco Moysen Deuteronomij vicesimo. Si autē audieris vocē dñi dei tui: vt facias atque custodias oīa mandata eius q̄ ego precipio tibi hodie: faciet te dñs deus tuus excelsiorē cū ctis gentibus q̄ versantur in terra. Uenientque super te oēs benedictiones iste: et apprehendent te si tamen pce pta eius audieris. Benedict[us] eris in ciuitate. benedictus in agro. benedict[us] fructus ventris tui: et fructus ter re tue: fructus iumentorum tuorū. benedicta horrea tua: et benedicte reliquie tue. benedictus eris ingre diens et egrediens. Dabit dñs inimicos tuos qui cōsurgent aduersum te corruētes in cōspectu tuo. per vnā viā venient aduersum te: et per septē fugient a fa cie tua. Et mittet deus benedictionē super cellaria tua: et super oīa opa manuū tuarū. benedicetque tibi i terra quā acceperis. Suscitabit te sibi dñs in po pulū sanctū sicut iurauit tibi: si custodieris mandata dñi dei tui: et ambulaueris in vijs eius. Uidebuntque oēs terrarū populi q̄ nomē dñi inuocatū sit super te: et timebunt te. Abundare te faciet oībus bonis

fructu vteri tui: et fructu iumentorum tuorū. fructu terre tue: quā iurauit dñs patribus tuis vt daret tibi. Aperiet dñs thesaurū suū optimū celū: vt tribuat pluuiā terre tue in tpe suo. benedicetque cū ctis operibus manuū tuarū. Et feneraberis gentibus multis: et ipse a nullo fenus accipies. Constituet te dñs in caput: et nō in caudā. et eris semper supra: et nō subter. Si tñ audieris mandata dei tui q̄ ego pre cipio tibi hodie: et custodieris: et feceris ac nō de clinaueris ab eis: nec ad dexterā nec ad sinistrā: nec secut[us] fueris deos alienos: neque colueris eos. Q̄ si nolueris audire vocē dñi dei tui vt custo dias et facias oīa mandata eius: et ceremonias q̄s ego precipio tibi hodie: venient super te oēs male dictiones iste: et apprehendent te. Maledict[us] eris in ciuitate. maledict[us] in agro. maledictū horreū tuū: et maledicte reliquie tue. maledict[us] fructus ventris tui: et fruct[us] terre tue. armenta boū tuo rū: et greges ouiū tuarū. Maledict[us] eris ingre diens et egrediens. Mittet dñs super te famē et esu riē: et increpationē in oīa opa tua q̄ facies: do nec conterat te et perdat te velociter propter adinuētiones tuas pessimas in q̄b[us] reliquisti me. Adiungat tibi dñs pestilentiā donec cōsumat te de terra ad quā i grederis possidendā. Percutiat te dñs egestate febri et frigore ardore et estu: et aere corrupto ac rubigine: et persequatur donec pereas. et cē. Unde ibi cū tot ibi legi maledictiones q̄ preterit[us] loquit[ur] nōne ē q[ue]. Ita. iij. Oculi dñi super iustos: et aures eius in preces eorū. Uult[us] autē dñi super facientes mala: vt perdat de terra memoriā eorū. q̄ et cē. Et eadē cōclusio p bat[ur] rōne. Propter peccā venit aduersa. q̄ loco ā.... bona opa venit prosperitas. Ecl. xxxiij. Ti menti deū nō eueniunt mala: sed in temptatione deus illū cōseruabit. Et tertio p[ro]bat[ur] exē. Nā filii isrl' in egypto afflicti audiēte[s] q̄ dñs eorū tribulationes aspexit sic primi adorauerūt in terra. Exo. iiij. Itē offerente Samuele sacrificiū a tribulatōe philistinorū po pulus isrl' liberat[us] est. i. Re. vij. Itē filii isrl' ab Ho loferne tribulati cū tamen clamauerunt ad dnm̄ Iu dith. iij. Et dñs per Judith eos liberauit eos. Itē Azarias et socii eius in tribulatōe fornacis cū deo ge rauerit vt eos adiuuaret. q̄d et fecit. Dan. iij. Itē Jonas afflict[us] in ventre ceti: dnm̄ orauit: et eo lumine euomit[ur]. Jone. ij. Itē vt ad nos ve niā Saulus cōtra dnm̄ Damascū veniēs prece cō clamauit: et voluit de cōuersione liberat[us] est. Act. ix. et sic de alijs. Tu q̄ propter stultā fac similiter: i men. Uidesi igit[ur] aia clara oīa et experientia tibi et sed q̄ tu mihi dubia declara. Et p[ri]mo opponi mus q̄ dñi voluntas nō semper impleatur. audi Sa lomonē. Dñe in dicione tua cuncta sunt posita: et nō est q̄ tue possit resistere voluntati. q̄ sola q̄ semper im pletur diuina voluntas. et q̄ id an peccā mortalia et venialia sint de voluntate dei. et q̄ regula vt voluntas diuina tūc voluntas conformit[er] anima nea attendit. Ad p[rimu]m dico de dei voluntate di stinguēdo q̄ duplex ē dei voluntas. s. voluntas si gni: et voluntas beneplaciti. Uoluntas signi sūt pce pta et decalogi prohibitōes. q̄ q̄ illā diuinā cognit[us]

voluntas. sicut fam[us] est si quis ignis in camino. Uoluntas beneplaciti dicit Franciscus maronis. di. .... solarū est dei voluntas efficax: respectu causarū p[er] q̄ placibilis nel p[er]ducti. Et accipe exē. Deus cōstituti statuta q̄dā fuenda a p[o]p[u]lis ordinat statuta illa oīa sunt dñi voluntate: et voluntas si gni dicunt[ur]. q̄ signa. s. sunt q̄d legibus suā cognoscim[us] voluntatem. Si q̄s aut. sic volo. sic iubeo: et tona mirabiliter aliquid adimpleret conat. hec est voluntas be neplaciti. Mō ad propositū dico q̄ dei voluntas si gni nō semper impletur: sed voluntas beneplaciti sic. et de hac intelligit sapiens. Nō autē q̄ voluntas signi nō semper impletur est. q̄ liberi arbitrij nos condidit de[us] vt dicit glosa Hiero[nymi]. q̄re cē. Ad s[ecundu]m dico q̄ malū penitē est de voluntate dei. q̄a penitē nō alia de cā penā est nisi q̄a a deo prohibetur. Quicquid n. fieri dn̄ precipit de[us] nō est peccm̄. Et accipe exēplū Deus de casu possibili posito. Aufer bona illius a porta illa tua sunt. si id facis non est peccm̄. Sic n. precipit filiis isrl' vt vasa egyptiorū argentea et aurea asportet. vt habetur exo. xij. c. Similiter si dicet de[us]. Occide filiū tuū et imola eum mihi: sicut dixit Abrahā. Gen. xxij. si id facis nō peccas. Et sic de alijs. Ergo hec cōcludit q̄ malū penitē est de dei voluntate. Si autē peccā et mala fieri sinat: hoc nō ideo est vt malū intendat vel velit. sed bonū q̄d ex illo malo intrat supponere. Sap. xiij. Odio est deo i pius et impietas eius q̄re cē. Si vis ad plenā de hac informari mā. vide infra feria iij. post de passio ne cōclusione s[ecund]a sermonis primi. Ad iij[m] dico q̄ semper volitas rectā sequatur intentionē: q̄ intentio mo dū opi ponit. Un[de] dici solet. Quicquid agit homo intentio iudicat oīa. Dicit. n. btūs Tho. p[rima] s[ecund]e. q. xij. arti. i. q̄ intentio est proprie actus voluntatis. Et intēdere hic intentio ipsi[us] volūtatis nihil aliud ē q̄ ordinare motū alteri[us] vel alic[uius] in finē. Et vt idē dicit arti. iij. Licet intētio sit respectu finis: non tñ respectu finis vltimi semp. q̄ plures res intendere sic possum[us]. vbi gr̄a. Intendē possumus sa nitatē tanq̄ finē: et medicinā tanq̄ ordinatū ad finē. Inde aia accipe hāc regulā generalē: q̄ si quis credat q̄ ire ad plateā ē ē mortale peccm̄ si ad ipsā vadat peccabit. Supra de hac mā dicm̄ est p[ro]bāns. q̄re cē. Et sufficiat pro s[ecund]a cōclone.

Q̄ deus in actibus hūanis super omnia vo luntatem considerat conclusio tertia.

a Ccipe tertiā cōclonē. vt. Diuinus intuit[us] humanā volūtatē tanq̄ speculū nostrorū operū cōsiderat: et sic vt in ea relucet op[us] approbat vel dānat. Hec cōclo sit triplr p[ro]bat[ur]. s. auctē. rōne. et exēplo. Aucte sic. Audi Gratia nū. xv. q. vi. c. si a sacerdotib[us]. i. fine. Nō tñ inge attēdenda sunt q̄ fiūt: q̄to que aīo fiūt. Amplius n. de[us] respicit ad cogitatōes: et spōtaneas homīs volūtates: q̄ ad act[us] q̄ p[ro]mptitate aut necessi tate fiūt. Et s. vba Alexādri pape. Audi eūdē. vii ē. q. v. c. si ad luendū. i. fi. ubi di. De[us] introgat eā et nō manū. Et s. vba Aug. in homel. Audi eūdē. xxxij. q. v. c. sic. vbi di. Sic. n. peccm̄ op[us] sine volūtate nō facit: ita et iustitia ex ope nō cōsumat[ur]

nisi et volūtas affuerit. Math. n. corpe castus stu dueri: et adulteriū volūtate cōmittit. cū dñs di cat. Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā iam mechat[us] est i corde suo. q̄ et volūtas sine ope fre quēter peccat. h[ec] ille. Et s. vba btī Jo. Criso. sup Math. Idē in. c. q videris. Et s. vba Aug. q̄re cē. Scdo hec eadē cōclo rōne probat[ur]. Illi nāque imputādū est peccm̄ q̄ auctor et motor principalis ad mouēdū ad culpā. sed volūtas est homīs. q̄ illi est i putādū. q̄a nota cū maiori. Minor autē p[ro]b[atur] per btm̄ Tho. p[rima] s[ecund]e. q. xvi. vbi ait. Uoluntas respe ctu finis: et oīa mēbra et vires corporis: nos exteriora ad op[us] applicat q̄ finē. Un[de] intellectū ad intelligē dū. oculū ad videndū. propter volūtatē applicam[us] Leū voluntas. Sicut et res exteriores. vt aquā. cemē tū: et arenā ad edificatōes domus. et sic de aliis. Et dicit idē doctor q̄ si nō audacta applicauerit ad op[us]. Et sic vt dirigēdo vt principale mouēs. Si militer si audiētes alie vires et alie potētie applicā ad op[us]. Et faciūt vt ipsi exequant[ur] volūtatē: ad quā operant[ur]: sic ista ad principale agēs. Et ideo q̄ a ctio attribuit[ur] principali agenti et nō instrumēto opa nostra dicunt[ur] bona vel mala, propter volūtatē. q̄re cē. Tertio hec ipsa cōclo probat[ur] exēplo. Nā xps cre bro indeorū cōdēnauit uolūtatē. Math. xxi. Ut aūt Jesus vidit cogitatōes eorū cē. Et sic q̄ s[ecund]m p[ro]pōnē. Dulcissim[us] Jesus nō rectā et validā cōtēdu at volūtatē: vt qui nobis p[er] bonā sperauerit di cat. Potestis bibē calicē .i. passiones et angustias mei amore portare. hilariter respondere valea- mus: possumus hic in pñti per gratiam. Amen.

Feria quinta scde dñice quadragesime de re muneratione bonorū et malorū sermo. xvi.

f Actū3 est ut mo

rirel mēdicus nole Lazar[us]: et porta ret ab āgelis in sinu Abrahe. Mor- tu[us] est aūt diues: et sepult[us] est i infer no. Luce. xvi. Mira hodie dilectissimi in fine do viuentiū tempuisio. Ecce q̄ hic mūdi diues q̄ purpura et bisso induebat[ur]: et epulabat[ur] q̄tidie splē dide: mortu[us] est. Et hic pauperculus Lazar[us] vlce ribus plen[us]: cupiēs saturari de micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis: et nemo illi dabat: mortu[us]. Den beu heu q̄ sequat[ur] audi. Mortu[us] est diues: et se pult[us] est i inferno. mortu[us] est et Lazar[us]: et ab āgelis i sinu Abrahe felicit[er] est collocat[us]. Et merito q̄ vite dispitas sua diuersa cōrridēt. q̄ nō est putāda bona mors cuius mala vita p̄cessit. .... Mors peccā pessima. Et redimet dñs aīas suo rū seruorū: et nō derelinquet oēs q̄ sperāt i eo. Ingt[ur] sacratissimis vbis tres ponimus cōsideratiōes. vz.

Bonorū et malorū in hac vita diuersa remune ratio. Bonorū et malorū est i hac uita cōmixtio. Bonorū et malorū diuersa p[ost] hāc vitā p[ro]miti[o].

De diuersa remuneratione in hac vita bono rum et malorum consideratio prima.

p Remo bonorū et malorū diuersā remune ratione ui deam[us]. vbi tres more solito cō clusiōes faciam[us]. vz. Prima cōclo ē ista

similo flagellat vt pectores q nihil possidet castigent. Uñ cu enim dat argentu. sicut seruos suos qui dei secretis bñ agere studet: t in penitentia viuunt: dolabus dare flagellat: nobis q mundi possidere male agere studentib[us] longe ti vindicte sereruit in futuris quid reddet. Audi Greg. glosiam. Cu inquit video Job in sterquilinio iacentem: Johañe in heremo clarientem: Jacobu Herodis gladio interemptu: Petru suspensum in patibulo: cogito qualiter deus cruciabit quos reprobat: qui hic ita dire flagellat: quos amat. hec ille. Quarto tribulant boni propter preseruationem peccatorum. Sicut .n. medicus infirmi per abstinentiam t dietam a multis egritudinibus et indigestionib[us] procedentib[us] preseruat: vt dicit Ypocras in sa parte amphorismorum. Et confirmat Galenus in comento quarti amphorismi ei parte prima amphorismorum Ypocratis dicentis. Ois dieta in singulis membris vt humana corpora purgentur ordinanda est: vt augmentetur t virtus fortior fiat. Sic t gloriosus deus mundans istis flagellis iustos ab aduersis preseruat egritudinib[us] que ex abundantia mundanorum bonorum generari solent. sicut ex abundantia magnificentiarum t bonorum superbie t elationis infirmitas oritur. ex abundantia delitiarum humor luxurie. ex abundantia diuitiarum humor t infirmitas auaritie. Et ideo flagellis corridentib[us] iustos flagellat deus. non q in culpis illis sint: sed in quib[us] cent nisi flagellis preseruarentur. Audi Paulum ij. ad Colo. xii. Et ne magnitudo reuelationum extollat me. l. occasionaliter in superbiam: datus est mihi a deo stimulus carnis mee. i. temptatio libidinis. sicut Decca legunt. vel sm aliquos stimulus carnis fuit dolor capitis: seu iliaca passio: vt dicit Nicolaus de lira. sed prima expositio verior e. angelus sathane. i. missus a sathana ad meam submersionem: sed a deo ad humilitatis conseruationem qui me colophizet. i. affligat. propter quod ter dominum rogaui. t pono numerum finitum pro infinito: vt discederet a me. t dixit mihi supple sicut bonus medicus. sufficit tibi Paule gratia mea quasi. dedi tibi in abundantia tanta: vt possis t visiones videre: t tribulationes tollerare. nam virtus in infirmitate perficitur. i. roboratur t augetur. Et e glo. Ticolai. quare t c. Quinto tribulant boni propter fortificationem animorum. Nam sicut ignis copertum vento pulsatus in maiorem erigitur flammam fortiusque vigoratur t incalescit: sic mens iustorum cum vento tribulationum propulsatur: t fortius in dei amore cofirmatur. Audi Grego. Electorum desideria dum mundi aduersitate crescunt: sicut ignis flatu premitur vt conualescat: vel vt extinguitur creditur roboratur. Audi t Bernardum de prouidentia dei loquentem. Non est inquit arbor grandis neque ita fortis si frequentes ventos non incurrat. ipsa .n. vexatione constringitur radicesque certius figit. hec ille t c. Ideo vexatio dabit intellectum: vt Ysaias ait. Propterea. Verba hec tempore non cognosce dio Sed cum tribulat amando in se reuertitur t deum scire cognoscit. Exemplum filii prodigi t c. Sexto tribulant boni propter laudationem electorum. Audi pulcherrimum text. vi. q. i. c. sunt plurimi. vbi dicitur. Sunt plurimi qui vitam bonorum fortasse amplius quam debent laudant. Et ne qua elatio de laude subrepat: permittit omnipotens deus malos in obtractionem t obiurgationem bonorum operum prorumpere: vt siqua culpa. i. superbia ab ore laudantium in corde nascitur ab ore vituperantium suffocetur. Hic est glo. doctor gentium. s. Paulus se in predicatione currere testatur inter infamiam t bonam famam. hec ibi. Et sunt verba beati Grego. Septimo tribulant boni propter bellationem demoniorum. vt ponitur vna regula glosie. iii. q. i. c. nulli dubium. vbi sic di. Nulli dubium est q boni a malis semper persequuntur passiue ponitur verbum: t tribulantur passiue et ponuntur: propter quod non oportet humiliari sub potenti manu dei: vt nos exaltet in tempore tribulationis. Nam diabolus non cessat circuire querens quem deuoret: t querere quos ex fidelib[us] perdat. Et maxime illos quos ardentiores in seruitio saluatoris: eique familiares inuenerit. hec ibi. Et sunt verba Alexandri. Audi et Grego. xxiiii. mor. Postis inquit in christo nos rebellare sibi conspicit: tanto amplius expugnare contendit. Eos .n. pulsare negligit: quos quieto iure possidere se cernit. hec ille. Legi quoque in vitis patrum de quodam mundano iuuene: qui crebris inspirationib[us] a deo vocatus vt mundana relinqueret t lasciuus vt fieri solet implicatus perastinaret. tandem venit die quodam per desertum vbi quodam religiosorum sancte vite monasterium erat. sic solus perambularet supra dormitorium demonum infinitam vidit multitudinem. t territus mirans infra se dixit. Putabam hos viros sanctos esse sed vt cerno per sine sanctos quam cum demonib[us] habitant. Et ciuitatem ipsius veniens vnicum tm demoniolum cum baculo in puluere pingentem inuenit: mox infra se ait. Tanto: locus est ciuitas quam heremus. Dumque sic illa mente reuolueret: quidam illius monasterii heremita obuiam venit. Turbatum in mente inuenio. requirit heremita. Factumque narrat iuuenis. Cui virilis senex ridet. Fili non intelligis visionis tue grande mysterium. Sed audi. scias que demonem tum vnum tm in porta reperisti ciuitatis: Nam q[uia] sere ciuitatis oes amici sunt demonum: eos temptare non expedit. sed vnus tm demoniolus q eos in temptationum exercitio conseruet sufficit. Nos vero religiosi q[uia] sunt oes demonum inimici acies suas ibidem acerrime parant: vt aliquo modo dei fuos valeant superare. Sicque iuuenis abiit edificatus. quare t c. Octauo tribulantur boni propter humiliationem iustorum. Ecce sanctus ille Thobias a deo excecatus humiliter t patienter sustinuit. Thobi. ii. t iii. Job filios t substantiam perdens: grauiter infirmatus: humiliter vxoris t amicorum derisiones sustinuit. Job per totum. Eleazarus duros humiliter sustinuit cruciatus. ii. Machabe. vi. Quid dicam de sanctis nostris qui tam humiliter omnia aduersa dei amore portabant?

Ueniat apostolus Thomas: veniant ceteri p orbem nomen Jesu predicantes: t testimonium reddant. Thomas enim capite est truncatus in minore india. Bartholomeus excoriatus est in maiori india. Johes euangelista in feruentis olei dolium missus Rome in ephesum obiit. Et hec quantum ad partes orientis. Quantum ad occidens Petrus apostolus multa est in Antiochia passus: tandem Rome crucifixus est. Jacobus gladio capite truncatus est in Hispania. Philippus crucifixus in Bithinia. Quantum ad Septentrionem. Simon crucifixus est in Edissa Tadeus truncatus in Armenia. Mathias macellatus in Judea. Quantum ad meridiem Matheus capite est truncatus in ethiopia. Jacobus macellatus in Hierlm. Andreas crucifixus i Achaia Ecce oes isti humiliter pro xpi noie passi sunt. Quid de aliis dicam: certe aia annus non sufficeret. Audi apostolum ad Heb. xi. Sancti per fidem vicerunt regna t c. vide illam auctoritatem si placet. Si expositionem habere velles: vide sermonem ix. pte. iii. sermone ii in sermo fidei fructu. quare t c. Nono tribulant boni propter exemplum electorum. Non .n. Thobias de quo dicimus propter peccatum suum visum perdidit: et in tantas tribulationes incurrit: sed vt exemplum fieret oibus futuris electis. Sed p .n. ab infantia deum timuit: t eius mandata fuauit. Eius igitur exemplo discimus in tribulationib[us] constantes esse. Similiter t de aliis. Audi pulcherrimum textum Isidori li. ii. de summo bono. c. xi. Si ad boni scitam tum diuina quibus admonentur precepta deessent pro lege nobis sanctorum vita sufficeret. at pro eo q dum dns preceptis suis amonecat: t vita sanctorum boni operis nobis exempla proponatur nulla est iam de reatu excusatio. q[uia] t lex dei aureis nris quottidie propulsat: t sanctorum documenta bonorum nostri cordis intima prouocant. Et si prauorum sepe sumus secuti exempla: cur non imitamur sanctorum digna et deo placida facta? Et si apti sumus imitari inimicos in malum: cur pigri sumus imitari iustos in bonum. Exemplo igitur sanctorum varias sectare virtutes. Humilitatis ex xpo. deuotionis ex Petro charitatis ex Johane. obedientie de Abraham. patientie de Ysaac. tollerantie de Jacob. castimonie de Joseph. mansuetudinis de Moysi. constantie de Josue. benignitatis de Daniele. misericordie de Dauid. abstinentie de Daniele. Sic et cetera facta priorum: quo labore: quo moderamine: quaue intentione vel compunctione gerantur: vir sanctus imitando consideret. hec ille. Decimo tribulant boni in mundo propter numerationes filiorum dei. Nonne patrum bonorum mos est filios quosque castigare. v. q. v. non osculatur. dicit text. Non osculatur semp pater filium sed aliquando castigat. Et dns deus pius noster pr. Math. vi. Pater nr q es in celis. In suos idem facit electos. ad Heb. xii. Flagellat deus oem filium quem recipit. Quis .n. est filius quem non corrigat pater? Inde Salamon Prouer. iii. Disciplinam inquit dni fili mi ne abiicias: nec despicias cum ab eo corriperis. Quem enim deus diligit corripit: t q pater in filio complacet sibi. quare t c.

Undecimo tribulant boni propter imitationem xpianorum. Dic queso si membra corporis improportionata capiti fuerint: nonne monstrum fieret in natura. Certe sic. Sed sumus nos oes inuicem membra t vnum corpus in xpo? certe sic. Sed considera nrm caput. i. xpm. Ecce vt natus est persecutus ab Herode: t fugatus i egyptum. Math. ii. Discurre persecutiones t tribulationes xpi vsque ad crucifixionem. O fideles. o xpiani audite Greg. Non .n. decet q sub capite spinoso sit membrum delicatum. Luce. vi. Non est discipulus sup magistrum. Audi Aug. de cathedra radis radibus. Esuriuit inquit xpus qui oes pascit sitiuit per quem causatur omnis potus. t qui spualiter panis est esurientium: fonsque sitientium: ab itinere terrestri fatigatus est. Qui seipsum nobis viam fecit i celum: velut ouis obmutuit. t obsurduit coram conuitiantibus: p quem mutus locutus est: t surdus audiuit. Uinctus est q de infirmitatum vinculis nos soluit. Flagellatus est q olim flagella dolorum ab hominum corporib[us] expulit. Crucifixus est qui cruciatus nros finiuit. Mortuus est qui mortuos suscitauit. sed t resurrexit numquam moriturus: ne ab illo quisque sic discederet: mortem condemnaret quasi numquam futurus. hec ille. quare t c. Duodecimo tribulant boni propter bonorum iocunditatem. ps. Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tue letificauerunt animam meam. Dupliciter enim viri sancti consolantur. s. in hoc mundo: t in vita beata. In vita. qm multipliciter eos in tribulationibus consolatur deus. Nam Jacob a facie fratris fugiens: a dno in somno multipliciter consolatus est. Gen. xxviii. Moysi exulanti apparuit dns in deserto consolans eum. Exo. iii. Judeorum luctum in gaudium conuertit dns eius per Hester fuerunt a tanto periculo liberati. Hester. ix. Et sic de aliis. Sic discurrere potes de Petro in carcere posito visitato p angelum: t a carcere liberato. de Paulo in raptu confortato. de Catherina. Lucia. t aliis sanctis: quorum consolationes fuerunt innumere vt ps. In morte aut. Et Stephanus lapidatus consolabatur a dno. Unde exclamabat. Ecce video celos apertos t Jesum stantem. Luce. xvi. Tristitia vra conuertetur in gaudium: t gaudium vestrum nemo tollet a vobis. ii. Cor. i. Sicut socii passionum estis ita t resurrectionis eritis. Quare o tribulati mei gaudete t exultate: quoniam non sine causa flagellat vos deus. Merces enim vestra multa est in celis. Et vitam cum dei benedictione habetis quare boni tribulantur in hac vita. Et sic patet conclusio secunda.

Quod gratia gratum faciens in mundo non nisi bonis t dei seruis comunicatur conclusio tertia.

Ecipe tertiam conclusionem. vz. Licet ista tempora

a lia velit deus tam bonis quam malis comunica radium tm diuine gratie gratum facientis nullo pacto ipsis malis patitur deus comunicari. Pro cuius declaratione volo tria notabilia declarare. Primo notandum q charitas est qualitas sine qua dispositio aiam habituans t disponens ad vitam eternam: quam sine oes virtutes dicuntur informes. Unde a. s. sumoe s t formose sicuti. Secundo notandum vt colligitur a

Secundo bo

esse maiori declarationẽ tria breuiter inquira mus. vz. Prima vtrum est ista. An aliq̃ casu mor tem liceat anticipare. 2ª Quid sit de hoc ante mor tem separare. 3ª vtrum. Que sit illa q̃ morienti bus accidit. Quantum ad primum dicitur de [illegible] co q̃ nullo mõ cuiq̃ liceat mortẽ anticipare p̃ se ipsum Iude Aug. i. de ciui. dei. c. xxvi. narrat de quibusdã virginib' Romanis ne a paganis violarentur in flu [illegible] Quia morte se p̃cerunt de quarum salute dubitatur. Qui enim sibi mortẽ inferunt sibi attribuũt qd̃ dei est. z sic [illegible] sibi vsurpant honorẽ: z sic mortalia peccata comittunt. Audi pulcherrimũ text. xxiij. q. v. Si nõ licet priua to [illegible] occidere hominẽ nocentẽ: cuius occi dendi licentiã nulla lex concedit: p̃fecto q̃ se ipsũ occidit homicida ẽ. Et tanto fit nocentior cũ se oc ciderit q̃to innocẽtior fuit cũ q̃ se occidendum putauit. Et infra. Iudas n. cũ se occidit scelera tum hominẽ occidit: z tñ nõ solum xp̃i verũ etiã suc morte reus finiuit hanc vitã. q: licz p̃ scelus suũ dãnat' [illegible] tñ suo scelere occisus est. qm̃ dicat [illegible] peccauit. [illegible] occidendo se. Cur se hõ q̃ nihil mali fecit sibi malefaciat. z se ipsũ interficiendo interficit hominẽ innocentẽ: ne alium patiatur nocentẽ [illegible] atq̃ in se p̃petret pctm̃ p̃priũ ne in eo p̃petret alienũ: long' te xtus ẽ hec ibi. Et sunt v̈ba Aug. p̃ de ciui. dei. Sed ex aliis nõ̃ bilis text' ibidẽ: vbi dr̃. Placuit vt q̃ sibi ipsis voluntariã aut p̃ ferrũ: aut per venenũ: aut p̃ p̃cipitiũ: aut p̃ suspendiũ: l' q̃libet mõ inferunt mortẽ: nulla p̃ illis in oblatione cõmemoratio fiat: neq̃ cũ psalmis ad se pulturã eorũ cadauera ducant. Multi n. sibi h' p̃ ignorantiã vsurpant. Similiter z de his pla cuit fieri q̃ [illegible] sceleribus moriunt' hec ibi. Et glo. sup v̈bo. ad sepulturã dicit q̃ p̃p̃ h' nõ oz in telligi q̃ tales debeant sepeliri in locis sacris: q̃ intelligit' de sepultura asinina l' canina. z c. De h' est dicitur' sapia feria. v. cinerũ in p' ocõne se p̃ [illegible] Io Stanus in fine dicti capli. si nõ li. sic ait [illegible] dicitur' [illegible] modis oĩbus affirma mus nemini sibi spontaneã mortẽ inferri debẽ: vt fugiat molestias tpales: ne incidat in ppetu as. Neminẽ suppic dicim' sibi mortẽ inferre d' bere: ne aliena peccãine hoc ipso incipiat habere grauissimũ ppriũ. Neminẽ. c. dicim' z c. p̃p̃ sua peccata pec[illegible] magis in hac vita op' ẽ vt possint penitendo sanari. Neminẽ. c. dicim' z c. et desi derio melioris vite q̃ post mortẽ speratur. q: reos sue mortis melior p' mortẽ vita nõ suscipit. hec ibi. Et sic vidẽtur subiungit tria capitula ad h' p̃po situ. v. z c. cu dictis. z c. nõ est nimis. z suppradicti capituli placuit. q' z c. Quantũ ad 2m̃ sc. di cendum q̃ semp vigilare debem' audi Au gu. Nescia q̃ q̃ bora veniat. semp h' vigilia. Et q' nescio qñ veniat paratũ te inueniat cũ vene rit. z adhuc q: nescias qñ veniat semp paratus sis. q' z c. Quantũ ad 3m̃ dico q̃ morientib' oĩ bus generatie peccatoribus tria horrenda sua ac cidunt. Primũ pcliũ est demonũ molestatio.

2m̃ pcliũ est p̃pinquorũ infestatio. 3m̃ pcliũ est o lum sensuum cruciatio. Primũ ins̃ pcliũ ẽ de monũ infestatio. triplicẽ molestiã vz. lucrandi co nat diabolus oĩbus morientib' inferre. P' mo lestia est de infidelitate. 2ª de taciturnitate. 3ª de desperatiõe. P' molestia est de infidelita te. Sciunt. n. demones oẽs q̃ sine fide impossibi le est placere deo. Ad Hebre. xi. Et q̃ dubi' in fi de est infidelis. c. de hereticis. c. dubi'. Dubi' inq̃ in fide infidelis est. Neq̃ eis oĩno credẽdũ est qui fidẽ v̈itatis ignorant. Ibi. Io ad dubi tandũ de fide plurimũ infestãt. Et nõ solũ l mor te sed etiã l vita. Apoc. ij. Esto fidelis vsq̃ ad mor tẽ z dabo tibi coronã vite. Vñ legit' de quodã antiq̃ doctore q̃ cũ in extremis ostituit' eet et aſſi diabolus z suggẽ cepit p̃ q̃ oĩs modus: qd̃ ipse credit. Et ibi ipsũ in mẽte ridit. Talit' se credere q̃liter credit scã mr̃ eccla. Et diabolus. qd̃ inq̃t credit scã mr̃ eccla. Et ille articulos q̃ in simbo lo ptinent. Et diabolus ait. Nõne p̃bia q̃ ra sci entia est z p̃cedit p̃ veras rõnes: docet h' ipossi bilia esse. Et sic paulatine mentẽ illi' intricãdo in infidelitatẽ induxit z sic mortuus est. Post h' paululũ tpis spaciũ ali' doctor nõ minori doctri na fulgens infirmat' ẽ ad mortẽ. Cui apparens aliq̃ mortu' q̃ illi familiaris erat: interrogauit eũ de fide qd̃ credit. Et ille qd̃ credit eccla ri dit. Cui ille. Et quid credit eccla? Et ille. ipsa cre dit qd̃ ego credo. Et ille. qd̃ tu credis? Et ille. qd̃ credit eccla. Et ille. quid credit eccla? Et il le. qd̃ ego. Et sic nũq̃ eius s̃monẽ potuit ab illo terminis reuocare. Qd̃ videns ille mortu': vo ce magna clamauit. Heu mihi q: sic nõ feci. vo lui. n. in infirmitate mea vltima in meipso d' fide cũ diabolo disputare z succubui. iõ eternaliter sum dãnat' q' z c. Scdm̃ pcliũ demonũ est d' ta citurnitate confessionis. Sciunt. n. spũs immũdi q̃ confessio scã a pccis aĩam purgat. ps. Dixi ofite bor aduersũ me iniustitiã meã dño: z tu remisi sti impietatẽ pcti mei. iõ in infirmitate quantũ pñt illã p̃logare student. vñ l vitis patrũ d' q̃dã p̃bo religioso legit' q̃ illi appuerũt duo demões l for ma angelorũ dicẽtes ad eũ mansurũ eẽ aĩas p̃ tarẽ i celũ: z ita q̃ue cũ i p̃bebit: q̃ si possent cõ ferre. Nihilominus' durẽt ei ad sua pccã leuiãda modũ p̃ptiuũ. vz. vt eciã firmissimũ tenet side tũ. Quib' s̃cdẽtib' nulli loq̃batur nec ridebat. Qd̃ q̃dã ali' vir dei ofiderãs illũ visitãs: cũ mo ne cepit ne a demõe se decipi p̃mitteret. q: aliq̃n se transfigurat i angelũ lucis. Et sic edoct' locut' ẽ z sua reuelauit. Et p' paucos dies cũ illã pcti qd̃ l se fecerat: d' q̃ nũq̃ confessus fuerat s̃cdar' est. q' mor confessu' ẽ z postea obijt i dño. 3m̃ pcliũ demonũ ẽ de d'spatõe. Et h' pugna piculosissima ẽ. [illegible] diabol' turpitudinẽ minuãdi nõ' bõ s̃bilitatẽ pccõ̃ p̃ i mẽtib' pccoꝝ z dispu tando in desperationẽ q̃ere inducit. vñ de scõ Bernardo legitũ i legẽda. q̃ cũ in infirmitate gra uarẽt d'spatõis sibi tẽtatio suggeret d' p̃ p̃a salute oside rãs q̃ cũ multa negligẽ' h' [illegible] se nihil

boni fecisse vnde tãtũ premiũ recipere debẽt. Qua cũ in temtatõe vagaret: gr̃a dei ad se rediẽt temtatõi ridit. Fateor inq̃t nil bõi fecisse dignũ tanto p̃mio. sed xp̃s duplici rõne illud obtinebit. Tũ q: dei fili' qui benign' est z p̃ius cũ patre. Tũ q: p̃pter me passus est. Et iõ sue passionis meritis spero illud obtinere. Et sic diabolus cõ fusus recessit. q̃re z c. Scdm̃ p̃ncipale pliũ qd̃ morientib' p̃sertim pctõribus accidit: dr̃ p̃ pinquorũ infestatio. Occurrũt nãq̃ filij: piunti z alij q̃ inordinate diligunt. z durũ atq̃ asperũ videt' illos derelinquere. Vnde z vna ex pte vnum affinẽ querẽ sibi legari nisi alterũ tãtũ. Tota co rũ sollicitudo est d' lana z nõ de aĩa. Filij l' v' ro accipiũt capsaꝝ claues: z incipiũt euacuare. Nõ p̃mittunt ad eũ intrare deuotũ religiosũ: ne forte sibi ofciam faciat de restitutiõib': z de elemosy nis paupibus dandis. Decipiũt illũ dicẽtes cito sanandũ. Medic' venit. z dicũt. Ie spaciato. oy. oy. hey. Absolationes diaboli. O medici. o me dici nõ̃ dec. si q̃ piã infirmũ visitatis nõ p̃ius ac certo ofessore. oĩa bona q̃ facitis nihil vob' ad vitã eternã p̃sunt. In nõ̃ dec text. de pe. z re. c. cu3 in firmitas. vbi dr̃. Cũ infirmitas corpalis nõnũq̃ ex pctõ p̃ueniat: dicẽte dño lãguido. Vade z am plius noli peccare: ne deteri' tibi otingat: p̃senti decreto statuim': z districte p̃cipim' medicis cor poꝝ. cũ eos ad infirmos vocari otigerit: ipsos an oĩa moneãt z inducãt: vt medicos aduocẽt aiaꝝ vt post q̃ fuerit infirmo de sp̃uali salute p̃uisum: ad corpalis medicine remediũ salubri' p̃cedat. vꝫ q̃ cessante cessat effect' hec ibi. glo. Post. vi cit. Ex quo dr̃ p̃cipim' necessitatẽ iponit: z trãs gressor mortalr̃ peccat: nec h' statutũ p̃trahi p̃t. nec aliq̃ ofuetudine tolli: cũ pro salute aiaꝝ intro ductũ sit. hec Host. Certe l 3' molestijs credis p̃uulos pctõres in fine vite cornu p̃turbari? Certũ credis vndiq̃ versenẽ? Certo credis in pe riculo aiaꝝ currãt? heu heu heu finẽ talẽ habẽt. Audi Aug. de pe. di. vij. c. null'. Quẽ ingt mor bus vrget z pena terret: ad veniã vix ueniet. Et maxie vt dictũ est qñ vxor cũ filiis lacrymãdo se p̃at. Quo fit vt tali amõe inordinato oppssi aliena restituẽ nõ velint: ne paupta ẽ incurrãt. Et sic filius aut alius vt restitutioẽ testant. qd̃ nec ipsi faciũt: z sic oẽs ad tartara ruũt. Erigite oẽs aures z nõ te q̃ oẽs q̃ in vita restitue potuerunt z nõ fecerũt: sed alijs legãt vt restituãt: noscant se oẽs in eternũ barathꝝ demersuros. Legit' eni de quodã vsurario: q̃ cũ quadã graui infirmita te detineret: filij p̃suadebãt vt aliena restitueret. Quib' ille. si hoc fecero ibitis ad hospitale: z sic obijt. post mortẽ ho ei' vn' ex ei' filiis totã suã pecm pauperibus erogauit: z ad dei suiciũ se man cipauit. Alius aũt suũ peꝝ suã tenẽs multi me ui uens in breui mortu' est. Quadã aũt die ille d' s̃uus cum semel oraret vidit terram apertam: z i fundo iferni vidit filiũ supra patrẽ z se inuicem maledicẽtes. z c. Et sic p3 secundũ pliũ. Ter tiũ p̃ncipale pcliũ est omniũ sensuũ cruciatio

Nã cũ infirmus in extremis laborat. ora pallẽt facies ip̃sius arescũt membra. oculi concauant. lĩgua palato adheret. ossaq̃ omnia vidẽt. totũq̃ corpus. vlulat lamentat' hom. hei. Et quod inter omnia stultissimũ est dum morit' adhuc euadere se sperat. q: qd̃ optat sperat. qd̃ abhorret nõ ex pectat. cupit viuere: credit viuere: z viuere vellz. non vellet mori: z miraf mori. quia oĩno nollet mori. Sanitatẽ optat: sanitatẽ expectat. Similis viso qui tẽpore hyemis dum nullũ signũ pomo rũ appareret: eleuato capite ad arbores ait. Hoc anno erunt multa poma. hoc ideo dicit quia sic vellet. Sic infelix peccator diabolo p̃suadente ne animã suam disponat: sperat adhuc viuere. sicut dicebat ille diues Luce. xij. Aia mea hẽs multa bona reposita in ãnos plurimos z c. Audi Iob. xxvij. Diues inquit cũ dormierit nihil secũ afferet: z aperiet oculos suos z nihil inueniet. id ẽ peccatũ. Audi Aug. li. de aia in p̃sõa peccato rum loquentẽ. Quid profuit inquit nobis mania gloria? diuicia leticia? carnis voluptas? false di uitie? magna familia? z magna cõcupiscentia? vbi risus? vbi iocus? vbi iactantia? vbi arrogã tia de tanta leticia? In quãta tristia z dolore et ruina maxima hec deuenerunt. q̃re z c. Et hec tibi aia cara sufficiant pro p̃senti conclusiõe. Et sic p3 secunda pars huius sermonis.

Qr̃ boni z mali post hanc vitam diuersimo de premiantur consideratio tertia.

[t]Ertio loco Bonorum et maloꝝ diuer sam premiationẽ videmus. vbi tres oclusiones subiungamus. vz. Pri ma oclusio est ista. Diui' miserum diuitis volum q̃ damnatoꝝ locus infernus est. locus certe o mniũ miseriarũ z angustiaruz plenus. Scda oclusio. Etsi miser hic diues l tormentis ab stabã pro fratribus supplicaret: nullũ tamen credam' in damnatis regularẽ amorẽ esse: sed rabiataz vt ita loquar inuidiaz in eis summe malignare. Tertia oclusio est ista. In signum acerrimi cruciatus dãnatoꝝ: hic miser diues epulo guttã aq̃ postulabat: q̃ lingue incẽdiũ posset refrigerari.

De loco damnatorum: z eorum mala volun tate conclusio prima.

[a]Ccipe primã oclusionẽ. vz. Diuitis mi serum diuitio omniũq̃ damnatoꝝ locus infernus est. locus certe miseriaꝝ z an gustiarum plenus. Pro declaratione huius est sciendũ q̃ infernus multipliciter accipit in sacra scriptura solet. Aliquando eni accipit pro pena inferni. Et secundũ hoc dicit beat' Hieronym' q̃ diabolus quocunq̃ vadat: semp in inferno est. z exemplũ adducit de febricitante: qui vbi cunq̃ sit: febribus cruciatur. Aliquãdo accipit pro loco inferni. Apocal. xx. Infernus z mors dederunt mortuos suos. z hic locus est in cẽtro terre. z de hoc intelligit' p̃sens oclusio. Hoc p̃ supposito hec oclusio probari põt tripl'r. s. auctẽ ratione. z exemplo. Vnde sapia feria scda post

dolore in ea parte conclusa sensa. Cruciabant ignem vrens sine aqua vermes vesicas. Poena sine voluntate damnationis sit semper mala.

Dicta an damnatos aliquando fiat penitere peccatoz. Tertia est voluntate deliberata malitie non esse q̄ alie in eternu. Ad pmā dico sm beati Tho. in iii. dist. q. volitas in dam natis pot cogitari aliquando fuisse penitere rationabiliter vel vtilia. Et dico q̄ auctor contrarii nō est q̄dā rationabilis ex dicto q̄ auctor contrarii dicit aliquā voluntatē nō esse aliquo modo ad bonū. Et dicit q̄ voluntas nūq̄ potest ad bonū: et dicit q̄ dicit rationabiliter in eis p̄ quos vult rationabiliter. Dicit q̄ voluntas nūq̄ potest esse bona voluntas reperti. Voluntas ē duplex ratiōnata et q̄si est: q: in eoz est potestate ad ē vel ad aliud eligendi. Et talis voluntas ē eis ē semper mala. Et dō q̄ tenacissime ab vsu fine auertit. Et ē nulla voluntas recta dicat: esti pro tempore sit q̄dā eoz voluntas semp obliq̄ est. Et per ista mala. Ut dato q̄ voluntate nūq̄ in bonū nāle ferri posset bonū velint: ut voluntas dilectionis aliud bonū nō bñ vult. Nō eoz voluntas est semp mala. Sed ō dico, obiectū voluntatis est bonū: et nō malū: ergo q̄ pōt velle malus? Dicit ad doctor q̄ malū nō mouet voluntatē ī quantū est malū sed in quantū est estimatum bonū. et ideo in ē voluntas contingit semp mala. q: oē malū et oē peccā ethimant bonū. vñ dicit in vita sācti Augustini q̄ latruncul essent peccā: dicēdū. bona illud estimant. nō fecisset nisi in eo voluntas ferret operā. et sic volūtate deliberata malū vt bonū eligebant ita in inferno eligent eoz voluntas sit a deo totaliter auersa: q̄cūq̄ malus estimant bonū: et oē bonū nō bñ volant. ut. Ja nō pulcherrimū. xxxii. q. i. c. Cū renunciat vbi dī. Cū renunciat ipse dicit. i. vitio peccatorū affectū. vnus. i. gra. Egressus. n. malitie spūs operat ingressum. i. egrediens nec vitio iret gra. Sede q̄ studio quo crimen excludit innocentia copulat. i. nocens. et bonus efficit. hec ibi. Et sunt hec verba beati Ambrosii. Et quo sequitur q̄ voluntas dānator ipsorū tūc nūq̄ remanet mala nec nūq̄ bona et fructuosa erit. Et sic p̄s prima ri.

Ad sm dico sm q̄ dicit q̄ penitere de peccō est cupere. vno mō q̄ sic. alio mō q̄ accēdere per se q̄dā talia peccata penitet et qui abhominat peccata in eo q̄ peccata reputa q̄ displicibile deo. Et hoc mō damnatos nūq̄ penitet: q: voluntas malitie peccī semp remanet in eis. Illū ā per accīs penitet quia nō penitet de peccīs in quantū deo displicibile sed in quantū inducta est eis pena q̄ in eoz legit intollerabile vīnū. Et hoc mō semp dānatos penitet. q: semp pro eoz culpis cruciant. Et sm hoc dicat dīa Bōa. de cāde in. iii. q̄ voluntas eoz semp est ad peccandū ignorātia peccātis sed nō ingnorātia peccātoz sancta est penitendi q̄ accersit. Et post dīa pulcherrima rōne dicit quod ignorātia talis timor nō auferet bñ male voluntatis sed actū. vbi gla. Jste n vult iacturiari q̄ timet punit. ecce q̄ iste timor auferet actū: sed nō bñ q̄ nūq̄ speraret ipunitas: vellet vnq̄ iacturari. Sic de fō in dānato. nā volet pena quā pro eoz culpis tollerant: auferet ab eis actū volūdi peccare. q̄ de fō nec appetunt luxuriā aut ipōre. et. B. pp penas quas tollerāt: ut vi ri. Remanet in eis malus malē voluntatis p̄ quem peccare appeterent si nō punirī sic crederent. Si peccare appeterent si nō punirī sic crederent. Si ē quereret. pl' Ambrosii credis q̄ dānati vellet peccare. Dico certe q̄ nō. nō pp hoc q̄ peccā est peccare. Dicō certe q̄ nō. nō pp hoc q̄ peccā est displicet inquātū malū. et deo. Jmō sed q̄ pro peccō penas acerrimas gustant. q̄ ce. Ad tex tū deo sm dīm Tho. vbi ō. q̄ nō esse pōt quod placet. dīcerāri. vno mō sm sic: sic nō esse nullo mō pōt esse appetibile cū nō bōtatiquā rōnem bonū. Alio mō pōt dici vt sic est penitio boni. Alio mō pōt videri inquātū illud nō ē aliquod. p̄pne natum esse nō ē. q̄ ē miseros. Jō gto. sup illud. Vere. xx. maledicta dico in q̄ nat' sum. melius dicere. xx. maledicta dico in q̄ nat' sum. melius esset nō ē. q̄ ē miseros. Jō gto. sup illud. Job. vtinā appenderent peccā quib⁹ ira dei meretur. et arena q̄ sustinet ea. grauior inueniat. hec ibi. Et sm hoc dānatus eligere posset sm deliberatiā rōnē nō esse. Sed cōtra hoc arguit sic. Quicquid quis eligit eligit sub ratione alicuius boni. Sed dānatus eligeret non esse. ergo eligeret sub ratione boni. Sed hoc est falsum. quia ratio boni est ratio appetibilis. Ergo dānatus eligeret sub ratione appetibilis

Ubi cum gloria dei in manifestatione. Dabo vobis
vbi pax in forma charitatis apparuit. vt alias
dixim⁹ exhortem⁹ in spe forme facie. vt nō. Mic
pmodo ne alienam. Ne nisi vnica. gram⁹ sensi
bile nō dicat. ecclesiā. q̄ pacibat expectabant. z
ola in intelligentia. Fac vt sit mea hanc. octo
nā. q̄ ill⁹ gaudet ecclesiastic⁹ dic⁹ vltima pura. z
bona. q̄ dilectio ecclesiastic⁹ dic⁹ vltima pura. z
nā. q̄ vltima spes. z ordinem pena. o hanc. p
gat. O mors mea. admisa me. q̄ de illoz sim nu
mero cognatoz. O vos gloria adiuncta mea
vobiscū in me perficiuntur. Esti dicerem q̄
nō multa sunt pie simul a gratia: Deus q̄ B erat sui
ipi dei ordinis exigentia. z ola talia erant intellig
nisi ordinis exigentia. z ola talia erant intellig
dum. Qui ad fam in duo. q̄
ecclesiam alicui nihil aliud ē q̄ bona. q̄ voluntas
voluisti il posset. multi q̄ in eo. spēm. Laudabilis
dabilis. Cū ic oē multi q̄ parant. dānati sic fm
deste ultime cotne. multi. z erroneq̄ abiec necessi
fe eli necessē. q̄ bti in nullo. q̄ nunq̄ dānatione
tate sint voluntati rebelles. Ergo Abrahā per
qui ecclā oēs intelligam⁹: bonā aq̄ gratiā nega
tū. nobis ic dicta fam⁹ in vr. z quantū cū q̄ pec
catores sint. q̄ nō sum⁹. q̄ nō sum⁹ a filio bono
adeo intelligi possim⁹ p̄ p̄ria in nob. Ecclē
sti. Quicūq; bō ignoscit pccō. ē. z Ma
ēi. v. Non vno nō vltq; spēs: sed vltq; ic
pria gallice spēces. pōnes nā nec finiri. p̄ infi
nito q̄ ē. Qui ad ecclā. vr. vno q̄ lectari ō
ali quo pōt dupl⁹ intelligi. aut fm ē. i. inquiunt
tate. aut fm aliq̄d illi nāturā. Lectari de malo
alteri⁹ inquit tales gaudet ad odiū. Sed lectari
de malo alteri⁹ q̄ nō vocat. Fm̄ p̄ncipat o
dilectō ad charitatē. q̄ incipit a se ipō. Hic ad p
positū vero q̄ bti nō lectant de pena dānatoz. i
quantū multa ḡdā sunt. q̄n nulli⁹ de malo alteri⁹
lectari de inquantū bmōi. Sed bēlectāt de penit
entia inquit illius ē nuncta diua iustitia. Just illō
ppter. lectabit⁹ iust⁹ cū viderit vindictā. ē. Et
sic p. v. Qui bñ factus est. a. a vita ultima vt
in nouū mundū: z postea ad ēgelos. moritur
ē in nouum. si pulē est in infernoc. a. q̄ nō. g. gras
libēs bñdict⁹ Jesus gest bñdict⁹ in scuta. Ecli.

· Elevetur a vobis regnū
4 dei. z dabetur
gentiōi faciēti fructū eius. Matth.
xxi. Ita n. dilectissimi reprobationez
multoz subsequit ruinosa gloria electi
orū. ne clare ostēdat⁹ p̄ncipia vtria possum⁹. Ji
conscius est sua infra cū dicto sibi scī. Ben. ctur.
Nō auferet sceptrū ē Jude. z vox ne sonoē
donec veniat q̄ mittend⁹ est. z ipse erit expectatio
gentiū. Q̄ nō satis de regno mundi sed ō
gno ecclā intelligi debet⁹. Uerum. n. ppius rhā
nasse vnicā vbi oci sup sortis ingressus est. sic fru
ctū reddit bonoz. ope p̄fectus gl̄am cū mumdo.
O felix ppius in quē vbi ne⁹ filii placa
ri. nemo sua quibus potestas filios dei fieri gra
tia p̄cedens. dat illis. nemem. nemem. confidentiam.
kriam. q̄s decidat. nec malic pccōi fugibus. q̄ nō

habuero nihil mihi p̄dest. sup ḡbus ybi Ne
mi quis sic ait. Sicut angeli nec linguā nec pa
tiā nec denegabit: vtpote spūs ḡbus ybi for
mā. Qui ho boibus appens. sūptis corpib⁹ ac
gra fm corp⁹ lingua loquunt⁹ z appent hōib⁹. Nā
log corp ad deū nihil aliud est q̄ in patria ē. Et
ved log ad illos nihil aliud est q̄ patria vult⁹ fus
q̄ frunt illis manifestat. Et ipsoz vox in laudē
z actoris ipsa est animi rō intime cōplatōis. In
ter se q̄ angeli loquunt nobis effabilē. Si corp
ad inuicē collocutio: bone voluntatis est accōda
tio. Necesse nec est vt ibi sonēt ybā ybi l dei z
templatōe olum angeloz. acors est voluntas bo
na. Jā q̄ dicit apl⁹. si linguis hoīz loquar
z angeloz intelligi p̄gelos pōt scholasticissime
i. rhetorice z limate loquētes q̄ liberalib⁹ artib⁹
instructi: politis vtentes ybis. pboles hodiernipli
cter loquētes. Et post pauca ait. Aeuera sicut
sonat accōr fibi nihil offert. delectat. ic audiētes
ita lingua charitate ornata. Aco q̄ z cimbalū ni
a se sonāt nisi ab aliq̄ rāgant aut alic⁹ rei ipulsio
ne moueant. sic z q̄ linguis logē nō a se logāt. si
potē ia spūs sancti p̄ eā logāt. Qui ho charitatis
percpit exercet iaute vno opa. B ille. Nicola⁹
alit de lira sup epla. Pauli codē in loco sic ex
ponit. Si linguis hoīm. z min⁹ p̄fectoz. z min⁹
scientiā. z angeloz. i. bonum magis p̄fectoz. z sa
pientiā. q̄ dicant angeli. Malachie p. Angelus
n. dei exercituū est. z loquit de sacerdote. Quari
t arē alit nō habuero siue q̄ lingue bñ pāt. Factus
sus. velut aes sonās. Calix vtile. z delectāte. z se ō
struens. aut cimbalū tinīēs. ation. l. delectrans. z
scipm ostruēs. Luce. x. Et ore tuo te iudico. Fue
nesti. Ergo z talio etsi alioq̄ instruat quo ad spiri
tūsi alioq̄ mulceat: quo ad effectum scipsius de
struit. ppter charitatis defectū. Ista est vna ex
posito p̄ eam. Dicbo mō exponi⁹ sic fm eū.
Si linguis hoīz olum. Loqr z angeloz. i. mutibus
angeloz. ybus angeli log dicunt ad ageles.
Charitatē alit tē. vt sup. Tertio mō pōt expōi
sic fm eū. Si loqr linguis hoīm ybus. i. hōib⁹
loquunt ad hoīes. Et linguis angeloz. i. reuela
tionib⁹ ybus angeli loquunt ad hōies. Charita
tē alit nō habuero tē. sicut p̄a. Et si habuero oēm
ppheti. i. futuroz cognitionē. q̄ habuerūt
multi. vt Balaā Numeri. xxiii. z Caiphas Jo. xi.
Et nouerī mysteria ola. i. occulta nouī z veteris
testi. vt scribe ybus vr Matth. xxiii. Ue vobis
scribe z pharisei. q̄ mittis clauē scientie oēm sciaz
dinā. humanā. Et pōt bñ sine charitate. vt p̄ i
demonib⁹. q̄ a scia demones appellant. Et siba
buero oēm fidē. i. fidē de oībus credēda. quatz q̄
dā sunt ēterna. dā p̄ria. dā futura. Fidē inqt
ita p̄fecta vt montes trāsferā. Q̄ dupl⁹ intelligi
pōt. vel m̄tes corpales ad sam int illud Ma
thei. xvii. Si habueritis fidē sicut granū sinapis
z dixerit⁹ m̄ti huic. trāsi hinc trāsfert. vel mōtes
spūales. i. demōes trāsferā. i. ab obsessis ex
pellā. Charitatē alit nō habeā nihil sus. l. ḡtum
ad esse meritoz. z nihil mihi p̄dest ḡtum ad vitaz
eternā licet p̄sit ad alia. Et si distribuero. i. cibos
paupez. z nō in summa diuisi. oēs facultates me
as. z nō alienas. Et si tradidero corp⁹ meū. i. ad
martyriū. ita vt ardeā. i. aburar sicut beāt⁹ Lau
rentius. q̄s sine charitate etiā fieri pōt. vt p̄z in
hereticis. Charitatē alit nō habuero. i. sine q̄ ola ari
dicta fieri pōt. nihil mihi. p̄dest. ad vitā eternā.
Ecce ex hoc ostēso clare ostēsi scē charitatis ex
cellentia. ḡre tē. Sicbo audi aureliū Aug. sup
ima epla canonica Joānis homelia. v. Puto i
quit illā margaritā esse illi qui bō negociato. q̄
dixit in euāgelio describit. q̄ inuenta vna pciosa
margarita. z vendidit ola q̄ habebat. z emit eam.
hoc pciosa margarita charitas est: sine q̄ nihil ti
bi. p̄dest quodcūq; laboraueris. nō habebit⁹ si
bi sufficit. B ille. Tertio audi eūdē sup Jo. ser
mone. ix. Tāta ingt est charitas. q̄ si vere. i. fruc⁹
bitur eterna. si adsit recte bitur ola. Et sic re
manet sola. q̄ sola probat rōne. Sicbo B
sola probat rōne. Et est rō beati Tho. Fa. q.
xviii. ar. vi. Humani actus eo mō dicunt boni q̄
modo regulant⁹. Et p̄ quo illi actus q̄ pfectiori
mō attingunt regulā illoz regulantes pfectiores
sunt bi⁹ q̄ non ita pfecte illā attingit. Huc aut
dicit ipse sunt regule regulātes humanos actus
l. deus. z rō. Deus tanq̄ cā vnā: rō tanq̄ cā pri
cularis. Ergo illi actus q̄ pfectiori mō attingit
deū pfectiores sunt bi⁹ q̄ nō attingit. Et ppter
hoc patres theologice cardinalib⁹ pfectiores. sē
t excellētiores. Quia patres theologice habēt
deū pro obiecto. patres aūt morales nō sed cō
stitūt in attingēdo regulā. i. deū sm humanā rō
nem. Patres aūt theologice sūt tres. l. fides spes
t charitas. Ergo charitā trib⁹ illa erit pfectissima
t excellētissima. q̄ excellētiori mō attinget p̄mā
regulā que est ipse deus. Si fides attigit ipsum
deū vt ipsum cognoscat vel. spes vt ipsius esse
ter. sed charitas attigit ipsum deū vt in ipso si
siat z gmaneat. ga deus charitas est. z q̄ manet in
charitate. in deo manet⁹ z deus in eo. Ji. Joānis
p⁹. Coz. xiii. Nūc ingt manēt fides. spes. z chari
tas. Maior aūt horū est charitas. Si⁹ scribs Tho.
monet tale vobis vicēs. Nobilissima virtus di
bere nobilissimā potentiā. q̄ intellect⁹ est nobilio
volūtate ex. v. ctis ordinē. Charitas aūt nō est habitus
intellect⁹. sed voluntatis. q̄ charitas nō est nobilissi
ma virtutū. Dato q̄ h⁹ argumēto minor negari
posset: vt dicūt sup scia. iii. p̄cedēti. q̄ ppter
vicii pōs notem⁹ rationes doctoris angelici. Et
dicit sic in scia. q̄ cū ogatio intellect⁹ attēdat pe
nes rem intellectā. z ogatio voluntatis penes rē
ogatā. vt ad terminū. Et res intellecta sit intellec
tior res optata nō sit in volūtate. vt. metha
physice. vel. z falsū sit in alia: bonū. z malū sint i
reb⁹. Et q̄ est in intellectu pfectiori mō se habet
q̄ in scipso. q̄ oē q̄ recipit⁹ in aliq̄ recipit⁹ F: mo
dū recipientis ex. io. de alia. Et bonū q̄ voluntas
optat l. diligit est i reb⁹ z nō in voluntate. sequit
q̄ intellect⁹ est nobilior voluntate sm hoc. Dicit
q̄ beāt⁹ Dio. q̄ illa q̄ sunt infra alam q̄ sunt. i. ala

De ordine charitatis quoad hoc quod ordinat ad deum.

Secundo loco

a

De ordine charitatis quoad hoc quod ordinat ad proximum.

ber illo. Et ille habeat & baptizet ve el teneamur
diligere peccatores. Sed videtur magis ex dño ani-
malia creata. Ergo videtur q̄ peccatores. Et ille
videtur esse malus q̄ malum. Sed ex dño est
bonum

gubernatori debet ei nois sanctificatio: q nostri sit
c. Et vt hoc exerceret addidit scdm perceptū dicens.
Nō assumes nomē dei tui frustra. Ingratitudo
est hoia glorificatore debet ei quandā alic' operis
l dedicatio. et iō addidit tertiū perceptū dicēs.
Memēto vt diē sabbati sanctifices. Et sic fuit eodē
naturā hō quo ad deū. Scdo p aliud probat. s.
q a septē perceptis ordinat hō quo ad proximus
proxi. vnū q septē percepta sūt duo percepta
... fundamentū. vz. Qđ tibi vis fieri alio fa
cere. Et qđ tibi fieri nō vis alio ne feceris. Sic
... primo hō in proximū. Ingratitudo. n.
... vitiū grande est. Et qm inter proximos principali
... qui cū deo principant in nobis
esse dando. qm deus aīam: parentes corpus p
stant. Iō in scda tabula vbi hec septē percepta digi
to suo scripsit dns ne ingrati parentib' tanti bñ
ficii essem' primū et principale mandatū fuit ho
nora patrē et matrē tuā. Alia sex sūt gñaliter cir
ca quēlibet proximū hoīem regulant. Ne. s. p
ximo aliquo mō noceam'. Et qm proximū tripli
citer offendere possum' s. corde: ore: et ope. Et o
pere tripliciter. s. in propria psona: in coniuncta: i
reb' suis. Iō vt istis trib' modis opere proximū
offendere caueam' tria percepta dedit. Primū ē
occides. Et hoc respicit personā propriā. Scdm ē
mechaberis. Et hoc respicit personā coniunctā. 3m ē
furtū facies. et hoc respicit res exteriores pprias.
Et sic remanet hō regulat' ne proximū opere
offendat. Sed qm nō solū ope: sed et maledicta li
gua proximū offendere possum'. Ps. Lingua tua
sicut nouacula acuta tc. Iō vt caueat subiūxit
nō falsū testimoniū dices. vbi oīa lingue officia
prohibet: vt dicit Alexander de ales. Et qm nō so
lū lingua: sed et corde offendere possum' nō subiū
xit alia duo. nō cōcupisces vxorē proximi tui. et nō
cōcupisces rē proximi tui: nō bouē: nō asinū: nō s
uū: nō ancillā tc. Et sic remanet regulatus quo
ad proximū. et p cōs ibi pfecta charitas. 3m ho
dictio probat ex'. Nā Moyses pplo dicit. quid
petit deus a te: nisi vt ābules in viis ei': et dili
gas eū. Deut. x. In oīs legē Moysi datur' di
xit ei. Ego sum faciā misericordiā his q diligūt
me: et custodiunt percepta mea. Exo. xx. c. Et hic
concludit q finis pcepti est charitas. et p cōs q
pcepta nō seruāt charitatē non hz. Et sic pz ista
ocšo. Et sufficiant hec p ha parte h' sermonis.
De vtilitate scē charitatis cōsideratio 3ª.

Uunc tertio loco

Sancte charitatis iocundā vtilitatē
videam'. vbi tres cōciones subiūga
mus. In quib' duodeci fruct' colli
gemus. Pª 3ª est ista. Vere a falso: iusti ab in
iusto: feruente a tepido: gaudiosi a mesto amo
ré discernit: et cognosci facit. 2ª 3ª est ista. Pa
tiens: benigna: qz scā charitas: atqz s
gitana cuncta. 3ª concio est ista. Distinguit: cō
sumat: et perficit scā charitas atqz triumphat.
De quatuor primis fructib' charitatis 3ª pª.

a Cepe primā concionē tc. iii. ii. In hac
concione quatuor ponunt scē charita
tis fruct'. Prim' dr charitas vera. iiᵘˢ
dr charitas iusta. 3ᵘˢ dr charitas operosa. iiiiᵘˢ
dr charitas gaudiosa. Primus inquit scē chari
tatis fruct' dr charitas vera. vbi nō q charitas q
dā est vera quedā falsa. Charitas vera est qu ama
mus nō spe cōmodi aut alic' vtilitatis: sz amōe a
micitie tm. Charitas falsa per oppositū est qn
amam' spe alicu' vtilitatis: qua cessante illō
amarem': et hic dr amor cōcupiscentie. Ad cu'
declarationē notandū sm phm. viii. ethi. q non
quilibet amor hz rōnē amicitie: sed amor qui ē
cū beniuolentia hic rōnē amicitie hz. vbi gra si
aliquē sic amam' vt ei bonū velim': tunc est a
mor cū beniuolentia. Si aūt rebus amatis si bo
nū volumus: sed eorū bonū volumus nobis: sic
amare vinū: equū: h' mōi: q: nobis vtilia sūt
certe hic amor nō est beniuolentie: sed cupidi
cōcupiscentie. qm si talis vtilitas tolleret nō esset
amor. Audi tex. de pe. di. ii. c. proximos. vbi dicit.
proximos aūt sic diligim' sicut nos: si nō ppter
aliquas vtilitates ... nō ppter speranda bñficia
l accepta: nō ppter affinitates l consanguinitates: sz
ppter hoc tm q: sunt nre nature participes diligas'.
hec ibi. Audi Isido. de summo bono li. iii. Nō sunt
inquit fideles in amicitia quos mun' nō gra co
pulat. nā cito deserunt: nisi semp acceperint. di
lectio. n. que munere glutinat eo suspēso dissol
uit. hec ille. Audi et Cassiodor in quadam epla.
Necessitas inquit amici probat: in tunc charita
tis arborem splendor exhibet subuentionis elu
cidat. Et idē qui verus amic' est oī tpe diligit.
nō tormenta separat: labor nō lassat: absētia nō
superat: alienus amor nō occupat. hec ille. Pē
sent hic coniuges: consanguinei: et quicūqz parētes
q si se inuicē amant ppter cognatonē et vtilitatē
nō illos sicut seipsos amant. Sed a fortiori si ta
les nō diligunt vero amore sicut seipsos. quō
diligent inimicos? Si proptū vxorē quia dili
git ppter suā pulchritudinē. et ea leprosa effecta
l senectute: l quacūqz alia infirmitate turpiter
deformata cū nō dilz, expellens erit ille amor.
l amor de pelle. Sic igit cū amabat sicut gluto
potionū afflat. Similiter si quis famulū amat
eo q diligenter et cū multa sollicitudine seruat
ei. deniqz infirmatū seu effectū cū derelinqt:
l mittit ad hospitale: quō talis diliget inimicum
suū sicut seipsū: qui ei subuēit et factus iniuriat' ē?
Ex quibus sequit q si amor inter hoies ex vtili
et delectabili causat: et nō est ibi honestū: nō ē ibi
amor verus: sed fallax et mercenari'. Audi apo
stolū. i. Cor. xiii. Charitas inquit nō querit q sua
sunt. i. propriā vtilitatē. nūqz. n. legimus sanctū
Moysen suis filiis aliquod officiū dedisse. Et
cū de hac vita migraturus esset: dnm rogās ut
populo suo de idoneo prouideret duce: nullam
de filiis aut consanguineis mentionē fecit. Nu
meri. xvii. Et Josue terrā distribuens filiis isrl'
nonē gtē tribus sue dedit. Josue. xvii. Et dns

Et dns Jesus nō Joannē: nec vtrūqz Jacobū:
sed solū Petrū pastorē ecclesie instituit. Jo. xxi.
Vera igitur charitas nō querit que sua sunt. id
est ppriam vtilitatē. Sed heu infelicitati nostre.
oēs enī nunc querūt que sua sunt: nō que Jesu
cristi. vt Apls ait. Non tamē ex his cōcludi
mus q homo sibi et suis necessaria pcurare nō
debeat. imo vt statim ostendet pbatio charita
tis exhibitio est operis: vt dicit Greg. Nam et
xpus in cruce pendēs curam matris habuit: et
illam discipulo commendauit. Et dum in horto a
iudeis quereret dicit. si ergo me queritis sinite
hos abire tc. Sed ideo dicimus inordinatus a
mor qui solū pro se et suis appetit et deuotare
facit. quare tc. Et sic pz primus fructus. Se
cundus fruct' dicitur charitas iusta. Justitia nā
q exigit vt maius bonū minori: et maximū ma
iori anteponat. Sunt autē in nobis tria bona
gratis data. s. anima. corpus. et substantia huius
mundi. Et scdm hunc gradum ordinē nā do
cet p amorē vnū alteri esse anteponēdum. quod
vtiqz experiētia patet. cū mallit hō priuari oculo
corporali: qz oculo spūali: q ratio est. q deficiēte
sit hō amēs. Rursus pro corpali tuēda vita nā
liter hō cūcta postponit. Job. ii. Pellē p pelle
l alteri' vitā pro sua seruāda. et cūcta. id est tēpa
lia que hēt hō dabit pro aīa sua. i. pro vita sua.
Sunt tn plurimi qui cōtrum ad pdicta ordinem
nature peruertūt. cū ppter corporis sui salutē
virtutis bona postponūt. Alii vero ppter tem
poralia bona grauissimis laborib': et manifestis
mis periculis se exponūt. Hi. n. manifestū est q
in amore suo ordinatōem non seruāt. propterea
non se amāt: sed potius naturaliter odiūt semet
ipsos. Ps. Qui diligit iniquitatē odit animam
suam. Sed et parētes qui per vsuras. rapinas. et
alia iniusta lucra filiis congregant temporalia
bona in preiudiciū animarū suarū: quomō ama
bunt filios ordine recto? Et si proprios filios p
prio et recto amore nō amāt. quomō recto amo
re amabunt inimicos? Similiter et matres quo
modo iusto et recto amore diligēt paganos et i
fideles. que pro sanādis liberis suis filius cōmia
demonū: atqz demoniacarū mulierū: seu viro
rum ludibria incantatōes sequitur: sanitatē
corporis saluti animarū anteponētes. Et quib'
sequit q quicūqz proximo suo cōtra salutem a
nime sue bōa tēporalia procurat: vel optat: aut
tēporalia in detrimētum anime querit: nō dili
git eum amore iusto sicut seipsum. Audi tertum
notabilē. xxii. q. ii. c. faciat. vbi dicit. Faciat hō
pro tēporali salute hoium qđ potest. Cū aūt ad h
ventum fuerit vt tali salute nisi peccādo cōsulet
nō possimus se existimet hō nō habere qđ faciat
hec ibi. Tertius fructus dicit charitas operosa
Jo. iii. Filioli nō diligamus lingua et verbo sz
sed opere et vitate. idest veraci operatiōe. Et q
sequit q a parētib'. cognatis. et amicis i necessi
tatibus vtilitatis denegāt opera pietatis: si illos
amore recto diligūt. Et si eos amore recto non

diligūt: quō sicut seipsos diligēt inimicos? Ut
oibus hāc regulā pono q in quolibet casu necessi
tatis qlibet iuxta posse tenetur amico et inimico
proximo nō cōdescēd etiā opere subuēire. Qui
enim habet vnde subuēiat: sub peccato mortali
tenetur subuēire opere. Jo. iii. Qui habuerit sb
stantiam huius mūdi: et viderit fratrē suū necessi
tatē habētē: et clauserit viscera sua ab eo: quomō
charitas dei manet in illo. Et i decretis. l. xxxvi.
di. c. pasce. Pasce inquit fame morientem. si nō pa
ueris occidisti. Et sūt verba Ambro. li. iii. de offi
ciis. Et. c. se. dicit. Qui clementiam nō hz nec in
dutus est viscera misericordie et lachrymarū: q
uis spūalis sit nō impleuit legē christi. c. Marci
xi. Qui vero nō habet vñ opere possit subuēire
mēte saltem subuēiat. Inde btūs Tho. sa se. q.
xxxii. ar. ii. ait. Cū. n. simplicit loquēdo oibus bñ
facere nō possim' hoc exigit charitas: vt alium
subueniēdi si vnde eēt haberemus. Sed heu auari
tie nostre: nō opere cū possim' egenis: nec mē
te cum nō possim' subuenim'. Audi tex. xlvii.
di. c. sicut hi. vbi dicit pauper post principiū. Mēs
auari semel. i. pfecte viciis cupiditatis astricta
semp auri semp argētū videt. s. in aio. semp red
ditus cōputat. gratius aurū q solē intuet. idest
deū. Ipsa. n. eius oro et supplicatio ad deū diui
s. directa: querit aurū. Et post pauca. Interdū et
vsure arte nequissima ex ipso auro aurum nāscit
l. acquirit. Sed nec satietas nec finis vnqz ade
rit cupiditati. q. s. auarus semp eget. Et infra qđ
in fine capli. Neqz. n. mai' est criminis hñti tol
lere: qz cū possis. & careat habūdās indigētibus
denegare. Esurientiū. n. panis quē tu detines:
nudorū vestimētum qđ tu recludis. miserorum est
redēptio et absolutio: pecunia quā tu i terra de
fodis. Tantorum ergo te scias inuadere bona: quā
tis. i. quot posses prestare qđ velis. i. velle debe
res. hec ibi. Et sūt verba bti Ambrosii. Et. xii.
q. ii. c. et si illi. vbi dicit. Et si illi q nulla ex rebus
suis pauperib' xpi distribuūt. & necessitatē tpe: et
eterna iudicis voce cōdemnabūtur in futuro. s.
Matth. xxv. Esuriui tc. Quāto magis hi q au
ferūt pauperib' qđ nō dederūt. hec ibi. Et sunt
vba ex cōcilio Toletano qrto. qt tc. Quartus
fruct' dicit charitas gaudiosa. vbi nō q sicut p
fecta charitas ex respectu dei et primi cōstita p
fecta charitas duplex gaudiū gñat. vnū respe
ctu dei. alterū respectu primi. Respectu dei.
et hoc duob' modis. vz in se. et in suis creaturis
In se qn ei' infinitā bonitatē. clementiā. et alia ei'
attributa: et perfectissimā entitatē meditāt gau
dem' et ioi nostris psal iubilam'. ad Phil. iii. Gau
dete in dño semper: iterū dico gaudete. Bis dicit
gaudete vt gaudiū interi' et exteri' ostēdat. ite
rum i corde: et exteri' in facie. Ps. Letamini i do
mino et exultate iusti. et sic exponit Nicolaus de
lyra. In suis autē creaturis. vt cū dei bonitatē
tā diuersimode a creaturis pticipari gaudemus
Ps. Delectasti me in factura manuū tuarum tc.
Secūdum gaudiū est respectu primi. vt cuius de

[illegible] Et hec [illegible] pro secunda conclusione. De aliis quattuor fructibus charitatis [illegible]. Dilige[illegible]

Ecipe tertiam conclusionem [illegible] charitas magis [illegible] consummat perfectionem [illegible] Apostolus. In hac conclusione [illegible] ponam quatuor fructus charitatis. Primus est charitas concordans. Secundus est charitas triumphans. Tertius est charitas perfectiua. Primus igitur fructus est charitas [illegible]. [illegible] a gente ad gentem [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] et populo charitas a gente et populo [illegible]. Jo. iii. In hoc manifesti sunt filii dei et filii diaboli [illegible]. omnis qui [illegible] est [illegible] qui non diligit fratrem [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ab inuicem ut diligatis alterutrum. Et i. Jo. iiii. Fratres carissimi diligamus inuicem quia charitas ex deo est. Et omnis qui diligit fratrem suum ex deo natus est et cognoscit deum. Qui non diligit non nouit deum quia deus charitas est. Et Aug. [illegible] de trini. [illegible] Charitas est qua nihil excellentius est [illegible] diuidit inter filios regni et filios perditionis eterne [illegible]. Secundus fructus est charitas concordans. Concordans enim charitatem spiritus sanctus [illegible] singulare [illegible] ita ut ubi charitas [illegible] spiritus sanctus per vinculum amoris. O dulcis [illegible] o dulcis amicitia o dulcissima fraternitas. i. Jo. iiii. Si diligamus inuicem deus in nobis manet et charitas eius in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis quoniam de spiritu sancto suo dedit nobis. Audi Augu. super [illegible] Quisquis inquit charitatem habet ad quid [illegible] longe ut videat deum. [illegible] [illegible] videt deum. per charitatem [illegible] venit deus ad homines et homines [illegible] diligunt deum et ad eum currunt et ad deum perueniunt. Si familiaris est deo charitas [illegible] mansionem habere nolit ubi charitas non fuerit. Si [illegible] charitatem habemus [illegible] habemus quia deus charitas est. [illegible] deus charitas est [illegible] deus non diligit amore accidentali [illegible] sicut nos diligimus quia illa essentia simplicissima est quare [illegible]. Tertius fructus est charitas perfectiua. [illegible] [illegible] acquisite per exercitium humanorum actuum ut temperantia fortitudo et similia [illegible] [illegible] charitate dicuntur informes et vacue [illegible] [illegible] charitate dicuntur formate et [illegible] [illegible] viuunt. Audi Augu. super Johannem [illegible]. Tanta inquit est charitas ut si desit frustra habeantur cetera [illegible] recte habeantur [illegible] i. Cor. xiii. Si linguis hominum loquar [illegible] in principio sermonis [illegible]. Quartus fructus est charitas triumphatiua. Triumphat enim charitas in terra vincens omnia peccata. Triumphat in celis [illegible] [illegible] i. Pe. iiii. Charitas operit multitudinem peccatorum quantum ad primum triumphum. [illegible] charitas [illegible] i. Cor. xiii.

Charitas non emulatur expellit superbiam. ibidem. Charitas non inflatur expellit auaritiam. ibidem. Charitas non querit que sua sunt. Et breuiter expellit scelera cuncta ibidem. Charitas non gaudet super iniquitate [illegible]. Prouer. iii. Abhominatio [illegible] [illegible] Iniquos odio habui [illegible]. Quantum vero ad [illegible] triumphum audi Apostolum i. Cor. xiii. Charitas numquam excidit. Nam [illegible] in patria. Cessabit namque in patria fides. i. Cor. xiii. Videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem. Cessabit spes [illegible] certa tentio et firma possessio. Sed sola charitas numquam excidet sed perficietur quantum in nobis [illegible]. Et huius rei potest triplex assignari ratio. Primo ratione [illegible] [illegible] est respectu presentis et absentis. spes vero et credulitas respectu habiti et absentis. [illegible] charitas [illegible] magis conformis est charitati patrie [illegible] habitus credendi habiti videndi [illegible] expectatio [illegible] [illegible]. Secundo ratione [illegible] potentie [illegible] voluntas est dignior potentia quam intellectus. et sic eius habitus et actus est perfectior. Inde Dionysius [illegible] de diuinis nominibus. Multo inquit altius ascendit effectus [illegible] via cognitiua. et ideo statui glorie magis conformior. Tertia ratio est ratione largitatis [illegible] donorum. [illegible] diuina benignitas multa largitur dona gratuita [illegible] quodammodo [illegible] gustare eternam beatitudinem ut tribulationibus non succumbat. [illegible] gustare non possunt [illegible] dispositionem illi statui conuenientem [illegible] ideo diuina largitas cum in patria se communicet in omnibus bonis vult ut et dispositio conueniens illi glorie statui [illegible] qui tanta possint gustare dona. hoc autem est charitas [illegible] Hugonem charitas est habitus per quem disponitur [illegible] ad spiritualia [illegible] [illegible] quam si non haberemus auferretur a nobis regnum dei ut diximus in principio. Quod auertat a nobis benedictus Jesus meritis sue dulcissime matris cuius qua regnat in celis in gloria sempiterna. Ad quam nos per gratiam peruenire possimus. Amen.

Sabbato secunde dominice quadragesime de gloriosa virgine sermo in ordine [illegible]

Filii tu semper mecum es et omnia mea tua sunt. Virginis gloriose ad suum dilectissimum filium Jesum predicta verba mystice esse possunt: que tanto verius affirmantur quanto ipsa in multis cum suo filio participat. Si enim terrene matres filios suos maximo cum labore nutriunt et quicquid faciunt filiis impendunt feruentius [illegible] [illegible] magis hec benedicta virgo que filium cum tanta puritate genuit nutriuit et aluit cuncta ad christi [illegible] exercere debebat. Inde merito dicere poterat. Fili tu mecum semper es: et omnia mea tua sunt. In quibus sacratissimis verbis tres de gloriosa

virgine more solito considerationes faciamus. videlicet:
Virginis gloriose nobilem conditionem.
Virginis gloriose perfectam participationem.
Virginis gloriose reciprocam retributionem.

De nobili conditione virginis consideratio prima.

Primo virginis gloriose nobilem conditionem videamus. Ecce nobilis conditio quia cum dei patris in eternitate est filius [illegible] sui filium vocat dicens. fili. ubi tres ponamus conclusiones. Prima conclusio est ista. Maiori cum excellentia et dignitate creauit deus virginem gloriosam quam creauerit angelos et totum orbem. Secunda conclusio est ista. Maiorem suipsius potentiam in creando virginem ostendit deus: quam in creando angelos et totum orbem. Tertia conclusio est ista. Maiorem admirationem humanis mentibus reliquit deus in virgine creando: quam reliquerit in creando angelos et totum orbem. Hec sunt pulcherrime conclusiones. Queso anima mea illas diligenter attende.

De mirabili cum excellentia creauit deus virginem gloriosam conclusio prima.

Ecipe primam conclusionem [illegible]. Hec conclusio probatur tripliciter. s. auctoritate. ratione. et exemplo. Auctoritate sic. Audi prophetam. Elegit deus sponsam. i. virginem: et preelegit. s. per predestinationem [illegible] inhabitatorem sibi. Sed nec angelos nec totum orbem hac ratione creauit. Ergo maiori dignitatum orbem hac ratione creauit [illegible] maiori dignitate et excellentia ipsam creauit. Secundo audi Eccle. xxiiii. Qui creauit inquit me: requieuit in tabernaculo meo. quasi dicat virgo. Creator meus qui creauit me filius meus requieuit in me. s. per carnis assumptionem. sed non sic creauit angelos nec totum orbem. quare [illegible]. Audi et ipsam Eccle. xxiiii. Ego inquit sicut nebula texi omnem carnem. i. [illegible] per quem omnis caro. i. tota humana natura [illegible] est. sed non sic angelos texit nec totum orbem. [illegible] [illegible]. Secundo hec conclusio probatur ratione. Audi [illegible] discursum nostrum. Cum enim deus [illegible] hec que conspicimus creare vellet: dixit et facta sunt [illegible] [illegible] et creata sunt. Fiat inquit lux et facta est lux. quo nomine ut Aug. exponit angeli [illegible] intelliguntur. [illegible] vero ad hominis creationem deuenisset non dixit: sed mirabiliter accessit pater et filius et spiritus sanctus et ad inuicem dixerunt. Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Ad imaginem quidem [illegible] ad animam. quia sicut deus est in essentia vnus et trinus in personis [illegible] animam trinam fecit in potentiis: et vnam in essentia. Tres [illegible] potentie [illegible] intellectus. memoria. et voluntas [illegible] distincte realiter [illegible] loquentes. [illegible] [illegible] Scoti [illegible] ad primum [illegible] potentie [illegible] [illegible] nunc quod realiter distinguuntur sicut docet beatus Tho. et [illegible] alii. Magis [illegible] ad ostendendum propositum facit tenere quod [illegible] realiter distinguuntur. Una ergo est anima potentiarum realiter non est altera ab essentialiter [illegible] quia vna anima et non plures. ut dicit Aug. in pluribus locis. [illegible] [illegible] spiritus et anima. ubi sic ait. Quis maior honor potuit esse hoc quam ut ad imaginem sui conditoris conderetur [illegible] [illegible]

[illegible] et ornamentis [illegible] vestiretur quibus et [illegible]. Quare igitur sicut deus trinus in personis est et vnus in essentia: sic hominem [illegible] ad animam ad hanc imaginem fecit trinum in potentiis: et vnum in essentia. In potentia memorie ipsius est imago patris quia memoria [illegible] est principium producendi [illegible] Aug. In intellectu est imago filii quia per intellectum producitur. In voluntate imago spiritus sancti qui per voluntatem spiratur [illegible]. Et non solum sancta trinitas dixit. faciamus hominem ad imaginem [illegible] addidit. et similitudinem nostram: quia [illegible] [illegible] est filius eternus aliquando incarnandus. Et hoc quantum ad corpus. [illegible] creatus est homo propter hominem [illegible] propter verbum. et homo creatus fuit homo. quia verbum futurum erat homo. Et sic exponit Beatus [illegible] exponens hunc passum. [illegible] vero anima mea considera si deus tam excellenti modo venit ad hominem creandum [illegible] [illegible] [illegible] mira credis modo quando venit tempus ut massa illa fieret qua incarnandum erat verbum [illegible] carnem concipi et gloriosi faceret? Et quanta cum excellentia credis ad virginis animam creandam attenderet? Certe nec aliquis angelorum aut spirituum beatorum [illegible] in animam virginis creando se immiscuit. Sed sola trinitas animam creauit: et materiam illam omni labe et infectione sublata miro modo coniunxit. adeo ut nihil pulchrius dici et fieri posset. Audi gloriosum Anselmum. Decuit inquit ut ea puritate qua maior sub celo nequit intelligi virgo illa niteret. hec ille. Et ps. Sanctificauit dominus tabernaculum suum. i. omni sanctitate decorauit. Et sic patet hec conclusio ratione. quare [illegible]. Tertio probatur exemplo. Si enim domini terreni domos sibi mira excellentia ornant et faciunt speciosas [illegible] magis domus illa in qua regem regum [illegible] et dominus dominantium habitare debebat mira debuit dignitate excellentia fabricari [illegible]. Inde de Aman dicitur Hester. v. quod vocatis ad se amicis exposuit eis magnitudinem diuitiarum et filiorum turbam [illegible]. Et Assuerus gloriabatur in potentissima sua ciuitate. Iudith primo. Et sic patet prima conclusio.

De mirabili potentia creauit deus virginem gloriosam conclusio secunda.

Ecipe secundam conclusionem. videlicet. Maiorem sui ipsius potentiam in creando virginem ostendit deus: quam in creando angelos et totum orbem. Hec conclusio ut intelligatur notandum quod potentia dei potest dupliciter considerari. vno modo absolute. alio modo respectiue. Si absolute tunc dico quod potentia dei cum sit infinita ut sic non magis relucet in vna creatura quam in alia. Si consideretur respectiue. vel. [illegible] ad actum ad creaturam. Tunc in tali potentia duo sunt termini. Unus terminus dicitur a quo. Secundus dicitur ad quem. siue terminus ex quo: et terminus ad quem. Terminus a quo creationis [illegible] creantis est nihilo. Terminus ad quem est ipsa anima intellectiua in creatione hominis: [illegible] tota creatura que fuit creata in principio

mundi. nil poterit creatio esse subito aligd fcs. Dic illa tua potentia deo in filio erit in actu creatiuo et potentia dei i tua creatura. Si ad terminu a q fic nil magis relucet potentia dei i tua creatura q alia. q in tam rudi et terreno gratiz mihi gra in creato celi et terre. q fic ocs creauit ex nihilo creare. Si tu videres potentia dei sum ad creandu ad quodlibet fine vobis magis deo potentem i una creatura reluceret q i alia. q magis una alia excitaret ecclesiam ad gratiz plenitudinem. Si plures magis accedit una q alia. Nō tamen sin laudi accedit. i recedit. ei quilibet fic influxus. Ad fm communem gratiz perfectionem et q bus stare videmur. Et vo ce. Nō licet lapis et angelus quo ad quidditatiuas affectiones a deo differant infinitas ad angelus vt proponiquit. ut si nihil deo q lapis. Cū q vna te cadit potentia producat lapidē et angelū: q ei vna potentie in angelo producto magis reluceat q in lapide. vna maiore esse potentia qua creauit angelū q lapidē. Dicit notato hic aliquale subtilitatem. dic mihi pr Ambrosi inquit. Quae sunt illae creaturae in quib' magis potentia dei reluceat? Etsi alia mea multoq; fuerit opinio q hunc modi fuerit angelus. dico tñ ego saluo semp iudicio melioris q est alia rōnalis. Nō licet fm diffinitiā nām angelus alia ipsa sit perfectior. t no bilior vt volunt Aug. Dionys. t cēteri. In ea tñ multa miranda relucent: que in angelo nō creatant. Nōne mir q alia tā speciosa cū corpe tā vilissimo vnibilis sit amore tā intimo? Nōne mir q alia possit ēo vnari ipostatice? q̄ facti fuit in xpo. t nō alia xp̄s nō fuit assumpt? Hoc ei ab alabus ceteroz. Nōne mir q alic sit cōdonata q nō solā posse tapetes hōis coequari sed et creatorē videre in gratia t glorificari ō a. nimabus hūanis t xpi firmiter credim⁹ t cōfitemur. Nōne mir q in creatione rez deus magis relucerat⁹ in creatione animaz q angelo t aliaz rez. Quattuor n. principaliter creauit deus fm suam primā collocationē in gradib' t animā rōnalē. de pmia tribus in exordio mundi le expedient deus vt tm necessitate ordinatis t ad id de cetero nihil manus posuit. Et vbi ō unus ad alc⁹ similis creationē vtra in opere illo delectatus est q nihil cessauit nec vnq̄ cessabit vsq; ad cōsummationē seculi. Nec in ol nō rabili parte hoc aliquā aliam rōnalē creat. Si sunt hic octo nata q de creatione angelorū se expedientes q adeo nobilis est illa nāt t adeo in creatione illa delectatus. si numerā illoz creauit multitudinē. In hanc ita credo q nō fuit in occupato fuit in contemplo creat⁹ numerz. nec q angelor. Tū pmum q tante ochente esse alie creature quanti sunt angeli. Sola beati tudo plures sunt alie. dampnaz q̄ spirituum malignoz q multo plures sunt alie q̄ angeli. Quae ut pma bone conditionis. Secūz pt capcitatem ei⁹ subtilitē et generositatem sui esse creatū fuisse. Ego bonus et iustus sc. q̄ in opo complacuerit sibi.

Wat. xvii. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Hic celoz reuolutione tanto nūq; cessabit a creatione bīaz atarū. q̄ desine mee esse cū filio hominū? aut deus q̄ ipsum. Et ita relinquim⁹ q illud q̄ diuā potentiā manifestat magis est alia rōnalis. Nō vato q̄ ocō alc⁹ specifice equalis credat⁹; nō ad laz potentiaz perfectionē: vna creat alia. Et manet sicut peroptime magi oldit. li. Inlarri. vo. Et sine pari vae excellentissime alc⁹ create. Laus xpō t alia hōnis gloriosc. Et per cō sequens concludit⁹ q nulla alia pura creatura sic oc⁹ potentiā oldit sicut alia hōnis glorie. Et pbat auctoritē: t cē. Audite audi quid ipsa, Eccl. xxiii. de se ipsa dicat. Ab initio t ante sēcla creata sū: vsq; ad futuz sēculū nō deficiā: et in habitatione tā coā ipso ministrau. In quib⁹ sacratissimis vbis duo experimur de gloria hōnis dignitas. P⁹ dignitas ol singularis creatōis. 2 singularis purificationis siue incōparabilis. 3 singularis oppositio. P⁹ initiū hōnis dignitas ol singularis creatōis. Quia ab initio t ante sēcla creata sū. Dubic intelligat⁹ ab initio. i. in christate sū. Dubic intelligat⁹ ab initio. i. in christate sū. Dubic intelligat⁹ ab initio. i. in christate

Synagogas vel plures habebant que loca quedā
erant ad q̄ vt doctam conueniebant [illegible]
t legē docebant. Templū aūt locus erat sacrificij
t [illegible]. Templū ergo [illegible] in dua
[illegible] distinguebat: vna pars dicebatur sancta
sanctorū: t illa erat occidentalis. Et alia dicebat
sancta: t illa erat orientalis. Et diuidebat pars illa p
quoddā velū. In illā scā scōr solus summus sacerdos
semel in āno intrabat. In alia per. scā intro
ibant sacerdotes quotidie: nō in populus. Ubi so-
lebant sacrificare volebant i atrio vbi sacrificia
[illegible]. Omnes igit alias domū
[illegible] ppter [illegible] Tho. vbi supra [illegible] Solus
pro isto proposito notare debem'. Q sctā scōr
significabat seculū alterū. q sicut occidentalis
plaga finis est mundi: ita scā scōr. s. seculū alte-
rū finis est perfectionis nre. Illud vero q dicebat
ur tabernaculū exteri' pntis seculū significabat
t erat a parte orientali. q a pte orientali i hoc
mundo illū genitū qd est xps apparere debe-
bat. Ut propheta ille Zacharias cecinit suo i cā
tico. Per viscera misericordie dei nri in quib' vi
sitauit nos oriens ex alto. Illuminare his q i te
nebris t vmbra mortis sedent ad dirigēdos pe
des nros i viā pacis. His sic notatis accipe mō
auctoritatē Ezechi. allegatā. Uidi inq portam
sanctuarij que respicit ad orientē. hec porta virgo
gloriosa est porta quidē hui' seculi p quā igres
sus est deus in hūc mundū vt oēs illuminaret.
Et clausa erat in eternū. q virgo ante partū: virgo
in partu: virgo post partū. O virgo bñdicta. o vir
go sancta. o virgo virgā sublimis. o ve celestis plā
tatiōis [illegible] vniuersi q te acces
sum habent' ad filiū: vt ait gloriosus Bernardus.
Sed ista nō possunt verificari de āgelis: nec to
to [illegible] 3 h' 3ª pbatur ex'. Nā
sancti angeli tantā virginis dignitatē mirant: t cō
templant. Canticorū. vi. Uiderunt eā filie syon.
i. angeli. syon.n. speculatio interpretat'. t angeli
semp speculant faciē p̄ris qui in celis est. Ergo
a fortiori hūana nō debet illā admiratione sum
ma cōtemplari. Ut ipsa ait Luc. p. Btām me di
cent oēs generationes. Et id loquēte Jesu ad tur
bas extollens vocē quedā mulier de turba di-
xit illi. btūs venter q te portauit: t vbera que
suxisti. Luce. xi. Quare tc. Et sic patet prima
pars huius sermonis.

De p̄fecta principatiōe virginis glose consideratio.

SEcundo loco virginis glose p
fectā participationē videam'. qt di
cit. oīa mea tua sunt. q̄si dicat omnē
dignitatē excellentiā t nobilitatem
a te accepisti: quia oē datū optimū: t oē donū p
fectū. q. oīa tua sunt diuidēs singulis ad libi-
tū. vbi tres subiungam' conclusiones. vz. Pria
conclo est ista. Etsi deus miris modis alam vir-
ginis crearit: t corpus purissimū fecerit glari:
nō tamen miris modis corpus t alam virginis in
esse conseruauit. 3ª cōclo est ista. Tāe tc tale si-
gnū dignitatis in virgine ostēdit deus: vt salua re-
uerentia deitate maiestatis excellentius q̄ fe-
cerit in virgine facere potuerat vnigenitus fecit. 3ª cō-
clusio est ista. Et si deus cuncta que sūt maiestati
non derogant possit facere ad libitū: tamē nūq fe-
cit aut nunq faciet indiuiduū humanum sic ad
gloriā [illegible] virginē gloriosā tā miro mō dispositā.

De [illegible]ratione virginis conclusio prima.

Accipe primā conclusionē tc. ut. s. Pro
declaratione huius conclusionis est notā
dū q non solū deus res creat: sed etiā
perficit t conseruat. nullus.n. artifex sui operis
destructionē querit. Audi queso anima mea pul
cherrimū rerū conseruationis diuinū ordinē. Pri
mo nāq deus materiā creauit informē: postea
illā debitis perfecit formis lineamentis: mensu
ris: ceteris qualitatib' quidditatiuis t quali-
tatiuis: que ad perfectionē vniuscuiusq nō solū
speciei: sed et indiuidui pertinebant: t ad orna-
tū cuiuslibet rei. Ornauit nāq terrā terrenis:
aquaticis aquas: aerē volucribus: sideribus ce-
lū empireū angelis: t eos mira decorauit pul
chritudine t diuersitate: sicut stella a stella dif-
fert in claritate. alam vero humanā cū in creatiōe
sua fiat tanq tabula rasa in qua nihil est depi-
ctū: os vt illā perficiat virtutibus superinfusis.
Et ideo qui virtutes adeo nō hēt: veras nō hēt
virtutes: sed virtutū imagines: vt dicit Hieron.
barbatus contra iniquū Julianū. Et ideo deus Adē
virtutes quas inuenire nō poterat ex gratia dona-
uit. vt in maxime perfectionis signū nomina singu-
lis rebus Adā posuit: quas cōdiu conseruauit:
q̄diu sub obedientia stetit. sed cū in inobedien-
tiā cecidit: cōparatus est iumentis insipientib':
t similis factus est illis. Et ita gloriosus deus si
cut cunctas res fm suas naturas creauit: sic cō
seruauit t conseruat. Et vnaquaq res que nil
ter operat: sue conditionis obedientiā seruat.
Ecce terra nūq per continuas generatiōes t
corruptiones innumerabiliū rerū producere ces-
sat copiosam multitudinē. vt vermes: arbores: t
lapides: metalla tc. Et ipsa in eternū imobiliter
quiescit. In aqua similiter fiunt alteratiōes plu
rime: non tñ tot sicut in terra: sed plures q̄ fiūt
in aere. Quia .n. sufficit numerū existimare pisci
um qui trahuntur ex aqua. Ignis vero etsi pau-
cissima nutriat generabilia t corruptibilia. sicut sa
lemandras: forte alia quedā: tñ in spera sua mul
tas patitur alterationes: t noua generat. vt co
metas t similia. celi vero peregrinas impressio-
nes nō suscipiunt. non.n. alterari possunt nisi vi
su diuino. O deus meus quanta imutatione fe
lici spiritus angelici conseruandi erant atq no-
biles anime primi: si peccato nephando etiā in-
feriores brutis facta non essent. Et conseruauit
de facto qui brutales conditiones in se non ad
mittunt: sicut testatur propheta. Non dedit in-
quit cōmoueri pedes meos. Hoc sic notato q̄
miro modo virginem deus conseruauerit in es
se: ratione: auctoritate: t exemplo monstratur.

Ratione sic. Si deus cuncta que creauit
fm eorū naturas miro mō conseruauit: vt dictum
est i notabili: q miro mō virginē gloriosā: quā cū
tāta excellentia potētia t mirabile creauit: debuit
fm alam t corp' conseruare: pro tanto vt nihil ma
gis decuit. n. deū ut illā quā sibi in matrē elege
rat: filiali protectione seruaret. q̄re tc. Secūdo au-
ctoritate probat sic. Audi prophetam. [illegible]cauit ig
ne tabernaculū suū. i. ob plenitudinē scitatis ḋ
corauit: de' in medio ei' nō cōmouebit tanq. s.
columna firma i medio domus. Quattuor.n. āgulis
firmat ipsa alia domus. s. gaudio. dolore. spe. t ti
more. Deus aūt in medio sue domus. i. i medio
virginis in q. ix. mēsib' habitauit: sic eā firmauit
vt nunq inanit letata sit. Thob. 3. Nūq cū lu-
dentib' me miscui. t hoc virginis tēperantiā ma-
nifestat. Itē sic firmauit vt nūq vane contristata
sit. Prouer. xii. Nō contristabit iustū quicquid ei ac
ciderit. q multo magis matrē iustitie. t h virginis
iustitiā ostēdit. Itē sic eā firmauit vt nūq de se p̄
sumpserit. qa dixit. Ecce ancilla dñi. Luce p. et
hoc ostēdit virginis prudentiā. Itē sic eā firmauit
vt nunq vano timore trepidarit. Prouer. vl. c.
Fortitudo t decor indumētū ei'. t hoc ostēdit
virginis fortitudinē. Et nō solū virginē in quattuor
angulis cū quattuor virtutib' cardinalib' firmauit:
verum etiā ex trib' virtutib' theologicis totā circū
dedit. vnde rōnalē virtutē fide. cōcupiscibilē cha
ritate. t irascibilē ipsa spe roborauit. O igit q̄
felix Maria sic sanctificata. o q̄ beata sic virtutū
infusione firmata. Bñ igr dictū est. Deus in me-
dio e' non cōmouebit. Hiere. xxxi. c. Nouū faci
et dñs sup terrā: mulier circūdabit virū. Maria.
p. Quod in ea natū est de spū sancto est. q̄re tc.
Tertio h cōclo probat exēplo. Refert.n. barba
tus Hiero. in historia Joachim t Anne: q p an
nos. xx. Anna t Joachim vitā sanctissimā sine li
beris duxerūt. Cū aūt Joachim i encenijs Hie
rosolimā ascēdisset: Isacar pōtifex vidēs eū int
ciues suos cū oblatiōe astantē: illā cū suis mune
ribus spreuit: dicēs eū cū suis munerib' deo gra
tum nō esse: quē tanq indignū ple indicauerat
At ille pudore t rubore confusus ad pastores qui
cū pecorib' suis in pascuis erāt secessit. Nō enī
domū reuertē voluit: ne forte a contribulib' q hoc
a sacerdote audierāt in eodē opprobrio vocaret.
Cunq aliq̄diu ibi moraret die quadā eius solus
esset: imenso cū lumine affuit angelus: t ait. Noli
timere Joachim: āgelus dei sum: vt q̄dā nunciē
tibi. Ecce.n. vxor tua pariet tibi filiā: t vocabis
nomen ei' Mariā. hec enī erit vt voluisti ab in
fantia sua deo cōsecrata: t spū sancto replebit ex
vtero matris sue. Et imundū nō comedet neq
bibet inter prophanos forinsec': sed in tēplo dñi erit
cōuersatio ei'. Uouerunt.n. Joachim t Anna. si
deus eis sobolē daret: ea se ipsius seruitio man-
cipaturos. Et cū venerit plenitudo tēporis ipsa
filiū altissimi generabit saluatorē oium gentiū. Et
sic ab eo discessit āgelus. t apparēs Anne eadē
nūciauit. Itaq iuxta pceptū angelicū de locis
in quibus erant discedētes Hierosolimā ascēderūt
t ad portā aureā sibi obuiātes de mutua visione
letantes: t securi deo debitas gratias reddiderūt. Cō
cepit ergo Anna: t peperit filiā: t vocauit eam
Mariā. Et cū trium esset annorū eam ad tēplum
duxerūt: t seruitio dei mancipauerūt. t ita eā cum
alijs in tēplo nutriendā relinquētes ad domū redi
erunt. Et vt refert Jacob' filius Joseph in li. d
infantia saluatoris. virgo gloriosa illa in etate. iij.
annorū ita cōposito gressu ambulabat: t diserte lo
quebatur: t diuinis oronibus insistebat: vt in eta
te iuuenili auctoritatē senū obtineret. Sed hoc
fieri nō potuisset nisi ōipotens deus de qua cō
cipi t nasci debebat: filius eius virtute in seruitio
ei' conseruasset. q̄re tc. Et sic p ista conclusio.

De mirabili magnitudine virginis scda scda.

Accipe iam scdm. vz. Tale ac tantū
signū dignitatis ostēdit de' in virgine vt
salua reuerētia deitatis mai' nec excel
lenti' q̄ fecerit i virgine facere potuerat vnq fcē.
Pro declaratiōe h' cōclonis nondū ē q magnū
t puū sunt passiōes q̄titatis fm se. sed put sunt
in aliq̄ sunt termini p̄dicamēti relatiōis. Hinc ē
q vnū t idē p eodē tēpore dr magnū t puum
p cōparationes ad diuersa. Magna q̄ppe est po
tentia pape p respectū ad epos: minima vo per
respectū ad diuinā. Magne sūt diuitie gubernorū
sed minime p respectū ad diuitias venetorum.
Magna est ciuitas Bononie: sed minima p re-
spectū ad Romā. t sic de alijs. Et ut magnitu-
dinē virginis ostēdamus plura in seculo mag. dis
curramus. Magnū certe est orbis lune p respe
ctū ad quattuor elemēta: sed mai' celū mercurij.
Magnū est celū mercurij: sed mai' celū vene-
ris. t sic discurras vsq ad celū empireū. Descen
damus ad opa mag. dei in hoc mūdo iferiori. Ma
gnū q̄ppe fuit q signis multis t potētie violētie
in manu forti frequēter poplm hebreorū libera
uit. Magnū q. xl. ānis eūdē pplm solo manna
pauit. Magnū q mel eduxit de petra: t oleū d
saxo durissimo. Et sic de alijs magnis in veteri
factis testō. Sz in nouo qa nō sufficit lingua ra
tiōe singulorū: pauca tñ ad p̄ns colligam'. Ma
gnū certe fuit mortuos suscitare. cecos illuminare
demones effugare. de paucis panib' magnā tur
bā saciare. sup aquas siccis pedib' ambulare. t sic
de alijs. Hec qdē aīa cara magna p cōparationem
ad minora: sz minima ad maiora q̄ facta fuerūt
in virgine. Alti' ascendam'. Magnus q̄ppe est
vt cuilibet aie āgelū vnū bonū deputari. Ma
gnū q tantorū angelorū multitudinē ad nri ser
uitiū fecerit. Mirum.n. ad noctē cōsonans
in celis ferūt. Magnū q tanta sit hoc spūum
multitudo: t specifica differētia differāt ōmes:
vt qdam aiunt. uel plures sint in vna specie: vt a
lij dicūt. Magnū ē q lapides: ferrea illuminant
t sic de alijs. Hec quidē magna sūt p cōparatiōes
ad minora. minima vero p respectū ad ea que fa
cta sunt in virgine. Et hoc pbo rōe. auctoritate. t
exēplo. Rōe sic: Accipe p' mag. q̄ nūerauim'.

Et primo celū magnū certe qđ fecit. firmitatē
t veritatē sū adeo magnā vt in capacia fecit.
Corpus hō vgineū matrē formauit in quo ef
formabit tot' d'hō semē. vt cantat ecclia sancta
t imaculata vgo mater dñi t laudāb' referam
nescio q̄ qđ. celi capē d̄ portare: nō gremo
possibile. Magnā fecerat fore pposuit bobedi li-
berare. p̄bat sonc' ad filios inari rubos fabricat
bo. In vgine bo si vnā ppēm: tota terra humanā
salvatur per' diabolo aferrati vincto. Luce.
xi. Nāc fortiorē d' armatū custodit forū. Ma-
gnā fuit grauāc mal' vnitate pauci ad salvare pa
uō. sed mā' ell q̄ in vgine pare hominū t an
gelog fecit. Ma gnā fuit q̄ māia descendit de
celo. sed mag' q̄ de in vgine virg' tot' descen-
dit de celo. Et vt breuiter ois magna in creā
turis fcis cōprehendāt: nihil in eis tā magnificū
dicitur nec fore actu vgo glosa ois ecclesiast.
Ecce magnū mō magnū dicam. Illū in quem
genuit et pie ecclesiast' dicit' t ñō sacrāt: quas
pie ecclesiastica ecclesia efficaciā vgine sacrauit t
mirocarū dicit' ps. Mirabilis dñs psalmorum
ab ingressu t ad pōcēm. Qui cū in forma dei ēēt
nō rapinā arbitrat' ēēt esse se equalē deo: exinā
vit semetipm formā serui accipēs in simi
litudine' hominū facē' t habitu inuentus vt ho-
Beāt Augu. de vrbe dicit g nolit fieri de
inicio gl'ia vbi nō est formā serui intelligi natu
rā humanā. Nec dicam se de tra dicit g scriptu
rie nā vbiq̄ appellat' forma dei. P̄bo ḡ fuit
mortalitatē. qđ solus de olio ell immunis. t p
per sin formā serui. qđ ois pulchritudo in ea ē.
t ḡ sic possidēt fuit ēē christo sicut. qđ de celo
ell. forma. Quarto ppter sui explaratē. qđ est
eloquiū dei t explar. qđ habuit aliud ex explar
dicit. s. similitudinē. cuncta creata ēē sicut ym
Ut ecclesiastic liber. o magna t mirabilia o
pera t incōfusa benignitas. Se fac bi tibi de-
qđ erat bolis accepit: hoc qđ erat ds accepit bō
Jubat' fit fiat'. Exam' ēē ppe. Immortal' fit
mortal' possibilis' passe t egra'. vbi ipse ait. Da
ēē gl. Quāpes fuerat hoc: voluerit sub nubē
filii' sc bolis nāre vbi caput sul reclinet. O glo
ria recta ecclesia dei: generas delectas deū.
Quia vnā illa audaut pēcā: nō capē: vbia
nō sit: nō comprehendāt caligant oculi
stupescāt aures turbant' oēs timēt' secūd. Ipe
bnd. et ēēpbendāt mund' pugillo. manū? pura ēē
mo cuncta bona contra vocat' creat'. b vult. p̄bat
figul' fictil' creat' vasa ppe ēēt' vsum
hat' mundū? gignentū fictū gignat' bōi: hoc fi
cta nature possit. Dic de ola singula' bonitas
de nulla creatura alia dicam possimus. g ēē.

Sexto b' ḡ phal' sacre. Audi qđ. Eccl. xxxiii
de sc' virg' mat'. Et quasi stella matutina in medio
nebulē: t quasi luna plena in diebus suis lucet. Et
quasi sol refulgens ita ille nitebit in templo dei.
Et quasi iris effulgens in nubibus gloriē. Et
quasi flos rosarū in diebus vernis. Et quasi
lilia que sunt in ostio aquarū. Et quasi
thus ardens in igne t habens odorē. Et
quasi vas auri purissimū. Et quasi vitis
fructificans in germine. Et quasi oliua
pullulans in exceptione vbi mi
sericordia dei. Et quasi platanus exaltata
est iuxta aquā. in ego quasi mō storte
ex illis quasi cinnamomū. t aspalathus
t quasi myrra electa. t quasi galbanū
onix t stacte. t quasi vapor thimiame
in tabernaculo. Et quasi oliua
frondifera. t quasi cupressus
que in altū nubes tangebat. Et
quasi palma exaltata est. Et
quasi plantatio rosē in Jericho.
Et quasi oliua speciosa in campis.
Et quasi platanus exaltata
est. Et quasi aqueductus exiui
de paradiso. Et quasi Tigris
in diebus primorū. Et quasi
Eufrates plenus in diebus
frugū. Et quasi lux ita et
illa apparebit. Et quasi
lucerna ardens. Et quasi
arca testamēti que
circumdata est auro
purissimo. Et quasi
candelabrum testi
monii cum lucer
nis suis. Et quasi
lampas olei in
medio fumi
thimiamatis.
Et quasi
columna
virgule
fumi
aromatis
Et quasi
vas
auri
purissimū
Et quasi
vitis
fructificans
in germine
Et quasi
oliua
pullulans
in exceptione
vbi mi
sericordia
dei. Et
quasi
platanus
exaltata
est
iuxta
aquā.
in ego
quasi mō
storte
ex illis
quasi
cinnamomū.
t aspalathus
t quasi
myrra
electa.
t quasi
galbanū
onix
t stacte.
t quasi
vapor
thimiame
in tabernaculo.
Et quasi
oliua
frondifera.
t quasi
cupressus
que in altū
nubes
tangebat.
Et quasi
palma
exaltata
est.
Et
quasi
plantatio
rosē
in
Jericho.
Et
quasi
oliua
speciosa
in
campis.
Et
quasi
platanus
exaltata
est.
Et
quasi
aqueductus
exiui
de
paradiso.
Et
quasi
Tigris
in
diebus
primorū.
Et
quasi
Eufrates
plenus
in
diebus
frugū.
Et
quasi
lux
ita
et
illa
apparebit.
Et
quasi
lucerna
ardens.
Et
quasi
arca
testamēti
que
circumdata
est
auro
purissimo.
Et
quasi
candelabrum
testi
monii
cum
lucer
nis
suis.
Et
quasi
lampas
olei
in
medio
fumi
thimiamatis.
Et
quasi
columna
virgule
fumi
aromatis

Ecclesiastici xxiiii. Ego quasi vitis fructificauit
suauitatem odoris. Et flores mei fructus honoris
et honestatis. Ego mater pulchre dilectionis. et
timoris. et agnitionis. et sanctē spei. in me omnis
gra viē et veritatis. In me omnis spes vitē et virtutis.
Transite ad me oēs q̄ concupiscitis me. et a
generationibus meis adimplemini. Spiritus enim
meus dulcis. et hereditas mea mel. et memoriale
meum in memoria seculorum. Qui edunt me adhuc
esurient. et qui bibunt me adhuc sitient. Qui audit
me non confundetur. et qui operantur in me non
peccabunt. Qui elucidant me vitam eternam habebunt.
Hec omnia liber vite. et testamentum altissimi.
Ego mater pulchre dilectionis. et timoris. et agnitionis.
et sanctē spei. in me omnis gra viē et veritatis.
In me omnis spes vitē et virtutis. Transite ad me
oēs q̄ concupiscitis me. et a generationibus meis
adimplemini. Spiritus enim meus dulcis. et hereditas
mea mel. et memoriale meum in memoria seculorum.
Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibunt me
adhuc sitient. Qui audit me non confundetur. et
qui operantur in me non peccabunt. Qui elucidant
me vitam eternam habebunt. Hec omnia liber vite.
et testamentum altissimi.

ratcisus cruciens

e demonialis illa fuerat mulier. Luc. vi. Videbat deu bodie vilentissimu bilasse sagitarius obtinent in demonia eo cernim". Qui n. adeo erratus est vt de defectu vitiositatis per superbiā contingere exceptione culpe mortalis a diabolo opinatus sit. Ioh. viii. Qui facit peccatū seruus est peccati. e pa. Iniquitates mee super gressę sunt caput meū sicut onus graue grauate sunt super me. Et ne in opprobriū mihi fiat. omē gratie per continuā collatione: gratuite sunt super me. Et ne in me opprobrium fiat. Cui nil vtile per gram facere ut possit ille statua. pa. Infirmus sum in longa. gloriabor ne ille infirmitas. Qui si peccatum gra sic per eos excitet crudelis fugato qui mutā surdā ani

mā possiderat: libertas prima' atq; sanitas hec est. In te pe. Vers illa bos aduersū me inualuit animā meā. Deus ergo tu remissio spiritalē peccatū mei. Et ergo Jesus per gram cuciens demoniū: e illud erat mutū quantū ad affectionē: sed g gra e affectionē eū excitas est demonio exutus e mu tus. Ibi hec eos deū qui illā a manib' diaboli liberauit. In quib' sacratissimis vbis de scā affectione tres mote soliti facimus videlicet vt sit. Sicē ac salutifere affectionis ne cās obligatiōs. Sicē ac salutifere affectionis ꝛ gruā conditionē. Sicē ac salutifere affectionis optimā fructificatiōs.

De necessitate confessionis videratio prīa.

Uaeprimo loco sancte ac salutifere cō
a fessionis nec cām obligationē videam⁹, vbi tres conclones mote ut capo fau ant⁹. vi. ꝓma ꝑ est illa. Sicut carnis sanitas recuperari n̄ potuit medico vulnus denudante: ale sanitas recuperari n̄ pōt: nisi spiritali medico vulnus ostendat. ij⁹ ꝑ est illa. Licet spiritales medici aut in nō oculi equalē medendi possint. 3ª ꝑ est illa. Licet nō oēs medere possint: nō ad infirmos vocant: sola videlicet cumenta: e que prīt adhibeant medicamenta.

Quō affessio ons sit ō necitate salutis ꝑ⁹.

Cuipe prīmā conclonem tē. ut. s. Auli
a Boetiū. Si operā inquit medicū ut ce pectatoꝛ ut vulnus detegas. Circa istā conclonē tres inquirant⁹ huius ꝛ equitib⁹ vel ad⁹ partis huius patebit conclonis. ꝑ⁹ vel est. Quid est confessio. 2⁹ an confessio ad peccā delictoꝝ sit de necitate salutis. 3ª an affessio sit de iure diuino ꝛ naturali. Quantū ad ꝓmū videndū hic multa multa desiderentur. ad probā dicta Petri de tarantasio in scriptis suis super sententias. di. xvii. colligamus: vbi ait. Confessio est oris affessio. manifestatio: per quā mens latens apperit ipse venie. Tria. n. hic dicit vt ꝓ. Propterea nō g triplex est scꝛa. l. scꝛa interior cordis deus scꝛa exterius coꝝ dei vicarior ꝛ totus celestis coꝝ iudex secularis. In quoꝝ duoꝝ ultimoꝝ potest fieri affessio. In scꝛa interiori cordis deus tunc cōfitemur peccā: vel vera vitam pñtem atq; peccatoꝝ inhonestā ad mentē reducendo ꝛ solo cō de tachymadri duo sunt arcenia offensionibus clamant peccaui. vōc mihi ere mei. vico mea culpa tē hec est vnus modus cōfitendi peccā. Si profecto in hac confessione penit latens nō apperat. qm deo si apperta erat: cui nuda ꝛ appta sunt ota antequ fiant. xxxix. di. e. crubescat autē si ne. vbi dicit de malefactis quidē loquimur. Secretoꝝ aūt cognitor ꝛ iudex est deus. ibi glo. ex Bmon⁹ ps. q ecclā nō iudicat de occultis. In scꝛa ecclesiastica. l. coꝝ iudice secularis: et si affectio sit pcipiēs sed nō hec venia: imo quilibet crimio suum mutet sed facinus manifestat. In tertia scꝛa cōfessionis que. l. hic coꝝ dei vicario affectio peccatoꝝ coram. l. hic ope venie. Nisi. n. venia precesserit" pfecto confiteret. Unde Jhūs ꝛ Eneas. cōfessio nequit sanat. confessio iustificat. cōfessio pec

ccatū donat. ois spes in affessione est" ie. in affessione loc⁹ misericordie est. Bille. Et sic. Uina in gr cordia tui reuela. prauus cogitatōes tuas illico manifesta. peccā tuū pānā esto cura. crimen ie excēdo amplat. hec ille. Audi e Greg. in pastorali. Ulcera ingt clausa plus cruciāt. nō cuꝛ patredo q interi⁹ ꝛ ꝛuet elicit ad salutē dolor a peccā hec ille. Et sic ps vitas ꝑ⁹. Ostū ad Fas ꝛetate dico g est doctoꝛ vari⁹ vocāti modus. Quidā. n. dicūt g peccatoꝛ affessio nō est necessaria quo ad deletōem maculę. qa illa in veritate deleā. Et hec ꝓpie est opinio Pagolini secretarii doctoris. Et dicit g si q auctoꝛ inueniatur q peccata sine affessione ꝛ satisfactōe dicāt deleri n̄ posse illas dicit intelligi debē de confessione interioꝛi q est recognitio peccatoꝝ vel ꝓpositum affendi: vel gra q sic dō disponit vt doleat de peccatis ꝛ velit affteri si loc⁹ ꝛ tēpus affaciat. Et idē dicit intelligi debē de satisfactōe interioꝛi. q est dolor interior ꝛ amaritudo q̄ amalē. O pe. di. iii. satisfactio. r. e. ꝛ si aplus. ꝛ de pe. di. i. q. bis hbis. Etsi ab eo quererē. Si g peccatus in sola veritate dimittit q̄re peccat dō mortale si nō confiteat ꝛ nō satisfaciat: Dicebat ipse g hoc ū erat ꝓpter peccati deletionē. qa illud ideo erat in veritate dimissū. q hoc ō fiebat vt quedā debilitas ꝛ infirmitas ꝛ recēda dem̄ostraret. l. de pe. di. iii. pro ductioꝝ. ꝛ ut satisfactio quedā fieret ecclie que offensa erat. Si dō Pagolin" carissimi mei sim pliciter intelligat veritatē sufficere ad maculę ō letionē cū tali ꝓpposito. nec illud ipse cū facilius aderit. de facto peipere nō possū quomō in tali pānā deleat. q̄n aut talis vere aut ficte cōfiteri ꝓponit. Si ꝛo apparet g macula nō deleat: nisi dō facultas adsit: adimpleat. ꝓpositū. Est. n. ita li. ꝓpositio quedā latens additio. l. dūe sue male ꝛ rentie te offendisse. ꝛ ꝓpono ꝑ posse ꝓ ad peccatero te nō offendē. ꝛ certe abstebor ꝛ satisfaciā. l. dum aderit modicas. ꝓpono g. ꝑ nisa nō seruat⁹ q̄ iure petit tibi relaxari os. Si aūt ficte ꝓponat apparet g iam nō est alicui⁹ macule detestō. Propterea est alia opinio. l. g ad verā ale sanitatē requiritur. Contrito. cōfessio. ꝛ satisfactio. de pe. di. ꝑ⁹. pfecta pnia. vbi dī. Perfecta pnia cogit peccā odia libēter sufferre. Et infra. In corde ei⁹ cōtritio. in ore affessio. in ope tota bālitas ꝛ satisfactio. hoc est fructuosa pnia. Bibi. Et sic ꝛ ba Joānis os aurei. ꝓpo cui⁹ opinionis declaratiōe nō g sicut deū tripli offendim⁹. l. delecta tōe cogitatōis. ipudicia locutōis. ꝛ superbia operis sic cōtritio os g triplr deo reconciliemur. q oīs res p affectiōg cās oriꝝ p eadē dissolui. ex de re. iii. c. olim res. Sicut g ala deū p delectatiōes cogitatōis offendit sic delectatiōes in amaritudine contras. ꝛ dē penitia. Et sic ipudicitia locutōis peccatū sic illi ipudicā ꝛ verā ipudicā locutōis contras. l. silētio ore ꝛ te male fecisse. ꝛ dē affessio. Ires sic superbia opis a deo declinatiō sic illi sapiā in verā bālitatē contras. ꝛ dē satisfactio. Et ꝑ ꝓfecta pnia est vt dic textus. Audi barbarā. Pietro. exponēs ꝛba Amos. posse. e. l. cōmittit. Exercebit regi damasci ꝛ domus tribus⁹ scelerib⁹ eorum. ꝛ tag quartū nō ouertā. ꝓpter quod ingt scelef est cogitatōibus quoꝝlis. Bēn ac gemisse cogitatōibus quoꝝlis. Terrā q̄ mente decreueris opꝛ ꝓficisc ꝑ ꝓpheticē. Quantum tag q̄ nō cōuertet eū vias: est post penit nō agē pnias. Tria. n. ꝓdicta scelera gest de⁹: ꝛ quarta penā⁹ abhorret. Et sic ista opinio valet q̄ ad deletionē peccati requiratur ecā affessio dū facultas adest. Et dicit g ꝛ q auctoꝛ sonare videat⁹ g peccata sola cōtritōe deleant: dicit debē intelligi ois cōfessionē articul⁹ ecclesiastic excludi vt si ga vere cōteraī: ꝛ fracnīte mente cōfiteri nō pōt. ille ad salutē sufficit ei mera cōtritio. Ut te alie opiniōes sunt: ois ille vane sunt ꝓpicales. Illas. n. ꝓpetime Goffred" eximi⁹ decretoꝝ doctoꝛ in sima sua. titulo de pnia ꝛ re. ponit. vade ibi si placet. Ego aūt dico sic. q̄ ad peccati deletionē aliqd occurrit vt cā effectiua. aliqd vero formalis. aliquid vt dispōnis ad cām formalē. Occurrens vt cā effectiua est ipse de⁹. Et sic intelligit Aug. de cōf. di. iii. c. nemo. vbi dī. Nemo tollit peccata mīdi nisi solus xp̄s. q est agn⁹ tollens pcā mūdi. Bille. Occurrens vt cā formalis est ipsa diuina gra. de cōf. di. iii. c. gra. Gra igt que g xp̄m dat: nō solū remissionē peccatoꝝ fac sed etiā vt ler ipleat. vt nā liberet: nec peccatū dictat. Facit. Dolis etiā gre vat fidē q etiā nō penitā. nō merēn a deo medie vt oīs petēn et alia cōcedat. Nā fides nō est liberi arbitrij sed donū dei. Bibi. Et sunt ꝛba Aug. de libero arbitrio. Qō dī ꝓpio capū facit ad ꝓpositū. Occurrēs aūt vt dispōnis ad cām ex q̄libet macule deletio est ha cōtrito. In nullo. n. e gre infusio ꝛ culpe remissio nisi ha ibi fuerit ntrito pa. Cor cōtritū ꝛ bālitatē. l. satisfactōe deus nō despicies. Ultra aūt cōtrito nō est dolor de peccatis vt sic. sed ha cōtritio est fm theologos. vt ps in. iii. di. xvi. dolor quidā voluntarie assumpt⁹ p peccatis cū ꝓpositō cōfitendi ꝛ satisfaciendi: cū ꝑple dō facultas nō adest. sed in facto cū facultas adest. di. viii. Nō satis ingt est hō velle: sed etiā hō facere. l. nō sufficit voluntas dō adest facultas. Et glo. sup illud ad Ro. iii. Et etiā q operatur merces nō imputat⁹ fm gram: sed fm debitum: sic ait. Et q hō facultatē nō sufficit sola voluntas. Item audi qd dicat Petr⁹ de tarantasio in. iii. di. xvii. Passio ingt xp̄i olim peccatoꝝ. l. originalis. ve malis. ꝛ mortalia remedia est. Illi aūt passio xp̄i vn facti⁹ est. quo sic vt nō possimus a peccatis hic actualibus originalibus ecclie sacrīs sanatium facto vel in ꝓposito. In facto cū opportunitas suscipiendi est. In ꝓposito cū articul⁹ necessitatis sacrīm excludit: nō ntē ꝓpter religionē hec ille. Et cōformat audi Aug. sup ps. Quis in quo de⁹ coꝛ quaritur. coꝛ inspicitur. in lectio est. in dict⁹ approbatur. in tot⁹ coronatur. sufficit vt offeras voluntatē. Sed cū posse esse cōtrit⁹ ad salutē. Cū ita nō posse esse credo ad salutē

[illegible]

De [illegible] vere confessionis consideratio sa.

Secundo loco

Sacre confessionis congruam [illegible] videamus, vbi tres conclusiones subiungam. Prima conclusio est ista. Omnis bona sacramentalis confessio plures circumstantias et conditiones habere debet et retinere. 1a conclusio est ista. Cum animus est in dubio an sit bene confessus debet confessionem preterita iterare et integre peccata pristina confiteri. 3a conclusio est ista. Licet humilitas sit maxima virtus: non ea tamen de causa quempiam licet dicere mala que non fecit.

De confessione modificata. i. que requiruntur ad hoc vt confessio bona sit concessio prima.

Accipe primam conclusionem. vi. Omnis bona sacramentalis confessio plures circumstantias et conditiones habere debet et retinere. Ad cuius declarationem tres inquiramus. Primo quid est si tenentur confiteri circumstantias peccatorum. 2o quid sunt circumstantie peccatorum. 3o si per obliuionem illas dimisimus an teneamur postea illas confiteri. Quantum ad primum dico secundum beatum Thomam in iiii. di. xvi. quod non sunt de necessitate confitende: nisi ille circumstantie que ad aliquod genus peccati mortalis trahunt. quoniam venialia non sunt de necessitate confessionis: sed tamen mortalia. Tamen alias circumstantias confiteri perfectionis est: sicut et confiteri venialia perfectionis est et non necessitatis. Sed hic oritur vnum dubium. Petrus non habet peccatum mortale: sed tamen veniale: quia sine eis viuere non possumus. Ad istam autem est ecclesie semel in anno confiteri. Ad declarationem est in c. omnis de pe. et re. quod debet hic facere. Petrus si non confitetur peccat mortaliter: et non habet quia confiteatur de mortalibus. ad venialia autem confitenda non tenetur vt dicis. quid igitur agendum? Dic diuersas est modus respondendi. quidam dicendum putant quod per decretum ecclesie non pretermittendum: Petrus tamen peccata venialia confiteri. Alii autem dicunt quod ad preceptum ecclesie seruandum sufficit quod sacerdoti se representet: et se immunem a peccato mortali ostendat. preceptum enim illud non obligat: nisi quibus quid confiteatur. vnde si alicui ex gratia spiritus sancti concedatur quod non mortaliter peccet: non tenetur ad illud preceptum. Ego autem dico sic saluo iudicio melioris quod necessitas est duplex: scilicet absolutionis et ex suppositione. Ista est vna communis distinctio apud omnes intelligentes. Secundum necessitatem absolutionis tenetur homo facere ea sine quibus non est saluus. Et sic tenetur Petrus ad venialium confessionem: quia venialibus non est taxata pena: sed mortalibus tamen nisi hoc faceret in contemptum. quia contemptus Petri incurreret mortem. Necessitas ex suppositione est respectu alicuius finis. sicut dicimus aliquid esse necessarium sine quo finem intentum consequi non valemus. Et quia venialia spectant gloriam eternam consequendam. ideo hac necessitate sicut tenetur de peccatis venialibus conteri si saluari debet: sic etiam non aliud quod confiteatur preter venialia peccata: venialia confiteatur. Tene quod placet quod tenetur. Et sic patet prima conclusio. Quantum ad secundum dico quod propulchre Aug. istas circumstantias ponit de pe. di. v. c. i. Tamen alii catholici tractatores aliqua superaddentes clarius quid ad veram confessionem oporteat ostendunt. Propterea alia mea vt tibi vtilem tradam disciplinam singula colligens. xiiii. tibi noto conditiones. vi. Primo conditio de amaritudinis. 2a de discretionis. 3a de festinationis. Quarta de frequentationis. Quinta de accusationis. Sexta de veritatis. Septima de voluntatis. Octaua de indiuisionis. Nona de conditionis. Decima de loci. Undecima de temporis. Duodecima de perseuerantie. Decimatertia de purgationis. Et decimaquarta de oblationis. Iste sunt clariores et vtiliores circumstantie. Accipe primam. Prima inquit circumstantia de amaritudinis. Audi Hiere. xxxi. Statue inquit tibi speluncas. i. peccatorum tuorum. i. pone ante oculos mentis tue peccatorum multitudinem tenebrosam. In speluncis enim morantur latrunculi et in mente peccata animam dampnantia. Statue igitur tibi speluncam pone tibi amaritudines dirige cor tuum in viam rectam. hec ille. Audi Aug. de pe. di. i. quem penitet. Quem penitet inquit: omnino penitet. i. integra iter. Et dolorem lachrymis ostendat. repetet vitam suam deo per sacerdotem. Preueniat iudicium dei per confessionem etc. hec ibi. De tribus autem maxime dolendum est: vt exponit glo. de pe. di. v. c. consideret. Primo dolendum. Primo de malis commissis. Secundo de bonis amissis. 3o de malo exemplo.

Primo inquit dolet infelix peccator de malis commissis. Audi propheta. Fuerunt inquit mihi lachryme mee panes die ac nocte. Audi Augu. de pe. di. v. c. i. Primo dolendum. Dolendum inquit est et dolore purgandum est: non solum quia peccauit: sed quia se virtute priuauit. non licet se speret consecuturum veniam: dolere tamen potest quia non promeruit vnde remunerari confidat etc. Secundo doleat de bonis amissis. Audi Aug. ibidem. Defleat inquit et quoniam offendens in vno factus est omnium reus. Ingratus enim extitit qui plenus virtutibus deum non omnino timuit. In hoc enim quisque peccator sit culpabilior: quia est deo acceptior. In hoc enim Adam plus peccauit: quia omni bono habundauit. Et alio modo offendens in vno reus est omnium: quia omnis virtus detrimentum patitur in vno vitio etc. In quibus verbis secundum glo. ibidem Augu. exponit quomodo intelligatur auctoritas illa. qui in vno offendit etc. Primus sensus est qui in vno offendit factus est omnium reus: quo ad vitam eternam. ita enim pro illo damnabitur: sicut si esset omnibus inuolutus. Secundus sensus est qui in vno offendit etc. i. per vnum peccatum mortale mortificat in se omnes virtutes. Tertius sensus est. Qui in vno offendit. i. peccatorum vel in vno. i. in charitate factus est omnium reus. i. ingratus omnium bonorum acceptorum. Das duas expositiones inuit hic. hec omnia dicit glo. Et eadem glo. super verbo isto. In hoc enim quisque etc. dicit quod hic est argumentum quod perfectus in eodem genere delicti plus peccat quam imperfectus. hoc tamen attendendum est secundum contemptum. xxxii. q. i. cum renunciat hec glo. Tertio dolendum est de malo exemplo. Audi Aug. ibidem. Aliaduertere inquit etiam omnes: aliaduertendo deflere alias primi quam fornicator deo erripuit et ereptam in malo confirmauit. etiam quod exemplum extitit mali in operatione sui criminis: cui magis profuisset cum conuersione et pace post. De tristitia doleat quasi bonis peccando inutilis: et de leticia quam eis non exhibuit etc. hec ille. Dis igitur tribus consideratis intrinsece dolendum summe est: et cum propheta dicendum. Miserere mei deus etc. Quoniam vt dicit Aug. vbi supra. prius est credere vt recepta gratia dei quam in eo destruit omnia mala priora: etiam remuneret bona. vt cum destruit quod suum non inuenerit: amet et diligat bonum quod etiam in peccante plantauit. hec ille. Et sic patet prima conditio. Secunda conditio dicitur discretionis. Plura enim requirit discreta confessio. Primo enim requirit discretum confessorem. de pe. di. i. quem penitet. vt supra.

Secundo vt alienum peccatum taceat si aliter facere possit. hoc pro tanto dico: quia si quis peccasset cum sorore vel matre etc. oportet illas nominari. Inde glo. super illud. Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam domino. dicit peccata mea non aliena. Et Petrus de tarantasio dicit in. iiii. di. xxi. quod hoc intelligitur quando periculum imminet: aut alias peccata propria specificari possent quam aliena specificando. Tertio requiritur ut fiat sine superbia vel hypocrisi. Audi pulcherrimum. Ps. de pe. di. i. et ponit immediate post. c. quem penitet. Dicit enim sic. Ps. ille. Taciturnitas peccati ex superbia nascitur cordis. ideo enim peccatum suum quisque celare desiderat: ne iniquitas sua aliis manifesta fiat. ne talis reputetur apud boles foris: qualem se iam dudum exhibuit diuino conspectui. s. quem latere non potest. Quod ex fonte superbie nasci nulli dubium est. Spes etenim superbie est se velle iustum videri quod peccator est: atque hypocrita conuincitur quod ad imitationem parentum primorum: vel tergiuersatione verborum. i. friuola excusatione peccata sua leuigare. i. leuia ostendere contendit. vel sicut Cayn peccatum suum reticendo. i. negando penitus supprimere querit. Ubi autem superbia regnat vel hypocrisis: humilitas locum habere non valet. Sine humilitate alicui veniam sperare non licet. Non ergo vbi taciturnitas est confessionis: venia speranda est criminis. hec ibi. Idem patet eodem. c. quem penitet. et. c. quamuis etc. Quarto requiritur verecundia. de pe. di. quem penitet. vbi dicitur parum ante medium capituli. Laboret enim mens patiendo erubescentiam. Et quoniam verecundia magna est pena: quia erubescit pro xpo sit dignus misericordie. s. vt non puniatur eternaliter. vnde patet quod quanto pluribus confitebitur in spe venie turpitudinem criminis: tanto facilius consequitur gratiam remissionis. hec ibi. Sed beatus Tho. in. iiii. di. xix. Et communiter omnes decretiste mouent super predicto verbo laboret hanc difficultatem. Utrum sacerdos possit absoluere eum cum qua peccauit. et fuit dicendum de omnibus cum quibus est particeps in crimine. Et breuiter omnes vnanimiter dicunt quod non debet eam absoluere. quia tollitur ei erubescentia que est magna pars penitentie vt dictum est. Unde debet eam ad aliud sacerdotem mittere: et hoc honestius est. Et hoc ostendit per optime Hugolinus super c. omnes quos. xxx. q. i. et fuit ad hoc c. placuit. quo audi quid dicat dictum c. omnes. Omnes inquit quos in penitentia suscipimus: ita nostri spiritualis sunt filii: vt quos in nobis suscipientibus: vel sub trine mersionis vocabulo mergentibus: vnde sacri baptismatis regnauit. Siluester quoque admonet vnumquemque sacerdotem: vt nullus eum fornicationis ad suam penitentem accedat. quia scriptum est. Omnes quos in penitentia accipimus ita nostri filii sunt vt baptismate suscepti. Quapropter si quis hoc scelus perpetrauerit: non solum dignitatis honorem amittat: verum etiam vsque ad exitum vite iugi penitentie se subdat. hec ille. Et c. sequenti dicitur. Si quis sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit: sciat se graue adulterium commisisse etc. hec ibi. Si tamen illam absoluerit: soluta est dicit beatus Tho. vt supra. Et hec sufficiant pro secunda conditione confessionis. Tertia conditio dicitur festinationis. Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dominum: et ne differas de die in diem. subito enim venit propter veniet ira illius: et ipse tempore vindicte disperdet etc. Et ratio secundum Greg. est. quia peccatum quod per penitentiam non deletur mox in aliud trahit. Et ideo quanto citius possibile est exoneretur. Non tamen secundum glo. de pe. di. v. c. i. quod qui peccat statim cum potest penitentiam faciat et confiteatur. et hoc cum peccatum manifestum est. de pe. di. iii. c. ille rex. vbi dicitur. ille rex. s. Dauid tantus ac potens: nec exiguo quidem momento manere penes se delicti passus est conscientiam. i. remorsum conscientie de peccato: sed prematura. i. tempestiua confessione atque immenso dolore reddit peccatum suum domino. s. dicendo. Peccaui. Et infra. Maturitas itaque venie profundam regis fuisse penitentiam declarauit: que tanti erroris offensam traduxit. i. deleuit. hec ibi. Et sunt verba Ambrosii. Si autem peccatum sit occultum et conteritur: non credo cum peccare si differat oris confessionem vsque ad penitentie tempus deputatum. hec glo. Tamen saluberrimum est cito confiteri. quare etc. Quarta conditio dicitur frequentationis. quod duobus modis potest intelligi. Primo vt sit frequens. i. sicut frequenter in peccatum incidimus: ita per penitentiam resurgamus. de pe. di. iii. septies. Septies inquit in die cadit iustus et resurgit. Si cadit quomodo iustus: si iustus quomodo cadit: Sed iusti vocabulum non amittit quia per penitentiam semper resurgit. Et non solum septies: sed etiam septuagesies septies delinquenti si conuertatur ad penitentiam peccata donantur hec ibi. Cui enim minus dimittitur minus diligit. hec ibi. Aliud audi. c. eadem di. adhuc instant. vbi sic dicitur. Adhuc instant perfidi: quoniam sapiunt plusquam oporteat. non sobrii: sed excedentes mensuram. s. sapiendi datam ab apostolo ad Ro. xii. c. Non plus sapere quam oporteat sapere. dicunt enim etiam semel peccantibus post baptismum valeat penitentia: non tamen sepe vel semper peccantibus proderit iterata. Alioquin remissio. s. peccati ad

Ubi circa finē capituli dicit. Vt q̄ ex necessitate [illegible] absolui [illegible] ta facit [illegible] ut [illegible] vt dicit glo. vt [illegible] vt ibi agere. [illegible] Et allat [illegible] de clerico venatore. vbi [illegible] aut aucu ad [illegible] Si quis eop in hac volu- [illegible] cum trib⁹ mē- [illegible] ab oi [illegible] Oib⁹ fius [illegible] negociationes cup [illegible] aut falcones interdicimus. [illegible] peccatop sta [illegible] q.i.c. q [illegible] quar tē.

Decima [illegible] de pe. di. v.c. vbi p⁹ [illegible] Locus facit [illegible] penitendi vel minori supplicio [illegible] pena. hec ibi.

Undecima [illegible] de pe. di. v.c. post [illegible] hec ibi de pe. [illegible] Duodecima [illegible] post illud de [illegible] hec ibi [illegible] Decima- tertia [illegible] de pe. di. v.c. [illegible] post [illegible] Et quanta inquit [illegible] Quartadecima de [illegible] peccatori [illegible] oia [illegible] vt oia [illegible] pro recipiēda vita [illegible] corpus morte. Et [illegible] vt dicit. [illegible] Denique [illegible] Et pa- [illegible] post. Deniq [illegible] hec quod [illegible] In illud [illegible] Nec [illegible] quod [illegible] habuerat [illegible] larga [illegible] Marci. [illegible] Qui igit [illegible] oblatione pro [illegible]

offerat mensē. hec oia ponunt ad lras. de pe. di. v.c. [illegible] circa finē capli. q̄ tē. Tu igit aia mea de [illegible] nec [illegible] hec tanta al legationes [illegible] si placu erit poteris allegare loca decretop assignata et tē ita fructuosē accipē. Hec plura posui vt aliq̄ in materia valeant. [illegible] ad plura satisfacē. Et ita h volo tibi sufficiant p̄ p̄ti conclone. Quantū ad tertiā p̄n. dic glo. [illegible] de pe. di. v. q̄ nō nisi essent tales circum stantie que in aliquod genus peccati inducerent vt dictū est in prima p̄ate. quare tē.

In quibus casibus reiteranda ē ɔfessio 2ª p̄s.

Ecipe fam conclonē. vz. Cū anim⁹ est in dubio an sit bn̄ ɔfessus [illegible] bō a confessionē iterare et integre peccā [illegible] na cōfiteri. Ad declarationē h⁹ conclonis tres quirant⁹ p̄tates. p⁹ p̄n. ē. In quib⁹ casib⁹ te- neat quis ɔfessionē iterare. 2⁹ p̄n. an recidiuā- neat quis [illegible] peccā confiteri. 3⁹ p̄n. Que do tenemur [illegible] peccā confiteri. Quantū voluntas est cadē plurics cōfitendo. Quantū ad primū dico q̄ in quattuor casib⁹ p̄z cōiter le quentes ɔfessio reiteranda ē. Prim⁹ est vbi de fectus [illegible] Scd̄s vbi defect⁹ [illegible] Terti⁹ casus vbi eēt defect⁹ taciturnitatis. Quart⁹ v- bi eēt defect⁹ satisfactionis. Primo inq̄ tenet reiterari ɔfessio vbi defect⁹ [illegible] de pe. di. i. quē penitet. Qui vult ɔfiteri inge peccā vt inue mat [illegible] sacerdotē [illegible] sciente ligare et solue. Et [illegible] Alexandrū de ales in. iiij. Scire solue ē [illegible] requirant ad absolutionē a peccē et ligar [illegible] copetenti. Est n. multū sacerdotib⁹ [illegible] [illegible] ignorantia. Ubi [illegible] [illegible] copetentē. Sed de [illegible] dictū est. [illegible] Greg. [illegible] pastora [illegible] Nulla [illegible] intenta meditatione discat. Ab [illegible] meritate officiū docendi [illegible] qui ipsi i [illegible] citate vsq ad labia [illegible] tē. Qui igit [illegible] rantē habuit sacerdotē confiteat denuo [illegible] peccā. [illegible] cecū ducat ambo i fo- ueā cadunt. Mat. xv. c. Secund⁹ casus ē de fect⁹ [illegible] autem soluendi ɔfessiones [illegible] si ignoranter ɔfessus ē. sacerdos tn̄ grauiter peccat: vt dictū est. [illegible] con- clone [illegible] fine partis h⁹ [illegible] Terti⁹ casus est defectus taciturnitatis: vt qn̄ confitens sci- ter peccā mortale tacet vt dimidiat: tunc nō va let confessio. de pe. di. i. c. quē penitet. circa fin. capli. Et pro hoc facit [illegible] taciturnitas allegata in conclone precedenti in secunda conditione cōfe sionis. Quartus casus est defectus satisfacti- onis: vt qn̄ priam iniunctā nō satisfecit: aut obli- tus est illā. Si tn̄ [illegible] et [illegible] vellet et op poneret [illegible] confessionē reiterare: [illegible] sacer dos de iniuncta pnia recordaret ii reiteraretur cōfessio. [illegible] simlibus casibus exceptis po no tamē regulam generalem q̄ si peccator con fessionem diligenti cura quesiuit idoneus et pec catum ipse quantum in se fuit oia peccata com

[illegible] debita cōfessum fuit tn̄ ɔfessa fuerit de ɔfessione mors [illegible] trepidans vbi si erat timor [illegible] ɔfessionē illā si tenet reiterare. qn̄ ɔfessio bona est et scā. Hec vult [illegible] capitulū [illegible] sarā de pe. di. i. [illegible] Et aliq̄ [illegible] que tē. Et sic p⁹ p⁹ p̄tas. Quātū ad p̄as dico sm̄ beatū Tho. in. iiii. di. xvii. q̄ h dubitatio pōt intelli gi directe et indirecte. Ubi dicit q̄ directe loq̄ndo nec in gnali nec in spāli tenet residuā p̄ma pec cata ɔfessa iterū ɔfiteri. Si indirecte tanq̄ illud sine quo debet⁹ satisfactionis modus sciri nō pōt: tenet residuās dimissa peccā [illegible] sufficiat vt sci atur q̄ satisfactio [illegible] notificaē. vel si la [illegible] carnis et aliq̄ occasiōe frequēter passus ē illa occasio p̄ satisfactionē [illegible] et h aliis pctis. In gnali tn̄ quisq̄ ad aliq̄ [illegible] descēde sm̄ qd̄ ɔfitens viderit opportunū. Nō pōt. n. in his certa mēsura p̄figi. Hec de intentiōe beati Tho. vt ē. Quātū ad tertiā p̄tatē dico q̄ cōe quē amotiōē gratiam dei et pene diminutiōes. de qua [illegible] pe. di. quē penitet. vide ā ɔclusione precedenti in quarta cōditione. circa finē. dic tertium ibidem allegatum. Et hec sufficiāt pro prīa ɔclusione.

Q nō [illegible] cā mentiri ɔclo tertia.

Ecipe tertiā ɔclonem. vz. Licet humi- a litas sit magna p̄tus nō ca tn̄ de cā lic quēpiā dicē mala q̄ nō fecit. Ad [illegible] lara tionē h⁹ tres ingram⁹ p̄tates. Pria p̄tas est. An qs peccet dicēdo se fecisse pctū qd̄ nō fecit humilitatis cā. Scda p̄tas est. Quid faciēdū est qn̄ dubitat vel ignorat an fecerint hoc pcīm [illegible] illud. Tertia p̄tas ē. An teneantur peccā sacer doti alio mō [illegible] ɔfessionē nota ɔfiteri. Quātū ad primā dico sm̄ dnm̄ Tho. et Petrū de tarātasio in. iiii. di. xxi. q̄ nullo mō. s. nec bono nec malo fi pectu lz ɔfiteri pctā que qs nō fecit. Et de h est pulcherrim⁹ tex. xxii. q. ii. c. cū humilitatis. vbi di [illegible] Cū humilitatis cā mētiris si nō eras peccator an [illegible] mētereris mētiēdo efficieris qd̄ euitaras. ve ritas ait ipsa in te nō erat nisi ita te diceris pctō rem vt eēs cō confessus. Ueritas ait ipsa ē ut qd̄ es dicas. Nā quō est humilitas vbi regt fallitas? q. d. nullo mō. hec ibi. Et sunt p̄ba Aug. de p̄bis apli. Sed [illegible] di. v. c. ad ei⁹ [illegible] in fine. c. di. Et sunt p̄ba beati Greg. Bonap lgē mētiū ē ibi culpā agnoscē vbi culpa nō est. Ergo fallus est qd̄ docet. Uere aia mea pulchra est auctas sed dicā ubi modū respondendi scī Tho. deinde qd̄ dicat glo. decretop sup dicto. c. cū humilitatis cā. Dicitur Tho. vbi s. ita videtr dicēd q̄ illud di- ctū nō intelligit de [illegible] vt credat se cō- misisse qd̄ nō ɔmisit [illegible] eēt errare. Sed intellr de ɔditione actuum [illegible] semp eē in formidine actuum aliqn̄ sit defect⁹ et pec sui vt fugbiat vana glā vel hypocrisis [illegible] tali. Et sm̄ hūc sensū aiebat ille sctus Job. Uere- bar et timebā oia opa mea. c. ix. hec btūs Tho. [illegible] in his. Glo. ait vt [illegible] dicto. In glo [illegible] qs dicē se esse peccatorē qz nemo sine crimie [illegible] [illegible] vt. xxv. di. [illegible] crimia. Et recognoscendo in se

culpā eē nō peccat: dūmō h credat verū esse qd̄ dicat. vt. xl. di. ante oia. et. ii. q. vii. quāqz. Si spe tialiter dicēdo aliqd̄ pctīn de se ciuius [illegible] mortaliter peccat. Si obiicit de sacerdote qui oia crimina [illegible] de se ɔfitet. Dic q̄ hoc facit [illegible] sona ecclie. Nulla. n. uitiū est qd̄ nō [illegible] membro ecclie. Uel dic vt dicit Aug. q̄ in vno peccato multa peccata pōt notari. Cū enim quis peccat mortaliter: homicidiū ɔmittit: occidēdo aiaz suā. Cōmittit furtū. qz se subtrahit deo. Adulte- riū. qz recedit a deo et fornicat cū diabolo. Per iuriū. qz fidē promissā in baptismo nō seruat. Et qd̄ dicit in oibus vitiis in que cadit miser hō: ibi ɔprehenduntur gnā singulop: et nō singula ge- nep. s. nō est aliqd̄ genus mali qd̄ nō possit intel ligi in mortali. Tres. n. sunt modi peccādi. s. dele ctatiōe: cōsensu: et ope. hec oia in glo. illa ad lram [illegible] tē. Quātū ad tertiam p̄tatē dico breuit q̄ os vt illud dubiū ɔfiteat. et rō. qz in ɔfessione regrit vt os cordi cōcordet. Si aūt dubito an illud qd̄ feci sit mortale l' veniale. Illud. n. dubiū ɔfitēdum est propter dubitabilē discrimini me expono nō aūt debeo illud asserē mortale: sz factū debeo narrare: et iudicium sacerdoti relinquē. quare tē.

Quātū ad tertiā p̄tatē dicit btūs Tho. et Pe. in. iiii. di. xvii. q̄ nō sufficit aliqd̄ esse notū iudici nisi sit ei notū in forma iudicii. Et iō quantumcūqz pctā māifesta nota sint sacerdoti. qz tn̄ in forma iudicii nō nō sit. iō illa os ɔfiteri. q̄ tē. Et h volo tibi aia sufficiāt p̄ p̄ti pte scda huius sermonis.

De. xii. fructib⁹ scē ɔfessiōis ɔsiderando 3ª.

Ertio loco Salutifere ɔfessionis opi mā fructificationē videamus. Duo decim. n. fruct⁹ aia cara int ceteros scē fructifereqz ɔfessionis p̄ tres cō- clusiones more solito colligem⁹. Quap prima est ista. Deū placat: peccata deletinaudā reddit desperationēqz scā ɔfessio tollit. Scda ɔclusio est ista. Audaciā [illegible] facit: germinat et efficta speciosā scā ɔfessio reddit. Tertia ɔclo est ista. Salutē liberationēqz bona efficit: ad glām sancta cōfessio ducit eternam.

De quattuor primis sancte confessionis fru- ctibus conclusio prima.

Ecipe primā cōclonem. vz. Deū placat peccā deletinaudā reddit. desperationēqz scā cōfessio tollit. In q̄ cōclone quattuor ponunt⁹ p̄mi scē cōfessionis fruct⁹. vz. Primus di placatiu⁹. Scd̄s di ānulatiu⁹. Terti⁹ dicit abhominatiu⁹. Quart⁹ di remotiu⁹. Prim⁹ inq̄ fruct⁹ dicit placatiu⁹. Nihil eni sic deū pla cat sicut scā cōfessio. Amb. de pe. di. i. Nouit in [illegible] mutare [illegible] mutare p̄pō [illegible] barbatū Piero. sup Amos. c. ii. et. iii. Si agim⁹ pniā ciptū [illegible] penitebit [illegible] [illegible] Amos [illegible] [illegible] negligentia. [illegible] [illegible] penitebit [illegible] mutabit. [illegible] tei exemplum

Ideo aia cara malignum spūs: vt aiaꝫ [illegible] go in malignis cogitationibus [illegible] aliquid interimat. vt aio longe [illegible] accusatrix existat apud examen eterni iudicis accusatrix existat. [illegible] bec ille. Audi 7 Bernar in sermone. [illegible] nec [illegible] vt [illegible] 7 mala torquent. [illegible] aia [illegible] vt [illegible] bec ille. Scḋo ira [illegible] 7 [illegible] ab illa [illegible] vt [illegible] sic [illegible] Fuit enim [illegible] Rome quedā matrona nobilibꝰ orta natalibꝰ: [illegible] vtrorum [illegible] omnia [illegible] conceptū mulier 7 peperit filiū quē [illegible] ad di [illegible] Ja sic [illegible] vir eiꝰ ad [illegible] ire decreuit [illegible] in remissionē [illegible] mulier [illegible] liberius cogi [illegible] in pauperes exercebat. Inte [illegible] a lacte suspensū a cunisqꝫ sublatū in proprium lectum collocauit. hic se puerulꝰ aut [illegible] gremio: aut pendebat e collo. matris [illegible] vbera mouebat. Sic [illegible] adolescentē [illegible] non es a [illegible] ab oculo repellebat. non es a lecto. [illegible] interea vir eiꝰ: 7 dolore mariti post [illegible] amor ad se inuicē [illegible] grandis in etate inuicē dormiebant. Quid plura? Filialis amor in carnalē cōmutat̄. [illegible] pro marito admisit. [illegible] mulier [illegible] corde 7 corpe angustiat̄ spe [illegible] venie [illegible] confectus bo [illegible] nō discedebat. Interea veste ventris celato [illegible] peruenit ad diē partus. Nascit̄ infans [illegible] propria vi [illegible] in latrinā proiiciens nullo sentiente celauit. Mundi princeps .i. diabolus [illegible] in aia mulieris capitulū tenere [illegible] grauit se [illegible] demō seculari [illegible] clerici forma [illegible] Romā venit. curiā intrauit. proceres saluta [illegible] in soluendis questionibus 7 se [illegible] Et ut penitus sue cer [illegible] multa eis reuelauit. Placent [illegible] regis amor crescit ad illum. Tunc ipse ille malignus [illegible] vice quadā alloq̄tur regē. [illegible] Romam [illegible] nō sic e- [illegible] Facinus in ea quoddā execrabiliꝰ [illegible] in ea est perpetratū. Jlla quā dicitis mulierē [illegible] feminarum omnium scelestissima atqꝫ crudelissima est. de proprio .n. filio conceptū filiū [illegible] interemit ac ne videret proiicere in latrinā. Super re cunctiqꝫ mirant̄ astantes. Nō [illegible] omes [illegible] 7 [illegible] blasphe- [illegible] difficulter inquit [illegible] crede [illegible] aduocet̄ 7 examinet̄. factū cōgiet [illegible] in medio platee parē. [illegible] cō-

[illegible] in ipsō conueniret si inocens sit inuenta [illegible] pena mea in ipso sine cōpassione [illegible] placet [illegible] cunctis. honeste mulier regi [illegible] nō te [illegible] quē lateat o mulier nouā famā vanē quē [illegible] in salutē romanorum [illegible] accusatrix in [illegible] Ad pandendū gloriam redde deo. aut te inocentē [illegible] Ac illa deo inspirante vidēs [illegible] indiget [illegible] nec tutū fore cre- [illegible] consilio [illegible] cere velle. Acceptio igr̄ indicijs egressa est. 7 in [illegible] in tpō [illegible] illāmo mane per penitentiam [illegible] fugit ad xpm. Vir ē Luciꝰ dei fuus tunc dei [illegible] gebat ecclesiam. Jlli [illegible] adiit: pedibusqꝫ ad- [illegible] ploratq̄ veniā petens peccati fatet̄. cō [illegible] per dei lachrymas facinusqꝫ ex alta [illegible] misericordiā dei maiorē cernit oī [illegible] tunc ait illi. Quiesce: filia tu aio esto. maior est dei pie- [illegible] Mariā gloriosam in tui au [illegible] vocasq̄ semper inuocata fuerit [illegible] tibi est tpe. penitentiam condignā tibi assignare [illegible] posse. [illegible] absolutione pecti [illegible] illa domū 7 facit qd̄ docuit Luciꝰ. [illegible] ta die mulier accersit̄ proinū intrat: spectaculū [illegible] expectat vt [illegible] glosa associat [illegible] sibilatiā [illegible] sic astaret [illegible] nec incipit [illegible] ait rex clerico. hem quā accusasti [illegible] ad [illegible] [illegible] mulier [illegible] ille [illegible] illa est scelerata atqꝫ dira [illegible] scissima hec mulier est 7 veneranda. Turbatur rex [illegible] cremari [illegible] dicit ingt demon me [illegible] Ego [illegible] glosa [illegible] signo se crucis muniunt oēs. territꝰ [illegible] demon nec crucis [illegible] potest [illegible] cū fetore horribili [illegible] mulier inocens iudicat̄. deo laudes [illegible] gloriosa [illegible] magnificat̄. penitentiam faciens mulier tandē quieuit in pace [illegible] Tertiꝰ fructꝰ [illegible] confessio [illegible] penitentia sit diffici- [illegible] in extremis [illegible] in [illegible] demonibus fuisset li- [illegible] Audi hom̄ Dō. in.iii. di. [illegible] diuina inquit [illegible] subtrahit qd̄ in se [illegible] liberi arbitrij [illegible] ad diuinā grām [illegible] se [illegible] dolēdo de preterito: 7 [illegible] propositū cauēdi de futuro. Audi de pe. di.iii [illegible] Nō ingt [illegible] sperandꝰ est [illegible] in hoc corpe [illegible] Et nōnūqꝫ [illegible] maturiori pe- [illegible] Audi pulcherrimū aliud [illegible] q. vi. [illegible] presbyter. Si presbyter penitentiam abnegauerit morienti- [illegible] Quicqꝫ die pecca- [illegible] fuerit ad penitentiam vita viuet 7 nō mo- [illegible] confessio in vltio tpe pōt eē: [illegible] 7 cordis inspector est deꝰ. Sic la- [illegible] meruit eē in paradiso [illegible] bec ibi. Et idē de. c. cognoui- [illegible] post mediatatē capitli dr. Quisqꝫ morti [illegible] pote penitentiam sibi denegauerit: 7 desperauerit de misericordia dei qui eum ad subueniendū morienti sufficere vt in momento posse se credidit. Perdidisset latro in cruce premiū ad dexteram

[illegible] vulꝰ hec [illegible] confessione [illegible] in pena penitentie [illegible] in paradiso [illegible] Uera [illegible] ad [illegible] confessio in [illegible] post boc talis [illegible] rētē. Cū in [illegible] est. Cuiꝫ [illegible] sit cordis inspector quoniā tpe nō est [illegible] penitentia [illegible] se obliget iudici cui [illegible] nouit [illegible] Et de pe. di. [illegible] mēsurā [illegible] non est [illegible] mēsura [illegible] intellige [illegible] presbyter ne- [illegible] penitentiam [illegible] erit [illegible] in se est. Nō .n. sequit̄ [illegible] ille moriēs dam [illegible] ecclesiā fecit qd̄ potuit vt [illegible] valuit [illegible] presbyter. Si pono casum. [illegible] accersiri iubet sacerdotem [illegible] veret [illegible] loqui [illegible] amens [illegible] aliqd [illegible] vitam [illegible] accidit. qd faci- [illegible] sacerdos. Dico qr sacerdos [illegible] accepta ha- [illegible] fide 7 credulitate [illegible] penitentia petere [illegible] audierint: [illegible] absoluēdo 7 [illegible] sine periculo fieri pōt ei eucharistiā [illegible] Et colli hec [illegible] xxvi. q. vi. c. si qs de corpore [illegible] Audi rex. [illegible] Si qs i infirmitate petit penitentiam [illegible] sacerdos venit [illegible] infirmitate [illegible] in frenesim [illegible] fue- [illegible] testimoniū [illegible] audierint 7 accipiat pe- [illegible] absolutōes. Et si [illegible] reconciliet [illegible] impositiōes: 7 fundat ori eiꝰ eucharistia. Si superuixerit [illegible] a subdictis re- [illegible] petā [illegible] satisfactiō 7 subdat̄ statutis penitē- [illegible] sacerdos [illegible] penitentiam dederit [illegible] hec ibi. Forma absolutiōis habet̄ [illegible] sen. [illegible] a nobis. Et dicit Doctor qr si talis [illegible] signa cō- [illegible] et [illegible] ad celū leuat: [illegible] [illegible] sufficit ei i boc casu. Et si antequam sacer- dos aduenisset obiisset talibꝰ [illegible] signis. dico qr in ecclesia sepeliat̄. Facit ad hec [illegible] Si aliqs [illegible] fuerit qui [illegible] velle accipere penitentiam testimoniū [illegible] bonū. 7 nō potuit ue- nire ad sacerdotē: sed [illegible] cū mora in via. facit [illegible] oblatōem ad altare 7 [illegible] pe- [illegible] Hec sufficiat [illegible] fructu [illegible] Quartꝰ fructꝰ [illegible] ad dei laudē [illegible] [illegible] gloriose [illegible] coronatiōꝰ. Audi [illegible] in li. de paradiso. 7 ponit̄ de pe. di. i. Nō [illegible] ingt [illegible] iustificari a peccō nisi fuerit peccm̄ [illegible] confessus. Et idē in sermōe. xl. Ecce nūc tempꝰ acce- ptabile adest: in quo confessio a morte [illegible] eterna aiaꝫ liberat. 7 confessio aperit paradisū [illegible] tri- [illegible] scriptura dicit. Dic tu iniquitates tuas ut iustificeris. [illegible] Et [illegible] immediate post pre- dicta [illegible] dicit. [illegible] ostendit qr nō meret̄ iustificari qui in vita sua peccā nō vult confiteri. [illegible] Audi exemplū. Quidā [illegible] cuidā [illegible] [illegible] confessus est. que cū ad [illegible] penitentiam [illegible] cere nō posset: illi iniūxit vt fontē inueniret [illegible] qua [illegible] 7 plenū vasculū [illegible] sibi [illegible]

derat sibi portaret. Sup hoc ille ipsius nō cō- [illegible] penitentiam illā accepit. Quā aquā cum p annū [illegible] nō illā inueniret ad heremitā re- diit: 7 lachrymis inundātibꝰ heremite veniā pe- tiit. Dū igr̄ lachrymis doleret: gutta lachryme in vasculū cadēs mox illud impleuit. Hic ingt scla [illegible] heremita est [illegible] ascendit: 7 [illegible] facit in vitā eternā. Inde habes Dō. in. iii. di. [illegible] ridendo ait. Cū a paradisi [illegible] 7 pene reatus 7 salus [illegible] confessionē tollatur. Sequens est ut [illegible] confessiōe saluati 7 ad gaudia peruenire paradisi. Ad q̄ peruenire possimꝰ p gratiā dominū Jesu xpm̄ [illegible] gloriosus regnat in secula seculorū. amē.

Feria secunda tertie dominice quadragesi- me sermo in ordine vigesimus.

Expleti sunt oēs

r

in synagoga ira. Luce. iiii. Plura [illegible] de sacra con- fessione [illegible] nec vt [illegible] sacer- [illegible] inopinati [illegible] casus occurrant: vno valoꝰ in sermone [illegible] materiā. nec [illegible] si veritatē dixero amico benivo- [illegible] accōmodare [illegible] exemplo. Nā cū [illegible] ingratitudinē sub vidue tpe Helie tempore [illegible] Naamā syro [illegible] Helisei ostēderet. qui ut Lu- [illegible] ait de xpe. Obsequiū alicoꝫ [illegible] odiū ge- [illegible] oēs ira in synagoga repleti sūt. De sacra igr̄ cōfes- sione iterū hoc in sermone tractaturi tres glo- riosas cōsiderationes faciamus. vz. Omniū confessionē audientiū debitā condiciōes. Oīum cōfessionē audientiū exquisitas obligationem. Omniū peccatorum generales obseruatiōes.

p

Rimo oīum confessiones audire volen- tiū debitā cōditionē videamꝰ. vbi tres conclusiōes more solito faciamꝰ. Prima conclusio est ista. Diligētis aio confessores insistant: vt p virībꝰ peccatores a culpa remoueāt: et suffi- cienter vt id fieri possit interrogent. Scḋa con- clusio. Hoc sibi memorie tradat quilibet confessores audire [illegible] vt debitas circūstantias peccatōes in- terrogēt. Tertia cōclo est ista. [illegible] oēs confes- sores vt p virībꝰ peccā ad memoriā [illegible] De interrogatōibꝰ i confessiōe fiendis cōclo pꝰ.

a

Ccipie primā cōclonem et. ut [illegible] Ad cuiꝰ declaratōem tres ingramꝰ [illegible] Pꝰ est. si confessiōes audire volētibꝰ sit vita bona necessaria: an sufficiat scia. Scḋa [illegible] un illa sit bona cōfessio: qui peniteōs solū dicit [illegible] vel sicut sacerdos interrogat p singula. Ter- tia [illegible] est. an liceat sacerdoti specificatiōes in- terrogat̄ psone. Cirā ad primā dico vite bo- nitas pōt cōsiderari dupliciter. aut [illegible] ad necessi- tatem sacramēti. aut [illegible] ad hoc vt [illegible] de- [illegible] efficiat̄ sacramentorū minister. [illegible] ad primū nō est necessaria. qm̄ tam bonis q̄ malis sacerdotibꝰ pcās talis cōcessa est. Nō .n. gratia dispēsator 7 gubernator deꝰ vult vt malicia [illegible] clari [illegible] bono cōmuni dic Dō. [illegible] di. [illegible]

De auctore. Auctoritas alia bona. Quam ad finē. Deo q̄ sic. p̄ pe. etc. Quia bona reputans ... pitur. Rachel q̄sibi. &c. Reg. de pe. di. ... c. Cessa a malo capit. Sacerdos impi cui ... odiert peccatū. Et ante qui libenter. Cui languor ... manifestabit multo cap. subdit. Et q̄ in alio ... dicere. Et postquam. Confessor igit̄ ... dine. Memorat. Et ego. Confessor ... Et ego te absolvo. Et ... Cauēat ye a le ... ut ... quoq; ... alio ... Quo sit ... Aug. ... est ... Et ... Et ... Et

Quāquis peccatū sū confessione anulli sacerdoti
manifestare nec aliqd de peccatis cuiuscūq;
scire nec aliqd de peccatis cuiuscūq; scire nec aliqd de peccatis cuiuscūq;
let. 1ª 2ª 3ª 4ª 5ª 6ª 7ª 8ª 9ª 10ª 11ª 12ª 13ª 14ª 15ª 16ª 17ª 18ª 19ª 20ª 21ª 22ª 23ª 24ª 25ª 26ª 27ª 28ª 29ª 30ª 31ª 32ª 33ª 34ª 35ª 36ª 37ª 38ª 39ª 40ª 41ª 42ª 43ª 44ª 45ª 46ª 47ª 48ª 49ª 50ª 51ª 52ª 53ª 54ª 55ª 56ª 57ª 58ª 59ª 60ª 61ª 62ª 63ª 64ª 65ª 66ª 67ª 68ª 69ª 70ª 71ª 72ª 73ª 74ª 75ª 76ª 77ª 78ª 79ª 80ª 81ª 82ª 83ª 84ª 85ª 86ª 87ª 88ª 89ª 90ª 91ª 92ª 93ª 94ª 95ª 96ª 97ª 98ª 99ª 100ª

Quāntū ad 5am dico 5 bñ Dño. ut
2. Si sacerdos alio mō q̄ p confessionē peccā alc
nouit potest illud reuelare si placet. nō pp eius
tantū si. aut tāt quantū pōt vt abstinere. vñ po
no casū hic sacerdos audiuit in confessione si peccat
qđ si alio mō ad sciuit. pōt sacerdos dicere tale
peccā mihi notū est sed si dicat illud in confessione
babuisse. Dñi vt dicūt est pp scandalū euitandū
eius tacere. nisi aliq̄ grandis rōnabilis cā inicie
ret. Secundat Petrus de tarantasio in. iiii. dñi.
ar. 5. Quātū ad tertiā breuiter dico q̄ absq;
confessione alcie pōt peccatum peccātū ignotū relinq;
renare vllā tenet adhibē remediū mēte mō q̄
ad ipsū deferat vel q̄ in foro priuati adhibē reme-
diū vt monendo eū. Et pōt et aliq̄ alia rēna
bili occasione pinare ipsū officio. ita tñ q̄ ex
confessione suspitio euitet. qđ vē. Hoc vñ bñs
Dño. in. iiii. dñi. xviii. Et b sufficiāt p nūc de
Qō grauitas peccāt reuelanda confessionē
penitentiam eius concīo secunda.

Leipe 5a conclusiō. vs. Nō sine grauī
ale vilipendio quis pōt qđ secrete babu
e alteri reuelare. vbi tres inquiramus
5a. est ista. Joānes audiens presentaf alicuius
1ª 5a. est ista. Joānes audiens presentaf alicuius
grauī criminis suspitionem de quo nulla nisi per
confessionē notitia habere pōt. Accersit sacerdos
confessionē notitia habere pōt. Accersit sacerdos
hoc scitum. Instat minis atq; terrōribus inducere vt
sacerdos illud dicere gat crimen. patienter sustinet
sacerdos. tunc inducet pbet sibi sacrām vt sua-
tē dicat. quid faciet hic sacerdos. 5ª 5a. est ista.
veritā quā tenet celare secretū sub sigillo confes-
sionis dicit. nō ita in confessione. Ad primū di-
co q̄ grauia ei pena imponit. Reuelans. n. confes
sionē est sacramenti violator. et ordinē sacrāmēti
peruertit. qđ vt dictū est facim exterius signi-
ficat qđ interius geritur. Interius āt deus crimē
peccatoris celat. ergo qui illud exterius pandit
violator. erit sacrī. et per ōia mortaliter peccat.
Inde vē pc. 1 re. c. ois. circa finē dī. Sacerdos
esse prudenter inquirat peccati circūstantias. et
pauca infra. Et caueat ne oino ēbo vel signo aut
alio quouis mō prodat alteri" peccā. Sed si pro
dentem consilio indiguerit illud absq; vlla ex
pressione persone caute requirat. Oñ qui pec-
catū in iudicio petiā sibi reuelā presumpserit re
uelare. nō solū a sacerdotali officio est deponē-
dus. vē et ad agendū arctā penā in arcto mo
nasterio est detrudendus. hec ibi. Et vē pc. vñ.
vi. c. sacerdos. dicit Hugo. Sacerdos ante oīa
caueat ne de his qui ei confitent peccata sua a-
licui recitet que ei cōfessus est. Nō propinquis
sūis vel consentientes nō amicis nō extrāneis:
neq; qđ obsit pro aliquo scandalo. Tā si hoc fe-
cerit deponat. et oībus diebus vite sue ignomi-
niosus peregrinando pergat. hec ibi. Dño autē
Nothen. in glo. super. ca. ois. exponit qđo pnia
Hugo. intelligenda sit. Et dicit sic. Intelligas
pniam Hugo. fm peregrinationē q̄dm est in
pnia equipara vīg septē nūl vel decēnia vel

plus vel minus fm q̄ pena limitata erit. ter. q.
ā. q. sacerdos. Quo tpe elapso est in mōasterio
perendendo ex ibi perpetuā agat pniam. et sic
vñ ius supplet p ānā. Et hanc pniam intellige
affigauī qđ ve reuelatōe sufficiēter facerit in u
dicio. pbatū. Quia si probaret nec puniret
ve crimine tunc sacerdos arbitrarie puniret. B
Nothi. i pdicta glo. ubi vē. Et dicit glo. sup vbō
c. ois sup ēbo. deponēdo. q̄ oī illa pnia Brevi-
ipsum baī. sed bodie ipsum illa q̄ ponit i dicto. c.
ois. Ad 6am vñ dico q̄ si sacerdos nō pōt
ser iniquū indicē declinare. tūc secrēto monet
ad aliud. vel alio mō declinare. credo q̄ nidere
posset. nihil inde oino scio. f. vt bñ. vel nihil scio
nihi reuelandū. Sic dī Matth. ensis. De die ait
e bona nona scit: neq; angeli in celo: neq; filius
bois. sublimelligit nobis reuelandū. Inde est de
crucifixi" fili. c. vñcer" filii". dicit q̄ talia inder a
tali iustice quiescē cōpellat. vbi dicit sic tenē".
Dñcer" filius Bonon". iii. euidā poet bytero car
dinali vicario suo scribit: Jtem rectores vbis
q̄ cogebant poet bytē reuelandū sibi ō quodā
furto. qđ fuerat tandē sacerdoti reuelatū. quicio
sa coartatōe quiescē cōpellerent. vbi dicit sic re
ctus. Quia quicio sus esset predictū pret bytery
sibi taliter credita reuelare: ac cogi ad id qđ nō
rapuit: credendū discretō tue mandam". quia
tenus rectores cōsulte inuenias eos dē
ve a memorati pbyteri sup hoc grauamine cō
quiescant. Bibi. Et glo. rōem reddit dicēs q̄ sa-
cerdos ille illud furtū sciebat vt deus. et non vt
hō. ve offic. ex. si sacerdos vē. Ad tertiā vita-
tem dico fm Tho. in. iiii. di. xvi. q̄ hō nō vt ō fa
cili aliq̄ ita recipe. si vñ accipit tenē celare actū
in confessione dēret. Et hoc de iure nāli. Dic ides
dicit Nothi. sup dicto. c. ois. de pc. 1 re. Sed po-
no p casum. Petrus certā pecuniā ānat non
fuā sub sigillo confessiōis apud me deposuit. fit pu
blica inquisitio quid hic est agēdum. Dico 5 Sanē.
q̄ si q̄s hoc mō reuelat sacerdoti q̄ habuit per
furtū vel alio mō cum petēs sacerdos teneā cela
re. Si aūt absolute dicerit: vel alio mō sciuerit
id esse furtū vt dicē veritatē. Sed posito q̄ nō
accepit illud in confessione sed sub sigillo cōfessiōis
sacerdos nō vt illud recipe hoc mō. si vñ accepit
et fiat inquisitio de pnia: vel aliū bñ cum sup hoc po-
testatē: teneā ānat dicere. q̄ si sic recepit: ve p
cessans cogitauit. vel si cogitasset vel. pmisisset
seu etiā iurasset nō reuelare: illicitū erit. pmissū
seu iuramētū nec obligatiū est i pdictis alijs". Se
cus si iuste et p prānā ignōrāt. q̄ et sic habet q̄ dā
cōdo. Hostiēsis. Sacerdos. Hostiēsis videndo. qđ vē.

Qō nullus licentia debet quo confessio-
nem reuelare conclusio tertia.

Leipe tertiā cōclusiō. vs. Nullus q̄ sacer
a dos data licētia vt qđ sub sigillo confessio
nis accepit alteri reuelare. Dic quēdā
treo ānates. Pria est. an de licētia superiōris pos
sit qs confessionē reuelare. Secūa ānas. an sacer
dos teneā celare pecūā qđ absoluere nō potuit

Tertia ānas. an sacerdos teneā celare pecūā
qđ nō audiuit nō curat vt absolute sciat. Quā
ad primā qđā videnā videre q̄ sacerdos pōt de
licētia superiōris pecūā in confessione auditā reuela-
re: si pro posse scandalū vitare: et nō vt licen
tia tali vbi scandalū nascit. Ille aūt qui sic reue
lat de licētia superiōris illud celare tenet. Et hoc da
cunt hīc fuisse intentōez bei Tho. in. iii. di. xxi.
Ad 3 hoc arguit sic. Lege nature. diuina. et cui
gelica quilz tenet cōfessionē celare. Ihū pposi
tionē cōter ois accedens. Ad 3 dicēna nō sup bus
legib" vsq̄celare pōt. qui sit par in pare. superiū non
bet a forōrio nec minor i maiorē. vē. Inoleuit et
ve electōne. x. xxi. di. cū ferat. et p ōia nullo mō
vñ qđ os in confessione cuiusq̄ reuelari. Ite dicūt
est in antecedenti pcione q̄ confessio exterius est si
gnū qđ sit interī". Ad 3 dicūm pcessum nullo
mō reuelat. q̄ nec sacerdos exterī" vllo mō debet
illud exterius reuelare. Hāc exposēm facit Lu-
dolphus in. iii. di. xxi. Et magr Mare" de ripa
in suo gārgantuali illā licquā. ambo sē eximia
minar. Ad 3 certe miror q̄ tātus doctor: et q̄ cūā
bñs Doctorū legit. dicat illā sic fatuā. Dolui nāq;
ad ista vñ legē ēba et" ipse aūt ad qđcūm dicit sic.
Duo sunt ppter q̄ sacerdos tenet peccā occulta-
re. Primo et principaliter q̄a ipsa occultatio est bēn
tia sacrī. Secūdū est illud inquātū ve" cui" vicem
gerit q̄tū ad confessionē. Alio mō ppter scādalum
vitandū. Pōt aūt penitēs facē vt illud qđ sacer
dos sciebat vt de". fiat cūā vt hō. qđ facta dum
cūā licētiat ut hō. et nō fi dicat. si frāgit sigillū confes
sionis. tūc ds cauē scādalū i circūdone fractō sigilli
si pōtis reputet. Deest ēba et". Dicit ergo q̄d in
tēdat vicē bñs Dño. in his ēbis. Pōt ānas fa
cē vt illud qđ sacerdos sciebat vt de". fiat cūā
vt hōnēsti q̄ ille cōfitēs cūā illud qđ in confessione
dixit cē confessionē dicat. Et sic sacerdos alia una
si cit q̄ confessionē: et tūc si vult confitēs vt illud
reuelet. pōt sine fractōe sigilli reuelare. q̄a reue
lat illud inquātū scīunt vt hōēs nō vt de". Et q̄ fa
cit ista intētio bei Tho. apparet si q̄s eius pdicta
dicta. iii. legerit. vbi dicit si illud qđ sacerdos ali
as scīuit q̄ in confessionē posset reuelari. et mālle esse
apparet in corpore qđnis recitatio qualiā opinio
nibus sibi nō gratis. q̄ si aliqs aliq̄d nouit ut hō
posset alteri reuelare. nō ppter scādalū euitaq̄
ds. Sic ipposito. Dec ēba dicta sint cū oī suppō
natōe. Ad 4am vitates breuiter dico q̄
sic. et nō. q̄a licet ab ōibus cū absoluere nō possit
tñ q̄ ois audit in confessione vt dcī vicē gerens.
manifestū est ex dictis q̄ exterius reuelare nō
debet. qđ interius celat deus. vē. Ad 5am
tertiā vitatē dico similiter sicut ad primā. q̄ si
peccator non curat q̄ eius peccā absolute sciat.
debet illud dicere sacerdoti vt hō est: et nō tñ i
confessione. q̄a sic scīret illud vt deus. et p sēqns
q̄ cunq; ōtēna vt scīretur non curaret. non
tamen potest ipse alteri reuelare. quare vē. Et
sic patet secunda pars huius sermonis.

De q̄tūor obseruandis confessionis sollicitudo 3ª.

Ertio loco

peccatores [con]gruum obe[?]mationē videam[us]. vbi tres [con]clusiones ponimus. Prima

t

[con]clusio est ista. Quia infirmitatis corporis celeriter [con]fitendum est. Quia infirmitatis corporis celeriter prudenter de infirmitatib[us] aie cito q[uan]to possumus providere debem[us]. Scda [con]clusio ē ista. Homines debem[us] providere. Secūda [con]clusio ē ista. Quia qui ex negligentia peccator obmiserit et ut illud quod velit non potest recordari: [gene]raliter illud deleat sui p[er] [con]fessionē optimā culpā dicēdo. 3[us] est ista. L[icet] [con]fessionē optimā culpā dicendo. 3[us] est ista. L[icet] nō oēs cui voluerit poterit [con]fiteri. Quando sit [con]fitendum conclo prima.

Ccipe ham [con]clonē cit. in. s. Ad cuius declarationē tres ingram[us] [?]. p[rim]o vi[delicet]. an salubre et mox vt quis pecca[verit] sit [con]fitendū. 2[us] vtrū ista [con]fessio debeat esse [?] confessio. 3[us] vtrum rempore et peregre [?] et [gene]ralia. 3[us] vi. est vtrū rompere et pere[gri]nationē [?] possit in via cuilib[et] sacerdoti [con]fiteri. Circa primū notare debem[us] q[uod] quanto quis in peccato diu[tius] manet: tanto ad diuinā gr[ati]am et gloriā se inhabiliorē reddit [?] [?] locū a [con]trario quo ei se a pecc[at]o remouet tanto ad diuinā gr[ati]am et gl[ori]am se habiliorē et habiliorē. Unde Dauid ait: Dixi [con]fitebor aduersū me iniustitiā meā dño: et tu remisisti impietatē pecti mei. Sic falus aie prōderat salutem corporis. Si quantos[cumque] possum[us] corporis prouidere debem[us]. Ideo quia vita nostra incerta est vt dicit Boeti[us]. Tñ si cui [?] [con]stituit quod sit vite spaciū possit amplecti. Sed in dubiis tucior pars eligenda est. Sed quo [?] [con]fessio fienda intelligam[us]. L. de [con]fessione [?] ad tēpus posita ab eccl[es]ia statuto ope adimplenda: tam de [con]fessione in fco. Ita q[uod] cū quis peccauit mor[ta]lit[er] actu [con]fitea[tur] nō [?] est apud doctores diffic[ul]tas. Unde Petr[us] de tarātasio in. iiii. di. xvii. duas ponit opiniones. Prima opinio sentit q[uod] rōne adductas hic q[uod] data opportunitate quis cū peccauit [con]fiteri tenet[ur]. Nec decretalis illa. oīs. de pe. et re. excusa. q[uia] eccl[es]ia intendit tēpus arctare [pro]hominū negligentiā et ampliare. Sicut eccl[es]ia [pro]hibet ne quis vltra annū in excōicatione permaneat: nō licentiā [pre]bet in excōicatione vsq[ue] ad bonū illū [per]manendi. Alia opinio dicit q[uod] cū peccatū [pre]ceptū sit affirmatiuū: nō obligat nisi p[ro] loco et tpe. Eccl[es]ia v[er]o posuit tēpus determinatū: cū sit preceptū eccl[es]ie nō aīe. vn[de] [gene]raliter nō tenet[ur] quis nisi semel in āno sacerdoti [con]fiteri. Dñs Inno. in glosa sup. c. oīs. dicit primā opinionē eē securiorē. Et btūs Tho. dicit secundā opinionē eē [pro]babiliorē. Sed Petr[us] de tarātasio [?] ponit casus in quib[us] tenet[ur] quis an [quadra]gesimale tēpus statim [con]fiteri. P[ri]m[us] casus est in ac[ti]one sacri. vel si quis velit celebrare aut cōicare aut ordinē sacrū recipere: [?] opportunitate subito [con]fiteri. Secund[us] casus est qñ hō est in periculo mortis [?] infirmitate. Et hos duos casus ponit etiā beatus Tho. in sua q[uesti]one [?] sibet. Et [pro]bat[ur] fm casus [?] decretalis. cū infirmitas. de pe. et re. vt [?] prius facere [con]fiteri. de re. [?] [?] quis sciat [?].

qui q[uod] fuit [con]stituta [?] [pro]hibitionis est [?] ad gehēnā. xx. viii. q. i. [?] et hī [?] verba Augu[stini]. Et aliqui sic exponunt vt dicit ibidē glo. q[uod] si in [con]siliā nō erronicā ecclesiat ad gehēnā.

Quart[us] casus est qñ hō ē in dubio an tpe statuto ab eccl[es]ia poterit [con]fessorē hre idoneū et copiam vel si quis peccauit in aliq[uo] pecc[at]o de q[uo] absolutio ad papā [per]tinet: et si h[abe]t copiā penitentiarii pape vel illi [con]fiteri opportunitate familiarit[er] beatus Tho. in q[ua]dā q[uesti]one de qlib[et] dicit q[uod] laudabile est q[uod] peccator q[uam] citi[us] pōt suū peccatū [con]fiteat[ur]. Accedens ar. dilatio vsq[ue] ad tēpus ab eccl[es]ia statutū meritoria ēē posset: dūmō vltra annū nō differat. Et intellige si differat vt prudētiori [con]fiteat[ur] vel deuotius [pro]p sacrū tēpus. Dñs ar. Bona. i. iiii. di. xvii. modū quendā mediū ponit. Sed q[uia] [pro]lixus est si vis tu videri sua dicta ponē: vide ibi. Et sic [pat]z prima [?]. Ad fm̄ dico fm̄ btūm Tho. iiii. di. xvii. de his de quib[us] est recordatio [con]specialis requirit[ur] [con]fessio. q[uia] sicut in qlibet pecc[at]o est specialis delectatio et deordinatio: ita in qlibet peccato adhuc vt abstergat[ur] requirit[ur] specialis displicentia et ordinatio. Unde Hostien. ait. Nō est approbāda imo vituperanda [con]suetudo capellanoz [con]fitēdo q[uod] addunt de pollutione putantes sibi sufficere p[ro] [con]fessione. Sed seipsos seducūt. q[uia] ad huiusmodi pecc[at]ū mortale requirit[ur] specialis [con]fessio et sacrālis [?]. Ad tertiā dico fm̄ Inno. et Hosti. q[uod] si romipete et peregrini perā et baculū a [pro]priis sacerdotibus acceperint sine aliq[ua] de eoz licentia iter arripuerit [pre]sumendū est q[uod] eis data sit licētia [con]fitendi. Et ar. sine licentia [pro]prii sacerdotis peregrinant[ur] ab aliq[uo] absolui nō [pos]sunt nisi in necessitatis articulo. Et idē dicendū est de negociatorib[us] et viatorib[us]. Sed ponamus q[uod] quis de licentia sui sacerdotis peregrinet: nunq[ui]d peregrin[us] a simplici sacerdote absolui pōt a pec[catis] qui absolutionē sibi ep[iscop]us reseruauerit: Dicit Guilelm[us] q[uod] pōt: q[uia] gnāliter si ep[iscop]us [gene]ralis cōione instaret vt in pasca sed si ei iniungi vt cū sui ep[iscop]i sacerdotē hre possent ei denuo [con]fitea[tur] ab illo p[ri]am suscipiat. Sed ille verius vt videt[ur] q[uod] si tanta fuit necessitas q[uod] op[ortuit] posuerit cui petiit [con]fiteri nō [?] expedit vt iterū [con]fitea[tur] et absoluat[ur] eis ei q[uod] si aliq[ui]d satisfaciēdum satisfaciat. Etiā [?] ob dictā cām fuisset excōicatus: [?] sacerdote fuisset absolut[us] si postea nō p[ar]ret ep[iscop]o reincidit in eandē sniām. vñ penitē regula [gene]ralis q[uod] absoluti a sniā canonis ul[tra] [?] nō [pos]sunt recurrere ad illū a q[uo] iuridice absoluendi erant [pro]p [peri]culū mortis vel aliud impedimētū. Cessante [peri]culo vel impedimēto se [pre]ntet illi a q[uo] debebant absolui receptur[i] mandatū ei[us] et satisfacturi: al[ite]r eos reincidunt in eandē sniām. Et eodē mō reincidunt a sede ap[osto]lica et legatis absolutionibus iniungit[ur] vt ordinario vel alteri se [pre]ntent p[ro] penitētia: et q[uod] iniuriatis satisfaciāt: nisi faciāt q[uam] citi[us] cōmode poterit. ex. de sen. exco. eos. li. vi. Si v[er]o si fuit necessitas nec absolutio valuit. q[uia] ec.

Q[uod] de pec[ca]tis oblitis sufficit confessio gene[ra]lis conclo secunda.

Ccipe fm̄ [con]clonē. vi. Si q[ui]s nō negligentia pec[ca]ti obmiserit: nullo pacto possit recordari: [gene]raliter illud deleat suas culpā dicēdo. vbi tres ingram[us] [dubi]tatōes. Prima est ista. Que sunt illa q[ue] reddūt [con]fessionē diminutā. 2[us] est ista. An in adultis req[ui]rat[ur] [con]fessio de petis an baptismū. 3[us] est. Quare deleatur petā quoz nō recordat[ur] peccatō. Ad primā dico q[uod] tria sunt q[ue] reddūt [con]fessionē diminutā. s. defect[us] malitie. defect[us] circūstātie. et defect[us] negligētie.

Primo defect[us] malitie: reputa qñ ex [pro]pria malitia aliq[uod] petīm in [con]fessiōe relinq[ui]t. Tales. n. minime [con]fitētur. q[uia] [con]fiteri est sic fateri. Non. n. benignitas dei vnius petīm sine alio pōt. de pe. di. iii. s. plures. vt ē. in [pre]cedēti sermōe. Idē. c. illā añe. et. s. fz. vbi sic di. Si fm̄ Aug. ingt arbitrū sue volūtatis nō pōt ichoare nouā vitā nisi pēniteat eū veteris vite: quō ad nouitatis indulgētiā [per]ueniet q[ui] hu[ius] vetustatē nō deposuit. [et]c. Scdo defectus de circūstātie. q[uia] s. circūstātie petīs aggrauātes vel in aliud gen[us] trahētes ex negligētia [pro]pria negligunt[ur]: de q[ui]bus satis dictū est supra.

Terti[us] defect[us] est negligētie. vt cū quis gitur sacerdotē querē negligit: de. c. faciens. de pe. di. vi. c. i. Qui vult igit [con]fiteri petā vt inueniat gr[ati]as q[ue]rat sacerdotē sciēnē ligare et soluere: et cū quis negligit ipremeditate accedē. Unde Ber. ait. Sūt q[ui] [con]ficiūt tādo sic fabulā peccatoz suoz narrāt hystoriaz: et cōgrediūtur aic sic sine [con]fusiōe dinumerāt: et pene. i. q[ue] sibi [pro]pria et dolorius affectu [et]c. Et sic [pat]z [pro]ma [dubi]tatio. Ad fm̄ dico q[uod] triplex est petōz [con]fessio. Una mētalis q[ue] sit deo. et hec req[ui]rit[ur] solū adultis baptizādis vt cōiter omnes volūt. Alia est [con]fessio vocalis q[ue] sit hōi et dei vicario. et hec nō req[ui]rit[ur] añ baptismū nec post. Tertia ē q[ue] sit hōi vt sapiēti [con]siliario ob [con]siliū aie. et hec req[ui]rit[ur] ex [con]gruo: nō ex debito. Hec de intentione Petri de tarātasio in. iiii. Ad tertiam dico q[uod] sufficit [con]fessio [gene]ralis. q[uia] nō req[ui]rit[ur] de[us] ab hoie nisi q[uod] pōt. Unde cū [con]fiteri petā oblita nō sit i [pot]estate hominis: sufficit contritio et confessio generalis. Et hec sufficiant pro prima cōclone.

Q[uod] non cuilibet aliq[ui]s [con]fiteri pōt cōclusio 3[a].

a

Ccipe tertiā [con]clonē. vi. Licet [con]fessorē optimū inq[ui]rē debeam[us]: nō tamē oēs cui voluerit poterit [con]fiteri. vbi tres ingramus [dubi]tatōes. Prima est ista. cui curiales debeāt [con]fiteri. Scda cui debeāt [con]fiteri [pre]lati. Tertia est. cui debeāt [con]fiteri reges. Quantū ad primā dico fm̄ Hosti. q[uod] papa pōt eligē quemcu[m]q[ue] vult: et ab eo cui papa sua petā confiteri ligat[ur] et eo supior est q[uan]tū ad hoc. ex. de offi. dele. c. sane ga. glo. scda. Cardinal[es] aūt bis cām legatōis eodē mō pōt quē vult sibi in [con]fessorē eligē. ar. ex de pe. et re. c. ne pro dilatōe. vbi di. Ne pro dilatōe pnie [peri]culū imineat aiaz [com]mittim[us] ep[iscop]is et aliis supiorib[us] necnō et inferiorib[us] [pre]latis exceptis vt etiā [pre]ter sui supioris licētiā [pro]uidū et discretū possint sibi eligē [con]fessorē. Ibi. Et sunt verba Greg. x. Si aūt dicer[e]t cardinal[is] est in curia: d[e]cō fiteri pape vel penitētiario. Tantū est q[uod] a papa licētiā hēat. Capellan[us] v[er]o et cete[r]i curiales si sunt de familia pape [pro]prio suo [con]fessor[i] et si alii. [pro]prio [?] rabie cū breuitatis relinq[uo]. Ad fm̄ dico fm̄ eundē q[uod] [pat]riarche. archiepi. ep[iscop]i. et oēs cui. [?] eundē q[uod] [pat]riarche. archiepi. ep[iscop]i. et oēs crā [?] res [pre]lati exēpti [pre]ssbi [con]fessorē eligē. [pro]ut dā. vt ex de pe. et re. c. ne. p dilatōe.. Si nō si elect[us] [?] a maiori excōicatōe [pre]ter absoluādi: et a nōbis a maiori excōicatōe p[re]tem absoluēdi. et a casib[us] [?] q[ue] sua dicentur. ar. ex de pe. Si ep[iscop]us li. vi. Alii inferiores [pre]lati nō pōt sibi eligē nisi de potētia pape vel etiā [pro]prii sacerdotis. Un abbas et qlibet [pre]latus nō ep[iscop]us nec exēptus ds [con]fiteri ep[iscop]o. Monaci v[er]o abbati fm̄ statuta regule pōt etiā [con]fiteri ep[iscop]o si ei [?] Decanus [pre]positus. thesaurari[us] et qlibet canonic[us] et sacerdotes [pro]chiales et familia ep[iscop]i [con]fiteri debēt ep[iscop]o vel alteri de licētia ei[us] [?] [et]c. Ad tertiā [dubi]. dico fm̄ eūdē q[uod] si rex hz domiciliū [pri]ncipale in aliq[ua] ciuitate illi ep[iscop]o [con]fiteri ds vel sacerdoti cui sua [?] hēret [pri]uilegiū. Idē dicēdū de duce. marchio ne: et oibus hn̄tib[us] latas iurisdictōes in diuersis ep[iscop]atibus. Si sibit domicilia i diuersis locis: et nō appet q[uod] sit [pri]ncipali[us]. pōt [con]fiteri ei i cui[us] parrochia morant[ur]. Un q[uod] tant[us] est de licētia ep[iscop]i ei gitur aut si loca sunt in diuersis ep[iscop]atib[us]: eligant q[ue] licētia verius ep[iscop]i. Et hec volo tibi sufficiūt pro [pre]nti [con]clone. Dñs igit[ur] Jesus [christ]us [pro] nobis mō [?] in cruce nos oēs reddat [pro] sua gr[ati]am [?] a criminib[us] sicq[ue] digna ac plena [con]tritōe hic in via [?] faciat: vt post egressū ab hac vita i gl[ori]am celestis regni digni suscipiamur: in q[ua] cū pre et spū sctō viuit et regnat bndict[us] in secula seculoz. amē.

Feria tertia tertie dominice de correctione fraterna sermo vigesimusp[ri]mus.

I peccauerit in

s

te frat[er] tu[us] vade et corripe eū int[er] te et ipsū solū. Math. xviii. Saluberrimā his in vbis carissimi dñs nost[er] et magis doctrinā edocet. Oīs. n. cadē indiget sa[lu]te. Et tāta cū sit fragilitas nīa vt nemo sine crimine viuat. i. Jo. p. et de pe. di. iii. c. septies. et Prouer. xxiiii. Septies in die cadit iustus et resurgit. Et vnusquisq[ue] dilige debeat [pro]curare se seipsum. de pe. di. ii. c. primos. Inde vnusquisq[ue] [pro]ximū corrigat dum cadit. Audi dominum Si peccauerit [et]c. In quibus sacratissimis vbis tres considerationes faciamus. videlicet.

Fraterne correctiōis necessariā obligationem.

Fraterne correctionis debitam conditionem.

Fraterne correctionis amotosam castigationem.

De obligatōe frat[er]ne corre. [con]clo [con]siderato p[ri]ma.

p

Rimo frat[er]ne correctōis necessariā obligationē videam[us]. vbi tres [con]clones ponamus. vi. Prima [con]clo est ista. Dulcis et scā correctio est hūane vite nimiū necessaria. Scda [con]clo est ista. Differentia iuxta [per]sonaruz diuersitatē statū in [pro]ximū dirigēda est atq[ue] exercenda sancta correctio. Tertia [con]clo est ista. Quisq[ue] ille sit a via declinās veritatis omnes

Et cōsi olibus peccantes arguat vt ceteri time
ant. Inde dr Ecclīastico. vnō. Quia non profert
cito ꝫ ipoꝫ iudiciō filij bolum abisq; vllo timore
ꝑpetrāt mala. Si aūt pctā sunt occulta dicēdū
dū est aut talia pctā ñ solus sancti ꝛc. i. ꝫ tc sed ēt
ꝫ alios. vt si ḡo occulte tractet quō ciuitas tra-
dāt hostib⁹. Et si ḡa hereticꝰ occulte fideles a fide
trahat aut murmret. Et sic sine aliq̄ glosa tenet
talis ad vnōcīatiōem, peccāt aut bonū nocumē-
tum ipediat. Et hoc duplici ex rōne tum ex
ḡe coꝝ ḡ passuri sūt ñ ex ḡe ei⁹ ḡ peccare inte
dit ne. Cūm pctō ꝛplcat: vt patuit ō. oclone pte
cedēti. ℔ pc. di. ii. c. primos. ℣. pinde. Sūme. n.
sturtio est socios ꝛ patrias defensare. xxiii. q. iii.
fortitudo. vbi dr. Fortitudo. Locupatio ḡ bello
rum' a barbario patrū: vel defendit infirmos. i.
debilem' a latronib⁹ socios plena est iustitia. ℔
ibi. Et sunt ꝟba Ambrosij. li. de offi. Idem. c. se.
vbi dr. Si ḡo fortitudine latrōes vt pirate ener
uat ꝛ debiles reddit: ꝑdest ill⁹ sua ifirmitas. De
bilitata. n. mēbra vt pes l'man⁹ sapple ℔s glo. ḡ
hoc psui nō bñ vtebāt a malo ope cessabūt. Et
dicit glo. ḡ intelligit de famosis latrōib⁹ q licite
in furca suspendūt. sed si nō est famosus latro
em̄ c. ligare iubet ꝛ nō ds tñc vitā l'mēbꝝ per
dere. ℔ glo. Et ℣ hab⁹ terr⁹ sunt ꝟba Piero. sa
p Sopbonā. Et. c. se. sic dr. Nō inferēdā est inde
pellēda iniuria ler ꝟtutis est. Qui. n. nō repellit
a socio iniuriā si pōtā est in vitio ℔ ille q fcē ꝛc.
Et sunt ꝟba Ambrosij ut ℣. Et. c. se. dr. Qui pōt
obuiare ꝛ ꝓturbare ḡuersoꝫ ꝛ nō facit: mbi aliō
est ḡ foue ꝛpietatē eoꝝ. Nec caret scrupulo so-
cietatis occulte q manifesto facinori desinit ob
uiare. Et sic ℣ ℣ba Anastasij. Licet ꝺoia ista capīa
intelligant fm ḡ cōuer exponāt de hoc gb⁹ ex
officio lcūbit ḡbus accessū est vt iustitia ꝛeruet
vt occidēt mutiēt ꝛ filia: vt ps ḡ totā eandē qō
nem. tñ qbuslibet licitū est nocturnos ꝛ deppla
tores agroꝝ l'latrōes ꝛ publicos stratio occidē:
vt. ℣. qn licat vnicuiq; scipm sine iudice vēdē
li. Et ctiā multū facit. c. fortitudo. supius allīn.
Ité licitū est uilibet defēdēdo se aliū occidē: tñ
bñ cauēat ne occidat si alio mō euadē pōt. cīr ō
bo. c. ii. circa fi. vbi dr sic. Si sine odio meditatio
ne te tuaq; ꝺfendēdo ꝛ liberādo mēbrū diaboli
occidisti: si aliqd iciunare voluerīs bonū est tibi
elymas fac largit. Si ꝑdr ℔ fecerit nō deponet:
tñ ꝺdm viuit pniam agat. Et. xxiii. q. v. cuꝝ bō.
sic dr. Cū bō ad bone occidē multū ꝺstat. vtuꝝ
fiat nocēdi cupiditate: l'iniuste aliqd auferēdi: si
cut sit ab inimico. l. nocēdi cupiditate: l'a latrōe
l'iniuste aliqd auferēdi: an vicisscēdi: l'obediēdi
ordine: sicut a iudice sicut a carnifice. i. ministro
vl' cuadēdi: l'subueniēdi necessitate: sicut q̄n in
terimi latro a viatore: hostis a milite. ꝛc. Bibi.
Ad ꝓpositū igr redeam⁹. Si igr pctō est occul-
tū: t illud ecdat l dānū plurīū: t gmarie rei pu.
sine mora denūciandū est vt pēna l'ciuitas ꝺsen
dat. vt ps in dicto. c. fortitudo. xxiii. q. iii. Si ho
pctō sit occultū: t illud solū sit l ꝛc. i. ꝺ tc tñ ti-
tatez hꝫ qō dicit xp̄s in pīa euāgelio. Si pecca
uerit i te frat⁹ tu⁹ ꝛc. vbi salutifera doctrina cō-
cessit ḡ ante denūciationē ꝑuo ferreta admo-
tio ꝑcedat. Nō semel ds plurīes. Cū aūt ista ꝺoia
bilīter cognosci possint ḡ secreta monitio nō
valet: ꝑcedenda est viteri⁹ q̄ntūcūq; peccatus
sit occulti ad testiū iductiōes. q. ti testes possint
ꝑduci ꝛ nō obesse. Nulli forte extimarē. q̄ ad e
mēdationē fris nō ꝓficeret: ꝺ tc. Ulteri⁹ si ex testiū ꝑductiōe adhuc ille ñ vult
emēdari: tūc dicit xp̄s. dic ecclīe. i. platoq; ꝛ si
nō audierit ſt tibi sicut Ethnic⁹ ꝛ publican⁹. i. si
cōuersacionē bñ vt nō conuersabor cū illo bēas
Et hoc sufficiat q̄ntum ad pmā ſtatē. Quꝝ
ad ſam dico fm beatū Tho. fa fe. q. xxxiii. ḡ il
la bñficia q̄ nō debent certe ꝓsequi ꝺ olbus cō
tersi nec sint ꝛ talia sine ꝑ alia: nō ds nos quere
ḡbus illa ipendam⁹. aliogn efficeremur vite alie
ne exploratores. Et ḡ pmi cū fructu correctio se
ad oēs extēdat: sicut fma dilectio: manifestū est
ḡ quere nō debem⁹ ḡa corrigam⁹: ds solū q nob
occurrit. Et q̄ infert ḡ nec religiosis clausuris
exire licet vt delinq̄tes corrigāt ꝛc. Q̄ enim
ad tertiū dicit Sutt. ḡ si tales laborāt crassa et
supina ignoātia q̄ nō exculant ꝛ credat ḡ corri-
gibiles sint: admonēdi sunt. Si si laborāt igno
rātia ꝑabilis dicit ḡ credit nibilomin⁹ eis dice
dū esse veritatē nō q̄ ipsi peccāt: ds ꝑter picu-
lū ꝛ dānū aliēnū ꝛ iniuriā facioꝝ. Nā nō nūc or
dinatus decipit audiētes. Et q tꝛē. primi dānū
ficat eū. Hec ꝛ silia dico si est ꝑsona ꝑua fidelis
secus si nō: ds pot⁹ timeret de scādalo. Tūc enī
sufficit si dicā platoni nō denūciando l'accusādo:
ds simplr nonficādo. si forte remediuꝫ succurrat
possit adhibē. De eo aūt quē scit tenē ḡ vtore
quā nō pōt: dicit idē: ḡ si ꝑdare nō pōt: vicendo
agit ldiscrete: nisi credat ḡ audiens patus sit in
hac ꝛte pitoꝝ assilio obediē. Si ℣o ꝑdare possit
ꝛ tam: tūc ds eis dicere: ꝛ cū superioꝛib⁹ si ñ cre
deret diuoꝛtiū procurare: nisi forte inuicem ma
nere vellent sicut frater ꝛ sodor. quare ꝛc.

De a correctōe fma nisi ꝑ excipit̄ tertia.

Cipe tertiā ꝛclōes. vs. Quisq; ille si
a via declinās ꝛtatis oēs illū corrigāt
ꝛ ad vtā reducāt egratio. Hui⁹ ꝛclonis
sensus est ḡ ℔ ceptū de correctōe fma ad oēs
se extēdit. Et ad hui⁹ declarationē dem̄ bñ Tho.
fa scōe. vbi ō. dicit ḡ duplex est correctio. Una
quę effect⁹ charitatis: q̄ ad emendatiōes fratris
delinq̄tis ꝑ simplicē admonitiōes ſpāl tendit.
Et hec ad oēs charitatē bñeē ꝑtinet: sine sit sub
ditus: sine ꝓlatus. Alia ē correctio q̄ ē act⁹ iusti
tie q̄ intendit bonū cōe. qō si solū ꝑ simplicē ad
monitiōes fmā. pcurat: sed q̄sq; ꝑ punitiōes: vt di-
cet infra in tertia ꝙe b⁹ ꝛmonia. ꝛ talis correctio
ad ꝓlatos ad oēs rēpu. gubernātes spectat. Ad
hoꝝ aūt clariorē notitiā tres ingrām̄ ℣i. ꝓ⁹ c.
Et quo oēs ꝑmā corrigē debent correctōe q̄
est act⁹ charitatis ordo ait superiores ꝑ inferiores
sint corrigendi. 2⁹ vi. c. si ibi charitatē teneat

[illegible]

vellet. Audi Crisostomus super Mat. In quo inquit [illegible] posito putas ex charitate vt salues proximum [illegible] non vt saluares ad teipsum. Et infra nunquam debes [illegible] deo superbire vt peccata proximorum maiora iudices quam tua. Audi et Augustinus sermone [illegible] in monte. Cogitemus cum aliquem reprehendere non necessitas [illegible] tale sit vitium quod nunquam habuimus. Tunc cogitemus nos boni esse [illegible] potuisse. Vel tale quod habuimus [illegible] non habemus [illegible] tunc tangat me [illegible] fragilitas vt illam correctionem non odium sed misericordia precedat. Si autem nos inuenerimus in eodem vitio esse non obiurgemus sed contremiscamus et ad equaliter penitendum inuitemus. hec ille. 3° efficitur indignus ratione propriae damnabilitatis. Ad Ro. ii. In quo alium iudicas: teipsum condemnas. Dic tex. de pe. di. vi. c. i. superius allegatum. quare etc.

Ad tertiam vero dico secundum Tho. vbi. [illegible] arti. vi. quod correctio que dicit actum iustitie per quem intendit bonum commune propter turbationem illi qui corripitur non est relinquenda. et reipublice gubernantes nunquam dare solam [illegible] timeant. quia ministri dei sunt et re gratia deo ipsendum. Sed correctio inquantum dicit actum charitatis cuius finis est fraterna emendatio si speratur consecutio huius finis: correctio fienda est. si autem non tunc a correctione desistat. quia nullum agens frustra agere intendit. hec de intentione beati Tho. ubi. [illegible] Et sic patet per [illegible] Fundamentum.

De qualitate et conditione sine correctionis conclusio 2ª.

Secundo loco Fraterne correctionis debitam conditionem videamus. vbi tres conclusiones faciamus. vi. Prima conclusio est ista. omnis superior cui ex officio vel dignitate incumbit alios corrigere grauiter delinquit si negligit obuiare. 2ª conclusio. Ritus debitumque modum si meritum voluerimus habere in correctione debemus obseruare. 3ª conclusio est ista. non est semper illicitum correctionis contumeliam ferre in proximum cum finis debitus speratur contumelie.

De negligentia superiorum quantum ad correctionem inferiorum conclusio prima.

Accipe primam conclusionem etc. ut. [illegible]. Ad cuius declarationem tres inquiramus. vi. Prima vero est ista. vtrum episcopus possit corrigere principes et dominos seculares qui iustitiam derelinquunt vel alio modo errant. 2ª est ista. vtrum episcopus possit iudeos et alios infideles corrigere. 3ª est ista. vtrum superiores et qui curam reipublice vel reifamiliaris habent mortaliter peccent si circa subditos sint negligentes. Quantum ad primam dico quod quilibet prelatus in aliquo loco iudiciarium dominus potestatem omnes christianos cum peccant corrigere debet. quia ratione peccati omnes christianos de foro efficiuntur ecclesie. Dicere. [illegible] Ecce constituite super gentes et regna vt euellas et destruas et dispergas et edifices et plantes. Idem est de iudiciis c. nouit. vbi dicitur circa medium capituli. Ecclesia potest de mortali peccato quemlibet christianum corripere. Item ad ecclesiam spectat seruare pacem et facere obseruare. Item ecclesia cognoscit de sacra religione. Item potest inducere legem cum pro ipsa est: sed tenet cum minime

recipe [illegible] ibi. Propterea nonne quod si superiores et reipublice gubernare [illegible] negligunt in suos subditos administrare iustitiam potest episcopus et quilibet prelatus iurisdictionem habens compellere illos ad iustitiam tenendam. et si negligerent potest eorum defectus supplere et de eorum subditis iudicare. ex de foro compe. c. ex transmissa. vbi dicitur. Cum feudi per dominum feudi debent terminari. Et si malitiose distulerit potest ecclesiastice iudex terminare. ibi. Et c. licet. sic dicitur. Non valent libere a iudice apostolica impetrare super rebus ad forum seculare pertinentibus: quod ipsi iudices seculares pati sint iustitiam exhibere. Sed si grauamen intulerit vel merito suscepti recusari fuerit: si non inuenerit superiorem ad quem habeant recursum: tunc ad ecclesiasticum iudicem recurrat. hec ibi. Et c. ex tenore sic dicitur. Cause et vidua quod ad forum seculare pertinent non debent per ecclesiasticum iudicem terminari: dummodo per secularem possint sua iustitia obtinere. Alioquin ecclesiastice poterit eas terminare. hec ibi. Et hoc idem potest. xxx. iii. q. v. c. administratores etc. Et non dico tibi ad literam textum: quia satis ex predictis quod diximus claret. De dominis autem nostro Nicolao papa quinto: cum sub tempore Bernardi Gregorii [illegible] Rome eccl. et [illegible] ratore forte ordinis mei. fratrum seruorum beate Marie aliqua notare decreui secundum Joannem an. Dic. n. ipse quod vbi papa iurisdictionem temporalem non habet legem tollere non potest quod ad forum ciuile nisi in his in quibus [illegible] tur ale periculum. cum pretatis distincte sint. xcvi. di. cum ad verbum. Ubi circa medium capituli rationem reddens quare potestas imperatoris a potestate pape distincta sit: et econuerso sic dicitur. Et vt christiani imperatores pro eterna vita pontificibus indigerent. et pontifices pro cursu temporalium rerum tantum imperatorum legibus vterentur quatenus spiritualis actio a carnalibus distaret in cursibus et clerus militiam minime se negociis secularibus implicaret: ac vicissim. s. ex alia parte non ille. s. imperator rebus diuinis presidere videret. i. rebus ecclesiasticis vt exponit. iii. q. v. c. suspectis. vt dicit glo. inter. qui cum negociis secularibus implicatur. hec ibi. Hec propria verba ad literam ponuntur. di. x. c. quia idem media tor dei et hominum homo christus iesus etc. In his autem in quibus periculum ale vergit quo ad vtrumque forum tollit legem: vt patet in supradicto. c. Innotuit. Et expresse declaratur ex de prescriptio. c. vi. vbi sic dicitur. Quia omne quod non est ex fide peccatum est. et infra. Nulla valeat absque bona fide prescriptio tam canonica quam ciuilis. Quia omnis constitutio atque consuetudini derogandum est: quod sine peccato mortali non potest obseruari. Unde oportet quod prescribit et nullius temporis pro consciam habeat rei aliene. ibi. Facit ad hoc. c. super illa questione. et c. cum [illegible] apostolus de secundis nup. Et de fo. compe. c. vi. li. vi. et de sen. ex. c. decreuimus. li. vi. Non. n. dedignantur in talibus leges imperatorum sacros imitari canones. ex de iudiciis. c. clerici. vbi dicitur. Clerici etc. de omni crimine dicitur clericus coram ecclesiastico iudice conueniri: nulla lege vel consuetudine preiudicium gestante. hec ibi. Et hec volo sufficiant quantum ad primam veritatem. Quantum ad secundam vero dico secundum Ray. quod episcopus et quilibet iurisdictionem ecclesiasticam habens directe iudicare non potest de his que foris sunt. s. aliquis religionis regulas eis

imponendo: sed indirecte iudicare potest. s. subtrahendo christianos ad eorum communionem. ex de iudeis. c. et si iudeos. Item iudicat de eis vel loquitur contra christum. vt ex de iudeis. c. In nonnullis. i. fi. Et sic de aliis. De ista materia dicetur infra feria. vi. per totum. Ad tertiam dico quod grauiter delinquunt cum mala ad eorum noticiam venerint et non corrigunt. aut antequam fiant obuiare desistunt ne fiant. Audi tex. lxxxvi. di. faciens. vbi dicitur. Faciens pro culpabilibus culpabilis quod potest corrigere negligit emendare. Scriptum quippe est. c. Leuitici. xx. Non solum qui faciunt sed etiam qui consentiunt facientibus participes iudicantur. Et libet domino prospera quod ab afflictis pellit aduersa. q. d. c. sacrificium placet deo quod ab afflictis remouet peccata. Et negligere cum possit deturbare peruersos nihil aliud est quam fouere. nec caret scrupulo consensionis. i. societatis occulte quod manifesto facinori desinit obuiare. Et probat se odisse vitia quod condemnat errantes. Nec reliquit sibi locum deuiandi. i. peccandi quod non pepercerit excedenti. i. peccanti. Et primus innocentie gradus est odisse nephanda. Tres. n. sunt innocentie gradus dicit glo. Primus est malum non facere. Secundus facientibus non consentire. Tertius potest peccantes corrigere. xxiii. q. iii. ita plane. et. xlv. di. iii. hec glo. O rectores ciuitatis quod regunt vestre ciuitates? O prelati quod regunt subditi vestri? O ciuitates quod seruant leges vestre municipales? Audite Isa. lix. quasi in fine. Conuersus inquit est retrorsum iudicium et iustitia longe stetit. quia corruit in platea veritas et egeas non potuit ingredi. Et facta est veritas in obliuione etc. Audite tex. lxxxiii. di. c. error. Error cui non resistit approbatur. et veritas cum minime defensatur apprimitur. Negligere quippe cum possis. s. sine peccato arguere peruersos nihil aliud est quam fouere. Nec caret scrupulo. i. suspitione societatis occulte quod manifesto facinori desinit obuiare. hec ibi. Et c. consentire dicitur. Consentire videtur errantes quod ad resecanda quod corrigere debet non occurrit. hec ibi. Et hec volo sufficiant pro presenti conclusione.

De conditionibus seruandis circa correctionem conclusio 2ª.

Accipe secundam conclusionem. vi. Ritus debitumque modum si meritum voluerimus habere in correctione debemus seruare. vbi tres ingrediuntur veritates. Prima veritas est. Quem modum debent tenere superiores in corrigendo inferiores: quia de inferioribus ad superiores dictum est in 3ª conclusione huius prime partis. 2ª veritas est. Quod equales in equalibus correctionem exercere debent. 3ª veritas. Quod ad seipsum. Quantum ad primam dico quod inter prelatas seruandas conditiones iste primarie seruande sunt. vi. Consideratio. Charitas. Aliositas. Mititas. Prudentia. Et discretio. Primo inquit requiritur diligens consideratio. Non. n. corrigere debet quippiam aliquem nisi bene prius nouerit personam deliquisse. xi. q. iii. graue. Graue inquit est et indecens vt in re dubia certa detur sententia. et sunt verba Greg. Et c. quia dicitur. Quis verba sint quidam tamen iudici non sunt credenda nisi certis indiciis demonstretur. Et sunt verba Aug. Et Eccli. xi. et allegatur ibidem. c. eorum qui accusantur. Antequam inquit scrutetur non reprehendas. intellige priuare tunc

lis per accidens. Et per consequens dicit q hoc quasi est peccatum veniale quasi nullum. Dicere ... no necessaria est ... moderate ... tate verbis. Quia adeo grave ... bono ... per ... tunc pos... ... bono ... Quando isti ... causa ... multum merent ... emendatio. Et ... Emaus contos stultos hoc modo discipulos in ... Luce vlti. Et Apostolus ad Gal. iii. vocauit. O insensati galate. Et Jobel. Expergiscimini ebrii omnes qui bibitis vinum in dulcedine. Dicit tamen Augu. q tales ob... magna necessitate sunt adhibende ... non ut nobis sed ut deo inseruiat ... de hoc etiam beatus Tho. 2a 2e q. xxi. q. ... Et hoc volo tibi sufficiat pro facie ... De amorosa castigatione primi ... :

Ertio loco correctionis sancte amorosam castigationem videamus. vbi tres conclusiones faciamus. vz. Prima conclusio est ista. Quicunque superior est et curam habet rei familiaris: si non potest verbis suos corrigere inferiores: verberibus vtatur matura cum maturitate. 2a conclusio est ista. Licet ex zelo charitatis omnes proximum corrigere teneantur: non tamen licitum est omnibus illos castigare. 3a conclusio est ista. Nulli tam superiori quam inferiori conceditur tam causa correctionis quam alio bono respectu verba proferre maledictionis.

Qualiter superiores debeant inferiores castigare conclusio prima.

Capit primam conclusionem etc. vt. d. vbi tres inquiramus veritates. vz. Prima veritas est. Si pater potest sine peccato filios verberare. 2a veritas est. Si dominus sine peccato potest seruum verberare. 3a veritas est. Si episcopus potest suos subditos sine peccato verberare. Quantum ad primam dico secundum beatum Tho. 2a 2e q. ... q verberatio que fit ex charitate et non odio vel vindicta: habet rationem pene infligende pro malicia. Nullus autem alterum punire potest nisi in aliquem habeat potestatem. et quia filius subditur patri: ideo filij castigari debent a parentibus cum delinquunt. v. q. v. non omnis. Non osculatur semper pater filium sed aliquando castigat. ergo qui castigatur qui diligitur circa eum pietas exercetur. habes enim amici plagas sanas que dulciores sunt cum amarissime inferuntur. Dulcior enim est religiosa castigatio quam blanda insultatio. vnde ait propheta. Dulciora sunt vulnera amici quam voluntaria oscula inimici. hec ibi. Et sunt verba Ambro. Si vero talis castigatio ex alio iniquo odio fieret: tunc esset peccatum mortale. Et ideo cum corrigunt discrete corrigant. quare etc.

Ad secundam veritatem dico secundum beatum Tho. vt. s. q dominus habent etiam potestatem castigandi eorum subditos: et ideo cum verbis non corriguntur castigentur. Dicit enim philosophus x. ethicorum. q aliqui ita bone sunt conditionis et nature q minimo obiurgationis verbunculo emendantur. quidam vero adeo sunt nature q sine verberibus non corriguntur. Ideo omnes ad quos spectat inferiores cum ... verbis subditos corrigere si possunt illos corrigant cum maceratis. facit ad hoc propositum textus ante omnia. di. xxxv. et di. xlv. cum beatus. Audi tex. v. q. v. non omnis. Non omnis inquit qui parcit amicus est: nec omnis qui verberat inimicus et infra. Quis nos potest amplius amare quam deus? et tamen non solum nos docere suauiter: verum etiam salubriter terrere non cessat fomentis lenibus quibus deus consolatur. sepe enim mordacissimum medicamentum tribulationis adiungit. Exercet fame patriarchas. s. Jacob et filios eius qui fame laborant in egypto. Etiam pios et religiosos propter contumaces penis grauioribus agitat. Non aufert ab apostolo. s. Paulo stimulum carnis: tertio rogatus ut virtute in infirmitate perficiat etc. hec ibi. Et sunt verba Augu. Et principium huius capituli ponitur etiam. xxiij. q. iiij. c. nimium. Et hoc in tertia ... ibi. Et post pauca. Non omnis qui parcit amicus est etc. Ad tertiam veritatem dico q nullus episcopus aliquem suis manibus verberare debet. di. lxxxvi. c. non licet. vbi dicitur. Non licet episcopum suis manibus cedere aliquem. hoc enim alienum a sacerdote esse debet. hec ibi. Potest tamen peccantem subijcere verberibus per alium. v. q. v. c. illi qui. vbi dicitur. Illi qui aut fide catholica: aut inimicicia suspecti sunt: ad pulsationem. i. accusationem eorum non admittantur. nec illi qui sponte aliorum crimina confitentur. et ideo replicanda est sollicite veritas: quam sponte prolatam nullius vox habere potest. hanc. s. veritatem diuersis cruciatibus: tamen lenibus dicit glo. clatebris. i. absconsionibus suis religiosus totos exigere debet. vt dum penis corpora subijciuntur: que gesta sunt fideliter et veraciter exquirantur. sub eorum iudicem. hec ibi. Ex quibus patet q licet episcopo subditum subdere verberibus per alium: non tamen per laicum: sed per clericum si verberandus est clericus. Si enim per laicum verberaret: ambo. s. episcopus et laicus inciderent in canonem late sententie. extra de sen. exco. vniuersitas. Et hoc intellige nisi clericus verberandus esset incorrigibilis. quia etiam per laicum posset illum verberibus castigare. di. xvij. c. non licuit. in fi. Et melius ex. de sen. exco. vt fraternitati. Laice etiam laicus ne amplius sua violentia se extendat quam defensio vel rebellio exigit clericorum. vt in cade. di. xvij. in fi. vide glo. et ex. de sen. exco. vt fraternitati. vbi sic dicit. vt fraternitati tue. et infra. prelati possunt et debent clericos possessiones fuerint de crimine canonice condemnare sub arcta custodia detinere: si sint incorrigibiles: nec monasterijs valeat custodiri. Laici vero citra excommunicationis sententiam rape clericos et ad iudicium trahere possunt: et etiam violenter: dummodo tamen idem faciant de mandato eorum quorum est corrigere criminosos. dummodo tamen non am-

plius eorum violentia se extendat: quam defensio vel rebellio exigit clericorum. hec ibi. Et pono tres hic regulas generales. Primo accipe istam regulam generalem. q nullus clericus quicunque criminosus exheredatus est: q non debet ... curie seculari: dummodo possit constare. di. xxxi. c. dictum est. Nisi deprehensi sint in crimine falsi. ex. de cri. falsi. c. ad falsariorum. vbi dicit sic. Ad falsariorum et infra. Qui per se vel per alium vitium falsitatis literarum pape exercent: cum fautoribus et defensoribus suis anathemate feriuntur. Clerici deprehensi de hoc degradentur et postea seculari tradantur puniendi. Laici vero ... grauiter puniantur. hec ibi. Et etiam accipe istam aliam regulam generalem. q vbicunque deficit ecclesiastica potestas semper curritur ad brachium seculare. xi. q. i. petimus vt dignemini etc. et. xxiij. q. v. de liguribus atque veneticis et histrijs episcopis etc. in fine. Ligures dicuntur qui sunt in Italia citra padum etc. ex. de offi. iudi. ordi. c. i. in fi. hoc idem dicit. di. xvij. c. non licuit in fi. quare etc. 3a regula est ista. q licet episcopi et prelati peccatores et delinquentes subditos proprijs manibus verberare non possint: tamen suos de familia: et quoscunque docerent et erudirent si cum correctionis proposito manibus etiam ex ira percusserint: non incidunt in excommunicationis sententiam. hoc expresse patet ex. de sen. ex. c. cum voluntate et proposito malicia distinguitur etc. in fine. c. Nec requiritur q in verberando: discrete tamen actualiter de correctione cogitet: sed sufficit dicit Guil. q hunc finem habeat in habitu. Nec distinguo virum verberatus sit in sacris vel non. quia decretalis cum voluntate indistincte loquitur. quando id causa correctionis fiat. Et hec sufficiant propositi conclusione.

Quod non omnibus castigare licet conclusio secunda.

Capit secundam conclusionem. vz. Licet ex zelo charitatis omnes proximum corrigere teneantur non licitum tamen est omnibus illos castigare. vbi tres ponamus veritates. Prima veritas est ista. An liceat non habenti potestatem vt iustitia seruetur deprehendere furem: vel homicidam et huiusmodi. Secunda veritas est. An magistri et scholarum rectores clericos et in sacris ordinibus constitutos: possint sine peccato correctionis causa illos verberare. Tertia veritas est. An sine peccato quis possit detinere clericum: vel in sacris ordinibus constitutum furem asportantem res suas. Quantum ad primam pono hanc regulam generalem. Quicunque ad aliquem delinquentem corrigere non pertinet: quia non est sui iuris si castigat: grauiter delinquit. Et hoc per plura exempla declaro. Et primo hic homo ex malignitate hunc hominem occidit. Et cum iustitia poscat q talis per potestatem condemnetur ad mortem: tamen homicida ille impune vadit. Et vix exul esse deberet libere inhabitat ciuitates. Ecce q hic iustitia perit. Nulli tamen licet ne iustitia pereat absque auctoritate deprehendere talem: aut verberare: aut occidere. Nisi ... moreatur mortem: non tamen nisi a debito iudice et debito modo. vt in au. de iudicibus ... coll. vi. Nam qui iustum damnat: et qui iniustum sine iuris ordine damnat: vterque mortaliter peccat. Non enim sufficit bonum agere: sed etiam vt bene agatur. vt sepe diximus. Deut. xvi. Juste quod iustum est exequeris. Sicut non licet clericum religiosum pro iustitia conseruanda furem capere: tenere vel castigare: vel verberare. quia ad eius statum non spectat. Sic nec iudici vel domino vel officiali seculari licet religiosum vel clericum delinquentem: nec iustitia percat iuris ordine pretermisso punire vel condemnare: licet per suum superiorem non corrigatur. Aliter non esset corrigere mala: sed addere mala malis. Nam si iniquum est clericum vel religiosum operari scelus. Iniquum quoque est per superiorem non puniri scelus. Iniquissimum quoque est per illum ad quem non pertinet castigare scelus. Audi enim Deut. xxiij. Nemo mittat manum in messem alienam. Facit textus ex. de sen. exco. vt tue fraternitati. in precedenti conclusione allegatus. quare etc. Quantum ad secundam dico q magistri omnes verberare et castigare possunt quoscunque sibi subiectos causa correctionis: vt expresse patet ex. de sen. exco. cum voluntate. i. si. nec sententiam excommunicationis incurrunt. vt ibidem patet. Sed ponamus q principalis magister repetitori precipiat ne clericum percutiat et ille causa correctionis percussit: quid erit? Dico q non videtur q incidat in canonem. quia principales magistri beneficium iuris auferre non possunt. per quod conceditur q qui alios docet corrigere possit. nec dicta decretalis mentionem facit de principalibus aut inferioribus magistris. Dicitur enim ibi sic ad literam. Et hi qui obtentu prelationis et magisterij subditos et scholares correctionis causa: seu aliquos de familia: vel propinquos in inferiori gradu: vt causa correctionis leuius percusserint: sententiam excommunicationis non incurrunt. hec ibi. Sed ponamus q tales modum correctionis excedant. Dicit dominus Hosti. Nisi ex proposito et animo irato intantum excedant: non credo q incidant in canonem. quia solummodo dolus prosequitur. vnde violentia non committitur sine dolo. Et hoc colligitur ex. de sen. ex. c. vbi sic dicitur sup. co. et infra. Si clerici iuxta pubertatis annos se inuicem: vel vnus alterum percusserit vel maiores si leuitate iocosa: vel magistri si scholares causa discipline vel correctionis percusserit: non sunt ad sedem apostolicam pro absolutione mittendi. Nisi odio vel iniuria vel indignatione idem scholares se percusserit. hec ibi. Et hoc etiam ostendit. c. cum voluntate in principio. Et. xvij. q. iiij. si quis suadente. quare etc. Ad tertiam veritatem dicit Guil. q non credit q incidat in canonem si res illas auferret et dum ille asportaret eas: et antequam ad locum destinatum perueniret. secus si internallo id fieret. Multa de inijcientibus manus in clericos videre poteris in Pisanella. excommunicatio. i. per totum quare etc. Vnusquisque igitur se emendare et corrigere studeat: et quoscunque errantes ad viam veritatis quantum possumus reuocemus. quia charitas lata esse ad omnes debet. quare etc.

Quod causa correctionis non licet maledicere quemquam conclusio tertia.

Capit tertiam conclusionem videlicet. Nulli tam superiori quam inferiori conceditur tam causa correctionis quam alio bono respectu verba proferre maledictionis. Vbi tres inquiramus veritates videlicet.

penna sitas est ista. Quid sit maledictio. 2a
sitas. An liceat aliquo respectu maledicere aliq̃
rei create. 3a sitas est. Utrum semper sit mortale pe
ccatum. Quantum ad primam dico sm beatum Tho. fa se
q. lxxvi. q maledictio sm quam nunc loquimur e qu
edam alicui mali vel in precando vel i optan
do pronunciatio. De qua Paulus. Neque maledici neque rapto
res regnum dei possidebunt. i. ad Cor. vi. Et tanto
grauius peccatum est quanto gloriosa cui maledicimus ma
gis amare debemus et reuereri. Leuitici xx. Qui
maledixerit patri uel matri morte moriatur. Et non sibi
duo termini blasphemia et maledictio, proprie lo
quendo a se inuicem differunt. Nam blasphemia est
q attribuit deo quod ei non conuenit aut remouet
ab eo quod ei conuenit vt alias ostendi. Sed maledi
ctio est qua alicui vel deo vel creature aliquod malum
imprecatur et optatur. In quibusdam tamen locis vel i dictu-
sis idem important. Et hoc probatur per decretalem
extra de maledicis. c. statuimus. q̃ sic etc. Quantum ad
secundam dico q maledicere creature sm beatum Tho.
fa se q. lxxvi. contingit quinque modis. Uno modo
sm q creatura ordinatur ad hominem per modum sub-
iectionis quia scilicet per eas subueniunt humane necessita
ti et hoc modo dixit deus homini. Maledicta terra i o-
pere tuo vel scilicet eius sterilitate homo puniretur. Et sic
intelligitur quod dicitur Deut. xxviii. Benedicta horrea tua
maledictum horreum tuum. Et sic Dauid est maledi-
xit montes Gelboe vt exponit Grego. 2o sm
q creatura ordinatur ad hominem per modum signifi-
cationis. Et sic deus maledixit ficulnee in signi-
ficationem iudee. Mat. xxi. c. 3o sm q ordinatur ad
hominem per modum continentis. Loci et temporis. Et sic Job
maledixit nocti in qua natus est. Job iii. Et hoc propter
culpam originalem quam nascendo contraxit et propter pe-
nalitates inde sequentes. Et sm hoc potest et dici Da-
uid maledixisse montibus Gelboe. ii. Reg. i. propter
populi cedem qui in eis contigerat. His tribus modis co
it huius Tho. non licet creature maledicere nisi forte
ipsi dei reuelatione. Quarto modo contingit ma-
ledicere creaturam inquantum sunt creature dei, et hoc
est proprie peccatum blasphemie. Quinto potest con-
tingere maledici eis inquantum considerantur secundum se. Et
sic tamen iocosum et ociosum et per consequens illicitum. Hec beatus
Tho. Ex quibus satis patet q nullo modo licet dei crea-
turas maledicere. Sed si igitur in sacra scriptura reperiuntur
aliqui maledictiones ille intelliguntur sm vnum illorum
trium predictorum modorum. vt quia Dauid dicit. Male-
dicti qui declinant a mandatis tuis. intelligit non q
imprecaretur malum sed illos esse maledictos per pe-
nam quibus digni sunt propter culpam. vt contra qui ge-
neraliter aduersi alicui accidunt dicere solemus tu es hic
maledictus. Sic et dicuntur benedicti per gratiam
qui digni sunt per gratiam. Sic et illud Gen. maledi-
cta terra in opere tuo. intelligitur sic q per eius sterilitatem
te nihil patieris ideo erit maledicta tibi. Et sic omnes
auctoritates intelliguntur etc. Ad tertiam dico sm
beatum Thomam ibidem q aliquid est peccatum mortale quod
in genere suo veniale. Mortale quidem odio mala uel liuore et alio
vindicandi imprecatur alicui malum et optatur: et tan-
to grauius quanto persona cui imprecatur et optatur
malum maioris est dignitatis. vel maius peccatum est
maledicere deo quam christum vel hominem: et maius est
quam parentem: et maius parentem quam alios secundo. Similiter si
quis maledixerit maius peccatum est maledicere patrem et matrem
quam fratrem et fratrem quam alios etc. Tunc autem est
veniale: quando ex prouitate et lingue lapsu: vel leui
motu et ex ludo et premeditatione talia verba profert.
Et ideo peccatum verborum potissime ex affectu pensan
tur. Puto tamen ego q valde graue sit veniale: ex
ymaginatione cum in consuetudinem vertitur. Et forte propter
talem consuetudinem efficitur mortale. contemptus enim
venialium dignum facit pena eterna. de pe. di. i. c.
tres sunt. vii. Est et pxia. vbi sic dicitur. Est et pxia
humilium et bonorum fidelium pena quotidiana in qua
pectora tundimus dicentes. dimitte nobis debi-
ta nostra. Neque ea dimitti nobis volumus: que dimissa
in baptismo non dubitamus: sed illa utique que humane
fragilitati quamuis parua crebra subrepunt. Que
si collecta contra nos fuerint ita nos grauabunt: et op
primunt sicut vnum aliquod grande. i. mortale pec-
catum. Quid n. interest ad naufragium: vtrum vno
grandi fluctu nauis operiatur et obruatur an paula
tim subrepens aqua in sentinam: et per negligentiam
culpam derelicta atque contempta impleat nauem atque
submergat. Propter hec peccata venialia: ieiunia: ely-
mosine et orationes inuigilent. i. vigilanter fiant. In quibus
cum dicimus dimitte nobis etc. manifestamus nos ha
bere quod nobis dimittatur atque in his verbis humilian
tes animas nostras quotidianam quodammodo agere pniam
non cessamus. hec ibi. et sunt verba Aug. Quare igitur cum
sine peccatis viuere non possimus: hic charitate proximi
et nosipsos moneamus: quia sic lucrati fratrem nostrum su
mus: et animas nostras a gehenne incendio liberamus
hic per gratiam: et in futuro per gloriam. Amen.

Feria quarta tertie dnice de conditionibus
filiorum sermo vigesimusquintus.

Qui maledixerit

Q patri et matri morte moriatur. Mat. xv.
Pauenda sententia filiis verba sunt
ista. Sed n. dilectissimi precedenti ser
mone diximus q extraneos corrigere cum charita
te tenemur: quanto magis parentes et potissime fi
lios. Et si inferiores suis legibus ob tempore te
nentur quanto magis et filii. Ergo qui maledixerit
patri et matri morte moriatur. In quibus sacratissimis v
bis tres de filiis et parentibus considerationes faciamus. vz.
Filiorum diuersam conditionem.
Filiorum diuersam obligationem.
Filiorum paternam hereditationem.

De diuersa conditione filiorum consideratio prima.

Primo filiorum diuersam conditionem. vbi
P tres faciamus conclusiones. vz. Prima conclusio est
ista. Filii carne a parentibus descendentes
non omnes sunt legittimi: sed aliqui sunt illegittime
geniti. 2a conclusio est ista. Portant sepe filii pen
ni peccati: si ipsi consenserint in eorum delictis. 3a
est ista. Sic gloria filii est bona conceptio et bene na-
tura filii sapiens est gloria magna patris.

Quot diuersimode filii carnales generantur conclusio prima.

Circa primam conclusionem vide. Ad declaratio
A nem huius tres ingrami veritates. vz. Prima ve.
est ista. Quot modis filii dicuntur carna
liter generari. 2a veritas est. Qui sint filii q proprie dicuntur
legittimi. 3a est. An q sunt illegittime nati possint a
liquo modo legittimari. Quantum ad primam dico q sm
doctores de hac materia loquentes quattuor sunt modi generatio
nis filiorum carnalium. Nam quidam dicuntur filii naturales et le
gittimi. Quidam naturales tantum. Quidam legittimi tantum.
Quidam neutro modo. Qui sint filii legittimi et na-
les dicetur in 2a veri. se. De aliis tribus dicamus. Uni di
co q filii naturales tantum sunt omnes q de soluto et soluta:
que vxor esse posset concipiuntur et generantur. Filii legitti-
mi tantum: vt sunt filii adoptiui. Filii nec legittimi
nec naturales sunt q de adulterio et incestu nati sunt: et q ex
coitu damnato per leges nascuntur. Incestus est san-
guinearum et affinium abusus. Istam quadruplicem filiorum
distinctionem tangit glosa finalis extra q fi. sint legi. c.
tanta est matrimonii vis etc. Ad secundam dico q illi
dicuntur filii legittimi et naturales q de vtroque parente
tur ex vero et legittimo matrimonio: vel de matrimonio
quod legittimum putabatur. Legittimum autem putatur
matrimonium quando ambo scilicet vir et mulier publice in facie
ecclesie bona fide coniuncti sunt credentes se legittime
copulatos. Etiam postea q vnus eorum sic credidit legit
timum putabitur matrimonium. Quicumque igitur sic est pro
creatus de legittimo matrimonio: filius est legittimus et
naturalis. Sed postea q clandestine contraxerint: q vt ibi
est ignorantia affectata: aut etiam si ambo impedimentum
scientes publice contraxerint: tunc filii tales q inde ex eis
generantur non sunt legittimi et naturales. extra de clan. despon.
c. cum inhibitio. §. statuimus. vbi dicitur. Statuimus vt
cum matrimonia fuerint contrahenda in ecclesiis publice per pre-
sbyteros proponantur. vt infra legittimum terminum q
si quis voluerit legittimum impedimentum opponat
q oppositio indicatur contrarius: donec appareat quid agen
dum. Si qui clandestina matrimonia inire presumpserint
seu prohibita etiam ignoranter: vel etiam in facie ecclesie co
ntra interdictum si ambo parentes impedimentum sciebant
soboles ex huiusmodi nuptiis illegittima censeatur. hec ibi. et
sic patet secunda veritas. Quantum ad tertiam dico q sex modis con
tigit illegittimum legittimari. Duo sunt sm canones
alii vero quattuor sm leges. Secundum canones illi
duo sunt. Primo quando solutus de soluta filios naturales habet et
postea contrahit cum illa: tunc sine alia lege filii adiuncti
legittimantur. Sed non est sic si spurii. q ex adulterio
nati sunt. extra q fi. sint legi. c. tanta. vbi dicitur. Coniunctus
est nobis et infra. Proles ante desponsationem missa na
ta: et postea post eius mortem accepit in vxorem ad hono
rem prima legittima reputatur. hec ibi. Idem dicitur in c. tanta
est etc. Secundo modo potest legitimari per specialem indulgen
tiam pape. extra eo. c. per venerabilem. vbi dicitur. Per ve-
nerabilem et infra. Quia vxorem tuam a te tenemus separa-
tam: et in lege ecclesie aliam superduxisti: nihil ei obi
ciens quod diuortium induceret. Cum et fides thori sit vnum
de tribus bonis coniugalis cum ipse violatio violatur vin
culum coniugale. Et tam lex canonica quam mosaica sobo
lem susceptam ex adulterio detestatur. Non solum a promo-
tione et a successione prima repellendo: sed etiam gaudio
eis aliqua pene dos sua in legittimatione filiorum
non dicitur admittendo. hec ibi. Hi duo modi vt di
xi in canonibus reperiuntur. Quattuor alii sequuntur sm
leges. Primus est si pater filium naturalem offerat curie i
patrocinium vel curialem. vt in auct. quibus modis natura
efficiantur legi. §. si quis igitur coll. vii. Item si offerat cum
curie ciuitatis de q et de eo vico et oppido. vt ibi.
de nup. §. vi. Secundus est si pater decedens naturalem filium
in testamento voluerit legittimum habere: et ipse postea principi
offerat testimonium et sic est legittimus. Tertius modus est
si nullo filio legittimo existente ipse naturalis filius seipsum
offert curie: vt dictum est in auct. quibus modis natura
efficiantur legi. §. i. et §. si quis igitur. Quartus modus est
si pater in instrumento per publicam manum confecto: vel alias scri
pto cum subscriptione trium testium eum filium voluerit
naturalem adiiciat: vt in auct. vt liceat matri et aue. §. ad hoc
coll. viii. Spurii vero non possunt legittimari quia est per
leges. Imperator tamen vel alius auctoritate eius de gratia eos le
gitimat. Sic et papa. quia etc. Et sic patet prima conclusio.

De peccatis parentum in filios conclusio secunda.

Circa secundam conclusionem. vz. Portant sepe filii
A peccatum parentum: si ipsi non consenserunt in eorum
delictis. vbi tres ingrami veritates. vz.
Prima veritas est ista. Utrum filiis noceat peccatum mortale
parentum quo ad vitam eternam. 2a est. Utrum filiis peccatum
parentum noceat quo ad bona temporalia et corporalia. 3a est.
Utrum filii puniantur iuste pro peccatis parentum. Quantum
ad primam veritatem dico q duplex est pena eterna. scilicet pena sen
sus: et pena damni. Si queritur de pena damni: sic dico q
omnes descendentes ab Adam si a peccato originali la
uerint: puniuntur pena damni propter peccatum primorum paren
tum. vt patet de con. di. iiii. c. firmissime. et c. regnante
et c. nulla. et extra de baptismo. c. maiores. §. adhuc. sug
verbo. carentia visionis. Si autem queratur de pena eterna
sensus: tunc dico q si filii parentum peccatum non sectantur
nunc puniuntur. Audi tex. di. lvi. c. vnicuique. vbi dicitur
Unicuique. i. ex quolibet peccatore homines nascuntur. si
parentum vitia non sectantur honesti et salui erunt. Si imita
eterna. Semen n. hominis ex qualicumque homine dei creatura
est factura est. Et eo sic fenile male vtentibus male erit
non ipsum aliquid malum erit. hec ibi. Et sunt verba Aug.
t. c. se. dicit sic. Nunquam de vitiis erubescamus. i. imita
mus parentum. Si vnde illud queramus et semper amplec-
tamur virtutem omnino. Genesis xxviii. cuius
si alienigenam scilicet fidelis nobilitate: vel gente beat
ma: recentem si fornicatione pollutam: vel quibuscumque huius
modi dedecore sordidatam nihil ei de eius aut vili-
tate suscabitur crimine polluetur que ad vitam
eternam etc. hec ibi. Et sunt verba Criso. sup Mat.
t. c. se. dicit. Nasci de adulterio non est eius culpa q na
scitur sed illius q generat etc. Et de ista materia tangit Gratianus
vsque ad finem distinctionis quere etc. Ad secundam ve.
dico q peccatum parentum in multis temporalibus bonis nocet
vt in promotione sacerdotium hereditate prima et
multis aliis que notantur i q. iii. §. ite pero. Unde
q ex adulterio nascuntur nec ad sacerdotium promo-
ueri possunt de gratia speciali nec succedere patri in bonis
parentum. Hec ibi in pala Gratianus ca. lvi. di.
di tenui extra de elec. c. cum in cunctis. Nullus ingenuus
in eorum eligatur nisi ... etatis exegerit
et de legittimo matrimonio sit natus vita et scientia ...

mendabilis demonstrat ubi her. ibi. Aali r. c. p-
mā. ex de filiis p̄sby. filii enī p̄sbyterorū t ce-
teri ex fornicatione nati ad sacros ordines non
promouentur nisi monachi fiant: aut i congrega
tione canonice vixerint plationē ho nullatenus
beant. Sed neq; [illegible] libertati vo
beant. Sed de h vide glo. in c. vnō
[illegible] Ad tertiā dico q aliquē pro alie
[illegible] vno mō
[illegible] Et sic fi-
[illegible] Et i-
[illegible] Et h mō pleriq; cō
[illegible] parentib⁹ oñi puniunt p
[illegible] de quo Greg. in
[illegible] a diabolo asportat⁹ i cō
[illegible] expōit dca
[illegible] r⁹ mō alter pro alio
[illegible] Et h po
[illegible] triplicr accidere. vz. p imitatōēq; p meriti
[illegible] aliquale consensū t dissimulatōēq;.
Prio p imitatiōnē: t sic filii imitantes peccā
parentū ppter illa puniunt: t nō ppter pecca-
ta illorū. Scdo mō p meriti condignat: t sic p
ppter peccā ppl'oꝝ qñq; gmittit de⁹ regnare viꝰ
scelerati. Job. xxxiiii. c. Qui regnare facit ho-
minē hypocritā scelerati propter peccā populi.
r⁹ p aliqualē consensū t dissimulatōēq;. vz.
quia mala malis phibere posset: t nō facit vel
dissimulat ā videre. t sic interdū boni puniunt
cū malis q; malorū peccā n arguunt t dissimulāt
vt dicit Aug. p. de ciui. dei te. r⁹ mō aliqs pu
nit p peccā alteri⁹: qm iuncti sunt vni⁹ loci t so
cietatis. t sic qñq; propter peccā aliquorū gñaliter
totū ppl'm flagellabit t puniet de⁹: q̄ā oēs sunt
vnū corpus. q̄o filios gomorreanorū gñaliter
igne cōbussit: q̄re tē. Hec oīa ponit beāt Tho.
sa sc. q. c. vii. ar. i. Et h et mā diffusius tangit
ser. iii. dñice sequens. Et sic p; ista conclo.

De priuilegiis filiorū legitimorū conclo tria.

Ecipe tertiā conclonē. vz. Sicut glia
filii est bona conceptio t bñ nati. ita fi-
lius sapiens est glorie magna pris. vbi
tres inquirunt⁹ ḡi. vz. p⁹ ḡi. est. Quid pcēt
filiis eos esse legitimos. ul sic. q̄ sunt priuilegia
filiorū legitimorū. r⁹ est. An filii legitimi polint
priuari hereditaria successione. r⁹ ḡi. est. Quā
prātē hūt parentes in filios suos. Quātū ad
primū dico breuiter q cū pluribus gaudeat pui
legiis legitīc natiuitas hec sunt pcipua. primū est
dignitas regū de legitimo matrimonio ortūs ē.
Scm est q ad plationē assumi pōt. vt p; ex de e-
lect. c. cū in cunctis. t ex de filiis p̄sby. c. i. r⁹ ē q
q in oībus bonis parentū succedunt: nisi exhe-
redacent aliq de cā rōnabili dicet. ex qui filii sīt
legitimi. opacti⁹. t c. tanta. vt ē. additur ⁹ con
clusione sc̄da tē. Ad scm dico q sic. Et in glos
ex illis h licet plura legi. Monaldus in sūma
sua decē ponit casus. c. pe. Dñi legiste vt vi-
cim duodecim cās exheredationis ponūt in
autentico. vt cū de appellatione cognoscit. q.

lud quoq; ca⁹. Aliqui s solū tres ponūt. Ego
de canonice t ciuilibus colligā. Primus est
casus in quo filii exhereditari pōt. est si pr eius
fuit hereticus. q bona hereticorū ipso iure sunt
ecclie confiscata. ex de hereticis. cū secū. li. vi. r⁹
casus est si pr cōmisit crimen lese maiestatis. vt
in l. quisquis. C. ad legē iuliā maiestatis. vbi pe
na ponit confiscationis bonorū t deportationis
filiorū t vltimi supplicii delinquentis. r⁹ casus
est si pr habet aliquod ius l feudū in ecclia: qd
hereditario iure transire deberet ad filios. t i-
pe interfecit: t mutilauit rectorē l clericū illius
ecclie. nunc perdidit ipso facto oēm dignitatē:
t oē ius qd in ecclia habebat. t nihil ex ipsis p-
uenire uel peruenire potest ad filios. vt patet e
xtra de penis. c. in quibusdā prouinciis. vbi dr.
q tales homicide beneficium protinus amittat:
t de pñmissis nihil pueniat ad heredes: t vs-
q ad quartam generationē eorū posteritas i col
legium clericorū nullatenus admittatur necq; i do
mibus religiosorū alicuius plationis t honorē
sine dispensatiōe assequatur. ibi. Quart⁹ casus
est si filius manus iniecerit in parentes. Quī
tus est si eos criminaliter accusauerit de cā q n sit
aduersus principē t rēpu. siue damnatione nisi
Sextus qn vite parentū insidiat: sicut fecit
quidā filius Paduē me pñte. āno dñi. Mccc
[illegible] qui proprium patrē venenauit. Septim⁹
est si vxorē pris l concubinā carnaliter cognouerit.
Octauus est si pro debito pris l psona leg[illegible]
tū potuerit fide iubere noluerit. Nonus est si p
hibuerit patrē facere testm̄. Decim⁹ e. si gentes
furiosos l amentib⁹ debitā curā n adhibuerit: l
vitā nō ipenderit. Undecim⁹. si parentes h cap
tiuis n eduxerit. Duodecim⁹ si pr scit filiū he
reticū esse. ex de hereticis. c. excoicam⁹. ş. cre-
dentes. Credentes inquit eorū erroribus heretic
cos iudicam⁹. Et h sufficiat pro sc̄a ḡitate. Ad
tertiā dico q licet magnā hēant gentes in filios
ptāte: tñ hec est pcipua q pr necessitate famis
tñ ḡm leges ciuiles filiū propriū vendere pōt.
Aliās bō liber obligari n pōt. C. de pñb⁹ q filios
distraxerint. l. ii. t. C. de procuratorib⁹. l. pe. q
ē. Et hec sufficiant p pma pte huius smonis.

De obligatiōe filiorū magis i spūali odiātatio r⁹.

ECundo loco filiorū

illegitimorū obligatiōes videam⁹. vbi tres con-
clones subiungam⁹. vz. P⁹ cōclo
est ista. Licet illegitimi natus de iu-
re nō possit ordinari: t ad dignitates ecclesiasti-
cas promoueri: tñ quantū ad seculares dignita-
tes nō semp dr pchiberi. r⁹ conclo ē ista. Quī
quis fuerit illegitime natus: tutissima ei⁹ via
est religionis ingressus. r⁹ conclo est. Quicq;
fuerit legitime natus, iura volunt vt legitima
ei portio de bonis parentum assignetur.

De dispēsatiōe illegitimorū r⁹ pma.

Ecipe primā conclonē. vt s. Ad c⁹ declara
tionē tres inquirā⁹ ḡitates. vz. Pria

ḡitas est ista. Que sunt cāe q̄re illegitime nati
q̄uū ad ordines t ecclesiasticas dignitates dicūt
ur reprobari. r⁹ est. Quis pōt dispēsare cū ille
gitime natis. r⁹ est. Utrū legitimat⁹ q̄ ad ecclia
sticos act⁹ sit legitimat⁹ q̄ ad seculares. Quātū
ad primā dico q triplex ē rō q̄re illegitime
nati ita vident q̄uū ad ecclesiasticos ordines t digni
tates reprobari. Pria est dignitas clericalis q
vilib⁹ t infamib⁹ psonis cōmitti non dz. ex de ex
cessibus pla. cū dilectus fi. Scda est primi crimi
nis detestatio. ex de hei. ş. gentis. vbi dr q hōs he-
reticorū dēt publicari. nec etiā ab erroib⁹ reuerti
tibus nisi de misericordia: v⁹ ci⁹ nō reddunt.
Ecce q in detestatōēq; criminis heretici filiis fuer
scēdibus bona eorū nō reddunt. Tertia cā ē pr
nis scelerus imitatio. Solēt. n. tales filii primores
sari errores. di. lvi. si gens anglorū. Et sic p; pria
ḡitas. Quātū ad sc̄a ḡi. dico q q̄uū ad ordines
minores: t ad bñficiū sine cura pōt epus dispēsare.
Quātū h ad ptōnat⁹ t dignitates nō pōt nisi pa
pa. ex de filiis p̄sbyterorū t aliis illegitime natis
c. in ps li. vi. Ubi accipe r̄sam gñalem q si ab epo
scd fuerit dispēsatio q ad ordines vl bñficiū ec
clesiasticū: tūc dispēsatio nō vltra se extendit q̄
possit epus. vt i eodē. c. is q. Si h a papa: tūc po
terit promoueri ad ecclesiam parochiale: nō tñ ad p
sonatū l rectoriā: ad quā p electōes pcedi cōsue-
uit. ex de pben. c. vi. vbi dr. cū oli. t ifra. Cū pa
pa scribit alicui p bñficio cōferendo: mādati nō
extendit ad rectoriā l dignitatē. ibi. Quātū
ad tertiā ḡi. dico q de h sunt multe opiniōes. p
babilior tamē videt opinio Jnno. q sic dicit. Qui
legitimat⁹ fuerit ab aliq̄ principe seculari: vel a
ciuitate intellr legitimat⁹ q̄ ad oēs act⁹ secula-
res in t̄ris q legitimāti subsūt: t etiā in aliis ter
ris q̄ ad secularia: nisi sint talia q cēnt in alterius
p̄iudiciū. Nā nec in aliis t̄ris succedūt ab intesta
to. q sic auferent bona ab heredibus defuncti.
Sz tal nō intellr legitimat⁹ q̄ ad ordines. q h
nō est de iurisdictiōe laici iudicis. Si h factus ab
epo legitimat⁹ in q̄tū potuit. s. q̄ ad minores or
dines t bñficia sine cura: tūc etiā in alia diocesi
poterit ad pdicta promoueri. q h ē de iurisdictiōe
ecclesiastica: t in nulli⁹ p̄iudiciū. Et multo magis
si a papa. si tñ nō erit legitimat⁹ q̄ ad act⁹ secu-
lares nisi in t̄ris q pape tēpalr subsūt. Hec h tenu
tūc Jnno. in glo. sup. c. venerabiles. ex q filii sint
legitimi. Et cū his cōcordat Her. ibidē. Et sc. h
curiōb⁹. l. spurii. t. l. gñalr. ş. spurios. ⁊ dr q q̄uū
ad seculares dignitates nō semp illegitimi pro
hibentur. Uidemus. n. his tēpibus spurios q̄uplīca
tiores esse t potentissimos in seculo. q̄re tē.

Q illegitimi debent religionem intrare
conclusio secunda.

Ecipe scam cōclonē vz. Quicq; fuerit il
legitime nat⁹: tutissima e⁹ via ē religio
nis ingressus. Solēt. n. dilectissimi oc[illegible]
ti q̄dā illegitimi idebite hēditate prīs frauentes
repiri. Et qñ sine pu t alt t corpis pclo id fie
ri nō ptingit. Hinc tres nccias ingram⁹ ḡitates

Prīa ḡitas ē ista. Quid face debeāt mulieres
hmōi filios adulterinos gnanteq; de bonis mari
ti idebite nutriunt: t sepe hereditāte legitimorū
hōs. r⁹ ḡitas ē. Posito q mr filius spurius dicit
ueritatē. q̄ro an ipsi mri credē obligat. r⁹ ḡi.
est. Posito q credat: qd matrimi face debeat.
Quātū ad primā dicūt cōiter doctores q facer
dos prior vel epus vel etiā vnusq; facul reuelār
[illegible] q hoc audierit de adulteb⁹ spurii debe-
ter ingerere cauto tñ mō. Et si dū timentē deū et
spūale inueniret: tūc cōsulere si videris expedi
re ipsis ab ea recepto iuramento q nō calumniose
aut cautelose pcedat: t etiā a spurio q secrete l
seruabit: factū poterit reuelare. Si h ille spu
rius hōsit q verisilr credat nō acq̄escē debe ma
tris: vel q ex tali reuelatōe grāde scandalū hē
ret q̄iar: tūc inuigat mulieri q de rebus suis si
quas hz: vl futurū habitura fit: vero suo iure pos
se satisfaciat: t doceat de cōmisso peccō. q̄ grā satis
factio p interpositā psonā secrete fiat t caute fi re-
uelādo viro vrorem psonā. Et ita mulier erit bo
no statu. arg. xxii. q. v. c. h videt dicē hius sunc
Et ex de pe. t re. officii. vbi dr. Sic mulieri: q
ignorāte marito de adulio plē suscepit: non est
pnia denegāda: sic nec illa q timēs ne viri hodi
tas ad alios deuenirēt prolē sibi suppositit alienā.
Cōpos tñ dz ei satisfactio p dicere si sacerdotē i
iūgi. Tert⁹ sic dicit ad illam. officii. t ifra. Sigi
ficasti q̄dā mulierē i pnia tibi fuisse cōfessā: q si
mēs ne desolata viri possessio ad alios q̄r̄dar
herbarum succū potauit: t sic venter ei⁹ intumuit. t i
de q̄uidā se ondēs sibi prolē supposuit alienā. Ti
mētq; maritū si vult facin⁹ ipsi detegē. q. plē cre-
dit sine dubitatiōe q̄ubz ē fuā. Cui igit postaq
edoceri vtrū ei hac fraude durāte sit pnia iūga
da. Rn q sic mulieri q ignorāte marito h adulio
plē suscepit: quis id viro suo timeat cōfitē nō est
pnia denegāda: sic nec illi dz pnia denegari. Ma
xie si p alios intelligat alicūs ad q̄s timeat poss[illegible]
sionē viri deuolui. s. cōpetēs satisfactio p discreti
sacerdotē ei dz iniūgi. h ibi. Sz pōam⁹ q vir uxo
ris sit mortu⁹ t illa l e⁹ uita nihil h suscipit[illegible]
t vir ei⁹ credēs spuriū eē legitimū: t reliqt illū
heredē: l ad portiōē cū aliis legitimis. qd hic facie
dū: Dico q si spuri⁹ sit hōe scie vt. n. nullā fa-
cili narret eodē sup⁹ dco. Etsi crediderit ad u-
nā religiōē se transferat: l ad regiōē lōginquā ppat: i-
ta q de hēditate nihil percipiat. hēditas āt dec⁹ vi
ris ab intestato h hedib⁹ scriptis: l gb⁹ debebatur ef
dit q vir fugiset. Et si h nolit parib⁹ dat. Si
āt spuri⁹ hō sit q velit credē mrīs si acqēscē
cū ea: tūc de bōis pcius hedib⁹ suspicet: ad illam
q̄titatē ipsi⁹ hēditat: satisfaciat. Et si n fuerit par
pib⁹ ipsi dispēset. Si āt ad h faciēda ipsius cō[illegible]
p viribus intragite: nec heredes legitimi dē au
dent. Sit h si sine scandalo reuelare si potest
vepuia q dicet orcadit similr: tūc sileat. q mā⁹
dāno ē tpalis bonorū amissio q̄ piculū corpis l
aie. Hec oīa sat colligi pnt ex dict[illegible] Scoti l. iiii
di. xv. Et cōiter in h cōcordant oēs. Quātū ad

Ecundo loco

...extremo satisfaciat p penis. ...ſ. ...ſ. ...
...nitate ...ſ. ...ſ. ...
...ſ. ...ſ. ...
...ſ. ...ſ. ...

In primo ergo est simplr satisfactio recõciliãs τ placãs. In 2° vo aũt est satisfactio. q2 voluntaria ẽ q nõ placãs nec recõciliãs. Et sicut pẽdẽtio cr[..]. Si alicui offẽsit in regẽ cõmittẽt pẽdẽ ẽm legẽ abstulit man[us]. Qñ ãt sat satisfacit regi: nec s3 legẽ vẽdicãt penã oz exigẽ. Et tñ nõ recipit eũ in grãm τ amicitiã. Et sequit q p° nouũ pctm in quo recadat meret? ãntq̃ cõpleuisset totas pniam sibi iniunctã puniref in inferno pena cor ridente illi pene q hic soluta nõ fuit. Et p° tẽpus aliq̃d nõ puniretur ãplius illa pena sed τ moneret cũ mortali τ veniali nõ puniretur pena eterna p veniali. Ista ẽ opinio Scoti. Et si bene c° dicta cõsiderentur: ipse magnã dĩiam facit inf satisfa-cere τ mereri grãm. Nã satisfactio hil aliud dĩ cere nisi voluntariã pene solutionẽ i hac vita a sa cerdote in remissionẽ pene quã pctõr portare p suis pctis dz iuridice iniũctã. Quocũq̃ ĝ pniaz sibi iniũctã satisfacit mandato τ pene iniũcte. Sed hõ dĩa est: q2 si in gr̃a illã facit nõ solũ satisfacit: sz ẽt dei meretur amicitiã τ grẽ augmẽtũ: τ spa-rationẽ glorie in futuro. Si cũ grãm vt in pctõ mortali illã pficit: satisfacit quidẽ: sed grãm non meretur: nec amicitiã dei. imo p scõqua pctm tol litur culpa quã hẽbat gr̃a τ amicitia dei. τ sic el separatio ad gehẽnãndũ si cemendet. Istud ẽ sũ damentũ toti° illi° positionis. Et facio ego istas duas rõnes p hac opinione. Pria rõ ẽ ista. Pe nitentia q datur pctõri a pprio sacerdote nõ p cedit a iure diuino: sed ab auctẽ eccle a xpo rel cta successorib° suis. de pe. di. i. c. multiplex. p° preceptũ aliquãdiũ. vbi dr. Mediator dei τ ho minũ hõ xõs nr̃ Jesus xõs hãc ppositis ecclesie tradidit potestatẽ: vt ofitentib° pnie satisfactõs darent. Et eadẽ salubri satisfactione purgatos ad cõicationẽ sacrorũ p ianuã recõciliatõis ad mitterent τc. hĩbi. Mõ hec eccle auctas quẽli bet peccatorẽ ad pniam iniũctã sub pctõ mor-tali astringit pficiendã. Si ĝ illã cõtẽnit: τ p̃ i obedientiã mortalr peccat. Et ĝ cũ quocũq̃ sciẽter illã adipleret: nec itez mortalr peccet. τ sic satisfacit eccle. Et qõ est eccle satisfactũ: nõ ãplius requirit deo. q2 nõ punit bis in idipsũ. Et ĝ cũ acceptat illã deus quãt ad cassationẽ pene tẽ-poralis quã pctõr facẽ debebat p pctis suis in cõfessione dimissis. Sed pctm̃ scõm ipsũ pctõri talr pcipienti facit gr̃ saluat. Et ĝ satisfactiõs illã si liberaf ab eterna morte: ad quã pp tale scõm pctm obligat. q2 illa satisfactio nõ est recidiuus: sz pctõr pcedentiũ. Audi tex. de pe. di. i. ca. multi-plex. imediate p° vba q̃ sic antea diximus. Si q̃s sit eoz p quib° deo supplicam° quocũq̃ interce dente obstaculo a munere indulgẽtie pntis exci-derit. i. obierit. Et priusq̃ ad ofitenda remedia. s. pnie puenial: τpale vitã hũana cõditione finierit. Qõ manens in corpe. i. in vita nõ recepit: ofequi eruct° carne nõ poterit τc. hĩbi. q. d. qui in hac vi ta cõionẽ sacroz neglexerit in alia vita nõ recipi-et. τ p cõis cõualiter dõnabit. xiij. q. iij. ipse. Et cõ siliũ illa rõ sic. pceptũ eccle est minus obligat q̃ pceptũ diuinũ. sed pceptũ diuinũ semp dz iple ri siue hõ sit in pctõ mortali siue nõ. ĝ τ pceptũ eccle. Et do cõr. accipio hõ pceptũ honora pa trẽ tuũ τ matrẽ tuã: τ qro an debeat adipleri ab existẽte in pctõ mortali: aut nõ. τ planũ est q sic. q2 obedientiã obseruas mandati. τ sic nõ mortaliter peccas qõ faceres si nõ fuares. Sũr dico i pnia. Si facis pniam tibi iniunctã et in pctõ mortali eccle pceptũ fuasti: nõ mortaliter peccas: qõ faceres si nõ fuares. Sũr tu votũ facis die v-gilia ieiunare. τ eo tpe inuenis te in pctõ morta li si ieiunas q2 eo in pctõ mortali: votũ frãgis τ mortalr peccas. Et si illa die in pctõ mortali ie iunauerĩs nõ pp hõ ieiuniũ iterandũ est. fecisti. n. qõ debebas. Sũr si pniam iniunctã facio i pec-cato mortali τ dãnatoriõ nõ reiteraf pnia illa. q2 fecisti qõ debebas. Et si in vita illã in pctõ pficis qui postea ofiterieris nõ debes illã postea iterare. Ite eccla pcipit in q̃dragesima ieiunare si i pec cato mortali ieiunas ipleũsti mãdatũ: τ fecisti qõ debebas. Nec pp hõ vnã quadragesimã te-nereris reincipe. Sũr in pposito. Ite tu es sacer-dos τ obligaris dicẽ officiũ tuũ. cõr de celebra. c. i. Si illud in pctõ mortali dixisti obiam fe cisti: nec teneris illud reiterare. Sũr in proposi to. Et multa alia possent adduci exepla: sed ista sufficiant p cõfirmatione pme rõnis. q2 τc. 2ª rõ est ista. sicut in pctõ mortali accedens ad ba-ptismũ est baptiçat°: nec qũ de pctõ dolebit: est rebaptiçand°. q2 caracterẽ suscepit baptismi. sic qui in pctõ mortali ñ dz iteq satisfa-cere. Unde Ricar. in. iiij. querens an ficte accedens ad baptismũ sit baptiçat°: duo dicit. Pmo q est baptiçatus. q2 caracterẽ baptismi recipit. Scõo dicit q talis ñ recipit grãm. Et sic dicit q ficto ne recedente ñ est rebaptiçand°. sic ad ppositũ. Uez est q ista rõ nõ est similis. nõ. n. est simi-litudo inf baptismũ τ satisfactionẽ. q2 in pmo i-primit caracter: in satisfactione aũt nõ. Pria ratõ melior est cũ sua cõfirmatõe. Hec semp volui di xisse cũ supportatõe tanti doctoris. Posset tñ sal uari sic: τ credo q sic intelligat q scõs Tho. itel lexit de satisfactione pfecta. vñ satisfactio pfcã cũ duo includat. s. amonitionẽ offense: τ dei ami citie restitutionẽ: qõ sine charitate fieri ñ pot. s. ad Cor. xiij. Jõ talis pnia in pctõ mortali facta nõ erit pfecta satisfactio. τ p cõis vt fiat pfecta: rei-teranda est: τ pnatie illa q̃ post actũ nullũ effe-ctũ relinqt in penitente. Sibi valet valeat. Sz sit tu melius apponas. xõs Jesus ille veritat oĩ dat qui est benedictus in secula. Amen.

Feria sexta tertie dñice de iudeis τ ceteris i fidelibus sermo. xxiiij.

n

On coutũtur iu

dei samaritanis. Jo. iiij. Error diutur-nus τ aliaz xpianoz carissimi hodie de iudeis τ ceteris infidelib° zelus fi-dei me scribẽ cõpellunt. Jd. n. pfusus cũ iustis hsi epib° agile xpianõ: acti cõfratres τ gentes eent: τ qõ horribili° est meditari: xpiani cũ mulierib° iudeoz turpr cõmiscẽtur in maximũ dedec° xpi ane fidei. Jnde hodie samaritana mirãib° etiaz discipul: xpm q̃dãmodo redarguẽs dicit. Quõ tu iude° cũ sis bibẽ a me poscis: que sũ mulier sama ritana? Nõ. n. couunt iudei samaritanis. Jn qui bus sacratissimis verbis tres de iudeis τ ceteris infidelibus cõsiderationes faciamus. vz.

Judeorum τ infidelium reprobationem.
Judeorum τ infidelium euitationem.
Judeorum τ infidelium participationem.

De iudeoz τ ifideliũ reprobatõe cõsidera p°.

p Rimo iudeoz τ ifideliũ reprobatiões videam°. vbi tres ponam° cõclones. vz. Pria cõ° est ista. Maior oium ifidelita tũ pestis: τ fidei Jesu magis inimica est hereticoz denegãtiũ aut sophisticãtiũ fidẽ euãgelicaz. 2ª cõclo ẽ ista. Tãta ẽ ingratitudo τ scel° fidei xpi repug nte. q Jude pctm excedit τ oem desperatões. 3ª cõclo ẽ ista. Et si grãdis sit ifidelitatis error: nullus tñ q fidẽ xpi hñt aut hẽt ad credendã cogen-dus: sed amenis suauibusq̃ verbis ãmonẽdus.

De hereticoz erroribus conclusio prima.

h Ereticoz penã cõclonẽ τc. vt d. Ad cui° de clarationẽ tres igrãm° veritates. vz. P° veritas. Quot modis dr quis infidel. 2ª ẽ. Quot modis dr quis hereticus. 3ª veritas est. Quis grauius in ifidelitate peccat. an iude°: an heretic°. Ad p mã vẽ. dico q q̃druplr quis põt dici infidel. P° q de deo nullã fidẽ hz. τ sic oẽs pagani ifideles sũt. 2° dr infidel q fidẽ cõnãm hz. τ hõ mõ iude° dr ifide lis. 3° dr infidel q fidẽ corruptã hz. τ sic hereticus dr infidel. 4° dr infidel q fidẽ mortuã hz. τ hoc mõ falsi xpiani in mortali pctõ existẽtes sũt ifideles. q2 nõ faciũt qõ pmiserũt. Hec satis clara sunt. Sz q rit an infideles ad qõs nõ puenit pdicatio aplorũ excusent? Dico breuiter q nõ. q2 oib° datũ est viã veritatis posse inuestigare. Audi Aug. di. xxxvi. c. vĩ. vñ si. Nõ. n. ingt ois ignorãs imunis est a culpa. Sz ille ignorãs põt excusari a pena. s. cete ra: q q̃ disceret nõ inuenit. Illis aũt hoc ignosci ñ potest: q hẽtes a q̃ discerẽt operã nõ dederunt. Ad 2am vẽ. dico q multis modis quis dr here-ticus. Pmo q falsã de fide inuenit opinionẽ: vt l' in uentã seq̃t. xxiiij. q. i. c. hec ẽ fides papa beatissime τc. ĩ. q. iij. c. hereticus. vbi sic dr. Heretic° est q ali cui° tẽporalis cõmodi: τ maxie glie: pncipatusq̃ sui grãtia: falsas ac nouas opiniões vel gignit l' seq tur. Ille aũt q huõi hõibus credit: hic ẽ imagia tõe q̃dã veritatis illusus. hĩbi. Et sũt vba Augu. Scõo mõ dr hereticus q male sentit de ecclesie sacris. cõr de heri. c. ad abolẽdã. vbi sic dr. Ad ab olendã τ ifra. Quicũq̃ de sacro corpe τ sãguie xpi: baptismate: cõfessiõe: matrimonio: τ aliis sacris aliter sentit τ docet: q̃ Ro. eccla tz τ docet. τ q in dicati sũt ab eccla heretici excõicent. Male aũt sentit de sacris vno mõ: q illa emit l' vẽdit. i. q. i. q̃ps p pecuniã. Et de hõ pulchre i plib° sequẽtib° capitis dr. Tertio mõ dr hereticus q male inter pretat τ diuinã scripturã expõit. xxiiij. q. iij. hõ sũt vbi paz post pn°. Hiero. ait. Quicũq̃ igr aliter scripturã intelligit q̃ sensus spũs sci flagitat a q̃ scripta ẽ. τ lz ab eccla nõ recesserit: tñ heretic° appellari põtez de carnis opib° est eligẽs q̃ peio ra sunt. hĩbi. Quarto dr heretic° q publice c̃ catholicã fidẽ pdicat: τ suũ defendit errorẽ: vel cõuictus ẽ vel cõfessus errorẽ suũ corã plato τ iu dicib° suis: vel q seiam est cõdẽnatus. cõr de hbo. sig. c. sup q̃buidã. vbi dr. Sup q̃buidã mãdatoz. τ ifra. Manifesti dicunt heretici q cõ fides catholi cã publice pdicãt: vel errorẽ pfitent seu defẽdũt: vel corã plato suis deuicti sũt vel cõfessi: vel ab eis suiatr cõdẽnati. quoz bona ppria cõfiscantur: τ ipsi iuxta legitimas sanctiões puniunt. hĩbi.

Quinto dr heretic° q dubi° ẽ in fide. cõr de he. c. i. vbi dr. Dubi° in fide infidel est. necq̃ eis ois credendũ est q fidẽ veritatis ignorãt. hĩbi. Et rõ q2 debem° firmiẽ credere. cõr de sũma tri. τ fi. ca. firmit. Et itellige de eo q determinate i dubic tate psistit. secus de illo q tentat de fide cũ dolo re cordis: q̃bus hõ arbitrõ eẽ ad vite eterne coro naz: sicut Paulo stimul° carnis. Audi tex. xxiiij. q. iij. q in eccla. vbi dr. Qui in eccla xpi mõ bidũ aliqd prauũq̃ sapiũt: si correcti vt sanũ re-ctũq̃ sapiãt resistũt: τ cõtumaciter sua pestifera τ mortifera dogmata emẽdare nolũt: sz defẽdẽ psistũt: heretici sunt. hĩbi. Sexto dr hereticus q aduersus Ro. ecclam agit: τ e° dignitatẽ a dño traditã auferre conaf. xxij. di. c. oẽs. circa mediũ capli. vbi sic dr. Unde nõ dubiũ est q2 q̃sq̃ cuilibz eccle ius suũ detrahit iniustitiã facit. Qui autẽ Ro. eccle puilegiũ ab ipso sũmo oium ecclaz capite traditũ auferre conat: hic pculdubio i he resim labit τc. hĩbi. Septio dr hereticus largo tñ mõ: q̃s excõicatus. iiij. q. i. q aũt hi. vbi sic dicit papa ãte medietatẽ capli. Hereticos aũt dicimus tã eos q olim ab eccla pcisi sũt: q̃ q post hõ ana thematiçati sunt τc. hec ibi. Multos ẽt et alios modos Monaldus in sũma sua nõt. c. heretic°. Ista sufficiãt ad pmũ. Et sic pz 1ª veritas q2 τc. Ad tertiã vẽ. dico tres ponẽdo regulas gñales. Pª est q duo principalr ad pprietatẽ rõnem heretici re quirunt hm Petz de tarã. in. iiij. di. xiij. Primũ dr esse in rõne. τ hoc dr heresis initiũ. Aliud est in volũtate. τ hoc dr heresis cõplementũ. Princi piũ igr heresis ẽ in rõne: vt. s. in his q̃ fidei sũt er ret rõ. Cõplementũ vo heresis est in volũtate. vt. s. ptinacitr illi adhereat falso. ita q nõ tñ fal-sum eliciat qõ rõ false dictauit: sz etiã illi falso p tinaciter adhereat: vt veritati declarate neq̃q̃ ue lit assentire. Sic tpe Joãnis hus: τ Hieronymi ei° cõplicis manifeste pdocuit. q cremari potius q̃ veritati assentire maluit τc. Scõa regula est q q̃squis in explicite credendis reb° ad q̃ explicite cre dere nõ cogit errat heretic° minime cẽsendus ẽ. Hanc ponit regulã btũs Tho. in. iiij. di. xiij. Ex q̃bus sequit q idẽ est iudiciũ de opinionib° do-ctoz diuersis nõdũ ab eccla definitis. vt idẽ declarat p° pte. q. xxxij. sicut exẽplificare posse mus de vginis cõceptõe. Audi nõbilẽ tex. xxij.

q.ii.c.in glo(ssa). vbi sic d(icitur). In quibus reb(us) nihil inc(er)tum est ad capescendu(m) regnu(m) dei vtr(um) credan(tur) aut si c(redi) viru(m) sera patent aut falsa in his errare. s(ed) aliq(ui)d g(?) alio putare (non) est arbitrandu(m) esse pe(cca)t(u)m. Aut si est minimu(m) esse arbitrandu(m) levissimu(m). hec ibi. Et sunt v(er)ba Aug. Tertia regula est ista q(uod) heretici grauio(r) i(n)fideles ... Tho. fa sc. q. x. ... ratione vt ponit beat(us) Tho. ... recipere veritatem ad fide(m) ... heretici vo et qui susceperunt fide(m) scelestib(us) machinationib(us) et sophisticationib(us) ... Audi Petrum ap(osto)l(u)m ... Melius erat illis veritatem n(on) agnoscere q(uam) post agnitionem retrorsu(m) verti. Sed ha(b)ita ro(ne) ... q(uia) et pagani sunt heretici ... propter eandem causam q(uia) etc. Et sic patet ista conclusio.

Q(uod) infidelitas excedit desperatio(nem) conclusio fa(?).

Accipe secundam conclusionem. vz. Tanta est iniquitas et scelus fidei (christ)i repugnare: q(uod) inde pe(cca)t(u)m excedit et o(mn)em desperatio(nem).

a

vbi tres inquirant(ur) d(ub)i(a). vz. p(rim)u(m) d(ub)i(um) est vtr(um) semp(er) sit necessariu(m) fide(m) (christ)i ore co(n)fiteri. 2(um) d(ub)i(um) est ista. Que sunt illa q(uae) sunt explicite credenda. 3(um) d(ub)i(um). e(st). An infidelitas sit grauius pe(cca)t(u)m desperatione.

Ad primu(m) d(ub)i(um) dico q(uod) quocu(n)q(ue) loco et t(em)p(o)re n(on) fateri (christ)um mortaliter peccat. Et notan(ter) dico loco et t(em)p(o)re q(uia) vt dicit beat(us) Tho. fa sc. q. iii. ar. ii. Confiteri fide(m) p(rae)ceptu(m) affirmatiuu(m) est. Ideo nec semp(er) nec quolibet in loco: sed t(em)p(o)re et loco solu(m) de necessitate salutis est. Vide .d. feria q(ui)nta p(ost) penth(ecosten) de(?) co(n)sideratione tertia (con)clusione p(ri)ma p(ro) toto. Ad secundu(m) d(ub)i(um) dico s(ecundu)m beatu(m) Tho. fa sc. q. ii. q(uod) maiores ad quos p(er)tinet alios erudire de credendis plenio(rem) tenen(tur) habere noticia(m) q(uam) inferiores. Omnes e(nim) g(e)n(er)aliter fide(m) explicita(m) h(abe)re debent de (christ)i mysteriis p(rae)cipue maxime quide(m) de his q(uae) solemnizan(tur) in eccl(esi)a dei et publice p(ro)ponun(tur). sicut de incarnatione passione resurrectione et huiusmodi. Similiter et explicite mysteriu(m) credere trinitatis vt q(uod) deus n(oste)r est p(ate)r filius et sp(iritu)s s(an)c(tu)s. Alias aut(em) subtilitates ingenii quida(m) magis (vel) minus explicite credere tenentur: s(ecundu)m q(uod) unicuiq(ue) statui congruit et dignitati. hec de intentione b(ea)ti Tho. vt .s. Sed dic q(uo)m(odo) mo(?) ala(?). Licet hec intelligan(tur) ... mihi ni p(ate)r Ambro. q(uo)d a(utem) q(uo) in mente(m) venerunt ... vz. Vtr(um) in angelis an(te) reprobatio(ne)m et in bo(n)is an(te) rebellione(m) fuerit fides. Sc(un)do quero an in angelis reprobis et spirit(us) d(am)natis h(ab)itantis sit vera fides. 3(um) q(uaer)o vtr(um) fides in nob(is) possit intendi s(ecundu)m magis et min(us). Difficilia petis et re(?) p(ro)sua intentione digna(?) ... vt quiescas tibi r(espo)ndere decreui. Dico igit(ur) ad primu(m) s(ecundu)m beatu(m) Tho. fa sc. q. v. q(uod) cognitio angelo(rum) an(te) reprobatio(nem) et bo(n)o(rum) an(te) rebellione(m) similis no(n) fuit cognitioni h(omi)n(u)m: qua(m) h(abe)nt b(ea)ti quo(rum) visio di(vi)ne essentie lucu(?) lentissima est. Erat e(nim) eo(rum) (con)templatio altior q(uam) nunc n(ost)ra sit et inferior illa b(ea)to(rum). Vn(de) plura poterant de effectib(us) diuini(s)q(ue) mysteriis manifeste cognoscere q(uam) possint nunc mortalis intelligentia. No(n) e(nim) eis deus ita absconditus erat vt ab eis p(er) fide(m)

querere(n)t sicut in nobis (con)tingit: q(uia) illis per lume(n) sapientie magis p(re)sens erat q(uam) nobis: non tame(n) sic beatis ob defectum luminis glorie q(uo)d requirit(ur) in vera beatitudine. Nota t(ame)n q(uod) licet in illo eo(rum) statu nulla culpe vel pene esset obscuritas: tame(n) cum creature dei essent: obscuritas quedam erat in illis: s(ecundu)m q(uo)d omnis creatura creatori relata tenebra est. Et talis obscuritas ad fidei rationem sufficit et idonea est. Item nota q(uod) in obiecto fidei aliquid est materiale et aliquid est formale. Formale quidem est ipsa prima veritas supra o(mn)em cognitione(m) naturalem creature existens. Materiale autem est cui assentimus prime inherendo veritati. Nunc vero ad dubium dico q(uod) q(uan)tum ad formale fidei sic fides in omnibus est cognitionem de deo habentibus futura beatitudine nondum adepta inherendo prime veritati. Sed quantu(m) ad ea que materialiter nobis credenda p(ro)ponun(tur): nunc queda(m) sunt credita ab vno q(uae) clare manifestan(tur) alteri et in p(ri)mi statu. Et s(ecundu)m hoc p(otest) dici q(uod) angeli et ho(mines) an(te) casum queda(m) de diuinis mysteriis manifesta cognitione cognouerunt: q(uae) nunc nisi credendo nequaq(uam) cognoscere valemus. quare satis tue difficultati clare est r(espo)nsu(m).

Ad s(ecundu)m dubiu(m) dico s(ecundu)m beatu(m) Tho. fa sc. q. v. q(uod) dupliciter voluntas intellectu(m) ad assentiendu(m) mouere p(otest). vno mo(do) ex ordine ipsius volu(n)tatis ad bonu(m). Et sic credere act(us) laudabilis e(st). Quo quide(m) mo(do) in reprobis spiritibus fides no(n) est: q(uia) cu(m) eo(rum) voluntas inordinata sit: no(n) p(otest) intellectu(m) mouere ad assentiendu(m) veritati in ordine ad aliq(uo)d bonum. Alio modo potest mouere intellectum ad credendum: ita q(uod) intellectus conuincatur credendu(m) esse his que dicun(tur). Exempli gratia accedit propheta hanc in ciuitatem: et iudicium quodda(m) predicens esse futurum: et pro confirmatione sua mortuum suscitauit. Ex hoc quidem signo videntis intellectus conuinci(tur) illud futuru(m) credere iudicium: licet iudicium tale nondu(m) videretur. Et hoc modo fides in eis est. Multa e(nim) manifesta iudicia conspiciunt: quibus euidenter intelligunt ecclesie doctrinam que est fides nostra a deo celitus data: q(uam)uis res ipsas quas docet ecclesia minime videant. vtputa deum esse trinum et vnum: et huiusmodi. Ex quibus sequitur q(uod) demonum fides quodammodo coacta est ex signorum euidentia. Ideo quod credunt no(n) ad eorum pertinet laudem. et per consequens etiam sequitur q(uod) illa eorum fides non est gratie donum: sed magis ex perspicacitate intellectus coguntur vt credant et assentiant. Inde Jacobi. ii. dicitur. Demones credunt et contremiscu(n)t. quare etc. Ad tertium dubium dico s(ecundu)m eundem ibidem q(uod) intensio et remissio alicuius habitus ex duobus oritur. Aut ex parte obiecti: vt puta quia obiectum est intensius vel remissius ideo habitus erit intensior vel remissior. Aut ex parte subiecti: vt quia subiectum intensius vel remissius tale suscipit obiectum. Accipe modo fidei obiectu(m): et distingue. q(uia) aliquid est materiale

et aliq(ui)d est formale. Formale q(ui)dem est veritas p(rim)a vt antea dixim(us). Materiale v(er)o est id q(uo)d credendu(m) p(ro)ponitur. Dico ergo q(uod) habit(us) fidei q(uan)tum ad illud q(uo)d est formale in ipso no(n) diuersifica(tur): sed est vn(us) in o(mn)ibus. Q(uan)tu(m) ad materiale a(utem) q(uod) dubitat q(uo)d vn(us) intensius suscipe p(otest) habitu(m) vnius credibil(is) q(uam) alter eo q(uod) magis explicite credit illud. P(otes)t t(ame)n et aliter r(espo)nderi q(uod) fides p(otest) esse maior vel minor dupl(icite)r. Vno mo(do) ex p(ar)te intellect(us) p(ro)pter maiore(m) certitudine(m) et firmitate(m). Alio mo(do) ex p(ar)te volu(n)tatis p(ro)pter maiore(m) p(ro)mptitudine(m) seu deuotione(m) uel co(n)fidentiam. Et sic intelligi p(otest) illud Math. xv. Mulier magna est fides tua. Et hec sufficiant ad fa(?) veritate(m). Ad tertiu(m) d(ub)i(um). dico s(ecundu)m beatu(m) Tho. fa sc. q. xx. q(uod) pe(cca)ta illa q(uae) v(ir)tutib(us) theologicis opponu(n)tur: s(ecundu)m se aliis pe(cca)tis sunt grauiora. Et r(ati)o e(st) q(uia) virtutes theologice deu(m) h(abe)nt p(ro) obiecto. Et pe(cca)ta q(uae) illis opponu(n)tur directe et principal(ite)r i(m)portant auersione(m) a deo. Vn(de) sequit(ur) q(uod) illud pe(cca)t(u)m grauius est q(uo)d magis et principal(ite)r auertit a deo. vn(de) si posset e(ss)e auersio ad (con)mutabile bonu(m) sine dei auersione: illa auersio no(n) esset pe(cca)t(u)m. Accipe modo virtutes theologicas. s(cilicet) fidem. spem. et charitate(m). Istis tribus tria pe(cca)ta (con)trariantur. Fidei (con)triatur infidelitas. Spei (con)triatur desperatio. Charitati odium dei et p(ro)ximi. Infidelitas et odiu(m) dei magis a deo auertant q(uam) desperatio. et p(er) (con)s(equen)s grauiora pe(cca)ta sunt ipsa desperatio(n)e. Et p(ro)bo q(uod) magis auertu(n)t. Na(m) infidelitas ex hoc p(ro)uenit q(uod) ho(mo) ipsam dei veritate(m) no(n) credit. Odiu(m) p(ro)uenit ex hoc q(uod) volu(n)tas diuine bonitati co(n)traria(tur). Desperatio p(ro)uenit ex hoc q(uod) ho(mo) non sperat de bonitate dei se posse p(ar)ticipare. P(ri)ma duo s(ecundu)m se diuine bonitati et veritati co(n)trariantur: sed desperatio s(ecundu)m q(uod) diuina bonitas est bonu(m) participatu(m) a nobis. Modo maius pe(cca)t(u)m est non crede(re) veritate(m) dei s(ecundu)m se: et odire deu(m): q(uam) non sperare posse gloria(m) (con)sequi ab ipso. No(n) t(ame)n q(uod) ista tria pe(cca)ta ad inuice(m) compen(satur) q(uan)tum est ex p(ar)te n(ost)ra: sic desp(er)atio p(er)iculosior est. q(uia) p(er) spem reuocamur a malis: et excitamur et i(n)troducimur ad faciendu(m) bo(na). Et id(e)o sublata spe effrenate labemur in peiora et retrahemur a bonis. Et h(oc) dic(it) glo. sup(er) illud Prouer. xxiiii. Si desperaueris lapsus in die angustie: minuet(ur) fortitudo tua. dic(it) glo. Nihil execrabilius est desp(er)atione. quare etc. Et sic p(atet) conclusio ista secunda.

Q(uod) nullus qui nunq(uam) fide(m) Christi suscepit ad fidem est cogendus conclusio tertia.

Accipe tertia(m) (con)clusione(m). vz. Etsi gradio(r) sit i(n)fidelitatis error: nullus t(ame)n q(ui) fide(m) (christ)i no(n) h(ab)uit aut h(ab)et ad credendu(m) est coge(n)d(us): s(ed) amonitis suauib(us)q(ue) v(er)bis amone(n)d(us). vbi tres ingra(?) mus v(er)itates. vz. P(rim)a d(ub)i(um) e(st). An iudei et alii infideles p(er) munera et p(ro)missio(n)es ad fide(m) sint inducendi. 2(um) d(ub)i(um) est. An sint vi trahe(n)di vt credant. 3(um) v(er)itas est. An cu(m) eis sit disputandu(m). Q(uan)tu(m) ad p(ri)ma(m) dico q(uod) munera no(n) sunt p(ro)pter fidem pollice(n)da q(uan)tu(m) ex pacto. q(uia) no(n) infundi(tur) fides. nec da(tur) ex pacto: s(ed) ex mera dei bo(ni)tate et clementia. No(n) inq(ui)t ap(osto)l(u)s ad Titu(m) ex op(er)ib(us) iustitie q(uae) fecim(us) nos: s(ed) s(ecundu)m sua(m) miam(?)

saluos nos fecit. hec Ray. Si a(utem) dicis q(uod) si q(ui)s iudeus vel aliu(s) infidel(is) (christ)i velle(t) fide(m) suscipere et in (christ)ianitate time(re)t paupertate(m) incurre(re): ne ob hoc ille p(er)dere(tur) posset sibi munera dari et p(ro)missiones fieri. ar. xxiii. q. iiii. c. (et) ho(mo). vbi d(icitur). Debet ho(mo) diligere p(ro)ximu(m) tanq(uam) seipsu(m). s(cilicet) q(uo)d ad vita(m) eternam: vt que(m) potuerit bonam beneficentie (con)solatio(n)e: vel informatio(n)e doctrine: vel discipline correctio(n)e adducat ad colendu(m) deu(m). hec ibi. Et sunt v(er)ba Aug. Nota t(ame)n hanc regula(m) g(e)n(er)ale(m). q(uod) si q(ui)s iudeo vel infideli p(ro)pter captanda(m) beniuolentia(m) aliq(ui)d donat (vel) p(ro)mittit: vt s(e) (con)sequenti(?) mo(do) inducat ad fide(m) no(n) peccat: s(ed) meret(ur). Sed si donat vt beniuole(n)tia(m) captet ac si (christ)ianus esset: vt conuersetur cu(m) eo: comedat bibat(que) cu(m) illo: sicut nu(n)c (com)plures faciu(n)t (christ)iani: manifestu(m) est q(uod) mortal(ite)r peccat. Sed de hoc infra. Sed pono p(er) casum. Est quida(m) iudeus paup(er): et infra se dicit: si efficiar (christ)ianus: ibo mendicando et melius viua(m). et hac intentio(n)e baptismu(m) petit et suscipit: est ne hic hac corrupta intentione baptizatus? Dico de hoc sicut de ficte accedente ad baptismu(m). Dico ergo q(uod) baptizat(us) est: sed non recipit gra(tia)m. id(e)o t(ame)n de corrupta intentio(n)e dice(re) suam culpa(m) tene(tur). Ad s(ecund)am v(er)itate(m) dico breuiter q(uod) nullus vi coge(n)dus est ad fide(m). q(uia) o(mn)ia op(er)a n(ost)ra ideo deo grata sunt: q(uia) voluntarie fiu(n)t. sed v(er)bis bla(n)dis p(ro)uocandi sunt. Audi tex(tum). di. xlv. c. q(ui) sincera. Qui sincera inte(n)tione extraneos a (christ)iana religione. i(d est). infideles ad fide(m) cupiunt (con)trectam adducere: blandimentis debent: non asperitatib(us) studere. s(cilicet) adducere eos. Ne quoru(m) mente(m) reddita a plano. i(d est). o facili ratio poterit p(ro)uocare: pellat procul aduersitas etc. hec ibi. Et sunt verba Greg. Et .c. de iudeis. sic dicitur. De iudeis a(utem) precepit sancta synodus: nemini deinceps ad credendu(m) vim inferre. Cui vult de(us) miseret(ur): et que(m) vult indurat. Non e(nim) tales inuiti saluandi sunt sed voluntate: vt integra sit forma iustitie. Sicut e(nim) homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens periit: sic vocante gratia dei propne(?) mentis conuersione quisq(ue) credendo saluatur. Ergo non vi: sed liberi arbitrii voluntate vt co(n)uertantur suadendi sunt: non potius impellendi etc. hec ibi. Inde ps. Voluntarie inquit sacrifica(bo) tibi. Idem in .c. sicut iudei. extra de iudeis. non pono textum causa breuitatis. Sed ponamus q(uod) quis coacta intentione: vtputa per minas: vel suarum rerum ablationem: vel per verbera: vel per aliam coactionem christi baptismu(m) susceperit: et postea apostatauerit a fide: quid faciendum? Dico ne nomen domini nostri Jesu Christi blasphemetur: et fides qua(m) suscepit conte(m)ptibilis fiat: ad fidem omnibus modis vt redeat cogendus est. Hoc expresse dicit .c. de iudeis supra allegatum. .d. q(uod) autem. Sed pono q(uod) quis iudeum vi mergat in aqua: et vi baptizet eum: vel alio modo fieret. Est ne talis baptizatus? Dico q(uod) non. q(uia) non suscepit caractere(m) baptismi extra de bap. .c. maiores. v(ersus) finem. vbi sic d(icitur). Qui p(e)nit(us) (con)tradicit: nec rem nec sacr(amentu)m suscipit

q̄ pōt̄ ēt expressū. Idcirco q̄ nō cōstituāt. hoc ibi. Vocādē ponit. Tho. in 4. d. 4. q. 1. ar. viij. q̄. 1. de fide. Vera. terna quarte dicit in prima parte.

Ad tertiū vr. dicēdū q̄ sicut dicit Tho. vbi. d. q. in oī spūalī cōuersatione fidei duo fūt. q̄dā. vnū ex parte obiectū. et hoc est obscurū. aliud ex parte audientis. et hoc est obscuritas. primū exhibita scientia. vbi ponit hic regulā. q̄libet. q. sequ. cū in fidei dōctrina exponit volēs. q̄ tanq̄ vnū fidei dōctrinā exponit volēs. q̄ tanq̄ vnū fidei dōctrinā exponit volēs. q̄ tanq̄ vnū fidei dōctrinā

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

...ritate eiusdem incarnatus ex Maria virg. Ph...
...gine. Quia ei coniunctione eiusdem hoīs ad vnitā
...et alia rōnāl⁹ humana carne cōpositus: vna in
...quib⁹ natura, persona vel vnio manifestat⁹ mon-
...strant. Qui cū sit vnitate sue immutabilis vipsa
...Boetius: ipse sua humanitate factus est passibi-
...lis et mortalis. Qui et in ligno crucis pependit: et mō
...tuus resurrexit
...et alia rōnāl⁹ humana carne cōpositus: vna in
...quib⁹ natura, persona vel vnio manifestat⁹ mon-
...strant. Qui cū sit vnitate sue immutabilis vipsa
...Boetius: ipse sua humanitate factus est passibi-
...lis et mortalis. Qui et in ligno crucis pependit: et resurrexit
...tuus resurrexit ad inferos: et in die iudicii venturus est
...et mortuos et alios ad inferos: et in die resurrectionis
...mortuos et alios ad inferos: et in die resurrectionis
...mortuos et alios ad inferos: et in die resurrectionis
...

Ecundo loco ur

p̄hibitū ꝛ q̄ nō de illa facē possit ir nō subiici
ant cāe scd̄is. ꝑp̄t. Sz q̄ facē alid p̄ueis oino ē
cā p̄hibitū oino īpossibile ꝑ qualicūq; cām.
Sa ꝯclo negatiua ē ista. Nullū īpossibile ꝑ accñ
pōt fieri possibile ꝑ diuinā potentiā. vt q̄ mor'
pōt fieri possibile. oino de facē non pōt. Et
p̄teritꝰ nō sit p̄teritꝰ oino de facē ē īpossibi
p̄teritꝰ nō sit p̄teritꝰ sub rōne p̄teriti ē īpossibi
nō q̄ mortuꝰ p̄teritꝰ ꝑ accñs q̄ accidit ī
lio ꝑ se ꝛ nō ꝑ accñs. ex eo ꝑ accñs q̄ sit p̄teritꝰ. et
h̄ mortuꝰ sit sb̄ rōne formali eius q̄ sit p̄teritꝰ. et
ad ōē īpossibile ꝑ accñs. Sz oubitāt arguo sic.
Sic p̄teritū de nō pōt facē nō eē p̄teritū: q: est
Sic p̄teritū de nō potit facē nō futurū. ꝯt
ad ꝯcinā futurū de nō posit facē nō ꝯtingent
ẜ cuiū nō eē. ꝛ ꝑ ꝯnō oīa necio ꝛ nō ꝯtingent
ali ꝯcedit. Dic pōt multipl̄r r̄ndeti. Primo
q̄ nō eodē nō p̄teritū ē nō eīaq; nō futurū est
nō eēt. Nā q̄d est p̄teritū nullo mō ē ut p̄teritū
ē. Ia futurū ē in suis cāis ꝛ ī eē obiectiuo. Ul di
cat q̄ aliē sc de diuina volūtas ad futurū: aliter
ad p̄teritū. ad futurū ꝯtingent sc h̄z q: ē in hī
placito suo q̄ sit vl nō sit. nō aūt sic de p̄terito.
q̄ nō ꝯtingebat sc h̄z ad p̄teritū ē efficaciter.
Ista q̄ efficacit' vt p̄teritū eē p̄teritū. Ista ē re
sponsio Gracici. 42. di. q. l. Tertia ꝯclo nega
tiua ē. Nullū īpossibile ex vi t'minoꝝ repugnāt
pōt de facē eē possibile. ꝑz. q: illa repugnāt ad
facē. Nā q̄ aliq̄d sit simul alba ꝛ nigra: oino de fa
cē nō pōt. Itē q̄ aliq̄d sit simul solida ꝛ labilis. ꝛ sic
de aliis oino ē īpossibile. Siliter q̄ idē sit cecuꝰ ꝛ
videns ꝛc. Et si dicerēt ꝯ. Cōtraria ꝛ ꝑuatiua nō
icludūt ꝯdictionē: cū sint spēs oppositōis ꝯrie
vt ꝑz ꝑ phōs i posit' dicamē: s; q̄ nō icludūt ꝯdi
ctionē de facē pōt. ḡ ista ꝯclo falsa. Dico aūt
mꝰ q̄ i suo argumēto ē petitio p̄ncipii. ē. n. val
de dubiū apō doctores an de possit facē queců
q̄ nō iplicāt vel icludūt ꝯdictionē. Dico tñ ad
p̄ns q̄ si itelligit maior de oppositione ꝯdicto
ria q̄ ē affirmatio vl̄ negatio q̄ dī p̄ma ꝯgni
tasq; verū ē q̄ nō icludūt i ꝯrie vl̄ ꝑuatiue op
positis: q: illa oppositio maxia ē: ꝛ maxime nō
icludit i minori: s; oēs phōs ꝛ theologi teñ.
Sz si accipiāt ꝯdictio ꝑ icōpossibilitate q̄daz
q̄ sit ex rōnibus formalib' t'minoꝝ: tūc dico q̄
i r. latius oppositis ꝯrie ꝛ ꝑuatiue oppositis
ic ī tal' ꝯdictio. Impossibile ē. n. q̄ aliq̄d signat
sc ꝓp. q: īpossibile ē idē eē gīnans ꝛ genitus re
spectu vniꝰ ꝛ eiusdē. ꝛ h̄ ex repugnātia t'mino
r⁹. ꝛ h̄ exēplū ē de relatiue oppositis. Idez in ꝯ
ri ꝛ ꝑuatiue opposit'. vt ostēsum ē. ꝗre ꝛc.

Quarta ꝯclo ꝛ affirmatiua ē. Quicq̄d ē ipos
sibile s; q̄d de h̄t facē eē possibile. i. q̄cq̄d subē
potētie sol' dei q̄uis nō subsit cāis scd̄is: pōt
esse deduci ꝑ potētiā dei. Istā tñ ꝯclonē pōsi ā
admitterēt q̄ negāt deū eē cām immediatā reꝝ
s; mediatā: q: nt mediātib' cāis scd̄is. Theolo
gi tñ q̄ cāz p̄mā ꝯsiderāt potētissimā. dicūt oīa
q̄ nō sūt oino p̄hibita: siue subsint cāis scd̄is
siue nō: a deo fieri posse. sic i ꝓposito vt q̄ ꝟgo
pariat: ꝛ nō solū pariat s; etiā deū pariat ꝛc. Et
h̄ sufficiāt q̄tū ad has regulas. Q̄tū ad t'tiā
r. ꝗlia. vz. q̄ de pōt facē mūdū meliorē q̄ fece

rit: est diligent' nōndū q̄ res oēs create pōt du
plicit' ꝯsiderari. vz. s̄m cap. suaz vl̄ s̄m earuz
ordinē. Si de reꝝ creataꝝ sit īꝯgnobilī ꝑdu
q̄dā h̄nt eē tm̄ q̄dāz eē ꝛ viuē. q̄dā eē viuē ꝛ se
tire. q̄dā eē viuē sentire ꝛ itelligē cū fantasmate
q̄dā eē viuē sētire ꝛ itelligē sine fantasmate.
Exēplū p̄mi vt lapides ꝛ silia. exēplū scd̄i
vt plāte. Exēplū t'tii vt aīalia bruta. exēplū q̄r
ti vt hō. exēplū q̄nti vt angelus. Ordo aūt ipa
rū ē duplex. vnus scz̄ ordināt ad deū. aliꝰ
īquātū ordināt ad iuicē. vt sic iferiora ꝑ supio
ra regāt: vt oīa corp̄alia ꝑ corpa supcelestia: et
oēs aīe s̄m nāz regāt ꝑ angelos. Et nonē dico
s̄m nām. q: s̄m grāz plures aīe angelos regūt:
vt p̄tiz credim' de aīa ꝟginis ꝛ xp̄i. Dic sic
rōnis dico q̄ triplex pōt formari q̄stio. vz. vtꝝ
de possit facē res creatas s; s̄baz meliores q̄
fecerit. Sa q̄ō. vtꝝ meliores q̄ fecerit q̄tuz
ad ordinē ꝛ depēdētiā quā h̄nt ad deū. Ter
tia q̄ō. vtꝝ meliores q̄ fecerit q̄tūz ad ordinez
q̄ h̄nt iter se. Et pōt addi q̄rta. vtꝝ. s. possit ꝛ
potuerit meliori mō facē res creatas q̄ fecerit

Q̄tū ad p̄mā q̄ōnē fuit q̄ndaz opio vt ad
ducit magr̄ in l'ra. di. 44. p̄mi. c. i. q̄ de nō pos
sit neq; potuerit res creatas meliores facē q̄
fecerit. Et h̄ duplici rōne. Prima rō ē. Si de pt
vel potuit facē meliores ꝛ nō fecit: seq̄t q̄ deꝰ
fuit inuidus: vl̄ mūdus eēt ipfectus: s; q̄libet
istoꝝ ē falsus. ḡ ꝛc. ꝯnā ꝛ seq̄la patēt: s; falsitas
ꝓbat. Falsus. n. ē deū inuidū eē. Siliter falsus est
mūdū ipfectū eē. q̄n ex ope ꝯficit' v'tus ꝛ sa
pia opificis. s; ꝑ te mūdus est ipfectus. ḡ vitu
peratur ꝛ nō laus opifici reddēdū est: q̄d ē incon
ueniēs. Itē 2. arguūt p̄dicte opinionis ex sniā
Aug. in li. 83. q̄onū vbi ait sic Aug'. De' quem
genuit: q̄n meliorē se gn̄are nō potuit. nihil. n.
deo melius: genuit eq̄lē. Si. n. voluit ꝛ non po
tuit ifirmus ē. Si noluit ꝛ potuit iuidus est. ex
q̄ ꝯficit' eq̄lem genuisse filiū. A simili arguebant
de creatione reꝝ. si de potuit ꝛ noluit inuidus
ē. si voluit ꝛ nō potuit ifirm' ē. Sed certe ista
opio ab ipso magro ꝛ ab oībus cōīt' doctorib'
reprobat. Et p̄tiz ab Aug. sup Gen. ad l'ras. ut
adducit magr̄ i l'ra. Et ad rōnes h̄cuit' dico q̄
nec ibi iuidia ē. q̄n ꝯriāt charitati: nec illa fiti
tudo valet. Nō. n. de res meliores fecē q̄uis fa
cē potuisset: eo q̄ ipotēs aut iuidus eēt s; q: q̄
tū ad ordinē vniuersi nō fuit expediens eas fa
cere meliores. Unī nec similitudo tz. q̄n pr̄ tenet
ex charitate filiū sibi velle gn̄are eq̄lē: cum illi
ꝯcēiā suā cōicet: q̄ ē fundamētū oiuz p̄fectio
nū. Fecit. n. oīa creata nō de s̄ba sua. ꝛ io potuit
creare ꝛ facē p̄fectiora. Filiū aūt genuit de s̄ba
sua. io genuit eū sibi eq̄lē. q: aliē fieri nō potuis
set. ꝛ ꝑ ꝯnō illū genuit p̄fectissimū: ita q̄ nec p̄
fectiorē potuit gn̄ari. Istd etiā sētit magr̄ i l'ra.

Q̄tū ad s̄az q̄ōnē dr̄ sic q̄ nō pōt melioꝛi
ordo creaturaꝝ i deū ꝑ respectū ad ip̄z deū: q:
de ē sūmū bonū: nec sumit crementū sue boni
tatꝭ vl̄ decrementū. Sz si ꝯsiderāt iste ordo in

deū vt ē q̄dā tēdētia in deū plane ē q̄ meliores
potuiss; facē. ita q̄ expedit' ꝛ attenti' res diri
gerent i ip̄m. Sz io n̄ fec q: nō expediebat ordi
vniuersi. Q̄tū ad t'tiā sic dico q̄ creaturas
meliores potuit facē q̄tū ad ordinē int' se: s; n̄
fecit. q: n̄ fuit expediēs q̄tū ad ordinē vniuer/
si. Q̄tū ad q̄rtā q̄ōnē dico q̄ meliori mō fieri
n̄ poterāt res create q̄ fecit: q̄tū ad modū agē
di ip̄i'. q̄n nō meliori sapia: v'tute: aut meliori
diligētia q̄ fecerit facē potuiss;. Si ꝟo referāt
mōus ad rē quā fec de: nulli dubiū q̄ meliori
mō eā facē potuiss;. Uelit' q̄ppe si hoīes ipec/
cabilē fecisset hōi eē nisset. imo ꝛ certe meliori
mō i p̄ria erit q̄n nūc sit. Sz q̄re hoīes ipeccabilē
n̄ fecerit: ē. q̄n nō ꝯgruebat vniuerso. Nā cum
aīalia bruta aut entia tm̄ eē h̄ntia sic fecerit: vt
nec peccare nec n̄ peccare possent cū rōe care/
ant ꝛ lib'a facultate. Angelos ꝟo peccabiles in
istā creatōis. vt vz. p̄ma coꝝ opatio: siue bōa
siue mala ordiaret i etnū p̄miū vel supplicium
ita q̄ q̄ peccarent firmarēt in malū: ꝛ q̄ bonū
eligeret firmarēt in bonū. s̄nō fuit vt homies
peccabile faceret ꝛ posse ꝑ penitētiā resurget.
Sz de hac nīa ꝑpulchre diriuꝰ i scripto nr̄o sr̄
2. sniaꝝ quē edidimꝰ. ꝛ i nr̄o d̄nicali s̄mōe ge/
to ibi vid'n̄ placz. Et h̄ volo sufficiāt ꝑ ista fa
nr̄a p̄ncipali ꝟitate. Q̄tū ad i'tiā ꝟi. dico q̄ cū
i ꝟgie glosa q̄tū ad suscipiēdā eēnī p̄rio potēti
am qua possꝫ oībus subuenire: nulla eēt repu/
gnāt': a māifestū ē ipsa eē potētissimā. Ubi nō
q̄ triplicit' ꝟgo facta ē potēs i hac descriptōne
eterni p̄ris ad oēs succurrēdos. Luc. i. Uirtus
altissimi obūbrabit tibi. Prio facta ē potēs ad
succurrēdū i vita. Scd̄o i morte. T'ctō p' mō
tē. Si q̄spiā amicū hēret q̄ oēm suā idigētiā sb
leuaret: caripēdend' eēt s; q̄ i morte ille carior
h̄idus p̄fecto eēt. Sz q̄ i vita i morte: ꝛ p' mor
tē hic lōge i amicitia cetos aīcellit. Sz paulisp
aīa mea practice igrātus qs hac i vita sit n̄ ꝟ
amic'. Si mūdū q̄ris decipit. Si parētes: ꝛ ipsi
mortuū associāt tumulo ꝛ abeūt illū h̄ūatꝰ re
linq̄ntes. Et p' morte qs q̄so ꝑmisso itercedet
peccatorē: o ꝟgo glosa: tu i vita: tu in morte: tu
post morte succurrē miser' nō desistis. q: potēs
es: ꝛ scm̄ nomē tuū. h̄ bn̄ficia tria: ab eccl'a deuo
te deposcit dicēs. Maria mat' gr̄e mr̄ mie: tu nos
ab hoste ꝓtege ꝛ i hora mortꝭ suscipe. Prio i ui
ta duo bn̄ficia poscit. Primū ꝑ istū ibi. Mari
a mat' gr̄e. Scd̄z ꝑ peccatoribus. ibi. mr̄ mie. Pri
mū inq̄ beneficiū ꝑ iustio ibi. Maria mr̄ gr̄e
q. d. o Maria q̄ ē grarū diuinaꝝ restauatrix: ꝯsua
nos i gr̄ia q̄ nihil meliꝰ: ꝛ quā q̄ h̄z vt Aug' ait
h̄z ꝛc. ꝛ q eā nō h̄z frustra h̄ūtur cetera. Scd̄z bn̄
ficiū poscit ꝑ peccatoribus. ibi. mat' mie. q. dicat. o
glosa Maria mie mat'. i. Jesu xp̄i q̄ ē sūma mia
mater. ora ꝑ peccatoribus. q: mie rore indigēt ifo
cillari. Inde Ber. deuotissime audi. Si igr cri
minū imanitate turbariꝭ: ꝯscie feditate ꝯfu
sus: iudicii horrore p̄territ': si baratro despa/
tiōis absorb'. Mariā inuoca. Nō recedat a corō

nō recedat ab ore. Nā ipsā cogitās n̄ erras: ip/
sā rogās nō despas: ipsā sequēs nō deuias: ipsā te
nēte nō corruis: ipsā ꝓtegēte n̄ metuis: ipsa du
ce nō fatigar'. Et sic i teipso potis expiri q̄ me
rito dicat' stella mar'. h̄ ille. Scd̄o eccl'a scā
poscit q̄ tpe mortꝭ vbi igētiā ꝑ̄ia petōi pantur
ꝯ hostes victoriā donet. ibi. tu nos ab hoste ꝓ
tege. Paulus. Nō ē nob colluctatio aduersus
carnē ꝛ sāguinē suppl' tm̄: s; aduers' p̄ncipes
ꝛ p̄tātes: ꝛ aduersus mūdi rectores tenebraꝝ
harū. de pug. it demonū i morte sar' dixius p̄
feria 5. sc dñice in t'ria ꝯclusiōe se ꝯsideratōis
ad p̄mā ꝟitatē. vide ibi. Tertiū subsidiū q̄
uirgo p̄stat ē p' morē. i. i hora exit' mortꝭ. ibi.
ꝛ in hora mortis suscipe. Sz n̄ h̄ nisi morētib'
i gr̄a dat: ꝛ missos tali hora relinqt peccatores
Astat. n. ꝟgīnū regina amenissimo cetu ꝟgīnū
comitata: ꝛ cātātib' āgel' aīe secē ad paradisi gl'ia
celerit' deportāt. Q̄d nob oībus gr̄a sua donet
amē. Q̄r aīa cara satis h̄ ꝯclo n̄ra claret. io ista
sufficiāt. Exēpla nō posui q̄re ea nō habent:

Quō diuinū ꝟbū i ꝟgine descripsit suā sapi
entiam conclusio secunda.

a ccipe iam ꝯclonē. vz. Gloriosus filius
cui sapiētia attribuit' sic se i hac h̄ndcā
ꝟgine descripsit: vt eā sapiētissimā ad/
uocatā fecerit. Ad c' declaratōēz tres igratue
ꝟitates. vz. Pria ꝟitas ē ista. Quid est sapia
di. Scd̄a ē. Ad q̄ cetēdit se sapiētia di. Ter
tia q̄ōmodo i ꝟgie fuit descripta sapientia dei.
Q̄tū ad p̄mā ꝟi. dico q̄ sapiētia dei pōt dupl'r
accipi. vz. ꝑ q̄dā habitu p̄fectōis exnte i intelle
ctu dei. Plures. n. p̄fectōes ꝑ modū hitus po
nunt' i intellectu dei: vt scia: sapia: ꝛ ꝯsiliū: ꝛ
h' mōi. Nā eū tales hitus dicūt p̄fectōes i nob
vt ꝛ i deo ponāt necesse ē. Oīs. n. p̄fectō q̄ i hu
manis ē deo attribuit. ꝛ ab eodē oīs ip̄fectio
tollit. ꝛ ꝑ ꝯnō sapia i nob cū vna mixta p̄fectō
sit: ab ipso deo minie tollēda est. Jn̄ Salomon
Sap. 7. Optaui igr ꝛ dat' ē mihi sēsus: ꝛ iuo/
caui: ꝛ vēit i me sp̄us sapie. Unī ad oēs reges. c.
6. clamat dicens. Si ḡ delectāini i sedib' ꝛ sce
ptris o reges ppl'i: diligite sapiaz ꝛc. Proposu
it eā. n. cūct' opib': ꝛ nihil oīa valē ait i ꝯpatōe
illi'. Et si i scriptur' q̄nq; legāt deū mūdi sa/
piētes reprobasse. p̄dā. n. igr d̄nē sapiaz sapien
tū ꝛ prudētiā prudētū reprobabo. i. Cor. i. ꝛ 2.
Cor. 3. c. Sapia h' mūdi stulticia est apud deū
Et eadē ep̄la. c. i. De' igr stultā fecit sapiam h'
mūdi. ꝛ de sicco auctor de sapia istata ꝛ sine ti
more dei possessa itelligunt: s; sapia ꝟa ꝛ cū ti
more dei ē p̄limū cōmodata. Ecc. 9. c. In manu
artificū opa laudabūt: ꝛ p̄ncipes ppl'i i sapia ꝯ
monis sui: i sēsu ꝟo seniorū ꝟbū. q̄ aūt i deo sit
iste sapiētie hit' audi Salomonē. ꝓuer. 3. Dn̄s
sapiētia fundauit terras: ꝛ stabiliuit celos
prudētia. ꝛ i l'ra. Sapiētia illi' eruperūt abissi.
ꝛ nubes rore ꝯcrescūt. ꝛ i. Ecc. i. Oīs sapientia a
dn̄o deo ē: ꝛ cū illo fuit semp ꝛ ē ante euum ꝛc.
Scd̄o pōt ꝯsiderari sapia dei ꝑ ipso filio dei

ad Cor. 1. Judei signa petunt et greci sapiam querunt Nos aut predicamus xpm crucifixum. Judeis quidem scandalum gentib⁹ aut stultitiam. Ipsis aut vocatis quidem xpm dei virtutem et dei sapiam. Et ad Col. 2. c. In quo sunt omes thesauri sapie et scie dei absconditi. Et. ppe dicit Ysaie. Mirabilis. 28. q. 2. q. Sola igit scriptura clausum et reductum est omne ingenium. Et. ppe dicit Ysaie. Mirabilis consiliis et magnus operibus quorum cogitatus est hic potens ut nullus ad intelligendum ea possit accedere. Et. ppe dicit Ysaie. Quis cognovit sensum dñi aut quis consiliarius ei⁹ fuit. Et. ppe dicit Ysaie. Quis adiuvit spm dñi aut quis consiliarius ei⁹ ostendit ei. Et. ppe dicit Ysaie. Cum quo iniit consilium et instruxit eum et docuit eum semitam iudicii et docuit eum scientiam et viam prudentie. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus magnus vincens scientiam nr̃m. Et. ppe dicit Ysaie. Scientia et sapia data est tibi et altitudo salutis tue thesaurizabit. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet simplicem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet innocentem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet sanctum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet iustum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet bonum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet pium. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet misericordem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet clementem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet benignum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet mansuetum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet humilem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet patientem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet longanimem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet multe misericordie. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet veritatem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet iustitiam. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet pacem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet gaudium. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet exultationem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet letitiam. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet delectationem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet voluptatem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet dilectionem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet caritatem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet amicitiam. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet societatem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet communionem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet unionem. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet concordiam. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet pacificum. Et. ppe dicit Ysaie. Ecce deus fortis non abiciet pacificatorem

vita eius conficitur: sic nec hec gloriosa terra
ꝟgo bndicta que dedit fructū suū panis angelo
rū i bonis nisi grata z disposita fuisset. mando
pduxisset. Tertia ex xp̄o est ista. Talis z tāt⁹
ex ista ꝟginali terra suus fructus: vt infiniti mū
do sapore dederit suauiter degustatus.
O virgo assimilatur terre z q̄re ex xp̄o p̄ma.
Lcipe p̄ma ꝯfonem. v. vi. d. Ubi tres i
grant⁹ dī. vz. P̄ria dī. e ista. Quāta
est nobilitas tre. Scd̄a dī. e. Quare
Maria assimilat tre. Tertia dī. est. Lr
ꝟgo Maria assimilat ex hac tra. Lrtiū
vis e ille flos q pullulauit ex hac tra. Lrtiū
ad p̄mā dico q̄ sicut videdū est distīctio tre ex
inde ad ꝓpositū veniem⁹. Circa ad p̄mā
dico q̄ tra multipl'r in scriptura accipi so
let. Et q̄ marie i p̄nti o. mōa accipit. f. Que
dā n. e tra q̄ dī oīus rez mīn⁹ p̄mā⁹. Quedā
e tra quā pedib⁹ p̄mi⁹. Quedā est tra quam
ferim⁹. Quedā est tra quā credim⁹. Quedā e
tra quā ꝯfrim⁹. Et q̄dā est tra quā spernimus.
P̄rio inq̄ q̄dā est tra q̄ e oīus rez mīlium
p̄ma. Et h̄ e mā p̄ma q̄ est p̄ma in cōpositōe
z vltima i resolutione vt colligit ex doctrina p
hilosophoz. Gen. i. In p̄ncipio creauit deus celū
z trā. i. mām p̄mā. Quā qdā veteri chaos ap
pellarunt ꝓpt ꝯfusionē oīus rez icōplete i ip
sa existentiū, ꝓpterea Gen. i. dicta e in sui p̄ncipio
inanis z vacua. i. tra siue mā p̄ma in sui p̄ncipio
erat adhuc distincta formis: z vacua erat ꝓpt
potētiā. qm̄ erat qd erit in pura potētia. Sa
tra est quā pedib⁹ calcam⁹: q̄ cōi vocabulo de
cipit ꝓ ipso elemēto tre. Gen. i. Uocauit deus
aridā trā: ꝯgregatiōesq̄ aq̄z appellauit Ma
ria. Et ibidē. Protulit tra herbā virentē: z fa
cientē semē iux̄ genus suū: lignū q̄z faciens fru
ctū sm̄ spēm suā. Et ibidē. Formauit igit deus
hoīez de limo tre. Sz ista trāscam⁹. Tertia
tra est quā ferim⁹: vt caro hūana. Terra es z i
trā reuerteris: ait dns. Gen. z. donec reuertaris
in trā de q̄ sūptus es. Ps. Aīa mea sicut tra si
ne aq̄ tibi. Quarta tra e quā credim⁹. z hec
est ꝟgo gl'iosa. Isa. 45. Aperiat tra z germinet
saluatorē. z de hac ad p̄ns intēdim⁹. Quīta
tra dī quā ꝯfrim⁹ z h̄ est beata vita. Ps. Credo
vidē bōa dn̄i in tra viuentiū. Sexta z vltia
dī ifernus ipse. Job. z. Terrā miserie z tenebra
rū: vbi nullus ordo s; sēpiternus horror inhitat.
Circa. zc. Ad dubiū ꝗ cū q̄rit. q̄nta est nobili
tas tre: apte cernis sm̄ diuersitatē acceptōnis
h⁹ noīs tre posse videri. qd̄ tā apte forma z d
clara. nūc ꝟo ptranseo: z pcurro ꝓpt ꝑpls hoc
mitatē. Circa p̄ma dī. satis no. Circa ad sām dī.
dico q̄ triplici rōne ꝟgo maria assimilat terre
vz. rōne gnationis siue ꝓductiōis. Secūdo
rōne subuentionis. Et z. rōne firmationis
P̄rio rōne ꝓductiōis. qm̄ sicut ex tra flores
pducit z pullulāt amena fragrātia pleni sic ex
ꝟgine gl'iosa flos qdā oī suauitate plen⁹. s. ꝓ h̄
terra in tra ꝟitatis. Z⁹ dī terra rōne subuētō
nis. qm̄ sicut tra nūc cuilibet indigētie subuenit

nā i ea nō grana frumēti: hordei: z aliaz segetū
gñā ꝓducit. oīculas nutrit: vt de vestimētis no
bis ꝓuideat. ex hoi corio calciamēta: z sic de
aliis diligēter parat. Sic z gloriosa ꝟgo cibū
oīa in se hōa ꝯtinētē ex sua purissima carne ge
nerauit. vz. xp̄m gloriosum. Jo. 6. Ego sum panis
viu⁹ q̄ de celo descēdit. Ps. Panē angeloz mā
ducauit hō: oē delectamentū z suauitatez in se
hūtem. Z⁹ dī tra rōne firmationis. qm̄ sic ter
ra stabilis z imobilis est. Ponit. n. ꝓ stabile ma
xima: q̄ nec est celū moueri: z trā qescē. Sic
ꝟgo gloriosa tra imobilis z firma fuit in terre
motu passiōis sui filij dulcissimi fruct⁹ vētris
ei⁹. Trepidabāt discipuli oēs: fugiebant: nega
bāt: z ipsa sola sequebat z fidē in pectore sua
bat illesaz. Maria ait ꝯseruabat oīa i. e. s. disci
puli vo relicto eo. oēs fugierūt. Alī adit Jura
mēto suscepto. audacter. illū non nouisse affir
mauit. Reliq̄ ꝟo dubitātes dicebāt. Ut vidi
m⁹ illic. Nisi videro i. m. ei⁹. s. c. zc. Maria ꝟo
vt lapis. eā afflicta ꝑseuerabat. beus Aug⁹. ideo
stabat ut cantat ec. Stabat mr̄ dolorosa iux̄ crucez
lachrymosa dū pēdebat filī⁹. Et qd miz. aīa
mea: vbi. n. mr̄ stare debebat nisi iux̄ lectū filij
sui dilecti morietis. Pendebat xp̄s i cruce cor
pore: z mr̄ erat affixa corde. z dolores q̄s nō se
sit piendo: expta e cruci astando. Cernit i cru
ce xp̄s mr̄ez lachrymis rigantē vulnētrabēē
q̄ a pectore voces. succrescit mor in xp̄i pecto
re dolor: z mestus aīo xp̄s cū ꝟgine plorat. heu
rez grandē aīa audi. Cū genitricem solare xp̄s
voce vellet: tāto irrinseco dolore trāsfigit: q̄
cū mrē eā nō vocauit: s; mulierē dicens. mulier
ecce filius tu⁹. nomē ꝓpe misis tacēs: ne verbi
huiuscemōi iaculo acri⁹ ꝟginis aīa feriretur.
Scit. n. aīa cara vt ꝟgilius ait: lachrymę rerū
z mentē mortalia tangūt. Circa zc. Circa ad ter
tiū dī. dico q̄ flos pullulatus ab hac redolenti
tra fuit Jesus dulcissim⁹ q̄ postea fuit oīb⁹ fru
ctus amenissim⁹ z bndict⁹. Luc. i. Et bndictus
fructus vētris tui. de quo bndicto flore. Isa. xi
c. ait. Egredieī ꝟga de radice iesse z flos de ra
dice eius ascēdet: z reqescet sup eū spūs dn̄i zc.
Que ꝟba Nicolaus de lira sup. ii. ꝓphetas sic
exponit. Egredieī ꝟga. i. ꝟgo Maria: que ꝟga
ꝓpe gracilis dicit ꝓpt paupratē z hūilitatez
z flexibilis ꝓpt pietatem. Et flos de radice ei⁹
ascendet. i. xp̄s q̄ dicit flos rōne puritatis. quia
nullum pcīm actuale seu originale in eo locus
habuit: z fructū ꝓtulit nostre salutis. Dic tam
ipse q̄ hebrei vtrūq; exponūt de xp̄o. qm̄ z xp̄s
ꝟga dī ꝓpt regiā dignitatē: z flos ꝓpter vite
puritatem. Et dī xp̄s ascēdisse de radice Jesse.
qm̄ xp̄s descēdit de Dauid etiā sm̄ iudeos. Na
p̄r Dauid dict⁹ est Isai z Jesse. vn̄ sensus est
iste. Egredieī ꝟga. i. xp̄s h̄ radice Jesse. i. h̄ gña
tione Dauid q̄ fuit filius Jesse. z reqescet sup
eū spūs dn̄i. q: in baptismo ei⁹ spūs sctūs in spē
columbe apparuit. spūs sapie. i. dator sapie: vel spi
rit⁹ q̄ e sapia. z sic h̄ aliis dōis ibidē enumerati

Et dī idē doctor q̄ septē dona spūs dāt ad ꝑ
ficiēdū z operādū. ad Ro. 8. Qui spū dei agūt
hij filij dei sunt. Et ꝓpt h̄ dicit ipse dona spūs
sunt i rōe z volūtate. Rō āt e duplex. s. practica
z speculatiua z i vtraq; ista duo ꝯsiderāt. s. ap
phēsio ꝟitatis: z iudiciū de ꝟitate. apphēsio
ꝟitatis ptinet ad inuentionē ꝟitatis: z iudicium
de ꝟitate ad discernēdū de veritate. Circa ꝗ
ad apphēsionē veritatis pficit rō speculatiua
per donū itellect⁹: z rō practica p donū ꝯsilij.
Ad recte ꝟo iudicādū z de ꝟitate discernēdū
rō speculatiua pficit p donū scie. rō ꝟo practi
ca p donū sapie. Utilitas vero pōt dupl'r pfi
ci. s. aut q̄ ad se: aut q̄ ad alterū. Quo ad alterz p
ficitur p donū pietatis. Quo ad se z h̄ dupliciter
aut quo ad terrorē piculoꝝ: aut q̄ ad ꝯcupias in
ordinatā delectabiliū. q̄ ad p̄mū perficit p do
num fortitudīs. q̄ ad secūdū p donū timoris. Ex
quib⁹ dicit ipse apparet: q̄ dona se extēdūt ad
oīa ad q̄ se extendūt ꝟtutes itellectuales z mo
rales. Ista āt dona fuerūt pfectissime in aīa xp̄i
q̄ fuit pfectissima i oībus donis z carismatibus
spūs scī. h̄ oīa idē doctor. Si pdicta recte vt
decet ꝯsiderant due difficultates isurgūt. Pri
ma e q̄re dei siue spūs scī dona sint tm̄ septem.
Scd̄a an dona spūs scī differāt a ꝟtutib⁹: q: oī
xit q̄ dona se extēdūt ad ea ad q̄ se ꝟtutes extē
dunt. Et pōt addi tria. s. quis istoz habitui sit
pfectior. Circa ad p̄mā dico q̄ sūt plēs dicen
di mōi. vn̄ sufficiētia donoꝝ spūs scī accipiat.
In h̄ tn̄ ꝯcordāt oēs: q̄ septē sūt ꝟtutes: septē
dona spūs z septē btitudīes. Quidā. n. sufficiē
tiā donoz accipiūt a septē peccatis mortalibus
dicētes q̄ iō dona sūt septē. q: pctā mortalia sūt
septē. Nā sapia ē ꝯ luxuriā: scia ꝯ irā: itellect⁹ ꝯ
gulā: ꝯsiliū ꝯ auariciā: fortitudo ꝯ accidiā: pie
tas ꝯ iuidiā: timor dei ꝯ supbiā. Et ist⁹ opionis
fuit etiā btūs Greg. i moralib⁹. s; alit ordinauit
Ipse: z dicit q̄ sapia e ꝯ stulticiā: itellect⁹ ꝯ ebi
etatē: ꝯsiliū ꝯ pcipitatōes: fortitudo ꝯ pusillani
mitatē: scia ꝯ ignorātiā: pietas ꝯ duriciā: timor
ꝯ supbiā. Alij āt sic dnt: q̄ dona sūt qdā habit⁹
ad expedit⁹ bn̄ agēdū. Un̄ ꝟtutes disponunt
ad bn̄ agē: z dona ad expeditius bn̄ agē. Ista ē
ē opio Bona. i. z. dis. 34. Accipiāt q̄ dona spūs
aut illa expedit⁹ mouēt circa finē vltimū: aut
circa ea q̄ sūt ad finē. Si p̄mō h̄ pōt eē dupl'r:
vel p modū vidēti: z sic ponit donū itellectus.
aut p modū gustātis: z sic ponit donū sapie. Si
āt mouēt p respectū ad ea q̄ sūt ad finē. Et hoc
dupliciter: vel ē bonū supērogatōis vel necess
sitat. Si supērogatōis h̄ duplicit. q: donūs ad
illud bonū aut sic hz p modū dirigētis: z sic est
donū ꝯsilij. aut p modū exeqūtis. z sic ē donūs
pietatis. Si āt bonū ē necessitatis. z h̄ ē dupl'r
q: aut bonū ē ad bonū vt ad actū irrisecū: z sic
ē donū scie: extrisecū. z sic ē donū fortitudis
Accipe sufficiētiā quis mō sufficiat dona septē
eē z totidē eē ꝟtutes. Q̄ h̄ ondit greg. sup Job.
Nati sūt ei filij septē z filie septē. filij septē sūt
ipse sūt septē dona spūs. filie septē sūt septē vir

tutes. Et sic pz p̄ia dubitatio. Circa ad sām
dubitationē sūt etiā plēs modi dicendi. Prim⁹
modus e Heretici dī. q̄rto. q. 33. q̄ dicit q̄ ꝟtu
tes: dona z btitudines hoc mō differūt. qm̄ ꝟ
tutes mouēt hoīez ad agendū mō hūano. dona
modo superhumano: z beatitudines modo in
humano. i. diuino. Ubi gra accipiat iste habit⁹
ꝟtuosus q̄ dī fortitudo. Tūc qn̄ hō ne deū of
fendat oīa bona sua negligit, ꝓpter deū: z mor
tis se periculo exponit. h̄ fit mō q̄dā hūano z i
cto z iusto. iustū. n. e vt oīa bona minora postpo
nant maioribus bonis. hō āt e bonū quo mai⁹
excogitari nō pōt. q̄ iustū e ut oīa alia bona ne
gligāt z ꝯculcent: z oīa aduersa supent⁹. Et
h̄ fit p ꝟtutē fortitudinis. fortitudo. n. e mediū
inter audaciā z timiditatē. Audacia. n. facit ag
gredi terribilia sine discretiōe: z timiditas facit
timere q̄d nō oz. Fortitudo facit timere vt oz z
aggredi cū rōne terribilia. Qn̄ ꝟo hō ne deū z iu
sticiā offendat nō timet mortē. imo z mortez ꝓpt
deū eligit z vīt h̄ letant z cātādo ad mortē su
scipiēdā pgit. h̄ e per donū fortitudis. Sicut h̄
martirib⁹ pz. Ibant. n. apl'i gaudētes a ꝯspectu
consilij qm̄ digni hiti sūt ꝓ noīe Jesu ꝯtumeliā
pati zc. Qn̄ ꝟo nō solū mortē eligit z letant ad
crucē vadit exēplo btī Andree: q; etiā signis z a
lijs modis e seipsū sperneī ita vt isanus videa
tur: qd nō e hūanū: s; potius diuinū e. h̄ fit p bti
tudinē illā Math. 5. Btī q̄ psecutionē patiunt
ꝓpter iusticiā. Et Luc. 6. Btī eritis cū vos ma
ledixerit hoies zc. De qb⁹ Sap. 5. Nos isensa
ti vitā illoz existiabamus isaniā zc. Virtutes q̄ ut
ex his dictis apparet sūt q̄ ad bn̄ agendū hoiez
regulāt mō hūano. dōa mō suphūano: z btitu
dīes mō ihūano. i. diuo. nā seipsū spnere: z mū
dana vt stercora arbitrari: z oīa aduersa tolle
rare: z ad tormēta letāt amore xp̄i pgē: z ista h̄
potius diuinū e q̄ hūanū: z iō tales diuī z btī ap
pellāt Math. 5. Btī erit' cū maledixerit vob
hoies zc. Z⁹ āt modus ꝯcedēdi e dn̄i Bona. i
3. di. 34. dicētis q̄ differētia istoz habituū sumit
a ꝓpriis actib⁹. Et distinguit ipsos actus dicēs
q̄ qdā act⁹ dicūtur p̄mi qdā medij: z qdā vltimi
siue pfecti. Exēplū. itellect⁹ pōt hēre tres act⁹
Prius e credē. Scd̄s e intelligē. z tertius e mūdo
corde videē. z hic e pfect⁹: z i p̄ia tm̄. Scd̄s igit
distictōes istoz trius actuus accipiunt nīsi ha
bitus. vn̄ ꝟtutes sūt ad credēdū: dōa ad intelli
gēdū btitudines ad mundo corde vidēdū. Nam
fides ꝟtus ē. z iō hz actū primus q̄ e credē donū
itellectus hz actus sm̄ qui e intelligere. z beati
tudines hēt actum tertium q̄ est puro z mundo
corde videre. in primis actibus potētie anime
rectificant: i scd̄is expediunt: in tercijs perfici
unt. Et q̄ legit sm̄ ipsum q̄ virtutes in anima
sunt vt rectificent ad bn̄ agēdū: dona vt expe
diant: z btitudines vt perficiant. Terti⁹ mo
dus est btī Tho. pte p̄ma sc. q. 68. arti. p̄. dicēs
q̄ virtutes dnt q̄ pficiūt appetitū iquātū a rōne
mouet recta dona dicūtur in q̄ntū pficiūt appeti
tū vt mouet a spū sancto. Alij āt dnt q̄ ꝟtutes

tiis et pditioni iudeor̄ ɔdolait. Si vo ɔsidera tur dolor vt a sensualitate aīas pcedebat: tūc dico q̄ anima xp̄i pōt ɔsiderari vt rōe vt nā. Si vt rō sic aia corpi nō cōpatiebat: sʒ de cius passiōe letabat. Si aūt vt nā tūc cū cuilibet rei nāli oīuʒ nocimēr sit qdā immo nālis inicit: vt ostēsū fuit ꝑ feria .5. de dñice. Et aīa ipa sit corpis pfectio nō cū sm potētias sensibiles: sʒ sm se totā. i. sm cōplemētuʒ oīuʒ suar̄ potētia rū i ad corp⁹ hʒ nālē iclinationē et appetitū. et ꝑ aīa delectatione vl̄ tristiciā necēe erat q̄ aia patiente corpe pateret. Et sic aia xp̄i vt rō gaudebat: et vt nā tristabat. Gaudebat qdē ppē ɔiūctiā cī⁹ ɔiūctionē ad diuinitatē: sʒ tristabat ppē mēmā quā hʒ cū corpe vnibilitatē. Hec de mē te psati doctoris gr̄e et̄c. Qn̄ā ad trias vi. dico q̄ h tria nōnda sūt: vt rectius ridere possim⁹. Prio nōndū q̄ meritū dr̄ trib⁹ modis. Uno: ꝑpropie. 2ᵒ mō ppe. 3ᵒ magis ppie.

Prio mō iꝑpropie: vt qū aliqd bonuʒ de gn̄e bonor̄ facim⁹ malo tn̄ aio. vt facē elymaʒ ppē pōpā et sic. Meremur. n. aliqd i tali bono: q̄uis sit mala et nō recta intēcōe factū. Et nō solū famā illā. Math. 6. Amē dico vob: recepērt mercedē suā. Sʒ etiā qn̄ adeo aliquā p accne recipit remunerationē. sic patuit de Nabuchodonosor: et multis aliis. 2ᵒ meritū dr̄ magis ppie: vt cū bonū bona itētione facimus: sʒ sine charitate: et tūc illis bonis de ɔgruo meremur aut bōa tp̄alia: aut dispōnēʒ ad grām et similia: vt ɔsiderauim⁹ feria .5. de dñice. 3ᵒ qddā meritū dr̄ magi ppie: vt cū bonū de gn̄e bonor̄ facim⁹: et bōa intētiōe: et in charitate: et dr̄ meritū cōdigni. nō q̄ sim⁹ ex opib⁹ nr̄is sufficiētes carpē regnū: sʒ dr̄ ɔdigni ppē charitatē q̄ dat illis virtutē vt dictum⁹ ꝑ feria .6. de dñice. 2ᵒ nōndū q̄ duplex fuit meritū in xp̄o. vnū ex pte sui. aliud ex pte nr̄i. Ex pte nr̄i vt dicit magi .3. di. 18. Meruit xp̄s nob redēptionē a diabolo a pena et a pctō: et regni reserationē: vt āmota igna rūphea libē pateret itroit⁹: et similia alia bona. Ex pte vo sui dic idē magi q̄ xp̄s ppē hūilitatē et oīas passiōis meruit corpis glificatiōnē. nec id solū sʒ et impassibilitatē aīe. Anīa. n. ipi⁹ añ mortē erat passibilis: sic caro mortalis: sʒ post mortē merito hūilitat̄ et aīa ipassibilis facta: et caro imortal̄. Ista sūt ṽba eiusdem.

3ᵒ nōndū q̄ meritū qd fuit i xp̄o nō fuit meritū pmis duob⁹ mōis accipiēdo meritū: sʒ solū .3ᵒ mō. s. meritū ɔdigni. Merebat. n. de cōdigno cū sibi q̄ nob q̄ dicta sūt. Sʒ qliṫ h sit itelligendū nō q̄ mereri de ɔdigno pōt trib⁹ mōis itelligi. Uno: ex idebito facē debitū. et h mō nō meruit xp̄s q̄ ad se. Nā sic ppē mereri qs qn̄ p⁹ culpe effugationē et gr̄e ifusionē aliqd bonū de gn̄e bonor̄ fac̄. qd vt pʒ xp̄o ɔuenire non pōt. 2ᵒ mō ex debito facē magi debitū: sic cū psidi⁹ de ipsecto ad pfectū: et de vtute in vtutē. et h mō etiā nō meruit xp̄s. Certū q̄ ad se. qn̄ nō q̄ afuit vl̄ vtutē hūit diminutē: sʒ plen⁹ erat. Jo. gr̄a et vitate. i. vtute. 3ᵒ mō mereri ex debito ē facē id qd ē debitū vno mō: facē meritū plurib⁹ mōis. et h mod⁹ ppē conuenit xp̄o. Nā cū digni⁹ eēt oīi bono nō potuit sibi qcq̄ mereri: vt faceret sibi debitū qd prius nō erat debitū. nec etiā potuit facē sibi magi debitū: sʒ solū h mō sibi meruit corpis glificationē: et anime ipassibilitatē. qn̄ qd erat sibi debituʒ vno mō: fec̄ debitū pluribus mōis. Et h oñdit magi in lra: dicēs q̄ xp̄s nō pfecit sibi q̄tū ad vtutem meriti: sʒ q̄ ad numer̄ meritor̄. plura. n. merita hūit i passione q̄ in ɔceptiōe. Sʒ q̄tū ad rōnem meriti p respectū ad nos oībus pdict̄ mōis meruit xp̄s. Uñ patiēdo nobis magi meruit. q: qd nō erat nob debitū: fecit nobis debitū: et magis debitū: et plurib⁹ mōis debitū. Et sic ex his tribus nōndibus pʒ rn̄sio ad q̄tatē. Sʒ dicēs pr̄ Ambrosi valde dubito in his tuis dictis. rn̄de mihi ad h dubia. Ego oñdaʒ tibi nullo mō xp̄s mereri potuisse. Prio sic. Illud nō hʒ rōeʒ merendi qd in malū exire nō pōt. sʒ ē determinatū ad bonū: sʒ xp̄s ab istanti sue ɔceptiōis hūit liber̄ arbitriū determinatū ad bonuʒ. q̄ nullo mō mereri potuit. Ideo dic sapia. Qui potuit trāsgredi et nō ē trāsgressus: facē malū et non fecit. iō stabilita sūt bona illius i dñō et̄c. Itē hēi meriti nō pñt: sʒ xp̄s fuit de hm̄ōi. q̄ et̄c. Itē meriti radix et fundamētū ē ipsa charitas: sʒ i xp̄o nūq̄ aucta fuit. q̄ nec meritū. Possēʒ tibi pr̄ plura argumēta facē: sʒ istis tn̄ mihi rn̄de. Anīa mea libēt faciā qd hortar̄. Dico ad pmū q̄ vnā potentiā esse determinatā ad vnū et nō posse i aliud exire: pōt dupl̄r intelligi. aut ppē necessitatem nature. aut ppē plenitudinē gr̄e. Si ppē necītatē nāe: tūc talis necītas tollit oēʒ libertatē liberi arbitrii: et sic̄ tollit meriti dignitatē. Si aūt illa determinatio ad vnū ē ppē plenitudineʒ gr̄e: cū gr̄a stet cū libero arbitrio: et ñ tollat ab ope ipo bonitatē moralē cū sit volūtariū. et p ɔñs nec q̄litatē meriti. pʒ q̄ tal̄ determiatio nō tollat meritū. cū aūt i xp̄o fuerit hm̄ōi: pʒ q̄ argumētuʒ tuū nō ɔcludit. Ad sm̄ dico regulā istā gnalem q̄ qn̄ qs ē simpl̄r i statu prie mereri nō pōt. xp̄s aūt nō erat simpl̄r i statu pr̄ie: ita q̄ eēt psect⁹ cōphēsor: et nō viator. q̄diu. n. fuit i carne mortali: viator fuit. et sm̄ h merebat. fuit etiā cōphēsor. et sm̄ h pcedit argumentū tuū. Nā sicut aia xp̄i p ɔiūctionē sui cū diuinitate hʒ statū pr̄ie: ita p ɔiūctionē sui cū carne hʒ statuʒ vie. Ad tr̄tiū argumētū tuū dico q̄ dupl̄r ē meritū. s. vite pp̄ōis vite etne: et meritū dimissiōis pene. Meritū pmū ɔsistit i radice charitat̄: sʒ meritū dimiss̄ oīs pene duo fundamēta reqrit. s. charitatē et passiōis acerbitatē. Xp̄s q̄ nō meruit pmū meritū p opa meritoria sua: qʒ añ oē op⁹ suū ut in istanti ɔceptionis fuit pfecte beatus. sed hūi meruit 2ᵐ meritū. s. dimissionem pene nobis p pr̄ sue passionis acerbitatem. Et non solus meruit nobis: sʒ etiā sibi. vʒ corpis sui glificatōeʒ. Nā cū pati⁹ et nob merēt: aūde: et i tali passione facit op⁹ valde gratū sibi. et p ɔñs aliqd ēt sibi mereri debet. et ñ possʒ remunerari q̄ ad sto lā pmā. q̄ q̄tū ad stolā sc̄az. et h ē q̄tū ad sui corporis glificatōeʒ. Prio igit̄ et pncipal̄r meruit nob. sʒ sibi. q̄ sat̄ tibi claret mā ista aīa cara. Uideo igit̄ q̄ recte tra nr̄a dedit fructū suum dulcissimū Jesū. ad quē vidēdū et fruēduʒ: ipse nos sua scā gr̄a pducat q̄ ē p oīa secla benedictus. Amen.

Dominica quarta quadragesime de diuina misericordia sermo in ordine .26.

a **Abiit Jesus trans** mare Galilee qd ē tyberiadis: et seqbat̄ eū multitudo mag̃. Jo. 6. Et si de⁹ cunctis i opibus suis mirabil̄ et gl̄osus existat: nihil tn̄ tā lipidi⁹ tā iocūdi⁹ tāqʒ ɔmēdabili⁹ i ipo reperiēus sic pietatē atqʒ clemētiā. Nā vt vo fatear si accurate et studiose diuinā memierim⁹ bonitatē nūq̄ i ɔferēdis gratiis et bñficiis qb⁹ humanū gen⁹ plib⁹ mīsis stipatū iuuarē: desensū ɔpicīus. Ecce hodierna vt euāgelia tēdit historia cū Galilee mar̄ trāsfretaret: et cū multitudo mag̃ seqrēt nec hērent qd māducarēt: ex qʒ ordeaceis panib⁹ piscibusqʒ duob⁹: qnque milia hoiuʒ mīsicōdit̄ satiauit. Nec tn̄ aia mea credas vna oēs xp̄ʒ itētōe fuisse secutos. Qui dā. n. qn̄ ifirmi vt curarēt seqbāt. qdā vt pascerēt. qr paupes. qdā vt viderēt vt curiosi. qdā vt ɔtraherēt: vt scribe et pharisei. qdā vt ad discerēt: vt discipli. vñ vbus. Morb⁹ dig̃: cib⁹ calūnia: dogma fuerāt. Cause cur dñm turba secuta fuit. Qn̄ igr̄ mia dñi sup oīa opa e⁹. Unū et Dauid ait. Misericordias dñi i etnū cantabo. Jō i pñti smōe de mia videāus. Ubi tres ɔsideratōes more solito faciāus. vʒ. Diuine mie et iusticie necessariā ɔditōʒ. Diuine mie et iusticie oportunā accōmodatōeʒ. Diuine mie et iusticie cōgruā associationem.

De necessitate diuine iusticie et misericordie consideratio prima.

d Diuie mie et iusticie necīaʒ ɔditōeʒ p⁹ videam⁹. Ubi tres ɔclones more solito pulcherrias ponam⁹. Pria ɔclō est ista. Inter cetā q̄ clarescūt dīna attributa: mia et iusticia ad mūdi pfectōeʒ sūt pmaxime necīa. Scd̄a ɔclō ē ista. Et si i deo tam iusticia q̄ mia sint isinita: tn̄ dīna mia ē vo magi accōmodata. Tertia ɔclō ē ista. Quis i deo et i nob mia et iusticia repiat̄: alia tn̄ rōne his duobus participatur.

Quod diuina misericordia et iusticia sunt necessaria conclusio prima.

a Recipe pmā ɔclōnē et̄c. vt s. Ubi tres vʒ liquirant̄. vʒ. Pria vi. ē ista. vtruʒ dīna mia sit ad hū regēdū mūdi machinā necīa. Scd̄a vi. ē ista. vʒ ad hocplus sit necīa dīna iusticia. Tertia vi. ē vʒ possit deꝰ quēpiā pūire sine mia. et ecōuerso: quēpiā remunerar̄ sine iusticia. Qn̄ā ad pmā vi. vr̄ dō q̄ tanta mia ñ ē circa petōres ad hū mūdi machinā regēdā necīa. Istud āt potest mltiplicit̄ probari. Et p⁹ sic. Illud ad hū regēdū necīuʒ ñ ē. imo supfluū p qd hoīes peiores efficiūt̄ idies: sʒ mia dei ē h⁹. q̄ et̄c. ɔña nō cū maior. Et minor pbat̄ auctē Ecclastes. 8. c. vbi sic ait. Quia nō pferē cito ɔ malos sn̄ia: iō filii hoiuʒ absqʒ vllo timore ppetrāt mala. q̄ et̄c. Scd̄o arguitur sic. Illud ē supfluū et vanū p qd dīna laus tollitur: sʒ dīna mia ē h⁹. q̄ et̄c. Minor pbat̄ p prophetā. Ecce. n. igr̄ laudat̄ petōr i desideriis aīe sue. et iniqu⁹ bndicit: nō ē de⁹ i ɔspectu e⁹. inquinate sūt vie illi⁹ i oī tpe. Et idē. Noluit intelligere vt hñ ageṫ. astitit oī vie ñ bone. maliciā āt non odiuit et̄c. Tertio illud ē supfluū et resecādū qd q̄ñ i semi desperatōeʒ scōs iduc̄: sʒ dīna mia ē h⁹. q̄ et̄c. Maior nō. et minor pʒ plib⁹ auctibus scōr̄. Et p⁹ audi scm̄ Job. c. 21. Qr̄ q̄ ipi viuūt ūre supi⁹ feria .5. de dñice i pma ɔclōe pñe psī i pncipio. Scd̄o audi hiere. Qr̄ dñe via ipior̄ pspat et hñ ē his q̄ opant̄ malū et̄c. lege totam.

Tertio audi ps. Quousqʒ petōres dñe quiqʒ petōres gl̄iabunt̄: effabūt et loqnt̄ iniqtatē: viduā et aduenā iterfecerūt: et pupillos occiderūt. et dixerūt ñ videbit dñs: et nō intelliget de⁹ Jacob. Quarto audi Boetiū l. 4. psa. 1. de diuina puidētia ɔqrētē: vbi sic ait. Ea ipsa ē i maxima nr̄i doloris cā. q̄ cū rec̄ oīuʒ bon⁹ rctor existat. s. de⁹: vl̄ eē oīo mala possint: i ipunita ptercant. Qd solū q̄digni sit admiratōe pfecto ɔsidera. At huic aliud malū mai⁹ suppic adiūgitur. Nā ipante et florēte nequitia: vt⁹ non solū pmio caret: verūētiā sceleratoꝝ pedib⁹ subiecta calcatur. et loco facinor̄ supplicia luit. i. recipit. Et re uera nō par̄ admirādū ē q̄ hodierna die tantū petōres supportēt et sustinēt. Qr̄ his sat̄ claret hāc dīnā patiētiā et miaʒ q̄tū ad hoc mūdi regimē eē potl⁹ nociuā q̄ necīa. Sʒ aīa cara nō sic. Diuia. n. puidētia pessimos viuē sinit et pprer recta rōe et necīa ad mūdi machinā gubnādaʒ. Audi Aug. Mal⁹ igr̄ aut iō viuit vt corrigat: aut vt p eū bon⁹ exerceat̄. Et Boe⁹ vt s. Ubi sto h e⁹ regno loqmur auctore cōsceco. Semp qdē potētes eē bonos malos āt obiectos et se p atqʒ imbecilles. nec sine pena vitia: nec sine pmio vtutes hoīs felicia: mal̄ sp isortūia ɔtinge. h il le. Et boni dat scūs Job. vt s rn̄sionē dicēs. Et tn̄ petōres ex eo q̄ ocīce fac̄ malū: et p patiētiā a deo sustētāt. ego cognoui q̄ hñ erit timētib⁹ deū q̄ verēt facie e⁹. qn̄ dicat. Si clemētissim⁹ de⁹ tā benign⁹ ē i supportādo malos. q̄ta erūt bona dāda hoīs. Certe adeo q̄ndia q̄ ocul⁹ ñ vidit: nec aur̄ audiuit q̄ pparauit deꝰ diligētib⁹ se. Ideo ex oīb⁹ regulā accipe gnalē q̄ vix immo q̄ñ impossibile ē q̄ qs pntib⁹ et futur̄ pfruat̄ delitiis. 2. ad Thi. 3. Oēs q̄ pie volūt viuē i xp̄o Jesu psecutionē patiūt. Nos tn̄ xp̄s iō bonos igne arbitretur. Audi enim aplʒ Petrus. 2. pe. 2. Nouit enim deus pios de tētatione eripere iniquos vero in die iudicii reseruare cruciandos. Et aplus ad Thi. 2. Sobrie iuste: et pie viuētes in h seculo expectātes hēās spē et aduētum magni dei. De hac puidētia h plura dixi⁹ dñica de q̄dragesime. et feria .5. eiusdē. Dic q̄ sic hūia

ptē regula ponī ꝙ nēcia ℓ aḋ vtē. Glenḋt mūḋi
gubernatiōē ipa mia ꝺei. Et ꝑēt ꝓbart rōnē
audire ꝛ exēplo. Audite qḋ lege ꝓphas. In piu
rib" ꝛ. Sue ſnie loci vinat mias cōmḋantē ſup
oia opa ꝺei. Mia ꝑō ſit ige plena ē ſra. Et idem.
Mias ōīa i ctm ſcrāto. Et idē. Hec nobiſcum
mias ꝓpt nomē tuū. Et idē. Mia tua ſubiecit
me oīb" ꝺicēs" vite mee. Et idē. Qūḋamodus
pt miſer filiorꝫ miſe" ℓ oīa tumultib" ſe. qm ip
ſe miſer filiorꝫ miſe" ℓ oīa tumultib" ſe. qm ip
ſe ꝺeꝯſtrat ſignāl mīa ꝛc. Audi illā ſcām Judith
ſic eꝯfut

pōt regulā ponit q̄ actiua ē ad vtra ē ēlitiua mōdi gubernatiōnē ipa mia dei. Et pōt ēpari rōnē auctōr ē cuiplo. Auctr qdē legis ppbas. In pluri" a. ſic inqt loci" ſimat mīa ē cōcordātē lup orib" a. ſic inqt loci" ſimat mīa ē cōcordātē lup oia ops dei. Mia dei ſic ſpiēa ē ēra. Et idem. Mia dei ē ſcia ſcrīe. Et idē. Mia ſua ſubiectiōnias ppē nouit mūl. Et idē. Mia ſua ſubiectiōne eſt" auctr" vite mee. Et idē. Qualemodus me eſt" auctr" vite mee. Et idē. Qualemodus pt̄ mūdet ſilios ſuos" ē ovia timētib" ſe. q̄m ip ſe nouit figmentū nr̄m. rc. Audi illā ſcām Judith ſi credim⁹

Non diligamus vbo neq; lingua supple tm̃ sed ope. opere ac sermone. vbi pertinet ad elemosinas p cinct. q̃ sine ipsa vbi salutaria sit. Et sic p3 pria r gula mia. Scda regula ẽ ista. Nã q̃ mia sia laturi sit. Procedam declaratõe vbi aia mea q dictum sit ad pia oditõe regulis ad verã pri miam. vs. ppia oditio ẽ obiamie. Scda oditio ẽ motiue mie. Tertia oditio ẽ execucio mie. Et quarta oditio ẽ rectitudo mie. Accipe pmã r di co q̃ pma oditio ẽ mie ad pximũ ẽ obiam mie. Nã vt dicit ẽ cũ mia sit q̃dã opassio: regrit ve necessario cui opassiõ sit. hoc ãt ẽ obĩ mie. cum sit opassiõe ẽ miseria bñc necesse ẽ. Et hoc solum vna q̃. vs. in i patria celesti sit mia: cu ibi sit pfecta charitas p.n. cũ i pria cessauet oẽ q̃ ex parte ẽ. vt Apls ait. r mia i nob i sua rõe miliã respiciat: vt i pcedẽti regula ostẽsũ ẽ r i pa tria nulla miseria sit: vt oẽs ocedunt. seqt q̃ i pa tria nulla mia ẽ. Inde audi aureliũ Aug. i omel. sup Jo. omeliã. Nemo igr dicturus ẽ post iudi ciũ i regno vbi frigẽ esurienti panẽ tuũ: r egẽos vagosq; duc i domũ tuã. q: nõ inueniet esurien tẽ neqꝫ egẽtẽ. nemo tibi dicturus ẽ: vesti nudũ nã oẽs tunica imortal erũt. nemo dicturus ẽ: su scipe pegrinũ. nã oẽs i pria sua viuẽt. nec vero oẽs pegrini sanĩ erũt. nemo dicet. visita egrũ: vbi ẽ sempiterna sanitas. nemo dicet sepeli mortuũ: vbi mors morief. Ista oĩa pietatis officia i vita eterna necessaria nõ erunt. vbi sola pax erit r leti cia sempiterna. hec ille. Scda oditio de mie ẽ motiua mie. vt. s. q̃ miseria primi cernẽtẽ ipm opatiẽdo moueat. Audi Remigiũ. Misericors igr dr q̃si miser bñs cor. q: r mali alterius vt p prium indicat: r de ipso tãq̃ de pprio dolet. Et in his nã doloẽdo vndo bñdus ẽ. vt de malo pri corporali magis q̃ tpali: r de spũali magis q̃ cor porali: r de aie dãnatõe sup oĩa dolendũ. Nulla pfecto miseria maior q̃ i peccatis viuẽre. Audi Gre. sup Ezech. Peccãtes igr tãc osiderãus ãplius miseros q̃ cos ospicimus i sua culpa sine flagello derelictos. hec ille. Et Aug. li. de tri. Magna i gr hoĩs miseria ẽ cũ illo nõ eẽ sine q̃ nõ pot eẽ. r̃c. Et idẽ ĩ vbis dñi. Qui igr negẽ vult viuẽ: nõ ne tãto miserior eẽ oicit: q̃to facilius eius ma la voluntas iplet. hec ille. Hanc miseriam plora uit dñs nr sup ciuitatẽ Hierlm. Luce. 19. Hanc ostẽdã eẽ ondit Jnn. de vilitate oditõis hũa ne. Quis igr det oculis meis fontẽ lacrimarũ: r fleã hũane oditõis ingressũ culpabilẽ hũane ouersatõ nis pgressũ dãnabilẽ hũane oditõis egressum Consideremus cũ lacrimis de q̃ factus ẽ homo: quid faciat homo: quid futurus sit homo: Sa ne formatus ẽ de terra: oceptus i culpa: natus ad penã. Agit praua q̃ nõ licẽt: q̃bus offendit deũ: p ximũ r seipsũ. Agit turpia q̃ nõ decẽt: q̃bus pol luit famã: psonã r osciẽtiã. Agit vana q̃ nõ ex pediũt: q̃bus negligit seria: vtilia r necessaria. Fit cibus ignis q̃ sp ardet r viuit r inextinguibil ẽ. sit esca vermis q̃ sp rodit r comedit r imortal ẽ. Fit massa putredinis q̃ sp fetet r sordet r horribi lis ẽ. hec ille. Jnn. r̃c. Tertia oditio de mie ẽ execucio mie. q. q̃ facultas adest ope mentis illi ipleat. Nã de nã cuiuslꝫ virtutis ẽ vt ad suos actus iclinet. Audi Aug. i li. de salubribus do cumentis. Pudicitia igr pudicos nos facit: iusti cia iustos: pietas pios: hũilitas hũiles: mansuetu do mansuetos: mĩa misericordes: r sic de aliis. Quarta oditio ẽ rectitudo mie. vz. r. mia iusticie associet: r rõe regat. sꝫ de hoc satꝫ dc̃m ẽ feria sexta de oratiõe i sua osideratõe. Ac cipe regulã tertiã. vz. q̃ mie sũt spẽs mie. Ubi no q̃ doctores q̃nq; assignãt spẽs mie. vz. Pria spẽs ẽ dare qd supest. Luce. 6. Date r dabit vo bis. Scda ẽ comodare. Luce. 6. Date mutuũ nihil inde sperãtes. Tertia ẽ codõare. Luce. 6. Dimittite r dimittet vob. Quarta ẽ copa ti. de q̃ Paulus Juicẽ opatiẽtes r̃c. Quin ta ẽ corrigẽ Math. 18. Si peccauerit i te frater tuus: vade r corripe eũ r̃c. vbi glo. ait. hoc idẽ aic: ne publice correctus verecũdiã pdat. Sed de his ãpliori mõ aut declaratõe videtis nõ icẽdi mus. q: longius pcederemus q̃ expediret ad pñs. Et sic p3 pria vitas. Quãd ad scdã vitatẽ dico q̃ tria sũt iducẽtia r mouẽtia ad miam. Quedã n. iducit: q̃dã pbãt: r q̃dã demõstrãt r q̃dãmõ cogũt nos ad hñdũ i miam. Dico p. q̃ q̃dã nos iducũt: r q̃dãmõ nos iuitãt ad miam. Et hec sũt i triplici dña. vz. mie dignitas: mie nobilitas: r mie exeplaritas. Accipe pmã r dĩ mie digni tas. Uis. n. cognoscẽ mie dignitatẽ: attẽde vni versa opa dei. i nulli pfecto sic laudat sicut i mia p3. Miserões eius sup oĩa opa eius. Et rõ q̃ mia q̃dãmõ puaslet bonitati dei. n. bõitas hoĩs tã ẽ coicata: sꝫ mia eius ẽ bonis q̃ malis. Ma th. 5. Solẽ suũ oriri facit sup bonos r malos: r nõ parcet: sꝫ habũdãt. Dat. n. bõa tpalia ad vsus necessarios dat bona spũalia. i. virtutes in tpe. p meriti acgrẽdia. r dat bona eẽnalia i oẽ tpe. p pmio eẽno r vita retributõe. Quid ẽ qd nõ dare debuit qd nõ dederit. Ysa. 54. Montes r colles comouebunt: mia ãt mea nõ deficiet. Si ergo dñs r creator misericors ẽ: cur suus et crea tura crudelis eẽ vꝫ. Audi Leonẽ papã i smõe de epiphã. Misericordia inqt tãta vtas ẽ: vt sine illa certe et si sint pdesse nõ poss. Quia. n. q̃s fi delis sit castus r sobrius: r aliis maioribus or natus isignibus: si misericors nõ ẽ miam non meret. hec ille. Scdm ad miam iuitans ẽ mie nobilitas. Uis mie attẽdẽ nobilitatẽ. Nã mia oleo compatr: vt eius nobilitas ondat. Exẽ plũ de hoĩe q̃ icidit i latrões. Et rõ ẽ. q̃ sicut oleũ alios supnatat liquoribus: sic mia cũctis hũa nis opibus. Nulla pfecto hoĩs opa sic eũ comit tant sicut opa mie. r sola mia comes ẽ defũcto rũ. vt pot Aug. i lib. de agẽda cura p mortuis. Et h. q. 2. c. nõ ẽ negandũ. r magr in. 4. di. 47. Nõ ẽ igr negãdũ aias defũctor pietate suorũ viuẽtiũ releuari posse. Propter i. c. vsũ ẽ cõ se. di. i. ecclesia statuit i oĩbus missaꝝ solẽnis fi eri ofones p defũctis. r rõeꝫ assignat Gratianus dicens: q̃ si parentes r amici defuncti desint: ab vna oĩum mr ecclesia fideli suppleat. Ter tiũ iuitãs ad miam est mie exeplaritas. Lege aia mea exẽpla scõꝝ. Ecce Martinus clamidẽ diuisit. Laurẽtius eccle pecunias paupibus de dit: nec ignitos carbones primuit. Et vt cetos taceam: xpi imitare vestigia q̃ pro nob redimẽ dis totũ se dedit: vestis lusoribus: carnẽ flagel latorib: pedes r manus crucifixoribus: facies sputis r velantib: caput coronẽ spinee: os ama ritudini: aures blasphemantib. cor lancee: sangui nẽ ire r cruci: vitam morti. aiaꝫ pri. Quid plꝫ oĩa sua p nobis exposuit: r i se oẽm infirmita tẽ assumẽs: oĩa nrã debita psoluit. Ysa. 53. Di sciplina pacis nre sup eũ: r liuore eius sanati sum. i. Cor. 6. Empti. n. estis pcio magno: nõ qdẽ auro r argẽto corruptibili: sꝫ precioso sanguie Jesu xpi Apoc. vi. Lauit nos a pctis nris i sanguine suo. q̃re r̃c. Et sic p3 q̃ nos iuitãt ad miam. Se diri q̃ q̃dã alia sunt q̃ pbãt vt miam faciãus. Et h sũt et i triplici gñe. vz. mie cõparatio: mie fructificatio: r mie stupefactio. Mouet q̃dam r pbat nos miam facẽ debẽ mie opatio. Si. n. h in corpore cernim q̃ vno mẽbro vulnerato p alterũ mẽbꝝ subueniẽ: r nos sum iuicẽ mẽ bra quo iure r q̃ rõne vnus alteri subuenire nõ d3. Audi aplm. Alter alteri onera portate r sic adiplebitis legẽ xpi. Audi Cassiodorũ in q̃ dã epla. Necessitas inqt amicũ pbat: r intime charitatis ardorẽ. splẽdor: exhibẽ subuentionis elucidat. h ille. Scdm pbãs dĩ mie fructifi catio. Audi Barbarũ Hiero. i epla ad Nepotia nũ. nõ memini inqt me legisse male mortuũ q̃ li benter opa pietatis exercuit: hꝫ. n. multos inter cessores. r ipossibile ẽ multorꝫ preces nõ exaudi ri. h ille. Tertiũ pbans ẽ mie stupefactio: Nõ ne q̃so stupẽdũ ẽ. vt hoĩes sic crudeles sibilipsis iuicẽ existãt: cũ bruta sic iuicẽ iuuẽt. Ciconia. n. vt nãles fert: pẽtib ẽ debilib. r ãtiquo necessãia subministrat. r Pellicanus suo rostro pectus vul nerãs: sanguie pprio filios nutrit. r sic de aliis.

Tertio diri q̃ q̃dã sũt que miam demõstrãt r q̃dãmõ ad eã cogũt. Et hec sũt sunt i triplici gñe. vz. mie pceptũ: mie fũdamentũ: r mie fonti cũ. Primũ inducẽs ad miam cogẽs ẽ mie pceptũ Luc. 6. Estote misericordes sic r pr vr celestis misericors ẽ. Et de actu mie. Audi Thob. 4. c. Et substãtia tua exnã fac. si multũ tibi fuerit habundãter tribue. si ꝯ modicũ et illud mo dicũ ipartiri stude. Scdm cogens ẽ mie fun damẽtũ. vide maximũ fũdamẽtũ: si mie grãs p ximo negauerim: dñe nobis mie viscera ne gabit. Audi Aug. i smone dñi i mõte. Beati in quit illi q̃ subueniũt miseris: q̃ñ eis rependit vt p misericordẽ dñm de miseria liberẽt. Nã et idipsũ vr iustũ: vt q̃ a potẽtiori iuuari vult: ad iuuet iferiorẽ in q̃ ẽ ipse potẽtior. Tertiũ co gẽs ẽ mie fontaũ. Audi Senecã i epla sua. Qui in calamitosos misericors ẽ: sui meminit. i. sue necessitatis memor ẽ. Et idẽ. Clemẽtia inqt ali eno sanguini tãq̃ suo parcit: r sit hoĩs et hoĩes nõ pdẽ. Et Aug. sup eplam ad Gal. Nihil inqt ad miam sic iclinat q̃ ppi pcti cogitatio. Et idẽ de spũ r aia. Jugi igr meditatõe aĩum nostꝝ ex erceamus: r osideremus miserias r calamitates no stras: labores r dolores lugẽtes. n. i hac vita: i trahim cũ labore viuim: cũ dolore morimur r nõ recepturi sumus. h ille. Quare relinquitur q̃ fundamẽtũ ad cõpatiẽdũ alienis malis ẽ specu lũ miserie nre: vt in q̃ sumus vt sum: vel eẽ pos sum. Et h sufficiat p s3a vitate. Quãd ad tertiã vitatẽ aliq̃ prius nõnda sunt. Prio ẽ nõndũ sm Bona. in. 4. dis. 46. q̃ mia i nob duo pnci palia iportat. i. effluxũ bonitatis in alterꝫ: r h ali enis misia opassionẽ q̃dã. Effundẽ bonitates i alterꝫ h pfectiõis ẽ. Cõpati alienis misiis ipfe ctõis ẽ. h dic ille doctor. Scdo nõndũ q̃ mia i nobis pot triplicir accipi. vz. aut p ipsa sẽsiti ua passiõe q̃ pot rõi obedire. aut p passiõe sẽsi tiua nõ subiecta rõni. aut pro passione sensitia vt subiecta rationi. Si accipit p mõ sic mia nec vtus nec viciũ ẽ de se. q: tal motus a sẽsũ ẽ r ad vtrãq; idifferẽs. Si scdo mõ sic mia viciũ ẽ Nã si q̃s maleficiis mias fecerꝫ: r opateret sic vt iusticiã desereret, pfus tal mia viciũ eẽt. cõ tra Exodi. 23. dicat. Paupis nõ misereberis i iudicio. Si ꝯ accipiat 3 mõ. sic pp ẽ vtus: r sic itelligit illud Math. 12. Misericordiã volo r nõ sacrificiũ. i. potius q̃ sacrificiũ. Et Mat. 5. Beati misericordes: q̃ñ ipsi misericordiã ɔseq̃n tur. r sic alie auctoritates idẽ sonãtes. His sic nõtis apparet quõ mia i nob sit: sꝫ nõ quõ i deo ppẽca dico q̃ cũ oẽ dicens pfectões i creaturis sit ponẽdũ i deo: vt sepissime ondim. r mia in q̃tũ dicit effluxũ bonitatis i alterũ dic pfectõꝫ r sm q̃ dicit opassionẽ sine dolorẽ de aliena mi seria dic ipfectõꝫ. manifestũ ẽ q̃ mia i deo so lũ erit sm pmũ respectũ: r nõ sm alium creatu ris ãt vtroq; mõ. Et iõ q̃q; doctores diffini unt miam tm vt ẽ i creatur. Sic r Greg. 20. li. mora. accipe vr. dñ dicit q̃ mia a miso corde di cta ẽ. Clarꝫ. n. est q̃ deus cor miseꝝ nõ hꝫ. hc se q̃ñ vt ponit. 7. Ethic. Gaudet ipse ꝯ simplici r purissima delectatõe. Dicit ẽ ꝯ misericors: q: miserias nras lauat r abstergit. Ps. Qui ppi tiat oĩbus iniquitatib tuis: q̃ sanat oẽs ifirmi tates tuas: q̃ redimit de iteritu vitã tuã: q̃ co ronat te i mia r miseratõe. q̃re r̃c. Sꝫ dices hic pr Ambrosius surgit vna maria difficultas. Ui def. n. et h ocludi posse q̃ dina bonitas r dina mia sint eiusdẽ rõis. hoc ãt falsũ. q̃ illud et q̃ se quit qd ẽ ipsa doctrina tua. q: ãt falsũ. pbo. Nã p te dina mia nõ dic aliud nisi affluxũ bonitatis in alterũ. hoc est aũt est de ratione bonitatis q̃ñ bonũ ẽ suipi coicatiuũ. q̃ r̃c. q: ãt h sit fal sũ pbo. q̃ñ q̃cunq; sũt eiusdẽ rõis sũt eiusdem ãbitus: sꝫ mia r bonitas nõ sunt eiusdẽ ãbitus q̃ñ bonitas dina coicat oĩbus creaturis: non ãt mia. q: nõ i lapidibus r piscib. r h mõi. pce n. creature rõales capaces dine mie sũt. Nã cũ

mia misericordiā respiciat: r misia sit ista felicitati q̄ felicitas ñ possit cē nisi rōnalibus creaturarum sequat. q. nec mia cē pōt nisi respectu earūdem. Quid dicis ad ꝟ pl̄m Augustū: dña mea tibi voluntas est q̄ tua bona mia sit tua bonitas: nō tñ ea q̄ tua bona mia sit tua bonitas. nō tñ ea addit aliq̄d ad tuā bonitatem. Ubi nō ꝟ ꝟ. Tho. in. 4. di. 46. q. 2. bona mia dicunt a tua bonitate i trib⁹. r ipsā posita addit aliq̄s bonitat i trib⁹. r ipsā posita addit aliq̄s

Dolo differt i tñpo. q̄m bona mia respicit ē minā a q̄ ꝟ bona bonitas ēternā ad quē. Nam mia respicit remotionē defect⁹. r g̃ dño fit de deficie pfecti q̄ ē ppria ipsi⁹ dei. ꝟ bonitas respicit cōicatione plenitudinē: q̄ bonū ē sui ipsi⁹ cōmunicā. r sic solāmō respicit tñm ad quem. Alia dña iudicio meo nō est sufficiēs. q. ta i cōcatione bonitatis q̄ i remotiōe defect⁹ cōsiderat tñm⁹ a q̄ r tñm⁹ ad quē. Jō accipiam⁹ alia dñia. q̄ ē q̄ dña mia ppie loquēdo ponet ad dignā. puidentiā q̄ cōcat bona sua creaturis rōnalibus tñ. cū ipe tñ sint felicitatis capaces ꝟ bonitas respicit dñas. puidentia pot cōcat sua bona oibus creaturis. Tertia dria ē. q. mia assimilatione ad dās ipotat puidentia ad eū cui. puidet: inquit. puidēs alteri⁹ misereri putat q̄si sua. r sic mia nō pōt cē nisi l creatura q̄ aliene miſie estimatione ꝟs. r hoc solus ē rōnalis. Bonitas aūt ipotat cōcatione simpliciē. r g̃ ois cuilibet creature bonitas cōcati pōt nō sic aūr mia. Quarta dria quas addit doctor est. q. mia removet debitū ab eo cui ꝑ videt. Nō. n. dr pari misericordiē cuiq̄ q̄ ei ꝟ bet ꝟ bonitas nō removet debiti rōnes ab eo cui aliq̄d dat. vt bonitas se ꝟs cōiter ad largit. mē iustitie r misie. ēre rē. Ista ponit ad litam beatus Tho. Clara sunt ois. ideo ista sufficiāt pro presenti conclusione.

De accōmodatione diuine misericordie consideratio secunda.

Ecūdo loco diui

f uine mie opportunā accōmodatōes videam⁹. Ubi treo ꝟclones subiungā. vt. Pria ꝟclo est ista. Si accurate studiosq̄ diuinā meminerim⁹ bonitatē: ē pe cipuā r ḡd singulare colligem⁹ ex ētenis pē vt nobis succurreret tā miserie: filii sui vnigeniti mirē dignat⁹ fit. Scda ꝟclo ē ista. Quia geometre mēsurent imēsitatē: r arismetrici cōsiderent numerositatē: nullus tñ dyametrum cōmēsurātes: r nunc ꝑ numerantē diuinā gb⁹ posset determinare imēsitatē: potuit reperire.

Tertia ꝟclo ē ista. Si q̄ dr dei mia scripta sē revoluem⁹: vigni ōi laude carit̄ipsam diuinam misericordiam reperiemus.

Quinta fuerit misericordia dei patris in mittendo filium suum ꝟclusio prima.

Ecipe pmā ꝟclonem. vt. vt ō. Ubi trea l a gram⁹ vt. vt. Pria vt. ē ista. An de⁹ potuisset aliē ꝑ miās iuuare bānā nās q̄ ei hypostatice se vnīendo. Scda vt. dre nō pōt bō q̄ se satisfacē: sic g̃ scipm peccaverat.

Tertia vt. ē ista. an de⁹ pōt assumē nās humanā alio mō q̄ de gne Ade. Ad pmū vt. dico q⁹ h⁹ inctiōis ē magī l. 3. di. 20. r Hugo lib. pte octauā. c. 2. r cōit oēs. q. dco cui⁹ ptāti cūcta subiacēt: nullus fidelū ignare ꝺs aliū mo dō fuisse possibile. Audi ꝟba magīi ut ō. c. l. Qā ho chr⁹ vt⁹ alio mō posset homes liberare q̄ p mortē xp̄i. dicim⁹ r alio modo deo fuisse possibile cui⁹ ptāti cūcta subiacēt: fs̄ mīe sanā de ꝟuenientioē modū aliū nō fuisse nec cē opportuisse rē. Dño aūt Bonauē. vt ō. hic. ꝺgruētiā ostēdit tā ex pte dei q̄ ex pte nr̄a. Ex pte dei sic. Nulla rō pūadet vt de⁹ suo voto r inctiōe frustret. q̄m de⁹ r nā nihil agit frustra. cc. l. q̄ celo. r mūdo. fs̄ ho lō hoies fecit vt eo fruerē cūcta. n. ꝑ hoies fecit hoies aūt ꝑ se vt referant Aug⁹. fs̄ mīēs ad ē pueniſſet hō q̄dm l ruine statū pmāsisset. q̄ decentissimū fuit vt Iuuarēt. Ex pte ē pōt iferri cōsolatorie dēm q̄dā dri Anselmi lib. cur ḡ hō. l. q. opa dei ne nēcitate cornūt: nēcitate sapple fruādi imutabilitate: ne dine dispōnis. 2. ē idē. q̄ho ex pte bānē nāe. nā nisi na bāna repara fuisset: tot⁹ mūdi ōdo frustrat⁹ cēt. Probo. nā nō repar⁹ hoie. hō ad fruī finē nō pueniſſet: vt p̄z l alia rōne. fs̄ ipe ñ pueniſſet. q̄ nec ea q̄ ordināt ad ipsū. fs̄ cuncta creata ordināt ad ipsū. q̄ r oia suo fine frustrata cēnt. Propter⁹ imaginādā ē q̄ bāna nā ol mīa plena ab imo diuinā miam iploabat: et supplicē postulabat: vt sibi man⁹ clementissimo pōtifice adiutrice. diuia mia miſie nīe voce inuocabat: r cū miſicordiē attēdebat: et alia ex pte dīna iustitia satisfactionē poscebat Et sic dīna mia una ex pte iustitiā: r alia ex pte miſiā nīas clamor⁹ h⁹ instantē audiēs r ꝺsiderās: mēte revolubat: q̄ mō diuīe iustitie satisfaceret: r bānas nās iuuare posset. Et q̄si sic argumētans dicebat. hō ꝺs satisfacē: fs̄ negr. filī⁹ dei. ēbū ctnū pōt: fs̄ nō ꝺs q̄d faciā: vnia ꝟbo carnī: r ola recte fiēt. r sic se ad diuinā iustitia volue: pacē petēs allocuta ē. Faciā⁹ o iustitia sacta q̄b⁹ regrīar⁹ tibi miſe bāne nāe subsidiū dabo. r sic vt. pa. ait. Mia r ētas. l. iustitia o sculate sūt: r pacē fecē. Jā Paulus ad Hebr. 4. Cū venit plenitudo tp̄is misit de⁹ filiū suū natū. l. nasceēdū sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimēret. Audi pulchē rimū dēm magī. vt. ō. i. codē c. i. Quid. n. mīes nīas tñs ērigit: r ab imo tales tio desperatiōe liberat: q̄ q̄ tantos nos fcē vt dei filī⁹ imutabilē bon⁹ i se manēs q̄b⁹ erat vogat⁹ nīm tire ꝺsortiū mala nra mouendo p ferret: h⁹ ille. Sz ꝺ b⁹ est fecta secta vnice de pl ōe. ēre rē. Ītiā ad ꝟs vt. videt. qdā dicit: fs̄ nō recte q̄ nulli ē īcōueniēs: q̄ nā bāna p seipā satisfacē potuiſſ: tñ voluit ḥo vt ieā nādo ipe r satisfaciēdo p nā bāna grādē amorē sui erga ipsā ostēderet. Et possibilitatē hanc sic ostēdit. Nā fcē p pcēo mortali⁹ infiniti⁹ fit q̄ nosipsos satisfacim⁹: sic r p pcēo suo potant p mi ptes p seipsos satisfacē. Jtē cū non sit ab bruiata man⁹ dñi ad oia possibilia: vt satio h⁹ fuisse possibile deū alterū hoiē nō existē l hūc Ade fm̄ co: qui ē: r sīam creare potuisse: vtpote ex ētra sic ꝑmā homies fecit. r hic nulla labe pollut⁹ exist: potuisset ꝑ gne hūano satisfacē. O alia mea salutis rue erige aureo: hic tota salus tua: hic ola spes tua: hic ver⁹ amor tuus. Qui sē per bīdictiōs de⁹ r glosiū q̄ intelligentias tales hoīb⁹ ddit. Uolo aia mea ꝺcēdē q̄ ista fatēant. Et volo q̄ ꝟbo facta pura creatura: et purior ol creatura possibili. r volo q̄ satisfacēt vni fcē negare nō poteris q̄ bāna creatura ꝟbo obligata nō sit. Tūc sic. bāna nā redempta p ꝟbum erat ꝟbo obligata: fs̄ ḥc gra r bīficiū maiosa fit ex pte dantis: ḥc maio: ifurgit obligatio ex pte recipientis: vt p btūs Th⁹. p⁹ 3a fc. q. 106. ar. 2. Cū ḥt bīficiū redēptōis fit maius beneficio creatōis. segt q̄ bāna nā magis obligata erat ꝑ pter bīficiū redēptionis q̄ creatōis: r ita ꝟbo bīt bīficiū redēptōis: a deo ḥt beneficiū creationis: q̄ magis erat obligata ꝟbo pure creatur q̄ deo puīssimo creatori. h⁹ ar ablonū ētū berericie: tū infidelib⁹ cūctis: r oi. prīso rōis ḥt: vt creatura magis alteri creature q̄ creatōi sit obligata. q̄ ncēe fuit vt redēptor: creator esset r creatura fit: vt iḡna de⁹ posset: inḡnā creatura debēr. Inde audi Hug. li. 2. de sacrāmēt. Qui creauit iquit: recille redemit te ne amoseē tuū dominū: qui tribuēs creatosi: r qui tribuēs redemptor. hoc ille. Sit bndict⁹ deus. Audi Ber. Si totū igt debeo ꝑ me factor⁹ q̄d debeo ꝑ me factus? Jtē addo ista rōnes. q̄re bō ꝑ seipō satisfacē nō potera: vt. l. q. s. p̄ sua pte satisfeciſſet. dubitare. n. q̄dā solēt: dicētes q̄re nō potat vn⁹ q̄ q⁹ p sua pte satisfacē: vt tu tua: ego mea: r sic de alijs. Propterea dico q̄ rō q̄re ḥ fieri nō potuit. ē q̄m satisfactio q̄ q⁹ p̄ticularit exsoluit respicit satisfaciētē: vt psona p̄ticularē. fs̄ peccatū ot⁹ iale cū sit despuatio nīs: r ꝺspicit ppagatōes r nām cōes: Quare ꝺcludam⁹ q̄ opponebat vnū hoies assignari in q̄ ēt tota nā cōis essa hic ḥt sol⁹ potuit cē ꝟbo de⁹ r hō. Et p ḥc sic i Ādā tota nā cōis erat cōsipēda: ita r in vno hoie ꝟbo erat salnāda. r p ḥc sic i Adam omnes mortui sumuolita in christo omnes sumus viuificati. quare rē. Quantum ad tertiam ḥ. dico q̄ magī sīlit⁹ in. 3. dis. 12. q. 2. hanc qōnē tangit sic ad ī am dicēs. Solet ēt queri vt⁹ aliū hoies q̄ de gne illi⁹ Ādā ḥo assumere potuit. Ad qō sane dici pōt ipsū r aliā aiam r aliā carnē potuisse assumē. q̄ ex gra trīs assupta ē ille ala r caro a ꝟbo dei. vt. n. ait Aug. li. de trini. c. 13. In rebus p tēp⁹ ortis: illa sola gra ē q̄ hō i vnitate ꝑsone ꝺtinct⁹ ē ho. Potuit igt de⁹ r aliā aiam r aliā carnē assumē. r carnē vtique alīde q̄ de gne Ādā. Uñ Aug. li. de trini. c. 13. Poterat deus vtiq⁹ hoies aliūde suscipere i q̄ cēt mediator. ḥt r holam: nō de gne illa Ādā q̄ petō suo obligauit gen⁹ hūanū: sic ipsū quem pl̄ creauit nō de gne alic⁹ creauit. Poterat q̄ sic l alio q̄ velit⁹ mō creare vnū aliūde de q̄ vin

cere victor hostis. Lolabolus. Sed mel⁹ iudicauit de ipso q̄b⁹ victū fuerat gne assumē hoies p quē hoīs vinceē inimicū rē. h ii. c. Et q̄b⁹ verbis p̄s q̄lo possit rō sonare: r dicat sic. Illud q̄b⁹ ex mera gra fit: pōt alteri fieri. fs̄ h⁹ q̄ deus de gne Ade hoies assūpserit ex mēa dei gra. est q̄ potuit alteri fieri. ista nō cū multis. minō ḥt q̄ r potuit alteri fieri. ista nō cū multis. minō ḥt q̄ potuit alteri fieri ista nō cū multis. minō ḥt q̄ potuit alteri fieri ista nō cū multis. minō ḥt q̄ potuit alteri fieri

adhuc ut apls ait ad Ro.2. Si ne ut ne ueretibi ñ
dimittit ei petrꝰ. Ln igr Paulus ibefuan
dus tibi ita in die iudicij quando ihs ꝑsonet
cor tuꝫ. Et Dauid. Letet ꝙ gaudeat ad videta
tuꝫ. Quare ergo ihs ꝑcedit ad iudicium ꝙ suppliciu gau
tuꝫ. Quare ergo ihs ꝑcedit ad iudicium ꝙ suppliciu gau
dij ꝑcedit ad iudicium. Ad hoc accepto ipse ego ue
nit apl's ait. Audi. ꝑphetꝫ. Ut accepto ipse ego ue

p̄ta ⁊ bñc. Ubi ad fñm hō dico q̄ mia ⁊ pax ē ita cōiū ⁊ cōtia. Ut ē fñs q̄ mia ⁊ fc ē ita cōiū ⁊ cōtia. Unde ⁊

pegala seqͥ illō corelarium φ posito pena ē mō-
tali a culpa cessat φ si q's dispumit, p ūdo cipe pu
nitr. vt p culpa leuissima leuissime puniat. vt
l. scias. ff. q. cri. ff. ad l. aqꝗl. Et p plenū culpa leuit
puniat. vt l. si calor. ff. de iudicata. et l. q cedes
ff. de incēdio et naufragio. et l. ex cri dilect⁹. de ac
cusationib⁹. Et vbi exigit lata culpa nō punit
et leui vel leuissima. vt nōt l. si q's nō dicā ra
pe. C. de episc. et clericis. p Cinū et Bal. Et l. i. C. d
ficcariis. Et p Bar. l. i. ff. d legib⁹. et plen⁹ in re
petitione legis φ actua. ff. de polici. et in l. i. ff. si qs
scrib eius recit. Quare regulariter tenēdū ē φ s3
quātitate culpe dz eē et plagarum mod⁹. Et h ē qd
dr Apoc. 18. Qītū glorificauit se et i delicijs fuit
tā date illi tormētū et luctū. Qd dicit beatus Tho. in
4. di. 4. 6. sic exponit dicens φ ista duo. s. cri et
qualitas nō dicit neq3 iportat ibi equalitatē quātitatis
s3 pportionis. Et dic φ pene pportio ad culpā
pōt dupl'r attēdi. aut i gnali. aut i spāli. In ge
nerali sic intelligit. vt q peccauit puniat. et q mlt
ti peccauit multū puniat. In spāli et dupl'r.
aut accipiēdo pportionē pene ad culpā s'm de
bitū culpe absolute: aut supposita mitigatiōe
diuine mīe q alīqd semp de pena dimittit. Mō
ad ppositū dic ipse doctor φ p⁹ et 2⁹ mō minq̄
dz punit citra cōdignū. q: semp multi peccatores
multū punit. nec aliqd de pene taxatiōe q post
diuine mīe mitigationē remanet: relaxat. sicut di
mitti. Cītū ad s'm modū sp punit qs citra
cōdignū q: Laō tñ punit qs quā p culpam me
ruit. Ista rāsio et modificatio vr̄ bona: tñ ipse
ponit aliū modū. et dic φ ista equalitas pportio-
nabilitatis nō est quātitatis. et nō est attēdenda s3
pportionē pene ad culpā: s3 s'm pportionē duo
rū peccantiū ad duas penas: vt. s. φ plus pecca-
uit plus puniat. et s'm qd excedit in pcco. sic ex
cedat i pena. Et sic intelligēde sūt oēs auctes q̄
vident equalitatē culpe et pene demonstrare. Hec
sūt vba ei⁹. et dic hūc dicēdi modū eē viorē.
Mihi multū placet i practica ali⁹ modus. Ex
his apparet rāsio ad auctēs Apoc. supi⁹ allātā
Ad auctes vō q dicit duplicare penā. dic beat⁹
Tho. ibidē φ illa duplicatio nō intelligit s3 ex-
cessus pene ad culpā i duplo: s3 φ hō in duobus
punietr. s. in aīa et i corpe. Et illō gl. plus exigit
i pena q̄ cōmissum sit i culpis: dicit ipse φ intel-
ligit q̄tū ad tēpis durationē. q'm p delectatiōe
momētanea pena ifligit etna. Que āt iusticia
sit h. vt p pcco momētaneo pena dei etna plu
ries osidim⁹. Et sic ex his ps rāsio ad auctes in
oppositū adductas. Et osimilit alie siq̄ adduce
rēt: exponāt. Ad illō de puer' sine baptismo d
cedētib⁹ ps φ nō sit sine ca. Uel dic s'm beatu3
Tho. φ etiā illis sit mīa cū nō solū pcco origia
li debeāt pena carētie visiōis dei s3 etiā nāe p
petue anihilatio. Sal' ḡ eis ē φ osuāt in eē. Quid
ait nūc⁹ sit: an nō esse: an eē et eē i penis: dicet
cōclone tertia seqnti. Quare aīa cara claret
φ mīa et iusticia i oīb⁹ dei opib⁹ inuenit. qr tc.
Q et in celo etiam mīa expandit cōclo h.

a Cōcipe hāc cōclonē. vz. Nō solū in h mū-
do vbi peccōres i miseria viuūt: s3 et in ce
lo vbi nulla miseria ē suā mias dz expā
disa vt oēs et ea pticipēt. Ubi tres igrauatur
dū. vz. Pria dū. ē ista. An dz iuste posset dam
nare Petz. Scda dū. ē. Uīr sumit sūma iusti
cia eēsimilr et summa mīa ei⁹. Tertia dū. ē.
Qualit in celo sit mīa dei cū ibi nulla sit miseria
Cītū ad pmā dū. distiguē opportet de dupli
ci potētia dei vt cōit doctores distinguūt solēt
vz. φ duplex ē potētia di. s. absoluta: et respecti
ua. Potētia dei absoluta respicit res absolute
vt. s. hūt eē a deo tm. Potentia respectiua res
creatas respicit s'm ordinē quē vnicuiq3 rei s3
eaz cōdecētiā ididit. Et h seqt φ licet de possi
de potētia absoluta dānare Petz: nō tñ de po
tētia ordinata. Sic. n. ordinauit vt q boni sūt per
petuo saluēt. Et licet etiā3 de potētia absoluta
h facere posset: tñ de eadē potētia nūq̄ id face
et. q: deceret suā bonitatē bōis mala etnaliter
dare. Et licet i vita pñti h faciat: h tñ fit ad uti
litatē ipsoz: teste Greg. Mala q nos h pmūt
eūt⁹ ad deū ire cōpellūt. qrc tc. Cītū ad scām
dū. dico φ ideo dz dr sūme iust⁹: q: nullū malū
relinqt ipunitū. Math. 12. Amē dico vob φ de
oi vbo qd locuti fuerit hoīes sup trā: i die iudi
cij reddēt rōnē: et si de vbo qd ḡ de fcō: Simi
lit dr sūme misicors: q: nullū bonū relinqt irre
muneratū: vt Aug. ait. Et Cassiodorus in epl'a
sua. Irremuneratū non relinqt qd teste adiu
laudat. Et idē. Equū quippe ē vt vnicuiq3 pficiat
at labor suus: et sic expendēdo cognoscit icom
moda: ita cū reb⁹ pfectio osequi augmenta. Ad
hoz declaratione ē notandū et bn φ q̄da3 sun
tes sūt q̄ pfectio p accessum ad sūmu3 attēdit.
cuiusmodi ē charitas: et q̄dā sūt q̄ pfectio at
tēdit p accessum ad medium: vt iusticia et mīa.
Uñ nō sūme iust⁹ dicet p excessum seueritatis et
recessum a mia: s3 p recessum ab iusticia. Similr
nō dicet sūme misicors p recessum ab oi iusticia
ne penē: s3 q: tñ misicē q̄tū vnicuiq3 ouenit
esse et tñ punit. Et h seqt qō i iustificatione
pccōris mīa et iusticia se habeāt. Duo. n. sunt in
pccōre. s. offēsa ipsa et reat⁹ ad penā etnā. Mia
remittit penā etnā: et iusticia illā cōmutat in pe
nā tēpalē: vt sic mīa et iusticia inicē i iustifica
tiōe pccōris āplecte. Et exēplū accipe possum⁹
de baptismo. q'm baptism⁹ s3 liberet a pena et-
na: nō tñ a pena tēpali: q: mltc penalitates tā i
corpe q̄ i aīa post baptismū patimur: vt ps in
eti. Sic ad ppositū. Hoc et ponit dñs Bonā.
l. 4. di. 46. qrc tc. Cītū ad tciā dū. dicit qdā
φ i celo nō ē mīa aliqb⁹ rōnib⁹ mōti. tñ q: mia
miseria3 supponit: vt ex pcedentib⁹ ps. In celo
aūt nulla miseria ē q: ibi neq3 luct⁹ neq3 clamor
tc. et absterget ds oēs lachrymā ab oculis sctoz.
ḡ tc. Itē et glo. sup illō Leuitici. 25. Sabbatus
regenisis ē. dic sic. In futuro cessabūt mādata
euāgelica: s3 int illa potissimū mandatum ē de
mīa. Math. 5. Beati misicordes tc. et estote mi

sicordes tc. ḡ ibi nulla erit mīa. Itē et Aug. li.
de charitate. Tolle inqt miseros et cessabūt opa
de charitate. Et plures sūt ad h auctes. qrc tc. S3 reue
ra anima mea in celo est magna misicordia. S3
distingue q'm duplex ē mīa. vna relaxans vl' di
spensans circa penā vel culpā. alia conseruās
Uñ licz in celo nulla sit mīa relaxās culpā vl' di-
spensans penā. q: null⁹ ibi lēcircisiss vel imi-
dus. Ista s3 tñ ibi ē sūma mīa oseruās. q'm nisi d
us de sua ifinita clemētia hōēs et āgelos osuar
ret i eē: sua nā et nihilū tendēt: vt cōit dicit Aug.
et ceteri sci. Uñ Damascen⁹. Oē inqt creabile
vertibile ē ad sui nā ad nō eē conuertibile: qrc
tc. Et ista sufficiāt pro pñti conclusione
Q d i inferno ē et mīa dei oclusio tertia:
Cōcipe tertiā cōclonē. vz. Etsi i miseria ma
xima et irrecupabili oēs dānati et spāe
reprobi viuāt: ipsi tñ et de diuina mia p-
ticipāt. Ubi tres ingrauāt dubitates. vz. Pria
dū. ē ista. Utrz tāta debeat eē mīa. vt tādē statu
to tpe oēs saluari debeāt: tā hoīes q̄ demōes.
Scda dū. ē ista. Qualiter illi q i inferno sūt mi
sericordiā osequūt. Tertia dū. ē ista. Qd dā
natis meli⁹ eēt: an nō eē: an eē et eē i penis. Q
tū ad pmā dū. dicit Aug. 21. de ciui. dei φ Orige
nes istius opionis fuit. vt oēs dānati et osūc-
ratis demōibus i fine mūdi p diuinā mias salua-
rēt. Et de h vis tua aīa mea aliq's verocosi'us
et critales audire rōnes. Arguit. n. sic. Sap. xi.
dr misereris oium dñe: et nihil odisti eoz q feci
sti. S3 inter oia ōnumerāt et demōes et dānati
oēs. ḡ et illoz miserebit ds. Itē Anselm⁹ li. cur
deus hō. sic ait. Nō ē iustū vt ds creaturā rōna-
lē quā ad btitudinē fecit oio pire sinat: s3 inter
rōnalē creaturā ōnumerāt dānati. ḡ illos i eter
nū pire nō sinet. Itē Gen. 6. dr. Non pmanebit
spūs me⁹ i etnū: q: caro ē: s3 spūs dei vt ibidem
glo. dic accipit p idignatiōe. Indignatio āt dei
et penā quā ifligit videt idē eē. ḡ si spūs nō pma
nebit. i. idignatio dei i hoīe i etnū: nec pena sit.
Itē si charitas scōs i via monet vt p eorū orent
inimicis: a fortiori et i celo: vbi ē cōsūmata cha
ritas p dānatis orabūt et cū eoz orones nō de
beant vane aut casse eēe: vr φ fortiter saluā-
tōis effectū. et p oñs dānati i fine saluabūt. Et
h inuit ps. cū ait. Nūqd i ira otinebit mias suas
q'u dicat nō. Ira āt dei punitio e⁹ ē. ḡ tc. Et dō
i ps. hoīes et iumēta saluabis dñe. h expōit Ori
genes. s. hoīes. i. rōnales creaturas et iumēta. i. de
mōes. Mlte alie sūt ad h auctes extorte p ppha
nos hēticos qs cā breuitatis omitto. Tu vō aīa
mea doctrinā accipe salutarē φ i inferno nulla
ē redēptio. Et h tibi pbo auctē rōne et exēplo.
Auctē qdē: Audi p⁹ de demōibus Apoc. 20.
Diabolus igit q seducebat eos missus ē i stagnū
ignis et sulphuris vbi bestia et pseudo prophe.
cruciabūtur die ac nocte i secula seculoz. S3 p
h secula seculoz i scriptura solet etnitas desig
nari. ḡ tc. Itē et Math. 25. dr. Ite maledicti i igne
eternū q paraт⁹ ē diabolo et āgelis e⁹. Itē et Da
mascenus ait. Hoc ē hoībus mors qd āgelis casus

s3 āgeli p⁹ casū irrecupabiles fuerūt. ḡ et hoīes
sūt p⁹ mortē. Auctes plres adducūt. s. feria si
pme dñice q̄drageśime i tcia ostetiōe. vbi ibi
si placet. Scdo h dū. pbat rōe. Nā si i fine ds
saluaret: sequeret φ oēs possent ad libitū offēde
deū: et mūdo gaudē: et postea velis vl' nolis ds
saluaret eos. Quis ille tā amēs φ nō libent hic
et i celo gaudet qd tñ ipossibile ē. ut ait sci. q'm
φ hic vere et illic mere iplebere: oio ipossibile
ē. Itē arguit sic. Sic p ouersionē ad bonū āge
li boni effecti sūt. ita p auersione a bono qd ē
ipse de⁹ āgeli mali facti sūt. si ḡ miseria maloz an
geloz aliqñ tmiabit et finiet p tc. ḡ et felicitas et
btitudo bonoz aliqñ finiet et tmiabit: qd erro
neū ē dicē. Silr et pōt formari rō d aliis dānatis
Tertio h dū. pbat exēplo dic vt placz. q'm ex
ēpla plura sūt: ex qbus seqt φ nō oium misebi
tur ds: s3 tm eoz qs dignos miseri diuina iusticia
nosset. Uel dicat s'm btm Th. φ illa distribu
tio miser' oium intelligit p generib⁹ singuloz
et nō p singul' generz. vt sit sensus. Miser' oium
i. de statu vic. q: iudeoz gētiū tc. mixtus ē de
s3 nō oium: vt ps. Dem Anselmi intelligit de nā
rōnali absolute: vt sit sensus. De nā āgeloz et de
nā hoīu3 mortalit nō ē iustū: neq3 diuine bonita
ti dignū pire. Uñ nec oēs āgeli: nec oēs homies
dānati sūt: et p oñs nihil phibet aliqs eoz dā-
nari. et aliqs saluari. et in his q saluāt iplet diuina
volūtas nāz rōnalē creāt ad btitudis finē. Illō
āt dcm Gen. intelligit de hoīe s'm genus suū. vl'
idignatio illa ablata fuit p xpi passionem ad Col
los. 1. Pacificās p sanguinē crucis sue q i celi et q
i terris. Et p oñs seqt φ hi q i hac pace scā p xpm
manē p pctm neglexerūt. iuste debeāt i etna pe
na cruciari. De orōnib⁹ āt scoz dicit Aug. 21. de
ciui. dei. et Greg. 25. moz et l. 4. dialogoz φ sāc
cti i hac vita mortali iō p inimicis orant vt con
uertāt. q'm q̄diu viuūt ad oūersionē habilitāt
s3 ñ sic de dānatis. iō p eis nō orāt. Et certe si ita
sci de eoz sinicis certificarēt φ pscitū eēnt vi
qs p illis ñ orarēt: qrc tc. Cītū ad scām dū. di
co φ mīa h qdā dixert. Nā si qrius q sūt hi q d
beāt i iferno dei hēe miam. Quidā rñdēt: dicē
tes φ oēs baptizati: et illō multipl'r pbāt. Pāo
p Mar. vl. Qui crediderit et baptizat⁹ fuerit
saluus erit. S3 oēs xpiāi sūt h⁹ i. ḡ oēs salui erūt
Itē Jo. 6. Qui mēducat meā carnē et bibit me
um sanguinē hz vitā etnā. S3 oēs xpiāi h cibo
cōicāt. ḡ oēs finalit saluabūt. Ista sufficiāt. S3
reuera ñ sic aīa mea. Audi apl'm i. Cor. 6. iniqui
regnū dei nō possidebūt. Et 2. Pe. 2. dr. Melius
erat eis viā veritatis ñ agnoscere q̄ p⁹ agnitā retro
ire. S3 illi q fidē xpi ñ cognouerūt etnalr puniētur
ḡ et hi mali xpiani. iō Jaco. 2. c. dr. Fides sine opi
b⁹ mortua ē. Et Mat. 7. Nō ois q dicit mihi
dñe dñe itrabit i regnū celoz: s3 q fecerit volū
tatē pris mei q i celis ē: ipse itrabit i regnū celoz.
et i multis locis legimus φ finaliter i fide pma
nentes a pena etna nō erunt imunes: nisi et ab
aliis criminibus reperiantur absoluti. Et ad

pulcherrima excepta ĩ feria. z se dilice pte fria/
[illegible] fa ro de scos solēnia ɔsecratio.
Cũ do [illegible] q̄ attēdas cũ q̄ta solēnitate dei templa
ɔsecrāt. Primo nāq; solēnis missa cātat. de ɔ
se.di.i.c.2. vbi dr̄ tex. Oēs basilice cū missa d̄
bēt semp ɔsecrari ꝛc. Et tāta ē dignitas huiꝰ ɔ
secrationis vt ɔ die fieri possit. tas.s. dnicis q̄
feriat. vt in c.tua nos. de ɔse.eccle. vel altaris
vbi dr̄ sic tex. tua nos fruitas. Et. J. Ingsinei
tuerāt ridemꝰ q in diocesi tua lics tibi eccle
sine dedicatione impediētas in diebꝰ dnicis q̄
puaria. h ibi. Ubi glo. sup ṽbo puaria. sic dicit
Quolibet ĩ die pōt fieri ɔsecrationes eccliaꝫ
sine altaris. Uirgines etiā ppt necitatē diebꝰ
puari [illegible] facꝫ accipe pit.20.q.i.c. Deuoti. ga
necitas nō hꝫ legē. de ɔse.di.i.c.sic. z sic magna
necitas h idacit vt ibi dr̄. Et de re.iu.c.qd nō ē
Ordines ṽo sacri nō ɔferunt nisi certꝰ diebꝰ. vt
ps de tꝑibꝰ ordinationū.c.i. z.2. z.75. di.c.vlt.
Et crisma certo tꝑe ɔficit. de ɔse.di.4.c.oi tꝑe
Qd in supficie ɔdicit: sꝫ exponat oi tꝑe.i.oi an
no an pasca certo die. Et q: ista certi tꝑibꝰ ɔfe
rũt: dubitant an idē cēt. de ɔse.eccle. h.ibi. Et
nō q epi nō ɔsecrāt nisi diebꝰ dnicis.75.di.i.
Et die ɔsecrationis nō pōt ordines cōferre. vt
ps i.c.q sit. de electiōe. Dico ĩ q dignitas eccle
sie p?ondit i h q ɔsecrari nō pōt sine solēni ce
lebratiōe misse. vt i dicto.c.2. de ɔse.di.i. z nōt
in.c. de fabrica ṽo eccle. i fine. eadē di. 2ª eiꝰ
nobilitas ondit. qz nullus nisi eps ecclias ɔse
crare pōt vt ps de ɔse.di.i.c.nemo. Nemo inge
ecclias edificet anteq̄ ciuitatꝭ eps venier: z ibi
dē crucē figat publice: z atriū designet.s. xxx.
passus in circuitu vel.xl. Et aū diffiniat q edifi
care vult q ad lumiaria. z custodias. z stipēdia
custodū sufficiūt. osa donatōe.i.firmata p pu
blicū istrumētū sic domū edificet. Et postq̄ cō
secratū fuerit atriū eccle eiusdē aq̄ scā ɔspgat
h ibi. Et qbꝰ ṽbis accipe hāc regulā q sine cō
sēsu epi p nullū etiā exceptū ecclia edificari pōt
vt ps de pui.c.cū olis ppt qōnes. in glo. Nō q
ecclia. Et de ɔse.di.i.c. de locoꝫ. in glo. Et q et
ille q fecit eccliaꝫ ɔsecrari: vel altare dote facē
teneat. vt dicit.c.nemo. satis clare in.c.cū sicut
de ɔse.eccle. vl' altaris. vbi dicit sic tex. Cuꝫ sic
ex relatiōe capli ordiēsis nobi innotuit coꝫ fe
ceris ecclesiam ɔsecrari. Et ifra. Cū nō fit ecclia
nisi de dote puisuꝫ fuerit ɔsecrāda: eo libera
liꝰ ad dotandū pdictā eccliaꝫ apire manꝰ mu
nificētie tue debeasq̄ ad h fortiꝰ tanq̄ ex debi
to iam tenerꝰ. h ibi. Et sunt ṽba Honorij tercij
scripta regine Ungarie. Dignitas ecclesie
ondit in h q epo ɔsecrāte ecclesiam tribꝰ vicibꝰ
circuit eā. z in q̄libet circuitiōe eps ad ianuam
ec. [illegible] clausa tenet: xus baculo pastorali pcu
tit dicēs. Attollite portas principes vras ꝛc. Tri
plex circuitus dei ṽbi hūanati p salute nra tri
plici circuitū ondit. Primꝰ.n. circuitꝰ fuit qñ
de celo i mūdū venit. Jo.i. Uerbū caro factuꝫ
est. Scdꝰ qñ de mūdo ascēdit ad celū. Luc. vl.
Uidētibꝰ illis eleuatꝰ ē. Et 3ꝰ i fine seculi erit:

q̄ iterꝫ de celo in mūdū veniet vt iudicet mū
dū. Percussio aūt baculi cordis illuminationē
ondit. Cāt.5. Aperi mihi soror mea colūba mea
ꝛc. Apoc.3. Sto ad hostiū z pulso ꝛc. Quare ɔ
cludamꝰ q ppt eccliaꝫ solēnitas ɔsecrationē
ipe plurimū venerāde sūt. Tertia rō ē diui
noꝫ officioꝫ deuota auditio. Naꝫ q̄tidie i ple
ris ecclesijs septē hore canonice dicūt. Quare
aūt tales hore dicāt: dico breuiter q h est in me
moriā septē nobiliū reꝫ gestaꝫ in xpi passiōe.
Primo nāq; in hora matutinali xps in domo
Anne z Cayphe multa obprobria z dura ṽba
sustinuit: z iō diuinis officijs dedicati: easdē
horā matutinā decātant. vbi laudes de tantis
obprobrijs xpo psoluūt. 2ª hora pma xps in
ɔsiliū iudeoꝫ ducit. falsa ɔ cū testimonia q̄rit
falsis accusationibꝰ vincit. z Pilato tradit. i
cuius grāꝫ actōes horā pme decātamꝰ. Ho
ra tertia Herodi mittit. z ab ipo cū suo exercitu
spnit. z illusus cū veste alba ad Pilatuꝫ remit
tit. z clamātibus iudeis. crucifige: crucifige a
Pilato flagellat. z iō in eiꝰ honorē hora tertia
cātat. Hora sexta xps ɔdēnat: cōspuit. illu
dit. spinis coronat. arūdine cedit. z cruceꝫ ba
iulans ciuitatē egredit. felle z aceto potat. cū
sceleratis cōnumerat. blasphemat. irridet. sol
obtenebrat. z nos i honorē eiꝰ tali hora sextā
dicimꝰ. Hora nona matrē cōsolat. clamans
morit. velū tēpli scindit. terra mouet. petre scin
dūt. monumēta aperiūt. Cēturio cōfitet. z ce
teri reuertētes pectora pcutiebāt mias posu
liter: z iō nonā decātamꝰ. Hora vespina la
tus eiꝰ pforat: z ex vulnere sanguis z aqua
egredit: z iō vespe decātāt. Hora cōpletorij
Ligno h ois xps scē. Primo sacrū istitūt. pedes
aploꝫ lauit: linteo extersit. aplis pdicat. pcu
pres orat. ad locū pditōis pperat. horā sue mo
tis nūciat. trinā orōes fac. sanguinē sudat. d cru
ce deponit. sepelit. z lapis signat z custodit: z
nos i hoꝫ memoriā horā completorij dicimꝰ.
Que ola pplia spū cognoscēs aiebat. Septies in
die laudē dixi tibi. Quas horas ēt dicēdas insti
tuit. ex h eccle.mi.c.i. qd incipit. pſ h. vbi ēcā me
diū capli sic dr̄. pplia dicēte septies i die laudē
dixi tibi q septenariꝰ numerꝰ a nob implet si ma
tutini: pme: tertie: sexte: none: vespe: completorij
tꝑe nre sruitutis officia psoluamꝰ. Nā d nocturnis
vigilijs idē ipe pplia ait. Media nocte surge
bā ad ɔfitēdū tibi. q̄ his tꝑibꝰ laudes creatori
nro sup iudicia sue iusticie referamꝰ. h ibi. De
isti āt hoꝫ plura dicēda ēent: sꝫ ista sufficiāt ad
pñs. q̄re sacri ps ṽl ista pma. Quāt ad sam ṽ
dico q triplex ē pncipal' reuerētia quā sacri tē
plis īpēdē debemꝰ. vꝫ hūil' z scā deuotio: z de
bita remotio: scā z honesta locatio. Pma igr̄
reuerētia dr̄ hūil' z scā deuotio. Audi pulcherri
mū tex. de ɔse.di.i.c.qñ. vbi sic dr̄. Quãt frat
res carissimi ad orōnē vigilare z sollicite ad
eccā toto corde debemꝰ. cogitatio ois carnal' et
secular' abscedat. neq̄ tūc aīmꝰ aliud q̄ id solus
cogitet qd pcat. Jdeo sacerdos an̄ orationem

ɔfatiōe premissa parat fratrū mentes: dicendo
sursum corda. z dū rūdet plebs. hēmus ad dñm
ɔmoneat nihil aliud cogitare q̄ dñm. claudat
z aduersariū pectꝰ: z soli deo pateat. Nec ad se
hostē dei tꝑe orōis venire patiat. h ibi. Audi z
aliū capit. aplica. vbi dr̄ sic. Aplica auctoritate
mādamus: dū sacra euāgelia legunt i ecclia: vt
sacerdotes z ceti oēs nō sedētes: sꝫ venerabili
ter curui: z i ɔspectu euāgelij stātes: verba inte
te audiāt: z fideliꝫ adorēt. Audi z.c. decet de i
mu.eccle.li.6. vbi dr̄. Cōuenietes. i ibidē nomē
illud qd ē sup oē nomē a q aliud sub celo nō est
hoībus datū i q saluos credētes fieri oportet
nomen. vꝫ. Jesu xpi q salui facit ppl'm suum a
peris corꝫ: exhibitiōe spālis reuerētie attollant
Et qd gnālr̄ scribitur. Jn nomine Jesu omne
genu flectat: singuli singulariter i seipsis implētes
pcipue dū agunt missarū sacra misteria: glo
ri illud nomē q̄ciēs recolit: flectāt genua cō
dis saltē qd capitis iclinatōe testent. h ibi. Et q
bus tribus capitis apparet cū q̄ta hūilitate de
bet oē ingressus eccle. z q̄ta deuotōe starꝰ. Et
de. hoc psi[illegible] ē notat Jo.an. super dicto.c.de
cet. et sup verbo. testēt. dicit q p exteriora sig
indicantur iteriora. Ad h.c. vnū pncipiū. de sac
vnctiōe.li.6. z Instituta de reꝫ diuisiōe. ſ.gal
linarꝫ sm Jo.an.i.d.c.decet. Facit ad h lex ii
codicillū. C. de codicillis. z.c. ex studijs. de pū
ptis.li.6. Et sic ps pria reuerētia q exhibēda ē
ecclesijs xpianorū. Scda reuerētia dr̄ vera
z debita remotio.i. vt ola diui cultū īpedientia
remoueant: vt accipitres: falcones: canes: z hꝰi
Proinde sm Jsidoꝫ i ecclia ordiati sūt hostiarij
q clauēs eccle tenēt vt ola idebita h ecclia ex
pellāt: z debita introducāt. Quo officio hodie
vsus ē dñs: cū vendētes z emētes eiecit de tem
plo proinde hinc ɔsiderēt q̄ grauissime dei offē
dant: q arādo p eccliaꝫ diua officia suis pcatio
nibus perturbat. Et q̄dā qd peius est peius co
medūt z bibunt q̄ missā audiāt: z cuꝫ lebricati
fuerint stāt āte portā eccle ɔfabulātes: z cū cā
panullā p eleuatione corpis xpi audiūt: cū stre
pitu ecclesiā irrūt: z vix dino sacrāmto viso:
ecclesias egrediunt: putātes se missā audiuisse
qd nō ē veruꝫ. de cōse. di.i.c.missas. Jnde i legē
da sci Joh. elemosinarij legit q cū sēmissā vellet
celebrare. ppls id obstinebat qd nūc dicitur. qd
scas videns: z ipse sitr exiuit: z i medio popli se
dere cepit. qbus admirātibus rñdit. Ubi grex
ibi pastor. aut igr̄ ecclaꝫ itrate: z itrabo. aut sic
simt sedebo. z sic edificato pplo missā deuote
celebrauit. Concludamꝰ ĩ q oē ihonestū z diui
nī cultū īpediēs: exēplo xpi ē remouendū. Jnd
Paulus i.Cor.14.ait. Mulieres in ecclia sile
tiū teneāt. z ppt honestatē vela debēt hēre sup
caput. vt dic' tex. Amb.33.q.5.c.mulier. vbi dic
tex. Mulier dꝫ velare caput: nō qz nō ē imago
dei: sꝫ vt ondat subiecta. z q puaricatio p illā
inchoata ē. h signū dꝫ hēre i ecclia. ppt reueren
tiā epalē.i.sacerdotalē: vl hēat caput liberū: sꝫ
velamie tectū. h ibi. Concordat aplūs.i.Cor.xi.

Mulier igr̄ dꝫ hēre velamē sup caput ppt āge
los. vbi glo. Propt āgelos igr̄.i. q orātibꝰ cir
cunstāt. ps. Jlic pncipes.i.āgeli ɔiūcti psallēti
bus i medio iuuēculaꝫ timpanistriaꝫ.i.alarum
orantiū vel ppt āgelos q.s. sacro corpis xpi cir
cunstāt. vt ps.4. Jsaiā di.15. vel ppt angelos
q nobis i custodia dati sūt. vt ps i.s.sn̄iaꝫ.di.
xi. q āt ola talia īpedimēta diui honoreꝫ ab ec
clesijs remoueri debeāt ondit.c.2. de custodia
eucharistie. z.c.cū eccla z.c.eccla de imu. eccle
Capl'm de custodia eucharistie dic' sic. Reling
nolumꝰ icōuenietē q q̄daꝫ clerici ecclias sic expo
nunt supellectilibꝰ ppis z et alienis: vt potius
dosꝰ laice q̄ dei basilice videāt: n̄ ɔsiderātes
q dñs n̄ sinebat vt vas trāsferret p tēplū. Sūt
z alij q nō solū ecclias dimittūt iculta: verū et
vasa misterij: z vestimēta mistroꝫ: ac palas al
taris necnō z ipsa corporalia tā imūda relinquūt
q īterdū aliquibꝰ sūt errori. Que ṽo zelus nos
comedit domꝰ dei: firmit' phibemꝰ ne hꝰi sup
pellectilia i ecclesijs admittāt: nisi ppt icursus
aut icendia repētina: seu aliꝫ necitates vrgentes
ad eas oporteat hēre refugiū. sic tñ vt necitate
res i loca pstina reportētur. Precipimus qꝫ vt
oratoria vasa: corporalia: z vestimēta predicta
mūda z nitida ɔseruēt. Nimis.n. vr absurdū i
sacris sordes negligē: q̄ dedecerēt i pphanis. h
ibi. Et glo. sup ṽbo. vestimēta dic'. Uestimēta
eccle honesta z mūda debēt eē. de ɔse.di.i.c.ve
stimēta z.c.cū eccla. de imu.eccle. dic' sic. Cum
eccla dei sm euāgelicā ṽitatē domꝰ orōnis eē
debeat nō spelūca latronū: aut sanguis foꝛ: secu
lares iudices cās vbi de sanguis effusione z cor
porali pena agit: i ecclesijs z cimiterijs agitare sb
anathematis iterminatōe phibemus. Absurdum
.n.ē z crudele iudiciū sanguis exerceri vbi ē tu
tela refugij ɔstituta h ibi. Glo.i.sup.c.releg. d
custo. eucha. distiguit de iudicio ecclastico z se
culari. z dic' q iudiciū ecclasticū pt z dꝫ i ecclia
exerceri. vt.2.q.i.c. preceptū: sꝫ nō seculare. vt di
cto.c.cū eccla de imu.ec. Et.c.eccla. sic dic'.
Eccla i q officia diua celebrāt: sꝫ adhuc n̄ exti
terit ɔsecrata: nullo iure puilegiū imunitatis
adimit. qz obsequio diuis dedicata: nullꝰ ē teme
rarijs ausibꝰ pphananda. h ibi. De vltimū sac ad
ppositū. Et sic ps sa reuerētia. Accipe tertiaꝫ
reuerētiā q dr̄ scā z honesta locatio. Ubi accipe
istā regulā q vnusq̄sq; i eccla suū locū tenē dꝫ
de ɔse.di.2.c.sacerdotū. vbi circa medietatē
capl' dr̄. Nulli laicoꝝ liceat i eo loco vbi sacer
dos z reliq clerici ɔsistūt: qd i fra[illegible] nūcupat.
qñ missa celebrat ɔsistē: vt liber ac honorifice
possint sacra officia celebrari. h ibi. Et h idem
ps d vi. z ho.cle.c.i. vbi dr̄ sic. ut laici secꝰ altare
quando sacra misteria celebrāt stare uel sede
re inter clericos nō psumant: sꝫ pe illa q cācel
ab altare diuidit: tm̄ psallētibꝰ pateat clericis ad
adorādū ṽo z cōicādū laicꝰ z femis sic mos est
pateat sanctasanctoꝝ. hec ibi. ex ɔcilio Magū
tino. glo. ibidem in fine dicit q sanctasanctorū
p corpore ecclesie accipipit: hic p pte maiori

ecclesie vbi stant laici. Facit etiam ad hoc. c. pueri de cons. di. 2. Sumitur igitur o christiani exemplum publicum: q a longe stantes nec oculos suos audebant leuare ad celum: et cum eo quis dicat. Propitius esto mihi peccatori. qr tc. Quod ad tertiam vero dico. Dicitur ergo ecclesia honorata tria iter certa officia. i. hostia reparatione. s. peccatorum relaxatione amicorum. Et vite bone terminatione. Prio inquam reparatione peccatorum remissione ad minus venialium. Unde accipe regulam q nunquam dicis deuote et in gratia orationem. Quia semper peccata venialia dimittuntur et hoc quia sine eis viuere non possumus. probat hoc. c. per quotidianis. de cons. di. 2. Secundo reportat amicorum conuersionem. Ubi accipe regulam q nunquam intras ecclesiam cum deuotione: et dicis vnum pater noster. quando oes alie tuorum affinium et amicorum in purgatorio participent. Audi Hiero. barbarum. de cons. di. 5. non mediocriter. circa finem. Cum igitur inquit pro omnibus psallimus alabus: vel missa dicitur. nunquam. quia si pro vno quis ipsorum caueret accipit tc. Inde. pro. ait. Particeps ego fuerim omnium timentium te. Tertio reportat vite bone terminationem. Unde accipe regulam q nunquam honorans ecclesiam et diuina libenter audiens potest mala morte finire. Et accipe hoc exemplum. Legitur. n. de quadam pre. q filium volens in curia cuiusdam regis ponere: tria hoc precepta illi iter certa dedit. Primum vt singulis diebus pro posse deuote ecclesiam intraret: et septem pater noster et totidem aue maria dicet. Tertium posset missam audiret. Secundum preceptum fuit vt a mendacio caueret omnino. Tertium fuit vt alteri non faceret quod sibi fieri non vellet. Sic instructum filium in curia regis locat. Fuit ille iussa patris: et probe sancteque proficiebat: ita vt ab omnibus carnis haberet. Quia in mente alterius curialis ita vt fieri solet luidus iuuenem hunc obseruat vt in aliquo detrahat: et regi accuset. Die noctuque pensat quo via in odium regis illum ponat. Tandem die quadam regine aquam ad manus ministrans: regina annulo extracto de digito vt rectius manus lauaret illum iuuenem seruandum dedit. et ipsum in marsupio collocauit. Diligebat eum regia summe virtutibus suis. Inuidus hoc cernit: ad regem festinans: quibus potest verbis regium se dicere semper optasse honorem. et tandem persuadet regina turpiter iuuenem adamare. signum annuli adducere capite truncari petit si in marsupio non reperit credit rex. pro iuuene mittit. Bursam aperit. facti reperit. mortem eorum minatur illi. Fornacem ardentem ex ciuitate parari iubet: fornacem eiusque ait. Quem ad te mittam talia verba ferentem. perfecisti iussa regis. Primus in fornace ardentem. pro. Parari omnia. mittit iuuenem accelerat ipse iussa vt perficiat regis. At cum iam medium iter perfecisset ecclesiam quandam reperit. Suus non dixisse orationes memorat. illam ingreditur. Angulosque in vno orationes incipit et deuote. Instat interea luidus vt cum ad fornacem mittat: vt videat si fornacarius iussa complevit: fornax ardet mittit ille et magistro fornacis ait. Dicit rex meus: si iussa complesti. cui ille. Veni et vide. Et cum introspexit: a magistro precipitatur: comburitur: et sic pena condigna punitur: quod enim alteri iniuste parauerat: in se iuste protulit. Finita oratione accedit iuuenis: si

rex perfecerat ait. Cuiusdam. Iam consumptum reor. Iquit accede et vide. Mirat ille factum: reuertitur: et factum narrat. Mirat rex. Et tandem veritate comperta iuuenem magis quam antea pariuit: quare tc. Et hoc ista conclusio. Et ita per oppositum notate. Ciuitas Sigis violauerit templum dei: et vituperat hec duo illa iscerit. primo. Que olo mala morte peribit: vt fuit anthiocus in libro paralipomenon. Aut domus eius fiet postribulum: et vel eius exorauit filie meretrices efficiuntur: et domum infallantur enim vituperabiliter. Et hec vult diuina iusticia. Ut quod domum dei honorat domus eius honoretur. Et ideo dicit habitabo. Qui honorificauerit me honorificabo eum quod autem contemnunt me. Erunt ignobiles. De roboratione ecclesiarum christianorum consideratio secunda.

Secundo loco ecclesiarum dei singulare roboratione videamus. Ubi tres conclusiones subiungamus. vs.

Prima conclusio est ista. Etsi christi ecclesia multis possit tribulationibus quassari: nunquam poterit extenuari. Secunda conclusio est ista. Etsi a multis tirannis ecclesia christi conculcetur: nunquam tamen sua priuilegia deperdunt. Tertia conclusio est ista. Quia ecclesia christi est domus dei demones illam timent: et fugiunt a facie dei.

De duratione ecclesie conclusio prima.

Accipe primam conclusionem. vs. Etsi christi ecclesia multis tribulationibus possit quassari: nunquam tamen poterit extenuari. Ubi tres signa vel. vs. Prima vel. est ista. Quod scilicet prius veteris testamenti ecclesia christi fuit demonstrata. Secunda vel. est ista. Quia quamuis duratura ecclesia christi. Tertia vel. est ista. Si quis potest scipsum baptizare ad hoc vt ingrediatur fidem et ecclesiam christi. Quod ad primum vel. dico quod tribus probatissimis viris in veteri testamento ecclesia christi fuit in figura demonstrata. Prima demonstratio facta fuit patriarce Jacob. Secunda scissimo Moysi. Tertia doctissimo Salomoni. Prima patriarce Jacob in forma scale. Gen. 28. Qui expergefactus erexit ibidem lapidem in titulum: et dixit. Vere locus iste scilicet est: et ego nesciebam. nihil aliud est hoc nisi domus dei et porta celi. In quo quidem loco vt dicit in historiis scolasticis fuit postea edificata Bethel quod interpretatur domus dei. et postea vocata est Hierusalem quod interpretatur visio pacis. Errectio autem ista lapidis figura erat quod in eodem loco templum dei edificari debebat: vt postea factum est. Quod autem vocauit locum illum porta celi: figura erat quod ibi passionis christi erat erigi debebat: per quam potentes fierent porte celi. Unde Hiero. Sanguis christi ianua paradisi est. Angeli descendentes et ascendentes: figurabant quod apta ianua celi per christi passionem angeli ad nos venire debebant: et sacrificantibus nobis adeo et orantibus ad deum vota nostra portare. quare tc. Vide historiam ibi et lege eam. Secunda demonstratio facta fuit sanctissimo Moysi. Exodi. 40. c. et Numeri. 7. c. vbi dicit. Fecit Moyses tabernaculum dei: et scificauit iuxta exemplum quod ei monstratum fuerat in monte. Exodi. 26. Sic facies tabernaculum tc. vide textum. Doc

nit totum factum est in figura tabernaculi christi: quod ecclesia est. In quo per sacerdotes non carnes hircorum vitulorum offeruntur: sed verbum dei et hominis de cons. di. 2. c. semel. vide feria. 5. prime dominice in secunda consideratione circa finem. Tertia demonstratio facta fuit doctissimo Salomoni: quando constructo templo per ipsum dominum ad eum ait. Sanctificauit mihi locum istum. 2. Paral. 7. Ubi non quod hoc templum quod Salomon edificauit fuit in autumno edificatum in. 4. die septembris quod postea prophanatum et destructum fuit per Nabuzardum. vt patet. 4. Reg. 25. Et Hiere. 52. Fuit autem postea a Zorobabel sub Dario rege veris tempore. Et dicit. 12. mensis renouatum: vt patet Hesd. c. 3. et. 6. c. Et hoc templum postea a superbissimo Antiocho rege fuit turpiter prophanatum. Macha. i. c. Sed postea iuda Machabeo purgatio templi facta est. Et die. 25. mensis casleu. i. decembris. De hac purificatione habetur. i. Macha. 4. c. vbi dicitur. Elegit iudas sacerdotes sine macula vt mundarent sanctuarium. Et infra. Statuit vniuersa ecclesia vt agerentur dies dedicationis per dies octo cum gaudio. Enceniauerunt. n. octo diebus. Et Machab. 8. dicit. Cum encenia agerentur Hierosolimis. Et Joan. 10. Facta sunt encenia Hierosolimis. et hyems erat. Encenia. n. dedicatio templi est. Et vt in psalmis: quod octo diebus enceniabant. i. festum pertenebant. Et non quod hoc. 25. die mensis decembris Judas purificauit templum et altare nouum construxit. Figurabant. n. natiuitatem domini nostri Jesu christi altare nouum et hostia noua. Dicit autem in historiis scolasticis quod hoc templum postea a Pompeio extitit violatum. vs. in eo stabulando suos equos. Unde in posterum infortunatus in bellis fuit. quare tc. Et sic patet prima veritas. Quod ad secundam veritatem dico quod vnquam ecclesia christi potest tamen vexari quod totaliter debeat deficere et extenuari. Facit ad hoc. c. 3. in principio. ex de baptismo. et glo. 2. ibidem capitulum sic dicit. Maiores ecclesie causas preserti articulos fidei contingentes ad Petri sedem referendas intelligit quod cum quaerenti domino quem discipuli dicerent ipsum esse respondisse nobis. Tu es christus filius dei viui et pro eo domini exortasse ne deficiat fides eius. Et glo. super verbo deficiat sic dicit. Ex hoc probatur quod ecclesia non potest esse nulla. 24. q. 1. c. pudenda. vbi Aug. hoc probat. Ad idem facit 21. di. 6. i. ad finem versi. ego pro te rogaui vt non deficiat fides tua. hoc glo. Sed quaeritur quare rogauit dominus ne deficeret fides Petri. nunquid et alii discipuli non credebant in eum? Dico quod ideo de fide Petri specialiter ait. quia Petrus specialiter eum dei filium asseruit dicens. Tu es christus filius dei. Sed hoc etiam dicit Natanahel. Jo. i. c. Rabi. tu es filius dei: tu es rex Israhel. Et Mat. 15. c. quod quidam existentes in naui dixerunt. Vere filius dei es. Dico quod confessio fidei Petri fuit perfecta adhesio sine excitatione: aliorum autem solum ex opinione. Vel dicimus quod alii fatebantur christum filium adoptiuum et non naturalem. Petrus autem non sic. Unde quidem credebant christum esse filium dei per adoptionem tantum: vt hi qui eum Elyam. Hieremiam: aut vnum ex prophetis esse asserebant. Illos. n. cognouerant puros fuisse homines: sed tamen sanctos. Quidam per adoptionem et vnionem non tamen personalem distinctionem. vt Natanahel. Quidam per naturam et personalem distinctionem: et hoc est perfecta fides: vt Petrus. et ideo ait christus. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Quidam autem credebant quod nec per adoptionem nec aliquo modo esset filius dei: vt pharisei. Unde et illud aiebant in principe Belzebub dicentes demonia quare tc. Hec est ponit Franciscus de Marchia in quodlibet suis super Math. Quod ad tertiam vero dico. hanc regulam generalem quod nullus potest baptizare scipsum. De hoc est casus ad litteram. ex de baptismo. c. debitum. vbi dicit sic tex. Debitum et infra. Sane intimasti quod quidam iudeus in mortis articulo constitutus: cum inter iudeos tamen existeret: in aquam scipsum immersit dicendo. Ego baptizo me in nomine patris et filii et spiritus sancti. Respondemus quod cum iter baptizantem et baptizatum debeat esse distinctio: sicut ex verbis domini colligitur dicentis apostolis. Baptizate omnes gentes in nomine patris et filii et spiritus sancti. Memorat quod iudeus est denuo ab alio baptizandus: vt ostendat quod alius est qui baptizat et alius qui baptizat. Ad quod est designandum ipse christus non a scipso: sed a Joanne voluit baptizari. Quia si talis continuo decessisset: ad patriam pertinus euolasset propter fidem sacramenti: et si non propter fidem sacramenti. In baptismo quippe illa spiritualis generatio celebratur: de qua veritas ait. Oportet vos nasci denuo. Quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum celorum. Sicut igitur in carnali generatione quod proles ex viro et femina nascitur: alius est qui carnaliter gignit et alius qui carnaliter gignitur. Sic et in sacramentali generatione quod soboles ex aqua et spiritu sancto renascitur: alius est qui spiritualiter generet: et alius qui spiritualiter generetur. Ex quibus verbis triplex ratio formatur quare quis scipsum baptizare non potest. Prio propter distinctionem baptizantis et baptizati. Secundo quia christus hoc exemplo docuit cum a Joanne voluit baptizari. Tertio quia si in generatione carnali generans et gentium requiruntur. et in generatione spirituali. vt sic vir non potest sibi filium carnalem legitimum quaerere: cum vxor mater non sit: ita nec spiritualem nisi vxor eiusdem sit communis parentum illius. 30. q. 4. c. sic. hoc ponit glo. super verbo in carnali. Sed an iudeus sit saluatus. videtur dicere tex. quod sic per fidem sacramenti: et non propter fidei sacramentum. Glo. tamen idem super verbo. euolasset quod nullus expectet ad ecclesiam redire quando peccare non potest. de pe. disi. 7. c. vi. quare tc. Et hoc sufficiat pro prima conclusione.

De priuilegiis ecclesiarum conclusio secunda.

Accipe secundam conclusionem. vs. Etsi a multis tirannis ecclesia christi conculcetur: nunquam tamen sua priuilegia deperdunt. Ubi tres in quarum veritates. Prima vel. est ista. Quid est priuilegium absolute et priuilegium ecclesie. Secunda vel. est. Quotuplex est priuilegium ecclesie. Tertia vel. est. Quod non et quando tollitur priuilegium. Quod ad primam dico quod priuilegium non est aliud nisi priuata lex. de verbo. sig. c. abbate sancti Siluani circa medium capituli. Unde est priuilegium quasi priuans legem dicit. quia est propter communem ius communem. vt ibi et. c. priuilegia di. 3. per Bernar. Et quia sequitur quod sit priuilegium ecclesie quia nihil aliud est priuilegium ecclesie nisi quedam priuata lex ecclesie vel rex qui pertinet ad ecclesiam. Sed quare quis posset an possit alicui per priuilegium dare id quod iure communi sibi concedit. Et dicit quod non. quia ex quo est communis ius communis non

...scedit ꝓuilegiū id qđ ius cōe. Cōtrarii eſt hēſ
...in.c. de reſcriptis. Un vñ facta ꝓuilegia vi
...ſibꝰ libē licet appellare ergo ēt ꝑ iure cōt cuilibꝫ
...ccdit. Cui quidē cū ſint ꝓbē appellar
...vt plura iura allegat glo. ſcum dicto.c.de re
...ſcriptis. Dico q ꝓuilegiū ꝓprie ē ꝓmuta lex. t
...de iure ad eſt q ſit ius cōmune. nā pēt etiā p
...uilegiū eam ad ſcōficandū ius cōmune. Nota
...ei q glo. ꝓdicta ponit tres ītellect" declarati
...one q ꝓpriꝰ ponit tres ītellect" declarati
...one q ꝓpriꝰ ponit tres ītellect" declarati
...one q ꝓpriꝰ

ferens sacrū de sacro vel sacrū de nō sacro rē
Tertia spēs sacrilegii est respectu loci vt ec
clesie vel cimiterii.17.q.4.c.sicut. vbi dr. Sic
q ecclesiā dei defraudat ⁊ eius pdia ⁊ donata spo
liat ⁊ inuadit fit sacrilegus sic ille q eius sacer
dotes insequit sacrileg⁹ iudicat̄ ⁊c. O Italia sa
crilegiis quot ... cā in psonis ecclesiasticis:
... in qz rebus ⁊ qz i locis scis sacrilegia comit
tis: qdā in cimiteriis: qdā in ecclesiis: qdā in sa
cristiis: qdā in capellis mille ihonesta comittit
qdā tobaleas ⁊ mitras furant: qdā candelas
asportat: ⁊ qd pei⁹ ē qdā sacconiani taberna
culū corpis xpi absqz vllo timore frāgit qd
ego ppriis oculis vidi dus tēpore comitis Frā
cisci sacrilegii ... in pūcia Marchie fuit sac
comissum vt ita dicā ⁊c. Quid dicā de pingē
tibus ppria i figura hoīs: ⁊ oculos euellēti
bus figure crucifixi: qd de pcutiētib⁹ saxo vel
gladio: qd de pingētib⁹ cruces in āgulis viaz
ne mingat: O scelus nephandissimū ⁊ infandū
facinus. Inde dr. C. nemini licere. l.i. vbi. dicit.
Nemini.n.licz signū saluatoris i terra vel in si
lice vel in marmorib⁹ humi positis isculpere vel
pingere ne pedib⁹ conculcet: q aūt i terra posue
rit vel positū nō leuauerit morte mulcet. Et ḡ
ḡ qdā allegāt ɔsuetudinē: qb⁹ dr q ɔsuetudo
sine ṽitate corruptela ē.8.di.c.cōsuetudo. Et p
pño credo q hi qb⁹ ḡ innotescit: ⁊ ex officio ma
lefacta corrigūt: si nō puiderint mortalit̄ pec
cāt. Quid dicā ō miserā vanitatib⁹ ⁊ peationi
b⁹ q̄ q̄tidie diebus pmaxime festis ad vitupiū
dei ⁊ scōz cōmittit̄? O indemōiati christiani
sarracenī maiorē cū reuerentia suas moscheas
honorāt q̄ christiani ecclesias Jesu xpi: ⁊ in si
gnū maxime honestatis sarracene velata facie
ad eoz ecclās pgunt: ⁊ meretricule vēita loq̄r
christiane omni se pōpa adornāt: vt ecclās pau
peculi xpi horrenda lupanaria ɔstituāt. O pcēz
vindictā clamās vsqz ad celū. Audi Isa.c.3. In
die illa. Lindicū auferet dns ornamētū calcia
mētoz ⁊ armillas. i. ornamēta brachioz: ⁊ mu
renulas. i. ornamēta q̄ fiūt circa collū: ⁊ olfacto
ria. i. insra qbus fert̄ muscus: ⁊ eris pro suaui
odore fetoz p zona funiculus: ⁊ perispanti cī
ne caluitiū ⁊c. Accidit.n. semel cuidā sacriste q
nocte qdā p horā anteq̄ ad matutinū surgeret
in visione qdā mulier q̄ de primo sepulta fue
rat a medietate s tota cōbusta apparuit: cūqz
de ḡ miraret: vocē q̄ndā audiuit. Modica in
gens reuerētia quā crinib⁹ suis ecclesiis xpi ex
hibuit: tibi illā cōbustā ostēdit. q̄re ⁊c. Propte
rea dr lex. ff. de iusticia ⁊ iure. l. ex hio. i glo. q
mite sūt mulieres male bone aūt rare. Et de ṽ
bo. sig. c. forus. §. vir. dr q mulier sp est fallax:
⁊ mutabilis. Et pt̄ ḡ illo capltō dicit q nulli
eres in cā criminali: vt exponit glo. nō pnt eē te
stes. q̄re ⁊c. Et sic ps secūd⁹ pūctus h⁹ pme ṽi.
Terti⁹ pūctus ē videre sacrilegii ipropatio
nes. Nā licz supdicti modi sint sacrilegii ppie
acceptū: sūt tn̄ qdā sacrilegioz gña nō ita ppa

ppio sacrilegiū impropie cōmittit. Pri⁹ quis
trāsgressor ē iuris publici. qd ɔsistit i sacris et
diuib⁹ magistratib⁹: vt ps. ff. i. c. ius publicum
2⁹ qn qs nescit articulos fidei: pcepta: ⁊ phi
bitiones dei: vel negligit. Qd itelligendū est s
bm Tho. sa. se. q. 99. qn legē dei ipugnat: sic
hereticus vel blasphem⁹: q qdez ex eo q deo n
credit: icurrit ifidelitatis pctm ⁊ ex ḡ q diuina
ṽba legis pcurrit: sacrilegiū cōmittit ⁊ icurrit
3⁹ qn publica officia iudicis cōmittit.17.q.4.
c. ɔstituit. Constituit inqt tertius sacrū ɔciliū
vt iudei: aut q de iudeis sūt. i. familia ipoz aut
de iudeis de nouo ad fidem ɔuersis: officia pu
blica nullatenus appetāt. Multi sūt alii modi:
sz isti sufficiant ad psēs: q: i sequētib⁹ ṽitate mul
ta dicent̄. Quātuz ad sa3 ṽi. dico q multi mo
dis possūt pphanari dei tēpla: oēs tn̄ reducun
tur ad tres pncipales. Qm̄ aut ille pphanatio
nes sunt in tēpla dei: aut in sibi rebus dedicat
aut in psonis ecclesiis seruiētibus. Un̄ nota istā
distinctionē q inter res ecclesiasticas pmum lo
cū obtinent sacra: inter que summū sacroz ē eu
charistia. Cōtra qd maximū sacrilegiū inter oēs
species sacrilegii est istd: sicut fuit sacrilegium
illi⁹ rustici q posuit corpus xpi in alueolo apū
vt apes vicinas cōgregaret. Post hoc ē psona
pape ⁊ sic fm diuersitatē graduū ⁊ psonarum
sanctitatē. Deinde post sacra inter res ecclesia
sticas fm locū tenēt vasa sacra apta ad sacroz
susceptionē. Et imagines scōz ⁊ relige scōz: i
qbus q̄dāmodo ipe psone sancte venerāt vel
dehonorāt. Tertiū locuz obtinent ea que pti
nēt ad ecclesie ornamētū vel ministroz. Quar
tū locuz tenēt ea que ordinant̄ ad ministrorū
sustētatōē: siue mobilia siue imobilia sint. Cir
ca hec oīa pnt cōmitti plura idigna ⁊ ihonesta.
De qbus oibus aliq̄ videam⁹. Et pmo circa
psonas ecclesiasticas. Scdo circa loca ⁊ tē
pla sacra. Tertio circa res ecclesiasticas.
Quātuz ad pmū q̄rit: an semp iniiciēdo man⁹
i clericos sacrilegiū cōmittat. Secūdo q̄rit:
an furātes vel accipiētes occulte religas: vt se
cretiori loco ⁊ honoratiori locēt sacrilegiū cō
mittāt. Tertio an portātes religas alicuius
sacti ad collū mortalit̄ peccēt: ⁊ i crimē sacrile
gii incurrāt. Circa ecclesiā ⁊ loca sac̄ q̄runt
ista. Pmo in qbus casib⁹ eccl̄a violat̄: ita q
debeat recōsecrari. Secūdo in qb⁹ casibus
violat̄ vt debeat recōciliari ⁊ nō ɔsecrari. 3⁹
an loca vbi paganoz corpora sepulta fuerunt
possint ɔsecrari. Circa res eccl̄ie q̄runt̄ ista.
An mulieres tangēdo tobaleas ⁊ paramēta: ⁊
alia bndī: vel lauādo: vel alio mō peccēt: ⁊ sacri
legiū cōmittāt. Secūdo an res ecclesie: vt vasa
sacra: palle altaris vestes sacerdotū: ⁊ sīlia pos
sint ɔuerti in vsus laicoz. Tertio q̄tuz peccēt
hi q bona ecclesie vsurpāt. Omia ista sigillatī
discurram⁹ qm̄ ppulchra sūt. Quātum ad pri
mū dico q c. si qs suadēte.17.q.4. supius alle
gatū nō h3 vniuersalit̄ ṽitatē. Un̄ regula glo.

est q nō sēper iniiciēs manus in clericos mortalit̄
ter peccat: nec sacrilegiū ɔmittit. Fallit.n. i mul
tis casib⁹: sz tres ad psēs videām⁹. Prim⁹ casus
ē in casu ignorātie. Scdo i casu disciplinē. Ter
tius i casu iocositatis. Pmo i casu ignorātie:
vt si ignorabat illū clericū eē. ⁊ adhuc distigue
fm Ray. q aut talis ignorātia fuit i psona: aut
i q̄litate ⁊ cōditōe psone. Si i psona: tūc nō ici
dit i canonē: nec icurrit sacrilegii crimē: vt exē
plū: fortes itendit pcutē Platonē: sz accidit q
pcutit Ciceronē. ⁊ cicero clericus ē nō icurrit i
canonē. ⁊ ḡ itellige si nō discernebat Ciceronē
eē clericū. tn̄ si discernebat q cicero eēt cleric⁹
⁊ nō laicus: icidit i canonē: q̄uis nō intēdēt p
cutē Ciceronē. Si ṽo error nō sit i psona: sz in
q̄litate ṽbi grā. Quidā cleric⁹ erat idutus ha
bitu seculari: ⁊ qdā ṽberauit eū putās ipsū esse
secularē: hic nō icidit i canonē. De ḡ ē tex. in. c.
si ṽo. el. 2. de sen. exco. vbi dr sic. Si ṽo aliqs i
clericū nutriētē comā manus iiecerit violētas
pp̄ter ḡ nō d3 se aplico pntare ɔspectui. nec ē
excōicatōe notari: dūmō ipsū eē clicū ignorauc
rit. vel si ḡ dubiū fuerit: ⁊ ppa māu dūtaxat ḡ
sticit iuramētū q eū eē clicū ignorasse. Ab eo āt si ḡ
stare noluerit iuramētū. qui q: violētas māus
ɔstat eū i clericū iniecisse: sicut ab excōicato: vo
nec de mādato sūmi pōtificis absoluat̄ ɔuenit
abstineri. ḡ ibi Aler.3. Uide de ḡ i pisanella. ir
rgularitas. i. ⁊ absolo.2. Fallit ṽo i cāu disciplie
vt cū qs disciplie ⁊ eruditōis cā cū discrōe tm̄
clicū verbeat n̄ icidit i cānonē. ex de sen. ex. c. cū
volūtate. §. si. vbi sic dr. Si q ṽo rōe officii qd
i ecclesia obtinēt: aut ēt clici sciores zelo deuo
tōis pueros vel adolescentes i minorib⁹ ordib⁹
cōstitutos turbātes diuini officiū. ⁊ hi q obtētu
plātōis ⁊ magisterii subditos ⁊ scholares cor
rectōis cā leuiter forte pcusserint: excōicatiōis
sniam nō icurrāt. Qd ḡ de hio ēt dd ē q aliqs de
familia sua vel ppinqs inferioz q̄dui sūt mō:
vt cohibeāt a suis isolētiis: ⁊ scīa bonisqz mo
ribus isormēt: duxerint corrigendos. ḡ ibi. Et
glosa ibi sup ṽbo i minoribus ordinibus. dicit
sic ad lrām. Ergo nō possūt sic ɔpescē ɔstitutos
i sacris ordinib⁹: lz turbēt officia. q: cs q̄ pmit
tit spālit̄ de istis de aliis phibet. sic qd de vno
negat̄ de alio ɔcedit̄.15.di. sīlis ⁊ ex de pscriptōe
c. nōne. Et q: nobiliora mēbra excepti ē quoz li
bus culpis verberibus subiici nō debēt.45. di:
cū hns. Puniāt q̄ aliis admonitōibus. ⁊ si se n̄
correxerit pnt suspēdi. ex de cele. mis. c. dolētes
ar. Bernardi. Et glo. sup ṽbo. plātōis. sic dicit
Sic q̄ plati pnt corrigē subditos ⁊ pcutē leuit̄
sine metu excōicatōis cā correctōis: ⁊ n̄ ex odio
ex. co. ti. c. ex tenore. Leuit̄.n. ḡ facē debēt. q: le
uiter castigat⁹ reuerētiā exhibet castiganti.45
di. cū beat⁹. Et glo. sup ṽbo magisterii. adduē
ɔcordantiā capli. i. de sē. exco. Et dicit q modi
ca ⁊ leuis castigatio pmissa est doctori. ff. ad le
gē aquiliā. l. 5. i fine. Et d3 eē doctrina magistri
hūilis. de ma. ⁊ obedientia. c. humilis. ubi pleo

ɔcordātias inuenies ad hec. Et nimia seueritas
culpe ɔnumerat̄. ff. ad legē aqliā. l. pceptoris.
Et glo. sup ṽbo de familia. dic sic. Nota q qs
familiā suā corrigē ɔpcū ei ɔpetat iure pric pā
s.13.q.4.c. duo ista. ⁊.45. di. §. Salomō ⁊. c. di
sciplina. Et q suoz domesticorum curā nō hēt
fidē negauit.47. dis. §. necesse ad fidē3. ⁊. C. de
patria ptāte. l. si filius. Et nō solū pr̄ sz ēt ppin
qui domesticos suos corrigē debēt. C. de emen
datōe ppinquoz. l. vna. Et habes dic eadē glo:
ex hoc tex. sex casus i qbus lz corrigē ⁊ pcutē
clicū sine excōicatōe. ut qui hnt officiū i eccl̄a
seniores: prelatus: magr: dns dom⁹: ⁊ ɔsāguīei
Sūt tn̄ ⁊ alii casus vbi qs nō icidit in canonē3
vt si iocosa leuitate clicū pcutis. ex. e. c. i. Item
si inueniat eū cū matre: filia vxore: ⁊ sorore. Itē
si vim vi repellat incōtinēti. ex co. c. si ṽo alic⁹
§. ⁊. 5. Itē clericus si post trinā correctiōē3 nō
se corrigat. pdit hoc bnficiū. ex. co. ɔtingit ⁊. c. i
audiētia. Hec oīa i glo. pdictis i. c. predicto: cū
volūtate. de sen. exco. Hic potes tu multā pra
cticā collige si volueris: vt ex dcis satis cernit̄
Tertio fallit i casu iocositatis. ex de se. exco. c.
i. vbi dicit sic tex. Super vero eo qd cōsiliū po
stulasti. ⁊ ifra. Qd si clici infra puberes annos
se ad iuicē: aut vnus ad alterū pcusserint: non
sunt ad aplicā sedē mittēdi. q: eos etas excusat
Nec clerici si sunt plene etatis: ⁊ nō odio vel in
uidia vel idignatōe: sz leuitate iocosa se adiuui
cē percutere ɔtingat. Nec magister scholares
clericū intuitu disciplinē: vel correctōis pcussēit
q: nō pōt i ipsis iiectio manuū violēta notari.
Ceterū si ex odio idez scholares vel scholares
clerici sese percusserint p sua absolutōe debēt
ad apostolicā sedē venire. hec ibi Alex.3. Et gl.
sup verbo. excusat. dicit. Excusat qdē nō ab ex
cōicatōe: sz q̄ adhoc q nō sunt mittēdi ad curiā
p absolutōe. vt ps ex co. c. quia ⁊. c. vi. Et mul
ta ponit̄ i glo. q̄ concordant cu3 supdictis. q̄re
⁊c. Et sic hēs primū punctu3 declaratū quo ad
vituperationē personarum eccl̄e Quantum
ad sm punctu3 quod ad honorē personarū ec
clesie spectat. videl3. An furantes vel occulte re
liquias sanctorum accipientes. vt secretiori et
honorabiliori modo ⁊ loco conseruētur sacri
legium cōmittant. Et dico breuiter q cum sa
crilegium fiat quando accipitur sacrū ḡ sacro
vt dictum est sup. in. c. si quis suadente.17.q.4.
q tales reliquie transportari non possunt sine
licentia pape: uel epoz: uel sancte sinodi. de ɔse
crati. i. c. corpora. Et qnomodo fieri debeat. ibi
de3 notat̄. Multotiens enim sancti vilissimū
locum sibi in sepulturam eligunt. ⁊ quandoqz
si quis transferre curauerit: aut transportari
ad proprium locum redeunt: aut se moueri nō
sinunt. Exemplum in promptu est de beato
Philippo nostri ordinis cum Florentini a tu
derto noctu asportarent. infantes clamare cepe
runt. Corpus Philippi virginis gloriose serui
asportatur ⁊c. Ad tertium punctum de reli

qualis reseruarie in domo secularius: vel potta
tia ad collum. Dico sm beatum Tho. Ra se.q.
.96. q̄ eadem est ratio de reliquiis t verbis scri
ptis. Nam si reliq̄e portent ob amorem sancto
rum fiduciam non erit illicitum. Si aut circa
hoc aliquid vanum t supsticiosum attenderet:
vt puta q̄ cista triangulata: t huiusmodi q̄
nō pertinet ad sanctorum reuerentiam: sed ia
pertinet ad vanitates erit omnino illicitum. Si
autem queras quid sit attendendum in verbis
scriptis de supsticiosum quid fiat. ait idem do
ctor q̄ primo cauendum est quid scribat vel p
feratur ne s. aliquid sit ad inuocationē demo
num pertinens. vel falsitates contineat. Secūdo
ne caracteres illis misceant. Tertio ne in scri
bendo ponatur supsticio: vt cum calamo ta.
vel ligetur cū filo tali: t die tali: t similia. De q
bus ad plenū. 26. q. 5. c. nō liceat. t aliis plurib⁹
capitulis: q̄ de hac materia ad plenum tractat
ibi Gratianus. que tc. Hic videam⁹ aliqua
accidentias que fiunt circa ecclesias dei. Et pri
mo videamus in quibus casibus ecclesia xpiana
violetur: ita q̄ debeat reconsecrari. Et dico q̄
in tribus casibus reconsecranda ē. videlicet. i
casu destructionis partis. in casu destructiōis
totius. t in casu dubitationis. Primus igitur
casus est i destructione partis. Unde posito ca
su q̄ ecclesia combusta sit: t parietes sint in to
tū vel in maiori parte destructi: tūc recōsecrā
da est cū fuerit reparata: vt patet de cōse. di. i. c.
ecclesiis. Si vo solus tectū: vel aliqua pars cō
sumpta esset nō debet recōsecrari. ex. de conse.
eccle. vl alta. c. ligneis. vbi dicit sic tex. Ligneis
edificiis eccle vrē casu ɔsumptis: parietib⁹ cū
illesis ac mensa pricipalis altaris in sua extremi
tate modicā passaz fracturā. Et ifra. Inquisitiōi
tue taliter ducimus respondendū: q̄ cū parie
tes in sua integritate permanserint t tabula al
taris mota vl enormiter lesa nō fuerit ob cām
predictam: nec ecclesia nec altare debet denuo
ɔsecrari. hec ibi. Alex. 3. Et glo. sup vbo parie
tes. ait sic. Quādiu parietes integri sunt: non ē
eccla recōsecrāda: q: i parietibus ɔsecrat eccle
sia t nō in tectis: nā si successiue repati essent.
de ɔse. di. i. de fabrica: t adducit. c. ꝓposuisti. et
c. i. eē. co. ti. t dicit q̄ ea q̄ dicta sūt ibi pīt dici
hic Captm. i. dicit sic. Ad hec si altare motū fue
rit: aut ille lapis solūmodo suppositus q̄ sigil
lū ɔtinet est ɔfractus: aut etiā diminut⁹: de
bet denuo ɔsecrari. Propt hoc vo nequaquā
reiterare suam ɔsecrationē eccla ɔsueuit: licz
id qdāz canones inuere videāt. hec ibi. Illud
captm rīdet an eccla debeat recōsecrari quan
do solū altare vel lapis ɔtinēs sigillū qd fit
in ipo lapide i ɔsecratione altaris: fuerit destru
ctū enormiter itellige: vt dicit etiā glo. Et dicit
h captm q̄ nō dz recōsecrari ecclesia: sz altare tm̄
h dicit in fine hoc captī. Uolo hic notare que
ponit glo. i. Exponit. n. altare. i. mensa altaris.
Sic. n. dicit t exponit de cōse. di. i. c. si motum.

Cū si tabula ɔsecrata de loco ad locū moueā
nec ti ɔsecrat. de ɔse. di. i. c. ɔcedim⁹. Et qd e
st motū. i. mutatus quo ad formā. i. q: formā
amisit ꝓpter diminutionē vel augmentū cum
hec sit forma rei. ar. 7. q. 1. §. hoc tua. idē si mēsa
altaris sit enormit fracta: q: ɔsecrādū est alta
re vt p3 eē. co. ti. c. qd i dubiis t dicto. c. ligneis
Cōsecratio altaris pcipue itelligit in ɔiunctiōe
mēse. i. lapidis supioris: t structure inferioris.
Et ita si mēsa fuerit mota: vel aliqd o lapidib⁹
tangēs ipam mēsaz: execratum est altare: t de
bet itez ɔsecrari. Sz si aliqd addat altari non
recōsecrat: q: sacrum trahit ad se nō sacz: vt in
dicto. c. qd in dubiis. co. ti. hec gl. illa. i. Hoc in
vltimū dictum. i. sacz trahit ad se tc. dic Hosti.
q̄ h3 locus in liquoribus: t in his que pmixtiōe
ɔfunduntur: alias secus. Plura hic dicere posse
mus: sz accipiam⁹ sm casum. Secūs casus in
quo est recōsecranda eccla est i casu destructiō
nis totius: vt qñ tota eccla vel maior pars de
structa est. Sz pone q̄ iisdez lapidibus reedifi
caret: nunqd recōsecrabit: Dico q̄ sic. vt d cō
se. di. i. de fabrica. Sz pone q̄ parietes successi
ue reparent: qd dicēdū: erit ne alia eccla: Dico
q̄ nō: sz intelligit eadē: t ideo sufficit q̄ tm̄ recō
ciliet cū aqua exorcizata: t cū solēnitate misse
Terti⁹ casus ē in casu dubitationis: vt qñ
dubitat an fuerit ɔsecrata: nec de. aut qñ non
apparet aliq̄ ꝓbatio de hoc: sz qñ plane ɔse
crata: Dico qñ de hoc apparet aliq scriptura:
vel in instrō donationis: vel in libro eccle: vel
i colūna: vel i tabula marmorea: t bndōi: vl etiā
si appareat vn⁹ testis de visu vel auditu. h cō
se. di. i. c. solēnitates dedicationū. Et intelligat
talis scriptura ꝓbationes sufficiē: vbi nō e
set de h ɔtentio p quā tolleret illa ꝓbatio: vt
q: fieret alteri piudiciū. vt. c. ꝓposuisti. co. ti. t
de adulteriis. c. significasti. que tc. Nota ad h
glo. sequētes. Secūdo videam⁹ qñ eccla recōci
liari t nō recōsecrari debet. Et h est in multis
casibus. Primo ꝓpter homicidiū vel enormē sā
guinis effusionē in eccla cōmissam. ex. de ɔse.
eccle. vel altar. c. ꝓposuisti. qd etiā supius alle
gauim⁹. vbi dic sic tex. Proposuisti q̄ venienti
bus ad ecclā bti Jacobi ex diuersis regiōib⁹
pegrinis: t volentib⁹ aliis ab aliis p ɔtentionē
vel ritas altaris de nocte custodias vēdicare:
homicidia ɔtingit interdū: t aliqñ vulnera in
ferri. Et ifra. Fraternitati tue breuit rñdem⁹
q̄ manēte eccla vel altari ipsa recōciliari pote
rit p aquā cū vino t cinere bndictā. h ibi. Alex.
3. Et nota q̄ aq̄ dz bndici p epm. vt. c. aq̄ p epm.
ex. co. ti. Uolo notem⁹ glo. ibidē. q: facit mihi
ad ꝓpdcā. dic. n. sic. Nota q̄ eccla dz recōse
crari vel recōciliari pino si dubitaret an sit cō
secrata. Idē de altari qd ꝓpē dubiū dz recon
secrari. de ɔse. di. i. eccle vl altaria: q: nō. d' ite
ratū qd nescit eē factū. h ɔse. di. i. c. solēnitates.
Idē si eccla ē exusta tota: vel maior pars debz
itez ɔsecrari. de cōse. di. i. ecclias. t. c. semel. Si

vero tectū corruit t parietes t illesi remanent
t ēr modicū de ipsis parietib⁹ destructum fuerit
non dz ꝓpē hoc consecrari. ex. co. c. ligneis. Et si
tota eccla sit destructa ē vel maior ps dz ɔse
ri si successiue sufficit aspersio aq̄. de ɔse. di. i. c.
de fabrica. Pro remotione altaris vel fractura
eoꝝ nō reconsecrat ecclesia: sed altare: vt dictū
ē in. c. i. eē. eo. ti. Pro sāguis effusione t adulte
rio dz tm̄ recōciliari. vt p3 i. d. c. ꝓposuisti. et
de adulteriis. c. significasti. t eē. co. c. vl. tc. vi
den. qn h glo. cōfirmet oia q̄ dcā sunt. que tc.
Et ɔcludās q̄ ꝓpē homicidiū vel ēr enormē
sanguis effusionē recōciliāda ē eccla. Sed si le
uis effusio fuerit: vt si casuo sanguis emitteret
de naribus vel sic: nō ē reconciliāda. Secūdo
casus ē ꝓpter adulteriū vel seminis effusionē. vt
in d. c. significasti. eē de adulteriis. Facit ēt dcz
c. vl. eē de ɔse. eccle vel altaris tc. Sed amore
dei dcā vlteri⁹ ꝓcedās declara mihi h pater
Ambrosi. an quēcūqz seminis effusio reconciliā
dā faciat ecclām. Dico q̄ sic. Uñ gñaliter nō dz
reconciliari nisi ꝓ adulterio fornicatōe: sodo
mia: t sīlibus ihonestis de conse. di. i. i ecclesiis
t eē. co. c. i. Unī poter pollutōēs nō ē reconciliā
da: t ēt ꝓ suspdictis nō ē recōciliāda qñ sunt oc
culta: s solū qñ sunt manifesta. vt. d. c. significa
sti. eē de adulteriis. Idē dic Jo. an. in. c. i. eē d ɔ
se. ec. li. 6. Sed ponāmus pater q̄ qs i loco sacro
suā vxorē carnalit cognoscat: recōciliabit ecclā:
Dico q̄ credo q̄ sic. vt tz Jo. an. que tc. Ter
tius casus ē qñ excōicatus fuerit in eccla sepul
tus de cōse. di. i. c. ecclam. t eē codē. c. ɔsuluisti
vbi dicit sic tex. Consuluisti. t infra. Cimiteria
in quibus excōicatoꝝ corpa sepeliri ɔtingit re
conciliāda erunt aspsione aq̄ solēniter bndcē
sicut i dedicatōibus ecclaꝝ ɔsueuit. h ibi. Alex.
3. vbi glo. i. sic ait. Sicut ē eccla recōciliat: ita t
cimitiū eī sit ɔsecratur h pz. Et illa cōpa si dis
cēni potest sūt exbūda. t ex cimitio eiciēda. eē
de sepulturis. c. sacris. Et eadē gaudet ecclesia
t cimiteriū emunitate. 17. q. 4. c. si qs ɔtumax.
t. c. se. t ita idē iuris ē in accessorio t pncipali
eē de officio delegati. c. prudētiā. §. vl. cū suis ɔ
cordātiis. h pdicta glo. i. Quart⁹ casus ē si ec
clesia ab epo publice excōicato ɔsecrata sit. Nā
sm Hosti. si corp⁹ excōicati ecclam polluit. mul
to magis vbi ipsa ɔsecratio p eos t manus ex
cōicati pficit apparet tc. Ubi gñalit accipe istā
regulā q̄ eccla ɔsecrāda t recōciliāda ē p ma
nus epi diocesani: vel p aliū de licētia diocesa
ni p simplices sacerdotes non pōt ēt si sit ɔsue
tudo. eē de cōse. ec. vel altaris. c. aq̄. Dicit tñ In
no. q̄ ex cōmissione dñi pape sacerdotes simpli
ces pīt ecclam reconciliare. aq̄ tñ prius p epm
benedcā. Et vt scias qd dicit hdcō. c. aqua. sū
di dic. n. sic. Ad per epm bndcā ecclesiā posse r
conciliari p aliū epm nō negānt. p sacerdotes
simplices de cetero fieri phibēres nō obstante
ɔsuetudine ꝓuincie Bracharensis: q̄ dicēda po
tius ē corruptela. q: l3 epo cōmittē valeat q̄ iu

risdictōis existunt q̄ ordis eē alia tñ sunt nō su
ꝑiorib⁹ q̄dam eccis demādare. Qd h sa mand ā
tibus epis super recōciliatione factā ē hactenus
per eosdē misericorditer tolleran. h ibi. Glo.
ponit ɔcordātias de ɔsuetudie. t q̄ sunt illa que
sunt iurisdictōis t nō ordinis: ut iudicare cau
sas de causis bñficia ɔferre t similia. q̄ pōt
eps per simplicē sacerdotē opari. vide ibi. ma
gis glo. eē. que tc. Circa ad tertiū punctū cir
ca ecclesias. vz. Utrū loca vbi sepulta fuerit cō
pora paganoꝝ possint cōsecrari. Dico vt ex di
ctis pz q̄ sic. dūmō prius dcā corpora exhumē
tur t piciant: vt cadauera canū t aliaꝝ brutoꝝ
eē de sepulturis. c. sacris. vbi dic sic tex. Sacris
canonibus ē istitutū: vt quibus nō cōicauim⁹ vi
uis nō cōmunicem⁹ defunctis. t vt careāt ec
clesiastica sepultura q̄ prius ab ecclesiastica vni
tate pcisi: nec i articulo mortis ecclesie recōcili
ati fuerint. Uñ si ɔtingit interdū q̄ vel excōi
catoꝝ corpora per violētiā aliqꝝ vel alio casu
in cimiterio ecclastico tumulēt. si ab aliorū cor
poribus discerni poterūt: exhumari debēt. t p
cul ab ecclastica sepultura iactari. q̄ si discer
ni nō poterit expedire nō credimus: vt cū excō
catoꝝ ossibus corpa extumulēt fideliū. Cessicz
nō iustis sepultura nulla vt vilitas ipsis tā cele
bria. vel speciosa si ꝑfit. Hec ibi Inno. 3. Sz po
namus q̄ añ mortē tales excōicati reconciliari
petant: nec p ipsos steterit: ita excōicati mori
untur: qd faciēdū: dic glo. i. ibidē q̄ absoluēdi
sunt p⁹ mortē. t adduc. c. a nobis. eē de sen. ex.
vbi de h. t. 26. q. 6. c. qui recedūt. Cū pdicto ver
bo speciosa. ɔcordat. c. sic defunctoꝝ. 13. q. 2. Et
h volo sufficiāt q̄ tū ad ecclias. Circa res ec
clesie mobiles t imobiles tria alia pūcta subiū
gamus. Primo. n. qrit an mulieres abluēdo t
aliter tāgendo res sacras mortalit peccēt: t sa
crilegiū ɔmittāt. Et qñtū ad h dico tres regulas
Prima regula ē q̄ res sacrate: vt corporalia
altarioliū: calices: t hm̄oi nō sūt abluēde p laicos
nec ēt p mulieres sanctimoniales: sz h poti⁹ spe
ctat ad officiū diaconi cū humilib⁹ ministris d ɔ
se. di. i. c. nemo. Secūda regula ē q̄ aliud ē dicere
res sacra. t res sacrata. Res sacra: ē oīs res eē
tui diuino dedicata. Sed res sacrata ē res exor
cismo ɔsecrata: vt calices: altariolū t h⁹i. Dis
eni res sacrata ē sacra: t nō eō. Ex q̄ seqtur
tertia regula q̄ res sacras pīt mulieres tāgere
t tractare. sic lauare camisas: tobalias t hui⁹i
Sz bñ dicerē q̄ cū pānis mulieꝝ nō imiscerēt
si possibile eēt. qñ sacra cū sacris nō bñ ɔueni
unt. t p ɔñs relinquñt q̄ nō peccāt. Secūdo qri
tur an vasa sacre mātilia t h⁹i possint i vsus lai
cos sine pcō ɔuerti. Et dico q̄ nō. Imo dico q̄
qcūqz h faciūt mortalr peccāt: vt cōit doctores
dicūt. Sz qd agendum qñ sunt cōsumpta t inu
tilia ecclesie: Dico debēt cōburi t cinēs i eccla
reponi. 19. q. 3. que semel. t. c. qñ de ɔse. di. i. c. al
ta. Sed ponamus q̄ nō sint cōsumpta: sz repa
rent: nunqd debent reconsecrari: Di. o q̄ nō:

credentes. Illi h' localiter et privilegio eccle
sie hui legationis vt eps Cantuariensis et silia h
sacr nō pnt. adi h ipsi mādato sui pape. Sup
d.c.glo.l.vii. Necesse si legat' missus fuerit de
latere pape. qui solus ods pnt absolue in eisdo
recedēdo. qui h ex officio legationis legatus de
latere dicit. Et adducit.c. sufficienti ad eminētiā
c.q. translatione. de offi. legati. Multa circa
hic mām dicēdo ecūt: et glo. magna sup dicto
c. excōicari. Sed ista sufficiat dicta ad pciona.
Sed de eo illud notabile ad dictā. q' illi q sūt
excōicandi et nō sūt excōicati ipso iure ante de
nūciationē facti pnt absolui a suo epō. Sz dnū
ciatione facta siue i gnali siue i spāli nō pnt ab
solui nisi p papā. Hoc ponit.c. tua nos.et. de
sen.excō. et bene ibidē dic glo. vide ibi si placz.
Tertio dic sic. Tua nos duxit fraternitas 9su
lendos. Et ifra. Fraternitati tue taliť rñdemus
q' nō solu hi q in clericos temerario manus
iniciunt sz etiā incendiarii et q sunt p ecclesie
sētiam publicati p absolutionis bñficio ad se
dem aplicā sūt mittendi. h. ibi. Ubi dic gl. sup
vbo publicati. reclat' qrundā dictū sic. Nō
credo q' oēs incēdiarii gnalit sūt ipso iure ex
cōicati nisi de incēdiariis ecclian: cuz de aliis
nō inueniat. Et p hanc decretalē nō pbat q ip
so iure sint excōicati: sz illis pmo excōicatis ab
epis publicatione secuta et denūciatione: papa
p hanc decretalez sibi reseruat eoz absolutio
nem. vt dicat. alias oēs incēdiarios epi absolue
re possunt. ex. eode. c. nup. hec dicta glo. Et q
p q incendiarii sint absoluēdi p papam: et qui
nō. Et hec sufficiant p pñti 9clusione.

De nobilitate eccle Romane 9clō tertia.

Ecipe tertiā 9clonē. vz. Etsi in oībus
a ecclesiis de' offendi possit: tamē in ec
clesia Romana qd inhonestie sit grauis
pensat. Ubi tres ingramus di. vz. Pria di.
est ista. Que ecclesia est pncipalis in toto orbe
Secūda di. est. An oēs eccle mūdi habeant
hanc imunitatē vt effugientes ad ecclesiā libe
rent. Tertia di. est. Quo tpe fuit ecclesia
Romana 9structa. Quātū ad pmā pono tres
9clones. Pria 9clo est. Q' inter oēs mundi
ecclias Romana ecclesia e oīuz eccliaz caput
mat' et magra. Secūda 9clo e. Q' Romana
eccla a xpo Jesu hāc pheminentiā est 9secuta.
Tertia 9clo e. Q' qcūqz dic Romanā sedē
nō esse caput oīuz vel nō posse canones 9dere
est hereticus. Pria 9clo e ista. Q' Romana
ecclesia e oīuz eccliaz caput mat' et magra. Et
p' q' sit caput ondit Gratian'.xxii.di. p totum. et q
post ipam sequit ibidē etiā noī. Ubi sic. Petr'
e oīm clericoz caput. ita sedes Romana q est
sedes Petri e oīuz ecclesiaz caput. h. ps.ii.q.6.
c. vndi. et ibi p glo. et.xxii.di. sacrosan. Post quaz
ecclesia Cōstātinopolitana sedem obtinet locū
eadē di.xxii.c. renouātes. Jud.c. vndi. Vndi a
sanctis apls successoribusqz eoz in antiquis de
cretis est statutū heresias scā et vniuersalia
eccla tenet aplica. ad opportere sunt sūia Ro
mani pontificis 9cilia celebrari: vel epos dānari. Quā scām Romanā ecclesiā mireqz oīum ec
clesiaz eē voluerit. Et sic beatus Petr' apls
pmus fuit oīus aplōz: ita et hec scā ecclesia suo
noīe 9secrata dno instituente pma sit. et caput
oīus ecclesiaz: et ad eā qsi ad mrēz et apicē oēs
maiores eccle cause et iudicia epoz recurrāt:
et iuxta snias ei' ēminē sumāt: nec eē Romanā
geip. ex his decerni debē pontificez et c. Julius
papa oriētalib' epis. Glo. sup vbo. voluerunt.
dicit. Sic q 9cilia dederūt pmatum Romane
eccle: qd verū e secūdario: sz ipse xpo pncipa
lit.xxi.di.c. Quis.17.di. hinc et.9.q.3.c. aliorū. h
glo. ibi. Sz de hoc dicem' in sa ṽitate. Hoc etiā
dic tex.c. sacrosā.xxi.di. circa finē. vbi dr sic. In
ter beatos aplos qdaz fuit discretio ptātis: et
licet oēs eēnt apli. Petro tū 9cessuz est a dno
et ipsi voluerūt iter se id ipm: vt reliquis oībus
pesset aplis: et cephas. i. caput et pncipium tene
ret apłatus. Qui in eādez formā suis successo
ribus et reliquis epis tenendā tradiderunt. Et
nō soluz i nouo testō est h 9stitutū: sz et in veti
fuit. Unū scriptū est Moyses et Aarō sacerdo
tibus ei'. i. pmi iter eos fuerūt. Et post pauca.
Hec h' aplica sedes caput et cardo vt platum
e a dno: et nō ab alio istituta e. Et sicut cardine
hostiū regit: sic h' sacte aplice sedis auctē oēs
eccle dno disponēte regit et c. Anacle' papa.
Qualit ait Moyses et Aaron essēt pmi sacer
dotes. glo. in pdcō.c. sacrosā. in vbo. Moyses
declarat: sic dicēs. Licet Moyses et Aaron p
mi et simi dicti sint sacerdotes: tñ Moyses fu
it maior: Aarō in administratiōe: sz nō q ad sacra
tionē sacerdotalē. in h. n. ambo pares fuerunt.
Moyses tñ hostias nō offerebat ppsō. vt.36.
di.c. si qs vult. et.88.di.c. decreuit. Itē in h erat
maior Moyses q Aarō: q instruebat eum: et re
darguebat eū tāqz minorē. h pe.di.c.i. Int h
berciā h gl. ad istas. Et q' eccla Romana sit eā
mat' et magra. ps ex. de so. compe.c. si. vbi circa
mediū dic sic. Quis tū oīus eccliaz mat' est ea
dē et magra rite cōpelli potuit et c. Q' aūt Cōstā
tinopolitana eccla sit pma post Romanā: ps.
di.xxii.c. renouātes. vbi dic sic tex. Renouantes
sācti Constātinopolitani 9cilii decreta petim'
vt Constantinopolitana sedes silia pulegia q
iferior Roma hz accipiat: nō tñ in ecclasticis
reb' magnificet vt illa: sz vt h sa p' illaz existe
Jud. h' Alexādrina sedes numeret: deide Antio
chena: et postea Hierosolimitana. Hic dat' intel
ligi q' Alexādrina eccla de sa sit facta tia. et
Antiochena de tria sit sca q'rtā: nisi forte quis
dicas pcedat eē secūdas: vt Cōstātinopolitanos et
Alexādrinos parē sue dignitati velit locū obti
nere. h ibi. Archidiacon' sup vbo iferior. dicit
q' e iferior situ loci: nō dignitate. Hoc statutū
fuit i sexta sinodo. alit tñ ordo istaz eccle
siaz ordiabat. vt ps i fine dicti capli. sacrosan.
vbi dr sic. Hac aūt Alexādrina eccla s. z p
mo loci hēc eēet: sz postea i 9stātinopolitana
sinodo eccla Constantinopolitana secundum
ab apostolica sede locuz accepit. h ibi. et postea
ponitur statuti.c. sequēti. qre et c. Et sic pz pma
regula. Scda regula est ista q' Romana ec
clesia a xpo Jesu hanc pminētiaz accepit. pz h
regula.xxi.di.c. in nouo testō. et pibus sequētib'
capitul' et.xxii.di.c. sacrosancta. vbi dicit sic. Sa
crosancta Romana eccla nō ab aplis: sz ab ip
so dno et saluatore nostro pmatuz obtinuit: sic
beato Petro aplo dicit. Tu es Petrus et c. Ad
hibita e societas i eādez Romana vrbe beatissi
mi Pauli apli vasis electōis. qui vno die eodē
qz tpe cū Petro gloriosa morte coronatus est.
et ābo sanctā romanā ecclam 9secrarūt et c. Et
h idē gnalia 9cilia appobarūt. vt pz.di.17.c. 9
cilia. Nō pono tex. qz prolicus e. Facit ad h.c.
i. de translatōe epi. Et glo.i. ibidē adducit con
cordātias.c. i nouo. et c. quis di.xi. Et pōit vnū
pulcherrimū dem. dicēs q' i h differt iperiū a
papatu. qz iperator suā iurisdictōez hz a ppło
vt instituta. de iure naturali. §. sz qd pncipi. et C.
de veteri iure enucleādo.l.i.§. tum. n. Sed Ro
mane eccle iurisdictio voce dñi tm pclata est.
vt ps i.d.c.i. et.xi.di.c. Quia. hec glo. ibi. Et sic pz
sa regula. Accipe tertiā regula. vz. q Romanā
ecclam dicit nō eē caput oīum ecclariū: vel non
posse canones 9dere: est hereticus. Hec regula
pz.19.di.c. nulli. i glo. vbi glo. sup verbo. pstra
rias sic dic. Hic vr q' ols qui nō obedit statutis
Romane eccle: sit heretic'. Et varios modos
heresis nōiat.24.q.3.§. qz h' et c. quidā. Sed in
telligas q' hic dr. q' qui dicit Romanā ecclam
nō eē caput: nec posse cōdere canones: ille e he
tic' vt.xxi.di.c.i. et.25.q.i.c. violatores. et q.i.c. sigt
dogmata. Sed si qs at trāsgredit e' mādata nō
e ppterea heretic': sz peccet eē de rescriptis.c.
si qui hec glo. ad istam. Et notēus solū ad istam:
c. si qs dogmata. vbi dr sic. Si qs dogmata inc
dicti mandata sanctōe: vel decreta p catholi
ca fide: vel ecclastica fide: vel ecclastica disci
plina p correctōe iminētiū vł futurorū maloz
ab aplice sedis psule salubrit pmulgata 9tem
pserit: anathema sit h ibi. Et sic pz ista pma di
ras. Quātū ad sām ditatē dico q' qntū ad imu
nitatē oēs eccle hāc dignitatē hnt. vt 9fugien
tes ad eas saluētur: pter i casib' sup nōtis in sa
pte h' sīmonis. Unū oēs homicide et rei ad ipsas
9fugientes saluāt: et vltra tex. supi' ō hac mā
nōtos duos subiūgāns. Et p' tex.17.q.4.c. rei
vbi dicit tex. Reū ad ecclam fugiētē nemo ab
strahere audeat: neqz inde donare ad penaz. s.
corporalē vel ad mortē: vt honor eccle seruet.
Sed rectores. s. eccle pacē e' et vitam et mēbra
obtinē studeāt: tñ legitie 9ponat qdcūqz fec
h ibi. vbi mouet hanc difficultatē. Nūquid tal'
liberatus poterit postea accusari ō illo crimie:
si non pōt q crimina manebūt ipunita: qd eē
nō debet. ex de sen.ex. vt fame. et sic pulegium
ecclesie eēt multi occasio delinqndi. Et soluit
dicens q' quidā dixerūt pp̄ter h q' dictū e q' ip
s ab oībus accusari pōt: preter illos qui pmise
runt indēnitatē. Sz dicit q' h nō e verū. qz hoc
eēt cōtra pulegiū eccle: qd e iniustū vel heticū
vt.xi.dis.c. oīs. Addit. n. ipetraret eccla ei vitaz
si postea p eodē crimie decapitandus eēt: dica
tur q' q' hoc e pulegiū eccle q' talis innodu:
nec vitaz nec mēbz pdat: sz q' alias pecuniarie
satisfaciat: vel si nō pōt seruat ei pptue quam
lesit. vt.36.q.i.c. de raptoribus. h dcā glo. Scdz
capitulū ad hoc ppositū vltra sup dcā e.25.q.5.
c. reos sanguis. vbi dr reos sanguis defendat
ecclesia: ne effusione sanguinis particeps fi
at. et hec sufficiant p pñti ṽitate. Quātū ad ter
tiā ṽi. dico q' Roma p quingentos imos p' obsi
dionē troyanā 9structa fuit. vt ps ff. de postu.
l.i.§. casū in glo. Ad cui' declaratōez nota q'
Romani ciues sunt oēs subditi iperio. ff. ō his
qui sunt sui vel alieni iuris.l. nā ciuium in glo.
Scdo nō q' oēs Rome habitantes sunt ibi
licet alibi eēnt' serui. ff. de statu hoīum.l.i. vrbe
p glo. Tertio nō q' Romana ciuitas e pape
non iperatoris.23.q.8.c. igit. in glo. vbi dicit sic
Ciuitas Romana e apli et nō iperatoris. Nam
iperator 9cessit ei ciuitatē cū ducatu suo. vt.63
di.c. ego. et.96.di.c. Constantinus. Sz iperator
e aduocat' ibi. vt ex. de electōe.c. venerabilem
hec glo. Quarto nō q' Rome stare est sanuz
7.q.i.c. qualit. in glo. vbi dicit sic glo. Potuit ō
huisset epus iste fugisse Romā p sanitate recupe
randa sicut cōmunis filius.13.di.c. communia.
Et est hic argumētū q' Rome est sanū morari.
hec glo. Hoc triiudicio oīum est 9 expientiā cō
munē. Quinto nota q' Romanā sedē illegiti
me occupās est expellēdus p violentiā. vt.3.q.
i.§. finali. vbi fit mentio de his q expulsi sunt a
sedibus suis: et q restitui debēt: et q nō et c. Se
xto nōndū q' nō est licitū aliud docē vel sentir
qm eccla Romana sentiat.24.q.i.c. rogamus. et
c. sequēti. vbi dic tex. Rogamus vos dilectissi
mi fratres vt nō aliud doceatis neqz sētiatis qm
qd a beato Petro apostolo. et reliquis apostol'
et pribus accepistis. Ipse enim e caput toti' ec
clesie: cui ait dns. Tu es Petrus: et sup hāc pe
trā edificabo ecclam meā. Cuius. n. sedes pmi
tus fuit apud nos: que postea iubēte dno Ro
me trāslata e: quā adiuuāte gratia diuina ho
dierna possidemus dic et c. Marcellus vniuer
sis episcopis per Antiochiam constitutis. Et
ratio dictorum. quia ecclesia Romana semper
ab heresi fuit immaculata eadem distin. 24. q.i.c.
hec est fides circa fidem. vbi sic dicitur. Item
sancta Romana ecclesia que semper immacu
lata permansit domino prouidente: et bō Pe
tro apostolo opem ferente: in futuro manebit
sine vlla hereticorum insolutione atque firma
et immobilis omni tempore persistet. hec ibi.
Propterea decretum est per concilia sacra q
consuetudo Romane ecclesie quātū ad ea que
ad finem pertinent seruentur ab omnibus. In
aliis vero non opportet: vt notat glosa. de su
ma trinitate.c.i. super verbo. docuit.li.6. Facit
.c.2. glo. fi. ex. de feriis quare et c. Et hec volo

sufficiant pro primi conclusione et fine huius sermonis
Domus ergo mea domus orationis vocabitur: hic per
gratiam in futuro per gloriam sempiternam. Amen.

Feria tertia quarte dominice quadragesime
de temerario iudicio sermo in ordine. 25.

Olite iudicare se

cundum faciem sed iustum iudicium iudica te. Jo. 7. c. Saluberrimam aliam hodierna die christi Jesu doctrinam habemus. Nam tamen suspiciones vitare non possumus: temerarie tamen quempiam iudicare non debemus. Ideo ait. Nolite iudicare secundum faciem. Facies hic accipitur pro signo exteriori: ut sunt scelus. Nolite iudicare secundum faciem. i. secundum signa exteriora: supple semper. quoniam quandoque talia signa bona sunt et opera mala. Sed quoniam hodiernis temporibus humana negligentia pronior est ad facta aliorum quam sua iudicare: ut plures indicent in factis aliorum que notarii replent. Ideo in primi sermone de temerario iudicio videamus. Ubi tres considerationes more solito faciamus. vz. Qualiter presumptio nostra temerarie iudicat circa deum. Qualiter presumptio nostra temerarie iudicat circa sanctos. Qualiter presumptio nostra temerarie iudicat circa proximum.

De temerario iudicio circa deum consideratio prima.

Qualiter presumptio nostra temerarie iudicet contra deum vel circa deum primo videamus. Ubi tres conclusiones faciamus. vz. Prima conclusio est ista. Nonnulli sunt adeo mente capti: ut de divina potentia iudicent valde inordinate. Secunda conclusio est ista. Non solum divinam potentiam quidam usurpant: sed etiam de divina sapientia falsissime iudicant. Tertia conclusio est ista. Quidam sic insaniunt: ut dei clementiam quod omnibus prius est calumnientur.

De dei potentia: et quomodo quidam de ipsa false iudicant conclusio prima.

Accipe primam conclusionem. vz. ut supra. Ubi tres ignoramus veritates. vz. Prima veritas est ista. Quot modis accipitur hoc nomen potentia: sive posse aliquid. Secunda veritas est ista. Quotuplex est potentia dei. Tertia est. Quot modis errari potest circa potentias dei. Circa primam veritatem dico secundum canonistas: ut notatur extra. de rescriptis. c. scisitatus. glo. i. quod potentia sive posse aliquid dicitur quinque modis. sed ait ego modos ex ipsa colligam. Universus. Posse quidem res dant iuramentum: potestas. Officium meritumque simul divina volitas. Hic versus ponitur in dicta glo. Et declarat singula membra. Nos vero ad practicam descendentes dicamus quod potentia quedam dicitur iuris. quedam nature: quedam potestatis quedam potentia meriti: et quedam divine voluntatis.

Accipe primam. Primo igitur dicimur aliquid posse de iure. Unde si dubitat quod ego possum dare animam meam inimico humane nature pro salute vel utilitate alicuius: non tamen de iure bono. 17. q. 7. c. faciat. ubi dicit tex. Faciat homo quicquid potest pro salute hominum cum autem ad id perventum fuerit: ut tali saluti nisi peccando consulere non possit: iam se existimet homo non habere quod faciat. hec ibi. Facit ad hoc c. agatosa. in fi. 27. q. 2. Secundo dicitur potentia sive aliquid posse nature: ut cum quis est in etate pubertatis dicimus quod potest generare. ex. de despon. impu. c. puberes. et c. a nobis. Capitulum puberes. dicit. Puberes a pube sunt vocati. i. a pudentia corporis nuncupari. quia hec loca primo lanuginem ducunt. exponit sic. quia hec loca supple que deberent esse pudica primo lanuginem. i. pilositatem ducit. Quidam tamen ex annis pubertatem existimant. i. eum esse puberem qui. xiiii. annos implevit: quamvis tardissime pubescat. i. signa pubertatis ostendat. Certum est autem eum puberem esse qui ex habitu corporis pubertatem ostendit: et generare iam potest. Impuberes sunt que in annis puerilibus pariunt. i. concipiunt vel concipere possunt: ita exponit. hec ibi. Dicit tamen beatus Grego. in dialogo. et notatur. 9. q. 1. summa quod sufficit ad hoc ut quis pubes dicatur: ut concipiat vel concipere possit: etiam si annos novem tantum haberet. Volo tamen quod hic notemus quod dicit glo. ibi super verbo generare. dicit. n. sic quod ex hoc verbo apparet quod pubertas ex vigore naturali non ex annorum numero comprobatur. Et dicis quod hoc verum est quo ad matrimonium contrahendum. ut. e. ti. c. de illis. et c. ubi malitia supplet etatem. Unde si quis etiam complevisset. xiiii. annum: et concipere non posset: eius matrimonium non teneret: ut dicit ibi glo. 2. concordatur cum glo. s. cum matrimonii bona tria sunt. s. fides: proles: et sacramentum. Et sic pro matrimonium ex ubertate tamen consideratur: non ex numero annorum. Sed pubertas quo ad tutelas vel curam ex numero annorum consideratur: et allegat concordantias ibidem. quare etc. Tertio potentia sive aliquid posse potestas: sicut Petrus et successores possunt potestate a domino sibi tradita ligare et solvere in celis et in terra. 21. di. §. i. ar. versus finem. ubi dicit quod Petrus pro omnibus claves regni celorum accepit. De hac potentia que dicitur ex potestate tradita sive accepta loquitur textus. ex. de conf. et affi. c. in fine. ubi dicitur sic. Ceterum tuam prudentiam volumus non latere quod non sunt cause matrimonii tractande per quoslibet: sed per discretos iudices qui potestatem habent iudicandi: et statuta canonum non ignorent. hec ibi. Alex. 3. Et bene de hoc in glo. super verbo potestatem. Duo enim dicit ibi glo. exiguntur ad cognoscendum et iudicandum in causa matrimoniali. s. scientia canonum: et quod habeat iurisdictionem ordinariam vel delegatam etc. Quarto potentia sive posse dicitur officii. de qua ex. de ma. et obedientia. c. cum inferior. ubi dicit sic textus. Cum inferior potiorem solvere nequeat vel ligare: sed potior inferiorem liget regulariter et absolvat. et satis absonum videtur: ut filius habeat potestatem in parentes etc. De hac etiam potentia loquitur. di. 21. c. inferior. ubi hec eadem sententia habetur. Ex ergo inferior non potest absolvere superiorem: sed econtra est potestas officii. Unde regulariter qui potest absolvere: potest ligare: sed de hoc in glosa. ibi. Quinto dicitur potentia meriti. de qua. 3. questione. 7. §. tria. hic idem testatur ibi. cuius vita etc. Sexta potentia dicitur divine voluntatis. de qua de pe. di. 2. §. charitas. Et hec volo sufficiant pro primi veritate.

Circa ad secundam veritatem dico quod de dei potestate possumus loqui dupliciter. aut ut concernit divinitatem simpliciter: aut ut concernit divinitatem unitam humanitati in christo. Si accipiatur potentia dei ut concernit divinitatem tantum: sic dico quod potentia dei dupliciter appellatur. Aliquando dicitur potentia dei ipsa essentia dei. Ps. Potentiam tuam et iustitiam tuam deus usque in altissima que fecisti magnalia. Aliquando potentia dei accipitur pro effectibus dei. Math. 12. et Luc. 7. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus: de pe. di. 1. verbum. Aliquando accipitur pro manifestatione dei. Mat. ul. Data est mihi potestas omnis in celo et in terra. Et hoc non secundum quod deus: sed secundum quod homo. Si vero accipiatur potentia ut concernit divinitatem ut in christo: sic potentia christi multipliciter ostenditur. Primo per modum sublimationis. Unde christus est secundum quod homo habuit quandam potentiam super omnes creaturas. De quo Daniel. 7. dicitur. Potestas eius potestas eterna que non auferetur: et regnum ipsius quod non corrumpetur. Quam quidem potentiam in tribus precipue ostendit. Primo ad pugnandum. Luc. xi. Cum fortis armatus custodit atrium in pace sunt omnia que possidet. cum autem fortior eo superveniens vicerit eum. etc. Ps. Dominus fortis et potens: dominus potens in prelio. Math. 4. Vade retro sathanas. Secundo ostendit in miracula faciendo. Jo. x. Potestatem habeo ponendi animam meam: et iterum sumendi eam. i. mortuos suscitare. Tertio ad genus humanum salvandum. Ps. Excita domine potentiam tuam et veni: ut salvos nos facias. Quamvis igitur christus tam secundum quod deus quam secundum quod homo potentissimus est: et nullus potentior eo. ideo sancti clamant unanimes quod omnis potentia collocata creaturis a domino Jesu christo est. ad Ro. 13. Qui potestati resistit dei ordinationi resistit. Hoc idem ps. 23. q. i. c. quod culpatur. Inde christus Pilato respondit. Jo. 19. Non haberes in me potestatem ullam nisi tibi datum esset desuper. Ex quo concluditur quod non solum boni sed et mali omnem potestatem quam habent in mundo a deo et benedicto eius filio christo Jesu accipiunt. Si Herodes in pueros sevivit: a deo potestatem accepit. s. Pilatus et summi sacerdotes in christum: a deo hoc acceperunt. si tyranni in christi discipulos et ceteros sanctos a deo potestatem acceperunt. et sic de aliis. ut breviter concludatur quod omnis potestas a domino deo est. ut clamat Paulus ad Ro. Nec mirum. quoniam deus ut generat pastor bonus universa attendit. et non tantum particularia. Unum. n. aliis fuit persecutio talis: et multa sunt inde bona exorta ut alias ostendimus. In fine tamen quid talibus accidat. audi Sap. 6. c. Potentes potenter tormenta patientur. et Ysa. 5. c. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum: et viri fortes ad miscendum ebrietatem. Luc. i. Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles. Ps. Quia liberavit pauperem a potente: et pauperem cui non erat adiutor etc.

Circa ad tertiam veritatem dico quod tribus modis false de divina potentia sentiri possit: ostendam ad duos reducitur. vz. aut ad posse facere. aut non posse facere. Nam si deum posse peccare iudicaremus quod facere non potest omnes false iudicaremus. Jo. 8. Quis ex vobis arguet me de peccato. Et de pe. di. 2. §. ulti. Hiero. ait. Solus igitur deus omnipotens est qui cum omnia possit: hoc solum non potest hoc est peccare. Qui autem christus peccare non posset: dicitur omnia sequi. Ex quibus generaliter accipe istam regulam quod deum facere posse que contradictionem implicant temerarium iudicium est. Implicare autem contradictionem est dupliciter. aut ex parte dei. aut ex parte creature. Ex parte dei ut facere aliter dei: aut posse peccare. et ex parte creature quantum repugnantia est in creatura hoc i. Ex parte creature: quia ut corruptam virginem facere quod deus omnia facere non potest. Audi barbarum Hiero. 32. q. 5. c. si Paulus. Cum deus quod omnia possit. hoc solum non potest. virginem. s. suscitare post ruinam: sic de aliis. Sicut temerarium iudicium est dicere deum facere non posse quod potest sicut quidam ponentes in celum os suum facere solent dicentes. non potest facere deus quod sic sit: ita hoc. quod genus blasphemie di dei est negare. s. quod ei negamus quod convenit. et sic deum plurimum offendunt. quod longe gravius est quam temporalem offendere maiestatem. ex. de hereticis. c. vergentis. Sed qui temporalem maiestatem offendit graviter punitur. ex. de maledicis. c. i. cum glo. Ergo a fortiori gravissime puniendi sunt. quoniam maiora delicta maioribus penis sunt punienda. In auctentica. ut fratrum filii. colla. 9 versus finem. Sed de hoc alias dicemus ad plenum.

Qualiter temerarie iudicamus circa sapientiam dei conclusio secunda.

Accipe secundam conclusionem. vz. Non solum divinam potentiam quidam usurpant: sed etiam de divina sapientia falsissime iudicant. Ubi tres ignoramus veritates. vz. Prima veritas est. Utrum de necessitate credere debeamus que de divina sapientia dicuntur. Secunda veritas est. An errantes circa divinam sapientiam solum contra filium cui sapientia attribuitur peccent. Tertia veritas est ista. Quot modis de dei sapientia temere iudicari potest.

Circa ad primam veritatem pono tres regulas generales vz. Prima regula est ista. Nullus infidelis et iudicii go infidelis qui nunquam fidem christi professus est invitus credere compellendus est. Secunda regula est ista. Omnes qui fidem christi professi sunt: credere et tenere obligantur sicut credit et tenet sancta mater ecclesia. Tertia regula est ista in his que articulos fidei non concernunt: non tenetur quis credere si in suum preiudicium vergeret. Accipe primam regulam. vz. quod nullus invitus credere compellitur. Ista regula ponitur extra. de bap. c. maiores. §. penul. ubi dicitur sic ad litteram. Certum id est religioni christiane contrarium: ut semper invitus et penitus contradicens ad recipiendam et observandam christianitatem aliquis compellatur etc. ubi glo. super verbo contrarium. dicit sic. Nullus ad fidem compellendus est invitus: sed sic libera voluntate periit: ita libera voluntate convertatur. 45. di. c. de iudeis et c. qui sincera. et. 23. q. 5. c. ad fidem. Et addunt glo. ista. ar. contra se. 23. q. 6. c. i. ubi dicitur quod Paulus coactus venit ad fidem. Respondet glo. quod illud divino iudicio factum fuit: cuius factum ad consequentiam trahi non debet: et speciale in ipso Paulo fuit. Vel dicatur sic dicit glo. quod quamvis Paulus christum persequeretur: tamen inter flagella mutatus est: et factus est volens. 23. q. 4. c. displicet. versus. quare Paulus. et est hec glo. Tamen credo. Sed de ista materia notavi in feria. 6. tertie dominice in prima consideratione et conclusione tria vide ibi. Et non quod fane dixius in regula hac: ...

fligo infidelit q nemo fidē rēi. plenius ē. ppter
vinculū vt dicitur. Cui pensum q qs fronib⁹
aut supplicijs violēt attrahat ad fidē: nec de
trimento incurrat hijs pellitur iusticie facrm: t rō
positus liberat. fidē ēt nō suaste nec ille cogen
dꝰ. Calixt⁹ ute ē in suplicio c. multoꝝ eo. 6. pcit.
dꝰ. Cathol⁹ ute ē in suplicio c. multoꝝ eo. 6. pcit.
vbi ētrie ordinat q sic. vbi sic dic ter. Tal
flappic q sic baptizat. ē vt posita ē in catu: sic t
ta q facit ad baptismū accedit caracteré: suscip
pit cristianitat' amplectit ritꝰ: tanq; ordinona-
bil' voluntis obtentu nō voluntatē q' ē ad obꝰ
tantū rōnē fidei. Et rēnet assignat in fine. §.
Nec nome pōt blasphemet: t fidei quam
habet. Et nome pōt blasphemet: t fidei quam
habet. Et nome pōt blasphemet: t fidei quam
habet. Et

Apocolli venia ꝓmittit fidelib⁹ vt. Quibusdā .n. venia denegat non ex magnitudine peccati ex gradu offensi. Vñ Johānes i epla .1. c.5.i fine. Est peccm ad mortem qm orabat ꝑ eo Jesꝰ fili sacerdos peccauerit: qz deabus ꝑcoꝛ? Et exponit Dionysius⁹ vltra z filios auctos: dicēs qꝛ exponit Dionysius⁹ vltra z filios auctos: dicēs qꝛ no sic hoc ꝺ̄ interrogatiōe negatiōe ideꝝ: no sic hoc ꝺ̄ interrogatiōe negatiōe ideꝝ: no ꝓt⁹ malitiā vt rantiā mortis. vtr illo ꝺ̄ ꝓt⁹ malitiā vt rantiā mortis. vtr illo modo. Ecclesiastes vt rarissime mortis. vtr illo modo. Ecclesiastes vt rarissime mortis. Vñ intelligit negatiue: vt qñ nullus talis fit: ꝛ difficile vt raro. Sālr z b. Quis audiet ꝓcoꝛ? ꝛ difficile vt raro. Sālr z b. Quis audiet ꝓcoꝛ? Ecclesiastes vt rarissime mortis. vtr illo modo. Ecclesiastes vt rarissime mortis. Vñ intelligit negatiue: vt qñ nullus talis fit:

pecca. Nam ubi est iudiciu vbi regnat falsitas
h ibi. Aug. de verbis apli. Quantu ad tertia veri. dico
q si quis scit se ee peccatore pote se iudicare peccato
rem nescientem in quo sit pecca. sufficit q generalit dicat
se peccatore. Dicebat Aug. scribens Valeriano
se peccatorem dicebat. di. 40. ca. si oia. i fine. vbi
... ponit in decret. di. 40. ca. si oia. i fine. vbi
dr sic. Quis aut sit modus supplic i isto mundo
vel saltem a pueritia nec ab adolescentia mea
iudici ... dicere ... vis mihi facta e me
... sine peccato mortali b fa
... peccato meo ... h iudicare potes: si
cut ... ad gra ... de
... Quanto quis maiori gra fungit
tanto postea peccans gravius peccat. de pe. di. 5.
... vbi plures circumstantie ponunt aggra
vantes peccatu hec ponit i. c. ho christian. di.
40. vbi dr. Homo christian forsit. i. gravi ca
dit in peccatu. aut ppt magnitudine peccauit ppt
altitudine dignitat. h ibi. Jo. Criso. Et sic patz
pria conclusio.

De iudicio vano subiungitur conclusio scda.

Scipe sam conclusionem vz. Quisqz r seipsu
a iudicat r ab aliis iudicari vult quasi sit va
nus est r vero plus. Ubi tres ignoramus
veritates. Prima ve. est. An sit curandu hre bo
nam fama vel an sufficiat bona consciencia ad recte vi
vendu. Scda ve. Quo vitanda e fama. Tertia
ve. e ista. Quanta mala faciat mala fama. Quantu
ad prima ve. dico q summope curandu e de bono
noie. Duo n. h sunt necia ad recte vivendu in vi
ta hac. s. bona consciencia ppt te r bona fama ppter
proximu. Audi Aug. xi. q. 3. c. no sunt audiendi vi
... ... in consideratioe etia conclone
pma i fine. Et dic sic ibi notatu est rc. Quantu
ad scda ve. dico q fama q ppt arrogantia r sup
biam querit oino vitanda e. Ubi no q tri plures
sunt modi false fame r glorie vane: tres tam ad
pns discurram. Primus mod dr falsus. Secun
dus cecus. Tertius fatu. Primus dr falsus ut
cu qs libros numerosa copia r variarum materiaru
copositione ad mudi popus post se relinquere
conat. de qp numerose ostendit e. Ouidius dum
in fine libri methamorphoseos sic ait. Jamqz opus exegi
qd nec iouis ira: nec ignis: Nec poterit ferrum nec
edax abolere vetustas. Dum volet illa dies que
nil nisi corporis huius: Jus habet certi mihi spacium
finiat evi. Parte tamen meliore mei sup astra perhen
nis: Alta ferar: nomenqz erit indelebile nostru.
Quaqz patet domitis Romana potencia terris:
Ore legar ppli: p que ola secta fama: Si qd ha
bet veri vatu pesagia vivam. Dicit h in fine q ta
tu ac tale opus explicuerat qd nec ignis: nec pluvi
nec antiquitas poterit unq delere: r lo mors sua
pte veniat: qui pulcuro ... ipsa no hz ipsi
nisi i corp ... meliori ... sup astra perhen
nis ... oia mora extenuare posset ad min
fama mea volabit quadiu Romana potencia vi
... in ... fata vive dixerit. rc. Scds
mod false fame dr vanus: vt cu qs studet relin
qre post vita alta menia: r multitudine divitia

rum de qp numero erat ille dives. Luc. 12. Anima
mea ingens: hes multa bona reposita in annos
plurimos. gaude. epulare. rc. cui postea dictu est
Stulte hac nocte morieris. Audi Greg. 21. mor
ral. Oes inqt q cogitatioe eterna huic seculo co
formant: p oe qd agit huic mudo relinqre sui no
mis memoria volut. alii bellorum titulis. vt I. Ce
sar r Popeius: alii edificiorum menibus: vt Arpha
sat. i. q gliabat in sua potentissima civitate Ju
dith. alii diserta doctrinarum secularium libris ibi
ter elaborat: sibiqz memorie nome edificant. rc.

Tertius mod dr fatuus: vt cu qs ei bono vir
tutu noie postergato soli mudo place studet r
fama populare querit: r hoc pessima coditio est.
Job. 21. Gaudent ad sonitu organi: ducut i bonis
dies suos: r in pucto ad iferna descedut. Et q
ola fama mudi r popa postergada sit: pp hoc
ostendit Boeci. 2. de cosol. psa. 7. vbi sic ait. Que
q sit exilis r totius vacua pōderis: sic cōsidera
oes terre ambitu sicuti astrologicis demostrationi
bus accepistiad celi spaciu pucti ostat obtinere
rōnez. i. si ad celestis globi magnitudine oferat
tur: nihil spacii prorsus hre videat. hui igit tā
exigue in mudo regiōis: quarta fere portio est sic
Ptholemeo pbāte didicisti q nobis cognitis
aiantib icolat. huic quarte pti si quātus maria pa
ludesqz premūt: quātaqz siti vasta regio distētur
deserta distēdit: cogitatioe subtraxeris: vix an
gustissima inhabitandi hoibus area relinquet.
In h igit minimo pūcto pūcti qdā circūsepti ac
oclusi: de pervulgāda fama: de pferēdo nomine
cogitatis: vt qd habeat amplū magnificu glia
tā angustis exiguisqz limitib arctata. Adde q
hoc ipsius breuis habitaculi scepti plures icolūt
nationes. lingua morib toti vite rōne distan
tes. ad q tu difficultate itinerū: tu loquēdi di
versitate: tu cōmercii insolertia: non mō fama
hoīuz singulorum: sz nec vrbiū qdē pvenire qūt.
Etate deniqz Marci Tullii: sic ipe qdāz loco
significat: nōdu cavcasum mōtes Romane rei
publice fama trāscēderet: r erat tūc adulta p
thios etiā ceterisqz locorum gētib formidolosa. Vi
des igit q sit āgusta: q cōpressa glia quā dila
tare ac ppagare laboratis: an vbi fama Romi
nois trāsire negt: Romani hois glia pgredie
tur. rc. Long smo e. tri i oib illis vbis pt. h
li Boeci ostēdit famā mūdanā spnēdam esse.
Pilo et terrā spacii putate: qui sic punctu
e ad celi circūferētiā: vt pbat Ptholem i suo
almagesti dictōe pma. c. 6. r Alpharabi de dif
feretiis astrorum. dria. tertia. r h superficie terre mi
ta ps hitabile e. nec et illa tota h tabit e tri ppt
ptes pplio cgnoctionali et vna pte vbi est ni
mi calor: tri ppt ptes pp̄inqs polo artico et p
te boriali. q dic ipe: vanu e velle famā querere in
tā breui r āgusto spacio. Scdo h pbat ppt
ipossibilitate divulgatiōis: tū ppt diuersitate
linguarum rc. Tertio ppt discordantia: q q
vna gēs approbat alia reprobat. Quarto p
pt mortē quādē ola sternet. Quinto ppter

animi inpietatē: qui tales duas sibi mortes fa
ciut. vnā corporis: r aliā nominis. qa necessario
ab bonis memoria nome ei ... tēporis dis
soluet. Jnde Hieronim barbat sup illo vbo
Mathei. Quid pdest homini. rc. sic ait. Si ha
beres sapias Salamonis: pulchritudine Absa
lonis: fortitudine Sāsonis: lōgeuitate Enoch:
diuitias Cressi: petātē Octauiani. qd pfuit hec?
Cum tādez caro det vmib: r aia demonib cu
diuite epulone cruciāda sine fine? Quare q ei
paulo dicam. Nō nos gliari os in cruce dni
nri. Jhu xpi: p que mihi mūdus crucifixus est: r
ego mūdo. quare. rc. Quantu ad tertiā veritatē
dico q vix enumerari possent mala q ex fama
turpi r i honesta generat. pmo. n. r aii ola ma
la fama a ao aliorum occidit. xi. q 3. c. nō sūt audi
ēdi vbi circa mediu ca. sic dr. Existiātes hōi
nū nō solū ipudēter: verū etiam r crudelit cō
tēnētes: cum occidāt aias aliorum. rc. hec ibi. Fa
cit ad hoc caplz nolo vt aliqs 12. q. 1. qd adduci
tur in pma veritate huius cōclusionis. Sed hic vi
dēdū occurrit q sint ille psone que ifames effi
ciunt. Dico q q plures: vt nōt. 6. q. 1. c. infames. r
3. q. 7. 5. porro: in glo. vbi plura de hac mā po
nūtur. vide ibi: qui lōga eēt materia: si eā trac
tare vellem. Hoc solū nō vt ponit gl. q infa
mia alia iuris. alia facti. Facti e qñ qs aggraua
tur apud bonos r graues. s. viros. de qua agit
ff. de obsequiis. libe. l. i. r. ā. licet. r. 6. q. 1. sūt plu
rimi. vt puta qñ lesa est fama alicui ppter fac
tum qd cōmisit apud bonos r graues viros.
Jnfamia iuris. r h e qñ ppter aliq crimina aliq
repellit ab aliqbus iuribus: vt q nō sit testis:
pcurator: rc. vide in dicta glo. rc. Et hec volo
sufficiāt p psenti conclusione.

De iudicio psūptuoso subiūgit conclusio tertia.

Sipe tertiā conclusiones. videlicz.
Quisqz alios spnit: r habitu se fin
git qd nō est: supstitiosus: pfidus: r
psūptuosissimus est. vbi tres inquira
mus veritates. videlicz. Prima veritas e ista
vtrū simulare se bonū sit peccatum. Secūda
veritas. an simulare r ostēdere facere aliquid vl
tra proprias vires sit petm. Tertia veritas est,
qs magis delinqt an simulās: an manifeste pec
cans. Quantum ad pmā veritatē dico q tri
plex est simulatio quedā circa actum tantum:
qdā circa habitū tantū: r quedaz circa vtrūqz
Circa actuz tantū. r hoc tripliciter. aut quis
simulat actus q sit: vt mortez cuitet: vel aliud
criculū. aut vt istruat r edificet. aut vt deci
piat. Si p mō adhuc distingue. aut tal simulatōis
actus e contrarius fidei: aut nō. Si nō: tūc non
sp e petm mortale. r hoc mō David simulauit
regi Achis se stultū eē. 1. Reg. 21. Et de h poeta
ait. Stulticiā simulare loco prudētia summa e. Aut
est cōtrarius fidei: vtputa cuz qs inter infideles vt
mortē vel aliud pīclū euadēr se ifidelē simula
uit r hoc sēp e petm mortale. 11. q. 1. sanctius. igt
Aug. e fame mori q idolatricis vesci. r. xi. q. 3. c

nō solū. Nō solū abnegat xpm q dicit eū nō esse
xpm: sz ille et q cū sit negat se eē xpianū. Dūs. n.
nō ait petro. s. Luc. 22. discipulū meū te eē nega
bis. Negauit xpm cū se negauit ei eē discipu
lū. Quid h alib isto mō negauit q se xpianū ee
Timēdo mortē carnis tue dabis mortē aie tue
Vita. n. vita e ɔfiteri xpm tanta mors e negare
ipsum rc. Aug. Et glo. mouet istā difficultatem
dicens. Nō vt q negans ore tm: r nō corde re
sit r peccet. qui vitia ex corde pcedunt. 15. q. 6. c
. i. r deus cor interrogat. 14. q. 5. c. h quid i fine.
Et rñdet glo. q his nō obstantibus tal mortali
peccat. q nulla ɔditione ds ad hoc iduci. 22. q. 5.
pmū. Nā tri nō vult negare xpm: vult tri istud p
pter qd negat ipsū. s. vitā. 15. q. 1. c. merito r. c. no
lite cadē cā. 11. q. 3. dr sic. Nolite timē eos qui oc
cidunt corpus. s. Math. x. Ne forte ppter timo
rem mortis libere dicatis q audistis: nec fidu
cialiter pdicetis oibus qd i aure. s. i secreto soli
audistis. Sicut ergo istis vbis ostedit: nō solus
ille pditor e veritatis qui transgrediēs verita
tem palā pro veritate mendaciū loquitur. sz et q li
bere nō pnunciat veritatē quā libe pnunciare oz
aut non libere veritatē defendit quā libe defen
dere ɔuenit: pditor est veritatis rc. Sz de h af
dicitus. Cōclude q q actus simulationis si sit fidei
ɔrius sēper e mortale pctm. Jdē cz beus Tho.
sa sc. q. 24. Et sic pz pmū mēbrū simulatōis i actu
Aut actus erit simulatori: vt illo pximū instruat
mus r aliqd misticū ondamus. r h simulatio facta e
vt xps qui se finxit lōgi ire. Luc. 24. Aut simu
vt decipiat: r hoc e pessimū. Jnde Salomō ait
Unusqisqz a pximo suo se custodiat. qm ois hō
supplantator e. r ois frat fraudolēt icedit. pe.
loquitur pacē cū pximo suo. mala āt i cordib co
rū rc. Ut Jude pñt q dixit christus. Aue rabi.
Scdo mō simulatio pōt eē circa habitū tm. Et in
hac simulatione involuunt mulieres a plāta pe
dis vsqz ad verticē. de q uib Amb. r pōst Augu.
4. de doctrina christiana. Que iudicē ingt vi
ote iquirius deformitatē tue q teipsā: si plebra
co: qd abscōderis: si turpis es: cur te formosā
mētiris? Quid dicā de mrib q filias docent in
simulatiōib audaces: vt eas nuptui tradāt: r
aliquē iuvenem dcipiāt i pciosa mercācia: r q
deterius r negus ēcū de vxore aliquē iuvenē
decipit: ne duz ɔscia spūgūt. imo putāt magnū
obsequiū se pstare deo. Sz de h alias. Tertio
mō simulatio pōt eē i actu r i habitu. r hi st de quibz
i euāgelio Math. 5. dr. Exterminat. n. facies suas
rc. Et Math. 7. Attēdite a falsis propheti rc.
Vñ Ber. Hypocrite ingt humiles eē volūt sine
despectu: paupes sine defectu: hi vestiri sunt sol
licitudine: hi vesci sine labore. aliis adulātes.
aliis detrahētes: mordaces vt canes: dolosi vt
vulpes. supbi vt leones rc. Multa de eis dic.
Et h sufficiāt p pma veritate. Quantu ad scdam ve.
dico scdm beātu Tho. sa sc. q. 130. q semp de se
psumēs vltra debitā rōem q̄ ɔ ordinē nāle in
cepis sine dubio peccat. Vñ si quis op aggre

r

dit qđ sine pterf hoiē sine mbio plumpsus
tue c. Et vđ bene Tho. vt s q. primū & scipio
pōt capitē ad. Aut non excusat: q fm ꝺ oppo
nit. Quat magnanimitat. Et ib phs. 4. etico
nit. Quat magnanimitat. Et ib phs. 4. etico
rū qđ q plumpsuit, ppt erubescē: sortiuꝰ fuit
pte ꝙ pcm. Uñ vocabulū ex se tonat q pot
pte ꝙ pcm. Uñ vocabulū ex se tonat q pot
ri ergo nihil aliud sit nisi vitra dī vires suppe
rare aliqd intendē. Dicēdo postq̄po pōt aliqd intendē. Dicēdo postq̄po pōt aliqd intendē. Dicēdo postq̄po pōt

ñm iudicarem iudicius peiorē l ri.q.1. Si q3 aucta malicia cadit a malo mortali: abhominabi lia ē vt q3 apo deū fit q ei⁹ non fiūt: t rarius nō leuis offense fiūt vtrq3 abhominabil ē equa deo. Et glo. sup vbo. abhominabit. dicit q3 mortalia peccata. Et ibidem ei qđ dic. Aug⁹. q3 mortalia sunt ad. Cor. q3 extra eccl'm reb⁹ ē mdāt fmā q3dam ad. Cor. q3 extra eccl'm reb⁹ ē mdāt fmā q3dam tales peccā. Leui pena q3 ad ap⁹ ei⁹ bonū. qđ est mdāl. vel ordinarie. Tū gloss adult⁹ tenet fcī re. Et bene dicit fm̄ q3 mala b glo. inde .j.ti.c.3 t .j. pomi. 27.q.1. clamat alta voce. Ue q3 dicit bo t pomi. 27.q.1. clamat alta voce. Ue q3 dicit bo nū mala tantū bona penitēs tenebrat lucē nā mala tenebrat. Secūdoū pñs iudicari bu mani act⁹ bon⁹ vl malus ad qđ ē incertū t vu bol cōsil certū t clare iudicam⁹. Audi Paulū ad Ro.14. Qui no mdūcat mdūcēte non ēpectat. Mdūcādo ipa peccata ee vt iustū t qui mdūcat no mdūcare nō iudicē. Leuiq3 hypocrita vt lapidicelli. Ubi accipe vnā regu lam generalē q3 quicq3 actus bumi sit dubiū vel incertū semp i melioē ptes interpone. cē: de re.iu.c. cū tanto. vbi dī sic. Et hoc misericordī rē. Hoc loco nihil aliud percipi estimo: nisi vt ea facta que dubia sūt quo animo fiant: in me liore partē interpretemur. Quod enim scrip tum est ex fructib⁹ eoz cognoscetis eos: de ma nifestis dictū est. quo nō possūt bono animo fieri. vt sup: de pñia: furta: rubricatores: t familia. ō quibus nobis pmittitur iudicari hec ibi Beda in omē. Melⁱ⁹ enūz est vt dicit glo. super vbo. I melioē. vt veleat rē q3 pereat. cē de verboz signi. c. abbate sancti Siluestri. cē. de fide instrumētoz. c. inter dilectos. t plures scdm istos allegat ibi glo. Ad declarationē istius regule. v3. q3 in dubiis melius est sem per pars interpretanda. volo notam⁹ oppositōes beati Tho. 22. fe. q. 6. t dic q3 melioze ptes rē interpetari in rebus dubijs potest dupliciter fieri. aut ex pñpositōe: aut ex determinatōne. Si ex pñpositōe: tūc semp debem⁹ interpre ri peiorē partē. t q3 deterius est. t adhibere re mediū p posse: vel ceteris hominez facere. quo nam remediuz quod est circa minus malū mul to magis erit contra maius. Ex emplis. Ut de aliquod opus q3 fieri potest in malā partē: t tñ dubium est an talis illo respectu id faciat. tūc ipa natura est magis pclina ad malū: de beo pñsupponere q3 si talis illud faci at illo respectu quo fieri potest i malum q3 malus sit illō facē. t hic remedia adhibē si pona cōsigibilia ē. Ideo Job dic. Uereber oia opa mea. t videl pona ignota pclina ad malū: tollā ante ea q3 possēt furari. vl vi possēt male agere. nō iudicādo. Ex determinate ipm ee malū: ex pñpositōe q3 ee posset: t ideo remediū adhibe de. Alio mō dubia sūt interpāda i melioē ptē ex determinatione: q3 q3 dubiū ē malū ee. nō determinate iudicandū ē malū simplr. q3 dubiū bonuz ē nō ē determinate iudicādi boni. Et sic intelligē da ē regula q3 dubia semp i melioē ptez sunt i terpāda. Dec regula est ponit .cē. de bonī. c. ad audientiam. vbi dī sic. Ad audientiā apla cuit si pcenit q3 ei qđā pr̄ byt⁹ voles corrigere quēdā de familia sua cingulo quo cīgi⁹ solebat ipm̄ verberare repassus: exigit q3 cultellum b va gina q3 cingulo adhērebat elapsum: t in bonis alicuius vulnerauit. Postmodū ipo cum ille vulnerat⁹ aliquādiu vixisset t qualitatē a vul nere egisset vt dī infirmitate penitus viam est vniuerse carnis ingressus. Quia ipo vtr⁹ occidi one vulneri⁹ necessitasset dubiū hēt: vtrū tur m⁹ electionem reddendā q3 cū in dubijs semp debem⁹ eligē tutiores vos venit iniūgē pñs bytero monastato: vt i sacris ordinib⁹ submi nistret. iniūcta tñ pñia ingruēti: poterit accedē vt sit i minoribus ordinib⁹ ostēt. Si ipo ex alia infirmitate ille obierit: potit sic erat solit⁹ diuina officia ministrare. Et glo. sup vbo. I dubijs. ei legat multas accidentias. vt ff. de spōs. c. luue nis. t ff. b boni. c. significasti. el penul. c. t ff. de cle. exp̄ō. c. illō. Et ponit istā aliā regulā. Te ne certū: pmitte incertū: de pe. di. 1. c. si qđ pos tea. in fine. 2. ff. de re. iur'. Li ambiguo. Et alia regulā subiūgit. v3. q3 i re dubia certa non pōt ferri sna. 31. q. 3. c. gne ē. et. 30. q. vl. 4. vl. 12. hec glo. Es vobiscū. Nā iudicū dī ee de bis que i plurib⁹ accidūt: ēs i plurib⁹ accidit q3 homies male agūt. Ecclesiastes. 1. c. Stulti⁹ est infinitus ē numer⁹. i. pcez. Et Ecc. 6. Pōni sunt lenſus bonis t ceteris cogitatio ad malus ab adolescē tia sua. Ergo qui aliqđ signū mali apparet i pri mo dicet sit dubiū dz poni⁹ i malū q3 in bonum iudicari t interpāri. Dic rndet brūs Tho. 22. fe. q. 6. ar. 4. q3 quis primi dubij facti in bo nū interpādo frequētius bō fallat: t accidat in plurib⁹ illō dubiū i malū tñ nō debem⁹ illud dubiū determinate iudicare malū: qm̄ melⁱ⁹ est q3 bō frequēt⁹ fallat in bonā opiones habendo de bono bonū q3 dubia i peiorē pñsentē pertur: q3 nulla iuria fit cuipiā malū dubij iterpā tando bonū. Ēs bñ dubiū malū certus iudicādo malus. Et subdit q3 falsus iudicius bonis bñ iu dicāt: ō malo nō pt̄inet ad malus ipi⁹ intellect⁹ sic nec ad pfectionē eius pt̄inet cognoscere hū tatē singularius pungentius: ēs magis. B pt̄inet ad affectus bonis bonus fm̄ charitatem. i. Cor. 13. Charitas nō cogitat malum. t. de proximo. Quare ps quō actus humani iudicātur t̄mō.

Accipe tñ modū. t. qñ act⁹ bumi pñt iudica ri boni vel mali. Et b ē qñ nō solū ex dubijs et incertis: verū ēt ex occultis pñtis nr̄os iudicius qđ gen⁹ iudicij ē tollē deo qđ sibi ē. ipse. n. ō occultis iudicare bz. di. 32. c. erubescāt. in fine. vbi dicit sic. De manifestis qđē logmur: scrcetis aūt cognitor t iudex ē deus. B ibi. Et ad Deb. 4. c. i fi. Oia nuda t apta sūt oculis ei⁹. Et b tñ⁹ mo d⁹ ell. Et b volo sufficiant pro pñti cōclone.

De presumptione pessima in iudicādo aliez facta conclusio secunda.

Accipe sam cōclonē. v3. Non solū ex hui buo signio primū qđ i rei veritate sit aliē iudicare: ēs ēt ex eiusdē pñsumē aliq3 sit ne malū ex B accidē posset velo remediū adhi beri. Ex hoc oēs ex charitate tenēntur primū corri gere t reddē de malis cautū t auisati. Et sm̄ hoc puto intelligendū rex. i. oppositā adducta i glo. suprādicta sup. c. abbat. vbi dic glo. q3 casus qđq3 solū cōfabulatōes mulierū cū officio inferiori i defectu pñs allegat. 27. q. 1. c. nec aliā potest. vbi dicit rex. Nec aliā potest se posse hac excusatione ēfendi: q3 ispiciat pbari possit: q3 ego sicut ma nus obstetricū t oculus spe fallat. vbi corrupta repta fuerit ea pte q3 mulier ee pōt: potest tñ ex alia corporis pte peccasse q3 corrupti pōt. t tñ ispici pōt. certe ipse scubitus. ipse copie: cursus ribaldarius: t osculatio: t cōtactus quoz turpis t fida vocatio ēstū. Laudatū vedecorū t crimi nis obstent rē. De pbatōe tñ ista quā facilē mu lieres expiēres an aliā sit. ego. glo. ibi plena dic vbi exponit singulas grecismus illi⁹ rex. vide ibi si placet. Et b sufficiāt p pñti. Otā ad fam. ti. dico q3 gui pecē a nō subito sed priori iudicare debēus. Facit ad tē. deus otipotens. 2. q. 1. Deus inqt otipotēs vt nos a. pcipitādē sen tentie. platōe opteret: ut ea nuda t apta sint oculis ei⁹. Mala tñ Sodome nolunt audiēs iu dicare pulcri manifeste cognōscēt q3 dicebāt. Uis ipe ait. Descendā t videbo vtr⁹ clamorē q3 ve nit ad me ope ipleuerit. an nō ē ita vt sciā. De⁹ omipo cui nihil ē abscōditū: ēs ei a. manifesta sunt ātequā fiāt. Nō ideo b mala multa ob glām tatē capti nō inferūm⁹ p se ingrē dienat⁹. nō q3 ea ignoret. ēs vt nos exēplū daret ne pcipites i discutiēdis t iudicādis negocijs essem⁹. Et ne mala pri⁹. pus q3 bona estimare credē q3 ee. Cui⁹ exēplo monemur: ne ad pferendā sniam vnq3 pcipites sim⁹: aut temē indiligēterq3 ldā cussa equo nō iudicem⁹: vocē Hieron. vocē. ī. Matth. 7. Nolite iudicare vt nō iudicemini. In q3 n. iudicio iudicaverit⁹. iudicabimini t relīq. Et parū infra. Si n. de⁹ oīa cognitor Sodo mox mala ap̄ clamor ēs ad eius pueneratoia sciēs ipse nec credē: nec iudicare voluit q3 ipse ea cū fidelib⁹ testib⁹ diligenter inuestigasse: q3 audierat ope pbaret. Noo q3 sum⁹ bonus t pcōsos q3 ignota sūt occulta iudicia dei b scanētes: nullū aī verā iustāq3 pbatōem tu dicare aut cōdēnare debem⁹. tē. hec ibi Eusebius papa. Et glo. ibi sup vbo. Deus quisq3. ponit istā regulas q3 quelibet pōsupponere debemus ee boni allegās. c. abbat. ti. q. 1. Et ee pñs. c. vadum. Es intellige istā pōsumptionē ut pōsuppositōem de reb⁹ q3 pōt trahi ad bonū vel ad malus vt dicit gl. sup dicto. c. absit. ere rē. Et hec sufficiāt pro presenti conclusione.

De promptitudine iudicandi aliorum facta conclusio tertia.

Accipe tñā cōclonē. v3. Quicūq3 fuerit nebula pōsumptōis excecatus sp̄ i iudicā do aliez facta ē. pumus. Ubi tres q rum⁹ status. v3. Pria. ti. ē ista. An alienum facta iudicātes semp mortaliē peccēt. Scda

pē. Ān istā suspitionē mali de factis aliorum vitare possim⁹. Tertia veritas ē ista. Quot mala facit q aliorū facta iudicare sine ꝓpri. mala facit q aliorū facta iudicare sine ꝓpri. Mala facit q alioꝝ facta iudicare illo accipitur ex

Quātū ad pmā vi. dico q illo accipitur ex vno ꝟbo positō i.c. de ōnipa. I.q.I. vbi dicit. In quo n. iudicio iudicaueritis: iudicabimini. In quo n. iudicio iudicaueritis: iudicabimini. Ex q accipe aliam regulā q si illo qd ē in ꝓpio venialē mortale ꝟ iudicas mortalit peccas. ⁊ si neutrale ē: ⁊ neutralit peccas ad Ro.8. In q̄ aliū iudicas teipsū odēnas. Ūn in vitis patrū legit de duob⁹ germanis in deserto deo fuiē. ribus q ad tantā metis puritatē deuenerāt: vt ad sui libitū alter alteri grās videns p splēdo rē quēdā ex refulgentē sup eos. Dumq3 die q dā p desertū patres visitaret: accidit vt minor ex eis videt vnū ex illis p̄ribus feria sexta co medentē hora extra: ⁊ mox i mente illū tanq̄ teiunii trāsgressorē iudicauit: qd tūc debat vt feruētū. Reuersusq3 ad cellā ꝓpiciitera frat maior solitū sup cella fratris splēdorē non vi debat. Et eo accersito si aliqd in ꝯscia remor dēs hēt: postulauit. qm solitū lumē videre nō potat. Ille admirās: ꝯsciam discutiēs: nullum aliō se hēre asseruit q̄ id qd de scō illo viro su spicatus erat. Cui ille: Male ingt fecisti frat: for te cām legitimā hēbat: vt hoā none expectaf nō posset. Ille suā culpā ꝯfessus: ⁊ solitus splē dor redijt. Aliud exemplū de duob⁹ socijs bti philippi ordīs nūq semel duꝫ qndā scās mu lierē visitassent: ⁊ recedētib⁹ illis: illa coꝝ iu uentutē ꝯsiderās: q seruare castitatē non pos sent indicauit. Que cū in orōne solita dulcedi nē nō hēret: dolēs plurimū glo. iosas ꝟginē iuo cabat. Que nocte sequēti i visiōe illi tota tur bata apparēbat. Nōne sufficiens fuit fratres meos i puritate seruare: vn̄ scias hoc de cā te solita dulcedine eē puatā. Que euigilans ige mut: ⁊ ꝯfessa delictū p̄stinū status eē restitu ta. ꝗre ⁊c. Quātū ad sas ꝟi. dico q suspitiōes vitare nō possum⁹: q: hoīes sum⁹ iudicia tam̄ diffinitiua. ꝗs fnias ꝯtinē debemus. Intellige tñ q duplex ē suspitio. s. velox ⁊ ꝺliberata. Ue lox suspitio ē pm⁹ motus: ⁊ pmos mot⁹ vitaf nō possum⁹: ⁊ venialia sūt: s3 post deliberatōis ꝯsensū mortalia fiūt. Difficile. n. ē posse deter minare iudicare facta alioꝝ sine pcō mortali ⁊ h ꝓpt diuersitatē operū hūanoꝝ. Ūn nō q opeꝝ hūanoꝝ qdā sūt que apparēt mala i pn cipio: tñ aliq̄ in medio: ⁊ aliq̄ in fine: ⁊ iō diffi cile ē de talib⁹ iudicare. Exēplum de hiis q̄ ap parēt mala in pncipio ⁊ tñ in fine sūt bona. pē corrigēs ⁊ ꟊberans filiū: ⁊ de domo expellēs: ⁊ filius: vf in pncipio crudelis: tñ q: bono respe ctu ⁊ cā legitima id facit: op⁹ illō erat bonus. Sīr cū. s. soli corrigia castigaret ⁊ modeste: act⁹ iste vf bon⁹. tñ si a casu gladi⁹ ex vagina ad corrigiā pendēte exiuerit: ⁊ illū occiderit: talis act⁹ malus ē. Sīr qñ coegit domi: ⁊ filij debita apposuit vt cauerēt traicientes: iste act⁹ ē bon⁹: honest⁹: ⁊ accuas qdāꝫ tñ instante inde

trāsēs occidit. iste act⁹ reddit malus. Sīr q in q̄dragesima nō ieiunat. iste act⁹ vf malus i pncipio: s3 tñ qa licita cā id facit: act⁹ reddit bo n⁹. Et eō. qn faciet vnā elemosynā: iste act⁹ vi bon⁹: s3 qa illā fac vt bon⁹ iudicet aut aliquā paupculā mulierē decipiat: ille act⁹ redditur ma lus. Exēplū de hiis q̄ sūt mala i medio. Tu ali qd boni facis ⁊ bona itentiōe: iste act⁹ ē bon⁹. tñ in ꝓcessu tēpoꝛis eris male ꝯtētus illud bo nū fecisse: ille actus nō efficit malus: ⁊ postea eris ꝯtētus: ille actus efficiet bon⁹. Exēplum de hiis q̄ mala sūt i fine: vt p3 de illis q toto tē pore vite sue deo fuerūt: ⁊ in fine male finiūt. vt li q se laqō suspēdunt i senectute ⁊ tñ i iuue tute boni fuerunt. Auertat a me ⁊ oibus meis empe deus: ⁊ ab oibus ꝓ̄sidēuotis. Quā obrē hiis ⁊ sīlibus piculosus ē de alienis factis iudi care. ꝗre ⁊c. Quātū ad tertiā ꝟitatē dico q licꝫ aliorū facta iudicātes plurima mala faciāt. tñ tū ad pns ponam⁹. Primo q: q̄libet ex iniu mi ꝓximi sci sp augent: ⁊ de festuca trabē faciūt: ⁊ de pulice equū. Contra quos ait dns Math.7. Quid vides festucā i oclō fratr tui: trabē āt tuā nō ꝯsideras. hypocrita eiice pmū trabē de oculo tuo: ⁊ tūc videbis eiicere festu cā de oculo fratris tui. Uersus. Tolle festucā si vis de fratr⁹ ocello. Que tua ꝯturbat numā tolle trabē. Audi Aug. in smone dni in mōte. Cogitem⁹ cū aliquē rep̄hēdē vos necitas coe gerit vtꝝ tale sit vitiū qd nunq̄ hūim⁹: ⁊ tunc cogitēus nos hoies eē: ⁊ hēre potuisse: vel tale qd hēbuim⁹: ⁊ tñ nō hēm⁹: ⁊ tūc tangat memo riā cōis fragilitas: vt illā correctōēꝫ nō odiū ꝯ̄mia pcedat. si aūt nos in eiꝯs inuenerimus in tali ꝟ vitio obiurgem⁹: s3 ꝯtremiscāus ⁊ ad eōdē pariter mur intem⁹. hec ille. Secūdū ma lū qd facit ē q ceter⁹ spētis se sanctiores cete ris putant. Cōtra quos Ber. ait. Noli eē aliene vite curiosus inqsitor: nec temerarius iudex. Duo. n. s. ⁊ piculosi modi. s. i maiorib⁹ ⁊ minori bus. In maiorib⁹: ⁊ h duplicit. Quia aut maio res iudicas eē meliores te: ⁊ tūc iuid⁹ eō. Aut pe iores te: ⁊ tūc i supbiā cadi. In minoribus sīlit duobus modis. Aut. n. minores iudicas melio res te: ⁊ sic teipsm ꝯfundis: ⁊ eis i iudeis. Supe riores: ⁊ tūc i coꝝ cōtēptū ruis i murmurationes.

Tertiū malū qd facit alioꝝ facta iudicātes ē q puluerē alioꝝ defectū ligua mouēt: ⁊ illā i suis oculis sufflāt. xi. q.3. c. iter ꟊba. circa me diū capl. Quid ingt aliud detrahēres faciunt nisi q i puluerē sufflāt: ⁊ in oculos suos terras excitant. vt inde puluerē detractōis pfflāt. inde magi nihil ꟊitati videāt ⁊c. Hec volo sufficiāt p pmi mā. Nolite q hoies iudicaf s3 facit. i. s3 extrinseca tñ: s3 rectū iudiciū iudicate: vt ⁊ re cte a dno iudicemini. h in pnti p grām: ⁊ i futu ro p glām. Amen. Finis h⁹ smonis Rome ino dni. I.4.5.3. die.15. febr. ⁊ fuit dies carispuii. ⁊ fa ēt fuit q̄dragesima: q ꟊdicaui i ꝯuētu nro ad dei ⁊ gloriose ꟊginis honorē: ⁊ eius secūm

rome ꝟ scō marcello. pcurator tūc ordinis mei seruoꝝ beate marie amen.

Feria quarta dnice q̄dragesime de flagellis dei sermo in ordine. xxix.

Magister quis pec

cauit: hic aut parētes eius vt cecus nasceret. Jo.9. Singularis enī hec discipuloꝝ petitio ē. Quis enī iuste nō miraret hui⁹ ceci nati occasionem? Ait. n. dns Ezech.18. Filii⁹ nō portabit iniqtatē patris: nec pf iniq tatē filij. Et alia ex parte ait dns Exodi.20.c. Ego sū dns deus tuus fortis ⁊ zelotes: visitās iniqtatem patꝝ in filios vsq̄ in tertiā ⁊ quartā generatōnem coꝝ qui me oderūt. ⁊ faciēs mi sericordiā in milia hiis qui diligūt me: ⁊ custo diūt pcepta mea. ⁊c. Et Job.17.c. Nō peccaui ingt. ⁊ i amaritudinib⁹ morat occulus meus. ⁊ tñ nō sine causa facit deus. ⁊ quicqd facit recte facit. Inde discipuli causā cecitatis a magistro inquirūt: dicētes ⁊c. Ubi tres faciam⁹ cōside ratōēs vꝫ. Qualiter flagellatur humanū genus a deo spiritualiter. Qualiter flagel latur humanū genus a deo corporalit. Qua liter flagellat hūanū genus a dō temporaliter.

Qualiter humanum genus flagellatur a dō spūaliter cōsideratio prima.

Primo videam⁹ qualiter humanū ge nus flagellatur a deo spūalit. Ubi tres conclusiones faciam⁹. vꝫ. Prima cō clusio ē ista. In oī flagelloꝝ diuerso gne flagel la spūalia dntur excedere. Scda ꝯclō ē ista. Quidā sic sūt spūaliter flagellati: vt nūq̄ emen dentur: nec videant castigari. Tertia ꝯclō ē ista. Iusto dei iudicio sic qdā dntur spūalit fla gellati vt vnū petū coꝝ sit alius pcī pena.

Que sunt flagella spūalia conclusio pria.

Recipe pmā cōclusionē. ⁊c. vt ō. Ad c⁹ ō claratōem tres inquirāus ꟊitates. vꝫ.

Pria ꟊi. est ista. Quod istoꝝ duoꝝ p respectū ad aīas hꝫ magis rōnē mali ⁊ flagel lian culpa i quā hō peccādo icurrit: an pēa quā p pctō sustinet. Scda ꟊi. ē. An oē malū ⁊ fla gellū spūale qd accidē pōt aīe sufficiēt diuidat p culpā ⁊ penā: ita q dicat: oē malū aīe aut ē cl pa aut pena. Tertia ꟊi. ē. An oia mala culpe sint eq̄lia ⁊ paria: ita q vna culpa sit alī eq̄lis.

Quātū ad pmā ꟊi. dico fm btm Tho. i q̄ōnib3 de malo q culpa magis hꝫ rōnem mali q̄ pena Et h q̄druplicit rōne. Prio rōne ꝯtamiatōnis. Secundo ratione alienationis. Tertio ratio ne cuitatōnis. Et quarto ratione ostensionis.

Prio culpa magis hꝫ rōnē mali q̄ pena rōe cōtaminatōnis. Ūn arguit sic pdictus doctor. Omne qd facit subiectū tale q̄ illud qd subie ctū facē n pōt tale. Uel sic ⁊ meli⁹. Quāq3 aliqd inest alicui: ⁊ denomiat illud tale. magi ē tale q̄ illud q̄ nō determinat illud tale. Manifestuꝫ est aūt q ex malo culpe qs dr malus: nō aūtē ex malo pene inq̄tū pena ē q ⁊c. Malū nō ē. Ut

not ē Dionisij.4. de diuinis nominibus: dicēs i Puniri nō ē malū: s3 fieri pena dignū. Scda ratō dicit alienatōis. Ūn arguit sic. Quāto aliqd ē magis alienū a deo: tanto magis hꝫ rōnē mali sed magis alienū a deo ē culpa q̄ pena. q magis hꝫ rōnēꝫ mali culpa q̄ pena. Maior p3: q: q̄to magis qd alienū ē a deo: tāto magis a sūmo bo no cū deus sit ipsa cēntia bonitatis. ⁊ p ꝯñs ma gis hēbit rōnē mali: cū bonū ⁊ malū sint oppōi ta. Minor āt pbat. qm de⁹ ē auctor pene: ⁊ nō culpe. q culpa ē qd deo magis alienum q̄ pena. Qd āt de⁹ nō sit cā cl̄pe: ordinꝰ. s. feria q̄ta ci nerū i tria ꝯsideratōe ⁊ ꝯclone pma. vide ibi.

Tertia rō dicit cuitatōis: vt arguat sic. Quā cunq3 aliquid cuitat ꝓpt aliqd: illud ē magi mali q̄ illō ꝓpt qd cuitat. ꟊbi grā. Si cuitare tur aliqd sciēdū ꝓpt h. q: plura īde mala sequā tur. manifestū ē q illud ē maximū: s3 culpā cui tam⁹ ꝓpt penā. imo pcipit dē cā cuitādā. Job. 19. Fugite a facie iniqtatis. qm vltor iniqtatis ē gladius. Et i. ad Thi.4.c. Uides ē dns de oi bus hiis. q ⁊c. Et ꝯfirmat. qm iō pcēꝫ pmū qui simū dicius p correspōdētiā ⁊ ꝯsiderationē ad xpi passionē. Treñ.1. Attēdite ⁊ videte si ē do lor sicut dolor meus. Quarta rō dicitur ostēsiōis. Nā malū cl̄pe ꝯsistit i opā. malū āt pen ꝯsistit i malū pati. qd āt patit malū n ꝓpter h ostēdit malū: s3 est q̄i via quedā ad malū: q aūt qs opet malum hō ostēdit malus. Math.7. A fructib⁹ coꝝ cognoscetis eos. ꝗre ⁊c. Unde re gula generalis est q ex eo homo culpabilis ē: qa agit actionē nō ordinatā ad debitum finē. Et hec regula satis ē clara si ex dcā phi.2. phi s coꝝ attendam⁹ Ait enī phūs q petm cōtigit in hiis q̄ sūt fm naturā: ⁊ in hiis que fiūt fm artē ⁊ hoc qn natura vel ars nō sequit finē ꝓpter quē opantur. Qn aūt natura vel ars finē nō ꝯse qt ē qn opans p naturā vel artem declinat a mēsura vel regula debite opationis. que quidē i nālibus ē ipsa nāe iclinatio ꝯsequēs aliquā for mā i artificialibꝫ ꟊo ex ipsa regula artis. Sic ⁊ i pposito i pctō duo cōsiderāda sūt. s. recessus a regula ꝟ mēsura ⁊ recessus a fine. ⁊ cōtigit vnū eē sine reliq: vi puta recessū a fine: ⁊ nō recessuꝫ a regula ꝟ mēsura. Exēplū i nālibus. posito q ponat i stomaco aliqd id. gestibile. vt ferrū vel lapis. p3 q erit re cessus a fine ⁊ nō a regula ⁊ mēsura digestōis. Exēplū i artificialib⁹. posi to q medic⁹ fm artē det ifirmo potionē: ⁊ ifir mus nō sanet. vt q: morbus icurabil ē. aut qa i firmus aliqd ꝯ sanitatē agit. p3 q h ē recessus a fine. s. a sanitate ⁊ nō a regula ⁊ mēsura q̄ me diāte medic⁹ itēdit finē. vn̄ q̄uis ifirm⁹ sanita tē nō ꝯseqt: q: medicus nō declinauit a regula ar tis nō erit petō medicus ipse. S3 posito q rece deret a regl'a ⁊ mēsura medicīe. ⁊ ifirm⁹ sanita tē consequeret: nihilominus medicus peccasset. Ex q̄ p3 q magis ē de rōne pcī regulā actōis p terire: q̄ ab actōis fine deficē: ⁊ sic sine i nālī i arte: sic ē i morib⁹ de rōe pcī ē deuiare a regu

la accidia. q̄re 7c. vide si placz bñ Tho. i q̄ōni
bus de malo. Et h̄ sufficiat p̄ prima veritate.
Octus ad sās vi. dico s̄m eundē ibidē q̄ licz
oīa bonū appetāt: vt ponit p̄mo ethicoꝝ. tn̄ nā rō
nalia sp̄ali q̄dā mō se h̄nt ad bonū ꝛ ad malū.
Et rō. Nā oīa alia creatura i p̄ticulare bonū
malū inclinat. Sola aūt creatura rōnalis bo
nū apphēdat p̄ intellectū sub rōne cōi ꝛ mo
uet p̄ appetitū in ip̄m bonū cōe. Et q̄ mali op
posit bono: ꝛ mali culpe ꝛ pene nō repit p̄pe
nisi i rōnali creatura: vt p̄z p̄ Aug. li. de fide ad
Petrū. Geminū inqt ē creature rōnalis malū;
vnū quo volūtas deficit a sūmo bono. s. culpa.
alterū q̄ in vita ponit. s. pena. iō malū creature
rōnalis sufficienter diuidit in malū culpe ꝛ ma
lū pene. Ex q̄ seq̄t q̄ de rōne culpe ē q̄ sit scđm
volūtatē. volūtas aūt in sola creatura rōnali
inuenit. q̄re 7c. Ex q̄ infert q̄ ipossibile ē q̄ idē
s̄m idē sit pena ꝛ culpa: q̄ ipossibile ē q̄ idem
s̄m idē sit s̄z volūtatē ꝛ ꝯ voluntatē: s̄z s̄z dic-
ti nihil p̄hibet idē eē culpā ꝛ penā: s̄z de hoc i
q̄stiōe sequēti dicēdū erit. Ad declaratōnē tn̄ hui⁹
ē notandū q̄ ista tria. s. malū: pctm̄: ꝛ culpa se
h̄nt ad inuicē sic mal⁹ cōe ꝛ min⁹ cōe. Nā ma
lū cōmuni⁹ ē. In quocūq̄ .n. sit siue i subiecto:
siue i actu p̄uatio forme: aut ordinis: aut mēsu
re debite malū rōnez h̄z: s̄z pctm̄ dr̄ aliqđ debi-
to ordine: aut forma siue mēsura carens: s̄z h̄
pōt dici q̄ tibia curua sit mala tibia: nō tn̄ pōt
dici q̄ sit pctm̄ nisi forte eo mō loquēdi q̄ pec-
catū dr̄ effect⁹ pcti: sic ip̄a claudicatio pctm̄
dr̄. Ex q̄ seq̄t q̄ q̄libet act⁹ iordinatus pōt dici
pctm̄ vel nāe. vl' artis: vl' moris: s̄z rōnez culpe
nō h̄z pctm̄ nisi ex eo q̄ ē voluntariū. Nulli .n.
iputat' ad culpā aliq̄s iordinat⁹ act⁹ nisi ex eo
q̄ ē in eius ptāte. nullus .n. bon⁹ nec malus. nō
volēs. 3. ethicoꝝ. Et eō ꝛ sic p̄z q̄ pctm̄ in plus
se h̄z q̄ culpa licz s̄m cōez modū loquēdi theo
logoꝝ vnū p̄ altero sumat. Et p̄ hāc distincti
onē saluāt diuersi modi dicēdi circa mās istā.
q̄re 7c. Octus ad sās vi. dico s̄m eundem q̄
opinio stoicoꝝ fuit oīa pcc̄a paria eē: vn̄ secu-
ta fuit quondā hereticoꝝ pestis q̄dā dicentiū
nullā inequalitatē esse: nec iter pcc̄a: nec inter
meritaeos: nec iter p̄mia: nec iter supplicia. stoi
coꝝ aūt hoc fundamentū fuit ꝛ rō: q̄ vniq̄
q̄s iō h̄z rōnes pctōꝝ ē p̄ter rectitudinē rōnis
esse aūt p̄ter rectitudinē rōnis dic̄ p̄uationem
quādā. p̄uatio aūt nō vr̄ suscipe magi' ꝛ min⁹
vn̄ si aliqđ sit malū p̄pt' p̄uationē alic⁹: nō vr̄
sibi aliq̄ dr̄ia eē q̄ntūcūq̄ p̄uet' dūmō p̄uetur.
Q̄cūq̄ q̄ fiat aliqđ p̄ter intentionē siue mē
surā siue p̄ter q̄ntū ad illo malū dr̄ia esse vr̄. Q̄ h̄
certe fundamentū h̄ indigat: vr̄ q̄ tota vis in
h̄ ꝯsistat: s̄z in h̄is q̄ s̄m p̄uationē dicūt: pos-
sit magi' vel min⁹ repiri. Et iō notandū s̄m eū-
dē q̄ p̄uatio duplex ē q̄ntū ad p̄positū spectat.
q̄dā .n. est p̄uatio pura: q̄dā nō pura. Pri
uatio pura ē q̄ nihil sui oppositi relinq̄t: sic te-
nebra q̄ nihil lucis relinq̄t: ꝛ sicut mors q̄ nihil
vite relinq̄t. Priuatio nō pura est q̄ aliqđ
sui ꝯtrarij relinq̄t: vt egritudo q̄ nō tollit totā
sanitatē que est illi opposita. queciq̄ .n. p̄uāt
aliq̄ bono p̄ma p̄uatiōe: nō refert quocūq̄ mō
p̄uet. vn̄ nō min⁹ mortu⁹ ē q̄ vno vulnē interfi
cit' q̄ p̄ pluribus. nec dom⁹ dr̄ min⁹ tenebrosa
candela velat' vno velamie q̄ si pluribus: dum
tn̄ p̄ vnū velamē totalit' tenebret. nō sic aūt in
his q̄ p̄uant' aliq̄ bono p̄ secūdā p̄uationē: q̄
cū in ip̄is totalit' illō bonū nō corrūpat: p̄z q̄
illa poterit dici magis vel min⁹ p̄uata vnā
vnū corp⁹ dr̄ magi' egr̄ nūc q̄ duo sicq̄ h̄ ali'
Modo ad p̄positū cū duo sint gn̄a pctōꝝ .s.
omissionis ꝛ trāsgressionis accipiāt pcc̄a omis
sionis. nō .n. ōmittere p̄ceptū facit pctm̄ mag'
vl' min⁹: s̄z diuersa dignitas p̄cipientis: vl' auc
toritas necessitas p̄ceptoꝝ facit omissiōez ma
iorē vel minorē. Et vo exemplū. ponamus q̄ tibi
p̄cipiat' vt vadas ad ecclesiam tu h̄o nō obedis.
In h̄ pctō omissionis nō attēdit' vtꝝ sit p̄pe
ecclesiā vl' lōge duz ad ecclesiaz nō vadas: nisi
forte p̄ accidēs inq̄ntū .s. omissio illa rōne ali-
cuius adiūcti grauior eēt: vt puta q̄ reciperet ma-
iorē vel minorē cōtēptū: s̄z grauitas hui⁹ omis-
sionis attēdit' penes p̄cipientis dignitatem 7c.
Similiter quia precepta omittantur: non ta
men sequitur q̄ peccata illa ommissionis sint
paria. q̄ precepta disparia sunt: vel habent
differētiā p̄cipientiū s̄m p̄tātē vel dignitatē vel
etiā p̄ceptoꝝ necessitatē. ꝛ sic patz in quo cō
stat grauitas peccati omissionis. Accipiāt nō
pcc̄a trāsgressionis .s. q̄n q̄d non fiendū fit. ꝛ sic
dico q̄ peccatū trāsgressionis cōsistit i deformi
tate alic⁹ act⁹. que q̄dē deformitas n̄ tollit to-
tū rōnis ordinē: s̄z aliqđ eius: vt si q̄s comedit
q̄ non debet: vel q̄n nō debet. pōt tamen in eo
hoc rectitudo remanere: q̄ comedit vbi de-
bet: vel sic: ꝛ p̄ oīa actu remanēte ita deforma
to nō pōt totaliter rōnis p̄portio tolli. vn̄ p̄hs i
li. 4. ethicoꝝ aūt q̄ si malū sit integrū ipotabi
le fit ꝛ seip̄sum destruit. quare igit' cōcludamus
q̄ sicut nō oīs corporis deformitas equalis ē: s̄z
alia maior: ꝛ alia minor s̄m q̄ p̄uatur plurib⁹ ad
decorē ptibus. ita nō oīs sp̄ūal' deformitas: vl'
iordinatio act⁹ ē equalis: s̄z q̄dā maior: q̄dā minor:
ꝛ p̄ ꝯñs oīa peccata paria nō sūt vt illi insinua
re videntur. Sed dicet' par' Ambros'. dic queso
quō intelligit' illud Jacobi ap̄li. Qui i vno of
fendit factus est oīuz reus. Hieronim⁹ ei⁹ sa
per ecclīastē hoc sibi exponēs. vz. q̄ in vno of
fendit vniuersa bona p̄dit. aūt sic. qui vni subiacet
merito oīb⁹ subiacet. q̄ n̄ vr̄ q̄ vnū peccatū sit
altero mai⁹. ꝛ ꝯfirmat rōnib⁹ arguo .n. sic. Si
cut mōs corporis vnā nō ē maior alia: sic nec mōs
aīe vna dz esse maior alia. i. firmitas aūt aīe est
pctm̄ mortale. q̄ 7c. Itē vnū infinitū nō ē mai⁹ a
lio. q̄libz pctm̄ ē infinitū. q̄ 7c. Itē si vnū pctm̄
alio grau⁹ eēt: sequeret' q̄ aliqđ pctm̄ eēt simpl'r
malū. sic si duo alba cōparēt' i albedie: seq̄t' q̄
alterū eēt aliqđ albissimū. s̄z nihil ē adeo simplicit'
malū q̄d careat oī bono. q̄ nullū pctm̄ erit ma
ius altero. ꝛ p̄ ꝯñs oīa peccata paria. Respondeo
dicendum ad hec par' Ambrosiū: ero ꝯtēta igt' aīa. q̄ a
cū libēter aīa mea. Et p̄mo dico q̄ auctoritas
illa Jacobi nō cōcludit q̄ sint paria: s̄z ōndit q̄
qui in vno offendit: ita pene eterne reatū incur
rit sicut si i oīb⁹ offēderet. nō tn̄ seq̄t' q̄ i oīb⁹
offenderet vel equaliter cū i q̄libz trāsgressione
p̄cepti sit alia ꝛ alia deordinatio voluntat'. De
hac materia etiā alias supra tetigi⁹. quare 7c.
Similit' ꝛ illud Hieronimi intelligēdū est. Ad
illud de morte dr̄ q̄ pctm̄ nō est essētialit' mors
aīe sed effectiue. pctm̄ eni essētialit' ꝛ p̄pe ē ac
tus deformis vel in ordinat⁹: vt dictū ē. ꝛ ideo
nō sequit' argumentū. Ad aliud dr̄ q̄ q̄libz pctm̄
ēētialiter ē finitū: s̄z hēat aliquā b̄titudinē ad
bonū infinitū. Ad aliud dr̄ q̄ i p̄uatiuis aliquid
nō dr̄ magis vel minus tale p̄ accessū ad tminū
sed magis p̄ recessū. vn̄ ad h̄ q̄ aliqđ dicat' ma-
gis vel minus malū: nō req̄rit' q̄ aliqđ sit simpli
citer malū: s̄z aliqđ sit simpl'r bonū a cuius rece
ssu magis vel minus mensuret' malicia illi⁹. q̄re
7c. Hec ē tāgit sanctus Tho. i q̄ōnib⁹ de pctō
q̄re 7c. Et h̄ sufficiāt p̄ p̄ma ꝯclusione.

De obstinatione quoꝝundā peccatorum conclusio secunda.

Ecipe sa3 ꝯclonē. vz. Q̄uidā sūt sic sim
pliciter flagellati vt nūq̄ emēdent' nec
vnq̄ videātur castigari. Ubi tres ing-
rāmus v̄itates. vz. Prīa v̄i. ē. quō volūtas ef
ficitur obstinata. Scđa v̄i. ē. quot sūt sp̄ēs ob
stinatōis. Tertia v̄i. ē q̄re peccare ex malicia
dr̄ peccare in sp̄ūs scm̄. Octū ad p̄mā v̄i. po
no tres regulas. Prima regula est ista. q̄ volū
tas ē de sui nā libera. Secūda ē. q̄ l3 sic liba po
terit tn̄ vinculari. Tertia est. q̄ volūtati solum
iputat' meritū vel demeritū. Accipe p̄mā regu
lam. vz. 7c. Audi dn̄m illā p̄bantē. Gen. 4. Sub
ter te erit appetitus tu⁹: ꝛ tu dn̄aberis illi⁹. vbi
nō s̄m magistꝝ. so. dist. 25. c. est āt libertas. q̄ tri
plex ē libertas. s. coactōis: pcti ꝛ misie. Libtas
coactōis ē q̄ quis cogi nō pōt: ꝛ hoc mō volū
tas sp̄ libera ē. s. tā ante p̄ctm̄ q̄ post peccatum
Audi Ber. i quodā s̄mōe. Quare iquit peccat'
q̄ nescio q̄d facias: absit. q̄ cogeris vt facias:
absit. s̄z q̄ placet vt sic facias. Libertas āt pcti
ē qua q̄s ē iminus a culpa. de q̄ .2. Cor. 3. Ubi sp̄i
ritus dn̄i. ibi libertas. Et rō h⁹ ē. q̄m sicut pctm̄
seruitutē iducit. Joh. 8. c. qui facit pctm̄ seru⁹ ē
pcti. ita diuia gr̄a libertatē. 32. q. 3. c. Cū renuciat'
vbi sic dicit'. Cū renūciat' iprobitati. Uirtus sta
tim assistit virtus. Egressus .n. malicie future ope
ratur igressū. eodēq̄ studio q̄ crimē excludit' i
nocētia copulat'. h̄ ibi. Libertas āt a misia est
tn̄ beatoꝝ. vbi ē status oīum bonoꝝ aggregatō
ne pfectus. ꝛ sic p̄z p̄ma regula. Scđa regla
ē q̄ l3 voluntas sit libera: pōt tn̄ vinculari. vbi
nō q̄ tria sūt q̄ ligant volūtatē. vz. peccatū mor
tale: habitus pcti mortalis: ꝛ ip̄a obstinatio.
Primū iquā vinculū dicit' pctm̄ mortale. nā si
cut in via errās hac ꝛ illac discurrit: sic errans
i via dei erroꝝ vt nesciat q̄ vadat. Inde Cri
so⁹ sub tipo nauis. Ambro. sub foueē exemplo
Greg. sub tipo carceris pctōē ponit. Audi Cri
so. sicut igt' nauis e⁹ gubernaclo fracto sub po
testate ventoꝝ remanet: sic ꝛ miser pctōr dei g̃
tia amissa tentationū flatib⁹ q̄ssand⁹ relinq̄tur
Audi Ambro. de libero arbitrio. Si datū inqt
fuit volūtati posse stare ac caderet. non tamen
resurgere si caderet. non enim quis ita foueam
faciliter exit: sicut i eam labitur. audi Greg. su
p̄ illud Job. 12. Si iclauserit hoiez nullus ē q̄ ape
riat. vbi sic ait. Oīs hō q̄ malē agit: quid sibi ali
ud q̄ ꝯscie carcerē facit. q̄re 7c. Scđm vinculū
volūtatis dicit' hitus mortal' pcti. habituati .n. i
malis opibus: ad oppositū nā quodāmō asue
fieri nō pōt. quos Ari. 4. ethicoꝝ icontinentes
vocat. qui tn̄ q̄nq̄ aliq̄d bonū desideriū habe
ant. ex malo tn̄ habitu se a vicijs ꝯtinere nō va
lent. ide viciū vt aīt Hug. li. de sacram̄tis dicit'
a vinco vincis: eo q̄ hoiem vincit ꝛ ligat: ne id
bonū agat q̄d velit. audi p̄phām. Iniquitates
mee supgresse sūt caput meū: ꝛ sic onus graue g̃
uate sūt sup me. inde Albert⁹. 4. ethicoꝝ. dicit
q̄ iuuenes ab his permaxie vitijs i quibus tal'
etas iplicari pōt. vt gula: luxuria ꝛ h⁹' i: cauere
debēt ꝛ abstinē. q̄ q̄d noua testa capit inetera
ta sapit. Inde Anselmus li. de simbolo inquit.
In iuuene tria nonē: quibus ad p̄bitatē vetur⁹
p̄ficit. h̄ āt sūt taciturnitas: corp̄is cōtinētia:
ꝛ verecūdia. Audi ꝛ Ciprianū de .12. abusionib⁹
Sicut fructus iquit nō iuenitur i arbore i q̄ p⁹
flos nō apparuit: sic i senectute bonorē legiti
mum ꝯsequi nemo pōt: qui i adolescētia disci
pline alic⁹ exercitatōe non laborauerit. ꝛ pt' alia
nōnda ibi dn̄. Et his decis adheret Cassiodor⁹
i quadā ep̄la. diuicie iquit senū nō sūt canicies
capitis: s̄z idustrie iuuentutis: nec pluriū ānoꝝ
circulus. s̄z laborū p̄ericioꝝ stipēdia metiēde.
Et Sap. 4. senect⁹ venerabil' ē nō diuturna nec
numero ānoꝝ cōputata. cani .n. sūt sensus hoīs
ꝛ etas senectutis vita imaculata. Et de secūdo
vinculo. Tertiū vinculū dicit' ip̄a obstīatō
ꝛ h̄ p̄pie i ip̄is dānatis ē q̄ū volūtas adeo in
pctis obstiata ē: vt solui n̄ possit. audi Augu. li.
de fide ad Petrū. Tēp⁹ iquit acquirēdi vitā
eternā tn̄ in hac vita hoībus dedit: vbi ꝛ voluit
p̄niam eē fructuosā. iō hic p̄nīa fructuosa ē. q̄a
pōt hic hō deposita neq̄tia bn̄ viuere. ꝛ mutata
volūtate sua opa mutare: ꝛ ea gerē q̄ deo placēt
q̄d qui i hac vita nō fecerit habit q̄dē p̄niam i
futuro seculo de malis suis: ꝛ idulgētiā i ꝯspe
ctu dn̄i nō iueniet. Quia tn̄ ibi erit sp̄us peni
tudinis: nulla tn̄ erit ibi correctio volūtatis. A
talibus .n. ita culpabil' iniqtas sua: vt nullaten⁹
possit diligi vel desiderari iustitia. volūtas .n. il
lorū tal' erit vt hēat in se sp̄ sue malignitatis sup
plicium: nūq̄ tn̄ possit recipe bonitatis affectum
Et sic illi q̄ cū xp̄o regnabūt nullas i se male vo
luntatis reliq̄as hebūt: ita illi q̄ erunt in suppli

sio ignis eterni cum diabolo et angelis eius deputati sicut nulla habent viterius reges: sic nullatenus aus bonum poterit hic voluntate. et sic coheredibus xpi debet pfectio gre ad eternam gloriam: ita consortibus diaboli donabit ipsa malignitas penarum qui exteriorib⁹ deputati tenebris: nullo viteri⁹ illustrabitur interiori lumine veritatis. Et ille Ista eadem verba ponit magister l.4.di.vlt.c. h dist gstio. Et doctor Tho. q.15.ar.4. arg. etc. Et sic patet regula. Accipe etiam regulam. vz. q solo voluntati imputatur meritum vel demeritum. vbi non sq actiones sint suppositorum. 2. de aia etiam q supra potentia nobilissima potest aia. et nobilissima aie potentia sit voluntas: et ad ipsam pertinet applicare alias et corpus virtus ad operandum ppter finem: vt dicit etiam Tho. pma sc. q.16. necesse est q illi imputentur operationes bone et male. vnde si recte applicuit operationes ad finem. tunc meretur. si aut male: tunc demeretur de hac etiam multa dixim⁹ feria.4. fe dnice. que etc.

Quantum ad sa dico sm Hugo. de. 12. abusionib⁹. q tres sunt obstinatorum species. Pria spes e eorum q correctione pereunt. Secunda eorum q ex cominatione deteriores fiunt. Tertia eorum q emendatione promittunt et non faciunt. Ex correctione manasses factus e melior. Nabal ex cominatione factus e deterior. Hec ille. Nos aut ad hoc declarationem h sm ex epistula obstinatio pharaonis aliqui videam⁹. Misso. n. moyse ad pharaonem p dnm: et primo signo virge in serpentem vie dato: et manus leprose. vt patet Exo. 4. et 7. capi. a nec dei populum liberum abire pmitteret: decem plagis dns pharaonem flagellauit. Prima plaga dr rubeis vnda. Exo. 7. dixit dns ad Moysen. Tolle virgam tuam et extende manum tuam sup aquas egypti et sup riuos eorum et fluuios et paludes et omnes lacus aquarum: et vertant in sanguinem: et sit cruor in omni terra egypti tam in ligneis vasis q in saxeis. Feceruntque Moyses et Aaron sicut preceperat eis dns: et eleuans virgam pcussit aquam fluminis coram pharaone et seruis eius: q verse sunt in sanguinem et pisces q erant in flumine mortui sunt. computruitque fluui⁹ et non potuerunt egypti bibere aquam fluminis: et fuit sanguis in tota terra egypti. hec fuit prima plaga. Secunda plaga dr ranarum copia. Exo. 8. dixit dns ad Moysen. Extende manum tuam sup fluuios et sup riuos et paludes: et educ ranas sup terram egypti: et ascenderunt rane operueruntque terram egypti. et infra. Vocauit aut pharao Moysen et Aaron: et dixit eis. Orate dnm vt auferat a me ranas et a populo meo: et dimittam populum vt sacrificet dno. Feceruntque Moyses iuxta verbum pharaonis: et orauit ad dnm: et deleuit ranas. videns aut pharao q data esset requies: indurauit cor suum: et non audiuit eos sicut preceperat dns. Et hec fuit sa plaga. Tertia plaga dr cyniphes tristes. Exo iterum. 8. c. dixit dns ad Moysen. Loquere ad Aaron. Extende virgam tuam et pcute puluerem terre: et sint cyniphes in vniuersa terra egypti. feceruntque ita. et extendit Aaron manum tenens virgam. pcussitque puluerem terre: et facti sunt cyniphes in hoib⁹ et iumentis. Ois puluis terre versus est in cyniphes p totam terram egypti. Feceruntque sic malefici incantationibus suis: vt educerent cyniphes et non potuerunt: et dixerunt malefici ad pharaonem. digitus dei est iste. Induratumque est cor pharaonis etc. Sunt aut cyniphes musce valde exiles etc. Et hec fuit tertia plaga.

Quarta dr musca nocentior primis. Exo. ibidem dixit dns ad Moysen. Consurge diluculo et sta coram pharaone: et dices. hec dicit dns. Dimitte populum vt sacrificet mihi: q si non dimiseris eum. Ecce ego immittam in te et in seruos tuos et in populum tuum: et in domos tuas omne genus muscarum: et implebuntur omes dom⁹ egyptiorum muscis diuersi generis. et infra: et venit musca grauissima in domos pharaonis et seruorum eius: et in omnem terram egypti: corruptaque est terra ab huiusmodi muscis etc.

Quinta plaga dr pecudum strages. Exo. 9. dixit dns ad Moysen. Ingredere ad pharaonem et loquere ad eum. hec dicit dns deus hebreorum. Dimitte populum meum vt sacrificet mihi. q si adhuc renuis et detines eos. ecce manus mea erit sup agros tuos: et sup equos. asinos: et camelos et oues et boues pestis grauis valde: et infra. Mortuaque sunt oia animantia egyptiorum. de animalibus vo filiorum israel nihil oino periit. et misit pharao ad videndum: nec erat quicq mortuum de his q possidebat israel. ingrauatumque est cor pharaonis: nec dimisit eos etc. Sexta plaga dr vesicarum tumor. Exo. ibidem dixit dns ad Moysen et Aaron. Tollite manus plenas cineris de camino: et spargat eum coram pharaone in celum: et fecerunt etc.: facta sunt vlcera vesicarum turgentium in hoib⁹ et iumentis. induratumque cor pharaonis: nec audiuit eos etc. Septima plaga dr grando magna. Exo. ibidem. dixit dns ad Moysen et Aaron. Mane consurge et sta coram pharaone: et dices ad eum. Adhuc retines populum meum et non vis eum dimittere. En pluam hac ipsa hora cras grandinem multam nimis: qualis non fuit in egypto a die q fundata est vsque ad presens tempus. et infra. Extenditque Moyses virgam in celum: et dns dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura sup terram: et pcussit grando in oi terra egypti cuncta q fuerunt in agris ab hoie vsque ad iumentum. Misitque pharao et vocauit Moysen et Aaron: dicens ad eos. peccaui etiam nunc dns iustus est et ego et populus me⁹ impii. Orate dnm vt desinant tonitrua: et grando et dimittam vos. Et ait Moyses. Cum egressus fuero de vrbe extendam palmas meas ad dnm: et cessabunt tonitrua et grando non erit: vt scias q dni est terra. q et seruis eius et induratum est cor pharaonis: nec dimisit populum dns etc. Octaua plaga dr bruc⁹ nocens. Exo. 10. dixit dns ad Moysen. Ingredere ad pharaonem. ego. n. induraui cor eius et seruorum eius vt faciam signa mea hec eo. et infra. Introierunt ergo Moyses et Aaron ad pharaonem: et dixerunt ad eum. hec dicit dns deus hebreorum. Vsquequo non vis subiici mihi: dimitte populum meum vt sacrificet mihi. Sin autem resistis et non vis eum dimittere. ecce ego inducam cras locustas in fines tuos que operiant supficiem terre: vt comedant qd residuum fuerit grandini qd sit factum est. Sed cepit rogare pharao vt oraret etc. Et sic factum est. vnde nec vna locusta remansit sup terram etc. et induratum est cor pharaonis: nec dimisit eos.

Nona plaga dr solis obscuritas. Exo. ibidem. dixit dns ad Moysen. Extende manum tuam in celum et sint tenebre sup terram egypti tam dense vt palpari queant. et ita factum est: et indurauit etc. Dixitque pharao ad eum. Recede a me et caue ne vltra videas faciem meam. Quocunque die apparueris mihi morieris. Respondit Moyses. ita fiat vt locutus es: nec videbo vltra faciem tuam etc. Decia plaga dr pestis magna. Exo. ibidem dixit dns ad Moysen. Adhuc vna plaga tangam pharaonem et egyptum: et p⁹ hec dimittet vos et exire compellet. Media nocte ingrediar egyptum: et morietur omne primogenitum in terra egyptiorum a primogenito pharaonis q sedet in solio suo vsque ad primogenitum ancille que est ad molam. et oia primogenita iumentorum. eritque clamor magnus in terra egypti qualis nec ante fuit: nec postea futurus est. et ita factum est. tunc pharao timore populi perterrit⁹ dei populum abire pmisit. Et pfecti sunt filii israel de ramasse in socoth sexcenta fere milia peditum virorum absque paruulis et mulieribus. et vulg⁹ pmiscuum sine numero ascendit cum eis. et immutatum est cor pharaonis et seruorum eius. et dixerunt qd voluim⁹ facere vt dimitteremus israel ne seruiret nobis. Et sic recedentibus filiis israel congregauit exercitum: et psecut⁹ est populum dei vsque ad mare rubrum. in quo tandem submersus est. et hec fuit decia plaga q etc.

Quantum ad tertium vlterius e pro nondum Tho. in q de de peccato. vt etiam ponit phs. 4. ethicorum: q quidam dixerunt nullum voluntarie malum fieri. Ex malicia peccare contra quos phs ait. Irrationabile quippe est dicere quempiam velle adulterium committere et non velle iniustum dici. Non voluntarium dr non solum id in q voluntas p et p se sic in fine fertur. sed etiam si feratur in id q e ad finem in infirm⁹ exempli gratia: non solum vult sanitatem et voluntarie in illam fertur: sed etiam in medicinam tanqz in id q e ad finem. vnde et voluntarie illam potat: quam alias minime sumeret. Sic et mercator merces voluntarie pcicit in mare vt vitam seruet: quas alias minime proiceret. Sic si quis voluntarie aliquod appetibile inordinate frueretur. et dicat se non velle deformitatem q illi coniuncta est incurrere: dico non est recte intelligibile quia necesse est dicere si voluntarie quis eligit delectationes carnis q etiam velit deformitatem illi coniunctam: quia primo delectationem intendit: et secundario deformitatem. et de hoc exempli etiam ponit Augu. in sermone dni in monte. de eo q ppter sciliz cuiusdam amorem voluntarium sustinet dni futurum. Sed h distinguit btus Tho. dicens q aut talis voluntarie eligens tale inordinatam delectationem: aut scit talem deformitatem illi coniunctam esse. aut non. Si non: tunc ex ignorantia dr peccare. si aut scit. tunc dr ex malicia peccare. Fertur aut voluntas in illam delectationem et deformitatem illi coniunctam quis ex aliqua passione. et tunc dicitur ex infirmitate peccare. quia ex habitu et consuetudine. et tunc ei talis habitus fit quasi ei sa natura: et sic ex pposito fertur in illud: et pprie peccare ex electione et industria: et ex certa scia et ppria malicia. et p consequens patet qd sit ex ppria malicia peccare. Ex q sequitur q in peccare ex ppria malicia non solum concurrit ipsa potentia voluntatis: sed etiam habitus q interius inclinat p modum cuiusdam nature: vt patet intelligenti. Hoc sic noto ad veritatem nostram veniamus: ad quam dico pter sm btum Tho. vt ipse sic dicens q de ma hac doctores multipliciter locuti sunt. doctores quidam sancti q ante Augustini fuerunt. vt Hilari⁹ Ambro. Hiero⁹. et Crisostomus dixerunt pctm in spm scm esse cum quis spm scm blasphemat: siue spirit⁹ sctus essentialiter accipiatur: pout tota trinitas dici pot spus sctus siue psonaliter put est tertia in trinitate psona. et hoc satis euangelio consonare videtur vn h qd simile originem. nam cum pharisei dixerunt christum in principe Belzebub eiicere demonia: et diuinitatem xpi et spm scm p que xps opabatur blasphemabant: principi demoniorum attribuentes qd xpi veri aut diuinitati attribuere iure debebant. Ex quo sequitur q sm hoc quicunque blasphemaret spm scm aliqd. s. attribuentes diuinitati aut remouentes qd inconuenit vel conuenit: in spm scm peccaret. Sz c hoc obicit Aug. in li. de verbis dni. dicens q cum pctm in spm scm non remittatur nec in hoc seculo neque in futuro saluatoris Math. 12. sequeretur q quicunque diuinitatem blasphemarent remissionem in hoc seculo magis habere possent. iudeis q paganis et hereticis xpi diuinitatem blasphemantibus non denegat baptismus: q sit remissio peccatorum. h consi. di. 4. c. figilante. doct pctm in spm scm restringit vt ad eos tm q p⁹ agnitam veritatem et scientiam susceptionem spm scm non solo verbo blasphemantes: vt infideles sed etiam vel corde inuidentes veritati et gratie que est a spiritu sco: vel etiam ope impugnantes. Nec obstat q pharisei quibus dns talia loquebatur: infideles erant nondum fidei scie imbuti. quia dns eos in spm scm peccare non intendebat ostendere: sed monebat ne blasphemando vti solebant quis ad gradum irremissibilis peccati puenirent. Sed contra hoc sim sz obiicere vt idem Aug. in li. de verbis dni. dicens q dns non ait q quicunque blasphemauerit in spm scm non accipiet peccatorum remissionem in baptismo: sz q non fiet ei remissio neque in hoc seculo neque in futuro quocunque modo. et p consequens h pctm magis ad baptizatos q ad alios ptinere vr. Cui tn nulli penitenti venia denegetur. et ideo in libro retractationum pdictam sniam retractat: dicens q tunc solu impugnatio agnite veritatis et inuidentia fraterne gratie dr peccare in spm scm. qn s. in hoc pseuerat vsque ad mortem. Sz de h fme pcedens i tertia conclo pme consyderationis. quare etc. Et sic patet. 2. conclo.

Qualiter vnum pctm sit pena alterius pcti. 3. etiam.

Ecipe tertiam conclusionem. vz. Iusto dei iudicio sic q dns spialiter flagellante vt vnum peccatum eorum sit alteri⁹ pena peccati. Vbi tres ingrant⁹ veritates. vz. Prima est ista. quod pctm pot esse pena peccati. Secunda veritas est. an idem possit esse peccatum et pena peccati. Tertia veritas. quare deus ruere in peccatis sinit. Quantum ad primam veritatem dico sm beatum Tho. in questionib⁹ de malo q pctm e punitiuum alteri⁹ peccati dupliciter. s. intrinsece et extrinsece. Intrinsece p penam criminis et remedium scie de qua pena ait Aug. libro confess. Iussisti inquit domine vt pena sibi sit ois animus inordinatus. Et hec remorsus nihil exigunt operante

pctō mortali. Jsa. vlti. Uermis eoꝝ nō morieł. Sic.n. diuina iusticia exigit: vt ait Aug⁹. in enchi. vt nec etiā vno momento tēis sit dedec⁹ pctī sine decore iusticie sit. Appone ingt iniqtatē sup iniqtatē eoꝝ τ nō intrent in iusticiam tuā. i. ponite vt q̄ supueniente iniqtate pcedētis iniqtas puniat. Alio mō pōt esse pena extrinsece vt sit sensus q̄ oēs exteriores pene qbus humani gen⁹ affligit̄ aterit̄ ex pctō Juro vt parentū occus hmoi sensum ponit Augu. ri. de ciui. dei. Hiere. 5. Iniqtates nrē declinauerunt hec: τ pctā nrā phibuerūt bonū a nobis. Magister iii sniaꝝ. li. di. 36. p totā hāc māꝫ inuestigat: τ ponit duas opiones. Pria opio dicit q̄ pctm nō est pena pctī essentialiter sine fm illḋ qḋ est: sꝫ ē pena rōne illius qḋ cōmittit vł seqt: sicut infamia ē vindicta pctī occlti: nō rōne trāsgressionis. Sꝫ ne pimo suo detrahas: sꝫ rōne illi⁹ qḋ segt. s. diffamatio quā de⁹ infligit p pctō occulto: vł pōt dici q̄ qlibet pctm sit pena pcedentis culpe rōne lesiōis quam infert τ ita pctm essentialr est culpa: τ casualiter pena pctī. Jste ē pm⁹ modus dicēdi. Sꝫ qr fm hūc modū penis possꝫ et⁹ dici pena supplic⁹: cū oīs peccās seipm ledat: qḋ vł ouenies. Ideo dat ali⁹ modus a magro. τ dicit q̄ pctm nō solū ē pena cāsaliter τ extrinsece. sꝫ etiā essentialiter τ intrinsece. Naꝫ pena duo dicit. s. dānū τ malū qḋ infert: τ ordinē ad pcedēs meritū. Ex q̄ segt q̄ pctis sequit in eo q̄ peccati ē homini nociuū: τ non solum nocet: sꝫ facit hoīes mereri: vt a deo pmittat in aliud labi τ fꝫ istud meritū dr̄ pena peccati pcedētis. Apoc. vlt. Justū est ut q̄ i sordibus est sordescat adhuc. Et si diceres ingt magr qlo ē possibile q̄ peccatū sit pena. maꝫ de rōne pene ē q̄ sit inuolūtaria: τ de rōne pctī est q̄ sit volūtariū. Jsta videt implicare odictionē. Magr rndet dupliciter. Primo negādo q̄ de rōne pene sit q̄ sit inuolūtaria: sꝫ sufficit q̄ sit ꝯ cōmodū nature. Uel pōt dici q̄ pctm pōt dupliciter osiderari. Uno mō inq̄tū dicit deordinationē quādaꝫ a rectitudine τ iusticia. Alio mō inq̄tū ordinat ad culpā pcedentē de merito cōgrui. Pmo mō est ppie pctm. 2° mō pena pctī. Unde magr sic ait. Justo iudicio deus cor pcōrū obnubilat: vt pcedētis pctī merito in aliud ruat siue cadat. Et idē sentit Anselmus dicēs. Sic deus q̄sdaꝫ peccare in qbus etiā alia pctā pcesserāt: vt iusto iudicio mereāt in deteri⁹ ire. Jteꝫ τ Greg. Peccatū ingt q̄ p pniaꝫ nō delet mox in aliud trahit. Et hec sufficiāt p pma ṽitate.

Quātū ad fcāꝫ ṽi. dico breuit̄ q̄ pctm inq̄tū ē q̄daꝫ inordinata actio hꝫ rōnes culpe: sꝫ fꝫ q̄ agēs incurrit debitū opationis ipedimentum: hꝫ rōnes pene. Ex q̄ segt q̄ idē pōt esse pena et culpa: sꝫ nō fm idem: vt patꝫ. Jsta est cōis snia theologoꝝ τ ponit eandē oclusionē beatus Tho. in q̄das qōne de malo. Quātū ad tertiā ṽitatē dico breuit̄ q̄ ideo ruere pctōres i alia pctā sinit aut ad eoꝝ dānationē: aut ad saluationē. sic ad eoꝝ est dānationē cū icorrigibiles fuit. sicut de Pharaone sup dixim⁹: τ de Antiocho τ aliis pluribus cernim⁹ tāꝫ i nouo q̄ veti testō. Sic ad eoꝝ est salutē cuꝫ corrigibiles eos cernit deus. Nā plurimos ruere in pctā grauissima pmisit: q̄ ardentiores sūt p pniaꝫ ad grām reuocati. Salubrius. n. Petrus sibi displicuit qñ cecidit: q̄ sibiipsi placuerit qñ xp̄m negauit. Similiter dicere possumus de Magdalena τc. Et hec sufficiant p p̄nti osideratione.

De flagellis corporalibus τ eoꝝ origine τ differentiis consideratio secunda.

Ecūdo loco qualiter humanū genus corporaliter flagellet videamus. Ubi tres conclones subiūgamus. vꝫ. Pria oclo ē. Sicut h̄ nro miso corpe carnaliter multis modis deū offendim⁹: sic τ in ipo iusto dei iudicio pestilētie morbo multiplr atterimur. Scd̄a oclo ē ista. Et si flagella corpis nociua videāt: multe tn̄ exinde vtilitates grāant̄. Tertia oclo. Et si plerūq̄ corporaliter vitia corporis puniāt: nō tamē recta oñia semp est: vt oēs sic flagellari peccatores iudicentur.

De flagellis epidimiaꝝ oclusio prima.

Accipe primā oclonē. vꝫ. vt. s. Ubi tres inquiramus veritates. vꝫ. Prima ṽitas est ista? Quot sunt flagelloꝝ pncipalia gn̄a. Scd̄a ṽitas ē ista. vn̄ generant̄ τ oriūt̄ pestilētie. Tertia ṽi. ē ista. q̄ sūt remedia ꝯ pestilētiā. Quātū ad pmā ṽi. dico q̄ sicut sūt tria pncipalia peccata: ita sūt tria pncipalia flagella. Primū pctm superbia ē. Scd̄m auaricia est. Tertia luxuria. vide de hoc. feria secūda pme dñice i prima oclusione pme cōsiderationis i prima ṽitate. Quātū ad scd̄ā ṽitatē dico ad pñs q̄ pestis ex trib⁹ causis accidere solet. vꝫ. ex oiūctiōe planetaꝝ: ex diuina volūtate: τ ex aeris cōtaminatione. Primo igit pestis cōtingere solet ex planetaꝝ oiunctiōe. Ubi nō q̄ septē sūt plāete siue erratice stelle: q̄ plāete sunt celū pticulare hñt: p qḋ suū qlꝫ cursum facit. hi sūt plāete. pᵃ. luna. 2ᵃ. mercuri⁹. 3ᵃ. venus. 4ᵃ. sol. 5ᵃ. mars. 6ᵃ. iuppiter. τ. 7ᵃ. saturn⁹. Altior istis est octaua spera vbi sūt oīa sidera fixa. τ cū ista sidera pstātissima corpa sint: τ superiora iferiora regāt: necesse ē vt corpa illa suas influētias hēant τ ṽtutes qb⁹ in hec iferiora corpa influāt. Hāc expsse sniaꝫ etiā ostēdit btūs Tho. prima pte. q. li. ar. 3. τ. 4. τ. 6. dicunt ergo hui⁹ scie inuestores q̄ q̄ciēs saturn⁹ cū marte τ etiā ioue oiungit̄: nisi diua volūtas impediat: necesse est vt hic effectus q̄ pestis dr̄ subseq̄tur. Et hec ē pma cā. Scd̄a cā dicit diua volūtas. τ hec est ppie cā q̄re tot ānis hāc miserā Jtaliā hac plaga flagellauit. nā cernēs huius i luxurie fece imbrodiatā: iratus a deo vt ita diceret: penitetme homiēꝫ redimisse ab annis dñi. 1. 4. 4. 8. vsq̄ ad qnquagesimū et vltra: q̄dā peste flagellauit. audi Naū ppham. c. 3. ad te dicentē. Ue ciuitati sanguinum. i. carnalium lasciuiarū. et sequitur. Conuenit i corpib⁹ suis pꝑter multitudinē fornicationū. τ tamen nihil aut parū conuersa ē Jtalia a viis suis pessimis. imo q̄dā duriores mōte Pharaonis effecti sūt. Apoc. 16. Estuauerūt ingt hoīes estu magno et blasphemauerūt nomē dñi habentis ptātē sup has plagas τc. Inde dñs habētis ptātē sup has plagas τc. inde dñs Numeri. 14. ait. Usq̄ q̄ detrahet mihi oīs populus iste. τ segt. Feriā igr eos pestilētia atq̄ ꝯsumā. Et q̄dā vice vt dr̄. 2. parali. 21. Misit dñs pestilētiā in israel: τ ceciderunt de israel. 70. milia viroꝝ. O Jtalia audi dñm Hiere. 29. Persequar eos i gladio τ fame τ pestilētia: τ dabo eos in vexatōem. Et Ezech. 5. c. Pestilentia fames τ sanguis trāsibūt p te: τ gladiū inducā sup te. τ. c. 14. idē ait. Relinquā ex eis viros paucos a gladio a fame τ pestilentia: vt enarrēt oīa scelera eoꝝ in gentibus. Et 28. c. Jmmittā ei pestilentiā τ sanguinē i plateis eius τc. Et qn̄ hec cā concurrit: parū valent sidera. Hiere. 10. A signis celi nolite timere: q̄ gentes q̄ timēt: qm̄ dñs misit pestē in israel. O maledicta luxuria. Audi Greg. li. moral. Ex q̄ ingt luxuria mentē alic⁹ occupauerit: vix cū bona desideria cogitare pmittit. Sꝫ qd agendū? Audi dñm 2o parali. 7. c. Si clausero iquit celū τ pluuia non fluxerit mandauero τ pcepero locuste vt deuoret terrā: τ misero pestilētiā i populū meum. Conuersus āt populus me⁹ sup quē inuocatū ē nomē meū: depcatus me fuerit: τ exqsierit faciē meā τ egerit pniam a viis suis pessimis: exaudiā de celo: τ ppiti⁹ ero pctis eoꝝ: τ sanabo terrā eoꝝ: oculi q̄ mei erūt apti: τ aures mee erecte ad orōnē e⁹ τc. Tertia cā pestis ē aeris ꝯtaminatio. nā cū aer sit elemētū valde alterabile τ putrefactibile: τ nos aīalia spirātia sim⁹ silr̄ τ alia aīalia pulmonē hñtia. vn̄ nō hñc pulmonē est cā q̄re aīal non respirat. dicit Ari. so posterioꝝ. necesse ē ut aer ille putrefactus astctus interiora corrūpat τ qr aliq̄ corpora magis aliq̄ minus oñtur disposita. iō aliq̄ moriūtur: τ aliqua non: q̄re τc. Quātū ad tertiā ṽi. dico q̄ tria sūt remedia singularissima ꝯ pestē. Primū ē fuga. Scd̄m ē rectificatio aeris. Tertium ē rectificatō corpoꝝ. Remediū pmū ꝯ pestē dicitur fuga. Et nō q̄ hic loquimur de remediis nālibus. qm̄ supnāle remediū ē esse i grā xp̄i. Et sp contritiones τ ofessionem purgare. Sap. 16. c. Neq̄ herba. s. zeduaria: aut tremētilla: neque malagma sanauit illos: sꝫ tu⁹ sermo dñe q̄ sanat oīa. Ps. Misit ṽbū suū τ sanauit eos τc. Naliter loquēdo dico q̄ sunt subdicta tria remedia.

Primū ē fuga. vt. s. cū pestis incipit vt hoīes fugiāt ad loca sana. i quib⁹ nondū fuerit pestis nec apparet. vel ad loca sana i quib⁹ p plures mēses pestis cessauerit. Jsta tn̄ fuga sit anteq̄ aliq̄ mō sint infecti. nā si i eis eēt aliq̄ apparēs macula vel et occulta ab infectis acq̄sita vel aere infecto. ipossibile ē q̄ tal dispositō ducāt ad actuꝫ q̄cūq̄ fugerint ad loca sana. fugiāt q̄ stati cū incipit pestis. τ cū fugerint eōsortiū plurimorum euitēt: τ spāliter illoꝝ qui istr̄ fugerūt ad dicta loca sana: ne forte sit inter eos aliquis q̄dā modo maculatus occulte qui alios infice posset.

Sed ponāus q̄ tal̄ fuga sit ipossibil̄: sicut accidē solet tūc ē fm remediū. s. aeris rectificatio. Potest āt aer rectificari duobus mōis: aut vniuersaliter: aut pticulariter. Uniuersaliter h̄ mō vt pluribus dieb⁹ accēdat ignis mane τ sero. Et q̄ ista rectificatio sit bona: apparet de mente Galieni. i libello de comoditatibus tiriace sic dicet. Quo circa laudo mirabilissimū Ypocratē qui pestilentiā illā q̄ de Ethiopia ad Elinos extingit non aliter curauit nisi ṽtens aerē τ alterās precipiēs ne attrahēt p respirationē aer sic infectus. Jussit. n. in qualibꝫ ciuitate accendi ignes nō simplicē māꝫ ignis hñtē: sꝫ flores τ sta odorabilissima cōsulebat cē cibū ignis: τ insup ūndens pigmētoꝝ pinguissima τ odorē bonū habentia: vt ita pꝑ aerē respirarent hoīes ad eoꝝ liberatiōes. Et reuera h̄ oiuꝫ medicoꝝ saluberrimū remediū ē: vt nō solū hiemali tpe. veꝝ et estiuo ignis clare flāme fiat: τ ille magis q̄ntū ad faciē hoīs appropinq̄nt. Laudo et vt habui a bona memoria magri artiū τ medicine pclarissimi doctoris magistri Antōii cermisoni: q̄ mūdent strate a fimo rebusq̄ aliis aerē inficietib⁹ q̄ntū ē possibile. Et hec q̄ntū ad rectificatōem in gnali. Nūc ṽo ponāus rectificatōes aeris i spāli: vbi talē regulā ponāus. q̄ quicūq̄ i domibus eoꝝ tpe pestis particulariter ouersant: q̄rio τ an oīa mane τ sero cū itur ad quietē sopore ignis modo quo ē i eoꝝ cameris accēdatur. optimū quidem ē vt igni superponantur hec: lignum aloes: gariofili: mastix: trementina: cipressus: iuniperus: laurus: τ huiusmodi bonū odorem habentia. Jtem aceto: aut solo: aut permixto aqua rosata: camphora: vel etiā aqua simplici camere perfundant. Secundo camere i estate specialiter i locis declinibus τ depressioribus ab impressiōe celesti remotissimus eligāt: τ fenestre a parte septentrionali eligantur: τ etiā orientales quia bonus aspectus ē. Tertiō cōficiatur ubi pomum artificiale: τ certe i hoc plures peritissimos medicos fideliter rogaui pceditū grata pestariq̄ quoꝝ hec sentētia est. Recipe storacis calamite. ʒ. i. ligni aloes. ʒ. i. s. laudani spice. ʒ. i. s. galange: nucis muscate. ʒ. 4. s. masticis. ʒ. iii. ambre crude. ʒ. s. gariofiloꝝ. ʒ. ii. s. macis. ʒ. i. s. confice storacē laudanū: τ masticē cū modico olei de spica. Deinde tere in mortario cū pistello calido: τ pice sup eos puluerē calidos. s. ligni aloes: spice: galange: τ gariofiloꝝ τ macis: τ misce cuꝫ eis. post hoc funde super eos gummis albotin. i. trementine gūmi arabici q̄ntum sufficit: τ misce ꝯterendo. Deinde malaxa cuꝫ aqua dissoluta cuꝫ modico olei nardini malaxatione multa. vltimo ṽo aromatizentur cuꝫ ʒ. s. musci τ cāphor τ aq̄ rosata. τ fiat pomū qḋ portet iuualibus τ assidue odoretur: et hec q̄ntum ad secundum remediū. Tertiū reme

diis dicit rectificatio corpori: τ hoc fit dupli-
citer. vno mō p debitum vite regimē. alio mō
per debitam euacuationē. Quantum ad
primum nota regulam sm̄ eosdem q debitum
regimē ē ad acciditatē τ frigiditatē q̄ possibi-
le ē declinare: vtaqz humectātia cibaria decli-
nare: vt pisces oēs: fruct⁹ dulces τ recētes pe-
ter acetosas. similit̄ τ carnes humidas: vt por-
coꝝ: agnoꝝ: castroꝝ: τ oīuꝫ aīaliū aqticaꝝ: vtam
tur carnib⁹ his. ut sūt pulli: gallina iuuenis: vi
telli: hedi: lepores: capreoli: turdi: pdices: fasa-
niani: τ alie mētes bicantes. Et hec carnes cum
aceto aut agresta: aut succo limonū: aut succo
granatoꝝ: aut arantij cōdiāt. Laudaturqz ma-
gis tēpore tali acetū bonū q̄ acria qm̄ acria ñ
sic a corruptiōe p̄seruāt nec sic p̄iculū a noci-
uo diuidūt: nec sic humorū τ spirituū inflāmati
onē extingūt. Cū tēperamēto tñ visitēt τ pre-
dicte carnes comedāt. potius asse q̄ elixe cōdiā
tur eiā cū mirtho vel sumach pete aromata-
rios. Fercula aūt sint lēticule cū aceto cōdite:
portulaca: cucurbita lactuca spata cū aceto vl̄
agresta. cappares cū aceto optimi sūt. A cōfecti
onib⁹ de melle abstinendū ē nisi in casa. τ gñā
lit̄ oīa dulcia sūt vitāda. Potus aūt sit vinū bo-
nū nō dulce. q2 pessimū ē τ pmisceaī aqua fri-
gida. Itē pot⁹ aque frigide pmixte cū aceto vl̄
agresta: vl̄ succo granatoꝝ. sūt plurimi sirupi
acetosi multa aq̄ pmixti ab auctorib⁹ medicie
laudanī. Nota tñ q qui dixim⁹ vinū eē bonū
nō intelligas potētes τ vinosus: vt sūt malua-
tice: creteñ: varnatia. τ similia. qm̄ talia noci-
ua sūt: s3 intellige bonū .i. boni odoris τ coloris:
τ nō putrefactū. A coitu oīno abstinendū ē: τ
a balneo aque calide. Itē cauendū est a labore
nimio: τ a mora i sole. Itē neqz fames neqz sitis
tolerāda ē. Et sic p3 pma rectificatio corporū
Secūdo corpora rectificāt p euacuationē.
Ubi nota q medicine q̄ his tēporib⁹ danī: q̄-
dā sūt corpus euacuātes a multitudine humoꝝ:
τ q̄dā corp⁹ alterātes τ phibētes humores a
corruptione τ venenositate. Euacuātes in du
plici differētia sūt. q̄dā .n. sensibilit̄ euacuāt: vt
flobotomia: farmantia: τ gargarisma τ silia q̄-
dā insensibilit̄: vt fricationes: pectinationes et
hm̄oi. Quātū ad pmas cōsiliū pitoꝝ lāte hec
est: vt corpora calida humida τ sanguinea: τ q̄
sūt caloris viuidi: τ fortis iuuenes τ q vtunt̄
carnib⁹ τ vino: sepe flobotomia vtaī plus vl̄
min⁹ sm̄ repletionē τ sanguinis multitudinē:
τ etatis cōditionē: τ rō est q2 corpora talia maio
ri subiacēt piculo ceteris parib⁹ qm̄ eoꝝ humo
res putredini magis parati sūt. Itē sepe vtanī
euacuationes p farmaciā cū pillulis q̄ statis de
scribēt. Alia vo corpora q̄ nō sūt talis cōpleri
onis nec etatis nec regionis flobotomia nō vtā-
tur: s3 euacuatione vtaī singulis dieb⁹ aut saltē
de die i tertiū cū hmōi pillulis: q̄ a doctorib⁹
oibus p ceteris farmatijs in p̄seruatione a pesti
lētia maxime cōmēdant. Descriptio h est: Re-
cipe aloes succutrini partes duas croci: mirre
ana. p̄te vnā. incorporēt cum pauco vino albo
odorifero: τ formenī pillule. de qbus corpora
robusta τ repleta assumāt ʒ.i. minus vo reple-
ta τ solubilia facile assumāt ʒ.s. aut tertiā. Hec
pillule humiditates extraneas euacuāt: τ putre
factionē humoꝝ bonos p̄seruāt. Euacuātqz
autē supfluitatib⁹ pme digestionis τ secunde:
puocēt sternutationes tres vl̄ quatuor cū pul
uere eleborī: piretri: τ cubebaꝝ. ana ʒ.s. τ misce
anī. Itē fiant gargarismata omni mane τ post
dormitionē diurnā consuetis dormire de die
cū aqua frigida τ aceto pmixta. p nares autē
attrahaī aq rosata cū pauco aceto: τ cāphora
pmixta. Et hec de euacuationib⁹ sensibilibus.
euacuationes vo insensibiles sūt fricationes q̄
fieri debēt p totū corp⁹ τ maxime ad dorsum
τ brachia anteq̄ de lecto surgāt. Pectinatiōes
lōge fiāt postq̄ surrexerint: τ supfluitates de
posuerint. Et hec de medicinis corpus alterā-
tib⁹ τ euacuātib⁹. medicine vo alterātes et a
corruptione p̄seruātes sunt. sic tyriaca magna
andromaciqz nō debet esse recēs nec vetusta:
s3 mediocris. Iuuenilis recēs ē vsqz ad tres ā-
nos. post vo triginta annos vetusta dī. τ hac
q̄qz sepe sūmat. De vsu aūt tyriace īter alios
auctores igt Galien⁹ q geunqz hac antidoto
sepe vtiī: pestilētie piculū fugit: τ in libello de
tyriaca ad Pamphilū asie principē intitulato:
multas de tyriaca ꝯ pestilentiā laudes descri-
bit. Similit̄ τ Auicenna i suo de virtutibus car
dialib⁹ tyriacā plurimū ꝯ pestē cōmendat.
Nota tñ q non est sūmenda tēpore magni ca
loris. tñ necessitas compelleret vt sumeretur
sūmat cū succo arantij: aut cū vino granatoꝝ
dosis eius sit ʒ.i. vel ʒ.i.s. Et hec sufficiāt quan
tū ad hāc veritatem quā puto notandā q̄m illā
approbatissimaꝝ summi medici alij vt tradi
derūt rescripsi. Orem⁹ tñ bñdictum Iesum et
eius dulcissimam matrem omnesqz ciues cele
stes: vt talibus non indigeamus. q̄re τc̄.

¶ Flagella vtilia sint conclusio secunda.

Ecipe secundā conclusionē. videlicet. Et
si flagella corporib⁹ nociua videāī: mul
te tamen ex inde vtilitates generantur.
Ubi tres inquiramus veritates. Prima ve
ritas est ista. vnde oriuntur infirmitates cor
porales. Secunda veritas. an impacien
tes mereantur aliquid apud deū in suis infir
mitatib⁹. Tertia veritas est ista. quot sūt bo
na que cōsequuntur paciētes in suis infirmitati
bus. Quantū ad pmā licet phisici i principi
is egritudinū ostēdāt pmū elaborēt: sed
dum veram theologorum doctrina dicimus
potissimā cām corporalium infirmitatum aī
me esse egritudinem. facit capitu. cū infirmitas.
de pe. τ re. vbi dicit. cū infirmitas corporis
nōnūqz aliqñ ex pctō pueniat dicēte dño lāgui
do vade τ ampli⁹ noli peccare: ne deti⁹ tibi cō-
tingat τc̄. Et recte dicit aliqñ siue nōnūqz: qm̄ i sp
infirmitas corporalis ex pctō prouenit: sed ex
pluribus occultis iudicijs. 7.q.1. cū percussio. vbi
dī cū percussio veniat: an p vindictam. an p purga-
tione aiē: h dei iudicium ignorat τc̄. s3 de h cōside-
ratione scdm. Relinqt q̄ p cōclusiōe q infirmi
tatis corporalis potissima cā ē infirmitas aie. τ p
pterea i eodē .c. dī vt cessante cā cesset effectus
q̄ ē vulgatū puerbiū. τ pōit ēt i .c. cū cessante
ex de appella. Unū nobilis doctrina colligit q
ad sanitatē corporis recupandā prius sanitas aie i
ducēda ē. τ rō ondit i .d.c. cum infirmitas i fine.
vbi dī. Cetez cū aia sit multo p̄ciosior corpe sō
interminatōe anathematis phibēus ne qs me-
dicoꝝ pro corpali salute aliqd egro suadeat qd i
piculū aie cōuertat. hec ibi. Et h eadē rō. s. q aia
ē p̄ciosior corpore. hr̄ ēt .12.q.1.c. precipimus. τ .15.q.
4.c. si hes τ .C. de sacrosctis ecclesijs .l. sancimus
i fi. Et dicit Inno. hic q̄ h statutū nulla p̄trīa
cōsuetudine tollit: cū cernat aie salutē. τ p cōtra
transgressor mortalit̄ peccat vt i .c. illud de ma
ioritate τ obia. Et ad h facit .c. solite benignita
tis affectu. de maio. τ obe. vbi sic dī i sa colūna
Nō negamus qn imperator p̄cellat i tpalibus: illos
duntaxat q ab eo recipiūt tpalia. s3 i spualib⁹ pō
tifex antecellit q̄ tāto sūt spualibus digniora q̄to
aia p̄fert corpori τc̄. h ibi. Et h sufficiāt pro p
ma vītate. Quātū ad scdā vītatē dico hoc ē dixerius
breuiter tñ istā sūiam ponit hostis. Tho. τ cōtra
oēs q tribulatiōes vel sūt aliqd paciētis meri-
ti rōnē habētē ãt si nō hñt. vide de h q̄. Quātū
ad tertiā vī. dico q licz viri paciētes pluis colligāt
ex infirmitatibus coꝝ fruct⁹ tñ tres ad p̄ns de-
scribām⁹. Primus .n. fructus dī aie p̄seruatio
de pe. di .i. dicis. documētu hētur: q̄ nocet cor
pori iuuat spm̄ .n. τ quo iuuet ibidē ondit. Egri
tudo inqt carnis petm̄ expellit .i.a pctō p̄seruat
Audi pulchrū dcm̄ Aug. li. de aia. Quosdā igt
p̄scie vs multa peccare posse: flagellat eos
infirmitate corporis ne peccēt: eis vtilius sit
frāgi laboribus ad salutē q̄ remanē incolumes
ad dānatōem. Et Greg. vt p3 de pe. di .i. s. petrū
Dauid i fine sic ait. Ab electis .n. suis iniqtatis
maculas studet tpali afflictiōe tergere: eqs in eis
i ppetuū nō vult vidē. h ille. Scdō fruct⁹ dī
p̄seruatio. qa infirmitas holem in dei gra cōseruat
2. Cor. 12. audi Paulū libēter inqt gloriabor in
infirmitatibus meis: vt inhabitet i me virtus xpi. τ
ibi. nā virtus i infirmitate perficit. Terti⁹ fru
ctus dī expurgatio. audi Aug. li. de decē cordis
Melior igt est medici amaritudo i faucibus:
q̄ eternū tormētū i visceribus: q2 si dulcia gu
mus necesse ē ut amara tollerēus. audi τ Ber.
Passiones inqt h⁹ tpis nō solū nō sūt condigne
ad gloriā q̄ expectamus: sed nec ad purgāda pecca-
ta q̄ cōmisimus: nec ad cōpensanda bñficia q̄ r
cepimus: nec ēt ad redimēdas penas q̄s meruim⁹
h ille. Hec sufficiāt ad p̄ns: qm̄ ēt in sequētibus
aliqua subiungemus q̄re τc̄.

¶ Quod nō oēs corporaliter flagellati dicēdi
sunt peccatores conclusio tertia.

Ecipe tertiam cōclusionē. vz. Et si ple-
runqz vicia carnis infirmitatibus puniāt: certa
tñ cōia semper ista nō ē. Istos aūt illos cernim⁹
corporaliter flagellari. q̄ oēs peccatores debet iudi-
cari. Ubi tres ignramus vītates. vz. Prima vī.
quotuplex ē tribulationū genus. Scdā vī. est
an de oibus q̄ accidūt sit reddēda rō. Tertia
vī. ē q̄re potius corpaliter flagellentur boni q̄ ma
li. Quātū ad pmā vī. dico q magr̄ τ doctor nr̄
oēs nos instruit ad p̄secutiōes τ passiōes pfirmas
tollerādas ait Math. 16. Qui vult venire post
me abneget semetipsū τ tollat crucē suā τ seqt
me. Sup quo vbo est hic diligenter nōndū q
q̄druplex ē horum genus xpi crucē portātiū q
dā cū illā portāt inuolūtarie. quidā sponte. q
dam paciēter: sed cōdigne. quidā paciēter: s3 in
nocēter. Quidā dico crucē xpi portāt s3 inuo-
lūtarie. τ hi i Simōe cireneo figurāī. vnī τ illā
angariauerūt vt tolleret crucem eius: vt aiūt euā
gelistē oēs. τ hi sūt incipiētes qui delectationi
h⁹ mūdi offuscati deuiāt a tramite recto: cōscie
stimulis crebrisqz angelicis τ diuinis lustrationi-
b⁹ cōmoti quodāmō angariāt vt xpi crucem
tollāt. Audi Greg. i .n. pastorali. Uia inqt dei in
choātib⁹ angusta est: τ p̄fecte tā viuētib⁹ lata.
Et dura sūt que cōtra usā spiritualiter alo ppo
nim⁹. τ tñ onus dei leue est: postq̄ h ferre cepe
rim⁹. hec ille. Math. 16. Iugū .n. meū suaue ē τ
onus meū leue. Quidā secūdo loco xpi cru-
cē ferūt impatienter: sicut latro peruersus. τ
hi peiores oēs sūt deus in eoꝝ infirmitatibus
blasfemātes. ps. Acuerūt linguas suas sicut ser
pētes τc̄. τ idem posuerūt in celo os suū. s. deus
τ scdo bl. s. femādo. τ lingua eoꝝ trāsiuit in tra
s. dīc τ hoīm maledicēdo. τ eoꝝ puersa con
ditōe τ culpa audi Aug. sup illud Math. 26.
blasfemauit. Non min⁹ inquit peccant q xpm
blasfemāt regnātē in celis q̄ qui crucifixerūt
eū ambulātē i terris τc̄. Quidā crucē ferūt
paciēter: sed condigne. vt latro bonus. τ hi sūt
oēs p̄ficiētes. audi Greg. in li. mora. Flagella
igt bonoꝝ aut vitia ppetrata purgāt: aut que
poterūt ppetrari futura deuitāt. Quarto q
dā ferūt paciēter τ inobēt pro aliunce esse
tis: τ hi oēs p̄fecti sūt. Audi Hiero. Quis igt ñ
ne passa coronat⁹ ē: ex pap lītra. Ecce Abel iu
stus a frē Cain inique occidit. Isaac ab Ismaele
le filio ancille p̄secutōes passus. Joseph inocēs i la
cū mittit: τ a fratrib⁹ negē vēdit. Moyses p
fug⁹ τ pegrinus i aliena terra moraī. Dauid p̄se
cutiōes a Saul inuidia stimulāte sustinet τc̄. τ pla
res tā noui q̄ veteris testi. enarrat hñ flagella
inocēter tollerasse. q̄re τc̄. Et sic p3 pma vītas
Quātū ad scdm vītatē dico q hāc difficultatem
tangit glo. in .c. si quando. de rescriptis. super
verbo rōnabilē causam. in fine. vbi sic ait. De oī
bus ratio reddi debet si pōt. sed quāqz per in
tentiā alias contingit vt .i. non omnis. ff. de legi.
23.q.4.c. nabuchodonosor. aut q nō interest
nostra q̄liscūqz sit rō illa. vt .23.q.4.c. de tiru
τ dicto nabuchodonosor. Nos vo p̄dicta ver
ba glo. pōderātes ex mēte doctoꝝ decreta-

ptalē dicim". ꝓmo q de bis q ad vitiā spectāt ꝓcē voluisse cū rō reddēda nō c. vt l. Si. c. ad hec bodie notet gl. allegata. 2. nō cogitur reddē rōnes de his q̄ agendit i principio voluisse: vt l. Ita. ff. de cōditione: si iuste ꝓcēe voluisse: vt l. Ita. ff. de cōditionib" ꝓcipiet ita lege: ter. nō alias. ff. de legib", vñ h regula sumit q̄ sapiōr q̄libet ad ea q̄ ad sui officii spectāt pōt sine cā peipe. vnde q̄ ad sui officii spectāt pōt sine cā peipe. vnde q̄ ad sui officii spectāt pōt sine cā peipe. vnde

ul. Est ergo notandū s'm eundē pmo q generatio vniuoci natura sue spēi cōicat generato. hoc patet .2. de aia. vbi dicit. Naturalissimū eni op9 us quecūq3 nō sunt orbata. neq3 generationes spontanea hēnt est gnare sibi alterū quale ipsm ē: vt hō hoiem planta plantā. Et notanter dicit generis vniuoci, ppter equoca. q3 talia non generāt p se s3 p accidēs: vt colligit a cōmentatore ibidē commēto. 55. Ubi nota s3 cōmunē phoꝝ doctrinā q dupliciter sumit generatio. vno mō ex aliena mā ⁊ extrinseca sicut ha sic ignis ex cōbustibili gnat ignes: ⁊ de hac nō intelligit h. Alio mō ex ppria mā ⁊ intrinseca s3ba virtute alicuius q virtute aie illa mā ⁊ s3ba fiat semē gnationis. Et hoc pōt esse tribus modis.

Uno mō vt accipiat ista gnatio ppagatiōe filius mie p motū locale. ⁊ s3 hūc modū cōit⁹ pōt dici gnatio. Alio mō pōt accipi p dispōe ppingenciū illa q fit i matrice. alio mō p aie introductiōe: ⁊ ista ppie dr gnatio. Et in qbus aliquoꝝ modoꝝ ocurrit vt⁹ vegetatiua. pmo nā q3 vegetatiua pris separat superfluū alimēti: ⁊ ips collocat i determiato loco. Secūdo vegetatiua mrīs cū adiutorio qlitatū ⁊ vtutū existētū in semine. ⁊ tertio introductio sequit forme: s3 ista omittam⁹. h posui ad clariorē noticiā gnantis vniuoci. Ex q sequit q gnans vniuocū cōicat gnans ⁊ genitū se s3m in spē: ⁊ gnans equocū qn dissimilia sunt. de vniuocis q intelligēdū ē h. Sed s'm eundem btm Tho. ibidē. q gnans vniuocus sicut cōicat gnato suā spēm. ut hō hoi: plāta plāte: sic cōicat illi oia accītia q cōsequit spēs. Cū sic hō gnat hoiem: ita risibilē risibilem. Etsi reperiat hō forti nāe. i. q vt⁹ gnatiua sit potēs ⁊ vigorosa: gnabit hoiem silem nō solū in spē: s3 et q̄ntū ad qlitates corpis: vt alb⁹ hō albū gnabit hoiem ⁊ magn⁹ magnū: ⁊ sic de aliis: vt frequēt otingit. Et nō ē dici q̄ntus ad qlitates corporis: quia gnans nō cōicat genito qlitates aie. non. n. grāmatic⁹ grāmaticū. aut phic⁹ gnat phicū: ⁊ sic de aliis. Dio sic nō accipiat pmo status pmorū pentū in statu inocētie. Fuit. n. i pmordio oditiōe hūanē q̄tus q̄dā donū pmo hōi diuinit⁹ datū nō rōne psone sue tm̄: s3 rōne toti⁹ hūane nāe ab eo deriuāde: qd donū iusticia originalis dicebat: q̄ qdē virtus seu iusticia nō solū in aia intellectiua fūdebat: s3 diffūdebat i vtutes sensitiuas: ita q nō solū vires aie iferiores rōni obedicbāt. i. pti supiori: s3 et oēs vires corpis eidē subiiciebāt: vt q̄qd nec vellēt aut experēt qd rōi superiori derogasset. O felix iste stat⁹ Et sequit q h iusticia originalis duplici rōne trāsisset in posteros. pmo q: h donū ex dei munē nāe hois scdbat diceret ex ordie nāe. Scdo qr trāsibat vsq3 ad corpia virtutes p gnationē traducit. vn si Adā i statu inocētie filios gnasset: iusticia illa regnat i carne in ipos vsq3 descēdisset. Et q̄ iste p peccatū donū illud sublato rōnabilē actū est: vt ⁊ pcīn coꝝ trāseat i posteros Qō ad ppositū nūc vitatis dico q nullū peccatū mortale siue veniale inq̄ntū respicit psonā tm̄ ⁊ nō naz descēdit i posteros: qm nullū peccatū actuale ut respicit psonā tm̄ deriuat secū p⁹ s3 solū subiectiue ē in aia. sic ⁊ grā dei q̄tum faciēs: ⁊ p oñs cū aia nō generet originante: sed creet a deo: solū corp⁹ gnabit ⁊ accīa q consequūt corp⁹. Nō est q̄ similitudo cōpando pccm pmoꝝ pentū ad nos ⁊ pccm pentū nr̄oꝝ ad nos naz qd pmi pentes peccarūt: totā humanā nāz corruperūt donū gratuitū subtrahētes. peccata aūt actualia pentū alioꝝ sua tm̄ sunt: ⁊ sibi tm̄ grās tollūt: ⁊ nō posteris. Possent aūt imitatōne pentū dici trāsire in posteros: aut p affidua cōuersationē filioꝝ cū pentib⁹ ipsis. ⁊c ⁊c. Et sic ps ista vitas. Q̄ntū ad s3a vi. dico q aliquē puniri p pccō pentū pōt dupli intelligi: aut de pena diuina: aut de pena hūana. Si de pena diuina ⁊ h duob⁹ modis: aut de pena eternā: aut h pena tēpali. Si de pena etna dico hāc regulā gnalem q filii nunq̄ puniūt p pccis parētum nisi illa imitauerint. h sonat ipe de Ezech. 18. Sic aia pris ita aia filii mea ē. Fili⁹ non portabit iniquitē pris: nec pr inigtatē filii. Hoc idē ps de sic. di. 4. c. ria. p longū pcessū ondit. ⁊ de pe. di. 4. s. pett. vbi dr sic. Cū ita puniant ne cogitē q p veterib⁹ pccis patꝝ puniāt coꝝ nunc. pti p malicijs suis qs inuenerit circūdati sē pena. ⁊ mala coꝝ sic putāt nō pñt me latere: s3 poti⁹ ipe adinuctiones apte sūt corā facie mea ⁊c. Ibi. n. plane ondit vt dic ibidē glo. filios a p pentū pccis s3 p suis a deo puniri. h idē clare in sūma ponit. i. q. 4. ⁊ 14. q. 5. ⁊ de regulis iuris. c. nō ds. li. 6. Si aūt loquimur de pena tēpali nec aliā regulā ponam⁹. vtꝫ q nō ē icōueniens: imo crebro ptingit: vt filii puniāt p pentū pccis sicut ⁊ ecōtra ppt bonā pentū vitā multa filiis bona otingūt. Audi Anselmū de cōceptu vgināli. ca⁹ 22. i fine. Nō nego ingt ppt merita bonorū pentū filiis multa ⁊ magna bñficia corpis ⁊ aie. s. dispōne ipendi: ⁊ ppt pccā pentū filios ⁊ nepotes vsq3 in tciā ⁊ q̄rtā gnationē: ⁊ forstan vltra diuersis i hac vita tribulationib⁹ flagellari. Hoc idē ondit dns. Exo. 20. Ego sū ige dns de⁹ tu⁹ fortis ⁊ zelotes: visitās iniqtatē patrū i filios vsq3 i tciā ⁊ q̄rtā gnationē coꝝ q me oderūt: ⁊ faciēs miaz i milia his q diligūt me ⁊ custodiūt pcepta mea. Et ut veritatē ex ēplis trāseā: exēplū illd Greg. in dialogo explicam⁹. Scribit. n. filiū quendā dei in brachiis pris dei blasphemantē: a diabolo asportatū fuisse. qd btūs Tho. s3a s3e. q. 108. ar. 1. dr i penā pris accidisse. nā cū fili⁹ sit s'm corp⁹ aliqd pris i filio pccm pria filiū blasphemare pmittētis punitionē accepit. aia tm̄ pueri mie dānata fuit cū doli adhuc capax nō esset. Plura etiā iudicia occurrūt exēpla: q cā breuitat ad pñs omittām⁹. Et sic ps qd sentiēdū sit q̄ntū ad penā diuinā. Si vero loquitur de pena hūana: multi dubitāt q rā s3 leges ciuiles q̄ s3 canones filii ppt peccatū pentū pcipita puniūt. nā propter crimē lese maiestat⁹ filii pris hereditate priuant: vt. l. q̄squis. C. ad Iuliā maiestatis. vbi pena ponit cōfiscatōis bonoꝝ: ⁊ deportatōis bonoꝝ: ⁊ deportatōnis filioꝝ: ⁊ vltimi flagi tij delinqnētū. Similr ⁊ s'm canones filius ex adulterio natus ppt dignitatem clericē nō pōt ad sacros ordines pmoueri. ⁊ filii. n. dignitas i vilibus ⁊ ifamib⁹ psonis cōmitti nō ds. ex de ex. pla. c. inter vbi sī. dr q ab optinēda dignitate repellit vsurarius ⁊ publicus aleator. ⁊c ⁊c. Ista sufficiant p pūti vitate. Q̄ntū ad tertiā vi. dico q magr̄ sniaz i. 4. di. 15. plūs pōit cās diue flagellatōis. vn v⁹

Cur hō torquetur: vt ei meritum cumuletur.
Cur hō torquetur: ne fastus ei dominetur.
Cur hō torquetur: vt penis corripiatur.
Cur hō torquetur: vt xp̄o glorificetur.
Cur hō torquetur: vt dupliciter cruciētur.
Cur hō torquetur: vt citius premietur

Propter primū flagellatus ē Iob: Tobias. ⁊ q̄pter aliū. ppt scdm flagellatus ē Paulus. vnd ⁊ ipse ait. Ne magnitudo reuelatiōnum extollat me ⁊c. Et ppter hāc causā arbitror filios p sulos sodomoꝝ cū patrib⁹ coꝝ igne extinctos ec. nā si vixissent parētū fuissent pctā secuti. ⁊ ita etnalliter dānati. consulens q de saluti ipsoꝝ tpalit puniri sūt ne eternaliter dānarēt. Sic et i depopulationibus hodiernis i filios isontes contingit: q̄rū exēplis tota lōbardia clamat. Inde ponitur ter. i. q. 4. c. ecclesia. s. aīe petō. vbi int mīta ibi notata de flagellis dr sic ad lrām. Itē paruuli sodomoꝝ cū patno scelere pierunt. s3 hoc igne pena illis diminuta ē qb⁹ successio paterni sceleris ē adepta. i. maior pena q̄ meruissent si vixissent imitādo patnū sceluꝝ. h ibi. Propt tertiā ītalia flagellatur. Propt q̄rtū exēplū ē in pñti ceco nato. Propter q̄ntū Herodes ⁊ Pharao puniti sunt. Propt vltimū oēs dei iusti similiter laborantes a mūdo carne ⁊ diabolo diuersis penis ⁊ tribulationibus molestantur. qre ⁊c. Et ista sufficiāt p pñti ɔclone.

De flagellis bonorum conclusio tertia.

a Accipe tertiā ɔclonē. vs. Iustos sanctos q3 vi amicos debem⁹ deuote orare: vt talib⁹ tpibus desceñt deū vt nos cessz flagellare. Ubi tres iquirūtur vitates. Pria vi. ē ista. an mali semp sint a bonis tollerādi. Scda veri. est ista. an s3 appetitus vindicte sit peccatum mortale. Tertia veri. est ista. an sci vnq̄ de iniuriis vindictā fecerit. Q̄ntū ad pmā dico s'm btm Tho. s3a s3e. q. 108. q mali semper a bonis tollerādi sunt: eo q ab eis iniurias pprias patiēter sustinēt s'm q os. Hoc et dictū pbatur p glo sup illd Cant. 2. Sicut liliū inter spinas vbi sic dr. n. fuit q bon⁹ malos tollerare n potuit. Et nōmter dr ppas iniurias q de iuriis tollerare nō debēus. Audi Criso. sup Math. In iniuriis pprijs eē q̄cūq3 patientē laudabile ē: Iniurias āt dī dissimulare nimis ē impiū. Audi boni ter. 23. q. 3. c. si ea. vbi dr Si ea qbus deus offendit: inseq vel vlcisci differim⁹ ad irascēdū vtiq3 diuinitatis patiētiā puocam⁹ ⁊ idē. c. ea vindicta. Et ppter hanc cām hoīs se multū delectat i correctiōe maloꝝ. vt i. c. si se cadē cā. ⁊ q. c. ⁊ bona regula ponit eadē cā. q ne gnta i. c. non ē. ⁊ i. c. q malos q q cunq3 iuste malos occidit dei minister ē. Audi ter. q malos ⁊ sūt verba Hiero. sup Ezech. Qui malos iugulat eo qui mali sunt: ⁊ h3 cām interfectōis prāte vt occidat pessimos: dei minister ē. Illo tū oēs iusticiā ministrātes diligent ai ēdū: vt pessimos corrigāt: ⁊ iudicēt sine aio vindicādi In multo. n. pncipe vidicta laudabilis ē. de postulatōe platoꝝ. c. i. sup vbo vlcisci. i glo. vbi glo: ponit hec verba ad literā. Ubi dcm ē de cesare Qui vicis sepat victis pcere posse. Parcē prostratis sit nobilis ira leōis. tu qs fac sic: quisq̄s dñaris i orbe. h ibi. Regulā igr i hac vitate accipiam⁹ q ppas iniurias vt ppas nūq̄ vindicare debemus. Sed dices o pater Ambro. dic mihi Iste mihi tāta dāna intulit: ⁊ q p me vindicabit: Quietis a me hoc aia mea. Audi Paulū ad Ro. 12. Da mihi vidictā ⁊ ego retribuā dic dominus. Et pmrad Ti. 4. videt ē dnī de oib⁹ his. ⁊ hec volo sufficiāt p pria vitate. Q̄ntū ad secundā dico s3 btm Tho. vbi sup. q si itetio vindicantis vel vindictā appetentis vt malum impecātis pncipalit ferat in malū alteri⁹ de quo. s. vindictā sumit: vel appetit: vel imprecat: ⁊ i hac ipsa intentione psistat: cū hoc ad odiū ptineat ⁊ charitati repugnet: clarū ē q talis mortalit peccat. si vero eius intētio i aliqd bonū pncipalit ferat: vt puta ad emēdationē vel peccantis correctionem ⁊ ad iusticie conseruationem ⁊ ad dei honorem ⁊ similibus aliis circumstāciis: poterit tūc vindicta fieri ⁊ optari. Sed de hoc clare in sequēti vitate. Quantum ad tertiā vitatem dico q sic. Audiui voces scōꝝ Apo. 6. Uidi sub altare dei aias interfectoꝝ propter vbū dei ⁊ ppter testimoniū qd habebāt. ⁊ clamabant voce magna dicentes. Usq3 quo dñe sctus ⁊ verus non iudicas ⁊ nō vindicas sanguinē nostrū de his q hitant i tra. i. inter errentes affectōes. Et date sunt illis singule stole albe. ⁊ dictū ē illis vt requiescerēt adhuc temp⁹ modicū: donec compleātur cōserui coꝝ ⁊ fratres coꝝ q interficiēdi sūt sicut illi ⁊c. Ecce his vbis audis sanctoꝝ voces sub altare. i. sub Atāre que xp̄s est vindictā iustāter postulātes. Et ut aliquoꝝ etiā hec in vita exempla videam⁹ lege. 4. Reg. i. intelliges Heliā sup eos q ipsū capere venerāt ignē fecisse descendere. Et. 4. Reg. 2. Heliseus pueris ipsū deridentib⁹ maledixit. vide historias. Similit ⁊ Siluester papa cos q ipsū in exiliū destinauerāt excōicauit .23. q. 4. c. Guilsarius vbi dicit sertus. Belisarius patrici⁹ mihi mandauit. i. rogauit me ad se venire pacifice p q̄busdā ecclesiasticis dispōsitiōib⁹ i pallatiū pncipis. Et ad pmū ⁊ scdm veli. i. camerā retinuit oēs clericos ⁊ psbros q mecum venichāt: ⁊ nullū pmisit ingredi nisi me solum ⁊ Uigiliū diaconū nrm̄ [illegible] ante pditū Patriciū adducto misit me i exiliū: in quo

ut. Est ergo notādū fm eundē pmo q generās vniuoci natura sue spēi cōicat generato. hoc patet .2. de aia. vbi dicit. Naturalissimū eni opus is quecūq̄ nō sunt orbata. neq̄ generationes spontanea habent generare sibi alterū quale ipsū ē: vt hō hoīem plāta plantā. Et notanter dicit generās vniuocū ppter equoca. q talia non generāt q sc̄s q accidēs: vt colligit a cōmentatore ibidē commēto .33. Ubi nota s̄ cōmuniōes phoꝝ doctrinā q duplicit sumit generatio. vno mō ex aliena mā t extrinseca sic sic ignis ex cōbustibili gnat ignē: t de hac nō loquit h. Alio mō ex ppria mā t intrinseca t ba virtute aliena q virtute aie illa mā t sba sue semē gnationis. Et hoc pōt esse tribus modis.

Uno mō vt accipiat ista gnatio p ppagatiōe illius aie p motū localē. t s̄ hūc modū corpus pōt dici gnatio. Alio mō pōt accipi p dispō ppagatiōe illa q fit i matrice. alio mō p aie introductiōe: t ista ppie dī gnatio. Et in qbus illoꝝ modoꝝ ocurrit vtus vegetatiua. pmo nā qz vegetatiua pria seqt sugnād alimēt: t ipse collocat i determīato loco. 2° vegetatiua mīsticat adiutorio qualitatū t virtutū existētiū in semine: t sic tio introductio seqt forme: s̄ ista ōmittamus. S posui ad clariorē noticiā gnantis vniuoci. Erg seqt q gnans vniuoci ē q gnans t genitū sūt sba in spē: t gnans equoci qui differentia sunt. de vniuocis q intelligēdus ē h. 2° nō fm eidez bram Tho. ibidē. q gnans vniuocus sicut cōicat gnato suā spēm. ut hō hoīe planta plantā sic cōicat illi oia accīa q cōsequūt spēm. Un sic hō gnat hoīem risibilē risibilem. Et si regulat hō fortis naē. i. q vtus gnantis sit potēs t vigorosa gnabit hoīez silem nō solū in spē s̄ et q̄ntū ad q̄litates corpis: vt albus hō albū gnabit hoīem t magnus magnū: t sic de aliis: vt frequēt ocurrit. git. Et nōne dici q̄tus ad q̄litates corpis quia gnans nō cōicat genito q̄litates aie non. n. grāmaticus grāmaticū. aut phicus gnat phicum: t sic de aliis. His sic notatis accipiat pmo statum pmorū parentū in statu inocētie. Fuit. n. i paradiso ɔditiōe habens qūz oddā donū pmo hōi gratis datū nō rōne psone sue tm̄ s̄ rōne totius humane naē ab eo derivādū: qd donū iusticia originalis dicebat: q q̄dē virtus seu iusticia nō solū in aia intellectiua sedebat: s̄ diffūdebat i virtutes sensitiuas ita q nō solū vires aie iferiores rōni obediebāt. i. pti supiori: s̄ et oēs vires corpis eidē subiciebāt: vt gnāt nec vellēt aut egrerēt qd rōi supiori derogasset. O felix iste status Ex q seqt q h iusticia originalis duplici rōne trāsisset in posteros. pᵒ q h donū ex dei munē nāc bois sedebat: licet nō ex eius natura. 2° q trāsibat vsq ad corpis virtutes p gnatione traduci. vñ s̄ Adā q i statu inocētie filios gnasset iusticia illa regna i eorū aiabus vsq descēdisset. Et q illi p peccatū dono illo sublato rōnabilit actū est: vt t pctm eoꝝ trāsiret i posteros Mō ad ppositū nūc veniam dico q mlūd peccati mortale siue veniale inq̄tū respicit psonā eius t nō nās descēdit i posteros: qz nulli peccati actuale ut respicit psonā nisi dm̄ i tunt pus: s̄ solū subiicitur ē in aia sic t gra dei gnāt facit: t p oia cū aia nō generet gnante: sed creet a deo. solū corpus gnabit t accīa q cōsequuntur corpus. Nō est q s̄ultitudo cōpūndo pctm pmoꝝ parentū ad nos t pctm parentū aliorū ad nos nam dū pmi parentes peccauerūt: totā humanā naturā corruperūt donū gratiti subtrahētes. parentes aūt actualia parentū alioꝝ sua tm̄ sunt: t sibi tm̄ gras tollūt: t nō posteris. Possent aūt inquantū de parentū dici trāsire in posteros aut p affectū cōuersatione filioꝝ cū parentibus ipsis. Et sic sic p3 ista veritas. Quātū ad s̄3 ii. dico q aliqui puniri p pctō parentū pōt dupli intelligi aut de pena dānati aut de pena hūana. Si de pena hūa t s̄ duobus modis aut de pena eterna: aut de pena tēpali. Si de pena eterna dico hāc regulā gnalē q filii nunq̄ puniūt p pctis parentum nisi illa imitauerint. H sonat ipse deus Ezech. 18. Sicut aia pris ita aia filii mea ē. filius non portabit iniqtē pris: nec pr iniqtatē filii. Hoc idē p3 de pe di. 4. c. ōria. p longū pcessus ondit. t de pe. di 4. s. pctt. vbi dī sic. Cū ita puniant ne cogit q p veteribus pctis patrū punii coeq nūq̄ pcti p malicie fuisse inuenerit circūdant pena. t mala coꝝ sic patit nō pōt ne lateat porius ipse admonitione apte sit cōsi facientes tē. Ibi. n. plane ondit vt dī ibidē glo. filios p parentū pctis s̄3 p sue a deo puniri. Similit in summa ponit. 1. q. 4. t. 24. q. 3. t de regulis iur c. nō de. li. 6. Si aūt loquimur de pena tēpali aliā regulā ponamus. vt3 q nō ē icōueniens imo crebro ɔtingit: vt filii puniāt p parentū pctis cut t ecōtra ppt bonū parentū vita multa filiis bona ɔtingit. Audi Anselmū de cōceptu virgi li. c. 23. sic. Nō nego inqt ppt merita bonorū parentū filiis multa t magna bñficia corpis t aie. t cōtrario pendere ppt pctā parentū filios t nepotes vsq in tertiā t quartā gnationē t fortan vltra diuersis i hac vita tribulationibus flagellari. Hoc idē ondit dns. Exo. 20. Ego sum dns deus tuus fortis t zelotes: visitās iniqtatē patrū i filios vsq i tertiā t q̄rtā gnationē coꝝ q me oderūt: t faciēs miām i milia his q diligunt me t custodiūt pcepta mea. Et ut veritatē cū exēpla videamus exēplū illd Greg. in dialogo accipiamus. Scribit. n. filiū quēdā deū in brachiis pris dei blasphemante a diabolo aspentum fuisse qd dns Tho. s̄3 fe. q. 108. ar. 4. ad i pmū pris accidisse. nā essētus sic fm corpus aliq̄ pri i filio pctm ppria filii blasphemare puniēte punitione accepit. aia eni pueri mo dānata fuit cū nōū adhuc capax nō bñi. Plura eni iudicia occurrūt exēplorū cū breuitati ad pnis omittamus. Et sic p3 qd sentiēdū sit q̄tū ad penā hūanā. Si vero loquimur de pena hūana multi dubitat q tā s̄3 leges ciuiles q s̄3 canones filii ppt peccatū patris puniūt. n. propter crimē lese maiestatis filii pña hereditate priuant: vt. l. q̄squis c. ad l. iuliā maiestatis. vbi pena ponit cōfiscatiōis bonoꝝ t depositiōis bonoꝝ t depositiōnis filioꝝ t vltimi flagitii delinquētis. Similit q s̄ canones filius ex adulterio natus ppt defectū natiuitatis nō pōt ad sacros ordines pmoueri. i. dis. n. dignitas vilibus t infamibus psonis cōmitti nō debet. de ex. pla. c. inter. vbi illa q ab opinēda dignitate repellit vsurarius t publicos aleatores. etc. Ista sufficiant p prīo veritate. Quātū ad tertiā vl. dico q magi scienti 4. d. 15. pīco pōt cīe dire flagellatōis. vt vs

Cur hō torquetur: vt ei meritum cumuletur.
Cur hō torquetur: ne fastus ei dominetur.
Cur hō torquetur: vt pctā compleatur.
Cur hō torquetur: vt xps glorificetur.
Cur hō torquetur: vt dupliciter cruciētur.
Cur hō torquetur: vt citius peniteatur

Propter primū flagellatus ē Job. Tobias. t q plures alii. ppt scdm flagellatus ē Paulus. vnd t ipse ait. Ne magnitudo reuelationum extollat me etc. Et ppter hāc causā arbitror filios gelos sodomoꝝ cū patribus coꝝ igne extinctos cē. nā si vixissent parentū suissent petā secuti. t ita eternaliter dānari. consiliens q de saluti ipsoꝝ: ipsi le punit sic ne eternaliter dānarēt. Sic et i depopulationibus hodiernis i filios infantes contingere: q a exēplis tota lōbardia clamat. Inde ponitur ex 24. q. 4. c. ecclesia. h aūt penā. vbi infinita de nocua de flagellis de sic addidit. Item paruuli sodomoꝝ cū patribus scelere pierunt. s̄ hoc igne pena illis diminuta ē qdus successio pctoꝝ ni scelerie ē adēpta. i. malo: pena q meruissent si vixissent imitādo patrū scelus. h ibi. Propter tertiā infra flagellantur. Propt q̄rtā exēpla ē in pctī cecoȝ nato. Propter quintū Herodes t Pharao puniti sunt. Propt vltimū oēs dei sancti similiter laborantes a mūdo carne t diabolo diuersis penis t tribulationibus molestantur. q̄re etc. Et ista sufficiat p pria ɔclone.

De flagellis bonorum conclusio tertia.

Tertia ɔcloē. vz. Iustos sanctos
3 qs ut amicos debemus deuote orare: vt talibus tpibus defendat dei vt nos cessās flagellare. Ubi tres iquirūtur veritates. Prīa vt. ista. an mali semp sint a bonis tollerādi.

Scda veri. est ista. an s̄ appetitus vindicte sit peccatū mortale. Tertia ueri. est ista. an sci vnq̄ de iuriis vindictā fecerit. Quātū ad pmā dico fm bm̄ Tho. 2a 2e q. 108. q mali semper a bonis tollerādi sunt: i eo q ab eis iurias portas patiēter sustinēt fm q eī. Hoc est dicū planat p glo sup illd Cant. 2. Sicut liliū inter spinas vbi sic dī. Nō fuit q bonus malos tollerare n potuit. Et nōnē est ppas iurias q de iurias tollerare nō debemus. Audi Criso. sup Math. In iuriis ppriis est qūēq̄ patientē laudābile ē: Iniurias aūt dī dissimulare nimis ē ipius. Audi bonū sp̄ eriu q. iii. c. h ca. vbi dī dicta q bus deus offendit: sinēq vel vlcisci differrimus ad irascēdū vsq dānitatis patientiā pdentia videt. ca vindicta. Et ppter hanc clam [illegible] multū delectat i correctiōe maloꝝ. vt l. c. h eadē cā. t qōe. t bona regula ponit eadē cā. [illegible] ne gatā. l. c. non ē t l. c. q malos q puniūt iuste malos occidit dei minister ē. audi dec. q malos t sīt verba Hiero. sup Ezech. Qui malos inqt pcutit i eo qui mali sunt: t h3 cām interdictionis. pācē vt occidat pessimos dei minister ē. Ibi tū oēs iusticiā misticos diligent attendit. vt. i. pessimos corrigit t iudicet sine aīo vindicādi In malo. n. pncipe vīdicta laudabilē. de poītē sede plātorū c. i. sup vbo vicisti i glo. vbi glo ponit hec verba ad literā. Ubi dicit ē de aliis Qui vicia spnit victis pcere posse. Parcē prostratis sit nobilis ira leōis. tu q sac sil: quisq dñaris i orbē. h ibi. Regulā igr i hac vitate accipiamus q pprias iurias vt pprias nūq̄ vindicarē debemus. Sed dices o pater Ambro. dic mihi iste mihi tāta dāna intulit: t qo p me vindicabit: Quere a me hoc aie mea. Audi Paulū ad Ro. 12. De mihi vīdictā t ego retribuā dicit dominus. Et pmaxd Tho. 4. vide e dīi de oibus bis. t hoc volo sufficiat p pria vitate. Quā ad secūdā dico s̄3 beū Tho. vbi sup. q s̄ icne vindicantis vel vindictā appetentis vt malum inpecātis pncipalr ferat in malū alterius de quo. l. vindictā sumit: vel appetit: vel impecat. t i hac ipsa intentione gnaliter ej hoc ad odū pximi t charitati repugnet: clap ē q mortale peccat. si vero eius intētio i aliqd bonū penā ferat: vtputa ad emēdationē vl peccantis correctionem t ad iusticie conseruationez t ad dei honorem t finibus aliis circumstātiis poterit sic vindicta fieri t optari. Sed de hoc clare in sequēti vitate. Quantum ad tertiā vitatem dico q sic. Audiui voces scōꝝ Apo. 6. Uidi sub altare dei aias interfectoꝝ propter vbū dei t ppter testimoniū qd habebāt. t clamabant voce magna dicentes. Usq quo dne sctus t verus non iudicas t nō vindicas sanguinē nostrū de his q habitāt i tra. i. inter terrenas affectiōe. Et date sunt illis singule stole albe. t dictū ē illis vt requiescerēt adhuc tempus modicū: donec compleātur cōserui eoꝝ t fratres eoꝝ q interficiēdi sūt sicut illi etc. Ecce hic vbis audis sanctoꝝ voces sub altare. i. sub altāre que xps est vindictā iustitiā postulātes. Et ut aliquoꝝ etiam hec in vita exempla videamus lege 4. Reg. i. intellige Heliā sup eos q ipsū capere venerāt ignē fecisse descendere. Et 4. Reg. 2. Helisēus pueris. ipsū deridentibus maledixit. vide historiā. Similit t Siluester papa eos q ipsū in exiliū destinauerāt. excōicauit .23. q. 4. c. Siluestrius vbi dicit textus. Basilius patricius mihi mandauit. i. rogauit me ad se venire pacifice p quibusdā ecclesiasticis dispositionibus i pallatiū pncipis. Et ad penā t secūdā [illegible] Patriciū [illegible] mihi me i exiliū: in que

sustentor modo pane tribulationis et aq angu
stie. ego tn nec dimisi nec dimitto ppterea oi
ciu3 meoru3 cu exeplis quos ɔgregare potui coe g
talia erga me egerunt exercitam habui. Plures
alios possem adducere textus et exeplaria tn ad
pia sufficiut gnalem tame hanc regula3 pono
q quicu3 inuenta ppie plone in dei et ecclesie
et pprium conscientie reduceret pculdubio vin
dicare deceret: vt i dictis exeplis si pscrutet il
gdissime costabit. Inde ps aiebat. O deus inue
niat manus tua i. viris oibus inimicis tuis. dex
tera tua inueniat oes qui te oderunt. a q liberet
nos Ihs xps hic p gras et i futuro p glia3. Amen.
Feria quinta que dicitur sermo i ordie trigesimus.

Ecce defunctus

efferebatur filius vnicus matris sue
Luc. 7. Si pres optimi i supioribus
seru materias diligenter illuxaumus
i hac de q ad pns sermo habendus e tato atten
tius imorandu arbitror: qto p certis pnunsce
da e. hic oes ta diuites q paupes: docti et igna
ri: potetes et imbecilles: et vniuersa viuentiu gna
sine fui pcipiet: et diuersa3 cognoscet exitum:
testate ppha. Quis est homo q viuit et non vi
debit mortem. Audi Ber. i sermone de morte.
Quid igt in rebus humanis certius morte: qd
hora mortis icertius: non miseret inpia. non
diuitias reueret. no generi cuiusq3. no morib
no ipse denique pcit etati: nisi q: senib est in ia
nuis: iuuenibus aut in insidiis. hec ille. Inde in
hui rei signu et doctrina: i hodierno euagelio
adolescens mortu portatus ad tumuli lacry
mantibus oibus: et pcertum vidua mire miro q
da mo describitur cu dicit. ecce defunct et c. In
quibus gdes3 vbis de flagellis corporalib vt sut
ifirmitates corporis: et ipsa mors agendu duxi
mus. vbi tres ɔsiderationes faciemus. vz.
Mortis tremebundam obscuritatem.
Mortis stupendam nunciabilitatem.
Mortis prudentissimam studiositatem.
De tremebunda obscuritate mortis cosidera
ratio prima.
Rimo inquit mortis q est corporis viri
mu flagellu3 tremebunda obscuritate
videamus. Ubi tres ɔclones more soli
to faciamus. vz. Pria ɔclo est ista. Etsi hoi p
pcm plurime sint inflicte pene et corporis agu
stie: mors ta est iter oes acerbissima. Scda
ɔclo e ista licet ho semp fuerit mortalis nunq
ta mortuus fuisset si in eo mansisset iusticia origi
nalis. Tertia ɔclo est ista. Postq ho pdidit
sua culpa iusticia originale: quatucunq de ligno
vite comedisset: vitam nunq fuisset ɔsecutus
immortalitatem.
De acerbitate mortis conclusio prima.
Capite pma3 ɔclones. v. vt. s. Ubi tres
inquiramus vi. Pria vi est ista. quotu
plex e mors. Scda vi est ista. quotu
plex est figura mortis. Tertia vi est. quare
mors certa e et vbi mors incertus. Quantum
ad pmu dico q triplex est pncipalis mors. s.
corporalis spualis: et temporalis. Mors corporalis
est ɔiunctor separatio. duo aut maxime ɔiuncta
sunt: anima et corp: q: anie et corporis separatio mors
e. de q aplus ad Heb. 9. c. ait. Statutum est hoi
semel mori. et Ecclesiastes. 9. Nemo est q semp
viuat. et c. 2. Mortis ingt doct piter et indoct
et idcirco tedduit me vite mee: videtē mala vni
uersa sub sole. Et Ambrosi in exameron. Nudi
nascimur oes. nudi morimur. nulla discretio in
ter cadauera mortuor: nisi forte q: grauius fe
tet diuitu corpora distenta luxuria et c. Simi
litudine aut hanc intelligas quatum ad corporis dis
solutione: no quatu ad aia3 ronalem: vt qda
deu3 no timetes asserere videtur: vt alias ostēdi
mus. Scda mors dr spualis qua. s. moriunt
oes danati. ps. Mors pctor pessima. Et ps.
6. Homo p malicia occidit aia3 sua3. et Ezech.
18. Aia que peccauerit ipsa morietur. i q ne pi
bitabat ppha dices. Ne pdas cu ipsis deus aia3
mea et cu viris sanguinu vita3 mea et c. Tertia
mors dr tpalis: et hac morte spote q3 religio
sus moritur: et q3 deo in sancta obseruatia mi
litas mori studeat et pcuret. O fres mei. o veri
religiosi vosipsos in hoc mudo pimite vt inci
num viuatis. et triplici vos gladio pcutite. vi
licet gladio castitatis ɔ vita3 luxurie: gladio pau
ptatis ɔtra vita auaricie: gladio obediētie ɔ
vita3 supbie. vita. n. oiu3 iniquor in istis trib
sistit. i. Ioh. 2. Omne qd est i mundo. i. in mūda
nis hominib: aut est cocupiscentia carnis: ec
ce vita luxurie: aut ɔcupiscentia oculor: ecce
vita auaritie: aut supbia vite: ecce vita supbie.
Audite religiosi mei apostolu ad Colo. 3. c. Si
cōsurrexistis cu xpo que sursu sut querite vbi
xps est in dextera dei sedēs: q sursu sut sapite n
q super terra. Mortui eni estis et vita vra ab
scondita est cu xpo. Cu aut apparuerit xps vita
vra: tūc et vos appebitis cu ipso in gla. Morti
ficate ergo mebra vestra que sut sup terra: forni
cationē: imūdicia: libidine: cōcupiscētia malā:
auaricia q est idolou seruitus: ppter que ve
nit ira dei sup filios diffidētie: i quib et vos a
bulastis aliqn cu viueretis i illis. nūc aūt et vos
deponite oia: ira: indignationē: malicia: blasfe
mia: turpē sermonē de ore vro et c. Hup pfecta
quibusda videtur paupertatē sectari et ppriū non
hre: Audiatis tn textus in decretali cuius ad mona
steriu. de statu regulariu. vbi dicit f. c. Cum ad
monasteriu sublacēse. et infra. firmiter inhibe
mus: ne qs de cetero monacorum3 licēcia cambi
is viueret. et infra. Prohibem quoqz districte
i virtute obie sub obtestatōe diuini iudicii: ne
qs monacor ppriu aliq mō possideat. sed si q
monacoru3 aliqd habet ppriū: totu in continē
ti resignet. Si vero post hec ppietate aliqua
fuerit deprehēsus f. de facto suppl. habere regu
lari monitione pmissa de monasterio expellat:
nec recipiat vlteri nisi peniteat s3 monastica
disciplina. Et si ppietas apud quēq i monaste
rio inuenta fuerit i morte ipsa cu eo in signu pdi
tionis ext monasteriu i sterqlinio subterret: s3 q
beus Gre. narrat in dialogo se fecisse. Un si qc
q fuerit alicui spialit destinatu no psumat il
lud accipere: s3 abbati vel priori: aut cellario as
signet. et postea ponit de silentio et multis aliis
pulcherrimis ɔstitutionib: q oia ca breuitatis
omitto et in fine capli sic ɔcludit. Nec estiet ab
bas q supbida ppietate possit cu aliq mona
cho dispēsare: q: abdicatio ppetatis sic et custo
dia castitatis adeo est ānexa regula monachali
vt contra ea nec summus pontifex possit licētias
indulgere. hec ibi. et sut vba Innoc. 3. Et glo. ibi
sup verbo expellat. ponit alia punīēdi modum
dicēs: vel pot mitti i arctius monasteriu ne cua
get. et sic peniteat et restituat illud. ar. 16. q. 6. c.
de lapsis et 17. q. 1. c. si qs rapuerit. hec glo. Et su
per verbo i morte. glo. dicit. Secus si in vita: q:
tunc d3 ɔuerti i vtilitatē eccle s. de officio ordi
narii. c. quāto. et 18. q. 2. c. abbates. Et gl. sup verbo
i sterquilinio. dat rōem q hoc fieri d3 et dic q
ideo e. q: decessit in pctō mortali. vt p3 i. c. mona
chi et c. super qda cāonico de statu regula. Et h
duo capla et glo. pma allegat: q facit multu
ad ppositu. Concordat his capl. o capl3 placuit
et c. nullus monach. 12. q. 7. Nullus igt mōach
talia vnq arripiat: nec secularia aut ecclastica
negocia pturbare psumat: q: mortuus e i talib
vita cop et c. et sunt vba palagii pape. et gl. sa di
cit mortuos ee quātu ad ciuiles actus: et quātum
ad diuos: vt sunt baptizare. sepelire: psalm dare
et h modi. 16. q. 1. c. q vere. s3 semp flere debēt. h
gl. Cōcordāt et his. c. q velia velia e nomī plu
riu eccliard. vt dicit glo. et c. q: tua fraternitas.
et c. se. et c. nolo vt aliqs. et c. se. et c. no dicat. vbi
dicit tex. no dicatis vos hre aliqd ppriu: s3 sint
vobis oia cōia et c. Et sut vba Augu. de cōi vita
clericor. h oia capla hnt. 12. q. 1. q. ca breuitatis
n scribo. Hec quātu ad gladiu paupertatis ptinent
que oia vba sut de iure et regulari. Super q tn
volo vt sciat ola mea q monachus ille dicit ha
bere ppriu cu aliqd retinet sine licentia sui su
perioris: vt p3 i dicto. c. cum ad monasteriu de
statu regu. superi notato. sed qn aliqd retinet
de licentia sui superioris p vsu tn. ia illud no dr
ppriu. et io i hui rei signu qn moritur mona
chus oia bona illi ... ppta deuoluit ad mona
steriu. qd no fieret si illi ppria fuissēt. qn aut
ad affines. aut sicut legasset deuoluta fuissent.
Et hoc vt satis oidē dcm. c. cu ad monasteriu.
Ubi q si proprietas et c. sed hec subtiliori igenio r
linquimus. Sufficiat q q religiosi oes regulari
ter viuētes debēt ɔ vita auaricie se gladio pau
pertatis occidē. Scds gladius dr obediētia
vnde regula glialis accipiat q quilz professus
i religione ppriu arbitriu i manibus sui supe
rioris ponē ... bonoribus atqz viuit
sic mundi delitiis spolia. p3 hec regula in. c. quo
rūda in prin. de electōe. l. 6. Obediētia. n. melio
e q victima: de maioritate et obediētia. c. illud.
et per ɔriu non obediēs plato ɔcset eius inimi
cus. dis. 50. s. ecce in glo. vide de hoc. 8. q. 1. c. sci
endu. et hec sufficiat pro gladio obediētie q sup
bia extinguit. Tertius gladi religiosor ɔ
vita luxurie e ipsa castitas. de q Hiero. in qdas
epla ait: quacūqz virtute polleas: quibuscunqz
operibus niteas: si cingulo castitat carcas: oia
per tra ibe... nc sim longior: ista dca sufficiant
quātu ad prima veritatē. Quātu ad scda dico.
q multipliciter morte appellat quida fine cur
sus: quida falce: quida vaporis aut nubis termi
num. et vt alis sanctor dca colligunt. Audi Iob
Dies mei velociores fuerut cursore. fugierunt
et no audierut bonu. pertrāsierut qsi naues po
ma portantes. Audi ps. Mane sicut herba trā
seat: mane floreat et transeat: vespe decidat ida
ret et arescat. qd et Boe. qnto de conso. psa. 6. ɔ
firmat dicēs. Nihil e i tpe ɔstitutu qd sue vite
termin possit ɔplecti. tāta est. n. reru subiecta
velocitas: vt nulli rei terminus dari possit. Audi
aplm Iaco. c. 4. Quid e vita nra: vapor ad mo
dicu parēs. Audi illu moralissimu Senecas ad
Lucillu epla. 4. Ex q igt natus e ad mortē duce
ris. h et h i aio versanda sut si volumus illā bo
ra placide expectare: metus oes alias iniqta
tes facit. h ille. Et ad eidē epla. 24. sic ait. Me
mini iquit te illu locu aliqn tractasse no repen
te nos i morte icidē: s3 minutati3 procedē: quot
tidie morimur. quotidie demit aliq pe vite. et
tunc quoqz cu3 crescimus vita decrescit. Infantia
amittius: deide pueritia: deinde adolescētiam
vsqz ad extremu. Quicquid trāsiit tps perijt
hic ipsu quē agim dies cu morte diuidimus.
h ille. Et hec sufficiat pro pma veritate. Quātu
ad tertiaz vi. dico q licet de h plene dixerim i
sermone. 16. tn tres rōnes assignabim. pma rō
dr ɔtinua ɔsolatio. Scda dr ɔtinua obseruā
tio. et tria dr cōtinua meditatio Prima ratō
dr ɔtinua ɔsolatio. Audi Greg. in mor. Ad h
ut ɔditor nr latere nos voluit finē nostru: vi
q3 nr̄e mortis e icognitu: ut dum sp ignoratur
semp pxim esse credat: et tāto qs3 sit feruenti
or i opatione quāto et icertus e de vocatōe. vt
dux icerti sim qn moriamur: semper ad mor
tem parati venire debeamus. hec ille. Audi et Se
neca ad lucillu. epla. 66. Mors igt oiu3 par e
p que venit diuersa sut. mors nulla maior aut
minor e. ha. n. eidez modu i oib finisse vitā et c.
Scda rō dr cōtinua obseruatio. audi Augu.
in epla qdas. Latet ingt vltim dies: vt obser
uent oes dies. sero parant remedia cu mortis
iminēt picula. h ille. Audi et Senecā ad Luci
liu. epla. 72. Nihil melius e nu lex fec q q viuit
introitu ad vitā dedit: et multos exit. Et ibide
magistra rex igt oiu3 rō docet facit varios ē
accessus: fine eundez et c. Tertia rō dr conti
nua meditatio. Audi eunde Senecā epla. 114.
Nihil ingt tibi ea eque pfuit ad sepantia oiu3
rerum q frequēs cogitatio breuis euii h i certi

sit pene cōmitantes penā tametas. sic ⁊ in ppo
sito.nā hōi i paradiso suo data fuit iusticia ori
ginalis vt dictū ē in pcedēti ꝟitate ꝑ quā po
terat se ab oīb' icōmodis q̄ nūc patimur ꝑser
uare.ꝗ iusticia sublata pena fuit morti ex
q̄ alie pene sūt innumerabiles cōsecute. qre ꝛc.
Quātū ad ꝑ̄ʒ dico ꝙ nō fuit op' hōi mortalia
p̄cepta dare ꝙ n̄dū sensī ⁊ ꝟtualē sue rōis
⁊ volūtati accio ⁊ sensualitati rectitudine sui
supiori subiacebat ⁊ istruebat. Dedit ei de' ei
p̄ceptū cerimōniale ad pn̄s ppt tria. Primo
ppt ma' hōis meritū ⁊ alicuius exercitij ma
ioris ornatū vt. Saluti' oīne volūtati subiaceret
ei nōe ꝙ corpe ⁊ volūtatē ppriā p oīa i dei
obsequiū captiuaret. vñ ꝗ sic hō ꝯstitutus erat
ex corpe ⁊ intellectu sic debuit ꝑ̄n vtrāq̄ aīm
illuminari intellect' quē habieb' ꝯcreati ſen
sus p̄cepto sensibili ⁊ sic se totū intelligē potat
captiuandū in obsequiū dei. 2° ppt hoīs ice
cusabilē rōnē. si.n. grande res p̄cepisset deus
forte excusationē hr̄et. si q̄ rē tā modicā ꝑ
cepiūt p̄ceptū negligerēt: clarissime cerneret
se excusationē nō hr̄e. Inde Naamā siros cū
ad Heliseū p sanāda lepra accessisset Helise'
dixisset. Uade ⁊ laua te septies i iordano ⁊ mū
daberis. ⁊ dictū pphe subsānasset dicēs melio
ra ei balnea egypti: serui ei' dixerūt ei. Si rē
grandē p̄cepisset tibi ppha face debuisses. q̄
to magis q̄ dixit. Uade ⁊ laua te septies ⁊ mū
daberis. qđ dicē vellēt. si hēs excusatiōis rōnē
sic ⁊ in pposito. 3° ppt eius singularis obedi
ētie ꝓbationē. si.n. lignū figura erat altissi
mi mysterij crucis vt sic ꝑ trāsgressionē ligni
vetiti hō vincēdus ⁊ dei grā priuādus erat: ita
p obediētiā ligni crucis recuperād' ⁊ in dei grā re
stituēdus erat. Inde tpe passionis xp̄s cū ama
ritudinē ligni crucis oppositā dulcedini ligni
vetiti sic oculos celū clamare cepit. Pater
mi si possibile est ꝛc. vsq̄ fiat voluntas tua.
Quātū ad t̄tiū dico ꝙ lō de esu suit gustu mē
tionē fecit p̄ceptū dando. vt mulier intelligeret
nulli corruptibile eligendū deo sp̄reto. Solus
.n.ei hō debet saporādū ⁊ degustādū: ⁊ siuēre
fruendūs nō aliquā creaturā.i gustus cibi ve
titi nōie hīs ipse pdocuit oēs creaturas nō esse
degustandas ipso sp̄reto. Ad q̄rtū dr̄ ꝙ q̄uis
primus hō nullū ad esuʒ aliorū lignorū iduceret
cū se cibo ⁊ alimēto idigē videret: vt vita eius
ꝯseruaret: tñ ꝯgruū fuit de illis facē p̄ceptum
vt cōsideret. vt intelligeret se facillime ab esu
ligni vetiti abstine posse cū tantā aliorū bono
rū fructuū copiā comedēdi hr̄et. Uel pōt dici
sꝫ opio Aug. ꝟū ē.s. ꝙ in ligno vite nō solū que
dā virtus vite nālis erat: sꝫ et occulta q̄dā ⁊ sa
cramētalis efficacia diuine ꝟtutis ad quā pnigē
hō nō poterat nisi p sp̄ilē reuelationē, ⁊ io p̄ce
pit vt comederet de ligno vite: vt maximas li
gni ꝟtutē p sp̄ilē reuelationē intelligeret ꝛc.
Ad quītū dr̄ ꝙ ex secu Bon. q̄ sic vt alio
rū modorū fieret tale p̄ceptū nō claresceret. mo
dus tñ ex dibus cōuenientior fuisse vr̄: vt sic hō

fuit ex aīa ⁊ corpe ⁊ glustratus lumie nature
⁊ grē: ⁊ sub angelo custodia deputat': ꝙ p an
gelū a deo ⁊ p vocē sensibilē ⁊ intelligibilē ſi
p̄ceptū accepit. Sꝫ an q̄dā deo videri ꝙ alie
tiā ad pn̄s relinquimus. Hec si nām ingredere
mur op' eēt vt diuersas doctorū opiones po
nerem'. ⁊ lōgi' q̄ expedit h̄ ꝯ̄ sermo pgrediē.
Quare sufficiat tibi aīa mea h̄ p pn̄ti ꝯclone.
De esu ⁊ natura ligni vite ꝯclō tertia.

Accipe t'ciaʒ ꝯclonē. vʒ. Postq̄ hō per
didit sua culpa iusticiā originalē. q̄n
cūq̄ de ligno vite comedisset: vitā nū
q̄ fuisset ꝯsecut' imortalē. Ubi tres igrantur
ꝟitates. vʒ. Pria ꝟi.ē ista. ad qđ fuit op' ad vite ꝑ
nō hoīs sustētatōē vltra aliorū padisi delicia
fructuū comestionē etiā comedē de ligno vite
Secūda ꝟitas est. ponamus ꝙ hō p' peīm q̄
paradiso expulsus nō eēt: an ꝑ esum ligni vite
ꝑpetuari potuisset. Tertia ē. posito ꝙ ꝑ pec
casset: an obisset si de ligno vite non comedis
set. Quātum ad p̄mā dico ꝙ hō i statu inocē
tie duos effect' habebat nāles vt dic dn̄s Bo
nauē. ā. ꝑmus erat humidi radicalis p actionē
caloris nālis depditio. Secūdus erat vigei
nālis debilitas ex comestione extranei ꝑnuī
ens Uñ ꝓ ſola Aristoteļ 2° de generatiōe qđ
aliqđ generat' ex aliquo extraneo alimēto ad
ditū ei qđ ꝑus erat humido ꝑ̄ditū: minus
ꝟtutē actiuā sp̄ilē. vbi gratia. Si aqua miscea
vino. nā q̄tō plus aque vino cōmisceť: tāto vi
nū magis i ꝟtute minuiť vt tādē vinū aquosū
fit: ⁊ eius spiritus ⁊ ꝟtus amittiť. Sic etiā a si
mili ē i sūptione cibi. nā q̄uis ꝑ cibuʒ repeť hu
midū radicale. nō tñ i vigore pore. vñ fit vt si
nālis solutū ꝟtus illarꝫ quā legē sēnect' ⁊ do
cremētis ⁊ tādē corpis dissolutio. De' ꝗ glori
osus tā q̄ ꝟūs ꝑuisor talib' defectib' ꝑuidit
⁊ ꝗ ꝑmus p esū aliorū lignorū padisi subuenie
bat. Contra secūdū ꝟo ꝑ esū ligni vite. habe
bat.n. lignū vite ꝟtutē q̄ndā fortificādi vigorē
sp̄ūs. ⁊ ꝑ̄ oīs debilitatē ei' restaurāndi. nec sciendū
tñ concilius ad scitisset. ꝗ necesse erat iterata
comestio: vt nō illi tāc tempis ꝑsaluisset. ⁊ nō ē
ꝗ ꝟtus cuiuscūq̄ corpis est finita: ⁊ ligni illi'
corporei erat: ⁊ p ꝯ̄ñs finite ꝟtutis. quo fit vt
semel sumptū vitā ppetue i infinito dař nō posset.
seruabat aūt vitā vsq̄ dū hō ad gloriaʒ trāsla
t' eēt. qre ꝛc. Quātū ad t'tiā ꝟitatē dic doctoř
Bona. di. 19. secūdi sūi ꝙ ea lege qua diuina iusti
cia nō patiť inocētē puniri ⁊ morti nō pati etiā
nālī iponit ꝑ ratiōe. ⁊ ideo diuinū decretū sūt
ꝙ si hō diuinū mādatū ꝑtinet: vita corpālē ꝑ
naret. vt sic volūtas a hō recederet: sic aīa i vi
ta corp' ꝯseruēť. Cū sit diuinū decretū inuiolabile
certū dicē ꝙ posteq̄ homo peccauit q̄ntūcūq̄ ē li
gno vite comedisset: nūq̄ euadē mortē potuisset.
Dicē tñ possum' ꝙ maiorē ei vite diuturnita
tē ꝯtulisset: sꝫ nō vite interminabilitatē. qre ꝛc.
Quātū ad q̄rtā dico ꝙ si hō in statu inocētie
ꝑ durasset: esū ligni vite nūq̄ religisset: nisi
ho dedisset i mādatis. Et dato etiā ꝙ a deo da

ꝑ p̄ceptū nō hr̄isset: cū ꝑfecte suos cognosce
ret defect' de q̄bus i pria ꝟitate dixi' ꝯclonis
eximus: nā ipsa dictasset vt de ligno vite ac
cepisset ⁊ comedisset. Et sic dicit magř salarus
vbi sup. ꝙ posito ꝙ nō comedisset: aīo mor
tuus eēt nō q̄ mors eēt aīi penaʒ: q̄ nō come
disset: aut diuinū aut nāe dictamē trāsgressus
eēt: ⁊ p ꝯ̄ñs mortaliter peccasset. ppt qđ mor
tuus esset. Utrū autē mors sit pcise pena peti
ad pn̄s relinquamus. Audi ꝗ Aug. sup Gen. ad
litam: ⁊ allegať a magro. di. vi. ⁊ ā. c. h̄ huc ꝟo ho
minis imortalitate ꝛc. Caro inquit Ade aū pctm
sic imortal' creata ē vt p alimōniā.s. ligni vite
eēt mortis ⁊ doloris expers. sic ꝗ imortal' ⁊ icorrup
tibilis cōdita est caro hoīs: vt suā imortalitatē
⁊ icorrupcōnē p obseruātiā mādatorū dei custo
diret. i q̄bus mādatis ꝓ̄tinebať: vt de illis li
gnis ꝯcessis māducaret: ⁊ hic supple q̄tū ad mā
datū nāe: ⁊ ab interdicto abstineret. ⁊ h̄ supple
q̄tū ad mādatū disciplinae. ⁊ per hoc cōcessorū
esuliū imortalitatis bona cōseruaret donec cō
poralibus incremētis pductus ad etatē q̄ cōdito
ri placeret multiplicata ꝓgenie ipso iubente sū
meret de ligno vite. ꝗ pfecte imortal' fact' cibi
alimēta nō viteri' regrēt. hec Aug. Et go' ꝟo
satis appet ꝙ caro pmi hoīs imortalitatēʒ in se
habuerit: ꝗ p alimōniā cibos ꝯseruaret vsq̄ ad
ꝑpe trāslatōe sue i celū': qn̄ ꝺ ligno vite come
deret ⁊ fieret oīo imortalis ita vt nō posset mo
ri. hec sūt ꝟba magři i l'ra. Et hoc sufficiant ꝑ ꝑ
senti materia. quare ꝛc.

De stupēdis miciūs mortis ꝯsideratio sa.

Ecūdo loco mor

tis stupendā miciabilitatē videam'
Ubi tres alias conclusiōes subiūga
mus q̄rū pria ē ista. Diuersi ⁊ inume
rales ⁊ opinati casus q̄s idies pluribus cernis'
ꝯtingē pculdubio posteris videtibus hīcʒ mō
tis cursū videē miciare. Scda ꝯclo est ista. i
firmitates corpales q̄bus iuste flagellur mor
tē nobis miciant vt corrigiur. Tertia ꝯclo ē
ista misera senectus quā si diu viuimus nō possu
mus declare mortis falcē q̄ vita nostra succi
datur videtur appotare.
De diuersitate fortuitorum cōclusio prima.
Accipe primā ꝯclonē. vʒ. diuersi ⁊ inūe
rabiles ꝛc. Ubi tres ignrātur ꝟitates.
vʒ. Pria ꝟi.ē ista. quot sūt diuersi vite
hūē fines. Scda ꝟi.ē. quare hūs tot diuersos
mortis finit ꝯtigeť fines. Tertia ꝟi.ē ista. an
malus vite finis sit signū eius dānatōis. Quātū
ad p̄mā dico ꝙ Prolog' ad hoc rūdet dicens.
Ferro: peste: fame: vinculis: algore: calore: mille
modis miseros mors capit vna hoīes: faciunt
ad hoc auctoritates. Senece supius allegate in
secunda conclusione ⁊ tertia ꝟitate prime con
sideratōis huius smonis. Ubi aīa attēde smo
nib' meis ⁊ ꝑ regis tene vniq̄q̄. si hec vita
diuersis ⁊ inumeris periculis subiecta: sed hic sū

mopere cauēdū est: ne sꝫ corpus nostro grauē mo
tis viā finiat. aīa ad minus i beatitudine gaudiū
sempiternū. Audi notabilissimū Senecā ad Luci
lium epl'a. 71. Citius inqt mori aut tardi' ad reʒ
nō pertinet. hn̄ aūt mori aut male ad rē pertinet. hn̄
aūt mori ē effugē male viuendi pic'lm. itaq̄ effe
minatissimā vocē illius Rodij existimo: qui cū
i caueā piect' eēt a tirāno: ⁊ tāq̄ ferā aliqđ alu
eret: suadēti cuidā vt abstineť a cibo. Oīa in
quit hōi dū viuit sp̄ada sūt ꝛc. h̄ ille. Uñ tu
aīa mea q̄dā ne dū bonorū: verū et maloꝝ di
uersos ⁊ inopinatos dieʒ fines. Nonne 3. Reg.
scribiť de q̄dā sancto viro ⁊ pphā: qm̄ q̄ a ho
de idolatria Hierobo cōuersus ⁊ increpatus
ē domū rediēs a leōe extitit strāgulat'. Nōne
Josias inocēs ⁊ dei fidelissimus ⁊ optim' fu' i
egypto a rege isideli i bello occisus ē. Nōne in
uenis q̄dā vt Greg. refert. 4. di. dialogorū infir
mitate acerrima ꝑurus: postea pp̄ls manib' lace
ratus: ⁊ mo. sibus ppriis dilaniatus interiit. Audi
de q̄dā matrōa legisse ē. cū pprio filiū i bello oc
cisū audisset qđ tñ minime verū erat: p magnitu
dine doloris dic quadā domū vēniēs filiū de
mi repiens ꝑ gaudio crepuit ⁊ mortua ē. Et vt
de sceleratis aliq̄ dicā. Nōne Antioch' de q̄ 1.
Macha. 9. legiť. qa nō potuit obtinē qđ volu
it pre tristicia ⁊ dolore morit' ē. Sisara crud
lis tirān' p manū femie clauo ⁊ malleo iterfect'
ē. Judic. 4. Saul q crudeliter Dauid psecut'
ē ppriē se gladio iterfēc. 1. Reg. 31. Holofernes
pessim' p manū fēmi: capite est trūcat'. Judi.
cu. 13. Herodes de quo dr̄ Actuū. 12. Misit he
rodes rex man' vt affligeret quosdā de eccla
ꝛc. ab āgelo dei percussus ⁊ ꝯsūpt' a ꝟmib' expi
rauit. vt ibidē dr̄ i fine capli. Infinita sere pos
sēt adduci exēpla: sꝫ ista sufficiāt ad pn̄s. Et q̄s
sꝫ p. q̄rtū ad ppōnū dcm Senece q̄dā i epl'a
ad Lucilū. 70. i medio adducē possuʒ. Nūq̄ i
quit mali' cūia lex fecit q̄ ꝙ vnū itroitū ad vi
tā dedit ⁊ exit' multos. qre ꝛc. Quātū ad scdā
ꝟi. ē notanda q̄dā doctrina btī Tho. q̄ pte pria q.
22. ꝙ omnipotens deus cum sit omnium cura
prouisor generalis ad ipsius prouidentiam p
tinet vt permittat quosdā defect' et ꝯtingē i
pticularib' q̄busdā reb' ne bonū vniuersi
pfectū impediať. Si.n. oīa mala ipediret: deesse
multa bona deessent i vniuerso. nō.n. esset pa
ciētia martirū si nō esset psecutio tyrānorū.
vñ dic Aug. in Encha. ꝙ nisi deus pmitteret
aliquē defectū icurrē nisi ex illo bonū aliquod
efficē diceret: ꝟ ꝟ satis dixim' sup ꝯtua fa
vide ibi. Et his accipe aīa regulam. ꝙ si diuer
sos exit' ⁊ inopinatos aliq̄b' accidē cernis ti
bi itidē ꝯtingē posse animo reuolue. Certis
.n. aūt Boeti' q̄ oēs ipet' fortune credit. Audi
Senecā ad Lucilū epl'a. 4. Nemīne igř ea fo
tuna pucerit vt nō tñ illa minet. q̄ illi pmit
tat. Noli huic trāquillitati ꝯfidere. Momēto
mare euertiť eodē die vbi luserūt nauigia sor
bēť. ⁊ idē q̄ epl'a. 74. Dunc imagine ingl aulo

mo ꝓponẽ ludos facere feminã: z in hẽc mor
talia cum bonos diuitias gras extute. Quo
rũ alia inter dispendiũ man⁹ scilia iã alia infi
rialia inter dispendiũ man⁹ extraneo cop in
da societate diuisa alia mei extraneo cop in
qꝫ deuenerit ipsa. Et idẽ epła vigia. Inierm
lgit fi mode: Dicne. Aduersia nõ succubẽtis
nõ credo bẽ. Fortune lectias i oculꝭ habe tãq̃
qcq̃d põt facꝭ factura sitq̃ qd expectatus est
qcq̃d põt fieri ꝑ sufficiã ꝓsũ ẽi. Quid
diu lonit etiã ze. Ꝺ sufficiã ꝓsta ẽi.
ad ꝟũ dico q̃ malus finis nõ est homibꝫ aliq̃
mone finitur i pctõ mortale decedẽ. Audi Ji
dos de fimo bono ... illi igr deplorãdi sũt
i mõr qñ null⁹ iterũ ex hoc uita recipiunt ꝗs
letificidos celestis aula icludit. Ꝺ ille. Hinc er
ror mirãt⁹ omi q̃uidas scãdaliçant scipsos
cũ viros optimos z scõs homibꝫ z stupenda
morte finire cernũt: eos horribiles iudicat pec
catores fꝫ errãt nimis cũ fꝫ Aug. Mala mors
putãda nõ ẽ: q̃ bona vita pcessit. Nõ ne z de⁹
pr filiũ ꝓpriũ fꝫ carnẽ moriendum turpissime
morti exposuit: Et q̃ ista elegão dẽo iterri pôt
q̃ tãta ei⁹ meriti gliã ꝑfideles eos efficiat
sibi familiares qꝫ horribilib⁹ vt ita dicã mor
tibus vitã finiã. Qui.n. ꝓprio filio nõ pepcit
figmẽto nõ parcet: vt ait deuot⁹ Ber. Non.n.
baptiste pepcit qñ caput ab Herode agrippa
truncar⁹ ẽ. Nõ Petro dilecto suo pastori: sed
reclupin⁹ crucẽ ascedit. Nõ electo suo pdicato
ri Paulo: fꝫ capite Rome truncato vitã finiuit
z sic de aliis. Ergo ꝯcludam⁹ q̃ bon⁹ z iustus
q̃cunq̃ morte ꝯpulit e vita ista migret non ẽ
reprobatiõis signũ. Et exẽplũ addũco tibi ala
nica valde notabile qd Robertus pmo sue sũ
pie narrat. Fuit nãq̃ qdã vir i eius studio re
ꝑitna morte obiisse a fratrib⁹ regnus: z nõ pa
rũ scãdaliçat eũ aut pctores iudicabãt eũ dei
nõ recte agẽ circa suos suos. Cũq̃ sic ꝑ hõrã
ꝯferret deus illũ tollere vellet vt laurent z se
pelirẽt ec a libro qdã vbi digiti extensus te
nebat viso pacto poterãt remouere: qꝫ intuẽ
tes digito demõstrantẽ versꝫ illũ cernunt. Ju
stus in q̃cunq̃ bona mortu⁹ fuerit in refrige
rio erit: qꝫ cũ legissent edificauit ipm honorifi
ce sepelierũt. Inde beatus ille Hieronym⁹
ad Heliodoꝝ de hac ml scribẽtũ. O si pos
semus ingt i talẽ ascẽdẽ speculã: vñ q̃ vniuer
sas terras sub nostris pedib⁹ cerneremus iã tibi
ostẽderẽ totius mũdi ruinas gẽtes gẽtibus
regna regnis collisa. alios torqueri. alios neca
ri. alios obrui fluctib⁹ alios ad seruitutẽ trahi.
Ꝺ nuptias. Ꝺ planctꝫ. illos nasci. illos mori. ali
os affluẽ diuitiis. alios mẽdicare. z pꝫ ifra.
Redeam⁹ igit ad nos z q̃si ceelo descẽdentes
paulisꝑ videam⁹ nũ aspicis ne obsecro te qui
do infans: qñ puer: qñ iuuenis: qñ robuste etati
qñ senex factus sis: quotidie morimur quotidie
die cõmutamur: z tamẽ eternos nos esse credi
mus. hec ille. qꝛ ꝛc. Et hec sufficiant pro p̃ma
sũa conclusione.

Quod infirmitates mortẽ nũciẽt secũ ꝑa.

Cipe Ꝑaꝝ ꝯclusionẽ. vꝫ. Infirmitates cor
porales qbus iuste flagellamur mortẽ
nobis nũciãt vt corrigamur. Ubi tres
ingramus veritates. vꝫ. Prima ẽi. est ista. In
longior vita q̃ nos viuerẽt antiq̃. Secũda
ẽi. est. An mors eis venit acceptãda sit. Ter
tia ẽi. est. Quod est magis ꝯrium bone morti.
Circa ad p̃mã ẽi. dico fm Nicolaũ de lira
sup capłm quinto z sexto Ben. q̃ ꝓpꝫ sex rõnes
antiq̃ longiores duxerũt vitã q̃ nos. Prio
ex bonitate cõplexionis ꝓmoꝝ parentũ. nam
cũ ipsi fuerint a deo imediate formati: z ꝑ ꝯñs
oĩe pfecte cõplexionati: z illa bonitas magis in
ꝓpinquos vtꝫ fuerit antiq̃ q̃ in remotos vt su
m⁹ nos descẽderit ꝑ seminalẽ gñationẽ: eqꝫ
est vt illi lõgiore vita fuguluerẽt. Secũdo
ex mõ viuẽdi temperatissime.n. illi viuebãt nõ
ait vt plurimus inĩc ꝑtissime. Ecł. 37. Propꝫ
crapulã multi pierũt. Inde dñs ait. Luc. 21. Ca
ue ꝑuenĩ corda vra crapla z ebrietate. Ter
tio ex bonitate nutrimẽti. ante.n. diluuiũ nũc
ora fuerit ẽre nascẽtia: z ideo melioris nutri
mẽti. Et rõ est hec. qꝛ diluuii inundatio ex aq̃
occeani fuit ex magna pte: z qꝛ salse sũt idacit
sterilitatẽ. Quarto ex sciã Ade. Adam eni
olus naturaliũ rez pfectã dꝫ habuisse noticiã
z ꝑ ꝯñs herbaꝝ virtutẽ lapidũ fructꝫ q̃ pluri
mũ facit ꝓ ꝯseruatione vite cognouit: z suc
cessores docuit: z sic illis etiã posteri viebãt.
Quinto ex diuina dispositione: vt. s. ꝑ lõgã
hominũ vitam cito multiplicaret humanum
genus. Sexto ex bono aspectu siderꝫ sup
regionẽ illã. aspectuꝫ nãq̃ celi multum facit ad
vite diuturnitatẽ. hec de intẽtiõe pfati doctoris
Ego tñ i hac pte nescio qd dicã: quid ad rẽ q̃
illi centũ z vltra fugerint ãnis z tãdẽ vt nos
mortui sint ꝯcꝫ. Audi Senecã ad Lucilii epłã
71. Prematuriguius ingt Lucilli vitã z quãd
modũ marcet ait Virgili⁹ noster. Terre vt
beset recedũt sic i occursu rapidissimi tpis pri
mũ puericiã abscõdim⁹: deinde adolescentiã
deide qcq̃d illud ẽ inter iuuenẽ z senẽ medi
um i vtriuſq̃ cõfinio positũ: deide ipsꝰ senectu
tis optimos ãnos nouissime icipit ondi publi
cus finis gñis humani ꝛc. Et idẽ ad eundẽ epła
centesima. Dimidiũ ingt vite domui . adiice in
bestꝰ luce⁹ ꝑicula z intelliges nouissima vita
minimus eẽ qꝫ viuit. hec ille. vide et de hoc
feria qnta sc̃e dñice in sexida siderũ de. ẽre
tẽ. Circa ad ẽaꝫ ẽi. dico q̃ mors pôt duplicit
ꝯsiderari. vno mõ vt corruptio vite z priuatio
boni. nãq̃ z vt sic nõ habet appetibilitatẽ ra
tionẽ. Et fm hoc eadẽ ratione qua hõ viuere
cupit naturalẽ mortẽ fugit z euitat q̃ a pri
cipio gñis animaliũ omni ẽ a natura tributꝫ
vt se vitam corpusq̃ tueãt: declinet que noci
tura videãt: z q̃ ad viuendum necia sit igñat
z pararet: vt ait Tullius primo de officiis. Alio
modo pôt ꝯsiderari mors vt q̃dam ꝯclusio na
ture z ordo dei. z sic eum venit acceptanda ẽ:

qñ sic statutũ est hõi sẽl mori. Et fm hoc lecti
gantur plura dcã moralissimi Senece. Audi eũ
epła ad Lucilia. 95. Oĩa ingt ad q̃ gemim⁹ z ex
pauescim⁹ tributa vite sunt. Et qñ stari oĩa ista
in longa vita sunt: quõ in longa vita sunt pul
uis z lutũ z pluuia. Et epła. 83. ait. Mors et illa
qdẽ ẽ q̃ mala nõ sunt: hꝫ tamen speciẽ mali. sui
quidẽ amor ẽ z permanẽdi ꝯseruãdiq̃ ista vo
luptas atq̃ aspernatio dissolutionis. quia vide
tur nobis multa bona eripe: z nos ex hac cui as
fueuimus reꝝ copia educẽ. illa ad q̃ transituri
sumus nescimus qualia sint: z horrem⁹ ignotã nã
lis et tenebraꝝ ẽ met⁹ i quas aditura mors cre
dit ꝛc. Multa.n. de hoc dicit i hac epła. Et idẽ
epistola. 94. Obiurgans igit quotidie fatus q̃
re ille non rapitur: quare ille i medio cursu ra
ptus est: quare ille nõ rapit. q̃re senectutẽ z sibi
z aliis grauẽ extendit. verũ obsecro te equine
iudicas tenẽ an tibi parere nãm z qd antes inẽ
est q̃sito exeas. vnde tibi q̃nq̃ excundum est
ñ vt diu viuamus curãdus ẽẽ vt satis. nã vt diu
viuas fato opus est: vt satis aio. s. opus est. Et
hec sufficiant ad p̃ꝰ q̃uia ad hoc ꝓposiũ mul
te sint auctoritates. Circa ad tertiã ẽi. dico
q̃ ꝯriũ bone morti ẽ mortale pctm. Nõ.n. dꝫ be
ne mori qui male vixit male ãt vixit q̃ i mortali
bus culpis vitã finiuit. Audi eundẽ Senecam
ad Lucillum epistola quadam. Ante inquit di
em mortis moriani virtutes: dimitte istas volupta
tes turbidas. Nõ.n. tantũ venture noccẽt sed ꝑ
terite z recte dicit ante diẽ mortis. qñ vt dicit
Cesarius z Aug. i sermone inocẽtũ: percutitur
hac aiaduersione peccator: vt moriens oblinis
catur sui qui dũ viueret oblitus est dei. Istis ẽi
tatibus sic deductis exẽplo pbare possumus i
firmitates corporales nuncios mortis esse Isa.
38. Egrotauit Ezechias vsq̃ ad mortẽ. ecce q̃ i
firmitas nuncius mortis fuit. z de Lazaro Jo.
11. dicitur. Dñe ecce quẽ amas infirmatur. z sic
de aliis. Nõ tñ q̃ licet ifirmitas mortis sit nun
cias non tñ ita necessarius nunci⁹: vt ea posita
mors ipsa ponatur: fꝫ ita intellige vt mors non
pôt culpã naliter cõtingere sine pcuia ifirmi
tate. Audi textũ. 15. q. 1. c. 4. ut itaq̃. Infirmitas in
quit que proprie carnis dicit ẽ que elẽptorũ
seu humorũ cõcordia perturbata: caro ipsa af
fligitur: z tandẽ dissoluitur. vide q̃so calamita
tẽ nostrã. vix enĩ quispiã reperitur qui non ab
vtero matris aliquã depotet infirmitatẽ. q̃ tã
dẽ grauetur per illã perit. quidã illorũ infirmi
tatẽ quidã colicã: quidã podagram: quidam
ydropisim tussim: vel paralisim patiuntur. plu
rimi torquentur dolore capit: vel stomaci: z sic
de aliis. vnde q̃uis medicine auctores multa
sũis i libris remedia scripserint: mortis tamen
remediũ adinuenire nequierunt. q̃re ꝛc. Hec suf
ficiant pro presenti cõclusione.

Quõ senectus est vicina morti ꝯclo ẽtia.

Cipe ẽtiã cõclusionẽ. vꝫ. miseria sene
ctus quã si longo viuim⁹ tẽpore: cũ pos
sumus declarare mortis facẽ qua vita nrã suc
cedere videtur denũciare. Ubi tres ingramus
veritates videlicet. Prima veritas est ista. q̃
sũt conditiones misere senectutis. Secunda
veritas est ista. vera z sancta senectus quã
tũ debet honorari. Tercia ẽi. est. quomõ se
nectus est nuncius mortis. Circa ad primaꝫ
dico q̃ tres sũt ꝓncipales cõditiones senectutis
naturalis quodãmodo videlicet antecedẽtes
cõcomitãtes z subsequẽtes. Antecedentes sũt
in triplici gradu. quedam sũt circa intellectum
quedã circa memoriã z volũtatem z quedã cir
ca omnia corporis mẽbra. Circa intellectum sũt
mentis alienatio. circa volũtatẽ z memoriã sũt
obliuio z nõ contentatio. z circa corporis mẽ
bra sũt dolor. Dico p̃o q̃ circa intellectũ sũt mẽtis
alienatio. vnde lꝫ intellectus nõ sit potentia or
ganica nec organo corpis affixa. vt pꝫ 3. de aia. vbi
dicit p̃hus sic ad lĩam. Dico aũt intellectũ q̃ opi
natur z intelligit aia nihil eẽ actu eoꝝ que sũt an
te intelligẽ. vnde neq̃ misceri est rõabile ipsum
corpori. Qualis eni aliqs vtiq̃ fieret aut calidus
aut frigidus: si organũ aliqꝫ erit sicut sensitio
nunc ãt nullũ ẽ. s. calidum aut frigidũ ꝛc. tamẽ
dũ homo senescit experiẽtia teste adeo i p̃lib⁹
debilitaꝰ intellectus: ut plerisq̃ q̃si ad pueritiã
deducatur. sicut de Alberto magno legim⁹ qui
summus fuit philosophꝰ: sicq̃ de aliis. Quedã
sunt circa memoriã z voluntatem. faciliter.n.
senes obliuiscuntur z cum difficultate conten
tant nescientes qd sibi velint. z vnũ quodque
etiã minimus illis impedimentum prestat. sed
ista nota sunt. Tertio loco aliq̃ cõditiones cir
ca omnia corporis membra sunt. deficiunt
enim in senectute crura: vt nedum curre: ꝫ nec
possꝫ ãbulare possint. dentes marcescũt z pau
lati cadũt. oculi caliganũ z sepe excecantur. an
tes surdescũt. male digerũt propter caloris na
turalis defectũ: quo fit vt plurimus frigidi sũt
sicut de Dauid. 3. Reg. 1. dicitur. Rex Dauid
senuerat: habebatq̃ etatis plurimos dies. Cunq̃
operiret vestibus: nõ calefiebat: vnde nec Ab
bacꝰ sũamitẽ cognoscẽ potuit mulierẽ sup domini
ꝓpter frigiditates z humorum siccitates. Fri
gescunt c ꝫ sanguine z humorꝰ siccato et nutri
mẽti paucitate: ad cerebri pauci vapores ascẽ
dunt: quo fit vt pꝫ dormiat. Quid plura: do
lent i senectute ossa: dolẽt nerui: vexãꝰ mẽbra
cuncta: heu heu clamãt p̃s. Sup lectũ doloris
eius versasti omnes infirmitates eius. Et hẽ
p̃mis. Secunde senum conditiones concomi
tantes dicuntur. Et sũt quodammodo infinite
sunt: tres tamẽ sunt principales. Prima est de
fectu vrine. secunda i corpore siptico. tertia in
virtute augmẽtatiua z nutritiua. Prima lo
quã est in defectu vrine. Ubi nota q̃ vesica ẽ
vrine receptaculũ pcedẽs ab epate. z vrina ẽ
colamẽtũ sanguinis z aliorũ humorum qui ab
epate tãq̃ a fonte in totũ corpus ꝓcedũt. vñ
licet sit corpori vtilis: multotiens in senectute

quotidi non potest vnde comodo figuri ? imu
mirabiles ifirmitates ?c. Quidlibet ? incorpo
es diffinio magis. n. ?d nullis ultra egritudi ? vt
plurimi ?gnici sint. Tertia ? augmentatiua
? nutritiua. Inest enim non creditum sed decre
scere. pueri nutriti ? pui generant. Dec fetis
ficant. pueri nutriti ? pui generant. Dec fetis
mens sunt quare ?c. Tercia conditionee di
cuncur fubliquentes. ? hec etiam sunt intrepti
ci gradi. primo enim pueri parendo fecunda cor
pebo. victus vite ultimario ? occurrunt subsi
quentes. ifi mens magna poffit fenex in mate
ria vertere: tandem meus vitam cepe tollit
vnde sequitur. Cor gum puerilem? Job. 2. Do
mo putredo ? filius putredinis. careras imi
gam corredentis ornat Ecc. 10. Cum vermi
ri. bono hereditabit bestia ? serpentes. ?
mudi sequitur vite ultimario qm nihil vac
cidauere domino. Isa. 55. Interfecti eorus ?
scientur. ? de cadaueribus eorus ascendet fe
tor ?. Et sic breuiter sensi tractuerimus con
clusionem. Sed quis forte senex hic dicit posset
patet Andreas nos sic bodie despectus esti
tus ? legitabitur nostras quisq; adhuc nos
prouocamur. Ideo ad secundas veritates tractus
mos. videtis quantus vera senectus sit bono
randa. Quia ad secundas veritates dico q;
pter sex rationes senex sunt plurimi hono
randi. Prime quia senex in rebus humanis sit
doctorem. tus quia frequentius predicatibi
ptas post tus quia frequentius fermon dei
audiunt ? ? diuinis inquirunt: in libris facri
bentur legunt. qd rare in iuuenibus accidit.
Secundo quia sit in rebus regendis ifemis
ne. Exemplus de romanis ? de filio illo qui
patre senē non occidit. Job. 12. In antiquis ē
sapientia ? in multo tempore prudentia. Tertio
quia eorus cōsilii stabile ē. Inde vbi vi Mo
ysis dicit populus regatur. Numeri 11. dixit ad
eos. Congrega mihi. 70. viros ? senioribus filt
quos tu nosti q; senes populi sunt ac magistri
? ducis. eos ad bellum tabernacul federis:
faciebq; eis stare circa te vt deformdas ? loquar
tibi. auferq; de spiritu meo tradiq; eis vt fu
stinent cum eo populi ? nō in solus grauetis
?c. Quarto quia patius vincit. Eccl. 4. Cani
cies sunt sensus hominis ? etas senectutis vita
immaculata. Quinto q; copiosius loquitur ?
ideo maxime silicii tenere debet. Eccl. 12. Ado
lescēs vir loquere in tua causa si necesse fuerit
si bis interrogatus fuerit. cogita habent reipō
sug tuum. Te multis ille qui sapiens est audi ta
cens humil ? querit. ? loqui medio magnato
rum no presumet. vbi sunt senes non multus
loquacis ?c. Et Leuitici. 19. Coram cano capite
surge. ? honora gressum senis. Deus ? vi
ro sunt honorandi qui sunt aliqs excepti. Ja
de Viris in epla ad Thessalonicenses. possit adhuc
dicit laudentur: multa bella cepertia fuisse
ta de rebus sic ignorantia vt ego qui adhe
tionem sum bonestus erubesco instruere:

vllege dñi q; dicunt sunt vie ac necie: eius fa
doctrina: vita primer. possit tam potius superien
? veteres studiosi vulcissimos fructus nostr.
vnde ? sapiens ille vir grece Demosthenes cu
erpletis contra ? repte omia. ? sciri cornuti
dicisse fertur se velere q; tanc egrederet ? vi
ta quando sapere incepisset. Plato octogesi
mo ? nonagesimo anno scribens mortuus est.
? Socrates nonagenta ? nouem annos in va
cendi scribendiq; labore complenit ?c. Ecce q;
pulchre vita senus adducit nobis exemplu. q
re ?c. Et hec volo sufficiant p presenti vitate.

Quis ad tertiam veritatem solū audi vnam
pulcherrimam Dugonis auctoritatem in libro
de claustro animę. Inter abusiones secula bus
sola mater est senis obstinatio qui mortē pert
nunq mortis nō abhorret adductus qui quotidi ad
bellum mundi tuum potius fortis expectat.
Hic tamen vite patientia ? crēdit egredi. ? ex
future cōsiderat legressus. Audit mortis mar
tus ? credere nō vult eis. Tres enis sunt ? mori
mortis causa: infirmitas ? senectus. cuius du
bus: infirmitas grauis. senectus certa nuncia.
Casus enim nunciat mortem. infirmitas ? grauitas
apparet mors senectus pudentiq; ? mortem
de morte timoret infirmitatis grauitate do
lentes: certitudine senectutis nō obstinatis. sed
afflictis ? humiliatis sequi deberet. hec tic. Et
hec sufficiant ad presens pro iste conclusione.

*Et prudentissima studiosissime mortis cerū
dcrasq; tertia.*

Ertio mortis pru

dentissimas studiosissimi videtis.
Ubi tres conclusiones subsequentes
videlicet. Prima conclusio est ista.
Generaliter omnes quos videmus ? vita
transire debem? mortem cuj moderatione de
flere. Secunda cōclusio est. quamdiu ? pe
riculis mūdi succumbet nullis tamen vt eam
dat mortem procurare debet. Tertia solu
sio est. illi sūt maxime deflendi quos certis
cognoscim? signis q; in inferni erūt cruciādi.
De fletu mortis conclusio prima.

Cepe prima conclusionē. vs generaliter
omnes ?c. Ubi tres inquiem? veritates. vs.

Prima veritatis est illi. quo
nō sine peccato mortuos nos flere possimus.
Secunda veritas ē ista. que sūt remedia vt
pacientia in morte habere possimus. Tertia
veritas est ista. an ordinate mortuos fleāmus
reamur. Quo ad primā veritatem pono tres
regulas. Prima est illa. q; multiplex est fletus.
Secunda est. q; tres condiciet requirūtur in ex
dimus fletu. Tertia regula q; sine peccato pos
fumus mortuos nostros flere. Quantus ad
primā regulam est notandū q; triplex ē primi
pullo luctus quidam bonus quidam malus q;
dā indifferēs. Luctus bonus est triplex. Lo
pussionis. Lo cōpassionis. Lo deuotionis ? pegrinationis. Fletus
pitentie est quādo de morte vel aliquo alio
pitenti ? cōmodo dolemus ? ex charitate plan
gimus. Quid enī nō solus mortui sui pitentiss
mi. Jonathe sed ? Dauid inimicissimi suo mō
debant ? ipso leamur. vt. 2. Reg. 1. Legim?
Ciceros filiū dilectissimi ep̄s ? eccle
desiū cui bonā vitā mortuū audiebat amasse
debuisti q; ei ad premiū perseranti qua fide
bb? essi sublatā est auxilio. Quid dicā de xpo
Jesu nro qui inter medias laudes ejus hieru
sale prius passionis assimi superfedens lachry
mabiliter flcauit. fortiter et in morte Lazari
flenit. Audi eosem Hieronymum. i epla ad Ti
salū in q; plurib? rationibus confortat eū ō mō
te filie lacrimer ecta ? dicit. Plane Lazarum
mortuū flenit: ? nō mas lachrymas fudit. ? ad
surrectiōis gaudiū dolore occā nō poterat: nec
fidē pfidis facere qui vocebat. Volui Lazarus
mortuū flenit: ? nō mas lachrymas fudit. ? ad
surrectiōis gaudiū dolore occā nō poterat: nec
fidē pfidis facere qui vocebat. Volui Lazarus
non

gere non prohibem⁹ sicut in multis locis aliqs
exemplis patz lachrymas ipendisse legim⁹. hec
ille. Et hec sufficiant pro primo veritate. Q
ad secundū dico q decē sūt singularia reme
dia ad sedādas passiones i morte aliq. vz. Diui
ne voluntatis inspectio. Diuine iusticie meditatio. Vtilitatis inspectio. Fraterne vtilitatis inspectio. Necessitatis consideratio. Diuine dispositionis aduersio. Immutatis attentio. Proprii interesse cumulatio. Resurrectionis certificatio. Proprie consolatio. Et diuine confusio. Ista breuiter videamus.

Primum inquā remedium dicitur diuine vo
luntatis inspectio. Audi Hiero. ad Tirasium
de morte filie sue consolatoriā epistolam scribē
tem. quē dederat ingt abstulit qui creauerat. cō
modauerat vt haberes ad tempus tēpore volui
t cū vellet rursum auferret. nihil abstulit
nisi q recipe dignatus ē propriū. Creditū suum de
cuit recipe creditorē: t nihil aliud decet q creatori suo gratias agere mutuāti. sicut Job legi
m⁹ deuotissimi voce dicētis dñs dedit dñs abstulit. sicut dño placuit ita factū est: sit nomen
dñi benedictū. hec ille. Audi t Cyprianus in decret. 13. q. 2. c. q̄ hposte. vbi dicit sic. q̄ hposte
rius est q̄ips querulus cū dei voluntatē fieri po
stulam⁹: quādo vocat nos t accersit de h mun
do: dē statim eius volūtatis impio paream⁹
tc. h ille. Audi t Joan. Criso. i epla ad hebreos
allegatus in decret'. vt. s. c. imediate sequenti.
vbi dicit sic. Ubicūqz sepeliamur dñi est terra
t plenitudo eius. L q̄ oz fieri efficiat lugere ale
t deplorare t lamētari eos q de hac vita decedūt ex pusillanimitate ptigit. hec ille. Audi et
moralissimus Senecam ad Lucilium epla. 101.
Quid ingt ē stultius? illud vno die factū quod
oi die fieri pōt. stat qdē terminus nobis vbi il
lū fatorū inexorabilis necessitas figit. sed nemo
scit nostrū q̄ pipe sictur termin⁹. sic ergo for
met⁹ aiūs tanq ad extrema ventū sit. hec ille.
Et idē epla. 78. Fata ingt deos, fixa sūt: t ma
gna atqz eterna necessitate ducunt. eo ibis quo
oia eunt. Quid tibi noui tc. Secūdus reme
diū diuine iusticie meditatio. Ponit. n. a beato Dionysio h ecclesiastica hierarchia. c. 5. Re
gula quedā gnalis q inferiora p sua superiora
sursū agant. t ad finē pprium pducant. Corpa
enim celestia ista corpora inferiora p corpa
supercelestia in suū finē deducit: vt ait Greg.
sup Job. t potētie rōnales tanq suꝑiores potē
tias aīales tanq inferiores in suū finē dirigūt
vt ostēdit beatus Aug. li. de cōceptu virginali,
t angeli inferiores p superiores sursus agunt
in deū. vt docet beatus Dionysius de angelica
hierarchia p totū. cū sit gloriosus deus oib⁹
rebus superior sitnecē est vt hoies quem ad fi
nē beatitudinis creauit ad se p mortē trahat: et
q dñs iustus est vt talis iusticie ordo cōseruet
tc. Tertius remediū est necessitatis cō
sideratio. Audi pphā. Quis ingt est homo q
viuit t nō videbit mortem? Audi t Ambrosiū.

Quid inquit absurdius q̄ qd scis omnib⁹ esse
prescriptum quasi speciale deplorare? aut quid
impatientius q̄ qd futurus scis id cū acciderit ferre nō posse? Audi t Senecam ad Lucilium
epla. 78. Quid inquit tibi noui est? ad hunc le
gē natus es: hoc patri tuo accidit: hoc matri: h
maioribus: hoc oibus ante te: hoc oibus post
te tc. Quartus remediū est fraterne vtilita
tis inspectio. Quid. n. est mors nisi finis oīm
laborum. Audi Hiero. in epla ad Tirasium de
morte filie sue. addit ingt consolationis alia p
uidentia que saeculo orbitaria. i. mortis occurrat. Plangere debuimus de seculo recedentes
si seculi inimicitias cōtra nos mime sentirem⁹
t plangimus dñi bñficia qui nouit infirmitatē
nostre qd prestet. Periclitari volebat adhuc
q dolet aliquē morientē: t inter fluctus vite
presentis videre cupiebat miserū laborare ta
libus ac tantis tempestatibus diaboli. tot cor
porum bella: tot seculi clades euasit: t lachry
mas fundis quasi nescias quottidie quid in te
ipso patiaris. propter qd dñs ammonet apłos suos
dicens. Si diligeretis me gauderetis vtiqz: quia
vado ad prem tc. hec ille. De de miseriis t pe
riculis huius seculi dicere possum tc. Quintus
remediū ē dispōnis aduersio. Audi Aurelium
Aug. in soliloquiis. Nouit ingt deus q̄diu expediat hoīm viuere t quando mori. de salute cor
poris mei q̄diu quid mihi vtile sit nescio: tibi
dñe hoc cōmitto. Et Petrus apłus. i. Pe. 5. ait.
Oēz sollicitudinē vestrā piicientes in eū: q; ipsi
ē cura de vobis. Audi t Aug. i soliloquiis. Con
stāter ingt deo crede. eiqz te totū cōmitte q̄ui
potes. noli esse quasi proprius t in tua potestate
sed eius clementissimi t vtilissimi domini te s
uū esse psitere. ita enim te ad se sublevare nō
desinet: nihilque tibi euenire permittet: nisi
qd tibi prosit et si nescias. audi t Ber. sup illū
q habitat in adiutorio altissimi. vigilat ingt super
nos idefessus: t puigil ille singlaris clemētie ocu
lus non dormit neqz dormitat q custodit isrl.
tc. h ille. Sextū remediū dr vtilitatis attentio. O tu qui flere nō cessasti vsqz ad diē iudi
cii i fletu pseuereris: an mortuū reuocabit ad vi
tā? Responde q̄so. Audi Barbarū Hiero. vbi
inquit si dolori dz aliqd concedi vbi sine reme
dio potest aius fatigari. hoc ē qd Dauid d filio
defuncto iā desolatus ait. Nūqd eū potero ruo
care? ego magis ad eū vadā: ille vo nō reuerte
tur ad me tc. Septimū remediū dicitur pro
prii iteresse cumulatio. iordiate. n. flere tā corpi
q̄ aie nocz. Pr. 52. Sicut tinea vestimēto t vermis li
gno: sic tristicia viri nocet cordi. Et Eccle. 30.
Tristiciā igt ne des aie tue t nō affligas temet
ipsū i cōsilio tuo. Jocūditas cordis hec ē vita ho
minis t thesaur⁹ sine defectiōe sāctitat: t exul
tatio viri ē lōgeuitas. misere aie tue placēs deo
t ptine t cōgrega cor tuū i sanctitate ei⁹: t tristiciā
longe expelle a te. multos enim occidit tristi
cia: t non est vtilitas in illa. Et Eccl. 38. A tristi

cia inquit festinat mors et cooperit virtutem
t tristitia cordis flectit ceruicē. i. abductiōe permanet tristicia t i vita inopis sm cor e⁹. Ne dederis in tristicia cor tuū sed repelle eā a te t memento nouissimorū. noli obliuisci. neqz. n. ē cōuersio
a morte resuscitatio. t huic f. mortuo nihil proderis t teipsū pessimabis. i. pessimus facies. Et
Paulus. 2. ad Cor. 7. Que igt sm deū tristicia
ē penitētiā i salutē stabilē opat: seculi aūt tristi
cia mortē opat tc. Octauū remediū dr vtili
tatis ppriē executio. Audi Hiero. nostz de pa
tientia t fortitudine cōtra. Oē inquit gaudium
estimate cū multa hēt' i seculo obprobria t ad
uersitatē: sciētes q fortitudo t patiētia ex ipsis
etiā. patiētia aūt pfectū op⁹ hz. Probant aūt
virtutes i hoie p patientiā tāqz aur per ignem
Qui ceteras hz virtutes sine patientia. aurū i va
sis fictilibus portat. in sola dicebat salutem pa
tientia vra possidebitis aias vestras. fortitudo
ducta est alo q patiens t fortis ē: secure hōs se
quent tc. Et idē i epla de egrotatōe Blesille sic
ait. Abrahā tentatur i filio t fidelior iuenit. Jo
seph i egyptū vendit vt pascat patrē t fratres.
Ezechias vicina morte terref: vt fusus i lachry
mas. 15. anorū spacio pcedit ad vitā. Petr⁹ A
postolus dñi passiōe cōcutit: vt amare flens audiat: Pasce oues meas. Paulus lup⁹ rapax et
Beniamin adolescētul⁹ adolescētior extasi excecatur: vt videat: t repētino tenebrarum horrore
circūdatus dominū vocat: quē ducem vt homi
nem psequebatur. ita nūc mea Marcella Ble
sillam nostram videmus ardore febrium per. 30.
ferme dies iugiter estuare: vt sciret reiiciēdas
delicias corporis: qb paulo post vermibus era
randus sit tc. inde illa tuba magna. Paulus. 2.
Cor. 12. ait. Ne magnitudo reuelationū extol
lat me. datus est mihi stimulus carnis mee angelus Sathane qui me colaphizet. propter qd ē
dñm rogaui vt discederet a me: t dixit mihi: suf
ficit tibi gratia mea. nam virtus in infirmitate
pficitur. libenter igitur gloriabor in infirmita
tib⁹ meis vt inhabitet in me virtus xpi. propter q
placeo mihi in infirmitatib⁹ meis: in cōtumeliis in necessitatibus: in psecutionibus: in angu
stiis pro xpo tc. Audi t Senecam ad Lucilium
epla. 67. cū aliquis tormēta fortiter patit ingt
oibus virtutib⁹ vtitur. fortitudo vna in promptu sit: vt maxime appareat patientia. ceterum
illic est fortitudo: cui⁹ patientia t pperssio t tolerantia rami sūt. Illic ē prudētia sine qua nul
lū initur cōsiliū: que suadet q effugere nō possis
q fortissime ferre. illic est cōstātia q deiici loco
nō pōt t ppositū nūlla vi extorquē dimittit tc. h
ille. Nonū remediū dr resurrectionis certifi
catio. Audi Hiero. ad Theodoram de morte
Licini. Aduersus igt mōtis durissimā t crudelis
simā necessitatē solatio erigimur q i breui reuisuri sum⁹ eos qs dolem⁹ obritos. neqz. n. mors
sz dormitio t somn⁹ appellat. vn t btūs aplūs vetat de dormiētib⁹ cōtristari: vt quos dormire nouis
suscitare postea credas⁹: t post digestū soporē

vigilare cū scis⁹ t cū āglis dicat gloria i excel
sis deo t i terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. In
celo vbi nō est pctm. gloria ē t ppetua laus t i
defessa pconia. In terra aūt vbi seditio t bella ac
qz discordie pt ipse caulla ē oib⁹ in omnib⁹: [illegible]
bis q bone voluntatis sunt: t salutationem au
diant apostolicam: gratia vobis et pax a deo
patre t domino Jesu christo multiplicetur vt
in pace sit locus eius t habitatio ei⁹ in syō tc.
Et idē ad Tirasiū de morte filie sue paruz post
principiū. Resurgē ingt credimus nros t plāgimus
qd fecerimus si nos nimio peipet desiderio volun
tas e⁹ vtiqz sola sufficeret ad solatiū: cui nullū
spōnsū habens afferri tc. hec ille. t in fine huius
eple sic concludit. nūc aūt ō luctū sumendā sūt
arma vt ipsa nra possit hēre victoriā t adducet
tc. apłs. Nolo vos ignorare fr̄es de dormiētib⁹
vt nō contristemini sic t ceteri q spē nō hnt. Si eīm
credimus q Jesus mortu⁹ ē t resurrexit: ita t e
os q dormierūt i xpo adducet cū illo tc. hec ille.
Audi pulcherrimū tex. 13. q. 2. hēt fortes illi lon
gi doloris iusti excusabiles qui vitā alterius ne
sciūt. q de hoc seculo ad meli⁹ eē transitū nō cō
fidūt. Nos aūt qui hoc credimus t docem⁹ chri
stiani nimis de obeūtibus nō debem⁹ dolere: q̄ ma
gis apud alios pietatis t spem hoc nobis ma
gis i culpa sit. na diffidētie quodāmo genus est
cōtra hoc qd quisqz predicat querere iusticiā amāus
conte apłs. Nolumus vos ignorare de dormienti
bus: vt nō cōtristemini sicut t ceteri qui spē nō
hnt hec ibi. t sūt verba Anastasii. que tc. De
cimū remediū dr futuroz cōtitio. Audi Cipria
nū i libro de morte. Nō sunt lugendi fr̄es
nostri accersione dñica de seculo liberati cū scia
m⁹ eos nō amitti sed premitti occasionē nō esse
dandā gētib⁹ vt nos merito repreheēdāt qz quos
apud deum viuere dicimus vt extinctos aūt pdi
tos lugemus. nihil. n. prodest pferre virtutē t fa
ctis destruē veritatē. h ille. Et sic pz ista veritas.

Quātū ad tertiā vbi. pz ex dictis i prima veritate. Si
enī lugemus ordiate t in charitate nihil obstat
qn aliqd sublecijt merces. Nec te moueat q aliq
i veteri testō legūtur lacrymasse: nec tñ obiurgati
sunt. 70. enim diebus filii israel mortē patriarce
plāxerūt vt pz. Gen. 50. c. t 30. diebus mortem
Moysi Deut. c. vltimo. sicqz de aliis. qm vt ait
Gratiānus. 13. q. 1. Multa i veteri testō permitte
bant tāqz iperfectis q tpe gratie nō licent. Jesus
dñs Luc. 7. vidue cui vnic⁹ fili⁹ mortu⁹ fuerat
ait. Noli flere. quare tc. Et ista sufficiāt p pre
senti conclusione.

Quod propter mundi mala mors querenda nō
est conclusio secunda.

Incipe scdam ɔclōnē. vz. Quāuiscūqz
q̄ piculis mūdi succūbamus nō tñ ve
niadz mortē pcurare dz. Ubi tres in
quirūtur veritates. vz. Prima veritas. si pericu
la mūdi vincē volum⁹ quid ē qd magis atten
dere debemus. Secūda veritas vtrū accidit q ho
mines tribulatōib⁹ desperāt. Tertia veritas est
an liceat i aliqū casu mortē corporis procurare

Ctrum ad primam veritatem pono hic regulam generalem q quantum ad anime salutem spectat nō attendendum est qualis fuerimus in sanctitate: sed quales erimus. Audi Isidorum de summo bono. i vi in bonis finis querendus est qm deus nō respicit quales antea fuerimus sz quales circa finē vite erimus. c.21.vi.c.alia qualis inquit vnusquisq; hinc egreditur talis in iudicio apparebit τc. Quid profuit Jude apostolatus quādiu tenuisse: τ Nicolao ad pene sanctā electiones habuisse τ male finisse? Nō ergo a bono ope cessandus est: licet innumera occurrāt impedimenta. Tobias.n.licet plaga cecitatis feriret: a timore tamē dni nō recessit. Tobie.2.c. Nec Daniel deu; verū adorare reliquit quāvis Darius rex edictum in cōtrarium fecisset. Daniel.6. Constanter Susanna duobus senibus resistens in proposito sancte castitatis perseveravit. Daniel.13. Eleazarus pro nomine dni omnia tormenta perseveranter sustinuit.2.Macha.6. idem patet τ de septem fratribus.2.Macha.7.c. τ sic de aliis. Et diligenter attendere regule nostre aia mea attende sensum. nō.n. concipio qd dicimus quantum ad aie salutem spectat: nō opus ē quales fuerimus in sanctitate: sed quales erimus considerare vt per hoc peccandi materia detur: vt dicas possum ego aliquo temporis intervallo mundanis frui delitiis τ societ postea finē bonum facere. Summa enim deceptio hec est. Audi Hieronymum nostrum de sero penitentibus. Sed forte inquit quis iterum dicit q vir q toto tempore quo vixit male fecit: in mortis articulo accepta penitentia a deo veniam obtinebit. Heu quam vana suspicatio τ falsa cogitatio vir de eternis malibus huius quoq; mala semper fuit vita mererē habere a deo indulgentiam vnus v τ totus in peccatis genitus τ nutritus: q nec deum vidit: nec cognovit: nec de eo audire voluit: nec se peccare cognoscit: nec scit qd sit penitentia: nisi forte dormiendo novit. Totus adhuc secularibus innodatus negociis: quē angustia premit filiorum quos deserit: quē infirmitas conterit: quē dolor divitiarum τ bonorum temporalium concutit: quas acceptas a deo accipiet penitentiam: quam non acciperet si adhuc se posse salvari crederet: certe verum concludas. qui dum sanus est τ iuvenis deum offendere nō formidat in morte nō merebitur divinam obtinere indulgentiam. que dilectissimi penitentia quam solum quis accipit: q se vivere amplius nō posse cernit qui si ex infirmitate convalesceret peior quam prius fieret. hec ille. τ sic patet prima veritas.

Ctrum ad secundam veritatem, licet de hac materia pluries in hoc opere dixerimus: tamen ad presens dico secundum beatum Tho. 2a 2e. q.20. q desperatio oritur ex falsa estimatione. falsa autem estimatio est iudicare rem aliter esse quam sit. quo fit ut falso rem iudicantes in desperationem inducimur. Pro quo notandum secundum philosophum.6.ethicorum q illud qd in intellectu est affirmatio vel negatio in appetitu est fuga vel prosecutio: τ qd in intellectu est verum vel falsum in appetitu est bonum vel malum. Ergo sequitur q omnis motus appetitivus conformiter se habens intellectui falso est secundum se malus: τ conformiter se habens intellectui vero est bonus. Hoc sic notato pono per casum q quis mortaliter peccet: si intellectus estimat q peccatoribus dum ad penitentiam redeunt deus veniam largiatur: iuxta illud Ezech.18.c. Nolo mortem peccatoris: sed magis vt convertatur τ vivat: talis intellectus dicitur verus. si autem estimet deum talibus peccatoribus veniam denegare: talis intellectus dicitur falsus. Ex quibus sequitur talis regula q sicut motus spei q conformiter se habet ad estimationem veram est laudabilis τ virtuosus: ita motus desperationis qui est ali oppositus conformiter se habens ad estimationem falsam est vitiosus: τ per consequens peccatum. Sed querit predictus doctor ista falsa estimatio vnde habet ortum: estimat enim falsum intellectus: an quia nō credit τ est infidelis. an quomodo. Et respondet q ista falsa estimatio oritur circa particularia: remanente tamen vera estimatione in universali. Pro quo sciendum q nō credere sive infidelitas pertinet ad intellectum: τ desperatio ad vim appetitivam. Intellectus autem est universalium: τ appetitus movetur ad particularia. Est.n. inquit philosophus in.3. de anima. in fine. motus appetitivus ab anima ad res que in se particulares sunt. modo planum ē q contingit aliquem habere rectam estimationem in universali: τ circa motum appetitivum nō recte se habere corrupta eius estimatione in particulari. q: necesse ē q ab estimatione in universali ad appetitum rei particularis perveniat mediante estimatione in particulari: vt patet.3. de anima. Sicut a propositione universali nō infertur conclusio particularis nisi assumendo propositionem particularem. Et vt intelligatur quomodo potest haberi vera estimatio in universali: corrupta tamen vera estimatione in particulari. accipe exemplum. nam ille q fornicatur eligit fornicationem vt bonum sibi vt nunc. i. vt particulare bonum: τ tamen vera remanet in eo estimatio in universali. s. q fornicatio ē peccatum mortale. τ sic de avaritia τ aliis peccatis. modo ad propositum poterit quis in universali habere hanc veram estimationem. s. q in ecclesia ē remissio peccatorum: τ tamen poterit habere motum desperationis. s. q nō sit speranda venia corrupta intentione circa particularia. Ex quo patet dicit iste doctor q potest esse desperatio sine infidelitate sicut τ alia peccata mortalia. Sz patet iste puē Ambrosie dicēso qd istorum ē gravius peccatum. an desperatio: an infidelitas: Dico q peccata que opponuntur virtutibus theologicis sunt secundum sui genus aliis peccatis graviora cum virtutes theologice deum habeant pro obiecto: τ peccata per omnia eis opposita aversionem a deo directe τ principaliter important. τ sz ista rationes. s. aversionis a deo omnis peccati mortalis gravitas consistat. q si posset esse conversio ad commutabile bonum sine aversione a deo quamvis inordinata esset: non esset tamen peccatum mortale. Aversio ergo a deo facit esse peccatum mortale. si sic sequitur q illud qd primo τ per se hanc aversionem habet erit inter omnia peccata mortalia gravissimum. Accipiantur modo ista tria peccata. s. infidelitas: odium dei: τ desperatio. Infidelitas opponitur fidei: odium dei charitati et desperatio spei. Si igitur infidelitas τ desperatio ad invicem comparentur secundum rationes speciēs sic infidelitas gravius peccatum est desperatione. infidelitas.n. ex hoc provenit q homo ipsam dei veritatem non credit. desperatio autem ex hoc q nō sperat se bonitatem dei participare: τ q maius peccatum ē nō credere dei veritatem quam nō sperare consequi posse gloriam ab ipso: q infidelitas proprie secundum se ē contra deum: τ desperatio non nisi secundum q ē bonum participatum a nobis: ideo infidelitas gravius peccatum. c. similiter τ odium dei gravius ē desperatione propter eandem causam. q gravius ē odire deum quam nō sperare consequi bonitatem dei. Si autem fiat comparatio infidelitatis τ desperationis quantum est ex parte nostra: sic desperatio ē peccatum gravius. nam propter spem glorie revocamur a malis τ provocamur ad facienda bona: τ ideo sublata spe irrefrenate labimur in peccatis: τ a bonis retrahimur. non sic autem per sublationem fidei. τ huic sententie concordat glo. sup illud prov.24.c. si desperaveris lapsus in die angustie minuetur fortitudo tua: vbi sic ait. Nihil ē execrabilius desperatione. Hoc etiam ponit beatus Tho. vbi.s. Et ista tibi aia sufficiant pro secunda veritate.

Ctrum ad tertiam veritatem dico q nullo modo licet sibipsi procurare necem. hinc Saul redditur condemnatus: q sibipsi mortem procuravit.1.R. vlt. c. τ Judas. Act.1.c. τ sic de aliis. Audi ter.23. q.5. Item hoc dicimus. vbi sic dicitur. Item hoc dicimus: hoc asserimus. hoc modis omnibus approbamus. neminem spontaneam mortem sibi inferre debere. velut fugiendo molestias temporales incidat in perpetuas. s. molestias. hec ibi de hoc sup plene notavimus. feria quarta secunde dñice in tertia concione secunde partis. Nota tamen regulam generalem. q licet nō sit cuipiam concessum mortem propriam procurare τ inferre tamen dum ab aliis infertur propter veritates conservandam: τ fidem tuendam hilariter omnia pericula τ ipsam etiam corporalem mortem aggrediamur. Audi barbatum Hieronymum in exhortatione ne persecutio timeatur. Filii inquit dilectissimi accingimini potentia: estote filii potentes τ nolite hoc miserorum diminiquorum iam tantam ordam imbecillitatem τ miseriam esse quantam nō diceret lingua potentiam formidare in operando iusticiam. q.n. propter iusticiam persecutiones patitur: beatus ē τ huic sibi erit alia morte beatior: preciosa nempe ē in conspectu dni mors sanctorum eius. si cupis vitam senē cum xpo mortem noli timere pro christo. Non enim porro illa sustinere pro xpo qui sunt condigna ad futuram gloriam que revelabitur cum apparuerit gloria nostra quam futurum ē nō q sup terram. Nō speret mercedem q nō laboravit sufficit solum xpiani nomen. xpianus esse imitare xpm. Frustra xpianum habet ille nomen q diabolum sequitur: primo xpianus omnino nō est: sed antichristus ut illud evangeliste Joannis. audistis q antixpus venit nunc antixpi multi facti sunt. Nis q cum xpo regnare cum xpo mala tollera. Si xpm dnum τ regem cui est nomen sup omne nomen oportuit pati. τ ita intrare in gloriam suam: quam fiduciam habemus nos intrare sine labore: O q stulti sumus τ tardi corde ad credendum. volumus hic gaudere cum seculo: τ postea cum xpo. hic nudus ingreditur τ serus superfluitate honestus vestiuntur: τ gemmam intrabit: ille sepultus ipse crapula τ luxuria plenus ille in cruce pro nobis moriens: ille in lecto delicate dormiens. quam via nō facit: suus faciet. promittit deus zebedei filiis regnum suum si calicem quem bibiturus erat possent bibere τ ista virtus sine fregit. Nō.n. q dico vobis verba accepi ab hominibus: per homines didici: sed per evangelium suum. itaque omnino nos per multas tribulationes oportet intrare regnum dei. erant in via q per delicias τ divitias parant ire. Signum manifestie damnationis ē in hoc mundo sua beneplacita assequi. τ in mundo gloriari oportet libenter gloriemini in tribulationibus et adversitatibus vestris τc. hec ille. Et hec sibi aia sufficiant pro prima concione.

Qui sunt in morte deflendi concio tertia:

Ccipe tertiam conclusionem. vz. illi sunt maxime deflendi quos certis congetine signis q in inferni erunt cruciandi. Probatur ista conclusio. quoniam homo in morte signa ostendit damnabilis. vt sponte in cruce τ filia. certe illa anima vnd mortem eternam sciat τ a fine ad quem creata ē discordat. τ per omnia rationabiliter eius perditio flenda. Audi Hiero. xx; in epistola consolatoria ad Paulam de morte Blesille ad hoc n. inquit nati sumus vt maneamus eternum. Abraham: Isaac. Moyses: Johannes: Paulus. vas electionis et sup omnia filius dei moritur: τ nos indignamur aliquem exire de corpore: q ad hoc forsitan raptus ē ne malicia mutaret mentem eius. placita.n. erat deo anima illius τ ista. Revera si seculare desiderium τ qd deus averat delicias huius vite cogitaré moto maturam rapuisset plangenda erat τ ei fonte lachrymarum lugenda: nunc vero cum propicio xpo in extremo sermone merito τc. longus sermo ē. item τc. Hinc inquiruntur tres veritates. vz. prima veritas ē an liceat interrogare morientem vt revelet statum sui post mortem. Secunda veritas ē. ponamus q q a mortuis suscitetur sacramenta q habebat primo in vita an deleta sint per mortem: q preciosus resuscitatus oportet ne sacramenta reiterari: Tertia veritas ē an religiosus resuscitatus teneatur redire ad religionem.

Ctrum ad primam dico secundum beatum Tho. in quolibet q nulla inordinatio videtur si quis requirat a moriente cognoscere statum suum post mortem: subiciendo tamen hoc divino iudicio. si quis tamen hoc faceret q dubitaret in fide de statu in futuro defuncto, puta dubio peccaret. talis.n. inquisitio nihil aliud ē quam quedam temptare deum. Ubi nō secundum beatum Tho. 2a 2e. q.97. ar.1. q temptare deum est experimentum sumere de aliqua re qd fieri potest duobus modis. s. verbis τ factis. Verbis vt cum problema facimus. s. vtrum hoc posset esse vel vtrum hoc contingat τc. Et talia problemata possunt adhuc fieri duobus modis. s. aut vt sciamus aut vt insidiemur. s. vt sciamus nō est peccatum imo virtus. Nihil.n. potest perfecte sciri nisi prius dubitetur. τ omnis propositio de scibilis ē primo propositio dubitabilis. ideo philosophus 2. posteriorum dicit q omnes sunt eedem numero his que scimus [illegible] .s. si ē q ē qd est. τ propter qd est. Si autem querimus insidiose. s. nō vt sciamus: sz vt calumniemus: mani

fictum est esse peccatum. τ hoc modo plerumqz iudei insidiabant xpo. Math. 22. Licet censū dari Cesari an non: τ de muliere comprehēsa in adulterio. Joh. 8. etiā exēplis ps. Faciēs etiā deū tentare duplicit possum⁹. Uno mō vt sciam⁹ τ adz rei cognoscam⁹ vt medici τ artifices facere solēt. τ talis tentatio dē in ꝓximi detrimētum nō redūdet nō est illicita nec peccatum. Alio mō vt calumniem⁹ eū: τ nō vt sciam⁹: quo mō iudei signa a xpo petebāt: dicētes Math. 12. Magister volum⁹ a te signū videre: τ hec tentatio pessima ē. Math. 12. Generatio praua τ adultera signū qrit τc. Quibus sic notatis satis ps qd dicim⁹ in hoc veritate. Circa ad scđz vel pono istā regulā: q ea in qb⁹ ↄfert grā morte nō delent. Sūt aūt tria gmatīme sacra in qbus grā ↄfert. s. baptismus: cōfirmatio: τ ordo. matrimoniū aūt τ alia hmōi nō ↄferūt grās. hoc ps. 32. q. 7. c. licite dimittit vxor. in glo. Et ideo baptismus: ↄfirmatio: τ ordo p mortē nō delent: et p ↄñs nec post mortē reiterāda. de heretic ht τεz. 1. q. 1. c. q quidā. τ de ↄse. di. 5. c. dictum. τ. c. de homic. Et nulli sacramēto faciēda ē iniuria: q̄ fieri dr qñ nō reiterandū reiterat qsi pma collatio nō valuerit. de hoc ē τεz. 1. q. 1. c. sacramēta. τ de ↄse. di. 4. c. cōdit. vbi hec mā hr ventilat vbi pax post ꝑncipiū sic ad lrāz dr. Itēz sacr⁹z baptismi ē qd hz q baptizat: τ sacr⁹z dandi baptismi est qd hz q ordinat. sicut .n. baptizatus si ab vnitate recesserit sacr⁹z baptismi nō āmittit: sic etiā ordinatus si ab vnitate recesserit sacramētuz dādi baptismū nō āmittit. nulli .n. sacramēto faciēda est iniuria. si discedit a malis vtrūqz pmanet. Sicut ḡ acceptat baptism⁹ quē nō potuit āmittere q ab vnitate discesserat: sic acceptādus ē baptism⁹ quē dedit ille q sacr⁹z dādi cū discesserat nō amiserat τc. hec ibi. τ sunt vba Aug. Et rōnes aliā addūt theologi qre hec tria reiterāda nō sūt. qm in quolibz illoꝝ triuz collatiōe imprimit i aia caracter: q p mortē ab aia separi nō pōt. In aliis aūt sacris nō ipmimit caract. τ ideo post mortē nō remanēt: τ p ↄñs reiterari pñt. glo. aūt sup dicto. c. licite. 32. q. 7. dicit aliā rōnēz. vz. q p baptismū imortale imortali copulat. s. aia deo: sz p matrimoniūz mortale mortali. s. corpus corpori ↄiūgit: mors aūt non hz pīātez in aia nec in deo: sz bñ in corpus: ideo matrimoniū mors dissoluit nō aūt baptism⁹. Inde notauit Hugolin⁹ q Lazarus de q dr i euāgelio sequēti. s. Joan. 11. c. Post resuscitationēz suā vxorēz suā repetere nō potuisset: nec eā sed si iungi i matrimonio voluisset: oportuisset illos denuo ↄtrahere. Et hāc sniāz approbāt cōit theologi oēs. qre τc. Circa ad tertiaz vz. dico q de hac sūt diuerse opiones. Quidā dicūt q sic: τ rō hec ē: qm quecūqz imaterialia τ icorruptibilia vniūt imaterialib⁹ τ icorruptibilibus illa per mortē nō separāt: sz p religionē xpianaz anima dei claustralis aīa vniū deo q sunt icorruptibilia τ eterna. ergo ipsa p mortē nō poterūt separari. Ista rō similit ex glo. sup. c. licite. 32. q. 7. q ad maiorē: sz minorez ꝓbat. vz. q aia deo ↄiungit. nā aia qtuz ad rōnales ↄiungit deo p obedientiā: qtuz ad irascibilē p paupertatē: τ qtuz ad ↄcupiscibilē p castitatē. Cū ergo mortuo religioso corpore aīa imortalis remaneat: sequtur q remaneāt oīa que erāt in ipsius potentiis anie. τ p ↄñs in rationali remanebit obedientia τc. Ista ratio parz valet. quoniā non oportet oīa que in vita pñti anime infuerūt post mortē repiri in ea: quoniam aliū haber essendi modū post vitā pñtem q in vita: vt dicit btūs Tho. parte. 1. q. 89. Nec cōpatio baptismi τ alioꝝ duorū sacramētoꝝ. s. ↄfirmatōis τ ordīs τ religionis valz. qm i illis imprimit i aia caracter indelebilis: nō sic i assūptōe hit⁹ religiōis: τ q uis aia per religionē deo ↄiūgat: tal' tamē ↄiūctio non ē nisi pro statu vie. vnde multa sūt i via qb⁹ aia iungit deo: q tñ nō remanēt in aia p⁹ mortē: sz patet de fide τ spe τ aliis multis. Et rō ē. qa tal coniunctio nō ordinat nisi ꝓ statu vie. Jō est alia opio. vz. q religiosus sfuscitat⁹ nō tenetur redire ad religionē cū illud votū duūtaxat dū viuerit sic emisit. τ ibo absoluit p mortē. Addunt tñ q tal' iugustissimus eēt si vellet seculo h seruire. redeat ḡ tal' ad primā vel ēt regulā arctiorē. qre τc. Nos supplices dei exorabimus: vt in resurrectōe futura eū videre p glām possimus: τ hic per gratiam Amen.

Feria sexta quarte dominice de amore sno trigesimusprimus.

Diligebat autem

d

Jesus Marthā τ Mariā sororez ei⁹ τ Lazarū. Joh. 11. capło. Quāuis in opibus dei erga humanas nās sūmope dei amor clarescat: tamē hodierna secū euangelij lectione amor qdā pticularis ↄndicum dr. diligebat Jesus τc. Et licet multa crediri possem⁹: tū breuitatis cā in ꝑdictis verbis tres de amore ↄsiderationes ↄtemplemur. vz. Amoris diui siue xpi Jesu feruentissimā cōicationē. Amoris ꝓprij inutiles fructificationem. Amoris ꝓximi singularem ordinationem.

De diuino amore τ Jesu dulcissimi dilectione consideratio pma.

p

Rimo diuini amoris siue Jesu christi feruentissimā cōicationem videamus. Ubi tres ↄclones more nro faciamus. vz. Pma ↄclo est ista. Licet diuin⁹ amor eqlit in oibus diffūdat signa tñ dicti amoris non eqlit in oibus repiunt. Secūda ↄclo ē ista. Amor diuin⁹ adeo ē pfectus: vt amantē transformet: τ plures i eo generat effect⁹. Tertia cōclusio est ista. Diuinus amor licz vndiqz diffundat: in volūtate tamē humana quietat.

De diuino amore i se: τ ei⁹ signis ↄclo pma.

a

Capie pmam conclusionem. vz. Licet diuinus amor equaliter in omnibus diffundatur: signa tamen dicti amoris nō equalit in oib⁹ repiunt. Ubi tres ignus veritates. vz. Pma vel. est an de oia eqlit diligat. Scda vel. q ē i hac vita a xpo Jesu magis dilectus. Tertia vel. q sunt sig diui amoris.

Circa ad pmā dico q dei amor ē duplex. non ri realit: sz rōne vel formalr differens. vz. amor absolut⁹ τ amor respectiu⁹. Amor absolutus ē diua voluntas ↄformata itellectui diuo practico. τ talis amor respicit ordinē nāe create absolute. put a deo cōdita ē. τ qa qcqd creauit deus bonū ē: τ vniqdqz pticipat nāz boni vt sic. ideo de⁹ vt sic eqlit oia diligit. nec i hoc ē distinctio inde grecis: τ pianis: τ sic de aliis. Sap. 11. Oia diligis q sūt: τ nihil odisti eoꝝ q fecisti. Amor respectiuus respicit ordinez nāe ↄformat cū voluntate dei: τ qa nō oēs ↄformāt cū diua volūtate sic nō oēs eqlit amat: ipo testāte. q fecerit igr voluntatē patris mei q in celis ē ipse meus fr mat τ soror ē. Hec snīa colligit a Damasceno sup illo vbo apli. 1. Thi. 2. De⁹ vult oēs hoies saluos fieri. Sz iquies pat Ambrosi: ista sūt mihi valde dubia: τ volo tibi ondē q de⁹ nō amet ista inferiora. volūtas .n. e⁹ vilesceret si amaret ista trāsitoria: sic itellect⁹ diu⁹ vilesceret si h singularia itelligeret: vt ait Auerrois. Arguo igr sic. Ubicūqz nō reperiūt ↄditōes veri amoris: ibi nō reperit ꝓpe amor: sz i deo nō reperiūt ↄditōes veri amoris ergo nec verus amor: consequentia nō cū maiori. Minor āt probat auctē Dionisij de diuinis noibus c. 4. vbi dicit: Uer⁹ amor amātē eē se ponit: τ cū qdā mō i amatū trāsfert sz icōueniēs ē vt de⁹ eē se sit posit⁹: τ i alia trāsferat ḡ τc. Itē amor dei ē etern⁹: sz alia a deo ñ sunt eterna. ḡ si illa amor nō amat nisi vt i seipso. sz qcūqz sūt in eo nō sūt alia ab eo. ḡ de⁹ ñ amat alia a seipo. Itēz si amat creaturas: aut amat amore ↄcupiscētie: aut amicitie. Nō ↄcupiscētie: qr nullo idiget vt ps. ait. Dñs ē tra τc. nec amor amicitie. qr talē ad creaturas irrōales hēre nō pōt. ḡ nō amat oia. Itē arguo auctē. ait ps. Odisti oēs q operāt iniqtatē τc. ḡ nō oia amat. Ista mea hñ dicis: tñ i gulā hāc accipe gnalē q amor nr nō ē sicut amor dei. nā volūtas nrā nō est cā bonitatis rerū: sz ab ea mouetur sicut ab obiecto. vñ bonitas rei ꝑm nāz: vel estiata bōitas mouet volūtatē nrā amat alicui bonū velimus. Sz amor dei ē causans τ fundās bonitatē i reb⁹ τ iō volūtas dei. qr oia bona sūt: oia absolute equaliter amat. Et iō ad tuā rōnē intellige sēm Dionisij. nihil .n. ē aliud amātē eē se poni τ trāsferri i amatū. nisi amato velle bonū: τ ꝓ ꝓuidētiā suā opari sic τ sibi. τ h ēt ↄpetit amore diuino oibus. n. vult absolute aliqd bonū: τ ꝓ ꝓuidentiā suā opatur i oibus absolute. Ad scđaz tuā rōem dico q lz creature nō sint eterne nisi in deo: tñ qz sūt ab eterno naturas oiuz rerū i ꝓpocarū gnē τ cōditōe cognouit: eadē rōne amauit exemplū. Nā nos p sātradice reꝝ q i nobis sūt cogscimus res i seipsis existētes: τ cognitas amamus sic τ de⁹ p sātradica τ ideas rerū cognouit oia ab eterno: τ videt eas: bonitatē ab eterno oia dilexit.

Ad tertiā dico q de⁹ nō pōt amare creaturas irrōales amore amicitie. qr amicitia nō pōt hēri nisi ad rōales creaturas i quibus ↄuenit esse reamationē τ cōicatōez i operibus vite. i qbus ↄtingit bñ vel male euenire fortunā vel felicitatē. irrōalia āt reamare nō pñt deū: nec hēre cōicatōes vite q de⁹ viuit: ut ps. Et cū amor perfecte diuidat i amorez amicitie τ ↄcupiscentie τ de⁹ creaturas nō amet irrōales amore amicitie: relinqt q eas amet amore ↄcupie nō q eis idigeat: sed inqñ eas ordinet ad rōnales creaturas τ ad seipsū. τ hoc facit ex plenitudie sue bonitatis: nō indigētie. Ad vltimā tuā rōnē dico q nō est icōueniēs vnū amare τ odire diuersis respectib⁹. Sic .n. ait Aureli⁹ Aug. Diligēdi sūt hoies vt eoꝝ nō diligāt errores. sic h ūs peccatores amat: iqtū nā ab ipso sūt: sz inqñtū petōres ab ipso nō sūt: sz ab ipso deficiūt τ illos odit. Contētor ingt aīa de hac qōne sz valde dubito h ꝑncipali veritate. vz. an equaliter oia amet. h mihi videt q nō amet aliq mō oia equalit. Nam Aug. sup Joh. sic ait. Oia diligit de⁹ q fecit. τ it eas mag diligit creaturas rōnales τ h illis ampli⁹ q sūt mēbra vnigeniti filij sui: τ multo mag vnigenitū suū. hec ille. ecce q clare ponit inequalitatez amoris diui. Dico aīance q de⁹ ñ amat vnū mag q alterū. i. maiori intēsione act⁹ amoris: imo vno τ simplici actu volūtatis vno mō se sp habēs oia amat. sed ineqlit intelligit amare: qa mai⁹ bonū vult vni q alteri. vnī āt sic vult τ ñ alteri: sz q repit i ut ↄformitatē i amore sui. τ sic itelligit auctoritates h ondētes. vñ h bonū qd est dare vitā eternā vñ dare Petro: qa repit eū cōformē sue volūtati. s. signi. τ Joanni ñ vult dare h bonū qa nō repit eū sic dispositū. τ iō xps deus sup oēs creaturas dilexit: qa ei maiora bona cōtulit. s. nomē q est sup oē nomē. itē ēt victorē diaboli. Isa. 9. Factus est ꝑncipat⁹ sup humeruz ei⁹. Itē q eēt vnitas i ipo vnita diuinitati. τ sic de aliis. Hec etiā ponit btūs Tho. pma pte sūme. q. 20. τ duab⁹ qōnibus sequētibus. Ista tibi sufficiāt ꝓ pma veritate. Circa ad scđaz veritatē dico q quatuor sūt genera hoīuz in hoc mūdo quos deus pmatīme diligit. vz. petōres. τ hi figurāt per Lazaꝝ. scđo incipiētes: τ hi p aplos. 3⁰ ꝓficiētes: τ hi p Marthā. quarto ꝓfecti: τ hi p Mariā designāt. Primo inquā diligit deus petōres figuratos p Lazarū. Nam Lazar⁹ velatā hūisse faciē dscribit: ligat⁹ mās τ pedes. qtriduanus τ fetēs velatā qdē faciē petō hz cū nec deū quē offēdit: nec penā quā incurrit nec bona q pdit ↄsiderat ps. Noluit intelligē vt bene ageret. Ysa. 6. c. Exceca cor populi huius τ aures eius aggraua: τ oculos eius claude ne forte oculis suis videāt: τ corde suo intelligāt: τ ↄuertant τ sanē eos. τ. 29. c. ponit qd inde talibus secuturū sit: dicēs. Palpauim⁹ sicut ceci parietē: τ qsi absqz oculis attractauim⁹. impegim⁹

in meridie q̄si i tenebris: ⁊ in caliginosis q̄si mortui. Et treno᷑. 4. c. Errauerūt ceci in plateis: polluti sūt sanguine. Inde dn̄s de phariseis Math. 15. c. dicebat. Sinite illos: ceci sūt ⁊ duces cecorū. Si cec⁹ ceco ducatū p̄stet: ambo i foueā cadūt. Audi ap̄lm ad Ephe. 4. Nō ambuletis inq̄t sic̄ ⁊ gētes ambulāt i vanitate sēsus sui: tenebris obscuratum hn̄tes itellectū: alienati a via dei p̄ ignorantiā q̄ est in illis ꝓpt̄ cecitatē cordis ipso᷑: q̄ desperātes semetipsos tradiderūt ipudicicie in operationē oīs imundicie i auariciā vos autem non ita didicistis xp̄m ⁊c.

Secūdo Lazarus ligatus erat man⁹ ⁊ pedes sic pccō᷑ in oībus opībus bonis. Sap. 17. Una cathena tenebra᷑ oēs colligati erant. Jn̄ Ysa. 58. ait. Si abstuleris de medio tui cathenam: ⁊ desieris digitū extendē: ⁊ loq̄ qd̄ nō ꝓdest. cū effuderis esurienti aīaʒ tuā: ⁊ aīaʒ afflictā repleueris: orietur in tenebris lux tua: ⁊ tenebre tue erūt sicut meridies: ⁊ req̄eʒ tibi dabit dn̄s de⁹ tuus semꝑ ⁊ replebit splēdorib⁹ aīaʒ tuā ⁊ ossa tua liberabit: ⁊ eris q̄si ortus irrigu⁹: ⁊ sicut fons aq᷑ cui nō deficient aque ⁊c. 3⁹ Lazarus q̄triduan⁹ erat: ⁊ pccō᷑ q̄triduan⁹ efficit i ꝯsuetudine pcti. p̄m⁹ n. dies ē delectatio pcti. secūdus ꝯsensus pcti. t̄cius opatio pcti. ⁊ q̄rt⁹ ꝯsuetudo. Hec ē ille lapis q̄ hodie suppositus Lazaro describi᷑. vn̄ glo. sup illo v̄bo. ⁊ lapis supposit⁹ erat ei ait. difficulter surgit quē moles male ꝯsuetudinis p̄mit. 4⁹ Lazarus fetēs erat: q: peccata nr̄a fetēt apud deuʒ ⁊ scōs. Jo. Disperierūt i endor facti sūt vt stercus t̄re. endor dr̄ glo. fons generationis carnalis ē: ⁊ merito facti sūt vt stercus t̄re: q̄m carnalibus dediti nihil aliud q̄ᷓ fecūditatē carnalitatis ꝓducūt. Audi. Ecc̄. 9. Nō des mulieri ꝑtāteʒ aīe tue ne ingrediat̄ i v̄tute tua ⁊ cōfundaris. Ne respicias mulierē multiuolā: ne forte icidas in laq̄os illi⁹. cū saltatrice ne assiduus sis: nec audias illa: ne forte pereas i efficacia illi⁹: ne des fornicariis aīaʒ tuaʒ in vllo: ne pdas te ⁊ hereditatē tuaʒ. Noli circūspicere in vicis ciuitatis: nec oberraueris i plateis illi⁹. Auerte faciē tuaʒ a muliere cōpta. ⁊ ne circūspicias spēʒ alienaʒ. ꝓpt̄ spēʒ n. mulieris multi perierūt: ⁊ ex h̄ ꝯcupiscētia q̄si ignis exardescit. Ois mulier q̄ ē fornicaria q̄si stercus i via ab oībus p̄tereūtibus cōculcabi᷑. Spēʒ mulieris aliene multi admirati sūt ⁊ reprobi facti sunt ⁊c. Jn̄ 1. Macha. 2. c. dr̄. Gloria eius. s. pctōis stercus ⁊ v̄mis. hodie extolli᷑ ⁊ cras nō inuenie᷑ ⁊c. Uos igi᷑ pctōres q̄diu sūt i mundo diligit deus: diligebat. n. ait textus hodiernus eū Lazarū. i. pctōreʒ figurati p̄ Lazaruʒ. Audi Augu. 4. de trini. Diligis inq̄t nos dn̄e peccatores ⁊ fetidos ⁊ sepultos: ⁊ tantū diligis vt lacrymeris ⁊ sp̄u turberis ⁊ clames ore vt moriaris. ideo valida spes ē mihi sic q̄ sanabis egrotū: viuificabis impiū: suscitabis educes sepultū: fetidū faciēs redolentē. hec ille. Ubi nō aīa q̄ trib⁹ de causis amat deus pctōres. vʒ. ꝓpt̄ fragilitatē humane ꝯditionis. ꝓpt̄ aduersariū nr̄e saluationis. Et ꝓpt̄ exhibitionē large donationis. Primo inq̄ amat de⁹ pctōres ꝓpt̄ fragilitatē humane conditionis. Audi dn̄m cōpatiēteʒ nr̄e fragilitati. Joan. 6. Misereor inq̄t sup turbam q̄ ecce iā triduo sustinent me nec hn̄t qd̄ manducent. turba hec pctō᷑ multitudinē significat. Triduūʒ hoīs facultates ostendit. s. velle: scire: ⁊ posse: que i miseris pctōribus deficiūt: nisi suppleat pietas creatoris. Quō ꝯ̄s mis̄ pccōr bene veller nisi dīna pietas adiuuaret: ad Ro. 9. Nō ē volēt: neq̄ currentis. s; dei miserentis. quō in op⁹ bon⁹ exiret cuʒ sit ligatus māis pedesq̄? Audi Ysa. 41. Ego inq̄t dn̄s ap̄p̄hēdēs manum tuā ad cooperādū. ne timeas: q̄a ego adiuui te. quō insup veniret ad viā dei sciret cū sit velat⁹ faciē: ps. Dn̄s illuminat cecos. ⁊ idē. Nisi q̄a dn̄s audiuit me: ꝑpaulominꝰ habitasset i iferno aīa mea. Et ideʒ. Quēadmodū pat̄ miseret̄ filio᷑ miser⁹ est dn̄s timētibus se. q̄m ipse cognouit figmētū nostrū: recordat⁹ est q̄m puluis sum⁹ ⁊c. Secūdo amat deus pctōres in hac vita ꝓpter aduersariū nostre saluationis. ps. Macha. 4. ca. Quō poterim⁹ resistere: dixerūt illi fortibus machabeo: nisi tu adiuues nos: ⁊ Apoc. 13. Quis similis bestie: ⁊ q̄s poterit pugnare cū ea: q̄a datū est ei os loquens magna ⁊ blasfemias. ⁊ data est ei ptās in oēm tribū ⁊ ppl̄m ⁊ linguā ⁊ gētē ⁊c. Et Job. 41. Nō est ptās sup t̄raʒ q̄ ꝯparet̄ ei. Et iō xp̄s fragilitati hūane ex vna pte cōpatiēs: ⁊ ex altera pte diaboli ꝯsiderās miseret̄ pctōrib⁹ ⁊ amat illos. Jn̄ Math. 10. c. dr̄. Cōuocatis discipul' suis dedit eis ptātē sp̄irituū imūdo᷑: vt eiicerēt eos. Simile dr̄ Marci. 3. c. vbi dr̄. Dedit Jesus ptāte discipulis suis curādi īfirmitates: ⁊ eiiciēdi demonia. Tercio amat pctōres ꝓpter exhibitioēʒ large donationis. Quid. n. ꝯ̄s debuit face xp̄s ꝓ pctōrib⁹ qd̄ n̄ fecerit: Cōsidera natiuitatē huīs vsq̄ ad vite t̄minū. Quid aliud q̄ᷓ penas itollerabiles inuenies: ps. Ego i laborib⁹ a iuuētute mea. Audi Aug. 3 grāʒ hereses. Cū eēs igt inimic⁹ p̄ri recōciliaui te p̄ me. Cū īter siluas ⁊ montes errares: quesiui te: humeris meis apposui te: lauaui: sudaui: caput meū spinis opposui: manus meas clauis obieci: lācia latus meū pforauit: vt iūgerē te mihi ⁊c. Jnde Paul⁹ ad Hebr. 2. Debuit igt̄ p̄ oīa fratrib⁹ similari vt misericors fieret. Et ca. 4. ait. Nō habem⁹ pōtificē q̄ nō possit ꝯpati īfirmitatib⁹ nr̄is tentatū p̄ oīa ⁊c. ꝓpt̄ plū iudicis crudelissimi, ꝓpt̄ icrepieriā tōnitorū lāre ⁊c. Et sic p3 p̄mū hoīs gen⁹ amato᷑ a xp̄o. Accipe. 2. gen⁹: ⁊ hi sūt incipiētes in via dei ambulare significati p̄ ap̄los. Audi qd̄ hodie dicat dn̄s. Lazarus mortu⁹ ē ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis. ecce, iā gaudet dulcissim⁹ Jesus ꝺe signo quod factur⁹ erat quo sciebat appostolos animari ad inceptum opus in via dei. Facit enim deus cum incipientibus sicut capitaneus cum militibus nouis. ponit. n. illos i armo᷑ pulcherrimis prelijs vt animent. cūʒ

eū edocti fuerint ad atrocissima p̄lia ordinat ⁊ i illis imiscet. sic ⁊ hō. p̄mo. n. incipiētib⁹ pulcherrima scōrū gesta ante oculos ponit: vt exēplo eo᷑ animent velle postea q̄ᷓ expediens fuerit pro xp̄o mori. Jn̄ Petr⁹ paratus sū igt̄ in carcerē ⁊ i mortē tecū ire. ⁊ alij discipuli: eamus inq̄unt ⁊ moriamur cū eo. s; de h̄ infra dicetur ⁊c.

Tertiū genus amato᷑ a xp̄o sunt ꝓficiētes i Martha figurati. videt. n. de⁹ aīam iā i suo amore feruētē: ⁊ circa illā ap̄li⁹ nō laborat: sed i illa tn̄ delectat̄. exēplo capitanei militēs suos iā expertos ⁊ ꝓbos signis ⁊ clamorib⁹ excitat cū so aīati fuerit: ⁊ viriliter eos agē cernit: ꝓlimū ꝯgaudet. Luc. 15. Gaudiū ē āgelis dei ⁊c. Quartum genus amato᷑ a xp̄o sūt perfecti: illi rari sūt. ⁊ hi figurant̄ p̄ Mariā. de q̄ᷓ micro cātādo ⁊ psallēdo dicebat ap̄ls ad Gal. 2. c. Uiuo aūt iā nō ego viuit aūt i me xp̄s. Jn̄ c. 4. eade ep̄la ait Si sp̄u viuimus: sp̄u ⁊ ābulemus. ⁊c. Et hec sufficiāt ꝓ sanitate. Q̄tū ad t̄tiā ꝑ̄. dico q̄ sic sūt q̄ttuor gn̄ia hoīnū q̄s i hoc mūdo diligit xp̄s ita cuilʒ gn̄i spālia siḡ dīni amoris assigri pūt. Quattuor. n. sūt siḡ amoris in pctōrib⁹. p̄imū ē cognitio pcti. s̄m detectio vulneris. t̄tiū satisfactio. ⁊ q̄rtū scā ꝯuersatio. Primū inq̄ signū dr̄ cognitō pcti. audi Senecā ad Luciliū ep̄la: 28. Initiū igt̄ salutis est cognitio pcti. Egregie mihi Epicur⁹ h̄ dixisse vr̄. nā q̄ peccare se nescit corrigi nō vult. deph̄ēdas te oꝫ anq̄ᷓ emēdas. Audi Aug. i ꝓhemio q̄rti de trini. Laudabilior igt̄ ē aīus cui nō ē infirmitas ꝓpria: q̄ᷓ q̄ ea nō respectamenia mūdi: vias side᷑: fundamenta t̄ra᷑: ⁊ fastigia celo᷑ scrutat̄. hec ille. Audi ⁊ Greg. 35. moral. Quo q̄s iq̄t in iuns se videt tāto min⁹ sibi displicet. Et q̄to maior lumē grē recipit: tāto ap̄li⁹ rep̄hensibilē se eē cognoscit. Audi ⁊ Hug. li. suo p̄. de aīa. Frustra. n. ait cordis erigit oculū ad vidēdū deū q̄ nondū idone⁹ ē ad vidēdū seipsū. Prius. n. ē vt cognoscas inuisibilia sp̄us tui q̄ᷓ possis eē idone⁹ ad cognoscēda inuisibilia dei: ⁊ si nō potes te cognoscē: nō p̄sumas ap̄hēdē ea q̄ sūt s⁹ te. Precipuū ⁊ p̄ncipale ipeculū ē ad vidēdū deū: aīus roōlis iuēiēs seipsū. Melior es si teipsū cognoscas q̄ᷓ si te neglecto cursus sideꝝ: vires herba᷑: cōplexiones hoīuʒ: naturas aīaliuʒ: celestiū hoīum ⁊ t̄restriū sciam hēres. multi. n. multa sciūt: ⁊ seipsos nesciūt: cū tn̄ sūma pħia sit cognitio sui. h̄ ille. Scōm signū amoris dei i pctōre ē detectio vulneris. nō eīm sufficit suā nouisse īfirmitatē: nisi q̄ᷓtotius possibile fuerit illā medico spūali ostēdat̄: cū oībus circūstantijs oppotūis de pnia. dr̄. 5. c. cōsiderēt. ps. Qm̄ inīq̄tatē meā anunciabo ⁊ cogitabo ꝓ pctō meo. Et idē dixi ꝯfitebor aduersū me iniusticiā meā dn̄o: ⁊ tu remisisti ipietatē pcti mei. Audi Greg. i pastorali. Uulnera igt̄ clausa plus cruciāt. nā cū putredo q̄ i iis⁹ feruet eiici ⁊ ad salutē dolor apit. ⁊ Amb. sup hri immaculati. Cessat inq̄d vindicta dīna si ꝯfessio ꝓcurat hūana ⁊c. Tertiū signū amoris dr̄ satisfactio. et qd̄ sit. audi Aug. i soliloq̄s. Satisfactio quid est ē cās pctō᷑ excidēre: suggestiōib⁹ eo᷑ aditū nō idulgē. ⁊ hic ē vnus mod⁹ s̄m Aug. audi Greg. i pastorali. Nequaq̄ iquit satisfacimꝰ si ab iniq̄tate cessam⁹ nisi voluptates q̄s q̄s dileximus cōtrario opposita lamētis seq̄mur. hec ille. ⁊ h̄ ē alius modus s̄m Greg. audi ⁊ Leonē papā in sermone de ieiunio. Orōni inq̄t ꝓpiciatio dei q̄rit̄. ieiunio cōcupiscētia carnis extiguit: elemosinis pctā redimūt siq̄s p̄ oīa dei imago i nobis renouatur hec ille. Et iste ē alius modus satisfaciendi spālior. Quartū signū dr̄ scā ꝯuersatio. q̄ᷓ vt Ysidor⁹ li. 2. soliloq᷑ ait. Sancta ꝯuersatio ꝯfundit inimici edificat ꝓximū ⁊ glorificat deum. audi Senecā ad Luciliū. Nulla inq̄t res magis aīos iduit honestos dubiosq̄ ⁊ i prauū declinabiles reuocat ad rectū q̄ᷓ bono᷑ viro᷑ ꝯuersatio. Paulatiʒ. n. descēdit i pectora: ⁊ vim p̄ceptorū obtinet: frequēter aspici ⁊ frequēter audiri. Et h̄ sufficiat q̄tū ad p̄mū gen⁹. Accipiamus s̄m. vbi nō q̄ alia q̄ttuor sūt siḡ q̄b⁹ vir gēs i via dei ābulare icipiens cognoscit. vʒ. xp̄m oībus reb⁹ āteponē. se vilē reputare: mūdū et suas diuitias spnē. crucē xp̄i i corde retinere.

Primū inq̄ signū ē xp̄m oīb⁹ reb⁹ anteponē. Et rōeʒ assignat Ambr. i q̄dā sermōe. Oia inq̄t habemus in xp̄o: ⁊ oīa i nob xp̄s. si vulnē curari desideras: medic⁹ ē. si febrib⁹ estuas: fons ē. si grauaris iniq̄tate: iusticia ē. si indiges auxilio: virt⁹ ē. si mortē times: vita ē. si tenebras fugis: lux ē. si celū desideras via est. si cibū q̄ris: alimētū ē. hec ille. Jnde ille magnus Paulus ad phi. 3. ait. Oia arbitror vt stercora: vt xp̄m lucrifaciā. Accipe s̄m signū. vʒ. se vilē reputare. Ecc̄. 3. Quāto magnus es huīlia te i oīb⁹: ⁊ corā deo inuenies grām. ps. Ut iumētū factus sū apud te. Jnde aīa clamat ad dn̄m treno᷑ p̄c. Uide dn̄e ⁊ ꝯsidera: q̄m facta sū vilis. s. ꝓpt̄ amorē tuū. Et Hester. 8. ca. Tu scis iq̄t dn̄e īfirmitatē ⁊ necessitatē meā q̄ abhominor signū suꝑbie ⁊ glorie mee: quod est super caput meum in die ostentationis mee.

Accipe t̄ciū signū. s. mundū ⁊ suas diuitias spernere. Audi Hiero. de diuitibus ex suis diuitijs gloriā q̄rētib⁹. vbi sic ait. s; q̄ᷓ mihi nē de his q̄ i caducis suis diuitijs gloriāt̄: q̄s q̄das fetide carnis postmodū in cinerē reuersure. nobilitate: potētia: ⁊ dignitate: vna ⁊ lun q̄das aurius quosdaʒ stulto᷑ hoīuʒ infusationē extollūt: ⁊ alios ꝯtēnendos deputant: ac se ob hoc credūt illā attingē gloriaʒ quā solis hoībus ⁊ mūdi ꝯtēptoribus pius dn̄s p̄parat. sermo ē q̄d de his vt venit differāt vos ad celo᷑ regna diuitia᷑ itinere festinātes: q̄m facilius est trāsire camelū p̄ foramē acus: q̄ᷓ diuitē itrare in regnū celo᷑. nō mea v̄ba sunt: sed xp̄i. Si hec reuocabilis est snīa: ⁊ iust⁹ omnino deus nō est. Celū inq̄t ⁊ t̄ra trāsibūt: v̄ba autē mea nō trāsibūt. Ululate vos o miseri veto ista bilis fortune nobiles ⁊ potētes: q̄ alios tanq̄ᷓ ignobiles cōculcatis: q̄a hui⁹ mūdi vanitatib⁹ honoribusq̄ ⁊ falsa᷑ dignitatū fastis obcecati cū vite vr̄e breuissima tela succidet ⁊c. Et nē

.s. vi. Illa legit vera amicicia ē quā nō spē. nō ti
mor nō vtilitas: sz cura duellia. cū q̄ r ꝑter
quā hoīes monūt. r epla.a.ait. Ubi aliquē ami
cū existimas cui nō tm̄ credis q̄tum tibi: vehe
menter erras: r nō satis nosti vim vere amicitie
Ponit aūt ibi vnā pulcherrimā regulā: dicēs.
Oia cū amico delibera. s; de ipso prius. post ami
ciciā credendū ē. an amicicia iudicandū. Isti vo
ꝑpostere officia permiscent q̄ ꝯ precepta theophra
sti cū amauerunt iudicāt: r nō amāt cū iudica
uerit. r infra. Diu delibera an aliqz tibi in ami
ciciā vel recipiendū sit: r cū placuerit fieri il
lū toto pectore admitte tā audacter cum eo lo
que q̄ tecū. Tu aūt ita viue vt nihil tibi cōmit
tas nisi qḋ etiā cōmittere inimico tuo possis r̄c.
hec ille. Et hec sufficiāt q̄tū ad ꝑsas vi. Quā
ad tercias vero dico q̄ licz multi sint diui amoris ef
fectus: tū iuxta septē spūs sci dona septē amo
ris ponam⁹ effect⁹. Primus d̄r meditatiuus. 2⁹
d̄r operati⁹. 3⁹ d̄r separatiu⁹. 4⁹ d̄r superatiuus. 5⁹
d̄r rutilatiuus. 6⁹ d̄r exēplificatiu⁹. 7⁹ d̄r pso
ueratiuus. Hos septē effect⁹ ondit se hr̄e aia
philocapta. Canti. 8. c. vbi sic ait. Pone me vt
signaculū sup cor tuū: r vt signaculuz sup bra
chiū tuū: q: fortis ē vt mors dilectio tua: dura
sicut infern⁹ emulatio tua. lāpades eius lāpades
ignis atqz flāmaꝝ: aq̄ multe nō potuerūt extī
guere charitatē. Accipe igit̄ primū effectum
amoꝝ q̄ d̄r meditatiu⁹: q: ait. Pone me vt
signaculū sup cor tuū. supple vt ō te amor me⁹
possit meditari. qḋ significat signaculū sup cor
nisi assidua meditatio dei. ps. Meditatio cor
dis mei in ꝯspectu tuo sp. h̄ aūt fac spūs scūs i
aia p donū sapie. Sapia aūt pōt tripliciter ꝯsidera
ri. cōit ꝑprie r magis ꝑprie. Cōit sapia dicta
dr̄ quadā cognitionē diuinaꝝ atqz hūanaꝝ re
rū fm̄ Aug. 4. de tri. vbi ait. Sapiēs diuina r
humana rimat̄. r fm̄ apl̄m. Sapiēs ē q oia no
uit. Sapia ꝑprie dicta ē etnaꝝ reꝝ tm̄ cogni
tio q̄dā. de q̄ dr̄. i. Cor. 13. Alij dat̄ p spūm smo
sapie. Magi ꝑprie dicta ē cognitio q̄dā dei cū
suaui r experimētali degustatione suauitat̄ dei
r h̄ act⁹ ptī ptinet ad itellectū r ptī ad affe
ctū: vt pt̄ ... inchoat in intellectu. s. dei intelli
gendo: r ꝯsumat i affectu. s. degustādo r sapo
rādo: r sic loqt̄ Ricard⁹ de scō Uictore dicēs
Amor ē dulcedo sapor itimi r q̄to ardentius
amat tāto suaui⁹ gustat. Et ad hāc sapiaz que
nihil aliud ē q̄ q̄dā sapida sciā hortat̄ Paul⁹
ad Col. 3. Que sursū sūt sapite nō q̄ sup terram.
Et ꝯ inqt ps. Ambro. ait. n. ꝑpha. Gustate et
videte q̄m suauis ē dns. Itē ꝑu. vlt. Gustauit
r vidit q̄m bona ē negociatio ei⁹. r. i. R. 14. d̄r
Uidistis igr̄ Jonathas q̄ illuminati sūt ocul
mei eo q̄ gustauim⁹ paululū de melle isto. Ec
ce q̄ sapia ista prius gustat: deinde cognoscit r
intelligit: r ita dicit̄ q̄ sapia in intellectu ichoat̄
r in affectu ꝯsumat. gustauit prius Jonathas r
post illuminati sūt oculi ei⁹. Dico aūt mea q̄
sapiē ē cognitio. s. recta r refectiua: vt ita dicā.
Multi enī ē aūt q̄ gustare non possum⁹ q̄tū

nisi prius cognoscat: vt ait Aug. Inuisa diligi
possum⁹ incognita nequaq̄. Per⁹ g oportet q̄ co
gnoscat diligibile. cognito amam⁹: q̄ amato
r degustato itez speculamur: r illi⁹ bonitatē
ꝯsideram⁹ attenti⁹. De prima g cognitione intel
ligit qḋ superius dixim⁹. de sa aūt intelligit sa
cre auctes ... r̄c. Ait g aia. Pone me hic vt
signaculū sup cor tuū. i. da mihi hūc hunc amo
rē tuū vt p donū sapie meditari possim r gusta
re suauitatē tuā. nā sic p signū aliqḋ digito vel
brachio alligatū i rei memoriā ducimur freqn
tiorē: sic p cognitionē altissimaꝝ r diuinaꝝ re
ducimur i meditationē frequētiorē dei in sua
bonitate: r illā suaui⁹ degustam⁹. r̄c. 2⁹
effect⁹ amoris d̄r operatiuus: q: aia ait. r pōe me
vt signaculū sup brachiū tuū. p brachiū. n. op⁹
designat: q: amor dei nō ē ociosus. veniat illa
amorosa Magdalena sollicita in q̄rendo ama
tū audi glo. sup illḋ Jo. 20. Si tu sustulisti eū
dicito mihi. nō dic̄ quē. q: h̄ agē solet i aia vis
amoris: vt quē semp cogitat nullū ignorat cre
dat. h̄ glo. Hūc aūt effectū opat̄ i aia spūs scūs
p donū pietatis. Et circa h̄ q̄rit dns Bonauē.
hāc difficultatē. vtꝝ donū pietatis ꝯsistat i re
ligione respectu dei: an i cōpassiōe respectu p
ximi. Et dic̄ q̄ cū pietas multipliciter dicat̄ se
cundum Augu. in principio decimi de ciuitate
dei. dicit̄ enim pietas erga deum: erga paren
tes: r erga quecūqz hoīes vos q̄ pietas fz q̄ or
dinat erga deū nō sit nomē dūi: sz magis stride
qz latria. Scḋm āt q̄ ordinat erga parētes nō
tenet adhuc nō tenet rōnez doni: sed poti⁹ est
spēs vtutis iustitie nā fz ordinē r regulā iuris
nālis. vnusqsqz pt⁹ esse d; i pētes mag⁹ cū ne
cītas iuenit. r fz h̄ dicebat apl̄us. Qui suoꝝ
et maxie domesticoꝝ curā nō h̄z fidē negauit.
Scḋz aūt q̄ ordinat erga quecūqz primū sic ē
vnum de septē donis. Et talis pietas r amor p
loco r tpe q̄druplicit̄ venit i actū. s. ꝯdelectan
do r ꝯgaudēdo. 2⁹ ꝯpaciēdo. 3⁹ excusādo r. 4⁹
bona tribuēdo. Primo ꝯdelectādo r ꝯga
dendo. ad Ro. 12. Gaudē cū gaudētib⁹ r tanto
magi⁹ delectat̄: q̄to magis primū cernit de bo
ardentissime philocapti. r h̄ ē illa scā charitas q̄
nō emulat̄ fm̄ apl̄m. i. Cor. 13. Scḋo cōpa
tiēdo ad Ro. 12. Flē cū flētib⁹ r q̄ntū abo ista
pietas accēdit̄ vt poti⁹ hō eligēt pati q̄ cōpa
ti. 2. Cor. 12. Quis infirmat̄ r ego nō ifirmor:
qs scādalizat̄ r ego nō vror. r̄c. Tertio excu
sādo exēplo xp̄i. Luc. 23. Pr̄ ignosce illis q: ne
sciūt qḋ faciūt: ecce mira excusatio. Et rō h̄⁹
ē q: charitas nō cogitat malū. vt ait apl̄s. i. Cor.
13. Quarto. bona tribuēdo. ꝑu. Man⁹ suas
apperuit inopi: r palmas suas extēdit ad paupē.
Et Job. 27. Flebā qndā sup eo q̄ afflict⁹ erat
r compatiebat̄ aīa mea paupi. r̄c. Acci
pe tertiū effectū amoris q̄ d̄r separatiuus. q: ait
aia. Fortis ē vt mors dilectio tua. vide mirabi
lē diui amoris effectū. nā sic mors a mūdi hūa
tate: ꝑpinquoꝝ dilectiōe: r frenoꝝ dulcedie se
pat trisurcato ictu sic r diu⁹ amor mētē quam

igredit̄ sepat a mūdo: pētib⁹ r oib⁹ tpalib⁹. Ii
Reg. i. onde. s. i. ait. Fortius ē vt mors dilectio
tua. q: sic corp⁹ ... exanimat: sic ab āore tpaliū eterna
charitas occidit. nā quē pfecte absorbuit ad e
terna foris desideria velut isensibilē reddit. n⁹ sa
ct⁹ ... mori p dño potuisset nisi prius a terrenis desi
deriis imēte mortu⁹ fuisset. h̄ ille. Hūc āt fac spū
s⁹ scūs i aia p donū ꝯsilij. vbi nō q̄ ꝯsiliuz dic̄
birā q̄ expedit r dirigit aīas ad eligēdū ea q̄ pfe
q̄nda sūt: r ad vitādū fugiēda. Et tal' hit⁹ pt̄ eē
duplex. Primo respcū eligibilius q̄ sūt de neci
tate salutis. r h̄ ꝑpē ē prudētia q̄ ad talia dirigit
aīa⁹ excellēt q̄ donū scie. In tali ꝑpe electiōe
h̄z eligē hō qcqd fm̄ regulā iuris nāl' prudentia
gignit. 2⁹ h̄ hit⁹ pt̄ eē respcū agibiliū arduo
rū r difficiliū q̄ sūt necia r nō nccia ad salutē: r h̄
ꝑpē ē donū ꝯsilij r r̄c h̄ hit⁹ dirigit aias fz raz
sup̄ diuā. vn donuz ꝯsilij ꝑpē dirigit i electiōs se
q̄ndoꝝ r fugā vitādoꝝ. r sic pz q̄ prudētia r ꝯsi
liū sūt diu i ēntia. sz ꝯsiliū supabūdāt prudētiā i
vno articulo. s. q: e⁹ ē ipare. sz ista relinq̄mus.
Suffic̄ q̄ intellige q̄ ꝯsiliū h̄z dirigē hoies i ele
ctiōez agēdoꝝ pseqndoꝝ vel fugiēdoꝝ q̄ sūt spā
lis arduitatis. r h̄ fz regulā iuris diui. Audi ꝯsili
us. Si vis pfect⁹ eē vade r vēde oia q̄ hēs r da
paupibus. r̄c. Quart⁹ effect⁹ amoris d̄r su
patiu⁹. q: anima ait. Dura sic ifern⁹ emulatō. i.
stimulatio tua: Est. n. stimulatio diui amoris qū
dā ardēs desideriū bni sp opādi: r nūq̄ tasr pbi
locapto q̄cqd appet icepisse bonū: sz sp ait: miser
q̄s icipiā bñ age? Ita g stimulatio: isto igit r fer
uens desideriū pfecte opandi dura ē sic ifern⁹
q̄m sic ifern⁹ nulli peit: nec tpe ꝯsiderat qle sit:
vt q: ver aut estas r̄c. sz sp sine papā sine alios
q̄cunqz vorare parat⁹ ē: sic r amor nulli tpi nō
li etati: nulli pfecto ꝯdidō peit: sz sp opari bo
nū facit. Audi Petꝝ rauēnas i q̄dā smone. Ni
hil igr̄ dur⁹: nil amaꝝ: nil graue: nil letale cōputat
ver⁹ amor. qḋ ferrū q̄ vulneraꝝ pena. q̄ mors
amorē pfectū pualēt supare? Amor ipenetrabi
lis lorica ē. respuit iacula: gladiū excutit: picula
insultat: morte irridet. si amor ē vincit oia. Hūc
āt effm̄ amoris opat̄ spūs scūs i aia p donū for
titudis. Ubi nō q̄ fortitudo q̄ ē vtus moralis:
r fortitudo q̄ ē donū differt ab iuicē. Nā pperi
passiōes vl' ardua aggredi pōt hō dupl'r. ꝑpt
iusticie r honestat' ꝯsimatōez. r sic ē virtus. q:
h̄ē de dictamie iuris nāl'. vel ꝑpē pfectaz imita
tionē. r sic ē donū r h̄ ē de dictamie iuris diui.
Nā. n. fortitudis q̄ ē vtus ē patiēter tollerare
aduersa: sz nā donū ē gaudē ꝑprie r expedite
aggredi passiōes: r ardua cū supueneriīt liben
tissime tollerare. vnḋ facit h̄ donū i aduersita
tibus iocūdari. Act. 5. Ibant apl̄i gaudentes a
cōspcū ꝯsilij: q̄m digni habiti sunt p noie Je
su contumeliā pati r̄c. Quint⁹ effectus diui
amoris d̄r rutilati⁹. q: ait. Lāpades ei⁹ lāpades
ignis. lampas. n. diui amoris est cor hūanū: in
quo oleuz diui amoris ardet. Luc. 20. c. Nōne
cor nrm̄ ardens erat? r Jo. 12. Ignē veni mitt̄

in terrā. i. calore ... Leui. 6. c. d̄r. Ignis i al
tari meo sp ardebit quē nutriet sacerdos: sub
bucēs ligna p singulos dies. Altare vtiqz mēs
hūana ē q̄m alta res. alta nēpe res est aia nr̄a ad
imaginē r similitudinē dei creata. In hac ignis
diui amoris semp ardē debz quē sacerdos. i. illu
minata rō nutrit r ꝯseruat. r subijcit ligna cuz
quotidie bñficia magna sibi a diuina gr̄a colla
ta rememorat. In altari vtiqz cinis erat. qḋ p
cinerez nisi h̄ūilitas designat̄: q: sic in cine
ꝯseruat̄ ignis: sic dei amor ꝯseruat̄ i humilitate
r inuenitur. Hūc āt effectū amoris opat̄ i aia
sps scūs p donū intellect⁹. Ecc. 2. Diligite deū
r illuminabit corda vr̄a. Illuminat aūt donū i itel
lectus aiaz spūalr ad tria. s. ad cognitiōez dei:
sui: r vniuersi. pmo ad cognitionē dei. vbi nō
q̄ triplicit̄ pōt aia illūiari q̄d ad cognitiōz dei. s. p
simplicē assēsuz p rōis adminiculū r per simplicē
ꝯuitū. p⁹ p simplicē assēsū. r h̄ fac fides. nā fi
des fm̄ Aug. ē credē quod nō vides. r Ecc. 11.
Dulce lumē r delectabile ē oculi videre solē. s.
per fidē cognoscē deuz. 2⁹ cognoscit p rōis ad
miculū. r h̄ fac donuz intellect⁹: e⁹ est credita
per rōnez intelligē. amor. n. per h̄ donū illūiat in
tellectū dādo ei lucidā r ꝑfundā inspectiōꝝ rōnū
cognitionē: ꝑpter q̄s deuz diligē dem⁹. Itē illu
minat p ea q̄ scripta pōit q̄ hūs sit vnus: trin⁹
imensus: increat⁹: imortal. r̄c. ad Ro. 15. Quecū
qz scripta sūt ad nr̄az doctrinā scripta sūt. 3⁹ co
gnoscit p simplicē ꝯuitū. r h̄ est. 6. btitudo. s.
mūdicia cordis: e⁹ est vidē deū. Ma. 5. beati mun
do corde: q̄m ipi deū videbūt. 2⁹ h̄ donū illūiat
ad ꝯgnitiones sui. r h̄ q̄tū ad. 3. s. miserabiles cō
ditiōes. Job. 10. Memēto q̄so q̄ sic lutū feceris
me r i puluez reduces me. r ecc. r qḋ superbis terra
r cinis. 2⁹ miserabilē dimissiōes. s. bonoꝝ q̄ facere
pōt: nō tn̄ voluit r pciosus tps amissum. Audi
senecā ad lucilliuz. fugit inqt irreparabile tps. vi
gilādū. ē nisi ꝑperam⁹ relinq̄mur. agit nosq; agit
velox dies. inicio rapimur. omnia in futurum
deponim⁹ r inf' pcipitia lenti sum⁹. r infra. Op
tima q̄qz dies miseris mortalibus eui. Prima fugit:
subeūt morti: tristisqz senect⁹: Et labor r dure
rapit iclemētia mortis. r infra. Q̄r prima dicit: q: q̄
restat iceruū ē q̄ optia: q: iuuenes possum⁹ di
cē: possum⁹ facilē aiuz r adhuc tractabilem ad
meliora ducere r̄c. Audi Ber. i smōe q̄dā. Nihil
igr̄ pciosi⁹ tpe: r heu hodie nil vili⁹ iuenit̄. trāse
unt dies salutis r nemo recogitat. Nemo sibi p
re dic̄ r nūq̄ reditura curat. sz sicut capillus de ca
pite sic nec momētū pibit h̄ tpe. h̄ ille. Tertio
fac cogitē miserabilē ꝯmissionē. s. petōꝝ. ps. Ini
q̄tatē meā ego cognosco: r pctm̄ meū ꝯ me ē sp. r̄c.
3⁹ h̄ donū illūinat ad cognitōez vniuersi ad
Ro. 1. Inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta co
spiciūt. Et Job. 12. Interroga iumēta r docebūt
te: r volatilia celi r idicabūt tibi. loqre terre: r re
spōdebit: et pisces maris r̄c. Si dices nunqd et
pbi ista scientia cognouerit: r tn̄ deū nō coluerunt
... dico q̄ pbi ista creata nō mistice cognouerit: s

s

sibi cõparati. sicut hõ mediocris stature pse
ret q̃ntitatẽ quia nõ bẽat q̃ntitatẽ gigantis ꝗ
re tc. Ista ẽ 3ª expositio. 3º mod' exponẽdi
ẽ dicẽs q affect' human' ad tria diuidi ꝛ affi
ci põt. ꝑmo ad res exteriores. 2º ad res interiores.
3º ad res superiores. Primo inq̃ põt affici ad
res exteriores q̃ndi sunt oia sensibilia: ꝛ h affe
ctus i corde signat. Est n. cor domicilium vite: ꝛ
ꝑncipalĩ mot' ꝛ sensus aialis: ꝛ ẽ organũ irasci
bilis ꝛ cõcupiscibilis. Dicẽ ĝ diliges dñm deũ
tuũ ex toto corde: ẽ humanã volũtatẽ ab oib'
sensibilibus eleuare i deũ ita q nullo affectu ob
rem sensibilẽ a diuino amore quomodolibꝫ re
tardet. sꝫ potꝫ ꝑ hec sensibilia i eoꝝ opificem
eleuet. exemplo ꝓphe dicẽtis. In toto corde meo
exq̃siui te. 2º afficit hõ ad res interiores: vt
ad ꝓpriã vitã vel ad seipsũ. ꝛ talis affect' i aia
signat. aia. n. ab aiando dicta ẽ: q aiat corp' af
fecta nãli quẽ hꝫ ad sm. Dilige ĝ deum ex tota
aia est respectu diuini amoris despice etiã pro
ꝓpriã vitã. Io. 12. Qui amat aiaꝫ suã .i. vitã pdet
eã. 3º afficit hõ ad res superiores: vtpote ad
res intellectuales. ꝛ talis affect' in mẽte signaẽ
mẽs. n. ab eminẽdo dicta ẽ. in mẽtis ergo noie
significat ps spũalis itelligẽtie: q ipsa eminet i
ẽtutib' spũalib' cognitiuis: eo q sit circa diuina
ꝛ eterna: vt dictũ est. Dilige ĝ deũ ex tota mente
ẽ oia intelligibilia despice respectu diuini amoris.
Ista ẽ etiã expositio. Beat' tñ Greg. in expositi
one ꝑdictoꝝ verboꝝ dicit q ẽ q̃daꝫ verboꝝ cõcul
catio indicantiũ diuini amoris excellẽtiã. sic etiã
de mag' dr q gauisi sũt gaudio magno valde.
Et isto sufficiat q̃ntũ ad ꝑmũ. Nunc videam'
q̃ntũ ad sm. vꝫ qd circa modũ diligẽdi deum
sentiant doctores. Modus. n. declarãdi ẽ an de
diligend' sit sine modo: ita q toto corde tota aia
tota mẽte sine mõ diligat deũ: an in ista totalita
te intelligat modus et mẽsura et ordo debitus
Dicam' q sm btm Tho. 2a 2e q. 26. q cũ mod'
nihil aliud iportet nisi q̃ndã mensurã sine q̃n
dã mẽsure determinationẽ: vt ꝑꝫ ꝑ Aug. vbi
determinatio aũt mẽsure sit cõsiderari i mẽsura
te: ꝛ respectiue i re mẽsurata ad ipsaꝫ mẽsuraꝫ
sõ in re q mẽsura ẽ nõ põt aliqd inueniri imodi
ficatũ: cũ sit aliorũ mẽsura et cẽtualie. In re autẽ
mẽsurata bñ põt aliqd reperiri imodificatuꝫ: vt
puta si res mẽsurata excederet vel deficeret ꝑ
respectũ ad ipsaꝫ mensurã modo ad ꝓpositũ.
Mensura oiuꝫ humanaꝝ actionũ ꝛ oiuꝫ voli
tionũ ẽ ipe finis amor'. vñ qegd amam': qegd
volum' hꝫ modũ ꝛ mẽsuraꝫ sm ꝓportionẽ fi
nis. Appetit' aũt finis i oibus actib' ẽ absq fi
ne ꝛ finis: vt dr ꝑmo politice: sꝫ eoꝝ q sũt ad fi
nẽ est aliqs terminus ꝛ finis. exemplũ vt clari'
intelligam'. Nã medic' sanitati nullũ terminuꝫ
aut finẽ ponit: sꝫ semp facit eã ꝑfectionẽ inq̃ntũ
põt. his aũt q sũt ad finẽ ut medicinis: bñ ponit
modũ ꝛ terminũ: qm nõ tantã medicinã dat q̃n
taꝫ dare põt: sꝫ solũ sm ꝓportionẽ. vñ si excede
ret vel deficeret imoderata eẽt. Finis aũt o ũ
ũ voluntatũ ẽ dilectio dei ꝑ quaꝫ imediate

attingim' vltimũ finẽ. ꝛ iõ in dilectiõe dei q̃
mẽsura nõ põt accipi mod': sicut fit i re mẽsu
rata. imo q̃to plus attigit finitatẽ melius est.
ꝛ h est qd dicit Aug. q dilectio dei ẽ sine mõ
ꝛ sic ꝑꝫ sm. Quãtũ ad tertiũ ꝑꝫ q argumenta
in oppositũ sic põt cõcordari: sic dicẽdo q act'
interior charitatis nõ mẽsurat nec modificat
q est mẽsura alioꝝ: sꝫ bñ actus exterior: q ad
finẽ ꝛ ꝓpter finẽ sunt tc. Hec notare volui ad
verã noticiã dilectionis dei. Et hec sufficiant
pro prima consideratione.

De amore ꝓprio consideratio secunda.

S Ecũdo loco amo
ris ꝓprii iustisẽ fructificatõs videam'
Ubi tres cõclõnes more solito sub
iũgam'. vꝫ. Prima cõclo ẽ ista. Post
veꝝ ꝛ solũ dei amorẽ nullus sãior amor atq ꝑ
fectior q̃ amare seipm. Secũda cõclo est ista.
Etsi amare seipsuꝫ post deũ ver' sit amor: tñ
si iordinat' fuerit: vitiosus erit atq ifructuo
sus. Tertia cõclo ẽ ista. Uerus ꝛ ꝑfect' amor
ad seipsum plura ante oculos ponit medenda
in nostri cordis speculum.

Q post dei amorẽ amor ad seipsuꝫ est ꝑmus
conclusio prima.

A Ccipe primã cõclonẽ. vꝫ. Ubi tres ing
rãm' vl. vꝫ. Prima sũ. ẽ ista. Quid est
amor ꝓpri'. Secũda sũ. ẽ ista. Quare
amor dei ẽ ꝑm': ꝛ amor sui ẽ secũd'. Tertia
ẽ ista: ẽ q̃ vtilitas ẽ amoris ꝓprii. Quãtũ ad ꝑ
mũ veritatẽ dico q amor ꝓprius ẽ appetit: ꝓ
curare ꝛ facẽ ea q ad ꝓpriũ ꝛ ꝑticulare suppositũ
bonũ spectãt. Ad cui' declarationẽ nota q
triplex ẽ spẽs amoris ꝓprii: vna sine pctõ veni
ali ꝛ mortali. alia cũ pctõ veniali tñ. tercia cũ
pctõ mortali. Prima spẽs ẽ sine oi pctõ ꝓpo
.s. taꝫ veniali q̃ mortali. ꝛ hic amor nihil aliud
est q̃ q̃dã nãlis iclinatio cuilibꝫ creature rõna
li a deo insita: qua vnusqsq ad bonũ sibi cõue
niẽs ꝛ delectabile ꝓcurãdũ iclinat ꝓpt deum
.i. vt deo tãq̃ suo fine fruat. Nã sic i intellectu ẽ
q̃dã nãlis iclinatio: q vnusqsq i sũmũ verum
intelligẽdaꝫ fert. ꝑmo methaphice. Oes homi
nes scire desiderãt: ita i volũtate ẽ q̃dã nãlis in
clinatio q vnusqsq i sũmũ bonũ amãdũ fert.
ꝑmo ethicoꝝ. Oia bonũ appetũt. h ĝ appetit'
amãdi seipsũ cũ sit nãl' ꝛ i his q a nã sũt: neqꝫ lau
ua neqꝫ vituꝑiũ ẽ ꝛ ꝑ 9ñs seq̃t q i hoc amore
nõ erit pctm. vñ. 7. ethicoꝝ dicit Aris. Nõ mane
tib' nobis ad fortes cõcupias venia debet ma
licie aũt nequaq̃. Ex his soluit vna q̃o que fieri so
let. vꝫ. qre nõ ẽ datũ ꝓceptũ h diligẽdia seipsũ
q̃a. s. nãlis iclinatio ad nos ipsos amãdos incli
nat. Et eadẽ rõne parẽtibus nõ ẽ datũ i mãdat'
vt suos filios amẽt. qm cũ filii sint aliqd parẽti
.s. patris ꝛ matris nãli dilectione illos diligen
dos feruntur. Filii aũt nõ sic. q̃a nõ ipsi parẽtib'
dederũt: sꝫ ipsi a parentibus sbam acceperũt. lic
et eis sciãt se ab aliqbus parentibus substantiam
accepisse: ꝛ sic naturaliter deberẽt illos diligẽ

diligat se ab his vel ab illis: sꝫ ita credãt vt au
diunt: vel ꝓbabilẽ rõne credẽdi hñt se ab hoc
vel ab illo sbam corporis accepisse. ꝛ iõ eis dat' ꝓ
ceptũ vt diligãt parẽtes suos: sꝫ parẽtes certe sci
ũt hos vel illos suos eẽ filios. iõ nãlr i eos di
ligẽdos ferũt: ꝛ ꝑ 9ñs nõ eis ꝓceptũ dat' vt fili
os diligãt. Ad ꝓpositũ q talis appetit' volendi
faciẽdi ꝛ ꝓcurãdi sibi bonũ cũ sit nãl' nõ erit vi
tios': ꝛ ꝑ 9ñs sine oi pctõ. Et sic ꝑꝫ pria spẽs amoris
ꝓprii. Secũda spẽs ẽ q est cũ pctõ veniali: vt cũ
aliq̃s nobilispĩs appetius: ꝓcurãus ꝛ facius no
bis vtilia bona ꝛ honesta ꝛ vite nẽe necia: ꝓp
ea aut excedius aut deficius. i. q: aut talia nob
appetius ꝓcurãus vel facius nob vtilia tc. ma
iori delectatõe q̃ expediat: aut minori diligẽtia
q̃ sit oportũ: tñ cũ intẽtõe offẽdẽdi deũ nec pri
mũ. Et ad horũ declaratõeꝫ accipiãus vnũ pul
cherrimũ nõbile phi. 7. ethicoꝝ ca' q: ait sũt q̃
dã. vbi ponit istã pulchrã distĩctõeꝫ dicẽs. q h
delectabiliũ q̃dã sũt delectabilia sm nãꝫ. q̃dã non
sm nãꝫ. ꝛ eoꝝ q delectabilia sũt sm nãꝫ. quedã
sũt delectabilia oi hñti sensũ: vtputa dulce qd
ẽ delectabile nãlr oi hñti gustũ. q̃dã aũt delecta
bilia qbusdã differẽtiis aialiũ sm ꝛ hoiuꝫ. Alii
.n. cibi sũt nãlr delectabiles aialib' cõedẽtib' car
nes: alii comedẽtib' herc'. Silr i hoib'. nã i ho
mib' colericis delectabilia sũt nãlr frigida: q: tẽ
perãt eoꝝ cõplexiões. Flegmaticis vo calida
ꝓpter eandẽ rõeꝫ. Eoꝝ vo q sũt delectabilia n
nãlr q̃dã sũt delectabilia ꝓpt orbitatẽ. i. ꝓpt
aliq̃s supuenictes egritudies corpales: vel etiã
ꝓpt tristicias aialẽs ex qbus trãsmutat nã ad
aliq̃s dispositõeꝫ de oib' habitis exẽpliũ. q̃dã sũt
delectabilia ꝓpt malã 9suetudinẽ q sit q̃si q̃dã
nã. Et q̃dã sũt delectabilia ꝓpt ꝑniciosas ꝛ ma
las nãs. Exẽpliũ de his q sũt inãlr delectabilia
ꝓpt orbitatẽ. i. ꝓpt aliq̃s egritudies: puta ꝓpt
maniã q̃dã egritudo ẽ: vel furiã: alia egritudo
ẽ aut aliqd h'. i. sic exẽplificat. Arist. in tex. de q̃
dã ꝓpter egritudinẽ manie. q mřẽs sacrificauit
ꝛ cõedit: ꝛ occidit suũ filiũ ꝛ cõedit ep et'. Ista
.n. inãliter delectabilia sũt: sꝫ fiunt delectabilia
ꝓpter egritudiẽs. Exẽpliũ de his q inãlr dele
ctabilia sũt ex 9suetudie vt euellẽ pilos: corro
dere vngues: comedẽ carbones: ꝛ terrã ꝛ silia. ve
rũ ẽ q ista ex possit accidẽ ex aliq nãli ꝯplexiõe
quã a pu' acceperũt: vl' et ex aliq interiori egri
tudie qb idẽ ẽ q vna 9suetudo mala. naꝫ dicit
phs hic q mala 9suetudo q̃dã egritudo aiat' ẽ.
ꝛ sic ista delectabilia hñt duo ꝑncipia. vꝫ. cõple
xionẽ ꝛ 9suetudinẽ siue egritudinẽ iteriorẽ: qb
idẽ ẽ sm phꝫ hic. Exẽpliũ de his q inãlr delecta
bilia sũt ꝓpt ꝑniciosas ꝛ malas nãs: vtputa q̃
hoies corruptas hñt ꝛ ꝑuersas corpis ꝯplexio
nes q sũt bestiales. ꝓpt. n. eoꝝ malas ꝯplexiões
bestiis assimilãt: vt de q̃dã hoie dr q vetres ꝑ
gnãtiũ mulierũ scidebat: vt pueros i ventre cõ
ceptos deuorarẽt. Silr ẽ de illis q i talib' dele
ctant q̃libus delectãt hoies q̃dã siluestres. vñ
q̃dã circa mare pontici 9morãtes comedũt car

nes crudas q̃dã carnes humanas: q̃dã sibi inuicẽ
ad celebrãda 9uiuia suos filios accõmodãt.
ꝛ silr dr de q̃daꝫ crudelissimo tirãno: q in ipsis
cruciatibus hoiuꝫ delectabat. Qui igit' sic sibi'
delectant corruptas hñt cõplexiões: ꝛ bestiis si
miles sũt. hec oia exẽpla ponit phs in isto vbi.
Et nõ q vltimũ hoc hoiuꝫ genus ẽ soli affect'
sensibiles corruptos hꝫ: sꝫ et puersissimas hꝫ
appehẽsiões ꝛ imaginatiões. Insequit. n. itellect'
sensũ corpis. iõ si corpus ẽ bestiale: silr ꝛ sensus
ꝛ si sensus bestialis: silr ꝛ itellect'. ꝛ si itellect'
bestialis: silr ꝛ affectus. qm affectus seq̃t intelle
ctũ tc. Dimittam' nũc delectabilia inãlia: ꝛ di
cimus de nãlibus. ꝛ ponat regula talis. q quãdoq
nobis aliq bona delectabilia cõcupiscimus ꝓcu
ramus ꝛ facimus nõ vt deũ offendamus nec ꝑxi
mũ. sꝫ i mõ aliq̃lr excedius: tũc ẽ amor ꝓpri' cũ
pctõ veniali. de qbus Aug. 4. di. c. vnũ exẽpli
exẽplẽ ponit. vbi dr. q̃tiẽs aliq̃s i cibo i potu pl'
accipit q̃ necesse ẽ: ad minuta pctã nouerit ptine
re. q̃tiẽs plus loq̃t q̃ expedit vel tacet. q̃tiẽs pau
perẽ importune exasꝑat. q̃tiẽs cũ sit sanus corpe
aliis ieiunantibus prandere voluerit: aut som
no deditus tardius ad ecclesiam surgit. quoti
ens excepto filiorum desiderio vxorem suam
cognouerit. q̃tiens in carcere positos tardi' inq̃
sierit. si discordes ad 9cordiam reuocare negle
xerit: ꝛ multa alia q ibi ponit ad minuta pctã
nouerit ptinere: ꝛ intelligẽ oia ista nisi in 9suetu
dinẽ mittãt: eõ 9suetudo mortalia ea reddit.
22. q. 1. nõ est. Nõ est igit' ꝯ ꝑceptũ dei iurare sed
nuꝫ iurãdi vsus facim' plurũ crimẽ icurrim'
q̃re tc. Tertia spẽs amoris ꝓprii ẽ cũ pecca
to mortali. ꝛ h sic q̃n diuinis ꝛ ecclesiasticis pre
ceptis ꝛ admonitionib' spretis nr̃aꝫ tñmodo
voluntatẽ adiplere otẽdim'. de quo apłus. 2.
ad Thi. 3. c. ait. Hoc aũt scio q i nouissimis die
bus. s. tpe antichristi: istabũt tẽpora ꝑiculosa: et
erũt hoies seipsos amãtes: cupidi: elati: sũpbi:
blasphemi parẽtibus nõ obedientes: igrati: sce
lesti: sine affectione: sine pace: criminatores: in
cõtinẽtes: ꝑimites: sine benignitate: ꝓditores:
ꝓteruitumidi: ceci: voluptatũ amatores ma
gis q̃ dei. hñtes qdẽ spẽs pietatis: vtutẽ aũt ei'
abnegãtes. ꝛ hos deuita. hec ille. Secũda spẽs
ꝓprii amoris ẽ dñs carnalitas q semp concupi
scit aduersus spiritũ. hec ẽ illa bestia terribilis
ꝛ fortis nimis: dentes ferreos hñs magnos co
medens atꝙ cõminuẽs ꝛ cetera pedib' cõculcãs
Dan. 7. c. Terribilis inq̃ ꝛ fortis ẽ amor ꝓprius:
q ascendit vsꝙ ad cõtemptũ dei. vt dicit Aug.
sup. q amor sui facit ciuitatem babilonie: ꝛ a
mor dei ciuitatem sanctam hierusalem. vnde
vulgariter magister Joannes qualglia ordinis
minoꝝ i tractatu de conflictu vitioꝝ sic ait.
Non cura amore pprio che dio sia offenduto:
pur chal mondo possa hauere alguno honore.
Ciaschuno reputa de saper primato: Che solo re
puta degno de grã splẽdore. Facit hic amor ꝑ
dere intellectũ ꝑs. Hõ cũ in honore esset nõ intel

ierit vt. ⁊ sic de aliis. Inde clamat ysa. Jaī. 5. Qui diligit iniq̃tatē odit ānā suā. Greg. Noli amare ne pdas. nec amare hāc vitā ne pdas. Talis vita vt. Et hec sufficiāt ꝓ prima vitate. Ordo ad. 2m. vt dico q̃ amor dei ē pm⁹ q̃dā bonū est oīm amoū: vt dictū ⁊ in pma cōsideratione. ⁊ in hoc ē eius ratio boni. q̃ in ipso ex esse rō motiua ꝑcedit appetitus ad amandū ipsius boni. ⁊ sic erit pmus amādus. vbi no. q̃ q̃q̃ amor fundatur sup bono delectabili. ⁊ vocat amor cōplacētie ⁊ q̃ in deo ē oīa rō boni delectabilis ideo ipse solus cōplacet ⁊ delectat. ibi. n. ē summa pulchritudo: quicedo: sapocies ⁊c. Quinq̃ amor fundat sup bono vtili. ⁊ h amor dr̄ cupido: ⁊ quia alia in deo repit oēs vtilitates. ipm solū operare amat. pa. Diligā te o dñe fortitudo mea. dñs firmamētū meū ⁊ refugiū meus. ⁊ liberator meus. quādo aut ipse discipuli. nisi vos fuerit decepti. nō quādo aut ipse vt discipuli. nisi vos fuerit decepti. nō quādo aut ipse discipuli. nisi vos fuerit decepti. nō quādo aut ipse discipuli. nisi vos fuerit decepti. nō quādo aut ipse

q̄ vt̄ dic tol. Hec negligētia similiter fieri p̄t aut circa bonū nature aut circa bonū legis scripte. Circa bonū nature vt cū q̄s aliqđ bonū sue siue corporale siue spūale siue tēpale cultare cōtemnit q̄đ certissime cernit i nocumētū nāe cōuerti. vt ī spūs sibi. ⁊ sic de alijs. discurras tu per singula. Circa bonū legis scripte ⁊ h̄ pōt duob⁹ modis cōtingere q̄z negligit bonū concernēs preceptū affirmatiuū aut negatiuū. Si circa negatiuū. vtputa nō occides ⁊c. tunc si hō negligēs fuerit talis, p̄bēdo se sufficiēter officiū his q̄bus ex officio hoc icūbit: pculdubio peccat. vt patz ex regula decreti. 50. di. c. faciētis. ⁊ ex de homicidio. § sic digni. In Numeri. 25. dī q̄ ppls dei cōtra pceptū legis comedit ⁊ bibit cū paganis ⁊ fecit quos pncipes populi corrigē negligerūt. vñ secutū ē vt ppls audaci⁹ comederet ⁊ tādē se populus nepharie cōmiscuit cū mulierib⁹ moabitaꝝ, que postea deū belphegor deū moab adorare fecerunt. ppt q̄đ precepit dñs Moysi vt pncipes ppli quoꝝ negligētia id secutū fuerat cōtra oriētē i patibulis suspēderentur vt ab oib⁹ viderent. De negligētia correctiōis satz dixim⁹ sup feria tertia tric dominice. Secundo talis negligētia pōt fieri circa pcepta affirmatiua. vt cū q̄s negligit honorare parētes ⁊ similia. Sed quero an tal̄ negligētia de qua diximus semꝑ sit mortale peccatum. Dico s̄m beatū Tho. vbi sup. q̄ in negligētia duplr pōt eē mortale peccatū vno modo ex parte eius q̄đ p negligētiā pretermittit. alio modo ex pte cause. Si pmo mō ⁊ illud sit de necessitate salutis siue sit act⁹ siue circūstātia: sic talis negligētia erit pctm̄ mortale. Si secūdo nō tūc si voluntas nō sit remissa circa ea q̄ dei sunt vt totaliter a dei charitate deficiat: ⁊ precipue qñ facit ex cōtēptu. talis negligētia sēp erit eē peccatū mortale. Si aūt negligētia cōtingat i p̄termissiōe alic⁹ act⁹ vł circūstātie q̄ non sit de necessitate salutis nec id ex cōtēptu fiat sz ex alio feruoris defectu q̄ iterdū ipedit p aliqđ veniale. talis negligentia nō erit pctm̄ mortale. In Seneca ad Lucillū. Turpissima inqt res ē que p negligētiā venit. Et sic ps q̄lō hō deordinat circa alaꝝ ppria. Quātū ad tertiū videamus quō deordinat hō circa res tpales. Et circa hoc tria igitur pōcta. Primo an res tpales sint sub ptāte humana. Secūdo an nimia sollicitudo circa res tpales sit viciosa. Tertio an debeam⁹ expectare vt de nobis puideat et sollicitudinē istoꝝ seruoꝝ postergare. Quātū ad pmū dico s̄m beatū Tho. 2a 2e q. 66. q̄ res tpales ⁊ exteriores possunt tripliciter considerari. s. quātū ad nām ⁊ quātū ad gubernationē ⁊ quātum ad vsū. Quātū ad nām nulli potestati subdunt nisi diuine cui oīa famulāt ⁊ ad nutū obediūt. ps. Dñi est terra ⁊ plenitudo ei⁹. Quātū ad gubernationē nō tm̄ diuine s̄z etiā humane subdunt ptāti. Ge. i. ps. dñamini piscib⁹ maris. ⁊ volatilib⁹ ⁊ bestijs. vni. ⁊c. Hic. n. ordinē posuit de⁹ vt inferiora p superiora ⁊ īpfecta per pfectiora regant: vt diximus suꝑ sermone precedēti. Et s̄m hoc phs p⁹ suo politice, pbat q̄ possessio reꝝ exteriorū ē hōi nālis. sic q̄ nāliter aliq̄ sūt serui ⁊ aliq̄ dñi. qñ quecūq̄ ex plurib⁹ cōstituta sūt: in his ē aliq̄d pncipal̄ ⁊ aliqđ subiectū nāliter. sz hoīm multitudo ē cōstituta ex plurib⁹. g nāle ē ⁊ expediens q̄ aliq̄s pncipet ⁊ aliq̄ subiciat. maiorē pbat phs plurib⁹ exēplis vt armonie ⁊ corporis humani ⁊ alioꝝ alaliū. In armonia. n. est aliq̄ vox que alijs pncipat. I corpore humano aia pncipat. In aīalib⁹ aīalia digniora pncipant. ⁊ sic de alijs. minorē relinqt phatā ex eo etia i eodē pmo politice. hō. n. est animal politicū ⁊ ideo est nāliter vt ex multis hoib⁹ vna multitudo cōstituat. Ista relinqm⁹. 2° cōsiderāt q̄tūz ad actū gubernādi ⁊ q̄tuz ad hoc diuina puidētia statuit q̄ vnusq̄sq̄ ppias possessiōes custodiat ⁊ vnicuiq̄ liceat ppriū hre tāq̄ bñ ne vite necessariū ⁊ h̄ triplici respectu ⁊ rōne ordinauit. Primo q̄ vnusquisq̄ ad pcurandū magis sollicit⁹ ē q̄đ sibi soli cōuenit q̄ ex plurib⁹. 2° q̄ rectius modus disponit. esset enī cōfusio q̄dā si quiliber indistincte quelibet pcuraret. 3° q̄ hoies magis pacifice viuūt. expientia. n. didicim⁹ q̄ qui idistincte aliqđ possidēt frequēt irascunt ⁊ iurgia nō pua nascūt inter eos. Sz res exteriores pñt cōsiderari q̄tum ad vsū. Et tūc dicit pfat⁹ doctor q̄ nō dz hō res exteriores hre vt ppias sz vt cōes. vt. s. eas de facili in necessitatib⁹ cōicet alioꝝ. Inde Hiero. i tractatu morū. Si vestimentus inqt vl aliqđ vltra necitatē possideas ⁊ paugi idigēti nō subuenias fur es ⁊ latro. Et Ambro. i cōcil. Nō minus inqt pctm̄ est suꝑhabūdātia paugi nō dare q̄ cū possis ⁊ habūdās denegare. Esurientiū panis ē quē tu detinens. Nudoꝝ vestimētū q̄đ recludis. Miseroꝝ redēptio ⁊ absolutio ē pecunia quam tu in terram defodis ⁊ cetera. 47. di. c. sicut hi. Et propter hanc causā necessitas excusat a furto. extra de furtis. c. si q̄s ... in glo. Necessitas. n. nō hz legē. ex de cōsue. c. q̄ to. ⁊ de cō. di. 5. c. discipulos in glo. Sz dices sz In delictis iopia nō excusat. 14. q. 2. fraternitas. i glo. sz iopia ē q̄dā necitas. Itē potius dz hō mori fame q̄ peccare mortalr. 32. q. 4. sicut sanctim ⁊ oīa mala sufferre. 22. q. 5. ita ne. ⁊ 22. q. 2. faciat. sz furari ē pctm̄ mortale q̄ ē pceptū dei. g̃ dico q̄ si ē magna iopia excusat. sz illa fuit parua vt dicit glo i. d. c. fraternitas. Ad alia dico q̄ nō ē ppter furtū. qr i necessitate oīa sūt cōia. vt p3 i. d. c. discipulos cū glo. sep hō fame. allegat capm̄ sicut hi. 47. di. ⁊c. Quātū ad s̄m dubiū dicēdū s̄m Tho. 2a 2e q. 55. q̄ sollicitudo tpaliū rerū eē pōt ē illicita. vno⁹ ex pte ei⁹ de q̄ sollicitamur. vt. s. si tpalia tanq̄ nostrū finē q̄rāmus. vnde Augu. i li. de opib⁹ mōachoꝝ ait. cū dñs dicit. Nolite solliciti ē ⁊c. h̄ dic vt nō ista intueāt ⁊ ppt ista faciāt q̄cqđ i euāgelij pdicatiōe facere iubet. Aliō ē illicita ppt supfluū studiū q̄đ apponit ad tpalia pcurāda: ppt q̄đ hō a spūalibus q̄b⁹ pncipalr inseruire dz retrahit. Et tertio rōe timoris supflui. qñ. s. timem⁹ ne nobis necia deficiāt q̄đ dñs Math. 6. tripliciter excludit. Nolite solliciti ē ⁊c. Ergo ad hāc difficultatem dico sic q̄ iordinata tpaliū sollicitudo circa tria pncipaliter vsari pōt. s. circa māz. circa formaz ⁊ circa pciū. Circa māz. i. q̄n mā circa quā vsat hoīs sollicitudo ē idebita: sic sollicitudo vendēdi taxillos tabulerios ⁊ alia h⁹ mōi q̄ sine pctō exerceri n̄ pñt. Circa formā ⁊ h̄ q̄drupliciter. s. Scdm. s. vsurario. i scdm ēptiōis ⁊ vēditiōis ⁊ i scdm cābiorūz ⁊ i scdm fideiussionis. de q̄bus alia dicemus Circa pciū vt qñ res extimat pl⁹ aut min⁹ q̄ valeat. Pciū aūt ē triplex. s. nāle rōale ⁊ accidētale. Nāle ē qñ res valet s̄m nām aut nobilitatē. vt valor gēmaꝝ ⁊ siliuꝝ. Rōale est q̄đ accidit cōputantis expēsis ⁊ laborib⁹ salarijs ⁊ h⁹. Accidētale ē q̄đ hz res s̄m pūtē cursū. Ex q̄bus sequitur q̄ res nō sp vendi vel appeciari dz s̄m pciū nāle. qr sic nōq̄ q̄dā res pciose vēdi possent. vl si minus emāt q̄ valeāt pcio nāli non errat. nec sz pciū rōale. qr. s. p māria ē penuria ꝓ pte ids posito sicut istis tpibus accidit vrbis flores... ppt obsidionē reg⁹ aragonū. 1455. Relinquit g̃ q̄ res appciari debēt s̄m pciū accidētale sup ple tū nō fiat i fraudē: sicut fieri solet qñ hites victualia tenēt illa abscondita ⁊ sic penuria suborit ⁊ tūc res cariores fiūt. ⁊c. Quātū ad ē tiā dubiū quidā ignaria plenū dixit sic ē curādū de istis exterioribus. ⁊ nō pap aut ē nihil deficit gnif. Et hoc ondit p pfecto rōnes. Prima rō sūmitur ex pte diuine pudētie. dicit. n. de⁹ alias creaturis sine eoꝝ studio puidet. g̃ a fortiori ⁊ nobis. Adducit deī saluator Mat. 6. Nolite solliciti eē ai⁹. i. vite vr̄e q̄đ māducetis aut corpori vr̄o q̄đ iduamini. Nōne aia plus q̄ esca: ⁊ cor⁹ pl⁹ q̄ vestimentū. Respicite volatilia celi. qñ ne q̄ serūt: nō metūt: nō cōgregant i horrea fructus ⁊ pr̄ noster celestis pascit illa. ⁊ de vestimēto q̄đ solliciti estis: Respicite lilia agri quō crescūt: ⁊ cū nō serūt nō nēt. Amen dico vob q̄ nec Salomon i oī glīa sua idutus ē sicut vn⁹ ex illis. ⁊ ps. ait. Iacta cogitatū tuū i dño ⁊ ipse te enutriet. Nōne aūt illi oēs ppl̄m israhel q̄dragita annis māna in deserto pauit: ⁊ panē subcinericiū ⁊ vas aq̄ Helie p angelū misit: ut i fortitudie cibi illius ābularet. Cibū Danieli i lacu leonū cū stetit. nōne p abachuc misit: nōne p colūbā cibauit Paulū pmū hēmitā: Magdalenā i deserto triginta ānis nutriuit. Katherinā i carcere nō dereliqt. ⁊ sic de alijs. Inde cōcludit dñs vbi s. Scit. n. pater v̄r q̄r hijs opus hētis. Et Luc. 7. dī. Si vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vestris q̄nto magis pr̄ vester dabit spiri bonū petentib⁹ se. Scda rō sumit ex nāe restauratiōe sufficiētī. Paucis. n. inqt Boeti⁹ pcē h̄ ⁊ solari. minimisq̄ nā contenta ē. Et Paulus. Habētes inqt alimēta q̄bus tegimur hijs cōtēti simus Et Salomō id sibi dari dñm orabat dicēs. Diuicias ⁊ paupertates ne dederis mihi sz tm̄ victui meo tribue necia. Et Eccl. 4. c. Respexit istos sollicitos dicēs. Cōsiderās regi aliā vanitatē. vnus ē ⁊ s̄m nō hz ⁊ tn̄ laborare n̄ cessat: nec satiāt oculi ei⁹ diuitijs: nec cogitat dicēs. cui laboro ⁊ fraudo animā meā bonis: i h̄ certe verū ē puerbiū q̄ alius est q̄ seminat ⁊ alius ē q̄ metit. ⁊c. Tertia ratio sumit ex multitudie scelerū pcedēte. Audi Innocētiū de vilitate cōditiōis humane. Radix inqt oīuꝫ maloꝝ ē cupiditas. i. inordinata sollicitudo. hec. n. sacrilegia cōmittit furta rapias exercet ⁊ pdatur. bella gerit ⁊ homicidia symoniace emit ⁊ vendit. Iniq̄ petit ⁊ recepit. iniuste negociat ⁊ feneratur. Instat dolis ⁊ iminet fraudib⁹ dissoluit pacta et violat iuramēta: corrūpit testimoniū ⁊ pueritit iudicia. h̄ ille. Et Origenes i omelia. 19. sup illō Leuit. Deuorauit eos terra ait. An tibi nō videt a t̄ra deuorari sic q̄ sp de terra cogitans q̄ sp terrenos hz affectus ⁊ act⁹ q̄ de tra loqt de tra litigat trā desiderat: ⁊ oēm spes suā ponit i tra: q̄ ad celū nō respicit: qui futura nō cogitat: q̄ iudicū dei nō metuit: nec bona ei pmissa desiderat sz sp de psētibus cogitat: ⁊ ad celū nō suspicit Talē cū videris: dic q̄ deuoratus est terra. h̄ ille. Sz audi q̄đ de talibus pphēta dicat. Dum cū dormierit nihil secū afferet: apperiet man⁹ suas ⁊ nihil inueniet. Et idē. Dormierūt igt somnū suū ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ i manibus suis. Hic igit rōibz cōmunit talibz auctibz aūt ociosi ⁊ accidiosi nō eē sollicitudinēz vite in speciali. Sz anima mea nō est sic nec sumus nos bestiis sicut q̄ nec serūt neq̄ metūt. Animalia cū certa cū sint determinata ad vnū hnt⁹ illis puidit h̄ vestimētis ⁊ armis. dādo eis cornua. vngues pilos ⁊ alia hmōi. Natura aūt rōnal̄ vt homo cū nō sit determinata ad vnū nō hz determinatū vestimentū nec determinatū cibū sz de⁹ illi intellectū dedit p quē diuersas pōt excogitare artes q̄bus de vestimētis ⁊ cibis puidē potest ⁊ circa illa sollicitari. sz cū sit rōnalis dz talis sollicitudo rōnalis eē. Non ergo dñs pbibet sollicitudinē rōnalē cū sit pars prudētie: imo si q̄s q̄đ arte ⁊ natura hēre posset deus expectaret sibi puidendū. pocius pcterto deū tentaret sz sollicitudinē inordinatā phibet ipse sūr ⁊ alie auctitates adducte. Et hoc ondit ipse Math. 6. c. post adducta hēc dicēs. Querite ergo pmū regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹: ⁊ hec oīa adiciēt vobis. si pmo querēdū est regnū dei ergo et secundario bona temporalia tanq̄ quedā āminicula. quod etiam ostendit dominus Math. 6. Panē nostrū quotidianū da nobis hodie p panē oīa vite nostre necia itelligit. ⁊c. Et ista sufficiant q̄tū ad p̄ntē conclusionē.

De conditionibus bonis populi amoris conclusio tertia.

Tertiā conclusionē. vz. verus ⁊ pfectus amor ad seipsū plura ante oculos popli meditāda in cordis nostri specu

lum. Ubi trea ingram' hiatea.vs. Poia sl.
est ista.quo regulat pprij amor. Secuda sl.
que sut signa vi z gfecti amoris pprij. Ter
tia vi.que inducit ad amorē pprij boni veri
atqz pfectum. Circa ad pmū dico q tres sūt
regule qbus hō ordinat circa seipsū.vz. pmo
diuina pcepta. 2° diuina 9silia. z 3° ecclesiasti-
ca institutio. Prima ingt regula dr diuina p-
cepta. Math.19. Si vis ad vitā ingredi serua
mādata. Sut.n.decē pcepta q̄ decē viuēdi re
gule. Exo.20. Locut' est dn̄s cūctos sermones
hos. Ego sū dn̄s de' tuus q eduxi te de terra
egypti: z domo seruitutis. Nō habebis deos
alienos corā me.nō facies tibi sculptile.neqz si
militudinē q̄ i celo ē neqz i terra deorsū.neqz
eoz q̄ sunt i aqs sub tra.non adorabis ea neqz
coles. Ego sū dn̄s de' tuus zelotes visitās ini
quitatē patrū in filios in tertia z q̄rtā gnationem
his q oderūt me z custodiūt pcepta mea. Non
assumes nomē dei tui in vanū. nec.n.hēbit in-
sontē dn̄s eū q assūpserit nomē dei sui frustra.
Memēto vt diē sabbati scifices.sex dieb' opa
beris z facies opa tua.septio aūt die sabbatū
dn̄i dei tui ē.nō facies in eo omne op': tu z fili'
tuus z filia tua. Sex.n.diebus fecit de' celū z
terrā z mare z oia q̄ in eis sūt: z requieuit die se
ptimo. Idcirco bndixit dn̄s diē sabbati: z scifi
cauit eū. Honora prēz tuū z mr̄ez tuā: vt sis lō-
geuus sup trā quā dn̄s de' tuus dabit tibi. Nō
occides. Nō mechaberis. Nō furtū facies. Nō
loqueris 9 pximū tuū falsū testimoniū. Non
9cupisces vxorē pximi tui. Non desiderabis
domū pximi tui.nō seruū.nō ancillā.nō bouē
nō asinū.nec oia q̄ illi' sūt z c. His decē reglis
ordinatur vita de' volēticuiusqz recte viuere
volētis: z recto amore seipsū amātis. Tria ip
soz ordināt aiaz quo ad deū: z septē quo ad p
ximū. Et pmo declarem' quō ordinet quo ad
deū. Ubi nota q triplici respectu creatura rō-
nalis refert quo ad deū.pmo sub respectu cre
ationis: qz creatura relatiue dr̄ ad creatorē.z
relatio intrinsecus adueniēs: qz positis extre-
mis isurgit relatio talis. Secūdo refert sub
respectu gubernationis: qz de' non solū creat:
sz etiā creata 9seruat z gubernat. Oia.n.crea-
tura de se i nihilū tenderet nisi bonitate condi
toris 9seruaret: vt dic Aug. in pluribus locis.
Et Damascenus ait. Omne creabile vertibile ē.
ad Heb.1. Portās oia vbo virtut' sue. Et Greg.
23.moral. Quid.n.sum' si 9ditoris nostri ptāc.
deserimur: z ira. Nemo q alicui' virtutis se cri
stimet. etiā eū qd fecit pot quis si diuina ptec-
tio deserat.ibi repēte obruit vbi se valere
stare gloriat. hec ille. Tertio refert sub re-
spectu glorificationis: qz oia que creauit deus
creauit pter seipm.i.ad suā laudē.f.aut ime
diate aut mediate: mediate qdē oia nō ratione
vtentia. imediate vo omnia rōne vtentia. Se-
cundū igit hos tres respectus ordinat homo
quo ad deū vt recte viuat: z sic isurgit tria p-
ma precepta. Nā qz sue summus creature merito
debem' ei cultū z famulatū: ideo dicit. Non
habebis deos alienos corā me z c. 2° qz de'
nos gubernat z 9seruat: merito ei debem' sui
noīs scificationē: ideo ait. Nō assumes nomen
dei tui in vanū. 3° qz noster est glorificator
merito debet ei alicui' tempis dedicatio: ideo
ait. Memēto vt diē sabbati sanctifices. Et sic
habētur tria pcepta. Aliis septē ordinat homo
circa pximū: z qm̄ deo excepto a quo pncipali
bona cuncta pcedūt: parētes nisi secūdum ob-
tinēt gradū: a qbus corpus z bona temporalia
suscepimus: ideo ait. honora prēm z c. Et quia
nō sufficit tm̄ ad bene viuendū ordinari i pa-
rentes: sed etiam in alios pximos: ideo alia sep-
tē in pximos alios ordināt duplicit' aut pos-
sumus amare pximos: aut nō nocēdo: aut bo-
num pcurando. nō nocendo triplicit'.f. opere
verbo: z corde: ope triplicit'.f.in psonam pprie
9iunctā: z rem pprīā. Et ideo ne i psonā ppria
offendam' ait. Nō occides. ne in psonam 9iun
ctā: ait. Nō mechaberis. ne i rem pprīā: ait. Nō
furtū facies. Secūdo ne ore offendam': ideo
dicit. Nō falsum testimoniū dices. 3° ne corde
offendat: dant alie due regle.f. Nō 9cupisces
vxorē pximi z nō desiderabis rem eius. Ecce
hic decē regulas habes qbus homo regulatur
in seipso vt bene viuat. Diffusius de his dixi-
mus in nostro dominicali sermone.z. Secū-
da regula qua hō circa seips regulat: dina 9silia
dicit. Est.n.9siliū melioris boni discreta electio
sio ad qd nullus de necessitate obligatur nisi
illud sponte expsse vel tacite seruare pmiserit
14.q.1.c. quod nullum vbi dicitur. vbi 9silium
dat offerenti est arbitriū: vbi pceptū necessitas
seruientis: z sunt verba Greg. exemplum po
namus nam licet virginitas sub precepto non
cadat: sed sub consilio.32.q.1. integritas. tamen
voto emisso tacite vel expresse de virginitate
seruanda ipsa profecto sub precepto cadit: z
transgressor mortaliter peccat: sed differen-
ter. Nam solemniter vouens z votum frāgens
tripliciter peccat.f. i deum quem derisit. i eccle
siam quam spreuit z in proximum quē scādali
zauit. Crebro enim ego ipse vidi quasdā fatuas
mulieres effici bizochas z mant: illasqz post
ea maximo certe cū populi scādalo nubit. cre-
dūt.n. dei nō videre q cuiuslibet religionis ē
pncipale fundamentū. sz mihi credit q videt
ē dn̄s de oib' his.1. ad Thi.4.c. Oes.n. hnēt
psone in mortali pctō viuūt: nec mrimoniū il
lud tenēt.27.di. vouētib'.z.27.q.1.p totū. Hic
ait q simplr vouet deū tm̄ offendit si votū nō
fuat. Nec obstat illud qd dic beat' Tho.sa fe
.q.88.vz.q votū simplex nō min' obligat q̄ so
lēne qm̄ illud sic itelligit.f.q verius qz trāsgres
sor mortalit peccat. sz grauius peccat solēne vo
tū n̄ seruās q̄ simplex.hec ille. Uouete igit z red
dite.z Ecl.5. Si qd vouisti bone moser i reddē.
displicet.n.sibi isidel z stlta pmissio.isidel ē q̄
do nō seruat.stulta quādo aliquid ridiculosū
pmittim': vt nō 9medere de capite z c. Simili
ter dicam' de aliis bonis q sub pcepto non ca
dūt. z sic ps secūda regula. Tertia regula ē
ecclesiastica institutio. Ad bene aūt beateqz vi
uēdū nō solū regrit obseruātia diuinoz pcep-
toz: z diuinoz 9siliōz: sz etiā ecclesiasticoz i
stitutoz. Nā si ecclesia pcipit vt in quadrage
sima ieiunes. de 9se.di.5.c.nō licet.z.c.nō oppo
z. necesse est te ieiunare legitima cā non obstā
te. Similr pcipit vt ieiunes q̄tuor tpa.76.di.c.
statuim'. Itez vigilia aploz illis exceptis que in
fra pascalia veniūt.ex. de obseruatione ieiuni-
oz.c.9siliū. Itē vigilias natiuitat' z penteco-
stes.76.di.c.necessario. itē vigilias assumptiō
is.ex. de obseruatione ieiunioz.c.1.z sic de ali-
is. Si saluari cupis te oz aīa mea ieiunare. Si-
milr ecclesia pcipit vt quolibz die dnico missā
pprii sacerdotis audiat. de 9se.di.1.c.missas.
si nō seruas mortalit peccas. Itē ecclesia pcipit
vt semel in anno 9fitearis ex. de pe.z re.c. ois
vtriusqz sex'. aīa mea si nō seruas: mortalr pec
cas. z sic de aliis quare 9cludāus q̄tū ad pmaz
virtutē q verus suipius aie amor tribus opti-
mis supdictis regulis hz ordinari z c. Cir
ca ad secūdā virtutē dico ad pn̄s q septē sūt sig
veri pprii amoris: f. pudor: dolor: horror: rigor:
vigor: turbatio: z discretio. Primū ingt signū
pfecti pprii amoris dr pudor. facit.n.hic amor
aiam totā verecūdā ex suoz pctōz multitudie
turpitudine z grauitate. ps. Iniquitates mee super
gresse sūt caput meū: z sicut onus graue grauate sūt
super me. z hanc ipsā aiam iste amor cū filio pro
digo associat z exclamare facit. pr peccaui i ce-
lū z corā te z c. Luc.15. Itē associat cū penitente
manasse z clamat. Peccaui sr numerū arene ma
ris: z multiplicate sūt iniqtates mee z c. Paral.
vltio. Itē cū publicano z clamat. Propici' esto
mihi peccatori. Luc.18. itē cū pphēta z clamat.
Miserere mei z c. fuerūt mihi lachryme mee pa-
nes die ac nocte z c. sicr cū oībus aliis penitenti
bus vt Maria magdalē z c. Hoc ē pmū signū
Scdm̄ signū dicit dolor. dolē.n.facit hic p-
prius amor q de deo z propria salute parum
aut nihil cogitauit. Bernard' i q̄dā smōe. Trā
seūt ingt dies salutis: z nemo te cogitat. nemo
pire sibi diē 9cēbit z nūq̄ reditur: sz sicut ca-
pillus de capite cita nec momentū pibit de tēpe.
Audi z Hug. de claustro aie. Sicut ingt nullus
momentū est quo hō nō fruat vel vtat dei bo
nitate z misericordia: sic nullū dz eē momētum
quo eū piesentē non hēat in mēoria. quo tpe de
deo nō cogitat: hoc se cōputa pdidisse. hec ille.
Inde Aug. sup eplam Iohis.c.8.ait. Agnosce
eū q ē te ē vt cognoscit te q infra te sūt. Ideoque
cū Daniel agnisset q se deus cognouerit cū intra
se leones. hec ille z c. Tertiū signum dicit hor
ror. facit n.hic amor horrē eū 9siderat qm̄ sub
pctō erat nihil i eū fuisse ps. Inflāmatū ē cor me
um z ad amorē mei. z renes mei i. sensus mei 9
mutati sūt. z ad honorē mei. z ego ad nihilū re-
dactus sū z nesciui.f. aliqd boni i me ee. Itē hor
ridā aiam facit dū tantā dei patientiā ad sua pec
cata 9siderat. aīe offēsionē tā crebras. Itē dui i
nas voces: bonas ispiratoēs: z certa sīl'a 9sidera
re facit: z horret aia sua tantam negligentiā z fri
giditatē a deo itensā habuisse. ps. Infixus sū in
limo pfundi z nō ē sba z c. Quartū ad signū dici
tur rigor. facit.n.hic amor aiaz rigidā 9 corp' z
illud castigat 9 auaritiā z luxuriā q̄ i modo re
gnāt. Paulus. Castigo corpus meū z in suitutē
redigo.1.ad Cor.9. Itē refrenat z reprimit pmos
motus. ps. Irāis q tenebit.f. rigorē mētis: z alli
dit puulos suos.i. pmos isurgetes mot' ad pe
ctā q ē spe. ps. 13. Qui custodit os suū z linguā
suā custodit ab istidiis aiam suā. Et Ecc.22. Quis
dabit ori meo custodiā: z sup labia mea signacu
lum certū vt nō cadā ab ipsis: z ligua mea pdat me.
z ps. Pone dn̄e custodiā ori meo z hostiū circū
stancie labiis meis. hostiū dicit z nō murū vt ori
dat q ē tps tacendi z loqndi. Ecclesiastes 3.c.
Quītū signū dr vigor. Reddit.n. aiaz vigoro
sā.i. vigilantē facit circa vires iteriores z exte
riores. Interiores vt circa itellectū.2.Cor.10. In ca
ptiuitatē redigētes oēm itellectū i obsequiū xpi
Itē circa volūtatē faciēs eā feruētem i amore
Cāt.2. Fulcite me floribus qz amore langueo.
Itē memoriā i dina spe. ps. Quia sperauit i deo
z 9fusus ē. Sil'r aiaz vigilātē reddit circa exte
riores q̄ sūt' qdē dei suauitatē degustat. ps.
Gustate z videte qm̄ suauis ē dn̄s. auditus i di
uinoz attētionē isurgit. ps. Audiā qd loqt i me
dn̄s de qm̄ z c. Odorat' clamat illud Cant.1.
Trahe me p' te. curremus i odorē vnguentorū
tuoz. tactus ait. Mihi adherē dn̄o deo bonū
est ponē i do meo spē meā. Et breuit' ille ver'
amor proprius totam animam z totum corp'
in propriam salutem sollicitat. Inde Paulus
ad Roma.12. Obsecro itaque inquit vos fra-
tres per misericordiam dei: vt exhibeatis cor
pora vestra hostiam viuentem: sanctam deo
placentem: rationabile obsequium vestrum. z
nolite conformari huic seculo: sed reformami
ni in nouitate sensus vestri: vt probetis que sit
voluntas dei bona z beneplacens z perfecta.
z infra. Sollicitudine nō pigri spiritu feruētes
dn̄o seruiētes: spe gaudētes: i tribulatōe patiē
tes: orationi instātes: necessitatib' sanctorū cō
municātes: hospitalitatē sectātes. bndicite pse-
quentib' vos. benedicite z nolite maledicē z c.
Septimū signū est turbatio. duplex aūt
turbatio ē sm̄ Greg. in fine decimi qnti libri
moral. pma turbatio dicit vitiosa. Secūda dr
gratiosa. Pma dr vitiosa. Job.5.c. Uirum
stultus interficit iracūdia: z paruulū occidit i
nuidia z adeo hec iracunda turbatō nequam ē
vt hoīez anteq̄ occidat: stultum z insanus red
dat z iō Job iracundum stultus vocat. Impedit
.n. aiūz ne possit cernē verum: ait poeta. Audi

Greg. libro moral. Qualis sit ingt iracūdie cal go pelare possumus: q quā paciencia pdit vt qd que ordine sit agendū oīno nesciat: qz nimirū iracūdie lumē turbabit cū mentē pmouēdo confundit. Et idē ibidē. Per iram inquit iusticia relinquit. qz dū perturbata mens iudiciū sine rōne exasperat: qd furor suggerit rectū putat. p irā gra vite socialis amittit. qz et qui se humana rōe nō regunt necesse ē vt bestialit viuat. p irā mansuetudo amittit. p irā 9cordia rūpit. p irā lux veritatis amittit. qz cum mētē iracūdia 9fusiōe tenebras icutit huic de radiū lux cognitiōis abscondit. Et ille. Sedā turbatō dicit glosa. ps. Irascimini et nolite peccare. Irascimini inq̄ vobismet ipsis ppt pctā vestra et ap̄li nolite peccare rc.

Septimū et vltimū signū dicit discretio. q̄m vt Ber. ait. Discretio virtutib' ordinē ponit modū tribuit: decorē et ppetuitatē 9fert. Ex quo sequit q' discretio nō tm ē virt' sz auriga virtutū moderatrix ordinatrixq3 affectuū et moꝝ magistra. Tolle hāc: et virtus vitiū erit ipsaq3 affectio nāl in pturbatōez magis 9uertit exterminiūq3 nāe. Et dicit idē doctor. Et idē sup cantica. In caritatis nobis semp ds pesse discretio: et q'si moderādo singulos discernere volūtates: ne opinio verissimis fallamur decipiat sermo versutus. Latitur' ne qd bonū est malū: nec qd malū ē bonū eē credatur hec ille. Et sic ps pa. vitas. Circa ad tertiū videndū dico q' tria pncipalit ad templū amandū mouēt. vz. Nobilis 9ditio. 2' corpis et sic stupenda vniō: tertio corpis et sic pfecta gestatio. Sz qz hec diffusa sz lucid. igrumt: ad pria nos ad alia trāsferamus. Ōre rc.

De amore primorum consideratio tertia:

Tertio loco amoris primi singularē ordinationē videam'. Ubi tres 9ditiones subiungam'. vz. Prima 9ditio ē ista. Sūmo ordine et regulato amore filii et parētes se amēt et diligāt cū feruore. Secūda 9ditio. Maritali et 9iugali oēs vocati debēt i amore eē sūmope regulati. Tertia 9ditio. Oēs q̄ prios appellam' diligere debem' et illis q̄ntū possum' recte vniamur.

De vero parentū et filioꝝ amore 9ditio prima. Scribe primas 9ditiones. vz. Ubi tres mox soliti vnitate igramus. vz. Prima vi. est ista. q' veros parentes debēt habere 9ditiones: vt filios suos bñ et sine pctō possint amare. Secūda vitas ne 9ditōes debēt filii hēe vt parētes suos recte dicāt amare. Tertia vitas. an filii sp pcēt mortalit si genitorib' pceptis nō semp obediāt. Circa ad pmū dico q' tria pncipalit i hoc filioꝝ amore 9siderāda sūt. vz. sancta monitio virtuosa correctio: et discreta castigatō. Pria inq̄ 9siderāda ē sācta monitio. Est .n. iuuētus tenera tanq̄ virgula nouit trāsplantata: q̄ nisi cū die recta dirigat aliq̄ re debito pueri fluctuē nāq̄ ideo. Ecl.

7. Filii tibi sūt: erudi illos et curua eos a pueritia eoꝝ. Filie tibi sūt: serua corp' illaꝝ et non ostēdas hilarē faciē tuā ad illas. Trade filiam et grāde opus feceris et hōi sensato da illā. o mala merces lōgo tpe i domo tenēda. Audi etiā sapientissimū Salomonē. Ecl. 42. Filia ingt pria abscōdita est: vigilia et sollicitudo sua aufert somnū ne forte ab adolescētia sua adultera efficiat. et cōmorata cum viro odibilis fiat: ne qn polluat cū virginitate sua. et i paternis suis grauida inueniat rc. In qb' vbis quāta diligentia parentes sup eoꝝ filias inuigilare oppeterat: rangit ala mea 9sidera. Ōre rc. Secūdo 9siderāda ē virtuosa correctio nā nō solū filii amādi sūt: sz etiā si i moniciis errant vbis qūq3 lenibus qnq3 asperis corrigēdi sunt. ad Hebr. 12. c. Quis ē filius quē nō corrigat pater. Ecl. 6. Ne 9cupiscēria i filiis impiis sz multiplicet. nec oblecteris sup ipsos si nō ē timor dei cum illis. ne credas vite illoꝝ. melior ē n. vnus timēs deum q̄ mille filii impii: et vtili' ē mori sine liberis q̄ relinquere filios impios. o notabile vbū et semp mēti tenēdū. pulchrū hic adducē exemplū pōt sum' de duob' filiis Hely sacerdotis. p'. Reg. 2. vbi dr q' Hely sacerdos duos filios hūit. vz Ophinee et Phinees. Hely aūt erat senex valde et audiebat oīa mala q̄ faciebant filii sui i ppso isrl. et quō dormiebāt cū mulierib' q̄ obseruabāt hostiū tabernaculi: et dixit eis. Ōre facitis res h'quas audio res pessimas ab oī ppl'o: nolite filii mei. nō .n. est bona fama quā audio vt trāsgredi faciatis populū dñi. si peccauerit vir i virū placari ei de' pōt. Si aūt i dñō peccauerit vir quis orabit p eo: et nō audierūt vocē pris sui. nā que vno die pugnarēt philistei: cecidit ex israel qtra milia peditū: arca dei capta ē: et mortui sunt duo filii Hely. Ophini et Phinees. Hely aūt sacerdos sedēs in sella et audiēs arcā captā et filios mortuos: cecidit de sella retrorsum iuxta hostiū: et fractis ceruicibus mortuus est. Similit aūt crebro accidere solet in pribus filios blādis cōmittēs q tandē desperāt et male finiūt. Ōre ad eoꝝ amorē verū necessaria est virtuosa correctio. Tertio regrit discreta castigatio. nō .n. tm̄ vbis sz vberibus qnq3 emēdandi sunt. Ecl. 30. Qui diligit filiū assiduat illi flagella vt letet i nouissimo. s. q. 5. non oīs. Nō oīs q parcit amic' ē: nec q3 oīs q vberat inimic' est. Melior .n. sūt vulnera amici q̄ fraudulēta oscula inimici. et c. nō osculat. Non osculat igit semp pr filiū. sz aliqn castigat. In lege erat i vetit' testamēto tal' vt ponit Deut. 21. c. Si genuerit hō filiū 9tumacē et pruū q̄ nō audiat patrē et matrē ipsi et coherciti' obedire cōtempserit: apphēdēt eū et ducēt ad seniores ciuitat' illi' ad portā iudicii. dicētq3 ad eos. Filii' nr' iste pruus et 9tumax monita nr̄a 9tēnit: comessatōib' vacat et luxurie: atq3 9uiuiis: lapidib' eū obruet ppl's ciuitat' illi' et morieť vt auferat malū d medio vestri: et vniuersus isrl audiēs pertimescat rc. Et se

pe p̄is vitas. Circa ad scdam vi. dico q' tres principales 9ditiōes debēt hēe filii i hoc amore parētū. vz. cordialē dilectōez: benignā supportatiōez: et gnosā subuentionē. Primo inq3 hēe debent cordialē dilectōez. vt .f. ex corde hō et nō ficto pentes diligāt. et h ppt tria maxīa bñficia. pmo qz a parentib' hñt esse. 2o qz dant bñ eē. 3' qz multa incōmoda ferunt. Primo qz a parentibus hñt eē: qd maius ē q̄ sit terra cum suo toto ornatu: q̄ aqua q̄ aer rc. cū suis oībus ornamentis. et qle eē: an certe brutale: an vegetabile tm̄: nō qdez: sz hūs oībus maius. s. eē aīal nobilissimū informatū nobilissima forma inter oēs formas eductas d potētia mae. s. forma cogitatiua de q̄ cōmentator. 3. de aīa ad plenū tractat. Inde Ecl. 7. dr. Honora prem tuū: et gemitus matris tue ne obliuiscaris. memēto qm nisi p illos non fuisses. Audi barbarū Hieronymū i epistola de honorandis pentibus. Parentum ingt subiugans meritis filios oportet deuo: sūmendi lege i officiis posteris dedit: vt demum cognit fac̄e iperio q̄ debuit pietas suadē: dicēte lī. Exodi. Honora prēz tuū et mrēz tuā sicut pcepit tibi dñs: vt sis longeu' super terram quam dominus deus dabit tibi. Audiat filii saluiferā iussionē: et precepta legis affectu debiti amoris iplere. Seruite patribus futuri patres: et matres vestras tenera diligite pietate: vt et 9iuges vestre merēt matrū noie nūcupari rc. Secūdo filii cordialē ad suos parētes debēt hēe amorē. qz a pentibus accipiunt bene eē. s. nutrimentū vestimentū et hereditatem: et multa alia bona. vide de hoc ē feria qrta dñice 4e. Tertio qz pentes ppt filios multa incōmoda ferunt. et experientia filii postea discēt q̄ nunc pdico: cū3 et ipsi filios nutrire cognoscēt. Quis matris picula et incōmoda narret i portando: pariēdo. nutriēdo: baiulando rc. die ac nocte: Ōre rc. Secundo filii erga pentes habere debēt benignā supportationē. Ecl. 3. Qui honorat prē suū: iocūdabit' i filiis: et in die orōnis sue exaudiet. Qui honorat patrē suū: vita viuet longiore: et q obedit patri: refrigerabit matrē. q timet dñm honorat pentes: et quasi dñis seruiet his q se genuerūt. In ope et sermōe et oī patiētia honora prēz tuū: vt supueniat tibi bñdictio a deo. et bñdictio illi' i nouissimo manet. benedictō patris firmat domos filioꝝ. maledictio aūt matris eradicat fundamenta. Ne glorieris i contumelia patris tui. nō .n. ē tibi gloria: sz cōfusio. gloria .n. hois ex honore pris sui: et dedec' filii pr sine honore. Fili suscipe senectā patris tui: et ne 9tristes eū i vita illius. et si defecerit sensu: veniā da illi. et ne spnas eū i tua virtute rc. Audi et Hiero. in eadē epla. Nemo igt patrē asperis vbis ledat. Nō fiat amara dulcedo. et infra parū. hoc filioꝝ eā lodat: qd parentes delectat audire prebeat patrib' amorē merita sūmi dei: q primi nobis sūt ea nascēdi exhibere filii patribus qd nos pris patri nola cogit: q a deo ē eoꝝ meritis attributa. matrib' q̄s de

bēt ipēdite reuerētiā q̄ nobis vteri liuore ferunt: ea pondus nostri corpis tollerāt: atq3 ignorantā portantes ifantias: famulatā quēdā exhibēt nascituris rc. et ibi multa narrat de matribus ipsis. Ōre rc. Quid hic dicā de maledictis filiis qui patres expellūt: et miserē vberāt et illudunt. Da Cam quare a patre tuo Noe fuisti maledictus: nisi qz patris pudibūda ostendēti a vino crapulatus derisisti. et hic discurrere potes varios malos et diuersos fines filioꝝ pentib' rebelliū. Tertio debēt parētib' gratiosam subuētionez. Ecl. 3. Elemosyna patris nō erit i obliuiōe. et infra parū. Quod male fame ē qui relinq̄t patrem et ē maledictus a deo qui exasperat exemplum illius filie que matrem incarceratam qndecim dieb' ignorātib' tiranno et custodibus suo pprio lacte nutriuit. qd ponit Ualerius maximus in .c. de pietate erga parētes. Ōre rc. Ista sufficiāt p secūda vitate. Circa ad tertiā pono tres regulas de intētione btī Tho. sa. sc. q. 104. Prima regula est q' quādocūq3 parētes pcipiūt aliqd iustū vel inhonestū: nūq3 sūt obediēdi et nō solū ad pentes: sz ad oēs supiores hec nostra regula se extēdit. pz hoc. di. 8. c. que 9 mores. et 11. q. 3. c. qui resistit. et .c. nō semp. vbi dr glo. inferior nō solum obedire nō debet cū pceptū est iniustū: sed etiā cui ē inhonestū. Inde Actu. 4. c. dr q' pncipes populi et seniores vidētes Petri et Joānis cōstantiā: cō pto q' hoies erāt sine litteris idiote et āmirabāt et timentes ne fama eoꝝ multiplicaret: pcepērūt eis ne vltra loquerētur de h noie Jesu. Petrus aūt et Joānes dixerūt ad eos. Si iustū est i cōspectu dei vos potius audire q̄ deū iudicate. nō .n. possumus que audiuim' et vidim' non loq rc. Secūda regula ē. in his q̄ ad mētē interiore motū ptinēt. i. volūtatis hō homi obedire nō tenet: sz tm in his que exteri' p corp' agenda sūt: in qb' tamē illa que extrinsec' agenda sūt supple nō sūt ad naturas spectātia. qm i his que ad nām corpis ptinēt: etiā hō hoi obedire non tenet: sz soli deo. qz oēs nā pares sum'. De claro istā regulā quo ad singulas ptes exēplū pone q' et dico q' nec filii dominarie filii parentibus obedire tenent de matrimonio 9hendo vel virginitate vouēda vel seruāda vl' simile. qm hec oīa ptinēt ad hoīs volūtatē: de' qlib3 dñs ē. vñ in iure canonico pōit' etiā gnal' q' castitas suaderi pōt: cōpari aūt nō ūe ps. 32. q. 2. c. integritas. et de statu monachoꝝ .c. cū ad monasteriū. i. f. et de baptismo. c. 3. s. pēt. i vbo 9ditionalit' volēs. Q' de hoc aīs dicunt. Exēplū secundi. nā miles i his q̄ ptinēt ad bellū: et suus i his q̄ ad seruiles opa ptinēt: et fili' i his q̄ pertinēt ad disciplinā vite et domesticā curā obedire tenēt. Et sic oīs subdit' q̄ntū ad dispositionē actuū hūanoꝝ sz illā rōnē q̄ subditus ē supiori obedire tenet: vt miles duci: seruus dño: fili' patri rc. Tertia aūt fatis parū. s. q' in actibus exteriorib' naturalibus iferior supiori obedire nō tenetur: qz in natura pares sunt. quare rc. eta. Tertia

regula ē ista. q͂ laici ecclesiastice ꝑlatis in his
ad quorū obseruātiā se in baptismo obligaue
rūt obedire tenēt. vt. s. tenēt catholicā fidē: ⁊
abrenūciēt sathane ⁊ oib' pōpis ⁊ operibus
ei'. ⁊ g͂ oia q͂ vicīt oē pctīs ⁊ boni spūale se
quitur ⁊ huiusmōi. In aliis aūt actib' nō sub
dūt. eis nisi ingūt ad pēcta reducerēt: vel re
dici possīt Hec ē sententia Uldericī. qd rīve
ri itellige vbi plati nō habēt dñiū tempale: s
spūale tm. Sꝫ querit an obediēs mādatis
alic' ꝑ hoc ei' ꝑbetur subditus: ita q͂ valeat
sba sntia. iste obedijt mādatis talis ducis. g͂
est eius subditus: ⁊ sic de alijs. Dico q͂ ꝑpt ta
lē obedietiā nō ꝑbat eius subdit' nisi tali aīo
⁊ intētione obediat q͂ fiat ei' subditus. Casus
est ex. de relig. spo. c. olī inter te ꝑ abbatia tua.
glosa secūda vbi glo. mouꝫ hanc qōnē et co
q͂ ge mādato alicuius paret: habeat ꝑ subdi
to eius. ⁊ dic q͂ nō nisi faciat aīo sic obediēdi:
vt fiat subdit' eius. Et hec sufficiant quantū
ad primam conclusionem.

De regulato amore cōiugū conclusio 2a.

[A]ccipe secūdā cōclusionē. vꝫ. Maritati
a ⁊ generalit oēs vxorati debēt i amore
suo ꝑe eē regulati. Ubi tres ingram'
vitates. vꝫ. Pria veritas ē ista. quid est esse
vxoratū vel maritatū. Secūda vitas ē ista.
quis ꝑprie dr̄ vxoratus vel maritat'. Ter
tia vitas est ista. quot regrit ad esse bene vxo
ratū vel maritatū: vel ad bene vxorari vel ma
ritari. Quātū ad pmā vitatē dico q͂ eē vxora
tū vl maritatū nihil aliud ē q͂ quedā viri ⁊ mu
lieris cōiūctio idiuiduā vite consuetudinē reti
nēs. ⁊ recte dicim' viri ⁊ mulieris: ⁊ nō viroꝝ
⁊ mulierū: aut viri ⁊ mulieꝝ. qꝛ nec vnus vir
plures vxores: nec vna mulier plures viros
habere pōt. ex quo patꝫ error ill' scelestissimi
Machumethi qui plures vxores vni viro cō
cedit. talis aūt cōiunctio nō itelligit carnalis: sꝫ
aioꝝ: qꝛ alias matrimoniū virginis nō fuisset ve
rū. Et q͂ dicim' idiuiduā vite cōsuetudinē reti
nēs sic itelligit. i. q͂ neuter absq͂ cōsensu alt'
pōt cōtinentiā ꝓfiteri: nec orōni vacare: vt alit
se copulare: sꝫ debēt sibi mutuā fidē seruare: ⁊
debiti redditionē: ⁊ mutuā i necessarijs vt pos
sunt subuentionē ꝑbere. Supdicta diffinitio
colligit. 27. q. 2. §. i. ⁊ ex. de ꝑsump. c. illō. ⁊ ī trāf
latione epi vl electi. c. licet. glo. pma. ⁊ glo. alle
gat dictū capl'm illō. Colligit etiā a magro snia
rum. in. 4. di. 27. ⁊ etiā ⁊ instituta de nuptijs. §. 2.

Ad cui' regule declaratione plures regulas
subiūgam'. vꝫ. Pria regula ē ista. Matrimo
niū solo cōsensu ꝯbit. Secūda regla. Quādo
mrimoniū ꝯbit ꝑ vba obscura: tūc sequēdus ē
cōis vboꝝ sensus. Tertia regla. Matrimo
niū nō ꝯbit vbi vn' ꝯbentiū nō hꝫ aīuꝫ ꝯbēdi.
Quarta regla. Matrimoniū sequēs legiti
mat filios ante natos. Quīta regula. Matri
moniū carnali copula ꝑfectū nullo casu ita pōt
dissolui: vt viuēte vno alter possit ad sa vota
trāsire. Sexta regula. Matrimoniū ꝯtra
pōt surdus ⁊ mut'. Septima regula. Matri
moniū ꝯhere cū meretrice pijssimū est opus et
valde meritoriū. Istas septē regulas ad hono
rē gaudioꝝ virginis gloriose videam': ⁊ sic pa
tebit: vitas vitatis pnc. Pria igit regula est
hec. q͂ mrimoniū solo cōsēsu ꝯbit. pꝫ. h regula.
ex de spō. c. cū locū nō hēat. vbi dr̄ sic tex. Cum
locū nō hēat ꝯsensus vbi met'. s. qui cadit po
sit in ꝯstantē virū: vt dic glo. vl coactio iterce
dit: necē ē vt vbi assēsus cuiusq͂ regrit coactio
nis mā repellat. mrimoniū aūt solo ꝯsēsu ꝯbit
⁊ vbi de ipo qrit dꝫ plena securitate gaudere:
cui' ē anim' indagādus. nec ꝑ timore dicat si
bi placet qd odit ⁊c. Sꝫ qrit an vba sint necia
vt accipio te i vxorē: vl sit a' Rñdeo ꝑ magis
sniaꝝ i. 4. di. 27. ⁊ fm Petri de tarātasio q͂ vi
tra aioꝝ ꝯsensuꝫ regrit etiā vba: vl signa equi
lentia. Et rōq͂ mrimoniū res sensibilis est: ig
regrit signū exterius sēsibile expssus. Decretalis
aūt aliā assignat rōnes i. c. tue fraternitatis. ex de
spōsalib'. vbi sic dic tex. tue fraternitatis. ⁊ ifra.
postulasti vtrū et solis vbis ⁊ ex qb' mrimo
niū ꝯbat. Nos igit igsitiōi tue talit rīdem' q͂
mrimoniū i vitate ꝯbit p legitimū viri ⁊ mu
lieris ꝯsensū. sꝫ necia sūt quātū ad ecclesiam vba
ꝯsensū exprimētia de pnti ⁊c. ⁊ glo. sup vboꝝ ꝑ ve
ba sola. q͂ vba sūt i fine capli dic sic. g͂ pꝫ q͂ duo
sūt necia ad illud sacrm. s. vba vl signa: ⁊ ꝯsen
sus: ⁊ altero subtracto nō ē mrimoniū sicut dr̄
de baptismo. i. q. i. detrahe vbū. h glo. Et hec et
ꝯfirmat glo. aīpenultia. i. c. tua nos. ex de spō.
qre ⁊c. Et sic pꝫ pma regula. Accipe sa'. vꝫ.
q͂ mrimoniū ꝯbit ꝑ vba obscura: tūc sequen
d' ē cōis vboꝝ sensus vbi gra. Joānes coram
plurib' ꝓfessꝰ q͂ qcqd faciet nō faciet aio ꝯ
hēdi. postea ꝯbit: ⁊ cognouit carnalit. Dico q͂
iudicabit mrimoniū: ⁊ iterptatio vboꝝ facie
da ē ꝯ euꝫ q dolū adhibuit: qꝛ fraus ⁊ dolus ne
mini patrocinari debēt. ex de cleric. nō resid
tib' c. tue. cū sibus i glo. finali. Qz aūt vba ob
scura debeāt ad cōes intellectū reduci. patꝫ. in
c. ex lrā. ex de spō. cū glo. vbi dic sic tex. et ifra
⁊ ifra de hoc aūt qd ꝯsuluisti qd debeat obs
ri qñ iter aliquos spōsalia ꝯbit nec intelligit al
ter qd alter ꝓponit. Rñdem' q͂ ispiciendū est
iudici si mrimoniū viri ꝯtrahi sint scia idonei.
L discretione ⁊ etate. s. i2. annoꝝ i muliere. ⁊ i4.
i viro vt ponit glo. cū ꝯcordantijs. ꝯcognito si
alter nō itellexit qd alter ꝓposuit. i. dicat se nō
intellexisse ꝑ se vl interpꝑtꝫ: vt dic glo. ad cōem
vboꝝ itelligentiā recurrat ⁊ cogat vterq͂ v
ba plata insensu retinere quē solēt recte itelli
gētib' gnare. hec ibi qre ⁊c. Tertia regula ē
ista matrimonium nō contrahit vbi vnus con
trahentium nō habet animū contrahendi. vbi
gratia. Petrus ⁊ Berta per verba de presenti
ꝯtrahunt matrimoniū. discordat tamen alter
eoꝝ corde: ⁊ totaliter dissentit. ē ne hoc matri
monium: dicit regula nostra q͂ non: quia ille
duo sunt necessaria. s. consensus ⁊ vba. vl glo.
pcit. in. c. tua nos. ex de spō. sic dic. Quo ad eē
mrimonij duo sūt necessaria. s. substātia ⁊ for
ma sicut ad eē bois. ꝑ substantia ē ꝯsensus: ꝑ
forma vba ad exprimendū cōsensuꝫ deputata
quā formā habes infra codē. c. si iter virū ⁊ de
spōsa duoꝝ. c. licet ꝑter solitū: ⁊ quia h defuit
substātia ⁊ forma: ideo nullū fuit mrimonium
ideꝫ esset si alteꝝ deesset. s. cum apud sedē. ⁊ c.
tuc. ⁊ de frigidis q͂ sedē ⁊ tamē matrimonium
res simplex ē ⁊ i diuidua. 27. q. 2. §. i. hec sūt v
ba glo. ad lrām. Hoc idē ꝯfirmāt oēs doctores
theologi: declarātes hanc mā in. 4. di. 27. Ad
huius regule ⁊ glose declarationeꝫ nota q͂ qñ
dicim' q͂ alꝯ vbis ꝯsentiēte ⁊ nō mēte: matri
moniū nō tenet: itellige i foro dei ⁊ pnie. secus
in foro iudiciali: qñ i tali foro eē de mente cō
stare nō possit: iudicabit mrimoniū: ⁊ sic itelli
git capl'. tua nos. supius allegatus. ex de spō.
Et sic pꝫ tria regula. Accipe qrtā. vꝫ. mrimo
niū sequēs legitimat filios ante natos. exēplū po
ne tuipse. Hanc regulā colligo ex de electiōe. c. i
notauit. glo. 4. vbi de hoc expsse ē casus. ⁊ ponit
illa glosa h vba: dicēs. Mrimoniū sequēs oia p
cedētia purgat ⁊ allegat. c. tāta. ex q͂ filij sint le
gittimi. vbi dic sic tex. Tanta ē vis mrimonij:
vt q antea sūt geniti p' ꝯctū mrimoniū legiti
habeāt. ⁊ hic glo. sic dicit. Ecce q̄ta est vis mri
monij: vt illegitimos faciat legitimos. Insti. d nu
ptijs. §. vltio i autentica. qbus mōis nālēs effi
ciāt sui. §. si qs igit dotalia collatōe. 6. ⁊ aſ con
cordantias ponit. Et dicit viteri' q͂ legitimatio
ista itelligit quo ad ordines ⁊ honores seculares
⁊ adducit ꝯcordātias suas. qre ⁊c. Et sic pꝫ qrta
regula. Quinta est ista q͂ matrimoniū carna
li copula pfectum nullo casu ita pōt dissolui: vt
vno viuēte alter possit ad secūda vota trāsire
Hec regula expsse ponit ex de ꝯuersione cōiu
gatoꝝ. c. ex pte ei scōo. vbi i determinatōe casus
sic dicit tex. nos āt igsitōi tue talit rīdem' q͂ ⁊
si possit nō iconsulte videri q͂ cū matrimoniū
inter legitimas psonas ꝑ verba de pnti ꝯbit: ꝯt
viuētibus nullo possit casu dissolui: vt viuente
reliq alter ad secūda vota trāsmigret: et si v'
fidelis iter quos ē ratū cōiugiū fieret hereticus
⁊ nollet pmanē cū altero sine cōtumelia creato
ris ⁊c. ista sūt uerba tex. Sꝫ dic glo pat Ambro
licꝫ vno viuente alter nō possit alteri nubere:
nunqd poterit religionē itrare? Dico sꝫ sniam
theologoꝝ q͂ aliter ē dicēdū de eo q carnaliter
matrimoniū cōsūmauit ⁊ alr de eo q nō cōsum
mauit: si nō cōsūmauit pōt religionē cuꝫ altero
viuēte ingredi et ipso iuito. si āt cōsūmauit nul
latenus pōt. ⁊ si itrauit cogendus ē vt exeat. Et
rōnē h' bēis Tho. in. 4. dist. 27. talē assignat qꝛ
ante carnalē copulā ē inter coniuges tm̄ spūale
vinculū. sꝫ p' illā ē et vinculū carnale. ⁊ ideo sic
p' carnalē copulā mrimoniū soluit ꝑ carnalē
mortē ita ante carnalē copulā soluit vinculus
spūale ꝑ ingressū religiōis: q͂ est qdā mors spūal
mortui qdē ait apls eētis mūdo: ⁊ gra vestra ab
scōdita ē cū xpo. ⁊ iō anteq̄ interueniat carna
le vinculū potīt dissolui spūale ꝑ mortē spūalē
sꝫ postq͂ interuenerit et vinculū corpale nō po
terit nisi ꝑ mortē corpalē dissolui. Sit. n. ꝑ car
naleꝫ copulā vnū corp' viri ⁊ vxoris. ⁊ ꝑ ꝯsēqns
vnus de bono alio ꝑo obligatōes facit nō pōt
hoc inuehat apls dicēs. Uir sui corpis ptātem
nō hꝫ sed mulier. Hec sufficiāt ꝑ regula qnta.

Sexta regula est ista: matrimoniū ꝯhere pos
sunt surdus ⁊ mutus. pꝫ h regula ex de spōsali
bus. c. cū apud. vbi dic tex. Cū apud sedē aplicā
⁊ infra. Sane ꝯsuluisti nos vtꝝ mutus ⁊ surd'
possint matrimonialit copulari. ad qd tibi rn
demus q͂ cū ꝓhibitoriū sit edictū de matrimonio
ꝯhendo: vt qcūq͂ nō ꝓhibet ꝑ ꝯsequēs admit
tat ⁊ sufficiat ad ꝯhendū matrimoniū solus cō
sensus illoꝝ de quorū qrimꝰ cōiūctōib' agitur
videt q͂ si talis velit ꝯhere sibi nō possit vel d
beat denegari: qd quod vbis nō pōt signis vale
at declarare. h ibi. Et glo. pma ponit cām dubi
tatōis. ⁊ dic q͂ ista potuit eē cā dubitatiōis. qñ
certa forma ē exp̄ssa ad ꝯhendū matrimonium
sicut pꝫ i. c. si inf vir. ex codē ⁊ de spōsa. duoꝝ
c. lꝫ. ⁊ qꝛ surdus ⁊ mutus illā formā fuare non
pōt. ⁊ ēt qñtū ad eccliā vba sūt necia. vt i. c. tue
fraternitatis. ex eo. ⁊ alꝯ subtracto n̄ ē matrio
niū ar. i. q. i. detrahe vbū. merito dubitat qd iu
ris. sꝫ nō ē ita. qꝛ solus ꝯsensus sufficit vt hic di
cit tex. ⁊ 27. q. 2. sufficiat. vñ si nō pōt exꝑmi ꝑ v
ba exprimatur per nutum: vt hic in fine. ⁊ in di
cto. c. tue. extra codē. hec ponit glo. ad litteram
Et si qris que est ista forma vboꝝ. dicit capl'm
licet. s allegatū q͂ ē hec. Ego accipio te in meā
⁊ ego accipio te in meū ⁊ capl'm si iter vir. po
nit cadē vba. sꝫ addit hoc vl alia vba cōsensus
exprimentia: vl ꝑ signa. vt dicit glo. pma. ⁊ hoc
ꝓpt mutos ⁊ allegat dictū capl'm. cū apō. sup'
allegatū. Et hec sufficiāt ꝑ sexta regula. Ac
cipe regulā septimā in noie Jesu xpi. vꝫ. Mri
moniū ꝯhere cū meretrice pijssimū op' ē ⁊ val
de meritoriū. Ponit hec regula expsse. ex de
spon. c. inter opa. vbi dicit sic tex. Inter opa cha
ritatis nō minimū est errantē ab errore sui se
mita reuocare. ⁊ ifra. Statuimus vt oibus qui
mulieres publicas de lupanari extraxerit ⁊ du
xerint i vxores: qd agit i remissionem ꝓficiat
pcōꝝ. hec ibi. Et qd sit meretrix declarat glo.
sꝫ dicēs q͂ meretrix dr̄ que multoꝝ libidini pꝫ
vt. 34. di. c. iudici. vel qrū publice venalis est
turpitudo. vt. 32. q. 4. c. meretrices. ⁊ que mere
trices sint accipiēde i vxores: declarat glo. vlt.
dicēs q͂ itelligit de illis que desinūt meretri
cari. secus de alijs: Sūt. n. cōplures que ꝓpo
nēt exire turpitudinem si quos inuenirent qui
vellēt accipere in vxores: ⁊ de his itelligit tex'
vt dicit ista glosa. Et nota q͂ ista glosa secūda
dicit in principio q͂ nulla necessitas excusat me
retrices. et allegat concordantias multas. qre
⁊ cetera. Et hec in nomine Jesu ⁊ eius matris

sufficiant p[ri]ma veritate. Circa ad hec vi. po
no sūt aliq̄ regule. P[ri]ma regula ē ista. Quod
nullus necessitari dz ad cōtrahēdū m[atr]imoniū. Secūda
regula. Matrimoniū p[ro]hibet[ur] iter aliq̄s lege di
uina: [et] iter aliq̄s lege humana. Tertia regula
Matrimoniū cōtrahentes scienter i gradu p[ro]hibito
dotē p[er]dūt [et] donationē p[ro]pter nuptias: [et] applica
tur fisco. Quarta regula. Marito absente
vxor cōtrahere nō dz nisi certificata de ei[us] morte.
Quinta regula. Maritus p[ro]pter vxoris sterili
tatē ex ancilla filios querere nō pōt: nec p[ro]pter lon
gam ei[us] absentiā vel vxoris ifirmitatē alterā co
gnoscere. Sexta regula. Maritus nō dz de
honestate vxorē p[ri]ma nocte post b[e]n[e]dictionem
cognoscē. Septima [et] vltima regula. Oēs sūt
vere maritati q̄ sūt sani mēte [et] i forma ecclesie
cōtrahūt: nec h[abe]nt aliqd cōtrahēdi ipedimētū. Acci
pe p[ri]mā regulā. vz. nullus necessitari dz matri
moniū cōtrahere. ponit h[ec] regula. ex. de spōsalibus
.c. de muliere cū glo. vbi dic[it] tex. de muliere q̄ i
uita tradita ē viro [et] detēta: cū inter vis [et] vim
sit dr[ia]. [et] vir postea cōsensus iteruenerit certū
nobis nihil inde expressisti vn[de] tibi possim[us] rnde
re. hec sūt v[er]ba tex. Ubi glo. sup v[er]bo iter vis. di
cit. Et ideo dicit q[uia] duplex ē vis siue met[us]. vnus
q[ui] cadit i cōstantē virū [et] ille metus excusat: nisi
postea cōsentiret. ex. de spō. impu. c. de illis. Ali[us]
ē met[us] van[us] siue vis: [et] ille nō excusat. eodē titu
lo. c. veniēs. [et] c. cōsultationi. h[ec] glo. Et sup v[er]bo
certū. dicit glo. q[uia] nesciuit papa q̄ violētia fue
rit illata certū nō potuit dare responsū: q[ui]a q[uam]uis
ē vt i re dubia certa possit dari s[ente]n[ti]a. xi. q. 3. q[uo]d
[et] 30. q. vlt. c. vlt. [et] i dicto. c. veniens de spō. [et]c.
Et sic p[ate]z p[ri]ma regula. Accipe s[ecund]az. vz. m[at]rimo
niū p[ro]hibet[ur] iter aliq̄s lege diuina: [et] iter aliq̄s le
ge humana. Hec regula p[ate]z. ex. de resti. spo. li[tte]ras
sup v[er]bo diuina lege. i glo. vbi dicit sic glo. diui
na lege: vt i Leuitico. c. 18. Prio q[ui]dē p[ro]p[ter] holus
raritatē tm̄ due p[er]sone excludebāt a cōiugio: vt
nec fili[us] m[at]rez nec filia p[at]rez duceret. sub lege ex
cipit. 12. s. matrē nouercā sororē nepotē amitā:
materterā: vxorē p[at]ris: vxorē fratris: s[ed] h[ec] reci
pit determinationē. 35. q. 1. c. olī: p[ro]pinquā: filiā p[ro]pi
gni vel p[ro]pinque: sororē vxoris. paucas h[ec] exclu
sit vt multiplicarēt[ur] hoies. Sub gr[ati]a h[ec] p[ri]me
excludūt vt locū h[ab]eret cōtinētia: [et] nō cōnumerat
vitri[us]. Et glo ecclesia dispēsat i talib[us] gradibus
vide ibi. nō. n. visus fuit mihi ad p[rese]ns tāgē vite
ri[us] h[oc] mā. [et]c. Nota tn̄ q[uod] m[at]rimonij p[ro]hi
bitio hodie. nō excedit q[ua]rtū gradū cōsanguinita
tis [et] affinitatis. de cōsan. [et] affi. c. nō dz. Et suffic[it]
q[uod] vn[us] sit i q[ua]rto gradu a stipite. vt i. c. si. ex eo. vn[de]
si vir distat a stipite q[ua]rto gradu: [et] mulier ex alio
latere distat q[uo]tolicūq[ue] p[otes]t m[at]rimonialit[er] copu
lari. De hoc mā vide i pisanella. ipedimentu[m] p[ar]
tem. [et] sic p[ate]z s[ecund]a regula. Tertia regula. Ma
trimoniū cōtrahētes scienter i gradu p[ro]hibito: do
tē p[er]dūt [et] donationē p[ro]p[ter] nuptias: [et] applicat[ur] fi
sco. p[ate]z hec regula ex. de donatione iter virum
[et] vxorē. c. p[ri]mo. glo. p[ri]ma. s[ed] meli[us] notat glo. co
dē titulo. c. [et] si necesse. Et recte dicim[us] cōtrahētes

scienter q[uia] si ignorāter h[ec] e nihil p[er]dūt: vt dicit
dicte glo. [et] itelligit dicti capitu[l]i p[ri]mi de dona.
iter vi. [et] vxo. dicit. n. sic tex. Mulieres cū p[ro]
p[ter] cā licita a p[ro]p[ri]is viris fuerit seiūcte totam
dotē h[abe]re p[ri]n[cipi]u[m] sibi reddi. h[ec] tex. [et] glo. p[ri]ma expo
nēs q[uod] sit illa legitima cā. dicit vt cōsanguinita
tis [et]c. [et] sic p[ate]z t[er]tia regula. Quarta regula ē.
Marito absente vxor cōtrahere nō dz nisi certifi
cata de viri morte. Hec regula ponit[ur] ex. de spō.
c. in p[rese]ntia. vbi dicit tex. In p[rese]ntia n[ost]ra cōstituti
q[ui]d agendū sit de mulierib[us] q̄ viros suos cā ca
ptiuitatis vel p[er]egrinatiōis absentes vltra sep[tem]
nios p[re]stolate fuerit. nec certificari p[otes]t de vi
ta vel de morte ip[s]o[rum]: licet sup hoc sollicitudi
nez adhibuerit diligētez. [et] p[ro] iuuenili etate seu
fragilitate carnis nequeūt continere petentes
alijs matrimonio copulari: petiistis tuc respon
deri: q[uod] q[ua]ndocūq[ue] ānor[um] numero ita fuerint
ant: viuentibus viris suis non p[otes]t ad alio[rum] cō
sortiū canonice cōuolare. nec auctoritate eccle
sie p[er]mittas cōtrahē[re] tales donec certū nūcium
recipiāt d[e] morte viro[rum]. hec ibi. Glosa tamē su
per v[er]bo viuētib[us]. dic[it] sic. vbi tamē verisimile
p[re]sumit[ur] de morte: s[ed] si mulier nubat excusatur. [et]
viro reuerso nisi spōte rebat stari ad virū ē re
uocāda hec glosa. vnde posito casu q[uod] talis mu
lier nubat alteri: [et] vir p[ri]mus reuertat[ur]: redden
da est p[ri]mo: vt exp[re]sse notat[ur]. 34. q. 2. i s[ente]n[ti]a.
[et] cogēda est si nō vellet: vt ibi notatur [et] sic pa
tet ista regula. Accipe q[ui]ntaz. vz. Maritus p[ro]
pter vxoris sterilitatē ex ancilla filios querere
nō pōt: nec p[ro]p[ter] lōgaz ei[us] absentiā vel vxoris ifir
mitatez aliā cognoscē. Prima p[ar]s huius regule
p[ate]z. 32. q. 4. i s[ente]n[ti]a. Secūda p[ar]s p[ate]z eadē cau
sa. q. 5. c. si vxorez. ubi d[icitu]r. Si vxorem q[ui]s habeat
sterilē: siue corpore deformē. siue debilē mēbris
vel cecam: vel surdam: vel claudam: vel si quid
aliud siue morbis vel doloribus: vel labori
bus cōfectā: [et] q[uo]d excepta fornicationis cā
cogitari pōt vehemēt horribile p[ro]p[ter] societate si
d[e]iq[ue] sustineat. hec Aug. Et adde q[uod] posito q[uod]
vir efficiat[ur] castrat[us]: nō p[ro]pter h[oc] dissoluit matri
moniū. eadez cā. q. 7. c. hi q. vbi dic[it] text[us]. Si q[ui]s
matrimoniū sani cōtraxerit: [et] vni ex duobus
amētia: aut furor: aut alia ifirmitas accesserit
ob hanc ifirmitatē cōiugia taliū solui nō p[otes]t si
milit[er] est sciēdū de his qui ab aduersarijs exce
cant[ur] i membris truncant[ur]: aut a barbaris effec
ti fuerint. hec ibi. Sexta regula est. maritus
non debet de honestate prima nocte post bene
dictionem vxorem carnaliter cognoscere. pa
tet hec regula. 30. q. 5. c. sponsus. vbi dicitur.
Sponsus [et] sponsa cum benedicendi sunt a sa
cerdote: a parentibus: vel a paranimphis offe
rantur in ecclesia sacerdoti. qui cum acceperit
benedictionem: eadem nocte pro reuerētia be
nedictionis in virginitate p[er]maneant. hec ibi.
Septima regula satis patet. [et] patet secūda
veritas. Circa ad terciā veritatē dico q[uod] sep
tem p[ri]ncipalit[er] regnitur ad bene vxorari [et] ma
ritari. vz. Primo volūtas d[e]i. Secūdo vo

lūtas p[ar]tis. Tertio causa iusta. Quarto
cōiūtas honesta. Quīto parentum bonitas.
Sexto prudens honestas. [et] 7[o] mutua fide
litas. Primo igit[ur] regrit[ur] dei volūtas. 28. q. 1.
c. nō est. Nō est ingt Aug. rati matrimonium
q[uo]d sine deo est. sic aūt dei iteruenit volūtas q[uod]
de orationibus a d[e]o maritus vel vxor p[ro]curat[ur]
qui aūt p[er] incitationes lenonitū vxorari que
ritur: nō dei sed diaboli volūtas itermediat. Itē
si quis occulte nubat nō seruato ecclesie ordi
ne: ibi diaboli etiā volūtas icedit. ide. 30. q. 4.
c. nullus. vbi sic d[icitu]r. Nullus fidelis cuiuscūq[ue] cō
ditionis sit: occulte nuptias faciat: s[ed] benedicti
one accepta a sacerdote publice nubat in d[omi]no
idē i. c. nostrates. [et] c. nullū. [et] his oībus auctorib[us]
idē ex. de cladestina desp[on]satiōe. c. cū inhibitio.
Cū inhibitio ingt copule cōiugalis sit i vltis trib[us]
gradibus reuocata. cā i alijs volum[us] districte ob
seruari. vn[de] p[re]decessor[um] n[ost]ro[rum] vestigiis iherēdo:
clādestina cōiugia penit[us] ihibemus. p[ro]hibētes ēt
ne q[ui]s sacerdos talibus iteresse p[re]sumat [et]c. [et] postea
ponit modū seruandū. Ubi glo. sup v[er]bo clāde
stina sic dicit. Clādestinū m[at]rimoniū d[icitu]r tribus
modis. Uno nō cū nō h[abe]ntur testes. ex. eo. c. q[uo]d
nobis. s[ecund]o nō cū q[uo]d sit cū solēnitate. 30. q. 5. c. alr
tertio nō q[uo]d fit cō tenorē h[uius] cōstitutōis [et]c. Et h[oc]
hoc ē plenus tot[us] titulus: vt ita loq̄r quare [et]c.
2[o] requirit[ur] voluntas p[ar]tis. s. mutu[us] cōsensus.
s[ed] de hoc dictū i p[ri]ma v[er]itate. 3[o] regritur cā iu
sta. due. n. sūt m[at]rimonij p[ri]ncipales cāe: [et] nalre
secūdarie. Cāe p[ri]ncipales sūt susceptio sobolis
[et] vitatō fornicatōis. 32. q. 2. c. sic nō ois. [et] his ita
q[ue] rndet. vbi dic[it] sic tex. his itaq[ue] rndet[ur] q[uod] p[ri]ma
istitutio cōiugij in paradiso facta ē: vbi ēēt ima
culatus thor[us] [et] honorabiles nuptie. Secūda p[ro]p[ter]
illicitū motū eliminādū. i. coercēdū vel vitādū.
ex paradiso facta ē: vt ifirmitas p[ro]na i ruinā tur
pitudis: honestate exciperet cōiugij. vn[de] ap[osto]l[u]s scri
bens ad Cori. i. c. 6. ait. Propter fornicatōes vn[us]
quisq[ue] suā h[abe]at: [et] vnaq[ue]q[ue] sui viz h[abe]at [et]c. Ex q
bus v[er]bis satis appet q[uod] q[ui] nō p[ro]p[ter] p[re]dictas cāe: s[ed]
explēde libidis cā iūcē copulat[ur]: q[uod] tale m[at]rimo
niū pot[iu]s fornicatio ē q[uam] m[at]rimonium. Audi tex.
32. q. 4. origo. Origo ingt q[ui]dē hōesta erat amoris
s[ed] magnitudo deformis. Nihil āt inēēt ex q̄ ho
nesta cā q[uo]d iuaniat. vn[de] [et] Sixt[us] i s[ente]n[ti]js. Adul
ter iquit ē i suā vxorē amator ardētior. In alie
na q[ui]ppe vxore ois amor turpis ē [et] i sua nimius
sapiens iudicio. i. discretiōe dz amare cōiugez: nō
affectu. s. explēde libidis nō regnat i eo ipetus
voluptatis: nō p[re]ceps ferē ad coitū. nihil fetidi[us]
ē q[uam] amare vxorē q[ua]si adulterā. h[ec] ibi. Cause autē
secundarie plures sūt vt pacis reformatio [et] h[uius]
modi. 32. q. 2. c. solet q[ua]ri. q[ue]re [et]c. Quarto regri
tur honesta cōiūtas. vt fidelē cū fideli. s[ed] de hoc
vide i feria. 6. Etie d[omin]ice. Itē cōiūtas etatis: q[ui]a
datur iuuenis senex: custodiat illuz deus. sepe. n.
tales isignia portāt brachij de montono. Item
p[ro]posse seruet[ur] equalitas fortune: vt diues non
det paupi aut ecōtra: q[ui]a nūq[uam] ibi pax ē. Itē cōi
ūtas nature vt pulcher si accipiat turpē [et]c. In

hui[us] signū deus mulierē de costa viri creauit
vt cōiūtas ostēderet. p[ro]pterea Adam mox ait. hoc
est os ex ossibus meis [et] caro d[e] carne mea. per
que v[er]ba q[ui]dam dicit. tunc institutū esse matri
moniū: [et] aliq[ui] aiūt q[uod] per illa v[er]ba. Crescite [et] mul
tiplicami. 27. q. 2. c. lex diuina. [et] de voto. c. i. li. 6.
[et] ibi per doctores. licet Bernardus cōtradicat.
ex. de frigidis. c. fi. glo. antepenultima. vn[de] p[re]fa
ta sūt v[er]ba illi[us] glose. Ex q[ui]bus dicit. vn[de] i. som
nus tacredus [et] Hostiēsis q[uod] his v[er]bis fuit isti
tutu[m] matrimoniū hoc nūc os ex ossib[us]. [et]c. sed
verba illa p[ro]lata sūt ab Adam. vt ex. de bigamis
.c. debitū. vn[de] uidet[ur] verius q[uod] p[er] illa verba Cre
scite [et] m[u]ltiplicami ab ipso d[omi]no p[ro]lata. Sed cer
te prima opinio videt[ur] verior. vt p[ate]z ex. de vo
to. c. vno. li. 6. Quīto regrit[ur] parētū bonitas.
q[ui]a ore saluatori[s] Nō potest arbor bōa fructus
malos face[re] [et] si q[ua]ndoq[ue] ex malis parētib[us] bo
ni filij generēt: hoc est ex dei immensa bonita
te [et] gratia. sed heu tēp[or]ib[us] nostris nō parētū bo
nitas: s[ed] marsupij grauitas q[ue]rit[ur]. q[ui]a hodie puel
lam bonis ortā natalib[us]: formosam: v[ir]tuosa[m] [et]
paupē[re]m vxorē accipere: [et] si q[ui]s id accidat: nūq[uam]
tā paupcula iuuenis pacē habet. imp. n. ait: [et]
quid portasti [et]c. Sexto regrit[ur] prudens hōe
stas [et] sup h[oc] sume singulādū cū. p[ro]u. 19. Domus
[et] diuitie dant[ur] a parētib[us]: a domino autē vxor
bona [et] prudēs. [et] p[ro]u. 31. Fallax inquit ē imago
[et] vana ē pulchritudo. Mulier timēs deus ipsa
laudabit[ur]. inhonestus. n. ornatus mulierū Sala
monē ad idolatriā traxit. 32. q. 4. c. Salamō vbi
dicit textus. Salamon q[ui]ppe imoderato vsu at
q[ue] assiduitate mulierū ad hoc vsq[ue] p[er]duct[us] est:
vt templū idoli fabricaret [et] qui p[ri]us creatori tē
plum cōstruxerat: assiduitate libidinis [et] p[er]fidie
subtractus: idolis cōstruere templa nō timuit.
hec ibi. Et sūt verba Greg. Septio [et] vltio
regrit[ur] mutua fidelitas. Ubi nō. q[uod] tria sūt bona
matrimonij. s. fides: p[ro]les: [et] sacramētū. ex. q[ui] filij
sint legitimi. c. p[er] venerabilē. cū glo. sup v[er]bo de
tribus bonis. [et] allegat decretalē 27. q. 2. c. om
ne itaq[ue]. [et] 32. q. 1. c. nō. n. in sola. Fides itelligit[ur]
quo ad thorū vt nullū adulteriū cōmittat vt in
dicto cap[itul]o nō. n. p[ro]les intelligit[ur] generatio filio
rū. s[ed] itelligit vt nullū diuortiū fiat. Tria. n.
sacra signat matrimoniū. s. matrimoniū spūale
int[er] x[pistu]m sponsū [et] ecclesiā sponsā. [et] matrimoniu[m]
spūale it[er] x[pistu]m [et] aiam: [et] inter diuinitatē [et] hu
manitatē. In q[ui]bus iter cōtrahētes ē mutuus cōsensus
p[ri]ma vnio significat. s. x[pist]i [et] ecclesie. q[uia] amor
[et] charitatis ardor x[pistu]m adamauit. i. q[uo]d nūc cōi
teruenit carnis copula significat vnio diuinit[atis]
[et] h[uma]nitatis. Itē inter illos dēt esse mutu[us] amor
significat vnio aie [et] x[pist]i per gratiā. ad Ephe. 5.
Uiri diligite vxores vestras sic x[pistu]s dilexit ec
clesiā. Sic q[uod] i[n]separabilit[er] vnuit x[pistu]s sibi ecclesiā
[et] de[us] humanitatē sic [et] matrimoniū semel ds se
pari cōsūmatū. Mat. 19. Quos de[us] cōiūxit ho
mo nō sepet. [et] i. Cor. 7. His qui matrimōio iūc
ti sūt p[re]cipio nō ego sed domin[us] vxorē a viro nō
discedere. In q[ui]bus autē casibus liceat vxorē

pimitt q ad ibo: vide.14.q.7.c.licite dimitti
tur vxor ob cām fornicationis: vide.32.q.1.c.
idolatria. ⁊ ex de diuortijs capitulo de illa q viro
toties nō pono causa breuitatis. Et hec volo
sufficiant ,p primi compassione. &c.

De generali amore conclusio tertia.

Leipe ceā ... vs. Oēs quos ,pxi
mos appellam' dilige debem': et illis
nosipsos quātū possum' recte vniam'.
Ubi tres igraui' sū. vz. ,pria d̄ē ista. Quot
regrit ad amorē verū gnalē oiuꝫ ,primoꝝ.
Secūda d̄ē ista. An debeam' dilige dei et
legis rebelles. Tertia d̄ē ista. An teneamur
diligere inimicos. Quātū ad pmā dico q requi
rit erga quelibet ,primū in amore cōsideranda
sūt. vz. pia cōpassio: dulcis congratulatio: tragi
la supportatio: benigna cōuersatio: humilis ho
noratio: cordialis vnio: ⁊ amorosa suscepti' ob
latio. Nō tñ q iste cōditiones fuari debet fm ḡ
dus psonaꝝ. Accipe pmā cōditionē que dr̄ pia
cōpassio: vz. Ut ita dolorē de malo alienū i cō
de sentias. sicut de tuis ,pprijs. si patiat malū cor
poralē: cōpatere aīa illi. 1.Cor.12. Si quid patit
vnū mēbrū cōpatiūt ei oia mēbra: ⁊ ad Hebr.
13. Uincti cōpassi estis. Itē si patit malū spale
aīa cōpatere illi. exēplo Neemie.c.2. q dicebat.
Quare nō mereat vultus meus. qa ciuitas do
mus sepulcrorū patrū meī deserta ē ⁊ porte ei'
cōbuste sūt igni. O Italia gladijs stipendiarioꝝ
cōsternata. quāta cōpassione digna es. vz. Inest
,primus tuus patit mali spūalis: o pessimū
ē ut oīa ala cōpatere illi. ps. Infirmata ē i paup
tate virtus mea. i. ,pter cordialē cōpassionē. vo
cat iā h ,ppheta cordialē passionē defectū virtu
tis. O q̄ta cōpassione nūc dignus ē vniuersus
mūdus cōsiderata in quolibet statu paupertate
diuine cognitiōis: dilectionis: ⁊ timoris. Et hac
eiꝫ cōpassione lachrymatus ē mānsuet' agnus Je
sus xp̄s. Luce.19. Uidens ciuitatē fleuit sup il
lā. ⁊ nūc vidēs ciuitatē. i. Italiā totā: multitudi
ne magnitudīe: ⁊ turpitudīe peccatoꝝ obuīatā
flet sup illā: dicēs. si cognouisses ⁊ tu ea que ad
pacē tibi: nūc āt abscōdita ab oculis tuis. Et li
cet aīa generalit omnib' tuis ,primis i suis in
firmitatib' cōpati debeat: tñ nalis dictat vt illi
magis cōpatiar q tibi q̄da forte aligir. vnū vn' fr̄
vel religiosi cuiūdē religionis alteri fr̄i cōpati dz.
similit de fratrib' carnalib': de mercatoribus:
artificibus: ⁊ de alijs sic h' discurras. Secū
do regrit cōgratulatio: vz. sicut de coꝝ malis
tāq̄ proprijs doluisti ita de bonis eorundē tāq̄
,pprijs cōgratuleris. Si enī audis imperatorē
recte mundū gubernare: ⁊ papā scē ecclesiā re
gere: dūmō vt orationē tuā iuste ⁊ publicā attra
ctare: gaudeas aīa mea. ad Ro.12. Gaudere cū
gaudētib'. sicut mercator de lucro alteri' mer
catoris gaudeat ⁊ sic de alijs gradib' ⁊ psona
rū cōditionibus dicendū ē. Sꝫ pater Ambrosi
sufficit tñ corde gaudere: sola nō. sꝫ qd agendū
dico q oē sit ⁊ ope gaudeas. Ecce Luc. primo
qd dr̄. Et audierūt vicini ⁊ cognati ei' ⁊ cōgra
tulabant ei q: bonus hō de bono thesauro cor
dis sui pfert bona. hi gaudebāt corde ⁊ ore.
Tobie.11. audi qd dr̄. Uenerūt Achior ⁊ Nabath
cōsobrini Tobie gaudētes magnū de oībus bo
nis q circa illū ōnderat deꝰ ⁊ fecerūt dieb' 7 epulantes
cū eo leticia magnā ōnderūt. hi dilexerūt cor
de ore ⁊ ope. O infelicissima tpa nr̄a: ab his q̄
tis bonis aliena: hic ē amor nr̄: hic dilectio nr̄a
gaudere de ,primi scādalo: ⁊ tristari de bono.
ipsa aīa mea discurrē oīa potes: ⁊ cernes e
gētia q nūc audiēdo cōsiderās. &c. Ter
tio regrit trāglis supportatio. difficillimū qppe ē in
cōuersatione humana paruā aut etiā magnā scā
dala nō oriri. Tū ex ignorātia: tū ex fragili
tate: etiā ex malicia q in pnti seculo regnat. Ideo
ille magnanim' ⁊ virtuosus ē q scit supportare
cū prudētia. Alter alteri' ingt Paulus ad Gal.
onera portate: ⁊ sic adimplebitis legē xp̄i. Et ad
Ephe.4.c. Estote ingt inuicē benigni: miseri
cordes: donātes. i. parcētes inuicē sicut ⁊ de' dona
uit vobis. i. p xp̄m vobis pepcit. O pr̄ Ambro
si. accepis famā meā q̄ā q negligit crudelis ē
sibiipsi. O xp̄e ⁊ tu qlit vocat' es luinus: blas
phem': trāsgressor legis: hypocrita: samarita
n' ⁊c. tñ in cruce pendens pepcit ⁊ ,pphs exo
rauit. Hey pr̄ Ambrosi. depedata sūt ⁊ bona
meis iniuste expoliata. Aīa mea cerne parumper
tuū dilectū xp̄m: q his vestibus q̄bus decorat
erat illud scīssimū corp' crudeli rapina spolia
tū: ⁊ ita sic de vētre mr̄is exiuit fm Ambrosiū
in cruce posit' ē: ⁊ tñ supportauit. Inde apl's
ad Hebr.9.c.ait. Rapinā bonoꝝ vr̄oꝝ cū gau
dio suscepistis. Sꝫ dices o pr̄ vna paupcula vi
dua: illa alia vetulacula pupilla: ista hospitalis ⁊
sic a derobāt: vt ita loqr: deuorāt: ⁊ male tra
ctāt: qd ē meli' an petere suū p vindictā: vel si
molestiā ita supportare: Dico aīa q q̄busdā ē
pmissū: q̄busdā preceptū petē sua. obligāt nāq̄
qui petē bona furata ⁊ fraudata oēs hospitala
rij: ecclesiaꝝ rectores: tutores: testamētoꝝ exe
cutores: ⁊ oēs bona alioꝝ gubernātes: ⁊ sicd sup
uenit pessima i hac italia mercēda cōditio: vt ab
bas: pōr: vel aliq supradictoꝝ res sub cor
cura assignatas iquirat: mox iniuriā: īfamant:
⁊ insidiant: ⁊ dicūt: ē vnus ribaldus: ⁊ furat bo
na monasterij ⁊c. Audi diabolicū dictū: qa bo
na erūt ecclesie: dr̄ q furat ⁊ ē vnus ribaldus.
⁊ ego dico tibi q si n̄ faceret: mortalit peccaret
⁊ si sua negligētia talia bona perderent: in con
sciētia tenēt de suo satisfacē. Ex. de iniurijs ⁊ da
mno dato. c. si culpa. vbi dr̄ sic textus. Si cul
pa tua datū ē damnū vel iniuria irrogata: seu ali
js irrogātib' opē forte tulisti: aut hec imperi
tia tua seu negligētia euenerūt: iure super his
satisface te oportet nec ignorantia te excusat
si scire debuisti ex facto iniuriam verisimilit
posse contingere vel iacturam et cetera. tex
tus iste optime facit ad propositum: vt cerne
re potes. Concordat sufficientissime glosa se
cunda et tertia. in capitulo sicut. extra de te
stibus cum suis concordantijs. Nota tamen vt
notatur extra de iniurijs ⁊ dāno dato i capitulo
in nostra in glo. q damnum quoddam est circa
rem. et illud tenetur restituere qui est auctor
dani qddā ē ⁊ tenet illud nō tenet restituere.
Et gl glo. ista clare dicit: pono vba ei'. qddā.n.
ingt dānū sic itereē dr̄ circa rē: puta subtra
xisse ista q̄bus possessio eccle firmat' ⁊ alteri'
tenet. ad illud dānū quod etiā cōtingit ppe
absentiā istrumētoꝝ. 21.q.1. si qs de clericis. Ab
dā dr̄ ex rēpuia debui tibi frumēta. ⁊ qr n̄ dedi
suo tpe familia fame piit. illud dānū nō cōseq̄rt
sꝫ pcia frumēti vel vini. ⁊ allegat vnā cōcordan
tiā iurie ciuil. h sūt vba dicte glo. Ex satis p3
ex dcis q sūt hi q obligāt nō supportare qi bo
na male tractāt. Illis āt ,pmittit bona sua petē
qr bona ,ppria sunt. vn Nico. de lira ait: q i illis
tis dānis ptanda ē iniuria ⁊ offensa. offensa. n.
fit i rei corpal' vel spualis: vel ē spūalis vt fame
ablatōe. sꝫ iniuria sit ,ppe qr ex dāno illato ipa
sētētia i odiū i mente iniuriati gnat. Injuria q̄ ḡ
ncētate salutis remittēda ē. dānū āt ,ppriū nō:
sꝫ iuridice ⁊ sine pctō satisfactōes pete potes. si
āt patiētiā hēs. h p̄fectōis ē nō ncētatis. ⁊ his
pnti s̄mone suadeus vt supportēt ⁊ patiētiā ha
beant. &c. Quarto regrit benig cōuersatō
.i. beneficacio ⁊ gestu. vir.n. ⁊ bon' amō ex be
nigno ⁊ amoroso corde exibit gratiosissima vba
Mat.12. Ex habūdātia cordis os loqt. Itē ex
hit benig ⁊ salutifera opa. 1.Cor.9. Hilarē da
torē diligit de'. vn sꝫ glo. Benignitas nihil ali
ud ē q largitas qdā rex q fieri dēt cū dulcedi
ne aīq bōitas nūcupat. Itē haurit ex benigno
corde benig gesta: i visu: gestu: statu: ⁊ oī oni
ōs motu corpis ad Eph.4. Estote inuicem beni
gni. i. cōuersatōe vr̄a ⁊ vita. &c. Quīto re
grit humil honoratio vbi nō fm Alex. de ales
1.s. q duplex ē pemīnētia. vna creata: ⁊ alia icre
ata. Increata ē ipse de'. i q aīa tria cōsidera. s. po
tētiā: sapiētiā: ⁊ clemētiā. Cū potētia creat: cū sa
piētia cōfuat: ⁊ cū clemētia gubernat. ⁊ iō sūme
meret honorari. Deu.6. ⁊ Mat.4. Dīm deū
tuū adorab ⁊ illi soli fuies. Scda pemīnētia
dr̄ creata q cū pma pticipat sꝫ diuersos hoium
stat'. Aliq.n. pticipāt pncipiū dei. r. ōes pncipā
di dei. aliq sapiam: ⁊ aliq bōitatē. Hi q pticipāt
rōnē pncipādi ⁊ potētiā dei sūt i triplici diffe
rentia. vz. prēs corpales: prēs spūales: ⁊ prēs tē
porales. Prēs corpales vt parētes. q nos genu
erūt. ⁊ hi honore digni sūt. Exo.20. Honora prēz
tuū ⁊ mrēꝫ tuā. sꝫ o hēō. dixius i pma cōclōe h'
cōsiderātōis. Prēs spūales sūt oēs sacerdotes. i. Thi.
5. presbyti duplici honore digni sūt. sūt.n. oīuz
fideliū prēs. di.96.c. qs dubitat. de q mā sat dī
xius s feria tria sc dnice p totū. Prēs tpales sūt
oēs ciuitatū rectores ⁊ dñi. 1. Petri.2. Deū time
te. regē honorificate. p quē oē regimē tpale hōd
tur. Et sic p3 q participāt potētiā dei. 2° qdā
pticipāt sapiam dei. ⁊ hi sūt i duplici gdu. Pri
mi sūt oēs senes: ⁊ hi honore digni sūt. Leuit.
19. Corā cāo capite cōsurge. ⁊ honora psonā senis.
Scdi sūt oēs ,pbi ⁊ sapiētes viri. ⁊ hi maiori ho
nore digni sūt. qm oīs sapia a dño deo ē. Eccl.
1.c. Tertij aliq pticipāt bonitatē dei. ⁊ hi sūt sūt
i duplici gdu. qdā pticipāt illā actu. qdā hitu.
Participāt actu oēs veri filij dei. pticipāt h̄itu
ta oēs mali. q qdiu viuūt effici pūt meliores. 1.
Petri.2. Oēs honorate. ⁊ ad Ro.12. Honore in
uicē pueniētes. &c. Sed hic sumere
regrit cordial' vnio. i. q qm ex te aīa ē cū oib'
pacē ⁊ vnitatē retinens. ad Ro.12. Si fieri pōt
qđ ex vobis ē pacē cū oibus hñtes. ⁊ Marci
9. Pacē hēte inter vos: ⁊ ad Eph.4. Solliciti s
uare vnitatē i vinculo pacis. ⁊ Act.4. Multi
tudīs credentiū erat aīa vna ⁊ cor vnū ⁊c. 7°
⁊ vltio i noīe dei ⁊ virgīs glose regrit amoro
sa suscepti' oblatio. vz. i. aīa mea sēp parata sis o
rare ⁊ laborare: ⁊ ē corpis tui vita ponē vt oēs
xp̄o lucrefacias ⁊ xp̄o i eis. Ubi nō q triplex cōtin
git ,p ,primo vitā ponē corpalē. 2° ,p ei' vita cor
porali. 3° ,p ei' vita spūali. 4° pro eccl'ia generali.
Primo ,p ei' vita corporali. ⁊ hoc non est de
necessitate precepti: sed de perfectione consilij
nō. n. dicit dñs. dilige ,primū tuum plus q̄ te
ipsū: sꝫ sic teipsū. ergo si q̄ eligēt mori ,p ,primi
vita corpali: ,pfectio est cōsilij: nō p̄cepti. 2° ,p
eius vita spūali. ⁊ in h ē distinguēdū. qa aut ma
nifeste iminet piculum aīe ,primi. vtputa qa ab
negat fidē si me nō oppono cū manifesto piculo
tūc de necessitate saluti obligor vitā meā ponē
corpalē ,p seruāda vita ,primi spūali. aut non
iminet piculū: ⁊ tūc est cōsiliū non p̄ceptū: ⁊ p
fectionis ⁊ nō necessitatis. Jo.15. Maiorē cha
ritatē nemo habet vt aīam suā ponat quis ,p
amicis suis. 3° ,p eccl'ia generali: sic hūil Tho.
cantuariensis est passus: hinc hēis Amb. Theo
dosio ipatori dixit. Si rapis si incendis acce
pisti sustineo. Si āt extēdas manū ad sacramētū di
nic icnico sacerdotē. ⁊ ponit. 23.q.8.c. conuenior
ipse a comitib' ⁊c. longū capitulū ē qm p columnā
duxi. in quo Ambrosi' ostēdit ,p defensiōe eccl'e
se oia icōmoda velle subire. &c. De hac ⁊ feria
festiuitate vide feria sexta sc dnice i sa cōsideratōe
Gaude igit aīa mea ⁊ tui sup oia spōsū Jesum
xp̄m ama ⁊ teipsū ⁊ ,primos tuos. vt tandē cū
Lazaro a peti morte resurgas p gratiā: ⁊ cū eo
dē spōso etiā ascēdas p gloriam Amen.

Sabbato qrte dnice quadragesime de vgi
ne gloriosa sermo in ordine.32.

Ego sum lux mundi

Jo.8. Tanta aīa mea est vnitas vir
ginis gloriose ad dulcissimū xp̄m: vt
dignitates q xp̄o cōueniūt p naturā: virgini cōue
niāt p gratiā. De dignitatib' loquor q n cōue
niūt generis humani redēptiōi ⁊ p cōseques sicut
hodie xp̄s p naturā ait ego sū lux mūdi: sic vgo
gloriosa p gratiā dicē pōt: ego sū lux mūdi. Au
di Ber. O Maria ingt tu virtutis a deo tibi ida
tarū magnificis exēplis ad imitatōes tui nos
,puocas: sicq3 nostrā noctē illuminas vt q vias
tuas secuti fuerit n ābulat i tenebris: hēbūt lumē
vite. h ille Qd q̄so nos miseri ⁊ obtenebrati in hu

ne sicuti nocte facerem⁹. Istum loc⁹ dicit ps. In tas luminosa colūna non habem⁹". Quid enim totus valeret mundus si sole nō haberet? Bern. Bernar. Tolle hoc corp⁹ solare qđ mundus illuminat, vide. Tolle hāc Wanas mundus illuminat, vide. Tolle hāc Wanas mundus illuminat, vide. Tolle hāc Wanas

sus petrā. Prīa flāma dicit humilitās. Se
cūda dr ardēs. Tertia dr supportās. Quā
ta dr depugnās. Quīta dr sobriās. Sexta
dr sollicitās. Septima ⁊ vltia dr mūdificās
Prīa flāma ē ꝯ supbiā. Secūda ē ꝯ inuidiā
Tertia ē ꝯ irā. Quarta est ꝯ auariciā.
Quīta ꝯ gulā. Sexta ꝯ accidiā. Et sep
tima ꝯ luxuriā. Et ad declarationē istoꝝ nota
qd sic vniusquisqꝫ pdictoꝝ petōꝝ: put habes sup
feria quarta cinerū i tria ꝯsideratiōe ꝯclusiōe fu
erit pdicare de hoc dr. Quibus sic notatis. Accipe
pmā flāmā q dr humilitās. habuit.n. virgo gloriosa
ꝓfundissimā hūilitatē. ⁊ hoc ꝯ supbiā. ecce hūili
tas grādis ecce ācilla dn̄i ⁊c. Luc.i.c. O Marie
ꝓfūda hūilitas. āgelus.n. ⁊ nō de minoribus sꝫ de
maioribus cū alloqt. plena gr̄a dr subuectio spūs
sci pmittit. Maria i matrē dei assumit. Ma
ria sup oēs creaturas [illegible]. Maria sup celi ⁊ terre
dn̄a efficit. Et ꝓbis oib⁹ nulla supbia extollit
sꝫ i oib⁹ mira hūilitate depmit: dicēs. Ecce an
cilla dn̄i. nō dicēs: ecce mat dn̄i: nō domina mū
di sꝫ qd aīa dn̄a cara: ecce ācilla dn̄i ⁊c. Sup q̄
vbo ait Beda. Maria nequaq̄ se dōis celesti
b⁹ q̄si h a se eēt extulit: sꝫ vt magis ac magis dōis
eēt apta diuis i custodiā hūilitatis mētē gressus
ficit archāgelo ridēs. Ecce ācilla dn̄i. hec ille.
De hac hūilitate virgini⁹ i sabbato pcedēti. ⁊re
⁊c. Secūda flāma dr ardēs: ⁊ hec ē ꝯ inuidiā.
Quis q̄so virginis ardētē charitatē in deū ⁊ in
ꝓximū exprimē posset: qd q̄so tenellā hāc puel
lā exurgē i mōtanaqꝫ abire cū festinatiōe coge
bat: qd labia ei⁹ mouit vt tā dulcit Elisabeth
salutaret: qd illā trib⁹ mēsib⁹ vt in partu eius
deseruiret. nisi feruēs in corde eius charitas. i
gēs amor ⁊ ardētissimus seruor. Ait.n. Grego.
ꝓbatio dilectiōis exhibitio ē opis. Tertia
flāma dr supportās. ⁊ hoc ꝯ irā nam licꝫ passio sui
dilectissimi filij cor ei⁹ vulnerauerit: vt Syme
on ꝓphetauit. ⁊ tuā ipsi⁹ aīaꝫ ptrāsibit gladius
ipsa tn̄ p odiū nec occidit: nec p impatiētiā sau
ciauit. O mira paciētia Marie ⁊ māsuetudo. n.
solā paciētissima fuit dū i ei⁹ pñtia suus pama
tus filius crucifigē: sꝫ et dū i ei⁹ pñtia vilipen
dēs. h de irrisionib⁹ multis Iesu xp̄i aīa pensa.
Ps. Oēs vidētes me deriserunt me: locuti sūt la
bijs ⁊ mouerūt caput. Ubi nō. q derisio ⁊ sub
sanatio nō sūt idē. nā derisio ē act⁹ oris q̄ qs itē
dit ꝯfusionē ⁊ erubescētiā i aliū inducē. vn̄ q̄do
aliū deridim⁹ sine oscaliq̄ signa facimus vt pri
mū cōfūdam⁹: vt ridēdo: vl labia torquēdo ⁊ si
milia. h irrisio dr. Inde derisio a risu dr. Sub
sanatio sīt ē act⁹ oris cū naso rugato ⁊ eleuatio
ne capitis: vt dr glo. sup ps. Cōueniūt ista duo
i fine: qz vterqꝫ itēdit pximi cōfusiones. ñ for
tē sīt virgo vidit filiū suū irrideri: sꝫ et subsanari
h sīt xp̄s mētionē facit de hrisionē cū ait Oēs
vidētes me deriserūt sꝫ h locuti sūt labijs ⁊ mo
uerūt caput: mētionē fac de i subsanatiōe. Et dr
cōuocati dicēt si fuit aliqs q̄ si desideret me ppt
te aīa mea. Regē inquā spreuerit me. Luc.23.
Spreuit eū Herodes cū exercitu suo: ⁊ illusit i

duēs veste alba [illegible]. Sūmi sacer
dotes ⁊ pncipes illuserūt me. Luc. ibidē. Sum
mi sacerdotes tenētes eū illudebāt: velātes fa
ciē ei⁹: alaphis eū cedētes: ⁊ dicebāt: ꝓphetisa
nob q̄s ē q te pcussit. Illuserūt me milites. Pi
lati. q̄ post sniaꝫ datā illuserūt ei iponētes co
ronā de spinis i capite eius: ⁊ harūdinē i manu
ei⁹: ⁊ veste purpurea ⁊ regia iducētes illū. Jo.19.
Et h iuit latrōes [illegible] ⁊ lenones: pedise
quaꝫ ⁊ meretrices: ⁊ oēs ribaldi xp̄m i die sue
passiōis irridebāt. Et tn̄ gloriosa virgo nec vnū
eoꝝ odio habuit: aut p irā i impatientiam ceci
dit. ⁊re ⁊c. Quarta flāma dr depugnās. ⁊ h
ꝯ auariciā. Audi paupratis flāmas. Inuenerūt
Mariā ⁊ Joseph ⁊ ifantē positū in pspio. Re
credis aīa mea q virgo bonū hospitiū nō inuenis
set si diues fuisset: sꝫ i signuꝫ magne paupratis
xp̄m paupimis pānis inuolutū in pspio in me
dio bouis ⁊ asini reclinauit: vt saltē flatu aia
lius frigore existēte xp̄o ꝓuideret. In [illegible] Ma
the.8. ait. Uulpes foueas hñt ⁊ volucres celi
nidos: filius aūt hoīs nō hꝫ vbi caput suū recli
net. Nec mirꝫ si paupratē elegit. quō.n. diuitias
elegisset q̄s in oī scriptura docet eē fugiēdas
tāq̄ qbdā supbie fomitē: ⁊ a deo rebellare fa
ciēs? Osee.13. Adipleti sūt. ⁊ saturati sūt: ⁊ ele
uauerūt cor suū ⁊ obliti sunt mei. ⁊ Math.13.
Sollicitudo seculi isti⁹: ⁊ fallacia diuitiaꝝ suf
focat vbū: ⁊ sine fructu efficit. In ps. Melius
ē modicū iusto sup diuitias petōꝝ multas: ⁊ mi
ratiōe siue dspectiōe loquēs i ps.76. ait. Ecce
ipsi petōres ⁊ habūdātes i seculo obtinuerūt
diuitias: sꝫ qd de istis tandē? ondit. ps.75. Dor
mierūt igr somnū suū: ⁊ nihil inuenerūt oēs vi
ri diuitiaꝝ in manibus suis. Et rōnē assignat
Paul⁹.1.Thi.6. Qui volūt diuites fieri icidūt
i tentationē ⁊ in laqueū diaboli. O serui dei ne
timueritis q̄: vt ait ꝓpha. Cū diues fact⁹ fuerit
hō: ⁊ cū multiplicata fuerit gloria dom⁹ ei⁹: q
q̄si sterqliniū i fine pdet. Quid igit mirū si lau
datā ab oibus viā paupratis elegit de⁹ i mūdū
veniēs: ⁊ viā diuitiaꝝ ꝯdēnatā recusauit: Inde
Paul⁹.2.Cor.8.ait. Scitis.n. grāꝫ dn̄i nr̄i Je
su xp̄i: q̄ ꝓpter nos egen⁹ fact⁹ ē: vt illi⁹ inopia
vos diuites effecto: nō supple diuitijs seculi: sꝫ
grā dei. ⁊re ⁊c. Quīta flāma dr sobriās: ꝯ gu
lā. vbi accipe regulā istā. Nūq̄ virgo xp̄m genuis
set si ei⁹ venter mero ⁊ crapula aliqñ estuasset.
Inde Crisostom⁹ ait. Comessatrix aut vinolen
ta nūq̄ Maria fuit. Nō.n. aīa cara ista sūt sꝫ
vt q̄ sit sit deo [illegible] p grāꝫ: ⁊ nō sit p gulā. ad
Hebr.13. Optimū.n. ē grā stabilire cor: nō escis
q̄ nō ꝓfuerūt ābulātib⁹ i eis. Audi Greg. i mo
ral. Pene sp epulas ꝯcōmitat voluptas. nā dū
corp⁹ i refectiōis delectatione resoluit: cor ad
inane gaudiū relaxat. q̄ merito ꝯ ipas gulā glo
riosa virgo habuit spacissimā sobrietatē. ⁊re ⁊c.
Sexta flāma dicit sollicitās. ⁊ h ꝯ accidiā
vn̄ post xp̄i ascēsionē sollicitudinē discipuloꝝ
scriptura cōmemorās: de vgine gloriosa specia
lit fac mētionē: dicēs. Act.i.c. Hi oēs erāt ꝑ

seuerātes vnanimit i orōne cū mulierib⁹. ⁊ Ma
ria matre Jesu. cū specialit nolat: vt cū sup oēs
pseuerāte ondēret. nouerat.n. virgo gloriosa q
nō dormiētibus ꝓuenit regnū celoꝝ. nec ocio
⁊ desidia torpentibus [illegible] ꝓmi
ttit. vt ait Leo papa. In Hiero. in epla. Sic
igit dn̄s nō vult mortē pctōris: sꝫ vt ꝯuertat et
viuat ita tepidos odit: ⁊ cito ei nausēā facit. ⁊
nōntē inter cetera opa [illegible] discipuloꝝ ⁊ virgis
de oratōe pseuerātē sit mētiō. q̄ oro inter cetera
multū cor ad deū leuat. Audi Hier. i epla.44.
Orationib⁹ igr filij mei istate ꝯtinue. multū.n.
valꝫ freq̄ns oro ⁊ deuota oro hoīes de tra sub
leuat ad celestia vehit. ⁊ facit hoīes cū deo loq.
grās ab eodē obtinet dūmō sit deuota ⁊ mixta
lachrymis. Multū.n. valet oro freq̄ns ⁊ ꝯspsa
lachrymis ad ꝓmerendū diuinā clemētiā ⁊ ad ex
auditionē huicit. Obtinuit Ezechias [illegible]
as a dn̄o suis lachrymis ⁊ orōib⁹: vt mutaret sē
tentiā quā dixerat. Liberauit dn̄s Susanā a iu
dicio dire mortis ꝓpt orōes ⁊ lachrymas. Ora
tionib⁹ Helie celū dedit pluuiā qd clausū fue
rat trib⁹ ānis ⁊ sex mēsibus. Si q̄ ergo petaris a
dn̄o orōibus ⁊ lachrymis i fide nihil dubitātes
q̄ fidē.n. verā hꝫ q̄tū ē grānū sinapis: qd petierit
fiet stati. Ille idē dn̄s ē diues i oibus q̄ tūc erat ⁊
nūc ē. Spes vr̄a ⁊ gaudiū vr̄m cogitatio vestra
⁊ oē desideriū vestrꝫ sit sp deo. q̄m ex ipso ⁊ i ip
so ⁊ p ipsū sunt oia i q̄ viuim⁹ ⁊ q̄ mouemur et
sum⁹. sine q̄ nihil penit⁹ sumus. h ille. ⁊re ⁊c.
Septia flāma dr mūdificās. ⁊ h ꝯ luxuriā:
Nec.n. alilit virgo gloriosa carnis delectatōes hēt:
a sua īmēlli etate votū emisit ꝑpetue virginitati
Luc.i. Quō fiet istud q̄m virū nō cognosco. i. non
cognitura ꝓpono. Audi Aurelij Aug. Maria
inqt ⁊ virginē veracit pdicamus ⁊ mrē. Cui⁹ vgi
nitatē glificauit sua fecūditas: ⁊ cuius verā fe
cūditatē glificauit iemerata virginitas. Et hec
sufficiāt q̄tū ad pmā vitatē. Quātū ad sc̄dā.
dico q tria ardo p vba ardētia ꝯfessit Mat.
12. Et abūdātia cordis os loqt. et sicut ē ardo
ris abūdātia virgo gloriosa cātare cepit. Magnifi
cat aīa mea dn̄m ⁊c. Nec mirꝫ. Nā si angeli xp̄o
nato glāꝫ deo decātauerūt. q. si eor̄ reparatiō
natū sentiebāt. Si Zacharias Joannis baptiste
pr̄ Benedictus q venit i noīe dn̄i decātauit q.
ppt libatōes isficiebat: si ille senior Symeon
xp̄m i suas vlnas accipiēs i laudē dn̄i ꝓrupit:
dicēs. Nūc dimittis ⁊c. Quāto magis virgo gloriosa
q̄ mēte ⁊ corpe xp̄m portauerat deus [illegible]
⁊ laudasse putas. Ecce igit qd ait Magnifi
cat aīa mea dn̄m. i. de magnis rebus laudat aīa
mea dn̄m. Et nō q̄ ista benedicta cantric non di
xit: magnificat aīa mea [illegible]
[illegible]
tm ait magnificat aīa mea dn̄m: vt oēs laudes
hūanas se fugē ondēret: ⁊ soli diuis laudibus in
tendē. Est.n. dn̄s relatiuū ad seruū ⁊ ācillā ⁊ ꝑ
ma ⁊ ācilla ē nomē vilitatis. q̄ dixit dn̄m: vt se
humilē ancillā ondēret. Et nōnter dicit dn̄s ab

solute: ⁊ nō dn̄m terre ⁊ maris vel sīlr q̄ non le
ctura erat de dn̄o iniq̄lī alicuius rei: dn̄o sꝫ h
dn̄o vniuersiꝫ q̄ istā grāꝫ [illegible] ac
ceperat. iux illud ꝓphe. Immisit i os meū cāti
cū nouū: carmen deo nr̄o. ⁊ certe nouū. q. h no
uū re ⁊ mirabili. Hiere.31. Nouū faciet dn̄s sup
terrā mulier circūdabit virū. Et dicit carmen:
q̄ tria sūt quibus spāliter laudatur deus. scilꝫ
ps. hymn⁹: ⁊ cāticū. Psalmus ē q cātat ad psal
teriū hymn⁹ ē cāticū laudātiū. vel hymn⁹ grece la
tine laus itpretat: eo q sit carmē leticie ⁊ laudis
vt dr Isidor⁹.6. ethimologiaꝝ.c.i. Cāticū aūt
est ipa vox laudis. Ex quo logt q cāticū inclu
dit hymnū ⁊ psalmū. ⁊ q tā hymn⁹ q̄ psalm⁹ ex
vbis ⁊ carnib⁹ ꝯstat: dixit carmē deo nostro.
et h gloriosū cāticū virginis oēꝫ laudē possibilē
do dari siue cū psalmis siue cū hymnis mirabi
lit ⁊ supeminēter cōtinet. Et iō nō sine grandi
mysterio illud i hoc v̄su virgo gloriosa dixerit:
vt oīs mod⁹ laudādi exp̄meret. Sūt.n. decē p̄n
cipalit qb⁹ deus laudari pōt. vz. vox hūana
ps. psalteriū: tibara: tympanū: organū: cimba
lū: fistula: lira: ⁊ tibia. lege istoꝝ istrumētoꝝ gene
ra.2.Reg.6.c. vbi dicit sic Dauid ⁊ oīs ꝓpls
laudabāt corā dn̄o i oib⁹ lignis fabrefactis: ⁊ ci
tharis ⁊ liris. ⁊ tympanis ⁊ sistris: ⁊ cimbalis ⁊c.
Uideam⁹ q̄ quō pdicti instrumētis decē virgi
nis carmia accōmodēt. Et q dixim⁹ q p̄mo
voce hūana de⁹ laudari pōt. iō virgo cantās ait.
Magnificat aīa mea dn̄m. quo gdem mō vt ait
beāt Tho.in.4.di.44. scī in patria deum lau
dāt. Secūdo laudari pōt de⁹ psalterio. ⁊ q̄
psalteriū exultare fac: iō ait. Et exultauit spūs
meus in deo salutari meo. Differt namqꝫ aīa a
spū. q̄m aīa cōe ē nomē q̄tuor generib⁹ aīaꝝ
vt p3.2.de aīa. spūs sī nomē cōe est aīabus ⁊ a
lijs spiritib⁹ rōne vtētibus. Et iō ait. exulta
uit spūs me⁹ q̄si dicat cū magna ⁊ ex magna rō
ne exultauit aīa mea. Sed ad pñs nō intēdim⁹
h exponē. iō tn̄ ad ꝓpositū nostrum accedamus
Tertio laudari pōt de⁹ tympano. ⁊ q̄ tipa
nū de corio sit asinino qd ē valde hūile ⁊ abie
ctū: ideo ait. q respexit humilitatē ancille sue.
Quarto laudat deus organo. ⁊ q̄ organū
festiuitatib⁹ pulsat: iō ait. q̄ fecit mihi ma
gna magna. Quīto laudat cimbalis. ⁊ q̄ cim
balū ē istrumētū plūmū. ideo in quinto versu
ondit magnā dei misericordiā concessam hūa
no gn̄i dicens. ⁊ misericordia eius a progenie i
ꝓgenies. Sexto laudatur sistro. sistrū ē istru
mentum quo incitat mulieres in victoriam et
potentiā regis Dauid ꝯ superbū Goliath. i. Re
g.18. iō virgo ait. Fecit potentiā i brachio suo.
Septio laudat tuba. ⁊ q̄ tuba instrumētū
est belligeros viros excitans ad pugnā ⁊ hos
tes vincendū. iō virgo ait. Deposuit potētes d sede
Octauo laudat deus tibia. ⁊ quia dulces fa
cit melodias: ⁊ quodāmodo suos audiētes sua
satiat suauitate: ideo ait. Esurientes impleuit
bonis. Nono cithara laudat deus. ⁊ q̄ i mo

dum humani pectoris formata est: et lhachio pulsat dulci melodia. ideo virgo gloriosa ait. Suscepit israel puerum suum. Decimo et ultimo laudatur de lyra et que longa est a arcu pulsatur: ideo virgo ait. a longo tempore patribus promissa sic: ostendens adimpleta dicens. Sicut locutus est ad patres nostros. Non ponitur autem hic simphonia et chorus: quia illis potius instrumentis utebantur in diebus festis ad alios excitandum ad exultandum quam ad laudandum deum. sic ps. Luc. 15. de filio prodigo. quare etc. Bene igitur decem vicibus virgo deum laudat ut mihi ostenderet omnibus instrumentis se deum laudare voluisse. Sed si velimus aliquam huius melliflui cantus hic rationem: verba devotissimi Bernardi in sermone adventus colligamus. Angelus inquit ipse amplius homini non loquebatur. patriarcha defecerat. decrat propheta. sacerdos avaricie studebat. et dux non inueniebatur: qui venit deus in terram ut auderet diabolus dicere: regna mundi fore sua. Matth. 4. et ipse filius dei quam iam predicare cepit non inueniebat dominum laudatores veraciter dixit se non habere vbi caput suum reclinaret. Erat igitur deus non solum populus sed fere nullus in conspectu hominis vel huius totaliter defecerat. ideo virgo sola mutefacta hominum labia ad deum laudandum initiat dicens. Magnificat anima mea etc. In cuius perpetuam memoriam singulis diebus istud hoc canticum hora diei declinante per omnes ecclesias vbi divina officia dietim celebrantur cum maxima devotione cantatur. quare etc. Et sic ps primo dictum. Circa ad etiam dicitur. manifestum est quod non quam elegit eam deus et preelegit eam. elegit in sponsam: et preelegit in matrem. ideo eam sic roborauit et fortificauit: ut nulla creatura contra eam tam interius quam exterius preualere posset. quare etc. Et sic ps ista conclusio.

Qualiter virgo quo ad memoriam fuerit stabilita conclusio tertia.

a Capite tertiam conclusionem. vz. Quantum ad memoriam virgo gloriosa fuit perfecte stabilita. Ubi tres ingramus veritates. vz. Prima veritas est ista. quid est memoria. Secunda veritas. si anima separata habeat memoriam eorum que gessit in vita. Tertia veritas. si virgo gloriosa alicuius rei est aliquando oblita. Circa primam veritatem dico secundum intentiones philosophi in. 3. de anima. et communiter secundum doctores theologos quod memoria est in anima intellectiua vt conseruatiua specierum intelligibilium que non actu cogitantur: ita quod memoria est in parte intellectiua anime. vnde dicit sic Ar. vbi supra. Et bene iam dicentes sunt animam esse locum specierum: nisi quod non tota: sed intellectiua neque actu: sed potentia species. hec sunt verba textus. et Auicenna. 6. naturalium. 6. c. dicit sic. Concedo formas rerum subsistere in anima secundum certitudinem et nobilitates earum quasi locus est anima mediante intellectu materiali: et intelligit hoc Auicenna de habentibus proprias species in intellectu. sunt res materiales que de se actu intelligibiles non sunt sed fiunt intelligibiles per actionem intellectus agentis. Et commentator in. 3. de anima commento. 6. glosando predicta verba Ar. dicit quod ista propositio anima est locus specierum non est vera absolute: sed secundum quandam similitudinem. nam locatum non est subiectiue in loco: sed species intelligibiles sunt subiectiue in anima intellectiua. est ergo secundum hanc similitudinem vera ista propositio ad hunc sensum. sicut locus recipit locatum: sic anima intellectiua species intelligibiles. Et hic Tho. in prima parte querens hanc difficultatem: verum memoria sit in parte intellectiua: ad rationes vltimi argumenti ponit unam bonam distinctionem: dicens quod species intelligibiles aliquando est in intellectu in potentia tantum: et tunc dicitur intellectus in potentia tantum. aliquando secundum vltimam completionem actus: et tunc intellectus intelligit actu: vel aliquando actualiter considerat. Et aliquando sub medio modo se habet. scilicet inter potentiam et actum: et tunc dicitur intellectus in habitu: et secundum hunc modum intellectus considerat species etiam quando actu non intelligit. Et propter hoc ps quod non valet ista consequentia. si species reseruantur actualiter in intellectu ergo actualiter intelligit. non. n. actualiter dicitur intelligere nisi quando species receptas actualiter considerat. Et si queritur quomodo memoratur anima. dicit ibidem hic Tho. quod cum memoria sit respectu preteritorum quod sic saluatur ratio memorie quantum ad hoc quod est preteritorum in intellectu: secundum hoc quod intellectus intelligit se prius intellexisse. sed non ut intelligit preteritum: ut est hic et nunc que sunt conditiones materiales. que non cognoscuntur ab intellectu: sed sensu percipiuntur. Quare ergo concluditur quod anima intellectiua per conuersionem ad species reseruatas intelligit et scit se non illas species de nouo acquirere: sed nouit se prius illas intellexisse. Hec materia est subtilis et non predicanda nisi vbi doctissima esset audientia auditorum. quare etc. Quantum ad secundam veritatem difficilis est questio propter dictum Aristotelis. 3. de anima. vbi dicit sic ad literam. Non reminiscimur autem: quia hoc quidem impassibile. passiuus vero intellectus corruptibilis est sine hoc nihil intelligit. Sensus horum verborum talis est. Intellectus noster licet sit perpetuus et eternus: tamen non reminiscitur post corporis mortem: quia intellectus non potest reminisci absque virtute sensitiua que corrumpitur cum corpore. Et commentator ibidem commento. 20. dicit sic. Non rememoramur post cognitionem humanam in hac vita: quia rememoratio fit per virtutes comprehensiuas passibiles. scilicet materiales. Et sunt he tres. scilicet imaginatiua: cogitatiua: et rememoratiua. his ergo deficientibus impossibile est reminisci. imaginatiua quidem videtur principaliter deseruire intellectui quo ad formam: cogitatiua quo ad istam: et memoratiua quo ad differentiam temporis. Intellectus quidem secundum philosophum et commentatorem est quod species intelligibiles dependent in esse et conseruari a fantasmatibus sicut lumen a corpore luminoso: et sicut species visibiles a colore. sed deficiente corpore luminoso deficit et corrumpitur lumen. et deficiente colore deficit species. ergo deficientibus fantasmatibus deficiunt species intelligibiles. Fantasmata autem deficiunt corruptio corporis cum sint materiales. quare etc. Propterea est notandum quod de hac materia sunt plures modi dicendi. Primus est Platonis quem tangit commentator commento allegato ponentis omnes res species in anima concreatas. Sed propter unionem ad corpus ab intellectione illarum specierum impeditur. et ideo cessante impedimento scilicet unione cum corpore: per illas species anima separata intelligit. et consequenter memoratur et reminiscitur eorum que egit in corpore. Istam opinionem nec theologi nec philosophi tenent. quomodo. n. intellectus a sua operatione impeditur per illud quod est sibi naturale: vnire. n. ad corpus est anime naturale. quare per illam non impeditur ab operatione sua. et per consequens talis unio cederet anime potius in penam quam in meritum. Secunda opinio est Auicenne. 9. methaphisice: dicentis quod anima exuta a corpore intelligit et reminiscitur eorum que gessit in vita et letatur quando memoratur virtutum: et tristatur memorando vitiorum. Ista opinio si sane intelligeretur bona esset sed ad intellectum suum quem ipse hic opinionem posuit: ipsa omnino bona non est. Voluit enim Auicenna quod intellectus agens esset quedam decima intelligentia separata que influebat omnes formas in hec inferiora. agentia. n. naturalia solum materiam disponebant. Sic dicebat de intellectu possibili quod sensus et sensibilia nihil aliud faciebant: nisi quod intellectum possibilem disponebant: ut converteret ad intelligentiam agentem. et licet ex sola illa conuersione species intelligibiles in anima influebantur. Ex quo sequitur quod anima a corpore exuta sine sensu et sensibilibus poterat se conuertere ad illam intelligentiam decimam. ex qua conuersione poterat species intelligibiles acquirere et sic intelligere sicut ante. Si hic modus esset verus. nescio quomodo intellectus humanus posset intelligere magis unum quam aliud: cum intellectus ille agens sit naturalis. et non maior est ratio quare unum influere debet quam aliud. Sed dimittamus pro nunc hec. Tertia opinio est Alpharabii in tractatu de intellectu et intellecto dicentis quod anima a corpore separata intelligit res per essentiam suam sicut anime intelligentie abstracte mouentes orbes. Sed hec etiam stare non potest quia intelligentie hec inferiora cognoscunt: et etiam sunt cause ipsorum. et auctores de causis. Intellectus autem noster non est causa ipsorum. Item intelligentie primo intelligunt se et postea hec inferiora. intellectus noster secundum suam naturam primo hec inferiora. deinde seipsum cognoscit secundum veram philosophiam. Quarta opinio est philosophi et Auerrois: quam supra posuimus. Quinta opinio est communiter omnium modernorum dicentium quod anima intelligit et reminiscitur post mortem per habitus repositos quos acquisiuit in corpore mediantibus fantasmatibus: quia sicut sensus interior retinet species in absentia sensibilium sic fortiori intellectus in absentia fantasmatum. Ideo in parabola de diuite Epulone. Luc. 16. dicitur. Recordare quia recepisti bona in vita tua. etc. Ex quibus ps quod non eodem modo intelligit anima in vita et post mortem corporis. quia in vita corporis intelligit per conuersionem ad fantasmata: post mortem non. sed modo alio conuenienti anime separate. et per consequens concluditur quod diuersis modis intelligendi non potuit ex diuersis statuere species rerum: sed ex diuerso statu anime intelligentie. ut dicit hic beatus Tho. in prima parte questione 87. ar. 6. Et idem doctor: ut in articulo. in fine ponit verum modum quo anima reminiscitur post mortem dicens sic. Anima separata non intelligit per species innatas: nec per species quas tunc abstrahit: nec solum per species conseruatas: sed per species ex influentia diuini luminis participatas quarum anima fit particeps sicut et alie substantie separate: quamuis inferiori modo. unde cessante conuersione ad corpus ad superiora conuertitur: nec tamen propter hoc cognitio hec non est naturalis. quia deus non solum est auctor gratuiti luminis sed etiam naturalis. Ista sunt verba eius. Et hec sufficiant pro prima veritate. Quantum ad tertiam veritatem. dico quod virgo gloriosa non obliuiscebatur. et si hoc quandoque apparet intelligatur talis obliuio per quandam inaduertentiam. et hoc ponimus propter omnes plenitudinem gratuitorum et naturalium donorum in ipsa repertam. quare etc.

De splendore virginis quantum ad corpus consideratio secunda.

Unc qualiter

hec mundi fuerit quantum ad corpus videamus. Ubi tres conclusiones subiungimus. vz. Prima conclusio est ista sicut prima mulier fuit creata speciosissima: ita virgo gloriosa fuit generata nobilissima. Secunda conclusio est ista. sicut prima mulier fuit creata sine culpa originali: ita virgo gloriosa fuit in sua generatione preseruata a pena tali. Tertia conclusio est ista sicut virgo gloriosa fuit in sua generatione preseruata a culpa originali: sic eius benedicta caro ab omni contagione et corruptione carnali.

De nobilitate virginis secundum carnem conclusio prima.

Capite primam conclusionem. vz. Sicut prima mulier fuit creata speciosissima: ita virgo gloriosa fuit generata nobilissima. Ubi tres inquiramus veritates. vz. Prima veritas est ista de qua tribu secundum carnem descendit virgo gloriosa. Secunda veritas est ista. quos fuerunt nobiles a quibus descendit beata virgo. Tertia veritas. quare Matheus euangelista qui istam virginis nobilitatem inter ceteros euangelistas lucidius ostendit: David Abrahe preposuit cum Abraham prius tempore fuerit quam David. Quantum ad primam dico quod Damascenus. li. 4. c. 6. dicit virginem fuisse de tribu cabqua et Joseph vir eius. Joseph autem fuit de tribu David. vnde ait Damascenus. Joseph autem ex davidica tribu descendens: et iustus existens. hoc. n. testatur diuinus euangelista. non utique sanctam virginem ad desponsationem duxisset: nisi ex eius sceptro descendisset. hec ille. Et si queratur quare accepit eam in vxorem Joseph cum esset antiquus et virgo iuuenis. Respondent theologi. ut Damascenus: Hugo: et aliqui: cogebatur ex lege virgo vnum ex tribu sua in virum accipere. Unde lex volebat quod qui viri descendit sine masculis relictis filiabus ne hereditas in aliam tribum descenderet: quod vnus de eadem tribu vnam illarum in vxorem acciperet. Cum igitur Joachim pater virginis

z Anna eius gloriosa mr̄ aliam filiā vel filium nō haberent ad ḃginē tota trāsiuit hereditas. Et qr Joseph erat de eadē tribu z ppinquior ḃgini quodāmō cōiectus ē eā accipe in vxorem z ob h̄ eū ḃgo cū Joseph iuit in bethleē ciuitatē Dauid vt cū eo pfiteret. Luc.2.c. Esti dicus quō ḃgo fuit ex semine Dauid. Dico q̄ Damascen' vt ī h̄ oīdit: dicēs sic. Et cathena Natan filii Dauid: Leui genuit Melchi z Pānthera. Panter aūt genuit Barpantherā sic denominatū. hic Barpanther genuit Joachim. Joachim aūt genuit scām dei genitricē. Ista sunt ḃba ad lrām Damasceni. Quō aūte Joseph fuerit ex tribu Dauid. ipse eti declarat: dicens q̄ Hely z Jacob fuerūt frēs: z Hely mortuo ē sine liberis: z accepit Jacob vxorē ei': z suscitauit semē fratri ei' z genuit Joseph. lex enim erat sine semine viro deficiētibus' fratrē defuncti vxorē in matrimonium ducē z suscitare semē fratri. Q̄ h̄ aūt pariebat fm nām gdes secūdū lrā. gñatio erat fm legē aūt defūcti. hec ille. Et sic ps q̄ ḃgo gloriosa fuit de tribu dauitica fm carnē. q̄re zc. Q̄tū ad sc̄ḃ ar. dico q̄ fm doctrinā euangeliste Math.i.2. nobiles viri extiterūt. vn̄ sic ait tex. Math.c.1. Oēs itaque gñationes ab Abrahā vsq ad Dauid: gñationes.14. z a Dauid vsq ad trāsmigrationē babilonis gñationes.14. z a trāsmigratione babilonis vsq ad xp̄m.l. inclusiue gñationes.14. Ex qbus vbis ps q̄ ḃgo fuit fm carnē pmo ex.14. patriarchis z ex.14. regibus z.14. ducibus z principibus. Et tāta fuit hec nobilis parentū dignitas q̄ tota nobilitas iudeoꝝ exhausta ē: ī in xp̄o z Maria gloriosa mr̄e ei' terminata ex q̄ a i postea oīs nobilitas z dignitas xp̄ianorū ortū sumpsit. Q̄r aūt a iudeis fuerit ablata experientia ps. qn̄ a xp̄o citra nec pphēs neq duces neq reges habuerūt. Gen.49. Nō auferet sceptrū de Juda: z dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus ē. Et Daniel.9.c. Cū venerit scūs scōꝝ cessabit vnctio vr̄a. In Paulus ad Hebr.7. Quosdā hebreos christianos factos legē fuare volētes: vt sabbatū custodire z circūcidi et.acrit reprehēdit: dicēs. Trāslato sacerdotio nccē est vt legis trāslatio fiat. Et Aug. sup h̄ ḃbo rōnem assignat: dicēs. q.n. simul z ab eodē z sub eadē spōsione veraq data fuerit qb de vno est necesse ē vt de altero intelligat. Et ponit hec eadē ḃba in.c. trāslato de cōstitutionib' i decretalibus. q̄ ḃbo expositionē ponūt' seria fuā h̄ onāt. q̄re zc. Q̄tū ad tertiū ar. dico q̄ magr Hugo sup Mattheū q̄rtuor assignat cās vn̄ ex dictis scrip colligi.

Prio vt rectius z decētius gñationis ordo texeret. qr sic a radice vltimo nominata incohat. Secūdo q̄ Dauid peccator z Abrahā iustus fuit. z Dauid facta est mia: cui dicit q̄ xp̄s ex sola mia nat' est z incarnat'. ad Titū.3. Apparuit benignitas z humanitas saluatoris nrī dei: nō ex opibus iusticie que fecim' nos: s3 fm suā miām saluos nos fecit. Hic pōt argui sus fuisse: q̄ vita actiua significata p Dauid pponit cōtēplatiue significate p Abrahā. z sic q̄ peccator pponit iusto. Tertio qr fuisse Dauid facta ē pmissio cū iuramēto. ps. Jurauit dn̄s Dauid ḃitatē z non frustrabit eā. de fructu vētris tui ponā sup sedē meā. de fructu vētris tui. z nō femorib' sic subtilit aūt ostēret xp̄m de muliere nasci sine viro. Quarto ppē regiā dignitatē. Na Dauid rex extitit' z pphā. nō aūt sic Abrahā. Sed q̄re Matthe' ait xp̄m esse filiū Dauid z Abrahā. ait.n. sic. Liber gñationis Jesu xp̄i filii Dauid filii Abrahā. Crisostom' sup Math. dicit hoc ideo factum esse: vt xp̄i ostēderet dignitas. Tres.n. dignitates xp̄s hr̄e debebat: qr debebat esse rex pphā z sacerdos: qr rex. nominat eū filiū Dauid quia pphā z sacerdos vocat eū filium Abrahe. Abrahā.n. pphā fuit z sacerdos: q̄ fuit pphā patet Gen.20. Redde vxorē filio suo: qr pphā est: q̄ aūtē sacerdos patet Gen.22. quando arietem p filio suo obtulit. q̄re zc.

De puritate virginis q̄tū ad originale peccatum conclusio sc̄a.

a Ccipe sc̄a3 pclone3. v3. Sic̄ pma mulier fuit creata sine peccato originali: ita ḃgo gloriosa fuit in sua gñatione pseruata a pena tali. Ubi tres ingram' ḃitates. Pria ḃi. est. qd ē petm̄ originale. Secūda ḃi. quō ḃbit petm̄ originale. Tertia ḃi. an ḃgo fuerit infecta a culpa tali. Q̄tū ad pmā ḃi. dico q̄ de hac mā tā3 antiqui q̄ moderni multa scripserūt. Et dimissis opinionibus hereticorum quas magister sententiarū in.2.di.30.c.1. reprobat. Et similiter dimissis diffinitionibus illis quas magister ponit ibidē.1.c. suspēti nūc videre: vt qd petm̄ originale sit fomes cōcupiscētie membroꝝ languor nature z tyrānus: solū aliqs famosas opiones z modos declarādi videamus. et iter oēs tres pncipales videāus. Pria ē bti Anselmi.l.ii. de cōceptu virginali.c.27. dicentis. Hoc ingt petm̄ qd originale dico aliud intelligere nescio i ipsis infantibus: nisi factā p inobedientiā Ade iusticie debite nuditatē: p quā oēs ab eo descēdētes cōcupiscētiali geniti efficiūt filii ire. hec ille. Ex ista diffinitōe tria colligi dcā. Primū est q̄ petm̄ originale n̄ ē aliquid formaliter positiuū: s3 solū priuatiuū: qa dicit q̄ ē iusticie originalis nuditas. Nuditas.n. priuatiuū dicit. vnde l3 ppē priuatōe3 iusticie i aliqb fuerit inordinata cōcupiscētia z fomes z appetit' sēsitiu' hoc tn̄ nō ē q̄ ista sint formalit originale petm̄ s3 ibo sūt sordidata: qa priuatā iusticie tollū ab ipsis frenū. s. iusticiā originalē p quā talia moderabant z rōni subdebant. Et sic priuatio iusticie originalis erit petm̄ originale. Et quo setur fm correlariū. s. q̄ petm̄ originale nō ē priuatio qualiscunq iusticie: s3 iusticie originalis. Et quo sequitur quod post baptismū illa priuatio originalis iusticie non est petm̄ originale: qr tollit illud debitū per xp̄i mortē z grām baptismalē. nō.n. sumus āpli' debitores illi' iusticie. qr meliorē bitus recepimus: vt ait Paulus.

Tertiū dicitur ē q̄ ista nuditas nō ē cūlibet: s3 nuditas eius debite z iusticie p inobedientiā Ade: p quā priuauit se z suā posteritatē iusticia originali. p qd debi sequi aliud. v3. q̄ q̄tuis fuerit iusticie originalis priuatio pp̄t eoꝝ inobedientiā: nō tn̄ fuit i eis petm̄ originale. qa nō fuit i eis transfusa p aliquos. iō qb in nobis dr̄ petm̄ originale i ipsis fuit petm̄ actuale. Et sic ps pria descriptio. q̄re zc. Secundus modus dicēdi ē Aureoli dicētis q̄ petm̄ originale dupl̄r pōt ōsiderari. s. mālit et formalr. Materialit sic diffinit: petm̄ originale ē qdā qualitas morbida i carne sine i appetitu sensitiuo: q̄ quā sit qdā difficultas ad bonū z inclinatio qdā ad malū: z declarat exēplo. Nā sic leprosus gñat cūtatē qdā infectā i sibo gñati p quā ē leprosus: sic ex ppagatōe parētū gñatur qdā cūitas infecta i carne gñati p quā redditur filius ire. z qm̄ caro cōgiunata tali pōdē est. ideo aiam reddit difficilē ad bonū. iux illud sapiētis Corpus qd corrūpit aggrauat aiam. Formalr aūtē petm̄ originale fm ipsū est deformitas q̄ sit in actu pmoꝝ parētū i rōe displicibit do ab ipsis parentib' i oēs posteros suos trāsfusa. Sz ista opio cōiter nō tenet vt videbit i seqnti ḃitate

Tertius modus dicēdi z melior oībus iudicio meo ē q̄ petm̄ originale ē carētia iusticie originalis z reat' aie. i. obligatō ad penā dāni puēniens ex trāsgressione pmoꝝ parentū z decreto dino. sic.n. statuit deus vt oēs descendētes per carnalē cōcubitū obligent ad penā dāni. i. visionis dine: sicut lex statuit q̄ spurius ordinari nō possit. qr talis dignitas vilib' psonis cōcedi nō debet. de expoliatiōe. statoꝝ.c. inter dilectos. Ex hac diffinitōe sequūt duo dicta. Primus q̄ qcqd reperit sub petō originali p toto tpe illo veri ē dicē q̄ illud ē in ptāte diaboli. patz q̄ si moritur dānat' est. Scdo seqt ōfutatio Juliāi apostate: q̄ arguebat.n. sic. Nō peccat ille q nascit: nō peccat ille q genuit. p q̄ igit minas i tot inocentes pfidia peti fingis ingressū: ps q̄ illud non v3. sicut ps i spuriis. Q̄r cōcludit q̄ petm̄ originale ē carētia illa iusticie originalis ex petō pmorū parentū z decreto dino. puenicē. quare zc.

Q̄tū ad scbam ḃi. os in primis aliqd nōre. pz q̄ cōceptio tripliciter accipit. Uno mō pro semis susceptiōe. iux illud ad Hebr.11. Sara sterilis i cōceptu ḃtutē seminis accepit. Scdo p formati corporis figuratōe z lineatōe. iux illud Sap.7. In ventre matris figurat' sū caro. x. mēsū tpe coagulatus i sanguie ex sanguie hoīs ex dlectamento somni conueniētia. Ct p aia rōnalis ifusione. iux illud Gen.25. Dedit dn̄s conceptū Rabecce: z collidebant i vtero ei' paruuli. z qm̄ vsq ad horā illā q̄ aia corpi īfundit nō dicit fetus pprie aiatus aut hō. fm ḃitatē pprie dicit i ipsa hora ifusiōis hō concipi. Uulgaris tn̄ smo h̄ exceptōe3 accepit p ipsa seminis susceptiōe. Secundo notandū q̄ petm̄ originale non ipmit a deo creante aiam. qa q̄cquid de' facit ē valde bonū. Jtē nec a patre gñante. qa nō dat qd nō hr̄. pater aūt fuit i baptismo ab originali purgat' nec a matre eadē rōe. Jtē nec ab angelo bono: cū ipsi malū facere nesciūt. Jtē nec a demōe cū nō possint ocurrē ad aie creatōe3 z ifusionem. Jtē nec a carne propria iquinante. qa infectio corporalis nō agit in spūale coinqnando sese: saluatore enī nō q̄ intrat p os coinqnat aiam. Et Herb.i.li. de conceptione aie z corporis sic ait. Caro p se mali nescit. caro p se mortua gescit.

Cōclusio ergo est q̄ petm̄ originale cōtrahit i ipsa vnione aie z corpis ex decreto dino. Nā cū ista duo ocurrāt i cōceptiōe hoīs. s. aia z caro z aia antēq vniat pura sit: nō ōtrahit secū maculā talē. similit nec materia antēq illi aia vniatur nō ē tali macula infecta. qa materia non ē subiectū peti. qa casu possibili posito q̄ aia i illa mā nō introduceret: ita q̄ fieret abortus: ps q̄ talis materia nō subderet pene peti originalis. s. priuationi visionis dine. Cōtrahit ergo ista macula in pmo instanti cōceptiōis hoīs: sz nō p quocūq signo. Diuidit.n. instās ōceptiōis p qtuor signa nāe. In pmo.n. signo forma substātialis corpis organici generat aū aie creationē. qa mā pcedit suā formā ordine nature. In secūdo signo aia creat a deo. qa datoꝝ formarum a quo est ista forma pducit formas fm dispositionē mā. vt ps.2. de aia. In tertio signo aima corpi vnit. quia cuilibet forme ꝑriuatur nature sue ē suū ee q̄ sui iesse. In q̄rto signo ōtrahitur petm̄ originale nisi dinū decretus fuerit subleuā gratia speciali h̄ q̄ decreto segius dicim'. Inde Ber. in glo. sup Exo. ait. Oēs ex carnis delectatiōe ocepti culpā originalē nobiscū trahim'. Et Aug. i libro de fide ad Petrū. Firmissime tene z nullatenus dubites hoīem q per cōcubitū hoīs z mulieris cōcipit cū petō originali nasci. vide sabbato prime dominice. q̄re zc.

Q̄tū ad tciā ḃitatē: qm̄ due adhuc famose opiniones de hac mā militāt quarū quelibet innitit optimis fundamētis ideo regē vnū z iudicē ōstituam': q rōnibus priū audiat tenear z diffiniat qd rectius videbit. Jlli.n. opinioi sācti ē que pmoꝝ testimōio ōprobat: vt ponit domini iurisc. ff. de officio q̄storis.l.i. dd tn̄ alia cola opinio nō cōstaret. qa tūc cōi opioni standū eēt. vt l. l. athletas. ff. de his qui notant' isamia. z l. inter oēs. ff. q̄ satisdare cogant. Sed h̄ opionib' istis dicit i sermone de Magdalena. In hac igit ḃitate adducem' pdictas opiones rōnes. Et vnius argumēta soluet. Accedam' igit in mediū rōnes opionis dicētis ḃgine in pctō originali cōceptā: s3 tn̄ subito sctificatam. qa sanctificauit ingt pphā tabernaculū suū altissimus. Pria ē rō ē hec. audi pphetam. Oēs inqt declinauerūt: simul inutiles facti sūt non ē qui faciat bonum. nō est vsq ad vnū. Cesm ps glo. z p oēs ḃgo aliqñ declinauit z inutilis fuit. Et

apl'us ad Rom. Obs peccauerit r eph filia di
Ez Ecc. 7. Clarus vnd de mlib' r pumilio erit
et eibus nō immūd. vir vn' xpo é. Et ad Eph.
2. Eram' nā filii ire glo. hac ira alo nō natic
tur. Jté r magr dicit. 1. d. 31. c. 1. fic ait. Queri
tur cūm de carne Xpi cum pulsq; cōcipi obliga
tur cūm de carne Xpi cum pulsq; cōcipi obliga
re fuerit pcm aut culpa assumpta fuerit a ver
bo dam. dic. pōt r credi opportuit int' scōrum
anctificatōne nouem mēsibꝰ pⁿ. potō fuisse obno
xiū sē reliqua hūanę carnis. Et spūs sci operatione
mundatum vt ab oi cōtagione immūdi viuere
posset sine vlo pena tñ nō necessario. Sed voluntate assu
mētis remouēte. Mariam q̄ tota spūs scī i
ea pueritia a peccato pfius purgauit: r a fomi
te cōcupiscentię potō liberauit: vel fomite penitus euacua
uit vt ghuiscī placet: vt sic exemplo xpi obti
nuisse. vt ei postmodū occasio nullatenus ex
isteret. Multe sūt alie auctoritates. Et ille sufficiāt.

Secūdo rō cū ista. Ego gloriosa fuit per
xpi passionē redēpta: q̄ incōuenies esset ipsam
tāto bono fuisse puatā. Et nō pōt intelligi redē
pta r liberata nisi a pcō. q̄ fuit cōcepta i pcō.
Jtem g ter. magr allegauit Maria q̄ spūs scūs
fugauerit et in ea fomes fuit extincta pcī. fo
mes aīe ē aut originalis pcm aut sequēs. Leffe
c. 100 eius. q̄ rē. Jté mors est pena pcī originalis.
Deut. 2. Jn quocūq; hora comederetis de mōre mo
rieminī: mortua ego ē. q̄ ppē pcm originā
le Xpus. Jté si ei xpi passionē mortua ego fuit
ser ei cclia pfabus ad limbū descēdisset. sed pa
tres scī nō ob aliā cām ad limbū descēdebant:
nisi ppē pcm originale. q̄. Jté caro Xpi nō fuit
inditincta i lumbis Ade. q̄ erat sicut r alia sub
iecta pcō. Tertia rō est ista. Solus christꝰ
fuit acceptus sine pcō originali: r nihil qđ non
é xpo fuit sine pcō originali. Sz Maria é aliq̄
qđ nō est xpo. q̄ nō fuit sine pcō originali. pars
pbīs. qm si solus xpo est sine culpa: ps q̄ mihi
qđ nō est xpo est sine culpa. qđ q̄dē ereticū
posit Aug'. li. 1. de baptismo paulop: r i libro
3 Julianū hereticū. r Ambro. super Lucam. r
Hiero. sup illud. ps. De manu cantꝰ vnicā meā
Et Greg' libro moral' r Anselmus. 4. sniaz. et
Ber. in epla ad canonicos lugdunēses: r multi
alii. sre rē. Quarta rō é. dicē hoc: nō scis
se culpā originalē est hēticus r expresse 3 fidem.
q̄ nō tenendū: nec pdicandū. ergo. q̄ fuit. quā
dicē talia é affirmare 3 dicta scōz que ecclesia
approbauit. vt ps. 18. d. c. scā Romana. nam mlt
ti sci Xpi viperūt cōceptus in pcō originali.
q̄ rē. Jnde Aug'. De fide ad Petrū hic ait. Pe
tre si quē 3 hōnacē cognoueris tanq̄ pestem
fuge r hēticū abijce. sic rē. Jste rōnes sufficiūt
ē. p pma opione. Nūc rōnes he opionis vi
dende. Leon. q̄ dicit Xpm nō fuisse acceptū in
pcō originali: cis p pulcrū: spēale fuisse pfessū.
Pma rō est ista. Domū suam die decet
sc̄itudo in longitudine dierū: r que é hec dom'
nisi Xpo benedicta. Eccl. 24. Qui creauit me requi
uit in tabernaculo meo. Et merito, qđ sciendo
q̄ qa ille est nisi sit minus bona q̄ domus sanc-
tificata nō fugat aut q̄ natiā r omnia bona
re nō studeat: de' q̄ qui sciēs' est quō in vi
rū Xpi tanq̄ i populū babitaculū aliq̄ sedu
tit: pcō originali deuolueris habitasse? absit
vt sciās scōz nō nisi scōz voluerit r elegerit ha
bitaculū. Cāt. 4. Tota pulchra es r macula nō
est i te. Et Sap. 7. Cādor lucis ētne r speculum
sine macula. Jté audi Anselmū de cōceptu vir
ginali. Decuit inq̄ vt Xpo gliosa ea puritate ni
teret: q̄ maior sub deo negt intelligi. Et q̄ maio
hac puritate reperi pōt q̄ ab oi pcō p̄seruari?
nam si ego semel fuisset seruata: r postea
sanctificata: nō maior fuisset puritas que posset in
telligi: sed maior est ab oi culpa preseruari: et
cōfirmat. Nōne p̄dāti" r nobiliꝰ é nāq̄ i la
to occidisse: q̄z se a cūbi p̄fuisse. q̄ semel cecidit
se r postea cultello se p̄fecte mūdauit? quis hoc
ignorat? Bernardus ep̄s: ne ad ppositū in Cāt.
Jnde Aug'. i li. de natura r gratia: vt etiā ad ho
um ppositū adducā magister in littera. in. 3. d. 3.
c. 1. Excepta ingt scā Maria de qua ppē ho
norē dñi nullā penitus cū de pcīs agit: habeat
uelo q̄ne. Jnde n. scimus q̄ plus gratie ei fuit
collatū ad vincendū oī ex pte pctm. q̄ scire ex
parere meruit q̄ cōstat nullā habuisse pctā
hac ergo Xpo excepta si oēs scī r sce sanctifi
ri posset: r q̄uis ab eis an pctā habuerit. qđ ip
sūros putamus: nisi qđ Joānes ait: Si dixerimus
qm pctm nō habem" nosipsos seducim" rē. hoc ibi. Jtem Aug'. Dicto. i sermone assumptio
nis. Quicqd igt hūanis pōt dici vbis minus ē
a laude Xpi nis. r p ons oē pullegiū alīs pro
priū Xpi sedi debet. qđ r Greg' cōfirmat
i pba. Felix ingt nāq̄ es virgo Maria r cōis la
ude dignissima. r alia. pla ait. Quibus te lau
dib" referā nescio rē. Secūda ratio é ista. Ē
aut potuit p̄seruare Xpm a culpa originali
aut nō. ista ps p̄ma p̄ncipāl de qualibet é vera
nō est. r de nullo ālio simil. nō est dicēdū q̄ nō
potuit. Audi scīm Job. 15. c. Quis pōt facē mun
dū de immūdo sceptū semine: nōne tu qui solus
es? Si ergo potuit aut voluit: aut nō. nō é dicē
dū q̄ nō. qm nō ens pfecte dilexisset: si eam po
tuisset p̄seruare r noluisset. si q̄ potuit r voluit
ergo r fecit. q̄ nisi fecisset illud velle r illa po
tētia frustra fuisset: q̄ dicēs nolle ei p̄uare
q̄ nō decuit. Cōtra. Sicut decuit filium ha
bere patrem sine matre in celis: ita decuit eum
habere matrem sine patre in terris. ergo sic in
celis nulla patuit ē generatio: ita decuit vt in ē
tris nulla eēt parior. sed si eam non preseruasset
non fuisset purior oi possibili puritate ergo rē.

Tertia rō é ista. q̄ q̄d é sub pctō originali gi
lo tpe p̄ā subiectū illud é sub pāte diabolī: r ēt
terni pene ctne. sz si in ōgruit matri ēni dei et
redēptoris ei⁹ humani ergo rē. Jnde Deus
dicit ois ad serpentē. Ipsa tēret caput tuum
r Greg' illud exponit de bta xpi ne. ergo rē.

Quarta rō é ista. magister r papa legit" q̄

inocētie: sꝫ simil statui inocētie: q: fuit illa ca
ro antecꝫ assumeretur pfecte purgata: ita vt si
nisi esset carni inocētie. sic vt dixisse Bona.
li. 4. di. 2. qm pfectoris maioris ē: ꝛ xpo ɔueniēti9
vt illa caro dicat pseruata vsqꝫ ad gñatiões
virginis qꝫ q semel fuerit infecta ꝛ postea pfecta
ta. Et ex his limitat qd dixi est in tertio nō di
cto hic. ḡre ꝛc. Sexto dico q exclusiua ē du
plex. s. simplex ꝛ accōmodata: hīc sm gd. Sim
plex est ista: solus xpus est sine pctō ɔceptus de
facto ꝛ de facto. sꝫ nō solus de facto. accōmoda
ta ē ut ista. nemo nouit filiū nisi pr̄ ꝛc. pꝫ ḡ quō
intelligit dicta exclusiua supius facta. 7. no
a: q licꝫ ecclesia approbet dicta scōꝝ q nō sunt
ꝫ tractata: nō tñ i oī sensu quē faciūt. Jn Aug.
ad Uincentiū. Hoc genus igr̄ scripturaꝝ a ca
nonicis scripturis distinguēdum ē. nō. n. ex eis
sic testimonia pferūt: vt ɔtriū sentire nō liceat
. l. dicta scōꝝ nō sunt tāte auctīatis qn liceat sē
tire ɔtriū in his q nō sunt ꝑ sacraꝫ doctrinam
determiata. Jsta aūt dicta scōꝝ alteri9 opionis
nō sūt adhuc determiata: licꝫ sint canonizata. Jō
sentire ɔtriū nō est hereticū: ꝛ i dubijs benigni
or iterpretatio ē faciēda. ff. de his q in testō de
legāt. l. prime. ꝛ ex de re. iuri. c. estote. ꝛñ dicit
glo. de ɔse. di. 3. c. i. ꝛ di. 4. c. i. ꝙ Joānes ponunt
ɔceptionē nō esse celebrādā: Dico q sic intelli
git. i. nō ponit neqꝫ cōnumerat iter festa cele
brāda ꝑ annū de qbus dr̄. de cōse. di. 4. c. i. Et
rō q: nō appet adhuc expssa determinatio eccle
sie. iō nec eos redarguit q nō celebrāt: nec eos
q celebrāt. ḡre ꝛc. Unū mihi dicitū pr̄ Ambrosii
solue ꝛ teneo opionē sꝫ sctificari presupponit
culpā: vt oēs ɔcedūt. sꝫ vgo fuit sctificata. ergo
a culpa: sꝫ nō nisi originali. ḡ ꝛc. Dico aūt q fuit
sctificata ꝛ purgata: nō a pctō qd infuit sed qd
infuisset: nisi pseruata fuisset ad modū loquen
di magri. 2. sniaꝝ. di. 9. vbi dicit q āgeli cecide
rūt de ordinib9. nō q infuissent: sꝫ i qbus infuis
sent: si nō rebellassent. Jubilemus ḡ oēs cuꝫ v
gine gloriosa ꝛ ei grās psoluams9: vt ipsa ꝓ nob
intercedat ad dilectum suū filiū. Amen. Et sic
patet tertia vitas.

De contaminatōne carnis gloriose virginis
conclusio tertia.

Ecipe tertiā ɔclonē. vꝫ. Sicut vgo glo
sa fuit i sua gñatōe pseruata a culpa ori
ginali. sic e9 bndicta caro ab oī ɔtagiōe
ꝛ corruptōe carnali. Ubi tres iquirāus vit. vꝫ.
Pria vi. ē ista. qō ē possibile q virgo pariat
ꝛ sꝑ virgo remaneat. Scda vi. est ista. quare
Joseph virginē carnalit nō cognouit: cū iter eos
erat verū matrionū. Tertia vi. ḡre vgo ante
fuit despōsata qꝫ de spū scō cōciperet. Quātū
ad pmā vitatē dico q tres fuerūt secte vginita
ti glose virgis detrahentes. Pria ē ebionita
rū dicentiū xpm ex semie Joseph fuisse ɔceptū
ꝛ ita virgitati ei9 derogāt ante ptū. Sa secta est
phoꝝ dicētiū q duo corpa i eodē loco eē n pnt
ꝫ ꝑ ɔsis xpus nō potuit exire de ventre matris i

tegritate manēte. tertia secta ē Eluidij hereticꝫ
quē beatus Hiero. libꝫ cōfutauit. ꝛ fuit vir9 idi
ota sacerdos: q loqcitate facūdiā estimās acce
ptā mā disputandi a blasphemia glose matris
dei icepit: dicēs eā a Joseph p9 partū fuisse co
gnitā. ꝛ ita pmi virginitati matris dei derogant
aūt partū scdi i partu: ꝛ eñl p9 ptū. Et h malefi
cus Eluidius filī9 pditōis: vt suas blasphemi
as coloraret qbusdā rōnibus ꝛ auctoritatibꝫ
ppositū ostēdebat. qꝫ aliqs audiāus ꝛ recte sm
verā doctrinā solūāus. Et pꝛarguit ex aucte
Math. i. c. Joseph accepit ɔiugē suā ꝛ non cog
uit eā donec pepit filiū suū pmogenitū. Jtē ide
Math. ibidē ait. Cū despōsata eēt Maria mr
Jesu Joseph anteqꝫ ɔuenirēt inuēta ē in vtero
hñs de spū scō. Jtē rōe sic arguebat. Primogeni
tus dr̄ respectiue ad secūdos natos. sꝫ xpus dr̄ p
mogenit9 ḡ respectiue ad secūdos natos. sꝫ vir
go alios natos de spū scō non habuit qꝫ xpm ḡ
habuit alios ex Joseph. Jtē xpus hūit fratres. iu
xta illud. Ecce mat tua ꝛ fratres tui foris stant
sꝫ non potuit hēre frēs nisi ex matrimonio Jo
seph: cum nullibi legatur alteri despōsata aut
ɔiuncta. ergo ꝛc. Sꝫ qꝫ irrōnabile ꝛ indignum
sit vt bndictū illō vasculū quē celi ꝛ fra cape
nō pnt i se vacie ɔtinēs: postea virili fuerit co
taminatū semie: vos oēs iudices eritis. Primi
eniā qꝫ bestialit loquāt satis ē notū cuꝫ ois scri
ptura tā noui qꝫ veteris testi xpm ɔceptū de spū
scō affirmet. Phi aūt verū dicerēt si pars vir
ginis nālis fuisset: sꝫ nō sic: sꝫ fuit miraculosus
ꝛ sup nām: licꝫ nō ɔ nām. Aliq tñ dicūt vt dicit
beās Tho. in. 4. di. 50. ar. vlt. q xpus nascēs ac
cepit dotē subtilitatis: sꝫ dicit ipse q melior est
expositio pma. Et ꝓ rōnibus Eluidij est notā
dū q ista dictio donec aliqñ significat tps quo
trāsacto fit aliqd: sicut si diceret. non comedā
donec bona fria eēt sensus ē q bona fria trāsa
cta comedā. aliqñ accipit ꝓ semp. vt i ps. Dixit
dūs pr̄ dño meo. s. xpo: sede a dextris meis: do
nec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ.
sensus nō est q postqꝫ inimici xpi erūt sub ei9
pedibus positi. s. in die iudicij: q nō sedere ad
dexterā pris desinet. i. amplius nō sedebit: quia
xpus eternalit sedebit ad dexterā dei pris: acci
pitur ergo donec ꝓ semp. Silis sensus ē. Gen. 8.
Coruus nō est reuersus donec siccarent aque
sup terrā. nō. n. postea reuersus ē. silr ponamus
exēplū: q tibi donare vellē aliqd ꝛ nūqꝫ repo
terē nōne diceret: teneas illud donec repetaꝫ. i.
semp: q: nūqꝫ repetā. Pro igit mō nō intelligi
tur auctoritas pma ꝓ Eluidium adducta: sꝫ ꝛ
mō. Ad sꝫaꝫ auctoritatē dico q ista ɔnia nō
valet. anteqꝫ cōuenirēt: inuēta est i vtō habēs de
spū scō. ergo postea ɔuenerūt: sicut non seqt. sic
nō penituit añ mortē. ergo post mortē. sensus
ergo ē. si iste nō penituit ante mortē. ergo a for
tiori nec post mortē. Et silr hic. si añ nō ɔuene
rūt. ergo a fortiori nec postea: q: a cognouit mi
steriū icarnatiōis filij dei. Ad rōnes de pmo

genito dico q pmogenit9 nō dr̄ sꝑ respectiue
ad secūdos natos: sꝫ aliqñ dr̄ pmogenit9 ante
quē nullus alius natus est. alias vnigeniti vis
pmogeniture nō haberent: nec debuissent i le
ge offerri. qd est falsum. Ad illō de fratrib9
dico q intelligit sm cosgōes. qꝫ. s. erāt de eadem
familia. sic. n. Loth ꝛ Abrahā dicūtur frēs. Gen.
17. Fratres. s. sm cosgōes. ḡre ꝛc. Et sic pꝫ pria
vitas. Quātū ad scdaꝫ vi. dico q doctores di
uersas cās assigāt. qdā dicūt q ex facie virginis ra
dius vnus splendens exibat sicut tpe Moysi in
monte sinai. vñ ꝛ Joseph se illi9 ɔsortio idignū
reputans: voluit occulte dimittē eā: nec h ē scō
uenicās. sꝫ. n. ex locutōe quā fecerat Moyses cū
ipso deo: tantus ex eius facie splendor exibat:
qd face debēt i vgine q ipsū portabat in vētre.
Et sm hūc sensū: ista pdicta vba exponit: ꝛ nō
cognuit eā. s. i facie. ꝓpt dcāꝫ rōꝫ. Quidam dnt q
nō cognuit eā: q: vtrqꝫ vginitatē fouerat: vt ex
positum9 ē sabbato pme dñice. Quidam dnt q
mos iustoꝝ erat nō subito mrimoniū cōsumare
sꝫ p9 ꝑ dies aliqt orōi istabāt: vt pꝫ Thobie. 4.
Tu aūt cū acceperis eā trib9 noctibus orōnib9 va
cabis. tertia aūt nocte accipies vginē cū timore
dñi. Silr de Joseph cū iust9 eēt arbitrādum ē:
ꝛ i ipsa orōne putādū illi fuisse reuelatū q Ma
riā i vgitate pseruaret. qm̄ idecens ꝛ iconsonū
videbat vt vt9 ꝑ voluptatē: castitas ꝑ luxuri
am: incorruptio ꝑ corruptōes nasceret. vt dicit
Aug. in sermone natiuitatis dñi. ḡre ꝛc. Quātū
ad tertiā vi. dico q beās Amb. circa hoc plures
rōes assigāt. quarū aliquas accipiāus. Pria ra
tio dr̄ euitatio suspiciōis. nā si oppositū actum
eēt. rōabiliter dulcissimus Jesus sic illegitimus
a iudeis potuissꝫ repudiari: ꝛ nō sicut xpus ꝛ ve
rus messias acceptari. Scda rō dr̄ dispositō
puisiōis. nā cū tanta pueroꝝ stragē ꝑ Herodē
ascalonitā futura eēt ob quā cām xpus i egyptū
deportandus erat quē oīa deo pntia erāt: ꝛ ab
ipso necio puidēda: Joseph ab hoc tāqꝫ ɔgruē
tissimum mediū elegit: vt dū spōsus e9 fieret oī
suspiciōe semota xpꝫ fugare posset: ꝛ alia q mu
liebris sexus face nō potat: aut nō licet: ipse pfi
ceret. Tertia rō dr̄ ɔseruatio itegrtōis ifami
am. n. nō puā icurrisset virgo: si quida sine mri
monio inuēta eēt. Unū Ambro. Maluit ingt dr̄
de sua diuinitate qꝫ de mris itegritate dubitari.
Leui. 21. Scortū ꝛ vile pstibulū nō ducet vxorē
nec eā q repudiata ē a marito. Quarta ratio
dicit mā certificatōis. nā sicut cicatricū palpa
tōe magi ꝑ Tho. qꝫ p ceteros ē xpi resurrectōe cer
tificāur: vt Gre. ait. pl9 n. Tho. ifidelitas pfuit
qꝫ fidelitas discipłoꝝ ꝛc. ita h vgis itegritate ꝛ
vgitate magi ꝑ Joseph qꝫ p ceteros sum9 certi
ficati. Cū. n. eā grauidā cernet ꝛ deficiētib9 ar
gumentis qbus fortius argui solet: sola remāe
bit apud deū: dinc gfe suspicio: vt Crisostom9
ait sup Math. vnde magis virgis castitati cre
didit qꝫ vētri pl9 gfe qꝫ nāe. Quarta ratō dr̄
artificiū occultatiōis: ꝛ ē rō Damasceni li. 4.
c. 6. vbi sic ad ifam ait. Quia. n. obseruabat v

ginem nsē salutis inimic9 ꝓpt Jsaie pdicatōes
Ecce vgo ɔcipiet ꝛc. vt deciperat eū q in supia
semp extollit. Jo q apprehēdit sapiētes i astu
tia eoꝝ ordinauit: vt i desponsatiōe puella Jo
seph a sacerdotib9 traderet. Desponsatio aūt
ꝛ custodia vginitatis extitit: ꝛ obseruātia vgi
nes decepto. ergo hec desponsatio facta fuit vt
hostis humani gnis deciperet. Et adeo hec bene
dicta icarnatio occulta fuit: vt ait Bernardus
supmissus ē q archangelo Gabriel excepto q
oluꝫ rex nuncius extitit: nulli aliū psūqꝫ vgini
fuit reuelata. Sꝫ hūs Tho. vbi s. mouet istaꝫ
difficultatē: dicēs. Nōne diabolus sciebat q il
la q Joseph nupta ē vgo erat: ꝛ hō cernere po
terat si Joseph illi carnalit cōmisceretur nō ḡ
vī q ꝓpt ei9 mrimoniū vginitas occultet. Et
videt dicēs q de facto diabol9 cognitiōe nālī
de vginitate Marie vgis ppedisset qꝛuis nup
ta eēt: nisi de eā a diligēti examiatōe q eā ipsaꝫ
erat: pꝫhibuiss. Silr dici pōt q ꝑ miracula vgi
potat eā cogscē mīes dei essē: nisi diūa vtus eū
a cogitatōne diligēti retraxisset. ḡre ꝛc. Et hec
sufficiant ꝓ pñti cōsideratione.

Qualiter gloriosa virgo sit vera lux in ani
ma ꝛ corpe i empirreo celo ɔsideratiō tria.

Ertio loco quali-
ter gloriosa virgo sit vera lux in cō
pe ꝛ anima videam9. Ubi tres con
clusiones more solito subiūgam9. vꝫ. Prima
ɔclusio est ista. si vnqꝫ alicui creature data ē in
celo corona: pfecto vgini gloriose data ē sup
oia pulcherria. Secunda cōclusio est ista. si
frui diuina eēntia ꝛ deū videre facie ad faciē
sūma ꝛ optima res est: pfecto in hoc vgo glo
riosa suprema est. Tertia ɔclusio ē ista. si ꝑ
cōsolatione scōꝝ deus relucētia i sua essētia ip
sis colcat: pculdubio virgo gloriosa sup oēs il
la considerat.

De corona vginis in celo conclusio pma.

Ecipe pmā ɔclusionē. vꝫ. Ubi tres ig
ram9 veritates. vꝫ. Prima veritas ē
ista. quē ē illa corona qua beati i patria
coronātur. Scda veritas est ista. si oibus
dat ista corona. Tertia vitas. quomō super
oēs virgo gloriosa fuit coronata. Quātū ad p
maꝫ dico q corona scōꝝ ē aliqd aureū supad
ditū qd sacri aureolā appellāt. Ad cui9 declara
tionē est pmo sciēdū qd est aurea. secūdo qd ē
aureola. Tertio an corona ista detr solus be
ne opantib9. Quātū ad pmuꝫ dico q aurea ni
hil aliud est qꝫ gloria substantialis beatoꝝ quē
in maiestate: bonitate: ꝛ veritate dei fūdata est
vñ tres aīe dotes resultāt. s. clara visio: firma
tētio: ꝛ confirmata ꝛ pfecta dilectio. Clara visi
one iformat intellectus qui i hac vita fide illu
minabat. firma tētōne q spe i hoc vita iforma
bat memoria. pfecta dilectiōe volūtas q i hac
vita i dilectione dei ꝛ primi tepide mouebat:
perficitur. Clara visio inquit Ricardus de me
dia villa est quidam habitus luminosus in in

perfecte: quo elevat ad deū clare videndū sicu-
ti est .pmo Cor. 13. Videm' nūc p speculū i enig
mate: tunc facie ad faciē. Dilectio pfecta ⁊ con
summata est divine bōitatis pfecta fruitio. Frui
tio autē vt idē Ricardus ⁊ coiter oēs auctores
summo bono clare viso pfecto amore inherere
ppter seipm. Vel pōt dici qd est pfecti charita
tis habitus q̄ ais fruit ipo deo: vel dicit Ricard'
in .4. di. 49. vbi hec mā ventilat q̄ licet de' in
glōia sit bōz pncipale obm: nihilomin' relicq̄
vt illi cōiuncta videt ad glōriā substātiales ptī
nere. vel de pfectione charitatis ē dilige deum
ppt seipm ⁊ oēs creaturas illi cōnexas. Itē bdant
tatē xpi vt illi cōiunctā. Itē oēs beatos inqntū
amorosissimo dei amore pleni sūt: ⁊ vnū corp'
collegii a deo ⁊ in deo cōstricti ⁊ colligati. Fir-
ma aūt tentio ē sempitna securitas inamissibil'
dignitatis. Dicit tñ Ricardus q̄ firma tētio a
duabus pcedētibus nō est distincta q: sm Pa
piā tenere nihil aliud sonat q̄ hēre vel possidere
Sz meli' ē dicē q̄ ppie loquēdo firma tentio
sit habitus qdā quo intelligentia ⁊ volūtas sūt
pfecte secure ꝺ tentōis ppetuitate. Inde Aug.
13. de trini. c. 8. ait. Impossibile ē aliquez eē bea
tū nisi sit securus de sue btitudinis ppetuitate
Et dicit dns Bona. in .4. q̄ isti tres habit' sūt
invicē adeo cōnexi ⁊ cōiuncti. vt qcunqz pfecte
videt: pfecte amet ⁊ pfecte possideat. Et hoc ꝺ
pmo. Quātū ad 2m dico sm Ricardū. Tho.
⁊ coiter oēs in .4. di. 49. q̄ aureola est qdam
gaudiū de opibus a se factis rōne excellenti' vi
ctorie. nā2 pugne debet corona. 2. Ti. 2. Nō co
ronabit nisi q legitime certaverit. ergo vbi ē
specialis ratio certaminis ibi dz esse specialis
corona. sed in aliqbus opib' est specialis ratio
certādi: vt videbit in sa veritate. ergo ꝺ aliis ali
quā debet hēre coronā. ⁊ hec vocatur aureola.
Quātū ad 3m dico q̄ solū aū operantibus et
nō tñ bene operi opantib' ⁊ volentib'. vnde
si quis appeteret mori p xpo ⁊ martyr fieri. si
cut de beato Martino legit ⁊ cū illo bono p
posito ⁊ i gra dei moriret: nō tñ aureola coro
naret. Sz inqes qd ergo pmiū habit tali vo
luntati? Dico q̄ habit pmiū qd dr palma. vnde
de beato Martino cantat ecclesia. quez si gla
di' psecutoris nō abstulit: palmaz tñ martyrii
nō amisit: ⁊ sic pz pma ps. Quātū ad 4m dico
q̄ tria sunt gña bōnū qbus aureola dat sive
corona. vz. virgines. martyres ⁊ doctores: vgi-
nibus qui vicerūt carnē. martyrib' qui vicerunt
mundū. doctoribus qui vicerūt diabolū. Quili
bet. n. hoz in signū victorie xpo dona obtulit.
Virgines carnē pptā incorruptā ⁊ seipm. marty-
res sustinentiā mortis p acerbā penā. doctores
⁊ pdicatores ⁊ sacri cōfessores verā fidei doctri
nā ⁊ pplor2 cōversionē. Ratio igit qre virginib'
corona dat est ppt victoriā carnis. qm vbi est
bellū rō victorie ibi debet aliqua specialis co
rona. ꝺ virginitatē excellēs victoria habet cō
tra carnē: ꝺ quā cōtinue belli geritur vt patet ad

Gal. 5. Ergo virginibus carnez specialē corona
debet. Nō tñ sm btm Tho. in .4. di. 49. q̄ vir
ginitas qntū ad suū materiale. Virginē nobis na
scit a nā: qr a natura oēs virgines sum' nō habz
meritū aureole: sz solū qntū ad suū esse forma
le qd est ppositū firmū nunq̄ experiēdi delecta-
tiones carnales ppt deū ⁊ hoc venit ex nunq̄
pse delisse illud ppositū fuerit voto firmatū
sive nō. Sz hic ponam' duos casus. Prim'
ē iste. vnus vl vna firmit pposuit servare vgi
nitatē ppt deū: sz tñ in pcessu tēpis penituit se
illud habuisse ppositū. hic mouet: qrit an aureolā
pdat. Dicit btūs Tho. q̄ si cōtrit' est de malo p
posito ⁊ carnis integritas remanserit: aureolā
nō pdit: qr virginitas mētis recupari pōt: vt ex
psse etiam pbat. in .4. di. 33. Inde Aug. sup. ps.
Quid prodest inquit integra caro mente cor
rupta: melius est humile coniugium q̄ super
ba virginitas. hec ille. Sed ponamus q̄ carnis
virginitatem perdat: nunquid posset deus
carnis integritatē restituere? Audi beatū Hier.
ad Eustochiū scribētez. Audacter igit loquar
cum oīa possit de': suscitare virginē nō pōt post
ruinā. valet. n. liberare de pena: sz nō vult coro
nare corruptā. hec ille. Secūdus casus ē qd
de illa pater Ambrosii que violent' oppssa vgi
nitatē carnis amisit. nūqd coronā pdit? Dico sz
beatum Tho. ⁊ Ricardū i .4. di. 49. q̄ sive p
fide sive p quacūqz alia causa violēter virgo
corrūpit: nō pditur aureola: dum tñ ppositū
firmiter maneat: nec illi actui oīno cōsētiat. qr
nō pōt corpus corrūpi. s. quo ad meritū vel ꝺ
meritū: nisi de cōsensu mētis. 32. di. 5. c. non pōt
⁊ ideo mēte icorrupta durāte carne violēt cor
rupta: nō pdit meritū. 32. q. 5. c. magis timeam'.
Nota tamē q̄ differētia ē inter corruptā violē
ter p fide ⁊ p alia causa. qm que p fide corrū
pitur meritū ei duplex pparat. Inde sancta Lu
cia dicit. Si me invitā violari feceris mihi ca
stitas duplicabit ad coronā. non q̄ duas habe
at virginitatis aureolas: sz qr duplex pmiū ppo-
tabit. vnū p virginitate custodita. aliud p inju
ria quā ē passa. ⁊ hoc ad genus martyrii ptine
bit. si vero p alia cā corrūpat meritū virginitat' nō
perdit martyr tñ nō est: nec coequabit pmē co
rupte i multis donis. Et si dicis o pater videt
q̄ multā carnis tentationē patiuntur ⁊ carnez
vicit: qd reportāt? Dic beatus Tho. vbi s. qd
qd sit de pugna carnis: qm possibile ē viduam
aliq̄ magis tentari q̄ virgine. Certū tñ est q̄ per
fectior ē victoria virginū q̄ viduaz. qm pfec
tissimū victorie gen' est nūq̄ occidisse. Corona
autē nō debet pugne: sz victorie de pugna. ibo
virginib' corōa. i. aureola nō viduis dat. Quid
aūt reportent: dicit sz Bona. i. 4. di. vt. s. q̄ repor
tāt sexagesimū fructū quo numero sex vicib' nume
rus denari' repli: vt sex opa cōndāt i qbus vi
due vere se exercere debēt. vz. reddere vices pa
rentib': instare orationib': filios educare: hi be
bent: pauperes hospitio acceptare: scōz pedes

lavare: ⁊ tribulatiōs sustinētib' subministrare.
Hac tamē nostra etate: qm dico mali sūt cū ma
gna prudētia talia exercēda sūt. Quāta aūt di
gnitas sit cōservāde castitatis: ostēdit in collati
onib' scōz patruz pmaxime in duobus dictis.
Primū dictū ē maius miraculū ē de pp̄a
carne fomitē luxurie eradicare q̄ immūdos spūs
de corpib' alienis expellere. Secūdū dic
tū ē maior virtus ⁊ sublimior gratia ē i ternā li
bidinē carnis extinguē q̄ nequas demonū ex
trinsec' irruētes signo dni ac virtuti altissimi po
tētia subiugare. hec ibi. Et hec dicta sint qntū
ad coronā virgini. Nunc rōnes videam' qre
martyrib' corona sive aureola debet. Ubi notā
dū ē sm btūm Tho. vbi s. q̄ sicut pugna que
dā ꝺ interiores cōcupias inest spūi ita et q̄
dam pugna hoī inest ꝺ passiones illatas exteri'.
Et sicut victorie carnis debetur triūphus: ita
⁊ victorie passionū exterius. Inter oēs autez
passiones illatas exterius pcipuū locū mors te
net. sicut inter oēs passiones interiores pcipuū
locū tenēt venereoz cōcupiscētie. vt ait Aug.
Inter duriora certamia duriora sūt certamina
castitatis. ⁊ ideo sicut p victoria passionū icorp
carnis debet corona: sic ⁊ p victoria passionū
illatarū exterius. quarū pcipua ē mors p glorio
xpi noīe. Tria. n. vez martyrē efficiūt: volūtas
prompta: cā iusta. s. p xpi fide: ⁊ acerba pena.
Mat. 16. Qui vult venir p' me abneget semet
ipsū ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequatur me. Sz h qrunt
duo picta. Primū ē. ponam q̄ qs ppt fidē vul
nus mortale accipiat vt supuiuat: ⁊ nec martyr?
dicit btūs Tho. q̄ sic sic pz de btā Cecilia que tri
duo supuixit. ⁊ de multis sanctis q in carcē de
functi sūt. Sz ponāus q̄ vuln' nō fuerit mor
tale: tñ ex illo ppt negligētiā mortui sūt: nunqd
aureolā hūt? Quidā dicūt q̄ nō. qr ex cor incuria
⁊ negligētia mortui sūt. Btūs Tho. dicit q̄ si fu-
erit negligētia q̄ culpā mortalē iducat: aureolā
nō merent: sz si nō totalis aut aliqlis fuerit: q̄
ticunqz parvā negligētiā habuerit: illā nō per
dūt. vn̄ q̄ridā fecēdū martiria i eccla celebrant
qui i carcē mortui sūt aliqbus vulneribus lon
ge añ susceptis: sic pz de Marcello papa. Unde
p regula accipe q̄ siqs p fide xpi sine imediate
sive p' aliquā vulnē pvo vel magno libent ⁊ vo
luntarie suscepto moriat: ille martyr ē: ⁊ aureolā
meret: sz si infinitas iurias ⁊ percussiones hab'
set nec tñ mortu' ē: nō est martyr. sic pz ꝺ beato
Silvestro de q̄ nō solēnizat eccla sicut de mar
tyre. qr in pace vitā finivit: qvis p xpo aliqs pe
nas sustinuerit. hec beatus Tho. Idē pomius
cōsequit q rē publicā ab hostiū ipugnatōe defen
dant: q xpi fidē corrūpere moliūt: ⁊ i tali defen
sione moriūt. Intellige si sint sine petō mortali
q martyr p petm̄ mortale nō pōt. vt pz. 90. di.
c. neqz cū glosa. ⁊ 1. q. 1. c. vide. ⁊ ibi per Joā. Et
hoc de p' puncto. Scd'us pūctus ē qd dē de
Innocentibus p xpo occisis: habuerit ⁊ ipsi co
ronā: Dicit btūs Tho. vbi s. q̄ qdā dixerunt q̄

sic: qr diva virtute sūt i eis vsus rōis accelerat'
sicut ⁊ ioāni baptiste adhuc existenti i vtō ma
tris. Aliq dicunt q̄ fuerūt martyres actu et nō
voluntate. distinguūt. n. triplex genus martyz
videlicet martyr volūtate tñ. vt Joānes evan
gelista ope tantū: vt inocētes. volūtate ⁊ opere
vt Stephanus ⁊ alii multi. Et hoc videtur sen
tire Bernardus qui hic distinctiōes ponit. Vera
tamen opio ē q̄ nō pringūt ad pfectā rōez mar
tyrii. sz aliqd martyrii hūt ex h q̄ p xpo passi sūt.
Et ideo dicit btūs Tho. q̄ sicut nō pfectā rōez
martyrii hūt: sic ⁊ aureole pfecte rōez non hūt:
sz solū sm qndā pticipatōez: in qntū. s. gaudet se
i xpi obsequio occisos fuisse: sicut ē pueri dece
dentes cū baptismo aliqd gaudiū debent de in
nocentia ⁊ carnis integritate. Et hec sufficiāt qn
tū ad coronā scōz martyrū. Nūc de sanctis p
dicatorib' rōes videāus. vbi notādū sz btūs Tho.
vbi s. q̄ sicut ⁊ victoria carnis p virginitatez ⁊
ex victoria mūdi per mortē: ita ex victoria dia
boli p fidē pdicatā meret aureolā. Pdicatores
. n. nō solū a se diabolū expellūt ⁊ vincūt: sz etiā
suis scīs pdicatōibus ab aliis fugare docēt. Et
audi nobile vbū dei doctoris. Nec ē dicēdū in
quit vt qdā aiūt q̄ aureola tātū platis debet
qbus ex officio pdicare icūbit ⁊ docē: sz qbuscū
qz qui licite hūc actū exercēt nec ipsis platis da
tur nisi actu pdicēt: sz ex officio pdicare tenent
q̄ corona nō debet habitui: sz actuali pugne. 2.
Thi. 4. Nō coronabit ⁊c. Et i fine h' qōis sic ait
cū dr q̄ doctrine debet aureola: intelligendū est
de doctrina q̄ ē de ptinentibus ad salutē p quā
diabol' a corporibus holuz expugnatur sic Pau
lus ait. 2. Cor. 10. Arma militie nr̄e n sūt carnalia
sz spūalia. Sigs aūt pdicaret ppt popū ⁊ secula
famā: aut ppter dignitates acqrendas: amē di
co vobis recepit mercedē suā. qre ⁊c. Et h suffi
ciāt pro secūda vitate. Quātū ad triā vitate dico
q̄ de corona ⁊ aureola virginis plures sūt modi
dicendi. Quidā aiunt q̄ virgo gloiosa p virginitātē
pmio nō hūit aureolā: vt aureola pprie accipit
quoniā talis corōa debet pugnātibus ꝺ carnem
⁊ vincentibus: sz virgo glōsa nullam carnis pu
gnā hūit: ⁊ p ons nec victoriā: sz hūit alia pmia
vt mēez dei decet. Alii dicūt q̄ licz virgo carnis
pugnā nō senserit tñ aliquā pugnā hūit. nō ten
sit aūt illā ex vehemētia virtutis ⁊ charitatis p
quā caro rōni subdita erat: ⁊ sic talis pugna q̄
dāmodo isensibilis erat. Ista opio falsa ē: qm
virgo imunis ab oī fomitis iclinatiōe fuit: vt te
nent cōiter oēs: ⁊ ostēdit magr in .3. di. 3. ⁊ p ons
i ea nō fuit tal' pugna: cū oīs tal' ex fomitis icli
natione pveniat: vt receptatio ē sta a carne si
ne pctō eē nō possit: vt pz p glosā sup illud. 2.
Cor. 12. Dat' ē mihi stimul' ⁊c. Ideo est ali' mo
dus dicēdi q̄ ē btī Tho. vt. s. q̄ virgo gloiosa p
prie aureolā hūit: vt in h aliis mēbris ecclesie
cōformaret i qbus inveniē aureola. ⁊ q̄vis nō
habuerit pugnā ppie carnis habuit tamē pu
gnā p tentatione hostis q nec eū vīcz tñ i [illegible]

rimus fuit: vt p3 Math. 4. c. Sed certe iudicio
meo nō saluat rōnē aureole ꝓpter [illegible]
ꝓ virginitate. cū talis corona debeat̄ ꝓ victoria
carnis: vt supius dictū est. Ideo dico q̄ iō nō [illegible]
et aureola ꝓ victoria carnis: nō quā hñ: s; ha-
buisset nisi scisset ꝓ ab oī culpa ꝓseruata fuis-
set. Sicut dicē possumus de innocētibus q̄ eis
vere debet aureola ꝓ victoria voluntaria mar
tyrii: nō quā nūc haberent eis carerēt rōne via
si quā habuissent si vixissent. Dicas tñ vt placꝫ
Sufficit q̄ si cupias gloriosa data ē corona q̄
virgo sup oēs excellit. fuit nāqꝫ t ē coronata co
rona virginū. q̄ ipsa est regina oīm virginū. Est
coronata corona martyrii: q̄ ipsa sūme corpoīs
t mētis passa ē. Est coronata corona ꝑdicatoꝝ:
q̄ in ipsa sola remansit fili sui fides. Inde. ho.
de ea dicit in ps. Astitit regina a dextris tuis
i vestitu deaurato circūdata varietate. Et Io.
Apoc. 12. c. de ea ait. Mulier amicta sole t luna
sub pedib⁹ eius. Has auctoritates deo duce i ser
mōe sup assumptionis exponemus. Et hec suf-
ficiant ꝓ presenti conclusione.

De fruitione virginis in patria dēo fa.

Ecipe sex cōclones. vs. Si frui dīna essē
tia t dei videre facie ad faciē sūma et
optima res ē: ꝑfecto i hoc virgo glorio-
sa sūma ē. Ubi tres ingrauit̄ dr. vs. Prima
dr. est ista. vtꝝ virgo gloriosa deū intuitive vide-
do eū cōphendat. Secūda dr. vtꝝ inferiore
a virgine clarius deū videat vt alios. Ter-
tia dr. an virgo clarius oībus videat. Quā ad
primā dico primo q̄ cōprehēdē vt vis vocabuli
sonat est sic totū ꝑhēdere. i. cape. ita q̄ nō sit
maior q̄ntitas cōphensi q̄ cōprehēdētis. sicut
dicim⁹ de sueno t mēte. Secūdo dico q̄
essentia dei est infinite virtutis [illegible]
Tertio dico q̄ virgo q̄uis esset maior dei tñ
creatura dei est t finite virtutis. Tunc dico
ad veritatem q̄ cum dei quantitas virtutis sit
infinita: q̄libet intellect⁹ t oculus corporalis sit fi
nite virtutis: q̄ gloriosa virgo la clarissime vltra
oēs vt videbit i tertia veritate deū videat tamē
nequaquā ipsū cōprehēdit: nisi cōprehēdē acci
piat largo mō ꝓ ipsa felicitate sic ait apl's i.
Cor. 9. Sic currite vt cōprehēdatis. Unde ac-
cipe istā regulā q̄ virgo gloriosa totā dīnā essē-
tiā videt. q̄ ipsa ē indiuisibilis. tñ nō totaliter:
ita tñ intellige illud totalit. nolo n. dicere q̄ sit
aliq̄ mod⁹ in deo q̄ nō videat neq; q̄ sit ali
q̄s modus in intellectu virginis q̄ nō conuertat
ad deū sꝫ sic intellige q̄ mod⁹ quo ipsa cōuertit
ad deū cognoscēdū nō est ē illis mō quo deus
ē cognoscibilis. Quādo ḡ dico ēntia dīna nō
totalit vt a virgine: h aduerbiū totalit nō dicit
modū videntis absolute: neq; modū absolute
rei visē in se. s; modū videntis ꝑ cōparationē ad
rem visam: q̄ h aduerbiū totalit determinat
ipsā visionē sm q̄ cōparat vidēs ad visa. t h
voluit intellige Aug. i li. de vidēdo deū cū ait:
Dei plenitudinē nō solus oculus corporis s; nec
ipsa mēte q̄sq̄ aliq̄ cōprehendit. Et Damasce-
nus li. i. c. 4. ait. Incōprehēsibilis ē dīs. [illegible]
diat credēs scripture t fortificat̄ rōne. nāꝫ cū
q̄ totalit cōprehēdit aliq̄d ē maius eo: [illegible]
sꝫ nullus intellect⁹ creat⁹ ē maior deo: vt cōstat
q̄ nō pōt ipm totalit cōprehēdē. Et sic p3 q̄ vi-
sio que causat̄ ab ēntia dīna i intellectu crea
to nō mensurat̄ sm modū infinitū: q̄ ē ip̄s⁹ ē
sentie sm scilꝫ sm modū q̄ intellect⁹ ptinget ad
h q̄ ips̄ ꝑficiat̄ sūe rc. Et sic p3 pma dr. Quā
ad scdā dr. dico q̄ sicut intellectus possibilis ꝑ i
tellectū agētē fit cognitiu⁹ reꝝ naliū cogno
scibiliū: q̄ intellect⁹ est sicut q̄dā lumen irra-
dians intellectū possib. [illegible] vt intelligat rēs aliq̄s
vt p3. 3. de aīa. ita lumē glorie i patria supadd-
itū virtuti intellectiue irradiat intellectū ad viden-
dū dīnā ēntiā: cū īō cū illud lumē sm magis
t min⁹ ꝑcipiat̄ a scīs sm q̄ eoꝝ merita ꝑcesse-
rūt i via: necesse ē vt vn⁹ alio dīnā essentiam
clari⁹ intueat̄. Un ait i lumie glorie dīnā essē
tiā videam⁹: audi ꝓphā. In lumine tuo vi-
debim⁹ lumē. Qd ait ꝑcipiat̄ sm magis t mi-
nus: audi aplm. i. Cor. 15. Sicut stella a stella
differt in claritate: sic erit resurrectio mortuo
rū. claritas aūt corpis claritatē videbit mīn⁹
ḡ q̄dā clarius videbūt dīnā ēntiā. Itē hoīes
assumūt in gloria sm sortē angeloꝝ q̄ corres-
erūt sm totā theologiam: s; supiores angeli cla-
rius deū vidēt q̄ inferiores sm Dionysiū i ce-
lesti hierarchia. ḡ t hoīes q̄dā clarius videbūt
dīnā essentiā. tñ intellige q̄ nō erit i vno tem-
bra aliq̄ imo q̄libet clare videbit: [illegible] mod⁹
videndi me⁹ mihi erit clarissimus q̄ posse sit
se mihi: t ita tuus tibi: t sic d aliis. tñ cōpando
postea lumē glorie vt ꝑcipiatū ab hoc vt ꝑci
patū ab illo: erit ibi cōparitas: nō ꝓpt defectū
obi. q̄ est dīna ēntia: nec ꝓpt defectū lumi-
glorie q̄ q̄ntū ē in se est maxime latitudinis: s;
h puenit ex diuersa dispositiōe capacitatis hu-
mane q̄ causata ē ex diuersa dispositiōe merito
rū. Hic seq̄t̄ q̄ illō aduerbiū magis. si hec ꝓpō
vnus magis clare videt dīnā ēntiā: nō determi-
nat dīnā ēntiā. q̄a vt sic nō ē dīa: s; determinat
modū ex pte videntis. Quā ad tertiā dr. dico
q̄ sic. t hoc pmatur triplici rōe. Pria rō dici
tur meritoꝝ vbertas. 2ª dr. gr̄e fertilitas. Ter-
tia dr loci sublimitas. Pria dicit meritoꝝ
vbertas. vñ arguit. Quia sūt opa meritoria tā
ta ē merces. q̄a vnusq̄sq; suā mercedē acci-
piet ꝓut gessit i corpe suo siue bonū siue malū.
t iō xp̄s discipulis ait. Gaudete t exultate: q̄m mer
ces vr̄a copiosa ē in celis. Sap. 1. Reddet deus
mercedē laboꝝ suoꝝ. Et Laborē manuū tua
rū. q̄a mā̄ducabis: btūs es t bñ tibi erit. s; vgo
gl̄īsa pfectiora opa meritoria oībus hoīb̄ [illegible]
per oēs fuit ꝑfecte bēa. In vera ḡ btitudie pōt
clara visio: vt dictū ē i alia cōclone. q̄ ipsa clarius
oībus deū videt. ꝓbo minorē. plus. n. meruit
gl̄iosa virgo i vno solo actu [illegible]
q̄ oēs creature siue sint angeli siue hoīes. Quid
enī ipsi ex suis bonis actibus meruerūt vltra
q̄ gloriam felicitatis eterne scꝫ eorum dicere

sue gratie: s; virgo gloriosa in illo solo humili-
tatis cōsensu. ecce ācilla dñi: fiat mihi sm v̄bū tuū
meruit primatū orbis mūdi oīm scepꝫ regni
plenitudinē oīm gratiaꝝ: oīm virtutū: honoꝝ
gloriaꝝ: btitudinū. oīum fructuū spūs. Et sic pō
ra celi. stella maris. mr̄ mie. t q̄ oīa excedit q̄ ē
sit mr̄ dei. q̄ ḡ rō q̄ sup oēs nō debet premiari.
Secūda rō dr gr̄e fertilitas. vñ arguit sic. Quan-
ta fuerit gr̄a aīe in patria tāta erit lumīs gl̄ie ꝑ
ticipatio. s; virgo fuit vltra oēs tā in mūdo q̄ in
patria plena gr̄a. q̄ cetis per ꝑtes. in Maria
aūt tota se infudit gr̄e plenitudo. vt Hiero. ait
ḡ debuit t p3 virgini dari vltra oēs luminis gl̄ie
plenitudo. Ideo nō. t maio ꝓbat̄ ex dictis i ꝑcedēti
veritate. q̄ sicut ita lumē gl̄e infudit: sicut ē ꝑpara-
tio subiectoꝝ rc. minor ꝓbata ē q̄ rc. Tunc vir
Virgini accōmodat̄ luminis gl̄ie plenitudo sup
oēs creaturas. ḡ seq̄t̄ q̄ ē vltra oēs creaturas
clari⁹ deū videat: t ipso fruat̄ ꝑfecti⁹. p3 cōsequentia
q̄ ita clare cernit: h sicut accōmodat̄ lumē glorie
t per hoc dictum i ꝑcedēti veritate q̄ vnus sācto
rum clarius alio deū videt. Tertia rō dr lo-
ci sublimitas. dicitur. n. ex scia beati Dionysii i an-
gelica hierarchia q̄ q̄nto vnus āgelus t vna aīa
altiorē tangit locū: tāto clarius deū videt: sed
virgo gloriosa altior ē oībus q̄ exaltata ē sup
choros angeloꝝ ad celestia regna [illegible]
ipsa clarius deū videt. Audi btm̄ Hiero. q̄d d ṽ-
gine dicat. Eleuat̄ inq̄t sup oēs choros āgeloꝝ
vt possit spōsum vultūq; videt saluatoris quem
amauerat: cōcupierat ex toto desiderio cordis.
audi Aureliū Aug. Marie inquit aīa clarissime
fruit̄ ꝑpetua gloria: c⁹ aspectibus sp [illegible]
[illegible] insatiabilit̄ pascit̄ rc. Au-
di t gloriū Bernardū. ꝓfundissimā inq̄t dīne
sapie vltra q̄ credi valeat penetrauit abyssum
t q̄ntū sine personali vnione creature cōditio pa
tit. luci illi inaccessibili videt̄ immersa. hec ille. [illegible]
ec rc. Et hec sufficiāt ꝓ prīi cōclone.

De cōsideratiōe idearū conclusio tertia.

Ecipe tertiā cōclonē. vs. Si p cōclusiōne
scitū dr⁹ relucētia i sua ēntia ipsi cō
municat: pculdubio virgo gloriosa sup
oēs illa cōsiderat. Ubi tres īquirūtur dr. vīꝫ.
Pria dr. ē. vtꝝ virgo nūc i patria existens in
aīa t corpore videat deū oculis corporis sic vi-
det oculis spūalibus. Scda dr. ē. an virgo glo-
riā videndo deū videat oīa relucētia i eo. Ter-
tia dr. ē. an virgo reuelet aliq̄b⁹ de inferioribus
spiritib⁹ q̄ in ēntia dīna cernit. Quā ad pri-
mā veri. dico q̄ ꝑ se t immediate: nec virgo nec aliq
quis scia deū oculis corporis vidē pōt. Et hoc p-
bo sic. nā si a sensu remoueat̄ id q̄ cōuenit sen-
sui inq̄ntū sensus nō erit sensus. Et sic si a visu
remoueat̄ id sm q̄ ē visus nō erit ip̄s⁹ visus.
cū ḡ sensus inq̄ntū sensus ꝑcipiat sensibilia cō-
munia p̄ter magnitudinē motū numerū rc.
vt p3 2o de aīa. Et sensus visus inq̄ntū talis sen
sus ꝑcipiat colorē. ipossibile est q̄ sensus ꝑci
piat aliq̄d q̄ nō ē magnū nec visus ꝑcipiat al-
quid q̄ nō ē coloratū: sꝫ i patria ē idē visus et
idē sensus q̄ hic in via: s; ꝑfectior: nō tñ sꝫ ali
dā rōnē formalē: q̄ in patria deū p se nec oculus
corporis nec aliq̄s sensus corporis deū videt. Er-
go sꝫ gloriosa vꝫ in patria idē corp⁹ quod hīt
i mūdo q̄ ipsa deū p se videt nō pōt. Pōt tñ vi-
ri h oculis corporis ꝑ accns. videt. n. ꝑ accns ē
vidē aliq̄d quod ē cōiunctū ei q̄ est ꝑ se visibile
sicut dicim⁹ video hoīem viuū. q̄ video corpus
q̄ est sensibile ꝑ se moueri. t sic aīam videm⁹
q̄ corpus videm⁹. sꝫ oculi virgīs t alioꝝ sco-
rū videbūt deū ꝑ accns. q̄ videbūt gloriosū xp̄i cor
pus q̄ ē sensibile ꝑ se sub q̄ ē ipsa diuinitas. q̄a
xp̄s deus t hō ē. Ex quo seq̄t̄ q̄ aīa virgīs glori-
ficat̄ i cōtēplando dīnā ēntiā. t corpus i cō-
tēplādo corpus sui dilectissimi filii. Et hoc vide-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
qd dicat. Scio eni q̄ redemptor meus viuit t
i carne mea videbo deū saluatorē meū rc. [illegible]
t ipse de se ait 19. ca. dicēs. Audiui terre audi-
ui te: nūc aūt oculus meus videt te. sed oculus
glorificat⁹ materie ē virtute q̄ nō glorificatus
q̄ in pr̄a deū videre poterit. Sic que ē differen
tia corporalis ad incorporalia eadē ē econuerso. s;
oculus corporis corporalia videre pōt. ḡ ocul⁹
corporis incorporalia. t ꝑ cōs̄a deū q̄ ē sūme incorpo
re⁹. Dico aīa mea q̄ oēs auctoritates q̄ dicūt
eum vidisse vel videre: intelligūt de oculis spūa-
libus t nō carnis. de q̄b⁹ oculis loq̄t aplūs ad Ephe.
Illuminatos habēt oculos cordis vr̄i. Ad rō-
nē dico q̄ similitudo ñ tenet quo ad oīa. si. n. ocu-
lus corporis haberet virtutē t dispositionē ad
videndū spūalia sic oculus spūalis ad videndū
corporalia similitudo teneret. sed nō sic est. q̄m ma
terialitas ipedit oculū corporalē. s; oculū spūalē nō
impedit cū sit spūalis. Forma. n. q̄nto est magis
abstracta. tāto magis ē cognitiōis principiū. t iō
quādo ē i mā nullo mō fit ē cognitionis princi-
pium. Ex quo patꝫ q̄ materia ē impedimentū co
gnitionis. t ꝓpter hoc deus intellect⁹ agēs sm
phos vt abstrahat spēs a mā sensibili. vt p3. 3. d
aīa. Quā̄obrē ocul⁹ spūalis cū ab ipso remoueat
a cognitiōe impedimētū: pōt vide rem corpo-
ralē. nō autē sic oculus corporalis cū ꝑcipiat h mā
pōt videre rem spūalē. Sufficiat tibi aīa ꝑ ista
veritate. Quā ad scdā veritatem dico q̄ [illegible]
Tho. pma pte. q. 12. arti. 8. breuiter hic q̄ [illegible]
aliqui. Et breuit dic. cū oīa que sūt in dīna ēn-
tia relucētia nō videat̄ singula p singulas si-
militudines. s; oīa p vnā ēntia dei. necesse ē vt h
ea singula simul videat t nō successiue. Et licet
ra multi arguant contra illud dictum ostendē-
tes q̄ successiue possunt aliqua videri quia h ē
certum est q̄ p̄ter̄ reuelatioēs t illuminatiōes
angelice t multa alia inconuenientia. ꝓpter ca
[illegible] legens eundem in 4. sñiaꝝ. d. 49. q. [illegible]

hec gōne: iudicio meo sanius loquit: ⁊ ponam ūba eius ad lram. Rn̄dendo igit ad rōes post q̄ duo dicta dicit: videt ad pposita. Prim̄ dicit ē nulli dubiu q̄ intellect⁹ diuus intelligi oia q̄ relucēt i diuina essentia sic intra ⁊ futura. Secūdus dicit ē q̄ sunt ūba eius ad lram. Impossibile ē alit q̄ aliqs intellectus creatus cognoscat oia videndo diuinā essentiā q̄ deus pōt facē. Et rō q̄ q̄to aliqs pcipius pfectius cognoscit: tāto plura scit in ipso. sicut in vno demonstrationis pncipio ille q̄ ē pspicacioris ingenij plures cōclones videt q̄ ali⁹ q̄ ē ingenii tardioris. Cū ergo q̄titas diuine potētie attēdat sc̄a ī q̄ ipsa pōt: si aliqs intellect⁹ videt i diuina essētia q̄ oia q̄ pōt facē: eadē eēt q̄titas pfectiōis intelligēdo q̄ ē q̄titas diuine potētie i pducēdo effectus: ⁊ ita cōphēdēt diuinā essentiā q̄ ē īpossibile oī intellectui creato. Illa aūt oia q̄ de⁹ scit noticia visiōis: aliqs intellect⁹ creat⁹ cognoscit i ūbo. Salatus vt i. 3. li. di. 14. dictū est. Vō seqt ad ppositu: ⁊ sic ait. Et de alijs videntibus diuinā essentiā ē duplex opio. Quidā n. dicit q̄ videtes diuinā essentiā: videt oia q̄ deus videt scia visionis: s; h repugnat scd̄o dictis q̄ ponit āgelos aliq̄ ignorare: cū tñ cōstat sm fidē oēs deū p ēentiā vidē. Et ideo alij dicunt q̄ alij a xpo q̄uis videāt deū p ēntiā: nō tñ vident oia q̄ deus videt: eo q̄ essentia diuinā nō cōphēdūt. est ncēius q̄ scientia cās sciat oēs effect⁹ ei⁹: nisi cām cōphēdēdo: q̄ nō cōpetit intellectui creato ⁊ iō vnusquisq; deū videntiū p essentiā tāto plura in ei⁹ ēentia īspicit: q̄to clari⁹ diuinā ēentiā īsuet: ⁊ ide ē q̄ vn⁹ pōt aliū īstruere: ⁊ sic ālgeloꝝ scia ⁊ alioꝝ scia pōt augeri vsq; ad diē iudicij: sicut ⁊ alia q̄ ad penā accidētalē ptinēt q̄ visus nō pficiet q̄ sic erit viator⁹ ⁊ ei⁹ rc̄. ⁊ i illo statu possibile erit q̄ oēs oia cognoscēt q̄ de⁹ scia visionis cognoscit. Ista ē visio eius ad lras. Ecce q̄ in h visio ūbo se modificat eēs q̄ possibile erit in illo statu rc̄. ⁊ non dic̄ q̄ de facto sic suu⁹ erit. Et ponit vnū notabile bd in visione scd̄i argumēti. dic̄. n. sic exponēs illā auctātē bē Greg. i. 4. dialo. dicentis: Quid ē q̄d nō videāt q̄ videntē oia vidēt: et ē illo ūbo Greg. ondit q̄ i illa btā visiōe ē sufficiētia ad oia īspiciēda ex pte diuine ēentie q̄ ē mediū quo vi⁹ q̄ qui de⁹ oia vider. Sz q̄ nō oia videat. h ē ex defectu intellectus creati q̄ diuinā ēentiā nō cōphēdit. Et seqt in tertia visione aliud bonū dictū dicēs. Intellect⁹ creatus nō videt diuinā ēentiā sm modū ipsi⁹ ēentie. s; sz modū ppriū q̄ finit⁹ ē. vñ nō eo q̄ ei⁹ efficacia i cogscēdo ex visione delecta amplect' i finitū ad oia cognoscēda ūilit. Et ad vltimū argumētū mirabilius dicit ⁊ clarissime. nescio h p'cto gd' lateret. h hunc sctm̄ doctorē in h⁹ passu. dicit q̄ sic. Nihil phibet dicē q̄ post diē iudicij qn̄ gloria āgloꝝ ⁊ hoīm erit penit⁹ cōsumata q̄ oēs btī sciēt oia que de⁹ scia visionis nouit: ita vt q̄ oēs oia videbūt in diuina ēentia. s; aīa xpi in plene videbit oia sic ⁊ nūc videt alij aut̄ videbit ibi plura vel pauciora sm gradū lucis cognoscētis: sic aīa xpi de oibus q̄ s; aliis vidēt in ūbo oēs alios illuminabit. Et pōt. s; q̄ claritas dei illuminat claritatē btōꝝ ⁊ lucerna eius ē agn⁹. ⁊ sic ē alij supiores illuminabūt iferiores: nō q̄dē noua illuminatione: vt scia inferiorꝝ augeat cōtinuatiōe illuminationis sicut sz intelligat q̄ sol ... illuminat aerē. hec ille ad lram. Quod q̄ verū est q̄ huius ītē doctor vt q̄dā aiunt dixerit q̄ vidētes essentiā vidēt oia que sūt in ēentia. hic ondit Trium sentire. iō s dicē potes in illis suis ūbis cū ... catio. dicit. n. in vltima ista visione q̄ hi oia videbūt post diē iudicij que de⁹ videt scia visionis. ⁊ postea dicit ita tñ q̄ non oēs oia videbūt in diuina ēentia ista ūba implicāt q̄ oēs oia videbūt: q̄ n̄ oēs oia videbūt. Dico q̄ hec dicta ppositiōes sūt rc̄. Dicitur sine ppositio ē q̄ oēs oia videbūt: referendo singla singulis q̄ sic ista videbit: ⁊ iste ista alia videbit ⁊ sic de singulis. ergo oēs oia videbūt. sic cu apud vulgares dici solet. oēs hoīes oia sciūt sua ē q̄ iste vnā rē scit: ⁊ iste vnā aliā: ⁊ sic de singulis. ⁊ sic bene seqt q̄ oēs hoīes sciūt oia. Similiter secūda ppō vera ē. q̄a nullus intellect⁹ creatus aliquoꝝ scd̄ꝝ pōt scire oia: vt patet ex dictis. Quare satis pz q̄ gloriosa ūgo cū alijs oib⁹ alijs creaturis clarius videt diuinā ēentiā ⁊ p cōsequēs plura q̄ aliqs scd̄ꝝ. nō tñ oia vt p3 ex dictis. sz rc̄. Ad tercia dico q̄ ex dictis i fine pcedētis veritatis apparet q̄ virgo gloriosa illuminat ⁊ reuelat secreta alijs sc̄is ali? q̄ nouit i diuina ēentia sine i ūbo. ... adducē vnā optimā rōnē q̄ sc̄ bt̄s Tho. prima pte. q. 106. ar. 4. dicēs. Oēs creature ex diuina bonitate pricipāt vt bonū qd̄ habēt i aliā diffūdūt. naz de rōne boni est q̄ se aliis cōicet. Et ide ē q̄ agētia n̄lia sz īitudinē suā alijs tradūt q̄tū possūt. quāto igit aliq̄ agētia magis in diuine bōitat' pricipāt: sc̄ cōstituūt: tāto magis pfectiones suas nitūt i alios trāsfūdē q̄tū possibile ē. vnde Petrus monet eos q̄ diui? benitate pricipāt: dicēs. 1. Pet. 4. Unusq̄sq; sicut accepit gratiā i alterutrū illā administrātes sc̄ boni dispēsatores multiformis gratie dei. multo magis āgeli q̄ sūt i plenissima pricipaone bonitat' diuine: q̄cqd adeo pcipiūt subditis īpartiūt. nō tñ accipitur ab inferiorib⁹ ita excelēter sic ē i supiorib⁹. ⁊ iō supiores semp remanēt i altiori ordine ⁊ pfectā sciam habētes. sic vnā ⁊ eādē rē plenius intelligit magister q̄ discipulus q̄ ab eo addiscit. ⁊ sic intelligi q̄ scia supioꝝ ē colon. l. quo ad eminentiorē modū intelligēdi. Quare ad ppositū nostrū cū gloriosa virgo sit solā aīa scd̄ꝝ: sz etiā oēs āgelos excedat i pfectiōe diuine bonitat' p gratiā nō p naturā ... ret q̄ ipsa nō debet eē auara i cōicando suas pfectiōes de accepta cognitiōe diuine ēentie cū iferiorib⁹. Ibi igit i pricipio nr̄i sermonis dici ē. Ego sum lux mūdi. Ita nobis gloriam largiatur vt eā facie ad faciē in glia videamus. Amen.

Uis ex vobis arguet me de peccato.

Uis ex vobis arguet me de peccato. Si veritatē dico. vobis q̄re nō creditis mihi Jo. 8 rc̄. Si modū redēptiōis nr̄e paulisper aīa mea repetere volum⁹. pfecto eum toti i bellis ⁊ militia fore cōstitutum repiem⁹. Nā cū saluator nr̄ p mus carnē assumēs i hūc mūdū q̄si peginus aduenit: illico cū principib⁹ ⁊ potētissimis hoībus bella atrocissima habē cepit. ⁊ p totū vite sue decursū cū sceleratissimis ⁊ nepharijs iudeis: eiq; etiā ipo bmone iferuali pugnās salutē acq̄sivit. Inde hodie euāgelica tradit historia xp̄s illustātib⁹ iudeis vt se vep deū oñderet: ait. Quis ex vobis arguet me de peccato.

Inquibus sacratissimis verbis tres consideratōes faciamus. vz.

Christi Jesu carnis perfectionem.
Christi Jesu carnis ⁊ aīe incōtaminationem.
Christi Jesu carnis ⁊ anime conditionem.

De pfectiōe carnis xp̄i cōsideratio prima.

Christi Jesu p⁹ carnis pfectionē videamus. Ubi tres cōclusiones more solito ponimus. vz. Pria cōclo ē ista. Tñ suit ⁊ ē nobilis christi caro: vt nūq̄ aliq̄ iduiduum hūanū fuit erit possibile ē eē nobili⁹. Secunda cōclusio ē ista. Sicut nulla cāo ē pfectio aut possibil' eē: ita nulla pfecti⁹ i suo supposito opata est sic e⁹ gloīa caro. Tertia cōclusio ē ista. Sicut nulla caro pfecti⁹ opata ē ita ⁊ nulla vnq̄ gl'ior ho ē aut vnq̄ erit: ⁊ magi honorāda.

De nobilitate carnis xp̄i cōclo prima.

Ceipe pmā cōclonē rc̄. vt s. Ubi tres inquirāus ūitates. vz. Pria ūi. ē ista. v quo statu humane natur' erat xp̄i caro. Scda ūi. ē. an tote tres psone diuine potuissēt accipe eādē carnē ⁊ aīam. i. eādē nāt humanā Tertia ūi. ē. quare tñ ūbū voluit nobilitar' istā carnē sibi vniēdo hypostatice ⁊ si ita pūt ⁊ ipūs solo. Ad pmā dico sm magistrū salarū in. 3. di. 16. c. ⁊ hic ē nōdū. Ubi sic dic' tex. Et est hic nōdū xp̄m de oī statu hoīs carnē accepisse q̄ oēs venit saluare. Sunt. n. 4. stat⁹ hominis. Prim⁹ añ petm̄. Secūdus p⁹ petm̄ ⁊ sub gfa. Terti⁹ sub gfa. Quart⁹ i glia. De pm̄ statu accepit imunitatē petī. vñ Aug⁹. illud Jo. cum gelisse exponēs q̄ de sursum venit sup oēs ē. dic̄ xp̄m venisse de sursū. i. de altitudie hūane nature añ petm̄. q̄ de altitudie illa assūpsit ūbū dei humanā nāturā: q̄d nō assūpsit culpā cui⁹ assūpsit penā. Sz penā assūpsit de scd̄o statu: ⁊ alios defectus. De tertio ūo gfe plenitudinē. De q̄rto nō posse peccare ⁊ dei pfectā cōtēplationem habuit. n. sil' bona q̄dā viatoris q̄dā etiā bōa patrie sicut ⁊ q̄dā mala vie. h ille. De hac altitudie humane nāe dicitur sabbato pcedēti i sa cōsideratiōe. Sz h vltimū dēm magistri vbi ait xp̄m suisse viatorē ⁊ cōphensorē arguo sic. pena ⁊ glia repugnātes sūt i eodē subiecto eē nō possūt. naz beatitudo ē status oīum bonorū aggregatiōe pfectus. ergo ibi nulla pena. xp̄s aūt pti penā assumpsit. quō h erit cōphensor: sue glorias beatus. Dico q̄ pena ⁊ gloria i eodē sm eandē nām sil' esse nō pūt. Sz in xp̄o propter duas naturas saluant' i ipo illa duo. quonia sc̄m q̄ pfecte beatus erat cū ip esset in patre: ⁊ p⁹ in eo. Sz inq̄tū hō nostros defectus hebat: q̄ sue nō derogabant dignitati. Ad s̄ēr pcipue notanda gso. i. eē. pena de sūma trinitate. sup ūbo possibile. Sz ista clarius patebit in sequētib⁹. Qūt ad scd̄am ūitatē dico q̄ hac sūt varie opiōes Pria opio est dñi Bona. in. 3. di. i. q̄ plures p̄sone nō pūt vnū ⁊ eūdē hoiē assume. nō ppt decui potētie assumētis: s; ppt repugnātiā cōdictionis ipli cite. Quod h probabāt: talis assūptio terminaret' ad vnitatem nāe aut ad vnitatem psone: aut ad vnitatē iduidui. Si ad vnitatē nāe seqt' q̄ ex vnitate nāe diue ⁊ hūane cōstituit vna nā: ⁊ p pn̄s i xp̄o nō esset distinctio assumentis ⁊ assūpti. ⁊ sic nō eēt ūa assumptio. Si ad vnitatē psone seqt' q̄ ptes psone cōmunicarēt i vna psona. ⁊ sic ptes psone nō eēnt plures psone: quod est cōdictio. Si ad vnitatē iduidui cū talis vnitas sit ex pte assūpti ⁊ non assumentis: seqt' q̄ assūpti trahēt assumētē ad nāz suā qd̄ est falsum. Et sequeret' q̄ nā diuina non assumēt nāz humanā: s; potius econuerso. q̄ assumē sm vim vocabuli ē ad se sumere. Et sic pper hāc cōdictiōē ponit idē doctor q̄ ē īpossibile ptes psonas eandē nāz numero assumē. ⁊ intelligit hoc dc̄s. per incarnatio ūbi facit ydiomatū cōicatiōe p quā filius dei fact⁹ est hō: sic ondit beat⁹ Anselm⁹. li. cur de⁹ hō. c. 9. vbi dicit ptes psone nequūt vnū ⁊ eūdē hoiēm assume. Nec pper hoc excludit dicit idē doctor oīa alias modus assūpciōis. q̄ cū multa deus possit face q̄ itellectus nr̄ negt intelligē: q̄ audebit asserere q̄ tres psone nequeūt vnū ⁊ eūdē hoīem assume? Nihil. n. videt' ipedire quī tres psōe p grām possint illud efficē vt sint psone vni⁹ singular' nāe i speciē illa nā sit possibilis ⁊ oīo obediēs respectu cuiuslibet persone in trinitate. Sic intelligēdo q̄ illa assumptio nō terminaretur ad vnitatem iduiduationem ex parte assumētis. quia hoc esset cōtra iam dicta. s; vult dicere q̄ ille tres psone i vnum hominem assumerēt: esset ille tres persone vnus homo secūdum quem sensum verum est q̄ tres persoe possēt assumere vnum hominem i vnitate iduidui: ita q̄ i illis tribus psonis esset communis vnitas singular' nature assumpte: dato q̄ nō esset communis vnitas i vnitate persone. Et sic intelligit iste doctor. Alia est opinio beati Tho. parte. 3. q. 3. arti. 6. q̄ licet plures persone non possint assumere eandem numero hypostasim: bene tamē possunt assumere eādē naturam. Et hāc opinionem sequitur Guilhelmus varro. li. 3. q. 4. ⁊ probat per hoc: quia nā est prior supposito: modo multiplicato posteriori nō sequitur necio multiplicatio prioris: sed

suppositum vt postsupponit est posterior nl. g
multiplicato supposito non oportet multipli
care nām. t sic eadem nā pōt esse in pluribus
suppositis. Itē eadem alia pōt esse in pluribus
locis corpis nālit. t idē corp⁹ i plurib⁹ locis
simul esset. ergo multitudo in plurib⁹ sup
positis cadit nl. Tertio opio ē Scoti ostēdē
tis t dicētis sic. Aut ponit q effectiua sit tm
modi⁹ formal⁹ icarnatiōis. aut ponit⁹ relatiua. vt ps
ma. Si ē ps. Si effectiua tm: accidit q plures p
sone mediāte effectiua pōt assumē eādē nām nec
ro. Si ait tm⁹ 2⁹ ē ppositio relatiua vt ps
ma. Sē si pōt. Ista sūt valde arduaz⁹ alia cura
valde vtilianē obʾ pdicāda. Ucz dicit⁹ pat
Ambrosi⁹. t si audiatur⁹ ita subtilia ignoti ni ef
fectū facē debeo. Potest alia mea mouē hanc
difficultatē. vz. quō est possibile q ⁹bo pararit
vnari carni hūane. Si adhuc ē ista ⁹bi ingrin
panno cā. p ⁹bona ⁹bi. t pmaz⁹ quā possum⁹ p ⁹bā
ponā. Ortū ē ad ⁹bi. hāc dico aliā aut tu ⁹bi
ista possibilitatē p fidē aut p rōnes. Si p fides
ei fides nihil ipossibile ponat. simplr credē ep
potest. fides aūt clamat. ⁹bū caro fctm. ē. g cre
dere oz. Et apls idē sonat ad Gal. 4. Cuz venit
plenitudo tēpis misit ⁹bs filiū suū natū ex mulie
dū sub lege. vt eos q sub lege erāt redimēt. Et
Jo. 3. Sic ⁹bs dilexit mundū vt vnigenitū suum
daret. Et ibi fides ⁹bi ⁹bs ponit possibile eādem
fidē credē simplr ⁹bantes oz. hē ter. di. c. Li
ter. t. 13. dic. g ⁹bs. Fides aūt nr̄a ē q tenēt in
symbolo. 3. q. 1. ē fides. Et similr pōtur
ista possibilitas. ubi. Quis accpt ē de ⁹bi cōna
tus ex maria ⁹gle. g hāc credē oz. Si aūt hanc
possibilitatē ex rōne ⁹bis. Licet nulla rō nālis
ad ⁹bi suppetat⁹ q fuer rōnes. ē imo nonnulli ga
rōnib⁹ nālibus ⁹bi intelligē nō potest. it diuersi si
uersa dixerūt. Quidā aūt corp⁹ assumpsisse deū
filiū. qdā eternē nō cē verū⁹ fantasticā. t similia.
ppter talia dixerūt q⁹ intellectu nāli cōprehen
dē nō potest. quē admodū oculi⁹ grossus aq⁹ rē
fulsit nō inuert⁹ firmitē asserit rē illā nō cē. pal
sumus tñ aliās ⁹bs sinus rōnes adducē. ⁹bs po
tentiā doctoz⁹ ab ecclia approbator⁹. ⁹bū Jo
hannē. 3. fcē hos rōnes. Ola illa attribuēda sūt
diuine potētie q sibi nō ocrogat⁹. q⁹ vnā nāz vni
ri posse diuine potētie nō ocrogat⁹. g rē. minor p
bat. Nā omnz nāz posse vniri ⁹bāne nihil aliud
ē q⁹ vnā ⁹bonaz. q fiat hypostalia diuine nāe ab
eterno cē hypostasim ⁹bāne nāe i tpe. Sed aūt non
dicit aliquā ipfectionē. si⁹ pōt⁹ dignitatē. g rē.
Et pbat. p q⁹dā similitudinē dicēs. Sic⁹ de⁹
cū sit bonus ab eterno. i nullo diuine bonitati sit ō
rogatio. nō est cā bonitatis creatæ in tpe. ⁹bis
bonitas creata lōge sit inferior bonitate increa
ta. Sic cū ⁹bona filij dei sit hypostalia intellec
tualē. t ⁹bstalia. t increata ab eterno. i nullo sibi ō
rogat. si sit hypostalia rōnalis creaturę in tpe.
Secūdo arguit sic. Quēadmodū ⁹bs de nō ere
ante sit creā. i tpe sola mutatione facta ex pte
creaturę. sic ⁹bona filij dei. q nō erat hypostasis
hūane nāe. i actu. hꝫ cē ciuo hypostasis sola mu
tatione facta ex pte nāe assūpte. Tertio sic. Si
cut ⁹bs cū sit. i creatura p essentiā primaz. t pote
tiā. i nullo tēpe dependet a creatura. ex pot⁹ re⁹
uersa creatura ab ipso tāq a seruāte. t sustenā
tante. sic ⁹bs cū sit in nā rōnali p vnionē nō depē
det ab ipsa. ex pot⁹ ecōuerso nā rōnalis dependē
det ex hypostasi diuina. hꝫ sustēctificari in illa.
sicut nā sustēctificat. i ⁹bona. Ire rē. Quidā alij
dicunt⁹ sic ⁹bitatē istā ⁹bant. ⁹primo pōt⁹ sum
ri a fine posteriori. scz singularitas nāe ⁹bis ex p
sonalitate vt suppositi. g pōt ab eo separari. t q
uis ab alio supposito sustētari. quō facta fuit i
incarnatiōe. q⁹ nā hūana assūpta a ⁹bo fuit ab
soluta a ppio supposito. t suppositata suppo
sito diuino. Alij sic ⁹bant. Quō pōt creatura fa
cere. t dū pōt. t creator. scz creatura rōnal. t sup
positū hūanū. pōt sustētare nām humanā. ex
suppositū diuino. B aūt suppositatio fuit in ista
natione. Ire rē. Et ne ibi sastidiū generē. alios
modos relinq̄mus. Quō quot doctores super
3. ⁹bus scripserūt tot fuit rōnes. Et multa ⁹bta
ponit ⁹bus Tho. i. 3. pte sūme. Et hoc sufficiat
p ⁹bi ⁹bi. Ortū ad tertiū ⁹bi. dico. fm ⁹bm Bo
nauē. i. 3. di. 1. q. 1. de hac icarnatiōne loq possim⁹
cupidē. Caut quo ad ipsius ⁹bonas diuinas: aut
quo ad nām humanā assūptā. Si ⁹sideraf q ad
⁹bonas diuinas tūc dicit⁹ q triplici rōne cōgruit
⁹bus pot⁹ icarnari. q aliquā aliaz ⁹bonaz.

⁹primo q⁹ filius ē imago ⁹bis. Secūdo q⁹
ē ⁹bus ⁹bis. Tertio q⁹ ē filius ⁹bis. ⁹bis
q⁹ ē imago ⁹bis. Nā cuz humana nā cēt assum
pibil a deo rōne dignitatis imaginis. t nulla
alia ⁹bona sit imago ⁹bis nisi filius. g congruum
fuit vt solus filius ⁹bis q⁹ret carni hypostatice.
2⁹ q⁹ filius ē ⁹bus ⁹bis. Tā sicut ad manifesta
tionē ⁹bis intellectualis os q⁹ ipm copulet ver
bo vt voci sensibilis. fic ad manifestationē ⁹bis
eterni patris congruuz fuit vt uniretur carni
sensibili. scz tio quia erat filius patris. Et hanc
rōnem tangit magister in. 3. di. 1. c. 1. vbi sic ait.
Qō sō fcm ē vt q erat i ⁹bitate dei filij. i ⁹bāne
tate fieret filij⁹ dei. Tō pr̄ vel ipse sanctus
carnē induit: ne alt⁹ i ⁹bitate filij⁹ cēt aliqua i ⁹bā
nitate. Et ne idē cēt pr̄ē. t filij⁹. si ⁹bs pr̄ de ho
mine nasceret. Jā Aug. li. 6 de ecclasiē dogmat
b⁹. Tō pr̄ carnē assūpsit ut spūs scūs. scz filius
tri⁹ vt q erat i ⁹bitate dei filij⁹ ipse i ⁹bole fieret
filius ⁹bis. Ne filij nom ad alterū trāsiret si cēt
i trinitate etna filij⁹. B ille. Si ⁹sideret incar
natio q⁹ā nām assūptā de tri⁹ rōnibus ⁹bat
q congruēt. ⁹bū carnē assūpsit ⁹bs pr̄ ⁹pio scīs.
⁹prio ex ⁹sideratōe ⁹bole ⁹bis. Scdo ex ⁹sidera
tōe mōi regendi. 3⁹ ex ⁹sideratōe fructⁿ repa
tōis. ⁹prio ex cōsideratōe ⁹bole ⁹bis. nā si cō
sideri⁹ ⁹bole ⁹bis ipsius ps ipsā cognisse. q⁹ sic ⁹bi
dinē oci appetit⁹ t cōsitatē. vt ps p magistrū in
. 3. di. 31. Si filius ē similitudo patris. t cui ppriet
tribuitur equalitas. congruum ergo fuit vt in
de assumeret reparatio vnde bono assumpsit ru
ine occasionē. Hinc salum ponit Bernardus
super illud Jone. 3. c. propter me venit hec
tempestas. Bit. n. quia bonus presumpserat dei
similitudinē correcte. filius peccatū meri
to filio. t vindicta. t idulgētia magis cōgruebat.
Idē sonat. t ⁹bās Anselm⁹ li. cur ⁹bs ho ingt. p
q erat oportuit. t diabol⁹ quē erat expugnatu
rus: falsas dei similitudines pstituerat. t hō spū
al⁹ aduersas filiū peccauerit. Scha rō sūmit
ex ⁹sideratiōe mōi regendi. Reparat⁹ fuit p
obias mediatoris. t ei⁹ supplicationē. Filio ait
magis cōgruit supplicare. t pr̄i obedire. q filius
pot⁹ voluit icarnari. Hoc ondit Anselm⁹ vbi
q dicēs. Conuenient⁹ sonat filiū supplicaf pr̄i q⁹
aliam ps. Tertia q sūmit ex ⁹sideratione
fruct⁹ repatōis. Ad hoc. n. icarnatio ordinat⁹ vt
fim⁹ filij ⁹bi. t cū oē posteri⁹ reducat⁹ ad suū p
mū: congruū fuit ⁹bū pot⁹ icarnari q ē fm⁹ nāt⁹
filij⁹ b⁹ē ondit ⁹bus Aug. 3. de tri. vt ⁹bō igit ex
deo nasceret. ⁹bmo ex ipso nat⁹ ē ⁹bo. Oppositū
est. n. vt p illā efficerēt⁹ filij adoptiui. q ē fil⁹ nā
lis. Ire rē. Si āt a me alia ⁹rogat⁹ t dicat. tu pr̄
Ambrosi q dicit ⁹bi vr. Ire dic mihi pot⁹ ⁹bū icar
nari voluit q⁹ alia q⁹ā pfonarū. Breuit dico
q⁹ si alia ⁹bona carnē assūpsisset. ⁹bsequēs
secuta cēt. ⁹prio q⁹ā trinitatis ⁹bsultatiō. ⁹bū placu
filij i trinitate discrēt. 2⁹ q⁹ nasceret q⁹ā eq̄li
tatē diminuto. cū duo filij cēnt i trinitate q⁹uz
vn⁹ hꝫ excellētiorē nobilitatē alt⁹. q⁹. ga ēt na
sceret q⁹ā oppositionis idistinctio. q⁹ hāc idē filij⁹
genit⁹ t nō genitus dicēt. vt ps. t sic multa alia
inconuenientia secuta cēnt. nō congruit⁹ fuit filius
icarnari. Ire rē. Et ista sufficiāt p pnti solone.

De pfectissima operatione carnis christi cō
clusio secunda:

Cetre fam solonē. vz. Sic nulla caro ē
pfectior aut possibilis cēsita pfecti⁹ in
suo supposito nulla opata ē sic ei⁹ gl⁹io
sa caro. Ubi tres ingr̄uo ⁹bitates. vz. ⁹pria ēt
ista. Quis fuit medius t mediator: ad sociādā pa
cē inter deū t humanā nāz. an. scz ⁹bs fm q⁹ ⁹bo an
⁹bs fm q⁹ ⁹bs. Scda ⁹bi ē. Quę fuit scīpsa cā
istius icarnatōis. Tertia ⁹bi ē. Qf trī distulit
icarnari. Ortū ad ⁹bmā dico fm ⁹bona. i. 3. dis.
3. q⁹ aliud ē cē medium. t aliud ē cē mediatorem
Medius. n. dic⁹ cōiūctā cū extrēis mediator aūt
nōcz dicit⁹ officii reconciliatorius. Si ē ārius q⁹ē
ipse fuit medius distinguēdū ē q⁹ aliqd cē medi
us tripliciē stingit. ⁹prio q⁹ duę nāe ocurrāt
i vnā nātm q⁹ ex illis duabus natur⁹ fiat vna
tia nā. Et b⁹mō nec ⁹bs nec gōs aliud medius
ē pōt inf deū. t ⁹bānā nāz. 2⁹ q⁹ duę nāe cō
currāt i vnā sē. i vnā ps̄nā. t b⁹mō ipse dr̄ me
dius inquātū ipse ē vna ps̄na ex duab⁹ nālib⁹. 3⁹ q⁹
duę ppietates ps̄onę duabus nālib⁹ i vnā cō
currāt. t b⁹ē

Ambrosi⁹ de incarnatiõe vbi sic ait. Que nãq̃ erat cã incarnatiõis nisi vt nã q̃ peccauerat redimeret? Et gl. sup. i. epl'a. Pauli ad Thimo. i. vbi Paul⁹ ait. xp̃s Jesus venit i hũc mũdũ peccõres saluos facẽ. dic glo. Nulla cã veniẽdi fuit xp̃o deo nŕo nisi peccõres saluos facẽ tolle vulnera z nulla ẽ cã medicie. Et similr Aug. sup Jo. Jtẽ Aug. de vbis dni sic ait. Si hõ nõ peccasset de⁹ nõ venisset. Et Leo papa i fmõe. Si hõ ad imaginẽ z silr̃itudinẽ dei fact⁹ i suo honorẽ mãsisset creator creatura fact⁹ nõ fuisset. Et aplŝ ad gal. 4. Cũ venit plenitudo tp̃is rc̃. Jtẽ z idẽ Aug. magn⁹ igr̃ venit medic⁹ q̃r magn⁹ iacebat egrot⁹. Multe alie sũt auctates ad hoc: iste sufficiãt. Scotiste vo dicũt q̃ pncipua icarnatiõis rõ z cã fuit hũane nãe pfectio. Nã cũ hõ ex duplici sba cõponat̃ intellectuali. s. z sẽsuali: z sz vtrãq̃ btificabil' existat: z nõ possit btificari i diuinã vidẽdo essentiã sz pt̃ sensibilẽ ppt̃ ipropotiõẽ vitas imutatiõis ad obĩm cõgruũ fuit aliqd inueniri i q̃ pa sensitiua qesceret vltiate. H aũt ẽ ipa filij dei vnigeniti assũpta hũanitas. Quare vt di pfecta opa cẽnt. etiã si i inocẽtie statu hũal hoies pstitisset adhuc vbũ hũanasset. Q̃d z sentire Aureli⁹ Aug. vr̃ i li. de spũ z aia. ppterea igr̃ de⁹ factus hõ vt totũ hoiẽ btificaret i se vt int⁹ z ex̃ pascua inueniret. Et i carne saluator⁹. Int⁹ i diuinitate creator⁹. Et cõfirmat ex dicto eiusdẽ. i. de trinitate. vbi sic ad istã dic. Quid. n. tã necẽ fuit ad erigẽdũ spẽ nrã mẽtesq̃ mortaliũ cõditiõe ipsi⁹ mortalitat' abiectas ab imortali desparatõe liberãdas q̃ vt demõstraret nob' q̃nti nos penderz de q̃ntũq̃ diligit? Si ibi. Si igr̃ ex his vbis deo assũpsit hoies vt nos ad sui amorẽ eliceret: clarũ ẽ q̃ si hoies i statu inocẽtie assũpsisset magis nos ad suã dilectionẽ traxisset. Et sic hẽs ania inter duas famosas opiones. Ego sz mediãte grã spũs sci z dictis alioꝝ doctoꝝ p cõcordia istaꝝ opionũ pono hãc distictionẽ q̃ de icarnatiõe dupli' loq̃ cõtingit aut q̃ntũ ad sbstantiã q̃ntũ ad effectũ passibilitat'. Si p̃mõ tũc pncipua rõ icarnatiõis fuit redẽptio hũani gñis: et sic intelligũt pmi. Si scd̃ mõ tũc pncipua rõ fuit pfectio vniuersi. z sic intelligũt scdi. Quattuor. n. sũt mõi pducẽdi hoies i eẽ. s. de viro z mulie. vt nũc. Sine viro z mulie: vt adã. de viro sine mulie: vt eua. Restat q̃rt⁹ mod⁹ vt pfecta sint opa dei. s. de mulie sine viro: q̃d solũ fuit i hac bñdicta icarnatiõe. Hãc distictionẽ sentit dñs Bona. i. 3. di. i. q̃re rc̃. Q̃ntũ ad t̃tiã sꝫ. dico fm Bona. vtz. q̃ q̃drupli rõne tñ distulit icarnari. vz. vt diuinã iustitiã demõstraret: vt hũanã ipotẽtiã idicaret vt etnã dispõnẽ approbaret: z vt hũanũ amorẽ accẽderet. O dulcissime de⁹ cur tot ãnoꝝ curricula pretransisti: q̃d tñ aureo tuas dulcissimas a vocib⁹ scõꝝ prius declinasti aures q̃ hac nrã tunica mortali vestiri velles? Ecce dñs clamãt vt dirũperes celos z descẽderes vsq̃ ad ima t̃re. Mitte quẽ missur⁹ es. Cur obaudiẽs fecisti igr̃ de⁹ aia mea vt iustitiã meã demõstrarẽ. Nã si mox aut puo i tpe hũanasses le-

ne petiti hmoi penitẽ credidisset z rigorẽ diuine iustitie nõ intellexisset. Jz vbũ tãta tpa gerãsita cernis arguere potest hmoꝝ penitũ pcti iustitiã: diuine iustitie rigorẽ q̃ nil i vitũ abiit puniri. Jus⁹ dñs z iustitiã dilexit: eq̃tatẽ vidit vult⁹ ei⁹. Scd̃a tñ distulit vt suã ipotẽtiã z carnis tue quã ĩformas ostẽderẽ. Iã. n. dixit pot⁹ q̃ tot scõs p̃res ad iferna descẽdẽ cernebant: si i te aut carne tua potẽtiã eẽ ad diuinã iustitiã psoluẽdã. Et vere dicẽ poterãs q̃d scribit ii. pa. 2. c. Cũ ignoram⁹ q̃d agẽ debeam⁹: h solũ residui habem⁹: vt oculos nr̃os figamus ad te. Tertio putes talẽ morã scis p̃ribus fuisse molestiaꝝ: diuine essent volũtati cõcordes. ps. Justitie dñi recte letificãtes corda. s. sanctoꝝ patrum. Q̃rto tñ distulit vt etnã dispõnẽ approbaret. ola. n. suis tp̃s hñt. cum aũt venit plenitudo tp̃is misit filiũ meũ. Ecce diuina dispõ. Mundus. n. in sexto mense. s. martij fm cõem opionem: z de sexto fuit cõsumatus. ergo congruum fuit vt in sexto mense: z sexto die: z sexta etate repararetur. Prima etas est ab Adam vsq̃ ad Noe. scd̃a a Noe vsq̃ ad Abrahã. Tertia ab Abrahã vsq̃ ad Moysẽ. 4. a Moyse. vsq̃ ad dauid. 5a dauid vsq̃ ad xp̃z. 6. a xp̃o vsq̃ ad finẽ mũdi. Sz h̃ alia dixim⁹. Quãto tãtũ distuli icarnari: vt te i amorẽ meũ accẽderẽ. Nã si venisset q̃nil cari⁹ q̃d pcib⁹ cõpat: pscõ vt tãtũ ac tale bñficiũ icarnatiõis q̃rum habẽt: cõgruũ fuit vt multi pcib⁹ cõpareri. q̃re rc̃. Et hoc sufficiãt psenti conclusione.

De adoratiõe cõclusio tertia.

Ccipe tertiã cõclusionẽ. vz. Sic nulla cõ pfecti⁹ opata ẽ ita z nũq̃ aliqua carior hõ ẽ vl' fuit vl' erit z magi honorãda. Ubi tres igram⁹ vitãtes. vz. Pria sꝫ. ẽ ista. O eterne d⁹ postq̃ carnẽ xp̃i tã carissimã tibi fecisti vt cũ tibi vniẽdo hõ apparuisti: q̃s grãrũ actiões z honorẽ tibi p tãto bñficio face debem⁹. Secũda vitas ẽ. O eterne d⁹ dedm⁹ ne tuã sine hũanitatẽ eadẽ adoratiõe adorat' sꝫ tuã scãꝫ diuinitatẽ? Tertia sꝫ. ẽ. ne petiti de⁹ imagines adorare q̃ in ecclia filij tui q̃tidie depiguit. Dic igr̃ mihi hmõ p̃s scõ quõ te adorabim⁹ z quẽ honorẽ tibi faciem⁹ p tãto officio? Nã Abel te adorauit munerib⁹. Enoch fili⁹ seth tuũ nomẽ pm⁹ vocauit. Noe. Abrahã. Moyses sacrificijs z decimis: z alij sci p̃res sicr te honorarũt rc̃. Rñdeo ad istã tuã q̃nam sitatẽ ala cara loco dei. Et dico q̃ btũs Tho. 3a sc. q. 84. ppt illd vbũ Jo. 4. veit hora q̃n veri adoratores rc̃. mouꝫ hãc difficultatẽ. vtrũ adoratio cõsistat i actib⁹ iterioib⁹ vl' exteriorib⁹. rñdit ibidẽ. s. Jo. 4. dicit q̃ veri adoratores adorabunt i spũ z veritate. ergo nõ actibus exterioribus: sz tñ i spũ adorandus ẽ ds. Et Paul⁹ i. Cor. 14. ait. Orabo spũ orabo z mẽte. Jtẽ arguit sic. Act⁹ exteriores ptinẽt ad cognitionẽ z motũ sensibiliẽ: sz deo attigi nõ pot p actũ sensibilẽ. q̃ nõ dz honorari p act⁹ sensibiles. Et respõdet idẽ doctor q̃ sic hõ ex duplici sba cõpo-

natur. s. z intellectuali sic z mulie z spũali ter dei honorẽ. mulie cũ exteriorib⁹ actib⁹. spũaliter spũ z mẽte. sz hoc ordine vt q̃d exteriori⁹ facimus ad mẽte z spũ referam⁹. Nã q̃ signa que corpalit' exhibem⁹ alios ardẽtius i deũ sublevat. Cõnaturalẽ. n. nobis modus ẽ: vt q̃ sensibilia ad itelligibilia pcedam⁹ p̃ phm. Innata ẽ. n. nob' via ad certiora nob' z icertiõa nãe pcedẽ. z p̃ posterioꝝ ols doctrina z oĩs disciplia sic ex p̃existẽti cognitiõe. s. sẽsitiua exponit doctores phici. z. 3. de aia necẽ ẽ itelligẽtẽ fãtasmata speculari. z i libro de sensu. Nihil ẽ i itellectu q̃n pus fuerit i sẽsu. q̃ p sensibilia z p actus exteriores manuducimur i spũalẽ dulcedinẽ dei: z cognitiõez z spũalẽ honorẽ z ad oratiõez. Et iõ q̃ntũ ad oratiõez z honorẽ spũatualẽ nõ r̃q̃rit ali⁹ loc⁹ nisi mẽs z spũs⁹. Sz q̃ntũ ad orões z honorẽ corpalẽ r̃q̃rit loc⁹ corpalis: scz. ps. adorabo ad tẽpliũ sancti tui. loc⁹. n. sicũ vt ecclesia sic et ceteri mot⁹ spũales corpori exciũt spiritũ i cõtemplatiõe creatoris: sic ondim⁹ feria. 3. cinez. Nota tñ q̃ honor z dei cultus: vt dic. dñs Bona. i. 3. di. 9. pt cõsiderari tripliciter. Uno mõ vt q̃dã act⁹ i deũ direct⁹ sub rõe vltimi finis. Et sic talis honor ẽ cõis v̈tutib⁹ omnib⁹ q̃n omni actu v̈tutis honoram⁹ deũ. Scd̃o mõ vt act⁹ i deũ direct⁹. nõ solũ in rõe vltimi finis sz i rõe subiecti. z sic tal' honor cõis ẽ tñ trib⁹ v̈tutib⁹ theologicis. s. fidei spei z charitati. q̃n fide z spe z charitate deũ diligim⁹ z honoram⁹. 3. vt ẽ q̃dã act⁹ i deũ direct⁹ nõ solũ i rõe finis z obiecti: sz i rõe honorati. z sic talis actus ẽ spũalis adoratio latrie q̃ nil aliũ ẽ nisi cult⁹ soli deo debit⁹. Unũ sz i oĩ actu v̈tuoso stato i deũ honoret̃ hẽtã latria vendicat sibi spãlẽ pogatiuã vt sic cult⁹ z honoꝝ soli deo dbit⁹. vt ait Aug. sz vt clari⁹ aia mea eterno p̃ri honorẽ q̃lẽ dbeas ipẽdẽ p pt tm ac tale bñficiũ icarnatiõis filij ei⁹ itelligas diligẽt aiaduerte q̃ ols honor q̃ deo attribui pt aut pt̃ ct ad diuinã potẽtiã aut ad diuinã sapiam aut ad diuinã clementiã. Et iõ h̃ tria pcepta videãus p̃ q̃lẽ honorẽ facẽ debẽus deo ppt̃ eius ifinitã potẽtiã. 2⁹ q̃lẽ honorẽ ppt̃ eius ifinitã sapias. 3⁹ q̃lẽ honorẽ ppt̃ c⁹ ifinitã clementiã. Q̃ntũ ad pmũ dico q̃ tripli' honorãd⁹ ẽ adoratiõe. s. exoratiõe et veneratiõe. Adoratiõe q̃drupli. s. iclinatiõe mẽtis iclinatiõe capit'. genuflexiõe corpis. z totali pstratiõe. p⁹ adorãd⁹ ẽ mẽt' iclinatiõe i signũ hũilitat' exẽplo pharisei. Luc. 18. q̃ oculos suos nõ audebat ad celũ leuare: sz pcutiebat pect⁹ suũ dicẽs. ppiti⁹ esto mihi pctõi. Jñ Gre. li. moꝝ. Illic igr̃ vas oiões deo exhibz q̃ semetipsũ q̃ puluis sit hũiliat vidiq̃ sibi nihil v̈tutis tribuit: q̃ bõa q̃ agit eẽ bñia dei agñscit. H ille. 2⁹ adorat' iclinatiõe capitis. s. audit' noĩe dñi nr̃i iesu xp̃i. sic hẽt de ĩmilita te ecclẽ. li. 6. c. decz. dẽ q̃ dñica sacr̃ti dicẽr ad plenũ. Jtẽ q̃n dr̃ gl'a p̃ri z audit' c̃tera. 3⁹ genuflexiõe corpis. s. q̃n eleuat' corp⁹ xp̃i. genuflecti. n. dẽmus ãbo gẽna. ad Phi. 2. Jn noĩe iesu oẽ genu flectat rc̃. ad dñias papo: igatoꝝ z alioꝝ magisto

rũ de 3sc. di. i. c. q̃r sic silua. 4⁹ i totali corpis pstratiõe. ps. adoremus z pcedamus ei q̃ mõ iacẽs magi xp̃s honorarũt signũ dei. Mat. 2. c. z pcidẽtes adorauerũt eũ. Silr z xp̃s signũ hõ honorauit p̃rẽ s. Mat. 26. pgressus pusillũ: pcidit i faciẽ suã orãs z dicẽs. p̃r mi si possibile ẽ trãseat a me calix iste. Silr z Petr⁹ xp̃s signũ dei honorauit Luc. 5. Q̃d cũ vidit Petr⁹. Amultitudinẽ pisciũ pcidit ad gñua iesu dicẽs. exi a me dñe q̃ hõ pctõ sũ. Et de illo q̃ hẽbat demoniũ Mar. 5. scribit. Currit ille hõ q̃ hẽbat dmoniũ z ifra Jo. vt vidit iesũ pcidit an illũ. Luc. 5. c. d' de lepro. Ecce vir plen⁹ lep vidẽs iesũ pcidens i faciẽ suã rogabat eũ dicẽs. dñe si vis potes me mũdare. q̃re rc̃. 2⁹ honorat' de q̃ntũ ad suã potẽtiã exoratiõe. Tripli' ad diuinã potẽtiã exoratur s. p orõez: depcatiõez: z sacrificatiõez. per orõnez Mat. 9. p⁹ rc̃. Jn q̃ nctia sã cogitãt ait psalm⁹. ps. vba mea aurib⁹ pcipe dñe: itellige clamorẽ meũ. Intẽde voci orõis mee rex me⁹ z de⁹ me⁹. Jñ Ber. q̃n igr̃ fidel' z hũil' z feruẽs fuerit orõ: celũ sine dubio penetrabit. vñ certũ ẽ q̃ vacua redire nõ possit. H ille. 2⁹ per depcatiõnẽ q̃ sit p mal' amouẽdis: sic Thobias scz p plaga cecitat' amouẽda. z Sara p obpbrio viroꝝ occisoꝝ. Tho. 3. Et legẽ q̃ i illo tpe exaudite sũt p̃ces ãboꝝ i cõspectu gl'e sũmi dei. ps. depcat⁹ sũ faciẽ tuã i toto corde meo: miserẽ mei z exaudi me.

3⁹ p sacrificatiõez. Sacrificiũ. n. dr̃ q̃si sacrũ faciẽs. Jnter aũt oĩa sacrificia scãm sacrificiũ cogni⁹ ẽ maxĩs de 3sc. di. 2. c. nihil i sacrificijs maius eẽ põt. vt plene ondẽt dñica scribẽ. 3⁹ honorat' de q̃ntũ ad potẽtiã veneratiõe. veneratio aũt sũme potẽtie dei ondit i sacri tẽpl'. Ad veneradũ aũt dei i sacr' loc' tria pmarie req̃rit. s. pl' vt tẽpl' ipsi⁹ maxĩos exhibeat' honor. quia tota ibi ẽ trinitas z tota celestis curia rc̃. ps. dñs i loco scõ suo. Jn c⁹ figura Jacob dz a somno vigilasset ait. terribil' ẽ loc⁹ iste. hc nõ ẽ h aliũ nisi domus dei z porta celi. Gen. 28. 2⁹ req̃rit mudicia mistroꝝ. q̃ scã a scis tractari debent. Audi Aug. pl⁹ igr̃ placet deo latrat⁹ canũ mugit⁹ boum: grunitusq̃ porcoꝝ q̃ cãt⁹ clericoꝝ luxuriãtiũ. Jsaia. i. lauamini mũdi estote rc̃. 3⁹ req̃ritur vasoꝝ decoꝝ honestas vt i apparatu vasoꝝ: luminariũ: vestimentoꝝ: z h⁹ mõi ols manifestat z edducet gl'ia z magnificẽtia dei. q̃re rc̃. Accipe nũc honorẽ quẽ deo facẽ debẽus ppt̃ e⁹ ifinitã sapias.

Triplex. n. ẽ tal' honor. s. timor: pudor z dolor. Prim⁹ ẽ timor dei. ps. Initiũ sapie est timor dñi: scilicet⁹ bon⁹ oĩbus faciẽtib⁹ eũ. Et h̃ duo hõ oriũt. s. stupor diuini iudicij z timor eterni supplicij. h p̃s. ola iudicia ei⁹ i cõspectu meo. Et dic ola. q̃ cõsiderare aias spũalẽ cõsuedinis angeloꝝ: hũane gñationis sodome z gomorre z filia. Jñ Petrus aplŝ. si deo angelis nõ pepercit rc̃. Eccl. 17. Cõspice iustitias z iudicia dei vt supra. s. peccare cõ diuinã sapias. de 2⁹ ps. timor z tremor venerũt sup me rc̃. Math. 13. Jte male dicti rc̃. 2⁹ honor q̃ debet diuine sapie dr̃ pudo-

Ambrosi⁹ de incarnatiõe vbi sic ait. Que nã erat cã icarnatiõis nisi vt nã q peccauerat redimeret? Et gl. sup. i. epl̃a. Pauli ad Thimo. i. vbi Paul⁹ ait. xp̃s Iesus venit i hũc mũdũ pctõres saluos face. dic. glo. Nulla cã veniẽdi fuit xp̃o dño nisi pctõres saluos face. tolle vulnera tolle morbos: et nulla ē cã medicie. Et sicut dicit Aug. sup Jo. Ire aut nulla ē cã medicie. Et sicut dicit Aug. de vbis dñi sic ait. Si hõ nõ peccasset de⁹ hõ nõ venisset. Et Leo papa i smõe. Si hõ ad imaginē et silitudinē dei fact⁹ i suo honor mãsisset creator creatura fact⁹ nõ fuisset. Et apls ad gal. 4. Cũ venit plenitudo tpis rc. Ire z idẽ Aug. magn⁹ igr venit medic⁹: qr magn⁹ iacebat egrotus. Mitte alie sũt auctoritates ad hoc. Iste sufficiat. Secũdũ quos dicit qr pricipua icarnatiõis rõ et cã fuit hũane nãe pfectio. Nã cũ hõ ex duplici sba cõponat intellectuali. s. et sensuali: et sic vtraqz beatificabilis existat: z nõ possit beatificari i diuinis vidẽdo essentiã sz ppt sensibilẽ, ppt ipropoztiões visibiliũ imutabiliũ ad oẽm cgruũ fuit aliqd inueniri i q̃ po sensitiua qesceret vltiate. H autẽ ē ipa filij dei vnigeniti assũpta hũanitas. Quare vt dĩ pfecta opa cõnt. etiã si i inocẽtie statu pmi hoies pstitisset adhuc vbũ hũanasset. Q̃d z sentire Aureli⁹ Aug. vt i li. de spũ z aĩa. ppẽa igr de⁹ fcũs hõ vt totũ hoiẽ beatificaret i se vt int⁹ z ext⁹ pascua inueniret. Et i carne saluatoris. Int⁹ i diuinitate creatoris. Et ɔfirmat ex dcõ eiusdẽ. i. 5 trinitate. vbi sic ad lrã; dic. Quid. n. tã necũ fuit ad erigẽdũ spẽ nr̃az mẽtesqz mortaliũ ɔditiõe ipsi⁹ mortalitat⁹ abiectas ab imõrtali despatiõe liberãdas q̃ vt demõstraret nob̃ q̃ti nos pen hs hõ q̃tũqz diligeret. Si igr ex his vbis hõ assũpsit hoies vt nos ad sui amorẽ eliceret: clarũ ē q̃ si hoies i statu inocẽtie pstitisset magis nos ad suã dilectionẽ traxisset. Et sic hẽs aĩa mea duas famosas opiones. Ego āt mediãte gratia spũs sci z dictis aliorũ doctorũ p ɔcordãtia istarũ opioniũ pono hãc distictionẽ qr de icarnatiõe duplr loq ɔtingit aut q̃tũ ad sbstãtiã q̃tũ ad effectũ passibilitat⁹. Si 2⁰ mõ tūc pricipua rõ incarnatiõis fuit redẽptio hũani gñis. et sic itelligit pmi. Si pmõ tūc pricipua rõ fuit pfectio vniuersi. et sic itelligit scdi. Quattuor. n. sũt mõi pducẽdi hoies i eẽ. s. de viro z mulie. vt nūc. Sine viro z mulie: vt adã. de viro sine mulie: vt eua. Restat q̃rt⁹ mod⁹ vt pfecta sint opa dei. s. de mulie sine viro: qđ solũ fuit i hac bndicta icarnatiõe. Hãc distictionẽ sentit dñs Bona. i 3. di. i. q̃re rc. Q̃tũ ad tertiã vi. dico sm Bona. vbi. q. qr q̃druplici rõne tm distulit icarnari. vz. vt diuinã iusticiã demõstraret: vt hũanã ipotentiã idicaret vt eternã dispõnẽ approbaret: z vt hũanũ amorẽ accẽderet. O dulcissime de⁹ cur tot ãnorũ curricula pterisisti: qd tm aures tuas dulcissimas a vocib⁹ scõrũ prius declinasti atqz hac nr̃a tunica mortali vestiri velles? Ecce oẽs clamãt vt disrũperes celos z descenderes vsqz ad ima terre. Mitte quẽ missur⁹ es. Cur obaudisti? Sed igr de⁹ aĩa mea vt iusticiã meã demõstrarẽ. Nã si morẽ aut puo i tpe hũanasse le

ar petiti smorũ peccati credidisset z rigorẽ diuine iusticie aĩ letificasset. Sz qd tãta tpa ptransiuit aĩa argueret potes. pmorũ pecti grauitate diuine iusticie rigorẽ: q̃d nisi i vitã abiit punitū. Iust⁹ dñs z iusticiã dilexit: equitatẽ vidit vultus ei⁹. 2⁰ aĩa mea distuli vt tuã ipotẽtiã z carnis tue quã iformas ostẽderẽ. Tot. n. ɔuicẽ potas cū tot scõs pfes ad iferna descẽdere cernebat aĩa tua te aut carne tua potẽtiã eẽ ad diuinã iusticiã psoluẽdã. Et vere dicẽ potas qđ scribit 2. pali. 2. c. Cũ ignorãm⁹ qd age debeam⁹: h solũ residui habem⁹: vt oculos nr̃os figamus ad te. Nec tũ puto talẽ moram scis pribus fuisse molestã cũ diuine essent volũtati concordes. ps. Iusticie dñi recte letificãtes corda. s. sanctorũ patrum. 3⁰ aĩa mea distuli vt eternã dispõnẽ approbarẽs. aĩa. n. suis tpe hĩit. cum aũt venit plenitudo tpis misit filiũ meũ. Ecce diuina dispõ. Mundus. n. in sexto mense. s. martij sm cõem opionem: z in sexto fuit ɔsumatus. ergo congruum fuit vt in sexto mense: z sexto die: z sexta etate repararetur. Prima etas est ab Adam vsqz ad Noe. Sa a Noe vsqz ad Abrahã. Tertia ab Abrahã vsqz ad Moysẽ. 4. a Moysẽ. vsqz ad Dauid. 5a Dauid vsqz ad xp̃m. 6. a xp̃o vsqz ad finẽ mũdi. Sz ō h aĩa dicim⁹. Quãto tãtũ distuli icarnari: vt te i amorẽ meũ accẽderẽ. Nã si veniẽtē q̃nũ cari⁹ q̃ qđ pcib⁹ ɔpat: pceõ vt tãtũ ac tale bñficiũ icarnatiõis q̃tum habet: ɔgruũ fuit vt mlt̃i pcib⁹ ɔpareret. q̃re rc. Et hec sufficiãt p psenti conclusione.

De adoratiõe ɔclusio tertia.

Cipe etiã ɔclusionẽ. vz. Sĩnulla cũ pfecti⁹ opata ẽita z nũq aliqua carior do ē vt fuit vl erit z magi honorãda. Ubi tres igrant⁹ veritates. vz. Pria vi. ē ista. O eẽne h⁹ postq̃ carnẽ xp̃i tã carissimã tibi fecisti vt cū tibi vniẽdo hõ appareres: q̃s grarũ actões z honorẽ tibi p tãto bñficio face debem⁹. Secũda veritas ē. O eẽne h⁹ hẽm⁹ necã nẽ tuã sine hũanitatẽ eadẽ adoratiõe adorare tuã scãz diuinitatẽ? Tertia vi. ē. ne petim⁹ nẽ de⁹ imagines adorare q in eccl̃ia fidi cotidie depigũt. Dic igr mihi pmũ p̃r scẽ qđ te adorabim⁹ z quẽ honorẽ tibi faciem⁹ p tãto officio? Nã Abel te adorauit munerib⁹. Enoch fili⁹ seth tuũ nomẽ pm⁹ vocauit. Noe. Abrahã. Moyses sacrificijs z decimis z alij sci pfis te honorarũt rc. Rñdeo ad istã tuã formã vitatẽ aĩa cara loco dei. Et dico qr bt̃us Tho. 2a 2e. q. 84. ppẽ illõ vbũ Jo. 4. venit hora q̃n veri adoratores rc. mouz hãc difficultatẽ. vtrũ adoratio ɔsistat i actib⁹ iterioribus vl exterioribus. rñdenz ibidẽ. s. Jo. 4. dicit qr veri adoratores adorabunt i spũ z veritate. ergo nõ actibus exterioribus: sz tm i spũ adorandus ē h. Et Paul⁹ 1. Cor. 14. ait. Orabo spũ orabo z mẽte. Intarguit sic. Act⁹ exteriores ptinẽt ad cognitionẽ z morũ sensibiliũ: sz h attigi nõ põt p actũ sensibilẽ. q nõ dz honorari p act⁹ sensibiles. Et rñdet idẽ doctor qr sic hõ ex duplici sba cõpo

natur mẽtali. s. z intellectuali sic z mẽtali z sensibili act⁹ dei honorẽ. mãlĩ ẽtũ exteriorib⁹ actib⁹. Spũaliter spũ z mẽte. Sz hoc ordine vt qđ exteri⁹ facimus ad mẽtẽ z spũ referam⁹. Nã p signa que corpalit exibem⁹ aliis ardẽtius i dei subleuatur. Cõnatural. n. nobis modus ē: vt p sensibilia ad itelligibilia pcedam⁹ ps̃. pbiũ. Innata ē. n. nobis via ad certiora nobis z icertiora nãe pcedẽ. z post posterioriũ: ois doctrina z oĩs disciplina fit ex preexisti cognitiõe. s. sẽsitiua exponit doctores phisici. z. s. de aĩa nẽc ē itelligẽtẽ sẽtasmata speculari. z i libro de sensu. Nihil ē i itellectu qn pus fuerit i sẽsu. q̃ p sensibilia z p actus exteriores manuducimur i spũalẽ adscẽdentes dei z cognitões: z spũalẽ honorẽ: z ad oratões. Et iõ q̃uis ad oratões z honorẽ spũatualẽ ñ egrit aliu⁹ loc⁹ nisi mẽs z spirit⁹. Sz q̃tũ ad orões z honorẽ corpalẽ egrit. loc⁹ corpal scis. ps. adorabo ad tẽpliũ scm̃ tuũ. loc⁹. n. scis vt ecclesia sic z ceteri mot⁹ spũales corpori excitãt spiritũ i cõtemplatiõe creatoris sic ondim⁹ feria 5. cinerũ. Nota tñ qr honor z dei cultus: vt dic. dñs Bona. i. 3. di. 9. pt ɔsiderãi triplicit. Uno mõ vt q̃dã act⁹ i deũ direct⁹ sub rõe vltimi finis. Et sic talis honor ē cõis vtutib⁹ omnib⁹ qb⁹ omni actu vtutis honorãm⁹ deuz. Secũdo mõ vt act⁹ i dei direct⁹. nõ solũ in rõe vltimi finis sz i rõe subiecti. z sic tal honor cõis ē tm trib⁹ vtutib⁹ theologicis. s. fidei spei z charitati. qm fide z spe z charitate hũ diligim⁹ z honoram⁹. 3⁰ vt ē q̃dã act⁹ i deũ direct⁹ nõ solũ i rõe finis z obiecti: sz i rõe honori. z sic talis actus ē spũalis adoratiõ latrie: q̃ nil aliõ ē nisi cult⁹ soli hõ debit⁹. Cũ h i oĩ actu vtuoso siato i dei honorẽ hõ: tñ latria vẽdicat sibi spũalẽ pogatiuã vt sit cult⁹ z honor soli hõ hẽit⁹. vt ait Aug. Sz vt clari⁹ aĩa mea eẽno pñi honorẽ q̃re dbeas ipẽdẽ p tã tale bñficiũ icarnatiõis filii e⁹ itelligas diligẽt aduerte qr ois honõ q hõ attribui potest ad diuinã potẽtiã: aut ad diuinã sapiam: aut ad diuinã cleõmtiã. Et iõ h tria pncta videãus. p⁹ q̃lẽ honorẽ face debẽus hõ ppẽ e⁹ ifinitã potẽtiã. 2⁰ q̃lẽ honorẽ ppẽ e⁹ ifinitã sapiaz. 3⁰ q̃lẽ honorẽ pp e⁹ ifinitã cleõmtiã. Q̃tũ ad pmũ dico qr tripl̃r honorãd⁹ ē adoratiõe. s. exoratiõe et veneratiõe. Adoratiõe q̃druplr. s. icliatiõe mẽtis icliatiõe capit⁹. genuflectiõe corpl. z totali pstratiõe. p⁹ adorãd⁹ ē mẽti icliatiõe i signũ hũilitatis exẽplo pharisei. Luc. 18. q oclos suos ñ audebat ad celũ leuare: sz pcutiebat pect⁹ suũ dicẽs. ppiti⁹ esto mihi pctõi. Ill Gre. li. mor. Ille igr veraciter deo exhibz q semetipm q pulueõ sit hũiliter videz sibi nihil vtuti tributis hõ q̃ agit eẽ hõ mĩa dei afficit. H ille. 2⁰ adorat icliatiõe capitis. s. audit noĩe dñi nr̃i iesu xp̃i. sic hẽt de ĩmitate eccl̃ar. li. 6. c. decz. de q̃ dñica scãui dicẽt ad plenũ. In q̃ dĩ gl̃a pñi i audit carãi. 3⁰ genuflectiõe corpl. s. q̃n cleuat corp⁹ xp̃i. genuflecte. n. debem⁹ hõ gẽna. ad Phi. 2. In noie iesu oẽ genu flectat rc. ad oñas papcipatoli z alioz magro

ri de 3e. di. i. c. q̃ sic ista. 4⁰ i nobis corpis stratiõe. ps. adorabus z pcidam ante eũ q̃ntũ sacri magi xp̃s honorãt ipũ dei. Mat. 2. z pcidẽtes adoraueri eũ. Sicr z xp̃s ipũ dei honorauit pres. Mat. 26. pgressus pusillũ pcidit i faciẽ suã orãs z dicẽs. p̃r mi si possibile ē trãseat a me calix iste. Sicr z Petr⁹ xp̃s ipũ dei honorauit Luc. 5. Q̃d cũ vidit Petr⁹ multitudinẽ piscũ pcidit ad gnua iesu dicẽs. exi a me dñe qz hõ pctõ sũ. Et de illo q hẽbat demoniũ Mat. 5. scribit. Currit ille hõ q hẽbat demoniũ z adorauit. Itẽ vt vidit iesũ pcidit ante illũ. Luc. 5. c. dr de leproso. Ecce vir plen⁹ lep̃ vidẽs iesũ z pcidens i faciẽ suã rogabat eũ dicẽs. dñe si vis potes me mũdare. q̃re rc. 2⁰ honorat hõ q̃tũ ad suã potẽtiã exoratiõe. Tripl̃r āt diuinã potẽtiã exoramus. s. p orões: p deprecatões: z sacrificatões. per orões. Mat. 6. p̃r nr̃ rc. Iz q̃ recia tã cõpiõe ait psalmista. ps. vba mea aurib⁹ pcipe: dñe itellige clamorẽ meũ. Intẽde voci orõis mee rex me⁹ z de⁹ me⁹. Itẽ Ber. q̃li igr fidẽt z hũil z feruẽs fuerit orõ celũ sim dubio penetrabit. vñ cenũ ē q vacua redire ñ possit. h ille. 2⁰ per deprecatiões q̃ sit p mat amonẽdi. sic Thobias sic p plaga cecitat⁹ amouẽda. z Sara p obprobrio viruz occisorũ. Tho. 3. Et legẽ qr i illo tpe exaudite sũt preces ãbarũ i ɔspectu gl̃e sũmi dei. ps. deprecat⁹ sũ faciẽ tuã i toto cord meo mĩsrere mei z exaudi me. 3⁰ p sacrificatões. Sacrificiũ. n. ē qđ sacrũ facit̃. Inter āt oĩa sacrificia scã sacrificiũ corporis xp̃i ē maxim⁹ de ɔsc. di. 2. c. nihil i sacrificijs maius eẽ põt. vt plene ondẽt onica scãna. 2⁰ honorat hõ q̃tũ ad potẽtiã veneratiõe. veneratio āt sũme potẽtie dei ondit i sacri tẽpl. Ad veneradũ āt dei i sacr⁹ loci tria gnaliz regrũt. s. pẽ vt tẽpl ipsi⁹ maximẽ exhibeat honor. quia tota ibi ē trinitas. tota celestis curia rc. ps. dñs i loco scõ suo. In c⁹ figura Jacob dũ a sõmno vigilasset ait. terribil ē loc⁹ iste. hec nõ ē h aliõ nisi domus dei z porta celi. Gen. 28. 2⁰ regrit mũdicia mistrorũ. qr scã z scẽ tractari debent. Audi Aug. pl⁹ igr placet deo latrat⁹ canũ mugit⁹ boum grunitusqz porcorũ q̃ cãt⁹ clericorũ luxuriãtiũ. Isaia. Mũdamini q̃ ferris vasa dñi rc. 3⁰ regrimus vasorũ nectorũ hõestas vt i appatu vasorũ: luminariũ vestimentorũ: z h⁹ i. q̃ oĩa manifestant z ondunt gloriã z magnificẽtiã dei. q̃re rc. Accipe nũc honorẽ quẽ hõ face debẽus ppẽ e⁹ ifinitã sapiam.

Triplex. n. ē tal honor. s. timor: pudor z dolor. Prim⁹ ē timor dei. ps. Initiũ sapie est timor dñi. scilicet⁹ hõn⁹ oibus faciẽtib⁹ eũ. Et h duo bona oriũt. s. timor diuini iudicij z tremẽdi supplicij. h ps. ois iudicia e⁹ i ɔspectu meo. Et dic oia. qr ɔsiderare aias spũalẽ ocũlã iudicium scõrũ: hõnẽ q̃ntationis sodome z gomorre z filia. Itẽ Petrus aplus. Si hẽ ãgelis nõ pepcit rc. Eccl. 17. Cõsiste iusticias z iudicia hõ vt sit peña. s. peccare ɔ diuinã sapiaz. de 2. ps. timor z tremor venerũt sup me rc. Mat. 8. Ite maledicti rc. 2⁰ honor q debet dño sapie hõ pudo

hõ

ituit vt scificat^9: Tertia coclo e. Tanta fuit ipsa
gr̃a christus fortificat^9: vt nunq̃ aliquo vitio
fuerit contaminatus.

De plenitudine gratie christi cõclo p̃ma:

Ccipe p̃mas cõclones. vz. Ubi tres ing
a rant^9 v̄itates. vz. Prima vt̃. e. An xp̃o
ab istanti sue cõceptionis fuerit oĩ gr̃a
plenus. Sc̃a vt̃. e. An xp̃o i v̄tutib^9 z scia p̄fe
cerit. Tertia vt̃. e. An sic xp̃o nõ e dat^9 sp̃us ad
mẽsurã ita nõ sit data ei oipotẽtia ad mẽsuras
Quãt ad p̃mã vt̃. dico sm magr̃ sniarũ in. 3.
di. 13. c. i. q sic. vñ dic sic magr̃ ad litam. Preterea
sciendũ e xp̃m sm hoiez ab ipsa cõceptione gr̃e
plenitudinẽ accepisse: cui sp̃us dat^9 e nõ ad mẽ
surã: in q plenitudo diuinitatis corpalr̃ hitat
ita vo hitat: vt Aug. ait ad Dardanũ: q oĩ gr̃a
plen^9 e. Et ↄfirmat pap. litera. h p Hieremie dcẽs
z dic sic. vñ recte Hieremias dic. Nouũ faciet
dñs sup t̃ras. mulier circũdabit virũ. q: i vtero
v̄gis p̃fect^9 vir extitit n solũ p̄p alaz z carnẽ:
sz et p̄p sapiaz z gr̃am q plen^9 erat. Et pñt ad
duci alie auctõtates faciẽtes ad p̄positũ. Audi
Jo. c. i. plenũ gr̃e z v̄itatis. Et codẽ. c. h plenitu
dic ei^9 oẽs accepim^9 gr̃am. Et ad Col. 2. In ip̃o
hitat oĩs plenitudo diuinitatis corpalr̃: z estis
i illo repleti zc̃. Ad declaratiõnẽ tñ istoz ego
distinguo q ista p̄positio. s. gr̃a fuit xp̃o colla
ta in sũmo. hz duplicẽ intellectũ: s. positiuũ z ne
gatiuũ. Intellect^9 positiuus e vt sit sensus. gr̃a
xp̃o collata fuit i sũmo. i. q gr̃a xp̃i fuit tanta q
e maior oĩ gr̃a possibili. Et h sensus e falsus. Na
ponam^9 h. i. q sit possibile q aliq̃ aliaz diuinarũ
p̃sonaz carnẽ assumeret. certũ e q possibile e
q hẽret gr̃as equalẽ aie xp̃i: z p ↄñs gr̃a xp̃i non
e maior oĩ gr̃a possibili. q2 illa p̃ria incarnati
eq̃lis esset z nõ minor. Sc̃us negatiu^9 e q nul
la alia gr̃a que e vl̃ fuit vl̃ possibil' est esse exce
dit excessit vl̃ excedẽ põt gr̃az xp̃i: z h sensus e
ver^9. Et h e qd magr̃ vbi s ait q tanta gr̃a fuit
collata aie xp̃i vt maior creari n posset. q̃re zc̃.
Quãtuz ad sc̃az vt̃. dico q magr̃ vbi s dic q xp̃o
p̃fecit in sapia z aliis v̄tutib^9 nõ q ad se: z quo
ad nos. vl̃. s. nob sapiaz z gr̃e munera sm p̃ces
sũ etatis magis ac mag̃ patefaciebat. vñ Greg.
i q̃daz omel. ait. Juxt̃ hois nãm p̃ficiebat sapia
nõ q ipse sapiẽtior eẽt ex t̃pe: q a p̃ma ↄceptõis
hora sp̃u sapie plenus p̃manebat: sz q candẽ q
plenus erat sapia: ceteris ex t̃pe paulatiz demõ
strabat. zc̃. h ille. Ego aũt ad pleniorẽ isti^9 mãe
noticiã pono tres ↄclones. Prima e. q xp̃o sm
sapiaz z sciam z v̄tutes icreatas p̃fice non po
tuit. p3 ista ↄclo. q2 cũ xp̃o sit de^9 sz ea q dei erãt
p̃ficẽ nõ potat. Scia. n. dei z alie p̃fectiões nec
augeri nec diminui pñt vt pat3. p^9 sniaz. di. 19.
Sc̃da ↄclo e. q xp̃o sm alaz nõ potat p̄ficẽ
nec gr̃a: nec sapia: nec aliquibus v̄tutibus infusis.
Hec ↄclo p3 ex p̄cedẽti v̄itate. Si. n. a p̃ncipio
sue ↄceptiõis fuit plenus oĩ gr̃ia z oĩ sapia z oĩ
v̄tute: p3 q sm eã p̃ficẽ nõ potuit. In Paulus
In ip̃o igr̃ sunt oẽs thesauri sapie z scie dei ab
scõditi. Tertia ↄclo e. q aĩa xp̃i p̃fecit z creuit
sm sciaz acq̃sitã. vbi nõ q i xp̃o fuit duplex sci
a. s. diuina z hũana: vt p3. 3. sniaz di. 3. z p Damasce.
3. z et de hereti. c. cũ xp̃s. In q̃ intelligit hõ p̄fectus
necẽ e vt hẽat v̄tutes z p̄fectiões ad hoĩs rõez
spectãtes. Intellect^9 aũt agẽs e hoĩs p̄fectio vt
p3. 3. de aĩa. q necẽ hẽt eẽ in xp̃o. Cũ aũt lumen
intellect^9 agẽti a nã nõ ordinet nisi ad fantasma
ta illuminãda sm cões p̃hias: z ea deputare a ↄ
ditionib^9 mãlib^9. Ergo cũ i xp̃o talis v̄tus eẽt
p3 q sic i eo ordiari ↄgruebat. Aliter aliq̃ p̃fectio
mãlis xp̃o defuisset: qd e erroneũ. Quare cuz p
talẽ lumẽ xp̃o nõ possz sit oĩa scire. q succeffiue
Ista rõ e hẽti Tho. p^te. 3. q. 9. ar. 3. z. 4. Dñs Bo
nauẽ. i. 3. di. 13. dic glosãdo auctãtes Ambrosij
dicẽti xp̃s p̄fecisse fabilanũ sensũ: q sensus xp̃i
exterior faciẽ p̄fecit q̃tũ ad cognitionẽ experimẽ
talẽ. Et h vt i eo p̄bareẽ v̄itas hũane nãe. Uñ
q̃uis nõ possz xp̃o p̄ficẽ q̃tũ ad cognitõez sim
plicis noticie tñ q2 sensus exterior ad aliq̃d de no
uo ↄuertebaẽ ad qd p̃us ↄuersus nõ fuerat co
gnitõe experiẽtie dr̃ p̄fecisse. h inuit ap̃ls dicẽs.
xp̃s didicit ex his q passus e obiaz. i. expertus e.
q̃re zc̃. Quãtũ ad t̃tiã vt̃. dico q magr̃ sniaz. i.
3. di. 14. mouet istã difficultatẽ dicẽs sic. Si xp̃o
q̃rit q̃re de^9 n dedit ei p̃tãtẽ faciẽdi oĩa vt sciaz
r̃nderi põt q2 nãlit capax e scie: z ĩo cognitio
data e ei sine mẽsura. Nõ e aũt datũ ei posse fa
cẽ oĩa q de^9 facit: ne oipotẽs z p h de^9 putaret. h
ille. Uñ lz de^9 de potẽtia absoluta potuisset ↄ
ferre xp̃o potẽtiã talẽ: nõ tñ potuisset illã suscĩ
pere xp̃s in q̃tũ creatura. vñ nõ fuit ipotẽtia ex
p̃te dei: sz ex p̃te xp̃i in q̃tũ creatura. Sz dico
h Luc. i. dr̃. q erit magn^9 z fili^9 altissimi voca
bit̃. Ista magnitudo nõ põt eẽ aĩ p̃tus v̄gis q2
aĩ magn^9 erat. q dic btũs Ambrosi^9 sup Lucã
q illa auctõtas sic intelligit̃. erit magn^9: q2 poten
tiã quã dei fili^9 nãlit hẽt: hõ erat ex p̃te accep
turus. Ecce q Ambro. exp̃sse dic ipsũ in q̃tũ
hõ accepisse potẽtiaz quã dei fili^9 nãlit hẽbat.
Huic difficultati r̃ndet magr̃ dicẽs q illa v̄ba
referẽda sũt ad p̃sonã v̄bi. nã cuz vna in xp̃o p
sona eẽt: q in q̃tũ p̃sona dei sẽp z nãlit oipoten
tiã habuit. sz in q̃tuz hoĩs nõ sẽp fuit oipotẽs: s;
ex t̃pe. Et sic intelligũt oẽs auctoritates q xp̃o oĩ
potẽtẽ dicũt. Et ista sufficiãt p̃ p̃ma ↄclusiõe.

De sanctitate xp̃i conclusio secũda.

Ccipe secũdã ↄclonẽ. vz. E si xp̃o fuit
a oĩ gr̃a decoratus: nũq̃ tñ fuit scificat^9.
Ubi tres ingrãt^9 v̄itates. vz. Pri
ma v̄itas e ista. vtrũ xp̃o fuerit vnq̃ scificatus
Sc̃da v̄itas e ista. Si aliq̃ p̃sona creata in
hac vita possit adorari vt bona z s̃cta. Ter
tia v̄itas est ista. an sit p̃ctm̃ p̄p deuotiõem et
scitatẽ portare reliq̃as scõz ad collũ. Quãt
ad p̃mã pono vnã distictõez quã fac̃ beat^9 Dio
nisi^9 li. de diuis nõib^9. c. 12. q aliud e scificari z
aliud scm̃ eẽ. Nã scm̃ eẽ dic negatõẽ oĩs imũdi
tie p̃ oĩ t̃pe. vñ sic ibidẽ scitatẽ diffinit. Scitas
e vt sz nos dicẽz q ab oĩ pollutõe est libera z p
fc̃a z oĩs inuiolata puritas. Scm̃ q e qd p̄ pullo
istãti vep e dicẽ q illud culpe sit subiectũ. Ua
scificari siue scificatũ eẽ p̄supponit aliq̃ i subi
ecto maculã fuisse z postea mũdatã. Et his se
q̃t q cũ xp̃o nũq̃ fuerit subiectus p̃ctõ. z p ↄñs
nũq̃ scificat^9: sz sẽp fuit e z erit scũs. ps. Iustus
dñs i oĩb^9 vijs suis: z sc̃t^9 i oĩb^9 opib^9 suis.
In Jsa. 6. dicit scũz seraphi clamare alta voce.
scũs: scũs: scũs: dñs de^9 sabaoth. Ad quoz h
claratõez nõ q scificari dupliciẽ ↄsiderari põt.
vno mõ q̃ ex scõ fit scũ: alio mõ q̃ ex n scõ
fit sanctus. Primo mõ q̃ ex scõ fit scm̃. Et h
fieri põt duob^9 mõis. vno mõ q̃ ex min^9 scõ
fit magis scm̃. z hoc mõ xp̃o p̄ discipul' suis pa
trẽ orauit. Jo. 17. c. p̃r scifica eos i v̄itate. i. q̃uis
sint scĩ: magis et scifica. Et sic nũq̃ xp̃o dr̃ scifi
catus. vl̃. s. imediate aĩ hoc dicaẽ min^9 scũs: et
imediate p^9 h magis scũs. Sc̃o mõ ex scõ fit scũ
sz q̃dã ↄtinuatõẽ scitat: s̃uata tñ q̃dã p̄riuita
te scitatis. Et h mõ põt dici xp̃o scificat^9. Quõ
intelligit illud Jo. i. quẽ pat̃ scificauit z misit in
mũdũ. i. sz plenitudinẽ scitatis ↄsecrauit. Et il
lud Jo. 17. scifico meipsũ. i. i scitate ↄseruo. 2^9
modus scificatõis e q̃ ex nõ scõ fit scm̃. E hoc
sit̃r ↄtigit duobus mõis: vno: p̃uatiue. alio: ne
gatiue. Scificari p̃uatiue e q̃n aliq̃d subiectũ e
p̃uatũ scitate: z postea i eo ifundit. sic de peccã
te mortalr̃ z postea ↄtrito z ↄfesso: cui p gr̃as i
fundit scitas: satis p3. Et h mõ nũq̃ xp̃o fuit sã
ctificat^9. q2 sp xp̃o fuit hõ z scũs hõ: z nũq̃ p̃ua
tus scitate. Scificari negatie fit duobus mõis.
vno: Si rõe scitatis create: tũc xp̃o põt dici sci
ficatus. i. fact^9 scũs hõ. Et iteꝝ sm hũc sensum
põt intelligi p̄dicta auct̃. quẽ p̃r scificauit z misit
i mũdũ. i. scm̃ hoiez fecit z misit i mũdũ. Si rõe
scitatis icreate: tũc dico q codẽ mõ dr̃ xp̃s scif
ficat^9: quo: dr̃ hõ fact^9 e de^9. q locutio min^9
falsa e q̃ ista de^9 scũs e hõ. Sz de h ista. q̃re zc̃.
Et sic p3 p̃ria v̄itas. Quãtũ ad sc̃am vt̃. dico q
aut loq̃mur de creatura viuẽte aut mortua. Si
de viuẽte. dico q nulla creatura viuẽs e adorã
da vt scã. q2 null^9 viuẽs scũs e lz sit bon^9: nisi
forte accipiẽdo scitatẽ largo mõ. ut illud Leui.
19. sci estote q̃ ego scũs sũ. q̃dicũ. n. q̃s viuit
peccator e. i. Jo. i. Si dixerius q̃ p̃ctm̃ n hẽm^9
zc̃. scitas aũt oẽs p̃uitat' maculã excludit: vt pa
tuit p̄cedẽti v̄itate. Si aũt loq̃mur de creatura
viuẽte iã z postea mortua. tũc dic Inn. q si mo
rit̃ aliq̃ scã p̃sona c^9 vita e tibi nõ. potes eã oc
culte z nõ publice venerari nõ adorare. Et nõn
ter dico occulte. q2 publice n lz nisi sit ab eccl'a
canonizata z approbata q̃uis et ille scũs mira
cula faciẽt. vt p3. i. q. i. c. teneãus. vbi sic dicit̃. te
neãus vnitatẽ f̃rẽs mei. p̃ter vnitatẽ et q facit
miraculũ nihil e. In vnitate erat p̃pl's Isrl' z n
faciebat miracula. P̃ter vnitatẽ erant magi
pharaõis z faciebant sil' a Moysi. p̃pl's isrl' vt
dixi nõ faciebãt miracula. an erãt saluãdi ap̃l
dei q faciebãt miracl'a: q q nõ faciebãt: Petr^9
ap̃lus resuscitauit mortuũ. Simõ magus fecit
multa. Erãt q̃dẽ xp̃iani q nõ poterãt facẽ qd fa
ciebat Petr^9: nec qd faciebat Simõ: sz tñ gau
debãt. q2 nõia eoꝝ scripta erãt in celo. hec ille.
Aug. Magi. n. pharaonis miracula fecerũt sic
z Simõ magus. Quatuor tñ requirũt ad h vt
aliq̃d sit verũ miraculũ. Prio vt nõ ex arte sed
v̄tute sp̃us sci fiat. z p̄p h miracula magorum
miracula v̄a nõ sũt. Sc̃o vt fiat p̄ nãz: q qd̃ v̄tu
te nãe fit nõ e miraculũ. z h mõ diabol^9 p incan
tatões opaẽ. q ipse istinctu serpẽtis ãtiq̃ multa
diabolica facit: z ille p v̄tutes herbarũ q̃s oĩa
nouit: occulte opaẽ effect^9. Tertio vt nõ fiat vt v̄
bosũ t̃ñs: sz merito hoĩs z gr̃ia dei. z sic trãsba
tõ piscĩ z vini nõ e p̄p̄e miraculũ. q2 vt v̄boꝝ fit
vt Aug. ait. Accedit v̄bũ ad elemtũ z fit sacrm̃
4^9 vt ad cõroboratõẽ fidei fiat. Das ↄditõẽs põit
Hos. i sũma sua. rubrica de reliq̃is z vẽc. scõꝝ. Et
q̃n ista discernẽ n pã difficile e: ĩo eccl'a sta
tuit nũ corp^9 a xp̃icol' publice venerari nisi sit
scũs ap p̄bat^9 ab ea z canõizat^9. Et sol^9 papa ca
nonizat pt. vt nõt Jo. adrea de reliq̃s z vene. scõ
rũ. c. i. li. 6. Et p̃ces sce tali scõ valet. lz papa i ca
nonizatõe errauerit. Et multa de canonizatõe ibi
dez põit Jo. an. Et hec sufficiant p̄ p̃nti v̄itate.
Quãt ad t̃tiã dico q eadẽ rõ e de reliq̃is scõꝝ:
sic de v̄bis scripture vt dic beatus Tho. 2a 2e. q.
96. Nã si portãẽ ex dei fiducia z scõꝝ quoꝝ sũt
n erit illicitũ. Si aũt circa hec attẽdaẽ aliq̃d va
nũ: vt q vas sit triãgulare z h'mõi eius erit illi
citũ. Et diligẽẽ aiaduertẽ: vt claẽ sciae illas eẽ
reliq̃as scõrũ ab eccl'a approbatoꝝ: q2 si nescirẽ
e^9 sci eẽnt: aut an ab eccl'a ap p̄bat^9 i errorẽ fa
cilit incurrẽ possẽ. vl. s. portare reliq̃as vni^9 sui
peccati aut hoĩs male vite. Sic exp̃sse e cas^9 ex de
reli. z ve. scõꝝ. c. i. vbi dic sic ter. Audiuim^9 q
q̃dã inter vos diabolica fraude decepti: hoiem
quẽdã i potatõe z ebrietate occisum: scm̃ mo
re infideliũ venerãẽ. Cũ vix p̃talib^9 i ebrietati
b^9 p̃mpe eccl'a p̄mittat orare. Dic. n. ap̃stol^9
. s. i. ad cor. 6. ebriosi regnũ dei nõ possidebũt.
Illũ q n p̄sumati de cetero colere: cũ si p eum
miracula fierẽt non licẽt vobis ipsũ p̄ scõ absq̃
auctẽ eccl'e romane venerari. hec ibi. Et glosa
sup v̄bo. miracula. dic sic. q2 miracula etiã p
malos fiũt. i. q. i. c. teneam^9. Ideo nõ dz teneri p̄
scõ q̃sq̃ miracula fac. nisi ab eccl'a romana p̃
us fuerit p legitimos testes sup vita z miracl'
ap p̄bat^9. vt dic. c. primũ z c. de testib^9 c. vene
rabili. Quẽ. n. eccl'a n p̄bat n p̄bãd^9 e. z quẽ ap
probat ap p̄bãd^9. 24. q. i. hec e fides. z. c. q̃n ve
r^9. z. q. 2. c. sane profertur. hec glo. q̃re zc̃. Et sic
p3 ista prima cõclusio.

De ipeccabilitate xp̃i conclusio tertia.

Ccipe t̃tiã ↄclonẽ. vz. Tanta fuit ipsa g
tia xp̃o fortificat^9: vt nũq̃ aliq̃ vitio fu
erit ↄtaminat^9. Ubi tres igrũũt v̄itates
vz. Prima vt̃. e. vtꝝ de^9 potuisset posse facẽ
creaturã rõnalẽ ipeccabilẽ p nãz. Sc̃a vt̃. e.
an ista p̄positio sit v̄a de^9 scũs e hõ: z hõ fact^9
e de^9. Tertia e. an xp̃o sm illã nãz hũanaz q
hõ v̄us n potuerit peccare. Quãt ad p̃mã di
co q cõit̃ oẽs theologi p̃te negatiuã ↄcedũt. E

afos ipse potauit rč. Et hec sufficiāt ꝑ prima
veritate. Circa ad sꝫ breuit̄ Damascen⁹ li.3.c.
de passione corporis dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. reidet sic
de passione corporis dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. reidet sic
ad ist᷒ dicēs. Veniendū aūt ꝙ deum qdē carne
passus aīm⁹. i. patris⁹. deitatē aūt carne passam
passuꝫ nequaꝙ. Et declarat per
vbū dei ꝙ carnē passus nequaꝙ. Et declarat per
exēplū dicēs. Quēadmodū. n. in ligno sup la-
cēte ferē securis qdē icidit lignū icīsibilis ꝛ
impassibilis pmanet sol multo magis ipassibil
hoc diuinitas s᷒ hypostasi vnita carnē carne pa
tiēte pmanet ipassibilis. Et quēadmodū si ge
ignito ferro supfunderet aquā. Ob qdē natu
ē pati ab aqua igne dico extinguit. Innocuꝫ
aūt pmanet ferr Ideo apti nati ē. n. ab aqua cō
rūpi. Multo plus carne passa sola ipassibil' di-
uinitas passionē nō suscipit: ꝛ isepabil' ab ipsa
pmanēs. h illc. Et dic in fine ꝙ licꝫ exēpla oīno
similia reperi nō possīt, sufficit tn̄ q̄tū ad ꝓposi-
tū faciūt illa adducē. q̄re ꝛč. Et sic pꝫ ista veritas
Circa ad tertiā vi. dico fm̄ Aug. de ciui. dei ꝙ
duplex ē in aīa dolor. vn⁹ ꝙ icīt aīc fm̄ se. alius
nō fm̄ se sꝫ fm̄ corp⁹ resultās ex vnōe vtriusꝫ
Si loquar d' dolore p̄ mō sic dico ꝙ xp̄s pas
sus ē fm̄ rōeꝫ. nulli dubiuꝫ ꝙ passus ē ꝛ voluit
ꝓ pctis vniuerꝫ ille dolor i rōnali voluntate ex ꝯ
sideratōe rationis processit scilicet ex conside
ratōne peccatoꝝ alioꝝ. ꝓpt̄ qd̄ sup Hierusalē
fleuit Jo. 19. Si loquar de dolore ex carne pro
ueniēte i aīa sic dico ꝙ aīa pōt cōsiderari vt
rō ꝛ vt nā. si ut rō tūc passiones q̄ aīc attribuū-
tur deliberationē ꝯsequūt: ꝛ sic aīa xp̄i nō ꝯpa
tiebat' corpi ei⁹ patiēti: sꝫ letabat'. qm̄ multū cu
pīedebat ꝙ corp⁹ qd̄ informabat ꝓ humāi ge-
neris salute pateret. Si aūt aīa ꝯsiderat' vt nā
sic cū habeat nālē iclinationē ꝛ appetitum ad
corp⁹ sic pfectio ad suas pfectibile: sic cōpatie
bat' carni patiēti. Anīa. n. nō ordinat' ad corp⁹
fm̄ potētias sensibiles tm̄: sꝫ etiā hūāi ꝯdic
sꝫ ordinat' fm̄ se totā ꝛ ꝓ oīa fm̄ oēs potētias
ꝛ ꝓ oīa ꝓpt̄ talē dilectionē ꝛ appetitū ad corp⁹
necio hꝫ ad ipaꝫ delectationē tristicia cōpassi-
onē ꝛ huōi. Ergo seq̄t' ꝙ aīa xp̄i cōpatiebat' cor
pori vt nā. ꝛ nō cōpatiebat' eidē vt rō. Item ꝙ
gaudiū aīe xp̄i vt rō erat ꝓpt̄ ꝯiūctōeꝫ grūitā
cū ipsa diuinitate: sed dolor ꝓpt̄ nālem dilectio
nē ipsius cum carne. Hoc sentit dn̄s Bonauē.
in. 3. di. 16. Et hec sufficiāt ꝓ sa ꝯclone.

De diuersitate volendi in xp̄o ꝯclo sa.

Ccipe sā ꝯclones. vi. Licꝫ xp̄s pfect⁹
esset hūano tū sēp oīa voluit q̄ ipse hō.
Ubi tres igramus vi. vꝫ. Pria ē ista
vtrū i xp̄o esset plures voluntates sic sunt nāe
plures. Sa ē ista. An sēp xp̄s voluerit inq̄tū
hō oīa q̄ voluit hō. Tria ē ista. An xp̄s sēp iq̄
tū hō obtinuerit q̄ a deo postulauit. Circa
ad p̄mā rńdeo s᷒ magr̄ sniaꝝ li. 3. di. 17. c. 1. vbi
dic sic. quocirca i bigēdū nō est diuersas i xp̄o
fuisse voluntates iux̄ duas nās. s. voluntatē diuinā
ꝛ hūanā. Et hūana voluntas ē affect⁹ rōis vl' af
fect⁹ sensualitatis. ꝛ ali⁹ ē affect⁹ aīc fm̄ rōem
ali⁹ fm̄ sensualitatē vtcꝫ tn̄ dr̄ hūana voluntas

Et ista. ideoꝙ sic in nob' ē duplex affect⁹. i. rō-
nis ꝛ sensualitatis: ita i xp̄o debuit eē geminus
affect⁹. Et multis auctoritatibus pbat i capitul' se
quētibus i xp̄o fuisse duas volūtates. s. diuinam
ꝛ hūanas. Dn̄s aūt Bona. li. 3. di. 17. sic pdictas
volūtates ordinat. qm̄ affect⁹ voluntatis diuie
ordinat' ad actū cognitiōis itellect⁹ diui ꝛ affe-
ctus volūtatis hūane ordinat' ad actū cognitio-
nis itellect⁹ hūani. Cognitio. n. ē act⁹ itellect⁹
affectio act⁹ volūtatis. Hec aūt diuersitas po-
tētiaꝝ sumit' ex diuersitate nāꝝ: vt pꝫ p dicta
Jo. Damascen⁹ li. 3. Quoꝝ. n. ingt̄ sba. i. nā ē eadē
hoꝝ volūtas ē eadē. qꝝ vero diuersa volūtas
hoꝝ diuersa sba. Si i xp̄o fuerit due diuerse
nāe. s. dīna ꝛ hūana. g̃ due diuerse volūtates. s.
dīna ꝛ hūana. Quidā aūt distinguunt ꝙ vo
lūtas pōt tripl'r ꝯsiderari. s. vt volūtas: vt po-
tētia: ꝛ vt act⁹ volēdi. vide ĩ feria. 4. 3. dñice
i sa ꝯsideratōe ciscᷓ hōe p̄ma. Et ista sufficiāt q̄
tū ad istā veritatē. Circa ad sam dico fm̄ Bon
vt ꝙ ꝯ cōformitas volūtatū ad volūtatē i duo
bus cōsistit. In volito ꝛ in rōe volendi. Confor
mitas i volito ē qñ diuerse voluntates vnum:
ꝛ idem volunt. Cōformitas i ratōne volēdi est
qñ diuerse volūtates idē eodē mō volunt: vel
altera illaꝝ. s. ē iferior vlt illud eo mō q̄ supior
ad ipaꝫ vlt eā velle. Cōformitas i volito nō est
de necessitate ꝙ si volūtas supior vnū vellet
Ind de necitate volūtas iferior velle debere:
imo qñ vellet ꝯriū. Sꝫ sufficit ꝯformitas in mō
volēdi dico q̄ ad ꝓpositū ꝙ oēs voluntates i
xp̄o ꝯformes erāt i mō volēdi: licꝫ discordarēt
i volito. vnaq̄ꝫ. n. volūtas qd̄ suū erat vole
bat. vn̄ vt dic Hugo dīna voluntas qd̄ iustum
erat volut. volūtas rōnis iustitie ꝯsensit ꝛ iu-
stitiā approbauit. volūtas pietatis ꝯdoluit mi-
serie: volūtas carnis iustitiā nō accusabat: sed
penā recusabat. Nec tn̄ seq̄t' ꝙ dato ꝙ aliud et
aliud vellēt: esset iste volūtates simpl'r discor-
dātes. qꝛ ꝯueniebāt i rōe ꝛ mō volēdi. qñ volū
tas iferior eo mō volebat quo mō volūtas su-
perior. s. volūtas rōnis ꝛ volūtas dīna volebat
eā velle. Qd̄ magr̄ sniaꝝ li. 3. di. 17 ꝑ plures au
ctoritates ostēdit. Audi Aug. sup illō. Pa. quod
usqꝫ iustitia ꝯuertat' ꝛc. xp̄s iqt̄ in passione duas
ostēdit voluntates in se scdm̄ duas naturas.
Ait enim pať si fieri potest transeat a me calix
iste. ecce habes hominis voluntatem. Quam
cōtinuo ad dīnā dirrigēs ait. verūtn̄ nō sic ego
uolo. s. sic tu vis. h illc. Audi ꝛ Ambro. li. 2. d tri.
Scriptū ē igr̄ pr̄ si possibile ē trāsfer calicē iste
a me. vba xp̄i s᷒ sꝫ quō ꝛ i q̄ forma dicāt aduer
te: hōis sūas gerit: hōis suscipit affectū. Nō q̄ uo
deitatis hō logt'. Suscepit qdē volūtatē aīam
meā ē volūtas quā suā dicit cū ait. non sic ego
volo s. sic tu. cū āt dicit oīa q̄ hꝫ pr̄ mea sūt. ex
nihil excipit' sine dubio quā hꝫ pať eandē ꝛ filꝫ
ne hꝫ volūtatē. h ille. Audi ꝛ ipaꝫ vitatē Jo. 6.
Nō veni facē volūtatē meā sꝫ volūtatē ei⁹ qui
misit me. q̄re ꝛč. Et h sufficiāt ꝓ p̄ma veritate.
Circa ad tertiā vi. dico ꝙ i hīs q̄ petijt xp̄s vo

lūtate sensualitatis nō sp̄ fuit exauditus: vt pꝫ
de oratōe scā i orto. s᷒ q̄ petijt volūtate rōis sp̄
fuit exaudit⁹. vn̄ dic magr̄ vbi ait. Ex affectu
hūano sensualitatis qdē nō rōnis illud voluit
ꝛ petijt: qd̄ nō impetrauit. Et si q̄ritur si rō scie
bat sensualitatē exaudiendā nō esse. q̄re orare
talia pmisit: Ad hoc rńdet magr̄ dicēs. Ad qd̄
ergo petijt: ut mēbris formaꝫ pberet iminente
turbatione clamandi ad dn̄m ꝛ subijciendi vo
luntatē suā diue uolūtati: ut si passiāte mole-
stia tristent' ꝓ eiusdē amotōe orēt. Si nequeūt
uitare dicāt qd̄ ipe xp̄s. hec ille. Unde de hoc ĩ
feria. 4. 3. dñice in sa consideratiōe. quare ꝛč.
Et hec sufficiant pro presenti ꝯclusione.

Cr christus nunq̄ turbatus est ꝯcio sa.

Ccipe tertiā ꝯclōes. vꝫ. Licet volūtas ho
minis xp̄i aliq̄n a dīna volūtate discor-
daret nūq̄ tn̄ ipse q̄ncuꝫ pateretur
turbat⁹ ē aut rebellauit. Ubi tres igraūs vita-
tes. vꝫ. Pria ē ista vtrū i xp̄o fuerit rebellio
carnis ad sp̄m. Scda ē. vtꝝ xp̄s aliq̄n fuerit
i mēte turbatus. Tertia ē. q̄ fuit i xp̄o turba
tio sp̄ual' ꝛ itensior tristicia quā hūit. Circa
ad p̄mā dico ꝙ i xp̄o nō fuit rebellio carnis ad
sp̄m. Audi magr̄ sniaꝝ li. 3. di. 17. c. 1. nec tn̄ in co
caro ꝯ sp̄m s᷒ a deo ꝯcupiscebat. qꝛ vt ait Au. li.
19. de ciui. dei. c. 4. Nonnullū ē vitiū cū caro ꝯcu
piscit aduersus sp̄m. Caro āt dcā ē ꝯcupiscē. qꝛ
h fm̄ ipsā agit aīa sicꝫ aīa ꝓ aurē audit ꝓ oculuꝫ
videt. Caro. n. nihil nisi ꝓ aīam ꝯcupiscit. Sꝫ cō
cupiscē dr̄ cū aīa carnali cōcupiscētia sp̄ui relu
ctat. hēs carnalē delectatōeꝫ de carne ꝛ ad car
nē aduersus delectatōem quā sp̄us hꝫ. Ipsi⁹ āt
carnalis cōcupiscētia nō ē i aīa sola nec i carne
sola. Ex vtraꝙ. n. fit. qꝛ sine vtroꝙ delectatio
tal' nō sentit. Tal' ergo rixa atꝙ ꝯcitatio i aīa
xp̄i eē nō potuit. qꝛ cōcupiscētia carnalis ibi eē
nequit. h ille. Sꝫ de hac mā dicetꝰ i smone de
magdalena cōsideratōe sa q̄re ꝛč. Circa ad se
cundā vi. dico fm̄ dn̄s Bona. di. 15. ꝛ cōif ita est
doctrina scōꝝ ꝙ turbatio ꝛ ira pnt considerari
4. mōis. p̄mō vt dicit essm̄ detestatōis alicui⁹
mali i apparētis mali. Et h turbatio ē i oībꝫ bo
nis ꝙ turbant' cū detestant' mali. Pa. aīa mea tur
bata ē valde: sꝫ tu dn̄e vsꝙ q̄. Et Ysaie. 21. hoiꝫ
cū audiret turbat⁹ sꝫ cū videre. Et dic ides do-
ctor ꝙ h turbatō ꝛ ira potuisset ade i statu ino
cētie ifuisse. Scdo mō vt dicit motū detesta-
tōis mali cū quadā pturbatōe ꝛ igetatōe parti
sensualis absꝫ aliq̄ pturbatōe mentis sine rōnis
Et h mō perturbati sūt sci i coꝝ psecutōibus ꝛ
temporalibus oppressionibus. 2. cor. 1. Supra
modū grauati sum⁹: ita vt tederet etiā nos viuē
ꝛ de Helia. 3. Re. 19. scribit' ꝙ petiuit aīe sue vt
moreret'. ꝛ ait. sufficit mihi dn̄e tolle queso aīaꝫ
meā. neꝙ. n. melior sū q̄ patres mei. Et hoc mō
plures turbat⁹ ē xp̄s i sua psecutione ꝛ morte.
Jo. 11. cū hec dixisset Jesus turbatus ē sp̄u. et
dixit. Amen amen dico vob' ꝙ vn⁹ ex vob' me
tradet. ꝛ Math. 26. Assūpto petro ꝛ duobus

filijs zebedei cepit cōtristari ꝛ mestus eē. ꝛ ait
illis. Tristis ē aīa mea vsꝙ ad mortē. Et Jo. 12.
scribit'. Dixit Jesus. nūc aīa mea turbata ē
Tertio mō vt dic affectū detestatōis cū ꝯmo-
tōe ꝛ ꝓ turbatōe nō solū ptis sensualis: s᷒ etiā rō-
nis ad breue tempus. ꝛ hoc mō sepe turbat' sic
ti deuot⁹ Greg. ait ꝙ mēs turbata pficit vt cla
rescat. Sic ocul⁹ per collirium imissū ad tempus
turbat' vt postmodū clarior efficiat'. Quarto
mō accipit' turbatio vt dic affectū detestatōis
cū cōmotōe sensualitat' ꝛ mētis ꝓ tempus ꝛ aīa
mi indignatōe. ꝛ h mō ē peccatū mortale quo i
dignāt' ꝛ turbat' oēs iniq̄. Mat. 2. c. Audiēs āt
Herodes rex turbat⁹ ē ꝛ oīs hierosol'a cū illo
Ubi Greg. ait. i omelia. Nato. n. rege celi rex ē
re turbat⁹ ē. q̄ nimirū trena celsitudo cōfun
dit' cū celestis altitudo apitur. Quare satis ex
his pꝫ respōsū ad veritatē. q̄re ꝛč. Circum ad
tertiā veritatē dico ꝙ duplex fuit i xp̄o spiritu
alis tristitia ꝛ dolor. i passionis ꝓpter pene. ꝛ ꝯ
passionis nr̄e calamitatis. Et quis magna eēt
cā dolēdi i sensualitate ꝓpter sepatōeꝫ aīe a cā
ne: ꝛ magna etiā dispositio eēt ad dolēdū ꝓpt̄
cōplectionē corpis optimā. In tristicia tn̄ ꝛ do-
re cōpassionis aplior erat rō dolēdi ꝓpter ibo
norātōeꝫ ꝛ a deo nr̄am sepatōeꝫ. maiorq̄ꝫ eti-
am erat ad dolēdū dispositio ꝓpt̄ dilectōis ha
bitudinē. Sꝫ. n. ꝙ dilectio maior. sꝫ h longe ꝯpas
sionis maiores sūt. Coꝝ igit' xp̄i ꝯpassio oēs ex
cellerit cōpassiones tn̄ ē cū intensissimā fuisse
q̄uis ꝛ passio sua grauissima eēt. Hoc aūt ꝯpas
sionē triplici signo ostēdit vꝫ. signo sepatōis la
chrymatōis: ꝛ perstatōis. Pūmo signo sepa
tionis. nulli⁹. n. aīas sūā a corpe sepauit q̄ ne i a
deo sepatos eē. Scdo signo lachrymatōis
qñ fleuit ꝓ peccatis nr̄is: nō tn̄ ꝓ penis corpa
lib⁹ ei⁹ ad Heb. 5. Clamore valido ꝛ lachrymis
offerēs exaudi⁹ ē ꝓ sua reuerētia. Et Luce. 23
Clamās Jesus voce magna ait pr̄ i manus tu
as cōmēdo spiritum meū. Et Math. 27. Jesus
āt iteꝝ clamās voce magna emisit spiritū. Ubi
aīa nota q̄ ratiōib⁹ xp̄s clamauit in cruce:
Prima dr̄ rō ꝯpassionis. nā cū ver⁹ de⁹ esset
vt vidim⁹ pterita p̄sētia ꝛ futura oīa habebat
añ oculos. Et ideo ꝙ tot aīas cernebat eē ifelices
tus ē numer⁹ dānati debēt ideo lachrymās clamā
re cepit. Audi Ambro. Tristis erat ꝛ tristis ap-
parebat: nō tn̄ ꝓpter suā passionē: sꝫ ꝓpt̄ nr̄aꝫ
tāte vite suatōeꝫ. Et tāta fuit illa pena: q̄ta est
glorie magnitudo qua puari oēs tales cerne
bat. 2⁹ clamauit ꝓpt̄ magnā obligatiōeꝫ. Mul
to. n. doluit q̄ta erat pena oīuꝫ dānatoꝝ p̄teri
toꝝ p̄sentiū ꝛ futuroꝝ ab initio mūdi vsꝙ ad fi
nē clausāꝫ quos cernebat eē dānatos i parādi
dos. treno. 3. Collocauit me in obscuris tene
brosis sicut mortuos sempiternos. Tertio
clamauit ꝓpter sepatōeꝫ tāta. n. erat sibi pena
q̄ta erat multitudo quos sciebat rescindi a cor
pe ecclesie ꝓ eoꝝ falsos errores. Nā cū scimus
oīa iuncta mēbra ꝛ xp̄o ꝯus corp⁹: tot dolorib⁹

habuit quod mēbra cernebat debē ab eo sepa ri. Quarto clamauit ꝓpt martyꝝ ꝓsecutōes. vn̄ tāt' i eo dolor fuit q̄ cernebat flagella mā vn̄ tāt' i eo dolor fuit q̄ cernebat flagella mā tyꝝ ꝛ sō ꝓsecutōes. Quīto clamauit ꝓpter tyꝝ ꝛ sōꝝ ꝓsecutōes. Quīto clamauit ꝓpter dēformatōes. tāta .n. fuit ei' pena quot alas xp̄i dēformatōes aīaꝝ cernebat defo:mari ꝛ pdere imaginem suā: ꝛ ipsam imaginē ꝓpetia. vn̄ ꝓpba. quō igr ei': ꝛ ipsam imaginē ꝓpetia. Sexto clama uit ꝓpt offēsionem. vn̄ tāta ei' erat pena q̄tās offēsas fieri cernebat deo pr̄i. ꝓe. Circūdederūt me dolores mort'. f. ꝯsiderando offēsas illatas deo pr̄i. Septimo clamauit ꝓpt execatōes. vn̄ tāt' fuit ei' dolor q̄tā cernebat iudeoꝝ cecitatē cū eis tot ꝛ tāta miracula bonaq; fecisset. Oc tauo clamauit ꝓpter discipuloꝝ derelictionē vn̄ tāt' fuit ei' dolor q̄tus erat amor quē ha bebat ad discipulos suos quos postea cērnebat fidei pdituros ꝛc̄. Nono clamauit ꝓpt Iu de ꝓditionē. Decimo clamauit ꝓpter omniū ꝓditionē. Undecimo clamauit ꝓpter acer be relictionē. Duodecimo clamauit ꝓpt ma bi passiones. Duodecimo clamauit ꝓpt ma tris sue mutuā passionē. Ista oīa practice expo nas. quare ꝛc̄. Et sic patet secūdus signuꝫ quo ondit xp̄s cōpassionē: quā erga nos habuit in cruce pendēs. Tertiū signū of' ꝓstationis vt patꝫ in resurrectione Lazari. Jo. xi. Infre muit ꝛ turbauit semetip̄m dicēs. vbi posuistis eū: ꝛ lachrimatus ē Jesus ꝛc̄. Merito igit cuꝫ dulcissimus Jesus ꝓ nobis tanta fecerit: ipsuꝫ esse nitidus puꝝ ꝛ nitidū ab oī macula opporte bat vn̄ nō iniuria dicē poterāt. q. et vobis ar guet de peccato. quē suppliciter exoremus: vt ꝑ hanc suaꝫ gloriosaꝫ puritateꝫ nos ꝑ grāꝫ hic purificet. ꝛ tandem in scā gloria scificet: amen

Feria secunda dominice de passiōe de idul gentijs sermo in ordine. 54.

Si quis sitit veni

at ad me ꝛ bibat. Jo. 7. Jam his ver bis gloriosus xp̄s grē sue plenitudi nē de qua antecedenti ꝯmone dixim' ondit. Jam nos ad cellariū scīm ei' inuitat qd̄ sancta ecclesia catholica ē: vt bibamus ꝛ sitim extinguamus. In hoc. n. bñdicto cellario idul gētiaꝝ infinitā multitudinē posuit: vt q in hac vita ꝓ pctis satisfacere nō sufficim': ꝑ indulgē tias iuuaremur. Ait ergo si qs sitit. f. habere in dulgentiaꝫ suaꝝ culpaꝝ veniat ad me. i. ad ec clesiam meā corde cōtrito ꝛ ꝯfessione facta: et bibat. i. impetret effectū idulgētiaꝝ. In qb' sa cratissimis ꝟbis de indulgētijs tres ꝯsideratio nes faciamus. vꝫ.

Indulgentiarum specificationeꝫ.
Indulgentiarum deriuationem.
Indulgentiarum fructificationem.

De indulgentiaꝝ specificatiōe ꝯsider' pma. Primo indulgētiaꝝ specificationeꝫ vi deam'. Ubi tres more solito ꝯclones faciam'. vꝫ. Prīa ꝯclō ē ista. Quia vir i vita de pctis satisfacē possumus: merito idulgentie danī vt nos adiuuem'. Secūda ꝯclō est. Indulgētie licet magis sint ꝟtutis ha bēt tn̄ debitā rōnem sue latitudinis. Tertia ꝯclō ē. Licꝫ indulgētie sint in peccatoꝝ remis dionē suum tamē ꝓpriam requirunt actum.

Circa primā ꝯclōnem. Prīa ꝯclō. Quia vir i vita de idulgētie pctoꝝ remedio dāt ꝯclō pma: Recipe pmā ꝯclōnē. vꝫ. Quia vir i vita de peccatī satisfacē possum': merito in dulgētie danī vt nos adiuuem'. Ubi tres igrāt ꝟitatēs vꝫ. Prīa ꝟitas ē ista. qd̄ ē idulgētia. Secūda ē. an valeat tm̄ i foro ec clie. Tertia ē. quō alaꝫ soluit. Quātū ad prīaꝫ dnīs Frācisc' marōis i ꝯmōe. quodcūq; ligue ris. dic sic. Indulgentia ē remissio pctoꝝ quo ad illa q̄ post susceptū pnie scīm remanēt de pecca tis. Ego āt dico sic. Indulgētia ē pēe relaxatio q̄ qs iuste ꝓ culpis ꝓprijs facē debuisset: d the sauro ecclie ad diuā iustitiā ꝓsoluēdā sempta. In hac diffinitōe ponī aliqd loco generi ꝛ ali qd loco dr̄ie. Loco generis. i. alicui' magis cōis ponī relaxatio. qa omnia idulgētia ē qdā relaxa tio: ꝛ ꝓꝛcnouerso sumēdo ꝓpe idulgētiā. Lo co dr̄ie ponī pene: ad differētiā ꝛlatōis culpe q̄ fit ꝑ grāꝫ dei i cōtritōe. Et ꝓpt h patet ꝗ sī recte positū i diffinitōe pma remissio peccato rū' .n. effectiue dimittit culpā. de pe. di. i. c. ꝟbū. ꝫ grā formalit' lauat i cōtritōe. 33. q. 3. i fala. Itē ponī q̄ qs iuste ꝛc̄. ad differētiā penaꝝ iniu ste illataꝝ. Itē ponī de thesauro ecclie: vt eida tur q̄ indulgentie non sunt simpliciter gratui te ꝫ etiam ecclesia soluit. Et sic patet prima ꝟitas. Quātū ad sām ꝟitatem dico secundum dnīm Bona. in. 4. di. 20. ꝛ beatum Tho. ibideꝫ q̄ quoꝛidam opinio fuit q̄ huiusmodi indul gentie fiant solū i foro ecclesie ꝛ non i foro dei Nam sacri canones pro mortalibus culpis gra ues ꝛ diuturnas penas taxarunt. ꝛ per vnum quodq; mortale septēnariū vel eo āplius ꝑm grauit' ē q̄ pnie vix i hac vita fieri pōt. ꝫ eccla remediū idulgētiaꝝ adhibuit: vt oīs pnia ar bitraria eēt. ꝛ de residuo qd̄ canones taxarunt fieret relaxatio ꝑ idulgentias. Prima nāq; fa cie appet q̄ opio mihi probabilis fit. Sꝫ inspi cie veritate falsa ē i eo q̄ nō vult idulgētias effica ciam remissionis habere: nisi in foro ecclesie: non in foro dei. Qr enim ecclesia penam relaxa ret: ꝛ deus non: potius deceptio fidei eēt q̄ ve ritas. Et vt dicit beatus Tho. expresse mili tat contra priuilegium Petro datum. vt quod in terra remitteret in celo remitteretur. Ideo aiunt predicti doctores q̄ indulgentie que ab ecclesia dantur valent ad relaxationem pena rum quā quis ꝓ culpis ꝓprijs portare merui set etiaꝫ in foro dei. Ita q̄ qd̄ ecclesia donat ꝑ donato habet: ꝛ partem donat: partem acce ptat deus. Et ꝓbatur hoc ꝑ glo. super illud. 2. Cor. 2. Nam ꝛ ego quod donaui: si quid ꝓpter vos donaui in ꝑsona xp̄i. glosa ait. ac si christ' donasset. sed xp̄s poterat relaxare absq; oī sa tisfactione peccati penam. ergo simili' ꝛ papa. Et per consequens etiam papa pōt. cuꝫ nō sit minoris ꝑtatis in ecclesia q̄ Paulus. Qr au tem xp̄s penam potuerit omnem relaxare sine satisfactione: p3 de muliere adultera. Joā. 8. c. Et si dic' pater Ambrosi. Quō iferior pōt absol uere ab eo qd̄ supior ligauit. et de electiōe. c. in notuit. si par in parē iperiū nō hꝫ. nec iferior a fortiori i supiorē: sꝫ de absoluēdo a culpa ligat ad penā tpalē: vt dic Hug. de sancto Uictore. q̄ nullus hō pōt absoluē a pena illa aliqd dimit tēdo. Et cōfirmat. xi. di. c. inferior. vbi dr̄. Infe rior sedem poīē soluē nō pōt. Dico ala q̄ accipi ens idulgētias nō simpl'r absoluit' ꝑrie: ꝫ daī ei de thesauro ecclie vn̄ satisfaē. de q̄ thesauro dicem' i sa cōsideratōe. Quātū ad tr̄iāꝟi. dico ꝑm Bona. vbi s. q̄ sicut trib' modis bonū adi pisci possumus ita trib' mōis malū a nob amo uere possumus. Adipisci. n. possuꝫ' bonū: aut me rito ꝓprio grā iformato: aut merito xp̄i: aut me rito ecclie. Merito ꝓprio primo: cū bonū ꝓuiuiū .i. dei grā informatū facius. Isa. 3. Dicite iusto q̄ niā bene qm̄ fructū adiuētionū suaꝝ comedet. Et ꝑs. 93. Reddet illis iniquitate coꝝ: ꝛ i mali tia coꝝ dispdet eo. Et Hiere. 25. Reddam eis secundum opera eorum: et secundum facta manuum suarum. Et treno. 3. Reddaī eis vi cem dne iuī opa manuuꝫ suaꝝ. ꝛ Osee. 12. Iuī vias ei': ꝛ iuī adinuētōes e' reddet ei. ꝛ Mat. 12. de oī ꝟbo ocioso qd̄ locuti fuerit hoīes super erūt i die iudicij rōdēt rōes. Et. c. 16. Fili' hois venturus ē i glia patrī sui cū āgelis suis: ꝛ tunc reddet vnicuiq; ꝫ opa sua. Et. c. 20. Uoca ope rarios: ꝛ redde illis mercedē suā. ꝛ Apoc. 22. Ec ce venio cito. ꝛ merces mea mecū est: dare vni cuiq; ꝫ opa sua ꝛc̄. Qr āt merito xp̄i multa bo na adipiscāur: null' fideliū ignorat. Jo. i. h ple nitudine e' oēs accepimus grām. Qr āt merito ecclie adipiscāur. audi Aug. ii. de pe. Nemo pōt digne penitē qnē nō sustineat vnitas ecclie. Et de pe. di. 6. Laboret ingt penitēs ad vnitatē ec clie reuerti. quia nisi peccatori vnitas ecclie suc currat: ꝛ qd̄ sibi dest sua opatōe ꝯpleat: hōmini hꝫ inimici ñ eripiī. H ibi. Sic ꝛ malū trib' mōis a nob possuꝫ' amouē. f. aut ꝑ mētū ꝓpꝛiū aut ꝑ mētū xp̄i: aut ꝑ meritū ecclie. Per meritū ꝓpꝛiū dei ḡria iformati liberāur a pena eterna. Per meritū xp̄i ab aliq̄ta pena: sicut in sacris opaī ꝛ clauiū ꝑtāte: i q̄ dimittī pars pene. Per me rita āt ecclie q̄uia pena liberāur. Uñ in istis libe ratōibus fit qdā ꝯmutatio maioris i minus. vn̄ ꝑ' pena eterna mutaī i penā tpalē. ꝛ cū h fmit tiī culpa mortal. Scdo pena tpalis magna et supra vires ad quā qsqs remanet obligat' ii pe nā maiorē ꝛ viribus nr̄is ꝯpetētē cōmutaī: ꝛ h i sacerdotis absolutōe. De residuo aūt pene ad qd̄ hō teneī ꝓ ꝓpria culpa: qd̄ nō fuit i pnia iniuncti: sine iiunctū ꝛ nō satis actū: de thesau ris q̄ xp̄s ei i terris reliqt diuie iusticie satisfa ciat. Et hoc ꝓpe indulgentia dicī. Et sic patꝫ q̄ mō idulgentie aīam soluūt. q̄re ꝛc̄.

De latitudine idulgentiarum ꝯclō sa.

Recipe sam ꝯclōnē. vꝫ. Indulgentie licꝫ magis sint ꝟtutis: hēt tn̄ debitā ratio nē latitudinis. Ubi tres iquiremus ꝟi tates. vꝫ. Prīa ꝟi. est an idulgētie se extendant ad culpā: an solū ad penā: an ad vtriq;. Secū da ꝟi. ē. quā pene idulgentiā reuelāt. Tertia ꝟi. est. an indulgentie putatiue hēant aliquā latitu dinē. i. an qa idulgentiā ꝯsequīt: vbi dr̄ q̄ talis i dulgentia ē talis que i veritate ꝛ nō est ita. Quā tū ad primā dico q̄ idulgentie nō se extendunt ad culpā: sed ad penā. Ubi nō ꝫ Franciscū ma ronis vbi s. q̄ q̄tuor sūt i pctō ꝯsiderāda. f. actu alis culpa q̄ peccatur. Josē. i. ꝯcupiscētia ꝑiter pctm̄. Scdo habitualis macula derelicta ex actu pctī iclināis ad malū. Jo. 8. q̄ facit pctm̄ ser uus ē pctī. q. f. seruit malo habitui iclinanti ad malū. Tertio reatus ad penā q̄ remāēt actu malo transeūte. de q̄ Luc. 7. ait. Remittun tur ei pctā multa. Quarto reiectus ad diuaꝫ offensamq; de odio hꝫ pctōre. Sap. 14. Altissi mus odio habet peccatores. His sic notatis dico q̄ indulgentia non est remissio quantum ad actualem culpam. quia cum illa sit totaliter in contritiōne ꝛ confessione deleta: amplius ab stergi nō potest. Itē nec ē quantum ad hītualē maculā: q̄ ꝑ vnius actū idulgētia acgrit ꝛ tā habitualis macula vno actu nō carpiī nec era dicaī: q̄ adhuc ꝓnitas ad malū remanet expiē ria teste. Itē nec q̄tuꝫ ad diuaꝫ offensaꝫ: q̄ cuꝫ ad indulgentiā illa sit remissa in actu ꝯtritiōis vel ꝯfessionis. ꝑs. Dixi cōfitebor aduersuꝫ me iniustitiā meaꝫ dn̄o ꝛ tu remisisti ipietatē pctī mei. ꝛ ꝑ ꝯñs ampli' remitti nō pōt. Et ꝯfirmaī q̄ culpā mortalē ꝛ diuaꝫ offensam tollit solus de ꝛ de ꝯe. di. 4. nemo tollit pcā nisi solus de de pe. di. i. c. ꝟbū. ꝛ ꝑ ꝯñs nō tollī ꝑ indulgētiā Relinquitur ergo q̄ erit relaxatio pene tm̄. Ex his tria inferunī documēta. Primū ē q̄ sicut sacrm̄ pnie directe respicit culpā: ita bñficiuꝫ idulgentie directe respicit penā. Et sicut per pnie sacrm̄ deo recōciliamur ꝛ penas recipim' sic ꝑ bñficium indulgētie iam nobis ꝑ pniam recōciliatis aliqua pena dimittī aut totaliter euacuaī. Scdm documētuꝫ est q̄ nulla idul gentia directe pōt esse a pena ꝛ a culpa. lꝫ vul gus hoc affirmet: q̄ vt dixim' sicut pnia dire cte respicit culpā: sic indulgētia adeōte respiē penā. Et ꝓpter hoc ecclesia nunq̄ vtiī tali for ma vꝫ. f. dicaī indulgētia de a pena ꝛ a culpa qm̄ si tali vteretī forma: videtī euacuari sacrm̄ ꝯfessionis. Quod eē nō pōt. f. de necessitate sa lutis: q̄ est ꝫ oēm theologicaꝫ disciplinaꝫ. ꝛ ꝫ. c. oīs vtriusq; sexus. de pe. ꝛ re. Tertiū do cumentū est q̄ licꝫ in sacramēto penitētie nō fiat absolutio pene: tamen fit quedaꝫ pene trāī mutatio: quia cum peccator ante confessionem obligatus esset ad penam eternam: in confessi one mutatur in penam temporalem: cuius pene iudex ꝛ arbiter est ecclesiastic' sacerdos. vt ꝑs 4. sniaꝝ. Sed de hoc vltimo etiam dicetur ve ritate sequenti. Quātum ad secūdaꝫ ꝟitateꝫ

dico q̄ duplex reatus ad penam. vnus ad pe nam eternã ad quã obligatur peccator ani penas. Et ad hanc tollendã non valet indulgentie vt dicitũ est. Alius reat' est ad penã tēpalē: q̄ in sa cramento ↄfessionis suscipit aut inligit i purga torio si in mūdo nō fuit plene satisfactū. Et ad hūc sit ↄcedit idulgētia. tollit ergo idulgentia penã tēpalem vel totã vel i alīq pte̅ vt videbit inferi'. Et similr Jo. an. i. c. qd autē. ex. de pe. et re. q̄ pcedeꝰ referūt indulgētias q̄s accipiūt ūt p tēpalē: q̄ in hac vita adipiscant penias sibi i purgatorio: ꝛ in hac vita adipiscant penias sibi īiūctas. Et huic sinic de duplici reatu ↄcordat glo. ex. de pe. ꝛ re. dicto. c. qd auteꝫ in ṽbo psint. circa finē. Et q̄ gl. hōa ē pono ipsã ad lr̃as. dic̄ ensic. Nã p ol. i. pc̄o mortali duplex pena de bet. s. pena ꝛ eṫna. de pe. di. i. si petrũ Dauid. ꝛ c. sicut pml. s. p ↄtritionē pena eṫna dimittit de pe. di. i. ṽbo del. tpalis ṽo p satisfactionē. ut s. c. pdicto. si petrũ. Et p ista pena q̄lercūq̄s sa tisfaciat ecclesie: dũ tñ non decipiat. i. q̄ minor ē ei pnia iposita q̄ exigat pctī q̄litas suffic̄. Et absolutus ē quē absoluit: ꝛ ligatus ē quē ligat. 14. q. i. qd cūq̄s. Sꝫ si iposita ē alicui septēnis pnia dans septē denarijs: hꝫ septē ānos valitu ros sibi fcepto iponēcis sibi pniam. Nunquid ieiunare tenet: Rn̄deo q̄ si in ṽitate satisfecit ecclesie: nō tenet ex necitate ieiunare sꝫ ex ho nestate. Et si ↄtēpsit peccat mortalit ppt ↄtem ptū. Debet. n. semp dolere de pc̄o. de pe. di. 3. c. pductio: q̄ nescit an sint ei dimissa pc̄a. ar. b purgatione canonica. c. vl. ibi. ꝛ si simplr facto rē cũ suis ↄcondi tiōis. Et si pōt cōmode adiq̄ri pena cũ precedēti culpa salte dꝫ: vñ apl'us. s. ad Ro. 7. Sic exhibuistis mēbra rc. 47. di. c. oc̄a huius seculi: ꝛ punire in se qd deligt. de pe. di. i. si petrũ. Et de pe. di. 3. c. psic ē hec glo. Tenere di. In glo. optia ē. sꝫ i hoc q̄ dicit q̄ idulgentia nō ogatur nisi arbitrio sacerdotis iniungentis pniam. vt sic expsse sacerdos dicat q̄ illi cōfitē ti pficiāt idulgētie: ꝛ q̄ pnias redimat p idulgē tias i totū t in parte. Jo. Andrea ḃ hanc glosã reprobat. Et rō sua ē. q̄: ea q̄ posita sūt i thesau ro eccle nō sūt deṫminate i specie paliq̄ reposi ta: sꝫ cōiter p oibus. Et talia distribuit ẽm vo lūtatē pūdentis. ꝛ sic pape ponderat itentio: t illius q̄ hꝫ ptātē ab eo ↄcedēdi idulgentias. iō pderunt tales idulgentie sine ↄfessione ↄcess sione. hec ille. Sanũ tñ ↄsiliū ē q̄ de licētia ↄfes soris q̄s vtat ind. lgētijs ↄcessis iudicio meo. q̄re rc. Et addit idē Jo. andrea q̄ effusio sāgui nis xpi ē thesaurus posit' i scrinio eccle c' cla ues hꝫ vicari' xpi. ꝛ q̄ vult apit ꝛ cōicat. ḡ nō dꝫ eē i arbitrio ↄfessoris q̄ļi ꝛmissio idulgētiaꝝ operatur. Et dat ↄsiliũ vt dixi in pncipio huius ṽitatis q̄ tales indulgētie referunt i purgato rio. Et nō redimat penitēs pnias iniunctã p in dulgētias: sꝫ faciat i charitate pnias iniunctas. Nã ex vno pc̄o mortali multa sequit ꝛ iacta dant: vt i fornicatiōe: mēdacio ꝛ piurio: ꝛ hoc ppt circūstantias pctī q̄bus pc̄a semp aggra

uāt: vt in. c. ois. de pe. ꝛ re. q̄re rc. Et hec suffici ant p pūti ṽitate. Circa ad tcīã ṽi. dico q̄ ē duplex opinio. Pria dicit q̄ tales idulgētie valēt ignorātibus illas esse fictas. Et hoc ppt eius fidē: q̄ fides ē ianua oiũ indulgentiaꝝ et oium sacroꝝ ecclesie. ex. de pi byto nō baptiza to. c. i. Secūda opio dicit q̄ nō valēt cuꝫ sint i deceptionē aiaꝝ. Nō intendo istaꝫ māꝫ vēti lare ppt quoςdā ecclesias q̄ hmōi indulgē tias nō hñt nisi ẽm cōeꝫ opiones vulgi. q̄re rc.

De actu ꝓprio indulgentiaꝝ concesso tcīa.

Ccipe tcīaꝫ ↄclones. vꝫ. Licꝫ indulgen tie sint i pc̄oꝝ remediũ suũ tñ ꝓpriuꝫ reqrit actus. Ubi tres igrant' ṽitates.

Quaꝝ pma ē ista. Utrũ indulgētie reqrat actũ an sufficiat sola volūtas. Secūda ṽi. ē. An valeāt indulgētie quas vnus p alio accipit. Tertia ṽi. ē. An sit licitũ facē indulgētias p tēporali subsidio. Circa ad pmã dicerunt q̄ daꝫ q̄ q̄i q̄s ipotens ē ad faciendũ illud quod indulgētie sonant: q̄ excusat: ꝛ sufficit ei bona voluntas. Sed ista opinio non est vera. vnde beatus Tho. i. 4. di. 10. ar. 5. q. 3. dic̄ q̄ nō existē conditōe nō ↄsequtur illud qd sub ↄditōe datur vñ cũ indulgentia dat sub hac ↄditōe q̄ aliquis aliqd faciat vel det: si illud nō exerceat idulgē tiã nō ↄseq̄t. Et dñs Bon. i. 4. di. 10. addit de rōe: q̄ q̄ ē aliquis actus q̄ quo ad meritũ re spicit volūtatē ꝛ actiõē nō sufficit ad illud meri tum cōseq̄ndũ solã volūtatē hīc. verbigratia māndatũ honora patrē ꝛ matrē reqrit volūta tē ꝛ actiõē. si q̄s solā volūtate honoret ñ iplet mā datũ nec cōsequit meritũ impletiōis mandati. Cũ ḡ idulgentia respiciat voluntatē ꝛ actiōēꝫ si alia cōditio apponat: pꝫ q̄ nō sufficit sola vo luntas. Nec seqtur q̄ debeat ibi valere cũ aliqd facere non pōt. q̄m pauper ē: iō elemoſynã dare nō potest. aut infirmus. iō ꝓsonaliter accedere nō pōt. q̄m null' hꝫ arbitriũ sup volūtatē istiꝰ t. ꝛ p ōia ē' volūtatē ad aliũ sensũ mutari ñ pt. Si ḡ istitueñs dixerit q̄ q̄cūq̄s ierit vel sic fece rit rc. nō valet idulgentie nisi sic facienti ꝛ nō volenti tñ. Et si q̄ris ad qd ḡ valet talis bona vo luntas dicit pdictus doctor q̄ valet ad augmē tũ charitatis. ꝛ per ↄs cōtritiōis ꝛ dimissiōis pene: sꝫ nō illius q̄ p idulgētias: licet vulgares predicatores oppositum predicent. Et beatus Tho. vbi sup facit hanc rōnes. Remota cā re mouet effectus. Si ergo aliqs nō facit p quo indulgētia dat: qd est indulgentie causa: indul gentia non cōseq̄t. Cōcordant cōiter omnes.

Circa ad tcīam ṽitatē dico q̄ aliqui dixerit q̄ sicut vnus p alio satisfacere pōt. ita idulgē tiam accipe. pꝫ ↄñia: q̄ sicut satisfactio ita in dulgentie ordināt ad satisfactionē pc̄oꝝ. Q̄ tñ improbāt oēs. Et rōneꝫ assignat bēūs Tho. vbi sup dicēs q̄ propriũ opus potest q̄s p i tentionem cuicunq̄s voluerit applicare: satis factio autem cum sit propriũ opus: poterit q̄s cui voluerit p intētionē suã applicare: ꝛ sic

pro alio satisfacere. Indulgentia autem non ē propriũ opus: sꝫ eius qui dat indulgentiam quod op' ipse applicat p itentiōeꝫ ad hoc t illũ q̄ sic fecerit rc. ꝛ q̄ cōsequens nō pōt q̄s hanc iten tionē ad alteꝝ trāsferre. Si tñ sic fieret idulgē tia: vt q̄ hoc facit. vel p q̄ sit: valebit certe idul gentia. hec ille. quare ꝛ cetera. Quantuꝫ ad tertiã dico ẽm bt̄m Tho. vt s. ar. 5. q. vlt. q̄ tē poralia ad spūalia ordināt. q̄: ppter spūalia tpa libus vti debem'. Et iō p tpalibus simplr idul gentia fieri nō pōt: sꝫ p tēpalibus ordinatis ad spūalia. Et ppt ḃ pꝫ q̄ ñ ē simonia. q̄: nō datur spūale p tpali. sꝫ p spūali. Et aliqñ et dat idul gētia p spūali bono sine ḃ medio tpalium bonoꝝ sic cōe idulgētia dat pdicātibꝫ crucē sic crucē accipi ētib'. ḃ bt̄s Tho. Caueāt tñ pdicatores ne idulgentias indiscretas predicēt. vt pꝫ i cle mentina pma de puilegijs religiosoꝝ. vbi sic dr̄. Quibus. s. religiosis et i ṽtute sancte obedi entie ꝛ sub iterminatōe maledictiōis eterne di strictius inhibemus: ne i sermonib' suis eccl'a rũ p̄latis detrahāt: aut et retrahāt laicos ab ec clesiarũ suarũ freq̄ntia vel accessu. seu idulgē tias pnunciēt idiscretas rc. ḃ ibi. Sꝫ quid dicē dum de istis q̄stuarijs qui hac illacq̄ discurrūt pdicando idulgentias nescio q̄d: dico vt pōl tur in. c. cum ex eo. ex. de pe. ꝛ re. q̄ tales nō de bent admitti nisi hēant veras lr̃as pape t dio cesani. ꝛ q̄ nihil pponāt nisi q̄ñ i litteris cōtie tur. Dicit. n. sic tex. Cũ ex eo ꝛ ista. Elemosyna riũ q̄stores quoꝝ q̄dã se alios mētiendo abusio nes nōnullas i suã pdicatōe pponūt admitti nō si aplicas vel diocesani epi lr̃as veras exhibe ant: ꝓhibemus. Et nūc pter id qd i ipsis ↄtine tur lr̃is nihil ppl'o pponere pmittant. formam ṽo quã cōiter talibus aplica sedes idulget: du ximus exprimendã rc. ponit formã literaꝝ. Idē ponitur i clemētinis. de pe. ꝛ re. c. abusionibus. Et ponit ꝓhibitionē ne ipsi pdicēt suas idulgē tias: sꝫ tñ charitatiua subsidia petant. ꝛ idulgē tias si q̄s hñt exponāt. vbi dicit sic tex. Abusio nibus q̄s nōnulli elemosinariũ q̄stores i suis ponūt pdicatōibus ꝛ simplices decipiāt: ꝛ aurũ subti li ꝛ fallaci poti' igenio extorq̄ant ab eisdē: Cuꝫ i aiarũ tendatur piculũ ꝛ scandalũ plurimoꝝ: ꝛ viā put ē nobis possibile pcludē cupiētes: iure ta statutũ cōcilij gnālis dictius pbibēdũ dixi mus. Nec q̄stores aliq̄ nisi aplicas t diocesani epi lr̃as exhibuerint q̄nolꝫ admittant nec pmittā tur. Cũ soli ipsis ↄpetat idulgētias sibi ↄcessas īsinuare ppl'o: ꝛ charitatiua postulare subsidia supplicit ab eodē nullatenus ipsi ppl'o pdicare nec aliud exponē q̄ꝫ qd i lr̃is ↄtinebit. ḃ. dictis lr̃as q̄ꝫ aplicas diocesani episcopi. ne qd frau dis cōmitti valeat p eosdē āteqū admittāt q̄ stores examinēt diligēter rc. Et postea ꝓhibe ant ne idulgentias ppl'o motu suo pro de scō ↄcedāt ꝛ q̄ ñ possint dispēsare sup votũ nec ab soluāt a piurijs. homicidijs ꝛ alijs peccatis ↄfi tentes sibi. Nec male ablata icerta data sibi ali

quas pecunie q̄titate remittāt: ꝛ tūc sequitur: pol s h' i de pniis iunctũ relaxare. nec aiam vt mēda cit asserũt ḃ purgatorio extrahē. nec plenã pec catorũ remissionē idulgē nec a pena et a culpa absoluere rc. Et si de ḃ hēat puilegia dicit Cle mens q̄ vult illa oio nulla ꝛ abolita esse rc. Et cũ quanta honestate ꝛ modestia elemosinarij petere hēant. ponit dein. c. cũ ex eo. de pe. ꝛ re. vbi dic sic tex. Qui ḡ ad acgrēdas elemosinas destināt modesti sint ꝛ discreti nec i tabernis aut locis icongruis hospitēt: nec inutiles faciant aut sum ptuosas expensas: caueantes oio ne falsē religio nis habitũ gestent. hec ibi. Et hec sufficiant p p̄senti veritate ꝛ conclusione.

De origine idulgentiaꝝ cōsideratio se

Ecundo loco in

dulgentiarũ deriuationē videamus. Ubi tres cōclusiones faciam'. vꝫ. Pria ↄclo ē ista. tanta ē potentia sūmaria cōcesse a xpo pastoribus eccle i terraꝫ vt nullo mō limitari possit: aut eē per aliquam creatã potētiã occupata. Scḋa ↄclo ē. A su pabūdātib' scōꝝ meritis idulgētie robur sū mūt ꝛ fūdamētũ. Tertia ↄclo ē. Sicut secun dum ecclesie sācte diuersoꝝ statuũ ↄditionē in dulgētie extēdūt: ita sue ↄcessiōis habēt rōem.

De potestate pape ↄclusio pma.

Ccipe pmã cōclusionē. vꝫ. Ubi tres ig ram' ṽitates. vꝫ. Prima veritas est ista. Utrũ papa possit plēarie ab omni pena ai mã in hac vita absoluere. Secūda ṽitas est. p̄lati alij vltra papã quot idulgētias dare pos sūt. Tertia ṽitas est. an legatus ḃ latere pos sit indulgētias concedē sicut ꝛ papa: q̄ñ tñ cu rāt. Circa ad pmã ṽitatē pono tres regulas. Prima est ista q̄ auctoritas pape ē illi mita ta. Secūda regula est q̄ quē simpliciter absol uit imediate si morit ad celos volat. Tertia regula ē q̄ debet eē multũ pnus ad mīsericordiã peccatorib' faciēdaꝫ. Prima regula pꝫ per glo. i. c. q̄to. de trāslatione epi. vbi dr̄ q̄ hꝫ ple nitudinē potestatis de q̄ dicim' feria tercia se dominice. Unde tāta ē ista potestas: vt q̄ vide tur reseruata deo videāt cũ ṽseruata vicario ei'. Et fallit regula. in dissolutione matrimoñij corporalis: qd dissolui nō pōt nisi solus deus. vt pꝫ i dicto. c. q̄to. ꝛ c. sꝫ corpalia ꝛ spūalia cã co gnouim' dr̄ aꝫ i textu ꝛ glo. Ad quoꝝ decla ratiōeꝫ notãdũ q̄ illa ṽba. Math. 16. Quecūq̄ li gaueris rc. q̄s p hoc q̄ xp̄s ait. quodcūq̄ eē sit vtc afirmatiũ nō ipediũ aliquo alio signo. cla re ondit q̄ auctoritas btō Petro cōcessa ē illi mitata: dūmodo exerceat illã i cã iusta. vñ glo. 2. i. c. nō ē voti trāsgressor. vbi de dispēsatōe vo ti tractat: dic sic. Nō ē securus quo ad deũ cuꝫ quo papa dispēsat. nisi subsit iusta cã dispēsan di. Et illud qd dr̄ q̄ i his que vult papa ē ei p ra tione volūtas. intelligitur de iure nāli. &c. qd pn. i pi. Inaccessa i his q̄ sūt iuris positiui: q̄ sūt iuris diui

facit ad hoc.c.qđ est deuoto r.c. bone memorie de confirmatione vtili vel inutili. Et dicit glo. sup dicto.c.qđto. de translatione q dicta est ista pape auctoritas: vt nemo possit dicere pape cur ita facis? de pe. r re. di.i.§ et glosa. Intellige nisi inci- dat i heresim: ob quam potest argui r deponi p di.xl. si papa. Et plura ponit [illegible] glosa vt.4.o.di.si papa. Et plura ponit. Cu ergo aucto- ritas pape sit illimitata: ps q pot se extendere ad omnes penas r ad pctā pur sibi placuerit volunta rie. Inde Hiero. sup vbo illo. tibi dabo claues r. Inde dicit ergo q claues hec e ptās ligādi atq soluēdi: dignos os recipe r idignos excludē a regno dei. Ex quo vbo formaf argumentum a maiori. Si.n. dcūs pape ɔcessit qđ maius est. s. excludē aliquos a regno dei: a fortiori potest qđ min⁹ ē.s. ɔcedē indulgentias q̄ sumunt ex thesauro ecclesie: cui⁹ ipse dispensator ē: vt dicit Petrus de tarātasio li.4.di.20. Nō dubitet de allegationibus factis: q: oia vidi i fonte. Et sic habes pmā regulā. Secūda regla ps ex p̄ma. qr si quē ab oi pena absoluit: nihil obstat qn volet ad celū imediate. Intellige si fuerit ɔtri tus: q: nisi a deo pena eterna remittat: pena tpal p papā nō tollit: cū vna psupponat alterā. q̄re r̄. Et dicit Goffred⁹ q decretalis ex. de pe. et re. qđ ait. que dic qđ indulgētie non valēt nisi s̄bditis r illis ad quos eoꝝ nolitas se extēdit nō ꝯ locū i indulgētijs pape. q: tales indisti- cte oibus psunt. cum sit dn̄s omniū in t̄ris r̄c.

Tertia regula sic pbat. ois iudex subordia tus ꝯ se voluntati sui pncipis cōformare: sed xps ē pmus pnceps: r papa ei⁹ vicarius. ex. de trāslatione epi. c. iter corpalia. r de homicidio c. p humani li.6. ergo ꝯ ipm ɔformari volūta ti r moribus xpi. sed xps pmptissimus fuit ad mias: vt patz de adultera. § r̄c. Inde arguebat dn̄s phariseos Math.23. ve inqt vobis scribe r pharisei hypocrite. q clauditis regnū celoꝝ añ hoīes. ipi aūt non introitis. Et Math.23. ve vobis scribe r pharisei q decimatis mentā r cī minū: r reliquistis que grauiora sūt legis iudiciū mīam r fidē r̄c. Et ista sufficiāt p p̄ma v̄itate.

Q̄tus ad 2am v̄i. pono istā regulā: q archie p̄i possunt ɔcedē indulgētias p totā pūciam suā: r epi p totā diocesim suā tm̄. Inferiores aūt istis nō nisi ex pūilegio. Hec regula colligi tur.c. penlt. ex. de pe. r re. cū gl. r clarissime ista pōit. Cū abbates r alij iferiores plati q̄nticum q̄ sint exēpti: r nō cognoscāt alīū supiorē nisi Romanū pontificē: nō pnt tn̄ hmōi idulgētias ɔcedē: nisi ex spāli pūilegio sedis apl̄ce. glosaꝝ ergo nō pono ad istam cā breuitatis. Si autē q̄rās quot indulgentias pnt isti plati ɔcedē sīc sūt priarche: archiepi: vel epi: r alij plati iferi- ores papa: q indulgētias dare pnt: Dico q̄ me- tā ponit dcm.c. cū ex eo. de pe. r re. dicens q in die dedicatiōis cuiuscūq; ecclesie basilice: ora torij: vel altaris vnū ānū indulgētiaꝝ ad plus ɔcedere pnt. In alijs aūt diebus qbuscūq; vnā quarātenā r nō vltra. Solus aūt papa q ple- nitudinē pt̄tis hꝫ: pōt indulgētias plenarias r in q̄cumq; numero sibi placuerit ɔcedē: vt di- cit⁹ ē in pcedēti v̄itate. Dic.n. sic tex. ad istam. Adhuc q: p indiscretas r sup̄fluas idulgētias quas qdā ecclesiaꝝ plati facere nō verent: r claues ecclesie ɔtemnunt: r pnialis satisfactio eneruaf. decreuimus vt cum dedicaf basilica. Basilica pptie dr ecclesia ɔsecrata. ex. de reli- giosis domibus. c.i. non extēdaf indulgentia vltra annū: siue ab vno solo siue a pluribus dicet. Ac deinde in anniuersario dedicationis tpe. 4o. dies de iniunctis penitentijs idulta re missio non excedat r̄c. hec ibi. Et sic ps ista v̄i.

Q̄tus ad 3am dico q legatus de latere pōt gnales idulgētias i sua pūcia ɔcedē: r dura ppetuo: etiā postq̄ fuerit ē sua legatiōe. & habe tur i.c. vltio. ex. de officio legati. ex textu r glo. Tertius.n. dic sic. Nemini dubiū esse volum⁹ qn legatoꝝ apostolice sedis statuta edita i pui cia sibi cōmissa durēt tāq̄ ppetua: licet eandē postmodū sint egressi r̄c. hec ibi. Et glo. mouet difficultatē de indulgētijs r dic. Nūqd r indul gētie p eos ɔcesse erūt ppetue. Et ɔcludit q sic quia li; administratio sit tpalis: illud tn̄ qđ per eū factū est: est ppetuū. vnde qui fac contra ie cidit i penā: siqua pena apposita est. hec glo. Et ista sufficiāt p p̄senti cōclusione.

De thesauro ecclesie conclusio secunda.

Ecipe secūdā ɔclusionē. vꝫ. Sup hu- būdātibus sanctoꝝ meritis. indulgētie robur sumūt r fūdamētū. Ubi tres ig- ramus v̄itates. vꝫ. Prima v̄itas ē ista. Quis ē iste thesaur⁹ ecclesie: vnde iste idulgētie sumū tur. Secūda ē. vtrū papa vel alī⁹ prelatus exi stēs i pctō mortali possit de thesauro ecclesie ac cipere r dare idulgētias. Tertia ē. An sacer dos pochialis possit d isto thesauro dare suis pochiāis. Q̄tū ad p̄mā dico ꝯm cōem theolo goꝝ scolaꝝ loquentiū in materia indulgentia rum: q thesaur⁹ ecclesie vnde idulgētie sumūt: cui⁹ claues habet summus pōtifex: ē q̄druplex. vꝫ. meritū sup̄habūdās passionis xpi. Meritū p̄fulgidissimuꝫ v̄ginis gloriose. Meritum largissi mū sāguinis martyrū. Et meritum excellēs ca stitatis v̄ginuꝫ r austeritatis factoꝝ ɔfessoꝝ. Prim⁹ inq̄ thesaur⁹ ē meritum sup̄habūdās passionis xpi. Cu; .n. meritū illi⁹ benedicti san guinis eēt īfiniti suppositi: sufficiēs erat ad infi nitos hoies redimēdos. vt dic. Anselm⁹ li. cur de⁹ hō. r Hostiensis i sūma de remissionib⁹ § penul. r vlt⁹. dic.n. Hosti. Minima gutta sāgui nis ē sufficiēs ad remissionē omniū peccatoꝝ. De hoc thesauro loq̄f etiā Jo. an. in.c. qđ aūt ex. de pe. r re. Secūdus thesaur⁹ ē meritum p̄fulgi dissimuꝫ v̄ginis gloriose. Nā cu; nūq̄ fuerit sub dita pctis: r multas istā legim⁹ tribulationes r passiones ptulisse: qb⁹ vltra sup̄habūdāter pni am fructuosissime pmeruit. merito nos q indi gem⁹ ab ipsa plenitudine necessitatē nrāꝫ acci pimus p manus summi pōtificis. Terti⁹ thesa ur⁹ ē meritū largissimū sanguinis martyꝝ. Nā cum sci martyres r eoꝝum sanguinis effusione p xpo plus meruerunt q̄ ad salutē eoꝝ opus erat: illud plus ponitur i scrinio ecclesie: et de ipso indulgentie conceduntur. Quart⁹ the saurus est meritū excellens castitatis v̄ginū r austeritatis scōꝝ ɔfessoꝝ. Dom⁹.n. bndicta societas cū lōge nūo maiora merita habuerit q̄ eoꝝ salus fuisset necessariū: de illo pluri reposi to i ecclesia idulgentie sumūt. Ista ē snia vt di xi cōiter oiuꝫ theologoꝝ. Et hebe Tho. in.4. di.2.ar.3.q.1. dic sic. Ratio aūt q̄re indulgentie valere pnt est vnitas corpis mistici: in q multi in opibus pnie sup̄erogauerūt ad mensurā de bitoꝝ suoꝝ: r multas tribulatōes iniuste susti- nuerūt patiēter p q̄s multitudo penaꝝ poterat expiari si eis debet. Quoꝝ meritoꝝ tanta est copia q oēs penā debitā nūc viuētib⁹ excedat. Et pcipue propt meritū xpi. qđ lꝫ i sacmentis opaf nō tn̄ efficacia e⁹ i sacmētis includit. s. vt ex facta v̄itate nō habeat. ꝫ sua īfinitate effica ciam sacroꝝ excedit. dictū est ē q vnus p alio satisfacē pōt. Sancti āt in qbus sup̄habūdātia operū satisfactōis inueni nō determiate p isto q remissione indiget h⁹ i ope fecerūt. alias.n. abs q; oī idulgētia remissionē cōsequeret. ꝫ cōiter p tota eccła: sicut aplus dicit se iplere ea q̄ deerant passioni xpi i corpe suo p ecclia ad quā scribit. 2.cor.1. Et sic pdicta merita sūt cōia toti⁹ eccle sia āt q sūt cōia multitudinis alic⁹ distribuuntur singul' ꝯ m̄ titudie ꝫ arbitriū e⁹ q m̄titudini p̄eit. vn sicut aliqs ɔsequeret remissionē pene si alius p eo satisfecisset. ita et si satisfactio aliuꝫ p eiꝫ pōt distribuaf. Hec sūt v̄ba e⁹ ad līaꝫ q re r̄c. Et sic ps ista v̄itas. Q̄tū ad 2am v̄i. di co ꝫ beatum Tho. vt ē.ar.4.q. vi. q facē idulgē tias ptinet ad iurisdictōēꝫ q pctm āt mortale nō amittit iurisdictō. Et iō indulgētie eque valēt si fiāt ab eo q ē in pctō mortali sicut si fierent a deo scissimo. Cū n̄ ɔmittat p̄ea ex vi suoꝝ meri toꝝ ꝫ ex ui meritoꝝ recōditoꝝ i ecc a dei. Cre do tn̄ q grauit' peccent. Sꝫ dices pf Ambrosi ꝫ arguo sic. Maius ē indulgentias facē q̄ re- cipe. sicut agens ē nobili⁹ paciēte.3. de aia. ꝫ exi stēs i pctō mortali n̄ ɔsegt idulgentias. q a for tiori q ē in pctō mortali nō poterit illas facē. E i co aia nica q mal⁹ ē indulgētias facē q̄ recipe q̄nl ad p̄atē. Sꝫ ē minus q̄ntū ad vtilitatē p p̄ am. r iō nō sequr. Et sic ps ista v̄itas. Q̄tum ad 3am v̄itatē dico ꝯm eundē q cū facē idulgē tias seq̄f iurisdictōnē: si sacerdotes simplices aliā iurisdictōēꝫ nō hnt nō pnt idulgētias facē. Nā lꝫ sub se hēant curā multarū aiaꝝ: tn̄ nō sē platis q̄i coadiutores pdatoꝝ suoꝝ. pōe aūt plati sui sūt epi. q solus tanq̄ pnceps sue dioce sis annulū eccle recipit r portat. Et si queritur an q nō ē sacerdos: vt diacon⁹ r subdiacon⁹ r̄c. possint idulgētias facē. Dico q sic si iurisdictō nē hnt vel cōmissā sicut legati r ordinariā sicut electi. Nec seqf si tales possūt idulgētias facē q̄ et absoluē. q̄i facē idulgentias seqf iurisdi ctionē. Absoluē āt claues ordinis. &c r̄c. Et ista sufficiant pro presenti consone.

De rōe ɔcessiōis idulgentiaꝝ c.3.

Ecipe 3am ɔclusionē. vꝫ. Sicut ꝯm eccle si cie diuersoꝝ statuū ɔditōes indulgentie extendūt ita sue cōcessiōis hnt determiata rōem Ubi tres iquiramus veritates. vꝫ. Prima v̄i. ē. que sūt cāe q̄re idulgentie cōcedūt. Secūda v̄i. est. Quot cāe regrūt ex pte recipiētis vt sibi valeant. Tertia v̄i. ē. an hō scire possit qn sibi va luerit apud deū. Q̄tū ad p̄mā v̄i. dico q aūt decretalis in.c. qđ aūt. ex. de pe. r re. sup v̄bo i edificatōibus. colligit duas ee cās pp̄t qs in dulgentie ɔcedunt. vꝫ. pp̄ter fabrica ecclesiaꝝ r aliorū pioꝝ locoꝝ. Secūdo pp̄t edificatō nē pontiū. q: pontes gnatū sūt necessarij p to tū orbē pp̄t itinerātes. r intellige de pōtibus si ne qbus itinerātes transire non pnt. Et q̄uis po nant istas duas cās: idē tn̄ intelligendū ē i oibus alijs pijs opib. pnt.n. idificere ab epis idulgētie ɔcedi. vt i.c. cū ex eo. ex. de pe. r re. ibi p qbuscū causis aliq̄bus ɔcedūt. addit etc. n. logs. vt ps. Et ponit v̄ba i si. capl'i. q̄re r̄c. Et sic p o. pia ope idulgentie dari pnt q̄re r̄c. Q̄tū ad 2am v̄i. dico q sex sūt cāe q̄ requirūt vt idulgētie va leant. Prio regrit ptās ɔcedētis. vꝫ. vt cōfe rens idulgentias sit ordinari⁹ i sua dioceſi. Nā īferior ab epo i diocesi sua nō pōt idulgentias dare vt i.c. accedētib⁹. ex. de excessib⁹ platoꝝ. Ubi dicit sic tex. Accedentibus ad nos de diuer sis mudi ptibus epoꝝ q̄relis: intelleximus graues r grādes q̄rūdā abbatū excessus. q suis terminis nō contenti: manus⁹ ad ea q sūt epalis dignitatis extēdunt de cāis mrimonialib⁹ cognoscēdo: iniū gendo publicas penitētias: ɔcedēdo et idulgē tiarū līas. r sīa psumēdo. vn cōtigit interdū q vilis sit epalis auctoritas apud nnltos. vole tes igit i his r epoꝝ dignitati r abbatū pūide saluti: p̄nti decreto firmaf phibemus ne qs abba tū se ad talia p̄sumat extēdere si p̄prij voluerit piculū euitare. Nisi forte q̄s eoꝝ spāli cōcessi one r alia cā legitima se h⁹i valeat se tueri. h ibi. Jnn. in gn̄ali concilio. Jtē requiritur nō solum q sit ordinari⁹ i sua dioceſi. ꝫ etiā q ɔcedat in dulgētias in sua diocesi: q: ext̄ suā diocesim nō pōt ligare vel soluere. ex. de pe. r re.c. qđ autē vbi Alexāder papa ētius i diffinitiua isius illi⁹ capituli dic sic. Hec volumus tuā fraternitatem tenē q cū a non suo iudice ligari nullus valeat vel absolui: remissiones pdictas pdesse illis tm̄ modo arbitramur: qbus ut pprii ppriū iudices specialit idulserit. h ibi. Facit ad h.c. vt aliq i fine. de ɔstitutionibus li.6. facit ꝯm iuristas l.ex frmoniis. ff. de iurisdictione om. iud. Et sic patet prima cā. 2a requirit hūilitas r necessitas ex pte acgrē volētis: vt patia q̄ iniuencit nō pōt vel inuenerā pnias exequi. 3a discretio ut.i. cū magna discretione dent' a suscipientibus ope ret. 4a deuotio r fides: vt. s. credat accedens illo loco idulgētiā valē et: r q̄m hec p̄acta

c Sertio ꝛ 3ciſſio ex pte ſuſcipiẽtis de neꝯ
ſitate ex gte ꝑcurrentis de honestate. 07 loci
neceſſitatem q̃ apparent eundo ꝙ necessa loca: ꝛ ni
ſtas ꝓpt amicitiã ibi" ꝛ vlis" dare ꝛc. Quum
ad ẽtã vt dico q̃ dõ in hac poſita vita ſcire non
põt an ſibi idulgẽtie valuerit: ꝛ ꝗ etiã niſi fuerit
ei dimiſ" reuelatũ. Et rõ q̃ licet idulgẽtie tñ ſo
nẽt vt mille anos ꝛc. ſic vulgus ꝓut erit ꝑcun
ſio penitẽtie. de ꝛc. di. 4. c. ẽtia ꝛ di. 5. c. nõ me
diocriter. ꝛ de pe. di. 1. c. q̃d peniter. Quis q̃ ille ẽ
q̃ ſcire poſſit meſuras charitatis in q̃ ẽ: ꝛ ꝑcun
mono. Quis ſcire põt quot anos obtinet apõ
ꝑcuniã ꝓ peccatis. Certe nullus niſi fuerit ei di
uinitus reuelatum. quare ꝛc.

De vtilitate indulgentiaꝝ ꝛſideratio ẽtia.

Onſequẽter de

c Idulgẽtiaꝝ vtilitate videam". Ubi
tres ꝛcloncs ſubiũgam". vz. ꝓia
ꝛcło é. Quiſq̃ recte iudicat ad indul
gẽtiaꝝ locũ plurima ſcã bõa reportat. ſa cõ
cło é. Quãto idulgẽtie bẽant iſe martiũ vti
litatẽ nõ tñ oẽ accedẽtes illã reportãt. ẽtia
ꝛcło é. Cõuer vt theologorũ ꝛ doctoꝝ ſcholaſ
ticoꝝ idulgẽtie tñ valẽt ſup ẽtã ꝛ nõ ſub ẽta.

De multiplici vtilitate idulgẽtiaꝝ ꝛcło ꝓma.

c Cipe ꝓmã ꝛcloncm. vz. Quiſq̃ recte
ꝛc. Ubi tres igram" ꝙ vz. ꝓia ꝙ.
é. an vltra tenoꝛe iſaꝝ idulgẽtie deuo
te accedẽs alia bona reportet. ſa ꝙ. é. vtruꝝ
idulgẽtie valẽt aliq̃d pãt ꝛ accedãt. ẽtia ꝙ.
é. vtꝝ valeat exiſtẽtib" i monaſterio illi" eccle
ſie vbi ſit idulgẽtie: vt alius i talib" eccleſijs re
ſidẽtiã faciẽtib". Ad ꝓmã dico q̃ deuo
te ꝛ ſ̃ gra dei accedẽtes ad loca vbi idulgẽtie ꝛ
cedũt: vltra bona q̃ i tenoꝛe iſaꝝ ꝓmiſſi q̃duꝫ
alia ſcipsos beneficia reportãt. ꝓmus eſt gre
augmẽtatio. Merce. n. charitas augeꝛ. ait ap̃s
gal. ogã bona ſi ſola ſtata fuit. vñ q̃to q̃ cũ ma
iori fide ꝛ deuotiõe aliq̃s bonũ faciẽdo tãto magi
charitas augeꝛ. 2. ad Coꝛ. ꝛi. Augebit incremen
ta frugũ iuſtitie vre. Scdꝰ beneficiũ eſt glorie
exiſtatio. Nã cũ idulgẽtie ſine fide bñ ñ poſſint
vt vidi. Ex fidei ꝛcdat ꝓmio clara viſio: me
rito fidelis idulgẽtias viſitãtes: glozie clare vi
ſionẽ ꝛcrẽt augmẽtũ. pe. Adipiſcẽbis me in le
titia cũ vultu tuo: ſaciabor cũ apparuerit gla
ria. pleni. n. ſũt ex gte babũdantiaꝝ admpleti
ex gte augmẽtatiõe. ẽtiũ beneficiũ oꝛ pene in
hac vita remiſſio. Nã cũ q̃libet bonũ gra iſoꝛ
mati i hac vita pine iuſtitie ꝓ ꝑcto nr̃io debi
tũ ſoluat: ncõe é vt illa ſcã opatio: vltra illũ mo
mẽtũ idulgẽtiaꝝ ex gte plenitudie: ſi aliq̃d reſi
duũ fuerit ꝓ idulgẽtias nõ relaxatũ: relaxatio
nẽ operẽ. Quartũ bonus vſ remiſſio pene in
alia vita. ps q̃ſi ſi nõ plenarie ſatiſfecerit pindal
gẽtias: aut ꝓ penis i hac vita ſcã: ilia opa adiu
uãt i alia vita. ꝛc. Ad ſm̃ dico q̃ ſic.
q̃ tũ idulgẽtia ꝑcdat ꝓ modũ cuiuſdã diſpẽ
ſationis: poſſit bõ ia ſcipm illi ꝛeuerẽ. Uñ licet
bõ iuriſdictiõis actũ nõ poſſit in ſcipm exercẽ:
tñ eis q̃ auctitate iuriſdictiõis aliis dãt: põt etiã
plur" ꝛes in ſpualib" q̃ in tpalibus ꝓ ſcipo vel.
Uñ ꝓ pr̃e ſacerdote q̃ alio euchariſtiaꝝ dat: q̃
tũpe vti põt. Et ita epo põt ſibi accipere ſuffra
gia eccleſie q̃ alius diſpẽſatiõe effectus limedia
t" eſt remiſſio pene ꝙ idulgẽtias ꝛ nõ iuriſdicti
onis. vñ licet idulgẽtia regrat bñtã iuriſdicti
onẽ vt patuit. nõ tñ dat ꝓ modũ iuriſdictiõis:
ſ̃ ꝓ modũ cuiuſdã diſpẽſationis. Et ꝓ B ꝓ ſo
lutio vnius argumẽti q̃ cõt̃ fit. vz. Nec bõũ
põt ſeipſũ ligare q̃ excõicatõez: ita nec ſoluẽ ꝙ
dulgentiaꝝ. ꝓ q̃ nõ valz. q̃: excõicatio ꝑtẽs ꝓ
modũ cuiuſdã iudicij nulli" ſ̃ ſeipſũ ferre põt: eo q̃ in
dicio nemo põt eẽ iudex ꝛ reus. Indulgẽtia ãt
ꝓ modum diſpẽſatiõis: quã bõ põt facẽ a ſcipſo
q̃re ꝛc. hec bulle Tho. i. 4. di. 20. ar. 5. q. 6. Ad
tũ ad ẽtiã ſm̃ eundẽ dico q̃ ita ꝛſequũt idulgẽ
tias ſacerdotes ꝛ cleri ꝛ religioſi illi" loci vbi i
dulgẽtie ꝛcdũt ſic ꝛ remoti ꝛ q̃ de longinquis
ꝑtibus veniũt. Idẽ dicũt alii Bona. i. 4. di. 21. Et
ponit idẽ Tho. vnũ bonũ dicẽs q̃ ꝓ idulgẽ
tiaꝝ

Aug. sup Gen. ad ilit. Nunq̃ ingt nabalens
sonos parietes vocaliter nisi prius ḡdes clatio
nes mentes cop precessisset. Tertio habes exē
plus de edificantibus turrꝫ babel. vt a deo se
defendere sibi deos adp̃ulsos ꝑsuaderent. Ad
iudicare velint vbi lingue ꝑfecte sunt t opus in
choatū remanſſe. Deu. xi. Quarto habes exē
plum de ꝓpharone in mari rubro submerso.
Exodi g̃ plura capſa. Quinto habes ō Datā
t Aburon q̃ ex superbia Moysi rebellāres. t ei⁹
participi ꝓtinentes ira dei vinos deglutiunt.
Numeri. xvi. Sexto habes de Roboaz filio
Salomonis q̃ dixit. Minimꝰ digitꝰ meus
grossior ē dorso ꝓris mei. ꝓpt q̃d recesserunt
ab eo decē tribues alius sibi regē ꝛstituerūt. ſ.
Hieroboā. iij. Reg. xii. Septimo habes de Se
macharib rege assiriorū. de quo. iiij. Reg. xix. t
Isa. xxxvij. Superbia tua ascendet i aures meas.
ponā ergo circulū in auribꝰ tuis. t frenū in la
bijs tuis: t reducā te ꝑ viā qua venisti. Et seq
tur q̃ angelus dñi i nocte vna. clxxxv. milia sui exer
citus interfecit: t tandē ipe reuertēs in ninuez
ciuitatē ira sua filijs suis occisus ē in templo
dei sui. Et Nicolaꝰ de lira sup. xij. ꝓphas hanc
locū sic exponit. Superbia tua q̃. ſ. ꝓdicta arri
buisti ꝓuti tuo ascēdet i aures meas: q̃si dicat
ipe est te puniēdi t reprimēdi. ponā circulū in
auribus tuis. ſ. sicut fecit Bubulcus tugo sup
ponēs: t frenū in labijs tuis. ſ. hic ego idomitis
t reducā te in ērā tuā. ſ. vbi nō nosceris q̃ctū est
vt ps. c. sequēti. Octauo exēplum habes de
Nabuchodonosor. Danie. v. de q̃ infra dicet.

Nono de Holofene t exercitu ei⁹ q̃ ex sup
bia vixit. postq̃ Achior locutꝰ ē collaudans il
li ꝓpm t deū suū: vt oñderet q̃ nō ē alius deus ni
si Nabuchodonosor: postq̃ ꝑcusserim⁹ eū q̃si
vnū hominē tu etiā cū eo gladio interibis. Iu
dith. vi. Sz tandē ꝑputato cuius capite a Judith
occupatꝰ ē. Decimo habes de Amā q̃ ꝓpt
ei⁹ superbiā ꝑsti nō pōtat q̃ Mardochē cum
nō adoraret flē boies ecclī. q̃ tandē suspēsus est
i ligno q̃d ꝑauerat Mardocheo ꝓ patibulo. t
ecē inimici ꝓpli iudeoꝝ occisi fūt a iudeis die
illo: data licentia sup ē ab assuero rege. Hester
p totum. Undecimo habes de Antiocho rege. i.
Macha. vi. de q̃ dr q̃ Antiochꝰ superbe locutus
ē audiēs q̃ exercit⁹ eius fugerat a iudeis ocul
tus: dicēs se vēturū hierosolimā: t ꝑgerie se
pulchra ei⁹ facturū: sz ꝑost modicū tpꝰ viscerū
dolor ei⁹ apprehēdit: t tactus ferox de ei⁹ corpe
scatuerūt vermes: q̃bus exhibitis q̃ nō pōtat cum
exercit⁹ tollerare. Duodecimo habes ō Herode
q̃ Jacobū apm decollari fecit. Actuū. xii. sz diſ
fusius i hystoria scolastici hēt. Decimotrio
habes de ppho indeoꝝ q̃ ꝓpt suā superbiā crebro
fuit a deo flagellatus: q̃ adhuc ꝑ mandū dispſi
sit. Etsi olim antiquoꝝ t modernoꝝ volumina
discurrē volumus infinita ḡdmodo ad ē exēpla hāt. Et q̃ sup ps̄

ex naribus suis mulier pulchra et fatua. Jn Hie
re. c. xlix. Ecce quasi leo ascendet pulchritu
do de superbia iordanis ad pulchritudinē robu
stā. Nicolaus de lira sic exponit. Ecce q̄si leo a-
scendet .i. rex babilonis qui designatur noīe leōis
eo q̄ habebat signū leonis in vexillo. de super
bia iordanis .i. ad similitudinē iordanis intume-
scentis qui nunc opit terrā ultra positā .i. rex babi
lonis veniet cū tanta multitudine et potestate
ut absorbeat idumeā .i. gentē idumeorum siue ciui
tates eorum. q̄ꝫ denotat p̄ h̄ q̄d dicit. ad pulchritu
dinē robusta eo q̄ pulchre ibi erant ciuitates et
fortes. hec ille. Hec est expositio litalis. Tu aūt
expone sm̄ sensū allegoricū siue moralē ad pro
positū tuū. De hac corporis pulchritudine dicet
sexta veritate sequenti. Quart° fons vel superbia
est ex preciositate et ornatu vestiū. vn̄ Criso.
Si cultus preciosarum vestiū culpabilis nō esset:
nunq̄ diues qui purpura et bisso induebat apō
inferos torqueret. de q̄ dicitur feria sexta q̄rte
ebdo. Audi Jaco. c. v. Agite nunc diuites plo-
rate in miseriis vestris q̄ aduenient vobis. diui
tie vestre putrefacte sunt: et vestimēta vr̄a a ti-
neis comesta sunt. Aurum et argentū vr̄m erugi-
nauit. et erugo eorum in testimoniū vobis erit: et man
ducabit vos sicut ignis. thesaurizastis vobis irā
in nouissimis diebus. Ecce merces operarioꝶ qui
messuerunt regiones vestras q̄ fraudata ē a vo
bis clamat: et clamor eorum in aures dn̄i sabaoth i
troiuit. Epulati estis sup terrā: et in luxuriis nu-
tristis corda vr̄a. in die occisionis adduxistis et
occidistis iustū et nō restitit vobis et c. Jn Ber.
O belua hō qui glorie in vestib° nō .n. tibi con
creata est preciosa vestis sed aliunde mutuo ac-
cepta. Lanā habes ab oue: a florib° terre colo-
rē. A terra lini: ab aīalibus corēū. vn̄ vnde su
perbis cū inter oia aīantia pauperior nascaris.
Nudus et gemens et ipocens et plorans et c. Jnde
Hiero. Puer ingrediens flari plorat p̄phāns cala-
mitatis sue. q. d. qr̄ de vulua egressus sū. Qui
tus fons est preeminentia dignitatis. Audi Am
bro. Hec est cathedra pestilentie .i. amor domi-
nādi q̄ aliquis vix nūq̄ carere potuit. Audi Aug.
Ualde pauci sunt q̄ nō magis peligant p̄esse q̄ p
desse. Et idē h̄ docuit dn̄s declinare fugiēs ne
raperetur in regē. Jo. vi. Sponte tn̄ se obtulit dū
quererent ad mortē. Jo. xviii. Sap. vi. Potētes
potenter tormēta patient et c. Audi Ber. in q̄dā
sermone. Potestatis ingr̄ libido angelū angelica
felicitate priuauit. Scie appetitus hominē im-
mortalitatis gl̄ia spoliauit. Nō enī cib° desle-
ctera: cū mandatorum deshauerat oblimo: sed pro
missio honoris: libido illecebrosa decepit. Et idē
Aug. Quotiēs hoib° p̄esse desidero totiens do
meos p̄ire cōtendo et c. Sextus et vltim° est no-
bilis parentela siue sanguis nobilitas. Audi mōā
istum Senecā. Quid est ingr̄ eques: quid ē fu°:
quid est libertin°: hec .n. oia ex ābitione uel iniu
ria nata sunt. Nō .n. fecit dn̄s ab initio vnū ho-
minē aureū: aliū argenteū: aliū luteū: vt pmi

dicantur nobiles: et secundi ignobiles: sed oēs ex
vili terra. Audi Boe. de cōsola. Cunctorum inquit
p̄r vnus est. Nullus degener extat. Jn Hiero. i
ep̄la ad Celantiā. Nulli te ingr̄ vnq̄ de gl̄ia no
bilitatis p̄ponas. nec obscuriores quoslibet et hu
mili loco natos te inferiores putes. Nescit reli
gio nr̄a personas nec cōditiones hominū. Et di-
scipulis inf̄ se cōtendentibus audita xp̄i passione q̄s
inter eos videretur esse maior: xp̄s idē ait. Prin-
cipes gentiū dn̄ant eorum et c. Scio tu etiā mecū ē
h̄ nobilitas. Audi Criso. sup Mat. Ille inquit
clarus: ille sublimis: ille nobilis: ille tunc integrā
nobilitatē suā putet si dedignatur deseruire vicijs
et ab eis nō superari. Et idē ibidē. Quid .n. p̄est ei
quē sordidant mores gl̄iari clara: aut q̄d illi no
cet gl̄iatio vilis: quē mores adornant. Ipse est
se vacuū a bonis opibus ostendit qui gl̄iatur in p̄rib°
Quid p̄fuit Cam q̄ fuit Noe fili°. Nōne sepa-
tus de medio filiorum q̄ꝫ h̄ carnē frater fuerat: nō
tamen h̄ animā fact° est fuus: nec familia sacra
potuit defendē ipsos mores. Et idē ibidē. Quid
Thimoteo nocuisse credis q̄ fuit ex p̄re genti-
li: aut quid nocuit Abrahe q̄ parentibus Tha-
rā lutosorum deorum cultorē. Nōne separat° a gētibus
posit° est in caput fidelium: vt sic tū si diceret filii pec
catorum: sū p̄ncipū: Nec potuerit gl̄a ex scandalis
p̄nū errores. h̄ ille. Et h̄ sufficiant p̄ p̄ma veritate.
Circa ad tertiā vi. dico q̄ q̄uis dē ad plenū
dictū sit feria sexta quarte dn̄ice cōsiderantē fe
et ratione h̄a in p̄° veritate. dn̄ quecūq̄ que vestiū
tur vt superbiant aut carnalē placeant aspicientib°
et se ostenderent: semper est pctm̄ mortale. O infelices
mulieres quib° a superbia et q̄lis invidia in vos fi-
gnat: Felix illa ex vobis q̄ maiori excessū i di-
ebus festis belli ordinat p̄ dn̄ū. Insano studio
altera alterā superare in pōpis et vanitatib° con
dit. Isa. iii. Pro eo q̄ eleuate sunt filie syō. et am
bulauerunt extento collo: et nutib° oculorum ibāt
et plaudebant: et ābulabant pedib° suis cōposito
gradu incedebant decaluabit dn̄s verticē filia
rū syon: et dn̄s crinē eaꝶ nudabit. Jn die illa au
feret dn̄s ornamēta calciamentorum et lunulas et mi-
tras et discriminalia: et periscelides: et ala cib-
chelidas: et murenulas: et olfactoriola: et inaures
et anulos: et gēmas in frōte pendentes: et mutato
ria: et palliola: et linteamina: et ac°: et specula: et sin
dones: et vittas: et teristra. Et erit p̄ suaui odore
fetor: p̄ suaui zona funiculus: p̄ crispanti crine
caluicū: et p̄ fascia pectorali ciliciū. hec ibi. Que
h̄ba Nicolaus de lira sup. xii. p̄phaūte expōit
Eleuate sūt filie syon .i. elati, dōe mētis: et ābula
uerūt extēto collo: qd̄ ē iudiciū īnsolētie elationis.
Et nutib° oculorum ibāt .i. impudice respiciendo. Et
plaudebāt .i. dissolute ludēdo. Et ābulabāt pe-
dib° suis .i. curiose et lasciue incedēdo: q̄ d̄ p̄uo-
cans homines ad luxuriā. decaluabit dn̄s verticē
filiarum syon auferendo .i. naturale ornamētū quā
crines dati sunt a nā mulieri in ornamentū. sic
subdit: et dn̄s crinē earum nudabit .i. declarabit fal
sitatē capillorum extraneorum. Jn die illa .i. cōmina

pr̄nēdis aufert dn̄s ornamentū calciamentorum
q̄ mulieres sotularib° curiosis vtebant. et lunu
las .i. incisiones factas ad modū lune in sotulari-
bus: vt dicunt quidā. Alii h̄o dicūt q̄ lunule e-
rant quedā q̄ue lune auree depēdētes circa col
lum. et mitras .i. cucufas. et discriminalia .i. pecti-
nes. et eibichelidas q̄ sunt ornamēta brachiorum
et pedum. et murenulas que fiebāt in fimb° ue
stimentorum dicte ex diuersis colorib° sic vocan
tur murenule. et olfactoria .i. vasa parua argētea
vel aurea vbi reponebātur redolētia ad magis
boicis p̄uocandū. Et in aures .i. ornamēta auri-
um. et annulos .i. ornamenta digitorum. Et gēmas
in frōte pendētes. Hēbant .n. serta in qbus erāt
gēme posite pēdentes in frōte. Et mutatoria .i.
diuersa vestiū paria. Et palliola .i. exteriora ve
stimēta. Et linteamina .i. iacēdā inter carnē. Et
acus et speculū infra sunt cū quibus mulieres a-
ptabant ornamēta corporis sui. Et sindones .i. sub-
tilia velamina qbus cooperiunt humeri in terra
illa. Et vittas .i. pepla. Et teristra. Est autē teri
strū vestis linea qua vtunt mulieres in estate.
Et erit .i. illis mulieribus p̄ suaui odore fetor: ex
infirmitate et miseria. q̄n ille mulieres de qbus p̄
pheta loquitur fuerāt ex ipsa mulier incarcerate i
locis fetidis. Et p̄ zona funicul°: q̄ ligant vt ca
ptiue. et p̄ crispāti crine caluitiū. q̄a trahebant
p̄ capillos. et ita tā ex illo q̄ ex infirmitatib° ca-
pilli cadebāt. Et p̄ fascia pectorali ciliciū. Est āt
fascia pectoralis vitta tenuis et delicata: cum q̄
stringunt māmille ne ex sua grossicie turpitudi-
nē ingerāt. Oia .n. ista infilicta sunt mulierib° ca
ptiuitatis babylonice. hec Nicolaus. Sꝫ vt ad
nr̄as mulieres veniā: q̄ta fatuosa pompa ledāt
maxime pulchriores: q̄s dicē et enarrare sufficit?
Quid dicā de matrib° illarum: O infelices matres
que vt filie vr̄e placeāt aspicientib° cūctis: q̄ta
solertia inuigilant: vt vltra illa formosa q̄ filiab°
vr̄is nā concessit: alia industria vr̄a superaddatis.
Si .n. solito macilētiores sunt: facitis vt comedāt
panē ipastatū: vt ita loquar cū sumant: qd̄ ē qd̄
dam fenē. Si frontē paruā hēt: illas depilatis.
Si pallide sunt: mille fucatōibus illas pingitis.
de q̄b. di. v. c. fricari. Fricari est se cōmētis vel
fucco palliare seu inungē: vt rubicūdior vel al-
bior videat. Quid multis moror: tāq̄ hec nobis
incognita sint? O parentes dementes: caue ne in
fontes abire sinātis iam p̄pter filias vr̄as ad inte
ritum p̄ditionis eterne currentis illas vobiscū tra
hentes. O genitores carnis et aīarum vestrarū et
sarū crassatores. O paupes ipsa grana deci q̄
ta affectōe diuitias cumulare studetis? quot fur
ta? quot rapinas? atq̄ aliis iniustis lucris fata-
gitis aliā substāciā agregare: vt filias vr̄as cū do
tibus āplis alte locetis: nō curantes an nuptui
tradant vsurariis siue raptōi et c. O paupercula
vita vr̄a. Hinc o italia te deus cernens tāta su-
perbia et vanitate discurrere tot tanisq̄ seculis
guerris et epidimiis flagellauit. Nec adhuc fini
tus h° libri expliciit. Circūspicite q̄o hanc nr̄am

longobardiā ab hostib° occupatā q̄ nulli gente
etati vel sexui: imo oia que adipiciant spectare
videntur exercent. Ab eis .n. dei vidue polluūtur
virgines corrūpunt: h̄oi iura frangunt: oia adul
teriis dehonestant: multorum sanguis innocent ef
fundit: vastant predia: depopulant regiones: eo
fundisque euertunt. Quid plura? Ipse sacre
mas fundisque euertunt. Quid plura? Ipse sacre
edes ac sūmi ac optimi dei tēpla multis in locis
facta sunt militū diuersula: et equorum stabula. heu
scelus: heu abhoīatio in tēplo dei. Jnde per So
pho. c. i. dn̄s ait. Uisitabo sup p̄ncipes et super fi
lios regis: et sup oēs q̄ induti sunt veste pegrina.
Tūc coparent vestes lōgiores vestientes luxum
et pauperē relinquētes nudū. Tunc marie expā
duntur largarum et magnarum manicharum aie: vt .i. ci
tius ad infernū volitent. Hiere. ii. Jn alis tuis i
uentus est sanguis aīarum pauperum et innocentum.
O si pœnerent tales aīe q̄tus sanguis de rapi
na pauperum et cruciferatorum pupillorum et viduarū
inde egrederet. Sꝫ nō sic ipsi: non sic. Audite o
mes Crisostomū in sermone de filiis Zebedei.
sup illo h̄bo. Dic vt sedeāt duo filii mei: vn° sedeat
ad dexterā tuā: et ali° ad sinistrā tuā i regno tuo. Nō
sentiebat ingr̄ illa sicut cetē matres q̄ corp° suo-
rū natorum amātes: aīam aūt cōtēnūt. desiderat illos
valē in seculo isto: et nō curant q̄d sint passuri in
alio. perditōes illorum cū magis p̄cio cōpant et salu
tē illis dono accipere nolūt. Si .n. uiderint illos
paupes tristātur et suspirant. Si autē viderint eos
peccātes nō tristant: vt ostēdant q̄ parentes sunt
corporum nō animarum. hec ille. Multa hic dicēda
essent: sed ista ad presens sufficiant. quare et c.
De luxuria conclusio secunda.
Ecipe iam rōnem. vꝫ. Luxuria ficta
a dulcedo: sic xp̄ianorū oculos offuscat:
vt magis in dieb° festis deū cū libidie
offendāt. vbi tres ingramus vitates. vꝫ. Pria
vitas ē ista. Quid est luxuria. 2° est. Circa sit ō
testabile et graue pctm̄. 3° est. Que sit abusiōes
h° pcti. Circa ad pmā dico sm̄ Hugo. q̄ ven°
siue luxuria est illecebrosa voluptas: adulteria
incūditas: q̄ mel hꝫ in ore et fel i corde: aculeum
h̄o i dorso. Et Hiero. in ep̄la. O q̄ ingr̄ est acer
bus luxurie fruct°: amarior felle et crudelior gla
dio. O mag° Troia testimoniū p̄bibe q̄ p̄p̄t un°
mulieris fetulentā rabiē destructa et fūdit° euer-
sa iaces. Jā seges ē ubi Troia fuit. Ouidi° i ep̄la: vbi tro
ia fuit resecāda: falce. Diuidit aūt h̄ pctm̄ i sex
spēs .i. in fornicatōes. stupra: adulteriū: incestū: ra
ptus: et vitiū ꝫ nām. Fornicatio p̄prie est illicit°
coit° solutarum. Large tn̄ ois illicit° coit° pōt dici
fornicatio. Stuprum p̄prie est illicita virginū deflo-
ratio. Adulteriū est alieni thori .i. vxoris viola°.
Incest° est consanguinearum l affiniū abusus: aut ēt
sanctimonialiū. Rapt° est cū puella violēter et
ꝫ eius l parentū voluntatē educit vt corrupta l vxo
rē hēat. xxxvi. q. i. c. cū ergo. vel vt eā hēat in
concubinā. et de rap. cū cām. Vitiū ꝫ nām ē mari
cū mare. vel maris cū femina abusus carnis. vt
q̄i mas cū mare: vel mas cū muliē i loco īdebito

turpitudinē operiūtur. Ēm̄ dr̄ qȝ istorum ē ḡnime. Dico fm̄ btm̄ Tho. 2a 2e. q. cliiii. ꝙ inter oia genus mali ē vicium ꝯ nām̄ cui et ordit Aug. li. ꝯ adulterinos ꝯiugiis. Et rō ga transgredit illud qȝ fm̄ nām̄ determinatū est tanq̄ principiū fm̄ vsus venereū. Post hoc ē incestus qui ē ꝯ reuerentiā quā ꝑsonis nobis ꝯiunctis exhibere debemus. Fornicatio simplex minima ē inter species luxurie. Adulterium grauius ē q̄ stuprū. q2 maior abusio fit et maior iniuria in cognoscendo carnalit mulierē alterius ꝑtati subiectā quam ad vsum generationis: q̄ cognoscendo mulierē sue ꝑtati subiectā. vtrūq̄ aūt aggrauat ꝑ violentiā. Et iō raptus ꝟginis grauior ē q̄ simplex stuprū. et raptꝰ vxoris q̄ adulterium. De oībus istorum pctōrum hēmus. xxxvi. q. i. c. lex illa. ꝯ. cū ꝟ. Et fm̄ legistas. ꝟ. ad legē iuliā de adulteriis sup rubrica. q2 rē. Quantum ad 2am ꝟita. dico ꝙ detestabilitas hꝰ pctī ex q̄tuor fundamentis ondi pōt. vz. Primo q2 deo multū displicet. 2° q2 ꝓprio subiecto nocet. 3° q2 ꝓximo dānū infert. Quarto q2 diabolo multū placet. Primo dico ꝙ deo multū displicet. qȝ ꝓbat triplici rōe. pmo rōe ꝓhibitionis: rōe punitōis: et rōe electōis. Primo rōe ꝓhibitōis multiplicit deꝰ luxuriā ꝓhibuit. ꝟ. Exo. xx. Nō mechaberis. nomine mechie oēm luxurie speciē intellige fm̄ doctores. Et Leuitici. xx. Locutꝰ ē dns ad Moysen dicēs. Loq̄re filiis isrl: et dices ad eos. Estote sc̄i q̄m ego scūs sum. Et postea circa mediū capli pctm̄ luxurie ꝓhibet. Et meliꝰ. Exo. xxii. lege textū. Et tādē circa finē dicit sic. Si dormierit vir cū vxor alteriꝰ: vterq̄ moriet. i. adult et adultera et auferes malū de isrl. Si puellā ꝟginē desponderit vir: et inuenerit eā aliquis in ciuitate: et cōcubuerit cū illa: educes vtrūq̄ ad portā ciuitatis illiꝰ: et lapidibꝰ obruent. Puella q2 nō clamauit: cū eēt in ciuitate vir q2 humiliauit vxorē ꝓximi sui. et auferes malū de medio tui. Si aūt in agro reperis puellā q̄ despōsata ē: et apphēdens cōcubuerit cū illa: ipse morietur solus. puella nihil patietur nec est rea mortis. q̄m sicut latro ꝯsurgit frātrē suū: et occidit aīam eiꝰ ita et puella ꝑpessa ē. Sola erat in agro et clamauit: et nullus affuit q liberaret eā. Si inuenerit vir puellā ꝟginē q̄ nō hz spōsū: et apphēdens cōcubuerit cū ea: et res ad iudiciū uenerit: dabit q dormierit cū puella pr̄i eiꝰ. l. siclos argēti: et habebit eā vxorē. hec ibi. Multi sūt ad hoc textꝰ. Hiere. etiā iii. arguit fornicantē Judā dicens. In facilitate fornicationis sue ꝯtaminauit terrā. Itē Ezech. xviii. Prohibet dns oēm immundiciā et abhominationē luxurie. Itē Dan. xiii. Sacerdotes isti sūt q i ꝯcupiscēciam Susāne exarserūt rē. Et i nouo testō Paulus ad Cor. vi. ait. Neq̄ fornicarii: neq̄ adulteri: neq̄ turpia facientes regnū dei possidebūt. Et ad Gal. v. Manifesta sūt opa carnis q̄ sūt immūdicia: fornicatio rē. Et addit. q talia agūt regnū dei nō ꝯsequent. q2 rē. 2° ondit ꝙ tale pctm̄ deo displiceat rōe punitionis. ꝓpter hoc eiꝰ pctm̄ deꝰ mūdo diluuiū induxit: et deleuit oēm carnē octo ꝑsonis exceptis. Gen. vi. Itē totam pentapolis igne et sulphure ꝯsūpsit. Gen. xix. It Amon ꝓpter sororis violentiā ab Absalone fuit in ꝯuiuio occisus. ii. Re. xiii. Et vt ista antiq̄ relinq̄mus satis cottidiana mala et pestilētia et huiꝰ bus deꝰ hāc miserā carnē flagellat indicant ꝙ ꝓpter hoc viuū detestat deꝰ. Iā ponit pulcher textꝰ. xxxii. q. vii. c. flagitia. vbi dr. Flagitia inqt q̄ ꝯ nām sūt: vbiq̄ ac semꝑ repudianda sūt: ac punienda q̄lia sodomorum fuerūt. Que si oēs gētes facerent eodē crīe rei atq dīna lege tenerent q̄ nō sic fecit hominē: vt se illo vterent mō violat ꝑ pe ipsa societas q̄ cū deo nobis eē dz. Cū eadē nā cuiꝰ ipse auctor ē libidis ꝑuersitate polluit. hec ibi. Aug. li. iii. ꝯfessionū. Audi aliū textū i. c. clerici de exce. pla. vbi dr. Clerici. et infra. Quicūq̄ q̄ illa incōtinentia q̄ ꝯ nām ē ꝓpter quā ira dei uenit in filios diffidentie: et quinq̄ ciuitates igne cōsūpsit deꝓhensi fuerint laborare. Si clerici fuerint deiciant a clero t ad agendā pniam i monasteriis detrudant. Si laici excōicationi subdant: et a cetu fideliū fiant penitꝰ alieni. Hibi Alexan. iii. et hoc fm̄ canones. Scdm̄ ꝟo leges ciuiles capite puniri debent. vt in autē. ut nō luxurient ꝯ nām. circa finē. coll. vi. vbi loquit de ciuitatibꝰ hic enumeratis. de quibus et habet de pe. di. i. c. sed et si inno. et numerant et in glo. sup dicto ca. clerici. i ꝟbo. quinq̄. q2 rē. 3° ꝓbat q̄m deo hoc viciū detestet rōe electōis. q̄m mrēm nō corruptā sz ꝟginē eligit: et sup oēm creatā potentiā ꝟginē ei in ꝑtu atq̄ post ꝑtū seruauit. q2 rē. Scdo hoc pctm̄ ꝓprie ꝑsone nocet: et hoc tā ex pte corpis q̄ ex pte aīe. Ex pte corpis satis notū ē: cū oīa aī ꝑ nobilissima substantie. s. sanguis. Fit n. decisio q̄dā vt pōt aiunt in tali actu ex oībus uisceribus et venis et musculis corpis. Sed ꝙ aīe noceat: audi Prouer. vi. Nō cōcupiscat pulchritudinē mulieris cor tuū ne decipiaris nutibꝰ illiꝰ. Scorti pciū: vix est panis vnꝰ: pciosa aīam viri mulier rapit. Et recte dicit: vix vnius est panis q2 vnꝰ panis reficē pōt hoīem ꝑ. xxiiii. horas diei nālis. vna fornicatio vix sufficit infelici leccatori ꝑ duas t tres horas. Et idē. vii. c. Mulier occurrit viro in ornatu meretricio ꝑparata ad capiendas aīas. Et Eccl. vii. c. Inueni amariorē morte mulierē. vere amarior morte est. q̄m mors nālis solū corpꝰ occidit. et mulier q̄q̄ et corpus et aīam. Itē vna mors vnū corpus occidit: mulier q̄q̄ corpora plurā et aīas. Et Prouer. xxiii. Fouea ꝓfunda ē meretrix: puteꝰ āgustꝰ vxor aliena. Et Eccl. ix. c. Ne des mulieri potē aie tue: ne ingrediat in ꝑtāte tua et ꝯfundaris. Ne respicias mulierē multiuolā: ne forte incidas in laqueos illiꝰ. Cū saltatrice ne assiduꝰ sis: nec audias illā: ne forte pereas in efficacia illiꝰ. Ne des fornicariis aīam tuā in vllo ne ꝑdas te et animā tuā et hereditatē. Auerte faciē tuā a muliere cōpta: et ne circūspicias speciē alienā. ꝓpter spēm n. mulieris multi pierūt. et ex hoc ꝯcupiscētia q̄si ignis exardescit. et multa alia ꝯ mulieribꝰ et ea vane aspicientibꝰ dicit. ꝙ rē. Ob hanc causā mirabant discipuli xp̄i: ꝙ ipse cū muliere samaritana loqueret. Jo. iiii. c. Et sic ꝑz quō nocet luxuria ꝓprie ꝑsone. ꝙ aūt noceat sue domꝰ iuxta ꝯsidera. In scripturis hēt exēplū de filio ꝓdigo q dissipauit oēm substantiā suā viuēdo luxuriose. Prouer. xxix. Qui nutrit scorta ꝑdet substantiā suā. Et Hiere. ii. Et vilis facta es nimis iterās vias tuas rē. Tertio nocet hoc pctm̄ ꝓximo vt visū ē. q̄m ābo luxuriātes mortalr peccāt: corpꝰ ꝯsumūt periculo se exponūt: et aliis malū exēplū ꝑbēt. de hoc diffusiꝰ alibi dicemꝰ. Quarto diabolo multū placet. Jnde glo. sup Leui. Cū de oī inqt pctō gaudeāt demones: ꝑcipue ꝯgaudent fornicatōi. q2 rē. Et sic ꝑz 2ª ꝟi. Quātū ad tertiā ꝟi. dico ꝙ tres sunt maxie abusiōes luxurie q̄ fiūt maxie i diebus festis. s. in visu: in osculo: et tactu. Primo est i visu: cū i ecclesiis ꝑcant. q2 ipudicꝰ oculꝰ ipudici cordis nūciꝰ ē. xxxii. q. v. c. nec solo. Je. Auerte oculos tuos ne videāt vanitatē. Et Greg. Ꝑēsādū est q̄tū debemꝰ visū restringē q̄ mortalr viuimꝰ q2 mrs videntiū ꝑ oculos ad mortē venit. Quid de porcis luxuriosis q in diebꝰ festis cū dei luxuria deuolūt oīa vereda et turpia cū oī porcina detestabili ꝯplacētia speculat. Quis n. dubitat hūc eē effrenatū et inhonestū viꝰ limites mūmōi xp̄iani aspectꝰ. O scelestos oculos ꝑ hos dominat q turpiꝰ q̄ amare vxorē q̄si adulterā. xxxii. q. iiii. c. origo. et q. iii. c. pudor. Jnde dns Math. v. Si oculꝰ tuꝰ scādalizat te erue eū et ꝓiice eū abs te. Meliꝰ est n. tibi cū vno oculo intrare in regnū dei q̄ cū duos oculos hñtē mitti i gehennā ignis. Et meliꝰ est tibi o dna frōtosa te pati ꝟba et ꝟbera mariti q̄ vertis ipudicis aspectibꝰ eꝰ ꝯsentire rē. Scda abhoiatio ē in osculo soliꝰ honesta ꝟba inuicē ꝯnectūt: cum vt etiā turpissimis osculis et lingua se inuicē abutētes. supponere ꝯfūdor: dū hec mēte reuoluo. Unde btus Tho. 2a 2e q. cliiii. ponit vnā regulā: ꝙ q̄cūq̄ osculū āplexus et tactꝰ manuū fiūt eā libidis: semꝑ ē mortale pctm̄. Si tñ nō fiūt eā libidis nō ē pctm̄. sicut ē ꝯsuetudo in aliqbꝰ ciuitatibꝰ. q2 rē. Jn Beda sup Parab. Qui inqt meretricē osculat pulsat inferni ianuā. Tertia abhoiatio ē in inordinato tactu nō solū circa faciē: sz etiā diuersas partiū corpis loca. Et qȝ pudet etiā dicē pudēda ipudēnissime ꝯtractat. Sz de hoc statim. Et iō ecclia ut hoies cauerēt in diebꝰ maxie festis talia exercēpōt vnū decretū. xxxiii. q. iiii. c. q̄ntiēscūq̄. sic dicēs. Quotiēscūq̄ natal dñi aut reliq̄ festiuitates aduenerit: nō solū ab ifidelibꝰ ꝯcubinarū: sz e a ꝓpriis vxoribꝰ abstinete. Et sūt ꝟba Aug. Et i c. si eā idē ꝯfirmat. vbi dr sic. Si eā ꝑcurandorum filiorum ducit vxorē nō multū tpe videt ꝯcessū ad tpm visitatiōis et dies festiui: et dies ꝓcessiōis: ipa rō ꝯceptꝰ et partꝰ iuxt legē cessare vult carnis hic de hac egibꝰ demōstrat. Et sunt ꝟba Ambrosii. Lex ista quā dicit Leui. xii. et xviii. recipit. Sz qd dicēdū si al. diebꝰ festis ꝯbitū petit: dico ꝙ peccat mortalr si libidis cā hoc petēs. Reddēs ꝟo qȝ sui corporis ꝑtātē nō hēt nō peccat. Faciat tñ q̄ntum pōt hāc petō ne ꝯsentiat. Querit btus Tho. 2a 2e. q. lxxiiii. vtrum ꝯsensus i delectatōe sit peccatū mortale. et dicit ꝙ sic. Et allat Aug. xii. de trin. dicētem ꝙ ꝓpter pctm̄ cogitatōis etiā sine volūtate ꝑficiēdi: sz cū voluntate oblectādi tocꝰ hō damnabit. Nā ꝙ aliqs in talē venereā delectatiōem ꝯsentiat: nihil aliud ē q̄ ondē ꝙ affectꝰ suꝰ ē iclinatꝰ et paratus ad fornicatōēz. Et nō ꝟnō regulaꝝ ꝑnālē hz fm̄ ibidē ꝙ illa delectatio licit eē mortal q̄si morosa ē. Nō aūt ē morosa fm̄ diuturnitatē tpis: hz ex eo ꝙ rō deliberās circa eā imorat nec eā expellit: tenēs et libēt volēs ea q̄ ut statim attigit aliqz respui debuerit. vt dicit Aug. xii. de tri. Volo aūt ꝙ ista tibi sufficiāt ꝓ ista ꝯtiōe.

De auaritia concluſio tertia.

Cape tertiā ꝯtionem. vz. Sitibunda a auaritie cupiditas: que nūq̄ ꝯtentatur in auarorum mētibꝰ sic estuat vt deū magis in diebꝰ festis offēdat. vbi tres inquirūt ꝟitates vz. Prima ꝟi. ē ista. Quid ē auaritia. 2ª ꝟi. est ista. Quot mala facit auaritia. 3ª ē ista. Quot sunt illi q dānant ꝓpter auaritiā. Quātū ad ꝓmā dico fm̄ Aug. xiiii. de ciui. dei. Auaritia est i moderata libido. i. amor hñdi. vel sic. Auaritia est multa acqrē et supflua ꝑparībꝰ nō erogare. vel sic fm̄ phm̄. Auaritia ē glorie siue diuitiaꝝ rerū insanabil et inhonesta cupido. Et dr auarꝰ q̄si auidus auri. Jnde Aug. vbi s. Nō est inqt auaritia auri vicium: sz hois puerse amātis aurū. Ubi nō fm̄ btm̄ Tho. 2a 2e. q. cxviii. ꝙ iste amor hñdi pōt dupl ꝯsiderari. Uno mō vt nō crescat ꝙ charitati ꝑferat: ita ꝙ ꝓpter hñdas diuitias ꝙ nō curat aūt ꝯ dilectōēz dei et ꝓximi: quōlibz lucrū nō curat. Et iste amor pctm̄ mortale ē. Et de hac loqt Aug. li. de ꝟbis dñi. Que ē inqt ista auiditas ꝯcupiscētie: cū et ipse belue modū hēant? Tē n. rapiūt q̄n esuriūt: parcūt ꝟo pde cū senserint satietatē. Insatiabil est sola auaritia diuitū. Sēper rapit et nūq̄ satiat. Nec deū timet nec hoiem reuerēt. nec pr̄i parcit nec mrēm cognoscit: nec frī obtēperat: nec aīco fidē seruat. viduā opprimit. pupillū inuadit. liberos in seruitutē reuocat. testimoniū falsum ꝓfert. res mortui occupant q̄si et q faciunt nō moriant. q̄ est illa aīez insania: amitte vitā et appetē mortē. acqrere aurū. ꝑdere celū rē. hec ille. Et de hoc inordinato amore hñdi itelligūt oīa q̄ in hac ꝯtiōe seqnt. Sz si talis inordinatꝰ amor hñdi deū et ꝓximū nō offēdat: et res tpales amore dei et ꝓximi nō ꝑferat ita ꝙ si certꝰ eēt totū mūdū lucrari cū pctō nō faceret. talis certe hic sit cupidꝰ hñdi: nō erit pctm̄ mortale. Et hoc sufficiat ꝓ prima ꝟi. Quātū ad 2am dico ꝙ in toto hoc volūie nō scriberent oplete mala q̄ ex auaritia ꝓueniūt nisi aliq̄ numeremꝰ. Primū malū est q2 honorem diuinū tollit: qȝ est pessimū int oīa. Nā deꝰ cuꝰ sit sūme bonꝰ sūme amādus ē. honorāꝰ. causa amoris ē. et p oīa sūma bonitas sūmi amoris. deꝰ aūt est sūmū bonū q̄ sūme amādus. Et mīs auarꝰ ponit obolū amori diuino aiponit. Ideo

Ephe. v. vel idoloꝝ seruitus. Quo .n. auare miser deo suo? q̄ aīas sup oīa. Audi peceptū dni. Diliges dnm deū tuū ex toto corde tuo ex tota aīa tua ex tota mēte tua. Ex toto corde vt Au gu. exponit .i. ex toto intellectu sine errore. Ex tota aīa .i. ex tota volūtate sine ꝯtradictiōe. Et ex tota mēte .i. ex tota memoria sine obliuiōe. Nōne miser quā ordinatiōnē τ ordinē nūc puertis? Celū .n. elementis: τ elementa elementatis τ terre. Celū.n. elementa ... sine bis inferiorib⁹ ꝓponis. τ tu terrena sursum locas τ celū deicis ad ima. Nā docet terras q̄ et ea nascunt terrena pedib⁹ eē. τ tu⁹ auare q̄ et ea ... caput suū ponit. Jn in primitiua ecclesia q̄ad xp̄s fidē ꝯuertebant oīa vendentes: ad pedes discipuloꝝ preciū ponebant: vt manifeste ostēderent terrena pedib⁹ cōculcanda esse. Jnō terra a tero tenia ... terre pedib⁹. vbi spes tua a miser auare? Jn la roba frater Ambrosi. vbi amor tuus? Jn la roba. Et dic q̄so. si vidēs pauperē famelicū: nudū τc. dares illi de tuo? Dico ista roba frater Ambrosi. Res cuerse sunt. nollē depauperari. Miser q̄do ꝓximū tuū diligis sicut teipsū? Audi Aug. Proximū nō diligit qui ei⁹ necessitati nō succurrit. Et .i. Jo. iii. Qui habuerit substātiā huius mundi: τ fratri indigenti nō subuenit: q̄do charitas dei est in illo? O pr̄ Ambrosi: prīma charitas incipit a seipso. vere dicis si indiges. Sed si supabundas: quid de h̄ facis? O miser audi Hiero. Si vestimētū inquit vel aliquid vltra necessitatē possides: τ pauperi indigenti nō subuenis: fur es τ latro. Audi Ambro. i homelia. Nō min⁹ inquit pctm̄ est in habūdātia pauperi nō dare q̄ꝫ diuiti tollere. Et est bon⁹ text⁹ in decretis. xlvi. di. c. sicut hi sunt. Et est ali⁹ textus. lxxxvi. di. pasce. vbi dr̄. Pasce inq̄t fame morientē: si nō pauisti occidisti. Quid ad h̄ dicis insensate? Timeo ego ne dicat mihi o pater Ambrosi. Audi Jsa. lvi. Oēs in viā suā declinauerunt: vnusq̄sq̄ ad auaritiā suā a summo vsq̄ ad nouissimū. Audi τ Hiere. vi. c. A minore viq̄ ad maiorē oēs auaritie student. Audi Amos ix. c. Auaritia in capite oīum. Sed ve ve q congregat auaritiā domui sue. Abachuch. ii. Et ibi dr̄ ve q ꝯgregat nō sua. Et Luce. vi. ve vobis diuitibus qui habetis hic ꝯsolationes. ve vobis q saturati estis: q: esurietis. ve qui nunc ridetis: q̄ꝛ lugebitis τ flebitis. O proditor Juda. Judas n. xp̄m vendidit. xxx. argenteis. Zacharie. xi. Et ipsi tulerunt. xxx. argenteos: preciū qd appciatus sū ab eis. Et tu miser auare p vno denario xp̄m vendis τ tradis. Judas semel xp̄m vendidit tu milies. ve inquit Jsa. c. v. Qui coniungitis domū ad domū: τ agrū agro copulatis vsq̄ ad terminū loci. Nūq̄d habitabitis vos soli in medio terre? vis videre q̄m auari a deo dissimilitudinē. de⁹ .n. oībus reb⁹ creatis fm̄ eoꝝ esse suā bonitatē cōicat. Mat. v. Solē suū τc. Sed maledict⁹ auarus nunq̄ suaꝝ reꝝ q̄cq̄ꝫ ꝓcipē facit nisi in mōte q̄ aliter facē nō pōt. Et q̄sq̄ꝫ ē scelat τ sub terra abscondit vt diuitie sue deni ... sub

scdm pagne ꝯ xp̄m: vt manifeste se ostendat nō eē amicū xp̄i sed diaboli τ filioꝝ eius. Job. v. Bibent sitientes diuitias eius τ eclem famelicus messe eius τ ipsū quoq̄ rapiet armatus. Sitientes sunt penes eius τ famelici oēs heredes iniqui diuitias morientis. Audi Eccl. iiij. c. Considerans repi τ aliā vanitatē. vnus est τ nō hꝫ secundū filiū nō fratrē τ tñ laborare nō cessat. Nec cogitat dicens. Cui laboro τ fraudo aīam meā bonis? Jn Aug. in q̄dā smone. Auarus inquit. antequā heres speciū pdit: anteq̄ aliqd capiat capit. Et h̄ de p̄mo malo.

Scdm malū est q: ecclam spnit. ecclesia.n. q̄dā festiuitates statuit celebrandas τ sanctificādas τ maledicti auari ad tantā insaniā puenerūt: diabolus ita eos dementiat: q: q̄si nullū existimāt lucrū nisi qd in festiuitatib⁹ cumulant. imo ad extremā paupertatē deuenire se credūt nisi lucrēt in dieb⁹ festis. Sepeq̄ videbis hoies iā decrepitū τ capite tremulū diuitijs plenū ꝯtinguē τ desolatū pene in tabernaculo solū: τ tñ in diebus festis tantis exercitijs: tot anxietatib⁹: tot sollicitudinib⁹ laborare: q̄si videat sibi deficē mundus. O stolidi τ insensati τ alaꝝ vraꝝ crassatores τc. Sap. v. Oēs inq̄ insipiētes τ infelices sup modū aīe sue superbi sūt inimici populi tui τc.

Tertiū malū est: q: seipsū perdit τ infatuat. Eccl. ii. Cūcti dies eius doloribus τ erūnis pleni sūt: nec et p noctē mēte quiescit. vis tu auaroꝝ videre insaniā? Nōne insanus eēt q nouos sotulares his in sinu repositos: p loca arida τ spinosa scalcio pede cū grauiter lesisset: gauisus est q: sotulares illesos conseruasset? Sic τ auar⁹ oī lesioni corpis τ aīe se exponit: vt res suas ꝯseruet illesas. Non terre longa formidat itinera: nō maris pericula: nō corporis supplicia. Et tandē nihil auar⁹ ē q̄ hui⁹ principis cellariū latronis: ... potentis ... lus oīum. vt Gregorius ait. Prouer. xxii. Qui calūniat pauperē vt augeat diuitias suas dabit ipe ditiori τ egebit. Nōne similē stultissim⁹ hoiem esset q naufragiū patiens ... cū argenti τ auri adhereret: q̄bus traheret p fundū: tabulā spneret: ... in q̄ ... ret τ euaderet? Sic miser auar⁹ in h̄ ... tēpestuoso mari tabulā pnie ignit: τ ... bonoꝝ opeꝝ ... q̄b⁹ pmoueret ... nauigare vitā eternā. Jtē nōne stult⁹ eēt q ... videns hoiem armatū ... crederet? Sic τ auar⁹ ... tiet semp timebat: τ nimiā ... fure ... Job. xv. Sonit⁹ terroris semp in aurib⁹ eius: τ cū pax sit semp insidias suspicat. ... at. Diuitie si affluāt nolite cor appone. Quartū malū ē: q: ex h̄ pctō multa mala ... in fra... ta: vsure symonie homicidia τc. hmōi. ... uer. xi. Qui ꝯfidit inq̄t in diuitijs corruet. ... multitudinē pctoꝝ. Justi at q̄si virens foliū germinabūt. Jn Eccl. xiij. dr̄. Bona est subā cui nō est pctm̄ in ꝯsciā. Et puer. xvj. Melius est ... na puri q̄ multi fruct⁹ cū iniq̄tate. Et ps. Melius ē modicū iusto sup diuitias pctōꝝ multas.

Quintū τ vltimū ad p̄ns malū ē: q: tandē diuitias sibi seruat: τ monētes nihil nisi penā inueniūt. ps. Dormierūt somnū suū: τ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manib⁹ suis. Et Sap. v. Quid nobis pfuit supbia: aut qd diuitiaꝝ iactātia ꝯtulit nobis. Transierūt oīa illa tanq̄ vmb⁹. Jnō Apoc. xviii. dr̄. Ve ciuitas illa magna que amicta erat bysso τ purpura τ cocco: τ deaurata est auro τ lapide precioso τ margaritis. q̄ꝛ vna hora destitute sūt tāte diuitie. Audi finē tuū auare insensate. Job. xx. c. Diuitias iqt q̄s deuorauit euomet: τ de vētre ei⁹ extrahet eas de⁹. Et infra. Reuelabūt celi iniq̄tatē ei⁹: τ terra ꝯsurget aduersus eū. apertū erit germē dom⁹ ei⁹: detrahet in die furoris dei. Cōsiliū q̄ sapiētissimi Salomōis accipe. Eccl. v. c. Noli inq̄t eē anxi⁹ in diuitijs iniustis. non eni pderūt in die obductiōis vindicte. q̄re τc. Et ista sufficiūt p p̄nti si. Quū ad tertiā dico q: hoꝝ est multitudo maḡ ad p̄ns si aliqs numeret. Primi .n. q dānāt sūt fures oēs. Et anteq̄ vlteri⁹ pcedam⁹ vnā ponam⁹ regulā gnālē. vz q: nūq̄ q penitē nec absolui hꝫ pōt: q p se vel p alios dānū aliq̄d sciēter vel negligētia crassa inalicienti dānificato p se vel p alios satisfaciat. Patet h̄ regula. xiiii. q. vi. c. si res ubi dr̄. Si res aliena nō restituit pnia nō agit: s̄ simulatur. τ ꝯfirmat regula p textū de vsuris. c. cū tu ... sū. li. vi. Hac regula psupposita accipe p̄mos q ex auaritia dānant. s. oēs fures. Est .n. furtum fm̄ leges ꝯtractio rei aliene mobil⁹ τ corpal⁹ fraudulosa inuito dn̄o lucrifaciēdi grā: siue ipsi⁹ rei siue etiā vsus possessiōis vēdite. Et ponit h̄ diffinitio. ff. de fur. l. i. Jn hac diffinitiōe ponit ꝯtractio q̄ꝛ sine ea furtū nō est. vn̄ si interueniat voluntas furādi vel hēdi ... q: vba fecerit velle h̄ furari vel illud: certe nō erit furtū. Per solā tamē volūtatē erit q alteri⁹ pcepti transgressor. vt Nō ꝯcupisces rē p̄ximi tui. Jtē dr̄ rei aliene. q: in re ppria nō ꝯmittit furtū. Jntellige nisi q in rē illā aliq̄s ius habēt: vt puta si q rem ppriā p pignore datā furaret. fur eēt. ff. de fur. l. si res. §. i. τ l. si quis rē in pncipio. Jdeꝫ dicit btūs Tho. s̄a sc. q. lxvi. Jtē dr̄ mobil⁹ τ corpalis. q: in reb⁹ imobilib⁹ vt in agro domo: vel in reb⁹ incorpalib⁹ vt sunt actiōes τ futura ... nō ꝯmittit furtū: cū q talia ꝯtractari nō pōt. Jtē dr̄ fraudolosa. q: si q̄s aliq̄ rē nō suā crederet eē suā. vt si erat suaret deret tñ q: ab eo q iure in cā h̄ebat accipē posset. Jn talib⁹ nō ꝯmittit furtū: alias teneatur. Jtē ponit inuito dn̄o. q: si credebat dn̄o ꝑmissurū: τ subest iusta cā credēdi: nō ꝯmittit furtū. Secus si cā iusta nō subest. ff. de fur. l. si is cui rem. Et dr̄ dn̄o inuit⁹: etiā si vdeat dn̄o rē auferri q̄uis nō ꝯdicat. ff. eo. l. pen. Si autē putat face in uito dn̄o: etiā si dn̄s vult. furtū quidē fac q̄ntū ad intentiōes: sed nō tenet ad restitutiōē. nec dn̄s pōt petere obstante sibi sua volūtate. ff. eodē. l. inē oēs. §. pen. Jtē dr̄ lucrifaciēdi grā. q: si q alienā ancillā rapuerit cā libidinis: nō ꝯmittit furtū. ff. eodē. l. verū. Jtem dr̄ siue ipsi⁹ rei siue

vsus possessiōis. q: nō solū ꝯmittit furtū qui rē dn̄i vult sibi lucrari: sed etiā q vult re ipsa re lacri vlus τ possessionē. ff. l. c. qui fructū. Ren ... iumenta. Jsta ponunt in Pisanella sup in magistrum. c. furtū. Sz ad declaratiōē istoꝝ quere qd dicendū de eo q rem suā q̄ debet sibi ...bere nō pōt. vt q: potens ē eā maioꝝ ꝯtendere vel q: nō pōt eā pbare: aut q: iustitia minime ei i iudicio ministrat: pōt ne furtiue rem suā accipere p debito suo seipsū satisfacē? Dicit btūs Tho. s̄a sc. q. lxvi. q: si q rem suā iniuste detentam furtim accipit peccat. q: ꝯ ordinē iustitiā facit dū sibi vsurpat sue rei iudiciū iuris ordine ptermisso: nō tñ tenet rem restitue. Sz si inde aliqd scandali oriri est: debet operā vt sedet. Sz si secit qd pōterit p viā iustitie: nec rē suā habē pōt: qd si accipit furtiue? Dicit Dominicus de gēiniano: q: q̄ p publicū iudicē quis ꝯpelle nō posset aliū ad restitutiōē: tūc singulari psone dr̄ esse ꝯcessū τ sic in tali casu pōt q̄s seipsū recupare rem suā. Dn⁹ hoc vider Aug. xiiii. q. v. c. nō sane. vbi dr̄ Nō sane quicq̄d ab inuito sumit iniuste aufert. Nā q: plerīq̄ nec medico volūt reddē honores suū: nec opario mercedē: nec tñ hoīs q ab inuito accipiūt p iniuriā accipiūt. hec ibi. Licet ista sanari possunt: dico tñ q: facere nō debē mā dicēs vniciuq̄ sunt rapitoꝝ dei. Ego si rapui τ furat⁹ sum: qd mihi debebat mīnō mihi solū. Jtē posset ex hoc scādalū facile oriri. Jtē piculū infamie τ forte pdītōē vite. q: si pbatio efficacē pbaretur tanq̄ fur iuste puniri pōt. Jtē si ei sacrm̄ deferret: h̄ facile posset i piuriū incidere. Sz sūt tñ duo casus i q̄b⁹ pōt hō seipsū satisfacē. Primo si ipsi⁹ dn̄i efficeret dispēsatio. Scdo qñ res dbitoris ad ip̄s: q aliā viā licite venit: vt q: casu aliquā rē illi⁹ inuenit. Jn alijs autē casib⁹ nō licet sicut semp peccat: τ psiam face obligatus nō ꝯstituē obligat⁹ nisi pl⁹ sibi ꝯtulisset: τ aliquod scādalū imineat. Et nō ciuis ꝓdictoꝝ ē q si sic hi nec: τ sic l̄z ... pueniet iniuriā nullā. Cū q̄ꝛ rē equalē postponēt rē maiorē. s. famā aut ēꝯ am vitā. τc.

Scd̄o q ex auaritia dānant sunt raptores. Rapina aūt ē rapt⁹ violēt⁹ rei l̄ psone aio ꝓprio retinēdi ad placitū disponēdi. ve rapta ē de ei⁹ vila. Hec diffinitio pōt. xxxvi. q. i. c. ex hac aucte. Per h̄ qd dr̄ psone nō includit q: in pena sit sol⁹ vgla. s̄z etiā de vidua τ sanctimonia. xxxvi. q. i. c. raptores. τ c. ii. q: nō dicā rapere. Rapta reꝝ est qñ q̄s p violētiā res aliēas capit hec dic de sacarijs τ soldatis τ sillb⁹ ꝯsimil. Sz queritur an in spōsaꝝ ppiā ꝯmittit rapt⁹. Dico q: fm̄ leges ciuiles nō distinguit vtrū violenter q̄s rapiat inuitā spōnsā alienā l̄ ppriā. vnde l. c. ... raptu. h. q. i. l. raptores. Secundū canones autē non cadit raptus in propria sponsa. xxxvi. q. i. c. lex illa. τ ex de rapto. c. cū causa. nec etiā in alienam vbi ꝯsensus pcederet. vt in dicto. c. cū cā. Et de hoc optime in glo. Nec pono tex. cū hec vtaria. Scd̄o q̄rit qd ē grauius pctm̄: an furtū an rapina? Dico fm̄ Tho. s̄a sc. q. lxvi. q: rapina

secundo puncto de materia ista. Tertius quidem est videre detestationem et grauitatem istius peccati. Vide si tibi anima grauitatem huius peccati ex sequentibus. Septem namque leges vsuras detestantur. vz. lex naturalis: lex mosaica: lex prophetica: lex euangelica: lex apostolica: lex canonica: et lex politica. Primo enim vsuras detestatur lex naturalis. quoniam contra naturam est vt pecunia pecuniam pariat. Si enim pecuniam ad lucrandum hoc modo dare liceret: quanta queso mala subsequerentur. ad aliud enim homines non lice derent nisi aliter facere non possent. et sic agricultura et mechanice artes deficerent. quo fit vt caristia et penuria rerum superueniret. et exinde pauperes fame perirent. Et esto quod pauperes laborare vellent: certe non possent. quia instrumenta necessaria habere non possent probo. quia ea a se ipsis habere non possent: quia pauperes sunt. nec a diuitibus. quia potius diuites ponere suas pecunias vellent in vsuras quam talia instrumenta fienda que non sunt tanti lucri. Et dato quod in his aliqui expenderent: tamen ita cara victualia essent vt pauperes emere non possent: et sic fame perirent. Propterea Dauid cum a deo sibi daretur vt vnum ex tribus eligeret: aut scilicet septem annis famem pateretur in terra sua: aut tribus mensibus persecutionem hostium perpeti: aut tribus diebus pestilentiam habere. Eadem inquit melius est mihi incidere in manus dei quam in manus hominum. Et sic pestilentiam que communis erat diuiti et pauperi potius eligit quam famem que tamen pauperi communis erat. vt patet. ii. Regum. xxiiii. vbi patet quod in tribus diebus mortui sunt septuaginta milia virorum etc. Secunda lex est mosaica. Audi Exo. xxii. Si pecuniam inquit mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum: non vrgebis eum quasi exactor: nec vsuris opprimes eum. Audi Leuit. xxv. Si attenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu: et susceperis eum quasi aduenam et peregrinum: et vixerit tecum: non accipias vsuras ab eo: nec amplius quam dedisti. Et infra. pecuniam tuam non dabis ei ad vsuram: et frugum superabundantiam non exiges. Audi Deuteronomii. xxiii. Non feneraberis fratri tuo ad vsuram pecuniam nec fruges nec quamlibet aliam rem: sed alieno. Alexander de ales in. iii. dist. xxxvii. dicit quod illud non feneraberis etc. est preceptum: sed illud sed alieno est permissiuum. Permissum est enim eis propter eorum magnam cupiditatem vsuras ab extraneis accipere. et precipue ab his qui terram eis debitam inhabitabant. Sicut dicimus quod eis libellus repudii fuit permissus propter eorum crudelitatem ne vxoricidia perpetrarent. Et beatus Tho. secunda secunde q. lxxviii. dicit quod ideo permisse sunt eis vsure: vt mala grauiora vitarentur. Minus enim malum erat si propter eorum cupiditatem satiari non possent: quod ab extraneis non veri dei colentibus vsuras exigerent quam a iudeis qui verum deum colebant. Et Uldaricus dicit quod talis exactio vsure potius erat recuperatio iuris rei quam vsura. quia eis tanquam veri dei colentibus vniuerse terre dominium competebat. Et sic patet solus illius mosaice legis. Tertia lex vsuras prohibens est lex prophetica. Audi Hieremiam. v. Increpaui optimates et magistratus et dixi eis. vsuras ne singuli a fratribus vestris exigatis. Et infra. Centesimam pecunie frumenti vini et olei quam exigere solebatis ab eis date pro illis. Audi Dauid. domine quis habitabit in tabernaculo tuo. et infra. qui pecuniam non dedit ad vsuram. Et idem. precipita domine et diuide linguas eorum quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in ciuitate. die ac nocte circundabit eam super muros eius iniquitas et labor in medio eius et iniustitia: et non defecit de plateis eius vsura et dolus. Audi Salomonem prouer. xxviii. Qui congregat sibi coaceruat diuitias vsuris et fenore liberali pauperes eas congregat: quasi dicat. Sicut ex malis lucris ditatur ita cito dispergabitur. Audi Ezechielem. xviii. anima que peccauerit ipsa morietur. Et vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam: et nudum operuerit vestimento et ad vsuram non accommodauerit: et amplius non acceperit: hic iustus est: vita viuet et non morietur. Et. xxii. capitulo ait. vsuram et superabundantiam accepisti: et auare proximos tuos calumniabaris: meique oblitus es ait dominus deus. Ecce complosi manus meas super auaritiam tuam quam fecisti: et super sanguinem qui effusus est in medio tui etc. Complosi. n. deus manus vt dicit Nicolaus de lira quasi homo pre dolore tantorum peccatorum. Et terribiliter deus vsurariis in illo capitulo comminatur. vide si placet. vide Eccl. xx. Hodie fenerat quis pre inopia etc. et capitulo. xxix. Multi in causa nequitie non fenerati sunt etc. Et Ysa. xxiiii. c. Ecce dominus dissipat terram etc. Et multe alie auctoritates quas causa breuitatis omitto etc.

Quarta lex est lex euangelica. Luc. vi. Mutuum date nihil inde sperantes. Et Mat. x. Gratis accepistis gratis date. Sanctus n. Jesus auaritiam detestari ostendit qui cathedras et mensas nummulariorum euertit. Jo. ii. Item de illo diuite. Luce. xii. cui dictum est in nocte. Stulte hac nocte morieris: et animam tuam repetent a te et que parasti cuius erunt. Item de diuite epulone. Mortuus est diues: et sepultus est in inferno. Luc. xvi. Et Mat. xix. Dicit facilius est camelum per foramen acus transire quam diuitem intrare in regnum dei. Jnde Luce vi. dominus clamat. Ve vobis diuitibus qui habetis consolationem vestram. ve vobis qui saturati estis. ve vobis qui ridetis nunc etc. Concordant his euangeliis dictis optime textus. xlvii. di. c. Omnes. vbi dicit textus. Omnes homines secundum dilectionem in terrenis rebus fortes sunt. In celestibus debiles. Nam pro temporali gloria desudare vsque ad mortem appetunt: pro spe perpetua nec parum quidem in labore subsistunt. pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerant. et pro celesti mercede tenuissimi verbi contumelias ferre recusant. Terreno iudici toto die assistere fortes sunt. In conspectu vero dei positus hore momento lassantur. Sepe nuditatem deiectionesque famem pro acquirendis diuitiis atque honoribus tolerant: et eam rerum spe cruciant ad quas accipiendas festinant. Superiora aut laboriose querere eo magis vitant quo magis ea tribui tardius putant hec ibi. Et sunt verba Greg. O maledicti auari sicut abominini vestri certe. xlvii. di. Sicut. vbi dicit Si nec satietas nec finis aderit vestre cupiditati Et sunt verba Ambrosii super Luc. Et eodem ibidem assignat glo. dicens quod totus mundus nec obolus videtur auaro. xiiii. q. iii. c. quod dicam etc. Quinta lex est apostolica. Audi apostolum ad Ephe. iiii. Hoc igitur dico et testificor in domino: vt iam non ambuletis sicut et gentes ambulant in vanitate sensus sui obscuratum habentes intellectum: alienati a via dei per ignorantiam que est in illis propter cecitatem cordis ipsorum. Qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitie in operationem immunditie omnis in auaritiam. Uos autem non ita didicistis christum etc. Et idem. c. v. Fornicatio et omnis immunditia aut auaritia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos. Hoc aut scitote intelligentes quia omnis fornicator aut immundus aut auarus quod est idolorum seruitus non habet hereditatem in regno christi et dei. Et primo Thi. vi. Est aut inquit questus magnus pietas cum sufficientia. Nihil n. intulimus in hunc mundum haud dubium quia nec auferre quid possumus. habentes aut alimenta et quibus tegamur his contenti simus. Nam qui volunt diuites fieri incidunt in temptationem et in laqueum diaboli et desideria multa inutilia et nociua: que mergunt homines in interitum et perditionem. Radix n. omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt a fide: et inseruerunt se doloribus multis. Tu aut homo dei hec fuge etc. Et pluribus aliis in locis ostendit apostolus auaritiam detestandam esse. que etc. Sexta lex est canonica. Et hic anima mea plures ad hec textus habes. Audi textum. xlvi. di. c. seditionarios. vbi dicit. Seditionarios statuimus nunquam ordinandos clericos sicut nec vsurarios vel iniuriarum suarum vltores. Et. c. sequenti dicit. Non licet fenerari ministris altaris vel in sacerdotali ordine constitutis. Et. c. finali dicit. Nec suo nec alieno nomine quis clericorum exercere fenus attendat etc. Et. xlvii. di. c. si. dicit. Et aut in fine huius capituli vsurarii ordinari prohibentur. Unde est quod vsuram exercentes cupiditati dedi tire probantur. Et breuiter per totam illam distinctionem sit magna detestatio vsurarum contra clericos ordinatos vel ordinandos. Si dices amore dei per Ambrosii. Justum est deo seruientes negociis secularibus non inseri. Proba mihi quod per legem canonicam vsure sint etiam laicis prohibite. Faciam libenter anima mea. Dico tibi quod diffusius hec prohibitio habetur. xiiii. q. iii. c. i. ii. iii. et per totam questionem. Item. xiiii. q. iiii. c. i. et per totam questionem vsque ad finem. Audi Ambrosium. xiiii. q. iiii. c. si quis vsuram. Si quis inquit vsuram accipit rapinam facit vita non viuet. Et Aug. quid dicam de iudice: An inquit crudelior est qui liberabit aliquid: aut erripit diuiti: an qui trucidat fenore pauperem.

Textus alios non pono ad literam. quia maiora videre habemus. Uenamus ad iura et audiamus hos textus decretalium. Audi [illegible] extra de vsuris. ubi dicitur. Qui non solum viris ecclesiasticis sed etiam quibuslibet aliis periculosum est vsurarum lucris intendere: auctoritate presentium duximus statuendum: vt eos qui de possessionibus vel arboribus quas tenent in pignore: sortem [illegible] deducta expensa receperunt: ad ea pignora restituenda sine vsurarum exactione ecclesiastica districtione compellas. hec ibi. Et sunt verba Alexandri tertii. Et idem Alexander contra vsurarios insurgendo in concilio lateranensi constituit magnam penam vsurarum. vt patet eo. ti. c. quia in omnibus. vbi dicitur. Quia in omnibus fere locis crimen vsurarum inualuit vt multi aliis negotiis pretermissis quasi licite vsuras exerceant: et qualiter vtriusque testamenti pagina condemnetur nequaquam attendant. Ideo statuimus vt vsurarii manifesti nec ad communionem admittantur altaris nec christianam si in hoc decesserint accipiant sepulturam. sed nec oblationem eorum quisquam accipiat. Qui aut acceperit aut christiane tradiderit sepulture. et quod acceperit reddere compellatur: et donec ad arbitrium sui episcopi satisfaciat ab officii sui maneat executione suspensus. hec ibi. Et glo. super verbo reddere dicit quod Alanus dicit quod episcopo loci. Sed potius credo illi qui dedit: et ipse postea restituat illi a quo accepit. Et sicut idem Alexander in. c. preterea se statuit dicens. Preterea parochianos tuos vsuras recipere [illegible] Quisi parere contempserint. si clerici sunt eos ab officio beneficioque suspendas. si laici vsque ad dignam satisfactionem ipsos vinculo excommunicationis astringas. hec ille. Et non solum acrius vsuras exercere ecclesia prohibet immo et habere voluntatem eas exercendi. vt patet per Urbanum tertium in. c. consuluit eo. ti. Iam certe defessus sum tanta scribere. Sed vt clarius sine prohibitio vsurarum videatur adducam textus sexti decretalium et clementinarum. Nam Greg. decimus in generali concilio Lugdunensi expressius cum grauiori pena compescuit vsurarum [illegible] statuens vt nec collegium nec aliqua vniuersitas vel singularis persona cuiuscumque dignitatis conditionis vel status existat alienigenas et alios non oriundos de terris ipsorum publice pecuniam fenebrem exercentes aut exercere volentes ad hoc domos in terris suis conducere vel conductas habere aut alias habitare permittant: sed omnes huiusmodi vsurarios infra tres menses de terris suis expellant nunquam de cetero tales admissuri. Nemo illis ad fenus exercendum domos locet: vel sub alio titulo quocumque concedat. Qui vero contrafecerint persone fuerint ecclesiastice: vt patriarche archiepiscopi episcopi suspensionis: minores vero persone singulares excommunicationis: si autem collegium seu alia vniuersitas interdicti sententiam ipso facto se nouerint incursuros etc. que ponuntur in. c. si. de vsuris li. vi. Et nota quod licet dictum capitulum primo loquatur de alienigenis et non indigenis tamen si indigene crimen vsura-

sine vsurarum: alijs penis ꝯ vsurarios instituti- puniri debent. Et dicit ibi glo. ꝙ isti alienigene erant si tamen essent vel incole in locis ꝓfacta constitutio. Et dicit alienigene quasi alibi geniti. Et indigena quasi inde genitus. Et tandē in c. quāꝗ de vsuris. eo. libro statuit ꝙ testamenta manifestoꝝ vsurarioꝝ qui in vita nō satisfecerint: vel de satisfaciendo pro suarum virium facultate idonee cautionē nō ꝓstiterint: sint ipso iure irrita. Et ponunt multa ꝯ vsurarios in dicto c. quāꝗ. Quā multis modis nō solū textus nō decretales nō decretalis et clementine ꝯ vsurarios expresse loquunt: illas ꝓhibent. Et de hoc notabilis textus in c. ex graui. de vsuris vbi dicit sic. Ex graui ad nos insinuatione puenit ꝙ quidā cōmitates locoꝝ in offensā dei & proximi et ꝯ iura diuina pariter & humana vsurariā quodāmodo approbantes prauitatem per statuta sua iuramento quandoque firmata vsuras exigi & solutas rededuntur: sed ad soluendū easdē debitores scienter cōpellunt: ac iuxta ipsoꝝ continentiā statutoꝝ grauia imponendo plerūque vsuras repetentibus onera. Aliisque vtendo super his diuersis coloribus & fraudibus exquisitis repetitionē impediunt eorūdē. Nos igitur perniciosis his ausibus obuiare volentes sacro concilio approbante statuimus vt quicunque cōmitatū ipsaꝝ potestates: capitanei: rectores: consules: iudices: consiliarij: aut alij quouis officiales statuta huiusmodi de cetero facere: scribere: vel dictare: aut ꝙ soluant vsure: vel ꝙ solute cū repetunt nō restituantur plene & libere scienter iudicare presumpserint sententiam excōicationis incurrant. Eandē et sententiam incursuri nisi huiusmodi statuta hactenus edita de libris cōmitatū ipsaꝝ si super hoc potestatē habuerint infra tres menses deleuerint: aut si ipsa statuta siue consuetudines effectū eoꝝ habētes quodāmodo presumpserint obseruare. Et infra paꝝ. Sane si quis in illū errorē inciderit: vt pertinaciter affirmare presumat exercere vsuras nō esse peccatū decreuimus eū velut hereticū puniendū. Locoꝝ nihilominus ordinarijs & heretice prauitatis inquisitoribus districtius iniungentes ꝯ eos quos de errore huiusmodi diffamatos inuenerint aut suspectos: tanquā ꝯ diffamatos vel suspectos de heresi procedē nō obmittant. Hec ibi ad literam. Et hec sufficiant quantū ad legē canonicā. etc. Septimo & vltimo lex vsuras condemnans est lex politica. nā licet leges ciuiles permittāt moderatas vsuras. vt ꝑ ff. & C. de vsuris. Attn de iure autenticoꝝ. vt autentica de ecclesiasticis titulis. §. i. ꝓhibent vsure. Et qua autentica cū sit de vltimis factis apparet quasi penitere eū qui vsuras prius permiserat. Et posteriora prioribus derogant. ff. de legatis. §. i. si mihi & tibi. §. si. Nec obstat huic opinioni in autentica de vsura nautica q̄ est posita in autē. de ecclesiasticis titulis quā permittit vsurā. quia specialiter est in nautica in qua et iure veteri multa erant specialia ꝓpter periculū quod subijcit creditor. Et quod nullo pacto sui stipulatione debent. vt ff. de nautico fenore. l. periculi

c. in eo. Leo. A. i. Et dñs Baldus de perusio in prima q̄ super autenticā ad h. C. de vsuris. dicit sic. Quero vtrum quid vsure q̄ hodie iure diuino ꝓhibite sicut sunt prohibite an nō. Secundum autem huius autentice mediocriter sunt grauis. Et dicit ꝙ ista autentica est correcta iure diuino: q̄ cū iure diuino sit maius ꝙ iure humano tolli nō potest quicquid est ꝯ ius diuinū e peccatū. Et sane debet lex euangelica vincere legē Cesaris. qui debet leges sacros canones imitari. vt in auth. vt clerici apud proprios episcopos. in fine. coll. 2. a. vbi dicit Nec leges nō dedignantur sacros imitari canones vel diuine auctos allegant tanquam leges scripte corpore iuris. vt nō in auten. vt iudices sine quo quo suffragio. §. cogitatio. in verbo sacroꝝ eloquiri. Et hoc tenet Inno. in c. quia plerique in fine. et de immunitate ecclesiaꝝ. Et arguit dñs Bald. & dānat opinionē Nicolai de matarellis qui dicebat legē diuinā distingui a humanā. & sic intēdebat vsuras aliquo mō concedendas ꝑ dictā autē. que opinio falsa est: vt inquit dñs Bal. & ab omnibus tanquam reprobatur. Quia quod ex diuina institutione ꝓhibitū est & diuino iudicio: humana rōne pmitti nō potest. Et cū est quia talis rō si est rōsed abusiue cū sit diuine voluntati nō conformis. quod ex sitia deo placuit aliā rōnē querere nō debemus. Istas leges a me ipso nō habui: sed a doctoribus famosissimis ipsas accepi. Nō. n. talibus dedi operā: sed ab eis singula tenemus: & et a quibus documentis accepi. Et ista sufficiant quantū ad politicam māni. Octauo qui ꝓpter auaritiā pereunt sūt oēs iudices male iusticiā ministrantes. vt. l. quod iudices ordinarij ꝙ debent gratis impendere: venale constituit. vbi nō ꝙ quattuor modis oē humanū iudiciū puertitur. vz timore: odio: dilectione: & censis. Timore dū metu potestatis alicuius loqui veritatē pertimescimus. Cupiditate dū premio animū alicuius corrumpimus. Odio dū ꝯ quēlibet aduersarium molimur. Amore dū amico vel ꝓpinquo auxiliū prestare intendimus. vnde versus. Quattuor ista timor odiū dilectio census. Sepe solent hominū rectos puertere sensus. Et ponit ista. xi. q. iii. c. quattuor modis. Diligentē igitur oēs iudices cōsiderent attēdant: vt in cognoscendis ferendisque sententiis deū solū p oculis hēant. In statuto est in c. statuimus. §. insup. de rescriptis. li. vi. ꝙ iudices delegati caueāt ne aliquod exenium ꝓ facienda iusticia accipiant: nisi esculenti & poculenti quod in paucis diebus cōsumi possit. Et si accipiāt magnum ad restitutionē tenentur. & si iniuste iudicauerint tenentur leso ad oē interesse. Et nō ꝙ hic tex. loquitur de iudice delegato. Sed de ordinario q̄ hz ordinata stipendia. Licet in aliis possit moderate oblata accipere. vii. di. c. Sēologis. & fm legistas. ff. de officio presidis. l. solēt. vbi accipe regulā ꝙ qui iudex sit q male iusticiā ministrauerit ꝙ in re puta puniri. Si scienter dicti pria tamen ꝓ iustisio crie ipsum ds. xi. q. iii. c. quia gregis. Si ecclesiasticus suspēsione ꝙ pena ab executione officij. Et si suspēsione durāte ingerit se diuinis officiis irregularis q̄ si nisi ꝓ papā posse liberari. vt ꝑ de sen. & re iudicata. c. cum eterni. li. sexto.

Et hoc dñs Tho. 2a 2e. q. l. dicit ꝙ vendens iusticiā spūalia ad que tenetur ex officio simoniacus est. argumento eṭ de simo. c. nemo. Si si est iudex laicus: et super tpali nō est simoniacus: sꝫ grauiter peccat. i. q. i. c. iubemus. Si ponamus ꝙ ignoranter iusticiā nō recte ministrauerit. si fuit i culpa vt quia scire debuit se insufficientē. & iudicare presumpsit quod nesciuit. certe in bona consciētia tenetur leso ad oē interesse. Si ponamus ꝙ est sufficiens sed ꝑ negligentiā studij & merita causaꝝ vt debuit ingerere. Dico ꝙ minus agendū est cū eo q̄ cū scienter male iudicante. Bene igitur si aduertāt iudices ne male iudicādo ipsi postea a dño Jesu bñ iudicentur. Et quā male iudicauerint & nō fm sensū suū iudicēt. vt in c. i. de constitutionibus cū glo. Dicit. n. tex. sic. Canonū statuta ab oībus custodiantur. & nemo in actibus et iudicijs ecclesiasticis suo sensu vtatur. hec ibi. Sed ista sufficiant ad pñs. Octauū genus quod ex auaritia dānati sunt oēs aduocati male aduocātes: & procuratores male ꝓcurātes. O aduocati dicite mihi quo. Est vnus cū nō fauet mens nisi facē late cū talis vel talis: & vos illi patrociniū dabitis: & vos causis iniustā ꝓ iusto obtinebitis: tenemini ne leso ad oē damnū? Certe sic. quia q cām dāni dat damnū dedisse videtur. ff. de in. & dam. dato in. c. si culpa. O aduocate erige aures. Si appellasti in mala iustic lata: & in appellatiōe ꝓcedis: teneris ad oē damnū lesi. Item si leges falso nō allegasti quibus seduxisti iudicē ad falsas sniam dandū. Item si falsos ꝓduxisti testes: vel falsas docuisti dicē testimonia. Item si partē docuisti veritatē negare. Item si cām ꝓlongas quas in breui tpe posse expedire. Item si ꝓpter pecuniā vel cōcientiā a iustitia causas & q̄bus eos dānificat in tio. & breuis si culpa vestra ꝙ dānificat q̄ sine vos esset dānificatus tenetur ad oē interesse dānificati. Hoc expresse tenet Hosti. de pe. & re. §. q̄ pēa. vbi. q̄d de aduocatis? O pauperes. o vidue. o pupilli. o nescientes loq̄. quāter dilaniati estis i palatiis istoꝝ iudicū. Audi pulcherrimū textū. xi. q. iii. paup. vbi dicit. Paup dās nō hz quod offerat nō solū audiri contemnit: sed etiā ꝯ veritatē opprimit. Cito violat auro iusticia: nullāque reus pertimescit culpā quā redimere nūmis credit. hec ibi. Audi quod dicant isti rabidi canes. Sap. ii. c. Opprimamus pauperē iustū: & nō parcamus vidue nec veterani nec reuereamur canos multi tpis vite. Et ps. Ut accipiat pauperē & inopē: vt trucidet rectos corde. Et Job. xxiiii. Qui noluerūt vias dei intelligere: vt puenire facerent ad eū clamorē egeni: & audiret vocē pauperum. Et idē. xxiiii. Subuerterūt pauperum viā. oppresserūt pariter mansuetos terre. Agrū nō suū demetūt: & vineā eius quē vi oppresserunt vindemiāt. Nudos dimittūt hoīes indumēta tollentes quibus nō est operimentum in frigore: quos ymbres montiū rigant. & nō hūtes velamē amplexātur lapides. Uim fecerūt depredantes pupillos: & vulgū pauperū spoliauerūt. nudis & incedentibus absque vestitu: & esurientibus tulerūt spicas. & multa alia ibi q̄ eū dicit. Sꝫ vt ait dñs Jsa. x. c.

qui condunt leges iniquas: & scribētes iniusticiā scripserūt vt opprimerēt in iudicio pauperes: & vim facerent cause humiliū populi mei. vt essent vidue preda eoꝝ & pupillos diriperent. etc. Inde Ber. ad Eugeniū libro p. c. iii. ait. Miror quomō religiose aures tue sustineāt huiusmodi disputationes aduocatoꝝ: & pugnas verboꝝ: que magis ad subuersionē q̄ ad inuentionē ꝓficiunt veritatis. Nihil. n. ita absque labore manifestū facit veritatē sicut breuis & pura narratio. Docuerunt ergo linguas vaniloquas & labia dolosa claudite. Hi sunt qui docuerunt linguas suas loqui mēdaciū: diserti aduersus iusticiā: eruditi pro falsitate. Sapientes sunt vt faciant malū: & loquētes vt impugnent verū. hec ille. Inde Salomō Ecclesiastes. iiij. c. Uerti me ad alia & vidi calumnias que sub sole geruntur: & lachrymas innocentiū: & consolatorē neminē: nec posse resistere eoꝝ violentie cunctoꝝ auxilio destitutos: & laudaui magis mortuos q̄ viuētes: & feliciorē vtroque iudicaui q̄ nec dū natus est: nec vidit mala que sub sole fiunt. Sꝫ dicimus de ꝓcuratoribus ꝙ qui in aliquo sciens vel ignorātia crassa dānificat cuius ꝓcurat in aliq̄ lesionē tenetur ad dānū & interesse quod sua culpa incurrit. Et nōie ꝓcuratores intelligo doctores quādo generale nomē se extendit ad oēs q̄ aliena sibi & res administrāt. Nec refert quibus verbis constituatur: dūmō appareat de intentione instituentis. vt est casus in c. qa in causis. & c. penultimo. vñ. eṭ de ꝓcuratoribus cū glo. Et idē dicit glo. in c. dilecti. vbi dicit sic glo. Post ꝙ quis constituit generalem ꝓcuratorē ad cuncta ad iudicia q̄ ad negocia. Et dicit ꝙ quilibet absens tenetur dimittere ꝓcuratorē. alias ꝓcederet ꝯ absentē. & esset condemnandus. Multa de ista mā dici possent: sꝫ hec sufficiat ad pñs vt ꝓcuratores oēs diligenter attendāt ne eoꝝ defectu vt quia nō apparent tpe statuto alioquin nō suos dños dānificent. quia tenentur satisfacere. quia qui cām damni dedit. etc. Septimū genus ex auaritia dānatū sunt oēs falsi notarij. Cum notarij fecerint aliq̄d instrumentū vsurariū aut chartas de duplo vel de triplo: Audiāt oēs notarij ꝙ quicunque talia instrumēta scienter conficiunt si vsurarij nō restituūt ipsi restituere tenentur. Et rō quia eoꝝ instrum est efficax eū ad hoc vt vsurarij talia soluant vsure. Et intellige si faciūt talia instrumēta & chartas de duplo nō exprimēdo ꝙ fiat ex vsuraꝝ tamen hec infra cōtra scribāt. Uel glo. Joānes monachus & alii dicit ꝙ vult […] & de hoc chartas. si notarij scienter illa faciūt tenet regula ista. Si hō i charta vel instrumēto expsa facta mētio de vsura tūc nō tenetur […] Hosti. q̄ si illi […] quia creant iuris se talia nō conficiē iustia. Et ergo notarij de cetero publica vsura conficere nō presumant: […] fiunt infames […] de testibus. c. ex parte. […] & vsura hoc sunt infames. vt in c. licet ex quadā […] eodē titulo. Et formā […] vt in c. ex graui superius allegato. de vsuris in clemē. Omnes istas regulas colligunt notarij

Pos. q si in exulatione testat nō recte scribitur vt putā qz plus vel min⁹ q̄ testes dixerūt additur l' minuatur. vel scriptura vīa vitiosa ē. ꝛ in dāno l' minuatur. vel in alio⁹ tenentur ad restitutionem in solidū leso. Sc̄da si intentionē testatoris aliq̄ scribit l' nō scribunt. Tertia si ꝑ hec ꝑ pecunia intentionē testatoris mutat. Quarta si facit testim̄ ꝛ nō sit sane mētis. Et multe alie regule possent dari. tenentur semꝑ ad satisfaciendum leso ꝑ regulā. q̄ cām dāni dat ꝛc. ꝛ ff. d dāno infecto. l. nouella. ꝛ. si alr⁹. ꝛ. q. iñ tē cū eo. ꝛ ff. de iniurijs. l. si scht. in ꝑa⁰. ꝛ. q. cū mādato. Et intellige in oīb⁹ dictis qui notari⁹ cēt cā efficax illi⁹ dāni. Ita q̄ illo dānū nō euenisset nisi ꝑ operatione sua ꝛ scripto suo. Sz nūqd ꝑ Ambrosii tenent notarii restituē denarios q̄s ꝑ suo labore accepit ꝑ scriptura: Dico q̄ nō. qꝛ q̄uis ille labor sit illicit⁹ a vi illicita mercea. sic de eo dicim⁹ qd dat meretrici. quia turpiter agit nō vi turpi accipit. Nā illud ex q̄ notari⁹ lucrat' ē licz sit illicitū. l. act⁹ fraudolent⁹: ipsa vū acq̄sitio. l. meretricū ꝛ notarioꝝ nō est illicita. Hec cōperit repente. de q̄ satis ꝑ auctorem Aug. xiiij. q. v. c. nō sane. in fine. ꝛ ff. de cōditiōb⁹ ob turpē cām. l. i. ꝛ. ij. ꝛ q̄si ꝑ totū. ꝛ s; btm̄ Tho. sa sc. q. xxxij. ꝛ. xxij. q̄ ꝛc. Octauū q̄ ex auaritia dānant̄ sūt oēs officiales terrarꝝ q̄ nō recte rēpu. defendūt. Ma⁹ ꝑfecto malū ē rēpu. dānificare q̄ ꝑsonā ꝑticularē. qꝛ bonū cōe ꝑpōderat bono ꝑticulari. Si q̄ dānū ꝑsone ꝑticulari inferēs tenet̄ leso: q̄nto magis rēpu. dānificās. Officiales si mala pōdera iusticia falsas mēsuras ꝛ similia: ꝛ ꝑꝑ aliquā vīaꝫ ꝑuatā vtilitatē penā cōtentis statutoꝝ. ꝛ ille re⁹ nō soluit. si scient opa certe dānū inferūt in rēpu. ꝛ tenentur sī aliter satisfacto volupsi satisfacē. Idē dī de rectorib⁹ q nō puniūt sm statuta: sed arbitrio suo. intellige q̄n statuta penas ipouūt. vt q̄ blasphemauerit soluat xx. ꝛ similia: ꝛ potestas ꝛ ciuitatis rector nō curat: aut medietatē pene accipit. Sed si statuta ponerēt penas in arbitrio eoꝝ: tūc nō peccant paruā l' magnā penā iponētes ꝛ exigētes. Antiq̄. n. viri boni penas istas inuenerūt ꝛ statuerunt: vt pena vni⁹ met⁹ esset multoꝝ. vt pz de cohabitatione clericoꝝ ꝛ mulieꝝ. c. ij. in glo. fi. ꝛ allegat multas cōcordantias ꝛc. Et breuiē q̄lo liber ꝑ officiales rēpu. dānificat tenent̄ in foro cōscie satisfacē. Nono loco ex auaritia dānantur oēs falsificantes monetas. Ubi nō q̄ multis modis fraudat ꝛ falsificat moneta. Primo q̄n minuit in pondere vn̄ scandalū ꝑ ꝑplis orit̄. Ita q̄ ꝑceps l' dñs q̄ facit fieri illā monetā: vult illā sic deminutā in pōdere expēdi acsi legaria esset. de h̄ est casus in. c. q̄nto. ex de iureiurando. vbi Inno. iij. Illustri regi aragonū scribens i diffinitione casus sic dicit. Cōsulim⁹ ꝛ mandam⁹ vt reꝑbata moneta q̄ a legittio pondere fuerat defraudata alia sub noīe ꝑris tui mōeta cudat qua ad legittimū pondus reducas sm̄ eum statū quē tpe ꝑris tui habuerit meliorē. Ita q̄ antiq̄ moneta q̄ ab illo statu falsificata n̄ fuerat: cū ea pariter expendat. ex qd dispendiū vitari poterit ꝛ murmur sedari ꝛc. hec ibi. vbi doctores notant q̄ rex l' ꝑnceps in ꝑiudiciū ꝑpli nō pōt aliquid statuere sine ipsius ꝯsensu ꝛ sine iusta cā. sed si iusta cā exposcit de sed statuer in ꝑiudiciū ꝑpli. vt notat ex de ꝯstitutionib⁹. c. q̄m ecclesia. Et q̄ Hosti. in sūma de penis. sup vbo soluit q̄ guerra. vbi dī q̄ dñs faciendo pacē: nō pōt remittere dāna data ꝛ illata subditis: nisi aliter pax fieri nō posset: ꝛ expediret ꝑplo pacem fieri. h' ille. Facit ad h' qd notat Inno. ꝯ incur. c. olim. Itē ex h' textu colligunt doctores q̄ moneta minuta in pondere pōt dici falsa. Itē q̄ moneta antiq̄ bōa manutenenda ꝛ expēdēda e. ex h' cēsibus. c. oli. Et huic ad h' legiste leges suas. Itē falsat monetā q̄ tondit ab illa banderius vel ab alijs. Itē faciendo monetas alchimicas: vel falsas. Et h' est pessimū genus. Et puniunt falsificātes leges ciuiles in ꝯfiscatione oīum suoꝝ bonoꝝ. vt in. l. ij. C. de falsa moneta. vbi dī sic. Si quis nūmos falsa cōflatione formauerit: vniuersas eius facultates fisco nrō adiici ꝑcipimus ꝛc. Et si hi ꝯfiscant bona sua sed ꝛ vltio supplicio puniunt. vt. C. de falsarijs. l. i. Et cremari debent oēs huiusmodi falsarij. vt in. l. ij. ibidē. vbi dī. Illico vilitatē semota flāmaꝝ exustionib⁹ mancipet. Facit ad h. ff. de falsarijs. l. quicūq3. Et nō solū punit falsarius sed et ille in cui⁹ domo falsa moneta cudit: si h' ignorat. C. de falsa moneta. l. ij. Ita habui a dñis iuristis. q̄ ꝛc. Decio loco dānant falsū testificantes. qd ē ꝯ legē dei. Exo. xx. Nō loquaris ꝯ ꝑximū tuū falsū testimoniū. Et tenet ad oēm satisfactionē dāni. ꝑmo illatī ꝑ q̄ regulā q̄ cām dāni dat ꝛc. supius allegatā. Et nō solū dī falsus testis q̄ falsū dicit: sed et q̄ veritatē tacet inducti⁹ in teste. xi. q. iij. c. nolite. vel Orige. sup Leuiticū. Si quis ea q̄ vidit in ꝑximi sui delicto vel non indicat: vel in testimonium vocatus non que vera sunt dixerit: peccatum q̄ cōmisit ille qui celat ipse suscipiet: ꝛ pena cōmissi reuertetur ad consciū. hec ille. Hoc etiā ponitur extra de crimine falsi. c. ꝑ. vbi sic dicitur. Falsidicus testis tribus personis est obnoxius. ꝑmum deo cuius presentiam contemnit. deinde iudici quem mentiendo fallit. postremo innocenti quem falso testimonio ledit. vterq3 reus est: ꝛ qui veritatem occultat: ꝛ qui mendacium dicit. Quia ꝛ ille prodesse non vult: ꝛ iste nocere desiderat. Et glo. super verbo ledit. dicit. quia i tribus offendit: triplex ei pena debetur. primo q̄ deum offendit sepenas sibi iniungitur pnīa penitentie. vi. q. i. c. quicūq3. Quia iudicem decipit infamabit. xxij. q. v. c. si quis ꝯiurauerit. ꝛ sed tribus castigabit. v. q. v. c. illi qui. vel ex cōtinenti iudicis arbitrio punit. ex de officio delegati. c. de causis iuncta glo. Et quia proximum ledit iuncta modū lesionis puniet ar. iij. q. ix. c. nihilominus. licet ibi non loquat de tali pena. hec ibi. vnde restituet danna ꝛ interesse leso: sicut de alijs supra dictū ē. q̄ regulā qui cās dāni dat ꝛc.

Et similiter oēs testificantes q̄ simonias ꝛ purā veritatē dicē debebant: nisi de vsu adiciētes aut velate dicentes: vt pz. iij. q. ix. c. pura ꝛ simplex. Et reiiciēdi sunt si nō ꝯuenit de locoꝝ dicere q̄ partes erāt. ꝛ si varijs coni testimoniū est inualidū. vt in dicto. c. nihilominus. iij. q. ix. Et adeo ē grane pctm̄ falsus testimoniū quotiens qz ipsius fuerit ꝑ ipsius totiēs ꝑ̄m negat. xi. q. iij. c. ꝯsiliunde. vbi dicit text⁹. Et similr qui in eo tū deū negati sin ꝯfitente qz a gētibus ꝯpulsus clarē cōferri renuit ꝑ̄ianum. Ecce apostol⁹ oībus q̄ pcessa sunt seā debēt negāi ꝑ̄i sapiētia ꝛ iustitia veritas scitas ꝛ fortitudo. negat ꝑ insipientiā sapiētia. ꝑ iniquitatē iustitia. ꝑ mendaciū veritas. ꝑ turpitudinē scitas. ꝑ imbecillitatē animi fortitudo. Quotiēscumq3 vincimur vitiis atq3 ꝑturbationib⁹ deū negamus ꝛc. hec ibi. Ad h' gen⁹ reducunt oēs puniēdi q̄ faciūt falsas accusationes q̄ pctm̄ est grauius homicidio. vt dicit btūs Tho. in quolibet. ꝛ sa sc. q. lxix. Et pūt assigñ trēs rōnes. Pria. quāto maior est dignitas ꝑsone offense tāto grauior culpa. s; maior est dignitas dei q̄ hoīs. s; magis offendit dignitas dei in ꝑiurio q̄ in homicidio. vt pz. q̄ ꝛc. minor ē satis nō. qꝛ magis derogit ꝯ deum ꝑiurium q̄ homicidiū: vt pz. Sic Seneca obligāt ꝑcepta prime tabule q̄ scde. ꝛ q̄ ꝯtra peccāt ꝯ ꝑcepta prime tabule grauius peccāt. ꝛ rō. q: maius bonū ꝯtēnunt. Sz ꝑiuriū est ꝯtra ꝑceptū prime tabule. homicidiū ꝯ preceptum sc̄de tabule. q̄ ꝛc. Tertio sic. grauiora sunt pctā spūalia q̄ corpalia. ꝑiuriū est pctm̄ spūale. homicidium corpale. q̄ ꝛc. Ista sufficiāt ad pñs de hoc. Undecimo dānāt oēs vsurpātes bōa ecclesiaꝝ. xvij. q. iiij. c. oēs. vbi dicit text⁹. Oēs raptores ecclesie atq3 facultatū suaꝝ alienatores a liminib⁹ eius dē mīis ecclie anathematizam⁹ aplica auctoritate pellim⁹ ꝛ dānatos atq3 sacrilegos iudicam⁹. Et nō solū ꝯsentit etiā oēs ꝯsentientes eis. Quia nō solū q̄ faciūt rei iudicant: sed etiā q̄ facientib⁹ ꝯsentiūt. par. n. pena agētes ꝛ ꝯsentientes ꝯprehēdit. hec ibi. De hac mā bri notamini feria sa q̄rte dñice in tertia ꝯsideratōe ꝛ p̄ma ꝯclusione. vide ibi.

Duodecio dānant oēs emētes ꝛ vendētes indebite. vt si rem furatā emis vel vēdis. vbi q̄ glam accipe q̄saliꝰ q̄ si q̄s rem predatā vel furatā emit. tenet ad restitutionē rei empte ꝛ omnium fructuū inde sequentiū: deducto tū expēsis. quod restituēda est in bono statu. ex de restitutiōe spol. c. grauis. vbi dī text⁹. Grauis nos q̄rela. ꝛ infra. Mādam⁹ q̄tenus si vobis ꝯstiterit de premissis predictū archiepm̄ ablata ꝑnoīati monasterij fratrib⁹ cū integritate restituē: ꝛ dāna plenaria resarcire: de illatis iniurijs ꝯpetentē satisfacē cōpellatis. ꝑuisuri vt nō pñ fruct⁹ a nouo ꝛ violēto ꝑtiore ꝑceptos. sed q̄s si eis ꝑossidē fuissz licitū ꝑtiores veteres ꝑcepissent: reddi faciatis eisdē. hec ibi. Celestia terti⁹. Et q̄ pz q̄ violēt⁹ possessor nō solū tenet ad fruct⁹ ꝑceptos: sz ēt ad eos q̄ ꝑcipi potuerūt. ꝛ intellige d possessore malefide ꝛ doloso. Sz quō pz Ambrosi cognoscēt rei esse furtiuā. Dico q̄ diligenter respicias si furtū res illa in ꝯmercio solum erat. nō ptē vt si iacet tractat mētariū ꝛ turribularia alia res ecclesiastica. Itē si attēdēra ꝑsonā q̄ vēdit ꝛ ꝑtiū. vt si est famulus ꝛ vēdit capras boues ꝛ pelles ꝛc. Itē si ē tēp⁹ guerre vel pacis ꝛ alia sīlia ꝯsiderāda rem ēe furtiuā. Sz de hoc alias. Decimotertio sunt oēs falsi mercatores. sz de his in seqn̄ti ꝯsideratione. Decimoquarto dānant legata ꝛ ecclesie quērēs. Iūde. xiij. q. ij. c. clerici. vbi dī. Clerici l' seculares q̄ oblationes defunctoꝝ retinēt vel ecclesie tradē demorantur: vt infideles ab ecclesia ē abiiciēdi. q̄ excōicati. Nā rapere q̄ si furtū ē hec ecclesia defraudare sacrilegū est. hec ibi. Būs h' hoc dixim⁹. Decimoquinto loco nouē sunt gña ꝑsonaꝝ q̄ ex auaritia dānant. Et ꝯtinent i his versibus. Iussio ꝯsiliū ꝯsensus palpo recursus participans. mutus nō obstans nō manifestans. Que breuiter declarem⁹. Primo oēs iubentes dānū inferri ꝑ̄ncipaliter ex sua iussiōe dānū secutū est. ꝛ asi nō fuisset: tenentur ad restitutionē i solidū. Scdo cōsiliū. l. dās vt q̄ fiat ablatio rei alie⁹. ꝛ q̄ nō fiat eidē restitutio. intellige si sit efficax tenent in solidū. Tertio ꝯsensus. i. ꝯsentiens cooperando. i. ꝛ dānū inferēdo. Et tūc si tantū cooperatur: vt sine ipso factū nō eēt tenet i solidū. Sz si cooperantur etiā sine ipso factū eēt: tenet̄ tm̄ ad illud qd habuit. ad hoc. x. q. i. notādum si. i. fine. ꝛ de. ff. Facietē ꝛ ꝯsentiē par pena ꝯstringit. ꝛ. e. ad Ro. i. Agentes ꝛ ꝯsentientes par pena puniuntur. Facit. xxvi. q. iij. c. oēs legi⁹ allegā. Quarto palpo. i. adulator vel laudās malefactorē q̄ strenuū ꝛ ꝑbum. ꝑpter qd ille ad inferendū dānum mouet. ꝛ qz talio adulatio quedā ꝯsensus ē. Iiij. dī. c. si inimic⁹. Ideo tenet in solidū si ꝑncipalis non satisfacit. Et de hoc vitio plenus est totus mūdus. Quinto recursus. i. receptator apud quē est maloꝝ recursus. ꝛ apud quē res ablate dolose celant: ne possit fieri debita restitutio: ꝛ ne de malefactorib⁹ possit fieri iustitie cōplementū. Talis in solidū tenet sicut ipsi malefactores. xi. q. iij. qui cōsentit. Facit text⁹ ex de furtis. c. q̄ cū fure. abi dicit text⁹. Qui cū fure partitur occidit aīam suā. Nō fur solū sed ille reus tenet q̄ furti cōsciis quereē possessorē non iudicat. h' ibi. Et glo. ait. Qui cū fure partit. l. accipiēdo l' occultando. talis. n. tenet de furto. hec glosa.

Sexto dicitur participans. i. in crimine furti vel rapine incōmedēdo: bibēdo de illis l' cogēdo: vt sociādo ꝛc. Itē in deuo acq̄rēdo ꝛ sīla. Hoc intellige si scienter ꝑticipās. vt sm Hosti. si ꝯsumpta eēt aliter intelligit alia de rapina fuisse. C. de rei vendi. l. certū est. vide in Pisanella. c. vsura. Septio dī mut⁹ a illo q̄ videt furtū fieri ꝛ dolose tacet cū posset ipedire sz aliter [illegible] restituere dānū non obligat. Qui ex officio talia mala ipedire incūberet. Facit. cētio. ꝛ ex de homicidio. c. sicut dignū. Facient igit ꝑ dubio ... emēdare. ꝛ ...

a morte τ non liberauit eum occidit: τ pap. sira. Nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare. Et Prouer. xxiiii. Erue eos qui trahunt ad mortem: τ eos qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses. Si tamen ex officio non tenetur si mortaliter peccet: si sine periculo non tenet si ... tamen non obligatur. Et ex hoc quod occasionem non obstante ... sed obstare τ non obstat. Intellige sicut dictum est de mutuo. Et hoc maxime habet veritatem in capitaneis gentium armorum τ principalibus qui obuiare possent ne soldati tanta mala facerent: τ non faciunt: tenentur ad omnia illa damna que illi faciunt. Nono sequitur non manifestans, qui scit vbi res furtiua sit τ non manifestat: maxime si sub iuramento excommunicationis penalem per veram obedientiam si regularis est fuerit interrogatus: quia tunc per iuramentum excommunicationem obedientiam magis astringitur: τ negans veritatem tenetur satisfacere ipse. Sed si fuerit simplicibus interrogatus: τ persona sit publica: tenetur manifestare. Si autem non sit persona publica: Et tenetur si sine scandalo id fieri possit. τ precipue tenetur reuelare hoc qui possunt prodesse τ non obesse. facit c. qui cum fure. et de furtis superius allegatum. Ibi non fur solum τc. Et sic habes viginti tria genera hominum que ex auaritia damnantur. Dicitur enim hac materia ... potuisti. Et ista sufficiant pro consideratione. Cum hominibus abusiones fiunt in diebus festis circa opera fortune consideratio secunda.

Erito nunc de a-

m

busionibus que fiunt in diebus festis circa opera fortune videamus. vbi tres conclusiones subiungamus. vz. Prima est ista. Quia mercari sit licitum: non tamen fieri in diebus festis est graue peccatum. Secunda est ista. Et si necessitas legem non habeat: aliqua tamen opera seruilia faceret illa non obstante alam multum grauat. Tertia est ista. Quia liceat interdum curia humanis solacium imponere: tamen in diebus festis est graue peccatum ludere.

De mercantiis conclusio prima.

Ecipe primam conclusionem τc. vt. s. vbi tres inquirantur. scilicet. vz. Primum est. vtrum mercari sit licitum. Secundum est. Quomodo mercantia reddit vitiosa. Tertium est. Quare in diebus festis mercari sit illicitum. Quantum ad primum dico quod mercari in se est licitum. Et hoc triplici ratione. Primo ratione diuine ordinationis. Nam cum deus sit generalis prouisor: vt dicit beatus Tho. in suma. pre summe necesse est vt sicut maior mundo diuersa membra habent: que non eundem actum habent: sed quod vnum alteri subueniat: sic τ maiori mundo diuersas partes ordinauit que non habent omnia vniformiter: τ per vnam partem alteri subueniret. Nam homo diuersa membra diuersa habent officia dedit: que tamen omnia ad vtilitatem totius corporis operantur vt oculus corpus videt: pedibus graditur τc. Similiter τ toti mundo quibusdam ciuitatibus τ regionibus dedit deus vt ... τ ... habundanti grandi τ non ... aliquibus τc. Et per ista sicut membra non habent eundem actum sua sicut ad inuicem: sic vna ciuitas: τ vnus locus vna re habundans τ alia carens mutat illam τ sic ad societatem connectuntur per mercantias. quia τc.

Secundo ratione generalis sanctificationis. nam et mercantie vtuntur pauperes mulieres famulis mulieribus vt mulier re cacialia τ similia. que sanctis apponunt in lanificibus. Tertio ratione ecclesiastice ... Et ... c. fornicari. vbi dicitur. Fornicari τ aliqui mercari aliquibus licet: aliqui non licet. Et post addi quarta. s. ratione virtualis exercitationis. quia homines exercitantur in personam: in ingenio τ aliis virtuosis actibus. vide de hoc s. feria. vi. quarte dominice in consideratione in hac veritate se conformant quibus hec satis diffuse. Et hec sufficiant pro primo dubio.

Quantum ad secundum dico quod communiter doctores in hoc ponunt quinque modos quibus viciatur omnis licita mercantia. Primus est ratione personae. xi. di. c. negociatorem. vbi dicitur τc. Negociatorem clericum ex inope diuitem ex ignobili gloriosum tamquam pestem fuge. Et sunt verba Hiero. Et de hoc latius tractat Aug. in li. questionum noui τ veteris testamenti. Idem etiam dicitur de militibus quibus per se negociari non licet. C. de mercibus τ mercimonia. li. militum. Hic caueant mercatores ne mereentur cum pecuniis que sunt de beneficiis τc. Secundus modus est ratione loci. vt cum sit negociatio in loco diuino: cum non debent pati loca dedicato. vt. c. decet domum dei. de emunitate ecclesiarum. li. vi. τ c. eiciens. lxxxviii. di. c. decet. in seculo essent. dicit quod in ecclesia cesset vaniloquium negociationes mundane: et iudicia secularia: τ maxime criminalia. Et de hoc vide vsque ad. s. ordinaris. Concordat hoc clementina prima de cele. mis. in qua prohibentur vaniloquia: confabulationes: corizationes τ similia in honesta. quare τc. Tertius ratione temporis feriandi. sed de hoc veritate sequenti. Quartus modus est ratione modi: vt cum exercent mercationem cum periuriis τ mendaciis quibus hodie mercatores habundant. Inde Criso. super Mat. xxi. c. de eiectione de templo. τ ponitur lxxxviii. di. c. eiciens. vbi dicitur. Mercatores sine periurio τ mendacio esse non possunt. Et iustabilis est eorum substantia. de hoc satis habetur. xxii. q. ii. c. hominem. τ q. iii. c. ... dio cadet causa. τ extra de iureiurando. c. ... vbi tractatur τ ostenditur qualiter iuratum sit licitum vel illicitum τc. Quantus modus est ratione confusionis vt cum quis carius dat res transeuntibus τ peregrinantibus quod est contra legem dei. Exo. xxii. c. vbi dicitur. Aduena erit indigene τ colone qui peregrinantur apud vos. Indigena est indigens τ ignarus in precedenti conclusione in materia de vsura. Iste malus modus vbique inualuit. Nam quando mercatores quempiam viderint hinc inde inquirentem cognoscunt esse forensem. τ emunt de eius apotheca equali speciarum illum aggrediuntur dicentes quid vis. vis quid habere. vnd ... si.

Et tamen illi vendit vnam rem quam sibi dicit ab vno indigena interrogante centum dedisset vt si illi non habe. Inde. c. i. de emp. τ vend. vt. Placuit vt presbyteri. Leges plebes suas admoneant et ipsi hospitales sint: τ non carius vendat transeuntibus quam in mercato vendi potest. aliquis ad se ... Leges transeuntes hoc referre. vt illi vnde esset humanitate sibi vendat. hec ibi et dicto Magistrum. Propterea beatus Tho. ii. ii. q. lxxvii. τ Scotus in. iiii. di. xv. q. ii. dicit quod carius rem vendere aut vilius emere quam valeat est iniustum τ illicitum. Et ratio quia emptio τ venditio videtur esse introducta pro communi vtilitate: dum vnus indiget re alterius τ econuerso vt dicit philosophus in ethicorum. Quod autem pro communi vtilitate est inductum non debet esse magis in grauamen vnius quam alterius: τ ideo debet contractus inter eos fieri secundum equalitatem rei rescienti. Quantitas autem rei que in vsum hominis venit mensuratur secundum precium datum: ad quod est inuentum numisma vt dicit in v. ethicorum. Et ideo si precium excedit quantitatem valoris rei vel econuerso res excedat precium tollitur iusticie equalitas. Et per istis carius vendere vel vilius emere est illicitum. Non tamen secundum eundem quod si res quam vendit cedat in detrimentum venditoris reputat quam nisi vtilis illa indigens mutuus est vt non solum respiciat ad rem quam vendit: sed etiam ad damnum venditoris. τ per istis poterit plus vendere quam valeat. Sed si non minus damnum venditor incurret quam emens ... necessaria τ vtilis res est: non potest tamen carius vendere quam valeat: quia talis vtilitas rei non est ex conditione rei vendendi sed ementis. nulli autem licet vendere quod non est suum. Et honestum est vt emptor venditori aliquid propter talem vtilitatem quam consequitur liberaliter superogaret. Vnde de hac materia in Pisanella. c. vsura. §. et Antoni. Et hec sufficiant pro quarto τc.

Quantum ad tertium dico quod propter tria est illicitum mercari in diebus festis. Primo quia est contra preceptum dei. Exo. xx. τ Deut. Memento vt diem sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis τ facies omnia opera tua. Septimo autem die sabbatum domini dei tui est. Non facies omne opus in eo tu τ filius tuus τ filia tua: seruus tuus τ ancilla tua: iumentum tuum τ aduena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit deus celum τ terram mare τ omnia que in eis sunt: septimo autem die requieuit. Idcirco benedixit deus diei sabbati τ sanctificauit eum. hec ibi. Hugo in expositione noui τ veteris testamenti dicit quod aliqui dicunt quod hoc preceptum partim est cerimoniale partim morale. Morale est inquantum vnum diem ebdomade precipit sanctificari. Inquantum vero precipit septimum diem est cerimoniale. Et quantum ad precessit τ non figuram sed diem dominicum loco eius accepit. Mutatum est autem sabbatum in diem dominicam triplici ratione. Primo ratione perfecte terminationis. Secundo ratione mirabilis operationis. Tertio ratione mystice figurationis.

Primo ratione perfecte terminationis. Nam ante sex diebus habitabiles τ in principio mundi gloriosus deus opus creationis in die sabbati finem dedit: τ ideo merito sanctificatus τ custoditur. Postquam autem carnem humanam induit vt hominem illuminaret quod per culpam amiserat opus recreationis in die dominico perfecit. vnde resurrexit vt dicit Paulus resurrexit propter iustificationem nostram τ mortuus est propter scelera nostra. Ideo iustum est vt hec dies sanctificetur τ dedicetur. Inde de con. di. iii. c. sabbato. Innocentius papa ait. Diem vero ob venerabilem resurrectionem domini nostri Iesu christi non solum in pascha celebramus: verum etiam per singulos circuli hebdomadas ipsius diei imaginem frequentamus. In ipso tempore reddet corpora τ constituet resurrectionis generalis. Et sic in ipso sicut in capite glorificata regenerata bona est. Et Iohannes damascenus ait. Celebremus resurrectionis diem in qua deus Iesus dux preceps τ saluator bonorum dei spiritum conlocat in promissam hereditatem introducit. Propheta in spe. Precursor est introitum: τ resurgens a mortuis aperuit ei celestibus portas in dextera patris collocatus sedet: vbi τ nos spirituales leges seruare mirabiles. hec ille. Et hoc post dictum inter sabbatum τ diem dominicam quia sabbatum beneficium creationis dominica redemptionis respicit. Et quia dei eterni sibi beneficium redemptionis longe a beneficio creationis differt: ideo maxime colendus dies iste. Nam creando deus τ facta fuit sed recreando multa dicit fecit τ ... fuit. Et sic patet prima ratio. Secundo ratione mirabilis operationis. Nam die dominico gestum est quicquid a domino insigne constitutum est. Inde Leo papa: τ ponitur. lxxv. di. c. quod die dominica in si. ait. Dominica dei tantis diuinarum dispensationum mysteriis est consecrata vt quicquid a deo insigne est constitutum in huius diei dignitate sit gestum. Et in hac die mundus sumpsit exordium. In hoc per resurrectionem τ mors interitum τ vita accepit principium. hec ille. Alias dicemus omnia que in die dominico perfecit deus. Tertio ratione mystice figurationis. Nam licet sabbatum requiem animarum τ corporum significaret vltimam perfectionem in septima etate: tamen quia ab illa per peccatum cecideramus quasi cessauit illa mystica figuratio. Quia vero per christi passionem τ resurrectionem resurreximus ad statum gratie reducti: ipse dies dominice veneramur in quo resurreximus: sed hoc fuit in die dominico per christi resuscitationem. ergo dies dominica nobis valde honorandus colendus τ sanctificandus est. Inde est Petri per die. Benedictus deus τ pater domini nostri Iesu christi qui secundum omnem misericordiam suam regenerauit nos in spem viuam per resurrectionem Iesu christi. hec ille. Et prima Cor. xv. Quomodo quidam dicunt in nobis quoniam resurrectio mortuorum non est. Si autem resurrectio mortuorum non est: neque christus resurrexit. Nunc autem christus resurrexit a mortuis primitie dormientium. quia quando per hominem mors: per hominem resurrectio est mortuorum. Nec est igitur dies dominica nobis celeberrima est τ maxime veneranda. Inde de con. di. iii. c. sabbato supra allegato dicitur. Talis dies celeberrimus: non ideo in sola sancta operatione sed τ in hymnis psalmis et canticis spiritualibus illa dies transigatur. Dicit etiam beatus Tho. ii. ii. q. cxxii. quod obseruatio diei dominice succedit loco sabbati: non ex vi precepti sed ex constitutione ecclesie τ consuetudine populi christiani. Ideo non est a deo ita prohibita die dominice sicut in sabbato. sed quedam opera ...

que prohibent̃ die sabbati. vt decoctio ciboꝝ ⁊ similia. de conse. di. iii. c. peruenit in fine. hec. c. ponitur in sequẽti concione. Et etiã in quibusdã operibus prohibitis faciunt dispensat̃ in noua q̃ in veteri lege. sicut patet de piscatione. i. c. li. ex̃ de ferijs. ubi dicit text⁹ in summa q̄ in diebus festis ꝓpter necessitatẽ licitũ est piscari. Et dat exemplũ de allecib⁹ q̄d gen⁹ est piscis. Ubi ꝓpe dicit sic text⁹. Indulgemus vt liceat parochianis vris dieb⁹ dñicis ⁊ alijs festis preterq̃ in maioribus anni festiuitatib⁹ si allecia terre se inclinauerint eoꝝ captioni incõgruente necessitate iã derecta q̄ factã capturã ecclesijs circũpositis ⁊ xpi paupibus congruã faciant portionẽ. hec ibi. Allecia gen⁹ piscis est q̄d raro ⁊ certis dieb⁹ apparet. Ideoq̄ q̄ necessitatẽ facili⁹ indulgẽt vt dieb⁹ dñicis captioni intendãt: exceptis festis maiorib⁹ vt natiuitatis dñi: epiphanie: pasce: penthecostes. Hoc est festo assumptionis fm̄ q̄sdã. Et sic p3 p⁹ r̃o q̄r in dieb⁹ festis mercari n̄ li3. 2⁹ mercari nõ li3 in dieb⁹ festis: q2 est ꝯ̃ preceptũ ecclie oppositũ facere. vt p3 ex̃ de ferijs. c. omnes dies. vbi dicit text⁹. Oẽs dies dñicos a vespa in vesperã cũ oĩ veneratione decernim⁹ obſuari: ⁊ ab oĩ illicito ope abstinere: vt mercatũ i eis minime fiat neq̄ placitũ: neq̄ aliquis ad mortem t ad penã iudicet. Nec sacra nisi pro pace t alia necessitate prestent. h ibi. Cõcordat huic capitm ꝯgrẽssus eo. ti. ⁊ ipsũ allegat glo. super dicto. c. oẽs. De h q̄d dicit a vespera in vesperã n fuat quantũ ad clã: imo pōt iudex ꝓcedere vsq̄ ad diẽ ... q̄ posset ꝓficere q̄d incũbit añ noctis tenebras. de offi. delegati. c. ꝯsuluit. sed quãtũ ad celebrationẽ officioꝝ h dr̃: vt p3 in. c. qm̃ in gre. de ferijs. h dicit glo. in dicto. c. a. oẽs. Et sic p3 q̄ dies dñicus incipit ⁊ finit a vespa in vesperam. Et incipit die sabbati ⁊ finit in vesperis dñice.

2⁹ p3 q̄ in dieb⁹ festiuis n liceat mercari: litigare: t iurare: nisi iurẽt ꝓ pace t alia necessitate q̄ r̃. 3⁹ mercari nõ licet: q2 est ꝯ̃ debitũ nãe. Nã cũ hō ex duplici subã ꝯstet. s. aĩa ⁊ corpore: ⁊ q̄libet eoꝝ suũ debitũ hẽe debeat: iustũ ẽ vt sicut diebus hebdomade ꝓ corpe operamur q̄ ad min⁹ vno die pro aĩa aliquid faciam⁹. q̄ r̃. Ad hoꝝ clariorẽ noticiã mouẽt tria dubia. Primũ est. An ꝓhibitio superi⁹ scã in. c. oẽs. ex̃ h ferijs. se extendat ad alias festiuitates: cũ ibi n fiat mentio nisi de die dñico. 2⁹ an mercari i diebus festis sit in necessitate licitũ: sicut piscari ⁊ alia opa necessitatis: q2 in dicto. c. nõ ponit nisi de iurasiorũ. liceat iurare ꝓ pace ⁊ alia necessitate. 3⁹ an doctoribus ⁊ scholarib⁹ liceat i dieb⁹ festis studẽ ⁊ scribere. Quantũ ad p⁹ dico breuiter q̄ sic. Et licet in dicto. c. n fiat mẽtio nisi de dñica: alibi tñ fit mentio. vt in. c. conq̄stus. de ferijs. ⁊. c. ꝓnunciandũ. de conse. dis. iii. vbi ponunt dies feriandi: vt natalis dñi sancti Stephani ⁊c. ponerẽ textũ sed cã breuitatis relinquo. q̄ r̃. Quantũ ad 2ᵃm dico fm̄ q̄sdã q̄ mercari pōt hō triplici r̃õe. s. r̃õe cupiditatis: r̃õe necessitatis: ⁊ r̃õe nĩlis vtilitatis. Prima r̃õe cupiditatis: ⁊ sic hoĩo est pctm̃ mortale siue in festis siue nõ. vt p3 in tertia ꝯditione supe posita hui⁹ sermonis. 2⁹ r̃õe necessitatis: ⁊ tunc si est ineuitabilis necessitas nõ est pctm̄. sicut sunt q̄dã artifices qui aliud tps nõ hñt nisi ad vendendas in diebus festis: quos alijs diebus oꝫ laborare: vt sibi ⁊ sue familie victũ quotidianũ acquirant. Ita tñ vt missã audiant: ⁊ bonũ aliquid accipiant si possint vt diuinis vacent: nõ est pctm̄. 3⁹ r̃õne cõis vtilitatis. Aliqua. n. sũt vtilitati corpis deseruientia: vt emere: vendẽ q̄ sũt necessaria victui corporis. ⁊ tunc si alijs tpibus emi n poterunt n peccant in emendo t vendendo: vt panẽ vinũ carnes: pisces: ⁊ h'mõi. q̄ r̃. Quantum ad tertium dico q̄ sunt varij modi r̃ndendi. Dñs Johnes Andre super dicto. c. oẽs. de ferijs. dr̃ q̄ sic licitũ: cũ sit opus licitũ. Dñs Anton⁹ dicit q̄ n licet forte cã expediendi forenses de longinquo venientes: nisi esset studiũ in sacra pagina t alia re spũali. alias dicit vacandũ esse ꝯtēplationi: ⁊ alijs diuinis officijs. Alij dicunt q̄ dũ audiant missã n est illicitũ legere ⁊ iura studere tunc cũ Iperator in ꝓemio. ff. statuat studentes sedulo studẽ. ... Itẽ cũ leges ... ⁊ doctores et legũ docent̃ sacerdotes vt p3 in eodẽ ꝓemio: videt̃ rõnabile q̄ sicut q̄niaz studiũ in sacra pagina diebus festiuis est ꝯgruũ: sic in iure. Sed tñ aduerte q̄ hõ sũt ꝯtēplatione preciuũ forte ꝓ expeditione forẽsiũ t alia iusta cã seu pia interueniente. Intentio tñ doctoꝝ ⁊ studentiũ principalis esse 3 cult⁹ diuinis ⁊ disciplinemores ... Tutior videt̃ opinio Antonij. q̄ r̃. Et hec sufficiant pro presenti concione.

De opib⁹ seruilib⁹ i dieb⁹ festis ꝓhibitis ꝯ⁹ fa.

Ecipe fm̄ concionẽ. vz. Etsi necessitas legẽ n habeat: aliqua tñ opa seruilia facere illa nõ obstante aliquã malũ sunt vbi tres inquirant⁹ ... Prima h est. vtrũ necessitas nõ habeat legẽ. 2⁹ est. vtrũ necessitas excuset ab oĩ opere humano. 3⁹ est. Quare nõ custodimus sabbatũ sicut dñs p̄cepit. Quã ad primam dico q̄ quedam est lex diuina: quedam nature: quedam moralis: quedam ab homine facta. Modo dico q̄ contra legem diuinam nec moris nec nature nulla necessitas vim habet: quia contra istas leges facere est peccare mortaliter: modo nulla necessitate mortale peccare debemus. ⁊ per consequens nulla mala ꝯsuetudo peccatorẽ excusat. facit. xxv. q. i. c. sũt non. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. l. ... vnde nunq̄ fornicari aliqua necessitate licet. xxxvii. di. c. fornicari. Et ratio. quia est contra legem moris nature ⁊ dei. Inde glo. in. c. si. extra de furtis. querit vtrũ mulier propter necessitatẽ famis fornicari possit. ⁊ dicit q̄ mulier potius omnia mala sustinere debet q̄ fornicari. vt. xxxii. q. v. c. ita ne. Et ratio. quia est semper peccatum mortale. Sed dices quomodo non licet: quia furari necessitate famis non est pctm̃ mortale: ⁊ tñ de ꝓpia. Nõ furtũ facies. Dicit glo. ibi q̄ nõ ẽ sic q̄ ꝓpter necessitatẽ bona spũalia sunt cõianda sicut bona corporalia. xiii. di. si. ⁊ in. c. q̄d aũt. xxiii. q. iii. Et sic lege q̄ illa necessitas q̄ oĩa facit cõia ⁊ furari tũc licet dũ ẽ magna ⁊ nõ pua. vt i. d. c. iii. ex̃ de fur. in glo. Et an teneat̃ restitue cũ ad pinguiorẽ fortunã puenerit. Inno. ibidẽ ... dicit q̄ si licet a principio excusaretur. Et rõ est: q2 talis pmissio licita est ꝓpter necessitatẽ q̄ fac oĩa tpalia cõia. q̄ cessante tali necessitate cessat illa pmissio. Et si non restituerit qñ poterit. dicit Inno. ibidẽ q̄ ille mortalr̃ peccat. Et vt clarius hec mã hẽatur est nõtãdũ q̄ necessitas ẽ duplex s. absoluta. ⁊ ex suppõne. Necessitas absoluta est q̄ nec potẽtia nec potẽtie poterit aliter ẽẽ: vt iusta ꝓpositio de⁹ est. Necessitas ex suppõne est q̄ posita aliqua re in eẽ ⁊ posita alia ad illã sequit̃ p modũ ꝯsequẽtie. vt posita in veritate ista ꝓpõe. sor. currit. de necessitate ad illã sequit̃ p modũ ꝯsequẽtie. q̄ mouet̃. Hec aũt h3 tria media. Primo dr̃ neccium sine q̄ nullo mõ possum⁹ viuẽ. vt nutrimentũ quo ad vitã corpalẽ: ⁊ sacra eccl'ie q̄ ad vitã spũalẽ. Secũdo mõ dicit̃ neccium sine quo possum⁹ viuẽ: sed nõ bñ. ⁊ ꝓpe dr̃ neccium cãsatiuũ. Et pōt eẽ ista necessitas vrgẽs ⁊ magna: leuis ⁊ pua. Exẽplũ. Infirmo necia est medicina ⁊ op⁹ medici: li3 sine medicina q̄nq̄ bõ sanet̃. Tertio mõ dr̃ neccium coactũ ⁊ violentũ vt q̄n vi cogor aliq̄d facere. vt in. c. sacris. ex̃ q̄d met⁹ cã. vbi dicit tex. in summa q̄ excõicatus nõ est q̄ absolute coact⁹ cũ excõicato cõicat. sec⁹ si coactio facit ꝯditionalis. ⁊ glo. ibi cõcordantias allegat. His sic nõtis pono aliquas regulas facientes ad ꝓpositum. Prima regula est q̄ necessitas vĩ legis h3 ⁊ de altera lex. ꝓ hec regula ... ergo ... sed nõdũ. vbi dicit sic text⁹. Si nõdũ est q̄ ... alia sunt necessitatis ... dignitatis. Quia. n. necessitas nõ h3 legẽ: si ipsa facit sibi legẽ: illa sacra que saluti necia sunt: ... nõ possũt sine q̄a auferri vel dimini nõ debẽt ⁊c. ⁊ de obs. ieiu. c. i. in glo. sup vbo. puniendos. vbi dicit sic glo. Et sic necitas excusat q̄ legẽ nõ h3. de ꝯse. di. i. c. sicut. ⁊ de cõsue. c. q̄to. ⁊ allegat etiã. c. vlt. eo. ti. ⁊ sic p3 pma r̃la. Secũda regula ẽ ista. q̄ necessitas legẽ humanã tollit ⁊ vincit. ⁊ sic tollit ius positiuũ. Et rõ. q̄ necessitas nõ est sub lege h'uana sed sup legẽ. Hec regula p3 de ꝯse. di. v. c. discipulos. in glo. ⁊ in. c. s. ex̃ de fur. in glo. Ubi si vrgẽs erit necessitas totã legẽ positiuã tollit: dũmõ sit illa necessitas siue absoluta: siue ex suppõne. Si aũt sit leuis: delictum q̄dẽ alleuiat: s3 nõ tollit: vt est casus i. d. c. iii. de fur. vbi dicit sic tex. Si q̄s p necessitate famis aut nuditatis furat⁹ fuerit cibaria: vestes t pecus: peniteat p hebdomadas tres. Si reddiderit nõ cogat̃ ieiunare. hec ibi. Et glo. ibi sup verbo peniteat dicit. Ex eo q̄ pñia imponit̃ colligit̃ q̄ modica fuerit necessitas. Si. n. magna fuisset n imponeret̃ pñia. hec glo. ⁊ allegat multa iura ex quibus sequuntur aliqua corelaria. Primũ ẽ q̄ si q̄s necessitate vrgẽte violat ieiunia vel alia ... excusat̃ in totũ. ex̃ de regu. iur. q̄d nõ est lege licitũ necessitas licitũ facit. Si aũt sit grauis excusat̃ ... alleuiat. 2⁹ corelariũ ẽ q̄ necessitate vrgẽte a iudeis cibũ sumere sicut ab alijs infidelib⁹. vt aĩe glo. in. c. ... glo. penult. ex̃ de iudeis. Dicit. n. ibi text⁹. Cõcedim⁹ vobis his cibis cũ modestia ⁊ gratiaꝝ actione frui ... tempoꝝ qualitate fm̄ sanctiones canonũ q̄ vel i cetera vobis ab ipsis iudeis apponũtur ⁊c. vbi glo. sup verbo. apponũtur. dicit sic. Quid q̄ ergo apponũtur vt possiamus dicit ... q̄ fuerant idolis imolata. vt. i. q. iii. ... xxvi. q. v. c. si de arca. Tunc. n. est sanct⁹ mori fame q̄ idolatias vesci. vt. xxxii. q. iiii. ... sicut sunt ... hec glo. Ex quo p3 q̄ tpe necessitatis oĩa q̄ apponantur nobis comestibilia comedẽ debem⁹ nisi sit idolis imolatũ. q2 tunc faceret ꝯ legẽ dei que ꝓpia de idolaticis nõ vesci. ⁊ ꝯ leges dei nulla valet necessitas. vt dictũ est in principio h⁹ ... ex̃ ⁊c. Plura alia corelaria idem possent ... cõia. Tertia r̃la est. q̄ si p̄ nõ h3 vñ viuat ꝓpe famis ⁊ necessitatis pōt filium ꝓpriũ vẽdere. tex. ẽ l. i. i. C. de ꝓh'b. q̄ filios distraxerit. Itẽ dr̃ glo. ⁊ q̄ si vendẽ eos li3 multo mag' eos pignorare licebit. Quarta r̃la est q̄ ꝓpter necitatẽ pōt q̄s absolui ab excõicatiõe a q̄libet ... te necitate si posset absolui nisi a pp̃. Ista r̃la p3 xvii. q. iii. c. si q̄s suadẽte. ⁊ de ꝯse. di. iii. c. sent̃. ⁊ de offi. o. c. pastoralis. h. i. Ista aũt necessitas intelligit̃ vt in morte arti⁹. Itẽ dicim⁹ de pnĩa q̄ in necitate pōt q̄s a q̄libet absolui. ex̃ h fur. c. fures. vbi dicit tex. Fures ⁊ latrões si in furãdo ⁊ depdãdo occidũt: vl' vulnerant ... bonũ aut vulnerati p̄ bro vel diacono ꝯsessi ... criminis cõionẽ eis nõ negam⁹. hec ibi. Et glo. ibi sup vbo. diacono. dicit in necessitate etiã laico de ꝯse. di. iii. c. scias. de pe. di. i. q̄m̃ penitet. vbi fine. ⁊ di. vi. c. i. circa pn⁹. h glo. Quinta r̃la est q̄ licet dictũ sit q̄ nulla necessitas valet ꝯ iura ius diuinũ intelligit̃ vbi nunq̄ repit̃ q̄ vel in veteri nec in nouo testo fuerit aliq̄ dispẽsatũ. sicut de adoratiõe alteri⁹ dei. de nõ assumendo nomẽ dei in vanũ. nõ mechaberis ⁊ similia. Si si repit̃ dispẽsatũ a deo: tñc nõ semp est pctm̄ facẽ ꝯ legẽ dei. vt p3 de furto tpe necessitatis: vt ꝯ dixim⁹. Itẽ de homicidio tpe necessitatis: vt dicit glo. d. c. si. ex̃ h fur. Itẽ in multis alijs vt ponit ... ⁊c. q̄r ⁊c. Multa. n. dñs ... in veteri testo statuerat mutauit in nouo. vt p3 ex̃ de consue ... affi. c. nõ de. ⁊ de pe. di. i. c. nouit de⁹. ⁊. xxx. q. iii. c. incõmutabilis. ⁊ sic tunc concordãtia ... tur in dicto. c. nõ de. in glo. Et sic satisfacit ad pria. Quantũ ad 3ᵃm veritatẽ dico q̄ h dies festi debeant absolute celebrari. vt. c. h. de fe. ⁊ de conse. di. iii. c. ꝓnunciandũ ... festos C. de ferijs. ⁊. l. i. ff. eodẽ. tñ tamẽ necessitate cogente non est peccatũ facere opera absolute ꝓhibita facere: sicut dictũ est supra de piscatione.

wa&in.c.licet.ff.de feriis. Jdē colligef grauā vndereponere fenfū: de ſimilibus idē eſt iudicandū. q; ſ. Quantū ad tertiā dico g licet qui bullā t nō ſunt vocat' a papa vel ſ abbate ob feriam diē celebrāt t ipſi nec obligant nec bñficiū creationis mi ne indagare videmur. Ex Doſa. in ſabbato maxie opari debem'. de ff. eſt text' de conſe. d.iij.c. peruenit. vbi dicit textus. Per venit ad me quoddā querēs ſi ſibi bolcū pratū ſuū vocabulo aliquā t ſic fidei adacta ſemina ſic ita vt i die ſabbati aliquid operi ſibi deberet quod quidā aliud ſi fideiacto? antiqs dixerūt q venien die ſabbati aut; diēi ab eo facere opere cultū diuinū q.n. ſi mori t reliquere ſimilia: habeti vſū in veneratione diēi dicit text. t q; pſtim indagare ſtatuit vt exercitiū ruri legis. paucet t ſibi in diem perfectā ſabbatū colī vult ſabbati. hec ibi quare tē. Et ſta ſufficiant pro pīti conclone.

De ludo concluſio tertia.

a Lope tertiā concionē. vt. Quis liceat interdū curas blandas ſolacii imponere: ni eſt grauis pctō in diebus feſtis ludē. vbi tres inquarā' ſ. vt. p' ſ. eſt illa. Que ſunt ſolacia licita in diē' feſtis accipienda. 2' ē ſne lud' alcar t bmōi ſ pōt inf ſolacia licita. 3' ſ. ē illa. qō ſunt abeliones ludi. Quātū ad primā dico ſ. q dñs Tho. Fa Fe. q. clxv viij. g ſic bō indiget corpali refocillatōe: q; quotidie labozare nō pōtest ex parte alcuius ſit quete t ſolacio: qō ſit per ludicra t iocoſa. Jā poeta ait Interpone tuis interdū gaudia curis. Et ea qui dē ſolacia accipēda ſunt q licita ſunt. Licita ſt ſunt q virtutē maieſtatē nō offendunt. Sunt ſt quinq; q ſolacia dicita faciūt. p' primū qui ſ ſo lacio t impudio verba turpia t inhoneſta. p'cruſ. ſicut cantilene inhoneſte de quib' dī. xxxi. dā. in ſcā. deū matrabus ſtimulat qui pōtin vocibus delectat. 2' qui in tripudiis t ſolacijs turpia ſi unt t operant. ſicut ſunt laruc inhoneſte t bmōi t genꝰ time larruantes ſic in bīnibus religioſoꝝ. t debent talcs grauiter puniri ſm leges: vt in aut. de ſcliſſimis epis. 9. ſ. 3' qui in ſolacijs a liqua fiunt ſ bonoꝝ eōmodū t utilitatē. primi vt ſancto ſupra portas domoꝝ: vt faciat mu liercs ad eaꝝ fenſtras ſtantes illudentes ſibi. Tāli t illiq; eſt ſ charitatē. Similter iuuenes irridentes pauperes ſ ſenes t religioſos tranſe untes: dicentes. o vōe tē. ſimilr murmurantes inuicē. Jdē euntes ad vineā t bmōi alioꝝ ſine licentia. Dec t ſimilia ſunt ſ ordinē charitatis t legis nature q; ſit. Qō ubi nō vis fieri alijs nō facias. Quarto qñ ſolacij ſit tpe ſi debite: ut tpe audiendi miſſ. t vbi dei quia venatū l' pi ſcatū vadit. t ſimilia. Quinto qñ facere talia ſolacia gñe nō pōt. xxxi. di. c. dñs igit vbi dī Dñs igit lege patrū cauēt vt a vulgari. i. laicali vita ſe luſti a mundi voluptatib' ſe abſtineant: nō ſpectacula: ſi pompis interſint: ſuuma pbūta fugiant: piuare nō eis pudeat: ſed ēt ſolacia ſo lanc: ſtarē nequaq; incitbant. nec q; curpā occa

ſionem dent. Et ſic ſunt ſolacia licita. Et ſic ſunt ſolacia licita. Et ſic ſunt ſolacia licita

F Loco quarto horribiles abusiones fiant in dieb' festis circa opera nāe. vbi tres alias conclones more solito subiungamus. vs. ꝓ'cluso est ista. Sicut quedā opera nature ipe legis scriptor ne in diebus festis fierent prohibita sunt: sic ꝛ spālia, intelligendo in nostris festiuitatib' cauenda fugiendaq; sunt. 2ª conclo licet habere ꝛ comedere sic opus nature: in dieb' festis tabernas quantū possumus ꝛ licitū est debem' fugere. 3ª conclo est ista. Quia membra corporis bñ sunt data in officiū nature: tñ per illa male operātes nihil aliud est q̄ deum grauiter offendere.

De opib' nāe prohibitis in dieb' festis 3ª pars.

Lope prima conclone cē. ut. ō. vbi nos inquiramus sitatco. vs. ꝓ'hibēt que

a sunt opera nature que in lege scripta prohibita sunt. 2ª hi. est. quo illa spāliter ag̃ nō est intelligenda sunt. 3ª est. qđ illoꝝ in diebus festis magis fugiendū est. Quantū ad primā dico breuiter q̄ nouē sunt opa nature in lege scripta prohibita. vs. oncra portare: ignē fouere: decorare: vnas calcare: debita repetere: cibos emere: cibos coquere: ꝛ pluſq̄ mille passus ire: ligna colligere: ꝛ opera seruilia facere. q̄s ꝛc. Quātū ad 1ām dico q̄ predicta nouē sic breuiter spāliter intelligenda sunt. ꝓmo in diebus festis oncra nō corporalia sed spālia portanda sunt. oncra ār spālia peccata mortalia sunt. q̄ licet semper fugienda sint: precipue tñ in diebus festis cauenda sunt. ꝓo. Iniquitates mee supergresse sunt caput meū: ꝛ sicut onus grue grauate sunt super me. Secō ignē nō debemus succendere: nō materialē: sed spāalem. Ignis spāalis est ira: que fm eius diffinitionē formalē: est appetitus vindicte. vt patet ſo de ala. vbi licet nunq̄ odiū ad proximū habere debeam' pacē tñ in diebus festis cū audiunt diuina officia ꝛ ofo publica vſ. ibi. dimitte nobis ꝛc. reliquū tñ est. quia aut ofa. dimittite ꝛ dimittet vobis. q̄ nisi parua a nobis fratribus dimittant magna vnq̄ nobis a deo nō dimittent. vt ait Bernardus. Tertio nō debemus vnas calcare: nō spālea: sed spāles. vnc spāles sunt bona spiritualia que tunc calcamus: q̄ propter ea bona corporalia aut spālia postergamus. ꝓuerx vii. Ria saturata. ſ. mundana calcabit fauum. Spālia que dulcia sunt sicut mel ꝛ fauū. vſ. ait. Quarto nō debemus debita repetere. ꝛ licet ēt hoc de corporalibus ꝛ spālibus intelligatur. de corporalib' vt deburū mīmoui. xxiii. q. iii. c. quemadmodum. De spālibus. vt debitum exactum debeāt̄ se ferre. c. c. vltio. tñ de debitis spālibus etiā intelligentur. Debita aūt spālia sunt dīna spālia a malo ſ lata. vt infamano: detractio: ꝛ bmōi. que licite recuperantur semp parce: precipue tñ in dieb' festis nō sunt ad memoꝝ reducēda. Et dicunt debita quia dīi q̄ infamāt: ꝛ detrahūt rem sibi ab infamatis p eos nolīt ꝛ bonā famā reddāt. Inde Eccl. q. vſ. Omnis iniurie ꝓximi tui ne memineris: ꝛ nihil agas in opibus iniurie. Quinto nō debem' cibos emere nō corporales sed spāles. cibi spāles sunt emēdi sint delectatōes sensuales. Unde licet ſep hō fugere debeat mōi: precipue tñ in dieb' festis vt auerte oculos a vanitatib'. ꝓo. Auerte oculos tuos ne videant vanitatē. Item ne audiāt mala damna cāntenus. os ne vana loquat' cē. ꝓo. Dixi custodiā vias meas: vt non delinquā in lingua mea. Certo nō debem' cibos coquere nō corporales sed spāles. q̄ possum' q̄ illoꝝ emolum' per aliquē illoꝝ sensum nō tñ eos coquam'. ſ. in mente: ea tenear': ꝛ cito eiciam'. Nā sic ēt coquit in stomacho: ꝛ cuertit in nām alimēti: ꝛ de alia sic vane delectatōes viu in mēte retēte cōuertant in malā alterationē. Job. v. Multiplicate sunt suarie tōes eoꝝ: celerate sūt absq̄ neo eoꝝ. Inde Eccli. xviii. ait. Proficite a vobis oēs iniquitatēs vias in ḡbus peccauistis: ꝛ facite vobis cor nouū. Septo nō debemus plus q̄ mille passus ire. nō. ſ. hac illac vel curretēs: ꝛ venatū cūtes diuinis ſpectio officijs. Uel vt certius spālibus est q̄ ala gallicinos actus vſurarum: nō in vsū: nō in alios peccatū labēt. ad quā Uere. xxxi. dicit. Reuertē ego israhel Lala sponsa ad sponsū tuū. Lala. ſ. anima vagabunda ad sponsū. ſ. deū. Lad ecclīā militantē ꝛ triūphantē: que ciuitas vocatur in nouo ꝛ veteri testō. visquo delicto. ſ. carnaliter viuēdo: ꝛ violatoris filia vaga. ſ. p vagas vias. Octauo ligna colligē nō debem': nō quidē materialia: ſ. spālia: q̄ sunt vanitates inutiles: nō mētes afflictionū succendūt. Sapiē. vi. Ignis in aqua ardebat sup virtutē suā. ꝓ. ad intellige boles q̄ in aspectu mulieꝝ molles sunt. ꝓouer. vi. Ignis absq̄ōdi nō pōt in sinu nisi cō barat vestimēta. Lnō in secreto mentis retinet iuria nisi estimat ea spālia bona cē. Nono nō debem' opa fabilia facere. opa seruilia facit q̄ cū nō debē offendit grauiē. Leui. xxiii. Oē op' ſ nāe nō facietis. Lnō poterabimini aliqs pctī nō tale. Jo. viii. Qui facit pctm̄ seruus est pctī. q̄ cē. ꝛ sic ꝓ ista ētam. Ostā ad tertiū vi. dico q̄ is ab oibus fugiendis in dieb' ꝓmatic festis simio pesti cauendū: fug ola tñ festiua corpis refrenā di sunt. Ubi nō fm bñ Tho. 2ª 2ę. q. clxv viii. q. cognitio sensitiua tñ in nobis ordinat ad dñm principaliter ordinat. Uno nō ad corporis sustentationē instītum. ſ. ea bona ꝛ alia nocua ola vetāt: ꝛ necessaria ad sustentatōes pcurātur sicut bōa sunt lupi vidēs fugit. ꝛ sīlia. Also nō ordinatur ad cognitionē practicā vel speculatiuā.

Vbi ga Medicus videns hominē bene nō ordinare suum ad medendū: tūc q̄ alios capit seculos fortiores fecit videns rem creatā pulchriorem: ꝛ virtuosiorem: gaudet in laude creatoris. Unde et magnanimitas magnanimitando: et patientia: et dei cultus: et ꝛ et bruta: et dei electio: ꝛ ex pulchritudine ea rū dat sapientia cognoscit. Ita sic notanda ꝛ ripe istā regulā. q̄ studio q̄ alicuius studiū scientiā: rū ois adaptiam'. vtra illos duos modos antedictos. ſ. aut ad necessitatē sufficientiā: aut ad intelligendā veritatē: q̄ semp oculos nostros. ſ. cōsiderationis ad vanitatē declinam'. Inde Aug. in libro confessionū se pertere fatet: si tamē currēte posti lepore aspicerem: eo q̄ bmōi aspect' ordino ab vsu: videratur: ꝛ spectatiue ostrahe. Nūc quādo ga pmā nostra ꝓna mater laudabile respexit mentē sibi ꝛ posteris suis inuitē Ecclī. xlv. Nūc in ꝓna mūdi etate: q̄ viderūt filii dei filias hominū q̄ erāt pulchre: illi cepērūt sibi vxores ex oibus quas viderāt. ꝛ mādi inter se turpitudinē operātes: ꝛ tatus est dolor Gen. vi. ꝛ dixit Deus: deleb boles: q̄s hominē a facie terre ab bole vsq̄ ad alantia cē. ꝛ ita pulsato boles: delerunt. Nūc Samson vi in mulierē alienigenā oculos fixisset: ꝛ finaliter adherēs sibi pfidi monē: brutis ꝛ uo cauisti oculum: more alieno molā pressit. Judi. xvi. Nūc David sicut' ga Bersabee lauātem se in pomerio lordinate aspexit: adulterii: ꝛ homicidii cōmisit. ii. Reg. xi. Jō Amon ex' filius maior vi pulchritudine: pcie afflictis sororis ꝛ cū adamasset eam: ꝛ cognitam: ꝛ violentiam ꝛ fratre suo. ſ. Absalone interfect' est. ii. Reg. xiii. Sūt ylenes in scripturis Susanne ardētes: ga eā in pomerio lauātē viderūt: mortē tradiū. ſ. Dan. xiii. Et ut breuiter ꝓcludā accipe regulā vnam gñalē. q̄ fere pctā ola q̄ pctā oculoꝝ non fuisse custodiā in gressibus. ꝛ sic alias ꝓpredicā. Tre nop. iii. Oculus me' depdauit ānā meam. Jnō Aug. xxxii. q. v. c. nec solo. ait. Nec solo tactu ꝛ affectu sed aspectu q̄q̄ appetitū ꝛ appetit scupiscentia feminaꝝ. Nec mea tacuisse hōre animos puellaꝝ: ꝛ illecebras oculoꝝ ipsaꝝ: ꝛ ipsaꝝ cultus ornatusq; circa se. Et hō q̄ ponit os q̄ oculos q̄ alios sensus pctā hēt in gressū eōꝝ: q̄ aliqs sensuū obiectū nō ita sunt in ꝓmptu. Christus. n. vilius suo obiecto cōungit q̄ ceteri sensus. ꝓpterea q̄ ſ. nemus pot cūctemci a quodā Romano nobili vt ad eū domū p sunt ut sic facē ut ꝓnis accedē rogarēt: ridit. Nō cu reo pinnā habere suoꝝ: ꝛ cū ſ. eoꝝ cōuersari quire. Et vos illane mulieꝝ quotidie debetis ire vt ita loquar: nō sinitur in vsū ꝛ suas aliqꝝ ꝓdimonē. Sepius. n. mulieris lapsus diabolū est quo spicientes capit ꝛ illaqāt: vt Salomō ait. Dī q̄ alia ol ꝛc ista dicta pcepta sic ꝛ sup. dicta: q̄ cōcedat q̄ in dieb' festis magis fugiēda sint. Inde de sc. di. i. in dieb' festis pcepta ꝓhibent. n. c. qui die. vbi ol. qui die festi ad ecclīam post ꝛmissū ad spectacula vadit excōicet. Et q̄ aliqui q̄ qui ad talia spectacula vadit ꝛ festū pcelebrat.

quos nullus propter exclusas vel alias pro pena
re mouet. Sed illos videt vsq; ad horam festa
illuc ad tedia remoue: nichil illuc ad diuinū mun
dū inuenta sunt: q̄ quos vanitate decrā debant:
non tñ mortalia illuc: nisi fuerit q̄ incredulo
in loco sacro. vt dicit Hieronymus in quodā hilarius. c
brūo Deo. Fa. c. q. cxl viii. Ego enim in hac pe
g̃ra peccatula sunt q̄ dominum. vē. sine lar
gi. Peccatula sunt q̄ dominum. vē. sine lar
gi. Peccatula sunt q̄ dominum. vē. sine lar
gi.

quia nullus propter ebriet[atem] vel aliq[uam] peccatum mortale. Sed bonus videt vel prohibet peccata fieri ad tollendum removendum fiat ad hoc quod peccata illa non fiant: et ideo venundari liceat bona non ex tali causa: nisi fiant: et ideo venundari liceat bona ex tali causa. vt dicit Alberus in 10. Ethicorum: et in loco tacto. vt dicit Alberus in 10. Ethicorum. et dicit Thomas q. 4. et vii. Ego vico ad hoc propter bonum. Thomas facit q. 4. et vii. Ego vico ad hoc propter bonum. Et g[ra]t[ia] spectacula fiant p[ro] detentione t[em]. sine larvatione: et alias inhonestate: no est illicitum illa videre. Si ita ad venandu[m] et pericula eoq[ue]p[ro]p[ter] t alia: vt tormenta balistarum: et bombarde sunt a nuce olei prohibita. et talia operantes mortaliter peccant: non tn videre semp est peccatum mortale. time enim quis peccat mortaliter ad ista illo affectu: vt si ex prohibente olio ad videndas accederent: aut qui turpia delectatio in illis ponit. Si ita tn sola tedet videndi: et non est turpis delectatio: no erit mortale. intellige de secularib[us] nisi q[uo]do cultui divinitus ecclesiastico videre est thoeti olio. vt patuit: et conclusione de deliberatoria hui[us] modi. Sed vide p[ro] Ambrosii: cetera est ne semp peccatum mortale: Dico fm Alanu[m] in. iii. di. xvi. q[uo]d rea vel se malu[m] no est: q[uo]d p[ro]t bibere. sed implicite ei mala erit. p[ro]p[ter] qui ad provocandu[m] libidine: et huiusmodi fiant. Ho qui persone non nocumiti: vt clerici: religiosi: p[ro]p[ter] qui tpe indebito: vt tpe peni[tentiae] illi fiant. Si ita tpe debito fiant: et suppositis non influentiant: ti erit peccatum mortale: nisi forte per accidens inquantu[m] quis illinc occasione male cogitationis vel delectationis periculosa sit. Hadi Dicto. ut quadibemet. Non credo ingrave si dicit se illicitu[m] eu[m] esse aspectaculo talibi: cu[m] David ex eo q[uo]d vidit Bersabee lauante se ad libidine provocatus est. hoc ille. Et no[n] g[ra]t illicitas cetera vacantes semp mortaliter peccant: vt vid[etur] Gul. Lop[ez] t[em]. Et b[ea]t[us] licite p[ro]pter necessitate.

De tabernis concto. 4a.

Cape 4am conclu[sionem]. vi. Licet bibere et comedere sint opera nie: in vicibus tn festis taberna quandq[ue] possum[us]? et licitu[m] debemus fugere. vbi vico inquiram[us]? 4a. vi. p[ri]m[u]m est ista. quare taberne sunt institute. 2[us] est. quot est gravius peccatu[m] q[uo]d in tabernis fiat. 3[us] est. an semp tre ad tabernas sit peccatu[m]. Quo ad primu[m] punctu[m] vico q[uo]d taberne primo invente sunt p[ro]p[ter] hospites et viatores: vt moderate possent in eis comedere et bibere: sicut hodie taberne facte sunt ad bibendu[m] et modice comedendu[m] in ordinate. Circa q[uo]d tria puncta quero. p[ri]mu[m] punct[us] est. an semp bibere comedere et epulari et bibere sit mortale. 2[us] punctus est. an facte cessatio sit mortale. 3[us] punct[us] est. quot mala pueniunt ex inde bita et inordinata comestione. Quo ad primu[m] punctu[m] vico q[uo]d bona comedere et bonu[m] vinu[m] bibere no est peccatu[m]: sed inordinate sic. vel inordinat[e] appetitus edendi ut comedendi potu[m] mortale facat. vbi no[n] g[ra]t talis inordinatus appetitus ad tria p[ro]t brie reduci. Ad re comestibile: ad comedendu[m] et ad effectu[m] gule. Si ad re comestibile: tunc hoc p[ro]t esse duobus modis q[uo] aut appetit nocliu[m] re[m] aut p[ro]hibita. Si noti ut re[m] esse non vult q[uo]d peccat. vt Augu. in quadam epla. Non p[ro]t inquit fieri comestio nisi voluptuosa vitio l[ibi]d[inosa] vel voraticatis. Si re[m] p[ro]hibita sicut carnes et lacticinia tpe quadragesime quibus vesci no[n] licet. vt conc. di. iii. c. hi licet. et no[n] p. t. xxvi. di. statuimus manifestu[m] est q[uo]d talia appetere est peccatu[m]. et melius necessitate non obstante: vt sunt infirmi et similes. est de obfuscentia ieiunio p. e. constitut. ff. vlti. vbi dr. preter ea de illis quibus quadragesima vel in aliis scitum jejunio solemnibus infirmant: et putant sibi eum carnium indulgentia[m] dicimus q[uo]d eis no[n] subiacent legi necessitate ordinis desiderii infirmop[er] eis tpe no[n] necessitate exigit suppositare potest et debet: vt manna in eis periculu[m] cadit. Ecce ibi. et sunt ibi Ambrosii centu[m] tertia bracharum mensi ebo. Et sic p[ro]p[ter] primu[m] respectu[m]. 1[us] respectus est ad comedente[m]: et ut dico q[uo]d quinq[ue] modis p[ro]t esse inordinatio in comedente. ut ponit brix. Gregorius in li. moz. vide vel talia ibi. Propere: lauteq[ue] nimio ardenter: studiose. 2[us] modus dr propere. i. ei qui ante bonu[m] comedendi prevenit. vt Jonathas filiam eventis meruit: q[uo] gulu[m] melius constituit repositum ante cessent: vt dicit Gregorius super p. R. xxi. super hoc ibi. Jonathas at intuitu[m] est similitate vt ge in sauo mellis. Jñ Jsa. xv. Ue inquit q[uo] surgitis mane ad ebrietate sectandu[m] et potandu[m] usq[ue] ad vesperu[m] re[m]. 3[us] modus dr laute: vt ei qui nimis delicate cibaria quorit. vt de filio dr[ic]te gil. Numeri. xi. Qui flebant pro desiderio carnium. Jñ Gregorius ait. De egypto vocatus est populus: et in deserto occubuit: q[uo] despecto mana cibos carnium pene quos laudatores putauit. Duces ep[u]li condemnabit: q[uo] quotidie splendide epulabat. Luce. xvi. Jñ Seneca. Palatii tui excitet fames: non sapores. Contra quos dr Jobel. 4. Ululate oes qui bibitis vinu[m] in vallecolme: q[uo]n pereat. i. peribit de ore vestro. excepit abbatis fabulari cuntis ad balneu[m] p[ro] recuperando appetitu[m]: qui cogitabat esse a tyranno et in carcere reclusus sanatus est comestione sola fabule. Ezechiel. xvi. Dec fuit iniquitas sodome sordes tue saturitas: et opulentia habundantia et otiu[m]. Audi Gregorium. Sodoma inquit salute perdidit: q[uo] superbie vitio mensura moderate refectionis excessit. Jñ Jsa. v. Ue qui potentes estis ad bibendu[m] vi mixtu[m]: vt fortes ad miscendu[m] ebrietate re[m]. Jñ Dicto. Illa inquit plurima opinio est q[uo]d sensim ebrietate. Subitus at et numis precipe imber arvis fabuerit: sic et numis cibus nocet. Quartus modus dr ardenter: vt ei qui ante de re[m] ipsa gule cibu[m] sumit. sicut ps de Esau qui pre fame se quasi morientem reputauit. Gen. xxv. Jñ Greg. Esau inquit primogenitor[a] sua[m] perdidit: q[uo] magno ei a deliberij lenticula coemptus. Jñ Eccl. xxxvi. Noli inge[re] aud[ie]n in ot epulatione tua: neq[ue] te effundas sup o[mn]m escam. et Bernardus. Si no[n] famelici cibu[m] vicit. Ad sanitate[m] corporis quo

ebus honestius et ordinatius ingredit tanto facilius et salubrius digerit re[m]. Quintus modus vicitur studiose. i. ei q[ui] omnia sollerna cibi gustu. Thoas. quedas fratre: q[ui] ei aliqd pro comestione parabat tam studio ut faciebat et ligurie q[ui] ei nos sperabat unq[ue] finem poterat. Inde filij Dei q[ui] carne crudu rapiebat a populo. 1. Reg. ii. Inde Greg. Ex eo filios dei culpa subducta est: q[ui] puer tarnes crudas ignorat quas curatu[m] exhiberet. Audi Hiob p. Tota inge die epulas rumorant q[ui] ad explenda gula vesse delicias parate re[m]. Et hoc ve fo respectu. Tertius respectus est ad effectu[m] gule. i. priout tal inordinat[us] appetit[us] producit in ordinatu effectu[m] gule. Et sic gula tot os se defectus amplectit quot mala peccati. de ghus ista dicet. Et sic ps primo pun[cto] pene declaratis. Si an supdicta sint semp mortalia: dicit beatus Tho. 2a 2e. q. cxlviij. g. talib[us] propter vitium gule liceat tanch[e] finis q[ui] quis deus edomet paratu[m] 3 dei precepta agere vt delectatio ne boni sic fiat sic est mortale peccatu[m]. Si no in talib[us] comestib[us] sit inordinatio 2a ea que sunt ad finem. vt q[ui] nimis capiscit delectatoz cibo p[ro]p[ter] no[n] propter aliquid facet 3 legem dei sic est venialis. ire re[m]. Quantum ad 3um punctu[m] dico q[uo] multa ignorat de causis fieri p[ro]t. vt propter dei honore. propter amicitia. propter remuneratione[m]. propter malu[m] vitandu[m]. propter fieri p[ro]t comunis ad dei honore. Luce. xiii. Cur facio prandiu[m] aut cena[m] noli vocare amicos tuos: neq[ue] fratres tuos neq[ue] vicinos diuites ne forte et ipsi te reinuitent et fiat tibi retributio. Si ei facit paupib[us] voca pauperes cecos claudos: et beat[us] eris: quia no[n] h[abe]nt retribue tibi re[m]. Qui g[ra]t potu[m] dicit vel ex ministerio illa g[ra] in me credit re[m]. ait dns Mat. x. Sic facietis hoc[ne] ille Thobias. Thob. ii. c. Cu[m] esset vicis sextus dies: facta est prandiu[m] bonu[m] in domo theodicti: et filio sao. Unde et addit aliquos de tribu nfa tribus dei vt epulentur nobiscu[m] re[m]. Sexto fiunt multa propter amicitia[m] et benivolentia[m] alcoz: aut ppt tractandi pace et concordia: q[uo] est valde meritorium vt Aug. ait. Et hoc no[n] fecit Jsaac multu[m] nob[is] figura intulit. ut dr Gen. xxvi. Fecit eis Isaac convivium. s. Abimelech et Ocoçath et Phicol. et post cibum et potu[m] surgentes mane iurauerunt singulus fratri suo. s. se inuicē no offendēt. Dimisitq[ue] Isaac eos pacifice in locu[m] suu[m] re[m]. Tertio propter remuneratione[m]: sicut Balthasar rex Scotorum. v. c. vbi dr. Balthasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille: vt. s. cernuerant eos in gre et bibentes suscepit re[m]. Quarto propter malignantes. ut. s. invitē. lasciuiē et ventre ipletē. Proverbiorum. xxiii. Noli e[ss]e in conviviis potatoz q[ui] carnes ad vescendu[m] re[m]. Ut igit in omnibus debita regula et forma seruet[ur] nota q[uo]d. Sit tm[en] in cibis et potibus delectatio rectus. Semp decens vultus hilaris parcus vel egenus. Absit debacchatio detractio crapula murmur. Ebrietas nunq[ue] affectet. Postq[ue] cibo refecti gratias re-

De p[ri]o Eccl. Uni est sit vita hominis: et ei mente vel sit cibi glutie: et in gula sit vita hominis: et ei mente vel sit cibi glutie: et in gula sit vita hominis: et ei mente vel sit cibi glutie: et in gula

Pera que ego fa/

t cio ipla testimonia perhibeant ome. Joānis. c.c. Lū. n. alia cara uocem sūt eap q̄ sunt in ala passionē nocent di cēt pino periermeniae: sequens satis valet vt bona bona bene sint voluntatis signa. vt et am Mat. xii. Magister nr intendit dicens: q̄ bonus hō de bono cordis sui pfert bona. et alia dcō

ferendere dominē l reb⁹ t pfone⁹ dēs fama fer
ri a rapinis: vltra: percepto iudicio vendere nolle
bonos a malis audiatur et alia sic ostendo
nibus notare: necessaria fabricabere sibi t alia:
figulina fabricare: vitra vitreo quipiā aggredere
fiendo peccandū finaliter: tenere expēsas ad
q̄ nō sufficit: t q̄ sine peccato fi exercent exercēt: ad
nouandū intentionū motiuā rebellare: mino
rem opprimere: delendre vitā: auditu: olfactu:
gustu t tactu: excludi: luctā: iniecta: nocere: t mā
dare resistere. Illud addimus peccata omnia hōm
ve de deo fi cogitare: edere fi timere: deo gratias fi
beficio nō agere t reddere: bona opa ad deum
fi referre: de peccatis sicut oēs nō dolere: ad gra
nā percipiendā nō se ppārare: gr̄a accepta fi uti
tea nō confortare: ad inspirationē dei se fi auerte
tere: voluntate sua diume nō obtemperare: ad bo
ras diecdas fi attendere: horas debitas omnes
tere t ne diligenter ptolerare: q̄ teneāt ex voto
t p̄cepto: officio negligere: refectionē t cibū nec
semel in die ad minus fi petere t recipere: pen
tea fi bono arc: scipsū fi cognoscere t reprehendi:
ofam negligere: ecclām cultū: t p̄dicatiōes
fugere: cōtemplationibus nō resistere: p̄ces inūcta
ptinere: cōmunitere: ea q̄ statim fienda sunt dif
ferre: de bonis portis fi gaudere: de malis eis
dē fi dolere: iniurias fi remittere: fidē p̄mo fi foa
re: bēficus p̄ximis fi rideri: p̄clusiones fi contri
pere: lites fi sedare: ignorātes fi instruere: afflic
tos fi solari: t admonitionib⁹ fi acquiescere: hec
sunt capita oium peccatoꝝ. Esti queria vbi ac
cipi⁹ illoꝝ peccatoꝝ ordo. Dico q̄ peccata cor
dis prit accipi: et vbis apostoli ad Gal. v. c. ubi.
manifesta sunt opa carnis. Scba ad Ro. i. ubi.
dicentes se esse sapientes stulti facti sunt: et mu
tauerunt gloriā incorruptibilitatē dei in similitudinē ima
ginis corruptibilis hominis: volucrū: quadrupe
dū: t serpentū. ppter qđ tradidit eos de in de
sideria cordis eoꝝ. Tertia fi ad Thessa. ubi.
dicit sonoteq̄ in nouissimis diebus. et. Et q̄n p t
cia q̄ dicta sunt in fi mone vinclā magia i die
bus festis q̄ alio tpe fiunt. mystice dēs bodie a
it. Vos ascendite ad diē festū hūc: ego āt fi ascē
dā: q̄ supple illas festiuitates: et odia sed ad festa
vestra dei ascendite quasi in occulto ne ipsi vanis
per ecclām. Sic ipsis exemplis vt descendat g
ām in corda nra: vt nos tandē ad ipsum aspen
damus per gloriam. Amen.

Feria quarta dūce de passione de actibus
t operibus humanis per se: t per respectum ad
voluntatē sermo in ordine. cc. xvj.

pera que ego fa/

t cio ipla testimonia perhibeant ome.
Joānis. c.c. Lū. n. alia cara uocem sūt
eap q̄ sunt in ala passionē nocent di
cēt pino periermeniae: sequens satis valet vt
bona bona bene sint voluntatis signa. vt et am
Mat. xii. Magister nr intendit dicens: q̄ bonus
hō de bono cordis sui pfert bona. et alia dcō

opa sine signa boni vel mali hōis. Manifestū est ā
factis⁹ cognoscat uerum. Et p̄ mō dm lege vel
ra cognoscat uerum. Et p̄ mō dm lege vel
q̄ nō est vir bon⁹ qui facit aliq̄d penale: digni
pena. vt. Ili pendēt. q. fi. ff. de vsufructu. Inde
gloias Jesus vt sue inuentiōis t voluntatis recti
tudinē ostēderet: per suoꝝ bonitatē assumit ea
cēs. Opera q̄ cē. Jugi⁹ sacrauerim⁹ hōa trea
cōsiderationem faciamus. vt. Actuū t operū ipsi
q̄ ad voluntatē oīanā in Xpo celeri placitoꝝ
Actuum t operum humanorum rectificationes
Actuum t operū humanoꝝ conuersiones.

De actibus ipsis quantum ad diuinam volun
tatem in ipso existentem consideratio prima.

P Primū actuū t operū ipsi dicim ad vo
luntatē diuinā in ipso existem speculeꝝ
videam⁹. vbi tres scīnel ponam⁹. vi.

Pola scīo q̄ ista. Quia diuina vel ipso sub car
ne latebat: nō fi diuina voluntate in eo existem
ipsa caro bñana coarctat. Scba scīo est ista.
Sicut diuina voluntas in ipso sub carne latēs li
bera extitit caro ipsa nō arctat ipsa diuina vo
luntas nostrā voluntatē nō necessitat. Tertia
scīo est ista. Licet nec diuina voluntas a carne ne
cessitat: nec ipsa natis voluntate necessitet qđ diui
na voluntas ipso aliq̄d fuberat necē et coēsat.

Q̄ diuina voluntas latens in ipso non necessi
tatur a carne conclusio prima.

Capr primā scīonē. cc. vi. ff. Obi tres l
q̄ quam⁹ latates. vi. Pola hī. est ista.
Verū diuina voluntas ipsius in ipso de ne
cessitate velit q̄quid vult. p̄ hī. est. Verus q̄
ipso Jesus aliq̄d diuina voluntate vult illud nec
le sit cā rei vt sit. p̄ hī. est. Et q̄ Jesus aliq̄d
diuina voluntate vult possim⁹ assignare cām q̄
sic vult. Qđ ad p̄mā dico q̄ hoc clare intel
gere nō possum⁹ nisi p inferiora tuemur. Accipe
igr humanā voluntatē: t tūc dico fm beatus
Tho. q̄ pte. q. xix. ar. iii. q. voluntas diuina pōt
dupli⁹ cōsiderari. aut p respectū ad obiectū t rōe
finis. aut p respectū ad ea q̄ sunt ad finē. Et tūc
dicit q̄ voluntas p respectū ad obiectū in rōne vl
timi finis necessitatiq; voluntas ista vult de ne
cessitate fili beatitudinē sicut t q̄libet alia pōt
ista necessarii habitudinē hī ad finē, ppter q̄ pos
pale obiectū. vt vita ad colosēsq; de ei rōne ē
ve in illud tendat. Si aūt cōsideraꝝ q̄ respectum
ad ea q̄ sunt ad finē nō de necessitate illa volun
tas voletes sine: nisi sint talia sine q̄bus finis
ē non pōt. sicut volum⁹ cibū volētes seruato
ne vte. t naue volentes transfretare. Nō sic ex
necessitate volum⁹ ea sine q̄bus finis esse pōt. si
cut equū ad ambulādū: q; sine hoc possim⁹ ire.
t sic de aliis. Jtē nō q̄ necessitat est duplex. Lab
solutus t ex suppositōe. Absoluta est qi aliq̄ ei ā
pōnere nō ponit nec poterit. vbi ā absoluta sim
plicē. Alia ē absoluta fm qđ. vt q̄n nō pōt aliter
ēe nec poterit: ponit. Et hoc fi duob⁹ mo
dis. aut q̄ predicati est in diffinitōe subiecti. et
sic ista est nēcia. nō est aliā. aut q̄ subm ē rōne

predicati. t sic ista ē nēcia mō⁹ i p̄ Tertia
Tertia ex suppositōe. cū suppositū q̄ ita fit
illud tale est necesse cū sit. vt. nō tamē ne
cessitate q̄ ipsum fieri possit. Dico sic no
tatis dico q̄ diuina voluntas si absoluta
sui obiectū. q̄ sit bonitas diuina. q̄ sit finis ul
timus rep̄sic de necessitate vult q̄quid vult. q̄
ne necessitate sit in quod bonitatē. Si aūt p
sideratur respectū ad ea q̄ sunt ad finē. t p re
spectū ad creaturas q̄ ordinant ad bonitatē dei
tamē ad. p̄ptum finē: nō sic vult ea de necessi
te absoluta. Ut q̄ aliquid creatū sic vult de⁹: nō
sic vult: vt sit medium ad acquisitū bonitatē dei
tamē virtuē finis: vult tamē aliq̄d ordinatum
ad acquisitū sui bonitatē ut finē: virtuē diuine
rei. vnde nō ppter illud vult⁹ mouet q̄ volun
tas ut velit ea sic ordinata fi mouet⁹ ppter
bonitatē q̄ sicut ut illud velit. vnde sicut ante
fuit q̄n inteligēdo sub effectū: sic alia a se vult
volendo sibi bonitatē. Potest aliq̄d velle et ne
cessitate supposita. ut supposito q̄ hoc velit:
nō pōt nō velle. q̄n mutari ei⁹ voluntas nō pōt.
Et q̄ inferātur alii cōclusiones. Primū q̄
ly de ex necessitate nēcia bonitatē sibi nō vt de
necessitate velit alia q̄ vult. Et rō q̄ ei⁹ bonitas
pōt ēe sine alio rebus q̄ nō pōt ei⁹ voluntas sic q̄
una bōitas fi ei⁹ obiectū. Scdm⁹ q̄ ad
le alia a se nō fi est nisi voluntate rōis. q̄ sic de ne
cessitate intelligit. nec ē cēa sibi nisi fi ei⁹ est volun
tarii. Tertii est q̄ si de⁹ nō vult ex necessitate
alia a se hoc nō est ex ipsius ē⁹. sed ex suppositōne
rep. q. talia tale ē⁹ velit ut sine q̄bus pōtis ei⁹
bonitas nō. Et p mō sup̄ q̄ si voluntas fi velit
aliq̄d extra se nō inclinat p illud ut illud velit. sed
bonitas diuina determinat illā ad illud volendū ad q̄d
nō by necessitatē inclinat. Quarti est q̄ si diuina
ē⁹ voluntas velle sine aliq̄ rebus nō fi rōnem
formalē: uel modū intelligibilē. t ppter fi nō sequ
tur ista prima. De⁹ nō est aliq̄d a se q̄ nō vult alia a se
qui fi q̄ hoc velit ex ei⁹ ipsius ē⁹ fi ordinato
aliq̄d ex ipso fi. nō deo velle fi aliq̄d aliq̄
bitudo ad aliq̄d ex ipso fi. vnde velle fi aliq̄d aliq̄
bitudo ad fi q̄ velit. vt nō sequitur. Quintus
corollarii. t ultimū est. q̄ ly voluntas intelligē alia
a se fi necessarii nō est diuinā velle. Et rō quia
ista bōitas de rebus fm q̄ sunt in scīa. voluntas
esse parat ad rei volitas fm q̄ sunt in scīa. sequitur
vbi supra. vi. metaphice. Unde vel falsū est in
ala. bonū t malū esse in rebus. Quia q̄ ista a
voco fm q̄ sic in deo bit nēcias diuinā ad nēcia
tē alia intellect⁹ diuus nēcio intelligit. Et eadem
fm q̄ sic in scīpsis nō bit nēcias diuinā ad ipsa.
Jō de⁹ scīdq̄ sit ex nēcitate scīe nō alia fm
vult de nēcitate vult. Ita tibi alia necessitate
mō q̄ ponit aqua q̄ sic fidarum vocem ad scīpsa
Et hactenus p p̄ sitate. Nē potest tibi obiectari
ad sequitur. vt. An voluntas necessitari possit ab
obo. q̄ illa vera sit Deus diuinus ad ppō.

Ottū ad fm dico q̄ vanitas sit ei mod⁹ ve
pit. Quādo vult⁹ q̄ sua voluntas est ei⁹ p̄ ipsa
diuum rep̄ si necessitatis q̄ sequitur ad ipsum.

Q dicit Aug. de trin. Quanq; voluitas est aliqua
q̄ fiunt ꝑ hoīes ꝑ ea tñ q̄ fiūt ꝑ ip̄m q̄ fiunt
ꝑ ea q̄ fiunt ꝑ hoīes ꝑ ea q̄ fiunt ꝑ ip̄m. Ex
Hic dicit q̄ nō ꝓ meritis aliq̄ voluitat ꝑ
currere tñ q̄ nō ꝓ meritis aliq̄ operat
humāli defectu ꝛc. Ex hoc ꝓ ꝛc. Ex
non ops ut alter ab eo recipiat. Ex
ꝓ ꝛc. Ex
ꝛc. Ex
ꝛc. Ex

uolūtas . q̄si dicat̄ ē Math.xix. Si uis
ad vitā ingredi serua mādata. Et quo legit̄ pc
ptūs ca fuabere sic in statu glie q̄ de⁹ vult illis
futurā ī nō seruat vult eū dānari. Et sic totiēs
uoluntas dei mutabil' erit quotiens persona ad
culpā mutabil' ꝛ ad grām. quō intelligit dictum
illud: Nouit deus mutare sniam si tu noueris
mutare ꝑpositū. Dicunt q̄ uoluntas signi
similr nō est imutabil': ꝛ hō per respectū ad ip̄s
deū. sed per respectū ad creaturā que mutabil'
ē. q̄ dicit Joannes glosator decretoꝝ. xxii. q.
iiii. c. incōmutabil' dicit unū bonū dictū. deus i
quā sepe mutat q̄ cōmonendo l' cōminando di
sed nō q̄ dicit asserēdo. uide ibi. Et hec sufficiāt
pro prima dubitatiōe. Q̄tū ad sc̄m soler ꝑ docto
res breuiter videri q̄ uoluntas beneplaciti dei sem
per implet̄. uoluntas āt signi nō. patet: q̄ nō semp
eius p̄cepta prohibitiones ꝛ ꝯsilia fuant. Hic
est unus modus dicendi. Magister āt sniaꝝ in
p̄. di. xlvii. dicit q̄ ēt nō est simpl'r uerū uolunta
āt signi nō impleri semꝑ. Et dicit q̄ uoluntas p
missiua dei semꝑ implet̄. Ista sunt vba ei⁹. Mul
ta. n. fiunt ꝯ dei preceptū l' prohibitionē: que tñ
nō fiunt preter eius permissionē. ipsius nāq̄ p
missione oīa fiunt mala: que tñ preter ei⁹ sempi
ternā uoluntatē fiunt sed nō preter ei⁹ p̄missiō
nē. Et breuiter in illo. c. ꝛ sequēti concludit: q̄ iā
multa fiūt preter dei uoluntatē: nō tñ ꝯ eius uo
luntatē. Et q̄ uoluntas dei absoluta que nihil
ē q̄ ipsemet in nullo cassat̄: sed semꝑ implet̄. Nō
āt voluntas ꝯditionata. s. signi excepta p̄missiōe
q̄ diuina nunq̄ frustrat̄ permissio. Btūs Tho.
in prima pte q. xix. arti. vi. notabilr dicit: ꝛ ponit
rōnem gn̄alē q̄ uoluntas dei semper iplet̄. Ad cu⁹
euidentiā ponit unū notabile: in quo multū se fū
dat qui de dei uoluntate: gubernatione ꝛ proui
dentia loquit̄. Cōsiderādū inquit ē q̄ cū effect⁹
ꝯformet̄ agenti sm̄ suā formā: eadē rō ē in cau
sis agentib⁹ que ē in causis formalib⁹. In causis
āt formalibus tal' ordo ē q̄ lꝫ aliquid possit de
ficere ab aliqua forma particulari: a forma tñ u
niuersali nequaq̄ deficere pōt. Ex⁰. pōt. n. ali
quid deficere a forma hoīs l' asini ꝛ similiū: ita
q̄ pōt esse q̄ nō sit hō nec asinus. ut pꝫ i mōstris
p̄tumnō tñ pōt deficere a forma uniuersali. l.
entis. q̄ nō pōt esse quin illud tale sit ens. Sic
erit in causis agentib⁹. pōt. n. aliquid fieri extra or
dinē cāe particlaris agentis: nō āt ex ordinē cāe
uniuersal' sub qua oēs cāe particlares cōpchēdunt̄.
Nā si aliqua cā pticlaris deficiat a suo ef
fectu: h̄ est ꝑꝑ aliquā aliā cām pticlarē ipedietē
q̄ cā pticlaris ꝯtinet̄ sub ordine cāe uniuersal'. q̄
tñ effect⁹ ñ deficit ab ordine illi⁹ cāe uniuersal'.
Ut ponam⁹ q̄ una cā pticlaris ñ possit ꝑducē
effectū suū: ut in monstris pꝫ ꝑꝑ aliquā aliā cāꝫ
pticlarē ipedientē. illa cā pticlaris ipediens re
ducet illū effectū in ordinē p̄me cāe. un̄ q̄uis cā
p̄ma ꝯcurrens cū aliquib⁹ causis pticularibus
ad aliquē effectū: qui nō pōt ꝑduci ꝑꝑ alias cās
pticulares ipedientes: tñ illa cā vniuersalis nō

frustrabit̄ sua intentiōe. q̄ ꝯcurrens cū illis cau
sis secundis ipedientib⁹ illas p̄mas cās fac ꝑ
ducet intentū suū. Cū igit̄ diuina voluntas sit
cā oīum reꝝ: ipossibile est diuinā voluntatē suū
effectū nō ꝯsequi. vñ qō recedē videt̄ a diuina
voluntate sm̄ vnū ordinē relabit̄ in ipsā sꝫ aliū
ordinē. vt peccator quantū in se ē peccādo a di
uina voluntate recedit q̄ tñ incidit in ordinē ei
uine volūtatis cū p̄ eius iustitiā puniat̄. Et aliā
regulā subiungit faciens ad ꝑpositū q̄ vnūqōq̄
q̄ sm̄ q̄ est bonū sic est volitū a deo. Bonū aūt
rei est duplex. s. absolutū. ꝛ sic vnaquecꝫ res po
sitiua bona est. aliud est bonū ꝯditionatū. ꝛ sic i
ciarcs positiua bona est. vñ exīs i peccato nō
talis lꝫ absolute bonus sit: nō tñ ꝯditionate. q̄ i
le ꝯditionaliter bon⁹ est q̄ est in grā dei. Si igit̄
aliquid ꝯsiderat̄ bonū absolute: nulli dubiuꝫ q̄
deus illud bonū oib⁹ generalr uult. ꝛ sic ista uo
luntas semꝑ implet̄. ꝛ sic intelligit̄ illud. p̄ma ad
Thi. ii. Deus vult oēs hoīes saluos fieri. q̄ gīa
liter quantū in se est: vult oibus h̄ bonū qō ē vi
ta eterna. Si āt aliqō bonū ꝯditionalr ꝯsiderēt
nulli dubiū q̄ nō iplet̄ diuina voluntas: nisi in
illis q̄ in illa ꝯditione sunt. ꝛ sic nō vult oib⁹ dari
vitā eternā sed tñ illis q̄ ꝯditionalr boni sunt. s.
qui sunt in grā. Et accipe ex⁰. bonū est. n. hoiēꝫ
viuere absolute loq̄ndo: ꝛ hominē occidere est
malū sm̄ absolutā ꝯsideratōꝫ. Sed si addat̄ cir
ca aliquē hominē q̄ sit homicida: l' viuens in pi
culū ꝛ dānū multitudis: sic bonū est hominē i
lū occidē: ꝛ malū ē ipsū uiuē. ponam⁹ q̄ iudꝫ ue
lit ipsū interfici p̄ sniam: talis iudex erit iustus ꝛ
bonū facit. vñ ꝛ si ipse quantū in se est velit ho
minē qūclibet viuē absolute: nō tñ cōcomitantē
l' ꝯditionalr. s. homicidā. Sic ꝛ deus absolute sal
uari vult oēs sed si rep̄it homicidā aīe sue illuꝫ
vult dānari. q̄ sꝫ ꝛc. Q̄tū ad tertiā dī. dico sꝫ
magim in p̄ sniaꝝ di. xlviii. q̄ bona voluntas di
q̄q̄ p̄ malā hoīs uoluntatē implet̄. vt in cruci
fixione xp̄i factū est: quē deus bona voluntate
voluit mori: ꝛ iudei eū ipsa voluntate crucifixe
runt. voluit. n. deus xp̄m debē pati: sed nō mala
voluntate. Judei āt mala voluntate iplevērūt
vñ deus passionē xp̄i voluit: sed iudeoꝝ actū ĩ
ordinatū noluit. Sed ꝯ inquit magr̄. Si. n. deus
voluit ut xp̄s pateret̄: aut voluit vt pateretur a
iudeis: aut non. Si uoluit vt non pateretur a iu
deis: ꝛ cum ab eis passus sit: sequitur q̄ factum
sit quod deus uoluit non fieri. Si vero voluit
q̄ a iudeis pateretur. ergo voluit cum a iudeis
occidi. ꝛ sic factum est. Ad quod respondet ma
gister: q̄ simpliciter concedendum est q̄ deus
voluit christum pati ꝛ mori: quia eius passio bo
na fuit ꝛ causa nostre salutis. Cum vero dicitur
si deus voluit christum a iudeis pati. ergo volu
it eum a iudeis occidi. Hic distinguit magister
dicens. si intelligitur q̄ deus volebat christum
debere passionem sustinere siue crucifixionem
a iudeis illatam: versus est sensus. Si autem i
telligitur sic. voluit deus vt iudei crucifigerēt

eū ꝛ occiderēt: falsus ē sensus. Nō. n. voluit de⁹
actiōē malā iudeoꝝ: sꝫ voluit xp̄i passiōem bo
nā: ꝛ hec volūtas p̄ iudeoꝝ malā volūtatē iple
ta ē. Jnde dici solet. Actio displicuit: passio gra
fuit. Audi Aug. in encheridiō allegatū a magro
ibidē. De⁹ inqt quasdā volūtates suas utiq̄ bo
nas iplet p̄ maloꝝ hoīuꝫ volūtates malas. sicut
p̄ maliuolos iudeos bona volūtate p̄ris xp̄us p
nobis occisus ē. qō tñ bonū fuit vt ap̄ls Petr⁹
qui id fieri nolebat sathanas ab ipso q̄ occisū est
diceret̄. hec ille. Multe. n. volūtates erāt q̄ xp̄m
pati ꝛ mori nolebāt. s. volūtas trinitatis. volun
tas iudeoꝝ. volūtas Jude. volūtas Pilati. volū
tas popl'oꝝ. Sꝫ he oēs dordiato affectu volebāt
excepta trinitatis volūtate. Practicā hic bonā
facē poteris si exper⁹ es in modis p̄dicādi. Sꝫ nū
qd pr̄ Ambrosi ꝛ sancti ꝛ boni viri volebāt xp̄m
pati ꝛ mori? Uolebāt qdē ꝛ vehemēter cupierūt
ꝑpter hoīs liberatōeꝫ ꝛ volūtatis dei ipletiōeꝫ
sꝫ nō voluerūt delectatōe ipsi⁹ afflictōis. de co
dē q̄ dolebāt ꝛ gaudebāt. Letabant̄ qdeꝫ ꝛ gau
debāt in volūtate spūali sūe reformata. q̄ ꝯfor
mis erat diuine volūtati. Tristabant̄ i volūtate
nāli cui⁹ est ꝯpati passe carni. Quomō Petrus
xp̄m pati nolebat. s. p̄ passiōe pietat'. vt qdā aiūt
Et sic dicim⁹ volūtatē bonā passiōis xp̄i ipleteꝫ
eē p̄ iudeos. Sic ꝛ de aliis bonis volūtatib⁹ ei⁹
vt de passiōib⁹ martyꝝ pꝫ quas xp̄s pati voluit
ꝛ volūtas illa p̄ maloꝝ ipleta est. quare ꝛc. Et h̄
sufficiant ꝑ p̄ma consideratione h⁹ sermonis.

De rectitudie opeꝝ hūanoꝝ ꝯsideratio scd̄a

Nunc de rectitu
dine hūanoꝝ actuū videam⁹. Ubi
tres ꝯclōnes more solito subiūga
mus. vꝫ. Prima ꝯclō ē ista. Ut
act⁹ hūani ꝛ opatōes rectificētur: qr̄ volūtas q̄
est oīum fundamētū erit rectificata. Scd̄a ꝯ
est ista. Ut is opatōes hūane a bona volūtate
egrederent̄: nō tñ sufficit hoc nisi alie circūstan
tie apponerent̄. Tertia ꝯ ē ista. Et si hō se p̄
scīuit et sciret: nūq̄ tñ a bono ope cessar̄ deberet.

De actibus humani ex bona volūtate rectifi
cantur conclusio prima.

Acipe primā cōclōnē ꝛc. ut s̄. vbi reo
quiram⁹ s̄tates. vꝫ. p̄ ē ista. Quot
requirunt̄ ad rectitudinē intētōis. ꝛ ē
Ut ꝫ act⁹ ꝛ opatōes humane sint meritorie siue
volūtate. Uel sic. Ut ꝫ actus hūani possint esse
meritorii sine volūtate. ꝯ hā ē ista. Ut ꝫ volun
tas bona l' mala ꝑ facto reputet̄. Q̄tū ad p̄
mā dico q̄ q̄tuor regrunt̄ ad rectitudinē intētōis
vꝫ. Primū vt nō dicit̄ in ea supbia. vt q̄cquid
agit q̄cqd dicit q̄cquid meditat̄ sit cū hūilitate:
ꝛ nō ex supbia ꝑcedat. Audi xp̄m Mathei. xi.
Discite a me qr̄ mitis sum ꝛ humil' corde. Jnde
Aug. in s̄mone ait. Quid ad hec videbim⁹ frēs
vel quā excusatōeꝫ hēre poterim⁹ si tibi aliquis
dicat ꝛc. Quere i breuiario in s̄mone p̄mo oīū
martyꝝ. Et Eccl. ii. vi. Desine cor tuū a. boni

p̄cnte p̄ humilitatē ꝛ iclina p̄ humilitat̄. Et sc̄
sm̄ Ber. cū q̄ supbia de supnis ꝛ celestibus ad
ima ꝑcipitat. humilitas āt ab imis ad alta leuat.
Angel⁹ de celo ad tartara corruit. hō aūt hūili
do ad celū ascēdit. hec ille. Et salvator ait. Qui
se hūiliat exaltabit̄. Quid. n. q̄so est tanti meriti
vigoris: ꝛ dignitatis in opib⁹ nris vnde supbire
debeam⁹? An forte credim⁹ q̄ meritis nris o
pibus glām eternā lucrari p⁹sim⁹. Audi Pau
lū ad Ro. viii. Nō sunt inqt ꝯdigne passiōes hꝰ
seculi ad futurā glām q̄ reuelabit̄ i nobis. Audi
Crisostomū in homelia. Quicqd gesseris p̄p ē.
q̄cquid feceris mṑ ē. Oē. n. meritū hoīe ē
ꝯparatōe donoꝝ. Numera bñficia si potes. ꝛ si
ꝯsidera qd mereris. Si totū ip̄e viris h⁹ occupēt
obsequiꝫ: laudes tenear grātiaꝝ: actiōes nullā
nō poteris p̄solue qō debet̄ hec ille. Scd̄o re
quirit̄ rectus finis. ut. s. intēdam⁹ qō operamur in
bonū ad rectū finē operari ad Ro. iii. Nō sūt facie
da mala vt inde eueniant bona. sꝫ̄ dī glo. Nō est
ꝯmittendū adulteriū ut eo ꝛ morte copula liberē
tur. Non ē furandū diuitib⁹ vt paupib⁹ detur
nec p̄iurandū ꝑpter aliqō cōmodū vel incōmo
dum. facere vsurā ut ecclesie reparent̄. Qui eni
offert sacrificiū de substātia pauperis: q̄si victi
mat filiū in ꝯspectu p̄ris. Eccli. iiii. Abhoiabile
nēpe deo ē impioꝝ oblatō. Prouer. xv. Hostie
impioꝝ abhominabiles que offerunt̄ ex scelere.
Nulla ergo intentiōe bona fieri mala debēt. Au
di ad ꝑpositū ꝛ Greg. i. q. i. c. non ē putāda. Qui
hac inqt intentiōe male accipit ut bñ dispēset: g
uatur potius q̄ iuuet̄. Jdem dicit magr in ꝛ sn̄
tentiaꝝ di. xl. circa finē. Tertio requirit̄ puri
tas ꝯsciē. vt quicqd fit opera ꝛ sancta ꝯscientia.
sine petō mortali fiat. Nā si agens nāle disposi
tionem in passo requirit conuenientē sibi si de
bet assimilare sibi passum: quia actus actiuoꝝ
sunt in patiente bñ disposito s̄ de aia. A fortiori
si volum⁹ deo assimilari per gratiā requirit̄ de
bita dispositio ꝛ forme cōtrarie expulsio. Fo
rma aūt cōtraria est petū mortale. q̄ oꝫ q̄ illud
ab aia expellatur. Expellitur aūt per oꝝ oīui
ei⁹ quo in aiā introductū est. Est aūt introductū
p̄ ꝯplacentiā ꝛ delectatōem. q̄ expellit̄ p̄ displi
centiā ꝛ dolorē eius. Jnde Aug. de pe. di. iii. ait
q̄ p̄nia est quedā dolentis vindicta puniens in se
qō dolet ꝯmisisse. qō si nō fecerit nihil tibi p̄dest
p̄⁹. ad Cor. xiii. Si linguis hoīum loquar ꝛc. Et
Jaco. iiii. Purificate corda vestra. miseri estote
ꝛ lugete. ꝛ Johel. ii. Scindite corda vr̄a ꝛ nō ue
stimenta vr̄a ꝛc. Quarto reqrit̄ hoc vt nō ꝯ
q̄cqd fit nō ad mūdi pompā aut laudē sed ad h̄o
norē fiat. Quō. n. rectā intentiōe hꝫ si hoc opa
tur ut laudē humanā reportet? Tā bona intēo
ꝯsigit opantē ꝛ op⁹ cū suo fine. finis aūt nō deus
est. Ergo qui ad laudē humanā facit nō ꝯ opa
tē ꝛ op⁹ cū nō debito fine. Audi Aug. Sꝫ ē deus
hoiem ut sūmū bonū intelligeret. intelligēdo amaret
amādo possideret possidēdo frueret̄. Et nō solū
p̄ recentiores ex laudes ꝛ phariseos peccarēt

de. Si aūt dabat operā rei licite. vt q̄ sola ciatur in aliquo lado periculoso vnde segt mors l mutilatio. vel cū clerc' lapidē vel sagittā pcit ꝛ hoīem interficit vel sanguinē fūdit talis nō excusat a culpa ꝛ a pena. Nā licet homicidiū vel aliud malū nō uellet ꝯ voluit op' illicitum vnde tale malū subsecutū est. di. l. c. clerico. Un Lamech qui Cain interfecit putās cū feram e͛e: nō excusat a culpa. Et sic p̄z q̄ actus volūtati sile penitꝰ volūtas ex ignorantia iuris vel facti peccat. Sed dicendū est de opibus bonis. vnde q̄ sit aliqd bonū ex ignorantia iuris l facti nō habet meritū illius boni. q̄ ibi volunt. s͛ ꝛ intentio nō cadit actualis l habitualis. vbi g͛a. Das pro ꝯfessa vnū ducatū credens dare solidū ul'bolo nenū talis nō meret' nisi solidū vnū dedisse. Iā Ambro. Nō facto est inquit benefacere nisi ex bono fonte. i. bōa voluntate proficiscat'. de pe. di. i. voluntas remunerat' nō opus. voluntas facit opus remuneratione dignū. ꝛ. xv. q. i. c. si quis nō iratus. vbi os. Si quis nō irat' sed prope disciplinā palmaꝫ alicui dederit casu occiderit ꝛ vt fieri solet. quantū ad g͛am inocens est: q͛' deus nō punit cū ꝑꝑ tale penit q͛ volūtatē non opus requirit. s. pricipalit. Quantū āt ad legē s. pmotionis reus ē. q͛ opa q͛rit lex. Idē si in g͛e canone ego fuerit oppositū lege. s. consecrationis repellit. q͛ opus inspicit nō voluntatem. In g͛a si quasi ego suscipit. q͛ si opera quere: sed voluntatē. hec ibi. ꝛ sunt v͛ba Dicro. Et sic bēa q̄ volūtas sc̄ bꝫ q̄ est negligens circa opus boni l mali. Sed ponamus q̄ volūtas nō esset negligens nec ex ignorantia: sed ex certa scientia circa opus humanū versaret'. nunc dico q̄ si quis bonū agit volūtate negligente nō acqrit meritū. exemplū dat' si fideli clerico vt aut baptizet aut occidet' l perdet bona sua. Iste eligit baptizari cere nō meret' g͛am ꝑꝑ defectū intentionis. ar. de pe. di. i. c. tres actiones. vbi di. q̄ oīs g͛ſuc voluntatis arbiter est ꝯstituit' nō potest bonā inchoare vitā nisi cū peniteat veteris vite. ꝛ sunt v͛ba Aug. li. de g͛ra ꝛ libero ar. De operib' āt malis nō est sic dicendū: q̄ si q̄s q̄uis ex certa scientia malū operat': licet voluntas nō intendat illud malū vt demeritorū esse: licet aliud intēdat vt aliqd malū euitet certe nō excusat. Ex'. quis peruaret ne lui re perdat nō intēdens tū deū offendē. certe talis mortalr' peccat. Audi Aug. Si diligent' inspiciat' forte ipsū peccare nō vellet: sed ꝑꝑ aliud q̄ vult peccat. Oēs quippe hoīes qui sciēnt faciunt q̄ nō licet vellent licere. vsq͛ adeo ipsū peccare nō appent ꝑꝑ hoc ipsum: sed ꝑꝑ aliud q̄ ex eo sequit'. H sic. ꝛ ponit. xv. q. i. c. merito. Patrica illa nobilissima Lucretia romana q̄ filio Tarquinii adulterii ꝯsensit ne infamiā incurreret q̄ sit' Tarquinus minabat'. vt et facere solent viculi huic nos puelias decipientes: n excusat a peccāto. cū coniugū suis cōiungunt adulterū fecit. Propterea dat' regula g͛nalis q̄ potius q̄ ꝯ oīa mala sustinere q̄ ꝯsentire peccato. xxxii. q. v. c. ita nc. q̄ ꝛc. Satis arbitror aīa mea hec materiā enucleatā esse: ꝛ nō tibi ista sufficiant. Un cū facere volo. q̄ p̄dicti li. c. ita ne sepius allegatū in superioribus volo ipsū ad litterā recitare, dicit. n. sic. Ita ne aliquꝫ polluat aliena libido metuat. Nō polluit si aliena erit. si āt polluat ꝑ consensum si aliena erit. sed cū p̄dicina. sanctis virtus sit animi comiteꝫ q̄ habeat fortitudinē p quā q̄libet mala tollerare: q̄ malo ꝯsentire decernat. Nullus āt magnanim' ꝛ pudicus i potestate bꝫ quid de carne sua fiat: sed tm̄ quid annuat mete l renuat. Hec in p̄te. hec ibi. Et concordat hec. c. illa. xv. q. i. vbi di. Illa cauenda sunt q̄ ex n͛a voluntate p̄deunt: dicta iuuentutis ꝛ irrōnabilia corporis passiones. Quoꝫ igit' nos supbi cor͛ p̄cipia. i. cōa exterius nō ingram' nec deriuent' in alios. i. nō asseribam' aliis sicut fec Adā: sed agnoscam' ea q̄ propter n͛a sunt q̄ possumus nō facere si volum'. Hui' electione mali potius nobis debem' asscribē q̄ aliis. Idē et in iudicio huiꝰ voluntarios reos n ex necessitate s. absoluta cōpulsos culpa astrīgit ꝛ pena cōdēnat. Neq. n. si q̄s p furorē aliquē inocētē pimat obnoxius est morti: q̄ neq̄ ipsius diuine legis oraculo. i. risū. Deut. xviii. Nā eri penit. ꝛ Iosue. xx. in pein. Si. n. p̄ iprudentiā tulit necē accipe ipunitatis spē ꝛ refugii facultatē vt possit euadere. Sigit de eo q̄ propter malū videt' dictū ē Mala. n. nō sunt q̄ nec eriē mentē implicant: nec ꝯsciētiā ligant ꝛc. Et sūt v͛ba Aug. i. c. tamen. Dia ꝯcordat. c. sacris. q̄ met' cā. q̄ ꝛc. Et sic p̄z sa vltas p̄me actionis p̄me ꝯsideratiōis. Q̄tū ad terriū vero. s. vtrꝫ voluntas p fcō reputet': dico q̄ Archidiacon' sup. c. qui bona. xvii. q. i. optie hanc māliam tangit. Et ex dictis colligit vtroq̄ ad p̄dicationis propositū spectant. Que vt clari' habeant': videant' sex puncta. vꝫ. Primus punctus est an voluntas bona pro fcō reputet' q̄ ad deū.

Secūdus punctus est: an voluntas bona pro fcō reputet' quo ad ecclesiā in foro ꝯtētioso. Tertius punct': an voluntas bona pro fcō reputet' q̄ ad ecclīā in foro pnīali. Similiter alia tria puncta de mala voluntate videant'. Primꝰ ē. vtrꝫ mala voluntas p fcō reputet' quo ad deum. Secundū quo ad ecclīā in foro ꝯtentioso. Tertiū vtrꝫ quo ad ecclesiam in foro pnīali. Quantū ad p̄mū. s. vtrū bona voluntas pro facto reputet' quo ad deū. Et dico aut queris de preterito aut de presenti aut de futuro. Si de preterito: dico q̄ bona voluntas apud deū pro facto non habet'. Exemplum. voluisset nunc quia leiuni uisse ad hibitū quadragesime ieiunasse vel elemosinas fecisse ꝛ similia. Certe talis voluntas apud deum pro facto non habetur. i. non remuneratur acsi fecisset. Similiter si queris de futuro: dico q̄ nec etiam bona volūtas apud deū pro facto reputat'. i. nō remunerat' ac si fecisset. Ex'. propono quadragesimā futurā ieiunare ꝛ pascha vestire viii pauperes ... nō habetur p facto. imo si q̄s p̄posuim' omnimis peccam'. Audi Greg. sup Ezech. Qui bona inquit agit ꝛ meliora agē p̄ponit si ea nō agit licet in bonis p̄iorib' p̄currit in ꝯspectu tn̄ di ceciderūt. i. mortalr' vel venialr' peccauerūt s̄z ꝯtinuatē boni p̄positi q̄ omiserūt. Mortalr' q̄dem q̄ p̄posuit facē aliqd necessariū ad salutē. q̄ si votū dat ꝑ pot nō implet mortalr' peccat. Venialr' aūt q̄ p̄ponit aliquid facē nō necessariū ad salutē vt facere talē deuotōeꝫ vel talē: dum tū nō voueat: sed tñ p̄ponat q̄ si vouit etc sicut i p̄ ca... q̄ p̄pō e ait. Uouete ꝛ reddite domino deo v͛ro oēs qui in circuitu ei' affertis munera. Et idē. Uota mea tibi reddā in ꝯspectu timentiū eū. Et idē. Immola deo sacrificium laudis: ꝛ redde altissimo vota tua. Et sic hēs q̄ voluntas bona apud deū p facto nō habet' respcu p̄teriti ꝛ futuri. Si q̄ris ꝺ p̄nti: tūc distinguēdū est: aut talis volūtas pōt ipleri aut nō. Si pōt ipleri ꝛ nō implet': tūc distingue. aut nō iplet' ex negligētia vel alia cā possibili vincibili aut ex impossibilitate. Si p̄mō p̄z q̄ p fcō nō h̄etur. Exēplū. habeo voluntatē dicendi officiū: ꝛ ex negligentia vel ex aliā nō dico. certe nō hetur p fcō acsi dixisset. viii. di. Nō satis est bn̄ velle: s̄ȝ etiā bn̄ facere. Et sunt v͛ba Ambrosii. i. nō sufficit bona volūtas sine ope dum facultas adest. Si vo nō implet' ex ipossibilitate: tūc talis volūtas reputat' pro facto in g͛le bonū ꝯtum ad gloriā ꝯsequendā: ꝛ ad penā eternā euitandā s̄z non ꝯtum ad ꝯtitatē p̄mii accidētalis: vt aureole. vel q̄tum ad euasionē pene tpalis pro peccatis suis. Exēplum. Cupio baptiꝫari: ꝛ sacerdote coīcari: ꝛ nō possum. q̄ aut minister abest: aut aliqd necessarium ad talia facta nō habet'. vel sic. Si moriar talis bona volūtas pro fcō habet' quo ad g͛am ꝛ euitationē pene eterne: sed nō tpalis q̄ in purgatorio soluēda est. nec tn̄ cōtet p̄mii ꝯcquiꝫ accidētalis sicut si ope bonā volūtatē ꝯpleuisset. Sic si q̄s cupit martiriꝫari p xp̄i noīe ꝛ nō h̄eret modū: valet illa volūtas quo ad g͛am essentialē: s̄ nō quo ad aureolā q̄ actu pugne dat' ꝛ nō volūtati tñ. vt dictū est sabbo p̄cedēti in ij' ꝯsideratōe i. Thi. ii. Nō coronabit' nisi q̄ legitime certauerit. Sic vna bona vetula cupit venire ad ecclīam rōiam vt accipiat indulgētias a sūmis pōtificib' mīs ecclesiis ꝯcessas ꝛ nō pōt q̄ insirma vel sic p̄fecto talis volūtas p facto reputat' quo ad acgrendā g͛am: vel augmētādā quā h̄ꝫ: s̄ nō q̄tū ad ꝯseq̄ndā indulgētias illas q̄ solū dant' accedentib': ꝛ nō tñ uolētib' nisi hoc l forma l sup ꝯtinerēt. vt dicimus feria. ii. p̄tia dnice. Et sic p̄z solo ad p̄mū punctū. Q̄tū ad s̄z dico breuiter q̄ bona volūtas q̄ ad ecclīā in foro ꝯtētioso nō h̄etur p fcō. exēplū. Iohes fuit excōicat' et ꝯtinuit absolui ꝛ nō potuit: certe si morit' ecclīastica carebit sepultura. q̄ nō valet illa voluntas q̄ ad ecclīam. nec eū solēnis p eo h̄eda ē donec sit absolut'. q̄ fieri pōt si ecclīe p aliq̄ extrīseca sig ꝯstiterit de bona volūtate ꝛ diligēti solicitudine absolutōis. Ille tñ talis nō est. q̄ de q̄ est inspector cordiū bonā volūtatem acceptauit. Nō acceptaret aūt eū ecclīa si aliq̄ mō q̄ s̄z exteriora de bona volūtate nō ꝯstiterit. q̄ in hoc ꝯtentioso ecclīa ex' exterioꝛ nō ꝯsiderat. xx. q. i. c. si q̄s nō irat'. ꝛc. Et sic p̄z scd̄s punct'.

Q̄tū ad tertiū dico q̄ volūtas p facto reputat' q̄ ad ecclīam in foro pnīali. exēplū. Est vnꝰ q̄ aliq̄ in vita sua ꝯfessus ē. morte p̄uent' ꝯfessionē penit ꝛ facta. Infra vn̄ accessit sacerdos hmōi. certe si ꝯstiterit de bona volūtate ꝛ diligētia ꝯfessionis penit ecclīa eū suscipit nec carebit ecclīastica sepultura. Nā ecclīa oēs quos p sūȝ exteriora cōstitit eē in pctō mortali: ꝛ sic sūc aliq̄ sūȝ exteriora p̄nt mortuos eē: p̄uat ecclīastica sepultura. vt sunt fures ꝛ latrones. et ꝺ fur. c. fures. vbi di. Fures ꝛ latrōes si in furādo ꝛ ꝺp̄dādo occidunt' volum est p eis nō eē orandū q̄. Quia eos in mortali ꝯstat decessisse. xxiii. q. v. c. placuit. Idē ꝛ eos q̄ moriūt' in torneamētis cū. de torne. c. i. Idē ꝛ raptores. et de rapto. c. s p eo. Nō pono capla ꝯsiliorum ad istā documentū cā. Idē oēs q̄ seipsos iterficiūt. xxiii. q. v. c. placuit. Et breuit' oēs q̄ in mortali pctō ꝯstat decessisse. xxiii. q. ii. c. ꝯmunem'. ꝛ. c. pro obeūtib'. ꝛ etiā oēs q̄ post mortē dānant' de heresi. Oēs istos ponit glo. in. c. ex p̄te. ei sc̄o. et de sepul. Similr q̄ ꝯstat aliq̄ sūȝ exteriora nō eē mortuos i peccato mortali: ꝛ aliq̄ casu fortuito sine ꝯfessione decesserunt ecclīa istos l gremio accipit nec ecclīastica p̄uat sepultura. vt ē casus i. c. i. ex p̄te. vbi de sic. Et p̄te penitū. Mo nobis est humanū q̄ cū nobis vir de illis cōe polasset illūbaret q̄ sua garrulitnib' q̄ cū rege michael sup q̄edā pōte occurrēti tātē fugiēs man' illoꝫ i amnē a flumie de pōte cadēs sunt casu submersi. Quo circa mādam' q̄ten' eū illa nō fōrē ꝯcipitauerit se de pōte sicut sup' est expssū casu ceciderit corp' ei' tradi facias ecclīastice sepulture: ꝯterito tn̄ ex h̄ ꝯsessi cā fugisse noscat' ꝛ cui cōcabit' vindicta ꝯuicta fit si defect'. h ibi. Ecce q̄ ex vitio ꝯ eo p̄suppōit eū nō fuisse illā. Mortuū i pctō mortali q̄re ꝛc. Et sic p̄z tria p̄ctā q̄ ad volūtatē bonā. Nūc videam' ad penā punctū ꝺ volūtate mala. Utrꝫ s. mala volūtas apud deū pro facto reputet'. Et dico distinguēdo q̄ aut talis mala volūtas est deliberata ad tale malū aut nō. Si nō: cum ad illā nō accedat ꝯsensus rōnis delectatiōne ei' q̄ p facto nō habebit' apud deū. de pe. di. ii. Ne quasi mentē cogitatio imunda maculat cū pulsarit ei hanc ꝺlectādo repat. i. p cōsensum nis. Si aūt volūtas est deliberata: tūc dico q̄ aut sic de p̄nti: siue de preterito siue de futuro: volūtas apud deū p facto reputat' q̄tum ad g͛uitatē peccati mortalis in g͛nali ... ita et illa mala volūtate acsi ope ꝯsummasset ... benam igne meret'. non tñ tanta p̄terea pena acsi fecisset q̄ male appetiit. Et ꝺ q̄ exte actio voluntatem augmentat ... volūtati q̄ sic intelligit' de pe. di. i. hoc ... ibi.

boni. idcirco mia sunt gfa ſ odientur: Item dē
pter actualē occidentes. ⁊ q̄ eoꝝ pena est eq̄lis
ſ quo ad oblationē q̄ vtrīq̄ mortaliter peccat
q̄ tē. Et sic p̄z p̄m⁹ punctus de volūtate ma-
la. Quantū ad ſm̄ v⁊ mala voluntas p fa
cto reputet quo ad ecclesiā in foro ɔtentiō. ⁊ di
co q̄ nō q̄ dispensat in foro ɔtentiō qui sola
voluntate peccant quo ad ecclesiā: ac si ēt ope
⁊ voluntate peccasset. xxxii. q. i. c. porro. vbi di
cit q̄ ɔfiana latentia peccata vindicarē nō hēt.
sed q̄ sola voluntate peccant deū tñ hēt vltorē
vt dr̄ in co. c. porro. Et q̄ sic tex. est notabilis:
vt dr̄ in co. c. porro. Porro inquit illi quo-
rū peccata humanā notitiā latent nō ab eis cō-
fessa nec ab aliis publicata. si ea ɔfiteri ⁊ emen
dare noluerint: deū quē hñt testē: ipsū hñt sic
⁊ vltorē. Et quid eis pdest humanū iudiciū vi
tare: cū si in malo suo ɔtinuerint ituri sunt in et-
nū deo retribuente supplicium. q̄ si sui iudices fi-
unt: velut sue iniquitatis vltores: hic. i. in mun-
do isto in se voluntariā penā seuerissime anima
duersionis exerceant: temporalibus penis mutabūt
eterna supplicia. Et lachrymis ex vera cordis cō
punctione fluentib⁹ restringent eterni ignis icē
dia. hec ibi. ⁊ sūt vba psperi. Quare cōcludē
q̄ peccata occulta in iudicio vindicari nō possūt
q̄ sicut ignota sūt: ita probari nō possunt. In iu-
dicio ēt procedit p allegata ⁊ probata. ii. q. i. nos
Nos inquit in quēq̄ sniam ferre nō possum⁹ nisi
ɔuictū aut sponte ɔfessū. Quasi si fuerit ɔuictus
aut ɔfessus libertati restituend⁹ est. ii. q. i. notū
sit. ⁊ c. iudex. ⁊ c. p̄ maioꝝ. ⁊ c. nihil. q̄ tē. Sed
dubitat pono q̄ Jo. habuerit animū ⁊ volūta-
tē desflorandi. M. virginē ⁊ perfecte exiuit i a-
ctū. puta q̄ loquut⁹ est cū ea ⁊ petiit factū ē. nil-
quid reputabit p facto: Dico q̄ Johānes aut nō
psecut⁹ est cū effectu voluntatē illā malā. q̄a
cū peniteat. aut q̄ aliter facē nō potuit: nō liberē
illud facē pcurauit. si deficit q̄ penituit: nō fpu-
tat voluntas pro facto. si q̄ aliter facē nō potuit:
⁊ quantū in ipso fuit vt adimpleret fecit q̄d potu
it: tūc voluntas p facto habebit: ⁊ ab ecclia pu-
niri dz. Et sic intelligit. c. si quis. de pe. di. i. vbi
dicit tex. Si quis quidē propulsat⁹ nō est. i. vbe-
ratus. vel p̄ so [illegible] aduersus cū leuate. sit
⁊ sepe territ⁹ q̄ vapulaturus: nō tñ pcussus. ē
iniuriaz actione tenet. l. qui facit. ff. ibi. Et de
hoc habet lex. C. de furtis. l. quis [illegible]. Ad declara
tionē tñ illoꝝ nōtat doc. q̄ aut pene iponunt ab
hoīe: aut a canone. Si a canone: tunc est regula
gñalis q̄ ɔsiderat effect⁹ nō affect⁹. vbi gfa. Joā
nes decreuit clericū vberare: et solūmodo insultū
facit ⁊ eleuat manū vt pcutiat: nō tñ clericū tā-
git: nō p̄ hoc pene canonis. l. excōicationi subdet
pz. xvii. q. iiii. c. si quis suadente. vbi dr̄. Si quis
suadente diabolo hui⁹ sacrilegii crimen incurrit
q̄ in clericū ⁊ monachū violentas man⁹ miecē-
rit: anathematis vinculo subiaceat. ⁊ nullus epo-
rū illū psumat absoluere: nisi mortis vrgēte pe-
riculo: donec apostolico ɔspectui ⁊ e⁹ mā-
data suscipiat. hec ibi. Ex quo sequit q̄ si man⁹
nō iniecerit: licz insultū fecerit nō subdit tali pene.
idē in. c. si aliquis. ex de homi. Si aūt pena iponā
tur ab hoīe: tunc dico q̄ si mala voluntas appa
rent aliq̄ exteriora signa: tunc voluntas ⁊ ai de
stinatio ɔsiderabit. vbi gfa. Judex ordinari⁹ di
cit excōico te si eligis: ⁊ tu intendens te parare
ad eligendū: q̄uis ope nō cōpleueris illā malam
voluntatē: nihilominus incidis in canonē. vt nō.
Inno. ex de appel. c. pterea. cū secūdo. Et rō q̄
voluntas nō pfecte pducta ad actū p facto ha-
bet: in penis spūalib⁹ data ab hoīe est. q̄ tales
pñe medicine sūt spūales. xi. q. i. c. nullus cōingit
tur. In penis vo ɔditionalib⁹ iudicialib⁹ secus
dicendū est. q̄ in illis ɔsiderat iuris effect⁹ nō af
fectus ⁊ ai destinatio. ex de spon. c. viii. in v̄bo
conat⁹. in glo. Et rō. q̄ pene sūt potius emolē-
de q̄ exasperāde. de pe. di. i. §. pene. q̄ tē. ⁊ sic p̄z
secund⁹ punct⁹ de mala voluntate. Vide glo. in
dicto. c. viii. q̄ tangit argumēta bona q̄ volūtas
accipit p facto ⁊ q̄ nō. sed argumēta nō soluit. q̄re
tē. Quantū ad tertiū punctū. s. an mala vo-
luntas p facto reputet quo ad ecclesiaz in foro pe
nitentiali: ⁊ dico q̄ nō. Nulli. n. dubiū q̄ nō tāta
debet pena p peccato soli⁹ voluntatis quanta
deberet p facto ⁊ voluntate. vñ pnia septenis q̄
ab ecclia p crib⁹ mortalib⁹ taxat cōiter iponit
p actib⁹ exteriorib⁹: licz illa mala voluntas suffi-
ciat ad eternū interitū. de pe. di. i. si cui. vbi dr̄.
si cui etiā nō ɔtingat facultas concūbendi cū ɔiuge
aliena: plane tñ aliquo mō sit eiuz cupe: ⁊ si ptas
daret esse factuz: nō min⁹ reus est q̄ si in ipso de
pbenderet. s. cū effectu. hec ibi. vbi glo. ait sic. Re
uera magis reus ē si op⁹ adhibeat. sed hoc quo ad
sufficientiā eterni interitus accipe. Vel dic nō mi
nus est re⁹. i. nihilomin⁹ est reus q̄uis ad factuz
nō puenat: nō q̄ plus peccet: vt dixi si op⁹ sequat
q̄d p̄z. q̄ p hibitū est malā voluntatē in op⁹ pdu
cere. hec glo. Excipiūt symonia ⁊ vsura. nā cū sola
spes q̄ est pncipal ad lucrū in mutuo bonū ēm
symoniacū reddat. ⁊ talis spes includat volūta
tē deliberatā sm Archi. ⁊ cōiter oēs doctores
hic est q̄ talis volūtas in foro pniali p facto ipu
tanda ē. Sed de vsuris. vtrūq̄. n. studiosa volū
tate cōmittit. ex de symo. q̄ uī cōmittit. Et si vē
q̄ ex tali mala intentōe aliqd sciplat in foro pe
nitentiali ad restitutōēz cogend⁹ est. Et hoc q̄ di
cim⁹ q̄ volūtas tal p facto reputat: intelligit q̄n
tū ad culpā: nō āt quantū ad aliquā censurā ecclē
siasticā ⁊ depositōē. ex de symo. c. viii qr̄ tē. Et
hec sufficiāt q̄ntū ad p̄ntē veritatē. ⁊ sic p̄z ɔ p⁹.

De circūstātiis q̄ requirunt ad bonitatē actu
um humanorum concio fa.

a Ccipe ſam conclusionē. vi. Quis opatio
nes humane a bona volūtate egrediant:
nō tñ sufficit: hoc nisi alie circūstantie ɔpo
nant. vbi tres inquiram⁹ v̄s. vz. p⁹ v̄s. ē illa. q̄ du
plex ē humanoꝝ actuū bonitas. ⁊⁹ q̄ circūstātie
reqrunt ad bonitatē moralē humanoꝝ actuū. ⁊⁹ ē
an vn⁹ act⁹ humān⁹ sic melior ⁊ peior alio. Circa

ad primā veritatē. dico q̄ humanoꝝ actuuz du
plex est bonitas. s. moralis ⁊ nālis. Bonitas nāl
sm boni Tho. p⁹ p. q. xviii. est ex bonitate ētis.
di. ex quo sequit q̄ quātum vnūquodq̄ hz de enti-
tate nāliq̄ tñ hz ḋ bonitate nāli. Bonū. n. ⁊ ens cō
uertunt p metaphsicē. Et sic p̄z q̄ quātū aliquid
deficit ab entitate nāli: tñ deficit a bonitate nā
li. Exemplū de carētib⁹ mēbris. vt oculo. naso.
manu. ⁊ talib⁹. que nō sunt ī spē sua entia pfecta
⁊ p ɔñs nec pfecte bona bonitate nāli. Moralis
bonitas est ex virtute. virtus. n. est quedā bōa qua
litas mētis q̄ recte viuit. vt Aug. ait. ⁊ que bonū
reddit hñtes. s. moralit. Et diligenter nō q̄ q̄ dici
mus vnūquodq̄ nō est bonū nisi q̄ntū hz ḋ en-
titate: intelligim⁹ de entitate ɔgruēte illi speciei
Nā mōstra q̄ supabūdāt in q̄ntitate vocāt apō
phōs ⁊ p̄ficoꝝ peccatū in nā. ⁊ pter intentōēz agen
tis nālis fiūt: ⁊ p ɔñs a casu. Necesse. n. est dicit
phūs ibi. q̄ in nā aliq̄ fiāt a casu. Vñ sicut ī ar-
tificialib⁹ cōtingit aliq̄ error ⁊ defect⁹: ita in nālī
bus. Nā grāmatic⁹ q̄ is scribit nō recte. ⁊ medic⁹
q̄ is potauit potionē nō rectā. Ita ⁊ nā aliq̄n nō
recte pducit. vt q̄n sic hō cū duob⁹ capitib⁹ ⁊ si-
milia. Peccata aūt nō sunt bona: imo mala. q̄ il
lud dicit bonū nāle ⁊ nō peccatū q̄d hz q̄ntitatē de
bitā ⁊ ɔgruentē illi spēi. Si aūt aut min⁹ aut pl⁹
q̄ expedit ad talē spēm ⁊ individuū q̄ntitatis ha
beat nō erit bonū in nāli hz defect⁹. nec ē ens bo
nū nāle: sz peccatū ⁊ malū nāle. Nō tñ sm Burleū
in ⁊ p̄ficoꝝ. c. pen. q̄ mōstꝛ duplr ɔsiderat. vz
Aut p illo individuo subē q̄d est sub mōstruosi dispōne
discōuenientis. Aut ut totū illud aggregatū ex
individuo subē ⁊ illa dispōne discōueniēte. Si p
m̄: tūc nullū mōstꝛ est peccatū ī nā: nec fit a casu
q̄n tale individuū ī se est p se in gñe sube. ⁊ nulla
suba fit a casu. vt p̄z p cōmentatorē. vii. phisicoꝝ.
⁊ vi. methaphsice. Si ⁊ mō tē veꝝ ē q̄ mōst⁹ ē
peccatū in nā ⁊ fiūt a casu. ⁊ sm hec hō mōstruosus ⁊
hō nō sunt ī eadē spē: q̄ tale aggregatū nō ē in
spē nec in gñe. ⁊ p hoc soluit ar⁹ q̄d cōiter fit. vz
Impossibile est q̄ eadē spēs fit a casu ⁊ a nā: vt
dicit cōmentator. vii. phisicoꝝ ɔmēto. xi. vi. sed
hō mōstruosus est eiusdē spēi cū hoīe nō mōstruo
so. Ergo sicut hō mōstruosus nō fit a nā: ita a ca-
su ita nō mōstruosus vel ecōuerso. Patet q̄ nō
sunt eiusdē spēi: vt hō mōstruosus accipit p illo
aggregato ex individuo subē ⁊ illa dispōne incō
ueniēti. Sz p̄t Ambrosi surgit mihi vna grādis
dubitatio. Si mōstra nō fiūt a nā: sz a casu: sequit
q̄ nā nō intēdit illa: ⁊ p̄ns vī q̄ nō intēdit p̄
ductionē mōstri. vñ si nā nō intēdit tertiū digitū
in hoīe: stāt facto quto digito q̄d pducē intēdit
cessaret a pductōe tertii digiti: quē nō intēdit. p̄z
ista ɔña. q̄ que fiūt a casu fiūt pter intentionē
agētis: vt dicit idē phūs. ⁊ p̄ficoꝝ. mōstra aūt
fiūt a casu p tē. q̄ nō intēdunt a nā. nō intendunt
q̄ illa nō pducet. Alia ratio hoc nō obstāte. Veritas
Aristotelis ibi ē: q̄ mōstra sūt peccatū illi⁹ q̄ agit pp
finē. sz peccatū ⁊ defect⁹ fit pter intentōēs agētis. ⁊
p ɔñs fit a casu. vñ mōstꝛ pōne pōt sic describi.
Mōstꝛ est ens ɔfitutū cū dispōne discōueniēti
⁊ raro ⁊ in minori pte. Causa aūt mōstri sūt vl
[illegible] materie vel supabūdātia eiusdē vel
litas actiua vel passiua [illegible]. Cum
aūt dr̄ si nā nō pducit mōstꝛ q̄ nō intēdit [illegible]
[illegible]
dere aliqd est duplr. aut [illegible] aut sm q̄d. Sim
pliciter aliqd intendit q̄ agens naturale actiue
pducēdi aliqd: ⁊ illud frequēter pducit: ⁊ vt ī plu
bus. vt sperma hoīs receptū in matrice hz virtutē
actiuā pducēdi hoīem cū dispōib⁹ ɔuenientib⁹.
⁊ tale hoīem pducit frequēter ⁊ vt in plibus. ⁊ ta
lē hoīem semper intēdit. Si aūt repiat agens
hñs virtutē pducēdi aliq̄ effect⁹ ⁊ illud raro p
ducat: ⁊ ut in paucioib⁹: illud agens intēdit illū
effectū sm q̄d. Et hoc mō mōstra intēdunt a nā:
q̄ sperma hz virtutē actiuā pducēdi illa cū illis
dispōibus discōuenientib⁹ ⁊ pducit illa raro ⁊
ut in paucioib⁹. Et q̄ sic pducunt a casu pdu
cunt. Vñ sm intentōēm Aristo. sicut illud pprie a
nā producit q̄d frequēter ⁊ vt in plurib⁹ produ
citur. sic illud pducitur a casu q̄d raro ⁊ vt in pau
cioribus fit. q̄re tē. Et q̄ sic p̄z q̄ mō entia di
cuntur bona vel mala sm nām. Bona sunt q̄ hñt
de entitate q̄ntum illi spēi ɔgruit. Defectuosa sūt
⁊ mala que plus aut minus hñt. q̄re tē. Et sic p̄z
p̄ma veritas. Circa ſm dico q̄ quattuor
inter cetera requirunt ad bonitatē act⁹ moral
vz. obiectū debitū. circūstantia requisita. finis bo
nus. ⁊ recta intētio. Primo requirit obiectū debitū
vbi accipe regulā q̄ sicut bonitas rei nālis de-
nominat ⁊ capit ⁊ spēm a sua forma: sic bōitas act⁹
moral capit denoiatōēz ⁊ spēm ab obiecto ɔue
niente sicut mot⁹ a termino. q̄d bonū q̄n vocat
bonū ex gñe. i. ampi re sua. Et q̄ [illegible] malū ⁊ de
fectuosū est in nā q̄ nō ɔsequit individuū debitā
formā specificā: sicut est dictū d̄ mōstruosis: ita opa
tio humana erit defectuosa ⁊ mala q̄ nō attigit suū
obiectū [illegible] circa illud. Vbi nō q̄ obm opationis
humane hz duos respect⁹. vnū materie ⁊ aliū for-
me. Materie [illegible] opatiōis humane hz circa
illud. ⁊ sic dicit mā circa quā ⁊ nō ex q̄. q̄ mā ex
q̄ est altera p̄s ɔpositi. vt p̄z p p̄ficorū. Sz mā
circa quā est circa quā v̄sat actio. vnd mā circa
quā v̄sant duces sūt pecunie. ⁊ sic de aliis. Habet
etiā respectū forme in q̄ntū opatio humana capit ḋ
nominatōēs ⁊ specificatōēs ab ipso. nō autē ḋ
istā denominatōē [illegible] obm in se [illegible] ens aliq̄
tñ. q̄ sic oīa entia nālia bona sūt [illegible] est ḋ
bitū ppotiōnatū huic opatiōi ⁊ illi. Nō. n. sufficit
q̄ opatio v̄set circa obm bonū in se sz [illegible] ad hoc
dicat opatio bona: requirit ēt vt debite [illegible]
gruo ⁊ ɔgruēti ⁊ sic obm dirigat [illegible]
Tho. sa p. q. xviii. ar. v. Et q̄ p̄z q̄ [illegible] sit
nō est peccatū morale. q̄ nō est circa mām [illegible]
sz aliena. sic fornicari. ⁊ sic de aliis. Sedo requirit
debita circūstātia. Nā sic bōitas nālis [illegible] pp̄a
formā: vt dictū est [illegible] debitū requirit
aliē debite circūstātie. sic in bōitate morali [illegible]
facit bōitas oīa [illegible] circūstātie. vñ [illegible]

quorum correctione obligatur certe talē admonari q̄ ad quē nō ptinet castigare &c. Deut. xxiii. Nemo mittat falcē in messē alienā. Ubi glosa po-nit q̄ illi q̄ clerici aut religiosi a iudice seculari ad iudiciū ... debent ... aut ... ait nec criminaliter ... ut p̄z de cle. coniuga. c. clericis. & ... vi. Et si suspensionis fuerit indicare ... de offi. ordina. xi. q. i. c. multi. nec valebit cōtra istos. ut i. di. c. oēs clerici ... c. cū nō ab hoie. et de iudi. Et sic bonū qui nō ... admoneri debent ... aliud bonū facere ... cat ... Sed an spectet ad suos subditos corrigi ... vide. s. tertia q̄ de ... Secundo nō est penitus a bono opere ... qui bonū finē ... ubi gr̄a. ... videlicet sepe vel ... ē valde malū: q: ē ... tacēdi & tēpus loquēdi: vt dicit Eccl. Nō enim ... ... mendacium. xxii. q. ii. grauis. & occultare ... ... q: tacē ... qui est tpe ē malus. Sic erit vir ... indiscrete ... clericos: ... ad ... ... optima ... uitaē dicet: ... q: po... aliud bonū cōcitabit: si desisteret ... dicē ... si peccaret. ... Ideo. Frustra nititur conari: nihil aliud q̄ odiū q̄rere extreme dementie ē. Multū n. requirit & facit circūstātia ad hoc q̄ bonū op̄ sit bene factū: vt dictū ē. s. Quātū ad tertiū s. dico ad primū q̄ q̄uis hō sciret se esse p̄scitū semp bñ agē debet pp̄ter dictē rōem. Primo rōe diuine ordinationis. De⁹. n. vt dicit btūs Tho. in prima parte. nō solū pducit res in esse & ad debitū finē: s; ēt sic vnūquodq; ordinauit ut ad finē debitū per debita media perueniat. Uita āt eterna & ēt perfecta fruitio sm Aug. est finis hoīs. Ideo vt hoīem sic ordinauerit: vt ad debitū hūc finē per debita media perueniat. Mediū āt est bene operari. nā. Eccl. xv. De⁹ ab initio cōstituit hoīem &c. Ergo necesse ē vt hō bñ agat ad h vt ad finē istū perueniat. vt Petr⁹ i epla ait. Satagite vt p bona opa certā viam vocationē faciatis. Sed dicet p̄s Ambro. Si ergo supponitur q̄ ego sciremme esse p̄scitū ... potero p ista media puenire ad istū finē. Dico q̄ esse p̄scitum pōt intelligi duob⁹ modis: aut in sensu cōposito: aut in sensu diuiso. In sensu cōposito dico q̄ nūq̄ hō dū viuit est p̄scitus ad hunc sensū q̄ nullo mō tā viuit posse saluari: q: liberi arbitrii nos ... nec ad ... trahimur. Ideo n. viuit hō nunq̄ de salute sua desperandū est. vt in opusculis ... In sensu āt diuiso hō pōt ... scire se esse p̄scitū: vt quibus est in petō mortali pia hō scire si ... viuit q̄ dānabit. ... est ... q̄ nō posse saluari ... scie ... bene fac. q: mutabit ... ita nouerio mutare ... vt dictū est ... Simonis ... Si sapientiā ... tanq̄ sicut thesauros effoderis illā: tunc intelliges ... & iudiciū & equitatē & oēm semitam bonā. ... Misericordia & veritas nō te deserāt.

circūda eas gutturi tuo: & describe in tabulis cordis tui: inuenies grām & disciplinā bonā coram deo & hoibus &c. Secundo bonū agē debet⁹ rōe maioris alleuiationis. diuina. n. sic iustitia ordinat: vt q̄ta fuerit culpa tanta debeat illo mō assignari pena. Si ergo hic bene agis posito q̄ dānari deberes: minor certe erit tibi assignata pena in inferno q̄ si nunq̄ bene egisses. vñ singulariter tenē mēti q̄ occupata benefaciendo in petō mortali nō est sic accensa sicut in nūq̄ benefaciente. nec ita grauia sunt petā benefacientis in petō mortali: nec tanto cū despectu dei: sicut si benefaciens. Et p ēs rōnabiliter si vtriq; cōmoriā in inferno: dispares erūt in pena q̄uis adcrucientur vtri⁹ q; eterna sit. Isa. v. c. Uermis eorū nō morietur: & ignis eorū nō extinguetur. Et hoc ponit glo. in c. q̄ quidā de pe. & re. & allegat ter. c. vlt. qd incipit si quis āt. de pe. di. iii. q̄ &c. Tertio rōe maioris p̄miationis. vbi nō q̄ q̄uis bñ ... p̄mienē q̄ ad grām substantialē. Math. xx. Acceperūt & ipsi singulos denarios. mā ad concomitantia grām cēntralē diuerse sunt mansiones q̄ ita magne & parue acquiruntur sicut fuerant merita p̄pria cū gra dei. Quis igitur dubitat q̄ si sint duo petōres: vnus fuerit ... benefaciēs in gra. vñ ... q̄ qui magis ... plura & maiora bona facit: mansionē clariorē acq̄ret in p̄ria. Ideo Grego. Sicut electio in hac vita fuit discretio opez: ita in alia vita procul dubio erit dispositio p̄mioz. Et sicut hic alī alium operatione ... ita illic alī aliū glorificatione precedet. q̄ &c. Quarto rōe p̄fectionis. vnūqdq; n. res hunc ordinē suscepit a nā: vt quicqd iperfectū est in suo gñe appetat pfici p̄ ... Oīa bona appetunt ... agūt q̄ciq; agunt ... p̄pterea ex doctrina p̄mi phisicoz dicim⁹ q̄ mā q̄ sub vna forma informata sic: vt eq; bene ... et ... semp ... in aliā tendit & appetit ... corruptionē forme sub q̄ est: sed vt magis p̄fectiorē ... q̄ est sub forma ... viteri⁹ ad aliā formā appetit: sic successiue: & hic appetit⁹ est rōne perfectionis. Similiter in actib⁹ moralib⁹ q̄ ... bonū faciant ... q: ... vnūquodq; bonū moralē efficit. ... intellect⁹ est informat⁹ vna ... aliā appetit. q̄ oēs hoīes nā scire desiderant. p̄ metaphysice. q̄ ... intellect⁹ nō q̄escit sub vna speculatione: ... perfectionē. q̄ ... est p̄ma p̄fectio intellectus ... cōstituto ... de aīa. similiter debet facere ... in opib⁹ bonis. Nā q̄ vnū bonū op⁹ egit ... nō ... sub illo sed viteri⁹ bene operari ... assuetis ... actib⁹ plures & magis ... ut ... aīa ... Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū q̄n veniā & apparebo an faciem dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. ad Gal. vi. Bonū facientes nō deficiamus. Tpe. n. suo metem⁹ nō deficientes &c. Quinto rōe retributionis. Nihil n. gratius est contra ... ingratitudine: cū sit vent⁹ ... fontem diuine bonitatis. vt Bernar. ait. Cur ergo de ...

suoz bonoz larga nobis cōferat bñficia. Nōne ingratissim⁹ esset hō si retribueret ipsi deo mala p bonis? ps. Quid retribuā dño p oibus q̄ retribuit mihi. Audi Criso. in tractatu de simbolo Admoneo vos inq̄t vt dñm deū semp bñdicatis Si venerit mala bñdicite & dissoluent. Si p̄spa benedicite & p̄seuerabit. Audi Ber. Dāni repend: q̄ q̄ grati⁹ ab accipiente nō pōt q̄ si grauius habuit q̄d gratis accepit. Nā sp̄ūs ḡre ... ī facit qui bñficia danus grata mēte nō suscipit hec ille. Sexto bñ agendū est rōne oppugnationis. Qd n. est ... rōem hō ... est cō nā hominis. vt dicit btūs Tho. ... vi. ar. ii. Sed uiuere ... rōem viuere est sine rōne & pecudū more vt dicit Criso⁹. Quid bestialius hoīe rōnem hūte & rōne nō vtente ... viuere sine rōne est viuere sm bestias. ps. Hō qui cū in honore eēt nō intellexit. cōpatus est iumētis insipiētib⁹: & silis factus est illis. Unde de Nabuchodonosor dr̄ Dan. v. c. Eleuatū est cor nabuchodonosor. cor ei⁹ cum bestiis positū est: & cū onagris erat habitatio eius. Habitauit sepe cū bestiis: q: penitus bestialē hoīem reddit. Dan. iiii. Eicient te ab hoibus: & cū bestiis & feris erit habitatio tua &c. Septio bñ agendū ē rōe nostrae inclinationis. Unūquodq; eni a nā hēt vt declinet nociua, p̄ficuaq; intēdat. Ut Tuli⁹ p̄ de officiis. Principio gñi animaliū oī ē a nā tributū vt se vitā corpusq; tueatur declinet q̄ nocitura videntur: & q̄ ad uiuendū necessaria sunt ingret & paret. Peccatū aūt est valde aīe cōpositū nociuū: vt sanctus ps. Qñ aīa q̄ peccauerit ipsa morietur. Ezech. xviii. Ergo penitus tanq̄ nociuum fugiendū est: & bene semp agendū. Inde Jaco. iiii. di. Sciēti bonū & non facienti petm̄ est illi. Et Paulus ad Ro. xvi. c. Uolo uos sapientes ē in bono & simplices in malo. Et. c. xii. Reformamini in nouitate sensus vri: vt pbetis q̄ sit volūtas dei bona & beneplacēs atq; p̄fecta. & infra. Odientes malū: & adherētes bono &c. Octauo bene agendū est ut bōa tēporalia obtineant & obtēta custodiant. & custodita multiplicent. ut p̄z de pe. di. iii. cauendū. & xxii. q. ii. c. si quibet ... pa. Nō pono aliā practicā q̄n facile ē. Nono benefaciendū est vt de⁹ citius illustret cor eius ad verā pniam. de pe. di. v. c. falsas. Exempla p̄a habē potes. Has duas vltimas rōnes pōit glo. in. c. q̄ qdā. de pe. & re. &c. Exemplū d̄ Cornelio. Decimo bene agendū est rōne durationis. Nā bñ. n. opus p̄fectū erit nisi vsq; in finē pducatur. Et sic nulla erit p̄fecta hoīs opatio sine p̄seuerātia. Math. x. Qui p̄seuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Inde Act. i. dr̄. Erant oēs vnanimiter p̄seuerantes in orōe cū mulierib⁹: & Maria matre Jesu: & fratrib⁹ ei⁹. Et Act. ii. dr̄. Erāt āt p̄seuerantes in doctrina aplōz & cōione: & fractiōe panis: & orationib⁹ &c. Ubi nota q̄ quedā opa humana obligāt hoīem semp: quedā sepe: quedā raro. Illa semp obligant actu vel habitu que ad mandatoz dei obseruantiā pertinent. Quia semper actu vel habitu obligat homo ad

implere mandata sua. Prouidebam dñm in cōspectu meo semp. Illa obligant sepe: vt hore canonice ad quas quotidie ... obligantur liber in sacris existens. et de celebra. mis. c. et allegat ibi dictū p̄phete. Septies in die laudē dixi tibi &c. Illa obligant raro: vt cōfessio semel & eucharistia. de pe. & re. c. omnis vtriusq; sex⁹. & audire missā omni die dñico. de conse. di. i. c. missas quare &c. Breuiter ista scribo: q̄ practica satis cōmunis est. Et sic habes decem rōnes quare bene agendū est. & tota scda pars huius s̄monis satis patet. quare &c.

De contrarietate humanorum actuum consideratio tertia.

Ertio loco humanorum actuum contrarietatē videamus. ubi tres conclusiones subiūgamus. vz. Prima cōclusio est ista. Sicut bonitas actui humanorum ex pluribus cōsistit causis: ideo malicia ex pluribus oppositis causatur. Secunda cōclusio est ista. Quādo operationē humanā esse rectam vel non rectam dubitam⁹ artificiosa oportet nos aduertere. Tertia cōclusio est ista. Sicut in actibus humanis erit decordinatio: sic & ipsorum actuum erit planificatio.

De malicia humanoz actuum cōclo prima.

Copie primā cōclusionem &c. vt s. ubi tres ingeramus q̄stiones. vz. Prima est. Utrum homo in hac vita adeo possit eē perfectus vt semp bene agat. Secunda q̄stio est. Unde est q̄ vnū peccatū est grauius altero. Tertia. An oīs operatio humana mala procedat ex inordinata volūtate. Quantū ad primā pono tres regulas. Prima regula est q̄ nō potest esse in hac vita aliquis ita p̄fectus quin sit peccabilis. Patet per Johānē prima epla. c. i. Si dixerimus quoniam peccatū non habemus: nosipsos seducim⁹: & veritas in nobis nō est. Et confirmat per clementinā finalē. de hereticis in glo. sup verbo. ipeccabiles. & sūr in glo. sequēti. Scda regula est ista. q̄ non est ita perfect⁹ quin teneat seruare alia p̄cepta ecclesie obseruare. Patet hec regula in eadē clem. in glo. sup vbo. seruare. & verbo. ecclesie. Tertia regula est q̄ non est ita sanctus in hoc mundo quin teneat dicere orationē dominicā. Patet hec regula in eadē clemē. in glo. super vbo. orare. quare &c. Quantū ad scdam dico q̄ vnum peccatum est grauius altero multis modis. Primo ratione dicitur facilitatis. vbi ponitur talis regula q̄ vbicunq; est maior resistendi facultas tanto maior ... plurimū reddit peccati grauitas. Plus cōmisit ... in luxuria peccat q̄ ... in pusillū & maior ... Maior ... sciret penis ... solū in purgatorio ... ri ... & ... patuit ... eē ... alicuius ... et ... & abstinētia &c. q̄d nō est sic in ...

3 ḡ hoc pena ignis p̄cedēs est. grauissim⁹ in inferno t purgatorio pena est. Et⁹ de ambus Deu. xxi. Sumit ignem magis vinco peccat ḡ pauper cadē rōne sic de alijs. vñ Jhū dic⁹ de bono. Quanto quis inquit in ḡre ois⁹ de bono. Quanto quis inquit in ḡre ois⁹ de bono. Quanto quis inquit in ḡre ois

videat solo culpabilis erunt. qz ni in dubus via est tutior eligenda. vt de sara in cu sola dubitare debuerat vel potius abstinere qz faciat ecclesiastica pertractare ec. hec ibi. Alia dimittam ad pns. Et hec sufficiant ad prim veritate. q rc.

De plurificatione humanorum actuu conclo 3a.

Cepe tertia conclone. vz. Sicut i acti-
a bus humanis erit deordinatio et spo actuu erit plurificatio. vbi tres ingramus veritates. vz. P vi. est. An in eadem deordinatione voluntatis possint esse duo actus mali i. duo peccata. vel an quilibet actus malus requirat sua deordinatione voluntatis. 2 vi. est. An fm deordinatione act sit assignanda pena. 3 vi. est. An per actu exteriore grauet deordinatio voluntatis. Cru ad prima dico g quilibet actus malus requirit sua deordinatione du quilibet est diuisus. Si aut est coniunct cu alio erit vna deordinatio formalr: licet sint plura deordinata maliter. Et ut me intelligas scias q cara g a magis sniaz in 2o di. xlii. Mouetur ista difficultas an actus interior et exterior sint duo peccata l vnu. Et ponit ibi mag duas opiniones et se magis fauet q prime. Doctores aut vt mag dilucident dicunt g actus interior et exterior possunt dupl considerari. vz. aut inquantu sunt diuisi aut inquantu sunt coniuncta. Si ut diuisa: et h dupliciter fieri pot. aut ut diuisa sunt in pluribus aut in uno tm. Si ut diuisa in pluribus ita g duo sint quorum alter voluntate dic alter opere voluntate peccet: nulli sic dubiu est g duo peccata sunt. Si aut ut diuisa in uno tm ita g unus aliqn voluntate dic aliqn voluntate et ope peccet illa est ete g sunt duo peccata. Si aut vt coiuncte dicitur g no sunt duo peccata formaliter: sed vnu. et ronqz in ipsis no est nisi vna deordinatio et vna auersio et conuersio. Na voluntas e illa que comtempto bono incomutabili ad bonu comutabile se conuertit. Et ideo cu vna sit prima deordinatio voluntatis actus interioris et exterioris erunt tm vnu peccatu formaliter. Et notant dico formaliter. qz licet ibi sit vna formalis deordinatio sunt tn plura deordiata. Nec valet ista consequentia. sunt plures deordinati actus g peccata plura et diuersa. qz ut dicit mag in 2o sen exterius no est peccatu nisi per actu interiorez qui solus bz rone voluntarij: per que peccat. et no esset peccatu nisi esset voluntariu vt pluries diximus. q rc. Quantu ad 2am dubitatione dico ut colligit ex tex. c. vlti. de tusacnde. et ex glo. ibide in vbo persona et cau. Q in oibus penis inferendis quattuor principaliter consideranda sunt. vz. persona: causa: locus: et tps. Primo consideranda est persona. et io dicit glo. ibide est ista: qz alter procedit in maioribus et alit in minoribus. ex de offi. dele. c. sane. el secundo. et c. pastoralis. et. xlv. di. cu beatus. et. xxiii. q. i. g 3. et ex de symonia. c. per nias. Cu bonuentis aliter capta no pono. 2 consideranda est ca. ex de voto. c. magne. in fine. et ex de accusationib est dilectus. et. xxiii. q. viii. c. occidit. et ff. de furt. l. vel. et. xv. q. vi. c. i. in fine. 3 considerandus est locus. arg. ex de rescriptis. c. nonnulli. qz consuetudo loci attendi dz. vi. di. c. erit. le lect. l. q. di. c. aut triennii. et ex de clericis coniugat c. cu olim. Quarto considerandu est tps. qz tps tacendi et tps loquendi. xxxvi. di. b. ecce. vide ista oia in predicta glo. dicti. c. vltimi. vide b hac ma in presancia. c. pena. q rc. Quantu ad tertia vi. dico fm doctores oes g actus exterior additus voluntati deordinate aggrauat actu interiore. vn licet dicatur oe salutatio. qui viderit mulierem ad concupiscendu ea iam mechatus sit in corde suo etia si concupiscat et actu complet concupiscentia illa aggrauatur ille actus interior ex illo actu exteriori. His igitur oibus consideratis patet g recte magr nr dicere poterat. Opera q ego facio ipsa testimonium perhibent d me. qz in ipso nulla erat deordinatio voluntat. et ideo nec vlla operatio deordinata. Restat g ut ipse rectissimus nram sua misericordia dirigat volutate: ut eu mortaliter offendere caueamus hic per grani et in futuro per gloria. Ame.

Feria quinta de gloriosa Magdalena sermo in ordine. xxxvii.

Achrymis cepit

l rigare pedes eius. Luce. vii. Magne peccatricis aie fonte lachrymaru hodie ingressuri sumus ala mea. Et ut sermonibus Greg. in hodierna homelia intar cogitatu mihi de marie magdalene penitente magis libet q aliquid loqui. Cuius enim ferreum pectus ille huius peccatricis lachryme ad exemplu penie no emolliat. vn exclamare libz. O magnu diuine misericordie vasculu: qd diuina fusu gra repletu. In magnis peccatorib magna diuina misericordia resplendet. O vasculu scu ab oibus criminalibus culpis hodie purificatu. Illa n. maria esse creditur de qua Marcus septe demonia eiecta fuisse testatur: per que septe mortalia crimina designantur. Septe quide demonia habuit: qz septe mortalibus culpis a capite usqz ad pedes plena fuit. et tm tantu hodie diuinam gram ex xpi pedibus exhausit ut audire mereret. Mulier remittuntur tibi peccata tua. Ni n. e. i proprio appellatur noie sed femina est. qz non confidenti opere suo noi semp vetecat. qz maria illuminata interpretatur. et ipa no ut illuminata sed ut ceca et obscura semp viderat. Et postq illuminata est clarissime veritate ut ei tam q illuminatissime ante alij q discipulis post resurrectione sua xps apparuerit. Lumen aute hodie tale a xpo qui est verum lumen accepit. Recepit ht cu vas suu i. oculu suu lachrymas lauare cepit. Habuit ht aqua cu lachrymas fundens aqua salutare a xpi pedibus exhaurire at a sp pius hodie tenus. Lachrymis cepit rigare pedes eius. Et quia de ipsa varie sunt opiniones ut ni debili tn circa pdca vba considerationes faciat. vz.

Doctorum et sanctorum varia l eorum dictis opinione.
Doctorum circa magdalena varia affirmatione.
Doctorum circa priam magdalene et g'ias sclone.

De dictis et opinionib doctorum consideratio pa.

Rimo doctorum et sctorum varie opinione
p videamus. vbi tres sclones subdigas vz. Prima sclo est ista. Constitutiones decretorum sunt singularib opinionib pferende. Scda sclusio est ista. Nemo de esse ta dure ceruicis: ut sua opinione alijs opinionib anponat. Tertia conclusio est ista: Opinio illa sequeda est: ac vera iudicatur: que plurium doctorum opinionibus conformatur.

Q constitutiones decretorum pponis et singularibus opinionibus sunt preferende conclusio pa.

Cepe prima sclonem. vz. Constitutioes
a decretorum sunt singularib opinionibus pferende. Ista sclo est summaria. c. ne initaris prudentie tue. ex de sti. vbi dicit tex Ne initaris prudentie tue. prudentie sue innit g ea que sibi agenda vel dicenda videntur patru decretis preponit. Et sunt vba Hiero. in Parabol Salomonis. Ad cuius declaratione tres ingramus veritates. vz. Prima veritas est ista. Uni dicta sanctorum sint firmiter tenenda. 2 veritas est. Utru qn sancti in dictis discordant liceat oibus tenere qd placet. 3 veritas est. Cu quattuor sint ecclesie doctores. s. Hieronym. Greg. Augu. et Ambrosi: cui illorum est magis credendu. Cirtum ad prima vi. dico g eiter regula generali datur g dicta sanctorum patru et alior sanctorum ab ecclesia approbatorum standu est. Erg dicunt qd et ipsi aiunt no possunt de temeritate redargui. Unde in decretis di. xv. c. s. dicitur g dicta qn iusti doctorum sunt tante efficacie g seruari d bent vsq ad vltimu iota. Et. xxv. q. i. c. sunt qda dicit g dicta eoridem defendi debent vsque ad sanguinis effusione. Ubi nota g quinqz coditiones principaliter requiruntur ad hoc ut dicta sanctorum sint firmiter tenenda. vz. Primo requiritur concordantia g concordent et no discordet in eorum dictis. et sic. pponit intelligitur illud c. finale. di. xv. Secdo requirit auctenticatio. i. g eorum opuscula sint ab ecclesia auctenticata. vt ps di. ix. c. noli. Tertio notificatio. i. g eorum dicta sint nota. Qui si de eis dubiu esset excusaret no seruans. ps arg. c. pastoralis. ex de fide instrup. et. l. cu proponas. ff. de re iudi. Quarto requirit no retractatio ita g eorum dicta ipsimet doctores sancti no retractauerint. qz tunc illis standu non est. Unde et Aug. li. retractationu multa sua dcta retractauit. Pot. n. qs opinione mutare qui diu tenuisset. ut. l. diui fratres. ff. de iure patro. et. xxii. q. v. c. vides vt opinor. Et ibi glo. dicit g Augustinus no fuit hereticus qz mutauit opiniones falsas rc. Quinto requirit non correctio. i. g eorum dicta nonsint per ecclesiam retractata. qz si per ecclesia correcta sunt illis standu non est. vt ps. xvi. di. c. sicut. et. de. xxii. c. a. Quare concludit g qn in dictis sanctorum predicta quinqz seruatur illa illa dicta standu est et seruanda sunt vsqz ad vltimu iota ut dictu est. q rc. Quantu ad 2a veritate dico breuiter g qn eorum dicta discordat et sunt approbata ab ecclesia et firmiter tenetur g vnicuique licet eam que sibi placet opinione sequi. ubi gratia. De Salomone est opinio diuersa apud doctores. Quida dicunt g est saluatus. quida g est reprobatus. Augustinus n. aperte dicit g saluatus est. vt ps. xxiii. q. iij. c. Salomon. et de pe. di. ii. c. si enim. circa fine. Sili alem. Similiter de gloriosa virgine tempore Hieronymi fuit maxima dubitatio an esset simul assumpta in anima et in corpore an in anima tantum. Dicit tamen Bonifacius g comunis opinio est. atqz et approbata g corpus virginis sit assumptu in celis. vt patet per dicta Hieronymi in epistola ad Paulam et Eustochium. et per approbatione ecclesie que tale festum solenniçat et seruandum precepit. extra de ferijs. c. conquestus. Unde Inno. in c. ne initaris de constitutionib. qui idem dicit. et ideo de ipsa a nobis non est aliter tenendum. Sed de Salomone et alijs opinionib sanctorum doctorum ab ecclesia approbatoru: hodie non apparet veritas in contrariu licet cuilibet tenere qua vult opinione. xxii. q. ii. c. in quibus. In quibus inquit rebus nihil interest ad capescendum regnu dei. verum credatur aut non. et verum vera putent an falsa. In his errare id est aliud pro alio putare non est arbitrandu esse peccatum. aut si est minimum esse atqz leuissimum. hec ibi. Propterea beatus Tho. in quolibet qrens hanc questionem virum scholares tenentes suoru magistrorum diuersas opiniones a peccato excusentur: soluendo distinguit dicens g opiniones diuerse doctorum que ad fidem et bonos mores non pertinent absqz periculo vtranqz opinionem sequi possunt. Hic enim dictum Pauli ad Ro. xiiii. veritatem habet. vbi dicit g vnusqsqz in suo sensu habundat. Et similiter illud qd dicitur de conse. di. iiii. sicut in sacramentis. vbi dicitur Quot sunt capita tot sunt sensus. In his vero que ad fidem et bonos mores pertinent nullus excusatur si magistri sui opinione erronea sequatur. nec ignorantia eos excusat. aloquin qui opinionem Arrij Nestorij Sabellij et aliorum hereticorum secuti sunt non peccassent. In talibus enim dubus non est de facili prestandus assensus. Sed vt dicit Aug. ii. de doctrina xpiana: consulere d bet quis regulam fidei qua de scripturarum planioribus locis et ecclesie auctoritate perceperit quare rc. Concordant Monaldus Guilhelm Uldericus et Bonifacius et est coïs doctorum sententia. Quantu ad tertia veri. aut meam sen glo. di. ix. in c. ecterum. g quando quattuor predicti ecclesie doctores discordant. Augustino in disputationibus magis fauendum est. Hieronymo in translationibus et interpretationibus. et Gregorio in moralibus. De Ambrosio non facit mentionem. et dicere possumus Ambrosio in iudicijs magis fauendum esse. quare rc. Ex hoc

nullius est pro parua conclusione.

O nullus debet suam prudentiam sibi aliis extollere contra bene fecunda.

Scipe sum conclusi. vs. Nemo os et
a ad vane gloriandum se de alterius opinionib' assumat. p alia ff. de
p stipulationi. c. ne liceat. et de constitutionibus
l fauor. c. 1. 2. 3. n. Ad c' declarationē vera inge-
nua Gratian. vs. p' ff. ibi. vtpe opinio r ois
ecia Bratiani sint ab ecclia approbata. 1' est.
Cui stendi est qi decreti r decretal' videodir.
y' ff. ibi. An quis possit quibz vnā opinionē r
nunc de reputationē exhibeat g negligat libros
r videri r potere licenter. Quātū ad primā
vice ut colligit ex dictis Joan. n. c. et gre. et ō
radicta. r. c. de bñfi. et de big. nona. g aut loqui
mur de dictis Bfani ut fuit. 1. inquantū loquit
vt doctor aut de dictis sūp canonic atop i mo
decreto. Si loquamur de istis dictis: vtiq; nec
ancilla dicta sunt in decretalib' a Gratia ponti
cibus approbata: aut solūz remanent in statu
sua licitat ipse notant. Si sunt approbata: nec ut
dicit Bfani standū est. nec ut ffc. pōt dici opinio
Bfani sed pape approbantis. ar. c. si aplice. de
prebend. vt. l. 19. q. ola. C. de veteri iure enu
cleando. Si aūt loquamur de dictis Bfani ut fu
it: vt loquit tanq; magr: tunc dico g aut dca
cius dubia sunt: aut g nō reperit g sint approbata ab ecclia nō approbata: r in ꝙ sunt. aut
dicta euīdēter sunt vt sua opinio ait. Si ait ut
sua opinio tenuit si nō est ō decretales pōt re
neri r nō teneri. Tūc ista ꝙ magistraliter r ut do
ctor loquitur est minus reprobā: sicut magi
ster sūp. vt dicit Joan. vbi. Si aūt decretal'
esset suis dictis in oppositū: tunc decretalis te
nenda est: vt idē dicit. Et Bostien. in. c. pastora
lis de decimis dicit g ēt dictis pape nō est stā
dū sicut vult magr. qz cius opinio nō arctat. fit
nec opinio vnius alterius doctoris. d. 2. c. no
li. 2. 2. q. 2. Capitū nec g dicit sic. Nec g quecūq;
hec disputatione a Gratiano catholicop r laudatop
hominū velut sūp ures canonicas hic et ibem
vt nobis nō liceat istius bonoficentia q illis ō
bei hominibus ad quid in eop scripto ipsorum
aut sperent si ea se inuenerint g aliter sentire
q̄ hinc by omnio admonere ut ab aliis intelle
cta ita notēt. Talis ego illi in scripto aliop q̄ ef
volo esse mihi lectoris meop. hec ibi. Augu. in
epla ad Fortunati. r ponit glo. prima notabile
vbi dicit. Nō eopio istius sūma alicuius g ex
proba' testimoniū sūt. ex de excep. c. veniēs. ō
glo. Si ā loqueret vt papa: tunc ei' opinioni
est standū ita g diceret ista sentiā'. vt ps i. c. si
statutus ea a nobis. r de rescriptis. vbi dī. nos
ho ita sentim' q̄ ā de iure q̄ de facto illa ipo
tentia ecclie. vñ per illud vbi sentimus ap
paret g papa loquit ut papa: ff ei' opinio fac
legē. Si aūt dicta Bfani ff dubia ita g nec ab
ecclia approbata nec approbata reperiunt nec
tenent dicta sūp patrū: nūc est duplex opinio.
vna Joan. r dñi Antonij referentiū ei' dicta g
decreto g dicta nō sunt approbata ff loquat ut
dicūt. r dicta doctorū nō arctant vt dicit ē.
g nō sunt approbata. Joē Bfani ff legē q̄ dicit
pleē nō habeat: q̄ sibi principi dat. vt ff. d. Ha.
c. ff auditā. r. l. fi. C. de legibus. Et nō potuit
concessit nisi probet ut in proemio sexti. ffciale
nos ad apice. Hāc quis possit videre de iure:
ex ut sibi potestas demandet. vt. l. 4. 5. penū. ff.
de exhibē iure. Et ad probandū illā habuisse
potestatē requirit scriptura. vt. l. 1. C. de manda
tis principū. Joē rubrice decreti nō sunt simili
approbate. vt notat Jo. an. in proemio sexti. ad
le gando 5 decere Joānē monac. 10. q. 1. in ca.
charte. r Speculatorē de dispensationib' r alle
gationib' in fine. Alia est opinio multop moder
nop in oppositū. vs. g dicta Bfani magistri di
cta ignis explicate nō sint in decretalib' tunc ali
ter per suā aplicā approbata. g ipsius sūt ap
probata. Et primo 5 patet ex auctoritate docto
rū qui illi glosauerunt ita quibus nō est ablendū
arguere. vt. l. ff primo mense. ff. 5 stari bonis. l.
Facit qō notat Bar. in. l. ff si decreti petat. vbi
multa de illis legibus ponit. Sicō q̄ liber
decreti in scholis cōiter legitur: r in iudicijs al
legat. Ad hoc proemiū sexti: r cle. in fine. Item
imitanda nō sunt ꝙ longā consuetudinē r inter
pretationē habuerunt. vt in. c. diuturni. 12. d. r
l. minime. ff. de legibus. Diuturnos mores vtenti
um nouella approbauit lege imitanda. l. pro lege ba
bendi sunt. hec ibi. r hoc est bonus arg'. Illud
sunt seruanda in iudicijs. g est approbatum r pro
lege habendum. vt instituta de satisdationibus
§. finali. r. c. ex litteris. extra de constitutionib'.
Item quia non solum decretales pontificū: sed
etiam leges imperiales decretum sanctum non
dedignantur. vt in autentica de monacis. §. fi.
r in autentica vt clerici apud episcopos epis
copos. §. finali. r in autentica de ecclesiasticis titu
lis. §. 1. Jtē papa tolleras libros decretū legi
in scholis r in iudicijs allegari. Ideo propē bo
nam publicam videtur ille liber approbatus.
Talis enim patientia r silentium pape pro cō
sensu haberi debet. vt in. c. continebatur. extra
de his que fiunt a prelato. facit ne notata per
Joannem an. in. c. illud. de presumptionibus. r
quod habetur in. l. 4. ff. de acquirenda possessio
ne. r quod notat Baldus in. l. fine possidenti. C.
de probationibus. Facit in simili quod notat
Baldus in proemio feudorum circa illum ar
riculum an liber feudorum sit approbatus vel
Et sic ex his concluditur decretum esse appro
batum. Ego tamen dico g dicta Gratiani nō
videntur approbata nisi aliqui canones facile
de eis mentionem. vt est glo. notabilis in. c. pri
mo. super verbo contractus. de rebus eccle. nō
alienan. li. vi. potissimum illam ad litteram: sed lō
gū est. Et sic patet quid dicendum sit de dictis
Gratiani inquantū sunt dicta sua. Si ā consi
derent dicta Gratiani inquātū sunt dicta sūp

sic sunt approbata: r non in ꝙtum dicta Bfani.
vt prin. d. c. nec interest. ff. de constitu. ar. ad hoc
Lapi. in. c. 1. 5. pastoralis. ff. de excusatio. Et sic intelli
genda ff lex. r decretales sequi canones. Lau
dantur sunt dicta sanctorum. Et permittit legi in
scholis r allegari in ꝙtum. Cū decreto attenditur
dicta sanctop approbata. Sed in his que sūt opi
nionē potius loquit communis reputatio ff sicut
citā dicta magistri sua g quare facto pī ad pbā
ritatē. Hec ff. Quātū ad 5 am veritatē di
co breuiter sm Jo. an. vbi. g qñ dicta Bfani
discordant a decretali: nec decretali standū est
r nō decreto. Si ponam' g reperiat diuersitas
inter dicta sanctop approbata ab ecclia r inter
sūmos pontifices: quibus tunc dicta standum est.
Dico sm doctores g in expositōe scripturarū stā
dū est dictis sanctop. Jn decisionib' aūt causap
standū est dictis sūmop pontificū. ff. d. c. 1. r ibi
glo. in sūma. Et huc rationē adde vnā gratiam
salutē g hoc vltimo est. Cap in expositōe scripturarū
standū est dictis sanctop patrū: sicut ff. de
ordi. cog. in. c. 1. et de consecra. vbi glo. hāc verbo q̄
rimur. nunc ff. Nam gubernatus g a plurib' in
quirit: qui sancti' sit. ad q̄ a plurib' ignorāb'
quarit. ff. de quib'. r. C. de ædificijs. l. vlti.
ad fin. Et qñ literam bñ aliquando cauillā
pernā. C. de iudicijs. l. 1. r in aut. de iudi. §.
qui cōtra. v. Scribat ista republica hec g ro
rum rebus plus tenet. Et g in his audiri
debet. Ad nostrū neg̃ ordinē nostrū generale
g in tam docti cōis in cuilio ecclie ibi cōtra
dictio omnes rabidis dentibus g quasi canes
essent dicit alicui quātum r quale quis
tum dicit alicui quātum r quale virtutis qua
ritatem probēb' intrare r illustrare ligue
tibus r subpositionē ꝙ iuris fit q̄ritur. r q̄ illa
dictatorum vel aliquis eop primum stilū regū
to g sola teneat. Hoc ergo ita dicit g absurdū
quē canonicus obviare in aliquo nullo debeat ei
nouerit: cū sola a nō sit sufficiens tota nullū obti
neat firmitatē: vt in cuilio ecclie habetur libertas
ea in rep̄ potestatis de mutuis cari cōtractū
filia n. placet valeas licet publicat ordo rōis:
auctoritate alia penitus pretermittatur non
obstante concedam' facultatē. hec ibi. Et ita
habeba bo. bonā dicti conducta glo. g ff ea ma
lam cōferre de merito capitis cū literarū r ti
ter stilicet non excludat eop consilia seqn. Et
dominam' ita. Apparet igitur ex dictis inf.
tocam perfert opinionē pauop. hec ff. Quā
tum ad 5 am dico g tam in iure canonico q̄ ciu
li q̄ reperit doctop omnio sūmop pontificū standū
est ad papā. Q̄ decisio iuris canonici ad papā
spectat patet. c. fin. literis. ff. de rescriptis. vbi
dicit. Super literis que ab aliquib' ex malitia
r ignorantia ex ignorantia tanta veritate vel
suggesta falsitate impetrant si a nobis inuenti fuerint
tulisse literas inuenti. Alias si secus fuerit
debere. potius cessare omnia comodo literarū. ff
mādat. precepit debeat cessare ignorantia. Ita
ho dicendū g ff illa forma cause ff debeat in ipsa
nostra expōsitionibus ad sacra regula iuris
a beligato iudice in negocio pendente. Hec
igitur inter cos ff. vbi papa determinat. g si
tenendi. Et ita determinat ff ista g expositio
ff illā. vel tacens verū in scripto cauet ignorā
dō ff sicut fecit per simplicitatē. hec aut alia ob
similes relinquam. ff ea cum cauet ignorā

hec alias obtinuisset: et sic secundum nam ordinem pro-
cedere vel delegatus non seruata speciali forma refer-
ret etc. Illud est summarium huius textus licet alii
aliter sument. Quicunque sit pars quod qui opiniones
doctorum in iure canonico sunt diuerse quod decisio
spectat ad papam. Quod autem in opinionibus legistarum
diuersis et decisio spectat ad papam patet expresse in
c. per venerabilem. est qui filii sint legitimi. et pro-
feminis decisio fieret vacante imperio. ar. gu. c. li
cet de foro competen. vbi dicit alius textus quod lai
cus laici super re cuius cognitio ecclesiastico
iuuenire ad potestatem in defectu iustitie secularis
iudicis auctoritate habeat etc. In theologia vo
super his que spectant ad articulos fidei et sacra-
menta spectat ad papam quod opiniones theologorum
ab ecclesia approbatorum essent diuerse. In aliis autem
standum est determinationibus sanctorum. Et si sunt di-
uersi inter se tamen non facit ad fidem nec ad salutem
si autem possumus tenere quod voluimus sicut patet de
conceptione virginis que adhuc questio decisa non est
per ecclesiam. vel papa non ita faciliter et leuiter re
probat opiniones doctorum. ex de restitutione spo
liatorum c. litteras tuas. et de cele. mis. c. cum marthe. Et de
duo magis textus. Audi quid dicat in c. litteras
citatis pluribus opinionibus. Nos inquit aucto-
ritate apostolica nullatenus de predictis sententias ipro-
bamus. nec cuiusque cap. ex eis a nisione voluimus
aliquod preiudicium generari etc. Et ista sufficiant pro
prima veritate. Quantum ad tertiam dico quod sunt due
opiniones. Una dicit quod opiniones antiquorum po-
tius quam nouorum sequende sunt: et maxime si illa o-
pinio antiquorum diu sustentata est. et facit pro hoc
textus l. c. sic vide. xvi. q. i. vbi dicit glo. quod scho-
lares debent intrare cum senioribus doctoribus: et
quod seniores doctores et magis sunt audiendi. Al-
lia opinio dicit oppositum. et facit pro ista cle. i. de
summa trini. vbi dicitur sic. Nos attendentes generalem
efficaciam mortis christi: qui per baptismum applicatur
omnibus pariter baptizatis. opinionem secundam que dicit
tam paruulis quam adultis conferri in baptismo infor-
mantem gratiam et virtutes tanquam probabiliorem dicimus
sanctorum ac doctorum modernorum theologie magis con-
sonam et concordem sacro approbante concilio duxi-
mus eligendam. hec ibi ad litteram. Ego vero dico quod si
loquantur doctores de fide et generalibus ad illas et
salute alicuius opinioni magis fauendum est quam ma-
gis determinationibus sanctorum doctorum et ecclesie ad
heret. Si autem de aliis rebus tunc illi fauendum est quod
melioribus rationibus et clarioribus conclusionibus robo
ratur. ex de ferijs c. capellanus. vide in hac mate
ria notata per Hostien. in c. quanto. de transla. et in c. i.
de sacra vnctione. Et ista sufficiant pro prima con-
clusione. Et sic patet prima consideratio.

De diuersa doctorum opinione circa peccata Ma-
rie magdalene consideratio secunda.

Ecundo doctorum
f circa Mariam magdalenam varias af-
firmationes videamus. vbi aures cordis
nos subiungamus. vz. Prima conclusio est ista.

Tanta cecitate ad conuersionem magdalena te-
nebatur: vt olim peccatorum mortalium tenebris su-
foret. Secunda conclusio est ista. Nihil prohibet omnes ruinandi
occasiones magdalenam habuisse quibus et ita
horribiliter contra deum proximum et seipsum peccasse. Ter-
tia conclusio est ista. Misera magdalena non solum fuit menta-
li contaminatione polluta: sed etiam corporali
corruptione contaminata.

De peccatis Marie magdalene conclusio
prima.

a Capite primam conclusionem etc. vt autem vbi tres
inquirantur vz. Primo est ista. Utrum pec-
catum bona nature diminuat. Secundo est ista. Utrum
peccatum bona naturalia totaliter corrumpere possit. Ter-
tio vtrum magdalena omnia peccata mortalia habuerit.

Quantum ad primum dico secundum beatum Tho. in que-
stionibus de malo: quod nullum peccatum diminuit bona na-
turalia quantum ad substantiam. quia vt dicit beatus Diony-
sius. iiii. de diuinis nominibus. Bona naturalia in de-
monibus manent integra nec diminuta sunt per
peccatum. minuit autem quantum ad habilitatem. quia virtute
alie non ita sunt in bonum prompte etc. Ubi notandum
secundum quod ibidem quod cum diminuere sit quoddam
agere: non possumus recte intelligere peccatum na-
turalia bona secundum substantiam non diminuere: sed secundum habi-
tatem: nisi prius declaremus quid sit agere. Agere
autem duplex est. s. verum et abusiuum. Agens verum
est illud quod proprie producit actum. Agens abusi-
uum est quo agens verum actum producit. Ubi gra-
tia pictor: parietem album facit. pictor est agens verum
quia ipse producit hunc effectum. s. parietem album. Sic
quia ipse pictor album parietem facit per albedinem di-
cemus quod etiam albedo facit parietem album.
et sic dicetur agens abusiuum. quoniam ipsa al-
bedo non facit parietem album: sed est illud quo
mediante pictor hoc facit. Secundo nota quod
agens verum duplex est. s. agens per se: et agens
per accidens. Agens per se est quod agit proprias
formam. agens per accidens est quod remouet
prohibens. Exemplum. Sol per se illuminat domum:
sed aperiens fenestram que erat obstaculum lu-
minis est agens verum per accidens illius illu-
minationis. Tertio nota quod agens per se agit
duobus modis. s. primo et principaliter et secun-
dario et consequenter. Exemplum. generans ignem pri-
mo et principaliter dat formam igni. secundario
autem et consequenter dat motum et omnia que
sequuntur ad formam. Quarto nota quod sicut
remouens prohibens id est obstaculum lumini
dicitur agens verum per accidens illuminatio-
nis domus: et ipsa remotio obstaculi est agens per
accidens abusiuum eiusdem illuminationis: sic
ponens obstaculum prohibens illuminationem
est agens verum per accidens ipsius obscurita-
tis: et ipsum obstaculum quo mediante agens ve-
rum per accidens domum offuscat et tenebro-
sam facit est agens per accidens abusiuum eius-
dem obscuritatis. Quinto nota quod sic lumen ae-
rem a sole diffunditur: ita gratia a deo anime i
funditur. Et licet gratia sit supra naturam anime

est in nihil anime vel cuiuscumque creature: tamen ipsa est a
ptitudo quedam ad gratie susceptionem. et per gratiam susce
ptam anima ipsa fortificatur in debitis actibus. Se
cundo nota quod sicut fenestra clausa est obstaculum pro
hibens lumen ingredi domum: sic peccatum est obsta-
culum prohibens ne gratia ingrediatur ad animam. Isa. lix.
Iniquitates vestre diuiserunt inter vos et deum vestrum.
Tertio est quod sicut interior aer domus non illumina
tur a sole nisi directe respiciat solem. hic autem dire
ctum aspectum solis obstaculum interpositum impedit.
Ita anima non potest illuminari a deo per gratie susceptionem
nisi directe conuertatur in ipsum. Hanc autem conuersio
nem impedit peccatum quod conuertit animas in oppositum.
Unde beatus dicit Aug. quod peccatum est auersio ab incom
mutabili bono et conuersio ad commutabile bonum quod
est contra legem dei. His sic notatis apparet quomodo
peccatum minuat aptitudinem naturalem anime. Non obstacu
lum anime perfectionis aut forme non solum hoc facit
quod excludit formam vel perfectionem: sed etiam facit subie
ctum illius perfectionis vel forme minus aptum
vel habilem ad forme susceptionem. Et videmus etiam
quod omne impedit effectum forme vel perfectionis in sub
iecto: et maxime si obstaculum fuerit aliquid actu ut
habitu. Unde manifestum est quod illud quod mouetur
vno motu non sic mouetur contrario: et etiam est minus aptum
vel habile vt motu contrario moueatur. Exemplum. Quod
enim est calidum non solum priuatur forma frigiditatis
sed etiam minus est aptum infrigidari: quia difficilius
frigidi impressionem suscipit. Sic ergo in proposito
peccatum cum sit obstaculum gratie vt visum est: non solum
excludit gratiam: sed etiam animam minus habilem vel a-
ptam facit ad gratie susceptionem. et sic minuit in anima
aptitudinem vel habilitatem a bono ad gratiam. Et cum
bonum habilitatis sit quoddam bonum nature: patet quod pec
catum diminuit bona nature. quia gratia naturam perficit
quantum ad intellectum et voluntatem: et quantum ad infe
riores anime partes obedibiles rationi dico irascibilem
et concupiscibilem. Peccatum autem gratiam excludendo
et diminuendo bonum auxilia nature et vulnera
re naturam. Unde ignorantia malicia et huiusmodi quedam
vulnera consequentia ex peccato. gratie etc. Quantum
ad secundum dico quod non est parua difficultas. Non si tol-
litur per peccatum habilitas et aptitudo anime ad gratiam:
cum talis aptitudo sit finita: videtur quod per continuam
diminutionem totaliter illa aptitudo deficere possit.
Item priuatio totaliter tollit aptitudinem in subiecto.
Exemplum. Cecus nullo modo est aptus natus ad vi-
dendum. Item sicut se habet bonum gratie ad malum nature
ita se habet malum culpe ad bonum nature. sed per gratiam
excluditur potest totum malum nature. s. fomes qui est incli
natio ad culpam. vt patet in beatis. Ergo per malum cul
pe potest tolli totum bonum nature quod est habilitas ad
gratiam. Et sic alia plura media fieri possent ad hoc
propositum. Sed contra quia manet voluntas: tandem
manet voluntas ad bonum. sed peccatum non tollit nec
annihilat voluntatem etiam in ipsis damnatis. ergo si po
test ita multiplicari quod tollat totam habilitatem na
ture ad bonum. Ad cuius declarationem notandum secundum
Tho. vbi supra quod aliquam aptitudinem et habilitatem vi
ni in aliquo subiecto potest intelligi dupliciter. aut

per substractionem alicuius priuantis per oppositionem alic
uius. Exemplum primi. Accipiatur vnum corpus calidum
in hoc corpore calido est quedam habilitas et apti
tudo ad calefaciendum. subtrahatur aliqua pars istius
caloris per quam tale corpus est habile ad calefaci
endum: patet quod quanto magis aufertur aliqua pars istius
caloris tanto magis auferetur illa aptitudo ad cale
faciendum. Exemplum secundi. Accipiamus aquam ca-
lefactam. In ipsa enim est habilitas et aptitudo que-
dam ad infrigidationem: sic apponatur duo gradus
caliditatis super eos quos habet dicta aqua: certe
minuitur talis aptitudo ad infrigidationem. et si ei
apponantur duo. tres. quatuor. et sic de aliis gradibus
patet ergo quod quanto plures ponuntur gradus calidita
tis tanto illa minuitur habilitas. Hi duo modi qui
ius reperiri possunt tam in potentiis actiuis quam in passi
uis: primus tamen modus reperitur in potentia
actiua: et secundus in potentia passiua. His sic notatis
dico quod habilitas et aptitudo que est per substractionem
potest totaliter auferri ablato eo quod habilitatem causa
bat. Que vero habilitas minuitur per appositionem con
trarii tunc contrarium illud appositum potest corrumpere
subiectum: potest sic habilitas illa totaliter tolli. quia
subiecto corrupto corrumpitur et accidens quod est in illo
subiecto. Exemplum. Potest enim tantum augeri calor i
aqua quod corrumpetur aqua: et per consequens corrumpetur ha
bilitas aque ad frigefaciendum que habilitas conside-
ratur per speciem aque. Si autem per appositionem contrarii quan
tumcumque multiplicetur non potest subiectum corrumpi: patet
quod non corrumpetur totaliter habilitas existens in illo
subiecto. Non quamdiu manet subiectum semper manet
in illo aptitudo consequens naturam et speciem illius subiecti. Et
per hoc multiplicato opposito minuitur: non est tota
liter corrumpitur propter permanentiam talis subiecti
in quo radicatur ista habilitas. Modo ad propositum
habilitas nature rationalis ad gratiam est sicut potentie susce
ptiue et non actiue. Que quidem habilitas non dimi
nuitur per remotionem gratie sed subiecti per appo
sitionem contrarii quod non corrumpit subiectum. Appositum autem
contrarium est auersio a deo et conuersio ad bonum quod est
contra legem dei. Et cum natura rationalis sit incorruptibilis
quantumcumque peccatum multiplicetur non corrumpitur habilitas
ad bonum gratie nec minuitur per ipsum. Procedit ergo
argumentum primum quod bonum nature diminueretur per substractio-
nem sicut dictum est. Sic et priuatio que totaliter tollit
potentiam totaliter tollit aptitudinem existentem in ipsa
potentia. sed non sic est in proposito. Cecitas enim tota
liter corrumpit potentiam: et per consequens totaliter aptitudinem
ad visionem. Ad aliud dicitur quod priuatus ad malum quod
dicitur fomes non consequitur naturam sicut habilitas
ad bonum: sed consequitur corruptionem nature que
est ex culpa. Et ideo fomes totaliter per gratiam
tolli potest: non autem bonum nature per culpam. Si
dicas: pater Ambrosii vnde est quod in damnatis
totaliter habilitas ad bonum est ablata quod in-
possibile est quod conuertantur ad bonum gratie.
Dico quod hoc non est ex totali substractione habi
litatis naturalis ad bonum: sed ex obstinatione
voluntatis in malo et ex immobilitate diuine iustitie.
Et per ista patet quod peccatum creaturam bonam et sanam

nunc revelatur non potest sed extra ex gressio
-pocterea pauperculā magdalena hoc multum
dare peccatoꝝ pinxerit: nonne nō habuisse ta
-petatio ad bonā gre fuit nouā ecclesiā. simili
-ter alio peccatorib⁹ viuentib⁹. Hec est de pec
-catoribus salute. pter hanc habilitate q̄dā est
-gratia vita desperandū. qz ꝛc. vbi pe ondemus.

Quanti ad tertiā vtute dico g̃ triplex via
celo magdalene eius peccatoꝝ labe fuisse pol
luta. Lauchrabice ꝛc. Illustratus est sano clara
Rogo qm de qua agit. Dnc credim⁹ illaz ma
-gdalā qm de qua sepe memoria gḡ septem
mortalia peccata delignauit erecta esse Lucas
testat. Et certus hodiernus ait. Ecce erat mulier
in ciuitate peccatrix. Ubi tria horrendissima ꝺ
qua panes⁹ in vbo ondit. Ł peccatoꝝ magni
tudine per hoc aduerbiū ecce: qd est aduerbiū de
monstrandi: acti digito mostrare eā dicens. ec
ce illa vna illa inhonesta illa luxuriosa mulier
t inuerecunda. 2° addit peccatoꝝ cernitudine
qz dicit in ciuitate: q̄si dicat. in tota peccatrix
magnitudo eius nota ꝛ certa ut per totā ciuitatē
diffamata. Jō phariseus eā vanano intra
se. Si hic esset ꝓpha sicret vtiq; q̄ ꝛ qualis ē
mulier que ei tangit: hmodi enī habit⁹ q̄ pec
catrix est. O res mirationē dignā vt mulier tā
diues: tā nobilis: tā eleganter facunda: ad tan
tā vemētiā deuenirent vt publica mere rix, di
cerēt. vñ de ipsa dicit pbe ditus Jsa. Babilon ci
licta noca posita est mihi t mira. alii babilon cō
fusio gentiū interpretat. 3° addit peccatoꝝ
turpitudinē in ꝺacto vbo peccatrix. Tāli enim
turpissima t horrendissima illi⁹ peccata fuissent
nō ita eā aperto vocabulo peccatricem nōiari ꝛ.
Jn Aug. de ipsa ait. Quia n. hec mulier turpita
dinis sue macula aspexit lauanda ad semie n i
fericordie cucurrit. qz ꝛc. 4 Bidē pōt addi rōe
sic. Quodlīz aliquid cōpent alium per excellen
tiā indent t minora que consequunt illa cōpete.
Sed magdalena per excellentiaz publica pecca
trix appellat. Ꝛ videnſ illa cōpetere minora q̄ ad
publicā peccatricē consequunt. Ecce ut inhōestat
turpitudo inuerecundia: t ola peccata mortalia
sequunt publicā peccatricē. g ꝛ in magdalena
locū habuerunt. vt sicut dēfacientib⁹ ola cooperant ī
malū. 5° Bidē pter. Tāli ista signa exterioza
q̄ ꝛpo bodie exhibuit magdalena. Ł stare retro t
plorare: exterere capillis: ungere unguento: t
hmōi: quid aliud indicent q̄ magdalene peccato
rē multitudinē: turpitudinē: t bomibilitatē? Tā
n. tā publicā gniam fecisset: nisi t publicaz
peccatoꝝ multitudines habuisset. quare ꝛc. Et
ista sufficiant pro prima conclone.

Qz i magdalena fuerit ocē occasiōes ruinādi 2° ꝑ.

Scipe fam ꝺcienꝺ. vt. Tibi prohibet
ō ruinandi occasiones magdalenam
habuisse: gḃat vicia ista horribiliter ꝛtra
ꝺcī: primū: t scipā peccasse. vbi tres ingraꝺ
ꝺs. 2° ꝺ. Ł illa. Utrū g ꝺiecture ꝓpellit ō
gḟicua probatiosecu ꝓspicue apparere. 2° Ł
vinū iungere a carnalib⁹ actib⁹ sit difficile. 3°
Ł. vtr quo exercitū ab incōtinentia: q̄ē nāle
opatio. Quantū ad primā dico g̃ ꝺi iuriste
cēter dicunt g̃ p ꝺiecturas vt liquida ꝓbatio
ḟspicue aliquid apparere. allegant l. Iuliꝰ. ff.
lucius. ff. de ic. t. t. t dicunt g̃ ꝺ illā liquidā ꝓba
tionē admittit probatio in scis sm Bal. in l. cō
uenit. ff. de epis. t cle. Et addunt g̃ ēt ex ꝓ
cipue ꝺiecturis vt ligda voluntas t ꝓbatio ut
ꝑ l. Ulpianus. ff. de ic. t. l. si. C. de proba. t l. si
quis locupl. ff. de manumiss. in testō. Sed ꝺi
cunt g̃ ꝓbatio ꝑsumpta vt liquida. vt est glo.
notabilis in. l. si tutor. C. de pculo tutoꝝ. qō ma
xime vbi est in ꝓbatione voli. vt ꝑ glo. t Ange.
in. l. aquā ecliā. in pin. ff. de exceptōe doli. t
l. pulcuma. §. adeo. ff. ex quib⁹ causis in possi.
sionē ea. Tō mi g̃ vbi esset certus modus pro
bationis assignatus: vt ꝑs in. c. cū ꝺingat. cū ō
rescriptus. tunc probatio ex ꝺiecturis nō sufficie
ret. ar. ꝺicti. c. cū ꝺingat. t facit textus ꝺincta
glo. inducta de inuentib⁹ stipulationib⁹. §. ite ꝑ
bep. Ad propositū g̃ nō g̃ quīq; sunt ꝑpue ꝺ
iecture quibus arguī pōt ocō mulieres illas se
quentes coruere cē necesse. Septē quidē sunt
ex parte mulieꝝ. t septē ex parte hominū. 1ª
conjectura ruine mulieꝝ ꝺ fucatio. i. q̄ō mu
lier in vepulationib⁹ t fucationib⁹ ocleetat. t v
tunt illi. fiducia: q̄ō est grave pcm. de consē. di
v. c. fucari. ubi dē. Fucari figmentis quo t rubi
cundio: t candidio: apparent adulterina salla
cia est: quali nō dubito ēt ipsos maritos se nolle
decipi. a mulieribus quibus solis sunt permit
tende femine ornari sm venīā nō fm imperiuz.
Tāl vestis ornatus t maxime ꝓfanaꝝ t ꝓfanaꝝ
nō nisi nullus fucus mendax: vt nec auri
qui dē vestisq̄ pompa sed mores bonitate. ꝛ.
ibi Augu. 2° ruine cōiectura est capillos alie
nos portare sicut hodiernis temporibus mulie
res nostre portare soleant in baltheo t tricis ca
pillatis: vt ita dicam: vt publice ostendant sue
impudicitie signum: t damnationis manifestus
indicium. O infelicitatis si daretur vobis in pe
tentia vt minimum mortui os super caput por
taretis: ꝓ tanto penitentiam illam recuperetis.
tamen ad vanitatem t perditionem vestra esse
dendam crines t capillos mortuoruz sine timo
re deserno. Jsa. iij. Decalvabit dns vertices fi
liarum syon: t crinem earum nudabit: t erit pro
suaui odore fetor: t pro cona funiculus: t pro
ornamento crine calluicium ꝛc. de quo ad plenū ve
ramus feria tertia hui⁹ dominice. Tertia ru
ine conjectura est cantilenarum cantus: qui cer
te nihil aliud est q̄ iuuentutem transeuntiuz ignē.
t quando etiam salando mulier de suo amatore
cogitat cantare incipit. t sic etiam se ingenerā
tur pouor: quod multum deo displicet: g̃
inter cum offerebat. vt. lxij. di. c. in sancta. vbi di
citur. Deum mendacium timulat qui populum to
tibus delectat. de quo vidimus in feria quinta

cinerat. Quarta ruina est impudicia oculoꝝ
qui nihil aliud q̄ instigationem et inspectorum
ardens luxuriosa sagitta. xxxij. q. v. c. nec solo.
Hec solo ingt tactu z affectuq; aspectu q̄t appe
tit z appetit concupiscia feminaz. Hec vos dicet
bere alios pudicos si debeis oculos lpudicos. Im
pudicus. n. ocul⁹ spudici cordis nūcius est. Si ibi
Aug⁹. Et Trenoꝝ. iij. Oculus me⁹ depdat⁹ est
animam meā. Quinta ruina est fugibia t pulchri
tudinis reputatio. Jsa. c. iij. Elevate sūt filie syon
t ambulauerūt erecto collo. t nutib⁹ oculoꝝ ibāt
t plaudebāt. t ibulabant pedib⁹ suis. t apposito
gdu incedebāt ꝛc. Vide si in dicta feria. v. pōnt
ostice in p⁹pec. Sexta ruina ē ad loca scā die
bus festiuis deuotionis inhōestatis t pdice ap
titia cā cū granā dei t scoꝝ assistēe libenter t
sollicite ire. pō. Velocco pedes eoꝝ ad effudē dā
sanguinē. qz etiam dispiciēdū pitet t sīlā occidat
-proucr. v. Acuta q̄si gladⁱ⁹ bicepos spēa mulier
De hoc etiā in dicta feria dictū. Et idē dico de
pōlocap⁹ibus q̄ sūt ad senectutem ꝛc. Septa
ruina mulieꝝ ꝺiectura est cū mulierib⁹ vel alio
genio lenonicia sedula ductario. Cū n. mulier
gratiā lenonib⁹ inuenit ꝑdendi ꝑbenerēte manifestū suc
raine offidit gienāli. Et ille sunt septē ꝺiecture ru
ine mulieꝝ ex pte ipsaꝝ. Septē alie sūt ex pte
tauentū. 1ª ruine ꝺiectura ē falle dilectōis
demōstratio. Incipiūt nāq; iuuenes talib⁹ falsi
nūcio dedit hanc fallā. rare. Hanc t signa mendā
cib⁹ sic hāc vel illā fingunt oligē mulierē. Dic
tu mulier esto prudēs. qa si cerā vna bestia ad bā
bilōbas. Gap. xvi. Malo. Lauendi amatōes
digni sūt morte. et g spem habet salib⁹ ꝛc. Scōa
ꝺiectura ē fictio honesti vbi. Omīe fingūt vnū
verbū honestū ei dicē velle. Dic tamulier fuge
nec credas vbis illi⁹. qm vt pō. ait. pacē loquit
tecū t occulte ponit insidias. Et ꝓuerb. vi. Si
mulatos ingt ore decipit amicum suū ꝛc. Et idem
xxix. Vō g blandis sicut q̄ inimib⁹ log⁹ amico
suo recte erpādit gressib⁹ ea. Tertia ꝺiectura
est ficta tactuum. Fingūt. n. se tactū nemini
ꝺicturas. q̄ nec credas inimib⁹ ea: q; soci⁹ loco
facta ēlocat. Qm ait Seneca. Oia cū alio deli
berāte de ipso fiūt. Et si etiā secretū apō bolos
tenere ē de solutōis de⁹ facta t dicta nudabit
Quia nihil occulti q̄ nō reuelet. Quarta ꝺ
iectura ē ficta fīa. q̄si fingūt se vomere: t ādie
vehib⁹: sinubia se omāt. q̄ō accipiūt sub vsura.
Sz g facile credat leuis est eosdē. vt dicit Salo
mon. Que aīe indico pauncule mulico sic deci
pi. nec tuipse excogita. Quinta ꝺiectura est lar
ga pecunia. Munera cito burlat. burlei. oculos pecu
nie mancipat. ꝓphetas. vt ela decipiant latice
bamā. t hoc p medū vetulaꝝ vel pocroꝝ opāl
Et Ꝺ facilitate quas blādis fmōib⁹ capē nō pōt
falle mulieribus decipiūt. Qui mulieꝝ sīg audas
ccrnūt ad amādas lasciuas. Munera credē mi
bi placāt deos pter t boies. ꝓuerb. xix. Dimit
tit addit nicon ꝑsimonia pauper sūt t bō hūt
fīganī ab eo. Septa ꝺiectura ē ficta accusatio

Jnsle. n. t pīa rē illi⁹ accusare: t nisi parētes
t affinib⁹ p coꝝ p sanguine sic facili ciē. defa
mabo te g totā ciuitatē sm formā alio ctū. Quinta ruī
na tabificat aliaz mala dicta ne timēt vt dixi
mus feria tertia ctra. Septa t vltima ruina
ꝺiectura ē ficta ꝑfessio. Figūt. n. se pmisse illā
accipe in vpotecaq; nulli alii vnq; dicere. Tunc
magis cauēas. qa aut nō facit qō promisit aut
si facit multū erat inf eos pct. qa de facili ad ma
-lum sunt prompti. Sicut creditū angle mihi
t fecisti qō voluisti: t alteri facē potuisti. Tāli
inf eos nāli odio dignā manet. dpe ꝛc. Dno igit cō
iecturas si vanitatē Magdalene cōsiderem⁹
oēs in ea ꝛcludem⁹. vt apparebit in sequēti ser
mone. Ortū ad sām hūtatē dico g̃ tm. difficile
est. vt ponit gla. ii. ē. de pur. cāno. c. vt. vbi glo.
ꝑficta dicit sic. Sine vno cērno pauci iuuenē
di. l. e. qz ma. vbi. ꝓpe sic dī circa fīē. Quid. n. ē
gnius carnale delectū. nisi sine ē pauci locuz
unt. et dei filiū imitādo regant⁹ ꝛc. Ebreg. Quā
difficile ē nouere vt desibe glo. sup ebo pauci
alle gat. xxxvi. di. c. de bis. c. xxxiii. q. v. c. sunt.
Hec tū ꝓpter hoc dicit illa glo. manet ēt dictū
ii. q. i. c. multi. i fine. c. xxxiii. q. vi. c. sagitta. Et ita
ēt sit. n illicitō tū exercitus. Ad. l. Cū seruū
seruā. §. fornicari. hec dicta glo. Et ꝺ vironū fa
cit. ꝑ scīptū hūtate. Jude Crio. sup Matth. cōfi
tare dicit angelica hūtate ēē. Deo sup trunci
spūales nō sunt angelice. ꝓcipue tam cōfitan
reo angelica ē. ꝓper hāc. n. dicit singulare boies
angelos sīlāmur. t vincīt a diabul. Et idem.
Illa ingt est gloria nūc. i. non qā t illicitos dicti
nō pōt necessitas vel ocbitas cogere. si qā eō
plecti volūtas sancti ꝓpositi ꝛc. hec ille. Et licet
tū in vitio ēē in femina difficile sit cōfitarē hū
ne difficili⁹ tū ēē in mulieribus. vt ꝑs. xxxi. di. c. i.
per Joannē. t cadē di. c. q; tua. q; ꝛc. Ortus
ad tertiā hec dico g̃ non creditat hō de vno
carnis co g̃ dicat g̃ ꝓpio tū nāles ocliet ꝓpo
t ꝓficere. Nāl⁹ tū. n. opez vincētū quecūq;
nō sunt erdata nr gliatione ꝺpotare. hūna ē ge
nerare aīez quale ipsam ē. vide hominē plan
ta plasti. Cōcubitus licet gliare sit op⁹ nature nō tam
quīpā violentus. Unō si aīa nim comigi fru
ctuosam verbi fecundi t ꝛtra illam corrigere.
Unde de ꝓbo ille cui⁹ filiolo essensa est. ꝓbo
nomo dicit g̃ cui ꝓuenimus dicitur. Plinius
nou

discernat: heu me miseram quia nullum uidi. Tu vespere ala mea. Quinto, singularissima remedia tibi Aug. in li. de decē cordis admuc. Ponit nāq3 remediū est timor dei, qui q̄ timet. Ponit nāq3 remedium est amor dei. qui q̄ ti-
mēs dei custodit honestatē suabit. t suata bone-
flanc suabit t integritatē. Nā sicut oppositū in
oppositū preponitur in proposito. Inhonestas
inhonestati [illegible] est. t inhonestas est cū sceptrū.
ghonestas erit cū salonis. Et ait inhonestas sit
cū scriptum erit [illegible] xxxii. q. iii. c. salomon. Ma-
lonē quoque imoderato vsu atq3 assiduitate
mulierū ad hoc vsq3 placatus est ut templū idolis fa
bricaret. t qui prius templū ostruxerat: ad idolorum
ac libidinis t gule seruiret actus: idolis ostrueret
templa nō timuit. hec ibi Grego. [illegible] remedium e ti-
mor mundi. Unde [illegible]. qui negligit pro propriam
famā crudelis est t vna bestia. vt dr in prohemio
decretorum [illegible] xxxii. q. i. ... nō sunt au-
diendi. Nō sunt inquit audiendi sine viris siue fe
minis qui reprehenduntur in aliqua negligentia p
quā sit vt in malā ueniant suspitionē: vbi sūt vi-
tā longe abesse sciunt: t dicunt coram deo sibi suf
ficere oscīam. Estimationē hominū nō solū im-
prudenter: verum crudeliter cōtemnentes. cū oc
cidant alias alios blasphemantiū vias dei. t p[illegible]
ipsa. Proinde si quis a criminibus flagitiorum atq3 fa
cinorum vitā suā custodit sibi benefacit. quisquis aūt
et famā suā custodit in alios est misericors. Nobis
est necessaria vita nostra: alijs aūt fama nostra. hec ibi
Aug. 3° remediū est timor pene. antiquitus.n.
adultere lapidabantur. Leuit. xx. vbi dr. Si me-
chatus quis fuerit cū vxore proximi sui: t adul-
terium perpetrauerit cū coniuge proximi sui: moriatur
mechus t adultera. t sm canones detrudit in
monasterio. vt dicit glo. in c. tue. ex. de procura-
toribus. vbi dicit sic glo. Per leges veteres pu
niebatur mulier conuicta de adulterio ad penā san-
guinis. C. de adul. l. castitati. t et sm legē mosaicā
xxxii. q. v. si imago. Hodie hō detruditur in mona
sterio. vt in c. gaudem⁹. de conuer. coniuga. t potest
vir vxorē conuictā de adulterio retinere si vult:
t vxor virū. vt. C. de adul. auten. sed hodie. hic g̃.
vbi pōt vir vxorē suā d adulterio criminaliter accu
sare t ad separationē thori. sed mulier nō accu-
sat virū criminaliter. C. de adul. l. i. Sed ad separationē
thori sic. vt hec nō dr. e. i. Et ad lucrandū dona
tionē propter nuptias. ex. de dona. inter virū t vxorē
c. plerumq3. adultera et pdit dotē. vt dicto. c. ple
rumq3. vbi dicit tex. plerumq3. t infra. Si mulier ob
causam fornicationis iudicio ecclie aut propria volū
tate a viro recesserit: nec reconciliata postea fu
erit: dotē l dotaliciū repetē nō valebit. hec ibi. t
exponit glo. tres intellectus quid sit dotaliciū.
Primus intellectus est q̄ dotaliciū sit donatio
propter nuptias. sed nō placet glo. qr donatio propter nu
ptias dz redire ad virū sicut dos ad mulierē. vt
in c. vlti. e. ti. in fi. t ita nō possit petere dotali
cium alias post separationē. 2° intellectus sub-
sequens immediate dicens. sed pōt hic intelligi cū mu
lier lucratur donationē l partē ex pacto. vt in de-

cto. c. vlti. e. ti. t sic illā donationē quā ex pacto
habuisset l partē perdere dz. 3° intellectus est ut
per dotaliciū intelligantur res parafrenales ad quā
restitutionē marit⁹ tenet. C. de pactis conuen. l. vl
ti. hilla glo. ad litteram. sed ista relinquim⁹. vides q̄
quantis penis subdatur adultera. Quartū ime
diū est vt se a malis conuersationib⁹ custodiat. iuxta
cōsiliū sapientis. Fili si te lactauerint peccatores ne
acquiescas eis: t nō ambules cū eis: pedes.n.eorum
ad malū currunt: t festinant ad effundendū san
guinē. O iuuencule miser: t uos pernitiem q̄ solu-
te estis: t si bestia qui vos regat. h audieta quīn-
ot specula quotidie consideretis: t scē t caste viuetis
periculū est.n. mulierē esse pulchrā t vanā. ma
ius periculū cui est sola. t fuge oīa qui cū mala socie
tate cōuersant propter quā multi perierūt. q̄ tē. ps. Cum
scō scūs eris: t cū inocente inocens eris. t cū pe-
uerso peruerteris. t cū docto doctus eris. cū lepro-
so leprosus efficit conuersans. cū scabioso domi-
ris scabie maculat corpus eius tē. Et ista suffi-
ciant pro ista concione.

Magdalena fuit corpore corrupta 3°.

Cipe tertiā concionē. vs. Maria Ma
gdalena nō solū fuit mentali contaminatione
polluta sed et corporali corruptione con-
taminata. vbi tres inquiram⁹ q̄stiones. p̄ q̄ est ista
vtrum ex vno t eodē delicto t vnico contra mul
to criant diuersa cria. 2° ē. vtrum sola mala fama
faciat plenā fidē male vite t cria. 3° ē. an Ma
gdalena publica hodie in euangelio nocetur peccatrix
carne fuerit corpore corrupta. Quantū ad primā
dico breuiter q̄ sic. t hic declaro p ex⁹. Posito
q̄ quis carnaliter cognoscat uxorē consanguinei sui
nulli dubiū q̄ hic duplex delictū cōmittit. s. adul
teriū t incest⁹: vt p3 ex diffinitionib⁹ cōsiderant
positum⁹ scia ē p̄mio dicet. Allegant ad hoc legi
sic. l. si adulteriū cū incestu. ff. de adul. Itē posi-
to q̄ vir⁹ carnaliter misceat cū vna monaca. p3 q̄
hic ad min⁹ triplex delictū cōmittit. s. adulteriū
qr est deo desponsata. Itē incestū qr cognoscit spō
sā spiritualē. vn⁹ est.n. pr vir q̄ est in eccla: ait
saluator. t xi. q. i. q abstulerit. vbi dr. Pr est fa
tuo est [illegible] nos creauit. m̄ [illegible] est eccla
q̄ in baptismo nos regenerauit. Itē cōmittit sacrile
gium: qr deo dedicata est t pfessa. de simō. xxvii.
q. i. c. hīgib⁹ q̄ Joāne. Et de pena eorum fatio pōt
in c. si quis epc. t c. si quis rapuerit. cadē q̄ne
t cā. Nunc a simili nupsa aīa mea considera quan
ta mala ex inhonesto mulierū habent locut⁹
uane t similibus cauantur in mente ipsorum q̄ in
mente aspiciendū. Audi Crisostomū sup Mat.
Quid est inquit mulier nisi amicitie inimica in
fugabilis pena necessariū malū naturalis tē
tio: desiderabilis calamitas: domesticum peri
culum mali natura boni colore depicta. ergo si
dimittere illam peccatum est tenere autem vi-
ro tormentum est. necesse est vt aut committas
adulterium faciamus aut teneamus quotidia-
nas pugnas t amaritudines habeam⁹. Et idē dicit
ingt mulieris lecatio⁹ t mollis ē. Incautus quodā

qr nō oīa q̄ uidet aut audit cū sapia t rōne cōside
rat. mollis aūt qr facile flectit l de malo ad bonū
l de bono ad malū. hec ille. O mise mulier si q̄ta
anī picalosa ē uīa cōdinoqd ec dz in uā q̄ sup pe
ctū nūc q̄dam fucantia capillos alios l [illegible]
t alia vanitatis pp̄c ruine euidentissima sūt sup ad
dās. Audi de talib⁹ in q̄dā epla Hiero. loquētes.
Janua inquit diaboli: via iniquitatis: scorpiōis percus
sio: nocimātq3 gen⁹ scia ē. Cū primas vt stipula i
cēdit ignē. flāmigero igne pcunt oscias per iter
bitans: euertitq3 fūdamēta meritū. hec ibi. O paup
cula magdalēa q̄ aias tuis varijs ocul t cesis
tuis vanitatib⁹ amoris sagitta vulnerasti: q̄ta
pctā in teipsa cumulasti: O pr Amb. Inigeres
mee supgresse s caput meū: sic on⁹ grue grauate
sūt sr me. Ecce qr i celū peccati nō audeo leuare
oculos meos ad celū. terrā pstrans itacong: tra
sūt l terrā me considero cōuersurā. Dz oclos mētis
ad xp̄m Jesum meū leuo quē amo: quē vl gloriosa
tota mete cōtemplo. q̄ tē. Quā ad fas dico q̄
fama sola nō facit plenā fidē sz bn̄ psūptionē pte
sūptio idacit purgationē. Nec dīa paucorum infa-
mātium maioris l tott⁹ ptis cōuicine. Patet h̄ ex
de accusa. c. inquisitiō. [illegible] vi. ubi dī sic. Quesiuisti
etiā qd statui debeat si nōd q̄ certā sciat si nō q̄
famā t corum q facit inq̄sio credulitatē iuratā cō
gerit iuenīri. Et vrum aliqs sr eo crimie reputari
debeat infamat⁹: de q̄ ipsi duo l tres aut ē plures
dixerit infamari: s ipso nihil sinistri i publico
audiat. Ad qd ē nrā risio q̄ ppe famā t deponē
tiū credulitatē: dictatre cōcludit famā aliorum
p hoc qd dī dictatati erit ad depositionis [illegible]
cedū si famato candīca posit idci purganō sz
arbitriū iudicātis ppe dcā paucorum cū ifamarū
reputare nō de cui⁹ apud bonos t graues lesa o-
pinio si extitit. hec ibi Inno. iiii. In h. ponit duo
dubitabiles. P° ē an sola fama t testiū creduli
tas plenā fidē faciat. Et hic videt papa dicē. Ad
qd nrā tē. vbi dī q si. nec dz qs puniri de crimie
de q̄ si cōstat nisi de fama t testiū credulitate. In
dici tū dz purgatio l arbitrio iudicātis. 2° du
bitario ē an dcā paucorum sint sufficiētes ad infa-
mationē. Et hic videt papa dicē q nō si t regulā
tota l maiot p cōuicine. ab q̄ ppe dcā. Et hic nō.
glo. vi. dicēs q̄ dcā paucorum nō infamie sint infa
mā ē inductē. vel plur⁹ ppe hōā mouebit⁹ ad in
gredū. Fama.n. dz ē q̄ villā l pcohiā ad hoc si
at inquisitio. vt in c. q̄lr cū. s. Et quī dcā glo q̄ dī
can⁹ pauci ex gl⁹ nō pōt oriri famia. t dicit sic.
Pauci dr. xl. ē de elect. e. c. [illegible] plenis
t alias oōdinaria⁹ pōt. Et sol opi. pōt dicē. Cre
do q̄ maior pt⁹ vicinie regrat. q̄ fama hoc regrit
nō fama ab q̄. de pfess. c. illud ex. hec ibi. Unū s.
l testiū [illegible] glo. q̄ ifamia sufficiēs q̄ regrit in cā
inq̄sitiōē ad h̄ vt sup crim ingri possit ut ē ad in
mus penes maiorē ptē vicinie l loci vbi viget i
famia. Et sic nō sufficit famia q̄ ē apd duos l tres
de vicinia. Circa hāc viam⁹ ptē dubitat⁹ q̄d fa
ciēdū si pcohia nō hēat nisi duas l tres domos seu
familias. hec si duae opinioes. Joā. de imola dic̄

q̄ tūc tū vniuersitas remaneat l duob⁹ l trib⁹ ut
nō in. c. i. de elec. vt q̄ dici possit q̄ apud duos l
tres possit esse ifamia. qr solū sit l pcohia. t sic
sufficiēs ifamia ad h̄ vt possit iqri. Alia opi ē q̄
q̄ si sit ita pauci l vna pcohia q̄ pōt ifamia ab
alias pcohias ita q̄ alij aliarum pcohiarū ptes
testes sūt ifamie q̄ erā apud eos ē. Et h̄ opi. est
Jo. an. t dni Antonij allegans. c. sup eo. de cōsāgl. et
c. sup. de cogna. spi. Nec opi. imolēsis vt h̄a cus
sit icopatibilis q̄ apud duos l tres sit ifamia suf
ficiēs ad inq̄sitioē. Nec obstat qd dic̄ q̄ ius vni
uersitatis remaneat in duob⁹ l trib⁹ qr illud ,pce
dit q̄ ad fauorē vniuersitatis l hui q̄ ,pcede pro
vniuersitate. ideo h̄ opi. ē tenēda. Et h̄ sufficiat
p pn̄o. xi. Tu aūt potes ex hoc dcīs cōcludē q̄ta
erat ifamia magdalene q̄ nō p maiorē ptē pcō-
chie l vicinie s p totā ciuitatē erat diffamata.
q̄ dr. Erat mulier i ciuitate peccatrix. q̄ tē. Qu
tū ad tertiā dī. pono aliq̄s regulas. P⁹ r̄la ē ista
q̄ notoria crimia nō indigēt accusatioe. Hec r̄la
p3 in. c. euidētia. ex. de accu. vbi dī sic tex. Eui-
dētia patrati scleris nō idiget clamore accusatio
ris. vbi glo. Sed⁹ ingt qd notoriū ē q̄ opz eui-
dētiā. t ex. vn⁹ mod⁹ notorii. vbi hō de coha. cle.
t mulie. c. vi. Multa. n. iura clamāt q̄ notoria d
licta nō indigēt ,pbatōe. Clamat cā ii. q. i. q̄ toti
t. q. i. c. a. cā. c. de maleficia. t h̄ purga. cano. c. i. d-
lecta. glo. v. t de ele. c. bone. ei h̄ Clamat c. per
ro. ex de diuor. glo. i. Clamat expssiē c. ad nrām.
ei ē. de iur. cur. ab. ppe dcīs sic. Ulr qn̄ sūt ira
dictōes canonicas manifesta. Cōtra accusatore ñ
indigēt. nec i cie est ordo iudiciar⁹ obsuād⁹ q̄ dz
in alijs obsuari tē. Clamat t glo. in. in. d. c. ad no
strā. cū accedētē. Nō tñ q̄ i notoria accusatōe
nō idigeāt nec ,pbatōe in alijs regrit citatio. ut
in. d. glo. c. ad nrām. ei ē. de iureiu. t est uali⁹ no
tabilis illa glo. t p notabū allegat. Sēda glo. ē
in. c. cū dilectio filio. de purga. cano. in hōc ist
cēda. t allat cōcordantes. t est bona glo. De ista
mā satis plene tractat dn̄s Antoni⁹ t Joā. de imo
la. in. d. c. ad nrām. Nos igit nūc accipim⁹ q̄ ad
nostrā faciūt ,ppositū. Et sic ppa p⁹ r̄la. Sēda re
gula ē ista. Sola p sūi notoria ler ā sūt nec ad-
sūo sen ali⁹ ,pcessus cōrā eo bene nulla ē. p3 h̄ l
gula ex de iud. c. ad nrām. ei glo. t i. c. ad q̄
diuisui. de pe. t re. t ex de elec. ad nrām. t i ei
[illegible] Itē dcīs Deut. xxiii. Nemo igit mit
tat falcē i messē alienā. Sufficit ex eccā de h̄ pt
mōe pcedē in 2° pcōe h̄ cōsideranda t vm
tr. vbi dr. In q̄b⁹ casib⁹ fallat r̄la ista vide i glo.
fi. c. ad nrām antedcā. Tertia r̄la ē ista. Ju
re iudicantē ecclia q̄ plēt ex sola voluntate iudi
care aut cōdēnare ñ pōt. p3 ista r̄la sine pcede
re ex ista actione h̄ partio in 2° [illegible]
t hoc ibi declarat. vide ibi. Et q̄ reg⁹ p̄ [illegible]
qd nō mētē sit a solo deo puniēda. bi. Qu
ta regula est q̄ ecclia in foro iudiciali [illegible]
notoria fuerit in [illegible]
cōdēnare sine accusatore t [illegible]
gliua. Pauca hec r̄la [illegible]

iudicis ordinarii. Capitulum quoniam dicit sic. precio
et contra. Habeant igitur episcopi singularum urbium in
suis diocesibus liberam potestatem adulteria et scelera i-
gere vindicare et iudicare secundum quod canones censent
absque impedimento alicuius. et cetera. Et op. fuerit publicum co
nocent auxilium non ad pendere. sed potius ad ca
quod vesse proposuit. ibi. Et glo. sup. hoc canonem
circa medium sic dicit. Idem et eo quod hic dicit ingre
re vindicare et punire secundum quod canones censent. est argumentum
quod iudex iudicare debet secundum allegata et secundum canones
et legem et secundum conscientiam. vt expresse dicit. xi. q. iii. c. illi-
et legem. et alias multas auctoritates
mope. et ai. q. vii. c. iudicet. et alias multas auctor-
dantur addicet. Et arguitur contra per plura iura. vbi probatur
quod iudex potest iudicare secundum quod putat. Et tandem
videndo ponit duas rationes. et ha ibi ps. probatur
quod quando iudex aliter habet in conscientia et aliter per probationes legitimas
tias conceptam potest alii iudici causam delegare. Alia
opinio dicit et hic approbat. quod licet iudex aliter habeat
in conscientia sua quam constat per allegata: debet tamen iudicare secundum
quod est facta sibi fides in iudicio per iura dicta sibi probata: et
non debet conscientiam sequi. quia scit illa tamquam iudex: sed tamquam
homo. supple sua confessione illud sciret. Et tamen probata
ta personam non peccat nec debet facere contra conscientiam. Et ita
nec condemnando nec absoluendo sequitur conscientiam suam.
Et quod ita sit procedendum ps. Nam deus omnia sciebat:
et tamen nullum voluit condemnare nisi probationibus conuin
ceretur. q. i. de omnipotens. secundum dicta glo. Sed de hoc
doctores faciunt pulcherrimas inquisitiones. Ista tamen
est hic sententia quod dicta est. Et de hoc etiam notant domini An-
dreas et Johannes calderinus in c. pastoralis. §. quia vero. de
officio delegati. sed hanc materiam dimittamus. Ca-
pitulum secundum signum allegatum in probatione istius regule dicit
sic. Sacerdos si sciat per certo aliquem esse reum alicuius
criminis confessus fuerit et emendare noluerit: nisi iu-
diciario ordine quis probare possit: non debet eum nominare
arguere sed indeterminate sicut dicit christus: vnus vestrum
me traditurus est. Sed si alie eius damni illatum est pe-
nitere et infirmari potest excommunicare auctoritate domini: ista au-
tem confessus sit. si tamen nominari potest eum remouere a com
munione sciat eum esse reum. quia non ut iudex scit sed ut deus.
sed debet eum admonere ne se ingerat. sed ad communionem. quia
nec christus Judam a communione remouit. Ibi. Et quarter.
ps. quod si sacerdos scit aliquod crimen vt iudex allegata et
probata secundum debet non conscientiam suam. Hoc expresse dicit
c. pastoralis. §. quia vero. de officio delegati. vbi in fi-
ne dicitur quod iudex ordinarius ad mandatum delegati
exequatur sententiam: licet eam iniustam. Faciat tamen ordina-
rius quod nouerit sententiam esse iniustam. vt delegatus eum
ab illo onere absoluat. si non possit dic ter. eum
ordinario delegati non cognitio causa sed executio
tamen demandet quod ordinarius tenetur absque delegato
et si sciat illam sententiam iniustam exequi debet nisi
ad eandem. nisi apud eum possit efficere ut ab honere
ipsum absoluat. Ibi in dicta §. quia vero. Et in hoc et
si sciat est vna glo. magistralis bona et longa in qua
multa scribuntur per doctores. Accipiamus nos illa
quod ad nostrum propositum sunt. Hec eadem regula nostra habetur mul
ta capitula. per sic. xi. q. iii. c. non. c. iudex. c. nihil. c.
probatur. c. non sic dicit. Non in quemquam sententiam fer
re nos possumus nisi conuictum aut sponte confessum.

Capitulum iudex dicit sic. Judex criminis discutiens
examinationem aut sententiam proferat quam aut reus ipse se
confiteatur aut per innocentes testes. i. non falsos aut su
spectos conuincatur. ibi. Et c. nihil. dicit sic. Nihil
contra quemlibet accusatum absque legitimo et idoneo ac-
cusatore fiat. Nam dominus noster Jesus christus Judam furem
sciebat: sed quia non est accusatus non est eiectus. Idem
dicit breuiter. c. probatur. Faciunt multi ter. ad
propositum: sed isti sufficiant. Et sic ps. quarta regula.
Quinta regula est ista quod ecclesia sic sanctos post eorum
mortem honorat sicut in vita christo fuerunt. vt ps. de co-
se. di. iii. c. pronunciandum. glo. i. Et quoniam aliqui predicando
christum mundum circuierunt. vt apostoli aliqui per eius nomine
martyres effecti sunt. aliqui in virginitate. aliqui in aspe
ra penitentia deo fuerunt: et salui facti sunt. ideo ecclesia officium
te eorum proportionatum instituit: vt officium apostolorum mar
tyrum virginum viduarum et corruptarum et sanctorum confesso-
rum instituit. Nam quia apostolus grece latine interpretatur
missus. quoniam apostoli per mundum euangelizare a christo mis
si sunt: ideo ecclesia in communi eos solemnizat et canit in ma
tutinis. ecce ego mitto vos et cetera. De quibus tamen ecclesia
facit officium proprium ratione alicuius specialis priuilegii. vt pe
tro propter priuilegium dignitatis. Paulo quamuis non sit
de. xii. apostolis propter priuilegium predicationis et societatis
petri. Johanni propter priuilegium amoris: seu virginitatis.
Andree propter priuilegium crucis quam ita ardenter predi
cauit et accepit. Post hos ecclesia honorat euan
gelistas qui non tamen predicauerunt: sed etiam euangelia scripse
runt: et quatuor tamen sunt. quia Gen. ii. dicitur quod fluuius egre
diebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum
diuiditur in quatuor capita. scilicet phison. gion. tygrim et
eufratem. Fluuius allegorice sacra predicatio est quae de christo
procedit a quo graciarum omnis voluptas emanat. Mat.
xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et
ego reficiam vos. ps. Gustate et videte quoniam suauis
est dominus. et recte sacra predicatio fluuio assimilatur. quia la-
uat purgat et fecundat terram. ps. In omnem terram exiuit
sonus eorum et cetera. diuiditur autem in quatuor capita. quia licet multi
euangelia scripserint vt Nicodemus et alii: non tamen nisi
quatuor ab ecclesia recepta sunt. et hieronymi ratione. Post
propter concordiam veteris testamenti et noui tamquam quatuor testium
fidei christi. Nam in veteri lege vnus fuit legislator. scilicet
Moyses et quatuor maiores prophete. scilicet Ysaias Za
charias Ezechiel et Daniel. et. xii. minores prophete
et multi alii sapientes vt Dauid: Job: Salomon:
Jhesus sirach et cetera. Sic in nouo vnus est legislator. scilicet christus
quatuor euangeliste. xii. apostoli. et alii sapientes vt Die
ronymus: Grego. Augu. et Ambro. Et propter figuram
rote Aminadab. de qua ait anima in cantica. Anima mea
turbata est propter quadrigas aminadab. Aminadab
spontaneus interpretatur: et christum significat qui se sponte
obtulit. Isa. liii. Oblatus est quia voluit. ad Phil. ii.
Humiliauit semetipsum et cetera. Cuius quadriga. i. euangeli-
ca doctrina vehitur per vniuersum mundum quatuor ro
tis. i. quatuor euangelistis. Et vt quadruplicem mor-
tem ostendat a qua liberati sumus per christum. scilicet ignorantie et
simplicitatis negligentie et malignitatis. His qua-
modis peccamus et morimur. sed per christi pre
dicationem quadrupliciter liberamur. scilicet per veram
christi scientiam sapientiam sollicitudinem et bonitatem. quia vi-

Figuratur in diuersis formis. vt figura doctrine
eorum corrispondeat. Johannes tamquam aquila altius ceteris into
nuit dicens. In principio erat verbum. Matheus tamquam
homo quia de humanitate christi hic scripsit. ait in principio ait
Liber generationis Jesu christi et cetera. Lucas quia christi passio
nem latius declarauit in forma bouis simulatur. Mar-
cus in forma leonis. quia christi resurrectionem hic prodit
et eius euangelium in die resurrectionis legitur. Multa
circa hoc dici possent: sed transeamus. Post euangeli-
stas honorat ecclesia martyres. Martyr grece la
tine dicitur testis. quia pro christo multas tristitias passi sunt
Et ideo officium martyrum ordinauit quod est commune omnibus. generaliter
pro christo passi sunt. Aliquibus autem officia propria
deputauit ratione alicuius priuilegii. vt Laurentio Ste
phano. Johanni bap. et aliis quibusdam. Post hos honorat
confessores. i. dei laudatores. Licet non tamen martyres quam
virgines et omnes sancti possint dici et sint dei laudatores
tamen isti proprie confessores dicuntur. quia nullo alio modo vitam
pro christo expleuerunt nisi in laudando psallendo: et decan
tando diuinas laudes. et huiusmodi. sed etiam ad quos
proprie dicere diuinum officium spectat. Et ideo aliqui dicuntur con
fessores maiores. vt episcopi. aliqui minores. vt sacerdotes.
Post hos sequuntur virgines que vigore castitatis et i
regi ratione carnis secute sunt agnum quocumque iuerit. quia sicut
christo in anima et in corpore integer fuit et castissimus:
sic virgines propter eius amorem firmo proposito numquam ex
periendi delectationes carnales secute sunt redemptorem
et ita ecclesia eis officium vite considerans ordinauit in
communi aliquibus propter specialem priuilegium in specialis officium ordina
uerunt. Post has sequitur officium viduarum et corruptarum
que postquam de corruptione corporis fecerunt penitentiam quam cor
ruptionem mentis recuperauerunt christum secute sunt: et ideo
officium per commune cum officio virginum: vt puto non in toto.
quoniam ipse virginitate mentis tamen christum in sancta castitate
secute sunt. et cetera. Dic sic regula declaratur se-
quitur questio que Magdalenam dicimus non
mentem sed corpore fuisse corruptam. Prima ratio est ista
fundata in prima regula. Crimina notoria non indigent
alia probatione: ab omnibus conceduntur. sed magdalena fuit
publica et notoria peccatrix. quia ait textus hodiernus.
Erat mulier in ciuitate peccatrix. et sic in ciuitate
et in maiori parte et per omnibus ab omnibus est concedendum illam
fuisse publicam peccatricem. Ubi non quod aliud est dicere
mulierem esse publicam peccatricem: et aliud publicam
meretricem. Publica meretrix dicitur que multorum libidini
ps. xxxiiii. di. c. vidua est eius et cetera. vbi dicit tex. Ui
dua est cuius maritus mortuus est. Electrix que a marito
vincitur: publica meretrix que multorum libidini ps. Ibi
Hiero. et ibi per Jo. Publica peccatrix est que vni
tamen publice consentit et aliquibus. et intelligo publice quia
non curatur vt publice sciatur. Absit ut magdalenam tam
nobilem tam diuitem et prudentissimam dicam publicam me
tricem: quia aliis assentit: sed eam publicam peccatricem dici
mus. quia publice vnum amatorem forte et non plures ha
buit cui ad placitum succumbebat. Uel potest etiam dici
meretrix non publice venalis est turpitudo. vt xxxii.
q. iii. c. meretrices. vbi dicit tex. Meretrices esse et ad
meretrices accedere prohibet deus quamquam publice ve-
nalis est turpitudo. In decalogo ait mechie non. scilicet
vel hoc agere prohibuisse. quia mechia non nisi adulterium

intelligi solet. hec ibi Aug. in quo libro dicimus quod
nec de magdalena asserendum est eam dicunt cetera
aliorum indiget mercede. que publica peccatrix et
non publica meretrix erat. Secunda ratio est ista. Nul
lus a suo iudice condemnari debet. Ista patet ex prima regula. Sed
ecclesia hodie condemnat magdalenam publicam pecca
tricem. Ergo aut est verum iudex. et sic sua sententia aut
et sic ecclesia peccat infamando quam non oportet nominari
non debet. quod est erroneum dicere. Tertia ratio est ista.
Qui non voluntate peccauit non debet alio iudice nisi
deus. sed magdalena non voluntate carnalis peccauit
et ideo eam non haberet vitium. sed ecclesia dicit publi-
cam peccatricem dicimus quod in carnis corruptione me
talis sed corporis intelligitur. Ista ratio fundatur in ii. regula.
Quarta ratio est ista. Que non sunt ecclesie notoria de
culpa ab ecclesia damnari publice non possunt. intellige in
spiritu et non in genere. In gradibus. i. et determinate et in
in spiritu et determinate potest ecclesia iudicare et con-
demnare. vt admonendo et excommunicando. vt ps. in c.
sacerdotes. de offi. iudi. ordi. Sequitur alia ratio in iiii. regula.
Sed ecclesia magdalenam publicam peccatricem
condemnat in euangelio quod de peccato carnis noto et non
ignoto. Corruptio mentis est peccatum ecclesie ignotum
quia ipsa nobis de eo iudicare. sed iudicat eam de car
nali corruptione. Et confirmatur per. xxxii. di. c. eru
bescant. in fine. vbi dicitur sic. Secretorum alia cognitor
et iudex est deus. hec ibi. vbi glossa sic ait. Et hoc per quod
ecclesia non iudicat de occultis. sic. xxxii. q. v. christi-
ana. et q. v. consuluisti. Et est argumentum pro opinione aliorum
qui dicunt occultum delictum non irrogat irregularita-
tem. quod est hodie expressum in extrauagantem. de tempore. or.
c. vi. hec glo. Capitulum christiana dicit sic. Christiana re
ligio adulterium in vtroque sexu pari ratione condemnat.
Sed viros suos mulieres non facile de adulterio accu
sant. et non habent latentia peccata vindictam. viri autem ea
ibi. Et allat ibi glo. c. quidem. erubescant. dicens.
Ecclesia non iudicat de occultis. c. consuluisti. dicit sic
sensus fuit. Spontanea non confessione vel testium appro
batione publica delictiuis ab oculis dei tamen
omnia sunt regimini nostro iudicare. Occulta vero
et incognita illi sunt relinquenda qui solus nouit corda
filiorum hominum. et cetera. ibi. Stephanus quinta Magistro
epo Huberto. Quo quod est magdalenam publi-
cam peccatricem condemnat: est solum mente corrupta fu
isse. et cetera. Quinta ratio est ista. Talis ecclesia sicut
honorat quales christo fuerunt et pro christo vitam finierunt
Sed ecclesia magdalenam vt corruptam honorat in
virginem. vt ps. in eius officio quod ipsa non fuit virgo sed corru
pta. Et confirmatur ista ratio. Si magdalena septem demo
nia eiecta sunt. vt Grego. ait. Sed per septem demonia
per eandem septem mortalia peccata designantur ad quem
septem mortalia peccata eiecta sunt. Inter septem autem
peccata luxuria est vnum. ergo ab ea eiectum est peccatum
luxurie. sed peccatum luxurie non consistit in cor
ruptione mentis: sed etiam in corruptione carnis. ergo
ipsa fuit corrupta carne. Et [illegible]
ruptio mentis [illegible]
Tho. ii a ii e. q. clii. vbi dicitur [illegible]
[illegible]
nec obliterasse carnis macula non [illegible]

dolomita. Jul̃ si quis mente carnali deliberaſſet vt aliqui gloriã hui⁹ mundi cerne nõ debuiſſet ſed a Magdalena discrẽdi eſt premia futurę. ſi nõ ſola mala cogitaſſet. cogitata turpia aĩ carna ha. Et ſi mala nõ. Legit⁹ nec cure facunt bona pbationẽ. vtpꝫ in fa ſcione fe ſkleranõis ꝺ⁹ ſimonis. Bene ois nocturno nunc carnal⁹ habu it pargola Magdalena. ꝙ eſt publice nũcupata carnal⁹ eccliã iudicantiũ c⁹ ſignũ bodie ꝓbari ſtinx aĩ. Hic eſſet. ꝓbba ſanet. vtꝫ ꝙ ⁊ alia eſt mulier ꝙ cũ tangit. qꝫ peccatrix erat. nõ quidem erã mente qꝫ phariſeo de e⁹ mente ñ habebat ſed corpe qđ erat publicus in ciuitate. qꝫ ⁊c. Et ita ill⁹ opinionẽ ⁊ ero donec viuã in dei ñ ſcia bit magdalenã corpe ⁊ nõ mente carnali ſu ſſe corrupta. Credẽ ni ſic l̃ nõ ſic nõ eſt articul⁹ fidei nec ꝓficeret ſpẽ tano ad nẽ citatẽ ſalutis. Et ꝺ non derogant dignitati eius qz in magnis pctõrib⁹ magis relucet gr̃a dei. ⁊ ondentio cã ſic publi cã fuiſſe peccatricẽ ⁊ dei gr̃am accepiſſe eſt no bis grande ar⁹ ſperandi ꝙ miſericordia ei⁹ ⁊c. Et hec ſufficiant pro ſecunda conſideratõe.

De pena Marie magdalene ſideratio 5ª.

Ertio doctorum

1 Circa pnam Marie magdalene ⁊ horũ gr̃arum mirabilẽ conclone vi deam⁹. vbi tres conclones ſubulga mus. vꝫ. ꝓ⁹ eſt ſicut Maria ad uerſionẽ fuit cauſa eiꝰ peccatoꝝ: ſic in uerſione fuit mirabile ſpeculũ diuinoꝝ bonoꝝ. 2ª⁹ ẽ illa. ſicut uerſio Pauli in numero uiroꝝ: ſic uerſio magdalene eſt gloriſſima in numero mulieꝝ. 3ª⁹ eſt illa. ſicut gr̃a peccatoꝝ multitudinẽ ſuſtinet magdalena dei ꝓfita inimicã: ſic gr̃a pnam facta eſt xp̃o vera diſcipula.

Q Magdalena per pnam facta eſt diuino rum bonoꝝ ſpeculum conclo pnma.

Cõpe pmã cõclonẽ. vꝫ. Ubi Maria
2 ad uerſionẽ ⁊c. vbi tres inquiram⁹ ꝙ. vꝫ. ꝓ⁹ q⁹. eſt. quõ xp̃s Jeſus magdalenã ad ſe uocauit. 2ª q⁹. quõ magdalena ſuas vitã emendauit. 3ª q⁹. quare gr̃as magdalena i lachrymas ad pedes xp̃i aduenerit. Quus ad pmã pono vnã reguã glatẽ qꝫ ad uerſionẽ peccatoꝝ de neceſſitate requirũ gr̃a dei bñã ꝓuenire uoluntatẽ ſua. Unde ſcdo dr̃ pre nemet me. Et Auga. de pdeſtinatione ſcõz. ſic eſt qui iuſtificat ipũ nõ ꝓuentus bñã uolũtate ⁊c. ſed ipſe ꝓuentus bñã uoluntatẽ ſua miſericordia. Treꝫ ꝙ gr̃e ꝓuenerũt magdalenã ut ſe ipſã cognoſceret. ura illuſtrans ipſã. 2ª inflãmans. 3ª fortificans. ꝓ fuit gr̃a illuſtrans. Audi Aug. in ꝓlodien. c. v. Si voluntate ſua ſſimar peccatoꝝ mũdari nõ põt nec ex corde p angi. qz nõ vult. ꝓ Petrũ ꝓperſſet nunq⁹ pnã ductus amare fleuiſſet. Tria ſit bona cauſanti in ala magdalene. hec pma gr̃a. cognitionẽ ſui cognitionẽ cuſq⁹. ⁊ cognitoꝝ diuinoꝝ iuſtitie. In

ſima cognitõe cognouit ſe eſſe dei creaturã ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ e⁹ facta. ⁊ ronale ⁊ mortalẽ ad dei fruitionẽ eternã ordinata. ⁊ ꝺ pma co gnitio eſt pim⁹ grad⁹ aſcendẽdi ad ũ. Audi Da gorc. li. de ala. Fruſtra ingr̃ credũ erriga oculũ ad videndũ deũ q nũdũ idonẽ eſt ad vidẽ dũ ſi ipſũ. ꝓ⁹ ẽ. eſt vt cognoſcas inuiſibi lia ſpũ⁹ q̃ ꝓ viſibilia. cõe ad cognoſcẽdũ inuiſibilia dei. ⁊ ſi nõ poteris tcptũ cognoſci. non ꝓfunas appbendẽ ea q̃ ſunt ſupr te. Pequm⁹. ⁊ principale ſpeculũ eſt ad videndũ deũ anim⁹ rõ nalis mundicies ſcipũ. michi⁹ ⁊ ſi tcptũ cognoſcas ꝙ ſis te negligendo curſus ſide ꝓuerſi dei bñ ꝓplationes hominẽ in ia aiã. celeſtiũ eius ⁊ terreſtriũ ſi tam habere⁹. Unde. mala ſunt ⁊ ſcipſos nẽſciẽdo ei ſi ma pma ſit cognitio ſui ꝓpe. Immediate p̃ hec quat̃ fm bonus qđ ala magdalene ex pma gr̃a gr̃arũ eſt. Cognouit ꝙ pena q̃ cognitõe vidit ẽ ingratitudine tãtoꝝ bonoꝝ dei ſibi. qz ſolus ſua ⁊c. ⁊ fortune. qz nobilis. diues ⁊ bone pentele ⁊c. ⁊ ꝺ⁹. vt bonũ ⁊ ſimũ intellectũ ⁊c. Jte cognouit ingrati tudinẽ tante pacientie dei ⁊ miſericordiſſime expectatõis ei⁹. in corde ſuo mox cũ paulo ad Ro. 11. exclamare cepit. O miſa magdalena: an ign⁹ ro q̃ patientia dei ad pnãm te adducit: Jtez cogũt multitudinẽ ſue turpitudinẽ ⁊ ceritudines ſuoꝝ peccatoꝝ. ⁊ cũ ꝓbba exclamauit in corde. Miſere mei ꝺo fm magnã miſericordiã tuã ⁊c. vic aliũde illoꝝ ſſuli⁹q⁹ ad ꝓpoſitũ faciũt. Nec miꝫ ſi ſic paupercula magdalena exclamat. qñ ut Hieꝝ. ait in mozꝫ. ꝺnto q⁹ mun⁹ ſe videre nõ mi tuo fidi vlplicet. ⁊ ꝺnto maioris gr̃e luũ ſcipit tanto ſcipm⁹ reꝓbenſibile ſe eſſe cognoſcit. Jnuene diante bonũ tertiũ ſequit. Cognitio dine iuſtitie in q̃ cognit⁹ q⁹ nil inuitũ abiere ꝓmitti. ſed olbus tribuit fm opa ſua. ꝓ⁹. Reꝛibuet mihi ꝺ⁹ fm iuſtitiã mea⁹ ⁊ fm puritatẽ manuũ meaꝝ in ꝛibu et mbs. Et ſic pauperitatẽ meritoꝝ ⁊ multitudinẽ peccatoꝝ in alo reuoluens: ⁊ vultricũ ardore e⁹ amen cũ ꝓbba clamabat. Dne ne in furoꝛ tuo arguas me. neq⁹ in ira tua coripias me. Et ſic pũ gra ꝓ⁹. 2ª gr̃a ꝺ⁹ inflãmans. Jllumato nũ intellectu in cognitõe ſuꝑius ⁊ dei ſubito i gredi diuin⁹ amor voluntatẽ inflãmat. ſic. Je flãmatũ ẽ cor meũ: ⁊ renes mei. ⁊ affect⁹ commu tati ſũt. Et immediate tria bona in voluntate ma gdalene ꝺ gr̃a ſpecifi. vꝫ. odiũ mundanoꝝ. ſi derũ eternoꝝ affectũ diuinoꝝ mãdatoꝝ. ꝓ⁹ ſpecifice odiũ mundanoꝝ. qz cognit cor inſtabili tatẽ. piculũ ⁊ decepcõs. Et immediate cepit lach ymare dicens. O ala mea miſa magdalena qđ a bi ⁊ huic labili miſero! Cur tot delictis offenſionib⁹ creato ris tui congruas? Cur tã vano capillo⁹ ornatu decoraſ! Cur tot alios a deo tuo ꝓ celeſti ſpũ creatus iaculis oculoꝝ tuoꝝ ſſus ⁊ ad tartara ca regna rucre facis! Cur corp⁹ tuũ corrodere tũ a ſpũ⁹ tãto fallu ⁊ ꝓpa deo tuo in ſ. nito ꝓpone! Cui tu miſa ⁊ miſabilis valde ex nebũ ꝓpte

ornatu compoſite tue formoſitatis ſupla illuſtrauit tanta turpitudine domeria ea⁹ ⁊ tanq̃ ſua i nu lauabro lati in oꝛ carnis ſpurcicia abiꝛ rubẽ lapſa ea⁹! Quid fruſtra decipis! Bona q̃ ddigis q̃ficoſa ſunt. Bona q̃ negligis eterna ſũt. Jta cõa beſtias. ita angelus ſta terrena illa celeſtia Nõne dõs audiet. Dicere. iii. Tu fomicata cũ cũ amatorib⁹ multis reuertẽ ris ⁊ ego ſuſcipã te ⁊c. Et immediate poſt hoc ſagaceꝛ deliberũ. ceꝛno rũ. ꝓ⁹. Jtroit alia mea ad deũ fontẽ viuẽtis ue nã ⁊ appebo an facie dei. Et hic cognouit eter nitatẽ cop⁹ amentatẽ: inſtabilitatẽ ⁊c. Et cui ꝓ paulo clamat. Cupio diſſolui ⁊ cũ xp̃o. Qñ ut ait Beran fmone. cui xp̃s incipit dulcẽ ſcere neceſſe ẽ amaratẽ mũdi ⁊c. ꝓ⁹ hoc q̃ ad ſa lutẽ ⁊ dei amicitiã ꝓ viã diuinoꝝ mãdatoꝝ per uenit. Matth. xꝫ. Si vis ad vitã ingred fua mã data: nõt in mentẽ ei⁹ ingredi aſſerens fi nandi mãdata dei. ⁊ hic ſideraut q⁹ volẽ nihil ẽ diſ ficile. Jugũ n. meũ ait xp̃s Matth. xi. ſuaue eſt ⁊ onus meũ leue. ſ. volẽti. Cõſideraut q⁹ ſicut ꝓ viã lobedictie ſue pditõis cã ꝛrrexerãtia q obe dientiã ſalutẽ obtinet. Cogit ſe libẽr arbitriũ babẽ. ⁊ cũ ꝓbba clamabat. Unũ dꝛrigam⁹ ve mec ad cultodiã dãs iuſtificatiõeꝝ tuaꝝ. Et recte ꝺ dicebat. q⁹ ut Aug. li. ꝺ gr̃a ⁊ libero arbitrio ca. xxiiii. ponit de ꝓpo. c. tres actꝰ. Olꝛ g ſue voluitatis arbiter eſt ita ut nõ pẽt nouaꝝ ſcboare vitã niſi eũ veꝛeꝛio vite penitet. ſi ille. Et ſic ꝓ⁹ gr̃a. Terna gr̃a magdalene ꝛrrer tõ cã fuit gr̃a firmãs. ſ. bono ꝓpoſito. ꝓ⁹ ca ait ter. bodiem⁹. ſtana. ſ. firma in bono ꝓpoſito. Et hic tria alia bõa ſubſecuta ſũt. ꝓ⁹ hoc bone volitatis ad oẽm emẽdatiõ. bone volitatis accelerata ogatio. ⁊ tota⁹ ſue vite emẽdatio. ꝓ⁹. ſ. ſuã volũtatẽ bonã dño emẽdauit. Et ita vꝫ Heſa. xl. Reſpice dne ad me ſicut reſpexiſti ad Abel ⁊ mũera ei⁹. Reſpectꝰ. n. dicit ter. dne ad Abel ⁊ mũera ei⁹. ad Cain aũt nõ reſpexꝰ. Re ſpice dne ad me ſic reſpexiſti ad Gedeonẽ ⁊ ad ꝓ ſti Judic. vi. Unde i hac fomitudine tua libera bis ſic⁹ de manu Mad. ſ. Et cũ ꝓbba vicebat. Exaudi me dne q⁹ bemgna ẽ miſericordia tua ſecũdã miltitudinẽ miſeꝛcordiaꝝ tuaꝝ reſpice in me dꝛ⁹ me. ne cl̃ gaudeãs a me vlcin aũriant meũ reſpice ⁊c. Sc̃o huic bono ſubſecuta eſt bone volũtatẽ accelerata ogatio. Quia mox vt xp̃o ꝺdicatꝛi fuit oditꝛad qđ ꝛi vi p qđ iam bona vetuſtã odacta ẽ tota vanitatũ ꝓlena. Jn q̃ ꝓcan ẽ ſic⁹ ꝺdcõe gr̃as accepit. domũ cito pterit. ⁊ fracnũ ãpull⁹ ⁊ valle lucabꝛoſũ ſuaꝝ. ba mili veſte lduta: ad domũ ꝓbarſei pcepit ⁊ ſolas vt videbt in ſe. Et ſic ꝓ⁹ bonũ ſubſecutus ẽ ſtoꝛ. vite ſue emẽdatio. q⁹ lachymaꝝ cepit riga re pedes Jeſu xp̃i vt videbt nl. q̃ ⁊c. Quus ad fum. Dico q⁹ plura ꝺdcatõe xp̃i ⁊ domũ q gene ꝛepoſitis pctis bñdb⁹ vellita pnia ꝛrtꝛ ingr̃e cepit. ⁊ vt audiant q⁹ i domo pharſei vbi ꝛ berat ſſaluator hoſpite domũ ingredit. ⁊ xp̃m vbi ꝺbẽtẽ accedẽ nec tumb⁹ ſparſio ſimꝛ retro ſe

eus pedes ſic⁹ cepit rigare illoꝝ. q⁹ ſi capillis ſui ẽgebat illos ⁊ obſculabat ⁊ vngento vngebat. Sepẽ. modus ꝺ ſepti. pctã mortalia ſanctitate.

Prim⁹ mod⁹ fuit fomitudo ſ. fragilitatẽ vbẽ infirmũ ⁊c. q⁹ oꝛ in cmũ ꝓbra. ſtima. ſ. fomitis. ꝓponẽs oculis ſcipt⁹ labi. ſa. Jnſtrue ⁊ ſta tui cuſtodire. iudicia iuſtitie tue. Scdo vt dili. ligat. ⁊ boc ꝺ ſuã orphanã. q⁹ ꝺ. ſtans retrorſ. pre hendidi manũ dãs ſuoꝝ pctoꝝ eũ manuſc. ⁊. Psal. xl. vocabue. Tñ ſui. digna vidẽ altitudi nẽ ceꝛ ꝺ ꝺtudie pctoꝝ meoꝝ. Tert⁹ mod⁹ ꝺ pbratõe. ⁊ boc ꝺ arridi. Bodie nõq̃ ꝓbra ad ſ. ꝓpos erat. ſ. ſua pdib⁹ ꝺlectabilia ꝺ ꝺ. vt erat ⁊ dei placib⁹ moda efficeret. O bñdi ⁊ ſi pedes. ꝺ. maria bodie ẽto vbi ea magdalena⁹ ad xp̃i pedes. Et q⁹ magi ⁊ tra fig⁹ eſt vbi erat mãdãs: ad xp̃i pedes ſedẽs ⁊c. Et q⁹ ꝺpoſita ꝺ ꝺ ⁊ ꝺ⁹ ad xp̃i pedes. Et q⁹ ꝺ. ꝺ ⁊ vbi erat ad xp̃i pedes. Et q⁹ ꝺ. ꝺ. ꝺ.

p̃ dñi nr̃i ihu xp̃i. Cui ē honor t̃ gl̃a in scā sc̃oꝝ. Amē.

Ollegerunt pon

c nifices t pharisei cōsilū t dicebant: qd facim⁹? q⁹ hic hō multa sig̃ fa-

Jo. xi. Dce fanc inquo⁹ ē p̃ceptū fuerado vt qsq̃ sciuit vbi sit ꝑdat illi ꝛ ꝛ

Quarta ē ap̃lat⁹ gl̃ia. q⁹ ꝑpa ut ap̃li facie bāt publice ꝓdicatiōē in Marsilia milites suer ert. Quinti ē xp̃i p̃ appōne vt dicit ē. Se xti ē sc̃pt⁹ t dic p̃ angelo⁹ ministeriū i aere elemento. vt ꝑsin legēda. Septimū ē gr̃a tonus mūdū laudatio. q⁹ ait. Obsecro ꝓdicatī fuerit euangeliū istud in toto mūdo dicēt: t q⁹ hoc fecit i memoriā ei⁹. q⁹ ꝛc. Octā ad tertiā dic ut in le gēda e⁹. Et ista sufficiāt p̃ nūc. Tu q⁹ glo riose Jesu ꝓpe da nob gr̃am vt nr̃a ꝑcā dimit-tam⁹ a te vicē audiam⁹. Venite benedicti patris mei: q⁹ remittunt⁹ vobis peccata vra. amen.

Feria sexta dominice de passione de ciffio sermo in octāe trigesimus octauus.

g bālitatis gemitū p̃ oris cordis sacrificiū co ꝑpauit⁹ christus vt. b ille. Et ista sufficiant p̃ pa ꝛ h. Octā ad tertiā dico q⁹ ad xp̃m pedes ma gdalena tria bona recepit. ꝓpe petit⁹ remissiōē qz remissa sibi petit a nr̃a ꝑe. Laborauit i gemi tu meo: lauabo p̃ singulas noctes lectū meū: ꝛ rigabo. Et audiuit dñs vocē fletꝰ mei. Ois nūc rare possum⁹ lr̃a i ue teri q̃ in nouo tribꝰ lachrymis dei gr̃am adepti fūt: ꝓpter q̃ nō ipsi sine intermissione lachrymas fūderent. Fuit ille ꝑcā sua ꝛ in gratitudine ille uere vnanimē coꝝ voces laudātes: ꝛ gr̃am dei i uenit. Judic. v. c. Ponere dñe ad ire⁹ ꝛc. sed ligit enim q̃ vellē. Jsē Ecclesiast. xxxvi. Sed auditer cōminatōes scripture i lr̃a legis nō, ꝑpe ꝑā sua facilit vetustā sua ꝛ fleuit: ꝛ placuit do mino. ii. Reg. xx. ꝛ Jsa. xxxviii. Fleuit Dauid per singulas noctes ꝛ de lachrymis lauacrū fecit ut ipe testat. ꝛ lachrymal cibū ꝛ potū sibi fuit ait. Fue runt mihi lachryme mee panes die ac nocte. vbi supra. Dnc lachryme lauacꝝ panis potusq̃ fue rūt. Magdalena ꝛ fleuerit amabiliꝰ. Petrus recognita trina negatōe fleuit amar. Luc. xxii. ꝛ sic de alijs. Jā Ber. de sācto mōdi. O inge felices lachryme q̃ beatos mare sc̃orum absorbet. O bti oculi q̃ in talib⁹ lr̃ijs eligerit q̃ amaritie ꝛ petulātie familiā bille. ꝛ gl̃a q̃d magdalena ad xp̃i pedes ꝓstrata recepit ē alc fue clarificatio. q⁹ sic ideo ꝓpe petit⁹ tenebro sa exterminatōe q̃ oratiꝰ ꝛ dei gr̃am petit⁹ expul so lucidissima remāsit. Jā Cris. sup Mar. Sic ꝑ vehemētes voces aer pur⁹ ac mūdus efficitur: ita ꝑ lachrymaꝝ pluuias serenitas mētis atq̃ tranquillitas sequit⁹ bille. ꝛ gl̃a fuit ad gl̃ā p̃ destinatio. q⁹ cā odio ꝑfectiunt ad virtā. ad Ro. xiii. Quos ꝑdestinauit hos ꝛ vocauit. ꝛ q̃s vocauit hos ꝛ iustificauit. quare ꝛc. Et ista sufficiāt pro ꝑfectā conclusione.

Q̃ uersus Magdalene fuit gl̃osiss ma ꝛ ꝛ

Cepe sam conclones. vs. Sic uersus

a ꝓpauli in numero virorū sic uersus Ma gdalene gl̃osissima fuit in numero mille rū vbi tres ingram⁹ vi. vs. ꝓ vi. ē. ꝛupler ē uersus. ꝛ vi. ē. In oēs uersicul⁹ magdalena ꝛpse ad pedes xp̃i. ꝛ vi. ē. qd dominꝰ i hac vi te Iriael nc posse ad deū uerti. Octā ad pri mū dico q⁹ triplex ē uersus principal. ꝛ. de iudi ⁊ diaboli. ꝓ uersus ē uersus dei, vbi nō q⁹ ali qd de uerti⁹ hominē. aliqd uersi⁹ ab bole. ⁊ aliqd uersi⁹ ad hominē. uersus hominē dñi illū q⁹ gr̃am iustificat ꝑe. Sup aquā refectōis educauit me: alias mell uersus. Et idē. Cōuerte nos deus saluaris nr̃ ⁊ auerte ir̃ā tuā a nobis. ⁊ B mō samaritanus ꝛpse uersus qd ad vbā mlieris exi uerā ad ipsū: ꝛ mlier vicebat. Jā q̃ ꝓpter loq̃ tuā credim⁹ tibi. ipsi. e. audiuim⁹ de ore t⁹. Jo. iii. ⁊ sic de alijs. Aliqñ ille uersi⁹ ab bole ꝛ b⁹ uer sus ad xp̃m. Zach. p̃ Cōuertimini ad me ⁊ ego ꝛ uertar ad uos dic⁹ dñs ꝛpe. Cōuerte dñe ⁊ eripe aiam meā. Liberā me fac ꝓpter misericordiā tuā. Jnfe

Nemisse vitest. Jone vi. Quis scit si uertat⁹ ⁊ ignoscat de⁹ ⁊ reuertat⁹ a furor ire sue: ⁊ nō pibim⁹? ⁊ sic de alijs. Aliqñ de uerso se ad hominē ipsi. ꝛ punitōe. Jsa. p. Cōuerti manū meā ad te ⁊ ex coquā ad purū scoriā tuā. Sic ad ꝓmos pentes se uertit qñ vocauit eos. Bñ vbi ca. sic uer sus Jerusalē flagellādo sic plurico⁹ obiurg⁹. Et sic p̃ⁿ uersio. ꝛ⁹ uersio de uersio iusti. Triplex uertit⁹ iust⁹. ꝓ⁹ de vitijs ad virtutes. ꝓpo. Cogitaui vias meas: ⁊ uerti pedes meos i testimonia tua. Ezech. xviii. Nūqd voluntatis mee ē mors ipi dic⁹ dñs: ⁊ nō ut uertat⁹ a vijs suis: ⁊ viuat. Sic ad ꝑdicatōes aplor⁹ una die cōuersi sūt tria milia: ⁊ alia die q̃nq̃ milia. vi a ceb⁹ aplor⁹ legit⁹. ꝓpo. Lex dñi immaculata conuertens alas testimoniū dñi fidele sapiētiā ꝑstās p nullis. Ecōuerso peccatōes faciūt q̃s a ꝛtrib⁹ ad vitia uertit. Cōuertāt oēs peccatores i infernū oēs gentes q̃ obliuiscūt deū. Jā ait dñs Jsa. xxx. Cōuertimini ad me ⁊ salui eritis. ⁊ Tre. vi. Dic ⁊ tin bierūt uertē ad vias dei tui. Ciuitas N. uertē ad vias dei tui. q⁹ nisi uersi fuerint gladiū suū vibrauit: arcū sui tetēdit ⁊ paui li. ꝛ⁹ uersi⁹ ad alios uiros bonos ⁊ in stos ꝛ ꝑfectos. Luce. xvii. Et tu aliqñ uersꝰ ꝛfirma frēs tuos. ꝛ⁹ uersio ad peiores q̃ ꝑdi cātos. Dicit. iii. Vade ⁊ clama ſmōes istos ꝛ a gloriē dicens. Reuertē auersantes ut ait⁹ vis. ꝛ. ꝛ⁹ uersio ē uersio diaboli. Cōuertē. ē eccliā diabol⁹ qñ videt ñ posse obtinē q̃d volue ꝛpe. In uertēdo inimici⁹ meus retrorsū infirma bunt ⁊ pibūt a facie tua. q⁹ ꝛc. Et b sufficiant p ꝑ vi. Octā ad sam vi. dico q⁹ nō. ⁊ sic fuit gl̃a ⁊ in bono ꝑfectōis ꝛ apud ꝛpm mosē. Sic .n. tres gradus uersioꝝ. Jncipientiū, ꝓficientiū ⁊ ꝑfectoꝝ. Jncipiēte ad xp̃m pedes cū Magda lena ꝓ eoꝝ culpis venia petūt: ⁊ misericordiā mīa. ꝓpo. Uoce mea ad dñm clamaui: ⁊ exaudi uit me de mōte scō suo. ⁊ idē. Ego clamaui qñ exaudisti me. Inclina aurē tuā mihi: ⁊ exaudi ꝛba mea. ⁊ idē. Exaudi dñe uocē meā q̃ clama ui ad te: miserere mei ⁊ exaudi me. Et idē. Dixi cō clamauī ad te ⁊ saluasti me ꝛc. ꝛ⁹ ꝓficientes sūt ad xp̃m ut ꝑ gr̃am ꝓficiāt: ⁊ ꝓficere sūt ꝑ ꝛtra ꝓficere. Lōsumma B bo q̃d operatus es in nobis a tēplo scō tuo. Jā Aplus. ad Thessal. iii. in fine. Uos ãt inge volo multiplicet ⁊ habūdare faciat charitate ꝑ alt⁹ in inuicē ⁊ in oēs: sic⁹ ⁊ nos in vobis ad cōfirmāda corda vra sine q̃rela in sanctitate ante deū ⁊ patrē nr̃m in aduētu dñi Jesu cū oibus sūis ꝛ⁹. amē. Bille. ꝛ⁹ ꝓficientes sūt ad xp̃i vbā ꝓtinā ꝓficiāt. Et vt ito ad eū mōtē dā valeāt ꝓcurre. ꝓpo. Desiderij pauper⁹ exaudi uit dñs: ꝓparationē cordis eoꝝ audiuit auris tua. Et ꝓpau. ad ꝓtos. i. Vbi ingt viuē xp̃s ē ⁊ mori lucrū: ⁊ ad cōsōlē. iii. c. ait. De⁹ ie me⁹ ipse at oē desiderij vīm fm virtutē suā in gl̃a in xp̃o iesu ꝛc. Octā ad tertiā dico q⁹ plura sūt ipedimēta uersionis: de q⁹ ad ꝓpositū tm. vna uel duo ponētes ipedimēta. Lingua detrahēs. Hiero

nimus dixit. Jone vi. Quis scit si uertat⁹ ⁊ ignoscat de⁹ ⁊ reuertat⁹ a furor ire sue: ⁊ nō pibim⁹? ⁊ sic de alijs. Aliqñ de uertē se ad hominē ipsi. ꝛ punitōe. Jsa. p. Cōuerti manū meā ad te ⁊ ex coquā ad purū scoriā tuā. Sic ad ꝓmos pentes se uertit qñ vocauit eos. Bñ vbi ca. sic uer tit Jerusalē flagellādo sic plurico⁹ obiurg⁹. Et sic p̃ⁿ uersio. ꝛ⁹ uersio de uersio iusti. Triplex uertit⁹ iust⁹. ꝓ⁹ de vitijs ad virtutes. ꝓpo. Cogitaui vias meas: ⁊ uerti pedes meos i testimonia tua. Ezech. xviii. Nūqd voluntatis mee ē mors ipi dic⁹ dñs: ⁊ nō ut uertat⁹ a vijs suis: ⁊ viuat. Sic ad ꝑdicatōes aplor⁹ una die cōuersi sūt tria milia: ⁊ alia die q̃nq̃ milia. vi a ceb⁹ aplor⁹ legit⁹. ꝓpo. Lex dñi immaculata conuertens alas testimoniū dñi fidele sapiētiā ꝑstās p nullis. Ecōuerso peccatōes faciūt q̃s a ꝛtrib⁹ ad vitia uertit. Cōuertāt oēs peccatores i infernū oēs gentes q̃ obliuiscūt deū. Jā ait dñs Jsa. xxx. Cōuertimini ad me ⁊ salui eritis. ⁊ Tre. vi. Dic ⁊ tin bierūt uertē ad vias dei tui. Ciuitas N. uertē ad vias dei tui. q⁹ nisi uersi fuerint gladiū suū vibrauit: arcū sui tetēdit ⁊ paui li. ꝛ⁹ uertit⁹ ad alios uiros bonos ⁊ in stos ꝛfectos. Luce. xvii. Et tu aliqñ uersꝰ ꝛfirma frēs tuos. ꝛ⁹ uertit⁹ ad peiores q̃ ꝑdi cātos. Dicit. iii. Vade ⁊ clama ſmōes istos ꝛ a gloriē dicens. Reuertē auersantes ut ait⁹ vis. ꝛ. ꝛ⁹ uersio ē uersio diaboli. Cōuertē. ē eccliā diabol⁹ qñ videt ñ posse obtinē q̃d volue ꝛpe. In uertēdo inimici⁹ meus retrorsū infirma bunt ⁊ pibūt a facie tua. q⁹ ꝛc. Et b sufficiant p ꝑ vi. Octā ad sam vi. dico q⁹ nō. ⁊ sic fuit gl̃a ⁊ in bono ꝑfectōis ꝛ apud ꝛpm mosē. Sic .n. tres gradus uersioꝝ. Jncipientiū, ꝓficientiū ⁊ ꝑfectoꝝ. Jncipiēte ad xp̃m pedes cū Magda lena ꝓ eoꝝ culpis venia petūt: ⁊ misericordiā mīa. ꝓpo. Uoce mea ad dñm clamaui: ⁊ exaudi uit me de mōte scō suo. ⁊ idē. Ego clamaui qñ exaudisti me. Inclina aurē tuā mihi: ⁊ exaudi ꝛba mea. ⁊ idē. Exaudi dñe uocē meā q̃ clama ui ad te: miserere mei ⁊ exaudi me. Et idē. Dixi cō clamauī ad te ⁊ saluasti me ꝛc. ꝛ⁹ ꝓficientes sūt ad xp̃m ut ꝑ gr̃am ꝓficiāt: ⁊ ꝓficere sūt ꝑ ꝛtra ꝓficere. Lōsumma B bo q̃d operatus es in nobis a tēplo scō tuo. Jā Aplus. ad Thessal. iii. in fine. Uos ãt inge volo multiplicet ⁊ habūdare faciat charitate ꝑ alt⁹ in inuicē ⁊ in oēs: sic⁹ ⁊ nos in vobis ad cōfirmāda corda vra sine q̃rela in sanctitate ante deū ⁊ patrē nr̃m in aduētu dñi Jesu cū oibus sūis ꝛ⁹. amē. Bille

De necessitate boni consilii consideratio prima.

P Rimo consiliū bonorū necessariā opponi nitatur videamus. Ubi tres conclusiones facia mus. Prima conclusio est ista. Quia equaliter oīa scire nō possumus a sapientibus consiliū petere debemus in his que ignoramus. Secunda conclusio est ista. Licet consiliū in agendis sit optimū remediū non tamen semper obligat ad perficiendū. Tertia conclusio est ista. Nihil tam universaliter est utile quā consiliū dantibus sanum.

Quod consiliari est necesse conclusio prima.

a Circa primā conclusionē tria ut. sic. ubi tres inquiramus. Primo. quid est consiliū. Secūdo. quare conditiones debet habere consiliū. Tertio. in quibus rebus est consiliū petendū.

Quantū ad primā dico secundū Tuliū in rethorica q consiliū est examinandarū gubernandarūque causarū sabella ac prospectus. Et in libro de senectute ait. Nō viribus nō velocitate aut celeritate corporū res magne geruntur sed consilio antiquorū atque scientia quibus nō orbari sed cūm augeri senectus solet. Ubi nō q triplex est consiliū. s. internale particulare et generale. Consiliū internale est qd quis in semetipso facit. ubi nō secundū btm Tho. p. sc. q. xiiii. q cū operationes nre sint circa singularia q propter sui variationē incerta atque dubia sunt. et in rebus dubiis certa sibi dari nō possit vt ex precedentibus duobus sermonibus patuit. hinc est q ro nra q est virtus interior anime vt patuit in primo sermone huius libri nō pōt sine diligenti inquisitione iudiciū aliquod fidum proferre. Hec aūt diligens inquisitio a sapientibus consiliū dī. vt philosophus iii. ethi. ait. Consiliū est appetitus preconsiliati. et do exemplū. In mente nra occurrit aliquod agendū dubiū. tunc ro investigat si illud est bonū vel malū. Et si est bonū tunc consiliatur quibus mediis sit utendū adducendo diversa ex quibus illud posse iudicari bonū vel malū. Et de hoc consilio dī Ecclesiastici. xxxii. vt exponit Cassianus. Sine consilio nihil facias et post factū nō penitebit. vnde tale consiliū nihil aliud est nisi diligens inquisitio aliquarū rerū quas quis eligit ut possit pervenire ad aliquē finē. vt philosophus iii. ethi. dicit q consiliū et electio possunt dupliciter ad invicem comparari. Uno mō quantū ad materiā. et sic consiliabile et eligibile idē sunt. quia tam consiliū q electio est de his que operamur propter finē. Alio mō quantū ad ordinē veritatis. et sic dicit ipse q quia aliquid per consiliū determinatū est tunc prius eligitur quasi consilio precedente electionē. Et ro qre consiliū precedit electionē est ut ibi ait. q. oportet q post inquisitionē consilii sequatur rōnis iudiciū de illis que inventa sunt p consiliū. et tunc qd prius eligitur prius est iudicatū. et q iudiciū rōnis sequatur inquisitionē consilii ipse dicit ipse. quia unusquisque inquirens consiliando qualiter aliquid debeat operari desinit a consiliando qn inquisitionē suā resolvendo perducit ad id qd ipse pōt operari. et si plura possit operari qn reducit in arce determinatū id qd ei p operandū occurrit. vnde relinquitur q electio presupponit determinationē consilii. Et iō

Ar. ibi dicit q electio est desideriū consiliabile quia ex hoc qd hō consiliando pervenit ad iudicandū ea que sunt p consiliū inventa. qd quidē desideriū electio est. Nec ista diffinitio electionis est propria ita q det genus eius. sed est sub typo dicit philosophus. i. figuralis et universalis data. sed hoc ad pñs relinquatur et cetera.

Consiliū dī particulare et generale qd aliquis exhibet alteri quia ex se circa agenda consulere nō pōt. Thobie iiii. Consiliū semper a sapiente perquire. Sapiens dī dupliciter. sapiens simpliciter et sapiens secundū qd. Sapiens secundū qd est qui bene iudicat de fine alicuius artis. l. de his que ad illū finē ducunt. et sic medicus dī sapiens quia de sanitate et de medicinis conferentibus eam bene recteque iudicat. et sic de aliis artibus. Sapiens vero simpliciter dī q de ultio fine totius vite bñ et qui est deus et de perducentibus ad eū bñ iudicat. Et q Thobias ait absolute. Consiliū a sapiente perquire: ostendit q primo a sapiente q est deus consiliū querendū est ordinibus et aliis spiritualibus modis. deinde a viris bonis et doctis in arte illa quā dubitas. ut si de rebus medicinalibus dubitas a medico consiliū quere. si de bellicis ab armigeris: et sic de aliis. sic ut luxuriose si dubitas an luxuria sit peccatū continente et non luxurioso consiliū perquire. Et tu usurarie si dubitas an vēdere ad tempus et carius sit peccatū viro timente deū et docto in his consiliū accipere et sic de aliis. Prover. xvi. Cor sapientis erudiet os eius. q. d. l. e. plenius ore eius et labiis illius addet gratiam. Stultus. n. i. peccator nō pōt diligere nisi qd ei placet. Eccl. ii. Sapientis oculi in capite eius. Stultus aūt in tenebris ambulat. De ista sapientia patet per dicitur in prologo. Consiliū dī generale et universale qd in universitatibus et collegiis fieri solet. et de hoc dicetur in conclusione secunda. Et hec sufficiant quantū ad primā partem. Quantū ad secundā partem dico q aliquis sunt conditiones spectantes ad consiliū internale: aliquis ad consiliū particulare: et aliquis ad consiliū generale. De generalibus infra dicetur conclusione tertia. De duobus primis dico q qn hō a seipso ingrediendo de aliqua re operabili consiliū facit quam debeat facere ex tres conditiones habere debet. Prima est ut primo inquirat an illud qd in mentē venit sit bonū vel malū. si malū nō aliud consiliū faciat: sed illud tamquam nocivū fugiat. Nā ovis pecimarū ut iudicat quod nā vitare debet lupū venientē et fugit. Si aūt illud sit bonū: tunc inquirat media per que possit ad illud bonū pervenire: et tunc habens illud consiliū ingrat per qd illorū melius possit ad illud bonū pervenire. Ista est prima consideratio. Secunda considerat et ingrat an illud bonū qd intendit sit bonū vel melius bonū. Aliqd. n. erit bonū: sed nō melius ad eligendū. exemplū. Iuvenis dubitat an debeat matrimoniū contrahere: an solus vel secum solus remanere: et tunc ipse ingrit si matrimoniū eligo tantū licet onera eius q duro et aliā mee saluti vacare a corpore. si ero solus multū nisi mei curā habeo et deo aliquā mee possum deservire. Et alia que ei currunt et ait. Sed nunquid qn ero solus potero carnis molestias sustinere ita ut a carnalibus desideriis et operibus possim continere: hic mō stat electio matrimonii vel continentia. si videt se continē posse non nubat. q melior est sibi religionis ingressus quam uxorari. si aūt nō pōt

nubat in noīe Jesu xpi. q licet religio melius sit bonū quā matrimoniū absolute nō tū continuo valeat. vel matrimoniū melius est illi et potius eligendū. et sic de aliis. Tertio considerat q posito per consiliū qd melius sibi est admonet aliter et media per que ad illud bonū possit pervenire: tūc data opportunitate si tardet illud bonū exequi. Eccl. v. c. Ne tardes converti ad dominū et ne differas de die in diem. Inde Aug. li. conf. de seipso ait. Non erat qd responderem tibi dicenti mihi o deus meus: surge qd dormis nisi verba somnolentia et lento modo: ecce modo: sine paululū. sed illud modo nō habebat modū. et illud paululū ibat in longū. hec ille. Et quia iste tres conditiones dicantur esse consilii interioris tñ inveniūt in oībus consiliis. Ar. ait. iii. ethicorū idē ponit q ad aliq. et dicit q supposito aliq fine propter quē hō intendit aliqd operari: tūc per consiliū tria querenda sunt. Primo quomodo movetur actiōe ad illū finē pervenire possit. et postea per que instrumenta oportet moveri vel agere ad finē. Ubi gratia. Nō melius est per equū vel tamp. et similia. Potest. n. connumerari diversa instrumenta p q possit pervenire ad finē alicuius operis vel artis. Secundo p consiliū ingrediendū est. Si videt q per plura media et instrumenta vel per plures actiones ad aliquē intentū finē perveniri pōt: tūc ingrat p qd eorū melius et facilius perveniatur. et hoc pertinet ad iudiciū in q quicquid aliq deficiūt bñ se habet i inventiōe via rū ad finē. Tertio requirit vt si contingat q per unū solū instrumentū vel p unū modū vel unā actionē optime perveniatur ad finē: tūc proveat qualiter p hoc ad finē perveniat. et hic requirit constantia et sollicitudo circa illud iuxta dictū apli. Sollicitudine nō pigri spiritu fervētes domino servientes et cetera. Sz posito q illud p qd ad finē deveniendū est bñ nō possit ita i promptu et subito: tūc inquirendū est p qd bñ possit. et sic de illo quousque perveniatur ad eam q concurrit prius in operādo q est ultima i inventiōe consilii. qualiter hoc intelligatur statim dicetur. Positq igitur ingressio consilii ad id qd primū operari oportet pervenit: tūc si illud erit impossibile bñ recedere oportet ab illo negocio qd intēdebamus. Ubi gratia. Si ad conseqndū hoc vel illud oportet me habere pecuniā: nec aliter bñ pōt expedite negociū dimittere oportet. Dicitur aūt aliqd impossibile dupliciter. aut q secundū propriā potentiā nō pōt bñ illud. ut q pauper est illud habere nō pōt: quia p pecuniā illud habetur tenetur. Aut secundū potentiā aliorū bñ nō pōt. vt q nō solū ille pecuniā habere nō pōt q pauper est: sed etiā q nullus alius illā prestare aut alio mō dare vult. et tūc pecunia erit impossibilis pauperi secundū suā et aliorū potentiā ad consequendū effectū quē intēdit. Et iō q talibus mediis caret si agat p alia media nunquā perveniet ad finē: cū nō sint cause ad illū effectū ordinate. Illa. n. q p aliorū nostros facimus p nosipsos facere videmur: inquirū. Principiū horū est in nobis, put ipsi intuitu nostro facimus. Si aūt appareat q illud mediū qd est inventū p consiliū sit possibile: aut p nos: aut p alios: nō oportet stati ab illo incipiendū est operari. et sic illud qd fuit ultimū i inventione est primū in operatione. Et rō est ista ut dicit philosophus ibi. Nā qui consiliatur vel ingrediēns p modū resolutionis cuiusdā. Unde qui

aliqd intēdit qd operari p consiliū ingrediēs q p illud possit. unde necesse est vt resolvendo illud effectū quē intēdit in illas cās q q perficiatur illud qd nō est amplius resolubile: s. illud. et ab illo consiliū incipiet operari. Et dat exemplū i speculativis dicitur dia grāmatica. i. de definitione grāmatice. in quibus proponit intēdit aliquā conclusionē oportet conclusionē resolvere in principia quousque perveniat ad principia prima indemonstrabilia. Et sic aūt consiliū quadam qd. i. inquisitione sicut etiam ut patuit ex dictis. Et q consiliū resolutivū igitur necesse est q ex ingressio perveniatur ad illud qd est primū in operatione. Hec omnia ista ponit philosophus in iii. ethicorū. Ibi. Consiliamur aūt nō de finibus. De autem conditiones Aristotelis in oībus consiliis habende sunt: et precipue in duobus primis. s. in consilio internali et particulari. Alie aūt speciales conditiones ponentur i consilio generali infra. Quantū ad tertiā partē dico q p ordinem consiliū est consiliū. s. de quibus est. Quantū ad primū pono plures conclusiones negativas quas colligo de mente Ar. iii. ethicorū et p. rethoricorū. Prima propositio est ista. Nihil est consiliabile qd consiliandi potest inspiciendo. i. q ab omni consiliū querit vel mali q caret totaliter ipso. Nā boni nō recte petit in consiliando. Prover. i. Stulti ea que sibi noxia sunt cupiunt et imprudentes odibūt sapientiam. Et. c. xv. Labia sapientū disseminabūt scientiā consiliorū. Sicut dicit pre dicta philosophus vt hic quem inquisitionē. Iterum de oībus rebus possumus hic consiliū prudens dici. Dicendū aūt forsan consiliabile est p quo consiliabitur: q aliqs insipiens vel insanus est. p quibus intellectū hī. hec phūs. Et sic patet prima propositio. Secunda propositio est q nō est consiliū querendū de rebus eternis. de his que semper sunt et sine motu. Et hec sunt in duplici differentia. Prio sunt illa q sine motu nō subsistunt sicut sunt substantie separate et ipsa mūdi universitas. Secundo sunt illa q licet secundū corporū esse sint in mā mobili tamen secundū rōnem a mā abstrahunt vt sunt mathematice. Et ponit exemplū philosophus de diametro quadrati et costa i. latere eius. Quis consiliabitur an diameter quadrati sit incommensurabilis coste. Patet. n. hoc ad sensū q est. ecce ista philosophus. De eternis aūt nullus consiliatur puta de mūdo. de diametro vel costa que sunt incōmensurabiles. Hec ille. Tertia propositio est q de his que subsistunt motui ut corporū motus semper est uniformis nō est querendū consiliū. Et hoc intellige sive uniformitas motus corporū sit ex necessitate ita q ex nā sua hēat q uniformē moveantur sicut ea que sunt necessaria in suppositis ut hec uniformitas motus sit prius corporibus mobilibus: sive per aliqā aliā cām separatā. vt sunt sole et similia moventes orbes. de quibus in ista exemplificat philosophus dicens sic. Si neque de his que in motu semper aūt sicut eadē sunt sive ex necessitate sive nā vel propter aliā aliquam causam sol stationibus et ortibus. Et sub illa duobus motibus solis et ortibus eius. Et sub illis motibus post motus consequuntur omnia necessaria sive illa sive necessaria simpliciter sive ex suppositione: omnia que aūt necessaria nō possunt fieri et omnia impossibilia. Nā de hiis que necessaria aut impossibilia sunt nō consiliamur. Hoc expresse ponit Ar. p. rethoricorū c. vii. ubi dicit sic. Primo debet igitur accipiendū circa que bona aut que mala

ciuitate. Unde ciues sint apti ad prelia. Tertio quanta est potentia aliarum ciuitatum que bellauerunt. Ista tria ponit phus in ista ut uidebitur.

Primo si volumus scire consiliari de pace et bello dico quod oportet nos scire quanta est potentia nostre ciuitatis: quanta sint pro presenti. et quanta est possibilis fore. i. quanta pot esse: quia aliqua ciuitas per se et sine auxilio amicorum posset tempore belli et aliis temporibus maiorem habere potentiam. Et ulterius videndus est utrum sit ista potentia militum vel peditum. et consideret quanta potentia possit euenire per amicos. Ecce tex. de bello autem et pace scire oportet potentiam ciuitatis quanta est: et quam contingit fore: et qualis: quam et quod existit: et quam pot adiuuare. hec ibi. et sic patet quo cognoscere possumus et consiliari per considerationes potentie ciuitatis an debeamus bellare an pacem facere.

Secundo si volumus consiliari de bello et pace: tenemur videre utrum ciues sint apti ad bellum. utrum s. sint animosi in bellis. et non dico solum quod sint animosi bellare sicut fecerunt Bononienses. Perusini. Ianuenses et plures alii. sed etiam qualiter sint animosi contra alios in bellis et experti. et ulterius consideratur an sit dubius euentus vel non dubius. et cum quibus viderint habere non posse honorem. sic bellum fugiant tamquam eorum uituperium. si autem uident honorem consequi posse bellare possunt si expediens fuerit. Audi tex. adhuc autem bella que et qualiter preliati sunt: non solum autem proprie ciuitatis sed etiam contra alias hoc necessarium scire. Aut et ad quos dubius euentus sit pugnare: quatenus quidem ad meliores pacem habeant. ad deteriores autem in ipsis sit pugnare. i. si illi contra quos bellum intendunt sunt meliores pugnatores et dubium sit an honorem consequi possent. et pacem cum illis habeant. si deteriores. i. non ita animosi pugnatores: sperant honorem consequi. nec dubitandi cum his. tunc in ipsis i. in sua potestate est pugnare. Tertio si volumus consiliari de bello oportet videre quanta est potentia aliarum ciuitatum que bellauerunt: et tunc uideamus an ille potentie sint similes aut dissimiles proprie ciuitatis et potentie cum qua bellare intendimus. quia aliquando plus excedit ciuitas propria ciuitatem resistentem. et vicens ciuitas ciuitatem nostram aliquando autem minus. Et sic secundum proportionabilitatem que est inter ciuitates olim bellantes et propriam ciuitatem cum alia de bello consiliari oportet i. dare consilium. Et addit dicens quod necessarium est considerare non solum prelia proprie ciuitatis sed et ea que aliorum. quia de similibus debemus similia iudicare. Tex. est iste. Et poterit utrum similes aut dissimiles. Est. n. et his excedere et minorari. Necessarium est ad hoc solum tu a prelia considerasse sed et ea que aliorum qualiter conuenunt. A similibus n. similia fieri nota sunt. hec ibi. Hoc quod de similibus similia sequi natum est: est una propositio diulgata et una maxima. ex de consti. c. translato in fine. quod de uno dixeces se est ut de altero intelligatur. Et glo. ibi ait. quia de similibus idem est iudicium. v. di. ad eius. et iii. di. ca. denique. et xvi. q. vlti. et hoc dicimus. et. l. q. iii. si quis obiecerit. et de transla. c. inter corporalia. et ex. de rescriptis. c. inter ceteras. in fine. vide quare uirtute verbi illud est ut tanti textus illud affirmet. Et sic patet qualiter sit consiliandum de bello et pace. Si vellemus ingredi secundum canones materiam de bello et secundum iura longus processus esset. Sufficiant hec dicta secundum meram philosophiam. Tertio ad consiliandum de custodia et munitione ciuitatis: et ad hoc scire oportet. Primo multitudinem custodie. utrum s. tres quattuor vel decem sint custodie muniende.

Secundo speciem custodie. i. qualem munitionem volunt huiusmodi custodie. utrum militum: peditum: uel nauium. Tertio considera loca munitionum. et uide que egent custodia et que non: et que magis et que minus. Et si minor sit custodia apponatur: et si superflua auferatur: et sic loca magis idonea constituantur. Audi tex. adhuc autem de munitione regionis non latere qualiter custodientur. sed multitudinem oportet scire custodie: et speciem: et loca munitionum. Hoc autem impossibile non expertum existentem regionis. ut si minor sit custodia apponatur: et si qua superflua auferatur: et loca idonea obseruent magis. hec ibi. Quarto uidendum est qualiter sit consiliandum de alimentis et victualibus ad conseruandum statum et regimen ciuitatis. Et dico secundum phm ubi. s. quod primo considerandum est quantum alimentum sit necessarium ciuitati.

Secundo quantum alimentum ciuitas pot habere ibi. Tertio quantum est adducibile per alios.

Quarto quorum inductione pot tale alimentum induci. Et hec bene sciant consiliantes: ut ad hec et similia fiant statuta prout fuerit expediens ciuitati. Et addit phus quod bene attendant ut sit in pace cum potentioribus et cum illis qui uictualia portare possunt. Hic est tex. Adhuc autem de alimento quantus sumptus sit sufficiens ciuitati: et quantum ibidem factum: et quantum adducibile: et quorum inductione indigent: et quorum eductione: ut ad hec et similia statuta fiant. Ad duo. n. necessarium est ciues considerare sine querela. s. ad potentiores: et ad eos qui ad ista sunt utiles. ad securitatem omnia quidem hec necessarium est considerare. hec ibi. Quinto videndum est qualiter sit consiliandum circa legislationem. Et dico secundum phm quod circa talia consiliari est valde utile: quia in legibus est salus ciuitatis. et ad hoc faciendum: primo considerare oportet ea que sunt ciuilitatis proprie. secundo considerare ea que sunt ciuilitatis aliorum. Quantum ad primum est notandum quod multe sunt species ciuilitatis ut dicitur iii. ethicorum. et vii. politicorum. nam in aliqua ciuitate dominatur unus: in aliqua pauci: in aliqua multi. exempla satis nota sunt extra. cum dominatur unus si est bona dominatio: et propter bonum subditorum illa policia dicitur regnatiua. si autem sit mala: et dominans proprium intendit bonum: non autem illorum quibus preest: tunc dicitur tyrannica. Est enim hec differentia inter tyrannum et regem. quia rex intendit bonum subditorum: tyrannus bonum proprium. Si secundo in ciuitate dominantur pauci: et tales pauci sint boni: talis dominatio dicitur aristocratia: siue principatus virtuti-

si vero mali: tunc illa policia dicitur obligarchia. Si in ciuitate dominantur multi et sunt boni: illa policia dicitur tymocratia. si mali: tunc dicitur democratia. Et quia iste ciuitates differunt specie: sicut non sunt eadem sana homini et leoni. et res que specie differentes a diuersis principiis sumunt originem: et diuersitate saluantur et conseruantur in esse: sic iste ciuitates: cum ciuitas sit aliquo modo quid naturale ut probatur primo politicorum: non eodem modo habent fieri et corrumpi. Et quia non possumus bene dare consilia de positione legum in aliqua ciuitate: nisi sciamus qualis sit ciuilitas illius ciuitatis: et a quibus habet fieri et corrumpi talis ciuilitas. Ideo phus ait quod si volumus esse boni consiliatiui ad talia: scire nos oportet quot sunt species ciuilitatis: et quales leges conferant unicuique ciuilitati: et a quibus propriis ciuilitatibus: et a quibus contrariis ciuilitatibus: huiusmodi ciuilitates sunt apte nate corrumpi. Et exponit quomodo ciuilitates corrumpantur per propria: et quomodo per contraria. Declarabimus nunc quid hoc dicere uelit. audi textum quo ad istam partem. Non minimum inquit est de legislatione audire. In legibus. n. est salus ciuitatis. quare necessarium est scire quot sint ciuilitatis species: et quales conferunt unicuique: et a quibus corrumpi nate sunt: et propriis ciuilitatibus et contrariis. Dico autem a propriis corrumpi. quia excepta optima ciuilitate: alie omnes et remisse et intense corrumpuntur. puta democratia non solum remissa sit: et terminabitur in obligarchia: sed intensa valde. sicut et aquilitas et simitas non solum remisse in medium veniunt: sed et valde aquila facta aut sima: ita disponunt nasum: ut neque nasus uideatur esse. Hec ibi quantum ad ea que considerare debemus circum ad ciuilitatem nostram. Ista materia de latere legis difficilis est ad predicandum secundum istam literam tum quia dubium est quo ciuilitas corrumpatur a propriis: et quo a contrariis: est sciendum quod quanto magis una ciuilitas assimilatur uniuerso: tanto magis est recta. quia uniuersum est rectum et rectissime ordinatum. Tres autem sunt ciuilitates ut dictum est. s. in qua dominatur unus. in qua dominantur pauci: et in qua dominantur multi. Istarum ergo ciuilitatum illa recta erit que magis assimilabitur rectitudini uniuersi. Rectitudo uniuersi est quia regitur per unum. ut patet xii. metaphisice. unus est princeps. Ergo ciuilitas que regitur per unum est magis recta. alie autem erunt obliq. Hec autem est differentia inter rectum et obliquum: quia rectum proprie sumptum non intenditur neque remittitur. Propterea bene dictum est quod recto nihil rectius. obliquum autem intenditur et remittitur. Ex quo sequitur quod quicquid aliquid est in sua specie per rectitudinem: non pot corrumpi per propria: sed bene per contraria. Unde una linea recta per propria. i. per illam rectitudinem siue augeatur siue minuatur. semper erit recta. Non sic autem in obliquo. quia si aliquid reponitur in sua specie per obliquitatem: poterit illa species corrumpi per propria et per contraria. Ubi gratia. Accipiantur iste due species nasi. aquilinus et simus. Patet quod isti ponuntur in specie nasi per curuitatem et simitatem: sunt obliqui. et obliquum est contrarium recto. Quomodo autem possit corrumpi iste due species

Dico duobus modis. nam aquilitas est nasi curuitas. curuitas ista nasi poterit corrumpi per propria et per contraria. Per propria. quia illa curuitas potest in tantum augeri quod non erit species nasi. quia poterit facere se sphericam et circularem: que non erit forma nasi. Item poterit corrumpi per contraria: utputa per rectitudinem. quia illa curuitas si rectificetur non erit species illa species nasi. Rectitudo autem nasi non pot tolli nisi uno modo. s. per contrarium. Nam si obliquaretur nasus non esset rectus. Per propria autem corrumpi non pot. immo quanto magis rectificaretur magis rectus esset. Modo ad propositum: quia ciuilitas illa in qua regnat unus sic magis recta dominatio. Alie autem utputa in quibus aut pauci aut multi dominantur sunt ciuilitates oblique. et per oppositum regnatiua. i. ciuilitas ubi regnat unus poterit tamen corrumpi per unum. per contrarium: et non per propria. Omnes autem alie possunt intendi et remitti. Nam quanto magis regnatiua ad unius dominium et principatum unum appropinquat: tanto magis perficitur. Corrumpi autem potest per contrarium: ut per additionem obliquitatis. s. multorum vel paucorum. Nam si ciuitati ubi regnat unus addatur unus alius sic corrumpetur regnatiua: et fiet obligarchia. i. dominatio ubi regnant pauci. Et si augmentantur domini illius ciuilitatis: sic fiet democratia: que est dominatio in qua regnant multi. Sed per propria numquam corrumpetur. proprium est rectitudo unitatis. i. unius qui dominatur multis. quia unus solus in ciuitate sine subditis non pot proprie dici dominus. quia dominus relatiue dicitur ad suum et subditum. Alie autem ciuilitates et per propria et per contraria corrumpi possunt: ut satis patet ex predictis. Motu ciuitas. Nota attende si es in ciuitate ubi regit unus. attende ne corrumparis: ut a paucis uel a multis domineris. Si tua ciuitas est sub dominatione paucorum: attende ne multi dominentur: aut unus dominus fiat. quia leuiter in tyrannidem incurres. Si tua ciuitas est multorum: ut est venetorum: videatur ne corrumparis in multitudine vel paucitate. Posset. n. tantum intendi multitudo dominorum: ut pauci aut nulli subditi remanerent. Istas ergo ciuilitates in dandis statutis et legibus: ad hoc ut status ciuitatis conseruetur oportet considerare. Secundo loco si uolumus in dandis legibus bene consiliari oportet alias considerare ciuitates: quales. s. dederint leges: ut per eas et nos ipsos dirigamus: quales leges proprie ciuitati ponere debeamus. Unde sicut aliorum gesta valent ad gesta nostra: ita et aliorum leges ad leges nostras. Ecce textus. Utile autem ad legislationes non solum attendere que ciuilitati expediunt ex preteritis considerantem: sed et eas que apud alios sint quales quibus congruunt. Quare palam quod ad legislationem quidem terre descriptiones sunt utiles. Hic enim est accipere gentium leges. Ad ciuiles autem consilia historias scribentium gesta. Omnia autem hec politice sed non rethorice opus est. hec ibi. Et hec sufficiant pro secunda veritate. Quantum ad tertiam dico quod hanc difficultatem primo rethoricorum. c. ix. diligenter inquirit. et per diuersas propositiones ostendit qualiter in rebus dubiis sit consiliandum. verbi gratia.

ponamus q dubitemus an assumere bellu sit bonu vel malu. Certe poterimus certificari nisi modis. Sola no q assignatis Zriu. vt arguat sic. Illud e bonu cuius Zriu e malu. sz bellare e malu: ergo pace erit bonu. Ubi no q ista ppositio e bonu cuius Zriu est malu. vel illa. si h est bonu cuius Zriu est malu intelligitur cum reduplicatione: ad est inquantum talis. vesti sensus. bonu Zriatur malo inquantum malu. aliqd. n. malu est cui etiaz Zriu malu est: sed non inquantum tale. Ubi gratia. Auaritia. n. est Zria pdigalitati. z auaritia e mala z pdigalitas mala. tamen auaritia non est mala inquantum contrariatur z opponitur prodigalitati: sed prout deficit a largitate q est virtus zc. z modus est per consideratione inimicoz: vt arguatur sic. Illud est bonu cuius Zriu expedit inimicis: sed ponamus q inimicis nris expediat e e timidos: manifestu est q fortitudo e magis bona z proficua nobis. Et dicit Ap. ibide q vulnerabiliter si verum est: vt qd volunt inimici: aut in q gaudent: q Zriu eius nobis bonu z proficuum erit. Inde bene dictu est apud grecos q gauderet Priamus. Fuit. n. illud prouerbiu apd grecos: q qn sapientes grecoz ipsis aliquid dissuadere uellent tanq malu dicebant q si illud facerent. Priamus qui erat inimicus coz gauderet: propter qd Zriu bonu videbatur esse. Et dicit phus q ista propositio est va. Hoc est malu inimicis nris. q contrariu est nobis bonu. vel econuerso habitate vt in pluribus: q multotiens idem erit bonu vel malu tam amicis q inimicis. nam habet instantia: z facere expedit tam amicis q inimicis. vnde hic no valeret dicta propositio instantia expedit inimicos nros hec. g instantia nos hec oz. propterea dici solet q male congregant boies inimicos qd idem est proficuu vel nociuu eidem. Similiter si decere deprecare scdm: expedit inimicis nris ut iuueniat q no deprecare nobis expedit ne inueniat. certe no valet. imo primo in oibus imediate ad deu pro auxilio recurrendu est: z oronibus clamandu. Et ro. qr ut dicit Aplus ad Hebre. iiii. Deus nouit oia antequ fiant: z no est ulla creatura inuisibilis in conspectu eius. oia. n. nuda z aperta sunt oculis eius. z per Zns in dubijs nisi recte poterit consiliari. Et". Judith. c. iiij. Clamauit ois populus ad dnm instantia magna: z humiliauerunt aias suas ipsi z mulieres coz: z induerunt se sacerdotes cilicijs: z infantes prostrauerunt Zfacie tepli dni: z altare dni operuerunt cilicio: z clamauerunt ad dnm dm Israel vniformiter ne darentur in preda infantes coz z uxores in diuisionem: z ciuitates coz in exterminiu: z sancta coz in pollutione. tunc Eliachim sacerdos dni magnus circuiuit oem Israel locutusq est ad eos dicens. Scitote qm exaudiuit dns preces uestras si manentes perseuerauerintis in ieiunijs z orationibus in conspectu dni zc. De hoc vide feria iii precedenti in tertia consideratione zc. Tertius modus que ponit Ap. est iste. Illud est bonu vbi superabundantia no estimatur esse peius. z vbi est vel esse pot est malu. p superabundantia intellige qn aliquis hz aliquid plus q opponeret certe hec plus q oz malu est. Quartus mod' e iste. illud videtur esse bonu pro quo multa elaborata z expensa sunt. na qn pro aliquo elaboramus z multas expensas facimus: videtur hec ronem finis: z finis est bonu. ideo illud erit bonu. Et quo sequuntur multa prouerbia vt dedit gloria Priamo: in quo ondit victoria Troie: pro q tante expense facte sunt. Ite z infert diuturnu labore: z no hec intentu turpe est. Ite z in ianuis est ydria quasi dicat pro bibda aqua no est maxime laborandu: q in ianuis est ydria. i. est magna copia aque. In oibus his prouerbijs phus nil aliud intendit nisi q qn maximos subimus labores z expensas: illud ondit hoc magnu e e bonu: q pro re parua no multi laboraretur zc. Quintus modus e iste. illud e bonu qd multi appetut z apparet certu pugnabile. i. apparet q pro eo hndo boies pugnare deberent. z ro e q: bonu est qd oes appetunt: z io illud qd multi appetut videtur esse bonu. De istis quinq modis vba phi audiamus. In dubijs autem ex his sillogismis fuit. cuius contrariu malu: z hoc bonu. Et cuius Zriu inimicis expedit. puta si timidos esse magis inimicis: palam q fortitudo magis proficua ciuibus z totaliter qd inimici volunt: aut in q gaudet: Zriu huic proficuu videtur. g qd hic dictu est: pfecto i. certe gauderet Priamus. est at no semper sed vt frequenter. nihil. n. prohibet aliqn eade expedire Zrijs. vn dr q mala congregant boies: qn idem e nocumentu ambobus. Et cuius no est superabundantia hoc bonu: q cuiq at qd fuerit maius q oz malu. i. est. Et cuius gratia multa laborata sunt: aut multa sunt expensa. apparens. n. bonu iam z ut finis: z qd tale existimatur z finis multoz: finis aut bonu. vn. i. puerbia dicta sunt. dedit glia Priamo: z turpe z diuturnu sufferre. z prouerbiu: q in ianuis ydria. Et qd multi appetunt z circupugnabile apparens. qd. n. oes appetunt hoc bonu erat. multi at uelut oes videntur. hec ibi. videam' alios modos. Sextus modus e iste. illud cui debetur laus est bonu. g cui debetur vituperiu est malu. Et ro e q: nullus laudat nisi bonu. Ca aut quare sola bona sunt laudabilia est: q: bona ordinantur ad rone boni: mala at no: sed dicunt priuatione ordinis. z q: ordo in fine boni claudit laudetur vt p eius pfectio. io sola bona sunt laudabilia. z ondit quo intelligit ista laus. Et dicit q primo sic pot argui. illud est bonu qd inimici laudant. similiter qd z praui laudant. na licet inimici semp odiant aduersarios suos: z praui diligant praua q: qualis vnusquisq est: talis finis videtur ei: qd ista laudant. est tn bonu: qd ia uelut oes fatentur esse bonu. similiter z qd insani laudant videtur esse bonu. similiter z q laudant prudentes videntur esse bona. z breuiter vult dicere Ap. q qn aliquid est ita euidens ab omnibus tam sapientibus q insipientibus: tam amicis q inimicis: illud apparet manifeste esse bonum: q: ab eis laudatur. Ergo zc. Boni tertii z laudabile. Nullus eni no bonu laudat. z qd inimici z praui laudat velut oes iam Zsentiunt. z si qd male passi. i. insani ppter euidentia. n. Zsitebuntur sicut z praui quos amici vituperant: z boni quos inimici laudant. h ibi zc. Septimus modus est. illud est bonu qd est eligibile z possibile. ergo illud qd no eligibile z ipossibile est malu. vnde malu no habz ronez eligibilitatis. Unde si quiq malu eligamus hoc non est vt malu: sed vt alli Zinunctu est aliquod bonu. Bonu. n. mouet appetitu sicut veru mouet intellectu. Et cu ens z bonu conuertantur sequitur q illud qd non hz ronem entis vel saltem possibilis esse non hz ratione boni. z per Zns nec ronem appetibilitatis. z hmoi sunt ipossibilia. Aliquas etiaz alias ppositiones ibidem Ap. ponit quas nunc breuitatis causa transeamus. Et hec sufficiant quantu ad primam huius sermonis co siderationem. quare zc.

De cosilio pessimo iudeoz consideratio scda.

(S)ecūdo loco iude

orum iniqua puersitate videamus. vbi tres Zclusiones faciamus. vz. Pa Zclusio est ista. Multe sunt tempore instantis passionis xpi voces: que altis clamoribus xpm petebant ad morte. Scda Zclusio e ista Tanta erat veritas Zditionis humane in xpo: vt de necessitate oporteret q aliqn moreretur

Tertia conclusio est ista. Quis mors Christi fuerit eterno patri multu gratissima: displicuit tamen ei mors tam acerbissima.

De multiplicibus clamoribus Christum ad mortem petentibus conclusio prima.

(P)rimo hec Zclone accipiam'. vz. Multe sunt zc. dic tota Zclone. vbi tres ingramus dicatos. vz. Prima dicas est. Quot fuerunt illi q xpm petebant ad morte. z est ista. An oes volentes z petentes xpi morte in mo volendi Zcordes erant. zus est. An oes peccarent tunc tpis xpm clamites ad morte. Quu ad primu dico q decem erant voces tpe instantis passionis xpi: ipsum clamantes ad morte. Sed istarum nouem: sola decima vox tepide z submisse. alie aut ingentibus clamoribus xpm clamabant ad morte. Prima uox e eterni patris. Scda est benedicti eius filij. Tertia e dulcissimi spus sancti. Quarta est oium angeloz. Quinta e oium spiritus reproboz. Sexta est oium iustoz. Septima e oium iudeoz. Octaua oium clericoz. Nona Jude pditoris. Et decia vox glose virginis. Accipe prima voce. vz. Eterni patris. Clamabat. n. pater eternus. moriatur filius meus xps. Esdre. c. iij. Moriatur qa venit hora ei'. Et qre sancte pr vis tam dilectissimu filiu mori: Ani aliquo tua maiestatem offendit: aut tuum usurpauit honore: aut inobediens fuit: qre pater sancte uis filiu mori: an no diligis illu: aut de eo curas? Non frater Ambrosi. no me in aliquo offendit: qa peccatu non fecit nec inuentus est dolus in ore ei'. non meu vsurpauit honore: q non rapina arbitratus est se esse equale deo. ad Phil. ij. Semper me glorificat z laudat. Jo. Ego honorifico patrem meum z uos inhonorastis me. Non mihi inobediens fuit semper ait. Fiat voluntas tua. Non veni facere voluntate meam: sed voluntate eius q misit me. Diligo etiam ipsum amo qa est filius meus dilectus in quo mihi bene cplacui. Math. xvij. Quare ergo sic feruenter clamas pr sancte. moriatur filius meus xps? Clamo frater Ambrosi ppter nimia maxima charitate: qua ad humanu genus habeo: nam ... fine frustratur a quo p inobedientiam recidit. Jo. iij. Sic deus dilexit mundu vt unigenitu suum daret. Nullus. n. est q possit facere pace inter me z humana natura nisi filius meus: qui sub tua carne celauit: vt in carne qua offendit patiatur z moriatur. Inde aplus ad Ephe. ij. c. ait. Uos q aliqn eratis longe. f. q culpe inimicicia facti estis ppe. Ipe pace vera z viuam in sanguine xpi. Ipe est pax nra q fecit vtraq vnu. z infra. Per crucem interficiens inimicicias in semetipso. Unde accipe hic exemplu q quum laborare necesse habent brachia fortissimi pugilis volentis celoz sublimitate ad ima inclinare: z terre ponderositate leuare ad alta: neq in medio spacio in pacis osculo Zuenire tamen; immo magis incopabilr necesse fuit xpm Jesum dei filiu laborare in hac vita ut rigore altissime paterne iusticie ad ima deflecteret: z pondus nequissime culpe ad alta leuaret. ps. Justitia z pax osculate sunt. s. cu xpo in cruce dixit. Pater ignosce illis qa nesciut qd faciut zc. Scda vox e benedicti filij eterni patris. z qd clamat? Volo mori. ps. Clamans facte sunt rauce fauces mee. Et qr xpe uis mori: an licet culpa ppria desiderare necem: an tu in mundo peccatu timens: aut suisti ledo inodari. qre morte clamas. an defeceras eoz q tibi nocere pot. Nonne in ditione tua cuncta sunt posita: z no est qui me possit resistere volutati. Hester. xiij. c. quid igi morte vocas. Clamo frater Ambrosi: q nullo alio Zuenienti modo bonu patris mei recuperari aut humana nam saluari pot. Nonne equu est vt quum ex culpa humane nature patrem meu inhonoraverit omni via qua possum illu recuperem: z tam ardenti modo id faciam q tam amore z charitate illu diligo. Honore aut paternu recupare no possu nisi ego in carne existens p eius amore inhonorationibus z passionibus diuersis succubam. Infinitu vsurpauit sibi humana natura honore peccando. infinita dehonoratione z pena oportet humana naturam subire p tanta culpa satisfaciendo. Humana at ipsa nil hoc facere non pot z tn debet. z ego infinitum deus possum z non debeo. Ergo verus deus homo incarnatus hac merendo [illegible] tradi: percuti: ligari flagellari condemnari z mori. Inde Basilius in regula monacorum loquens de homine reparatione sic ait. Domine serpentis arte deceptum z in peccati lapsum z p peccatum in mortem deuolutum nequaqua deus deseruit. legem in adiutorium dedit. pfecit angelos. destinauit pphas

per hanadam cibale: ex secundo de ala. sequit
g̃ ubi repent talia actio: et statutario sublato a-
liquis non coepisset de necessitate interesset nulli cēs
aliqua g̃ja posterandi: sicut fuit in xpo qc ieiu
nio. Mat. iiij. et in Deliare multa alia. sed
in xpo fuit talis actio: et restat videre g̃ ex his sub-
lato cibo mortuus nullius de necessitate esset.
Hoc vidēt sonare Aug. super Io. de baptismo par
vulo: rebi expōe cōcludit: g̃ si xpo non fuisset
morte crucis interfect: simo certe defecisset.
Et si g̃ adhuc humane nāe quā in statu ac
cepera. vt ps. m. iij. vi. et v. Dnius opinionis vi
detur Bona. in. iij. di. xvij. Et g̃ hoc opinio videtur
verior ponā aliqua dicta viri Bōa. ibidē. Pri
mum dictū est g̃ necessitas moriēdi in xpo ni fuit
eino similis nec necessitati: sed aliquo mō similis
et aliquo mō dissimilis. Similis quidē ex gte na
ture: posito. qz eius corpus cōpositū erat ex ēt
mor elementis sicut et nr̄m. Dissimilis qz non ex
gte culpe. qz nulla in eo erat macula: ita peti:
vi mori necessitate. Ité similis ex gte nāe: sed
dissimil ex gte personē. qm̄ ex nām humanā mō
talis erat: nō ex sm̄ personā. qz vna est dei et hois
in xpo psona. Ité similis quātū ad virtutē corpis
nālis: sed dissimilis ēnti ad voluntatē. qm̄ vel⁹
nolimus morimur: vt dictū est in pria statue. Si
xp̄s si voluisset nō obiisset. et Bēti qō dicit magi
tri. iij. di. xvi. X̄po necessitatē moriēdi ni būit ex
necessitate hac ꝯditionis: qz a petō immunis. Si ex
sola voluntate accepit de nostra infirmitate po-
nens tabernaculū suū in sole. i. sub tēporali mu-
tabilitate et labore. hoc ille. Hoc idē dicit Dama
scenus. in. iij. libro. g̃ etsi passiones in xpo fuerūt legem nature fuerunt: non tamē coactes: sz voluta
rie. 2ᵐ dictū est g̃ necessitas moriendi in xpo
nō fuit ex gte: sed assumpta. i. g̃ virtutē būane car
nis assumpte moriēdi sibi dicētā de necessitate. et si
p. g̃ualē voluntatē. qz sic voluit illā carnē assu
mere et mire eā sibi. Io. x. Pono aiam meā. i. si
coactus. Isa. liij. Oblatus est: qz ipse voluit: et n
aperuit os suū. 3ᵐ dicit̄ ē g̃ licet in xpo ex gte
nāe necessitas fuerit moriendi: nō tñ sequit̄ g̃
passus est velit nolit. qz illa nā a verbo assumpta
nō erat ēria voluntati. nec sequit̄ si necessitate
nāe xp̄s mortuus ē. g̃ nullū ex tali morte meruerit
ē meritū. Sm̄ magrm in. iij. dis. xviij. qr in tali
morte concurrit sua voluntas: quia nō coactes: sz
voluntarie passus est. vbi ē rō merendi. Et pōt
er⁹ beāus Anselm⁹ ex eo qui se ad opa supererro
tionis obligauit ꝛc. Quartū dictū est g̃ pec
catū nō ē talis cā mortis nisi in genere mortis.
In genere ēt nāe ē cōpositio ex ēriis. ponamus
n. g̃ vnū hominē ita g̃ deus de ēra crearet. cer
te licet hic ciuslē speciei esse cū Adāmo tñ ab eo
descendens p̄ filiationē. et g̃ sibi nec potuit originale ēritare. et tñ nisi p. gr̄az: necessario est de necessi
tate moreret pp̄ cōpositionē ex ēriis. Quinti
dictū est g̃ licet Adā immortalis esset in statu in
nocentie et xp̄s mortalis esset: nō tñ Adā perfe
ctior xp̄o erat. g̃ immortalitas eius erat g̃ gram
tā per naturam: vt patet ex dictis. Et hec suffi
ciant quantū ad istā vi. Quantū ad tertiā de
eo qđ querit̄ vtr̄ necesse fuerit g̃ xp̄s assumere
et haberet oēs nāles penalitates. g̃ necessitat
pōt sūm quadruplic̄ fm̄ g̃ quatuor sunt gene-
ra cāp. Cām istis: formalis: efficiens: et finalis. Di-
co g̃ nō fuit in xpo aliqua necessitas ex parte
fomīe. sicut dictum: necesse est calidum p̄ua
formam calefacere. qm̄ in xpo nulla fuit forma erat
fm̄ quam de necessitate opponeret g̃ haberet
omnes penalitates nostras. Secundo nō fu
it in eo necessitas ex parte materie. sicut dicit.
necesse est calidum in fimo cōtenti in igne.
quia in eo non fuit būane nature corrupto. s
nec fm̄ causam efficientem fm̄ quam dicim⁹ g̃
lapidem forti impulsu projectum necesse ē mo-
ueri. quia nullus de necessitate cum coegit: vt
nostras assumeret penalitates. Fuit hoc autē
necessarii necessitate finis: vt. cū illa natura
peccauerat pateretur. qō sine nostris penalitati
bus fieri nequaq̄ potuisset: vt declarat beatus
Anselmus. Et hec sufficiant pro presenti sectiō.

Q mod⁹ passiōis xp̄i displiceat etiō pi 3ᵘˢ

Leipe tertiā conclonē. vs. Quid mora
xp̄i fuerit eterno p̄i multus grauissima:
vilipcuit mī ei mors tam acerbissima.

Et licet ista conclo coarctarie ex precedentibus
sequatur: tñ ad clariorem intelligentiam tres in
quiramus veritates. vs. p̄. vi. est. Quot modis
iudei pugnauerunt contra xp̄m. 1ᵐ est. An oēs
in hodierno consilio pugnauerint contra xp̄m.
3ᵐ est. vtr̄ omnes ibidem existentes et consen-
tes contra xp̄m mortaliter peccauerint. Qui
tum ad p̄mam dico g̃ iudei triplici principali
modo pugnauerunt contra xp̄m. Emendaciter
accusando: graviter vulnerando: et crudeliter oc-
cidendo. Primo mēdaciter accusando. Ma
tth. xxvj. Scribi sacerdotes et omne consilium q̃
rebant falsum testimonium cōtra Jesum vt eū
morti traderent. Contra enim summam veritatē
falsum volebant testimonium: sed mentita est
iniquitas sibi. Mat. xiij. Eorum testimonia cō
venientia non erant. Jo. Filii alieni mentiti sunt
mihi. alieni quidem filii facti sunt: iudei: quia de
reliquerunt deum: blasphemauerunt sicuti ifra.
alienati sunt retrorsum. pterreuntes. n. blasphe-
mabant eū mouentes capita sua. Mentiti sūt
autem ei tripliciter. i. falsa crimina imponendo:
veritatem abnegando: et falsa promissa pollicen
do. Primo falsa crimina imponēdo. quia no
uissime venerunt duo falsi testes: et dixerūt: hic
dixit. possum destruere templum hoc: et post tri-
duum reedificare illud. Mat. xxvi. Falsum est
testis est: vt dicit Hiero⁹. qui in eo sensu verba
fert quo non dicuntur. Iesus. i. locutus fuerat
de templo corporis sui. vnde dixerat. Soluite tē
plū hoc. illi autem dixerunt. hic dixit possum d̄
struere templū dei. Ité xp̄s soluite linge vos nō
ego si ego i triduo suscitabo illū. et isti aiūt fedi
ficabo illum. ppe ō templo iudaico dixit: se vidi
Item dicunt mentiendo g̃ contradixit celari: et
g̃ se regem fecit. quia ipse fugit in montem qui
turbacā regē facere volūt. Jo. vi. Cūq̄ hoc au
dissent quidā de discipulis murmurabant. et
Item mentiti sunt ei veritatē eius negando.
aiunt enim. Scim⁹ est mortim: qr̄ filiū dei se fecit
Audi hic Ambrosium in sermone. Audite inquit
o iudei et diligēter videte vtrum quod de eius diuina
te sit comp. rāū. Certis vtiam surdis auditū. clau
dis gressum: mutis vocem aut eloquiū. Febres ab
egit. dolores resolut. demonia eiecit. mortuos
suscitauit. ventos et maria sperauit. Quid ergo iudei
de filiatōe filii dei sum cum cauillamini? qd eclestis
pleraminis? Nobis. n. constare potuit deum esse
quē videbatis facientem quod nullius creature
virtute nouerat̄ fieri potuisse. Ité mētiti sunt ei
falsa pollicendo. dicunt. n. g̃ si de cruce descē
deret in eū credere vellent. Audi Leonē papam.
De quo errōis fonte iudei de quo immūde lacu
talium blasphemiarū venena potabilis? quia vobis
magis tradidit? quē doctrina suadere vt eū regē
illū dei credereris q̃ se crucifigi nō sineret:
aut confessione clamor libere compul exureret?
non hoc vobis in lege mysteriū nec vetus cōsonē-
rant vobis prophete? nec ora. Illud ego egisse. Cō
pia meū dedi pertendēb⁹ et genas meas vellēti
bus. faciē meā non auerti ab increpantib⁹ et cō-
spuentibus in me. et ite. fodierunt manus meas
et pedes meos. Nihil legistis g̃ de⁹ debuerit de
crucifixo legisse g̃ regnauit a ligno. hoc ille.
Et Hiero. ait. Quid. n. prius est vivere de cruce
an de sepulchro resurgere? et si ante
resurrexit nō credidistis. et si de cruce descenderet
nō credideritis. hec ille. Et sic ps. quem iudei de
xp̄o pugnauerūt interpretando. Sed de eis pu
gnauerūt grauiter vulnerando. Hiere. xiij. vi
cetur ei. Que sunt plage iste in medio manuum
tuarū? et dicet. Dio plagatus sum in domo eorū
Vulneratus est. n. dulcissimus xp̄s vino. vbi
ratius est mortuus. vinum claustis. mortuo licet
Jo. Bap. doloē volucrū meoꝝ addiderunt. Et
Job. xvi. Concidēt me vulnere sup vulnē. qz
vulnerib⁹ clausos addiderūt lancee vulnus ꝛc.

Tertio pugnauerunt. Eum graviter occidē
do. Luce. xx. Hic est heres venite occidam⁹ eū.
Et in euangelio hodierno. Se dimittim⁹ eū sic
venient romani: et tollent locū nostrū et gentē ꝛc.
Et hec volo sufficiant. p̄ prima vi. Eorum ad
2am dicunter p̄ q̃ oēs in hodierno cōsilio contra
xp̄m pugnauerūt. sed sup oēs pugnauit Caiphas
cū ait. Vos nescitis q̄ expedit vt vnus moriat
cū ait. Vos nescitis q̄ expedit vt vnus moriat
pro populo. et non tota gens pereat. Hoc autē
a semetipso non dixit. sed cū esset pontifex anni
illius prophetauit. Et Aug. Non ait. Vos nescitis
quia expedit vt vnus moriatur pro populo: sed
quia expedit vt vnus moriatur pro populo: ne
totus populus pereat. Ecce quomodo ille
sacrilegus pontifex. Christum Jesum p̄ quē omnia facta sunt: et sine
quo factum est nichil: ad mortem condemnauit.
Q̄ de quibusdam sic gentis per Osee. Ne
tem saluari conclusio patet.

Ecipe primā conclusionē. et. iii. S. vbi tres
inquiramus vi. v3. Pᵐ ē. est ista. Qre
voluit deus alio mō q̄ per filii sui mor
tē humanū genus liberare. 2ᵐ est. qḋo pena t
passio xp̄i humanū genus liberarunt. 3ᵐ est ista.
quare solus pater dicitur q̄ tradidit eum: vt di
citur est supra. ad Ro. viii. Qui proprio filio nō
pepercit sed pro omnibus nobis tradidit illum.
Quantū ad primū dico q̄ licet alio mō id fie
ri potuisset per mortē xp̄i tn̄ magis decuit. vt no
tat magr̄ in. iii. di. xx. c. i. t Hugo li. P̄. pte. viii. c.
x. t Aug. xiii. de trinit. c. xiii. Et hoc maxime pp̄
tres rōnes. Primo ut suā charitatē ostenderet.
Scḋo ut nos a terrenis eleuaret: t ad se totū
amandū inuitaret. Tercio ut suū ingens desi
deriū ostenderet. De hoc ēt infra dicem' feria. vi.
futura. Primo inq̄ ut suā charitatē quanta
est nobis ostenderet. Audi Grego. xx. mor. Cum
posset deus ēt nō moriendo succurrere: voluit
hominibus moriendo subuenire. q2 nos vz. min'
amaret: nec vim dilectionis nobis ostenderet: nisi
hoc qḋ a nobis tolleret: ad xp̄s ipse sustineret. H
ille. Ji ait Jo. xv. Maiorē charitatē nemo hz
vt aiam suā ponat quis pro amicis suis. Et ad
Ro. v. c. Cū adhuc essemus inimici xp̄s pro no
bis mortuus est. grandis nempe charitas est p
amicos mori: sed maior pro amicis t inimicis. Ji
deuotus Ber. ait. O bone Jesu quid tibi t mō
ri? Nos debuimus: t tu soluis. nos peccauim':
t tu bis opus sine exēplo: gr̄a sine merito: chari
tas sine mō. nec. n. gratuita: nec altius: nec arcti'
diuina gr̄a potuit cōmendari: q̄ q̄ dei filius p
nr̄a instructione assumeret carnē: t pro nr̄a sal
uatione ascenderet crucē t̄c. hec ille. Scḋo fu
it conuenientius xp̄m mori: vt nos a terrenis ele
uaret: t ad se totū amandū inuitaret. Audi Ber.
Super oia te mihi amabilē reddit o bone Jesu
calix quē bibisti opus redēptionis nr̄e. hic enī
alio totū nr̄m amorē tibi vendicat. hic nr̄am d
uotionē blandius allicit. iustius exigit. arctius
stringit. vehementi' afficit. hec ille. Tertiō ut
suū ingens desideriū ostenderet. Sūmope. n. xp̄s
nr̄am salutē desiderauit. propterea in cruce pē
dens aiebat. Sitio. Ber. Ergo bone Jesu te plus
cruciat sitis q̄ crux: quid de cruce siles: t de si
ti clamas? Sitio inquit vr̄am fidē. sitio vr̄am sa
lutē: vr̄m gaudiū: plus aiar̄ vr̄ar̄ salus q̄ cor
poris mei cruciatus me tenet: vita xp̄i dāme
bat: t mors expectabat. hō nō querebat: ideo
ipse cruciabat: t dicebat. sitio t̄c. Hec sufficiant
pro primo hi. Quantum ad sc̄m presuppono
vnā regulā quā supponit Alanus de regulis
theologie libro tertio in ppositione. iiii. q̄ satis
factio pro peccato sine qua hō nō poterat libe
rari: debuit esse equalis delicto siue maior. Jtē
debuit esse per sua: qr̄ sua sujs curant. vt vi
na per sua contra. sicut ostēdit btūs Grego. in q̄dā
homelia martyrii. Hoc presupposito accipiamus
peccata primor̄ parentū: que sunt superbia: a
uaritia: t inobedientia: t gula. Ad sanandū ista

os vt superbia per humilitatē: auaricia per lar
gitatē: inobedientia per obedientiā: gula p ab
stinentiā sanaret. t per hoc per regulā datā oz
vt humilitas sit maior aut equalis superbie. lar
gitas maior aut equalis auaritie. t sic de alijs
duobus. Et ideo ut superbia sanaret: humiliauit
semetipsū factus obediens vsq3 ad mortem. ad
Phil. ii. Semetipsū exinaniuit. i. ab inuisibilita
tis sue magnitudine se visibilez demonstrauit:
formā serui accipiens in similitudinē hominū fa
ctus: t habitu inuentus ut hō t̄c. Sed forte di
cesti an xp̄i passionē per humilē incarnationē my
steriū dei ira placata est: q̄ xp̄s frustra mortuus
est. Jtē si per xp̄i humilitatē superbia primorū
parentū lauata est: t ira dei placata: videtur q̄
ianua celi patefieri ēt deberet. qḋ tn̄ factū nō ē:
nisi per xp̄i mortē. vt pz in tertio. di. xx. Ad h
dubiū ridet venerabilis Linconiensis sic dicēs.
Hostiū regni celestis ex peccato primi parentis
duobus vectibus nobis clausum fuit. prim' fu
it in ira diuine offense. secundus i reatu pene sa
tisfactorie que pro peccato exsoluenda erat. Et
ideo licet per xp̄i maximam humilitatem ira e
terni patris placaretur: quia tamen aliud remā
sit impedimentum. s. reatus satisfactorie pene
xp̄s benedictus illud in ara crucis pro nobis p
soluit. i. Petri. ii. Peccata nostra ipse pertulit i
corpore suo super lignum: ut peccatis mortui iu
stitie viuamus. Similiter ut auaritia primorū
parentum sanaretur xp̄s eius contrarium acce
pit. s. summā largitatem. auaritia enī t largitas
maxime a se distant. ex secundo ethicor̄. t ideo
quantum illi peccando cupierunt: necesse fuit
ut xp̄s tantum satisfaciendo donaret. Cupierūt
autem dei diuinitatem. Gen. iii. Eritis sicut dij
scientes bonum t malum. ergo oportebat ut t
diuinitatem nobis donaret. hoc autem fecit hu
manādo: quia verbū caro factum est: t habita
uit in nobis: tā die passionis largissima dona
fecit. Anime enim se dedit in cibum t potum di
cens. Accipite t comedite hoc est corpus meū:
corpus crucifixoribus: dorsum flagellatoribus:
faciem cedentibus t conspuentibus: genas per
cutientibus: vestes lusoribus: sanguinem redēptis:
sudorem infirmis: lachrymas penitentibus: Si
moni cyreneo crucem: discipulo matrē: para
disum latroni: vulnera in remedium: brachia in
refrigerium: cor in amoris indicium: spineā co
ronam in ornamentum: vitam t mortem in exē
plum: t vltimo dedit animam patri. Jnde Ber
nardus ait. O bone Jesu q̄ dulciter cum homi
nibus conuersatus es: q̄ magna t habundāter
eis largitus es: q̄ dura t aspera pro eis passus
es: dura verba: duriora verbera: t durissima
crucis tormenta. Nesciui ergo ut tantum me di
ligeret deus. amplius mihi vilis esse nō debeo:
qui deum pro me crucifigi t mori conspicio. qui
tantum ei placui ut pro me mori eligeret ne me
perderet t̄c. hec ille. Sic ut inobedientia prima
curaretur deus summam obedientiam accepit.

ad Phil. ii. vt supra. Et per consequēs per obe
dientiam crucis inobedientia primorum paren
tum tollitur t lauatur. Luce. xxiiii. Oportuit
Christum pati: et sic intrare in gloriam suam.
Jnde Aug. in li. de virginitate ait. Jnspice vulne
ra pendētis. sanguinē morientis. preciū redimētis
cicatrices resurgētis. Caput hz inclinatū ad oscu
landū. cor apertū ad diligendū. brachia extensa
ad amplexandū. totū corp' expositū ad redimē
dū. Hec quāta sint cogitate. hec in statera cordis
vr̄i appēdite: vt tot' vobis figat in corde q̄ tot'
p vobis fix' est in cruce. hec ille. q̄re t̄c. Quā
tum ad tertiā dico q̄ ista traditio ñ dicitur p̄se
de patre: sz appropriate. Quia sicut quedā attri
buta diuina toti trinitati cōia distinctis approp
antur psonis: ita interdū actus exteriores toti tri
nitati actiue cōes attribuuntur alicui persone: vt
spūi sancto xp̄i cōceptio: verbo ipsa icarnatio: et
patri ipsa missio. Essentialr̄ tamē ista toti trinitati
cōia sunt: vt ex dictis sacre scripture colligit'.
q̄re t̄c. Et ista sufficiant pro presenti cōclone.

De passionib' t dolorib' xp̄i Jesu cōclo scḋa.

Ecipe sc̄am cōclonē. vz. Multas t gra
ues passiones intus t ex xp̄s debebat su
stinere ad hoc vt verus redēptor posset
apparere. vbi tres inquiramus dubitates. vz. Pria
hec est ista. Quare passiones xp̄i quas p nobis su
stinuit fuerūt ita graues. 2ᵐ est ista. Que fuerūt
iste tam graues passiones. 3ᵐ ē ista. Utrū sint pas
siones grauiores. Quātū ad primā dico q̄ pas
siones xp̄i fuerūt ita graues pp̄ter q̄tuor. P'
pp̄ter inferentiū cōditōez. 2ᵒ pp̄ter pene generali
tatē. 3ᵒ pp̄ter patiētis cōplexionē. Et q̄rto pp̄
suffragij derelictionē. Primo inq̄ xp̄i passio
nes grauissime fuerūt pp̄ter inferentiū cōditōez
Res certe grauis est ab extraneo pati. grauior
a consanguineo t compatriota. Jtē grauis ab inimico
grauior ab amico. Ps. Si inimicus me' maledixis
set mihi sustinuissē vtiq3. Christus aūt a compatrio
tis: t affinib' suis tradit' est. vt dicit Ori
genes sup Math. Unde Canti. i. Filij matris
mee pugnauerūt cōtra me. Mater xp̄i fm̄ carnem
est synagoga: sed fm̄ spūm sancta mater ecclesia ē
eius sponsa. Et q2 mater t vxor alicui' sunt ad i
uicem socrus t nurus: ideo Math. x. dicebat
xp̄us. Ueni separare nurū aduersus socrū suā. qḋ
in die passionis factū est qñ sanguis de eius latere
fluxit: quo formata est ecclesia. t sic synagoga ē
ab ecclesia separata. Jnde ps. xxxvii. Amici mei
t proximi mei aduersum me appropinquauerunt
t steterūt. Et idē. lxxxvii. Elongasti a me amicū
meū t proximū meum: t notos meos a miseria.
Scḋo penalitates xp̄i graues t acerbe fuerūt
pp̄ter pene generalitatē. Qm̄ a planta pedis u
sq3 ad verticē non est inuenta in eo sanitas. Ca
put erat densitate spinar̄ perforatum. facies ad
modū latronis velata. manus t pedes cruci affi
xi. aures plene cōuitiis t iniuriis blasphemisq3.
cor ei' lancea perforatū. os felle t aceto plenū:
totū corpus flagellis cesum t̄c. Audi deuotum

Ber. Caput inquit angelicis spiritib' tremebū
dum: densitate spinar̄ pungit. facies pulchra pre
filiis hominū sputis iudeor̄ inquinat. oculi luci
diores sole velant: t in morte caligant. et quod
populos doctrinabat: felle t aceto potat. manus
que celos fabricauerunt in cruce extendunt. pe
des quoq3 scabellū adorat: clauis in cruce affigū
tur. latus lancea perforat. totū corpus crudelit
uerberat. Quid plura? nihil remansit in eo sanū
nisi lingua vt pro peccatorib' exoraret: t matrē
discipulo cōmendaret. hec ille. Et ps. Foderunt
manus meas t pedes meos. dinumerauerunt
oia ossa mea. dederunt in escā meam fel: t in si
ti mea potauerunt me aceto. Et Jsa. lxv. Expādi
manus meas tota die. s. ab illa hora qua passus
sum vsq3 ad vesperā ad populū incredulū. s. iu
deorum: vel etiam falsor̄ xp̄ianor̄. Expandit ḡ
xp̄s dulcissimus in cruce pro nobis patrē oran
do dicens. Pater ignosce t̄c. Jtem expandit ut
dulciter nos amplexaret: t pacem cū illo facere
mus. Jtē expandit extra manus vt intus eius ar
dentissimā charitatē cerneremus. Audi Christū
dulcissimū Treno. iii. Recordare paupertatis
mee: absinthii t fellis t̄c. Tertio penalitatē
xp̄i fuerunt acerbe t graues pp̄ter patientis cō
plexionem. Tota enim xp̄i complexio delicata
erat. t ideo oīs pena illi grauissima. Unde sequi
tur q̄ sicut nunq̄ fuit cōplexio delicatior: ita nec
vlla pena ipsius grauior. Audi Aug. Jacet pro
dolor: extensus ante hominē deus: t supplici
a ... in quo nullius peccati vestigiū po
tuit inueniri. Et Bernar. ait. O vos filie hieru
salem videte regē Salomonē sanguine cruēta
tum: spinis coronatū: percussionibus liuidū: spu
tis illusum: gestis derisum: verbis cōtumelio
sum: sputis maculatū: nec imperio clarū: sed ob
probrio plenū: in omnib' abiectū: t insuper ad cru
delem mortē cōdemnatū. hec ille. Quarto fue
runt grauissime pp̄ter suffragij subtractionē. Nl
los vnq̄ fuit tam in veteri q̄ in nouo testō qui
suo penalitatib' aliqḋ refrigeriū nō habuerit p
ter xp̄m. Jnde in cruce clamans dicebat. Jn te
sperauerūt patres nostri: t liberasti eos. clamaue
runt ad te t nō sunt cōfusi. Tres pueros in cami
no ignis illesos cōseruasti. machabeos cōfortasti
t oēs innocentes in passionib' suis aliquo mō re
frigerasti. me aūt in tam crudeli morte oīno reli
quisti. t cām querit dicens. De' deus me' vt qd
dereliq̄sti me. Ubi Hugo li. 1' de sacris. pte 5ᵃ
c. x. ait. Quādo patiebat diuinitatē in morte a xp̄o r
cessisse. qa dicit Ambrosi'. Clamat hō separatiōe
diuinitatis moritur'. Deitas aūt humanitatem
sic ingt deseruit: in q̄tū vs potestatē immunita
tē expositā ad tēpus nō defendit. non deseruit i
q̄ntū erat tunc ab ea p maiestatis pñiaz nō recet
sit. dereliquit illā: sed cā non dereliquit. dereli
quit: quia auxiliū non contulit. non dereliquit:
quia presentiā nō abstulit. liberauit ...
soluit vnionē. h ille. Sz q̄re liberasti aut illos
p̄s sancte. Audi Jsa. liii. Propter scelus populi

mei pertulit. Ambrosius de vita beata. Ihe
sus pertransiens. Pe. Cuius pr̃ filii vt abeun
tem aspicerent, pullis locis vmbras cum lu
cerent, percutiebat. Sic vt nobis aperiret, pec
cata nr̃a. Ille pullus de grege talium, percutit agnum: vt
lanam capiat, percutit peccatores: vt sanguine
suo filios, pollutos cum vestimentis dealbet. Ille
percutiendo, gemitus regit: vt ipsius vulne
ris gemitu nos ad vitam abluamur. Ille militat
ille gemit, hoc consummat. qd̃ ꝛc. Et hec sufficiat
pro pria vita.

Quantū ad finem vitaꝝ licet
in accidentibus aliqua interimuerint ad pia di
cenda, vnde fuit xp̃o pena, vaccarum. quedam
crierint, et quedā mugierint. De penis exteriorib⁹
nō loquamur hic: sed de interioribus. vñ vide
mus quanta fuerunt acerbissime pene xp̃i in cruce.
Pena of peccatorum. nā cū xp̃s alia ota i ꝓ
prio corpore. peccata nr̃a tulerit. et pro nobis
mortuus sit. vt nos ab eis liberaret. Et hoc fecit
pro pena. Quanta

Qualiter gloriosus pr virginē clarificauit.
Qualiter benedictus filius matrē luculauit.
Qualiter spūs sanctus virginē perlustrauit.
De clarificatiōe ḃgis p patrē eternū sḋdica'p'.

Qualiter gloriosus pr̄ ḃginē clarificauit pūmo videam'. vbi tres concl̄ones faciamus. vʒ. p'. Magnū eternus pr̄ ḃgini ꝯtulit potestatē ut ipsa nihil possit apud eternā maiestatē. 2'est ista. sicut nomē Jesus p eternū patrē nihil fuit clarificatū: ita nomen Maria per eundē extitit perlustratū. 3' ē ista. sicut Jesus ḟm carnē fuit a pr̄e glorificat': ita t gloriosa ḃgo fuit ḟm carnem magnificata.

Qūo etn' pr̄ suā potentiā ḃgini cōicauit ꝯ' p'.

Capiē primā conclōnē. tč. vt. ḋ. vbi tres inquiram' ḋi. vʒ. p' ḋi. est. vtꝫ potentia sit tm̄ attributū pr̄is. 2' ē. q̄uo pr̄ eternus suā potentiā cōicauit ḃgini gloriose. 3' est. quare illi tantā potentiā cōicauit. Quantū ad primā dico q̄ oē q̄d dr̄ absolute de diuinis cōe est t vnū in tribus psonis: t solū illud ē ꝓprium personis: q̄d ad relationē originis pertinet. Potentia: q̄ cū sit quid absolutū nō pertinens ad relationē originis: erit cōis tribus personis t vnū in illis. Jn̄ Athanasius in simbolo. Oīpotens pr̄ oīpotens filius: oīpotens spūs sctūs: t tñ nō tres oīpotentes: sed vnus oīpotens. Appropriate tñ ut sepius dixim' aliquid dr̄ de una persona q̄d nō dr̄ de altera cū eadē limitatione. ꝓpterea dicim' q̄ potentia attribuit̄ pr̄i sic sapientia filio t clementia spūi scō. de hac in precedētibus sabbatis dictum est. q̄' tč. Quantū ad ḟam dico q̄ pr̄ eternus ḃgini cōicauit potentiā suā nō per essentiā: sed per participationē. sicut dicimus de diuinitate: q̄ per participationē ñ p essentiā nobis cōicat̄. ps. Nōne dixi dij estis t filij excelsi oēs: vñ cōcludamus q̄ talē ḃgini potentiā sibi hic sue in stellifero celo ꝯtulit: vt nullus aut spūs angelicus: aut hūanus tante sit fuerit t erit potentie: sicut fuit t est gloriosa ḃgo. ñ ne hec fuit magna potentia in terris: vt ipsa sola celos aperuerit: t filiū dei in terris humanādum descendere fecerit: q̄d nulli scōꝝ patrū ꝯcessum est. Aperuit ñ celos q̄n lingua sua illa septē ḃbo potentissima protulit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ḟm ḃbū tuū. q̄ fuerunt tante potentie ut i eodē instanti deus descenderit: t carnē t aīaꝫ simul in vētre suo sumpserit. vt pʒ in. iij. snīaꝝ. di. v. q̄' tč. Quantū ad tertiā dico q̄ triplici rōe ad pr̄e eternus pr̄ tantā potestatē ꝯtulit sibe potentiā. Primo q̄ elegerat eā ut esset regina celi. nā si Salomō Bersabee mr̄i sue dixit. Pete mr̄ mea. neqꝫ. n. fas est ut auertā faciē tuā. q̄nto magis eternū patrē decebat: vt nullā sue potentie parcitatē ōnderet ei quā elegerat esse reginā celi. ps. Astitit regina a dextris tuis tč. 2' ei tantā potentiā ꝯtulit: q̄ per illā gr̄a per penā perdita reinueniri debebat. Luč. i. Inuenisti. n. grām apud deū. perdiderat. n. illā antiqua mater nr̄a: t quinqꝫ milib' t vltra snīs in perditione p durauit. sed ḃgo gloriosa eā adinuenit: eā ḃgeri dixit ei. Aue gr̄a plena. inuenisti. n. grām apud deū. Ber. Jnuenisti inquit grām apud deū: grām vtiqꝫ quā querebas. 3' tantā potentiā sibi ꝯtulit: q̄ magna xp̄o eius filio ipsa conferre debebat: t adeo magna q̄ nō ita grandia bñficia humano generi a principio sue creationis contulit deus. deus nāqꝫ hominē d limo terre formauit: ḃgo deū de suis purissimis sanguinibus: t eius purissima caro preualet oībus rebus mūdi. Jtē deus hominē de fructibus paradisi educauit: ḃgo vbere de celo pleno: cuius lactis vna gutta preualet oībus lignis paradisi: fructibusqꝫ oībus totius mundi. Jtē deus hominē pellicea induit veste: t ḃgo gloriosa xp̄m suis paupimis pānicullis: t postea tunica in consutili q̄ preualet oībus tunicis mundi. t sic si discutere volumus multo ampliora bñficia ꝯtulit ḃgo xp̄o: q̄ deus homini in sue creationis primordio: q̄ ut facere t ipendere sine defectu posset: eternus pr̄ sue potentie largitus est plenissimā quā decebat potestatē. q̄' tč. ideo in cantico suo ait. q̄ fecit mihi dīs magna: quia potens est t sanctum nomē e'. Et hec sufficiant pro prima conclusione.

De clarificatione noīs Marie conclō ḟa.

Capiē ḟam conclōnē. vʒ. Sicut nomen iesu tč. dic totā. vbi tres inquiram' ḋi. vʒ. p' ḋi. est. quanta est dignitas t ḃtus huius noīs Maria. 2' est. an hoc nomen sit dignius nomenin oībus creatis. 3'. an demones audientes h̄ nomen timeant t fugiant.

Quantū ad primā dico q̄ sicut bñdictū nomē iesus ex quinqꝫ līis componit̄ et maximo mysterio: sic t nomen dulcissimū Marie. de noīe iesu dicet̄ ſmone seq̄nti. Habet igit̄ Maria quinqꝫ līas: vt quinqꝫ ḃtutes Marie precipue ondāt̄. Prima līa dr̄. m. t ḃtutē fidei in ḃgine perfectissime fuisse ōndit. nā hec līa. m. ex tribus inuicē. i. colligatis cōponit̄: vt ōndat̄ ḃginē p̄fectissimā trinitatis noticiā t fidē habuisse. vñ sicut tres. i. inuicē colligati vnā līam faciunt. s. m. sic tres psone diuine inuicē p processionē t generationē colligate vnū deū ōndunt. Ecce personaꝝ ligatura. pr̄ a nullo est factus nec creat' nec genit'. filius a pr̄e solo est: nō factus nec creat': sed genitus. spūs sctūs a pr̄e t filio nō factus nec creatus nec genitus: sed procedens. vnus ḡ pr̄: non tres pr̄es. vnus fili': t nō tres filij. vn' spūs sctūs t nō tres spūs sci. t in hac trinitate nihil pri' aut posteri'. s. tpe. nihil maius aut min': sed tote tres persone coeterne sibi sunt t coeq̄les. Hoc ē expresse ponit̄ in decretali firmiter credimus. d sūma trini. t fide catholica. Firmiter inquit credimus t simpliciter ꝯfitemur q̄ vnus est sol' verus deus: eternus t imensus: incōmutabilis: oīpotens: incōprehensibilis t ineffabilis: pr̄ t fili' t spūs sctūs. tres quidē persone t vna essentia: substantia seu natura: simplex oīno. pr̄ a nullo: filius a pr̄e solo: ac spūs sanctus pariter ab vtroqꝫ absqꝫ initio: semper ac sine fine. pr̄ generans filium nascens: t spūs sanctus procedens: cōsubstātiales: coequales: coōipotentes: t coeterni. vnū vniuersoꝝ principiū oīum visibiliū t inuisibiliū spūalium t corporaliū tč. Et sequitur d creatione bonis t lapsu t redēptione ei' p xp̄m: t de resurrectione. de iudicio tč. Et postea q̄ ecclesia fideliū vniuersalis est vna extra quā nemo saluat̄: et de sacro eucharistie t pnīe. t tandē ꝯcludit q̄ oīnes saluant̄ in hac fide credētes tč. Quare pma līa noīs ḃginis que est. m. virginē principaliter t supreme fidē habuisse trinitatis ostendit. Propterea dr̄ q̄ tēpore passionis fides in ipsa sola remansit. Dum. n. oēs xp̄m reliq̄ssent: ipsa sola iuxta crucē stabat lachrymosa vbi pendebat filius tč. Scd̄a līa est. a. t significat ḃtutē spei. Nā sicut hec līa est a sinistris aperta t capite curuo: t a dextris clausa: sic scā spes est qua animus a sinistris. i. a tribulationū pte ex his leto vultu: capite clino t humiliato: totū se apertū ōndit ad oīa p dei amore supplicia pferenda. t a dextris claudit̄ q̄ nullis grāꝫ dei donis extollit̄. Audi Bernar. Si mihi pmia pmittunt̄ p te obtinēda sperabo. si insurgant aduersus me plia. si seuiat mūdus. si fremat malign'. si ipsa caro aduersus spm̄ ꝯcupiscit: in te ego sperabo. Et Greg. in moral. Spes in eternitate aīuꝫ erigit. t idcirco nl̄la mala q̄ exteri' tollerat: sentit. Quāta aūt spe ḃgo fuerit redimita: ipsa aīa ꝯsidera. An credis q̄ ei' aīus potuerit vnq̄ aliq̄ aduersitate turbari: an multitudie obrui: Certe illi' mentē nūq̄ aliqua mūdi feuicitas sauciauit: aut quis mō dissolucita vt vere dicē posset. Si ꝯsistant aduersus me castra nō timebit cor meū. Tertia līa est. r. que significat ḃtutē charitatis. q̄a sicut. r. duas totōes facit: ita charitas ḃa ad dei t ꝓximi dilectōeꝫ se extēdit. q̄a in his duob' mādatis tota lex pēdet t pphe. Audi Greg. in homelia sup Jo. Cū cūcta sacra eloq̄a tč. q̄re in homelia apl'oꝫ: t dic eaꝫ. O charitas ḃginea quātus tui amor ad deū cuꝫ aīo. Magnificat aīa mea dnm̄. t exultauit tč. O feruētissima charitas quā tu eras in ea ad primū. Ecce q̄d ait. Et h beatā me dicēt oēs gñatōes. Quarta līa est i. t significat rectā humilitatē t nō fictā. q̄a hūilitas rectū hoiem facit: sicut supbia eū reddit obliquū. Vñ Greg. in moral. Tanto fit vnusqꝫ vilior deo q̄nto preciosior sibi. t tāto preciosior deo q̄nto vilior sibi. Et Hugo de scō Victore. Sibō inq̄t ꝯtinēs est: hoc diabolus nō timet. q̄ ipse mulierē nunq̄ cognouit. Si ieiunat: hoc nō timet. q̄a ipse nunq̄ cibū sūmit. si vigilat: hoc nō timet. q̄a ipse nunq̄ dormit. si humilis est t mansuetus: hoc plurimū expauescit. hec ille. Sed q̄nta fuerit ḃginis humilitas audi. Quia respexit inq̄t humilitatē ancille sue tč. De quo in sapionibus sabbatis diximus. Et rō q̄re de hūilitate mentōeꝫ facit: cū tamē t alias plimas hēret ḃtutes: est vt dicit bēs Greg. in moral. Qui sine hūilitate ḃtutes ꝯgregat: in ventū puluerē portat. Quā humilitatē Ber. excogitās ait. O ḃa humilitas que deū homib' pepit: vitā mortalib' [illegible] dā purificauit: gaudiū apparuit [illegible]. Facta est Marie hūilitas scala celestis p quā deus descēdit ad tras. h ille. Quinta t vltima lra est. a. que ḃtutē largitatis ōndit. q̄a sicut. a. aperta est manū q̄si porrigis a sinistra. vt se fortiter. Audi Ber. De plenitudine ei' oēs accepimus captiu' redēptionē: eger curatōeꝫ: tristis ꝯsolatōeꝫ: pctōr veniā: iustus grām: angelus leticiā: tota trinitas grām. vt nō sit q̄ se abscōdat a calore ei'. q̄re tč. Jstas ḃtutes breuiter tetigi: q̄a in sermonib' multa de ḃgine dixim' q̄re tč. Quantū ad ḟam dico q̄ nullū est nomē in creaturis puris excellenti' Maria. Unde sicut in officio t dignitate nulla est creatura maior matre dei: sic decēs est vt nullū sit excellēti' nomē noīe Marie. Sʒ dicens. si eā excellēs ē q̄re in annūciatōe illud angel' tacuit. Dicit Albert' ordinis heremitaꝝ in postilla sua sup hūc passū: q̄ hoc factū fuit triplici rōne. vʒ. Primo ppter ḃginis excellentiā. Excellētes. n. psonas cū salutam' noīe ꝓprio non nominamus sed pter nomē excellenti' dicim'. Aue rex salue pr̄. Sic t in ꝓposito āgelus eā a plenitudine gr̄e noīauit. q̄a p grām t misericordiā saluos nos fecit: q̄ habundātissime fuit in ḃgine. ideo ait. Aue gr̄a plena.

Scd̄o q̄a cū aliq̄s ad aliq̄d offm̄ eligit̄ noīe officii t nō ꝓprio vocat̄. ut papa prior abbas tč. Et iō q̄a virgini aduenerat offm̄ plenitudis gr̄e angelus ab officio eā vocat dicens. Aue gr̄a plena. Tertio q̄a nō venerat angelus ad eā salutandā tanq̄ Mariā: sed tanq̄ gr̄a plenam. Ecclesia ḃo addidit Maria dicens. Aue Maria gr̄a plena. q̄a multis tribulatōib' tūc tēpe iudeoꝝ tam tyrannoꝝ q̄ hereticoꝝ q̄ssata fuit: ut ōndit Aug. t viij. de ci. dei. Et q̄a Maria interpretatur amaꝝ mare: iō ecclesia ab ea captādo beniuolentiā vt oret p ecclesia dicat. Aue maria gr̄a plena. q̄si dicat. Tu gloriosa ḃgo q̄ amaritudine plena fuisti tēpore passiōis tui dilecti filii: t tū eras plena gr̄a ora p nobis fidelib' tuis. amē. Et hec sufficiant ad pntem ḃtatē. Quantū ad tertiā dico q̄ duo sunt noīa que marie ḋmones timēt. s. nomē Jesus: t nomē Maria. de Jesu dicet̄ ſmone seq̄nti. De Maria autē sana pr̄ q̄a Heli. iii. in figura dictū est ꝓpheta: ipsa conteret caput tuū. q̄re tč. Et h sufficiāt ꝓ pn̄ti ꝯclōne.

De dignitate ḃginis ḟm carnē ꝯclō tertia.

Capiē tertiā ꝯclōnem. vt. Sicut gloriosus Jesus tč. dic totā. Jstā ꝯclōnē sana declaratiōe' in sapionib' iō eā tanq̄ notissimā relinquam'. Lege si nō piget totā hystoriā a pncipio vsqꝫ ad finē. Et certe ut Math. i. nominat ab Abraham legis p̄sūta vsqꝫ ad Dauid regē: virginē ex semine. xiiij. patriarchaꝝ hūanitus descēdisse. a Dauid vsqꝫ ad trāsmigratiōe babilonis. xiiij. fuerūt gñationes: t a trāsmigratiōe ait babilonis gñatōe fuit h regia ḃgo. a trāsmigratiōe babilonis vsqꝫ ad Mariā fuerūt xiiij. vnde d ḡ sūr stirpe sua h bñdicta puella. q̄re tč. Unde ō

sabbato precedenti in secunda consideratione.
Et hec sufficiant pro presenti consideratione.
Qualiter filius matrem glorificauerit consideratio secunda.

Ecundo loco Qualiter benedictus filius matrem lucidauit videamus. vbi tres conclusiones subiungamus. vz. Prima conclusio est ista. tanto eternus filius voluit virginem clarificare vt eam sibi in matrem placuerit approbare. 2a conclusio est ista. postquam filius dei benedictus virginem sibi in matrem approbauit: eam sibi in templum consecrauit. 3a est. postquam eternus filius virginem sic consecrauit eam plenissima cognitione et sapientia decorauit.

Quod filius eternus virginem in matrem elegit conclusio prima.

Ccipe primam conclusionem. vt. vt supra. vbi tres breues veritates videamus. vz. Prima veritas est. An in testamento veteri fuerit demonstratum quod filius de virgine vellet humanari. 2a est. Quare de statu virginali voluit incarnari. 3a est. Si virginem in matrem elegit quare quod voluit eam maritari.

Quantum ad primam dico quod sic. Audi Isa. c. vii. Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius Emanuel: quod est nobiscum deus. Beatus Hiero. super Isa. sic dicit in hoc passu. Scio iudeos opponere solere in hebreo verbum alma non virginem sonare: sed adolescentulam. et reuera virgo proprie bethula appellatur: adolescentula vel puella non alma dicitur: sed naara. Quid est ergo quod significet alma nisi absconditam virginem: quia non solum virgo abscondita est etc. Et ibi ostendit beatus Hiero. prophetas per alma virginem intellexisse. et hoc probat per quod de Rabecca in Genesi scribitur. vbi dicit textus. Domine deus domini mei Abraham si tu dirigis viam meam per quam ego ingredior. Ecce ego sto super fontem aque: virgo que egredietur vt hauriat aquam: et dixero ad eam. Da mihi paululum aque: et bibam de ydria tua: et dixerit et tu bibe et camelis tuis hauriam. hec erit vxor quam preparauit dominus filio domini mei. In eo enim loco in quo ait virgo que egredietur vt hauriat aquam: in hebreo scriptum est alma. id est virgo secreta nimia diligentia parentum custodita. Ecce ergo secundum Hiero. quod alma ibi ponitur pro virgine. Item ibidem dicit sic Hiero. Ostendant mihi iudei vbi hoc verbo appellentur et nupte: et imperitiam confitebor. hec ille. quasi dicat. in testamento veteri nullibi legitur quod alma ponatur pro corrupta. ergo debet intelligi pro virgine. Item si alma non accipitur pro virgine: quare filius dei maritatam aut viduam non elegit in matrem? Hiero. ibidem. Si non prefertur nuptiis virginitas. id est si ibi quod Isaias ait ecce alma: ipse non intelligat de virgine: spiritus sanctus cur maritatam aut viduam non elegit? nam illo tempore erat Anna filia Phanuelis de tribu Aser insignis pudicitie: et semper vacans orationibus et ieiuniis in templo dei. Si conuersatio eius et bona opera et ieiunia absque virginitate spiritum sanctum ad se merentur aduenire: potuit et ista esse mater domini. hec ille. Preterea si alma pro virgine non intelligatur: quod nunquam magnum nouum esset. vt Hiero. xxxi. c. ait. Nouum faciet dominus super terram. mulier circumdabit virum. si mulier corrupta prolem gignat nouum ergo magnum est si mulier incorrupta generet et pariat: et post partum virgo permaneat: sicut dicimus de virgine. hanc enim rationem facit ibidem Hiero. quare ergo patet quod virgo in testamento veteri fuit declarata quod esset mater messie. id est christi Iesu saluatoris. quare etc. Quantum ad secundam dico quod triplici ratione voluit de virgine nasci: vt diuina voluntas ordinauerat. vide prophetam Ezech. xliiii. Vidit portam clausam. lege ibi. Mirabilem visionem. Et potest esse prima ratio. Primo ratione dignitatis. sic enim diuine congruebat dignitati vt eius mater virgo esset. ita quod sicut eo in terris nullus reperitur filius dignior: ita nulla reperitur eius matre sanctior. Inde Ber. O virgo inquit virga sublimis: prestantior cunctis: factior vniuersis. o vere lignum vite quod solum fuit dignum portare fructum salutis: per te accessum habemus ad filium. o benedicta inuentrix gratie: genitrix vite: mater salutis: per te nos suscipiat qui per te datus est nobis. Secundo hoc voluit ratione similitudinis: ita quod eius generatio temporalis ex matre sine patre esset aliquo modo similis generationi eius eterne ex patre sine matre. et est ratio Damasceni libro. iiii. Tertio hoc voluit ratione incongruitatis. non enim probas erat vt violaretur integritas ab eo qui venerat sanare corrupta: vt dicit beatus Ambro. super Lucam. Et potest addi quarta ratio: vt quia hoc voluit ratione perfectionis: quoniam status virginitatis est nobilior et prestantior aliis gradibus: vt patet in parabola seminis: quod aliud fecit fructum trigesimum: aliud sexagesimum: aliud centesimum: per trigesimum matrimonium: per sexagesimum viduitatem: per centesimum virginitas intelligitur: et per consequens illa verbo eterno potius conuenit: quod perfectissima illi attribuere debemus. Inde Ambro. ait. xxxii. q. i. c. nuptie. Nuptie inquit terram replent: virginitas paradisum. vbi glosa sic ait. Non ideo hoc dicit: vt sole virgines habeant paradisum: sed quia facilius. ar. 33. q. v. qui sicut. vel quia virginitas est soror angelorum. hec ibi. Et beatus Hiero. super Isa. c. vii. ostendit virginitatem esse prestantiorem aliis statibus. quod si non des oppositum. et tunc pono per casum quod vna virgo et vna corrupta baptizentur: tunc si virginitas non sit prestantior: posito casu quod ambe baptizate moriantur: sequeretur quod corrupta equaretur in beatitudine virgini: quod est contra doctores aureola virginibus non corruptis detur. Audi Hiero. Si enim inter virginem et viduam baptizatas nihil interesset: quia baptisma nouum hominem facit. eadem conditione et scorta et prostituta si fuerint baptizata virginibus coequabuntur etc. Et sic patet secunda veritas. Quantum ad tertiam veritatem quere sabbato precedenti in secunda consideratione. Et hec sufficiant quantum ad primam conclusionem.

Quod virgo facta est templum dei conclusio secunda.

Ccipe secundam conclusionem. vz. Postquam filius dei benedictus virginem sibi in matrem approbauit: eam sibi in templum consecrauit. vbi tres breues veritates videamus. vz. Prima est ista. quid est dicere templum. 2a est. quod virgo fuit dei templum. 3a est. Quando fuit facta dei templum.

Quantum ad primam dico quod templum idem est quod tenens amplum. vel dicitur templum quasi tectum amplum. Et sic omnes sancti possunt dici templum dei: quia tenentes deum amplum et magnum per gratiam. i. Cor. iii. Templum dei sanctum est quod estis vos. Et i. Cor. vi. An nescitis quod membra vestra templum sunt spiritus sancti qui in vobis est. item et corpus christi dicitur templum eadem ratione. Io. ii. Soluite templum hoc: et in tribus diebus excitabo illud. Item templum dicebatur locus vbi sacerdotes et iudei intrabant ad orandum. in quo templo christus multa fecit. Superauit enim diabolum: qui eum assumpsit et posuit super pinaculum templi. Math. iiii. Assumpsit diabolus christum in sanctam ciuitatem: et statuit eum super pinaculum templi. Idem Luce. iiii. c. et Io. ii. Item de eo eiecit vendentes et ementes. Math. xxi. Intrauit iesus in templum: et eiecit omnes ementes et vendentes in templo. Idem Marci. xi. In hoc templo sepe cum iudeis disputauit. vt patet Luce. ii. Cum factus esset iesus annorum duodecim etc. Item et Marci. xi. Cum ambularet iesus in templo accesserunt ad eum summi sacerdotes: et scribe et seniores: et dicunt illi. In qua potestate hoc facis? Item ibi predicabat. Io. vii. Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum et docebat. Et c. xviii. c. Ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt: et in occulto locutus sum nihil. In hoc Iudas. xxx. argenteos proiecit. Math. xxvii. Proiectis argenteis in templo recessit: et abiens laqueo se suspendit. Item tempore passionis eius velum templi scissum est. Math. ibidem. Velum templi scissum est in duas partes a summo vsque deorsum. Et sic multa alia mysteria christi facta sunt in templo. quare etc. Et hec sufficiant pro prima veritate. Quantum ad secundam veritatem dico quod virgo dicitur dei templum: quia deum amplum in vtero portauit: et ex vtero genuit. Eccl. xxiiii. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Sicut Isaias c. xi. prophetauit dicens. Egredietur virga de radice Iesse: et flos de radice eius ascendet qui est christus. virga virgo est. Inde Greg. Sancta et immaculata virginitas quibus te laudibus referam nescio. quia quem celi capere non poterant tuo gremio contulisti. Malachie. iii. Statim veniet ad templum sanctum suum. i. ad virginem dominator quem vos queritis: et angelum testamenti quem vos vultis. ps. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. i. qui carnem assumpsisti in medio ventris virginalis. quare etc. Quantum ad tertiam dico quod tunc facta est templum dei quando fuit plena gratia. Luce. i. Aue gratia plena. Et quando spiritus sanctus eam obumbrauit. Luce ibidem. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Et quando verbum dei de ea carnem assumpsit. ibidem. Quod enim ex te nascetur sanctum: vocabitur filius dei. Io. i. Verbum caro factum est. Quare autem conceperit de spiritu sancto: dicetur in tertia parte sequenti quare etc. Et ista sufficiant pro secunda conclusione.

Quod virgo fuit illuminata conclusio tertia.

Ccipe tertiam conclusionem. vz. Postquam eternus filius virginem sic consecrauit eam plenissima cognitione et sapientia decorauit. Hec conclusio plenissime probatur sabbato precedenti in prima consideratione. et etiam aliqua ponuntur in sabbato cinerum. vide ibi. quare etc.

Qualiter spiritus sanctus virginem lucidauit siue clarificauit consideratio tertia.

Ertio loco qualiter spiritus sanctus virginem glorificauerit videamus. vbi tres conclusiones subiungamus. vz. Prima conclusio est ista. Mirabiliter spiritus sanctus virginem clarificauit: quia eam concipientem vmbra monstrauit. Secunda conclusio est. Mirabiliter spiritus sanctus virginem decorauit: quia illam [illegible] omni penitus sanctificauit. Tertia conclusio est ista. Mirabiliter spiritus sanctus virginem glorificauit: quia eam omnium donorum suorum dispensatricem ordinauit.

De vmbra quam fecit spiritus sanctus virgini contra concupiscentie estum conclusio prima.

Ccipe primam conclusionem. vz. Mirabiliter etc. vbi tres integras veritates. vz. Prima est ista. Que fuit illa vmbra quam spiritus sanctus virgini obumbrauit. 2a est. Quare potius spiritus sanctus quam alia duarum personarum. 3a est. Quare non est christus filius spiritus sancti. Quantum ad primam dico quod vmbra illa nihil aliud fuit quam gratia spiritus sancti in ipsa superueniens: vt in concipiendo virgo non senciret aliquo ardore libidinis in quo omnes nos concipimur. vt dicit Inno. de vilitate conditionis humane. Hoc patet Luce. i. Nam cum peteret virgo modum quo concipere debebat filium dei angelus illi ridet. Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. vmbram faciet contra libidinis estum. et eius virtute concepit: vt dicit articulus fidei. et declaratur a magistro in iii. di. iii. et ponitur in decretali. firmiter credimus. de summa trini. vbi dicitur sic. Et tandem vnigenitus dei filius Iesus a tota trinitate communiter incarnatus ex Maria semper virgine spiritus sancti obumbratione conceptus verus homo factus ex humana carne et anima rationali compositus: vna in duabus naturis persona viam vite manifestius demonstrauit etc. hec ille. Et glo. super verbo a tota trinitate. dicit sic. Hoc ideo dicit quia inseparabilia sunt opera trinitatis. de con. di. ii. c. vlt. in fi. et xi. viii. q. i. c. [illegible] circa principium quod medium consummauit. nec filius potest a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem. de con. de. v. c. saluator. in fi. Sed dicens. Credo per Ambrosium quod concepit de spiritu sancto [illegible] an substantia spiritus sancti [illegible] rez christus: vel quod spiritus sanctus fuerit virginis pater [illegible] bus modis dicit magister [illegible] vno modo quod fiat ex eius substantia sicut filius fit ex substantia patris. Alio modo vt fiat ex eius virtute [illegible] mus quod homo fit ex sole [illegible] holem. Conceptus est ergo de spiritu sancto non quod spiritus sanctus fuerit virginis pater [illegible] ex virgo non accepit [illegible] conceptus est [illegible] per gratiam dei et operationem spiritus sancti [illegible] assumpsit. Inde Ambrosius [illegible] v. Quod ex aliquo est aut ex substantia [illegible] est. Et ex substantia sicut filius [illegible] filios procedit. Et potentia sicut ex deo [illegible] quod et in vtero Maria habuit de spiritu sancto [illegible]

substātia. ergo sp̄us sctūs in carnē ꝛ ossa ↄuersus est īnō vniq;. Si ho q̄si ex organic ꝛ pastor e⁹ vr ge ↄcepit: q̄ negabit sp̄um sctm̄ duice icarnatiōis auctorē? hoc ille. Dn̄s aūt Bona. in. iij. in hac di. auctoritatē hoc ille. Dn̄s aūt Bona. in. iij. in hac di. bant ꝓpositionē dupl'r exponit. Uno mō vt dicat̄ vbū incarnatū mediante sp̄ū scō tanq̄ vinculo infinite mēte. ꝛ hic sensus est falsus: q2 nullo me- diante dīna ꝑsona carni vnita est. 2° mō ut me diante sp̄ū scō intelligat̄ tanq̄ pncipio disponēte ꝛ efficiente. ꝛ hic sensus est verus. q̄r ꝛc. Q̄r- tū ad t'ras ꝟ. vide sabbato tertie dñice: ꝛ magis- trū ad ꝟras. in. iii. di. iiij. Q̄tū ad tertiā est dicēdū ꝑz magis- ter in. iij. di. iiij. Nunqd dicturi sum⁹ vbi ip̄e dicit. n. sic ad lr̄a. Nunqd dicturi sum⁹ ꝑtembolā xp̄i eē sp̄m sctm̄ dē q̄ vbū genuit: ꝑ q̄ scī filius: ꝛ q̄ utraq; subā xp̄s un⁹ eēt sp̄us scī bominē: ex q̄ utraq; subā xp̄s un⁹ eēt ꝛ dei p̄ris fili⁹ fm̄ vbū: ꝛ sp̄us scī fili⁹ fm̄ boīez? Q̄ cū sp̄us sctūs tanq̄ p̄r e⁹ de v̄gine genuit? q̄ s dicē audebit? cū h̄ ita absurdū sit: vt nulle va leant aures sustinere. ꝛ tandē ↄcludit q̄ nō oē q̄d de aliq̄ nascit̄ est fili⁹ illi⁹ sicut pili ꝛ ladoꝛ: ꝛ hm̄ōi nascunt̄ de boīe: tñ nō sunt filius boīs. q̄ re ↄcludam⁹ q̄ vbū fm̄ q̄ bō nat⁹ est de sp̄ū scō ꝟ ventre sp̄ū scī. q̄r ꝛc. Et h̄ sufficiat p p⁹ ↄcione.

De fortificatione v̄ginis concio. ꝑa.

Ecipe fam conclōnē. vz. Mirabilit̄ sp̄i ritus sctūs v̄ginē decorauit: q̄ illā ↄtra oē pctm̄ fortificauit. vbi tres inquiras: ꝑ⁹ dicē est. Quantus fuit v̄ginis zel⁹ ad deū. 2⁹ est. Quanta fuit fortitudo v̄ginis ↄtra pctā. 3⁹ est. Quanta fuit v̄ginis ↄstantia in passione. Q̄tū ad primū ut melius intelligam⁹: sciendū q̄ duplex est zelus. s. zelus dei ꝛ zel⁹ bo minis. Zelus dei est duplex. vnus dulcis: ꝛ vn⁹ amar⁹. Zelus dulcis est amor ꝛ teneritudo illa dilectionis qua creator diligit ꝛ zelat creaturā suā. Isa. xlix. Nunqd pōt obliuisci mulier infā- tē suū: vt nō misereat̄ filio uteri sui? etsi illa oblita fuerit: ego tñ nō obliuiscar tui. Et q2 zelosus de⁹ materno nos amat amore: iō vocare nos ad se nō cessat. Hiere. iij. Tu fornicata es cū amato- ribus multis: ꝛ tñ reuertere ad me: ꝛ ego suscipiā te. Et Isa. xxx. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere re- uertere: ꝛ intueamur te. Nos tñ ꝑuersi filii vba e⁹ posuim⁹ post tergū. ꝓuer. i. Uocaui ꝛ renuistis extēdi manū meā: ꝛ nō fuit qui aspiceret ꝛc. Et dn̄s in euangelio. Hierl'm hierl'z que occidis ꝓ phās ꝛ lapidas eos qui ad te missi sunt: quoties volui ↄgregare filios tuos quēadmodū gallina ↄgregat pullos suos sub alis ꝛ noluisti. Zelus amarus est indignatio ꝛ vindicta dei. Ezech. v. Cōplebo furorē meū ꝛ requiescere faciā indigna- tionē meā in eis: ꝛ ↄsolabor: ꝛ scient: q2 ego dn̄s locutus sū in zelo meo. Et Sopho. i. Et vidēt si guis eoꝝ sicut hum⁹: ꝛ corpa eoꝝ sicut stercora: sed ꝛ argentū eoꝝ ꝛ auꝝ eoꝝ nō poterit liberare eos in die ire dn̄i. in igne zeli ei⁹ deuorabit̄ ōis terra: q2 ↄsumationē cū festinatione faciet. Ubi accipe istā regulā g̃nalē q̄ ut plurimū ōia dei fla gella vsq; ad diē iudicij veniunt: vt emendem⁹ vitā sceleratā: q̄ tñ deū offendim⁹. ꝑs. Que- admodū p̄r miseret̄ filioꝝ: misertus est dn̄s time tibus se. ꝓuer. iij. Disciplinā dn̄i fili mi ne a- biciās: nec deficias cū ab eo corriperis. quē. n. diligit: deus corripit. ꝛ quasi p̄r in filio ↄplacet sibi. Et Ecc. xxx. Qui diligit filium assiduat illi flagella. Et ꝓuerb. iij. d̄. Quis est filius quē n̄ corripiat p̄r? Et ꝑs. Nisi ↄuersi fueritis: gladiū suū vibrabit ꝛc. Et idē. Uirga tua ꝛ bacul⁹ tu⁹ ipsa me ↄsolata sunt. Et h̄ de p̄ zelo. Secūd⁹ zelus est zelus boīs. Et hic est triplex. s. bon⁹ ma lus: ꝛ pessimus. Zelus bon⁹ est feruor ꝛ accēsio dilectionis ꝛ amoris diuini: q̄ accensus bō inter dū ēt ꝓsilit in vindictā ꝓ honore dei. iij. Re. xix. Quid hic agis Helia? At ille respondit zelo ze- latus sū pro dn̄o deo exercituū. Et Isa. xvi. Ze lus dom⁹ tue comedit me: quo zelo xp̄s motus eiecit ementes ꝛ vendentes de tēplo. Itē h̄ ze- lo Joānes baptista iudeos de incredulitate ar- guebat. Luc. iij. Genimina viperaꝝ quis uos docebit fugē a ventura ira: ꝛ iā securis ad radi cē arboris posita est. Itē ꝛ hoc ipso zelo argue- bat Herodē: q2 tulerat uxorē Philippi frīs sui: ꝛ nō cessauit vsq; ad capitis truncationē. Itē ꝓ- pter h̄ Petrus exemit gladiū: ꝛ percussit auricu lā Malchi. Jo. xviij. Itē ꝓp h̄ Petrus excutiebat in Sy- monē magū: ꝛ ipsi cū sua pecunia tradidit per- ditioni. Act. viij. Itē propter h̄ Paulus fornica torē corinthiū excōicauit. i. Cor. v. Tradidi hui⁹ modi hoīem sathane in interitū carnis: ut sp̄us saluus fiat in die dn̄i. Siīr ꝛ Act. xxiij. Dixit sū- mo sacerdoti hypocrite. ꝑcutiat te deus pariex dealbate. Siīr ꝛ sci ap̄li ardentes hm̄ōi zelo ty rānis ꝛ persecutorib⁹ dicebant. oꝫ deo magis o- bedire q̄ hoīb⁹. Nō possumus n̄ loqui que vidi mus ꝛ audiuim⁹. Act. v. O pastores eccl'ie vbi zelus v̄r? vbi amor Jesu xp̄i? vbi zelus domus dei? quare obmutescitis: ꝛ h̄ tanta pctā n̄ latra- tis? Ezech. xxxiiij. Ue pastoribus isrl' qui pasce bant semetipsos. Nōne greges a pastorib⁹ pascū tur? Lac comedebatis: ꝛ lanis opiebamini: ꝛ q̄d crassū erat occidebatis: gregē aūt meū nō pasce- batis. Q̄d infirmū fuit nō ↄsolidastis: ꝛ q̄d egro tū nō sanastis: q̄d ↄfractū nō alligastis: ꝛ q̄d ab- iectū est nō reduxistis: ꝛ q̄d perierat nō quesistis. Quis q̄ exurget dn̄s aduersus malignantes: aut quis stabit secū aduersus operantes iniqta- tē? hec ille. Secundus zelus est malus: ꝛ ē inuidia ꝛ emulatio boīs. ꝑs. Noli emulari i ma lignantibus: neq; zelaueris facientes iniquita- tē. Et Sap. ij. Nolite zelare mortē i errore vi te v̄re: neq; acquiratis perditionē in operib⁹ ma nuū v̄raꝝ. q̄ deus nō fecit mortē: nec letat̄ in perditione viuoꝝ. Et Ecc. xxx. Zelus ꝛ inuidia minuunt dies: ꝛ an̄ tp̄s senectā adducunt cogi- tatus. Jō Paulus ad Gal. v. Si mordetis ꝟ vide te ne inuicē ↄsumamini. Tertius zelus ē pes simus: ꝛ est zelus per iram: q2 ira ipedit animū ne possit cernere veꝝ. Ad Ephe. iiij. c. Sol nō occi dat super iracundiā v̄ram. i. nō perdurabitis in ira usq; ad occasū solis. Hic zelus adeo pessim⁹

est: vt inde ōēs blasphemie scōꝝ ꝛ sanctaꝝ dei: ōia odia: inimicitie: ꝛ detractiōes: homicidia: ꝛ alia innumerabilia mala oriant̄: ꝛ ōia fideliū ꝑsecu tio. Actuū. v. Exurgēs aūt pnceps sacerdotū ꝛ q̄ cū illo erāt: repleti sunt zelo: ꝛ iniecerunt man⁹ in ap̄los. Et Act. xiij. Sequēti sabbō pene vni uersa ciuitas ↄuenit audire verbū dei. Uidētes aūt turbas iudei repleti sūt zelo: ꝛ ↄdicebāt his q̄ a Paulo dicebant̄ blasphemātes ꝛc. His sic d clarātis nō satis clarē eē pōtq; nullus zel⁹ mal⁹ fuit in v̄gine: nec pessim⁹ ꝫ tñ bon⁹. q̄n n̄ vnq̄ scilꝫ dei honorē zelat⁹ est: ꝑfecto cū sp̄us sanct⁹ plenitudinē suoꝝ donoꝝ in v̄gine infuderit: vt ostensū est in aliis sabbatis: ꝛ dicet̄ ↄclone terna scdā. ipsa sup ōēs zelata est: ꝛ feruētior fuit: ita ut dicē posset. amōe lāgueo ꝛc. Q̄tū ad sam dā. dico q̄ sp̄us sctūs v̄gini decē armaturas sp̄ua les ↄtulit: q̄b⁹ ↄ pctā virilis fuit: vt nūq̄ etiā a minimo fugari posset. Quaꝝ q̄nq; sunt intrīsece: ꝛ q̄nq; extrinsece. Pria armatura fuit arden tissima charitas. Q̄to aīa. n. in dei charitate fer uentior: tāto ab ea culpa lōgior. Exēplū d ferro hm̄ōi ignito: tepido: ꝛ frigido: musce. n. uolitāt⁹. q̄n musce sup ferro frigido quiescūt: sup tepido modi- cū: sup ignito nihil: sed fugiūt. Aīa aūt v̄ginis sa p ōēs in dei charitate inflāmata fuit. ꝛ iō nullus in ea pctm̄ aliq̄n gerere potuit. ꝑs. Inflāmatū ē cor meū: ꝛ renes mei ↄmutati sunt. Et Cant. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā: ꝛ ordinauit in me charitatē. In quo etiā cellario ap̄li iebria ti sunt. Unde cātat eccl'ia. Musto madere repu tant quos sp̄us repleuerat. Et iō post illā iebria tionē nūq̄ pctm̄ mortale in eos introitū habere potuit. Sed q2 nō erant totalr ebrii: aliq̄n uenia liter peccabāt. i. Jo. i. Si dixerim⁹ q̄n pctm̄ non hēmus ꝛc. Uirgo aūt gloriosa tota ebria fuit: iō in ea nullū habuit aliq̄n pctm̄ vigoꝛ. vt Aug⁹ ait. Cū de peccatis agit̄ nullā ꝛc. Scda arma tura est mortificata sensualitas. Unū. n. ad pctm̄ nos iclinās est sensualitas: ꝛ semp aduersus sp̄m pugnat: vt Paulus ait. Caro ↄcupiscit ꝛc. Sed tāta fuit v̄gini collata: vt oīno ↄsopita esset: ꝓ ↄsus ad pctm̄ stimulare nō poterat. Tertia ar matura est singularis maternitas. Tāto. n. ex hoc hm̄ōi maternitatis deo se obligatā cernebat: vt ex pte liberi arbitrij ꝛ rōnis semp ne deus in eiq̄ offēdēt assidue uigilaret. Luc. ij. Cōsidera bat ōia vba hec ↄferens in corde suo. Exemplū filij imperatoris ꝛ pōlantis paupercula v̄ginē ꝛc.

Quarta armatura erat suprema bōitas. Ubi accipe regulā g̃nalē. q̄ virgo gloriosa dormiendo vigilando: edendo stādo: ꝛ quodcūq; op⁹ faciendo semp dei bonitatē hēbat añ oculos. Et ꝓpē hoc semp vigilans orat ne illā in aliquo offenderet. ꝑs. Statuit sup petrā pedes meos: ꝛ nō sunt infir mata uestigia mea. Quinta armatura est sua ↄsiderata puritas. Certe aīa cara sibi bō ↄsideraret quāt ↄcipit̄ ꝛ g̃ratur: ꝛ ↄīdin alitur i uētre mr̄is nutrimētoꝝ ad quos nascit̄ labores ꝛ ei⁹ nudi- tatē. aliaq; ex pte dīna bñficia sibi cōcessa: ꝛ profecto caueret a peccatis sed hui⁹ non intelli git hec. i. peccator. ut Salomō ait. Certe sua pu ritatē cū diuinitate ↄferens etiam mīr vere scā est: adeo se deo obligatā ↄcludebat: vt merito ca uere deberet ne in aliquo diuinā maiestatē offē deret. ꝑs. Oculi mei semp ad dn̄m: q̄n ipse euel let a laqueo pedes meos. Non a laqueo certe q̄ ipsa aliq̄n inciderat. sed a laq̄o in q̄ incideret: n̄ sp̄us sctūs tātā ei g̃ram ꝛ bonā armaturā ↄtulisset. Hec q̄nq; armature sunt interiores. Alie aūt q̄nq; sunt exteriores. Pria armatura exterior est āgeli ca ꝓtectio. Unde accipe regulā q̄ q̄to q̄s est in maiori dignitate: tāto plures angeli ei ad custo diā dant̄: ꝛ vnicuiq; ꝓ ꝑsona ꝑiculari dat̄ vnus āgelus ab omi ↄceptiōe sue hūe naturaris. vt p̄z in r⁹ di. xi. Unde ꝑlēs angeli dant̄ pape ad cu stodiā q̄ aliis statis. plures impatori q̄ aliis ba ronibus. In cui⁹ signū q2 xp̄s maior oīum erat multitudo angeloꝝ gloriā in ei⁹ natiuitate decā tauit. Luce. ij. Itē ꝛ in pugna scā in prima dn̄ica q̄dragesime cū demone: ꝛ habita victoria dicit̄ text⁹ mat̄i. Accesserūt āgeli ꝛ ministrabāt ei. Sz cū nulla maior in creaturis eē possit dignitas q̄ eē reginā celi ꝛ matrē dei: ↄcludendū est virgi nē multitudine angeloꝝ fuisse comitatā. ꝑs. An gelis suis de⁹ mādauit de te: vt custodiāt te i oī bus viis tuis. Scda armatura fuit expulsio d monū. ꝑs. Cadēt a latē tuo mille: ꝛ decē milia a dextris tuis: tibi aūt nō appropinqbit. A sinistris cadūt demones ex odore bōitatis, ꝓpter v̄ginis ga scissima erat. A dextris ex odore bonitat̄ di uinitatis quā nouē mēsibus portauit in ventre.

Tertia armatura est virtutū exercitatio. ga ociū est pabulū temtationū. Inde Ber. Semp aliqd facito: vt diabol⁹ te occupatū; videat. Et v̄go gloriosa panē ociosa nō comedi. t. Habit⁹ enī g̃ratur ex frequētati actib⁹. ex 2⁹ ethicoꝝ. Que postea q̄litas ē de difficili mobil. vt dr̄ in p̄dica mēto de q̄litate. Et q̄ ↄsīs qui semp in bonis opi bus delectat̄ de difficili in pctm̄ cadit. ꝛ ꝑ oppo situ q̄ in malū delectant̄ de facili ruūt. ꝑs. Non est de⁹ in ↄspectu ei⁹: inquinate sunt vie illi⁹ in oī tpe. Quarta armatura est pctoꝝ abhominatio nec īmerito. q̄n nām pctī ꝑfecte cognoscebat: vt q̄d aīam g̃ra dei ꝓ̄uatā mortuā faciat: ꝛ ꝓpulā īferni ꝛ filia facit. Quis ille īsanus ↄsiliū accipet dicētis. Turribile scalde ꝛ pice te decoctū. Et tñ grauis⁹ pctm̄ aīam ledit. ꝛ iō sumoge a pctis dn̄ā nabat. Quinta ꝛ vltīa armatura est mūdi de spectio. Ad Phil. iij. c. Oīa arbitror ut stercora vt xp̄m lucrifaciā. q̄d potissimū fuit in v̄gine ꝓ- pter g̃re plenitudinē. q̄re ꝛc. Et h̄ sufficiat q̄tū ad p̄tem ꝟi. Q̄tum ad tertiā dico q̄ sp̄us sctūs tantā v̄gini fortitudinē in filij passione ↄtu lit: q̄ntā possibile est alicui creature ↄferri. ga n̄ cui nulla mr̄ in ↄcipiendo: gignendo: alendo: ꝛ nu triēdo filiū: fuit v̄go gloriosa ꝓlānotitia nec in ei⁹ passiōe fuit aliq̄ mater amarior. Et ꝓpterea uirginē gloriosā scī plus q̄ martyrē appellāt. Und Ber. De gloriosa mr̄ ḡloriosa ille tua⁹ Jesu omniū

Sanna filio da/

o uid. Mat. xxi. c. Licet tanta cēt rōi
ptecio r clara noticia: vt ab aligb⁹
ani eius passionē ver⁹ saluator mūdi
cognoscer̄etur fm Bona. in iii. di viii. sup lib. s.
Per passionē r crucē meruit sui nois clarificationē r exaltationē. Jo. xii. Cū exaltatus fuero a terra oia trahā ad meipsū. In B.n. clarificato Jesu xp̄i glōia r cōes cōs nouerunt illū qui i būana carne apparuit esse filiū dei r xp̄m ieſū. Vnde hodie ala cara vt se deū glorificandū tandēq; clare oculis cerneret: appropinquāre tpe passionis: loco voluit passibo appropinquare. Et tūsu e⁹ p discipulos asina r pullū adducētis: vetus nouūq; testū significantib⁹: pānis suppositio xp̄o illos ascendit: r ēsu sic ciuitatē Dauid multa de regno dei discipulis differens venire cepit. Audiē turba r ois populus illi obuiā venientī gp Lazari reſuscitatiōnē: tū diuina inspiratione: tū ut confuderent in lege periciā ut odī plerēt Zachēe dicēti. xix. c. Filia syon. i. o Dieru salē ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedēs sup asinā r pullū. Filiā syon Dierusalem appellat qū subest Dierusmonti syon: vt quasi mons ille ciuitatē ꝓtegere videat. sicut mater filium. Plurima at turba. i. hominū simplicū humilū pauperūq; strauerūt vestimēta sua in via. s. ex magna deuotione. Alii ramos cedebant de arboribus r alii de segetibus q̄ portabāt in manib⁹ portiebāt in sine letitie signū. Turba aūt precedebat r sequebat r pueri ante quos ibant. Et licet ista oia ad literā gesta sint. Tamen mystice significant. Ramus palme victoriā. Vestimēta mundiciā. Asina ecclesiā. Pullus populū gentilem. Turba aūt precedens r sequens. Judeos qui ante r post Christū fuerūt. Pueri ante quos ibant r clamabant. Sunt illi qui ante aduentū Christi in lege r prophetis Christū laudabāt. Qui vero post eum clamabant. Sunt illi qui post Christū in lege r euangelio laudant. Et hec de ramis palmarū. Nūc de vocibus q̄ ibi audiūtur. Et primo de illis q̄ dicebant ante asinā. Alii vero q̄ post asinā. Illi ergo q̄ ante asinā dicebant. Osanna filio dauid. benedictus q̄ venit in nomine dñi. Osanna. n. nomē hebraicū. i. q̄ ex integro r corrupto apertū. Lex ost. i. ānā. Osi enī hebraice latine salua. Et anna interiectio obtestātis. Sicut pape admirātis. r atat exprimēte. r heu dolētis. r. vt sit sensus. Salua nos obsecro. Unde ala cara illius pueroꝝ clamos: vt illoꝝ verboꝝ formationi. nisi a spū sō? qui velut ex ore salutosē. ꝓfi faciebat. Nos ho hodie ala cara illi⁹ mūgētes in tātis periculis obstruti pariter clamem⁹. Salua nos o Jesu xp̄e fili David In quibus sacratissimis verbis tres sactam⁹ de honore r laude ieſu xp̄i cōsiderationes. vz.

Quā sit sublime r altum nomen Christi.
Quā sit gloriosum r magnū nomen ieſu.
Quātus debeatur honor nomini ieſu xp̄i.

De dignitate r nobilitate b⁹ nois xp̄o ꝓ⁹

Quam sit sublime r altū nomē xp̄i primo
q videam⁹. vbi tres ꝛcliones more solito faciam⁹. vz. Prima ꝛclo est ista. Licet multis nōib⁹ ver⁹ saluator appellēt. nō xp̄o r ieſus ꝓprie de saluatore dicunt. Scba cōcto est ista. Nō sine magno respectu diuīe ordinat vt saluator nūcūpet xp̄o appellaret. Tertia ꝛclo est. Quia xp̄us est mensura omniū nominū. no sine fidelitate. inde oēs xp̄iani sunt appellati.

Q iesus r Christus propie de nostro salvatore dicuntur conclusio prima.

Scipe primā ꝛclonē. cē. ut ī. ubi tres in gram⁹ tractat. vz. Prima est. Quid sonat in effectu B nomē xp̄o. 2ª est. An alig alii a saluatore vocent xp̄i. 3ª est. Quę sunt nota q̄ conueniāt saluatori. Ad primā dico q xp̄us nomē grecū est. Latine aūt sonat idē q̄ vnctus. Q̄si messias inuisibile vnctōe spūs sci vngi debebat. Jsa. xi. Requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapie r intellect⁹: spūs cōsi r pietatis: spūs timoris dñi: et videbit in 2ª ꝛclone sequēti. Messias hebraicū est grece soter: latine saluator. vel. Ubi nō q̄ xp̄us vnct⁹ fuit ꝛ sacrificū. vt sacerdos. vt rex. vt scūs r vt plen⁹ oī grā. Primo imq̄ xp̄o vnctus fuit vt sacerdos. Jo. Tu es sacerdos in eternū sc̄dm ordinē melchisedech. Et Paulus ad Heb. vii. c. monet hanc q̄m dicēs. Si ītimatio p sacerdotū leuiticū erat. pplus. n. sub illo lege accepit q̄d adhuc necius fuit fm ordinē melchisedech. aliū surgere sacerdotē: r nō fm ordinē Aaron? Trāslato. n. sacerdotio necesse ē vt r legis trāslatio fiat. In quo ꝑ dicunt de alia tribu ē. Q̄ qua nullus altario ꝓpo fuit. Et tñdet dicēs. Moyses⁹ fuit. n. q̄ ex Juda ortus sit dño nr: in q̄ tribu nihil de sacerdotib⁹ Moyses locut⁹ est. q̄ supplet xp̄o. Simus debemus ecē sacerdotes recte vocātes sacerdos fm ordinē Melchisedech. Ista ē vna rō. Alia rō. ē. q̄a fm eū eternat sc. Ampli⁹ adhuc manifestū est. q̄ xp̄us dicat melchisedech exercens. q̄ sacerdos. Legit. q̄d fm legē mōdan carnalis sed fm virtutē vite inhabitat contestat. q̄ tu es sacerdos i eternū fm ordinē melchisech. Reprobatio quidē fit prioris mādati ꝓpter infirmitatē eius. r inutilitatē. Tūc at ꝓpositū est introductio fiat melioris spei. per quā primum⁹ ad deū accedim⁹. Alij aūt sine iuramēto sacerdotes facti sunt. hic aūt cū iuramēto. per eū q̄ dixit ad illū. Juravit dñs. r nō penitebit eum. tu es sacerdos in eternū. In tanti meliorie testū spēciosior testis est nr̄. Et alii quidē plures facti sūt sacerdotes fm legē. Idcirco q̄ manet eternū sempiternū hr sacerdotiū. Unde. r saluare in ꝓpetuū pōt accedētes per semetipm ad deū semp viuēs ad interpellandū ꝓ nobis. Talis. n. decebat vt nobis eēt pōtifex scūs innocēs impollut⁹ segregat⁹ a peccatorib⁹: r excelsior celis fact⁹. q̄ hȝ similes necessitatē: quē admodū sacerdotes ꝓpr̄ ꝓ suis delictis hostias offerre: deinde ꝓ ꝓpto hoc. n. fecit semel se offerēdo. hec ille. Si vis scīa notare subtilitatē istius est. ꝛcre cē. Secō vnct⁹ fuit tanq̄ rex. Apoc. xix. Habet i femore suo scriptū. Rex regum r dñs dñantiū. Matth. i. Liber generatiōis Jesu xp̄i cē. vbi ps⁹ q̄ fuit ytimus inde ꝓ rex. Esa. xxxiii. Nō auferet sceptr̄ de iuda r dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittēd⁹ ē. Daniel. ix. Cū venerit sanct⁹ sanctoꝝ cessabit vnctio vra cē. Tertio vnct⁹ est vt scīf. Act. iiii. c. De⁹ Abrahā. de⁹ Isaac. de⁹ Jacob. de⁹ patr̄ nr̄oꝝ glorificauit Jesū: quē vos tradidistis r negastis ante faciē ꝓlati iudicāre illo dimitti. Vos at scīs r iustū negastis r petistis vir hominicidā donari vobis. Auctore ho vite interfecistis: quē de⁹ suscitauit a mortuis: cui⁹ nos testes sum⁹ cē. Et multa ibi notāt. 4ª fuit vnct⁹ ver⁹ plen⁹ oī gra. Jo. iii. Nō. n. ad mēsurā dat de⁹ spūm. Pr̄ dilgit filiū: r ola dedit i manibus ei⁹. Et hec sufficiāt q̄tum ad primā partē.

Q̄rō ad 2am dico q̄ multis in scriptura scīs nōcatis sit xp̄i. Et ꝓ sacerdotes oēs. Jo. Nolite tāgere xp̄os meos: r in ꝓphis meis nolite malignari. Jsa. r reges vidēt xp̄i. i. R. xxiii. Prophetia mihi dixit de⁹ ne faceā hāc rē. dño meo xp̄o dūcat mea. i. manū mea in eū. q̄s xp̄s dñi est. Et sic trāsiebat Dauid. q̄si in spelūca potuit interfici Saul. qui tñ cū lege bellauit q̄a pulchra ē. Vocant aūt tā sacerdotes q̄s reges. q̄sq; vngebant. Lege Leuitici. viii. Tulit unctiōis oleū quo linuit tabernaculū cū oi supellectili sua: q̄ sūdēs sup caput Aaron unxit eum cē. Et i. Reg. xvi. Sedeamus r Jsai filios eius: r vocauit eos ad sacrificium. Cū ingressi ēent vidit Samuel. Et dixit dño ad Samuelē. Ne respicias vultū ei⁹. neq; altitudinē staturę ei⁹. q̄m abieci eū. Et post a unxit eū de unctōe David. Et ait dño. Surge r vnge eum. ipse est. n. Tulit igit Samuel cornu olei r unxit eū in medio fratrū ei⁹

vide historiã. Et .ij. Re.ij. c°. Veneruntq; viri Iu
da: t vnxerunt ibi Dauid: vt regnaret super do
mũ Iuda. Et .ij. Re. v. Venerunt quoq; seniores
de isrl' ad regẽ in Ebron: t percussit cũ eis Da-
uid fedus corã dño: vnxeruntq; Dauid in regẽ
super isrl'. Et .iij. Re. i. Imponite Salomonẽ fili-
ũ meũ super mulã meã: t ducite eũ in Gyon: t
vngat eũ ibi Sadoch sacerdos t Natan pph'a
in regẽ super isrl'. Et sequit'. Sumpsitq; Sadoch
sacerdos cornu olei d' tabernaculo t vnxit Sa
lomonẽ tc̃. vide et .iiij. Reg. 3° vocant' xpi et
ẽt. Abachuch. i. Egressus in salutẽ populi tui cũ sal
uos facias xpos meos. Vncti ẽt sunt ab inuisi-
bili t spũali vnctione. i. Io. ij. Vnctionẽ quã ac-
cepistis ab eo maneat in vobis: t nõ necesse ha
betis vt aliquis doceat vos: sed sicut vnctio
eius docet vos de oĩbus: t verũ est: t nõ est mẽ-
daciũ. Et sicut docuit vos manete in eo: vt cũ
apparuerit habeamus fiduciã: t non ɔfundamur
ab eo in aduentu eius. Et .i. Pe. ij. Vos estis ge
nus electũ: regale sacerdotiũ: gens sctã: populus
acquisitionis: vt virtutes eius annuncietis: qui de
tenebris vos vocauit in admirabile lumen suũ
tc̃. Et Isa. lxi. de se dicebat. Spũs dñi sup me:
eo q' vnxit me tc̃. Quarto dr' xps saluator ni
de quo infra. vñ semel interrogans saluator di-
scipulos suos: quẽ dicunt hoĩes esse filiũ hoĩs?
Rñdens ãt Petrus in persona oĩum ait. Tu es
xps filius dei viui. vbi duas in xpo nãs ɔfitet'.
s. humanã cũ ait. Tu es xps .i. vnctus. Nã sz q'
hõ vnctus est oleo leticie p'e participibus suis.
t aplis t ceteris scis. diuinã cũ ait filii dei viui.
Et dicit viui ad dñam deoꝝ quos pagani finge
bantq; simulacra gentiũ argentũ t auꝝ opera
manuũ hominũ. Os hñt t non loquent' tc̃. que
sequunt'. Isti sunt qui magis accõmodate dicũt'
xpi. Alii ẽt si qui dicerent' xpi improprie esset. q̃re
tc̃. Et hec sufficiant quantũ ad ßm ß. Quã
ad tertiã licet et de h' dicemus in ßa ɔsideratiõe
sequenti. Ad pñs tñ dico q' multa sunt noĩa sal
post uatoris. Primũ nomen est Iesus. Luc. i. Vo
cabis nomen eius iesũ. Ipse .n. saluũ faciet ppl'z
suũ a pctis eoꝝ. Itez vocat' Emanuel. Isa. vii.
Ecce virgo concipiet t pariet filiũ: t vocabit' no
men eius Emanuel. Cuius interpretatio ponit'
Mat. i. qđ interpetat' nobiscũ deus. Sed qũo
nobiscũ deus? sensus est q' deus est nobiscũ .i. i
hoĩe deus. Audi Baruch. iij. Hic est deus vr': t
non estimabit' alius deus preter eũ. hic inuenit
oẽm viã discipline: t tradidit illã Jacob dilecto
suo: t isrl' puero suo. Et post h' in terris visus est:
t cũ hoĩbus ɔuersatus est. Io. i. Verbũ caro fa
ctũ est: t habitauit in nobis. Itẽ dr' oriens. Za-
char. vi. Ecce vir oriens nomen eius. Et dr' oriẽs
qr inter densissimas tenebras ortus: sic lucifra
dũ sanctis patribus t sic ecclesie catholice ex
pandit. ps. Exortũ est in tenebris lumen rectis
misericors t miserator t iustus dñs. Et Isa. lx.
Surge illuminare Hierl'm: q' venit lumẽ tuũ:
t gloria dñi super te orta est. Et c. ix. ait. Pplus

qui ambulabat in tenebris vidit lucẽ magnã:
habitantibus in regione vmbre mortis lux or-
ta est eis. Itẽ Pilatus iposuit illi aliud nomẽ. s.
rex iudeoꝝ. Io. xix. Erat ãt t superscriptio scripta
sup eũ lr'is grecis hebraicis t latinis: hic est rex
iudeoꝝ. Et Mat. xv. Erat titulus cause eius
scriptus: rex iudeoꝝ. Ideo antequã sententiaret
illũ ait Pilatus iudeis. Ecce rex vr'. At illi cla-
mabant crucifige: crucifige eũ. ait illis Pilat'?
Regẽ vr'm crucifigã. Io. xix. Itẽ Isa. ix. c. Mul
ta noĩa simul ponit dicens. Paruulus natus ẽ
nobis: t filius datus est nobis. cuius iperiũ sup
humerũ eius: t vocabit' nomen eius admirabil'
consiliarius: deus: fortis: pr' futuri seculi: t prin-
ceps pacis. Licet alibi ista noĩa exposuerimus:
tñ ad pñs sic exponam'. Fuit .n. xps admirabil'
qr deus t hõ creator t creatura simul in vnũ di
ues t pauper. Qđ antea fuerat inauditũ. t ideo
admirabilis. Itẽ mirabilis fuit in miraculoꝝ
opatione. Luce. v. Vidim' mirabilia hodie. Itẽ
mirabilis in sua ascensione. Isa. lxiij. Qui ẽ iste
qui venit de edon tinctis vestibus de bosra? Et
ps. Quis est iste rex glorie? Fuit ẽo ɔsiliari'
qr alto dei pñs t suo ɔsilio operat' est salutẽ hũa
mysteriũ. Ad Ro. xi. O altitudo diuitiaꝝ sapie
t scie dei. Itẽ ɔsiliarius: qr ɔsilia dedit salutis.
Mat. xix. Si vis perfectus esse: vade t vende
oĩa q̃ habes: t da pauperibus: t tu veni sequere
me. Apoc. iij. Suadeo tibi emere a me auꝝ igni
tũ probatũ vt locuples fias. Fuit 3° deus: qr
licet xps verus esset hõ: erat tñ et verus deus.
Io. xvii. Hec est vita eterna vt cognoscãt te ve
rũ deũ: t quẽ misisti iesũ xpm. Et Io. ix. xps ait.
Tu credis in filiũ dei? Et quis est dñe ut credã
in eũ? At illi Jesus. Et vidisti eũ: t q' loquit' tecũ
ipse est. Et ille ait. credo dñe. Et procidens ado
rauit eũ. Et fuit iste cecus natus. Fuit quar
to fortis. Mat. iij. Ego baptizo vos in aqua in
penitentiã. Qui ãt post me venturus est: fortior
me est. cuius non sum dignus calciamenta por
tare. Luce. xi. Cum fortis armatus custodit a-
trium suum tc̃. Ecce magna fortitudo: qr ma-
nu inermi t affixa cruce debellauit aereas po-
testates: vt ait Augustinus. Et Io. xii. Nũc prin
ceps huius mundi eiicietur foras. Dicitur qn
to pater futuri seculi. i. per ipsum habemus fu-
turum seculum. Joã. x. Ego vitam eternam do
eis. Et Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut di-
sposuit mihi pater regnum: vt edatis t bibatis
in regno meo: t sedeatis super tronos iudicãtes
xij. tribus isrl'. Et Math. xxv. Venite benedi-
cti patris mei percipite regnum tc̃. Dicitur sex-
to princeps pacis. Ad Ephesios. ij. Ipse est pax
nostra: qui fecit vtraq; vnum: qui reconciliauit
nos deo t angelis. In cuius signum in sua na-
tiuitate cantauerunt angeli: Gloria in excelsis
deo tc̃. Et post resurrectionem suam antequã
celos ascenderet: erat istud mellifluum verbũ
in ore eius. pax vobis. t in precepto t testamẽto
eam reliquit. Luce. x. In quamcunq; domum

intraueritis primũ dicite. Pax huic domui. t Io.
xiiij. Pacem relinquo vobis. pacem meam do
vobis tc̃. Et ista sufficiant p presenti ɔclusione.
Qr non sine magno mysterio saluator voca-
tus est Christus conclusio secunda.
Accipe ßam ɔclonem. vi. Non sine ma-
a gno respectu diuinit' ordinat' vt salua-
tor mundi xps vocaret'. vbi tres ingra-
mus veritates. v3. Prima veritas est ista. Quare
saluator mundi appellatus t vocatus est xpus.
2ª est. Quãta est virtus huius noĩs xps. 3ª est
An ista duo noĩa Christus t Jesus sint nomina
synonima. i. idem iportantia. Quantũ ad pri-
mã dico q' cũ xpus dicatur vnctus: t q' saluator
esse debebat necesse erat gr'a spũs sancti vngi.
Quia non pp'ter merita nr'a: sed ßm suam miseri
cordiã saluos nos fecit. merito p antonomasiã.
i. p excellentiã t superhabũdantiã vnctiõis spũs
sancti dict' est xps. qr oẽs sci' h3 p'tem: ipse ho ßm
plenitudinẽ a spũ scõ grãm accepit. imo ab ipso
ceteri grãm acceperũt. i. Cor. xv. Gratia dei sũ
id qđ sum: t grã eius in me vacua ñ fuit. Io. xv.
Sine me nihil potestis facẽ. Isa. xxvi. Oĩa bõa
nostra opatus es in nobis dñe. Jacobi. i. Omne
datum optimũ tc̃. Io. p. Plenũ gratie t v'itatis
Et rõ. ga in omni ordine reꝝ est dare vnũ p'mus
qđ sit metrũ t mensura alioꝝ. Et ideo in ordine
vnctoꝝ datur vnus primus. et hic est Christus
iesus. quare tc̃. Quantũ ad secundã dico q'
sicut gratia in xpo rõne suppositi est infinita: ita
virtus eius est infinita. Unde tanta virtus in ea
est: vt in hoc nomine credentibus oĩa fiant. Au
di Petrũ Act. iij. c. Argentũ t aurum non est
mihi. quod autẽ habeo hoc tibi do. In nomine
Jesu christi surge t ambula. Et de Paulo audi
Act. xvi. quãdo liberauit quandã puellã a spũ
vbi dicitur. Dolens aũt Paulus t ɔuersus dixit
spiritui. Precipio tibi in nomine Jesu xpi exire
ab ea. t exiit eadẽ hora. Et multa alia miracula
fecerunt in virtute noĩs Christi. Mar. vlt. In
nomine meo demõia eiicient tc̃. Et iõ Paulus
multo magis cõualescebat t ɔfundebat iudeos
affirmãs. q' hic est xps. Act. ix. q̃re tc̃. Quã
tum ad tertiã dico q' ista nomina oĩno non idẽ
iportant. q' hoc nomen xpus dicit humanitatẽ
qa ßm q' homo t non ßm q' deus vnctus est. vt
ex dictis p3. Jesus autẽ idem est q' saluator: ut
dicetur consideratione sequenti. Saluare autẽ
cõpetit illi ßm q' deus: t non ßm q' homo. Ideo
vocat' est xps Jesus. i. hõ t saluator. i. de'. q̃re tc̃.
Qr a Christo oẽs dicti sũt xpiani. ɔclo tertia.
Accipe tertiã ɔclonem. v3. Quia xpus
a est mensura oĩu3 nominũ nr'e fidelitatis
inde xpiani oẽs fuerũt appellati. vbi
tres inquiramus veritates. v3. Pria v'i. est. Qui
credẽtes in xpo vocati sunt xpiani. 2ª est. Quot
modis efficit' qs xpianus. 3ª est. Qui sunt boni
et veri xpiani. Quantum ad primas dico q'
xpianũ nomẽ primũ Antiochie est inuentũ. An
tea aũt credẽtes oẽs discipuli vocabãt. Act. xi.

Peruenit ßmo ad aures ecclesie que erat hiero
solimis sup istis: t miserũt Barnabã vsq; Antio
chiã. p'fectus est Tarsũ vt quereret Saulum
quẽ cũ inuenisset perduxit Antiochiã. t annũ to
tum ɔuersati sunt in ecclesia: t docuerũt turbã
multã. ita vt cognominarent' primus Antiochie
discipuli xpiani. hec ibi. Et sic postea deinceps
oẽs vocati sunt xpiani. De hoc in antecedentibus
etiã diximus: vt repire poteris in tabula nostra
q̃re tc̃. Quantũ ad ßam dico q' duob' modis
efficit' quis xpianus. s. p baptismũ: t p patientiã
t operationẽ. Primũ p baptismũ. Act. viii.
vbi ponit' qualiter Eunuchus candaces regine fa
ctus est xpianus p Philippũ baptizantẽ eũ. vbi
dicitur. Aperiens aũt os suum. Philippus euã
gelizabat illi Jesum: t cũ irent p viam venerũt
ad quandã aquã. Et ait Eunuch'. Ecce aqua q's
phibet me baptizari? Dixit aũt ei Philipp'. Si
credis ex toto corde tuo licet. Et rñdens ait. Cre
do: t iussit stare currũ: t descẽderũt vterq; in aquã
t baptizauit eũ tc̃. Et ibidẽ etiam d'. Philipp'
aũt descendens in ciuitatẽ samarie pdicabat ill'
Jesum. Cum autẽ credidissent Philippo euãge
lizanti de regno dei: t noĩe Jesu xpi baptizabã
tur tc̃. Et deniq; oẽs nos xpiani similit' q; bapti
zati sum' in noĩe pñs t filii t spũs sancti. ßm for
mã traditã a xpo. Marci vlt. Baptizantes eos
in noĩe patris tc̃. Scdo xpiani fiũt p patientiã
i aduersitatib': t operatione bonã. i. Pe. iiij. Ne
mo autẽ vr'm patiat' quasi homicida aut fur aut
maledic' aut alienoꝝ appetitor. Si aũt vt xpia
nus: nõ erubescat: glorificet aũt deũ in isto noĩe
tc̃. Inde xps discipulis dicebat. Luce. xxi. Eritis
odio oĩbus hoĩb' pp'ter nomẽ meũ. Et hic de p
secutionib' potes dicere xpianoꝝ. Ad Hebr. xi
Sancti p fidem vicerũt regna. opati sunt iusti
tiam tc̃. Act. iiij. Ibant apli gaudentes a cõspe
ctu cõcilii tc̃. Et ista sufficiant pro secũda v'itate.
Quantũ ad tertiã dico breuiter q' xpus ostẽ
dit Math. vii. qui sint veri t boni christiani di
cens. Non oĩs qui dicerit mihi dñe domine in
trabit in regnũ celoꝝ: sed qui fecerit voluntatẽ
patris mei qui in celis est. Et ibidem ait. A fru
ctibus eorum cognoscetis eos. De hoc vide sup
vt in tabula notatur. Et hec sufficiant quantũ
ad primam considerationem.

De dignitate t nobilitate huius nominis Je
sus consideratio secunda.

SEcundo loco Quam sit glo
riosum t magnum nomen Jesu vi
deamus. vbi tres conclusiones ab
iungamus. v3. Prima conclusio
est ista. Licet Christo plura nomina attribuãtur
Jesus tamen super omnia competit et excellen
ter. Secunda conclusio est ista. Quia sic mi
rabilis nominis Jesu altitudo [illegible] t decla-
rat mirabilis ɔpositio. Tertia ɔclusio est ista.
Non fuit hoc nomen Jesus a peccatorib' adeo
depressum quin magis a deo sit sublimatum.

O nōs Jesus hug ola nola nūc rpo s' p'. Cepe fam cōsonē. vi. Lucr rpo tē: a vnū nōā. vbi res inquirat' vi. vi. p' Q. est ista. Quc sint nola q magis accō modant rpo. s' est ista. Quod interpral' hoīm saluator. r' est ista. Quod interpral' hoīm saluator. r' est ista. Quare ē hoīi ei' nola nūcupat rpo. Quia ad primū vico q' aliq nola nūcupat rpo sm q' dr' aliq sm q' bō. Inquantū bō ifanta ei gaudiū nola nūcupat. Et ō. qñ rpo ifanti

Successiua ergo habuerunt principiū ⁊ habē-
bunt finē. Sempiterna habuerunt principiū: sed
ñ habebunt finē: vt angeli ⁊ aīe rōnales. Eterna
autē vt ipsa diuina nō habuerunt principiū: neq3 ha
bebūt finē. Quare ꝯcludam⁹ q̄ successiua dicē
bebūt finē. Quare ꝯcludam⁹ q̄ successiua dicē-
bat nō; sicut ego sū. cū sit longū in ꝯtinuo motu. Et
nō pñs ego sū. cū illud pñs dixerunt q̄ nō possum⁹ de
hoc cū q̄ quāl pñs dixerunt q̄ nō possum⁹ de
cadēs ad numero currenti bibere q̄ ꝯtinuum
fluuiū. Inde instans pñs est ꝗ̄i iperceptibile. Il
nec sempiterna dicē pñs: ego sū. q3 aū instans in
expositioē fuit ista ꝓpositio: ego sū. fuit falsa. ꝗ̄ so-
lumō diuinis personis ꝯuenit h̄ vbū sū. q3 semp
de eis vere fuit dicē: ego sū: ⁊ nunq̄ fui vl' ero:
nisi p respectū ad nos. Ideo in Exodo legim⁹. Cū
dñs Moysen ad Pharaonē mitteret: vt dimit
teret ppl'm isrl'. Illi dicas. Ille qui est: misit
me. Et xp̄s ait. ego sū qui sū. vbū .n. substantiuū
est q̄ ⁊c. Quantū ad fam dico q̄ h̄ nomē ie
sus bz quinq̄ lras: ex quib⁹ tanq̄ ex quinq̄ pri
bus integralib⁹ cōponit. quap̄ tres sunt vocales
⁊ due sunt ꝯsonantes. vocales sunt. i. e. ⁊ u. ꝯso-
nantes sunt. s. ⁊ m. Vocalis sm̄ grāmaticos est
q̄ dat sonū de p̄ se. pōt .n. esse pfecta ꝑ vnū di-
ctionis: vt ista lra. a. est pfecta ꝑ hui⁹ vbi amo.
Cōsonans aūt nō reddit sonū de p̄ se. q3 nō pōt fi-
eri vocali est pfecta ꝑ alic⁹ dictionis: sed bñ iū-
cta cū vocali. Ista oīa patent exptis in grāmā
tica. Quid ꝗ̄ significant in h̄ noīe Jesus due ꝯso
nantes ⁊ tres vocales? Certe due ꝯsonantes in
vno noīe significant hūanitatē xp̄i in vna psōa.
hūanitas .n. ex aīa ⁊ corpe est. ⁊ xp̄s verā habuit
hūanitatē: ꝗ̄ verā aīam ⁊ carnē. vt ꝯ̄ de here. c.
cū xp̄s. Et rō est. q3 sicut ꝯsonans nō sonat de p
se: ita aīa n̄ sonat psonā de semet corpus psona3
de se. Et etsi sicut ꝯsonantes simul iungant nō
sonant de p̄ se: sed bñ iuncte cū voca'. ita anīa ⁊
caro nō ꝯstruerunt vnā psonā in xp̄o: q3 tūc fuis-
sent due psone. Sed bñ iuncte cū persona diua:
tunc ille hō dictus est una persona. Nā ꝑsona di
uina abstulit ab illa cōpositione aīe ⁊ corpis vim
psonalitatis: q3 sufficiens erat persona ipsa diua
sustentare duas in xp̄o nãs. s. diuinā ⁊ hūanam.
In nobis aūt psonalitas surgit ex ipsa unione aīe
⁊ corpis: q3 aīa nō est psona p̄ se: vt dicunt theo
logi ⁊ magistri in iii. sniap. Tres aūt vocales i v-
no noīe significant tres psonas in una subā: quē
admodū Abrahā tres uidit ⁊ unū adorauit. Et
Aquilinus ille discipulus clamat. tres sunt q̄ te
stimoniū dant in celo: pr̄: vbus: ⁊ spūs scūs. ⁊ hi
tres unū sunt. Et sic q̄libet uocalis dat sonū de
p̄ se. ita q̄libet psona dat sonū de p̄ se. s. pr̄ filius ⁊
spūs scūs: psona .n. est rōnalis subā p̄ se sonans.
Quare concludam⁹ q̄ Jesus inquantū deus p
se sonat: nō aūt inquantū hō. q3 persona diuina ui
personalitatis ab hūanitate retinuit: ut dictū ē.
Et nō ulterius q̄ h̄ bñdictū nomen Jesus hab3
illas casdē lras quas hz h̄ nomen Jehuue: qd di
cunt iudei nomen ineffabile. vñ nec illud pferr̄
audent: sed loco illius scribunt ⁊ proferunt hoc
nomen adonai. Reuera illud est ineffabile: non

quidē quantū ad sonū: sed quantū ad intellectū:
q3 tres ille uocales in uno noīe trinitatē psonā
rū in vna subā designant. Et tante venatio est h̄
nomen Jehuue: vt peritissimi asserunt hebreo-
rū q̄ si distinguat in tres dictiones: q̄libet illap
significat idē qd totū Jehuue. vt si dicat. Je. hu.
ue. q̄libet illop est nomen dei. Je. eni est qd dr̄
sicq̄ de aliis. vt innuat q̄ q̄libet persona diuina:
sicut ⁊ ipsa nā est vnus deus. Media aūt lra. e.
geminat. q3 media triū persona geminū bz in di-
uinitate respectū: q̄ filius est a pr̄e: ⁊ ab ipso sī
mul cū pr̄e spūs scūs. O mira ⁊ profunda sapiā
dei q̄ ꝑpulchre ⁊ subtiliter redēptori nr̄o hz tā
nās in unū nomen adinuenit. Quis ille tā pru-
dens q ab altitudine ītius bñdicti noīs nō ꝯfun-
dat: q̄ ⁊c. Quantū ad tertiā vi. dico q̄ tres
alii pcipue uocati sunt in veteri testō h̄ nomīe
Jesus. Primo Josue qui dr̄ Jesus naue. Ecc. xlvi.
Vir fortis in bello Jesus naue. Scdo dr̄ Jesus
filius Jodech. vt pz Aggei .i. Tertio Jesus filī
us Sirach. Ecc. xlvi. Et tñ isti nō fuerunt tante
dignitatis sicut xp̄s. Sed h̄ ideo factū est ut es-
sent figura veri Jesu. Nā Josue vir fortissimus
fuit: qui filios isrl' introduxit extirpatis canane
is i terra ꝓmissionis: qd fuit figura fortissimi
athlete xp̄i q̄ sua fortitudine ⁊ potentia debel-
lauit aereas ptātes: ⁊ tandē debellato sathana
introducit nos in eternā gloriā: vt dictū ē. s. q̄
saluator nr̄ est. Itē Jesus filius Jodech fuit sa-
cerdos qui edificauit tēplū. Et h̄ in figurā summi
sacerdotis xp̄i: qui semetipsū obtulit. Isa. liii. ob
latus est: q3 uoluit. Itē iesus Sirach fuit doctō
eximius i figurā veri doctoris iesu xp̄i: q̄ sua do
ctria totū vniuersū glustrauit. Et h̄ dicq3 adhuc
tenellus in medio doctop interrogantē ⁊ ridē
tē inuenerūt illū pentes ei⁹. Et sic siqui alii re-
periant h̄ noīe uocati: illud figurā dicant⁹ vi ie-
su xp̄i. q̄ ⁊c. Et hec sufficiant pro h̄ concione.

De sublimatione hui⁹ noīs Jesus concio .3ᵃ.

Cepe tertiā concionē. vz. Nō fuit hoc
a nomē iesus a petōribus adeo depressū:
qn magis a deo sit sublimatū. vbi tres
inquiram⁹ vi. vz. Pᵃ vi. est ista. Qui sunt illi
qui magis nomen iesu xp̄i subsanauerūt. 2ᵃ ē.
Quo sci illū honorauerūt. 3ᵃ est. Quo pr̄ ⁊ fili⁹
⁊ spūs scūs illū exaltauerunt. Quantū ad p̄-
mā dico ut subsanationem iudeop relinquamus
q̄ nunq̄ fuit filius dei xp̄s iesus sic subs. natus:
sicut fit hodie a miseris xp̄ianis. Nā si diligēter
oēs mundi status cōsiderabimus: nō nisi xp̄i te-
su irrisores reperiemus: heu proh dolor: totus
mundus in malo ligno positus est. Recessit eni
lex a sacerdotibus: iusticia a principibus: consi-
lium a senioribus: fides a populo: amor a genti
bus: reuerentia a subditis: charitas a prelatis:
disciplina a doctoribus: studiū a scholarib⁹: reli
gio a monachis: deuotio a monialib⁹: honestas a
iuuenibus: timor a seruitoribus: fidelitas a mili
tibus: ꝯcordia a ciuibus: ꝯcinitas a rusticis: ve-
ritas a mercatoribus: largitas a diuitib⁹: patiētia

a pauperibus: castitas a vginibus: timor a viduis:
pudicitia a ꝯiugatis. ⁊ tota italia sic corrupta est
⁊ fetet vsq̄ ad narco dei. de quibus aliq̄ diximus
sup in sermone de abusionibus mūdi. Longior eis
q̄ insticui sermo cēsū oīum pticulariter star⁹ dis-
currere vellē. Nō .n. hodie ē vere q̄ faciat bonū
nō est vsq̄ ad vnū. Isa. i. Dereliquerūt dñs bla
sphemauerūt scm̄ isrl': alienati sunt retrorsum ⁊c.
Ad Phil. ii. Oēs que sua sunt q̄runt: nō q̄ Jesu
xp̄i. Et Hiere. ii. Uerterūt ad me tergū ⁊ nō fa-
ciē. ⁊ i tpe afflictiōis sue dicēt. surge ⁊ libera nos
Et. xxxii. ait. Uerterūt ad me terga ⁊ nō facies
cū docerē eos diluculo ⁊c. Et h̄ sufficiāt p prima
vi. Quātū ad fam dico q̄ sci q̄tuor modis ma
xime nomē Jesu venerati sūt. s. inuocatiōe. ꝯfes
sione. benedictiōe. ⁊ iclinatiōe. Primo inuocatiōe
Paul⁹. Oīa quecūq̄ facitis in vbo aut in opere
in noīe Jesu xp̄i facite. Scdo ꝯfessiōe. Pau-
lus. Corde .n. creditur ad iusticiā: ore aūt ꝯfessio fit
ad salutē. ad Phil. ii. Oīs lingua ꝯfitea3: q3 dñs
nr̄ Jesus xp̄s in gla ē dei pr̄is. vide s. sermone. ie.
Tertio bñdictiōe. ps. Sit nomē ei⁹ bñdictū in
secula. Idē. Benedicā dñm in oī tpe: semp laus
ei⁹ in ore meo. Idē. Benedicā te in vita mea: ⁊ i
noīe tuo leuabo man⁹ meas. Idē. Cantate dño
⁊ bñdicite noī ei⁹: annūciate de die in diē saluta
re ei⁹. Quarto in iclinatiōe. ad Phil. ii. In no
mine Jesu oē genu flectat: celestiū terrestriū: ⁊
infernop. Sz de h̄ ꝯsideratiōe sequēti. quare ⁊c.
Quātū ad tertiā dico q̄ Paulus satis ostendit
illud ad Phil. ii. c. Propter qd ⁊ deus exaltauit il
lū: ⁊ dedit illi nomē qd est sup oē nomē. s. h̄ nomē
Jesus. Exaltauit illū aūt triplr̄. s. quo ad sanctos
suos. quo ad ecclesiā. ⁊ quo ad glām. Sz de hoc
in tota ꝯsideratiōe sequēti. Nō tn̄ q̄ntum ad pñs q̄
xp̄s exaltat⁹ est qnq̄ modis. Primo exaltat⁹ est
in cruce. Jo. iii. Sicut exaltauit Moyses spen-
tem in heremo: ita exaltari oz filiū hoīs. Et. c. xii.
Ego si exaltat⁹ fuero a terra oīa traham ad meipm̄
Scdo exaltat⁹ est in resurrectione. ad Phil. ii.
Exaltauit illū ⁊ dedit illi nomē ⁊c. Tertio in
ascensiōe. ps. Eleuata est magnificētia tua sup
celos. Quarto in gentiū ꝯuersiōe. ps. Exalta-
bor in gētib⁹: ⁊ exaltabor i t'ra. Quīto i extrēa
retributiōe. Isa. lii. Ecce itelliget seru⁹ tu⁹: exaltabit̄ ⁊
eleuabit̄: ⁊ erit sublimis valde. Math. xvi. Am-
mō videbitis filiū hoīs venietē i nubib⁹ celi ⁊c.
Et i hac vltīa exaltatiōe gādiū erit cū xp̄o iesu cū
sāctis: q̄ndi ploratus. Ploratus q̄dē erit damnati
oēs. Sap. v. Dicēt intra se pniam. s. fructuosū: a
gētes: ⁊ p āgustia spūs gemētes. hi sunt q̄s aliqñ
habuim⁹ i derisū: ⁊ i similitudinē ipropii. nos isen
sati vitā illop existimabam⁹ insaniā: ⁊ finē eop sī
ne honore. Ecce qmō ꝯputati sūt inī filios dei: ⁊
int̄ scōs sors illop est. Cātares erit oēs iusti. Isa.
li. Et nūc q̄ redēpti sūt a dño. s. Jesu. reuertēt. ⁊ ad
venie q̄ p̄ creatiōe3 habuerit eē: ⁊ venient in siō. i.
in ecclīam triūphātē: laudātes q3. hec ē uita eo
rū laudare deū. ps. Beati q̄ habitāt i domo tua
in secula seculop laudabūt te. Et letitia sempi-

na sup capita eop. ad Ro. viii. Nō sunt ꝯdigne
passiones hui⁹ seculi ad futurā glam. Isa. xxxv.
Uenient in sion cū laude: ⁊ letitia sempiterna super
capita eop. gaudiū ⁊ exultationē obtinebūt. Et
fugiet dolor ⁊ gemit⁹. dolor. s. oīa mala in
trinseci. ⁊ gemit⁹. s. oīa mala extrinseci. Ego ꝯso-
solabor vos dicit dñs. ii. Cor. i. Pater misericor-
diap ⁊ de⁹ toti⁹ ꝯsolatiōis. Duplex ꝯsolatio sancti
s. in videndo deū ⁊ xp̄m hoīem. Jo. xvii. Hec ē
vita eterna: vt cognoscant te verū deum: ⁊ quē
misisti Jesum christum ⁊c. Ista sufficiant.

De honore Jesu xp̄i ⁊ gla ꝯsideratio prima.

DE honore et reue

rentia Jesu xp̄i tertio loco videam⁹.
vbi tres alias ꝯciones subiūgamus
vz. Nūq̄ fuit Jesus in cruce a iudeis
tā vituperatus. qn multo magis fuerit a discipu-
lis exaltat⁹. Scda 2ᵃ est. Nūq̄ fuit Jesus a iu
deis tā derisus i synagoga ⁊ eop tēplo: qn multo
magis in eccl'ia xp̄iana sit honorat⁹. 3ᵃ ē ista
Nūq̄ fuit in mundo Jesus tantum spretus: qn
multo magis sit in gloria celesti sublimatus.

Quare a discipulis xp̄o fuit in eorū predica-
tionibus ⁊ dictis ⁊ factis exaltatus ꝯcio prima.

Cepe primā ꝯcionē ⁊c. vt ibi tres in
a quiramus vitates. vz. Prima vi. est ista.
An crux xp̄i q̄ fuit ei⁹ grāde suppliciū
fuerit p nomē Jesu aliquo mō exaltata. 2ᵃ vi.
est ista. Quot modis fuit Jesus in cruce subsana
tus. 3ᵃ est. Quo a discipulis fuit Jesus exaltat⁹.
Quātū ad p̄mā dico q̄ ppter Jesu nomē crux
q̄ erat latronū suppliciū decē modis p̄ncipaliter
fuit exaltata. vz. In alta ⁊ stupēda figuratiōe.
In mirabili formatiōe. In ornata decoratiōe.
In magni mysterii cognitiōe. In miraculorū
operatione. In p̄dicantiū laudatiōe. In singula
ri ipressiōe. In hostiū deiectiōe. In adoratiōe
Et in vniuersali assumptiōe. Primo nobilitatē
sancte crucis ostendit alta ⁊ stupēda figuratio.
Prima .n. ei⁹ figura ab ipso initio nascētis mū
di p̄cessit: q̄n formauit de⁹ hoīem de limo terre
Quid .n. ipsa statura hūana expansis manib⁹ et
brachiis ostēdebat: nisi expsse formā crucis: vt p
eā vz formā intelligeret reformādum: in qua hō
fuerat formatus. Scdo figurat in arca que
trecentop cubitorū composita: in qua salutis ē
humana nā. Gen. vi. Quid .n. iste numer⁹ ostēdit
nisi signū crucis: q̄ ꝑ prima eius littera tau est
qd fuit signū crucis: ⁊ p ipsam saluati sum⁹. Prima
Pe. i. Nō corruptibilib⁹ auro vel argēto redēpti
estis: s3 p̄cioso sanguine iesu xp̄i agni immacula-
ti. Apoc. i. Lauit nos a peccatis nostris i sāgui
ne suo. Tertio figurat per scalā Jacob: q̄ quas
angelos ascendentes ⁊ descendentes ꝯspexit ⁊
cuius cacumē celos tangē videbat. Gen. xxviii.
Per hanc aīe a penis liberate mysterio āgelop
Per hanc glorie
descendentiū portant ad celū. Per hanc gloriose
Stephan⁹ ascendit videns celos apertos ⁊c.
Dñe iesu accipe spm̄ meum. Act. vii. Quarto

figurat in limine qui facie bat in exitu de egypto. Nā sup vtrūq postē ⁊ sup liminare domū tingentes sanguine agni paschalis formam crucis depingebant: p qd liberabantur ab exterminatore. Exo. xii. Qui ē nos sup postē cordis ⁊ oris sup liminare cordis interiori⁹ sanguine crucifixi liberabimur ab illo exterminatore qui est malleus vniuerse terre. Quinto figurat in oratione Moysi. Moyse nāq orante i mōte extensis brachiis ⁊ manibus in formā crucis vincebat pplus dei. Exo. xvii. Sic ⁊ iesus i cruce expansis manibus orans pplus christian⁹ victoriā salutis obtinuit. Sexto figurat in arbore imperiali: sub vmbra c⁹ Delbora sedit. iii. Re. Sic ⁊ in oībus tribulatiōib⁹ crucis vmbra refrigerii pascat. Cant. ii. Sub vmbra illi⁹ quē desiderauerā sedi: ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo. O dulcis aīa que in istius caduci mūdi ardore ardoris ⁊ sudoris caloreq bonoꝶ spaliū plena caret ppter eoꝶ amissionem affligeris. veni sub vmbra huius sanctissime crucis ⁊ refrigerabere. Si tribularis crucē hanc respice: ⁊ in ea pēdentē cōsideratam ipse pro te magis an tu p ipso magis patiaris: cōputa dolores tuos cū suis. Si onere peccatoꝶ grauaris: sub vmbra hac quiesce ⁊ ne desperes. Ecce in ea pendens nō vindictā sed pacē clamat: dicens pr ignosce ⁊c. Quid erras? nullū salubrius remediū ligno crucis ⁊c. Quid in tantis figuris moror? Breuiter hec beā crux est lapis ille erectus in titulū: super quem nr̄ Jacob. i. Jesus oleū misericordie fudit. Gen. xxviii. Hic est locus vbi frēs Joseph tinxerunt tunicā eius in sanguine hedi. Gen. xxxvii. Hoc est lignū missū in aquas marath ⁊ dulcorate sūt. Exo. xv. Hec est virga q̄ percussa petra dedit aquas in habundantia. Numeri. xx. Hic ē palus in quo erecto serpente eneo: oēs qui in eū aspiciebant a morsibus serpentū liberabant. Numeri. xxi. Hec est cythara in qua nr̄ Dauid psallans malignoꝶ spirituū ipetus refrenabat. i. R. xvi. ⁊ viii. Et sic de aliis. Certe aīa tot sunt hu⁹ benedicti ligni figure q stupore cōfundor: q̄ profecto altitudinē ⁊ nobilitatē ei⁹ ostēdunt. Et sic pz pma exaltatio. 2ª exaltatio crucis est in mirabili e⁹ formatione. Quattuor. n. ligna Jesu crucē cōstruxerunt. s. palma: cypressus: cedrus: ⁊ oliua. vt versus. Quattuor ista ligna cedrus cypressus oliua. Cū quib⁹ est palma: sic crux cōponit alma. Nec sane hoc sine magni mysterij significatione. Palma. n. signū victorie ē: q̄ antiq victores coronabant. Et ubi est tanta victoria q̄nta ē victoria crucis: in q̄ Dauid nr̄. i. Jesus puus ⁊ inermis: Goliath ingentē turba maniū armis potētē deiecit. i. R. xvii. Et ad Col. ii. ca. Debellauit aereas potestates: delens inquit ibi apostol⁹ qd aduersus nos erat cyrographū decreti. s. mortis qd erat ɔtrariū nobis: ⁊ ipsū tulit de medio affigēs illud cruci expolians pncipatus ⁊ ptātes ⁊c. Cypressus arbor boni odoris est. Et certe nō ē odor sicut odor crucis: cuius odore multa corpa scōꝶ q dormierant surrexerūt ⁊ venerunt in scām ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Math. xxvii. Oliua sic liquore q ceteris supernatat. ⁊ ubi melior liquor misericordie: de quo samaritanus infudit vulnerib⁹ sauciati. Luc. x. c. Cedrus arbor imputrescibilis ē. Et crux scā ab oī nos putrefactiōe pseruat. Ro. i. v. Fide mūdans corda ipsoꝶ: ⁊ ipsa incorruptibilis vsq ad dies iudicii pseuerabit. Mat. xxiiij. Apparebit signū filii hoīs i celo ⁊c. De istis quattuor lignis notat ēt glo. in cle. s. de sūma trini. sup vbo. cruci. qī ⁊c. 3ª exaltatō ē in ornata decoratione. Nulli. n. aurū argentum: lapides pciosi: ⁊ qcqd in ornatū alic⁹ rei accōmodari pōt nō ornare aliqd pōt sicut sanguis ⁊ membra xpi crucē scām ornauerūt. vn̄ in hymno cantat eccīa. Arbor decora ⁊ fulgida: ornata regis purpura: electa digno stipite: tā scā mēbra tāgere. purpura regis fuit sanguis xpi nudo xpi corpori faciens vestimentū purpura. n. in q̄dā aīalis sanguine tingit. qī ⁊c. Quarta exaltatio ē in magni mysterij cognitiōe. Si. n. linguis hoīū loquerer ⁊ angeloꝶ crucis mysteriū exprimere nō valerē. Mirabil' certe scā est scīa ista: ɔfortata ē ⁊ nō potero ad eā. vtinā cōphendē possemus cū oīb⁹ scīs q̄ sit ist⁹ scē crucis latitudo: lōgitudo: sublimitas ⁊ pfundū. Tāta nēpe ē latitudo ei⁹ vt extendat e⁹ charitas vsq ad inimicos: dicente dn̄o Mat. v. c. Diligite inimicos vros: benefacite his q oderūt vos. Et ipse Jesus expansis manib⁹ p inimicis exorauit. dicēs pr agnosce illis. Luc. xxiij. Tātaq e⁹ est lōgitudo: vt in ei⁹ side necesse sit pseuerare vsq ad mortē. Math. x. Qui pseuerauerit vsq in finē: hic saluus erit. Sic ⁊ xps cū dilexisset eos: in finē dilexit eos. Jo. xiij. Sūmitas ei⁹ ē celū tāgens: vt nos nō terrena: sz celestia doceat amare. ad Col. iij. Que sursū sūt q̄rite: nō q̄ sup terrā. Sic ⁊ xps volūtatē pris sue pretulit volūtati: dicēs. verū tñ nō sicut ego volo: sz sicut tu. Mat. xxvi. Profūditas e⁹ ē pfūditas iudicioꝶ dei. vt q̄re hūc vocat: illū reprobat. vt cū Paulo dicam⁹ ad Ro. xi. O altitudo diuitiaꝶ sapie ⁊ scie dei: q̄ incōphensibilia sūt iudicia e⁹ ⁊ inuestigabiles vie e⁹. qī ⁊c. Quīta exaltatio ē i miraculoꝶ opatiōe. Ps. Exaltabor i gētib⁹: ⁊ exaltabor i tra. vide miraculū mortui suscitati i inuētiōe scē crucis. Sexta exaltatio ē i pdicādi laudatiōe. Isa. xiij. Sup mōtē caliginosū leuate signū ⁊ exaltate vocē. i. Cor. i. c. Judei signa petūt: greci sapiam q̄rūt. Nos aūt pdicam⁹ xpm iesū crucifixū. Judeis qdē scādalū: gētib⁹ aūt stultitiā. ipsis aūt vocatis iudeis atq grecis xpm dei virtutē ⁊ dei sapiaz. q2 qd stultū ē dei sapiēti⁹ ē hoīb⁹: ⁊ qd infirmū ē dei: forti⁹ ē hoīb⁹. e paꝶ ista. Infirma mūdi elegit de⁹: vt fortia q̄q cōfūdat: ⁊ q̄ stulta sūt mūdi elegit de⁹ vt cōfundat sapiētes. Et ignobilia ⁊ cōtēptibilia elegit: ⁊ ea q̄ nō sūt: vt ea q̄ sūt destrueret: vt nō glietur oīs caro in conspectu ei⁹ ⁊c. Septīa ē in singulari spēcī sionēq signū qd prius erat latronū ipūnis in frōtibus regatoꝶ: ut nō erubescamus eē sub eo in carne crucifixo. Ad Gal. vi. Mihi absit gloriari nisi i cruce dn̄i nr̄i Jesu xpi. Luce. xij. Qui eū erubuerit corā hoīb⁹ erubescet ⁊ ipse eū corā patre suo. Et p⁹ Pe. iii. Parati sem⁹ reddere rōez omni poscenti vos de ea q̄ in nobis est fide ⁊ spe ⁊c.

Octaua est in hostiū deiectiōe siue spūaliū siue corporaliū. De spūalib⁹ inimicis Criso⁹ ait. Diabolus timet crucē in q̄ letale vuln⁹ accepit. Ps. Dedisti timentib⁹ te signatiōes vt fugiāt a facie arc⁹. i. crucis. De inimicis corpalib⁹ pz qd dictū est Cōstantino. Cōstantine in hoc signū vinces. Ps. Fac mecū signū in bono: vt videāt q me oderūt ⁊ cōfundant: qm tu dn̄e adiuuisti me ⁊ ɔsolat⁹ es me. Et xps d diabolo cū de ipso triūphauit. Ps. Dn̄s regnauit a ligno. Isa. ix. Fact⁹ est pncipat⁹ sup humeꝶ ei⁹. Et q̄ in hoc signo pauēt demōes regit in scripturis: sz nō auctēticis. Demonem quēdā iudeū q casu hoc signo crucis se signauerat vexare nō est ausus spūs maligni⁹: sz dixisse legitur Uas vacuū est: sz signatū. Nona exaltatio ē adoratiōis. q2 adorat qd prius spernebat. Sz q̄ nō adorat ita asinat: de cōse. di. iii. c. cruci. Et q̄ adoratiōe adorē dixim⁹ in supioꝶ. Exēplū sci Andree. dic quāt eā adorauit. Decia exaltatio est in hūli affligtiōe. q2 multi tā viri q̄ femine mysteriū crucis sentiētes: p ipsa mortē elegerūt. Math. xvi. Qui vult venire post me: abneget semetipm: ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me. Per crucē intellige quācūq aduersitatē quam patiēter p ei⁹ amore portam⁹. Quia: vt Greg. ait. nos sine ferro martyres eē possum⁹: si patiaz i aīo tolleras⁹. qī ⁊c. Et h sufficiāt p p⁹ hi. Vndū ad sam hi. dico q tēpla aīa mea h gesta passionis ɔsiderabis: ... quodāmō subsanatōes recipis. Ps. Subsannauerūt me subsanatiōe. Dicebant. n. alios saluos fecit: seipm saluū facē nō pt. Sz vt vobis misit iudicia. Qui vt ait. Ps. q habitat in celis irridebit eos. ⁊ dn̄s subsanabit eos. Prouer. i. Ego q̄z in interitu vro ridebo ⁊c. Extū ad tertiā dico vt de ceteris taceā. Paul⁹ glosus ita hoc nomē iesus magnificauit: vt p ipso mortē in ore Jesus semp hēret. E quot fait⁹ fecit e⁹ glosum caput: tot fontes dn̄a gfa scaturierūt. vt pz Rome ad aquā salu⁹. vbi hētur eccīa triū fontiū. Et tantū nomē hoc in vita dilexit: vt ipsū circa q̄dringentas vices suis in ep̄lis cōmemorat.

In ep̄la. n. ad Romanos p. c. q̄nq vicib⁹ cōmemorat: dicēs. Paulus seruus Jesu xpi vocat⁹ apl's: ⁊ sequit ex resurrectiōe mortuoꝶ iesu xpi p quē accepim⁹ grām ⁊ aplatū ad obediendū fidei in oīb⁹ gentib⁹ in qb⁹ estis ⁊ vos vocati iesu xpi ⁊c. Itē. Gra vobis ⁊ pax a deo pr̄e nr̄o ⁊ domino iesu xpo. Itē. Primū grās ago deo meo p iesum xpm p oīb⁹ vobis: q2 fides vr̄a annūciat i vniuerso mūdo. Et h in. c. p. In 2ᵒ. c. semel nōiat iesum dicēs. In die qua iudicabit dn̄s occulta cordiū hoīum sm euangeliū meū p iesum xpm. In 3ᵒ. c. trib⁹ vicib⁹ cōmemorat: dicens. Justicia aūt dei est ex fide iesu xpi sup oēs q credūt in eū. Item. Justificati gratis p redēptiōez que ē in xpo iesu. Item. Ut sit ipse iust⁹ ⁊ iustificans eū q ex fide est iesu xpi. In 4ᵒ. c. ter semel. Reputabit inquit ad iusticiā credentib⁹ in eū qui suscitauit iesū xpm a mortuis. In 5ᵒ. c. septiēs. Ipsi Justificati igit ex fide pacē habeam⁹ ad deum p dn̄m nrm iesum xpm. Itē. Ut quid. n. xps cū adhuc infirmi essem⁹ sm tpus p impiis mortu⁹ est. Item. Si cū adhuc petores essem⁹ sm tempus xps p nobis mortu⁹ est. Itē. Multo igit magis iustificati in sanguine ei⁹ salui erim⁹ ab ira per ipsum. Item. Gloriamur in deo p dn̄m nrm iesu xpm p quē nūc reconciliationē accepim⁹. Itē. Gra dei ⁊ donū in gra vnius hoīs iesu xpi in plures habundauit. Item. Habūdantiā grē ⁊ donationis accipiētes in vita regnabūt p vnū iesum xpm. Item. Gra regnat p iustitiā in vitā eternā p iesū xpm dn̄m nrm. In 6ᵒ. c. notat q̄ter. Primo igit Quicūq baptizati sum⁹ in xpo iesu in morte ipius baptizati sum⁹. Cōsepulti. n. sum⁹ cū illo p baptismū in mortē: vt quō surrexit xps a mortuis ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Itē. Si aūt mortui sum⁹ cū xpo: credim⁹ q simul cū viuem⁹ cū eo. Scientes q xps resurgens ex mortuis iam non morit. Item. Estimate vos mortuos q̄dem esse pctō: viuentes aūt deo in xpo iesu. Itē. Stipendia. n. pcti mors: grā aūt dei vita eterna in xpo iesu dn̄o nr̄o. In 7ᵒ. c. notat bis. Prīo dicēs. Mortificati estis legi p corp⁹ xpi. Itē. Infelix ego hō: q̄s me liberabit de corpore mortis hui⁹: grā dei p iesum xpm dn̄m nrm. In viii ca. nouies. Et p. Nihil igit damnatiōis est his q sunt in xpo iesu qui non sm carnē ābulant. Itē. Lex. n. spūs vite in xpo iesu liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Item. Si quis spm xpi non habet non est ei⁹. s. xpi. Item. Si xps in nobis est corpus quidē mortuū est ppter pctm: spūs uero viuit ppter iustitiā. Item. Si spūs eius qui suscitauit iesum habitat in vobis: q suscitauit iesus xpm a mortuis viuificabit ⁊ mortalia corpa vestra ppter inhabitantē spm eius in vobis. Itē. Ipse. n. spūs testimoniū reddit spūi nro q sumus filii dei. Si aūt filii ⁊ heredes. heredes q̄dem dei: coheredes aūt xpi. item. Quis accusabit aduersus electos dei? deus q iustificat. qs est qui cōdemnet? iesus xpus qui mortuus est: imo q ⁊ resurrexit q est ad dexterā dei: q etiam interpellat p nobis. item. Quis nos separabit a charitate xpi? tribulatio ⁊c. item. Cert⁹ sum q̄ neq mors neq vita ⁊c. poterit nos separare a charitate dei q̄ est i xpo iesu dn̄o nr̄o. In ix ca⁹ ter notat. Et p. Ueritatē dico in xpo iesu nō mētior: testimoniū mihi reddēte ɔsciā meā i spū scō ⁊c. item. Optabā ego ipse anathema eē a xpo p fratrib⁹ meis. item. Et ex quib⁹ xps scdm carnem q est sup omnia in secula benedictus. In decimo ca⁹ ter notat. Et p. Finis. n. legis xps ad iustitiā omni credēti. item. Ne dixeris i corde tuo. quis ascendet in celū? i. xpm deducere: aut q̄s descēdet in abyssum? hoc ē xpm ex mortuis reuocare. Itē. Fides ex auditu: audit⁹ aūt p vbū xpi

ꝓbo.ut ea q̃ me. Jté vñ ꝑ ad vos. n. permeniat in carnē ihu xp̃o in vacuū gloriant. t alie- quos laboribus tē. In vltimo capto hꝑ cmonet. Et primo ꝓtestando. n. vos vñ vno ꝑ- gimꝰ cathē. t debere xp̃o. Jté sūcto nr̃e sicut ser- pens Eue sic deludat aīa ñra: t ita corrumpatur ꝑcepta. Et subdit. si enī hic venit. qui aliū xp̃m non ꝓdicauit. aut si alium spm accipitis: qui non accepistis. aut aliud euangeliū qđ non re- cepistis: patienter. Jté est vitare xp̃i: me qui bñ gloriatio nō nisi in cruce dñi. Jté nūl cuiusmodi ꝓtestatio apti sunt opa- ri. sibi. Jté. Satanas trāsfigurauit se in angelū lu- cis. Jté. n. Satanas trāsfigurauit se in angelū lu- cis. Nō est ꝑ magnū si ministri eius trāsfigurent se in ministros iusticie: quoꝝ finis erit scm opa eo- rū. Jté ministri xp̃i sunt t ego: e multa narrat gl cuia t vana ꝙ passus. Jté deus t ꝑ dñi nr̃i ihu xp̃i qui est benedictus in secula q̃ nō mentior. In duodecimo capto tribus vicibus notat. Et ꝑ. Paulus homiē in xp̃o ante ānos. tres. hinc in corpore sine ex̃ corpus tē. Jté libenter gliabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xp̃i. propter qđ placeo mihi in infirmitatib⁹ meis in persecutionib⁹ in angustijs pro xp̃o. In decimoterciodecimo tñ notat. Et ꝑ. an experimentū queritis eius qui in me loquit xp̃s. Jtem q̃ xp̃s ihs in nobis est: nisi forte reprobi estis. Item gr̃a vob nr̃a ꝙ ihu xp̃i sit cū oibus vobis amē. Ex- plicit ꝑa epla ad Corinthios. Incipit epla ad Ga- latas. In. n. capto ad Galathas scripsit no- minat. Et ꝑ. Paulus apl̃us nō ab hoibus: neq; per hominē sed per ihm xp̃m t deū patrē qui su- scitauit eū a mortuis: et qui mecū sunt oibus ec- clesijs galatie gr̃a vob⁹ t pax a deo p̃re t dño nr̃o ihu xp̃o. Jté miror: q̃ sic cū cito transferimi- ni ab eo qui vos vocauit in gr̃am xp̃i in aliud e- uangeliū qđ nō est aliud nisi sint aliqui qui vos conturbant t volunt euertere euangeliū xp̃i. Jté si adhuc hoibus placerē: xp̃i seruus nō eſſē. Tloni. n. vobis facio euangeliū qđ euangelizat⁹ est a me. qm nō est scm hominē neq; n. ego ab hoie accepi illud neq; didici sed per reuelatiōē ihu xp̃i. Jté cū ꝙ ignotus facie ecclesijs iudee q̃ erant in xp̃o tē. In sexto capto octo vicibus notat. Et ꝑ. propter subintroductos falsos frēs qui subintroierunt explorare libertatē nr̃az qua habemus in xp̃o ihu. Jté scientes q̃ nō iustifi- catꝰ hō ex operibus legis: nisi per fidē ihu xp̃i. t nos in xp̃o ihu credimus vt iustificemur ex fi- de xp̃i: t nō ex operibus legis. ꝓpter qđ ex ope- bus legis nō iustificabit omis caro. Q̃ si querentes iustificari in xp̃o inuenti sum⁹ t ipsi peccatores: numquid xp̃s peccati minister? absit. Jté ego. n. q̃ legē legi mortuus sum: vt deo viuā. xp̃o confix⁹ sum cruci. viuo. Jam nō ego. viuit. vero in me xp̃s. Jtem si. n. per legē iustitia. q̃ xp̃o gratis mortuus est. In tertio capto nouē vicibus notat. Et ꝑ. o in- sensati galathe qui vos fascinauit nō obedire hi tam: ad quoꝝ oculos xp̃o Jhesu ꝓscriptus est t in vobis crucifixus. Jtem xp̃s nos redemit de maledictione legis: factus ꝓ nobis maledictum sicut scriptū est. Maledict⁹ oīs qui pendet i ligno vt in gentibus benedictio fieret Abrahe in xp̃o ihu. Jté nō dicit in semibus⁹ qui sunt in multis: sed quasi vno t in semini tuo qui est xp̃s. Jté scientes quia non iustificat homo ex operibus legis nisi ꝑ fidē ihu xp̃i. et nos in xp̃o ihu credimus vt iustificemur ex fide xp̃i: t nō ex operibus legis. quia ex operibus legis nō iustificabit omis caro. Jté antequā veniret fides sub pedagogo custodiebamur conclusi in eam q̃ postea reuelanda erat fides. Itaq; lex pedagog⁹ noster fuit in xp̃o vt ex fide iustificemur. Jam aūt venit fide nō sumꝰ sub pedagogo. Oēs. n. filii dei estis per fidē q̃ est in xp̃o ihu. Quicūq; n. in xp̃o baptizati estis xp̃m induistis. Oēs. n. vos vnus estis in xp̃o Jesu. Si aūt vos xp̃i. q̃ Abrahe semē estis scm promissionē heredes. Et sunt capitū. h. In quarto capto tribus vicibus notat. Et ꝑ. Jā pridē t ētatione vram in carne mea nō spreuistis: sed sicut angelū dei excepistis me sicut Jesum xp̃m. Jté filioli mei quos iterū parturio: donec formet xp̃s in nobis. Jté state frames nō sumꝰ ancille: filii aūt libere: qua libertate nos liberauit xp̃s. In quinto capto quinquies notat. Et ꝑ. Ecce ego Paulus dico nobis: q̃m si circūcidamini: xp̃s nichil nobis proderit. Jté cucurristis bene. quis vos impedijt veritati nō obedire? Jté modicum fermentum totam massam corrumpit. Jté ego aūt fratres si circūcisionem adhuc predico: quid adhuc persecutionem patior? ergo euacuatum est scandalum crucis. Jté vtinam abscidantur qui vos conturbant. Jté vos enim fratres in libertatem vocati estis: tm ne libertatem in occasionem detis carnis. sed per charitatem seruite inuicem. Jté dico aūt: spū ambulate: t desideria carnis nō perficietis. Caro. n. concupiscit aduersus spm: t spūs aduersus carnē. Hec. n. sibi inuicē aduersant. vt nō quecūq; vultis illa faciatis. Jté qui aūt sunt xp̃i carnē suā crucifixerunt cū vitijs t cōcupiscentijs. In sexto capto quinques notat. Et ꝑ. alter alteri⁹ onera portate: t sic adimplebitis legē xp̃i. Jté quicūq; volunt placere in carne: hi cogunt vos circumcidi: tm ut crucis xp̃i persecutionē nō patiant. Item mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̃i ihu xp̃i per quē mihi mundus crucifix⁹ est: t ego mundo. In xp̃o. n. Jesu neq; circūcisio aliquid valet: neq; ꝓputū sed nova creatura. Jté gr̃a dñi nr̃i ihu xp̃i cū spū vro frēs. amē. Explicit epla ad Ga- latas. Incipit epla ad Ephesios. In ꝓ̃e ca. eple ad Ephesios nouē vicibus notat. Et ꝑ. vté- lic. Paulus apl̃us xp̃i Jesu scis oibus qui sunt ephesi t fidelibus in xp̃o ihu. gr̃a t pax vobis a deo p̃re nr̃o t dño nr̃o ihu xp̃o. Benedictus deꝰ t ꝑ dñi nr̃i ihu xp̃i q̃ benedixit nos in oi benedictiōe spūali in celestibus in xp̃o. Jte⁹ qui predestinauit nos in adoptionē filioꝝ per ihm xp̃m. Jté ꝓpositum in eo in dispensatione plenitudinis tēporū instaurare oia in xp̃o q̃ in celis t in terra sunt i ipo. Jté ut sum⁹ in laudē glorie eius: qui ante speraui- mus in xp̃o. Jté ꝓpterea t ego audiens fidē ve- strā: q̃ est in xp̃o ihu: t dilectionē in oēs sc̃os: nō cesso gr̃as agens ꝓ vobis memoriā vr̃i faci- ens in orationibus meis: vt deus dñi nr̃i Jesu xp̃i ꝑ glone det vobis spm sapientie t reuelationis in agnitionē eius illuminatos oculos cordis vr̃i: vt sciatis q̃ sit spes vocationis ei⁹. Jté quā opa- tus est in xp̃o: suscitans eū a mortuis tē. In secundo ca. octo vicib⁹ notat. Et ꝑ. Deus aūt q̃ diues est in ia misericordia ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos: et cū essemꝰ mortui peccatis conuiuificauit nos in xp̃o cui⁹ gr̃a estis saluati: et cōsuscitauit t cōsedere fecit in ecclesijs⁹ in xp̃o ihu vt ostenderet in seculis supuenientib⁹ habundantes diuitias gr̃e sue in bonitate sup nos in xp̃o ihu nr̃o. Jté nos sum⁹ factura: creati in xp̃o Jesu t opib⁹ bonis q̃ preparauit deꝰ vt in illis ambulem⁹. item. Qui eratis in illo tp̃e sine xp̃o alienati a conuersatione israel. Et legitur. Nūc aūt in xp̃o ihu vos q̃ aliquādo eratis longe facti estis ꝓpe in sāguine xp̃i. item. Ipse. n. est pax nr̃a qui fecit utraque unū. Jté. In t̃ca. nouē vicib⁹ notat. Et ꝑ. Dei⁹ rei gr̃a ego Paulus vinct⁹ xp̃i ihu ꝓ vobis gentib⁹ tē. item. Si tamen auditis dispensationē gr̃e dei que data est mihi in vobis. Jté. n. secundū reuelationē notum mihi fact⁹ est sacr̃m. sicut supra scripsi in breui. Jté. Ad quod datus sum ego p̃dicator et apl̃us. Jté. Propter hanc causam ego Paulus vinct⁹ xp̃i ihu pro vobis gentib⁹ tē. item. Si tamen audist

Jesu xpo sint ꝺ̃o thessalonicenſi fidē t dilectiõe. Dñe gratiaꝫ t vtilitas cuiusl vbi t fides vr̃a ſicut ꝙ accepiſtis ꝺ̃e ꝙ eſt in xpo ihū vbi. Sicut ꝙ accepiſtis xpm ihū ſic ambulate radicati. ꝺ̃e xpo ihū vbi. Videte ne quis vos ſeducat ꝙ philosophiã t inanē. Quia ſecundū humanā ſtō elementa mundi ſuſtinetis ſeꝑ traditionē hominū ſtō elementa mundi t nō ſ̄m xpm. ꝙ in ipo habitat oīs plenitudo ꝺ̃itatis corporaliꝫ t ſtis in ipo repleti qui ē caput oīs principat̃ t potestatis. In ꝙ circūcidi eſtis circūcisiõe manufacta in expoliatione corpis cārnis ſed in circūcisiõe xpi. Nemo vos iudicet in cibo aut in potu aut in pte diei festi aut neomenie aut ſabbatoꝝ ꝙ ſunt vmbra futuꝝ: corp̃ aũt xpi. Ne ꝙ mortui eſtis cū xpo vi. In ꝙ cū xpo ihū vbi. Et ꝑ. Sc̃i martyres illis cum xpo ꝙ ſuſti ſunt ꝺ̃itate: vbi xps eſt in dextera ꝺ̃i ſedentes: quę ſurſum ſunt ſapite nō ꝙ ſup terram. Mortui n. eſtis t vita vr̃a abſcondita ē cū xpo in deo. Cū n. xps apparuerit vita vr̃a: tūc t vos apparebitis cū ipo in gl̃a. Aug ꝑ. Si ea duri nec habere qđ ē vinculū pcrenonis: t pax xpi exultet in cordib̃ vr̃is. Verbū xpi habitet i vobis habunꝺanꝺ. Oē qcūq facitis i vbo aut in ope in nole vr̃i nīi in nāe xpi facite: gl̃as agentes deo t pr̃i p ipm. Vbo ihu xpo ſeruite.

In iii. ca. bus tm̃ nolat. Et ꝑ. Otantes simul t p nobis: vt deus aperiat nobis hostiū sermonis ad loquēꝺ mysteriū xpi. Saluate vos Epaphras ꝙ ex nobis est seruus ihu xpi. Explic epla ad colocenses. Incipit epla ad thessalonicenses. ꝑ. In ꝑ ca. trib̃ vicib̃ nolat. Et ꝑ. Paulus t Siluanꝰ t Thimoc̃ ecclie thessalonicenſiū i deo pr̃e t dño ihu xpo. Memores fidei vr̃e t laboris t ſuſtinentie vr̃ī nīi ihu xpi. Que ſūt ſalutauit ex mortuis ihū. In ꝑo ca. tribus ēt vicib̃ nolat. Et ꝑ. Nec̃ grentes ab hoib̃ gl̃iam nec̃ a vobis nec̃ ab aliis. cū possemꝰ vobis onori eē sicut xpi apli. Uos n. imitatores ſcī eccliaꝝ xpi q sunt in iudea in xpo ihu. Que est n. nr̃a spes aut corona gl̃ie? Nōne vos ad dñm nr̃m ihū xpm estis in aduentu ei⁹?

In ꝑ ca. trib̃ ēt vicib̃ nolat. Et ꝑ. Misimus Thimoteū frem nr̃m t mīstrū dei in euangelio xpi. Ihu dño ihu xpo dirrigat vią nr̃am ad vos. In aduentu dñi nr̃i ihu xpi. In. iiii. ca. gn quico nolat. Et ꝑ. Rogam⁹ t obsecram⁹ vos in dño ihu. Si n. credim⁹ ꝙ ihs mortu⁹ est t resurrexit: ita t ds eos ꝙ dormierūt ꝑ ihū adducet cū eo. Qñ ipse dns in iussu t in voce archangeli t in tuba dei descendet de celo: t mortui ꝙ in xpo sunt resurgent ꝑmi. Simul rapiemur cū illis obuiā xpo in aera. In qnto t vi ca. ſter nolat. Et ꝑ. Nō potuit nos ds in ira. sed in adq̃sitiõ salutis ꝑ dñm nr̃m ihū xpm. Dec ē n. voluntas dei in xpo ihu in oībus vobis. In aduentu dñi nr̃i ihu xpi. Fides dñi nr̃i ihu xpi vobiscū. amē. Explicit epla ꝑ ad thessalonicēſes. Incipit ſ̄pla ad eosdē. In ꝑ ca. ſex vicibus nolat. Et ꝑ. Paul⁹ t Siluan⁹ t Thimoc̃ ecclie thessalonicenſiū i ꝺo pr̃e nr̃o t dño ihu xpo: gl̃a vobis t pax a ꝺo pr̃e nr̃o t dño ihu xpo. In. ii. ca. Gratias agim⁹ deo ſemꝑ pro omib̃ vobis. Ita vt ipi nos in vob̃ gl̃iem⁹ in ecclīs ds. In. iii. ca. Fidelis ds est qui confirmabit vos t custodiet a malo. Ipse aũt ds pacis sanctificet vos p oīa. Et integr spūs t aīa t corp̃ sine querela in aduentu dñi nr̃i ihu xpi. Fidelis ds p quē vocati estis in societatē filii ei⁹ ihu xpi dñi nr̃i. In. i. ca. Timotheo dilecto filio in fide: gl̃a t misericōdia t pax a ꝺo pr̃e nr̃o t xpo ihu dño nr̃o. ihu. Gr̃as ago ei q me confortauit in xpo ihu. dño. Quia habui dei gr̃a. qui me fidelem ſtitit ponens in ministerio. qui prius blasphemus fui. Et persecutor. Et contumeliosus. sed misericordiā cōsecutus sum. quia ignorans feci. Fidelis sermo. Et omni acceptatõe dign⁹ qui xpo venit in hunc mundū peccatores saluos facē. quor̃ ego sū. Sed ideo misericordiā cōsecutus sum. vt in me primo ostenderet xps ihs omnem patientiā ad informatiõem eoꝝ q credituri sunt illi in vitā eternā. In ꝺo ca. bus tm̃ nolat. Et ꝑ. Unus. n. ds. vnus mediator dei et hominū hō xps ihs. qui dedit semetipm redemptiõem ꝓ oib⁹. ut. Uolo itaq̃ viros orare in xpo ihu. In. v. ca. semel tm̃ nolat. Et ꝑ. Qui bñ ministrauerint. gradū bonū sibi acquirent. t multā fiduciā in fide q est in xpo ihu. In. vi. c. semel tm̃ nolat. vs. Hoc ꝓponens frib⁹ bon⁹ eris minister xpi ihu. In qnto. c. bus tm̃ nolat. Et ꝑ. Adolescentiores aũt viduas deuita. Cū n. luxuriate fuerint in xpo nubē volūt. ut. Tertio cotā ꝺo t xpo ihu. Hec bona vicit. ve vidua. In. vi. c. ter tm̃ nolat. Et ꝑ. Si qo alr docet t nō acquiescit sanis sermonib⁹ dñi nr̃i ihu xpi: his ꝙbus ē t nūdi sci ens. ut. Precipio tibi cotā deo q vocat ea. t xpo ihu. Ut serues mandatū sine macula irreprehensibile vsq in aduentū dñi nr̃i ihu xpi. Et ꝑcipe ꝓ. epla ad Thimoteū. Incipit ſ̄pla ad eundē. In ꝑ. c. octo vicib⁹ nolat. Et ꝑ. Paul⁹ apl⁹ ihu xpi ꝙ voluntatē dei sm̃ promissionē vite q est i xpo ihu: Thimoteo carissimo filio: gr̃a t misericōdia t pax a deo pr̃e t ihu xpo dño nr̃o. ihu. Noli itaq̃ erubescē testimoniū dñi nr̃i ihu xpi. ut. Uocauit nos vocatiõe sua sc̃a. nō sm opa nra: sz sm ꝓpositū suū t gr̃am q data est nobis i xpo ihu ante tpa sc̃ularia. manifestata est aũt nūc p illuminatiõē saluatoris nr̃i ihu xpi. ut. Formā habe sanoꝝ sermonū quos ꝙ a me audisti in fide t dilectiõe in xpo ihu. In ꝺo. c. quīq vicib⁹ nolat. Et ꝑ. Tu ꝙ fili mi. roborare in gr̃a q est i xpo ihu. ut. Et alios voce labora sicut bon⁹ miles ihu xpi. Memor esto dñm nr̃m ihesum xpm surrexisse a mortuis ex semine dauid ꝙ euāgeliū meū i q laboro vsq ad vincula q̃si malefactor. Sz verbū dei nō ē

alligatū. ideo omnia sustineo ꝓ electis. ut et ipi salutē cōsequant̃ q est in xpo ihu cū gl̃a eterna. In. ii. ca. bus tm̃ nolat. Et ꝑ. Obsecro ꝓmū fieri obsecrationes. postulationes. gr̃arū actiones pro omib⁹ hoib⁹. pro regibus. et omib⁹ qui in sublimitate sunt. vt quietam et tranquillam vitam agamus. Hoc enim bonum est. et acceptum coram saluatore nr̃o ihu. Qui vult omnes homines saluos fieri. et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim deus. unus et mediator dei et hominum homo ihs. Christus. qui dedit redemptionem semetipm pro omnibus. Testimonium temporibus suis. In quo positus sum ego. Predicator et apostolus. veritatem dico. non mentior. doctor gentium in fide et veritate. Uolo ergo viros orare in omni loco. leuantes puras manus sine ira et disceptatione. Similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se non in tortis crinibus aut auro aut margaritis aut veste pretiosa. sed quod decet mulieres. promittentes pietatem per opera bona. Mulier in silentio discat in omni subiectione. Docere autem mulierem non permitto neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est. deinde heua. Et adam non est seductus. mulier autem seducta in prevaricatione fuit. Saluabitur autem per filiorum generationem. si permanserit in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate. Fidelis sermo. Si quis episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse. unius uxoris virum. sobrium. prudentem. ornatum. pudicum. hospitalem. doctorem. non vinolentum. non percussorem. non turpis lucri cupidum. sed modestum. non litigiosum. non auarum. unius uxoris virum. filios habentem subditos. cum omni castitate. Si quis autem domui sue preesse nescit. quomodo ecclie dei diligentiam habebit. Non neophytum. ne in superbiam elatus. in iudicium incidat et laqueum diaboli. Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt. ut non in obprobrium incidat et laqueum diaboli. Diaconos similiter pudicos. non bilingues. non multo vino deditos. non turpe lucrum sectantes. habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum. et sic ministrent nullum crimen habentes. Mulieres similiter pudicas. non detractrices. sobrias. fideles in omnibus. Diaconi sint unius uxoris viri. filiorum suorum bene regentes et suas domos. Qui enim bene ministrauerint gradum bonum sibi adquirunt. et multam fiducia in fide que est in xpo ihu. Hec tibi scribo. spans me cito venire ad te. Si autem tardauero. ut scias quo modo oporteat te in domo dei conuersari. quod est ecclia dei viui. columna et firmamentum veritatis. Et manifeste magnum est pietatis sacramentum. quod manifestatum est in carne. iustificatum est in spū. apparuit angelis. predicatum est gentibus. creditum est in mundo. assumptum est in gl̃ia. Spūs aũt manifeste dicit. quia in posterum discedent quidam a fide. attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum. in hypocrisi loquentium mendacium. et cauteriatam habentium suam conscientiam. prohibentium nubere. abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus et his qui cognouerunt veritatem. quia omnis creatura dei bona est. et nichil reprobandum quod cum gratiarum actione percipitur. sanctificatur enim per verbum dei et orationem. Hec proponens fratribus bonus eris minister xpi ihu. nutritus verbis fidei et bone doctrine. cui assististi. Prophetias que precesserunt de te. ut milites in illis bonam militiam. habens fidem et bonam conscientiam. quam quidam repellentes circa fidem naufragauerunt. ex quibus est hymeneus et alexander. quos tradidi satane. ut erudiantur non blasphemare. Obsecro itaq̃ primum omnium fieri obsecrationes. orationes. postulationes. gr̃arum actiones pro omnibus hominibus. pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt. ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram saluatore nr̃o deo. qui omnes homines vult saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim deus. unus et mediator dei et hominum homo ihs. Christus. qui dedit redemptionem semetipm pro omnibus. Testimonium temporibus suis. In quo positus sum ego. Predicator et apostolus. veritatem dico. non mentior. doctor gentium in fide et veritate. Uolo ergo viros orare in omni loco. leuantes puras manus sine ira et disceptatione. Similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se non in tortis crinibus aut auro aut margaritis aut veste pretiosa. sed quod decet mulieres. promittentes pietatem per opera bona. Mulier in silentio discat in omni subiectione. Docere autem mulierem non permitto neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est. deinde heua. Et adam non est seductus. mulier autem seducta in prevaricatione fuit. Saluabitur autem per filiorum generationem. si permanserit in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate. Fidelis sermo. Si quis episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse. unius uxoris virum. sobrium. prudentem. ornatum. pudicum. hospitalem. doctorem. non vinolentum. non percussorem. non turpis lucri cupidum. sed modestum. non litigiosum. non auarum. unius uxoris virum. filios habentem subditos. cum omni castitate. Si quis autem domui sue preesse nescit. quomodo ecclie dei diligentiam habebit. Non neophytum. ne in superbiam elatus. in iudicium incidat et laqueum diaboli. Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt. ut non in obprobrium incidat et laqueum diaboli. Diaconos similiter pudicos. non bilingues. non multo vino deditos. non turpe lucrum sectantes. habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum. et sic ministrent nullum crimen habentes. Mulieres similiter pudicas. non detractrices. sobrias. fideles in omnibus. Diaconi sint unius uxoris viri. filiorum suorum bene regentes et suas domos. Qui enim bene ministrauerint gradum bonum sibi adquirunt. et multam fiducia in fide que est in xpo ihu. Hec tibi scribo. spans me cito venire ad te. Si autem tardauero. ut scias quo modo oporteat te in domo dei conuersari. quod est ecclia dei viui. columna et firmamentum veritatis. Et manifeste magnum est pietatis sacramentum. quod manifestatum est in carne. iustificatum est in spū. apparuit angelis. predicatum est gentibus. creditum est in mundo. assumptum est in gl̃ia.

Explic̃ feꝝ scḷiand. vs. Tūc ſedit Jesus in synagoga t expulit eos. Et ꝑgens in multo magis ꝙ ecclia xpi ambulat. vbi vera ingr̃essa. vera. Dño sit. Quia est tantū ab ecclia ipedita. magna Jesu. t ſtō. Quare ecclia nō est ecclesiastica? plēt t nō xpo. ꝙ ē. Quia ut tenuit hō ecclia fē nole ihu. Qñ ad pmū tm̃ ꝙ resurrexit qui ista celebrandū docet t ꝓpter hoc tm̃. dicens. Dñs vob̃ cū. Et cū spū tuo. Oremus. Deus qui hodierna die vnigenitū tuū. per resurrectionem suam totius mundi reparatorem. Deus qui nos de resurrectionis dñici sacramento. Deus qui per unigenitum tuum. Deus qui ad celebrandum. Deus qui per. Deus qui nos. Deus qui per. Deus qui nos. Deus qui per. Deus qui nos

pře ſm diuinitatē: ideo vř ſedere ad dexteram
pře.i. ad equalitatē přis. Et hec ſufficiant quā-
tū ad přis ſermo. Ex per ſiā nō inuento nos bo
nū ad přis ſermo. Ex per ſiā iesu ludere poſſimus decanta
dic vulciſſimo Jeſu ludere poſſimus decanta
re cum boſtari: vt nobis ſaluet per. gratiam
⁊ in futuro per gloriam. Amen.

Feria ſa palmaꝝ de aīa ſmo in ordine. xli.

Omus impleta ē

ex odore vnguenti. Jo. xii. Tantis
vndiq benedicti Jeſu vnguentis.i.
precioſiſſimus graꝝ ſuaꝝ odoribus
vndiq per aīe nře partes diffuſis: domus tota.
i. aīa ipſa intus ⁊ extra impleta eſt ex odore vn
guentita ut cū glorioſo Bernardo dicere poſ
ſimus: Currimus in odorē vnguentoꝝ tuoꝝ. Nobi-
liſſima.n.forma: nobiliſſimū requirit ſubiectū.
diuina aūt gřa nobiliſſima forma eſt.p^a Cor.xiii.
Si linguis hominū loquar ⁊c. ḡ requirit nobiliſ
ſimū ſubiectū. hoc aūt eſt ipſa aīa. vt pꝫ in libro de
aīa.libro p^o. Bonoꝝ honorabiliū ⁊c. Ubi dicunt
phi φ ſcia de aīa excedit oēs ſcias nobilitate ſu
biecti preter diuinā. Jō ad přis de aīa ipſa ſmo
nē faciam^9. vbi tres ↄſiderationes vidcam^9 vꝫ.
Qualiter a deo aīa intellectiua ſit pfecte creata.
Qualiter a deo ſit optime cuſtodita.
Qualiter a deo ſit imenſe honorata.

De creatione anime conſideratio prima.

Qualiter aīa ſit a deo perfectiſſime crea
ta primo videam^9. vbi tres concluſiones
more ſolito faciamus. vꝫ. P^a ↄ^o ē iſta.

Licet aīa rōnalis ſit actus corporis humani nō
tñ eſt de potentia mãe educta: ſed a deo perfecē
creata. 2^a ↄ^o eſt iſta. Etſi aīa rōnalis ſit a deo p-
fecte creata: eſt tñ in principio ſui eſſe tanq ta-
bula raſa. 3^a ↄ^o eſt iſta. Etſi aīa rōnalis ſit cor-
poris humani actus: corrupto tñ corpe ipſa ma
net imortalis.

Q aīa rōnal' ñ educit' de potētia mãe ↄ^o p^a.

Ccipe přmā ↄcluſionē ⁊c. ut ñ. vbi tres
inquiramus ſꝫ. vꝫ. P^a ſi. eſt iſta. vtꝝ
aīa ſit a deo de nihilo facta. 2^a ſi. ē iſta
An aīa habeat eſſe ante corpus: vel ſimul cū cor
pore: vel poſt formationē corporis. 3^a ſi. ē iſta.
An deus aīas mediantib^9 angelis formet. Q̄-
tū ad primā pono tres regulas. vꝫ. P^a regula
eſt iſta φ aīa rōnalis eſt imaterialis ⁊ incorpea.
2ª regula eſt φ aīa ñ eſt de ſubſtantia dei. 3^a re
gula eſt φ aīa eſt a deo creata de nihilo. P^a
regula nō ſolū a theologis: ſꝫ ēt a phis expreſſe
tenet'. Ubi Ariſ. in tertio de aīa in p^o c. ponit qtu
or concluſiones: vt pꝫ inuenti tertiū. P^a ↄ^o eſt i^a.
Intellectus humanus de ſe ⁊ in actu nullam hꝫ
ſpēm intelligibilē: ſed ad quālibet talē eſt peni
tus in potentia. 2^a ↄ^o eſt. Intellectus human^9
eſt imaterialis ⁊ incorporeus ⁊ imixtus. 3^a ↄ^o
eſt. Intellectus humanus non eſt aliqua vna d
terminata natura: ſed ſolū hꝫ poſſibilitatē reci-
piendi oēs formas materiales. Quarta ↄ^o ē.
Intellectus human^9 poſſibilis ante intellectōꝫ

nullatenus eſt in actu. Et ſequit' iſta ↄcluſio corre
larie ex tertia. Sꝫ aliis omiſſis ad přicipalē in-
tento potius q̄ predicatio eſſet ſolū ſm concluſio-
nē breuiter aſſumam^9. quā Ariſ. probat in libro
illo vbi dicit. Neceſſe itaq eſt: qm̄ oīa intelligit
intellectus humanus: ipſū imixtū eſſe ⁊c. Que
verba Auerrois eius cōmentator in cōmento ſ
to ſubtiliter ⁊ hn̄ exponit. Ergo ſit vt hic breuiſ
ſime dicā: ex dictis tā phi q̄ Auerrois quattuor
colligā rōnes regulā nřam probantes. P^a rō
eſt iſta. ⁊ ſumit' ex parte obiecti determinati: vt
arguat' ſic. Quelibet potentia materialis habꝫ
obiectū determinatū. ſed intellectus humanus
non hꝫ obiectū determinatū. ḡ non eſt potentia
materialis. ↄña nō cū minori ad ſenſū. Videmus
.n. ⁊ experimur φ intellectus tā materialia q̄ i
materialia intelligit. Minor aūt eſt nō iductiue.
Nā viſus percipit ſolū colores: auditus ſolū ſo-
nos: olfactus odores: ⁊ ſic de aliis. q' ⁊c. 2^a rō
eſt iſta. ⁊ ſumit' ex parte actus cognoſcēdi: vt ar
guat' ſic. Nulla potentia materialis percipit dif
ferentiā inter vniuerſale ⁊ particulare. Intelle
ctus humanus huiuſmodi dňiam percipit. ḡ re-
gula noſtra vera. ↄña nota cū minori ad experi
entiā. Experimur.n. nos intelligere dňiam cau-
ſe vel effectus vniuerſalis: ⁊ cauſe uel effectus
particularis. 2° phiſicoꝝ. Sol ⁊ hō generant ho-
minē. ſol ut cā vniuerſalis. hō ut cā particularis.
Ex quo ſequit' φ ſi intellectus humanus intelli
git vniuerſale ⁊ particulare: poterit per ↄña dif
ferentiā ponere inter illa. Hoc aūt repugnat ol
virtuti materiali: vt pꝫ per ſingulas materiales
virtutes diſcurrendo. q' ⁊c. Et poteſt ↄfirmari rō
ſic. Nulla potentia materialis cognoſcit ſe. aut
ſuos actus: vt pꝫ ex ſo de aīa. ſed intellectus hu
manus cognoſcit ſe ⁊ actus ſuos: vt experiētia
indicat. q' ⁊c. 3^a rō eſt iſta. Et ſumit' ex parte
modi agendi vel patiendi: vt arguat' ſic. Nulla
virtus materialis dū a ſuo obiecto patit' hꝫ fagē
di virtutē in illud. Sed intellectus humanus dū
a fantaſmatibus patit' hꝫ in illa virtutē reagendi
ḡ ⁊c. ↄña nō cū maiori inductiue. Minor ē Auer
rois in dicto cōmento. iiii. vbi in ſiña dicit φ dū
a fantaſmatibus intellectus poſſibilis mouet' i-
tellectus agens illa mouet. q' ⁊c. Quarta rō
eſt iſta. Et ſumit' ex parte organici inſtrī: vt ar-
guat' ſic. Oīs virtus materialis hꝫ inſtrm organi
cū. Intellectus humanus ñ hꝫ. ḡ regula nřa va.
ↄña nō. ⁊ maior pꝫ inductiue in oībus ſenſibus
materialibus. Minor aūt pbat': qz oīs virtus hñs
inſtrm organicū: corrūpit' ad corruptionē illius.
vt pꝫ ad experientiā. ſed intellect^9 humanus eſt i-
generabilis ⁊ incorruptibilis. vt pꝫ p phm i libr
dicentē. ſepat' ab hoc tanq ppetuū a corruptibi
li. ⁊ ēt diffuſius infra pbabit' in. iii. ↄcluſione ſequē-
ti. ḡ regula nřa va. Nolo phiſice aliud ponere:
ne ſit tibi aīa rediū in ſpeculando tā excelſa. ſicꝫ
ſi phiam deguſtares dulcia eſſent ſi faucib^9 tuiſ
ſup mel ori tuo. Cōtentor inquit aīa př Ambro.
de regula p^a. Accipe igit' aīa mea ſaꝫ regulā ſ.

φ aīa nō eſt de ſuba dei. Fuerūt.n. quidā ut ait
magr̄ ſniaꝝ in 2° di. xvii. qui heretice dixeſt aīaſ
eſſe de ſuba dei. ppter id qd dr Gen. ii. Inſpira
uit in facie e^9 ſpiraculū vite: ⁊ fact^9 eſt hō i aīaꝫ
viuentē. Sed ſpiratio eſt p egreſſū alicu^9 ab ex
trinſeco. ⁊ p ↄñs qui ſpirat aliquid a ſe emittit. ḡ
anīa erit de flatu dei. Flatus dei eſt ſuba dei. ḡ
aīa eſt de ſuba dei. Dicit tñ magr̄ eos ſenſus nō
accipe ſcripturaꝝ. vnde ſenſus pdictoꝝ vboꝝ
eſt. Inſufflauit vel iſpirauit ⁊c.i. aīaꝫ hoīs fecit
que ſpūs eſt. Unde Iſa. Spūs ingt a facie mea
egredie͡t ⁊ flat^9 ego faciā. Et beūs Tho. in pma
pte.q. lxxxviii. ar.i. dicit ſic. Spirare nō eſt acci
piendū corpaliter: ſed idē eſt deū inſpirare qd ſpm̄
facere. Licet enī hō corpalr ſpirans nō emittit
aliqd de ſuba ſua: ſed de nā extranea. h illc. Sed
non facit ad ppoſitū exemplū: qm̄ nihil hꝫ deus
extraneū qd emittat. Nō ſunt ḡ audiendi: dicit
magr̄ in lra vbi ſ. q putant aīam eē pte dei. qm̄
oē qd eſt de ſuba dei: nec a ſe nec ab alio decipi
pōt: nec ad malū faciendū vel patiendū ↄpelli:
nec in meliuſ uel deteri^9 mutari. que ſupple oīa
aīe rōnali ↄuenire pñt. Et ſubiūgit imediate no
ſtrā tertiā regulā dicēs. Flat^9 ḡ quo holem aīa-
uit fact^9 eſt a deo: nō de deo: nec de aliqua mā:
ſed de nihilo. hec illc. Et ſi dicis. Sicut corp^9 hu
manū pbatur de terra eē: qz in terrā reuertit' ſic
anima dicet' eſſe d ſuba dei: qa ad deū reuertit'.
Dico φ nō eſt ſilitudo. qm̄ corp^9 redigit' in puluē
rē. ⁊ ſic in puluerē reuerti dr. aīa aūt nō ſic: ſꝫ re
dit ad deū q̄ſi ad quietē ſuā: ⁊ nō reſolui'i ſub
ſtantiā dei. Et dicit beūs Tho. vt ſ. ⁊ cōir dicūt
oēs. ⁊ Aug. fat' clare in li. de duab^9 aīab^9. φ hāc
ſtultā doctrinā ſeminauit Manichei. Et iſta ſuffi
ciāt p regula nřa ſcda. Accipe tertiā regulaꝫ
vꝫ. φ aīa rōnalis eſt a deo creata de nihilo. Ad
cu^9 declaratōeꝫ ſic dicit beūs Tho. vt ſ. ar. ii.
Aīa rōnalis non pōt fieri niſi p creationē. qd nō
eſt verū de aliis formis. Et rō eſt. qz cū fieri ſit via
ad eſſe: ſequit' φ hoc mō alicui cōpetit fieri ſicut
ei ↄpetit eſſe. Illud aūt dr ppie eē: qd hꝫ ipſum
eſſe q̄ſi in eē ſubſiſtēs. ⁊ iō ſole ſube ppie dicūt'
eſſe. accūtia aūt nō hñt eſſe p ſe ſubſiſtēs: ſed ſm
ea aliq dicunt' talia. Ubi albedo nō eſt ens p ſe:
ſed eſt aliqd ſm qd aliqd dr album. ⁊ ſic de aliis
accītib^9. Propter qd ⁊ phus ait in metaphiſica.
Accūs nō eſt ens niſi qz entis. Et eadē rō eſt de
oib^9 aliis formis nō ſubſiſtētib^9: ⁊ illis ppie con
uenit fieri. qz ↄpoſita ſubſiſtētia fiūt. Aīa aūt rō-
nalis eſt forma ſubſiſtēs. ⁊ p ↄñs illi ppie ↄpe-
tit eē ⁊ fieri. Et qz non pōt fieri ex mā preiacēte
ſ. nec corpali: qz ſic eſſet nāe corpōee: nec ſpūali
qz ſic ſpūales ſube inuicē trāſmutarent'. neceſſe
eſt dicere φ nō fiat niſi p creationē. Unde h eſt
dňia inter gñationē ⁊ creationē ad přis. qz agens
p motū reducit aliqd de potētia ad actū. ſꝫ agēs
ſine motu: vt de^9: nō reducit de potētia ad actū
ſed facit eē actu: qd ſm nām eſt in potētia ad eē
⁊ hmōi ↄductio ad eē dr creatio. Iſta dicta ſunt
valde ſubtilia ⁊ egent grādi locutōe. ſꝫ ſufficiant

p pñti regula. Inde Damaſcen^9 in 2° li. c. xii. ſic
ait. Cōdidit holem de^9 ex inuiſibili ⁊ viſibili na
tura manib^9 ſm imaginē ⁊ ſilitudinē ſuam.
Ex terra quidē corpus plaſmans: aīam aūt rō
nalem ⁊ intelligibilē p familiarē inſufflationē
dans ei. qd vtiq diuinā imaginē dicim^9 ⁊c. Et
infra ponit pulcrā aīe diffinitionē dicēs. Aīa
eſt ſubſtantia viuens ſimplex ⁊ incorporea: oculis
corporalib^9 ſm ppriam nām inuiſibilis: imortal
rōnalis ⁊ intellectualis ⁊ infigurabilis: organico
vtens corpe: ⁊ huic vite augmentatōis ⁊ ſenſus
⁊ gñationis tribuens: nō aliū habēs ppter ſeipſaꝫ
intellectū: ſed ⁊ pte ſui ipſi puriſſimā. Sicut.n.
oculus in corpore: eñ in aīa eſt intellect^9. arbi
trio libera eſt: volūtate verſibilis: qm̄ ⁊ creabil
Oīa hec ex e^9 qui eā condidit gřa ſuſcepit. Ex
qua ⁊ eſſe ⁊ nō ita eē ſuſcepit ⁊c. hec illc. Et Au
gu. li. d ſpū ⁊ aīa ait. Rōnalis ſiquidē eſt anima
nřa vt ſciat diſcernere inter bonū ⁊ malū. Eſt ēt
ↄcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis vt bonū amare poſſe
⁊ malū odire. hec illc. Et idē ibidē. Aīa ingt nec
elementū nec ex elementis eſt: ſed de nihilo fcā.
⁊ ſoli creatori ſuo cognita. Et q̄re eaꝫ creatoris
de^9 ſilē oſtendit in codē. Et corpe ingt ⁊ aīa cō-
ſtat hō. ⁊ quicqd oculis corporis videt' ppter cō
pus factū eſt. aīa aūt ppter deum. Aīa vita cō
poris eſt: vita aīe deus. hec illc. Sed dices. In-
tellexi pater Ambroſi. aīam de nihilo factā. Sꝫ
dic queſo qualr ſit creata? Audi rñſionem. Fa-
ciamus ingt deus holeꝫ ad imaginē ⁊ ſilitudinē
nřam. Que vba qualr intelligant' vide beatuꝫ
Tho. in pma pte.q. xci. p totū. ⁊ magřm in ſniaꝝ
di. xvi. ſecundi. Et expoſitiōeꝫ magři vide i meo
ſcripto ſup 2° ſniaꝝ. di. xvi. Poſuiſſeꝫ enī hic dil
fuſe illā materiā: ſed cā breuitatis omiſi. Dicā
tñ quedā Aug. li. de ſpū ⁊ aīa notemus. c. xliii. ⁊
xliiii. Magna quidē ait ſilitudo eſt inter aīaꝫ ⁊
deū. Et de ei^9 intentōe aliquas ↄnectem^9. P^a
eni ſilitudo eſt φ ſicut deus vita eſt: ita aīa ē vi
ta. ⁊ non ſolū in ſe: ſed enī aliud viuificās: vt cor
pus. 2ª ſicut deus creſcentib^9 creaturis nō cre
ſcit: nec decreſcentib^9 decreſcit: ita aīa nec minu
tis mēbris diminuit' nec ſibi eiſdem auctis augetur.
3ª eſt ſicut fili^9 a patre generat' ⁊ ſpūs ſanct^9 ab
vtroq: ita intellect^9 a memoria: ⁊ voluntas ab
vtroq pcedit. Et ſicut pater eſt de^9 fili^9 eſt de^9
ſpūs ſcūs eſt de^9. ⁊ tñ nō tres dii: ſed vn^9 eſt de^9
Ita intellect^9 eſt aīa: volūtas eſt aīa: memoria ē
aīa. ⁊ tñ non tres aīe: ſed vna eſt aīa. 4ª ſilitu-
do eſt φ ſicut de^9 vnus ſemp vbiq eſt totū ſuis
viuificans mouēs ⁊ gubernās: ſic aīa in ſuo cor
pore tota eſt: ⁊ tota in qualibet parte viuificās
mouens ⁊ gubernās oīa. Nec eſt in maioribus
ſui corporis mēbris maior: nec in minorib^9 minor
ſed in maiorib^9 tota: ⁊ in minorib^9 tota. vt pꝫ ex ſe
tentia phi 2° de aīa. Et agit in corpore diuerſa
officia. vt p oculos videt: per aures audit ⁊c. Et
ſic aīa eſt tota in ſuo corpe ſicut ſuō ſicut de^9
eſt in toto mūdo. Nec mirum: vt Aug^9 ait. c. xlii.
qz anima creata eſt a deo pia ⁊ vita ſimplex a

simplici imortalis ab imortali magna a nigro recta a recto rc. Un̄ dicunt concludam⁹ q̄ sic de⁹ simplex ē in nā sic ⁊ aīa. Et sic de⁹ videt ⁊ ī videt sic ⁊ aīa rc. Jn Aug. ut ā c. xlii. Quis inquit maior bonos esse potuit q̄ ut ad similitudinem sui conderet, conderet eis virtutem omnipotentie omnia sui rc. Et h̄ sufficiant pro rebus veritatis quib⁹ ⁊ rc. Et h sufficiant pro prima veritate. Quātū ad scdm̄ dico q̄ qd̄ pōt fieri. vt aut de aīa Ade aut de aliis aīabus vt de aīa Eue. Si querit de aīa Ade magister in scd̄o snīaꝝ di. vii. q̄ inter doctos scrupulosa qō est. Nā Aug. videt̄ in li. vii. sup̄ Gen. ad litterā dicere ⁊ approbare aīam cū angelis sine corpore fuisse creatā postea ſo ad corpus accessisse. Nec copula est incorporatio sed nālr illō voluit. sic creata fuit ut vellet: sic nāle est nobis velle viuere. male ē ut velle viuē nō nāc: ꝑ nouā tatē ē prauē. hec magr. Et videt hec opinio ꝓbabilis rōne ⁊ auctē. Auctē quidē. Gen. p. i. ī ā ꝑme ait deus. faciamus hominē ad imaginē ⁊ similitudinē nrām. qd intelligit̄ de aīa: vt exponit Aug. ⁊ cōiter oēs. postea vō. formauit deus hominē de limo terre. qd intelligit̄ de corpe: ut ps. Rōne ēt videt probabilis. ꝓ ut ostēderet eā a corpe nō dependere sed ꝑ se subsistē posse. 2° ut ostēderet cōformitas quā cū angelis hebat: tū in capacitate rōnis ꝑ quā aīa est imago: tū in beitudine capacitate ad quā angelus ⁊ aīa ordinari hēnt sic de aliis. Alii āt dicunt aīam primi hoīs in corpore fuisse creatā. vt colligi pōt ex textu Gen. ii. Jnspirauit in faciē eius. i. in corpus spiraculū vite: sicut solū ē hō in aīam viuentē. accipitur n. ibi facies pro toto corpe. ut ps ꝑ magrm infra vbi. s. Et cōiter doctores hanc scdam opinionem tenent. Et dicunt Augustinū nō asserendo s; dubitatiue dixisse. Un̄ btūs Tho. vt. ā. arti. iiii. dicit q̄ si aīa sit imortalis per nām: ⁊ sm̄ h cōueniat cū angelis: sic debuisse creari cū angelis. tū q̄ quia s facit per se spēm sed est ꝑs spēi est forma corpis magis quiuet ad genus aīaꝝ. vt s male principiā. ⁊ per pñs nō debuit formari an corpus sed in corpe. Magr tñ hic se nō determinat. Et hec sufficiant quantū ad creatōz Ade. Quātū ad aīam Eue magr snīaꝝ in 2°. di. xviii. adducit opinionē quandā erroneā dicentiū q̄ quēadmodū mulieris corpus de viri corpore traductū fuit: ita ipsius aīa de viri aīa propagatā fuisse. qd tū magr reprobat ex dictis Aug. in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹: vt videbit hic infra. Quātū āt ad alias aīas dico q̄ plures fuerunt fantastice opiniones: quas breuiter videamus. Quidā a simplr dicunt nullas aīas creari: s; id qd in corpib⁹ hūanis aīas dicimus spūs ipos hoc aiunt. Jncludunt. s. in corpib⁹ hūanis angli apostate. i. demones: vt penas agant. Et sic successiue pōt in diuersis corpibus ingredi: ut si n agant penas in vno corpore agant in alio. Jsti tn̄ falsa ponunt. s. demones ꝑ penam saluandos esse: et aīas n esse ⁊ demones incarceratos eē in corporibus hūanis. Primū destruit xp̄s. Mat. xxv. Jte maledicti in ignē eternū: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Scd̄m Mat. xi. Et inuenietis requiē aīabus vr̄is. ⁊ c. xvi. c. Quid ꝓdest hōi si vniuersū mundū lucretur aīe ſo sue detrimentū patiat̄: aut quā dabit hō cōmutatiōeꝫ ꝓ aīa sua. Et multe sunt auctes tā pbōꝝ q̄ noui ⁊ veteris testi. 3° ē q̄ sit erroneū turpis anima mea exhorreat. Stultū quippe ē dicere vt in mēbris vbi habitat spūs scūs: demones incarcerentur. i. Cor. xiii. An nescitis q̄ mēbra vr̄a tēplū sunt spūs sci. Aliqui āt aīas creatas esse concedūt sed oēs q̄ fuerunt sunt ⁊ erunt simul fuisse creatas cū angelis: q̄ cuidē nūc sunt. Et addunt q̄ ille aīe ad suggestionē diii tenebraꝝ peccauerūt ⁊ ob hanc cām illas in corpib⁹ hūanis esse detrusas tanq̄ in carceribus quibusdā ut penas agant. ⁊ cū purgate fuerint ad celestē patriā reuocent. q̄ opinio Manicheoꝝ fuit. Et h pōit magr in snīa vbi. s. ⁊ reprobat eā vt dicet infra. Que forte opinio fūdat in dicto illo. Ecc. xiii. Qui viuit in eternū: creauit oīa simul. qd veꝝ ē q̄ntū ad dei sciam. qm̄ sū sunt oīa apprehendit: ita vocat ea q̄ nō sunt tanq̄ ea q̄ sunt. Vel intelligit simul oīa creasse. s. celū empireū: angelos: spēm lucis: ⁊ māam quatuor elementoꝝ. Alii dicunt non simul eas creatas sed dīnio de nouo esse: sed ꝑ traductionē: vt aīa traducat̄ ex aīa: sicut caro ex carne. Et hanc ēt ipbat magr vt. s. q̄ nō qd est simplr simplex pōt ex alio traduci: Aīa ē simplr simplex: ꝫ simplicissima. ꝫ nō poterit ab aīa decidi cū ēt sit indiuisibilis. Audi magis ut ā in. c. quēadmodū. Catholica inqt ecclesia nec simul nec ex traduce factas esse aīas docet. S; in corpibus per coitū seminatis atq̄ formatis infundi: ⁊ infundendo creari. vt Aug. in ecclesiasticis dogmatib⁹ aīas hominū nō esse ab initio creatas inter ceteras intellectuales naturas: nec simul creatas sicut Origenes fingit dicit⁹. Neq̄ cū corpib⁹ ꝑ coitū seminari: sicut luciferiani ⁊ Cirilliani quidā latinoꝝ psumptores affirmant. Sed dicim⁹ corpus tn̄ per cōiugii copulā seminari. creationē ſo aīe soli creatorē nosce eiusq̄ iudicio corpus coagulari in vulua ⁊ compingi atq̄ formari. Ac formato iā corpore: aīaꝫ creari ⁊ infundi vt viuat in vtero hō ex aīa constans ⁊ corpore: ⁊ egrediat̄ viu⁹ ex vtero plenus hūana subā. hec ibi. Et quib⁹ verbis appet ꝗ opinio. s. q̄ aīa rōnalis sed formato corpe aīa a deo creat̄: ⁊ creando infundit̄: ⁊ infundendo ꝓducit: nō prius creatur sed nō. Et hec sufficiant pro prima rō. Quātū ad tertiā dico sm̄ btūm Tho. vbi. s. arti. iii. q̄ opinio quorūdā fuit q̄ angeli ꝑ q̄ operant̄ in v̄tute dei causant aīas rōales. Et hi dixerunt q̄ ſba illa dei dicentis faciam⁹ hominē rc. Dixit ēe ad ipsos angelos: vt ps ꝑ magrm in 2° snīaꝝ. di. xvii. qd tū est ipossibile. Pro q̄ creatio est solius primi agētis: q̄ nullū aliud agens pōt agere nullo alio psupposito: nisi primū agens qd est ipse deus. alia āt agētia sunt agētia secundaria. ⁊ agens sm̄ scipsū psuppōit aliqd a primo agente. Qd aūt agit aliquo psupposito agit transmutādo. ⁊ ꝑ pñs oē agēs citra deū agit transmutādo. creatio aūt n est ꝑ transmutatiōeꝫ cū sit de nihilo. ⁊ aīa hūat eē ꝑ creatiōeꝫ vt visuꝫ est. ps q̄ a nullo alio agēte q̄ a ꝓ potuit suū accipere eē. ⁊ hoc dicit btūs Tho. ibidē. Scd̄o Bē ipossibile. q̄ dei ⁊ angeloꝝ non pōt vna eē imago. vt dicit Beda. et allegat in. ii. ⁊. iii. c. di. xvi. magr snīaꝝ. Et idō ut dicit dñs Bona. eadē di. in ii. est hec. q̄ imago dicit ordinē imediatū ad illū cui⁹ est imago. Jmpossibile est aūt aliqd imediate ordinari ad deū ⁊ ad angelū. ꝫ ipossibile est ꝓdicta ſba dei dicta fuisse ad āgelos. Quare relinquit̄ q̄ aīe nec create sunt nec creabunt̄ nec creant̄ mediantib⁹ angelis: tn̄ v̄tute dei imediate. q̄re rc. Et hec sufficiāt ꝓ prima cōclusione.

De intelligentia aīe conclusio secunda.

a Cerpe scdam cōclonem. vz. Etsi aīa rationalis sit a deo pfecte creata: est tamē in principio sui eē tanq̄ tabula rasa. vbi tres ingrauius veritates. vz. Prīa veritas est. An aīa intellectiua sm̄ suū esse nature sit a deo creata intelligens vel ignorās. 2ª ṽitas ē. Vtrū intellect⁹ hūanus impediat̄ ꝑ ligamentū sensus. 3ª ṽi. est ista. Vtrū intellect⁹ human⁹ possit intelligē futura. Quātū ad primā dico q̄ ut pbi q̄ theologi ponūt aīam sm̄ nām nō hēre aliquā spēm intelligibilē in actu. ⁊ ꝑ pñs eē intelligibilē s. potētia intelligentē ⁊ n in actu. Quā ṽitatē ponit pbus in 3° de aīa in. c. i. vbi dicit sic textus. Erhic. s. intellectus nihil est actu eoꝝ q̄ sunt ante intelligere. Et pbat Auerrois cā sic. cōmēto 4°. ibidē. Jta se hꝫ intellect⁹ in gñe formaꝝ speculatiuaꝝ: sicut ꝓma mā in gñe formaꝝ māliū. Sed ꝑma mā est receptiōe formaꝝ māliū totalr in potentia ⁊ nō in actu. ꝫ ⁊ intellect⁹ ante receptiōeꝫ spēꝝ intelligibiliū erit totalr in potētia ⁊ non in actu pñia nota cū maiori ex sufficiēti similitudine. Quā sicut mā prima est primus gradus in gñe entiū māliū. ita intellect⁹ nr̄ in gñe intelligentiaꝝ. Minor ſo declarat oībus ꝑ ethicoꝝ. dicens māam primā nullā formā hēre sed esse purā potentiam. Et ad hoc ꝓpositum ponit idē Auerrois bonū dictū in cōmēto pdto ibidē: dicēs q̄ diffinitio mālis intellect⁹ est q̄ est illud qd in potentia est ad oēs intentōes formaꝝ naliū vliū: ⁊ nō est in actu aliqd entiū anteq̄ intelligat ipsꝫ. Et quib⁹ ſbis duo bona dicta colligunt̄. Primū ē q̄ intellect⁹ nr̄ possibilis tā a sensu interiori q̄ exteriori differt. qm̄ null⁹ sensus formas vles recipit: nec vniuersalr: nec ꝑ ceptum vlem cognoscit.

Scd̄m dictū est q̄ intellect⁹ nr̄ differt ab aliis intelligētiis abstractis. qm̄ dato q̄ aliqe intelligentie nihil intellexissent: nihilomin⁹ haberēt habitus cognitōis innatos. q̄ intelligentie sunt plene formis: vt dicit auctor in li° de causis. Aut si non hērent spēs vel habit⁹ tales: essentiā tn̄ hērent q̄ esset spēs intelligibil̄ representatiua olum inferioꝝ. vt colli° de intentōe Auerrois. xii. methaphice. Quare ꝫ aīa mea non creata e noe deus humiles vel superbos virtuosos vel viciosos sed ad hec sumus nā apti. i. nālr in potentia ⁊ nō in actu. Et hec sufficiāt ꝓ prima ṽi. Quā ad scdam dico sm̄ btūm Tho. pma pte. q. lxxxiiii. ar. viii. q̄ cū modus intelligēdi nō sit ꝓpotius exteriores. vt ps ex 3° de aīa. Pater q̄ si sensus ligat̄ nō poterit eē rectū iudiciū intellect⁹. Et ꝑ hoc tū in dormiēdo ca q̄ illicitos motus sentiunt non imputant̄ ad pctm̄. vt Aug. dicit. xii. super Gen. ad lr̄am. Et rō huius est. q̄ impedit̄ rationis vsus ligamento sensuū in dormiēdo. Ligantur eñ sensus in dormiēte ꝓpter euaporatiōes q̄sdā in fumositates resolutas. vt dr̄ in li° de somno et vigilia. Et ideo sm̄ dispōem huiōi euaporatiōꝫ cōtingit esse ligamentū sensus maius vel minus. Qñ. n. maius fuerit mot⁹ ligat̄ non solū sensus sed etiā imaginationis: vt nulla appareāt fantasmata. sicut ꝑcipue accidit in primo dormiēdo bene potantis ⁊ comedētis. Si aūt pdict⁹ vaporꝫ motus aliq̄ntulū remissior fiat: incipiūt appareṙ fantasmata: s; distorta ⁊ inordinata. sicut febricitantibus accidē solet. Si ſo adhuc talis motus magis remittat̄: tunc appent magis fantasmata ordinata. sicut accidit in dormientib⁹ post digestionē: ⁊ in hoībus sobriis hñtibus fortē imaginatiuā. Si aūt talis vapor modic⁹ fuerit: nō solum imaginatio libera est: s; ⁊ ipse sensus cōis ex pte soluit̄. ita vt hō iudicet dormiēdo ea q̄ videt somnia eē: q̄si diiudicās inter res ⁊ reꝝ similitudines. Tñ ex aliq̄ pte sensus cōis ligatus remanēs ita q̄ semꝑ aliquo mō decipit̄. Propter qd ligamētū etiā intellect⁹ a ſo iudicio reꝝ impedit̄. Vn̄ sepe dormiētes sillogizant: qui tñ expgefacti se in aliquo cernūt defecisse. hoc de intentiōe pdicti doctoris. Sed inqt pr̄ Ambrosi tria mihi puncta declara. Primū est. nō bene intelligo quo ligāt̄ isti sensus. ⁊ ꝑ pñs intellect⁹ in dormiēdo. Dic mihi medicū clari⁹ quare ista somnia generant̄. 2m est an sōnia sint pñagia ⁊ signa futuroꝝ. 3m est. qūo in sōnio peccam⁹. Libēter faciā aīa mea. Ad primū dico sm̄ pbm̄ in li° de somno ⁊ vigilia: q̄ sōnia fiunt ꝓpter ligamentū sensuū: qd fit in sōno. Sōnum aūt sm̄ pbm̄ ibidē causat̄ ex ꝓpulsiōe caloris nālis ad interiora aīalis. quo fit vt mēb⁹ exteriora frigida fiāt: interiora aūt calida. Et cōmētator ibidē dicit. Sōnus fit ꝑ recessū caloris nālis a mēbris exteriorib⁹: ⁊ ꝑ cōcursū ipsi⁹ caloris ad cor. Qd nā ad salutē aīal fit. vñ magis aīalia dormiēdo q̄ vigilādo nutriūtur. vt dicit ibidē pbs. Jn vigilia. n. sensus dissoluūtur: ⁊ qlibet suā operationē hēns calor nālis dispergit̄. ⁊ ꝑ pñs alimētū nō ita bñ in nām alīt cōuertit. In sōno aūt oēs sensus quiescunt: ⁊ quodāmō ligant̄: ita ut suas operationes nō exerceāt. ⁊ ꝑ pñs calor ad interiora operat̄. hic ipse calor rc. Calor nālis i dormiēte ad interiora se stringēs: vt cibū in nām alīt redunat fumositates ascēdere incipiūt: ⁊ vadūt ad cerebꝝ. ⁊ illic infrigidate descendūt. ⁊ tūc sōnia causant̄. Propter qd dicit pbs ibidē q̄ pueri ꝓpter motū aīmal ⁊ vehementē calorē q̄ in eis ē

aco dominant. Ad 5 ami sunt intelligē. Et ondatur dicit ibidē g̃ multi olei mixte domināc qñ ma gni calores nō sunt. Quare evaporato olio ibi gnitū calorū nō sunt. Ingrossant aut ei spissant: t somnia inde causant. Infrigidant aut ei cerebrū in euaporatione ppter frigiditatē cerebraq; ē cerebrū boīs inter cetera est frigidū t būidū. q̃ si rubō et magis oculos q̃ cetera animalia. nec si rubō et magis oculos q̃ cetera animalia. nec si rubō et magis oculos q̃ cetera animalia. nec diversāl. vnc in vocabulo expende. Et sic pz patet q̃ntū. Ad 5m q̃ncli dicit. Somnia sunt ab angelis aut nō. Et videt q̃ sic. Dicit n. Cōmentator sup 3m de aīa. q̃

bus hominant. Si tamen sunt intelligē. Et Damascenus dicit ibidē q̄ melancolici multa somniāt: q̄m ma gni coloris nō sunt. Quoꝝ ebullitio cibo ibi gesta & somnia inde causant. Infrigidant autē ēt ēpostōnes ꝓpter frigiditatē cerebri: q̄ cerebrū bonis inter cētera est frigidū & humidū. q̄ fit ut hō ēt magis somniat q̄ cētera alia. mc dictante. vnde in somniando expendit. Et sic p̄z primū punctū. Ad 2m punctū dico q̄ aut nūq̄ loqui volunt aut 2m fidē. Dicit n. Cōmentator iii. ā. q̄ nunq̄ homines q̄n somniāt aliq̄d nobile fantasiāt ordinat. Et alle gat ibidē dictū vulgi dicēs. Somnia sunt ab angelis ostensiones a dē monibus ꝓphetie ā a deo. Et plus ēt codē lib̄ scribere videt q̄ somnia quedā per sagia sunt. vi delicet. Somnia quedā sunt futuroꝝ signa: q̄dā ho sunt corp̄ accidentia. hec ille. Si āt 2m fidē et fidē loquamur: dicas q̄ cū somnia ex causis nā libus oriantur: futura nra sint in nra ptāte: mani festū est somnia nō esse futuroꝝ prefagia. Nō di co de revelationib̄ q̄ in somniis fiunt a deo vel ab angelis: q̄ talia sunt futuroꝝ prefagia: vt p̄z ex dictis sacris. Si āt pēm & cōmentatorē salua re vellem⁹ eos nō assentirēt sed opinatiue dixis se fatendū est. Si āt assertiue: tunc neganda est doctrina. Etsi q̄q̄ eueniat q̄ somniam⁹. Ratio sing: ve bis materie somniam⁹ q̄ in memoria recti nemus. vtputa q̄ de illis vltimate cogitauim⁹ aut locuti sum⁹ &c. Quantū ad 3m punctū cōs ter dicunt doctores q̄ si cām nō dedim⁹ nō pec camus. Ad Isidor⁹ in 8o ethi. ar. Nō est pcm q̄ nolentes imaginib⁹ nocturnis illudimur si tunc est peccū si aliqñ illudamur cogitationib⁹ affectib⁹ peccūm⁹. luxurie quippe imagines & ī bitate ge. in⁹ sepe dormiendo in alio agentes. Sed inopie sunt si ti concupiscendo occurrunt. hec ille. Et ut dixi somnioꝝ aliqui dāmnatione babent⁹ nota dictū Aug. in li. de spū t ala. ca. xxiv. Ut somnia inquit que libi videre videnī deo mittes quinq; sunt gña. Corcubitus libidinosus. de insomnia: fantasma t fantasia. Oxaculū est cū somnia parens aliqua sēl grauiq; ꝑsona sue facerdos t deus eueniturū quid t nō eueniturū faciendū t nō faciendi: curandū t nō curandi denūciat. Ubi ꝛ est cū quis videt q̄ eodem nō apparuerat euenire. Somnium est figuratiue cētis sine interpretatōe intelligi nō pōt. Insomnium est q̄d q̄ fatigauerat vigilantē ingerit se dormienti: sicut est cibi cura: t potus: aut alia hu dus⁹ artes: t infirmitates. Scibon nāq; studia q̄ q̄s exercuit insomniat: t solitoꝝ actuū simu lacra in pētia ipotētia apparent in somnis. Iurta ēt infirmitatū diuersitates diuersa accidunt ſ nia. Et 3m mor. t bliop varietates variant t ſ nia. Alia. n. videt sanguinē: alia colericā: alia fle gmaticā: alia melancolicā. Et illi videnī varia t rubea: illi alba t nigra &c. Fantasma est q̄ gl vit̄ capit dormiēt: adhuc vigilare se crēdunt: aspicere videt⁹ mouere: in se vel passim vagari alīq; somnia discrepantia t varia: letalia: t tur bulenta. Q̄d nihil aliud est q̄ quedā fumositas a stomaco t a corde ad cerebrū ascendens t ibi vis alatiue opitulatiua &c. Quantū ad tertium dicitur 2m dōs Dō. parte p⁹. q. lxxvij. articu. 3. q̄ futura ouplr cognosci pūt. vno mō in scipsis alio mō in suis causis. In scipsis quidē futura co gnosci nō pūt nisi a deo: cui nota sunt tā ea q̄ fiūt q̄ ea q̄ nō sunt. Sed prout sunt in suis causis a no bis cognosci pūt: t maxime ut sunt in causis ne cessariis. Ubi si est causa necessitatis aliquia esse tuus de necessitate sequat⁹: in oībus: tunc futura cognoscenti per se iam: vt astrologi. Si tales ef fectus prouenient ex talibus causis vt in plu ribus: sed nō in oībus: tunc futura scire poterim⁹ ex rectis. q̄ &c. Non intelligo te p̄ Ambro. dic clarius. Dico q̄ futura pūt cognosci ouplr. vno mō in sua cā. alio mō in scipsis. Si in sua cā tunc dico q̄ futura q̄ ex causis suis de necessita te prouenient p certā scientiam cognoscunt⁹ vt solē oriri crās. Futura vo q̄ ex causis suis pueniūt: vt in pluribus: nō q̄ certitudinē: sed q̄ p̄dictura cognoscunt⁹ a nobis. Sicut medic⁹ infirmi sanitatē ꝓgnoscit. Que vo proueniunt ex causis fortuitis vt in paucioribus: penitus sunt ignota: ut ca sualia t fortuita. vt dixit antiqua regula q̄ fortuitoꝝ nō est determinata ratio. Alio mō futura cognosci pūt in scipsis: et Bern. ꝓpius dei: siue ea eueniant de necessitate: siue ut in pluribus: siue vt in paucioribus: vt fortuita t casualia: q̄ ola deus videt in sua eternitate q̄ est simplex toti epi: ipsū cōcludit: t ola sua ꝛctur in ola q̄ agunt per totū tpus. q̄ ꝛ. Et hi sufficiant tibi pro pīi conclusione.

De inordinatis aie conclo tertia.

Incipe tertiū conclonē. vz. Etsi ala rōa
a lis sit corpis bilani actus: corrupto tamē corpore ipsa remanet inuocalis. vbi ſo inquirant⁹ quatuor. vz. p⁹ si ē ista. vtz ala rō nalis sit mentis corpi bilano vnita. 2o. ē. virtus vnita⁹ mediante aliquo accidente. 3o. ē. vtz cor rūp. t ad corruptionē sui corpis. Quantū ad pīmū dico 3m hoc Dō. in p⁹ pte. q. lxxvij. ar. v. t in suis q̄ōb⁹ de ala. Ot cū nihil sit ꝓp formā t ni ecōtrario. oꝛ ter ptē aliq̄ accipe q̄le debeat esse corp⁹ cui vnit. Et cū ipsa sit infima in ordine t telligibiliū substāt: sic mā prima ē infima in ordie sensibiliū rerū: sic bī ala rōnalis intelligibiles spēs sibi nātī indita: quib⁹ in operib⁹ ꝓpriis q̄ē t ligi ēsse ꝓsit. sicut hō cognoscens equū: cognoscit animal. sensibile. rationale. mortale. Et cū ala sit forma corporis: oportet q̄ sit actus corp⁹ organici potentia vitam habentis. Et cū vita ma xime appareat in duobus: scz in intelligere et mouere p loc⁹: ideo ala dicit⁹ ē p⁹ q̄ est principium huius⁹ q̄ vivimus: sentimus: et mouemur: et intelligimus primo. Et cū ea q̄ sunt ordinata ad inuicē sint sicut se habent ad aliquod vnum: oportet q̄ ea q̄ sunt in potentia ad aliquod vnum: sint ordinata ad inuicē sicut se habent ad illud vnum. Et cū ala sit vnum in quo primo conuenit hoc et illud: scz vivere et intelligere: oportet q̄ ea q̄ sunt in potentia ad vitam: sint ordinata ad inuicē sicut se habent ad intelligere. Et cū intelligere sit actus q̄ nō fit in corpore: nec aliqua ꝑs corporis: ideo ala nō est corp⁹ nec aliqua ꝑs corporis

Ex parte quidem aie necessaria esse potentia p quã moueret corp⁹. Et ex pte corporis aliquã habilitatẽ per quã corp⁹ esset ab aia mobile. Si ẽ aia vniẽ corpori ut forma subalis sicut cõmuniter tenẽ: ipossibile est q aliqua dispositio accitalis cadat inter aiam ⁊ corpus: nec inter quãcũqs formã ⁊ mãm suã. Et rõ est hec. q2 cũ mã sit in potẽtia ad oẽs actus ordine quodã: oz q illud qd est primũ simplr in actibus primo in mã intelligaẽ. Primũ ãt inter oẽs actus est eẽ: ipossibile. q ẽ intelligẽ mãm primã primo esse calidã aut quãtã: q eẽ i actu. Esse ãt in actu hz mã p formã substantialẽ q facit esse simplr. vñ ipossibile est q q̃cũqs dispositio accitales pexistant in mã ãte formã ⁊ p ñs neqs ãn aiam. Vñ nõ q inter oia esse est illud qd imediatius ⁊ intimi⁹ puenit reb⁹ ut dr in libro de causis. vnd oz q cũ mã habeat esse actu per formã: q forma dans esse mãe aũ oia intelligaẽ aduenire mãe: ⁊ imediatius sibi inesse. Est ãt ppriũ forme subalis q det esse simpliciter. q2 ipsa est p quã res ẽ ipsũ qd est. p formas ãt accitales nõ hz eẽ simpliciter: sed hz q d: puta est magnũ l coloratũ: l aliquid tale. Ex q sequiẽ q si aliqua forma est q ñ det esse mãe simpliciter: sed adueniat mãe iã exñti in actu p aliam formã nõ erit forma subalis. Et per hoc pz q inter mãm ⁊ formã subalẽ ñ cadit aliqua forma substantialis media sicut quidã posuerunt dicentes q fm ordinẽ generũ quorũ vnũ sub alio ordinatur est ordo diuersarũ formarũ in mã. vt si dicatur q mã fm vnã formã est in actu: ⁊ fm aliã sit corpus: ⁊ fm aliã sit aiatũ corpus: qz si verũ esset: sequeretẽ q sola prima forma q faceret eẽ subãm in actu esset forma subalis: alie ãt oẽs essent forme accitales: q2 sola forma subalis est illa q facit aliquid ut cõter tenẽ. Quare cõcludiẽ q eadẽ numero forma sit p quã res hz esse q sit substantia: q sit in vltima spẽ spalissima: ⁊ in oibus intermediis generib⁹. Sed q2 ista pdicanda nõ sunt: ideo ista relinquam⁹. Opporteret. n. hic q̃rere an plures forme subales sint in cõposito q est grandis difficultas nõdũ determinata. Si vis ista videre lege doctorẽ pallegatũ ⁊ scribentes circa librũ de aia. q ⁊c̃. Quãtũ ad tertiã di. dico q sicut paucos ptingit hoies sine naso reperiri: ita pfecto paucos inuenies sine errore. q2 omis hõ mendax. Et lz ab hoibus decipi possis: nõ tñ a veritate. qm veritas ẽ adequatio rei intellecte ad intellectũ. Et qm plurimi circa aie imortalitatẽ errarunt: vt veritas pateat aiam imortalẽ eẽ: tripliciter probare ad pñs intendim⁹. vz. auctẽ: rõne: ⁊ ex⁹. Auctẽ quidẽ p diuine scripture. Et p ueteris testi. Audi Ecclesiastes. ix. c. Sunt iusti atqs sapientes: ⁊ opa eorũ in manu dei: ⁊ tñ nescit hõ vtrũ amore l odio dign⁹ sit: sz oia i futurũ seruanẽ incerta: eo q vniuersa eque eueniant iusto ⁊ ipio: bono ⁊ malo: imolãti victimas ⁊ sacrificia pteinenti: sicut bonus ita ⁊ pctõr: vt piurus ita ⁊ qui verũ dicit. hoc est pessimũ inter oia q sub sole fiunt q ea cunctis eueniunt. vnd ⁊ corda hominũ implenẽ malicia: ⁊ ptẽptu in vita sua: ⁊ post hec ad inferos deducenẽ. Qd nõ põt verificari de corpe cũ sit corruptibile: sed d aia. q ⁊c̃. Itẽ Job. xxi. Gaudẽt ad sonitũ organi: ducunt in bonis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descendunt: qd de necessitate non de corpe sed de aia intelligi dz. Et Dauid. Nisi inquit q2 dñs adiuuit me paulominus habitasset in inferno aia mea. Iñ Ecclesiastes ix. c. ait. Quancũqs potest manus tua facere instanter opare: quia nec opus nec rõ nec scia: nec sapia valet apud inferos quo tu properas. hec ille. pz de aia intelligẽ ⁊ nõ de corpore. Et idẽ. c. x. in fine. Si ãnis multis vixerit hõ: ⁊ in his oibus letus fuerit: meminisse dz tenebrosi tpis ⁊ dierũ multorũ: qui cũ venerint: vanitatis arguenẽ preterita. Et h sufficiant p veteri testõ. Auctẽ noui testi clare sc. Audi saluatorẽ. Mat. x. c. Nolite timere eos q occidunt corpus: aiam ãt ñ pñt occidere. Et Jo. v. Procedent q bona fecerẽ in resurrectõz vite q vo mala egerũt in resurrectõz iudicij. ⁊ Math. xxv. c. Ite maledicti in ignẽ eternũ: qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis e⁹. Et Luc. xvi. Mortu⁹ est diues: ⁊ sepult⁹ ẽ in inferno. Iñ gliosus Paulus. i. ad Thesa. iiii. ait. Fratres nolum⁹ uos ignorare de dormiẽtib⁹: vt nõ ptristemini sicut ⁊ ceteri qui spẽ nõ hñt. Si. n. credimus q Jesus mortuus est: ⁊ resurrexit: ita ⁊ deus eos q dormierunt p iesũ adducet eos cũ eo ⁊c̃. Sed dimittam⁹ alio scripturas fidei nr̃e: ad scripturas paganorũ q̃rũ nullus xpm vidit veniam⁹. Audi p Ar. i ẽ aia in. c. ille. de intellectu agente ⁊c̃. De intellectu loquit agente ⁊ pspectiua potẽtia: q est intellect⁹ possibilis nihil adhuc manifestũ est: sed uidetẽ genus alterũ aie eẽ: ppẽ sui incorporeitatẽ: ⁊ h supgenus intellectiuorũ ptingẽ: separari videẽ ab aliis potentiis sic ppetuũ a corruptibili. hec ille. Ubi cõmentator cõmento. xxi. dicit q ex h dbis Ar. pz q alique ptes aie ñ sunt abstracte a subiecto: imo generanẽ cũ subiecto ⁊ corrũpunt eo corrupto. Intellect⁹ ãt est abstract⁹ a subiecto: ⁊ nõ generaẽ nec corrũpiẽ cũ illo. Vñ intelligentie celi simplr sunt abstracte a corpe: q2 nec informant corp⁹: nec corpi inherent. Forme vo educte de potentia mãe sunt corpori simplr pnexe s. p inherentiã ⁊ informatõẽ: ⁊ iõ corruptibiles sc. Anima autem intellectiua medio modo se habet: quia aliquo modo coniungitur corpori. s. p informationem: ⁊ aliquo modo abstrahitur ab illo. s. per inherentiaz. Hec est bona pbia. Quid vult ergo dicere pbus: separatur hoc ab hoc tã q perpetuum a corruptibili: nisi q anima corrupto corpore remanet incorruptibilis. Itẽ idẽ pbus dicit primo de anima q intelligere ⁊ considerare corrumpuntur interiori quodam. i. sanitate consumpto. ipsum autem intellectum l possibile. s. corrumpi. Et paulopost ait. Intellectus autem diuinum ⁊ impassibile est. s. passiõe corruptiua. Et idem. xi. methaphisice ait. q si aliqua forma manet tempore post materiam: illa non est nisi aia rõnalis. Et exponendũ est si p q2. Et cõmentator dicit ibidem q aia rõnalis manẽs post mortẽ: ⁊ finis pspcritatis eius erit si coniungaẽ p motori. l. deo. Itẽ Algazael in suo tractatu de nãlibus ait: q cum aia separata fuerit a corpe durabit e⁹ coherentia cũ intelligẽtia agente: ⁊ delectabiẽ delectatõe cuius esse explicari non põt. Quid est hoc dicere nisi qd oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quẽ preparauit de⁹ diligentib⁹ se. Itẽ idem Algazael in i⁹ sue methaphisice ⁊ tractatu v⁹ dicit sic. Aia separata a corpore per mortẽ icipit se ptigisse dolore p ignorantia si fuerit ignorãs ⁊ mala. Et icipit se delectasse in sapiẽtia si fuerit sapiens ⁊ bona. Quid multis moror. Bonus et diuinus ille Plato: cui data fuit intelligẽtia vt quasi totũ. In principio erat verbũ. in suo libro scriberet. sicut Aug. de ciui. dei narrat: nõne libellum de aie imortalitate cõposuit: Quo lectõ est postea: vt multi phorum ad pfusionẽ xpianorum dicentiũ. qd mortuo corpore moriẽ aia ⁊c̃. sibiipsis mortẽ pcurarent vt alia vita citius potirenẽ. Unde ⁊ Auicẽna. v. methaphisice sue sectator Machumeti sic p legem eiusdẽ ait. Lex nostra quã dedit Machumet⁹ nr̃ non solũ ondit pfectionẽ felicitatis ⁊ miserie que est fm corp⁹: sz etiã aliã felicitatez que apprehendiẽ intellectu. Et Albert⁹ magn⁹ dicit aias hominũ post mortẽ ad celos redire ⁊ frui vita eterna: maxime illas que iustitiã amauerũt. sed aniẽ date obscuris. i. vitiis ⁊ pctis sunt pprehense in mũdo inferiori. Et breuiter fere pagani oẽs aiam rõnalẽ dicũt imortalẽ. Et h sufficiãt q̃rũ ad auctẽs. Nũc cadẽ pclo pbabil rõne. Et pñc. Nullũ nãle ẽ frustra. vt pz p phm i⁹ de aia. Et p Themistiũ sup pemiũ de aia. Et p Auerroim sup principiũz methaphisice. Sz aia nãlr desiderat: vt oẽs scripture clamãt. q oz q illud desideriũ non frustretẽ. Frustraretẽ aũt nisi eẽt ppetua. qm qd tpale est vere bonũ ⁊ felix esse nõ põt. q ⁊c̃. Item nobiliori rei nobilior datur pdino. Sz spũs est nobilior corpore: ⁊ tñ aliqua corpa sunt incorruptibilia. q a fortiori spũs ⁊ aia. Itẽ formo aliquas rões q trahunẽ ex dictis Auicẽne li⁹ sex de aia. Et p argmẽ sic. Nulla virtus organica siue mãl potẽtia ẽ sui organi pprehẽsiua. vt pz in potẽtia visiua: q non põt videre se nec suũ organũ ⁊ instrumentũ. sed aia nr̃a seipsam ⁊ oẽ instrm corporeũ pprehendeẽ põt. Unde pbus in i⁹ de aia ait q in his q sunt sine mã: idem est intelligẽs ⁊ intellectũ. i. qd intelligiẽ. q aia ⁊ intellect⁹ nr̃ non ẽ organo affixa. ⁊ p ñs imortalis ⁊ icorruptibilis.

Itẽ nulla potẽtia organica põt discernere ppam qualitatẽ suo instrõ pnaturalẽ: nec etiã aliã sibi oino silem. sicut appet in sensu tact⁹: q2 suam caliditatẽ nõ sentit: nec etiã alienã sibi oio silez. Equalr. n. calida nõ sentiun⁹: dicit pbus i⁹ de aia. Sz intellect⁹ formas qs in se hz cognoscit: sicut habitus sciaz ⁊ virtutũ: ⁊ nãm corpis. q intellect⁹ nr̃ ẽ imortalis ⁊ icorruptibilẽ. Itẽ nulla potẽtia organica reflectiẽ sup seipsam. intellect⁹ aũt sic. q intelligit se reflexe: vel p lineã sperale. vt pz i⁹ de aia. q ⁊c̃. Et breuiter pnderemus [illegible] formas ⁊ potentias mãles: videbim⁹ aias intellectiuas longe ab illis distare. Et p pñs pcludẽ q ñ intellectiua hz nãm ab illis valde distantẽ: ⁊ ideo q etiã habebit essentiã valde distãtẽ ⁊ diuisã. Sed aie potentie ⁊ vniuersaẽ mãles sunt fm nãm ⁊ cap tenras corruptibiles. q intellect⁹ erit icorruptibilis ⁊ eternus a pte post. q a pte aũ solus deus eternus ẽ. Itẽ potest argui. Ois forma cuius opatio est in mã ⁊ depẽdet a mã ẽ corruptibilis l. corrũpitur corrupta mã. Sz aia nr̃a non est in mã subiectiue: nec dependet a mã: sed ẽ quasi a mã separatũ. vt pz i⁹ de aia. q ipsa non ẽ corruptibilis. Maior est manifesta. Nã incisa planta vl arbore scindiẽ aia vegetatiua illi⁹. Similr corrupto corpore aialis bruti corrũpitur eius anima sensitiua. ⁊ sic de aliis. Et non pter aliã causaz nisi q2 sunt forme educte de potentia materie. Non sic autẽ aia rõnalis. q2 non est corpus nec virtus in corpe. l. organica ⁊ educta de potẽtia materie. iõ est incorruptibiẽ. Et lz corp⁹ humanũ informat: non tñ illi inheret sicut alie forme mãles iõ est incorruptibiẽ. Et hoc satis exẽplo luminis clarescẽ põt. Nã lumẽ transiẽs p vitrũ l crystallũ opatur in illo ⁊ illuminat illud. qm lumen ẽ act⁹ diaphani sz qd diaphanũ. ex i⁹ de aia. quo tñ fracto lumen in illo exñs non frangiẽ. Et rõ. q2 nõ depẽdet a mã crystallinea ẽ subiectiue i illo sed est qsi separatũ ab illo ⁊ a sole depẽdens. sic ⁊ aia rõnalis a deo solo depẽdet. Multe rõnes ad hoc fieri possent: sed iste ad pñs sufficiãt q̃ũ ad rõnes nãles. Nũc hoc etiã pbem⁹ fm rões supnãles ⁊ theologicas. Et sumaẽ rõ a diuina infinita ⁊c̃. Vide ñ. feria i⁹ pme dñice in p⁹ pdicione prime psideratõis. q̃re ⁊c̃. Et vltra predictas addanẽ iste due. Una sumiẽ a diuina sapia: alia a diuina potentia. A diuina sapia sic. Sũma sapia falli nec fallere põt. ista est manifesta. Sz xps ẽ sũma sapia. p⁹ Cor. i. Nos pdicamus xpm Jesum dei virtutez ⁊ dei sapiam. Et ad Col. ii. In ipso sunt oẽs thesauri sapie ⁊ scie dei absconditi. q nec fallere nec falli põt. Ipse autẽ in plerisqs locis h ondit dictõs. Qui odit aiam suã in hoc mundo in vitã eternã custodit eã. Itẽ. Gaudete ⁊ exultate qm merces vr̃a copiosa ẽ in celis. Itez. Venite benedicti patris mei. Itez. Quid pdest hoĩ si vniuersum mundũ lucreẽ: aie vo sue detrimentũ patiaẽ. ⁊ sic de aliis. q̃re ⁊c̃. Scda rõ sumiẽ a diuina potẽtia. Nã si de mũdo de nihilo creauit [illegible] pmã: ⁊ p vba eiusdẽ in sacro altari fit [illegible] tiatio sube in subam: quid obstat q aiam incorruptibilem facere nõ potuerit: maxime cũ hoc esset necessarium ad perfectionẽ vniuersi. Nã sunt qda entia imobilia ⁊ incorruptibilia: sicut [illegible] Quedã mobilia ⁊ corruptibilia. vt plante ⁊ aialia bruta. Et qedã mobilia ⁊ icorruptibilia: vt octaua spera. Quedã imobilia ⁊ corruptibilia: vt terra. Opportuit q dare aliqd mediũ inter

ista. f. q̄ partim sit mobilis: ⁊ partim immobile: partim corruptibile ⁊ partim incorruptibile. ⁊ hec ē hõ q̄ fm corp⁹ est mobilis ⁊ corruptibilis: ⁊ q̄ ad aiam est imobilis ⁊ incorruptibilis. q̃re ⁊c. 3⁹ h vitas, pbatur exemplo. Ueniat in mediu p aia pueri p Heliam resuscitati. iij. Re. xvij. Clamauit Helias ad dñm ⁊ dixit. Reuertaf obsecro aia pueri huī i viscera ei⁹. et sequit. Reuersa ē iterũ aia pueri ⁊ reuixit. Ueniat adolescẽs fili⁹ vidue a xp̃o resuscitatus. Luce. vij. Ueniat Laçar⁹ q̄ triduanus. Jo. xi. Et sic de aliis mortuis et per scõs resuscitatis. Qilo hec vera essent: si aia rõnalis mortalis esset. O xp̃e q̃re tã acerbissimã sustinuisti mortẽ: ppter aiam ingt. Jo. x. Aiam meã pono pouib⁹ meis. Et poteris hic mysteria passionis discurrere. Sed certe si aia mortal' eẽt ser xp̃s gratis mortu⁹ eẽt: q̄ est inconueniẽs. q̃re ⁊c. Et hec sufficiant pro pri͠ma veritate ⁊ conclone.

Qualr aia sit a do pfecte custodita oside⁊c.

Ecundo loco de aie custodia uideam⁹. vbi tres 9clones subiungam⁹. vz. P⁹ ⁊ est ista. Licet angeli sint nobilissime entitatis tñ tñ gliosus deus aias rõnales amat: vt sepe eos ad ipsas mittat. 2⁹ ⁊ est ista. Sic deo aias nras magnifacit ⁊ carpendit: vt singulis ab ortu natiuitatis angelos in custodiã dederit. 3⁹ ⁊ ē ista. Tantã in ipsa custodia alar angeli sumũt ad ipsas dilectõez: ut vehemẽt doleãt õ cap pditõe.

De missione angelor ad nos conclo prima.

Ccipe primã conclonẽ. vz. Licet angeli sint ⁊c. vbi tres inquiram⁹ hi. vz. P⁹ hi. est. Utr angeli ⁊ aia differant spẽ. 2⁹ est. An angeli realiter mittanf ad nos: ita q̄ de celis ad terras descendãt. 3⁹ est ista. An in illa missione dĩna ptinenf visione. Quãtu ad primũ hi. pono tres ppões hũas. vz. P⁹ ppõ ē ista. Angelus ⁊ aia differunt spẽ. 2⁹ ē ista. Uarius modus est doctor: q̃lo aia ⁊ angelus differant spẽ. 3⁹ ⁊ ē. q̄ angelus est nobilior fm nãs oi aia rõnali. Accipe primã conclonẽ. vz. Angelus ⁊ aia differunt spẽ: q̄ sic pbat. Quecũq alique forme sic se hñt q̄ aliquid p se cõpetit vni: ⁊ aliud idē p se repugnat alterculla differunt spẽ sed angelus ⁊ aia sunt hmõi. ḡ ⁊c. maior nõ eẽt maior. minor ãt probaf. qm aie p se cõpetit informare corpus: vt pz i⁹ de aia. Angelo ãt hõ repugnat: vt 9cedunt oẽs: ⁊ clare pz in 3⁹ snia. d. vi. ḡ ppõ hra. Jtē illa q̄ hñt diuersas diffinitiones hñt diuersas spẽs: q̄ sola spẽs diffinif p Porphiriũ. Angelus ⁊ aia sunt hmõi. pz: qm angelus est subã intelligibilis creata corpi n vnibilis. aia hõ corpi est vnibilis. ḡ oia hra. Itē quanto forma creata ē nobilior: tanto in plures gradus perfectionis distinguif specifice. Sed angeli ⁊ aie sũt forme nobilissime. ḡ oẽs q̄ specifice distinguanf. q̃ ⁊c. Et hanc expsse conclonẽ ẽt ponit magi i Ho. vi. Uñ capſo vbi sic ait. Et similis apper rõnalẽ creaturã in angelicã ⁊ hũanã fuisse distictã. quar altera tota est spũalis. i. angelica. alia ex parte corpalis ⁊ ex pte spũalis. i. hũana ⁊c. h ille. Et in ca⁹ solet ẽt queri. ibidē magi inquirit q̃re voluit deus aiam vniri corpi. Et dicit sic. Solet ẽt q̃ri cũ maioris dignitatis esse videref aia si absq corpe pmansisset: cur vnita sit corpi. Ad q̃d p dicimus: q: deus voluit ⁊ voluntatis e⁹ cã q̃renda nõ est. Scdo ãt põt dici q̄ iõ deus voluit eã corpi vniri: vt in hũana 9ditione ostenderet nouã ex⁹ hõe vnionis q̄ est inter deũ ⁊ spiritũ qua diligif ex toto cõde: videl facie ad faciẽ. Putaret. n. creatura se n posse vniri creatori suo tanta ppinquitate vt eũ tota mente diligeret ⁊ cognosceret: nisi videret spũ q̄ est excellentissima creatura tã infime rei. i. carni q̄ õ fra est in tanta dilectione vniri: vt nõ valeat arctari ad h vt vellet eã relinquere: sicut apsus ostẽdit: dicens. Nolum⁹ corpe expoliari: sed supuestiri. ppter q̃d. i. ppter quã vnionẽ in nãli affectione oridĩ spũ creati spiritui increato ineffabili amore vniri. Pro ex⁹ igif future societatis q̄ inter deũ ⁊ spũ rõnalẽ in glorificatiõe eius q̃ pficienda erat: eũ corporeis indumentis ⁊ terrenis mansionibus copulauit: luteaq nãm fec ad vitę sensũ vegetare: vt sciret hõ: q: si potuit dõ tã disparẽ nãm. s. corpis ⁊ aie in federationẽ vnã ⁊ in amicitiã tantã coniungere: nequaq̃ ei impossibile fore in futur rõnabilis creatura humilitatem: licet longe inferiorem: ad sue glorie participationẽ sublimare. Quia ḡ ⁊c. hec ibi. Et sic patet prima nostra conclo. Accipe fam nostras conclonẽ. vz. Uarius modus est doctor: quo angelus ⁊ aia differant specie. Ubi nota q̄ quidã dixerunt q̄ ratio huius distinctionis specifice ē vnitas ad materiam que competit anime: ⁊ nõ vnitas ad materiam que competit angelo. vnde quia anima est vnibilis ad materiam: angelus ãt non: ideo angelus ⁊ anima distinguunf specie. Hic modus vnũ maximũ includit difficultatẽ. Uidetur. n. sentire q̄ materia sit causa distinctionis forme: q̃d cõiter non tenetur. Nam forma ē finis materie: vt patet hõ phisicor. ergo distinctio materie est propter distinctionẽ forme: ⁊ nõ econuerso. Itē materia fm q̄ materia ē vna numero in omnibus compositis naturalibus: vt dicit cõmentator primo phisicor. Et Burleus exponens dicit q̄ ē vna numero per priuationes distinctionis formalis. Ita q̄ omnia illa dicuntur eadem numero que sunt eiusdem nature: et non sunt forme nec habentes formas quib⁹ distinguantur. Ergo materia non erit causa distinctionis alicuius forme specifice. Sed istas disputationes relinquamus. Sufficit q̄ isti ibus opinionis dicunt q̄ talis distinctio inter angelos ⁊ animas accipitur per unionem ad materiam q̄ competit anime: ⁊ non per vnionem ad materiam que competit angelo. Et huius opinionis fuit dominus Bonauentura in secundo. di. iij. Alius modus dicendi ē hẽi Tho. ⁊ permaxime in suis q̃nibus de aia. ubi late hanc questiõem mouet. vbi adducit mõs diuersos. vz. q̄ cãbu⁹ specifice distinctiõis est diuersitas graduũ perfectiõis. Et ponã hũa ei⁹ ad lrãm. Post illos nũc diuersos dicẽdi mõs sic imediate subiũgit. Hic aũt pauca qd differãt 9siderandũ restat. Ops ãt in cognitõe: substar intellectualiũ p 9sideratões substar mãliũ puenire. In substãs ãt mãlib⁹ diuersas gdus pfectionis nãc diuersitatẽ spẽi sistituit. Et hoc gdẽ facile pz si q̃s ipsa gña substar mãliũ 9sideret. Manifestũ est. n. q̄ corpa mixta supgdiunt ordine pfectiõis elem̃ta. Planta aũt corpa mineralia: ⁊ aialia plãtas: ⁊ in singulis generibus fm gradũ pfectionis nãl diuersitas spẽr inuenif. Nã i elemẽtis terra infimũ gradũ: ignis hõ nobilissimũ tenet. Silr i mineralib⁹ fm diuersos gradus pfectõis in nã reperif diuersitas spẽr. ⁊ nobilissimũ gradũ obtinet aur. In plãtis ascendif usq ad spẽm arbor pfectar. ⁊ in aialib⁹ vsq ad spẽm. eũ tñ quedã aialia sũe plantis ppinq̃ssima vt aialia que hñt tactũ solũ. Et silr quedã aialia sunt inalatis ppinq̃ssima: vt pz p pbm in li. de vegetabilib⁹ ⁊ plãtis. Et ppter hoc pbus in 8. metaphysice ait: q̄ spẽs rer nãliũ sunt sicut numeri qñ sicut vnitas addita l' subtracta spẽm uariat ita ⁊ in spẽb⁹ rer nãliũ. Jta ad ppositũ in subis imãlib⁹ diuersi gdus pfectõis nõ faciũt diuersitatẽ in spẽ. sed qñtũ ad aliqd differẽter se hñt spẽs in subis mãlib⁹ ⁊ imãlib⁹. Ubi nõ q̄ vbicũq ē diuersitas graduũ oz q̄ grad⁹ 9siderenf p ordinẽ ad aliqd vnũ primũ. Unde in subis mãlib⁹ diuersitas spẽr attẽdif fm diuersitatẽ graduũ pfectõis p respectũ ad aliqd p⁹. vtpote ad mãm. Jnde est q̄ pme spẽs sunt i pfectiores: ⁊ post sẽs pfectiores: ⁊ hoc p additionẽ se hñtes ad pmas. Sicut corpa mixta hñt pfectiorem spẽm q̄ sint spẽs elementor. qñ corpa mixta hñt in se q̄cqd hñt elem̃ta ⁊ adhuc ãplius. Et silr est 9patio plãtar ad mineralia: ⁊ aialium ad plãtas. Jn subis hõ imãlib⁹ ordo diuersor graduũ non attendif fm 9parationẽ ad materiã: q: materiã nõ hñt: s p 9parationẽ ad primũ agẽs q̃d oz esse pfectissimũ. Et iõ prima spẽs in eis est pfectior: q: est similior p agenti. ⁊ 2⁹ diminuitã pfectiõe. ⁊ sic deinceps usq ad vltimã cap. Sũma aũt pfectio primi agẽtis in hoc 9sistit: q̄ in vno simplici hz oĩmodã bonitatẽ ⁊ pfectões. Unde q̃to aliq̄ subã immãl' fuerit p agenti ppinquior: tãto in sui nã simplici hz pfectiõẽ bonitatẽ: ⁊ min⁹ indiget inherentibus formis ad sui 9pletionẽ. Et hoc quidẽ gradatim pducif vsq ad aiam humanã: q̄ in eis tz vltimũ gradũ: sicut mã pma i gñe rer sensibiliũ. Unde in sui nã nõ hz pfectões intelligibilẽ: s; tñ est in potentia ad intelligibilia. sicut mã p⁹ ad formas sensibiles. Et iõ ad hoc ut fiat in actu intelligẽs oz vt acqrat a reb⁹ exteriorib⁹ p potẽtias sensitiuas. Et eũ opatio sensus exterioris sit p organũ corpale: ⁊ ipsa aia ex 9ditiõe sue nãe hz q̄ vniaf corpori: os q̄ sit spẽi hũane pz nõ hñs in se spẽtiem 9pletã. ⁊ sic p oĩa ab ãgelo differat fm q̄ ipsa est pz spẽi hũane ab ipsa spẽ angeli q̄ nõ est pz alic⁹ corpis. hec ille. Et in 9clõne ad primũ argumentum dicit q̄ eũ intelligere aie sit cũ imaginatiõib⁹: ⁊ intelligere angelor sit p spẽs innatas: nõ sunt eiusdẽ spẽi eũ illis: manifestũ est q̄ aie ⁊ angeli differant spẽ. Et ex hoc pueniat differentia hec: q̄ ipsi intelligãt sine discursu: aie aũt eũ discursu. Jtẽ angelus hz intellectũ deiformẽ fm Dionysiũ: et oĩa videt simplici aspectu. aia aũt hz intellectũ possibilẽ inquisitiuũ sine collectiuũ. iõ aia ⁊ angel⁹ differũt spẽ. Sz iste modus hoc videndi non placet. Nã intelligẽ eũ discursu ⁊ sine discursu non diuersificat spẽm: eũ ipsa aia pricipia prima intelligat sine discursu: ⁊ 9clones eũ discursu sequit: q̄ aia differat spẽ a seipsa. Sz certe hoc nullũ inconueniens aia sine intelliget principia sine 9clones: ipsa intelligit p spẽs abstractas a sensibilib⁹: angeli aũt nõ sic. q̄ ut dĩ in li. de cau⁹. Oĩs intelligentia est plena formis. iõ nõ facit ad ppositũ. Et hõ ẽ valde fundamentũ optimũ p opinione hẽi Tho. Et silr dĩ aie in pña videns sine discursu sicut angeli: q̄ in patria nõ differũt spẽ. Dico q̄ illud intelliget est supra nãm suã: non aũt fm suã nãm. ex eo q̄ datur eis in patria lumẽ glorie dans eis virtutẽ vt possint videre ⁊ intelligẽ deũ sine discursu: non tñ ppter hoc tollitur spẽs eorũ sicut ignis in ferro non tollit naturã ferri. ⁊ sic pz q̄ p hoc non hẽtur propositũ. Certe si ista opinio bene intelligatur videbif gloriosissima: tamẽ vt dixi nobis non placet. Ideo q̃si sic aiunt: q̄ angeli ⁊ aia differunt spẽ: non ppter aliquẽ actum secundum: sed ppter actũ primũ inequalẽ. i. aia est talis nã ⁊ angelus talis nã. Unde angelus ⁊ aia spẽ differunt p proprias essentias: ⁊ numero differunt per suas differentias vltimas. non tamẽ distinguuntur sicut spẽs ⁊ species: sed sicut spẽs ⁊ pars spẽi. Ubi diligẽter notandũ est q̄ mã vel forma specifica nõ possunt esse cã indiuiduatiõis. Et rõ q̄ que sunt de q̃ditate spẽi non 9stituunt rem in esse indiuiduali: sed mã ⁊ forma sunt de q̃ditate spẽi. ḡ non 9stituunt rẽ in esse indiuiduali. Maior est nota. minor pbatur p pbm. vij. methaphysice vbi archaicetiã 9mendat qui diffiniunt p materiã ⁊ formã. Et hoc etiã innuit cõmentator in plogo phisicor. vbi spẽi attribuit duplicem partem. s. fm fidem ⁊ fm imaginationẽ. per causam secundũ fidẽ intelligẽs materiã ⁊ formã: p causas fm imaginationẽ genus ⁊ differentiã. q: intellectus facit genus ⁊ drãm: q̃uia ipsa sunt partes reales ipsius spẽi. Scdo notandũ q̄ vnũq̄q res est indiuidua ⁊ singularis per aliquẽ gradũ entitatis positiuũ p se determinantẽ naturam specificã ad singularitatẽ. qui gradus cõmuniter baptizanf differentie indiuiduales: vel differentie vltime: vel hecceitates: vel entitates hipostatice: vel quidã gradus incõicabiles ⁊ principia indiuiduationis: vel contractiua nature specifice. Et hoc modo vocat eos Alpharabius in logica sua: vnde habuit Scoti opinio ortũ. Et qui ex sequif q̄ in angelis est quidã modus intrinsecus fm quẽ hic angelus est hoc indiuiduũ ⁊ nõ illud

Qd aia hz i se gradū q̄ndā entitatis s̄m quem
ipa est hec t singularis, pp̄ter quē hec aia nō est
illa. Ex quo appet quasi āgelus nō solū spē sed
etiā numero differūt. q̄re 3ª rō satis clara. Un̄ si
plures angeli solo nūero differētes possint eē i ea
dē spē sic de aiab' p̄ut vide in nr̄o scripto sup 2ª
sniaz dist. Ista sufficiant p̄ p̄ma 9clone. Sc̄e
cde tertiā. vz. q̄ angel' gdet e nobilior fz nāz
ei aia rōnali. vz. Laia est p̄o cōposita nālr. Hec
9clone expsse pbat Aug. xi. de ciui. dei. c. xvi.
vbi sic ait. Angelica nā quā d̄s 9didit nāc digni
tate pcellit. Itē t btūs Dionysi'. v. de diuis noi
bus ipsa 9cludit. Itē t Grego. in mor. sugillo
vbo Isa. xiii. Tu signaculū similitudis sic ait.
Licet vō ad similitudinē dei sctā sit: i āgelo tñ
maius aliqd tribuens nō eū ad similitudinē 9di
tūs sed ipsū signaculū similitudis dicit: ut q̄ sub-
tili' e in nā: illa similitudo dei plen' credat ex
pssa. Et pbari et pōt rōe ut arguat sic. Q̄to ali-
qd actuali' et tanto pfecti' e. sed angel' e actua
lior aia q̄ t. c. maior est nō. minor pbat. q: āgelus
nullo nō est māe vnibil' ut forma aīa sic. t p
9ns aia e magis qd potētiale q̄ angel'. t p 9ns
min' est act' q̄ angel'. Est dicis aia xpi t vgis
sūt nobiliores i pña oib' angel. Dico q̄ h̄ e ver
sz nō per nām sed per grām tñ. q̄ t. c. Et h̄ suffi-
ciant q̄ntū ad p̄mā h̄i. Q̄tū ad 2ā h̄i. dico
q̄ cōiter de h̄ sūt due opiniones ut planc magr
in 2ª sniaz. di. x. osidit. P̄ª opinio dicit q̄ non
oēs āgeli mittunt3 aliqd tñ. Un sic magr ad lra3
ait. Quidā putant aliquos in illa multitudine eē
q̄ foras p officio exeūt: alios q̄ sēper int' assistūt.
Sic scriptū est in Daniele: milia miliū mistra-
bant ei: t decies centena millia assistebāt ei. Itē
Dionysi' in hierarchia q̄ facer pncipat' dr̄ d̄ pla-
tione spirituū ait. Superiora illa agmina ab iti
mis nūq̄ recedūt. q̄m ea q̄ pemiet usū exterioris
officii nūq̄ habēt. h̄ ille. Et sic pz fz vba magri
q̄ ppt p̄dictas duas auctes hi 9cludūt nō mit
ti oēs āgelos. 2ª opinio dic q̄ nihil incōgruit
oēs mitti. Et rō. q: Isa. vi. dr̄. Uolauit ad me u-
nus de seraphin. ordo at hic alis supior est. iō si
de illo ordine vn' ad Isaiā mittit nō e dubiū
q̄n et de aliis mittant. Itē aplūs ad Hebr. p ait
Oēs sunt administratorii spūs in ministeriū miss. q̄
t. c. Itē psone diuine mittunt. q: filius t spūs sctūs di
cunt mitti. ad Gal. iiii. Cū uenit plenitudo tēis
misit d̄s filiū suū t. c. Et Io. xv. Cū uenerit pacli
tus quē ego mittā uobis a pr̄e t. c. q̄ a fortiori et
angelos oēs nō incōueniet mitti. Itē angel' missus
ad vgīnē cū ad mariā nūcianda secreta mitte-
ret: 9uenit satis appet ut de maiorib' eēt. Certe
aia cara magr ut. s. in hac. q. indētminate tēlit:
lz ut mihi videt h̄ magis faueat opinioni q̄ pri
mo: plures et moderni h̄am approbāt opinionē.
Btūs Tho. pte p̄ª. q. cx. arti. ii. pmā insequit o-
pinionē: dicens q̄ tenendū e Dionysio q̄ ait. su-
piora illa agmina t. c. Nihil. n. dr̄ ipse e ita ma-
gnū i misterio diuio qd p̄ iferiores agelice exer
ceri q̄ possit. Un̄ Greg. dic q̄ q̄ sūma anūciāt ar-
changeli vocant. Hinc e q̄ ad mariā vgīnē mit
tit' Gabriel archangel'. q̄ t. c. Nec obstat illud
Isa. vi. c. Qm̄ vn' ex seraphin ñ fuit: s3 vn' ex ui
norib' offitiū tñ exercēs seraphin. nā supiores an
geli sua inferiorib' dona cōicātes p illos tales ef
fect' opant. Sic igit' un' de seraphin labia Isaie
incendio purgasse dr̄ ñ q: h̄ ipse imediate fecerit
s3 q: inferior angel' vtute e h̄ ipsū fecerit. Et iō
ille inferior angel' dict' e seraphin. sic papa dr̄ a
liquē absoluē et si p aliū h̄nciū absolutiōis ipē-
dat. Si qs tñ vult saluare p̄dictas opiniones sic
distinguē oīūt collige ex vbis magri ut. s. l. c.
q̄ at oēs āgelos t. c. cui et distinctiōi fauet beatus
Tho. ut. s. Duplex e missio. s. interior t exterior. Ex
terior e qn ad nos realr descendūt ad aliqd mi-
sterii circa aliq corpalia exhibēdū: t sic iferio-
res āgeli mittūt tñ. Interior missio nihil aliud e
q̄ illuminatio q̄dā superioris āgeli ad iferiorē: q̄ sūt
pp nos. Un supm' ordo medios illūinat fz q̄ di
uinū cernūt igitur: t medii iferiores. Inferiores at
ad nos descendūt: t nobis diuina mysteria nūciāt
Et rōh' ordis e ut dic btūs Tho. ut. s. q: diuia
puidētia sic totū ordiauit vniuersū ut inferiora
p supiora regāt. nec hic ordo unq̄ in āgelis pter
mittit. Hac igit' distinctiōe pmissa sic dicam' oēs
āgelos mitti. s. aut missiōe interiori aut exteriori. in
teri tñ supemi t medii: exteri at inferiores tñ ū
mitti dicit. Et sic cōit doctores circa hāc difficul
difficultatē. Sz dicēs p̄r Ambrosi ñ iferiora per
supiora regūt. necesse e 9cedē oēs āgelos mitti
p bo. nā sic in reb' corpalib' ex diuia dispēsatiōe
ab cor nā recedit. ita et in spūalib' fiet. nā q̄ re
cus na' illūinat' fuerit: t Lazar' suscitat' absq̄
aliq̄ corpor celestiū actōe3: a deo imediate a-
ctū e. ita et in spūalib' uidet fieri posse. ut. s. d̄s ñ
ne aliq̄ mediāte possit aliq̄ nobis reuelare: t sine
aliq̄ p supiores absq̄ inferiorib' āgel. Dico q̄ h̄
deo posse face ñ repugnat: tñ h̄ ñ facit. q: ñ expe
dit. in corpalib' at si h̄ faceret: ñ expediens fuita-
ut ad fidei nr̄e 9firmatōz ad quā nihil valeret si
ptermitteret āgelic' ordo. cū h̄ a nobis pcipi nō
posse. tñ q: nihil e tā grāde mysteriū qd p āgelos
iferiores exerceri ñ possit: ut dictū e. aut et h̄ fit
ad maioris gr̄e manifestatōz. grā. n. supior e ad
nā. s. iō qlibz ad gr̄e mānifestatōz pmitti ordo ne.
Ordo at gr̄e aliū ñ h̄z supiorē ordinē pp quē h̄
mitti debeat. t ordo āgelor accipit s̄m dōe gra
rū. iō tal' ordo nūq̄ pmittit. Et h̄ iudicio meo e
vna hōa rn̄sio. q̄ t. c. Et h̄ sufficiat p p̄ti h̄i. Et
q̄ tres isto 9clones. P̄ª 9ª e ista. Qūis psōe di
uie mittat ad extra tñ vniuoca: s3 equoca e ange
lor missio. i. ñ codē mō psōe diue t āgeli mittūt
pbat. qm̄ fili' t spūs sctūs sic mittūt: ut tñ ñ aliud
ubi forma āci o pri' ñ fuerit: q: vbiq̄ fuerūt sine v-
nus de'. ps. Celū t terrā ego ipleo. Itē. Si ascē
dero in celū tu illic es. si descēdero ad ifernum
ades. Ea igit' diuinar psonar missio nihil aliud
nisi nouus modus existēdi in creaturis. Unde fi
lius dicitur missus in carnem: quia nouum mo-
dū existēdi accepit in carne: in qua pōius ñ fuit.

Et filr spūs scūs mittit q: p scificatiōem in aliq̄
creatura icepit eē in q̄ prius sic non fuit. Angeli
aūt sic mittunt. ita vt nouū sortiant' vbi in q̄ pus
nō fuerūt. Et rōem assignat btūs Tho. vbi sup
dicēs sic. Dei. n. est prius eē vbiq̄. q̄ cū sit vle
agēs ei' vtus oia entia attigit. t iō in oib' e. Uir
tus aūt angeli cū sit pticulare agēs nō attingit
totū vniuersū: sz sicut attigit vnū q̄ ñ aliud ita
e hic q̄ nō alibi. q̄re t. c. Scda 9clo e ista. Qūis
angeli supiores a deo mitti ad nos possint: tamē
q̄ nō expedit p inferiores tñ circa nos sua my-
steria iplet. Ista 9clo satis ex dcis pz. t eā expsse
ponit Greg. homel. xxxiii. cui' uerba etiā refert
Dionysi' q̄ s. adduxi. vz. Supiora illa agmia t. c.
Tertia 9clo est h̄. Qūis de' p se t imediate pos
sit oia pficere q̄ rōem pficiēdi h̄ēt: 9gruū tamē e
ut p cāas scdas operet' t per āgelos circa nos sua
mysteria ipleat. Et int' alias rōnes accipe istā: q̄
similr ex imēsitate charitatis. vt arguat' sic. Ille
modus agēdi t opandi e 9gruentissim' ex q̄ bōi
tas t imēsitas charitatis ondit. s3 i missiōe āgelor
hoc pcipue ondit' q̄ t. c. 9ña nota cū maiori. mior
pbat. qm̄ in tali missiōe ondit imēsitas charitat'
dei: charitatis angelor: t charitatis h̄ūane. Dei
nāq̄ qm̄ ñ tā nobiles spūs ad nos mittit q̄ mini
mus lōge fz nām pstatior est q̄ aie oēs. t q̄ eidē
sūma charitate iūgūt pfecto grāde amoris signū
est nr̄e salutis. Ob quā etiā cām misit p' eternus
suū filiū in tris. Ad Titū. iii. Appuit benignitas
t h̄ūanitas saluatoris nr̄i dei t. c. Itē ondit' chari
tas angelor q̄ tāta sollertia nos custodiūt t illu
minat: ut uidebit' 9clone sequēti. Itē ondit' quōta
sit h̄ūana charitas. qm̄ exigua ēē souēri nutriri
t exercitari idiget. t h̄ 9uenient' fit p angelorū
my'ria. q̄ t. c. Q̄tū ad tertiā h̄i. dico q̄ rōe te
nes q̄ nō pnicit diuina visiōe. Et rōnem assignat
btūs Tho. ut s. dicēs q̄ in nob exterior occupa
tio puritatē ipedit 9teplatōis: q̄m actiōes virco
sūsibiū' q̄ quaz actōes eū intēdūt: actōes itellec-
ctiue vtutis retardant. Un Aug. p. de tri. Cōtē-
platio ingt e illa spēcs q̄ rapit oēm aiam ētiā
sui 9ditore: t tāto ardētiore q̄nto mūdiore: t tanto
mūdiore q̄nto ad spūalia surgētē: t tāto ad spūa
lia resurgētē q̄nto carnalib' desideriis t terrenis
affectibus morientē. h̄ ille. Et Greg. vi. moral.
Mēs ingt nr̄a ad 9teplāda interna nō pducit' qn̄
ab his q̄ exterius iplicant studiose subtrahat' t. c.
Angeli aūt p solas itelligibiles opatiōes suas re
gulāt actōes exteriores. t p 9ns exteriores actōes
cor i nullo 9teplatōes ipediūt. Inde Greg. ii'
mor. sic ingt. Angeli foris exeūt vt interne 9tē
platōis gaudiis ñ pricent. Nec recessus cor ab
empirreo celo indignitatē iducit: aut cor glām
minuit. Qm̄ vt idē scōs ait. locus empirrei celi
ad cor ponet dignitatē s̄m quādā 9gruitatem.
Qm̄ 9gruū est vt tā nobiles creature nobiliorē
obtineāt locū: q̄ est empirreū celū. nō tñ aliquid
dignitatis accipiūt ab empirreo celo. Et iō p re
cessū i aliō cor minuit' dignitas. sic nec regi qm̄ i
solio regali actu ñ residet: q: tal loc' sue 9gruit di
gnitati. q̄ t. c. Et h̄ sufficiat q̄tū ad p̄sēt' 9clōe:

De custodia angelorum conclusio secunda.

Accipe h̄am 9clonem. vz. Hic de' aias
nr̄as magnificat t caripēdit vt singulis
ab ortu natiuitatis āgelos in custodiā
dederit. vbi tres ingram' 9clātes. vz. Prima
est ista. Utr hoīes ab āgel' custodiant. 2ª e ista.
Qn̄ incipit angelor custodia. 3ª est. An tal' cu
stodia ad solū ultimū angelor ordinē pertineat
Q̄tū ad p̄mā pono aliqs pp̄ones h̄as. P̄ª
e ista. q̄ in statu p̄n̄tis uie e tñ custodia āgelorū
nec̄ia. 2ª ppō e ista. nō solū vn' spēi h̄ūane: sed
etiā singuli āgeli singul' hoīb' in custodia dputāt'
3ª ppō e ista. angeli nō cessant hoīes sibi i custo
dia deditos illustrare. 4ª ppō e ista. angeli aliqd
effectiue cānt i itellectu custoditi. 5ª ppō e ista
licet in intellectu custoditi aliqd cāent: ita t volū-
tatē aliq̄ mō pōt imutare. Accipe p̄ᵐᵃ ppōes
vz. q̄ in statu p̄n̄tis uie t. c. Hec 9ª sic pbat. In i
lo statu e apponēda custodia ubi de aie timet' pi
clitatōe. s3 in statu uie h̄ tñ timet'. q̄ hic tantū est
nec̄ia custodia. 9ña nota cū maiori. q: custodia ñ
pp aliud dat' nisi pp aie salutē: q̄ tū a mūdo: tū a
carne: tū a diabolo ipediri pōt: teste Io. in sua
epla canōica. Oē qd est i mūdo: aut est 9cupia
carnis: aut oculor: aut supbia uite. Inde ieu' sūe
Hie. aiebat. s. Trenor. iii. c. Ocul' me' depdat'
e aiam meā. q̄ seq' q̄ mag' est hic custodia hēda.
Mūdo āt pz qm̄ i p'ria cor firmātētōe3 nō pōt
hēri timō de aie pclitatōe. Isa. lx. Nō occidet ult
sol tu' t luna tua ñ minuet'. q: dn̄s erit tibi i lucē
spitnā: t 9plebūt' dies luct' tui t. c. ps. Replebi-
mur i hōis dom' tue. Itē nec i iferno e tal' timō
qm̄ iā pclitate si paupcule ille aie dānator. ps.
Pōes eos vt clibanū ignis in tpe vult' tui. dn̄s
i ira sua 9turbabit eos: t deuorabit eos ignis. Itē
nec ipurgatorio. q: tales in xpi grā decesserit. et
cū sint extra statū merēdi t demerēdi ab ipa grā
nullaten' pōt resilire. t iō null' pclitatōis timor
h̄z. Sed q̄ remisse si inigtates: t q̄ tecta si pctā
Btūs vir cui ñ iputauit dn̄s pctm nec e in spū e'
dol'. q̄ relinq' q̄ tal' timō solū e i p̄ñti vita. ps. In
via hac q̄ āblabā absēdidert supbi laqueū mihi
t iō hic sūma diligētia t sūma custodia nec̄ia e.
Sz q̄ p̄r Amb' arguo p̄ sic. Xp̄s fuit pclit' ut iō
ut oēs 9cedūt. q̄ p te opponit cū angelū h̄re cu
stodē. s3 h̄ e incōueniēs. tñ q: de pclitatōe aie e'
nō erat timēdū cū eēt psōe h̄ā. iū q̄ xp̄s longe
nobilior erat oib' angel. t q̄ 9tra: relinq' q̄ ñ eui
bet in statu uie est angelor custodia nec̄ia. Itē
Adā in statu inocētie erat viatō. t tñ ñ idigebat
āgelor custodia: q: i tali statu null' h̄ebat sue
āguslhabat' picul'. q̄ ñ erat ei nec̄ia custodia. Itē
tota rō pncipal' q̄re dat' āgelor custodia e ut aīas
nēt ad faciēdū opa remuneratōe digna ad vitā
eternā. s3 pcitis oino ut sic sūt a tali fine exclusi. q̄
ñ oz vt ab āgel' illūinent' t custodiāt. Sed aia nr̄a
arguit. tamē his nō obstātib' 9clo nr̄a vera est.
Nō. n. rō p̄cisa q̄re āgeli ad hoīum custodiā
deputant est illūinare ne in pcti ruināt: aut

Et hanc opinionē videt quidā magistri sui ordinis ponere quantū ad hoc q̄ videlicet dicūt in hac vita alia scientia esse q̄ videat̄ beati in patria alia vero in patria noctem. Sed ut eis repugnantia videre mihi videat̄ satis ex dictis patet. Vbi autem dicit q̄ angeli videant essentiam dei per suam essentiam. Et per essentiam suam videt̄ se ipsos. Et per essentiam suam videt̄ omnes alios angelos. Et per essentiam suam videt̄ omnia alia a deo. Et per essentiam suam videt̄ omnia alia a deo. Et per essentiam suam videt̄ omnia alia a deo

ram ꝓ[uenit] vs. ꝓbia ē ista. An ala a corpore
separata possit intelligendo ex sui nā habeat ut i
telligat g̃ sensibilia. 2° queritur. An bn̄ dicit
aristotiles in hoc libro et alia separata cognosci
q̃ dicit. An substantia localiter mota cognoscā
ala dicit. An motus localis sit actus cognoscā
ala dicit. Circa ad primū tria puncta videnda
sunt. Primū ꝑmittendum est. vez ala separata pos
sunt. Secundū ꝑmittendum est. 2° ꝓbatur
quorum vna intelligat substantias separatas. 3°
punctus ē. An intelligat alia cuncta nālia. Circa
primū ad euidentiā huius dicendum
est q̃ vna duarū. ꝓbatur. 1°. vel ala separata pos
sunt esse q̃ nullo modo. 2°. vel ala separata impossibile
est esse. Primum dicebant quidā antiqui philosophi
qui posuerunt nullam substantiam esse nisi corpoream
et sensibilem. Et ideo cum viderent quod omnia corpo
ralia essent mutabilia et corruptibilia: posuerunt
nullam substantiam esse incorruptibilem. Et ideo
dicebant quod omnia corpora mixta et animata
et inanimata corrumpuntur per mortem. Et intelli
gere ala corrupti dependet ex intelligere alie a fl
ratione ꝓbatur. vt ps per ꝑmissa ibidē et sepe obiectum.
Cū g̃ p mortē corpus humanum corrumpatur non possit
aliquo modo remanere nec intelligere. Et ideo ad
huc remouendum dicebant quod anima humana
non habet aliquam substantiam separatam a corpore
sed est forma materialis dependens a materia corporali
et ideo cum materia corporali corrumpitur per mortem

Utrum aia reminiscat post mortē eorum que gessit in vita. 2° punct° est. An scia quā acquisiuit i vita hac remaneat post mortē in aia diſcurre i exerce sua scientia. 3° punctus. Quō pueri intelligūt qui statim cū egrediuntur ex utero moriuntur.

Quantum ad primū nihil aliud ad p̄ns sed dic sic notatur .q. in sabbō q̄re dicte in 3° ↄclone ↄsideratū fuit. Quantū ad 2m dico q̄ si voluimus ↄsiderare sciam q̄ntū ad ea q̄ sunt in potētiis sensibilibus e organis affixis sic est forma cogitatiua quā Ar. vocat intellectū possibilē: hic determinanti organū in corpore s. mediā cellulā capitis: vt exponit Cōmentator in 3° de aia. similiter et alis virtutibus seu virib° sensitiuis. manifestū est q̄ scia n̄ erit in aia separata. Nō.n.habebit organa aliq̄ l fantasmata aliq̄ super q̄ cōuertat et intelligat: q̄ hic modus intelligēdi ē p̄ prius aie vt vnite corpori. Sed si scia ↄsideratur q̄ntū ad habitū: postea q̄ reponit in intellectu possibili: q̄ ē quedā virtus aie in q̄ recipiunt omnes spēs intelligibiles: hic est spālis: quē intellectū Ar. 3° de aia locū dicit esse spēꝝ abstractaruꝫ: manifestū ē q̄ talis scia remanet i aia separata. Et rō pōt assignari ex dicto q̄dā quē pōit Ar. i li° de longitudine et breuitate vite. vbi dī q̄ aliqua forma dupl' corrūpi pōt. s. aut per sui subiecti corruptōēꝫ aut per sui ↄriū. Si corrūpit per sui ↄriū: tunc corrūpit per se: sicut qñ calidū corrūpit a frigido: l ecō. Si per sui subiecti corruptōē: tunc corrūpit per accñs. Cū igit scia sit q̄daꝫ forma: manifestū est q̄ per sui subiecti corruptōnē n̄ tollit: cū subiectū sit incorruptibile. s. aia siue intellectus possibilis: vt ostēsum est in p̄cedētibus in h̄ ſmone. Silr nec per suū ↄriū corrūpit: q̄ intentioni intelligibili nihil est ↄriū. et p̄ci̇e q̄ntū ad simplicē intelligentiā: qua aia itelligit ipsū q̄d qd est. i. quidditatē et essentiā rei siue diffinitōꝫ. Sed q̄ntū ad opatōꝫ qua intellectus n̄ cōponit et diuidit: l ēt rōcinat sic inuenitur ↄrietas in intellectu sicut dicim° q̄ falsū i p̄positione l argumentatione est ↄriū vo. q̄lo interdū scia in aia corrūpit: ut cū quis per falsā argumentatōꝫ a scia abducit veritatis. Et iō p̄lus ibidē duos ponit modos quibus scia p̄ se corrūpit. Uno mō p̄ obliuionē ex p̄te memorie. Alio mō p̄ deceptōꝫ ex p̄te argumentationis false. sed h̄ nō h̄ʒ locū in aia separata. Et sic apparet qualr remanet scia in aia p° mortē. Sed dices q̄lo p̄t Ambrosī intelligi q̄d Apls. i. ad Cor. xiii. ait. s. scia destruet: Dico q̄ intelligit de scia quantū ad actū n̄ quantū ad habitū. q̄d ēt ipse ondit ibidē dicēs nunc āt ex p̄te cognoscim° et̄c. Uel dicat q̄ corrūpit scia quantū ad ea q̄ sunt in potentiis sensitiuis nō āt quantū ad ea q̄ sunt in intellectu possibili. Sed dices dic mihi an min° boni sciens sit in p̄ria p̄stantior q̄ magis boni n̄ sciens sicut est hic in vita: Dico de scō q̄ sicsed tñ h̄ q̄ntū nihil erit p̄ respectū ad alias p̄rogatiuas q̄s habebūt magis boni nescientes. et h̄ sufficiant quantū ad 2m punctū. Quantū ad tertiū breuit dico q̄ cū pueri tales nullā acceperint spēm a sensatis uel sensibilibus: et ipsa aia sit tanq̄ tabula rasa in q̄ nihil est depictū: ut sup ostēsum ē: necesse ē ↄcedere alias taliū nullā hic intellectōꝫ nālē: sed eorum cognitio tñ erit p̄ spēs ex influentia diuini luminis cooꝑante ministerio angeloꝝ. Ita dic btūs Tho. in. iiii. di. l. Et h̄ sufficiant quantū ad 2m veritatē.

Quantū ad tertiā tria sūt puncta inquirām° vʒ. Primū punct° ē. An distantia localis impediat aie cognitionē. 2° punct° est. An aie separate sciant q̄d agat hic in vita. 3° punct° ē. An aie dānatoꝝ videant beatoꝝ aias. Quantū ad primū dico q̄ distantia localis requirit in aia ad cognitionē q̄n est vnita corpori: q̄ tunc n̄ intelligit nisi mediantib° spēb° siue fantasmatib° a reb° sensibilibus acceptis: et iō cū sensus regrant int alias cōditiones debitā distantiā: vt vult p̄hs tota: hic est q̄ distantia talis impedit aie cognitionē. Sed tñ cū est a corpe separata nō intelligit eo mō: sed per spēs infusas: aut p̄ spēs reseruatas q̄ n̄ indigēt organis aut sensibus. Et q̄ diuinū lumen q̄ mediante influunt spēs intelligibiles in eis equaliter se h̄ʒ ad propinquū et distans: iō distantia localis n̄ impedit aie cognitōꝫ. Ita ēt in sn̄ia ridet beatus Tho. i p̄ p̄te. lxxxix. q. arti. viii. et in. iiii. di. l. q̄re et̄c. Quantū ad 2m punctū dico q̄ aut loq̄mur de cognitione nāli aut supnāli. Si de nāli. s. q̄ est p̄ spēs abstractas a reb° sensibilib°: tunc dico q̄ cū talis cognitio solū aie vt unite corpi ↄueniat: n̄ la p̄fecto aia separata q̄ hic agunt agnoscit. Si āt de cognitione supnāli intelligam° q̄ est p̄ spēs infusas a diuino lumine: tal p̄ aliū modū qui cōpetit aie separate: manifestū est q̄ cū aie separate singlaria cognoscant: vt in superiorib° diximus: ip̄as non ignorare quid hic agat. Aliter tñ aie beatoꝝ et aliter aie in purgatorio: et aliter aie in inferno existentes hec n̄ra scā cognoscunt. Aie. n. beatoꝝ p̄ contemplationē diuine essentie in q̄ oia sunt relucentia n̄ra scā ↄsiderant. Et h̄ est sn̄ia Gregorii. xii. li°. moꝝ. vbi dicit q̄ cū aie beatoꝝ intus diuinā claritatē videant: nullo mō credēdū est q̄ q̄ fiunt foris ignorent. Aug° tñ in li. de cura agenda pro mortuis: tenet oppositū. vbi sic ait. Nesciūt mortui ēt sci quid agant uiui ēt eoꝝ filii: vt habetur in glo. sup illo vbo. Abrahā nesciuit vos. Isa. lxiii. Sed btūs Tho. p̄° p̄te. q. lxxxix. arti. viii. dicit Aug. nō assertiue: sed dubitatiue dixisse. Etsi ēt assertiue diceret: magis tñ Gregorio fauendum est p̄ h̄ q̄ ait nullo mō et̄c. Et sic p̄ʒ qualr aie beatoꝝ n̄ra scā sciunt. Aie āt purgatorii l inferni per intuitionē diuine essentie: q̄m illā n̄ vident hic gesta agat scire nō pūt. Silr nec p̄ seipsas. q̄ sunt a ↄgregatione fideliū separate. vii Grego. ut. s. Mortui inquit vitā in carne viuentiū: post quale dispona nesciunt: q̄ vita spūs longe est a vita carnis. Et sic corporea et incorporea diuersa sūt genere: ita sunt distincta cognitione. Et Aug. ut s. Aie inquit defunctoꝝ reb° viuentiū n̄ intersūt et̄c. Quare apparet q̄ p̄ seipsas ista n̄ cognoscūt. Sunt tñ alii diuersi modi quibus hec scire pūt. Primus modus est q̄n ex diuina p̄missiōe nobis apparēt: tunc ad p̄pria loca redeūt: et q̄ uiderūt et audierūt aliis aiab° pūt referre. Diuersimode nā p̄ apparent nobis. Aliq. n. apparent s̄m q̄ corpora assumūt. Sicut legit. n. iiii. dialogoꝝ. d̄ aia Pascasii q̄ b̄ō Germano in balneo p̄ loco purgatorii sibi assignato apparuit. Et dicit Helināt° in cronicis suis q̄ aie defunctoꝝ penas luentes suoꝝ criminū in eo hitu quo prius vitā duxerūt nobis apparēt frequēter. Et exemplū adduc cuiusdā clerici q̄ post mortē tunica uel clamide siue pluuiale plumbei coloris indut° Henrico aurelianensi ep̄o apparuit: illū orans vt sibi succurrere dignaret. eo q̄ in magnis eēt tormētis. Cui ille. Quō ingt tam pulchrā cappā habes n̄ in tormentis viui? At ille ridit. Cappa hec q̄ aspectu pulchra est grauior mihi est q̄ turris p̄gnaretis n̄ mihi supposita esset. Pulchritudo aūt ei° spēs est venie: quā in vita p̄ confessionē sum ↄsecut°: n̄ tu succurrat mihi. Certe ingt ep̄s succurrā tibi. Et sic post pauca disparuit. Silr et Petr° damianus de Bñdicto papa iuniore nepote maioris Bñdicti refert: q̄ post eius mortē cuidā nomine Uarsus iuxta Mediolanū in specie aialis monstruosi apparuit. Cui° cauda et aures asini erant: cetera vo vrsi. Cūq̄ Uarsus p̄territus fugā arripere: clamauit monstrū. Noli inquit vir expauescere. Scito me sic tu es homines fuisse. Sed q̄a bestialr vixi: bestie spēm post mortem p̄ferre merui. At ille. Quis nā fuisti? Ego inquit solo nomine Bñdictus fui: qui nuper ap̄licam sedem indignus obtinui. Cui Uarsus. Quid habes retributiōis? Cui ille. Usq̄ ad diē iudicii p̄ squallentia et sulphurea loca fetentia et bulientia vehor. post vo iudicii diē simr cum corpore in barathꝝ sempiternū cruciādus eā. i. vbo. vbi nulla mihi vnq̄ spes exeundi erit. et sic disparuit. Fuerat. n. teste Damiano hic bñdictus: sed potius maledict° ab ipso pontificatus sui primordio vsq̄ ad vite finē in luxurie ceno ↄuersatus. et ideo aures et caudaꝫ asininas deferebat et̄c. Hec aūt similiaq̄ dīna p̄missiōe fiūt: vt ad fidei certitudinē: vel aliorꝫ exemplū: vel aliqua alia rōnabili cā. Diligenter tñ hic aiaduerte q̄ angeli boni in persona animaꝝ corporib° cōpetentib° assumptis nobis frequēter apparēt. quo quidē mō credo apparent i somnis in figura ep̄i. Sicut et angelus in veteri testō loquebat Moysi in p̄sona dei. Silr et angeli mali Sicut de Samuele q̄ Sauli apparuit p̄. R. 28. Quē Aug° diabolū dicit fuisse non Samuelē. Et sic p̄ʒ p̄mus modus. Aliq̄ aie defunctoꝝ facta n̄ra sciunt p̄ angeloꝝ reuelatiōes bonorum siue etiā maloꝝ. Aliq̄ p̄ aias hic ad illas transeuntes. Aliq̄ per pene alleuiatōes: uel etiam p̄ pene cumulatōem. Unde Greg. in homelia diuitis ait. Seruat diuiti ad penā: et cognitio pauperis quē despexit: et memoria fratꝝ q̄s reliqt. ut et de visa gl̄a despecti: et de pena inutilr amatoꝝ amplius torqueat. hec ille. et s̄ilia. De q̄bus l textu glo. xiii. q. ii. §. de mortuis. et. c. sc̄ꝫti. vbi dicit sic tex. ad l̄am. De mortuis etiā q̄erit vtꝝ sciant ea que hic a viuis gerunt. Isaias ex p̄sona p̄p̄li ait. Abrahā pater noster nescit. Aug° quoq̄ in li° de cura agēda p̄ mortuis. aliqua de re tamen dicens. Fatendū est nescire quidē mortuos quid hic agatur: sed dū hic agit: postea vo possunt audire ab eis q̄ hinc ad eos moriendo p̄gunt. Nō quidem omnia: sed que sinunt etiā eos meminisse: et que illos quibus hec indicant os audire. Possunt et ab angelis qui reb° que hic agunt p̄sto sunt audire aliquid mortui: q̄d vnusquisq̄ illoꝝ audire debere iudicat: cui cūcta subiecta sunt. hec ibi. vbi glo. sic ait. sup vbo. vtꝝ sciant. Mali ingt nesciūt nisi eis q̄tenus scire p̄mittit. Silr boni qui sunt in igne purgatorii q̄ adhuc non fruunt visione dei. vt i fra eodē. c. fatendū. Boni vo qui iā fruunt visione dei sciunt quid hic agat. iuxta illud Gregorii. Quid est q̄d nesciāt qui vidēt oia videntē. Alii dicūt q̄ boni dicunt scire oia. s. que sūt eis necessaria. hec glo. ibi Johāt. Ex q̄bus p̄ʒ q̄ cognitione nāli nulle aie que hic agunt agnoscunt sed cognitiōe supnāli beati cognoscunt in diuina essentia: alie autē aie p̄ alios modos de q̄bus dictum est. q̄re et̄c. Quantū ad tertiū punctum dico q̄ aie dāmnatoꝝ vsq̄ ad diem iudicii uidebunt alias beatoꝝ et eoꝝ gl̄am in vniuersali et non in particulari. Uidebunt. n. eos in magna gloria: sed nō in quali. Que visio potius est p̄ modū argumentationis et cogitatiōis q̄ visionis. Sicut paup̄es extra domū delectatōes comedentiū cogitant tñ in p̄ticulari quid comedat nesciunt. De hac autē visione non letantur: sed tristantur: tū p̄pter inuidiā aliene felicitatis: tū p̄pter carentiā p̄prie beatitudinis. Post iudiciū autē ita ad p̄prias penas eoꝝ cogitatio deflectet q̄ de scoꝝ gloria n̄ poterit cogitare. Hec visio est de intētiōe magistri in. iiii. di. l. in fine. Et sic btūs Tho. ad hāc difficultatem respondet. et est cōis opinio doctorum.

De gloria animarum separataꝝ in empyreo celo conclusio secunda.

Recipe fam ↄclonē. vʒ. Licet angelos a sm nām aiabus ipsis dicamus nobiliores: tñ p̄ gr̄am et gl̄am possibile est alas esse excellentiores. vbi tres ingramus veritates. vʒ. P°. vi. ē ista. Quid sit vera btitudo. 2° est. In q̄bus ↄsistat vera aie btitudo. 3° est. An corporibus btis detur aliq̄ spālis btitudo. Quantū ad primū querunt plura puncta. Primū punct° est. verū deus sit vera aie btitudo. 2° punctus. vtꝝ btitudo sit idē q̄d vita eterna. 3° est. vtꝝ in vera btitudine includat sūma pax. 4° punctus. verū btitudo sit idem q̄d hēc regnū dei. 5° punct° est an btitudo vera possit reperiri in bonis creatis. 6° punct° est. an vera btitudo possit hri in hac vita. 7° punct° est. an oēs appetant verā btitudinem. Quantū ad primum dico duas ↄclones. vʒ. Prima ↄclo est ista. De° est ipsa sūma btitudo p̄ essentiā. 2ª ↄclo ē. Aie sancte et angeli sci et corpa sancta sunt bti non p̄ essentiā: sed p̄ participationē. Ad quaꝝ declaratiōeꝫ est notandū q̄

bonū. Tho. in iii. c. lviii. φ bonū qđ oīa ɔcupi
scunt est oē. vt pȝ p Boetiū iii de ɔso. Ex quo se
quit φ vltimū desideriū ab oībus est eē ɔfecti
sim φ est possibile in nā illa. Et p ɔsis ɔcludatur
φ oē qđ esse ab alio accipit: 't perfectiões sui
esse ab illo hȝ. Ex rōbus ... sic est. q̄nto ɔfecti'
esse accipit vnūquodq; quanto veri' ɔiungitur
essendi principio. vñ inferiora corpora ,pter lon
ge distare a pmo principio hñt corruptibile eē. ut
in ii de ɔnatione. Cū igit de' a nullo bēat eē:
sed sit ipsū esse p essentiā: a nullo accipiet ɔfecti
onē: 't p ɔsis nec btitudinē q̄ ē status oīuȝ bono
rū aggregatione ɔfectus: sed ipsemet erit ipsa sū
ma ɔfectio 't btitudo p essentiā. Alia āt ab ipso
deo q̄ btitudinis capacia sunt: sicut hñt esse non
p essentiā sed p participatõe: ita hñt ɔfectiões
't btitudinē n per eentiā sed per participatiõe.
Sed ɔ dicco pt Ambro. Habeo igit ex tuis cõ
cessionibus φ aīa btā n est btā per essentiā: sz per
participationē. Cõtra. Quicqd n ē ɔ essentia bo
minis est accidens eius. Sed btitudo n est de es
sentia hois: q: sic oīa hõ semp btūs esset. ergo talis
btitudo in nobis erit accidens. Sed accidens n
põt esse finis substāne: cū subā sit nobilior acci
dente. ergo ipossibile ē btitudinē esse aliquid i nob.
Dico hic duo dicta. pmū est φ btitudo ē duplex.
vna in ɔatione: que ē vltima e' perfectio ad
quā possibile est nos ɔuenire: 't hec btitudo ē crea
ta. Alia est in obiecto ... cui' ɔiunctõe bei
tudo creata in aīa causat: 't hec est btitudo icrea
ta q̄ est ipse de'. pma btitudo est in nobis: 't cau
sat ab obiecto diuinitatis: vt dictū. sa btitudo est
ex nobis q̄ est ipse deus. hec est sūmū bonū simpli
citer ... 2' dictū est φ lz oē accidens i
quantū accidens sit subā ignobilius: tn aliqđ ac
cidens q̄tū ad alia põt eē subā dignius. Un vt
formalr videam': dicim' φ accidens põt dupr
ɔsiderari. vno mõ fm inherentiā ad suū subiectū
et qua inherentia ,ppe dr accidens: 't nõ est p
se ens sed entis. vt pȝ i' methaphisice. 't vt sic oē
accidens indignius est subā. Alio põt ɔsiderari
quantū ad aliqua q̄ cõpetunt accidenti ab ext. 't
tunc aliqđ accidens põt subā nobili' 't digni' eē.
vtputa qñ per aliqđ accidens subā uniret siue ɔ
iungeret alicui nobiliori se. Et h mõ dicimus φ
btitudo gra 't aliqua huōi sunt aliquid nobiliu'
aīa cui inherent. Et sic pȝ rñsio ad dubiū. Pos
set ēt dici φ oē accidens cõparatū ad subām cui
inheret hȝ rōnē actus: 't subā rōnē potentie. mõ
actus nobilior ē potentia. 't per ɔsis ut sic accns
erit nobili' aīa. q' t. Quantū ad fm punctū
dico duas ,ppõnes. pª ,ppõ est φ vita põt du
pliciter ɔsiderari. Uno mõ pro ipso esse viuentis: dic
it' de aīa pħus ait: viuere viuentib' est esse. Et
sic nõ accipit hic. qñ btitudo nr'a nõ ɔsistit in es
sendo: sed in operando. vt ait idē pħus p ethicoȝ.
Alio mõ pro motu aliquo viuentis. ita φ illa di
cat' viuens qđ põt seipsū mouere fm aliquā acti
onē. Et fm h plante dicunt' viuere ex h φ mo
uent se fm augmētatõs. Et aīalia dicunt' viuere

et hoc: q: mouent se fm locū: 't inquātū moue
se ad sentiendū. hoīes āt dicunt viuere inquātū
se mouere pñt ad intelligendū 't volendū. Ex q̄
sequit φ nomē vite trāslatū ē ad significandū ope
ratione ad quā aliquis seipsū mouet. vñ sic sensi
re dr vita aīalis: ita intelligere vita hoīs. Et fz
hanc modū vnusquisq; illā operationē sibi vitā
p maxime reputat: cui summope intendit: quasi ad
finē sic ordinatā totale effectus: sicut cõiter dici so
let φ ille ducit talē vitā. Et h expresse dicit Ar. p
ethi. 't vna hec ,ppõ habet. s. φ illud ad qđ viuus
quisq; maxime afficit: illā reputat vitā. 't sic phi
losophari vita pñi est: 't venatori venari: 't sic de
aliis: 't breuiter. Illud gra cuius in oī negocio 't
arte oīa fiunt: est vita illius. Hic ottū accepit ɔ
felicitate opinio diuersa: q: cū illud cui' gra oīa
fiunt in aliq̄ arte l' negocio sit vltim' finis: 't hõ
ad vltimū finē maxime inclinet 't afficiat' illū ne
cesse ē φ vite diuersificent fm diuersitatē vlti
mi finis. finis āt hȝ rōnē boni. bonū āt in tria di
uidit. s. in vtile: delectabile: 't honestū. quoȝ duo
s. delectabile 't honestū hñt rōnē finis: q: utrūq;
appetibile est p3 seipsū. honestū āt dr bonū fm
rōnē: qđ quidē hȝ aliquā delectationē anexā. vñ
delectabile qđ ɔ honestū diuidit' est delectabi
le fm sensū. Rō āt ē 't speculatiua 't practica. Et
fm h dicimus φ vita voluptuosa ē q̄ finē ɔstitu
it in voluptate sensus. vita āo ciuilis q̄ finē i bo
no practice rōnis ɔstituit: vtputa in exercitio v
tuosoȝ opeȝ. vita āt ɔtēplatiua est q̄ finē ɔstitu
it in bono rōnis speculatiue. s. in ɔtēplatione ve
ritatis. Et dicit idē pħus φ vitā 't felicitatē ponē
tes in voluptatibus: 't finē coȝ circa delectatio
nē sensus sunt oīno bestiales: quasi talē vitā eli
gentes: ut optimā i qua pecudes nobiscū cõicāt
Si. n. in his hoīs felicitas ɔsisteret: pari rõe 't be
stie felices esse dicerent: cibi fruentes delecta
tione 't coitu sed ista ad pñs relinquam'. de hoc
n. ad plenū dr p ethi. 't p politicoȝ. Sufficit hic
intelligere φ vita btā n accipit ,p esse hois viuē
tis: sed ,p perfectissima operatione p3 quā ɔiungi
tur summo bono: vt videbit infra. 't sic pȝ pma ,p
positio. Scda ,ppõ ē ista φ eternitas nõ ē hoī
cõicabilis: ita φ sit eius mensura adequata vel
alicuius qđ in ipso ē. est tn hoī cõicabilis fm q̄n
dā participationē: ita φ sicut hõ fit particeps di
uine operationis in videndo deū: sic fiat particeps
eternitatis qua diuina operatio mensurat. nam
visio dei q̄ ponit esse btitudo hois: vt infra dice
tur: nõ põt esse actio tpe mēsurata fm seipsā. cū
n sit operatio successiua: nec ex pte ipsius videntis
nec ex parte visi: q: utrūq; est ex motū. oīs enī
operatio q̄ tpe mensurat: ei: tali mensura mēsurat:
q: ɔiungit motui. Quāobrē operationes ille q̄ nõ
adiungunt' motui: sed termino mot' n mensurant'
tpe: sed instanti. vt pȝ de illuminatione 't de aīa.
Si igit accipiat operatio q̄ motū trāscendat: p sco
n mensurabit tpe. sed alia mensura q̄ est sup tps.
Et per ɔsis clara visio dei n mensurabit tpe: nec
ēt instanti: qđ ē termin' tpis. Nec ēt poterit euo

mensurari. Qm cum ,pue ab eternitate distin
guat ptinet ad creaturas etiā mutabiles fz nām
Uisio autē dei oēm nāem creature potentiam ex
cedit: ad eā ex puris nālibus puenire n possit
quasi ut lumine gle indigeat. 't p ɔsis oȝ ut et
nitate mensuret. Ex quibus ,ppositionibus pȝ quasi
visio dei que est ɔfectissima operatio est sca btitu
do 't felicitas 't vita eterna. q̄re t. Circa ad
tertiū punctū dico φ cū dictū sit in pcedenti pū
cto φ vita eterna est sca btitudo 't demōstratū
nam vita eterna etiā potiamur necesse est ut illud
aliud supaddat. In sca btitudine. s. vita eterna cū
summa pace. Nam sic vere dicim' hoīes hēre pacē
qñ nihil est in eo qđ rectus sue volūtatis ordinē
pturbet. Sicut vnā ciuitatē dicim' hēre pacē qñ i
ter ciues illi' nihil est qđ interrūpat rectū ordinē
ei' qui ē ex volūtate gubernatoris illi'. Qrobrē
oȝ φ operatio in q̄ btitudo ɔsistit nõ sit aliq̄ modo
impedita aut pturbata. Qm delectatio q̄ optimas
't ɔfectā operationem cõsequit' ex operatõe n im
pedita causari hȝ. vt pȝ. vij. ethicoȝ. Impedimē
tum. n. aliqd perfectõis ab operatõe tollit. Qua
re sic ɔcludam' φ ad verā btitudinē requirit scā
pax: nõ que sit ipsa eentia btitudinis: sz sic remo
tio quedā coȝ que verā btitudinē possent impe
dire. Et p ɔsis sicut qlibet nālr verā appetit btitu
dinē: sic etiā nāliter btitudinis ipedimenta refu
git. qđ nihil aliud est nisi pacē nālr affectat. In
de. ps. Posuit fines suos pacē. nõ φ pax sit eētia
nālr 't per se ipse finis q̄ est btitudo nr'a: sed q̄a
est quasi quedā ,ppinquissima dispositio ad finē.
Et p ɔsis oīa pacē desiderāt nõ sicut finē: sz vlti
ad finē quo finis talis hri nõ põt. Et sicut finis re
rū est diuersus: ita pax eaȝ est diuersa. quā do
ctores sic diuidūt. vz. Aliq̄ dicit pax corpalis. ali
qua dr pax aīe rōnalis. aliqua dr pax aīe 't corpis
aliqua dr pax hois 't dei. aliqua dr pax hominū
inter se. aliqua dr pax demonū. aliqua dicit pax
vnius cõitatis ciuitatis vel oppidi. 't aliq̄ dicitur
pax scā celestis. de quibus breuiter aliq̄ videam'.
Pro quoȝ fundamēto est sciendū φ tal' diuisio
pacis sumit ex dictis Aug. xix. de ciuitate. c. xiij.
Nā ut ibidē dr pax absolute sumit ,p ordine q̄ a
quē hñt aliqua ad inuicē. Et p ɔsis quot modis
aliq̄ ad finē aliques ordinant: tot modis dr pax.
Ex quibus põt talis diffinitio gñalis pacis assigri
Pax est trāquillitas quedā ordinis aliquorū in
finē intentū. Ordo autē est pariū disparium̄q; re
rum sua cuiq; loca tribuēs dispositio. Accipe
q̄ pmā pacē. 't sic dicat. Pax corporis est debita
partiū eius trāquillitas fz ordinē quē nā institu
it: ita φ oculus suo in debito loco ponat i corpe.
't sic de aliis mēbris. Qđ si secus fieret nõ pax:
sed discordia 't monstrū in corpe esset. vt pȝ 2' phi
sicoȝ. Pax aīe irrōnalis est debita trāqllitas
appetit' nālis. Ex quo seqt φ vnaquēq; res nā
liter dr pacē hēre qñ non ipedit ab inclinatione
nāli quā in suū finē hȝ quē nāliter appetit. Hoc
potes exēplificare p singula. Tertia pax est
virtū corpis 't aīe debita trāqllitas fm ordinem

dictaminis rōnis. Et p ɔsis si appetit' sensitiuus
a rõne discordat: erit inter aīam 't corp' nõ pax
discordia. Id Aug. vt sup ait. Pax aīe rōnalis ē
cognitionis actionisq; ordinata ɔsensio. tunc. n. ē co
gnitõis recta ɔsensio qñ ratio recta est: 't qđ rectū
est iudicat. Cõsensio aūt recte actiõis est qñ act'
est recta rõne regulatus. Ex quo sequit φ volū
tas inordinate appetēs: viribus inferiorib' ɔsen
tiens efficit' vitiosa. ut Paulus in coȝ psona ad
Ro. vij. ait. Ego autē carnalis sum venūdatus
sub pctō. Qđ. n. operor: nõ intelligo. nõ. n. qđ vo
lo bonū h ago: sed qđ nolo malū t. Et ad Gal.
v. Caro inquit ɔcupiscit aduersus spūm: 't spūs ad
uersus carnē. Hec. n. sibi inuicē aduersant: vt n
quecūq; vultis illa faciatis. de quo in sugio h'
latis dixim'. Quarta pax est aīe 't corpis: q̄
nihil aliud est q̄ qualitatū pmaȝ debita dispo
sitio faciens ,p conseruatõe vite corpis 't informa
tionis aīe ad ipsum corp'. Unde sera gen. se
dixit in sca ɔsideratione 't rōne t'. Quinta
pax est hois 't dei. de qua glo. ad Ro. v. Pacē
hēt ille hȝ cū deo q aduersū mādata ei' ɔtraria
volūtate nõ litigat: qui sequit iussa dei 't ad oē
preceptū diuinū suū flectit arbitriū. hec ibi. Et
dicit hec glo. φ hanc pacē hēt fides facit. Huic
paci ɔnatur semp pax hui' mūdi: que semp alca
tur vitijs 't a deo discedit. quā xp̄s nõ uenit mit
tere: sed tollere. vt ipse ait. Non. n. veni pacem
mittere: sed gladiū. ps. Zelaui sup iniquos pacē
pctoȝ videns. Inde Cassiodorus sup illud ps.
Fact' est in pace locus ei'. Pax ingt vera ē hē
re ɔcordiā cum morib' 't litigare cum vitijs. Et
Leo papa in quodā sermone. Hec inquit est sca
pax a dei volūtate nõ diuidit: in his que solius
dei sunt delectari. Quando. n. sensualitas nulla
parte resistit voluntati: 't voluntas nulla parte
cõtradicit rationi: tūc est serenitas mentis: 't tūc
est regnū dei. hec ille. Et Greg' nazanzenus in
apologeo. Melior inquit ē tal' pugna que deo
proximū facit: q̄ pax illa que sepat a deo. h ille
Sexta pax est hoīum inf' se. Jo. xiiij. Hoc mā
datum do vobis vt diligatis inuicē. Et Mar.
x. Pacē habere inter uos. Et Luce. x. In quā
cunq; domū intraueritis pmū dicite. Pax huic
domui. Et Math. v. Beati pacifici qm filii dei
uocabunt'. Et aplus ad Ro. xij. Si fieri põt q̄d
ex vobis est pacē cū oībus hñtes. Et ad Eph.
v. Solliciti seruare vnitatē in vinculo pacis. Et
Aug. vt sup. Pax hoīum ingt est corū ordinata
ɔcordia. Et recte: q: qñ inordinata ciuiū cõcordia n
pax est. vt pȝ i partialitatib' 't peccatis multi
tudine. de quib' alias. Inde Greg. in pastorali. Si
dei vocant' filij qui pacē faciunt: pculdubio sa
thane filii sunt qui ɔfundunt. Inde Aug. i' de ci
uitate dei ait. Tale ē bonū pacis ut in reb' crea
tis nihil gratiosius soleat audiri: nihil delectabi
lius ɔcupisci: nihil melius possideri. Et idē ɔ hbis
dñi. Pax inquit est serenitas mentis: trāquilli
tas animi: simplicitas cordis: vinculū amoris:
cõsortiū charitatis. hec est que litem tollit: bella

expellit iras exprimit superbos calcat: humiles amat discordes sedat inimicos conciliat cunctis est placida nescit extolli nescit inflari. hanc qui accepit teneat: qui perdidit repetat: qui amisit exquirat. qui enim in ea non fuerit inventus: a patre abdicatur a filio exheredatur: et nihilominus a spiritu sancto alienus efficitur: nec ad hereditatem domini poterit pervenire qui testamentum pacis noluerit observare. Audi et dulcissimum Ambrosium qui pro falsitate ... relinquit veritatem: et pro cupiditate derelinquit et odit proximum: nihil aliud facere videtur quam lapidare crucifigere et occidere christum. Sed inquies bone pater Ambrosi debeo hanc pacem cum inimicis meis habere? quid enim dementius quam grandi et benivolo se ostendere his qui nobis lingua eadem et ope die noctuque insidiantur. Audi anima mea salvatorem tuum. Math. v. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui vos oderunt: ut sitis filii patris vestri etc. De hoc quere feria sexta post cineres in sua consideratione concionem scdam. Exemplum de illis qui ob amorem passionis christi iniurias parcunt considerantes christi brachia in cruce extensa clamantis pacem pacem pacem: pater eterne ignosce illis quia nesciunt quid faciunt etc. Hic multa dici possent sed ista ad presens de hac pace sufficiant.

Septima pax dicitur pax domus. de qua Aug. xix. de civi. Pax domus est ordinata imperandi obediendique concordia cohabitantium. de qua Apostolus ad Colo. iii. Mulieres subdite estote viris sicut oportet in domino. viri diligite uxores vestras: et nolite amari esse ad illas. Filii obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in domino. patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros ut non pusillanimes fiant. Servi obedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum servientes quasi hominibus placentes: sed in simplicitate cordis timentes deum. Tolle igitur discretionem imperandi a superioribus: et discretam et ordinatam obedientiam ab inferioribus unius domus: unius familie: quid aliud est domus illa nisi infernus? Octava pax est demonis. Apoc. vi. Datum est ei ut sumat pacem de terra: pacem scilicet dei et suam ponat de bello alias. Nona pax dicitur celestis: de qua dictum est in principio huius puncti. Ps. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Et hec sufficiant quantum ad primum punctum. Quantum ad quartum punctum dico secundum beatum Tho. in iiii. di. xlix. ubi et omnia ista puncta collecta sunt: quod nomen regni a regendo sumptum est: regere autem providentie actus est. et secundum hoc regnum habet qui sub sua providentia aliquos tenet. Ad providentiam autem pertinet res in debitum finem ordinare: ut dictum est in sexdecima. In finem autem ordinantur duo. scilicet ea que distant a fine secundum quod producuntur ad finem: et ea que assecuta sunt finem secundum quod in fine conservantur. et ideo illa perfecte providentie subdunt que in ipso fine collocantur: et per consequens illis nihil ab ordine divine providentie potest esse alienum. illa autem que a fine distant secundum quod magis vel minus a fine distant sic magis vel minus divine providentie subdunt. propinquissima autem fini sunt que sunt in via que ducit ad finem. via autem hec est fides per dilectionem operans. Et per consequens licet omnibus creaturis datum sit: ut per divinam

providentiam dirigantur in finem: tamen rationalibus creaturis datum est: ut nobilissimo quodam modo ad finem virtutum valeant pervenire: et cognoscant rationem illius ordinis et illius finis. Unde sicut in ordinante est quedam lex ex qua rectitudo ordinis procedit sic in ordinato est quedam lex per quam fit ut rectitudo ordinis non deseratur: que regula causat ordinationem in finem. quam Dionysius. c. xii. de divi. nominibus ornamentum appellat dicens. Regnum est omnifaria et omnium legis et ordinis distributio. Ex quo dicto apparet quod deus omnibus creaturis predicta distribuit: et sic regnum accipitur prout significat multitudinem a providentia gubernatam ad eius actum. ista tria requiruntur. scilicet finis: ordo ad finem: et regula ordinans que duplex est: una in ordinante: alia in ordinato: ut dictum est. Sed accipiendo regnum magis stricte. scilicet ut illa tria conveniant modo quodam rationalibus creaturis. Et hoc duobus modis potest considerari. Uno modo ut regnum dicatur ipsa eorum congregatio. qui per fidem ad finem virtutum ambulant. quo ipsa ecclesia militans regnum dici potest. Alio modo pro collegio illorum qui iam in fine stabiliti sunt. quo ecclesia triumphans regnum dei dicitur. Ex quo sequitur quod esse in regno dei idem est quod esse in beatitudine. Nec differt hoc modo regnum dei a beatitudine: nisi sicut differt bonum commune totius multitudinis a bono singulari uniuscuiusque. Secundo sequitur quod beatitudo non subest divine providentie quasi ad finem ordinata: sed quia ad ipsam alia ordinantur. quoniam non solum que ordinantur ad finem: sed etiam ipse finis divine providentie subdunt. Tertio sequitur quod regnum dei importat perfectionem in regente et in recto. sed in regente sicut in principio perfectionis qui suam rectitudinem aliis imponit. in recto autem tanquam in accipiente ab alio perfectionem. et hoc propter ordinem divine providentie. et hoc modo sancti dicunt hic in patria regnum. Mat. v. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum. Et ratio est. quia ipsi et a divina providentia accipiunt ut sibi et etiam aliis providentes fiant: reputata secundum quod ipsis omnia alia subiecta erunt. quo fit ut non solum ad regnum dei perveniat. ut existentes sub rege: sed etiam ut reges sub uno summo existentes rege. Apoc. v. Fecisti nos deo nostro regnum et sacerdotes: et regnabimus super terram. quere etc. Quantum ad quintum et sextum punctum dico quod vera beatitudo non potest haberi in rebus creatis: nec in presenti vita. et hoc propter varias mutabilitates: quibus omnes homines et omnes res create subiacent in hac vita. et ideo oportet vera beatitudo sit post hanc vitam. Et rationem hanc assignat predictus doctor sanctus ut supra dicens quod sicut in rebus naturalibus se habet motus ad terminum: ita in voluntariis se habet appetitus respectu finis et eorum que propter finem appetuntur ad consecutionem ipsius finis. In rebus autem naturalibus habito termino cessat motus respectu illius termini: ut tota physica ostendit. Ita similiter et voluntas cum habet quod querit quiescit eius appetitus conversus in amorem vel delectationem. Beatitudo igitur vera cum sit finis ad quem referuntur omnia desiderabilia eorum quod sit tale bonum quo habito refert omnis appetitus: quilibet autem ex natura in bono quod adeptus est permanere desiderat. ideo oportet quod

beatitudo perpetuitatem habeat et immobilitatem. In rebus autem creatis in hac vita hoc reperiri nequit: et nec vera beatitudo. De hac tamen perpetuitate et immobilitate diversi diversa dixerunt ut ibi ponit sanctus Tho. Non negamus tamen quin aliqua beatitudinis participatio in hac vita haberi possit: secundum quod homo perfectior est in bonis rationis speculative principaliter: et in bonis rationis practice secundario de qua philosophus primo ethicorum ad plenum. Beatitudinem autem post hanc vitam nec negat nec affirmat: ut patet intuenti. Ex quibus apparet quid intelligitur beatitudo quam ponit Math. v. c. Beati pauperes spiritu. et sic de aliis beatitudinibus ibidem notatis. Patet etiam quod de beatitudine intelligitur secundum quandam participationem. Unde tales beatitudines nihil aliud sunt quam quidam actus perfecti virtutum: secundum quos actus sumus in quadam participatione et similitudine vere beatitudinis que in alia vita futura est. Et sic etiam omnes philosophi qui aliam vitam ignorarunt beatitudinem in rebus creatis posuerunt. Et maxime peripatetici qui felicitatem in speculatione posuerunt: ut infra in sequenti veritate dicetur. et hoc secundum beatitudinem per quandam participationem intelligamus. Quare igitur concludamus quod propter rerum continuam mutationem in hac vita nec in rebus creatis potest vera beatitudo reperiri. Unde si daretur unus perfectus in omni scientia et virtute: que preesse hominem in hac vita beatum faciunt: certe propter incertitudinem sue perfectionis perfecte beatus dici non poterit. Plerosque enim probissimos viros vidimus in insaniam devenire. et per consequens non fuisse vere felices. Propterea ille tubicen Paulus clamabat. Non habemus hic manentem civitatem: sed futuram inquirimus. Inde Boetius primo de conso. ait. Quid me felicem toties iactastis amici? Qui cecidit stabili non erat ille gradu. Et Boetius idem iii. de conso. tribus principalibus rationibus probat in hoc mundo hominem felicem esse non posse. Primo ratione defectus dicens. Quis est tam composite felicitatis. ut non in aliqua parte de sui status qualitate rixetur. Nam divites se felices esse non putant: quia filios non habent. Alii filios et familiam optimam habent: sed divitiis carent. Quidam lamentantur de socru. quidam de noverca. quidam de marito zelotipo. quidam de infirmitate etc. Inde Isa. xxiiii. Formido inquit fovea et laqueus super te qui habitator es terre. Hic de pulicibus: muscis etc. multis similibus etc. Inde Jacobonus ita vulgariter dicebat. O vita penosa continua bataglia. con quanta travaglia la vita he menata. Secundo ratione incertitudinis. Unde idem Boetius ibidem ait. Humane felicitatis dulcedo: quam multis amaritudinibus respersa est. Eccl. xliii. Qui navigant mare narrent pericula eius. Nota de beato Antonio qui mundum laqueis plenum vidit. Vix enim hodie aliquid sit sine periculo. et de quibus dicit: naufragium una perit. ii. Cor. xi. Periculis fluminum: periculis latronum etc. Tertio ratione timorositatis. Unde idem Boetius ibidem. Quem inquit infelix felicitas vehit: aut scit: aut nescit illam esse mutabilem. Si nescit: que nam beata sors esse potest ignorantie cecitate? Si scit: ut metuat necesse est. quare continuus timor non sinit eum esse felicem.

Et Isidorus de summo bono. Qui bona mundi diligit: velit vel nolit timoris pene succumbit. Exemplum cerdonis habitantis sub scala divitis qui erat pauperrimus et semper cantabat. et perfecta pro divitiis clam pecunia mox cantum dimisit. et cogitabat qualiter expendere posset. Cui dives dixit. Quare inquit amplius non cantas? Da pecuniam meam quia illa est causa tui doloris. cui ille. Recte ais. quia ex quo illam recepi unam diem felicem non habui. quare etc. Et Gualfredus in poetria capitulo. vii. sic ait. Hoc unum scire potes quod nulla potestas Esse morosa potest: quia res fortuna secundas Imperat esse breves. si vis exempla: priores Respice fortunas: emarcuit illa priorum Florida prosperitas: minus subvertit athenas. Ilion arridens magne carthaginis arces Scipio: sed rome multi fuit alea fati Tempore versa brevi. hoc ille. Felix igitur qui potuit mutare ruinam: ut ait Lucanus li. primo. quod profecto hic in hac vita non potest. quare etc. Quantum ad septimum punctum prime veritatis dico quod non est adeo parva res a deo creata: que suam beatitudinem non appetat suo modo. Et ratio secundum beatum Tho. ut supra est. quoniam omnia quecunque creata sunt a deo ipso inesse bonum creata sunt ut Aug. et Dionysius et communiter sancti aiunt. Bonum autem est omnium appetibile secundum communiter loquentes. Ideo omnia quecunque creata sunt secundum impressionem a creatore receptam in bonum appetendum secundum suum modum inclinantur: ita ut in rebus sit circulatio quedam. ut scilicet a bono egredientes in bonum iterum tendant. Verum tamen est quod ipsa circulatio in quibusdam creaturis perfecta est: in quibusdam vero remanet imperfecta. Creature enim ille que sic a divina providentia ordinate sunt ut ad illud bonum a quo processerunt non pertingant: sed solum secundum quandam similitudinem qualemcunque: profecto circulationem perfectam non habent. ut sunt omnia creata preter homines et angelos. Angeli vero et homines cum sic ordinentur ut ad ipsum bonum a quo processerunt pertingere possint perfectam habent circulationem. Pertingunt autem per cognitionem et amorem. ut infra videbitur. Quare concluditur quod sicut omnes res naturaliter suum bonum appetunt ita etiam quelibet rationalis creatura suam beatitudinem appetit. Aliarum autem creaturarum assecutio sui boni non proprie beatitudo est: sed secundum quandam similitudinem ut patet. Sed quomodo hoc verum est per Ambrosium: quoniam pauci salvantur: et tunc quia veram beatitudinem non intelligunt et ideo illam non appetunt. quia appetitus fertur in bonum cognitum: et quia veram beatitudinem peccando spernunt. Unde Aug. peccatum diffiniens ait quod peccatum nihil aliud est quam spreto incommutabili bono rebus commutabilibus adherere. Cara anima mea hoc non est quia deviant et non intelligant veram beatitudinem. unde in universali illam sciunt: sed in particulari ignorant quia ignorare volunt. Noluit enim intelligere ut bene agerent. Audi Aug. Illis omnino ignosci non poterit qui a quo disceret copiam habens operam non dederunt. De qua ignorantia satis dictum est dominica prima et feria quarta cinerum. Similiter de peccatoribus dicitur quod non decipiuntur in appetendo veram beatitudinem. sed in hoc quia res commutabiles tanquam vere appetibile est felicitatem ponunt. Quibus Isa. v. ca.

expostulatas cõpsinit: fugbos calcat: humiles amat: discordes sedat: inimicos conciliat: electio est placida: nescit extolli: nescit inflari. hanc qui accepit teneat: qui perdidit repetat: qui amisit exquirat. q2 qui in eadē non erit inuentus: a patre abdicatus a filio exheredatus: nec minus a spū sctō alienus efficitur: nec ad hereditatē dni poterit puenire qui testm̄ pacis noluerit obseruare. Audi t dulcissimū Ambrosiū qui pro falsitate ingt relinquit veritatē: t pro cupiditate dirrūpit t odit pacē: nihil aliud facere uidet̄ q̄ lapidare crucifigere t occidere xp̄m. Sed inquies hom pr Ambrosi debeo hanc pacē cū inimicis meis hēre? quid.n. dementius q̄ grati t beniuoli se ostendē his qui nobis lingua corde t ope die noctuq3 isidiantur? Audi aia mea saluatorē tuū. Math. v. Diligite inimicos vros: bñfacite his qui vos oderunt: vt sitis filij prīs vri tc. De hoc quere feria sexta post dnice in sa 2sideratione concionē scda. Ex'' de illis qui ob amorē passionis xp̄i iniurias parcunt 2siderantes xp̄i brachia in cruce extensa: t clamantis pacē: pacē: pacē: prī eterne ignosce illis qz nesciunt quid faciunt tc. Hic multa dici possent: sed ista ad psns de hac pace sufficiant.

Septima pax dr̄ pax dom'. de qua Aug. vt xix. de ciui. Pax dom' est ordinata imperandi obediendiq3 concordia cohitantiū. de q̄ Aplus ad Colo. 3'. Mulieres subdite estote viris sicut oz i dño. viri diligite vxores uras: t nolite amari esse ad illas. Filii obedite parentib' per oia: hoc.n. placitū est in dño. patres nolite ad iracundiā prouocare filios uros: ut nō pusillanimes fiant. Serui obedite per oia dñis carnalibus: nō ad oculū seruientes quasi hoībus placentes: sed in simplicitate cordis timentes dnm. Tolle igit' directionē iperandi a superiorib': t discretā t ordinatā obedientiā ab inferiorib' vni' dom': vnius familie: quid aliud est domus illa nisi infernus? Octaua pax est demonis. Apoc. vi. Datū est ei ut sumat pacē de terra: pacē.s. dei t suā ponat de q̄ alias. Nona pax dr̄ celestis: de q̄ dictū est in principio huius puncti. Ps. In pace i idipsū dormiā t requiescā. t hec sufficiant q̄ntū ad p̄ntē punctū. Quantū ad quartū punctū dico fm beū Tho. in iiij. di. xlix. vbi et oia ista puncta collecta sunt: q nomen regni a regendo sumptū est: regere aūt prouidentie actus est. t s3 hoc regnū h3 qui sub sua pꝛuidentia aliquos tenet. Ad prouidentiā aūt pertinet res in debitū finē ordinare: vt dictū est in Fadrica. In finē aūt ordinant duo. s. ea q̄ distant a fine fm q pducūt ad finē: t ea q̄ assecuta sunt finē fm q in fine 2seruant. t iō illa pfecte pꝛuidentie subsunt que i ipso fine collocant: t per 2ns illis nihil ab ordie diuine pꝛuidentie pōt esse alienū. illa aūt que a fine distant fm q magis uel minus a fine distant sic magis uel minus diuine pꝛuidentie subsunt. Ppinquissima aūt fini sunt q̄ sunt in via q̄ duc' ad finē. via aūt hec est fides p dilectionē operās. Et p 2ns licet oibus creaturis datū sit: vt per diuiā pꝛuidentiā dirrigant' in finē: tn̄ rōnalibus creaturis datū est: vt nobilissimo quodā mō ad finē vltimū valeant peruenire: t cognoscant rōnē illius ordinis t illius finis. Unde sicut in ordinante est quedā lex ex qua rectitudo ordinis procedit sic in ordinato est quedā lex per quā sit ut rectitudo ordinis n̄ deserat': que regula causat ordiationē in finē. quā Dionysius. xij. de diui. no. bus ornamentū appellat dicens. Regnū est oīs finis t ornatus t legis t ordinis distributio. Ex quo dicto apparet q deus oibus creaturis pdicta distribuit. t sic regnū accipit' put significat multitudinē a pꝛuidentia gubernatā ad c' actū ista tria requirunt'. s. finis: ordo ad finē: t regula ordinisq3 duplex est: vna in ordinante: alia in ordinato: vt dictū est. Sed accipiendo regnū magis stricte. vz. vt illa tria cōicant' mō quodā rōnalibus creaturis. Et h̄ duobus modis pōt 2siderari. Uno mō ut regnū dicat' ipsa coz 2gregatio. qui per fidē ad finē vltimū ābulant. q̄uo ipsa eccl'ia militans regnū dici pōt. Alio mō p collegio illoz qui iā in fine stabiliti sunt. q̄lo eccl'ia triūphans regnū dei dr̄. Et quo sequit' q esse in regno dei idē est qd̄ esse i btitudine. Nec differt hīmōi regnū dei a btitudine: nisi sicut differt bonū cōe totius multitudinis a bono singulari vniuscuiusq3. Scdo sequit' q btitudo nō subest diuine pꝛuidentie quasi ad finē ordinata: sed qz ad ipsā alia ordinant'. q̄n n̄ solū que ordinant' ad finē: sed et ipse finis diuine pꝛouidentie subdunt'. Tertio sequit' q regnū dei iportat pfectionē in regente t in recto. sed in regente sic in principio perfectionis qui suā rectitudinē alijs iponit. in recto aūt tanq̄ in accipiente ab alio pfectionē. t h̄ p ordinē diuine prouidētie. t hoc mō sci dicunt' hic in psia regnū. Mat. v. Beati qui persecutionē patiunt' propter iusti iā q̄niam ipsoz est regnū celoz. Et rō est. qz ipsi et a dina prouidentia accipiant vt sibi et alijs pꝛudētes fiant: ut puta fm q ipsis oia alia subiecta erunt quo sit ut n̄ solū ad regnū dei guernāt. vt existētes sub rege: sed et vt reges sub vno summo existes rege. Apoc. v. Fecisti nos deo nro regnū t sacerdotes: t regnabim' sup terrā. q̄r tc. Quātū ad quintū t sextū punctū dico q vera btitudo nō pōt hēre in rebus creat. nec in p̄nti vita. t h̄ propter varias mutabilitates: quibus et hō t oēs res create subiacet in hac vita. t iō oz vt vera btitudo sit post hanc vitā. Et rōnē hanc assignat pdictus doctor scilz vt supra dicens q sic in rebus nālibus se habet motus ad terminū: ita in voluntariis se h3 appetitus respectu finis t coz q̄ p finē appetūt' ad 2secutionē ipsi' finis. In rebus aūt nālibus habito termino cessat motus respectu illius termini: vt tota psia ostēdit. Ita sic t voluntas cū h3 qd̄ querit quiescit cuius appetitus conuersus in amorē uel delectatiōz. Btitudo igit' vera cū sit finis ad quē referunt' oia desiderabi. ia oz q sit tale bonū quo habito cesset ois appetitus. quilibet aūt ex nā in bono quod adeptus est pmanere desiderat. iō oportet q

beatitudo perpetuitatē habeat t imobilitatē. In rebus autē creatis in hac vita hoc reperiri nequit: t ideo nec vera beatitudo. De hac tn̄ ppetuitate t imobilitate diuersi diuersa dixerūt ut ibi ponit scūs Tho. Nō negam' tamē quin aliq̄ btitudinis pticipatio in hac vita habēi possit: s3 q homo pfectior est in bonis rōnis speculatiue principaliter: t in bonis rationis practice scdario de qua phs p ethicoz ad plenū. Beatitudinem aūt post hanc vitā nec negat nec affirmat: ut p3 intuēti. Ex qbus appet quō intelligit' beatitudo quā ponit Math. v. c. Beati paupes spū. t sic d aliis beatitudinib' ibidē notatis. Patet q̄ q de btitudine intelligit' fm quādam participationem Unde tales btitudines nihil aliud sūt q̄ quidā actus pfectaz virtutū: fm quos actus sumus in quadā participatōe t silitudine vere btitudinis que in alia vita futura est. Et sic etiā oēs phi q aliā vitam ignorarūt beatitudinē in reb' creatis posuerūt. Et marie pipatetici qui felicitatē i speculatione posuerūt: vt infra in sequēti veritate dicetur. t hoc fm beatitudinē per quādā pticipationē intelligam'. Quare igitur 2cludam' q ppter rez continuā mutationē in hac vita nec in rebus creatis pōt uera btitudo repiri. Unde si daretur vnus perfect' in oī scia t virtute: que precise hoīem in hac vita beatū faciūt: certe ppter incertitudinē sue perfectōis perfecte beat' dici nō poterit. Plerosq3.n. pbissimos uiros vidim' in insaniā deuenire. t per 2ns nō fuisse vere felices. Propterea ille tubicen Paulus clamabat. Nō habemus hic manentē ciuitatē: sed futurā i quiram'. Inde Boetius p̄ de 2so. ait. Quid me felicē toties iactastis amici? Qui cecidit stabili nō erat ille gradu. Et Boeti' idē i' de 2so. trib' principalib' rōnibus pbat in hoc mūdo hoīem felicē esse nō posse. Primo ratōe defect' dicēs Quis est tam 2posite felicitatis. vt nō in aliqua parte de sui status q̄litate rixet'. Nam diues se felicē esse nō putat: qz filios nō habet. Alij filios t familiā optimā habēt: sed diuitiis carent. Quidam lamētant' de socru. quidā de noerca. q̄dam de marito zelotipo. quidā d' infirmitate tc. Ind' Isa. xiiii. Formido inqt fouea t laque' super te q habitator es terre. Dic de pulicib' muscis: uermibus tc. Inde Jacobon' ita vulgarit' dicebat. O vita pēnosa cōtinua bataglia. con quāta trauaglia la vita he mēnata. Scdo rōne 2tietatis. Unde idē Boetius ibidē ait. Humane felicitatis dulcedo: q̄ multis amaritudinib' respsa est. Ecc. xliii. Qui nauigāt mare narrent picula eius. Nota de bēō Antonio qui mundū laqueis plenū vidit. Uix.n. hodie aliquid sit sine petō. et de q̄ttuor nauib' vna perit. ii. Cor. xi. Periculis fluminū: periculis latronū tc. Tertio ratiōe timorositatis. Unde idē Boeti' ibidem. Quem inquit infelix felicitas vehit: aut nescit: aut nescit illam esse mutabilē. Si nescit. que nā btā sors eē pōt ignorantie cecitate? Si scit: vt metuat necesse est. quare 2tinuus timor non sinit eū esse felicē.

Et Isidorus de summo bono. Qui bona mūdi diligit: velit vel nolit timoris pene succūbit. Exēplum cerdonis habitātis sub scala diuitis q erat paupertinus t semp cantabat. t pfecta p diuitē clam pecunia mox cantū dimisit. t cogitabat q̄liter expēdere posset. Cui diu' s. Quare ingt amplius non cantas? Da pecuniā meā: qz illa est cā tui doloris. cui ille. Recte ais. qz ex quo illā reperi vnam diem felicem nō habui. quare tc. Et Gualfredus in poetria capto. vij. sic ait. Hoc vnū scire potes q nulla potestas Esse morosa potest: qz res fortuna secūdas: Imperat esse breues si vis exempla: priores Respice fortunas: emarcuit illa prior Florida prosperitas: minos subuertit athenas. Ilion arridet magne carthagini: arces Scipio: sed rome multi fuit alea fati Tēpore versa breui. Hic ille. Felix igit' qui potuit mutare ruinā: vt ait Lucan' li' p'. qd̄ pfecto hōi in hac vita n̄ pōt. q̄re tc. Quātū ad vltimū punctū prime veritatis dico q non est adeo parua res a deo creata: que suā btitudinē nō appetat suo mō Et rō h3 hm Tho. vt s. est. q̄n oia queq3 creata sūt a deo ipso infinito bono creata sūt. ut Aug. t Dionysi' t cōiter sci aiunt. Bonū autē est oīm appetitus fm cōiter loquētes. Iō oz q oia creata fm impressionē a creatore receptā in bonum appetendū fm suū modū inclinētur: ita vt in rebus sit circulatio quedā. vt. s. a bono egredientes in bonū itez tendant. Uerū tamē est q ipsa circulatio in quibusdā creaturis pfecta est: in quibdam vo remanet iperfecta. Creature.n. ille que sic a diuina pꝛuidentia ordinate sunt vt ad illud bonū a quo pcesserunt nō pertingāt: sed solū s3 quādam silitudinē qualēcunq3: pfecto circulationē perfectā non hūt. vt sunt oia creata preter hoīes t āgelos. Angeli vo t hoīes cū sic ordinēt' vt ad ipsum bonū a quo pcesserunt pertingere possint perfectā hūt circulatōez. Pertingūt aūt p cognitionē t amorē. vt infra videbit'. Quare 2cludat' q sicut ois res nāli' suū bonū appetit: ita etiā quelibet rōnalis creatura suā btitudinē appetit. Aliaz aūt creaturaz assecutio sui boni nō pōt btitudo esse: sed fm q̄dam silitudinē ut p3. Sed quō hoc verū est pr Ambrosi: q̄n pauci saluant': tu qz verā beatitudinē nō intelligūt t iō illā nō appetūt. qz appetitus fert' in bonū cognitū. tu qz verā beatitudinē peccādo spernūt. Unde Aug. petm̄ diffiniēs ait: q petm̄ nil aliud est q̄ spreto incōmutabili bono reb' cōmutabilibus adherere. Cara aia mea hoc nō est qz decipiant' t non intelligāt verā beatitudinē. vnde in vniuersali illā sciunt: sed in particulari ignorant qz ignorare volūt. Nolunt.n. intelligere vt bn̄ agant. Audi Aug. Illis oīno ignosci nō poterit qui a quo discerēt copiam hūit: sed operam nō dederunt. De qua ignorantia satis dictū est dnica pma t feria q̄rta cinez. Sīr de petōibus dī q nō decipiūtur in appetēdo verā btitudinē. sed i hoc qz res 2mutabiles tanq̄ vez appetibile eligunt: in illis felicitatē ponūt. Quibus Isa. rca

ait. Ve qui dicitis bonū malū τ malū bonū. Fa
ciunt virtes cōmutabiles ad verā beatitudinē
sicut instrumēta quedā. vnde τ appetere illas
licet: vt illis mediātibus tanq̄ instris ad verā
felicitatē puenire possim⁹. ut dictū est feria qrta
cinc⁹. Sed 9 pat̄ Ambrosi⁹. Si res 9mutabiles
licet appetere tanq̄ quedā instra ad beatitudinē
9sequendā τ media quedā: sequeret̄ q̄ si. vt hō
nāliter desiderat beatitudinē: ita etiā nāliter de
sideret oīa media τ instrā que faciūt ad illū finē.
Sed 9ns est falsū. qm̄ cū mors sit quoddā tale
mediū: vt p3 in scis martyrib⁹: sequeret̄ q̄ mors
nāliter appetibilis esset. q̄d est oīno falsū. Pre
terea si oēs nāliter beatitudinē 9siderā. ut dicit̄
sequitur q̄ nulla in tali desiderio erit merces:
q2 in his q̄ a nā sūt neq3 laudā neq3 vituperā. Itē
oēs cōiter tenent q̄ ex ppriis virib⁹ mereri vi
tā eternā nō possum⁹ 9 Pelagiū. sed ex ppriis
viribus nālibus vt dicis btitudinē appetimus.
ḡ ex ppriis virib⁹ illā τ mereri valem⁹: q̄d est
absurdū. Ala mea bene arguis. tu ḡo h̄ subtilē
intellige. nō. n. necessariū est: vt sicut nāliter de
siderat̄ finis: ita desiderent̄ nāliter ea q̄ sunt ad
finē. nā finē nāliter desideram⁹. sed ea q̄ sunt ad
finē n̄ nāliter: sed per consiliū diligenter inquiri
mus τ eligimus q̄ magis ad finē illū conferēnt
faciunt. vt p3 3° ethicoꝝ. Et plene notauimus fe
ria sexta dnice de passione in p⁹ 9sideratōe. Q̄d
āt dicis de morte: dico q̄ mors vt priuat ei̇ a
nullo appetibilis ē: sed inquantū 9iungit̄ aliquo
bono rōne appetibilitatis h3: utpura q̄ tollit im
pedimenta ad 9sequendā vitā eternā. vel q2 ca
rere facit aliquo malo: q̄d s̄m nā3 cuilibet odio
sum est. Carere. n. malo bonū est. vt p3. ix. ethi. τ
per glosam Hieronymi super Hiere. ca. xx. Ob
quā cām dicit Aug. li. de libero arbitrio: q̄ nul
lus hō pōt velle esse miser: q2 miseria iplicat rōnē
mali: τ iō n̄ pōt vt bona desid. rari. Nullo. n. ma
lo miseria carere facit: imo malū apponit: τ iō
nāliter appetibilis nō est: q̄d nō h3 locū in morte
τ aliis similibus. Ad illud q̄d dicis de merito nul
li dubiū q̄ nālia bona n̄ sufficiant ad vitā etnā
merendā: vt p3 per Aplm. i. Cor. xiii. Si linguis
hominū loquar τc. τ est cōis scōꝝ schola. iō ex h̄
q̄ appetim⁹ nāliter btitudinē nō meremur: sed i
h̄ est meritū in mō volendi: q2 possū eā appetere
mō quo appetenda n̄ est. Modus āt q̄ appeten
da ē: est ipsa gr̄a dī. gr̄a āt dei n̄ est ex libero arbi
trio: vt p3 feria. vi⁹ cinc⁹: sed ex solo deo venit
volentibus acceptare. Iō p3 h̄ adiunctū in tali
appetitu est rō meriti. Et q̄ sequit̄ q̄ qm̄ appeti
tus rōnalis est rectus: tunc meret̄: τ q̄n n̄ ē rect⁹
demeret̄. Tunc quidē rect⁹ est q̄n ibi btitudinē
appetit: vbi ḡa btitudo est: τ mō q̄ appetenda ē.
Tunc ḡo appetit⁹ n̄ rect⁹ est τ puersus qn̄ appe
tit btitudinē vbi ḡe nō est: aut mō quo n̄ d3. i. si
ne gr̄a dei. In p̄mo ē meritū: in 2° n̄. Secūdo
nō sequit̄ q̄ licet ex nāli inclinatione voluntas
habeat ut in btitudinē ferat̄ s̄m cōem rōnē: tamē
q̄ ipsa in hanc τ illā btitudinē ferat̄ iō est ex in-
clinatione nāli: sed per rōnis discretionē: q̄ adin
uenit in h̄ uel illo summū bonū hois constare. Et
iō qn̄ aliquis actualiter btitudinē appetit: 9iun
gunt̄ ibi duo appetitus. s. appetit⁹ nālis: τ appeti
tus rōnalis. Et ex pte appetit⁹ nālis semper est re
ctitudo τ nunq̄ decipit̄: τ nec gentiles nec aliqs
decipit̄ in appetendo btitudinē. qm̄ quilibet s̄m
quandā rōnē cōem btitudinē appetit. Sed ex p
te appetitus rōnalis qui rōnē sequit̄ aliqn̄ est er
ror: τ aliqn̄ nō: tunc est error. s. qn̄ ibi btitudinē
appetit vbi nō est: vel vbi est: sed n̄ mō quo nō
d3: q̄ est gr̄a dei. Sed nō est error qn̄ est p op
positū: sicut in pcedenti correlario dictū ē. Ter
tio sequit̄ q̄ iō in appetitu rōnali ad verā btitu
dinē appetendā ponit̄ gr̄a dei: q2 ex puris virib⁹
n̄ est sufficiens: τ iō ex munere dei h̄ accipit. De
h̄ q̄re ad propositū feria sexta cinc⁹ i 2ª 9clone i
fine τ in 3ª 9sideratione. Et hec sufficiant quātū
ad primā v̄itatē h̄ 9siderationis. Q̄tū ad se
cundā v̄itatē alia septē puncta 9sideranda sūt.
Primū punct⁹ est. vt̄ btitudo 9sistat in actib⁹
voluntatis l' intellect⁹. 2ᵐ est. vt̄ 9sistat i acti
bus intellectus practici l' speculatiui. 3ᵐ ē. vt̄
locus empyrei faciat ad verā btitudinē. Quar
tus ē. vt̄ btī deū videant per essentiā. Quin
tus est. vt̄ ex puris nālibus diuina essentia pos
sit videri. Sextus est. vt̄ in essentia sci simul
oīa videant. i. vno actu. Septim⁹ τ vltim⁹ est.
vt̄ in hac vita diuina essentia videri possit.

Q̄tū ad primū dico q̄ nullus actus volūta
tis aut intellectus concurrit ad btitudinē verā
nisi prout coniungit vltimo fini qui est deus. Et
cum ipsa volūtas non possit vltimo fini con
iungi τ in illo quietari: nisi ipsa moueatur a fine
ipso primo cognito: quia inuisa diligere possum⁹
incognita nequaq̄. necesse est ut τ actus intelle
ctus concurrat ad talem quietationem. Ex quo
sequitur q̄ ipsa beatitudo siue ipsa fruitio dei n̄
est ens per se vnū: sed est quid includens dilectiō
nē τ cognitionē. Et hoc colligit̄ ex dicto Aug. i.
de trini. Fruimur inquit bonis cognitis in q̄bus
voluntas per se delectata conquiescit. Ubi ḡa
conclo accipit̄ q̄ fruitio p̄mo τ initiatiue est in i
tellectu: sed cōpletiue est in voluntate. Unde btūs
Tho. ad hanc questionē rńdens in fine notandi
sui dicit sic. Ultimus finis hois est in actu intel
lectus: τ ita beatitudo que est vltimus finis ho
minis in intellectu consistit. tamē id q̄d est ex p
te uolantatis: quod est quietatio ipsius in fine q̄
quod potest dici delectatio est quasi formalis 9
plens rationem beatitudinis: sicut superueniens
visioni in substantia beatitudinis consistit. vt sic
voluntati attribuatur: τ prima btitudo ad finē q̄
s̄m q̄ assecutionem finis appetit: τ vltima etiā
btitudo s̄m q̄d in fine iam assecuto quietat̄. Ue
rum est q̄d ipsa vltima eius dicta aggrauat dif
ficultatem quibusdam: sed finaliter ad pńs. Diu⁹
Egidius in primo sniarū. di. i. dicit sic. Frui aut̄
dicit actū quo attingit̄ finis separat⁹ priusnon
bitus. τ sic fruitio est actus intellect⁹: q2 p̄ intelle
ctum prius attingit̄ obiectū beatificū. Aut dicit
actū q̄ quē attingit̄ finis iam habit⁹: τ sic ē actus
voluntatis. hec ille. Teneat̄ ḡ tu q̄ initiatiue frui
tio est ex pte intellect⁹. Cōpletiue ḡo ex pte vo
luntatis: qm̄ ea que sunt priora cognitōe sūt po
steriora perfectōe: ex. ix° methaphisice. Ista etiā
ponit Petr⁹ de aquila ordinis minoꝝ. Cōis tamē
opinio ponit totalē rōem btitudinis in intellectu
cōstare: sed tanq̄ in aliquo supueniente τ deco
rante cōstare in voluntate. Hoc insequit̄ beat⁹
Tho. vt h̄. τ phus in 4° ethicoꝝ. dicens q̄ felici
tas i speculatiōe 9sistit. Et Jo. xvii. Hec est vita
eterna vt te cognoscāt veꝝ deū: τ quē misisti Ie
sum xpm. Sed q̄ sequunt̄ doctrinā minoꝝ dicūt
sicut dictū est in pncipio. q̄re τc. De hoc notaui
aliqua sup feria qrta h̄ dnice in p̄ma 9clone p̄
me 9sideratōis. q̄re τc. Q̄tū ad s̄m dico q̄ l3
hic multa 9siderāda eēnt: tū ad pńs dico q̄ btūs
Tho. vt h̄. dicit q̄ 9sistit in actu potius speculati
uo q̄ practico. τ nisi ḡa cerno materiā plixā esse
posuisse opiniōes diuersas: sed nūc ita leuit̄ trans
eamus. Q̄tū ad tertiū punctū tria videda sūt.
Primo quot sūt celi. Scdo vnde sumit̄ funda
mentū q̄ sunt plures celi. Tertio est rńsio ad
questiū. Q̄tum ad primū vīdeo q̄ generalr
s̄m diuersū modū accipiēdi celū quadruplex ē
v3. Celū māle. celū spūale. celū celeste. τ celū i
fernale. Celū māle triplex est. s. Celū empyreū
sydereū. τ aereū. Primo ē celū empyreū. Scri.
p̄. In pncipio creauit deus celū τ terrā. Et Ra
banus de celo empyreo exponit. q̄ celū h3 triū
Bona. in 2° di. ii. tres h3 9ditiōes. s. luciditatē: et
vniformitatē. 2° imobilitatē. 3° quādā specialē di
gnitatē. Primo h3 luciditatē τ vniformitatē:
q2 est totū lucidū τ uniformē: nō h̄ns ab alio cor
pore luciditatē: cū sit de se lucidissimū. Sol. n. l3
maioris corpib⁹ luciditatē reddat: vt lune τ aliis
tn̄ cū sit inferior empyreo celo nō pōt vltra suas
vires agere. Unde sicut ignis cū puenerit ad ori
sontē statnec vltra pgredit̄. τ sicut terra cū pue
nerit ad centrū. ita radii solis extra firmamentū
nō pgrediunt̄: q2 est lucerna hui⁹ visibilis orbis
Quod quidē celū dicit Damascen⁹ lib⁹ p̄. c. xxi.
q̄ creatū fuit sine stellis τ spērisorme. Hoc tamē
intellige q̄ sicut celū 9ornat̄ astris: ita empyreū
scis angel. iuxta illud. Ubi eras cū me laudarēt
astra τ iubilarēt oēs filii dei. 2ª 9ditio ē imobi
litas: q2 imobilis est c⁹ nā. Unde sic influētia dei
mouet firmamentū: ita gerat celū empyreū. vn̄ q̄
uis p̄ motori magi appropinquet: n̄ tn̄ h3 ut motor
sit ut stabilis ē. 3ª 9ditio est q̄dā spāl dignitas.
qm̄ loc⁹ est scōꝝ oīum τ sedes magni dei. ob quā
cām valde creatori suo silis ē in cēndo: q̄ sūme sta
bil' τ imutabil' est: alia aūt corpa deo i cāndo as
silant: q2 semp ex eoꝝ influētia aliqd gñat̄ τ cōrū
pit̄. 2° phisicoꝝ. Sol τ hō gñant hoiem. Et q̄ seq
tur q̄d celū empyreū nō h3 influētias aliqs i istis
iferiorib⁹: l3 sit pfectissimū τ nobilissimū cōpoꝝ
supcelestiū. Et rō ē ut dicit pdict⁹ doctō: q2 celū
empyreū solū pp pfectiōe3 vniuersi ut oēt hōꝝ
locus creatus est. Nec est ad obsequiū hominis
in p̄nti: sed in futuꝝ in perpetuū. τ iō recte deus
ipsum stabile: lucidū: τ amenissimū creauit: qua
cōuenit statui τ quieti btōꝝ. Hec oīa de inten
tione p̄fati doctoris. q̄re τc. Secūdum celum
dicit̄ firmamentū. Gen. i. Fiant luminaria i fir
mamento celi. De quo magr̄ sniaꝝ in 2°. di. xiiii.
duas opiniones ponit. Una opinio dicit q̄ illud
firmamentū est celū stellatū in quo sydera fixa
sunt: cui supposite sūt aque q̄ sunt i aere vel i ter
ra: τ supposite sūt alie aque. ps. Qui tegis aq̄s su
periora eius. Et dicit Beda q̄ hoc firmamentū
factum est ex aquis: τ est de natura aque: nō q̄d
s̄m suā fluxibilitatē τ ponderositatē: sed s̄m suā
9gelatōe3 τ soliditatē: sicut dicere solem⁹ q̄ lon
ga congelatōe aque crystallus efficit̄. Aug. aūt
est alteri⁹ opinionis. vt p3 2° sup h̄ n̄. ad litterā.
Et dicit q̄ hoc celū est de natura ignis: de quo
dicit oīa luminaria τ sydera facta esse: vt expsse
ostendit magr̄ in lra: quā lege. Et querens alias
questionē. s. vtrū hoc firmamentū moueatur uel
stet. Et concludit magr̄ q̄ non dicit̄ firmamen
tum eo q̄ stet: sed pter firmitatē: quia firmū est
non labile. vel quia in ipso prefixus est termin⁹
aquaꝝ quem trāsgredi non pōt. Et si quis etiā
dicere vellet q̄ etiā staret. dicit magr̄ q̄ nihil im
pedit celū stare: τ sydera in eo fixa moueri τ cir
cuire. hec in sniā magr̄. Ut aūt scias quid te in
hac parte oporteat tenere animaduerte q̄ opio
phoꝝ: vt in libro de celo τ mūdo ē q̄ ultra quat
tuor elementa est quinta essentia τ quintū cor
pus simplex: quod est ingenerabile τ incorrupti
bile: ab omni 9trarietate τ transmutabili muta
tione remotū. τ p̄ 9ns est alterius nature a q̄tu
tuor elementis. Et rō. quia elemēta sunt ad inuicē
transmutabilia: τ habent diuersos τ oppositos
motus naturales. mouet̄ autem firmamentum
orbiculariter: τ sic non mouent̄ ipsa. Sancti aūt
dicunt q̄ est de natura ignis: aut ipsum elemētū
ignis. cū de natura ignis nullibi facta habeatur
auctoritas. Bona. di. xiiii. in 2°. q. ii. ar. i. concor
dat oēs. Et ait q̄ Aug. τ alii dicētes firmamen
tum de natura ignis esse: igne a natura lucis de
nominant. Et quia natura lucis tam in elemēto
ignis q̄ in corpore quinto q̄d dicitur firmamen
tum reperit̄. ideo aiunt illud de natura ignis eē:
non quidē q̄ habeant vnam τ eandē speciem
formā. sed q2 nām lucis participat s̄m quandam
analogiā: siue s̄m magis perfectū τ minus pfe
ctum. Pōt aūt nām ignis a caliditate accipiūt
τ cū ignis contrarietatē habeat: τ firmamentū
a 9trarietate sit alienū: iō nō est de natura ignis
sed alterius nature. Et dicit idem doctor q̄ ta
le firmamentū pter 9uenientiā maximā quā
habet cū igne in natura lucis non erit incōueni
ens q̄ dicat̄ igneū. Unde sicut noīe aque intelligi
celū crystallinū ppe 9uenientiā ad 9gelare: ita n̄
est de nā aque. Ita noīe ignis pōt intelligi firma
mentū ppe maximā 9ueniētiā quā h3 cū nā luci
que reperit̄ in igne τ firmamēto. vtrūq3. n. illoꝝ

per speciem relucentes in diuina cognitiõ nõ ducit intellectum in notitiam eius perfectã; cõsultum q nõ requirit ad perfectã visionem. Relinquit g p solũ hoc erit primo mõ. q; tunc gloria creatu bit intellectũ ad videndũ talis visibile. quo mõ i telligit illud Jo. Videbimꝰ eum sicuti est. i. cognoscemus eum possibile vt debita visione beatifice. Et q p g fit res visibilis malis videt medialiter medio speciẽ. et propter eius mãsitatẽ nõ pot simul cõ tingi qui spãliter recipit rẽ visibilẽ. deum autẽ cõsequitur in alia potentia per essentiã suaꝫ intellectus creato assimilat hoc ipso q immediata quã p ea ipse facit ad facie vocat. Etsi lumen gloie accurratiõ proprie nõ sit tamẽ medium q requiratur inter visũ et rẽ visibilẽ sed tamẽ aliquo modo videnti et intelligenti. Ad aliud dico q gloie lumen gloria cognoscit quid est. Aliter vt q illa ppõ bis tantũ qm ad q videt per essentiã videt sed nõ eodem modo cognoscit. q videt sufficit tñ quãtus expedit ad beatitudinẽ. Ad vltimũ negat similitudo. Aliter vt q duplex ẽ substantia. vna sine mixtiõne in se. et nõ magis distat de ab altera creato q intelligibile creatum a sensu. Illo mõ fm quosdã ponitur tunc cõsequens ga sensus nõ ẽ oppositus ad cognoscibile q sic intellectus similiq; mõ fm eos intellectus q est. Amore sic illa sufficiant. defungor nunc pro alia cura. Cõtẽtor ingressa alia plequere. Ad quintum principale dico fm beatum Thomam. vbi supra. Et aliter dicitur in p̃te. q. xii. ar. iii. q nullus intellectus creatꝰ potest videre aut intelligere deũ ex sua potentia nisi deus fm essentiã iungat. Et rõ ẽ. quia nulla alia potentia pot ad id q̃ fm simil beatificans duc sed visio dei per essentiã natur in potentia beatificãs q ad ipsã peruenit nõ pot per nulla bona mia nota cũ manent mortalia. Jo. xvii. Hec ẽ vita eterna ut cognoscant te et quẽ misisti Jesum xpm. et Jo. xiii. Qui habet mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me. Et qui diligit me diligetur a patre meo et ego manifestabo ei meipsũ. q. s. Ita nã est q̃ sentio. et q̃ ni fallor. sed sic in symbolo christianorum q̃ dicit. Credo videre bona tã in videbuntur q̃ cõ tã. vt ps. Job. v. c. Quale gaudiũ ẽ multis qui in tenebroso loco et lumen celi nõ vidit. q̃ a lumine nec ex parte nãlibus deũ quo videre pot̃ ex sensibus nec ex parte intellectus creati. Dicit facile doctor q̃ tã ipedimentũ ẽ ex defectu lũe ex parte medii q̃ ex parte intellectus creati. Quãto facultas dei minuta est ad eius creatã. Tñc videt tã videat q̃ ibi est pfecta diuina essentia et intellectus q̃ in ipa sic videt nõ est sic pfecta vt sic tamẽ forma intelligibilis cuiliber intellectui finito. nõ intellectus sit ficiencer disproportionatꝰ ad pot fieri q̃ vnus nullus q̃ diuina claritas. Cetãtur diuine oĩs gloriã et non creatã creatãe q̃ solo requirit q̃ lumen gloie. ad deũ videndũ q̃ essentialiq; sit q̃ lumen gloie. Nota tñ q̃ aliter hic defert intellectus angeli a reperti aliquis defectꝰ ẽx tñcs sui gñis. sed per cõparationẽ ad intellectũ qui ẽ ex genus suũ. ad diuinũ. nãl intellectus angeli eius oĩs perfectõs hy que requirit ad intellectũ creatũ. intellectus ãt increatus est ex̃ genꝰ suũ. sed intellectꝰ bẽatus defectũ patit ex tñ rẽnez sui generis q̃ in eo est lux intelligibilis obũbrata. et ipõ in solũ per cõparationẽ ad excellentiã alterius essentialis ẽt per defectũ sui luminis ad videndũ q essentiã ex puris nãlibus sine gñe re nõ pot. Etsi dicta. nunq̃ est angelo male vt intelligat deũ per similitudinẽ eius in ipso angelo refulgentẽ. Dico q sic. Vñ Dionysius dicto ũ nomine nobis sic ait. Angelus est speculũ pur clarissimũ susceptiuo totãl sal est dicere pulchri tudinẽ deitatis. Sed tñ cognoscere deũ q ab qui similitudinẽ creatã ũ est cognoscẽ deũ p essentiã nulla similitudo creata sit ad sufficiẽt q̃ ẽ. Et sta sufficiant quantũ ad istã pncm.

Otũ ad secũd pncm dico pluribꝰ modis videndi omnibus q̃ videntes deũ per essentiã vide re et relucentia in diuina essentia una simul visione eternalis. Vbi nõdũ fm beatũ Dionysiũ dicto ũ. ar. c. q. nõ nos ñ possumꝰ sic multa intelligẽ. simul. et vno actu: q multa q̃ diuersas spẽs anel ligim. diuersas ãt spẽs ñ pot intellectus vnꝰ ñ simul in actu informari ad intelligendũ. ex causis nec vnꝰ cop pot simul diuersis figurari figuris vt patet q̃ qñ multa una spẽ pot intelligi simul intelligendo. diuersis quos alie tot ñ single quos spẽs intelligant successiue intelligẽ. et ñ simul. Et cũ dicit q̃ in cõtia diuina videbũtur q̃ singulas spẽs eius q̃ vnã cõtia vt dicit. nõ sic. et ñ successiue videbũ. Et q̃ pr̃ dicit intelligat illud pbat̃ sup eo. Liberum multa scire: intelligẽ aũt vnã. Scitum. n. tale ẽ. cuiꝰ intelligim̃ incipit una spẽ intelligim̃ diuersita una spẽ intellecta sufficiẽtia simul. sic in spẽ bona intelligim̃ alia. et malicia. q̃ bona. et malicia

vl ꝛ hoc ipso dñi nouarqui dñr a pñs accepisse
ꝛ obtinuit ꝙ vole. sic ꝛ in proposito ex gñali
amore pñi ad pñm dñr ꝙ vult vnū ꝛ ipm
ꝛ mitat ad eū honoꝛ ꝛ gloꝛiā ei⁹ dat. Apoc.
xxii. Beati qui ꝛ eruitoꝛes ꝛ dei ꝙ sūt
nūi venient super eum ꝛ regnabunt in
ꝛ tuū eius in secula ꝛ ꝑ bñdicte ꝛ
candido. Ps. Lauda a mihi dñe quoniam ego sum ancilla
tua. ꝛ filius ancille tue. Dñs dirupisti
vincula mea. Tibi sacrificabo hostiam laudis. ꝛ
nomen dñi inuocabo. Vota mea dño reddam
coram omni populo eius. Atq; ita ꝙ ꝓ
ꝓpter ꝙ ꝓ ꝓpter ꝙ ꝓ ꝓpter ꝙ ꝓ

quidē alarmādo ab ecclia libauit: vt dicit Damascen⁹ in quodā sermōe de fidē ad quē mortuos. Mach. 12ca 2°. Mysterio ergo nr̄e redēptionis ita est: vt ipse sine peccato pro nr̄is peccatis mortuus sit: ita nos nr̄is peccatis mortuis per penitentiā resurgamus. Bille Ide. de Dionysii de ecclastica hierarchia. c. vi. Et ē ifra mortui p̄ viuos iuuari p̄t ē charitas. Ut dic⁹ Dño. vt ibi⁹ ait. Charitas n. una coēs nō finit. 1. Cor. xiii. c. Charitas nūq̄ excidit. Sūt ergo mortui in memoria dominū viuentes: ō ideo no vacuū ad eos uenīa p̄cor. ḡre duplicē hēre suffragia viuor̄ mortuis: hē viuis p̄sunt. puto p̄ charitatis vinculū. 2°. p̄ viuos ad eos ḡre recta intentiō. nō tñ sic eis suffragia viuor̄ valere credenda sunt: vt stat⁹ eor̄ mutet de miſia in felicitatē ē rebus: sed valent ad diminuēdū nr̄e pene. l. aliqd bonū q̄ mortui statū a illuminat hec ille. Et quib⁹ sequat̄ g aie defunctor̄ si sūt simpl̄ in statu ꝑfectē quantū ad aliqd diminuūtur ad. l. cor. ꝓpellas ab visiōe retributionē retardat. ē si per nulla opa nra iuuari possunt: vt nīl mutent ad statū felicitatis l miſericordiā dñi. quātū ad fīg ab viuēta retributione detinēt: possunt ḡ viuor̄ ofones iuuare: q̄ quātū ad 2ū vra fūt.

Secdo sequit̄ q̄ dna cōcatio ciuitū operū esse ī possit inter viuos ē mortuos: vt ēt de pēs p̄ceps. ni opes ꝓpriā cōcato q̄ est p charitatē ad vtil⁹ eis mortuos ꝓdo viuunt: p̄t esse inter eos. q̄ ē. Sed 3 p̄ Ambros⁹ audi Dionysiū in ea⁹ fīgnis allegato. Q. n. inquit retributionem recipiat vnusq̄q⁹ a diuina iustitia cor̄ q̄ in p̄ri vita bonor̄ ē malor̄ pegerit: liuit. ꝛ fm hāc vi tā ꝓpria opationes q̄ nominat: q̄dō per q̄ndā filmus sacerdos ofonē in altarī requie cōsequēt vitra dignitatē eius: dic ille. Et q̄ aūte arguāt sic. diuina iustitia vnicuiq⁹ tribuit fm merita ꝓpa. Tu reddes vnicuiq⁹ fm opa sua. Ꝑpē. xxii. Opa illor̄ sequunt illos. q̄ impossibile est illos no fruī iuuari suffragiis. ps. 70ma: q̄ tunc diuina iustitia deficeret. Iré Ap̄lus ad Gal. vi. ait. Quę seminauerit hō hęc ē metet. q̄dō q̄ mortui colligent aliq⁹ semina? Iré meritoriū induit rōnem voluntarii. ꝑa. Voluntarie sacrificabo tibi. q̄dō q̄ eis ꝓdeunt q̄ si nō? sed aliq⁹ volūtate egāt? Dic ruis argumentis alia hanc tenę conclonē: q⁹ nullius opatio alteri valere p̄t ad statū q̄lē nēq̄ūli q̄ modū meriti. Dato. n. gloę fm mēsurā accipientis reddit. ē per hōc nulli dat̄ vita eterna q̄ meritis alteri⁹. Unde qui in purgatorio sunt tā ad vitā eternā ꝓfecto sunt: ē alia per merita ꝓpria meruerūt: ꝑ alia nō ꝓpter successū petor̄ satisfactōs ad illā ascendē differant. vt dicit bēlle Tho. in. iiii. di. xl. ar. 1. ō quantū ad hanc retardatōs per vtā intercessionis ē ofonis nulli dubiū q̄ iuuari mortua a viuis p̄t. Et ō. q. ofonis nīl ꝑdurat̄ ad oēs fīnā liberatē pertinet. ē nō ofonis ꝑdurat̄ ad oia illa ad q̄ se extendē p̄t. q̄ ꝑdunt ꝓpine ordinate p̄ti. Sed de 5 vide i. 4ti. distinctiōe ca⁹ suffragii. ē nō ad tuū argumentū rīdeo vico q⁹ intelligit auctor⁹ illa de ꝑnio vite eterne: q̄s per modū meriti q̄ aliū haberi ꝑ possit ita q⁹ ut ex vno q̄ operet ꝑ me⁹ ad beatitudinē mereri vitā eternā possit. Et ꝑ hoc nihil adhuc vitat. ē vnat ꝑcor in eternū felicitati per ea q̄ oper⁹ pos aut minuat q̄ ī eternū tanḍē euolabat ad vitam. Beda ēt Dionysius illa ꝑba arguūt pene: vt ꝑbi. vi. ēt p̄t dici q⁹ ali mortui in charitate existētes sint mēbra ecclie: ꝑpria opera nīa sua fiant ꝓpter charitatis unionē ē facientes intētō nē. Et sic dicendū de voluntariis ē de alijs que hoc nēc ꝛ clare oppugnare videnē q̄ vē. Sed q̄ 5 mā vobis est aliq̄ dicta videam⁹. ꝓmo⁹ punct⁹ est q̄ sunt suffragia q⁹dā alie defunctor̄ iuuari p̄t. 2⁹ punct⁹ ē. vtr̄ possint exhib⁹ in ifernō. 3° ē. vtr̄ exhib⁹ ī pēna. Quart⁹ ē. vtr̄ exhibus in lymbo. Quīt⁹ ē. vtr̄ possint facēnib⁹.

Sext⁹ est. vtr̄ magis ꝓsint illi ī illis ꝑ quibus fiunt: ī an oēs equaliter de illis bonis ꝓcipiēt. q̄. ꝑ. sit. Pariter ego ꝑ illos tuleru⁹ ꝛc. Septim⁹ est. an suffragia q̄ fiunt ꝓ quib⁹ tantūdē singulis ꝓsint. Octau⁹ est. a quib⁹ fīāt suffragia ꝓsunt. Nonus⁹ ē. vtr̄ solēnitates ē funeralia defunctis ꝓsint. Decim⁹ punct⁹ ē. an indulgentie defunctis ꝓsint. Ortū ad ꝑmū dico q⁹ oia opa q̄ ad charitatē pertinent: ī q̄ tempo faciēns se extendē p̄t ad illos: illis ꝓsūt ē valēt. ꝓpue tñ int̄ opa oia tria ꝑdūt. Lo. oīs missa chyma: ē ieiunū. Ꝑ ꝓnit in decretis. xiii. q. iii. c. vbi dī. alc. ꝑdūt eor̄ soluūt q̄tuor modis: aut oblationib⁹ sacerdotū: aut ꝑcib⁹ sc̄or̄ q. ſūt in ecclia sanct̄ eius: aut ieiunio cognator̄. ē de ꝑdūt plura ea ꝓsa ibidē q̄ ꝑ ꝓmittatis omittō. Ortus ad 2m vide⁹ opinio q̄dā fuisse q⁹ sic mortui ꝑdūt scōr̄ dicta ē exēplis. Audi Aug. in enchiridion ille gatū a magro in. iiii. di. xl. c. i. Quib⁹ ingt ꝓsunt: ī ad ꝑ ꝑdūt vt sit plena remissio: vt certe ut tollerabilior sit ipsa dānatio. Ꝑ ille. Si soli q sunt in inferno sunt dānati. q̄ exhib⁹ in inferno suffragia ꝓsunt. Iré 2° Machabe. xii. di. Judas duodecī milia dragmas argenti misit hierosolimā offerri sibi ꝑ ꝓcio mortuor̄. Constat ūt illos mortuos peccasse 5 legē agentes: ē sic in morta li peccātis. q̄ ꝛc. Quid aliud q̄rim⁹ nōne scīs Machabeū caput gentilū in deserto adinuenire? qui ei dixit per suos ē alior̄ ofones iuuari: ut ēt refert Damascen⁹ in ſmone suo. Iré habem⁹ de Traiano ex⁹ per Gregoriū ofonem a penis inferni liberato. sed nunq̄d ē nunc 5 fieri ꝓt aut nō sunt ap̄lus ferut dez aut est abbreuiata manus dei ut saluāt nēq̄at. q̄ ꝛc. O stultor̄ opinio. nīl quid ē diuini in tormentis gutta ḥic q̄ aque? Et in inferno dicimus q⁹ nulla est redēptio. q̄ modo queso tolleret⁹ pena: nīl prius lauata fit culpa? quare cū culpa nūc mācat ī dānatis: eternē ꝑseuerāt ē nō recte. ꝑ eis ī aut ecclia. xiii. q. ii. ꝑ obsequijs. vide vtrum sit feria quarta cinerū. Et illud quod dicis de Augustino. dico q⁹ accipit⁹ dānationē largē. ī ꝑpo quodlib⁹ ꝑmisit. De machabeis dico q⁹ machabeus ille in pugna videns ī sibi periculū imminere de ꝑcō delenditē ꝑ ꝑcō nō fuerit dānati. De capite Malbarii dico q⁹ nō intelligit q⁹ ea⁹ te Malbario eor̄ pena tolleret⁹ sed q⁹dō meritō ꝑcedebat illū vt sic manū ꝑcidere. ē sic est eor̄ affectus impleb⁹ quodā nō dicā vt⁹ sed sanctificā gaudiū cōsolat⁹. sicut ē demonica ī bono peccare faciunt gaudere dicūt⁹ ē ī nullo eor̄ pena minuit. Sūt ē angelor̄ gla in nullo minuit⁹ q̄nis nostris malis ꝓpriant. De Traiano ī sūt plures rōnes dicto tali⁹ q⁹ alia sint q̄ legē cōi accidūt: ē alia q̄ ex ꝓuidētia aliqbus occultā. non ē ī hac trabēda sunt. ꝓ regula ḡnali. De hac mā vide sup̄ feria ḡrta cinerū. Ad tertiū dicendū q⁹ cū suffragia siat inuamēta quedā: ē inuarietā defectū ꝓsupponat⁹ ꝙ vbi nullus est defectus nullū debeat pēni inuamentū. sed aut̄ sit hmōi ꝙ ꝛc. Iniurią. n. facit martyri ꝙ martyre occīt ēt de cele. miſc. cuz martyr. vide sup̄ feria ḡrta cinerū. Ad quartū dubiū dico q⁹ aie puror̄ ī limbo iuuari non p̄t ꝓpter defectū gre a qua p̄ uari sunt peto pena penit. ē nō cum sint in statu ampli⁹ augendi q⁹m nō possint merito iuuari ī possunt. Quare ola p̄dicta dubia in ꝑbis patet. Ad quīt⁹ dicendū vt celsi⁹ de mente Aug. in enchiridion: ponit a magro in. iii. di. xl. ar. 1. c. iii. Dicimus ꝙ sic. Mortuor̄ q̄dā sunt baptizati: q̄dā no. Non baptizatos ecclie suffragia nō ꝓsūt: cū illi nūq̄ fuerint viui. Baptizati aūte q̄dā sunt valde boni: vt glorificati. ē ideo non ꝓsunt suffragijs. q: non bñ vsi de bonis⁹ illis ꝓpter ē misereri. Quidā sūt valde mali: vt dānati. ē ideo ꝑdūt nō ꝓsunt: q̄ sic in vita mortali egerunt vt ī me reant adiuuari. Aliqui sunt mediocriter bñ: vt purgāt eor̄ ꝑcā. ē ideo iuuari ꝓt eor⁹ in gratia viuant. De pueris aūte in limbo nulli facit mēnonē q̄tū ad boc: sed vicas vt dictū est. ḡre ꝛc. vide feria ḡrta cinerū. Alia est cōis sna theologor̄. Sed vicco. ponam⁹ q⁹ suffragia siant ꝓ aliquib⁹ quib⁹ ꝑdesse non possunt. Dico q⁹ si certe sciamus aliquos tales ē crūne male facim⁹: cum 3 diuinā ordinatōē facim⁹ nō statutū ecclie sce Si aūt ignoram⁹ ē illi saluati sint crūne q̄des illa suffragia nō ꝓsunt: sed quodāmō obligant⁹ ergā eos suffragāc. Si aūt dānati sint ē eo tua in sinu tuo meretē. vt ꝓbē ait. ḡre ꝛc. Ad quintū dē 4° bñ Tho. vt 3°. q⁹ suffragia inq̄tū impetrant vēm cumulū recōpensatiōis pene q̄ sit in satisfactione: sic faciēti non ꝓsuntia q⁹ eor̄ pena non minuit si moderet⁹ ī purgatorio ēnt. Inq̄rit⁹ sc̄o sunt quedā opa sc̄a ex charitate ꝓcedētia sic q⁹ modū meriti faciēnib⁹ ꝓsunt. Inde Damascenus in quodā ſmōe ait. Quēadmodū vngūta vel alio oleo sc̄ō cārēlumare volēs infirmū ꝓ ipse lectis ꝓcipit vncīri: deinde sic pungit laborantē. Hec ē quedā ꝓ ꝓximis salute. q⁹ ꝓsunt ꝓmā sibi ꝓdēstinende. primo. Franciscus de marcha in lectura sup̄ capla firmē. ē. c. si vero tbe. ē cele. miſ. sic ait. Suffragia ex charitate fīā ei opa sint magne miſericordie facientis⁹ ea⁹ liter ꝓsunt sed recipienti⁹ temporalit̄ nō. Ille

Circā ad tertiū bēlle Tho. vt ī. duas opiniōes ponit. Prima opinio est ꝓpositum. q⁹ suffragia nō magis ꝓsunt bis ꝓ quib⁹ fuerūt⁹ bis q⁹ magis ꝓsunt ꝓ quib⁹ fuerūt⁹ bis q⁹ magis ꝓ quib⁹ fuerūt⁹ bis q⁹ magis ꝓ quib⁹ fuerūt⁹ bis q⁹ magis

Secundo considerari potest vt sunt bona facta pro particu-
lari persona: et vt satisfactione quedam pro intentio
ne satisfacientis limitate in mortuos: cum intentio
eius ad quem illi placet dirigi possit: manifestum est
quod valet tantum quantum est intentio suffragantis: et sic
missa tamen valebit illi pro quo fit oratio. ad pene libe
rationem equaliter: quia forte si intenderit illam pro omnibus: si
pro vno tantum. Sed dicces ponamus quod nunc ego pro
pluribus defunctis celebro: et intentio mea sit pro
omnibus nunquid tamen valebit illa oratio coiter: ac si pro
vno quoque diceret. Dico quod cum ex parte dei sit sic dif
ficile ita possit absoluere multos sicut et vnum
etiam ex parte suffragantis: cum ipsa suffragia habeant
rationem satisfactionis: et sint finite virtutis poterunt
ita multis suffragari sicut paucis vel vno tantum. Nam
si tantum duobus vel tribus vel quattuor prodessent sic
videtur eadem ratione posset et infinitis: et sic vno die pos
set purgatorium spoliari. preterea: non est maior ratio de v-
no quam de alio. et per consequens suffragium finitum valorem
haberet infinitum: quod est inconueniens. Unde licet mis-
sa sit in se infinite virtutis: est tamen determinati effe
ctus ad quem illud sacrificium ordinatur: et per consequens non
est quod per vnum sacrificium altaris tota pena corporum
sunt in purgatorio expietur. sicut nec vnum sacrame-
tum quod quis pro satisfactione in sua vita offert li-
berat a tota satisfactione debita pro pctis. Unde
crebro pro satisfactione vnius pcti plures misse a
confessore iniunguntur. hec dicit beatus Tho. li. iiij. di.
xlv. Et est sola Aug. i li de cura agenda pro mor
tuis. et beati Gregorii ad Bonifacium. et contrarium sic te
netur: et confirmatur. nam si per vnum sacrificium et vnum suf-
fragium commune pro omnibus ipenalia liberarentur equaliter
omnes a penis: vana esset ecclesie institutio: que suf-
fragia specialia ordinauit. hic diligenter aiaduertere
qui plures elymas particulariter suscipiunt pro mis
sis particulariter dicendis. apparet. n. et dictis quod
per vnam missam communem pro omnibus dictam non satisfaci-
unt pro omnibus in purgatorio expectantibus. Sed
nunquid possum dicere in vna missa plures orones
speciales et valere: Dicit beatus Tho. ibidem in quadam
responsione quod cum pro vno missa dicitur non est inconueniens
vt orones pro aliis etiam fiant. Nam alie orones que su-
peradduntur non dicuntur vt satisfactio vnius sacrifi-
cii ad alios principaliter determinetur. sed vt orones
facte pro ipsis illis etiam prosint. hec ille doctor. quere
etc. Ad octauum dubium dicitur quod quattuor sunt ge
nera viatorum. Quidam sunt in gratia baptismali qui nunquam
mortaliter peccauerunt. Quidam in gratia peni-
tentiali: qui post lapsum surrexerunt. Quidam in cul-
pa mortali: delicto tamen pcto originali: cuiusmodi sunt
fideles sine gratia dei. Quidam sunt in culpa morta
li actuali et originali: sicut infideles omnes qui non sunt
baptizati. De primis autem et secundis satis constat quod
eorum suffragia prosunt: cum sint in gratia constituti: et
omnia eorum opera deo grata. De quartis etiam patet quod non
valent: quia infidelibus nihil est mundum: vt dicitur ad
Titum primo ca. De tertiis. s. fidelibus baptizatis existi
bus in pcto mortali est difficultas: an eorum suf-
fragia prosint. Et quantum ad hoc beatus Tho. in iiij.
di. xlv. sic distinguit: dicens quod suffragia quoniam
los sunt possunt dupliciter considerari. Aut vt opus operati
et vt opus operans. Si vt opus operatum: vt missa
facta: et percipere eucharistiam: sic ipsa sunt ex opere
operantis: sed ex seipsis sine et gratia dei efficacia
habent. et per consequens per quoscunque ministrentur valent. Si
autem considerentur vt opus operans: distinguendum est: quia
considerantur aut vt est opus eius. Lapsus operans: et
vt sic nec sibi nec alteri eius operatio meritoria
esse potest: aut vt est opus vt persone communis: sicut est sa-
cerdos dum exequias mortuorum facit in ecclesia:
et quia talis actus intelligitur fieri nomine ecclesie cuius: vt
vt dicit Dionysius in. xiii. c. celestis hierarchie. In
de est quod suffragia talis sacerdotis quamuis sit in pec
cato mortali defunctis prosint. Item potest considera-
ri talis operatio vt persone particularis instrumentalis:
et tunc cum instrumentum agat in virtute principalis agen
tis posito quod principale agens sit in statu gratie: et
persona instrumentalis sit in pcto mortali: nihil obstat
quod suffragia prodesse possunt defunctis. Unde si aliquis
charitate decedens precipiat sibi suffragia fieri
vel alias etiam precipiens illa fieri: procul dubio defun-
cto proderunt: quamuis illi per quos fiunt sint in pec
cato mortali. etc. Et si fuit in pcto etiam ex pre
cepto sui dum charitatem habuit aliquod misericordie o-
pus faciat: patet quod non obest in suis penis serui vt ely-
mosyna deo sit grata. quamuis ipse sit tamquam propria persona:
sed vt dum instrumentum operatur. Non tamen quod magis proficerent
sent si in charitate fierent: quia tunc opera illa ex dua
bus partibus meritoria essent. Et sic patet quod pec-
catoris opus quamuis non sit tantum vt est eius: est tamen
tamen vt est alterius. Ista est sola predicti doctoris.
require de hoc. s. feria quinta cinerum in ij consi
deratione prime confessionis in 3 veritate. Sed dicens
questio est possibile per Ambrosii quod sacerdos cele-
brans in pcto mortali prosit illis pro quibus ce
lebrat. Jo. ix. Scimus quia deus peccatores non exau
dit. Dico quod non prodest vt bonum persone: quia sic eius
actus est malus: vt dictum est: sed prodest vt bo-
num ecclesie etc. Quantum ad punctum de exequiis
mortuorum dico de intentione Aug. de cura agen-
da pro mortuis quod pompa exequiarum: curatio fu
neris: et conditio sepulture magis sunt viuorum sola
tia quam mortuorum subsidia. eadem verba ponit Greg.
in. iiij. dialogorum. Notandum tamen quod inter errores pa
ganorum hic erat vnus. s. quod sepultura ad hoc inuenta
est: vt aie defunctorum quietem acciperent. Nam
credebant alam quietem posse accipere antequam cor
pus sepeliretur quod omnino est ridiculum quoddam. Jnde
theologi aiunt quod sepultura inuenta est et pro vi-
uis et pro mortuis. propter viuos quidem ne. s. fetore
cadauerum inficeremur: et tanta turpitudine co
rporum offenderemur. turpissimus. n. est hominem
mortuum cernere. Propter mortuos vero vt. s. eorum
memoria in mentibus haberetur fidelium: sic pro illis
orare etc. Secundo notandum quod sepultura secundum
Hostiensem quicquid accipitur pro ipso officio quod pro cor
poribus sepeliendis impenditur quod vendi non potest. extra
de symonia. c. non satis. et xiii. q. ii. c. precipiendum. et
i. q. i. dicunt. Non pono terram ad seruitutem propter breui
tatem. Quicquid sepultura dicitur ipsa terra: que sic est de

cimiterio vel fuit ibi aliquis sepultus sic vendi
non potest. de rei vendi. que religiosa. Tertio
accipitur pro ipsa tumba marmorea vel lapidea. et
ista vendi potest si in ea nullus sepultus est. alio
quin locus factus est religiosus et vendi non potest
xiii. q. ii. c. questa. et c. postquam. Quarto dicitur quod
ipsa terra pura que deputata est ad vsum sepul
ture. et hec vendi potest. xiii. q. ii. c. aurum. Sed verum
aliquid possit exigi pro sepultura: vide in. c. sua.
et. c. ad apostolicam. extra de simonia. hec ad presens
dimittamus. Ad propositum ergo nostrum dico sic: quod
aliud est loqui de sepultura: et aliud de his que ad
ornatum sepulture exhibentur. Sepultura enim
loci sacri mortuo quidem prodest non ex ipso ope
re operato: sed magis ex ipso opere operante.
Dum. s. vel ipse defunctus vel alius disponens in
vita in loco sacro tumulari patrocinio alicuius
sancti cum committit: precibus cuius credendum est
illum iuuari. Uel etiam patrocinio eorum qui in lo
co sacro deseruiunt: qui pro tumulatis apud eos
frequentius et specialius orant. Illa autem que ad
ornatum fiunt: defunctis quidem prosunt. non quidem
per se: sed per accidens. dum. s. homines inspici-
entes ad compassionem excitantur: et sic pro illis
orant. Uel etiam inquantum ex sumptibus sepul
ture pauperes fructum accipiunt: vel ecclesia de
coratur. Et secundum hoc Aug. ait. eius sepultura
inter ceteras elemosynas computatur. Et ita sol-
uuntur omnia argumenta in oppositum. Dicit ta
men Augustinus primo de ciuitate dei: quod propter
fidem resurrectionis astruendam sepulture inuen
te sunt. In hoc enim testimur curam corporum
defunctorum habere tamquam sperantes eorum melio-
rem vitam. Ex quibus plures conclusiones siue
potius correlaria colligamus. Primum corre-
larium est quod sumptus funerum qui a parentibus
fiunt: si non propter iactantiam: sed vt inde ecclesia
et pauperes subleuentur: prosunt defunctis: sicut
et cetera pietatis opera. Secundum correlarium
est quod locus sepulture sacre defunctis prodest:
non per se: sed meritis sanctorum ibidem sepultorum:
aut suffragiorum que ibi fiunt. Hec est sola Aug.
de ciuitate dei libro primo. Tertium correlarium
est quod parentum pompa defunctis non obest. quia
pater non portat iniquitatem filii. Ezech. xviii.
posset tamen obesse: vt si quis hoc in vita ordina
ret. reputa quod iuxta corpus viuius martyris po-
neretur: posito etiam quod non fieret. Quartum cor
relarium est quod cerimonie ecclesie rationabiliter sunt
ab ecclesia inuente. vt sunt pulsatio campanarum:
officiorum decantatio: cereorum illuminatio: aque be
nedicte aspersio: et thurificatio. Similia et alia que
ecclesia facere in talibus diebus consueuit. Hec
enim spiritualia designant: vt ostendit Dionysius de
ecclesiastica hierarchia. c. vii. Hec omnia satis cla-
ra sunt inspicientibus et intelligentibus que in pre
cedentibus notata sunt. quere etc. Quantum ad vl
timum punctum satis dictum est supra feria 2 dicte
de passione consideratione tertia conclusione: vide
ibi. Cuius sola est etiam beatus Tho. in 4 dis.
xlv. Et ista sufficiant pro primi veritate. Quantum
ad tertiam veritatem nihil aliud ad presens dico. Sa
tis eius in hoc opere dictum. vide in tabula. c. de
damnatis. A quorum consortio liberet nos Jesus
gloriosus qui replicat donum conscientie nostre hic
odore vnguentorum gratie sue: vt ipso in eterna
gloria potiamur. Amen.

Feria tertia dominice in ramis palmarum
sermo in ordine quadragesimus secundus.

Emoriam fecit

m mirabilium suorum misericors et mise-
rator dominus. Ps. Mira altaque
beneficia summam gratitudinem exigunt
atque tanto altiorem quanto deus ipse qui nobis ma-
gna contulit modum gratitudinis excedit in sui ve-
ri corporis et sanguinis communione. Uerum quia tan
mirabile sacramentum non creaturarum rerum more co
gitandum est: vno sermone enucleari non potest. Jn
his namque rebus quas in hoc corpore constituti quo
damodo cogitamus: non nihil fortasse nostrum
valet ingenium. Facile enim corporei corporalia
sentimus. quia nihil inter alantia atque viuentia inte-
riri potest: quod non alicui nostrorum sensuum subiectum sit
Sed cum de cognitione diuinitatis que tanto in
hoc sacramento latet inquirimus: prorsus omnis spes
peritura videtur. Quamobrem cautissime incedendum
est dum tante rei prosequimur vestigia. Eya igitur
aia mea animum tuum atque aures tuas vt soles erige:
meritoque ora amantissimum Jesum gloriosamque eius
genitricem: vt de tanto ac mirabili sacramento vti
lia quedam in medium proferamus. Animaduerte
saluatoris clementiam: qui vt nos ad se traheret:
atque ex hominibus deos faceret: factus est homo. Ex
cogita eius ad nos ardentissimam charitatem: qui cum
immortalis esset. et in nullo pati posset in cruci era
pro nostra salute sese obtulit deo patri. quod vt sempi
terna memoria teneremus corpus suum in cibum et
sanguinem suum in potum nobis fideliter reliquit. O
clementiam admirabilem atque omni laude decoran
dam. Primus namque homo cibo ligni vetiti deus fie
ri voluit. deus autem vt hominem deum faceret est fa
ctus homo. Ille paradisum voluptatis peccato
amisit: iste autem sui regni nos voluit fieri cohe-
redes. Ille namque inobedientia mortem incurrit: iste
autem vt nos faceret immortales turpi morte dam
nari voluit. Quid multis moror? Memoriam
fecit mirabilium suorum. Mirabile certe est quod corpus
videri: mirabilius quod velatum accidentibus. Aliud
enim est quod cernitur et aliud quod creditur. Cernitur namque
panis et vini species sub qua totus verus Christus cre
ditur. Ualde mirabile est quod corpus videtur in cibum
qui plene reficit: vere nutrit: sumentem impinguat
non corpus sed cor: non ventrem sed mentem: non
carnem sed alam. vt Urbanus quartus ait. Non enim
carnes thaurorum aut vitulorum vt olim in lege no
bis proposuit: sed se verum deum sub speciebus panis
et vini mirabiliter occultauit. Que vt magis cla-
rescant tria in hoc presenti sermone considerationes mo
re solito faciamus. Primo corporis et sanguinis

xpi in sacro panis et vini singularē nobilitatem.
Secundo corporis et sanguinis Christi in sacramento dati singularem figurabilitatem.
Tercio corporis et sanguinis Christi mirabilem censibilitatem.

De nobilitate eucharistie cōsideratio prima.

[P]Rimo corporis et sanguinis xpi in sacramento panis et vini nobis dati singularē nobilitatē videamus. vbi tres cōclones more solito faciamus. vz. Prima cōclō est ista. Inter oia sacra corporis et sanguinis xpi sacrm superexcellit vniuersa. Secunda cōclō e ista. In sacro altaris procul dubio verum corpus xpi et sanguis cōtinet. Tertia cōclō e ista. Quāvis corpus xpi et sanguis sit in sacro velata: nihil tamē inconueniens si aliquando in forma pueri vel alterius speciei videatur.

Quod sit nobile sacrm eucharistie cōclō prima.

[C]Irca primā conclonē tres inquirantur dubitationes. vz. Prima dubitatio. Quid est sacrm. Secunda dubitatio. An eucharistia sit vnum sacrm vel plura. Tertia dubitatio. An eucharistia sit nobile sacrm. Quantū ad primā dubitationē dico quod quattuor sunt sacri principales descriptiones. Prima est Aug. x. de ciui. dei. Sacrm inquit est inuisibilis gratie visibilis forma. quibus verbis magister sententiarum in iiii. di. viii. c. nōc quid sacrm sit. duo addit dicēs vt eius similitudinē gerat et cā existat. Forma scilicet .i. spēs panis et vini visibilis similitudinē gerit inuisibilis gratie .i. latentis gratie sub accidentibus illis. Vnde sicut oculis corporis nō nisi accidētia panis et vini mālia cernimus: et nō substātiam. cuius etiam vniuscuiusque minimi entis substātia sit insensibilis sed tamē intelligibilis. vt tota clamat philosophia. sic in hoc sacro sola accidentia cernimus: et nō carnis substātiā et sanguinis nec diuinitatē. Secūda diffinitio est eiusdē magistri in quarto. di. prima. dicentis: sacrm est sacre rei signū. Aug. li. ii de doctrina xpiana. et pōitur de conse. di. ii. c. signū. declarat quid sit signū dicens. Signū est res que preter spēm quam ingerit sensibus aliquid aliud ex se in cognitionē facit venire. Sicut enim circulus ante tabernā est spēs quedā visibilis vltra sui cognitionē in notitiā vini deuenire faciens: quod tamē vinū transeuntibus oculis inuisibile est. sic sub spēbus visibilis panis et vini sacri ... inuisibilē xpi carnē et sanguinē honoramus. Audi cap. panis. de cōse. di. ii. Panis ingeritur in altari ... ante verba sacrorum: vbi accessit cōsecratō de pane fit caro xpi. hec ibi. Audi ca. ... ante benedictionē ante inquit benedictionē alia spēs nōiatur post cōsecratōem corpus xpi significatur. Audi ca. nos cre. nos enim inquit in spē panis et vini quā videmus res inuisibiles .i. carnē et sanguinē honoramus etc. Tertia diffinitio est eiusdē Aug. dicentis. Sacrm est illud in quo sub tegumento rerum visibilium diuina virtus secretius salutē operatur. Et sm hoc tamē sonat sacrm: ac si diceremus sacrm est sacrū secretū. Et ideo certe secretū est vt nisi sola fide intelligatur: vt sit mediū ... magni meriti cū in eo nullū cadat experimētū: sicut cantat ecclesia. prestat fides supplementū sensuū defectui. Quarta diffinitio est Hugonis de sancto victore li. suo de sacris. li. i. parte. ix. ca. ii. dicentis. Sacrm est māle elementū extrinsecus oculis suppositū ex institutione significans: et ex similitudine representans: et ex sanctificatione aliquā inuisibilē gratiam conferens. Et ista e cōpleta diffinitio sacri vt dicit btūs Tho. Primo dicit quod e māle elementū foris sensibiliter propositū. vbi dicit btūs Tho. in iiii. di. i. quod elementū ponitur pro quacūque re sensibili: siue sit elementū siue elementatū. Vnde dr hoc verbo propter dictū Aug. i. q. i. dicentis. accedit verbū ad elementū: et fit sacrm. Detrahe verbū: quid est aqua nisi aqua? Vbi notandum quod in aliquibus sacris māle ipsorum est simplex elementū: vt in baptismo aqua. In aliquibus e elementatū: vt in eucharistia panis et vnctione extrema oleū: et sic de aliis. Secūdo dicit. ex institutione significans: quia hoc sacrm in memoriā sue future passionis xpus in cena instituit. Mat. xxvi. Marci. xiiii. Luc. xxii. de quo in sequentibus. Tertio dr aliquid ex similitudine repñtans. Ecce similitudinis repñtatio: quia sicut xpus in mysterio sue incarnationis accepit carnē nostram ad diuinitatis suppositū: sic in mysterio huius cōsecrationis eius carnē in substātia cibū accipimus. Audi Dionysiū de angelica hierarchia circa principiū. Sumptio inquit diuinissime eucharistie imago e illius beatifice fruitionis qua quietabimur cū illud apostoli perficietur in nobis. Satiabor cū apparuerit gloria tua. sicut dicit glosa ibidē. Quarto dicit ex sanctificatione aliquā inuisibilē gratiam conferens. Sm quā partē sacrm nihil aliud est quā sacrū mentis. Et si bene hec Hugonis diffinitio perscrutetur idē sonat cū diffinitione magistri et Aug. hic primo loco posita duobus exceptis. Nā magister ait. Sacramentū est inuisibilis gratie visibilis forma. Et Hugo ait. Sacrm est māle elementū oculis suppositū .i. visibiliter sensibilis rei forma .i. similitudo ex institutione significans .i. inuisibilē gratiam. Magister dicit vt imaginē gerat. Et Hugo dicit ex similitudine repñtans: quod idē est quod imaginē gerere. et magister dicit. et causa existat. et Hugo dicit. ex sanctificatione inuisibilē gratiam cōferens: quod idē est. In hoc ergo differūt dicta eorum: quia Hugo expressit cām significationis: et dicit quod hoc est ex institutione. et cām efficientie .i. effectus sacri et dicit quod hoc erat ex sanctificatione. que etc. Et sic patet prima dubitatio. Quantū ad secundā dubitationē dico quod xpi corpus et sanguis sunt vnū sacrm et nō plura. Vbi notandum quod esse vnū pōt intelligi tribus modis. s. vnitate indiuisibilitatis sicut punctus et vnitas: que nec actu nec potentia pōt esse multa. Secūdo vnitate cōtinuabilitatis: sicut linea pedalis: que e vna actu et multa in potētia. Tertio vnitate integrabilitatis: sicut domus e vna per integratōem suarū partiū: que actu et potētia sūt plures. Similiter homo vnus e hō per integratōem suarum partiū: sic quod de aliis. Modo corpus xpi et sanguis sunt vnū integritate et vnitate integratōis. probatur quia hoc sacrm ex diuina institutōe ad cibatiōem spūalē deputatū est: que significatur p corporalē cibatiōem. Et quia cibatio corporalis duo requirit. s. cibum et potū. ideo ex diuina institutione ad cibationem spūalē aliquid per modū cibi: et aliquid p modū potus ordinatur. per modū cibi corpus. per modū potus sanguis xpi est. Ex quibus patet quod quidā dicunt in collecta. Perficiant nos quesumus dñe sacramenta que sumpsimus etc. quod illa plura sint ... māliter e ... ligenda. quia in quolibet sacro plura māliter concurrunt. Corpus ergo et sanguis xpi sunt plura māliter: sed vnū vnitate integrationis. Secundo sequitur quod totalis cibatio spūalis nec est p corporis tātū nec per sanguinē tātū sed per vtrūque. Tertio sequitur quod licet sint in hoc sacro due forme. s. panis et vini ... cū dicatur: tā vnaquequ illarū nō correspondet toti sacro: sed vna vni parti et alia alteri: que simul vnū sacrm faciunt. Quarto sequitur quod licet ista duo nō sint vnū vnitate ... vel spēsunt tā vnū p relationē ad vnā opatiōem ex qua vnitate sumit vnitas sacri. Quinto sequitur quod licet xpus sub vtraque spē sit: tā non est q ad diuersos vsus. Vnde totus xpus est sub spē panis sed quo ad vsū cibi. et totus xpus est sub spē vini: sed quo ad vsum potus. qui duo vsus vnū cibum spūalem et vnum sacrm efficiunt. Et cōfirmatur hec snīa. Quecunque ordinātur ad idem significandum et perficiendū pertinent ad vnum sacrm. Sed omnia que in eucharistia sunt pertinēt ad idem significandū seu representandū .i. mortem xpi et idem efficiendū .s. gratiam per quā homo corpori mystico incorporatur. ergo sunt vnū tantū sacrm. Item si plura essent sequeretur quod sacramenta noue legis plura essent quā septē contra determinationē ecclesie. de transactiōibus in .c. veniens. glo. i. In qua glo. ponūtur que sunt sacramēta necessitatis et que voluntatis. Et ponit quod quinque sunt necessitatis et duo voluntatis. s. matrimoniū et ordo quod sine his duobus saluari possumus. Et glo. i. in .c. p. quod incipit. dignū est etc. ex de cōiug. ... omnia septē sacramenta enumerat. q etc. Idem quilibet ad oia que dicta sunt dicit btūs Tho. et Petrus de tarātasio in iiii. di. viii. q etc.

Quātum ad tertiā veritatē dico quod Alexander papa quintus a Petro apostolo: vt notatur de cōse. di. ii. c. nihil. docet quod nullū sit hoc sacramēto nobilius. vbi sic dicit text. Nihil in sacrificiis maius esse pōt quā corpus et sanguis xpi. nec vlla oblatio hac potior est. sed hec oēs precellit: que pura conscientia dño offerenda est: et pura mēte sumenda: atque ab oibus veneranda. Et sicut potior est ceteris ita potius extolli et venerari dz. hec ibi. Et glo. ibi super verbo. quā corpus xpi. dicit. Idest nullum sacramentū dignius est isto quantum in se est. Quattuor. n. modis vnum sacramentū alio dignius est. s. Rōne efficacie: vt baptismus. rōne sanctitatis: vt eucharistia. rōne significatōis: vt coniugiū. quidā tamen remouerunt istud modū et rōne conferētis vt cōfirmatio. hec ibi glo. ad ... Et btūs Tho. et Petrus vt s. dicunt quod licet alia sacramenta causent in aia sanctitatē modo quodā eficiētē: tamē hoc sacramentū continet totius sanctitatis auctorē. et ideo ceteris preciosius est et excellentius. vnde de hoc pōt dari iste versus. Maior in effectu est baptismus: corpore in esse. Coniugiū signo: maior crisma ministro. De hoc sup seria secūda prime dnice cōclone scōe me considerationis. Et hec sufficiant pro prima cōclone.

Quod verum Christi corpus est in sacramento altaris conclusio secunda.

[C]Irca secundā cōclonem. vz. In sacramento altaris licet multi heretici latrauerint: verum xpi corpus et sanguis dr cōtineri. vbi tres ingramus dubitationes. vz. Prima dubitatio e. Utrū verum xpi corpus contineatur in altari. Secunda dubitatio est. vtrum contineatur secundū totam suam quantitatē. Tertia est. Utrū contineatur tantū caro xpi et non aia. Quantū ad primā dico quod magister in quarto di. x. recitata opinione quorundam hereticorum dicentiū ibi ee corpus xpi tātū in signo et tā in signo māducari a nobis ... non sui erroris a verbis xpi sumentes eū dicentis. Nisi quis manducauerit carnē meā et biberit sanguinē meū non habebit vitam eternā: non intelligentes dixerunt. Durus est hic sermo: quis potest eum audire? et abierunt retrorsus. quibus discedentibus duodecim discipulis ... qui remanserant dicens. Spiritus est qui viuificat: caro autē nihil prodest. verba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt. spūaliter intelligite que locutus sum etc. vide in textu vbi plures auctoritates adducūtur. Et declarans intelligentie carū sententiarumque in capitulo hoc et his similia nostram quā scripsimus cōclusionē ponit: et cōfirmat sermōibus christi qui ait. Accipite hoc est corpus meū. Et similiter aliis auctoritatibus et rationibus que legere tempus potest que causa breuitatis omitto. Ad quorum declaratiōem audi verba beati Thome in quarto. di. x. ar. p. Sub sacramento inquit altaris continetur verus corpus xpi quod de virgine traxit. Et contrariū dicere est heresis: quia derogatur veritati scripture: qua dominus dicit. Hoc est corpus meū. Idem dicit in capitulo. omnia quecūque voluit fecit dominus in celo et in terra. de conse. di. ii. Et ratio quare oportet quod in hoc sacramento christus cōtineatur est: quia. s. non ita perfecte nobis xpus coniungeretur si sola illa sacramenta haberemus in quibus coniungitur nobis Christus per virtutē suam in sacramentis illis participatā. Et ideo oportet esse aliquod sacramentum quo xpus nō participaliter sed per suā essentiā contineatur: vt sit perfecta coniunctio capitis ad membra. Et consequitur etiā alie vtilitates: sicut ostensio maxime charitatis in hoc quod seipsum dat nobis in cibum: et sublimatio spei ex tam familiari coniunctiōe ad ipsum: et maximū meritū fidei in hoc quod credamus multa in hoc sacramēto: que nō solum preter rōnem sunt: sed etiam contra sensum vt apparet. Et multe alie vtilitates que sufficienter explicari non possunt. Ille ad illa ... [illegible]

est hec forma. Nōne maxima irreuerentia esset mox peccati herbā manducanti xpm manducemus? Quid.n. imanius q̄ carnē hoīs mānducare ⁊ sanguinē eius bibere? Nōne ⁊ xpo ait. Jo. vi. Caro nō prodest quicq̄: q̄ n̄ debet esse i hoc sacro vera caro sed solū spūalis hostia. Demū panis ille panis nō erat xpus: post consecrationē factus est xpo q̄ nunc incepit xpo esse i aliquo loco vbi prius n̄ fuit: qđ derogat dignitati eius uel erit in ipso mutatio. O pr̄ Ambrosi q̄mō est in celo ⁊ idē numero i altari? Oia.n. corpora humana hñt determinata loca sed termini cuiuslibet corporis locati sunt simul cū terminis corporis locantis q̄ nullū corpus in vno loco potest esse ex terminos illius loci. Et cōfirmaī: qa corpus xpi inquantū corpus n̄ hz esse in plurib⁹ locis: qz sic cuilibet corpori cōueniret. nec ēt inquantū vnitū diuinitati: qz vno tali n̄ ponit cū ex terminos suos. ex limites corporis. q̄ nullo mō sibi cōuenit. qđ ē. Aia mea nihil obstat q̄ spiritus malignus varias hereses in mentibus hominū fouet: ⁊ totis conaī viribus verā fidē obtenebrare: ⁊ crebro prorsus eradicaī. Recte arguis: ⁊ euidentes tue apparent rōnes. Considera imensam dei largitatē: qui cū corpori nō oē semen afferens fructū nobis in cibū dedit. ⁊ ne aia fame periret: seipsū in cibū ⁊ potū dedit. nō carnē: vt in principio diximus: sed ipsū ipsum quāt nec hoc irreuerētie aut horribilitati ascribi pōt sed vere charitati. verū id esset qđ arguis si xpi gloriosissimū corpus seu corporalis cibus manducaret: dilaniaret ⁊ dentibus pmeret. sed n̄ sic manducaī: sed integer sub qualibet diuisionis particula perseuerat: vt infra dicet. Qđ aūt aia caro n̄ prodest quicq̄: verū dicis si caro corpalit̄ manducaret. sed valde prodest sacralit̄er māducata. Di.n. qui retrorsū abierunt qñ xpo ait: caro mea vere est cibus ⁊c. intellexerunt ut Aug. ait sic esse de xpi carne: sicut de ipsa que i cadauer vertit: ⁊ in macello dilaniaī. nec aia mea tibi se in cibū contulit: quia aliter prouidere tue saluti n̄ posset: sed quia hic est modus congruentissimus: sicut de mō incarnationis dicim⁹. Ad aliud dico q̄ n̄ semper oz id qđ nunc est vbi prius q̄ fuit: localiter esse mutatū: qz potest aliqđ i ipsū conuerti. cū.n. aer in ignē conuertit: non expedit ignē localiter esse mutatū: sed tñ mutatur mutatione generationis. ⁊ hoc accidit: qz ignis in illa conuersione n̄ est terminus generationis sed cōpositū ex subā generationis. i. ex mā ⁊ termino qui est forma introducta: ex quibus fit totū cōpositū. forma.n. que est terminus gñationis per se nō generaī. vt ī metaphisice. generaī āt per accidens: quia n̄ est per se subsistens: sed ē in alio: quo mutato dicitur ⁊ ipsa mutari. Corpus q̄ xpi est in altari vbi prius n̄ fuit: ⁊ tñ n̄ localiter mutaī nec aliquo mō: qz panis conuersus ē i ipz ita q̄ totū corpus est terminus per se conuersionis sicut ibi erat forma. non tñ est ens in alio sic forma: sed per se subsistens. ⁊ per oñs nō oz q̄ sit localiter mutatū: nec per se generatū: nec per accidens. Ad vltimū dico q̄ nullū corpus cōparaī ad locū nisi mediantibus quantitatiuis dimensionibus. Et ideo tunc corpus est proprie i loco qñ dimensiones eius cōmensuranī dimensionibus loci. ideo phūs ait q̄ locus est equalis locato. Corpus ergo xpi n̄ est nisi in vno loco. s. in celo. Sed qñ fit panis conuersio i corpus xpi qui panis prius fm suas dimensiōes in hoc erat determinato loco. ⁊ iā panis subā non existe remanent diuina vtute dimensiones ille: ⁊ p̄ oñs locus ambiens ipsas. ⁊ cū ibi sit verū corpus xpi sub illis. s. dimensionibus quantitatis talis loc⁹ ambiens illas dimensiones ad corpus xpi ordinē imediate non hz. qz non subiectiue fundanī i corpore xpi. Et ideo corpus xpi nō est proprie i loco per se loquendo: sed est ut in sacro non solū significante: sed ɔtinente verū xpi corpus ex vi vborꝫ. Et sic pz q̄ corpus xpi erit in altari. i. in illo loco: qz dimensiones panis in ipsū ɔuersi manent in loco: sub quibus ipsum corpus latet. Est ergo fm proprias dimensiones in celo empyreo sed in pluribus altaribus ⁊ locis fm dimensiōes remanentes panis ⁊ vini trāssubstantiati in xpi corpus ⁊ sanguinē. Ad confirmationē dico q̄ ē in pluribus locis vt est expositū nō ɔuenit corpori xpi vt corpus: neq̄ ut glorificatū: neq̄ ut diuinitati vnitū: sed inquantū est terminus ɔuersionis. vñ similiter accideret de corpore lapidis: si deus simi i mō subām panis in lapidē ɔuerteret. qđ ē. Est aliquē rōnes naturales adducerenī de situ partiū in loco ⁊ depositione ⁊ similibus: dicas hoc nō esse fm nām: sed supra nām. Et bene nota istas rñsiones ⁊ tene menti: q̄ło xpo est in vno loco nī fm proprias dimensiōes ⁊ in pluribus fm q̄ dictū est. qđ ē. Quantū ad sam vi. dico tria dicta. Primū est q̄ substātia panis que conuertiī in xpi corpus nō habet aliquā proportionē similitudinis ad quantitatē xpi vel ad alia eius accidentia: sed tñ ad subām corporis xpi. Et ideo cū nihil de pane in corpus xpi conuertaī nisi subā panis. quia nō accidētia eius cū maneāt vt prius: patet q̄ conuersio illa terminaī ad subām ⁊ nō ad quantitatē vel alia accidentia corporis xpi. ⁊ per oñs ex vi sacri nō est in sacro nisi subā corporis xpi. quantitas aūt eius est ibi ex cōcomitantia sicut aia eius. quia in vbis sacri n̄ fit mentio de aia. ⁊ ideo ēt ista ex vi sacri nō est ibi: sed per cōcomitantia tñ. similiter in proposito. Et ut clarius intelligas nota hoc diligenter q̄ in sacro altaris aliqua continētur ex vi sacri: ⁊ aliqua ex naturali concomitantia. Ex vi sacri contineī illud ad qđ conuersio t̄minaī. ⁊ hoc est in hostia subā corporis xpi: ⁊ i calice sanguis. Ista.n. in forma vborꝫ ondiī: qz in vna fit mentio de sanguine: in alia de corpore. Ex naturali āt concomitantia ⁊ quasi per accidens contineī illud qđ per se nō est terminus cōuersionis: sed sine quo terminus ɔuersionis ēē nō pōt. Ex quibus sequiī q̄ cū aia xpi ñ ɔiciat

vtat huius sacramenti: qui est mādicare ⁊ bibere ⁊ verba ɔsecrationis de ea mentionē nō faciāt: ad ipsam nō terminabiī conuersio panis ⁊ vini: sed ad corpus ⁊ sanguinē. cuius corpus sine aia vi vere non posset: erit ibi aia ex ɔcomitantia nāli. Et p̄ oñs si in triduo illo mortis xpi facta fuisset ɔuersio panis ⁊ vini: clarū est q̄ ibi fuisset corpus sine aia. Sitr̄ dicitur de quātitate: qz sicut corpus humanū ⁊ organiçatū sine quātitate ēē non posset: manifestum est q̄ in sacro altaris erit quātitas corporis xpi. non ex vi sacri: sed ex concomitantia nāli. Non vtitur tamē xpo ipsa quātitate occupando locū: sicut etiā sua non vtitur claritate illuminando aerē: vt dicit btūs Tho. i q̄rto. di. x. ⁊ Petrus de tarētasio ibidem. Ex sic patet primū dictū. Scdm autem dictū est q̄ cū q̄titas xpi nullā habeat habitudinē ad q̄titates panis: non oportet partes corporis xpi i hostia situari fm q̄titatē panis. Vñ si corpus xpi distinctas habeat partes ⁊ oñs sitatas sm nāli: nō tamē est assignare in dimensionibus panis: vbi singule corporis partes situenī siue ponanī. Nec tñ sequiī q̄ corpus xpi confusū: singa partes ordinē habent in se nālem. sed fm hunc ordinē cōparaī non ad dimēsiones exteriores. Ex quo sequiī q̄ quātitas panis non applicaī quantitati corporis xpi. qz nec est aliqua ɔmensuratio q̄ntatis ad quantitatem. qz vt dictū est quātitas in sacramēto non imediate ordinaī ad corpus: sed fm cōcomitantiā nālem. Tertiū dictū est q̄ sicut illa que nō habent quātitatē possunt indifferenter sub magna ⁊ pua q̄titate repiri. sicut de aīa patet: que indifferenter reperitur in magno paruoq̄ corpore. ita illud qđ in aliquo contineī non rōne sue quātitatis poterit indifferēter sub pua magnaq̄ quātitate ɔtineri: sicut est in prosito. q̄re ⁊c. Hec in sūia btūs Tho. vt supra. Ex quibus patet respōsio ad tertiā veritatem.

De formis diuersis apparentibus in sacramēto conclusio tercia.

Ccipe tertiā ɔclonē. vz. Quis corpus
a xpi ⁊c. dic totā. vbi tres ingram⁹ veritates vz. Pria vi. ē illa. Utrū in sacro xpus qñq̄ appareat in specie carnis cruētate vel in specie pueri appareat in ppria spē. 2ª vitas est Pono q̄ sacerdoti uolēti cōicare appareat ibi i sacro spēs illa carnis: nunqđ debet illam sumē? 3ª vi. est. Utrū oculus glorificatus ipsum verū xpi corpus videre possit. Quantū ad primaꝫ dico fm btūm Tho. in. iiii. di. x. q̄ qñcunq̄ i sacro apparet caro vel species pueri pculdubio verū xpi corpus est qđ ibi apparet. sed an illa spēs sit ppria corporis xpi difficile est iudicare. Quidā enī aiunt q̄ spēs illa apparens est in oculo vidētis ex diuina virtute causata ad ɔsolatiōē vidētis: vel alia legitima causa: vtputa ad corroborationē fidei ⁊c. Quo quidē modo nō ab oībus sed ab aliquib⁹ tantum videbitur: prout diuine placuerit volunta:ti. Quidaꝫ dicunt nihil esse in conueniens q̄ talis spēs sit extra visum illum i mutans: qz in pñtie corporis glorificati est vt ostendat modo quo placet. Btūs Tho. dicit q̄ illa non est spēs ppria corporis xpi: sed accidētibus ppriis circūstantibus alia accidentia diuina virtute prout placet formare speciem carnis vel pueri. Unde ipsius expressum figuꝫ videt non tamē in ppria specie. Ex quib⁹ patet q̄ qñ fit talis apparitio non corrumpiī species panis: sed alia circūstantibus diuina virtute. quibus posita ablatis remanebit spēs panis. Scdo sequitur q̄ licet ille species carnis prius in sacro nō sint tamen ad fidei corroborationē ⁊ fidelium deuotionē: vt dictū est sunt supinducte. Tertio sequitur q̄ illa spēs nō debet adorari adoratiōe latrie cum sit quid noviter productū ⁊ per oñs creatura: q̄re ⁊c. In materiā amplia vt placet. q̄re ⁊c.

Quantū ad sam veritatē dico q̄ vsus sacramenti debet ɔuenire cū materia sacri. vsus aūt huius sacramēti est ut comedaī ⁊ bibatur. ⁊ cū caro cruentata vel spēs illa pueri comestioni nō congruat: non videī rationabile vt sumatur. Sed quid tunc faciēdum? Dico q̄ aut ab oībus sic videtur: aut ab aliquib⁹. Si ab aliquibus tñ sumatur ab aliquo illoꝫ qui eum in specie panis videt. Si autē ab oībus: tunc non sumaī ab aliquo: sed in loco solenni pro maxima reliquia ponatur. Huius sñie est btūs Tho. vt supra. Et ratio huius est. qz quando sic apparet: certe hoc proponiī non ad manducādum: sed ad venerandum. Sed dices ista vera sunt pater Ambrosi quando alias apparent huiusmodi spēs. Sed si sacerdoti celebranti ⁊ cōicanti illa apparerent: non habet locū ista rñsio. Dico ad hoc q̄ quidam dixerunt q̄ sufficit spūalis manducatio. qa hoc in paucioribus accidit: ⁊ propter qđ non est lex ecclesie trāsgressor: que cōsideret ea que vt in pluribus accidūt. Quidā autem dicunt q̄ debet iterū celebrare. ⁊ si iterū sic apparet iterum reincipiat. sed hoc mihi nō placet. quia potius est confusio q̄ deuotio: vt patet. Quantū ad tertiam dico q̄ nihil videī corporali visu: nisi quia oculus videntis mouetur ab obiecto fm similitudinem coloris in ipso existentē: q̄ quidē similitudo primo fit in medio: deinde in sensu visus. Corp⁹ aūt xpi non habet ordinē ad species sub quibus est nec quātitatis sue. et ideo nō potest similitudo coloris sui in aere generare cōtingentes species. Et hoc duplici ratiōe. Primo quia actio corporalis contactū requirit. cōtactus autē corporalis consequitur quantitatē: quia nihil aliud est q̄ coniunctio terminoꝫ duarum quantitatum. et quia corpus xpi non cōtingit aerem circunstantem ideo non potest in ipso sui coloris similitudinem generare. Scda ratio est. quia color consequitur quantitatē: cuius imediatum est subiectum sua superficies. ⁊ quia corpus xpi ad hunc locum ordinē non habet ratione sue quātitatis: sic nec ratione sui coloris. Et ideo sicut non cōtingit aerē circunstantē fm quantitatē: sic nō assimilat sibi ipsum sui coloris similitudinē: apparendo

in eo. Ex quibus sequitur q posito casu q oculus xpi esset extra species sacramenti ipse non videre substantiam suam infra species contentas ex[...] na glorie nisi forte miraculose. Propter qd concluditur q oculus gloriosus non videt xpi corpus in sacro sub propriis speciebus nisi forte miraculose. Secundo sequitur q oculus beati non videt aliud visione corporali: videt tamen plenaria visione intellectuali propter qd sequitur q de eo non habebit fidem sed plenam cognitionem sicut etiam in sabbato quarte dnice dictum est q oculus corporis non videt essentiam dei sed oculus mentis eius ut dicit Augu. libro de videndo deum. Tertio sequitur q oculus intellectus non possit in via decipi in videndo corpus xpi nisi fides prestet supplementum tamen in gloria nullo modo deceptio cadit: cum ibi plena sit cognitio. et oculus oculo corporis beati corpus xpi non videat tamen ipsum plene conspiciunt oculo mentis ut dictum est. Et ita patet q oculus corpus xpi in sacro ipsis beatis non sit visibile oculo corporali sed tamen visibile oculo intellectuali. Et si dicis numquid corpus xpi ab angelis videtur: Dico q sic oculo mentali quidem accipiendo species a sensibilibus sed per species innatas quantum ad ea que naturali cognitione intelligit. vel per verbum qd vident quantum ad ea que supra naturales eorum cognitionem sunt sicut sunt dei articuli fidei. Unde dicit beatus Tho. ut supra sicut articuli fidei sunt supra naturalem cognitionem hominis: ita et angelorum. et per consequens angeli naturali cognitione corpus xpi in sacro non vident sed solum cognitione beata. Sed quid de demonibus: Dicit idem doctor q nullo modo vident sed credunt et contremiscunt. Et hec sufficiant pro presenti conclusione.

De figuris corporis xpi in sacro consideratio tertia.

Secundo loco cor

poris et sanguinis xpi in sacro nobis dati singularem figurationem videamus. ubi tres conclusiones subiungamus. vz.

Prima conclusio est ista. Quanto hoc sacramentum aliis est prestantius: tanto figure illud significarunt excellentius. Secunda conclusio est ista. Licet tempus gratie tempus dicatur veritatis: tamen hoc sacramentum varii est ratione magne necessitatis. Tertia conclusio est ista. Licet deo sit possibile ut substantia panis et vini posset remanere: tamen fuisset equum nec laudabile sustinere.

O sic hoc sacramentum est aliis excellentius ita et figure illud significarunt excellentius. Conclusio prima.

Recipe primam conclusionem. vz. Quanto hoc sacramentum etc. ubi tres inquiramus dubitationes. vz. Prima dubitatio est ista. Cum tempore veritatis debeat cessare figura: queritur quare hoc sacramentum datur sub figura. Secunda dubitatio est. Utrum hoc sacramentum in veteri lege fuit figuratum. Tertia dubitatio est. Utrum expressius fuerit hoc sacramentum in lege Moysi figuratum quam in lege nature. Quantum ad primum dico q hoc sacramentum est veritas figurarum antiquarum: et est figura veritatis vite beate. vide de hoc feria sexta prime dnice consideratione prima in secunda conclusione in primo dubio.

Nota tamen hic secundum magistrum in quarto. di. viii. c. nisi quid etc. et in c. cum marthe. de cele. mis. q in hoc sacro aliquid dicitur sacramentum: et aliquid res et sacramentum: et aliquid res tantum. Id qd est sacramentum est panis et vini species. Sacramentum et res est ipsa caro xpi et sanguis. Res et non sacramentum est mystica eius caro. Accipe primum. s. id qd est sacramentum tantum. Panis enim et vini species sacramentum est id est sacre rei signum quia preter speciem quam sensibus ingerit aliquid aliud facit in cognitionem venire. Sacramentum et res est ipsa xpi caro et sanguis. Sacramentum quidem est. q: ut corpus xpi ex multis membris purissimis et immaculatis constat: sic societas ecclesiastica ex multis personis a criminali macula liberis consistit. In cuius signum facta est arca domini de lignis Sethim: que sunt imputribilia et albe spine similia. Res autem et non sacramentum est xpi mystica caro id est unitas ecclesiastica. i. cetus omnium fidelium: quia sicut ex multis granis conficitur unus panis: et ex pluribus racemis vinum confluit: sic ex multis fidelium personis unitas ecclesiastica constat. ad Ro. xii. et ad Cor. x. c. Unus panis et unum corpus sumus omnes qui de uno pane et de uno calice participamus. Ex quibus sequitur q in hoc sacro duplex est res. s. res contenta et significata: altera significata et non contenta. Res contenta et significata est ipsa xpi caro quam de virgine traxit et sanguis quem pro nobis effudit. Res autem significata et non contenta est unitas ecclesiastica in predestinatis: vocatis: iustificatis: et glorificatis. ut apostolus ad Ro. viii. ait. Hec est illa duplex caro xpi: de qua Hieronymus super epistolam ad Ephe. libro primo super illo verbo. in quo habemus redemptionem. Dupliciter inquit intelligitur caro xpi et sanguis. Uel illa que crucifixa est et sepulta: et sanguis qui militis lancea effusus est. Uel ipsa spiritualis ac divina: de qua ipse ait. s. Jo. vi. Caro mea vere est cibus. et nisi manducaveritis carnem filii hominis non habebitis vitam in vobis. hec ille. Quantum ad secundum dubium dico q tres pulchre figure inter ceteras hoc mirabile sacramentum precesserunt. vz. Una figura fuit tempore Melchisedech. s. ante legem Moysi. Due autem alie fuerunt tempore legis Moysi. De primo sic loquitur magister sententiarum in quarto. dis. viii. dicens. Huius enim sacramenti ritum Melchisedech ostendit id est figuravit. s. Gen. xiiii. c. ubi panem et vinum Abrahe obtulit. Unde Ambrosius ait. Intelligi datur anteriora esse sacra xpianorum quam iudeorum. hec ille. Ubi nota q quando Abraham fratrem suum Loth de manibus eripuit inimicorum qui contra regem Sodomorum venerant etc. cum victoria rediens capta hostium preda in valle mambre: Melchisedech sacerdos magnus illi obviam veniens panem et vinum obtulit. Quod certe signum et figura fuit huius benedicti sacramenti in memoriam victorie Jesu xpi in ara crucis obtente contra aereas potestates. Jo. xii. Nunc princeps huius mundi eiicietur foras etc. Secunda figura est manna quod pluit patribus in deserto. Exodi. xvi. De qua etiam magister ponit differentiam ubi supra. Et notatur etiam de conse. di. ii. c. revera. ubi dicit sic textus. Revera mirabile est q manna plueret deus patribus in deserto: et quotidiano celi. i. aeris pascebantur alimento. Unde dictum est. Panem angelorum manducavit homo. sed tamen panem illum qui manducaverunt in deserto mortui sunt. quia scilicet indigne sumpserunt omnes duobus exceptis scilicet Caleph et Josue: ut dicit glosa. Ista autem esca quam accipitis est panis vivus qui de celo descendit: vite eterne substantiam administrans. et quicunque hunc panem manducaverit non morietur in eternum. Considera nunc verum prestantior sit panis angelorum. i. manna: an caro christi. utique corpus est vite manna illud de celo: hoc super celum. illud celi. i. aeris: hoc domini celorum. illud corruptioni obnoxium: si in diem alterum servabatur inveniebatur plenum vermibus: hoc alienum ab omni corruptione semper invenitur. Et paulo infra. Forte adhuc dicetis. Aliud video quomodo tu mihi dicis q Christi corpus accipiam. Et hoc nobis adhuc superest ut probemus. Quantis igitur utimur exemplis ut probemus: hoc non est qd natura formavit: sed benedictio consecravit. Maior namque vis est benedictionis quam nature: quia benedictione etiam ipsa natura mutatur. Virgam proiecit Moyses: et facta est serpens: et in virge naturam revertitur. Uides ergo prophetica gratia bis naturam esse mutatam serpentis et virge. Et multa alia ibi exempla ponit: ut fluvii conversi in sanguinem et econverso. Exo. vii. et viii. Et de separatione aquarum in modum muri dum fugerent iudei Pharaonem. Exo. xv. vide si placet. Sed de his dicemus inferius in tertia consideratione sequenti in tertia conclusione. Ubi anima nota q hoc benedictum manna de celo invisibiliter descendebat: cuius forma erat alba in modum pruine vel roris habens grana in modum coriandri. signa queso anima verba hec. Per noctem primo presens status signatur. Non enim status nostre fidei est sicut lux clara deifice visionis sicut in celo: neque obscura tenebrositas eterne damnationis sicut in inferno: sed est nocturna lux lunari illuminata splendore. Scis enim anima mea ut ex tertia de anima didicisti lunam parum aut quasi nihil de se luciditatis esse. Sic et in fidei status non perfecte est illuminatio: sed sub enigmate hoc presens sacramentum ostenditur sub speciebus. s. panis et vini De celo manna descendebat in terram: et verbum eterni patris non est dedignatus in uterum descendere matris. Jo. i. c. Uerbum caro factum est. Manna in modum coriandri qd est stomaci confortativum descendit in castris filiorum israhel venientium in terram promissionis. Et hoc benedictum manna in deserto presentis vite tendentibus nobis ad terram promissionis eterne anime confortativum datur. Propterea viaticum dicitur: quia viatoris tantum cibus est. Exemplum de Helia fugiente a facie impiissimi Jezabelis quiescente sub iunipero umbra et dormiente. Cui angelus ait: surge etc. et invenit subcinericium panem. et ambulavit in fortitudine cibi illius. xl. diebus et xl. noctibus. iii. R. xix. Juniperus pungentia habens folia xpi crucem significat: sub cuius umbra viator quiescit a tribulationibus mundi fatigatus. Quando passio Christi ad memoriam reducitur: nihil est qd equo animo non tolleret. Panis subcinericius confortans et fortificans corpus christi est habens amare passionis decoctus etc. moralizare ut melius scis. Et sic patet secunda figura. quare etc. Tertia figura est agni pascalis. de qua vide supra feria sexta prime dominice in tertia conclusione prime considerationis. quare etc. Quamvis pater Ambrosius recte dixerit: tamen dubia aliqua in mentem veniunt. Primo de figura Melchisedech. Nam in hoc sacramento deo aliquid offertur. Melchisedech nihil deo: sed Abrahe tantum obtulit. ergo figura non convenit. Secundo de manna arguo sic. Manna omnium saporum habebat suavitatem. hoc sacramentum non habet omnium saporum suavitatem. Probo quia non haberet aliorum sacramentorum suavitatem. quia si sic nec alia sacramenta superfluerent. ergo hec figura huic sacramento non convenit. Tertio arguo de agno pascali. hoc sacramentum corporis xpi post baptismum datur. sed agnus pascalis transitum maris rubri: quod baptismum figurabat precessit. ergo agnus pascalis non est congrua figura. Quarto arguo de omnibus simul sic. Nobilioris rei in lege gratie debet correspondere nobilissima figura in lege scripta. Sed nobilissima res et nobilissimum sacramentum in lege gratie est sacramentum corporis et sanguinis christi. ergo debet habere nobilissimam figuram in lege veteri. sed consequens est falsum. Probo: quia circumcisio est figura baptismi: ut patet in quarto sniarum dis. i. c. queritur autem. in fine. et habetur de conse. di. quarta. c. apud. ubi dicitur. Apud nos valet aqua baptismi quod apud veteres valuit circumcisio. sed circumcisio est nobilissima figura. Probo: quia circumcisione lavabatur peccatum originale: ut est lex communis. In aliis autem figuris non. ergo ista potius huic sacramento debuit assignari quam aliqua aliarum. quare etc. His non obstantibus anima veritas nostra manet. Et ostendam fundamentum quare ille tres figure potissime sunt. Nam aliquid potest esse figura alterius quattuor modis. Aut enim illud figura est alicuius: ut signum et causa eius. et secundum hoc dicimus q sanguinis et aque effusio fuerunt huius sacramenti figura. Aut inquantum est figura tantum et sic fuit oblatio Melchisedech. Aut inquantum est res et sacramentum. et sic fuit agnus pascalis. Aut inquantum est res tantum. et hoc modo manna fuit figura huius sacramenti. Quoniam sicut manna habebat omnem suavitatem saporem: sic et gratia que est res tantum huius sacramenti habet omnem spiritualem saporem. Hanc [illegible] intelligere si precedentem veritatem perlegeris.

Ad rationes mas erco sic respondemus q

figure hui' sacramēti figurabat hoc sacramētū
figuram ad visum fideliū. r quia etiā huius sacra
mentū ut offeraſ populo ad ipsius assumptio
nem. Melchisedech Abrahe panē r vinū
obtulit: r nihil obmisit deo. Ad illud de māna
sunt plures responsiones. Alii dicunt q̄ hoc sacra
mentū continet oīm aliorū sacramentorū suaui
tatē: q̄ quantū continet oīs gratie fontem. Je
tatē: q̄ non ostenditur eius visus ad oc
ulos. Alii dicunt q̄ cō
efficiens sacramentalis gratie. Alii dicunt q̄ cō
tinet oīm suauitatē in reficiendo: quia hoc solū
per modū refectionis operatur. Alii dicunt q̄ cō
tinet oīum aliorū sacrorū efficaciā: inquātū hoc sa
cramentū est perfectio oīum aliorū habens. Sa
cramēta oīa que alia sacra habent singulariter. Tene
que placet. De agno dicitur q̄ si baptismi r
huius sacri esset tm̄ vna figura argumentū pro
cederet. sed quia habent figuras plures: ideo nō
est inconueniens aliquam figurā baptismi prece
dere ab aliqua figura eucharistie: ut ab aliqua pre
cedatur: sicut precessit agnus paschalis transitū
maris rubri: r sequitur circūcisionē. Ad viti
mū dico q̄ baptismus cū sit necessitatis quantū
ad effectum r eucharistia est necessitatis quātū
ad fidem eius q̄ representat. Loquens nūc eodem
pronomine: ideo oportuit q̄ baptismo correspōde
ret figura quantū ad effectum r nō eucharistie.
Nō te intelligo pater Ambrosi. Erige aures.
Dico quid est dicere hoc est necessitatis quantū
ad effectū: hoc est quia baptismus delet peccatū
originale quo in aīa remanente nō est salus. Et
oportebat in veteri lege q̄ esset aliqua figura
huic effectui correspondens: q̄ fuit circūcisio.
sacrm̄ āt hoc nō est talis necessitatis in oībus: ut
patet. r ideo nō oportuit q̄ haberet figuras re
mediū prebentes: sed significantes tm̄. q̄r r̄c. Vi
de beatum Tho. in quarto. di. viij. Ista tibi suf
ficiant pro presenti veritate. Quantū ad terti
um. dico q̄ huius benedicti sacramenti expressi
or figura fuit oblatio Melchisedech q̄̄ figure
legis Moysi. r hoc quantū ad id q̄d in hoc sacra
mento est signū tm̄. Non. n. potuit clarior figu
ra dari. Species. n. panis r vini in hoc sacro ut
dictū est sacrm̄ tm̄ est: r huius figura optima est
oblatio illa. sed quantū ad id q̄d est res r sacrm̄
expressior fuit figura legis Moysi. quia expres
sius xp̄i passionem significabant: vt patet. Ex q̄
bus sequitur q̄ sacerdotiū xp̄i magis conuenit
cū sacerdotio Melchisedech q̄̄ cū sacerdotio le
uitico. quia magis ad ritū r signa exteriora con
uenientie: etiā quantū ad conditiones Melchi
sedech de quibus Apostolus ad Hebre. vij. log
tur. Inde propheta ait. Tu es sacerdos in eter
num sm̄ ordinem Melchisedech.

De necessitate huius sacramenti conclusio sa.

Ecipe secūdam conclusionē. vz. Licet xp̄s gre
a xp̄s dicatur veritatis: tñ hoc sacrm̄ da
tū est ratione magne necessitatis. Ubi
tres inquiramus veritates. vz. Prima vitas ē
illa. Que fuit necessitas instituendi hoc sacrm̄.
Secunda est ista. Quo tēpore fuit institutum.
Tertia vitas est. Ex quo hoc sacrm̄ est memo
ria passionis xp̄i: quare post passionē nō fuit insti
tutū. Quantū ad primā dico ad presens q̄ tri
plici de causa oportuit hoc sacrm̄ institui. vz. p
pter diuine prouidentie mirabilē executionem:
propter beneficiorū dei debitā recordationem: r
propter peccatorū necessariā purgationē. Pri
mo propter diuine prouidentie mirabilē execu
tionē. Ad diuinā. n. prouidentiā que est illa ipsa
ratio in summo oīum opifice constituta qua cun
cta disponit: vt dicit Boetius in quarto de con
solatione. omnes creaturas in tribus gradibus
distinxit: q̄m aliqua est corporalis tm̄: vt bruta
r oīa sensibilia r vegetabilia r tm̄ habentia eē.
Aliqua spiritualis tm̄: vt angelici spūs omnes.
Aliqua mixta. s. partim corporalis r ptim spūalis
vt hō. sm̄ quos gradus eadē diuina prouidētia
oībus illis r presertim viuentibus de eorū vita
prouidit. Angelis. n. r cuilibet creature spūali ci
bū spūalē oī suauitate plenū tribuit: q̄d est dinā
videre claritatē: r ea frui: r in ea quietari in eē
nū. ps. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Iu
mentis vero aliisq̄ irronalibus aīalibus prepa
rauit deus virētes herbas r terre fruct'. Gen.
j. Dedi vobis oēm herbā afferentē semen suū su
per terrā r vniuersa ligna que habent in semet
ipsis sementē generis sui: vt sint vobis in escā
r cunctis aīantibus terre oīq̄ volucri celi r v
niuersis que mouentur in terra: r in quibus ē aīa
viuens: vt habeant ad vescendū. Ex quibus h
bis satis apparet q̄ diuina prouidentia vnā r
eandē brutis r irronalibus cibū simul r hoī ad
vescendū tribuit. sed brutis sm̄ se tota cibū mā
lē tribuit: quia eorū esse r quantū ad formā r q̄n
tū ad māz est mālē. Est. n. taliū singulorū forma
extensa ad extensionē materie: r corrumpit cor
rupta mā. Homini āt cū sit mixtus ex subā spūa
li r corporali: vt patet intuentinō nisi ex pte cō
poris r materie prouidentia diuina cibū tribuit.
Nō. n. pascit spūs terreno cibo. quare igit necess
se fuit vt de cibo spūali quo aīa rōnalis refice
ret diuina prouidētia homini prouideret. q̄d cer
te fecit qui hoc sacrm̄ instituit. Io. vj. Ego sū pa
nis viuus qui de celo descendi. si quis mandu
cauerit ex hoc pane viuet in eternū. q̄d nisi d ui
ta spūali veritatē habet. Licet. n. hēp̄ sīmus vi
tā aīe spūalē presertim nullū tñ suo principio oīo p
fectiōis ita conuenit sicut hoc sacrm̄. Cib' eñ
corporalis in nām alit conuertit. sz de aīa. r. r ō
generatione. Ex quibus sumus nutrimur. sz iste
cibus spūalis nos in semetipsū conuertit. Unde
ait Io. vj. Qui manducat carnem meā r bibit
sanguinē meū r̄c. Secūdo hoc sacrm̄ istitut
propter beneficiorū dei debitā recordationē. p'
Cor. xj. Ego. n. accepi a dño q̄d r tradidi vobis
q̄m dñs nr̄ Jesus xp̄s in qua nocte r̄c. vsq̄ ibi. i
meā cōmemorationē. Audi Eusebiū ē cese. di.
ij. c. quia corpus. quia inquit assumptū dñs ab
laturus erat ab oculis r illaturus syderibus:
necessariū erat vt in die cene sacrm̄ nobis sui cor
poris r sanguinis cōsecraret vt offerreſ iugiter
per mysteriū q̄d offerebaſ semel in preciū. et q̄
eius victima viueret in memoria r semp p̄sens
esset in grā. hec ille. Confirmaſ Eccl. xxix. Grās
fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit. n. aīam suā
pro te. Fideiussit. n. pro nobis xp̄s qū debitum
soluit r̄c. Cōcordat. c. q̄a morte. de cō. di. ij. vbi
dicitur. Quia morte dñi liberati sumus hui' me
moresi in edendo r potādo carnē r sanguinē que
pro nobis oblata sunt significam'. hec Aug. Cō
cordat etiā ca'. q̄a semel. r. c. qui manducat. ubi
dicitur. Qui māducat me viuet ,pter me. Nō
ergo timeam' fratres hunc māducare panē: ne
forte finiamus illū r postea quid māducemus nō
inueniamus. Māducatur xp̄s viuit māducat'
q̄a surrexit r̄c. Tertio ,pter petōr necessariā
purgatiōem. Audi Ambrosiū. li. de sacramētis.
Iste panis quotidian' sumitur in remediū quot
tidiane infirmitatis. s. peccatorū venialiū. De ue
nialibus. n. non est dubiū hoc sacramētum eorū
esse medicinā: cū etiā oratōe r aqua benedicta
venialia deleātur. De mortalib' autē dicit glo.
sup verbo illo ambrosij. Qui māducauerit hoc
corp' fiet ei remissio oīum peccatorū. dicit sicut
nialiū vel etiā mortaliū. Ad cuius declaratōem
est notādum sm̄ Ricardū in q̄rto: q̄ triplicit hō
in peccō mortali potest hoc sacramētū suscipere.
Quia aut scit se esse in culpa mortali: r tunc la
queū sue damnatōis accipit. i. Cor. xj. Qui man
ducat r bibit indigne r̄c. Concordant. c. iudas.
c. qui scelerat. r. c. sancta. de quo in sequentibus
dicet. Secūdo aut non est in peccato mortali:
sed timet esse. aut credit. r tunc iste cum contra
conscientiam facit que edificat ad gehennā: ma
nifestū est q̄ discrimini se cōmittit. ideo iudiciū
sibi manducat r bibit. Et de his duobus modis
non intelligit predicta glo. Tertio aut est i pec
cato mortali: r tamen hoc ignorat. r tunc si talis
ignorantia ex sua negligentia venit: vt quia nō
premeditauit r recogitauit: aut cōfessorē idone
um non quesiuit: vel similia: r sic ipreparate eucha
ristiam sumit, ,pculdubio talis iudiciū sibi man
ducat r bibit. xxxvij. di. §. vltimo. Illis omnino
ignosci nō poterit: qui a quo discerent copiā ha
bentes operā non dederūt: ait Aug. Si autē ta
lis ignorantia venit ex ,ppria non recordatione
tamen quātum in se est operā dedit: ut memorie
mandaret. ,pculdubio in sumptōe huius sacrañ
ti benedicti omnia lauanſ. Et sic intelligiſ pña
glosa: Sed pono casus q̄ talis ad cōmunionem
accedens interea dū paraſ sacramentū recolit
vnius peccati mortalis. Conscientia vna ex pte
timet si surgit ne circunstantes scandalizet. Alia
ex parte timet in tali peccato sumere tantū sa
cramentū. Hic dicit Scotus q̄ talis conteratur
r cordialiter peniteat cū proposito q̄̄tocitius po
terit confitendi. Et hac pndēti cautela euadet
homo animi perplexitatē. q̄re r̄c. Et hec suffici
ant quātum ad p̄mam veritatē. Quantum ad
sām dico q̄ hoc sacramentum die iouis hora cō
pletorij fuisse institutū. Et recte die iouis: quia
hoc ipso die creauit deus volucres celi r pisces
maris. Gen. j. Item virgo gloriosa filium in tem
plo obtulit. ut ex s' de trinitate colligit. r hoc die
xp̄s celos ascendit. que omnia ad ,p̄positum fa
ciunt. Qm̄ soli homines cōtemplatiui designati
p aues sm̄ Greg. r penitētes designati p pisces
in maris amaritudine viuentes: huius sacramēti
participatōe sunt capaces. Uirgo xp̄m mortalē
in templo obtulit: sacerdos imortalē i sacrificio
offert. Xp̄s celos ascendit: ipse se cōscantes ce
lestes facit. Et hora completorij recte quidē: q̄
hac hora videtur mūdum fuisse creatū. quia pri
ma dies dominica p̄facta est ex vespere: sicut dicitur
ex mane. Gen. primo. r iō a vespere incepisse pu
tatur sm̄ Aug. libro de trini. Item hac hora fu
it Christus annunciatus: vt sancti patres tradūt.
In cuius signū eadem hora virgo cum salue re
gina salutaſ. Et ordinis nostri sancti patres con
stituerunt: vt eadē hora oēs fratres in ecclesia cō
ueniant. r salue regina deuote decantent. Itē
hac hora xp̄s tradit' est sepulture: nec hoc vacat
a mysterio: qm̄ sicut vetus testamentū a mundi
creatōe incepit: ita nouū a xp̄i annunciatōe. Et
sicut in sua incarnatōe fuit sensibilr demōstrat'
ita in hac consecratōe est sensibilibus spēbus de
gustatus. r sicut in hac hora fuit sepultus: ita rā
hac hora fuit hoc sacramētum institutū. p' Cor.
xj. Mortē domini annunciabitis donec veniat.
Ex quibus sequiſ primo q̄ hoc sacramentū ante
xp̄i aduentū institui non erat equū: quia cū sa
cramentū uerbum incarnatū realiter contineat
nō decuit: imo nec potuit ante incarnatōez insti
tui. Secundo etiā non decuit q̄ institueret' rēpe
christi alia hora q̄̄ die r hora supradictis. Ex rō
quia quādo christus presentia corporali cum di
scipulis quotidie conuersabatur: nō oportuit sui
ipsius dare memoriā. Sed quādo in vltima ho
ra cum apostolis cōuersaturus erat: r quia datu
rus erat hoc sacramētum in specie panis r vini:
ideo in vltima cena illud instituit. Itē quia hoc
sacramentū est memoriale passionis christi: con
gruit in vltima hora dari tempore opportuno.
quia que vltima sunt magis memorie mādant'.
Et hec sufficiant pro p̄ma veritate. Quantum
ad tertiā breuiter dico q̄ cum hoc sacramentū
sit summe charitatis signū: oportuit tunc istitui
quādo maior imprimiſ affectio in amicorū mēte
Sed grandis affectio imprimiſ quādo amicus
ab amico recedere intendit. Quos etiā ardenter
diligimus grauiter dolemus quando recedūt.
sic r in proposito applica. quare r̄c. Tu supple.
Et hec sufficiant pro presenti conclusione.

De incompossibilitate substantie panis r car
nis vini r sanguinis conclusio tertia.

Ecipe tertiā cōclusionē. vz. Licet deo sit pos
a sibile r̄c. dic totā vbi tres inquiram' veri
tates. vz. Prima hec est. Utrū post cōsecra
tionis verba subā panis remaneat. r' est sta

Utrum hec propositio sit vera panis fit corpus christi. 1ª est ista. Uerum ista sit vera de pane fit corpus christi. Sic de vino et sanguine. Quantum ad panem Innocentius de officio misse ponit 3ª c. et sequentibus tres opiniones ponit. Prima opinio est quod substantia panis et vini remanent: quod corpus christi et sanguis simul est sub substantia panis et vini sub eisdem accidentibus manet. Quam quidem opinionem reprobat magister in quarto. di. xi. et doctores sunt heretici cum eas dicunt. esset n. idolatrie occasio si hostie veneratio latrie exhiberetur substantia panis ibi remanente. nec victimas de hoc opinione mihi doc quoniam est ode theologi damnant. sufficiat nobis illorum hec dictum. Secunda opinio dicit quod substantia panis vel resolvitur in preiacentem materiam: vel totaliter annihilatur solis accidentibus remanentibus ut panis sub quibus postea latet verum christi corpus et sanguis. et hanc opinionem quidam sustentabilem dicunt. Sed beatus Tho. in quarto. di. xi. eam falsam esse ostendit. Et primo arguit quod non possit resolvi in preiacentem materiam. quoniam si hoc possibile esset hoc altero istorum modorum fieret. Uno modo quod resolveretur in preiacentem materiam ita quod esset in materia sine omni forma. et hoc est impossibile etiam per miraculum fieri. materia n. est eius potentia et forma est actus eius. Si ergo poneretur materia esse actu sine forma poneretur actu materiae esse et non esse. quod implicat contradictionem. Alio modo potest intelligi quod resolveretur in materia elementa. et hoc non quia illa materia elementa aut remanent in eodem loco. et sic erit aliud corpus quam corpus christi: et sequitur error primus et per consequens illud materiale corpus erit sub dimensionibus panis. vel non essent in eodem loco. quod etiam esse non potest quia tunc illud materiale corpus moveretur localiter et tamen illud non sentiremus. quod est impossibile quod esset talis localis mutatio non sentiretur presertim cum motus localis fit successive. et per consequens acquisitio partis post partem. quare necesse esset ut illud materiale elementum relinqueret prius unam partem hostie quam aliam. quod fieri non posset sine sensu. quare etc. sed non arguamus nunc. Accipe tertiam opinionem catholicam quidem et approbatam. et hec dicit quod substantia panis et vini que antea non fuerunt corpus et sanguis christi ab hoc celesti fit corpus et sanguis. sed de hoc in sequenti sermone. quare etc. Quantum ad secundam veritatem dico quod ista propositio panis fit corpus christi de virtute sermonis est falsa. Et ratio ut dicit beatus Tho. in quarto. di. xi. est. quia omne fieri terminatur ad factum esse. sed si nunquam erit vera. panis est factus corpus christi quia quod factum est est panis. panis autem nunquam est corpus christi. ergo etc. Item quia omne panis fit corpus christi importat unitatem subiecti. sicut cum dicimus hoc album fit nigrum. in hac autem conversione non est unitas subiecti. et propter hoc differt ab aliis mutationibus. quia in omnibus naturalibus mutationibus subiectum est commune ut patet 1º physicorum in hac autem non: quia tota substantia panis: et partes eius que sunt materia et forma convertuntur in corpus christi. ut dicit beatus Tho. Sed sanctus Ambrosius libro de sacramentis sic ait. Quod erat ante consecrationem panis iam est post consecrationem corpus christi. Et Damascenus sic ait christus fecit eas panem et vinum corpus suum. preterea quod convertitur in aliud fit illud. sed substantia panis convertitur in corpus christi. ergo fit illud. Ad hec tibi ammirari video quod illud Ambrosii sic exponendum est quod erat panis est corpus christi. i. quod est sub speciebus panis prius fuit panis et postea corpus christi. ita quod sensus sit de substantia panis et non de subiecto panis. nomine n. panis intelligitur non solum eius substantia: sed ipsum totum subiectum. et ideo sensus est falsus. Similiter exponatur Damascenus et omnes consimiles auctoritates. Ad rationem dico quod longe distant hee propositiones a se invicem. s. panis fit corpus christi et panis convertitur in corpus christi. quia dicimus panis convertitur in corpus christi nihil aliud importatur nisi ordo unius termini ad alium terminum illius conversionis s. substantie panis in corpus. in hac autem propositione panis fit corpus christi est sensus quod illud subiectum quod dicitur panis fit corpus christi. et hoc est falsum ut patet in tertia. Non n. est unitas subiecti in hac conversione: ut dictum est supra. quare etc. Quantum ad tertiam veritatem dico quod hec dictio de proprie importat consubstantialitatem rei. unde sic dicendo de pane fit corpus christi est sensus quod de substantia panis fit corpus christi. et hic sensus est falsus. quia de nulla substantia fit corpus christi. nisi quis de ponatur pro ex. et per consequens sicut aliquis hoc potest concedi ex pane fit corpus christi: ita et de pane fit corpus christi. Ubi nota quod ista propositio ex quandoque importat ordinem terminorum tantum: aliquando importat subiectum. ut cum dicimus ex mane fit meridies: sensus est quod post mane fit meridies. et sic hec ista propositio est incongrua: panis fit corpus christi: ut patet. sed ista ex pane fit corpus christi erit vera dum licet ex dicat ordinem terminorum conversionis ad invicem non ordinem subiecti. quia tunc esset falsa sicut illa de pane fit corpus christi. quare etc. Et ista sufficiant pro prima veritate et actione 3ª huius sue considerationis.

De mirabili conversione corporis christi consideratio 3ª.

Tertio loco corpo

ris mirabilem mutabilitatem videamus. ubi tres more solito conclusiones subiungamus. videlicet. Hec panis in christi corpus et vini in sanguinem benedicta conversio non est alicuius speciei motus naturalis aliqua mutatio. 2ª conclusio est ista. Quia dei opera sunt mirabilissima: hec tamen benedicta conversio est super omnia excellentissima. 3ª conclusio est ista. Sicut hec benedicta conversio est mirabilissima: ita digne gustantibus est fructuosissima.

De conversione panis in corpus christi et vini in sanguinem conclusio prima.

Accipe primam conclusionem. videlicet. Hec panis in christi corpus et vini in sanguinem etc. ut tota. ubi tres inquiramus veritates. videlicet. prima est ista. Utrum ista benedicta conversio sit aliqua mutatio de specie motus. 2ª est ista. Utrum sit subita mutatio. 3ª est ista. Que sunt credenda in hac benedicta conversione. Quantum ad primam pono hanc conclusionem. videlicet. quod hec benedicta conversio sub nulla mutationum naturalium continetur sed ab omnibus longe distat. Ad cuius declarationem est notandum secundum beatum Tho. in quarto. di. xi. et Petrum de Candia in quarto. et dicit omnes quod multiplex est species motus sive mutationis naturalis. Aliqua enim mutatio est secundum quam nihil variatur eius quod rei est intrinsecum sed solum id quod est extrinsecum. et hec dicitur motus sive mutatio localis. Aliqua est mutatio in qua solum id variatur quod inest rei accidentaliter: utpote quantitas vel qualitas. et hec dicitur augmentatio per respectum ad quantitatem: et alteratio per respectum ad qualitatem: que sunt due species mutationis: ut ponit Ar. in postpredicamentis. Aliqua est mutatio que pertingit usque ad formam substantialem: sicut generatio et corruptio. generatio est alicuius non entis ad esse productio. corruptio est alicuius entis in non ens mutatio. et sunt due alie species motus. Et recte dicti quod hee species motus pertingunt usque ad formam substantialem. quoniam nulla mutatio naturalis potest pertingere usque ad variationem materiae. quoniam talis mutatio ex presuppositione materie operatur. in operatione sua materiam presupponit. Sicut quibus agens secundum operationem suppositis sibi est sibi a primo agente data sunt. ut patet per physicorum. Et quo sequitur quod non est aliquod agens quod pertingat usque ad variationem materie ita quod hec materia immediate fiat alia: quod non erit agens naturale. omnia n. principia materie et non variari: dicit philosophus 1º physicorum. cum ergo materia panis fiat corpus christi: et materia vini fiat sanguis ita quod ibi materia non manet sub utroque termino transmutationis. et per consequens talis operatio non erit solius dei. Et confirmatur. nam hec benedicta conversio primo non est generatio. quoniam in generatione gignitum simpliciter accipit esse post non esse. sed hoc non convenit huic conversioni. probatur. non quidem corpus christi nec aliquid aliud absolutum: ut patet. ergo non est generatio. Similiter nec corruptio. quia non est ibi aliquid absolutum quod simpliciter corrumpatur. Similiter nec augmentatio nec diminutio. quia corpus christi nec maius nec minus efficitur quam prius est. Item nec alteratio. quia corpus christi est corpus impassibile: alterari est quoddam pati. Item nec est mutatio localis quia corpus christi non localiter mutatur. ut quia sic fit hostia non tamen deserit celum: ut patebit inferius. ergo sequitur cum non sint alie species mutationis: quod non erit hec aliqua predictarum. Secundo notandum quod hec benedicta conversio in quattuor differentiis differt ab omnibus naturalibus conversionibus. Et primo quia hec conversio pertingit usque ad materie variationem: ut dictum est. Secundo quia in naturalibus mutationibus materia est subiectum primum et ipsius nihil aliud est subiectum: ut patet 1º physicorum. sed in hac conversione subiectum non habet immo ipsa materia panis mutatur et variatur et fit corpus christi. Tertio quia in naturalibus mutationibus totum convertitur in totum non sunt partes essentiales in partes totius. nam tota aer convertitur in aquam tamen materia aeris non convertitur in aliquid. quia eadem materia est subiectum utriusque. nec est forma convertitur quoniam alia adveniente forma et introducta in materiam alia corrumpitur. sed in hac benedicta conversione totum convertitur in totum. nam panis totus fit corpus christi. sed et partes convertuntur quia materia panis fit materia corporis christi et forma substantialis panis fit forma que est corporis christi. Quarto quia in naturalibus conversionibus tam illud quod convertitur quam illud quod convertitur transmutatur. Illud quidem quod in alterum convertitur semper transmutatur corruptione. sed illud in quod aliquid aliud convertitur siquidem erat simpliciter non est mutabitur per generationes. sicut cum aqua generatur ex aere. Si autem sit conversio ex additione ad aliquid preexistens: illud cui additur transmutatur secundum augmentum vel saltem per restaurationem deperditi. sicut accidit in nutrimento. sed in hac benedicta conversione illud in quod fit conversio erat preexistens et non additur. quia illud quod convertitur convertitur in ipsum et secundum totum et secundum omnes eius partes essentiales. unde hec illud ad quod conversio terminatur. s. corpus christi nullo modo transmutatur: sed solum panis qui convertitur. Unde sic notanda satis clara est hec nostra posita conclusio huius prime veritatis. Quantum ad secundam veritatem dico quod secundum solam physicam in multa latitudine duplex est principaliter transmutatio. s. instantanea et successiva. Instantanea est que fit in instanti. Et huius secundum cum quarto physicorum due sunt species. s. generatio et corruptio: que utraque utique fit in instanti. Successiva autem est que fit per similiter et successive et in tempore. Et causatur ut dicit Commentator quarto physicorum ex resistentia medii vel ex resistentia mobilis vel utriusque. Sed quia hec benedicta conversio non est generatio vel corruptio: ut dictum est in precedenti veritate: ideo non potest esse instantanea mutatio que fit physice considerationis. Et cum non possit etiam dici mutatio successiva quia nihil est quod divine voluntati contradicat aut repugnet relinquitur quod erit instantanea mutatio theologice considerationis. Quod autem hec conversio dicatur mutatio: patet quia illud quod immediate post hoc est tale: et immediate ante hoc non fuit tale patet quod dicitur mutatum. Sed substantia panis immediate post prolationem verba vim consecrativam habentia est corpus christi: et immediate ante prolata verba non erat corpus christi. ergo ibi est aliqua mutatio. quod autem sit instantanea probatur. maioris virtutis est potentia increata [illegible] creata. sed sol producit formam luminis in medio subiecto in aere in instanti. ut patet secundo de anima per philosophum contra Empedoclem et supra ostensum est in prima dominica. Et cum ex quia nihil est repugnans tali forme producende ergo a fortiori potentior erit deus in hac benedicta conversione cuius [illegible] [illegible] tur creatura ut statim fiat substantia panis christi corpus. Ubi accipe hanc regulam generalem quod quecunque deus sine creatura operatur [illegible] [illegible] cum modum naturalem non servat operatur in instanti. Cum autem hec modum nature non servet quia principia nature transmutationis

materiam panis. q̄ oportet manere: vt vult p̄
philosophus. Sequitur q̄ hec conuersio subita erit
mutatio et nō instantanea. Sed contra patet. Nam
hoc est impossibile esse in eodē instanti aliquid q̄
sit panis et corpus xp̄i. ergo nō est idem instans in
quo sit corpus xp̄i et panis. sed inter quecunque
instantia est tempus mediū. vt p3. vi. phisico⁊. ergo con-
uersio hec panis in corpus xp̄i erit successiua: et nō
subita. Ad hoc dico q̄ in hac conuersione aliquid
est nūc tale q̄d prius nō fuit: sed videlicet est prius
et posterius hoc modo ibi erat tempus. g̃ est successio.
Ideo ex vi verbo⁊ fit talis conuersio vt dicunt [illegible]
[illegible] sed verba successiue proferuntur. q̄re et c. Ani-
ma tangit nō paruā difficultatē. oporteret certe
multa declarare: quia de hoc instanti diuersi diuer-
sa dixerunt. Quidā dicit q̄ est vnū instans [illegible]
dicentis nihil. Quidā q̄ hec conuersio nō subdi-
[illegible] q̄ hec nec tempus. et sic multi multa dixe-
runt. et inter ceteros doctores xp̄i beatus Tho. in
q̄rto. di. xi. [illegible] hanc materiā tangit et p̄dicto⁊
dicta refutat. Ideo eius dicta colligam⁹. Dicit. n. sic.
q̄ in hac benedicta conuersione nō est dare vltimū in-
stans: sed bene vltimū tps in quo est panis. Et po-
nit hanc regulā: q̄ inter tps et instans nō necessario
cadit tps mediū sicut cadit inter duo instantia.
Et rō est. quia ph̄s in. viii. phisico⁊ dicit q̄ qn̄ ex
albo fit nigrū in toto mensurante motū altera-
tionis erat albū: sed in vltimo instanti illius tpis
est nigrū. ex quo sequitur q̄ nō est dicendū neq̄ dā-
dū q̄ in vltimo toto illo tpe sit albū: sed in toto tē-
pore preter vltimū nunc illi⁹ tp̄is. Et q̄ nō vltimū
nunc ali⁹ tpis nō est accipere penultimū: sic neq̄
ā vltimū hunc punctū penultimū. ideo nō est acci-
pere vltimū instans in quo erat albū: sed vltimū
tps. Et sic est de aliis mutationibus q̄ sunt ter-
mini motus. sicut generatio est terminus alteratio-
nis. Nā cū ex aere fit ignis: in toto tpe precedenti
alterationis erat aer preter vltimū instans in quo
est ignis. Et sic est in illuminatione respectu mo-
tus localis. Modo ad propositū cū hec benedicta co-
uersio sit terminus cuiusdā motus. s. platiōis ver-
bo⁊: in toto tpe precedente erat panis preter vlti-
mū instans in quo erat corpus xp̄i. q̄re p3 visio ad p̄-
mū. Ad aliud dico q̄ ad hanc conuersionē nō p̄-
tinet nisi aliud nunc in quo desinit esse panis et inci-
pit esse corpus xp̄i. sed illō priū pertinet ad totū
tps precedens q̄d mensurabat totā verbo⁊ platiō
q̄ quidā nō hanc efficit conuersionē. Nā sicut dictū
est inter substātiā panis et substātiā corporis xp̄i nō est ac-
cipere aliquod mediū q̄d magis propinquū sit corpori
xp̄i q̄ substantie panis. Ad aliud dico q̄ mu-
tatio nō est in instanti: sed motus precedens est in tē-
pore. et ideo verba p̄dicta efficaciā nō hñt nisi in vl-
timo instanti. Ista aūt mea sunt valde subtilia.
accipe tñ necesse est hanc doctrinā pp̄ p̄cedentes
mā pp̄ista. q̄re et c. Quantū ad tertiū dico q̄ q̄-
tuor sunt in hoc sacro credenda. Primo credendū ē
q̄ ex vi verbo⁊ ibi sit ve⁊ corpus xp̄i. q̄ verba cōse-
crationis de corpore faciunt mentionē. Scdo q̄
ibi est sanguis xp̄i ex concomitantia immediata.

q̄ sanguis immediate disponit corp⁹ ad vitā. Ter-
tio q̄ ibi est aīa ex cōcomitantia propinqua. quia aīa
nō viuificet nisi sanguine mediante: et q̄ est for-
ma perficiens corpus et ad eandē nām pertinens:
ipsa concomitat corpus ex cōcomitantia ꝓpinqua.
Quarto q̄ ibi est deitas ex cōcomitantia re-
mota. q̄ licet deitas cū tribus p̄cedentib⁹ vnū
faciat suppositū: tamē nō ptinet ad eandē nām. Jō
concomitat̄ p̄dicta tria ex concomitantia remota.
Similiter et de calice dicas suo modo. vt q̄ p̄mo ibi sit
sanguis. q̄ verba consecrationis solū de sanguine fa-
ciunt mentionē. Scdo q̄ ibi sit corp⁹ ex cō-
mitantia immediata. q̄ corp⁹ est immediatū sanguis
receptaculū. Tertio q̄ ibi sit aīa ex cōcomitantia
ꝓpinqua. q̄ ad eandē nām ptinet. Quarto q̄
ibi sit diuinitas ex concomitantia remota. q̄ ptinet
ad idē suppositū. Ex his aliqua correlaria conclu-
damus. Primo. n. ex his dictis sequitur q̄ populus
cōicans in die scō pasce: et alio tpe: si vinū nō cō-
secratū post corporis xp̄i sumptione sumat: nō tñ se-
quitur q̄ corp⁹ sine sanguine sumat: quia concomi-
tat̄ corpus vt dictū est. Sed q̄re per Ambrosiū sa-
cerdotes corpus et sanguinē distinctis modis su-
munt? Certe aīa cara hoc nō faciunt. q̄ cū xp̄s lo-
cū in terris tenēat: primū xp̄i in cena dedit cū sa-
cerdotes instituit sunt. Fuerunt qui p̄mo panē in
sui ve⁊ corp⁹. deinde vinū in sui sanguis veritatē
consecrauit. vnde posito q̄ sacerdos cōicaret se vt p̄-
sonā priuatā. vt puta in infirmitate cū nō dat
sacrm̄ sicut et laicis. q̄re et c. Scdo ex suis dictis
sequitur q̄ si btūs Petr⁹ in triduo mortis xp̄i mis-
sā celebrasset cū in cena simul cū aliis fuerit sa-
cerdos ordinatus: in hostia p eū consecrata duo nō
credita fuissent. s. corp⁹ et diuinitas et nō aīa. q̄ in tri-
duo ille vere fuit mortu⁹: et p consequens illi nō concomi-
tabat. Similiter nec sanguis qui effusus erat sup̄ terras
corpe in sepulchro et aīa in inferno existentibus. Et
ideo cū sanguis et aīa nō sint in corpe nisi p concomi-
tantiā: vt dictū est: necesse est concedē q̄ tunc in
hostia consecrata p Petrū aīa et sanguis nō fuisset.
Quare aūt diuinitas ibi nō cū corpe credita est: ē
q̄ ipsa nunq̄ fuit a corpe xp̄i separata: vt ē cōmunis
theologia. et ideo ipsa ex concomitantia ibi fuisset. Tertio
sequitur q̄ si btūs Jacob⁹ qui p̄mo missā celebra-
uit in illo triduo celebrasset in calice nō fuisset nisi
sanguis. q̄ nō corpus cū esset ab illo in illo triduo
separatum. similiter nec anima eadem ratione.
similiter nec diuinitas. quia non fuit deitas ita
vnita sanguini sicut et carni: quia non remansit
cōmunicatio idiomatum que prouenit ex tali
vnione: vt habetur p̄mo de trini. Non enim e-
rat verum dicere sanguine xp̄i fuso. hic vel ille
sanguis est deus: sicut dicimus de corpore eius
deum esse sepultum: et non in cruce remansisse
sicut remansit sanguis. Et ratio est quia corpus
est pars principalis hominis et non sanguis. q̄re
et c. Ista etiam duo correlaria ponit Franciscus
maronis in sermone corporis xp̄i. s. memoriā fe-
cit et c. Et sic patet ista conclusio.

Quanta mira res sit conuersio facta de ta-

lis p̄ secundam conclusionem. vt. Quanta
dei opera et c. dic totā. vbi tres ingrām⁹
sententias. vt. Prima veritas est ista. Vtrū
hec benedicta cōuersio sit miraculosior oībus mi-
rabilibus dei. Secunda veritas est. Quot sūt mirabilia
huius benedicte conuersionis. Tertia veritas est.
Quantū sit meritū huius benedicte conuersionis.

Quantū ad primū dico q̄ tres fuerūt res per-
maxime miraculose. s. creatio mūdi. incarnatio
verbi dei. et hec benedicta cōuersio. Due p̄me
ideo sunt miraculosissima et mirabilissima: q̄ dei
omnipotētia vsq̄ ad variatōem materie pertin-
git: que in oībus naturalibus mutatōibus debet eē
subiectū: et semp manere et nō corrumpi. cum sit
ingenerabilis et incorruptibilis p̄ phisicos. Et
magis miraculosior est creatio q̄ hec benedicta
conuersio quātum ad hoc. quia per creatiōe sub-
stantia et essentia materie accipit esse simpliciter. sed
per hanc conuersionē substātia materie in alte-
rius materie substātiam conuertit. sed incarna-
tio miraculosior est q̄ mutatio ista considerentur
ex parte eius ad q̄d est mutatio. Quid. n. mira-
bilius q̄ q̄ deus homo fieret et hō deus: non q̄
natura dei in naturā hominis conuerteret̄ sicut
fit in hac benedicta mutatōe panis in corp⁹ xp̄i
et vini in sanguinē. sed q̄ p̄sona verbi dei que ab
eterno fuit hypostasis diuine nature facta sit hy-
postasis humane nature in tēpore. Si aūt hec
benedicta conuersio cōsideret̄ q̄ntum ad eius co-
gnitionē: nō est tunc ipsa est miraculosior omni
alia mutatiōe. quia intellectus noster cōsiderans
in hac benedicta mutatōe ex aliquo aliquid fie-
ri preter modū aliarum mutationum naturalium
difficilius illi assentit. q̄re et c. Quantū ad se-
cundā veritatē dico q̄ nouē sunt inter cetera hui⁹ be-
nedicti sacramenti mirabilia. vz. celeritatis sta-
bilitatis sodalitatis subiectiuitatis: conseruabi-
litatis: venibilitatis: incorruptibilitatis: diuersibi-
litatis: et diuine permissibilitatis. Accipe p̄-
mum mirabile q̄d dicitur celeritatis. Ubi hanc
accipe regulā q̄ prolatis a sacerdote sacramēta-
libus verbis: tanta ibi diuina habet potētia: et
in corpe panis ille eadē ipsa caro xp̄i Jesuq̄ [illegible] in
crucis extitit immolata efficiat̄. Et licet aīa cara
de hoc supra dictū sit in generali p̄o huius regule
nec fundamēto diligenter nota q̄ sacerdos in hoc
cōficiendo sacro: non suis sed sermōibus vtitur
xp̄i. Hoc fundamentū habet de conse. di. ii. ca⁹
panis. vbi dicit sic tex⁹. Ubi sacrm̄ conficit̄ iā non
suis sermōibus sacerdos: sed vtit̄ sermōibus xp̄i
ergo sermo xp̄i hoc efficit sacramentum: ut sic q̄d
erat ante consecratiōes panis. post cōsecratiōem
xp̄i vere [illegible] fiat. Hoc presupposito no-
sti ad regulā hanc ꝓbo antedicto⁊ exemplo. Ba-
tionale quidē p̄ decretali. ex de sum. trini. c.
firmiter credim⁹. vbi dicit circa finem capli sic ad
literam dicendo. Una inq̄t est vero fideliū eccle-
sia extra quā nullus oīno saluat̄: in qua ipse idē
sacerdos est sacrificiū Jesus xp̄s. Cuius corp⁹ et
sanguis in sacro altaris sub speciebus panis et vini

veraciter continet̄ transsubstātiatis pane in corp⁹
et vino in sanguinē potestate diuina et c. Jd
sic probat auctoritate decreto⁊. Unde Augus.
de cōse. di. ii. Detrahe. Detrahe inq̄t verbū et elementū
quid est nisi aqua? accedit verbū ad elementū et fit
sacramentū. hoc est verbū dei. Et de cōse. di. ii. ca.
Hoc est inq̄t q̄d omnib⁹ modis p̄tere conten-
dimus sacrificiū ecclesie ex duob⁹ cōficere: visi-
bili elemento⁊ spē: et inuisibili carne xp̄i [illegible]
nesciam p̄sona xp̄i constat ex deo et homine. hec
sic. Item Augu. de conse. di. ii. Panē inquā
istū quē sumimus in ministerio: vt q̄d illū intelligā
qui manu sp̄us sancti format⁹ est in vtero virginis
et in igne passiōis decoct⁹ in ara crucis. Panis
enī angelo⁊ factus est cib⁹ hominū. Igit̄ magnū
atq̄ pauendū est mysteriū q̄ aliud videt̄ et aliud
intelligit̄ figura panis et vini videt̄. et sanguis do-
mino corpus et sanguis christi intelligit̄. hec ille.

Item tertio probatur auctoritate magistri in
q̄rto di. x. c. p̄ quod incipit. Si aūt querit̄ aliquid
illam sic dicit. Si aūt queris qualis sit illa conuersio
an formalis an substātialis vel alteri⁹ generis.
diffinire nō sufficio. formalē tamē non esse cogno-
sco: quia spēs que ante fuerūt remanent et sapor
et pōdus. Quibusdā videt̄ substātialis: dicentib⁹
sic substantiam conuerti in substātiam vt hec essen-
tialiter fiat illa. hec ibi. Et declarando substā-
tialiter dicit sic. Non eadē ratione dicitur cōsti-
tutum corpus xp̄i verbo celesti q̄ ipsum corp⁹ in conce-
ptu virginis formatū de nouo sed quia
substātia panis et vini que antea nō fuerant corpus
vel sanguis verbo celesti fiat corp⁹ et sanguis. hec
ibi. Jd q̄d placet auctoribus firmius. Unde xp̄s
Jo. vi. Caro mea vere est cibus et sanguis meus
vere ē pot⁹. qui mādūcat meā carnē et bibit meū
sanguinē et c. Jnde Eusebi⁹ ponit de cōse. di. ii.
c. Quia corpus xp̄i post principiū sic ait. Recedat
ergo omne infidelitatis ambiguū. q̄ quidē qui
auctor ē muneris ipse ē testis veritatis. Ecce
mea [illegible] Scdo hec ista regula probat̄
ratiōe. et p3 sic. Summa veritas falli nō p̄t. sed xp̄s
est summa veritas. ergo falli nō p̄t. summa veritas ē
minor: quā fallere vel falli posset: sz summa nō
esset. minor p3. Jo. vi. Ego sum via veritas et
vita: ergo nec fallere nec falli p̄t. Sed ipse dixit
ꝓpriis. Caro mea vere ē cibus et c. Item
credo sic. Omnia xp̄iani quod sacrosancta ec-
clesia catholica sentit sentire obligant̄: sed ecclesia
hec sentit vt patuit in auctoritatibus allegatis:
ergo et c. Et confirmat hec minor. extra de here-
ticis. c. ad abolendā. vbi dicit sic. Ad abolendā
et infra. Uniuersos qui de sacramento corporis
et sanguinis dñi nostri Jesu xp̄i vel de baptismate
aut seu peccato⁊ confessione matrimonio vel re-
liquis ecclesiasticis sacramentis aliter sentire vel
docere non metuunt q̄ sacrosancta romana
ecclesia predicat et obseruat. Et generalit̄ quos-
cunq̄ eadem romana ecclesia vel singuli episco-
pi per dioceses suas cum consilio clericorum vel alii
[illegible]

vt mop̄ epop̄ hereticos iudicauerint vinculo ꝑ
petue anathematis inodamus. hec ibi vsq; ad ꝑ
nā sequentē. & ex hoc sequit̄ ꝙ aliter de hu-
ctō sentiens ꝙ̄ sentiendū sit est hereticus. 3°
arguit sic. z est rō magistri in quarto. di. x. Si tan
ta inquit vis est in sermonibus dei vt incipiant ꝗ
ñ erant: quanto fortius mutare potest qđ erat.
In principio. n. mundū ex nulla precedente mā
creauit sed solo vbo. cur ergo non poterit aliqd
in aliud conuertere? maius. n. est de nihilo aliquid
facere ꝙ̄ de aliquo aliquid. sed in prima creatio
ne de nihilo aliquid fecit. ergo a fortiori panē i car
nē z vinū in sanguinē poterit cōmutare. Audi ꝟ
ba magistri. De tribus inquit operibus mundi le-
gitur. quia ipse dixit z facta sunt zc. Sermo igr̄
qui potuit ex nihilo facere qđ nō erat: nō pōt ca
que sunt in id mutare qđ ñ erat. Nō. n. est minus
dare ꝙ̄ mutare nouas creaturas rebus. hec ille
z candē sniam per alia verba in eodē capło cō-
firmat. Et he rōnes sufficiant quantū ad p̄sens.
Vis nī aliā bonā rōnē eiusdē magistri? audi quid
dicat. Si enī inquit valuit sermo Helie ut ignē
de celo deponeret: valebit nō sermo xpi ut sub
stantias mutet: hec ille. Tertio hec nr̄a regu
la probat̄ exemplo. Et p̄ exemplis nālibus. 2°
supernālibus. 3° artificialibus. Tria ad p̄ns
accipe exempla nālia. Primū est de calore nā
li. Nā si nā naturata vt loquar more Scoti pōt
vnā subām in aliā conuertere quomagis nā na
turans? Dic queso. Nōne deus aīalibus cunctis
brutis caloris nālis dedit que ꝯtinue in humidū
agit naturale. qđ nisi per humidū cibale restau-
raret: corpus penitus interiret: vt p3 2° de aīa. c.
de alimento. Indiget. n. qđlibet aīale alimento
extrinseco. Accipe igit̄ tu panē z comede: nōne
calor naturalis illū in carnē z ossa conuertet?
Accipe vinū z bibe: nōne z simili mō in tuū san
guinē mutabit? quis de hoc dubitat? experien-
tia docet id indies fieri. quare ergo id facere pos
se diuinā nām negabimus? Itē nonne mirabili
naturali artificio natura subām vnius oui vel
pluriū in diuersam auiū subām cōmutat? Item
apes nōne occulto nature mysterio flores in ce
ram z mellis nām conuertunt? Itē adde ꝙ nā ex
puluere pulices z ex sudore aīalis diuersa gñat
aīalia. Ista sufficiāt ex parte nature. Accipe
supernālia exempla. nōne deus ex viri costa E-
uā subito formauit? nōne Loth vxorem propter i
obedientiā deus in statuā salis conuertit? z vir
gā Moysi in serpentē z econuerso eadē virtu
te conuertit? Et alia plura possunt adduci exē-
pla que ponit gloriosus Ambrosius libro de sa-
cramentis. z notant̄ de conse. di. ii. c. reuera. 3°
hoc patet exemplo artificiali. nā vitrifex cinerē
aliumenꝗ suū in lucidū notabileꝗ vitrū mutat.
Quāto ergo multomagis sermo xpi panē in suum
corpus z vinū in sanguinē suū cōmutabit. Audi
Ecclesiastes. viii. c. Sermo illius potestate ple
nus. nec dicere ei quisꝗ̄ potest: quare ita facis.
Inde Eusebius z notat̄ de conse. di. ii. Inuisibi

lis sacerdos s. xp̄s visibiles creaturas in subām
corporis z sanguinis in verbo suo secreta p̄tāte
cōmutat. hec ille. Et hec tibi aīa sufficiant quā
ad mirabile primū. Accipe 2m mirabile. s. sta
bilitatis. Ubi hanc regulā accipe. ꝙ Quia totus
xp̄i corpus facta a sacerdote debita vboꝝ forma
sit in qualibet hostia vbicūꝗ consecrat̄ z quoti
enscūꝗ: tñ nō est sic ibi vt celū deserat. Ad cuius
declarationē tria aīa mea nota. Primo enim
nota ꝙ de rōne dei est ꝙ sit vbiꝗ. hoc satis i su-
perioribus declarauimus. Secūdo nota ꝙ lz de
us sit vbiꝗ singulari tñ modo est in tribus locis. s.
in celo empyreo per glorificationē: in aīa iusti ꝑ
grē sanctificationē: z in ecclesia catholica ꝑ sin-
gularē representationē. De istis tribus vide su
pra feria 2ª quarte dñice in prima concione. vbi
bene de hoc. Tertio nota ꝙ xp̄o nō cōpetit
vbiꝗ esse primo z principaliter per humanitatē
sed per diuinitatē z concomitanter per humani
tatē: quia ex quo verbū factū est nō fuit instans
in quo esset xp̄s hō z nō deus. ut est snīa magistri i
3°. di. ii. in fine. z oīum theologoꝝ. Audi magistrum
z adducit Aug. li° de trini. Non ꝙ in vtero virgi
nis prius caro concepta est. z postmodū diui-
nitas venit in carnē: sed mox vt vbū venit i v-
teꝝ seruata vitate proprie nature factū est ca-
ro z perfectus hō. i. in vitate carnis z aīe natus
est. hec ille. Ex quo sequit̄ ꝙ cū illa diuinitas il
li humanitati sit inseparabiliter vnita: z diuini-
tati cōpetat esse vbiꝗ: vt ostēsū est ꝙ z hūanitas
erit vbiꝗ. Quod ut verius credas his sic presup-
positis probo auctoritate rōne z exemplo. Au-
ctoritate sic. Audi Origenē super Mat. Dei in
quit filius veniens in virginē totus remāsit apd
patrē: vt nō dimidius esset apud eū z dimidius
apud virginē. sicut vitas quā mente cōcipimus
cū eā dicimus tota remanet apud nos: z tota tñ
fit in discentē. hec ille. Sed totus xp̄s est in h sa
cro vt vitas in aīa: vt dicit Franciscus maro-
nis in smone corporis xp̄i. ꝗ zc. Secūdo h ꝑba
tur rōne: quanto aliquid diuinius est tanto cōius
sed natura diuina vnita humane est quid diui-
nissimū ergo cōissimū. q zc. 3° probat̄ exemplo.
Nā btūs Ambrosius in obitu btī Martini inter-
fuit z sepeliuit eū: nec tñ a Mediolano discessit.
Nec hoc tibi īpossibile uideat̄: qm̄ vnū corpus
esse in pluribus locis nō est aliud nisi habere plu
ra vbi simul. qđ nō videtur repugnare vitati: cū
diuersi respectus eiusdē rōnis possint simul esse
in eodē fundamento. ut patet de similitudinibus
Itē dari potest exemplū de Heliseo qui p̄sens
fuit qñ Giezi accepit munera a Naam syro: nec
tñ a sua habitatione discessit. iiii. R. v. Hoc etiā
clarius patet in sequentibus mirabilibus. q zc.
Accipe tertiū mirabile. s. sodalitatis. Ubi ac-
cipe regulā hanc. Q gloriosus xp̄s licet in h sa-
cramēto oculis corporis nō videat̄: tñ nō ita ibi
est vt solus habeatur. Ad cuius declaratōz aīa
nota ꝙ cōiter quattuor pulcherrimas societates
ad xp̄i sociandum asserunt in hoc sacramento.

Prima est sancta trinitas: qm̄ sicut opera trini
tatis ab extra sunt indiuisa ꝑ Aug. de trinitate.
z de conse. di. ii. c. oēs quos legere potui zc. Ita
etiā localis presentialitas. ꝑ Ambrosiū de circū
cisione personarum loquētem. Secūda socie-
tas est omniū angeloꝝ z oīum spirituū beatoꝝ.
Audi Greg. in homelia pascali allegatū a magi
stro in. iiii. sn̄iaꝝ. Quis inquit fideliū habere du
bium possit in ipsa imolatōis hora ad sacerdotis
vocem celos aperiri: z in ipso diuino ministerio
angeloꝝ choros adesse: sūma z ima sociari: qua
si dicat nullus. Tertia societas est omnium
animaꝝ sanctaꝝ. An tibi aīa ambiguū est ꝙ sctē
ille aīe que xp̄m tempore passionis ad crucē tā
to cum dolore sociarūt: z in penaꝝ tanta amari
tudine in tanto honore z letitia sui corporis glo
rificati in hoc benedicto sacramēto ñ associent?
Quarta societas est virginis gloriose cū gran
di virginū cetu. Apoc. xiiii. Hi sūt qui cū mulie-
ribus non sunt coinquinati. virgines enim sunt
z sequuntur agnum quocūꝗ ierit. Et tu anima
mea quinta facies die veneris proximi societa-
tem: z die scō pasce hilariter in domo tua suscipe
O inquies pater Ambrosi toties eleuari vidi h
dignissimū corpus: z nūꝗ̄ hāc quā dicis vidi socie
tatem. Audi sitem questiōes a Petro discipulo
Greg. eidē ꝑpositas. Nunquid inquit Greg. in
dialogo. quia aīam meā nō vides me exanimes
esse credis? quasi dicat aīam in corpore existere
ex actibus corporis quos cernimus. qm̄ ipsa est quo
viuimus mouemur z intelligimus. vt phūs ait 2° de
aīa. z tamē oculis recedentē conspicere nō possu
mus. Ergo plures imo oēs ibi celestes adesse
spūs: licet oculis corporis nō cernamus: negare
non debemus. Nec etiā de corporibus beatis ex
citādū est. an nescis corpora beatifica oēs quas
habuerūt in uita imperfectōes ex elemētis non
habere? Nam dōs Bona. in q̄rto. di. xl viiii. ait.
Corpora nostra quattuor suscipiūt ab elementis
q̄litates. v3. Ab aqua passibilitatē: qz est elemē
tum valde passibile. A terra obscuritatē: quia
est elementū opacissimū. Ab igne aīalitatem:
quia est elementū actiuissimū. i. magne actiuita
tis: z calor naturalis ꝯtinue humidū radicale re
soluit. Et ab aere infirmitatē: qz est elementum
valde corruptibile. Et ideo cū corporibus beatis
oīa conueniēt ꝑfectio attribuat̄. necesse ē omnē
ab eis imperfectōez amouere. Quoniā carē ma
lo bonū est: vt phūs ait in ethicis. z ꝑ oīs oppor
tet vt cōtra corruptōez detur eis īpassibilitas ꝯ
tra obscuritatē claritas ꝯtra aīalitatez agilitas
cōtra infirmitatē penetrabilitas. Et he sūt quat
tuor corpoꝝ beatoꝝ dotes. Audi Paulū. i. Cor.
xv. Seminat̄ corpus in corruptōe: surget in cor
ruptōe: ecce īpassibilitas cōtra corruptōez. Se-
minat̄ in ignobilitate: surget in gloria. ecce clari
tas cōtra obscuritatez. Seminat̄ in infirmitate:
surget in vtute. ecce penetrabilitas cōtra infir-
mitatē. Seminat̄ corpus aīale: surget corpus spūale
ecce agilitas ꝯ aīalitatez. Concordat his. Aug.

xxii. de ciuitate dei dicēs. Aberit a corporibus nris
oīs deformitas: z oīs tarditas: z oīs corruptio ꝑ
pter impassibilitatē. Has quidē quattuor cōgra
beatoꝝ dotes Christus iesus in mōte thabor disci
pulis in forma claritatis ostēdit sm̄ Alexandrū
de ales. Habet. n. lux oēs illas quattuor cōditiōes
vtputa intueri. Sed dices nūqd talia corpora luce
sunt lucidiora? Dico ꝙ sic. Isa. xxx. Erit lux lune
sicut lux solis: z lux solis erit septuplicit. Sed qr
non videntur talis claritas? Dico ꝙ claritate sua
vtunt̄ ad libitū: quā nunc nobis indignis nō ostē
dunt. vt est cōis theologoꝝ doctrina. q zc. Ac
cipe q̄rtū mirabile quod dicit̄ subiectiuitatis: vbi
ponat̄ talis regula. Licet accid. tñ esse sit i esse
ꝑ methaphysice: tamē in hoc sacro vtute diuina
efficit̄ ut accidens sit sine subo. Prima pars hu
nostre regule est clara ex snīa Aristotelis ubi di
cēs est. Propter qđ cōcludit̄ ꝙ sola suba est ens
simplr̄ z ꝑ se stans. accidens autē est ens sm̄ qd
z alteri inherēs. ob quā cām diffinitōes acciden
tium dant̄ per addimēta. q3 principia sube sunt
etiam principia accidētis. q̄re zc. Secūda autem
pars declarat̄ auctoritate: rōne: z exēplo. Au
ctoritate quidē audi Aug. in sermōe corporis xp̄i
Accidentia inqt in eodē sine subiecto existūt: ut
fides locū habeat dū inuisibile ꝑ visibile sumit̄
aliena specie occultatū: z sensus a deceptōe im-
munes reddant̄ qui de accitibus iudicāt sibi notis.
hec ille. Cōcordat textus in ca° cū marthe. de cele.
mis. post medietatē capli. vbi dr̄. Dicitur tamē h
sacrm mysteriū fidei. qm̄ aliud ibi credit̄ ꝙ̄ cer-
natur: z aliud ibi cernit̄ ꝙ̄ credatur. Cernit̄ ibi
spēs panis z vini: z credit̄ ueritas. s. carnis z san-
guinis xp̄i: z fructus vnitatis z charitatis. hec ibi
Secūdo rōne ꝑbatur sic. plura h3 deus facere ꝙ̄
nr̄ intellectus intelligere. s3 intellectus nr̄ hoc intel
ligit. ergo hoc z deus facere pōt. Maior ē Hi
larij libro de trini. Item potētia quāto est spūa-
lior tanto est potētior. qm̄ intellectus plura facere
pōt ꝙ̄ sensus: vt nr̄a phīa dicit. Quia intellectus
spūalior est ꝙ̄ sensus. Sed potētia diuina est ab
stractior z imālior ꝙ̄ sensus. ergo plura pōt ꝙ̄ intellectus
s3 intellectus hoc intelligit. ergo z deus hoc facere pōt.
Itē si accitia illa essent in aliquo subo magis da
rent in cognitōem sui subiecti ꝙ̄ corporis xp̄i
z ꝑ ꝯsequens ad idolatriā. Nec pōt dici ꝙ sunt sub
iectiue in corpore xp̄i: qz tunc determinarent corpus
xp̄i: vt ostensum est in 3° sermone prime ꝯsiderationis.
z hoc est falsum. q̄re zc. Et si queris q̄re hoc deus
facit. Dico vt fides locū habeat. qz si hoc ꝑbari
ꝑ principia naturalia posset: iam illud scia esset z
nō fides. Salus autē nr̄a non sub scia: sed sub fi
de est. vt patet ꝑ btm̄ Tho. 1a pte. q. i. vbi ꝑbat
per tres rōnes. q̄re notitiā diuinoꝝ voluit ee sub
fide. q̄re zc. Preterea quia quod est ille sensus
corporis q subam sensare possit: certe nō pōt tradunt
subam insensibilē eē. an ꝙ quilibet scientis negab
suba3 ibi nō eē? Ad sitū si vis nālis intelligere ꝑ po
tes accitis esse in hoc sacro sine subiecto: negabis
diuinam potentiam que ordinē cuiuslibet nature

concessit hoc facere nõ posse? Tertio hec nra regula pз exemplo. Nã in generatione pulli ex duo remanet extrinsecū oui .i. spēs oui. τ tñ adhuc i nato pullo diceres te nõ nisi oui videre τ nõ pullū. Similiter remanet in hoc sacro spēs illa panis sed subā conuertit in aliā subām. q̃re τc̃. Ex his inferunt aliqua correlaria. Primū est q̃ diuina dispositio q̃ aliqua ordinat fm legē cõez ẽt sibi aliqua reseruat pter legē cõem facienda. τ hoc ut priuilegiū particulari grē alicui cõcez. Ubi q̃uis accidentia ñ possint de lege cõi stare sine subiecto possunt tñ de lege spāli grē q̃d fit in hoc sacro. Scd̃o sequit q̃ de suba rei ad sensū iudicare ñ pertinet sed ad intellectū: cuius obiectū est ipsū q̃d quid est fm cõem opinionem. τ est sn̄ia phi .3° de aīa. Tertio sequit q̃ licet intellectus iudicet accñs esse i hoc sacro sine subiecto preter oēm nãe cursū: nõ tñ sequit q̃ errat: quia fide sicut iuuat τ in aliis q̃ eius v̄tutē nãlē excedunt. Multa alia colligi pñt s; ista sufficiant ad pñs. vide btm̄ Tho. in .iiij. dis. xii°.

Accipe q̃ntū mirabile .s. ɔcruabilitatis [?]. Ubi accipe hanc regulā. vз. q̃ licet nãliter sit valde difficile duo corpora esse in eodē loco: in hoc tñ sacro nihil incõueniens id fieri v̄tute diuina. Ubi aīa nota q̃ phs ñ ɔcedit duo corpora simul in eodē loco esse posse ppē ipossibilitatē penetrandi corporum. ad aures tñ cuiusdē nõ pertingit: si aliqđ corpus sit tante v̄tutis vt ad iuuenī sua vtat qntitate: q̃ illud cū alio corpe simul poterit i eodē loco locari: sicut de scõ hoc est in sacro: vз .s. corpus vez xp̄i τ corpus de gñe quantitatis. Ipsa trina dimensio sint in eodē loco. Quodā exemplo hoc persuadent de ciato cineribus pleno τ superfusa aqua erunt cineres: τ aqua in eodē ciato q̃d tñ tñ valet ad propositū quantū põt. q̃re τc̃. Accipe 6m mirabile. vз. vnibilitatis. Ubi accipe regulā talē. s. q̃ licet in pluribus mũdi gētibus τ ecclesiis simul plures hostie τ calices ɔsecrent. vnū tñ simul est corpus xp̄i in oībus illis τ ponas ex vt placet. Hec regula probat auctē rõe τ exēplo. Auctē pз sic. Audi Malachiā .c. p. ad iudeos dicentē. Nõ est mihi voluntas i uobis dicit dñs: τ munus ñ suscipiā de manu vra. Ab ortu n. solis vsq; ad occasū magnū est nomē meū in gentibus: τ in oī loco sacrificat τ offert noī meo oblatio mũda τc̃. Ecce plura loca τ unā mundā oblationē exprimit. Item audi dñm Exodi. xx. c. In oī loco i quo fuerit memoria nominis mei veniā ad te τ benedicā tibi. Memoria nois dei est hoc gloriosū sacrificiū q̃d in sui memoriā in oī loco conficit xp̄ianorum. De hoc est bonus textus de ɔse. di. ii. c. quid sit circa medietatē capl̄i. vbi sic dr̄. Tanta videt ẽe vnitas ecclesie in xp̄o: vt vnus vbiq; sit panis corpus xp̄i: τ vnus sit calix sanguinis eius. Calix nãq; quem facit dñs catholicus sacrificat nõ est nisi ille quē dñs apl̄is tradidit. q: sicut diuinitas vbi vita ẽ q̃ totū mundū iplerit: licet multis locis τ innumerabilibus diebus illud corpus ɔsecret nõ tñ sūt multa corpora xp̄i: nec multi calices sed vnum corpus xp̄i τ vnus sanguis cū illo q̃d sumpsit in vtero virginis τ q̃d dedit apostolis. Diuinitas n. verbi replet illud q̃d vbiq; est τ iungit τ facit: vt sicut ipsa una est ita corpori xp̄i τ unū corpus eius sit in veritate τc̃. hec ibi. Et sunt vba Gregorii in homelia pascali. Hoc idē ɔfirmat magr̄ i .iiij. di. x. dicens. Ueritas eius .i. diuinitas vbiq; ẽ: veritas ẽt eius .i. vez corpus in oī altari est vbicūq; celebrat. Idē pз de ɔse. di. ii. ca. iniuriat. τc̃. vbi pare. Et idē magr̄ in .iiij. di. xi. sic ait. Sicut diuinitas vbi totū ipset mundū ita in multis locis illud corpus consecrat. nec sunt tñ multa corpora: sed vnū corpus τ vnus sanguis. hec ille. Et iste auctoritates sufficiant ad pñs. Scd̃o hoc pbat rõe. Nã dcī oppositū sequit q̃ plures eēt persone vbi. ɔñs est falsū q̃ τc̃. sequela pbat. q̃m iā oēs concludunt unā personā esse in ; po. q̃re seq̃tur q̃ ñ multiplicat suppositū: multiplicatur et persona. q̃d est falsum. Secundo arguitur sic. potentior est virtus increata q̃ virtus creata. sed vna virtus creata iam est tota in toto: τ tota in qualibet parte. vt ostdit phus 2° de aīa dicens q̃ est tota in toto τ tota in qualibet parte. ergo a fortiori virtute dei erit vnum τ idez corpus in pluribus locis. Tertio hoc patet exēplo. Et primo de uoce vna predicatoris que est in pluribus auribus. secundo de vna spē in pluribus existens oculis distantibus. Tertio de q̃dam iudeo nouiter ad fidem conuerso. qui cum semel hac intentione ad ecclesiaз accessit ut tot lapillos in bireto poneret: quot hostias illo die eleuari cerneret. cum sic fecisset: tandē dum eos numerare vellet: vnum solum lapidem ex illis omnibus integratum reperit. q̃r τc̃. Accipe septimum mirabile. s. incorruptibilitatis. vbi accipe hanc regulam. vз. q̃ esti dentibus corpus xp̄i premat alicũs tñ semper reseruatur: quam tibi probo auctoritate rõe τ exemplo. Audi Augu. Quid inquit hoc sacramento mirabilius? In ipso nãq; panis τ vinum in corpus xp̄i τ sanguinem substantialiter conuertuntur. Ideoq; i ipso τ homo manducatur itaq; a fidelibus: sed minime laceratur: quinimo diuiso sacramento integer sub qualibet diuisionis particula perseuerat τc̃. Et hec perpulchre tangit magr̄ i quarto. di. xii. vbi positis pluribus opinionibus de fractione hostie verum ponit opinionem dicens. Sed q̃ corpus xp̄i icorruptibile est: sane potest dici fractionem illam τ partitionez non in substantia corporis sed in ipsa forma panis sacramentaliter fieri. vt vera fractio τ partitio sit ibique sit non in substantia sed in sacramento id est in specie τ cetera. longus textus est. Et allegat apostolū prima ad Cor. x. Panis inquit quem frangimus .et. forma panis ibi frangitur τ in partes diuiditur xp̄s vero integer manet: textus est in singulis partibus. Itē allegat Aug. i sermone quodaз de verbis euangelii. τ ponitur de ɔse. di. ii. c. iniuriat. τ in glo. super illud Corin. x. Panis quem frangimus. Secundo probatur hoc ratione sic. Omne frangibile est passibile. s; corpus xp̄i est impassibile cū sit gloriosum. ergo τc̃. Et vt intelligat ista species fractio τ nõ corporis xp̄i. Notandum est q̃ sicut dictū est in pcedentib corpus xp̄i non comparat ad spēs sub qbus continet mediātibus suis dimẽsionib: imo eius dimẽsiones sunt ibi q̃si ex ɔñti. vt etiā dicit btūs Tho. in q̃rto di. xii. Et iō quicquid ɔuenit corpori xp̄i mediātibus dimẽsionibus suis nõ cõuenit ei h; q̃ est sub sacramēto. Cū ergo diuisio q̃ntitatiua ei cõuenire nõ possit nisi mediāte dimẽsiõe ppria: cõstat q̃ fractio illis spēbus nõ frangit corpus xp̄i. s; est impassibile τ infrãgibile. q̃re τc̃. Tertio hoc probatur exēplo. Nã aīa est tota in toto τ tota in q̃libet parte vt dictū est: τ tñ si incidit digitus non incidit aīa. q̃re τc̃. Accipe octauū mirabile. s. cõuertibilitatis. vbi accipe hanc regulā. q̃ tanta est huius sacri v̄tus: vt q̃uis xp̄s vere comedat: non tñ in subam comedētis ɔuertit sicut de aliis cibis dicimus. vt pз τ de aīa: sed potius comedens in comestū conuertit per grām. Hec uidetur sn̄ia Aug. in libro ɔfessionū. Satis hec regula clara est. ex qua infert que differentia sit inter digne sumentē τ indigne. De digne sumentibus veritatē h; regula ñ a. de ɔse. di. ii. c. quid est. Quid est inq̃ illā mãducare escā τ illū bibere potū: nisi in xp̄o manere: τ illū manentē in se habere. De indigne sumentib dicet infra feria quarta. q̃re τc̃. Accipe nonū mirabile. s. diuine pmissibilitatis. vbi accipe hãc regulā. Licet vez xp̄i corpus sit in hostia ɔsecrata: si a mure vel cane vel alio aīali comederet: nõ tñ sed spēs tñ sumeret. Hanc regulā exprēsse magr̄ inq̃t ponit i q̃rto di. xiii. c. solet queri. in fine. ubi sic ait. Illud etiā sane põt dici q̃ a brutis aīalibus corpus xp̄i non sumit. etiā si videat. q̃d ergo sumit mus vel quid manducat deus nouit. hec ille. Et rõ q̃re nõ sumitur a brutis corpus xp̄i est talis fm btm̄ Tho. in q̃rto di. ix. q̃m nulla est ordinatio brutorum ad corpus xp̄i. vз. possint xp̄o incorporari. τ iō non sumunt irrationalia corpus xp̄i nisi per accñs: inq̃tum sumunt illud in quo est corpus xp̄i. i. spēs illas. Ista est cõis opinio. Et hec volo sufficiant pro secūda veritate. Quantum ad tertiā veritatē satis pз q̃ est magni meriti tam conficientibus q̃ sumentibus. sed de hoc in sequentibus.

De veritate corporis xp̄i τ sanguinis sermo 2°.

Ccipe tertiā ɔclonem. vз. Sicut hec be
a nedicta ɔuersio τc̃. vbi tres ingramus veritates. vз. Prima veritas ẽ. Utrū hoc benedictū sacrum psit bñis ad augmentū glorie. 2a veritas est. Que est vtilitas sumentib digne in hac vita hoc benedictū sacrum. 3a veritas est. Si pro quolis celebrari debeat hoc benedictum sacrum. Quãtū ad primā dico q̃ sacra ecclie nõ psunt alicui q̃ nõ sit i statu pficiendi. Quare cū sancti in patria existēt nõ sint in hoc statu: q̃ sunt i termino: non videt q̃ eis talia sacra pficiant. Ubi nota fm btm̄ Tho. in q̃rto. di. xii. τ fm cõiter loquētes q̃ gloria scõz ɔprehēdēs premius consideri. Premiū autē est duplex. s. essentiale τ accidentale. Essentiale est q̃d hñt de diuinitate. Accidentale q̃d habent de quocūq; bono creato. Quantū ergo ad premiū essentiale fm cõem opinionē corp gloria minime augeri põt. sed q̃ntū ad premiū accidentale vsq; ad diē iudicii augeri põt. aliogn tunc nõ augeret de gloria corporis. Unde de oibus opibus bonis scīs eis glia accrescit. Luce. xv. Gaudiū est angelis dei τc̃. Et ita de oibus que in dei honorē fiunt gaudēt et maxime de his i quib de corp gloria deo gratias agimus. Unde simpl̄r loquēdo hoc q̃uis est ad essentiā glorie hoc sacrum gliam nõ auget. sed q̃ntum ad accñtale auget. Ista ẽ cõis opinio. Cõcordat textus capl̄i. cū marthe. ex. de cele. mis. vi de feria q̃rta cine: ɔsideratiõe 2a ɔclone prima: vbi est text ad liām. Et si allegat Innocentius i collecta vbi dicit. Proficit hec oblatio aīe famuli tui leonis τc̃. dicit q̃ intelligitur sic: vt proficit. s. ut magis ac magis glorificetur in terris. q̃re τc̃.

Quantū ad 2am v̄itatē dico q̃ tria sunt per maxime bona que digne hoc sacrum sumentes colligunt in hac vita. Primū dicitur virtutū augmẽtatio. Scd̃m pctōz venialiũ remissio. Tertiū est peccatorum mortalium cancellatio. Primū inq̃ bonū est virtutū augmentatio. Probat dupl̄r. Primo sic. nihil perficit spūalem nisi per augmentū virtutū. Sed hoc diuinū sacrum v̄tutibus pficit fm Dionysiū. q̃ effectus huius est v̄tutū augmẽtū. 2° pbat sic. Effectus huius est v̄tutū augmẽtū ... dicti sacri ẽ plenitudo grē. s; ad plenitudinē grē q̃ augmentū v̄tutū ptinet. q̃ τc̃. maior est nõ in ordine canonis. vbi dr̄. Quotquot ex hac altaris pticipatione sumpserimus oī bñdictiõe τ grā replicamur. Inde est bonus tex. de ɔse. di. ii. c. nõ iste. vbi dr̄ sic. Nõ iste est panis q̃ vadit in corpus sed panis uite eterne q̃ aīe nre substantiā fulcit. Iste panis quotidianus est: accipe quotidie vt quotidie tibi psit. Sic viue ut quotidie merearis accipe. Et cū xp̄s dē. Xp̄s panis est de quo q̃ mãducat viuet in eternū. Et .c. credere dr̄ sic. Credere in Jesum xp̄m hoc est manducare panē τ vinū: qui credit τ manducat inuisibiliter saginat. Glosa saginat. i. spūalibus ducat [?] τ diuinis v̄tutib τ donis τc̃. Unde proprius huius sacramenti effectus est ɔuersio hominis in xp̄m: ut sic aplo ad Gala. Uiuo autē iam nõ ego: viuit uero in me xp̄s. Ad quē alii duo effect subsecuntur ... temporalis q̃ntatis in augmentū virtutū: τ restauratio deperditoz in remissionē venialiū: et reparatiões cuiuslibet pcedentis defectus: ut dicit btūs Tho. in q̃rto. di. xii. Et quib sequitur ... benedictus cibus est aīe nostre vita ... sicut per cibū mortiferū mors intrauit in orbem terrarum. Gen. ii. c. sic per bonū cibum salutis ... rum vita restauratur: vt vnde mors oriebatur inde vita resurgeret. τ qui in ligno vincebat in ligno quoque vinceretur per Christum dominum nostrū. Jo. x. Ego sum via veritas τ vita. Et .c. vi. Caro mea vere est cibus τc̃. vbi Crisostomus ait.

Pecta da nob hodie scilicet: pa'pal z comedit z
a ... vt acrisset iuta saluatore. Caro mea
vere est cib' z sanguis me' vere est potus. Se
cudo sequit q boc sacrm est via cu xpo incorpa
rio. Jo. vi. Qui manducat carne mea z bibit san
guine meu in me manet z ego in illo. Quadru
pliciter .n. boc sacrm manducari pot. s. sacraliter
tm. spualiter tm. vtroq; mo. z neutral'r. Primo
quida illud sumunt sacramentalit tm: z isti sunt de
Jude consimiles. vt sunt cu peccato mortali boc
sacrm sumentes. Audi textu de cse. di. ii. c. sicut
iudas. vbi di. Sicut iudas qui buccella tradidit
xpo in malu accipiendo: sed bonu male accipien
do locu prebuit diabolo. sic indigne quisq; sum
mens corpus xpi efficitur aut q: malus e malum
facit: aut q: si ad salute accipit nihil accipit. Corp'
em z sanguis dni nihilominus erat in eis quibus
dicebat apl's: qui manducat z bibit indigne iu
diciu sibi manducat z bibit. Ide in ca'. qui scele
rate. z ob verba bndi maledicit: dicens. Fiat
mensa eoz coram ipsis in laqueu in retributiones et
in scandalu. Obscurent' oculi eoz ne videant:
z dorsu eoz semp incurua. Effunde sup eos ira3
tua: z furor ire tue apprehendat eos. Fiat habita-
tio eoz deserta: z in tabernaculis suis n sit qui i
habitet. qm que tu pcussisti psecuti sunt: z super
dolore vulneru meoz addiderunt. Appone iniq
tate sup iniquitate eoz: z n intrent in iusticia tua.
Deleant' de libro viuentiu: z cu iustis n scribant'
hec ille. In quib' sacratissimis vbis. xii. maledi-
ctiones enumerat sugentientes oibus indigne
coicantib'. de quib' alias. Scdo quida sumut
spualiter tm. sicut deuote z sine mortali culpa mis
sas audientes: in sacro firmiter credentes. de
quibus mag' in qrto di. ix. c. z sic. ait. Et sic ingt
duo sunt res illius sacrata et duo modi mandu
candi. vnus sacralis quo boni z mali edunt. Alt
spualis quo soli boni manducant. vn Aug. Quid
est xpm manducare? no h est solu in sacro corp'
eius accipere. Multi .n. indigne accipiunt. sed i
ipso manet z hec ipsu in se manente. Spualiter
.n. manducat qui in vnitate xpi z eccl'ie qua sa
crm significat manet. Na qui discordat: nec car
ne xpi manducat nec sanguine bibit: si tante rei
sacrm ad iudiciu sui quotidie accipiat. Spuale
manducatione Aug. distinguens a sacrali ait:
vt qd paras dente z ventre. crede z manduca-
sti. Credere in eu h est manducare pane z vinu3.
Qui credit in eu manducat eu. hec mag' in lra.
Hec et sila ponit' de cse. di. ii. c. vt qd paras. 3'
quida sumunt vtroq; mo. vt vere actualit' sine
peccato mortali coicantes. ps. Pane angeloru3
manducauit ho oe delectamentu z c. Quar-
to neutral'r. vt infideles z falsi xpiani: qui oino
spreto diuino z ecclesiastico mandato: nec mis
sas deuote audiunt: nec vnqm coicant z xpm su-
munt. de quib' ps. ait. Deleant' de libro viuetiu
z cu iustis n scribant'. 5' sequit' q boc sacrm e
nra defensio. Defendit at p ... a tribulatio
ne: diabolo z mundo. In quantu .n. hoc sacrm e
signu passionis xpi per qua demones deuicti q
est oleum spirituali maloz fugatiuu. ps. Parasti i
conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulat
me. Et id. Dns illuminatio mea z c. Et aliquos
Scdo inquantu in h sacro miscet' aqua
que est elementu frigidu refrigerans corpora
eius oidi efficacissimu remediu 3 carnis incen-
dia. ps. Sup aqua refectionis educauit me. aiam
mea cuertit. s. ad spualia bona. Tertio inquantu
h sacrm habitu gre b3: ex quo tanq ex singulari
medicina mors interior z exterior fugat'. appet
q h sacrm a misero nos mundo custodit. ps. Si
ambulauero in medio vmbre mortis. huius te ve
bosi mundi n timebo mala: qm tu mecu es. Si
igit' ala mea hec z similia pcula tiet: accede ad
xpi mensam. comede z bibe. securus accede ait
Aug. q: panis est n venenu. ps. Illic trepidaue
runt timore: vbi no erat timor. q z c. 3' bonu
est venialium remissio. Audi Ambro. li. de sacris.
z ponit' de cse. di. ii. c. si quotiens. Si quotie
inquit xpi sanguis in remissione peccatoz effu
ditur: debeo semper accipere qui semper pecco
debeo semper habere medicina. Ite audi Aug.
z ponit' de cse. di. ii. c. iter sub figura. Iterat'
quit quotidie hec oblatio: licz xps semel sit pas
sus. quia quotidie peccamus peccatis sine qui
bus mortalis infirmitas viuere n pot. hec ille. Et
istas et antecedentes allegat mag' in quarto di. xii. Di
cit tn beat' Tho. ibide q n oz semper ola pcta ue
nialia deleri: sed tm f3 mensura deuotionis. pos
set tn tantus esse feruor: vt et ola deleret'. Ide
dicit Petrus de tarantasio. Non .n. est inconueni
ens dicit beat' Tho. q aliqua hora ho sit absq;
ol peccato veniali: licet propter nostram fragi-
litatem diu durare no possimus. Tertiu bo
nu dicitur peccatoz mortaliu cancellatio. Du-
pliciter .n. peccata mortalia delet. s. aut que fue
runt oblita: aut que in anima intrarent: nisi hoc
sacro munire'. Non .n. dicit scienter reseruata: q
cu vita sit anime: z ipsa in mortali pcto existe mo
rtua sit: no poterit illud viuificare. hoc dicit beat'
Tho. vt .s. q z c. Et ista sufficiat pro presenti q
tate. Sed dic pater Ambrosi si per hoc sacram-
tum venialia dimittunt': z hec quotidiana sint
videtur omni die comunicandu3 esse. Dicit bea
tus Tho. vbi supra q in recipiente hoc sacram
tum duo principaliter requiruntur. s. desideriu
comunionis ad xpm. z hoc facit amor. Secu-
do requiritur reuerentia sacramenti. z hec ad do
num timoris pertinet. Si primum consideretur
certe incitabitur homo ad quotidiana comuni
onem. Si consideratur scdm tunc retrahitur. Et
ideo si aliquis experimentaliter cognosceret ex
quotidiana frequentatione sumptionis amore
augeri feruorem z reuerentiam no minui: pfe
cto talis quotidie coicare deberet. Si at reue-
rentiam minui z feruorem non multum augeri
sentiret: interdum abstinere deberet: vt postea
cu maiori deuotione accederet. Sed quantu ad
hoc vnusquisq; suo iudicio relinquendus est.

frequenter ti que peccata mortalia n grauat
coicet. qm sicut cibo corporali restaurat' corpus
ita hoc sacramento restaurat' aia. Unde opportet
q plurie deperdita restaurentur: nec homo a dco to
taliter alienet'. z hoc est consiliu non preceptu3.
De coione semel in anno preceptu3 est. sed o hoc
in sermonib' sequetibus. Et accipe regula Au
gustini dicetis. Si mens in affectu peccadi est:
grauari mag' dico eucharistie perceptoe q pu
rificari. hec ille. Unde clamat Paulus. i. Cor. xi.
Probet aute seipsum ho: z sic de pane illo edat
z de calice bibat. Qui .n. manducat z bibit indi
gne z c. Et hec sufficiant circum ad scdam veritate.
Quantu ad tertia dico scdm beat Tho. in qrto
di. xii. q pro pueris baptizatis missaz solennia
celebrant: non q: eis prosint ad alicuius culpe re
missione: vel glorie augmentatione: sed ppter
viuoz suoz solatiu3. z vt ostendat' tales pueros
ad vnitate corporis mystici pertinere. z vt etia3
comendetur redemptois nostre mysterium: qd
in hoc sacramento comemoratur. propter quod
hi paruuli sine proprio merito sunt eterna3 glo-
ria consecuti. Bene igit' xps memoria fecit mirabi
lium suoz: hic per gratiam z in futuro per gl'am.

Feria quarta maioris hebdomade de eade
materia sermo in ordine quadragesim' tertius.

Ecepit Jesus pa

a nem z gratias agens fregit z dixit.
Accipite z comedite: hoc est corpus
meum. Luce. xii. z Math. xxv. J
mirabilia huius benedicti sacramenti percurri-
mus. Nunc circa ea que ad hoc conficiendum
sacramentum requiruntur accedamus: quonia
diximus q Jesus panem accepit z c. Ubi tres
considerationes faciamus. videlicet.
De ministrante hoc sacrm debita requisitioem.
De ma regsita huius sacri rectam assignatoem.
De forma necia hui' sacri optima regulatoem.

De ministerio debite requisito ad coficiedu3
corpus dominicum consideratio prima.

Rimo de ministrate hoc sacrm debita z
p requisitoem videamus. vbi tres coclu
siones more solito faciamus. v3. P'
est ista. No omnis persona potest dominicu cor
pus coscerare. Scda coclusio e ista. Quauis
a persona idonea sit consecratu: non tamen ab
omnibus pot rite esse dispensatu. Tertia co-
clusio e ista. Inter oes falsos ministros qui pie
corp' dnicu cosecrare: hereticos debem' euitar'.

Que sit psona idonea ad dominicu3 corpus
consecrandum conclusio prima.

Ecipe prima cclusionem. v3. No omnis p
a sona z c. dic tota. vbi tres ingramus di
tates. v3. Prima e ista. Quot requi-
runt' quantu ad essentia z bene esse persone: que
debet hoc cficere sacrm. 2' est ista. Utru simul
plures possint cande hostia cosecrare. 3' est ista
Utru sit licitum ab hac cosecratione abstinere.
Quantu ad prima dico q ad necessitate aliq
occurrut ad hoc cficiendu sacramentu: z aliqua
ad bene esse. Que simul septe3 sunt principales
conditiones. v3. Prima cditio est. q persona ad
hoc sacramentu conficiendum requisita sit homo
Scda q sit homo masculus. Tertia q sit ho
masculus z catholic'. Quarta q catholicus et
rite ordinat'. Quinta q sit psona no prohibita
Sexta q sit ieiunus. Et septima q no sit cu3
peccatoz mortaliu cscientia grauatus. Acci
pe prima et dico q ad conficiendu hoc sacrm re
quiritur q persona cficiens sit homo. et quo se-
quitur q si belua verba diceret sup debita ma
teria non coficeret. Ite z nullus angelus vel spi
ritus beat'. Inde exclamat beat' Bernardus.
O preclara ptas vestra o sacerdotes vos pote-
stis cscrare corpus z sanguine3 dni super omni
priuilegio z potestate. Stupet coelum miratur terra.
contremiscit ho. reueret' pluriu angelica celsitu
do. Et de hoc pnt assignari tres rones. Pria
ratio est diuina institutio: que solos hoies huius
sacramenti voluit esse ministros. Unde cantat
ecclesia. Solis p'sbyteris dereliquit: qbus sic co
gruit vt sumat z dent ceteris. Scda est sacri i
terpretatio. Appellat' .n. hoc sacrm viaticu. quia
oibus viatorib' cib' est leuissim': q i comedetic n
cuenit: sed ecouerso: vt dictu est in pcedenti ser
mone. z ideo a solis viatorib' cofici z ministrari
debuit: qd nec angelis nec alijs spiritib' couenit
Tertia debita sacratio. Minist' .n. huius sacri
oz esse gradatu. s. in ordinib' sacris. de cse. di. ii.
tribus gradib'. Angelis aut hoc cuenire no pot
g nec hoc p pris cficere sacrm z c. Scdo requirit'
q iste ho sit masculus. z p hoc mulieres oes ab
hac excludunt' ptate. Tum q: nobilissimu sacrm
nobilissimu d3 habere ministru. nobilior aut est
masculus q femina. Tum q: mulier multis est
naturalib' defectib' subiecta: vt mestruo z hmoi. tu3
q: sub viri ptate eam cstituit deus. Gen. iii. Tu
q: characterem ordinis no suscipiunt. vt patuit s.
feria 5' he dnice in prima csideratioe cclusione
3'. vide ibi quare z c. Tertio requirit' q hic ho
masculus sit catholicus. z ppter hoc heretici et
scismatici excludunt'. hec tn conditio no est neces
sitatis: sed cgruitatis. Na huiusmodi si sacerdo
tes sunt: z in forma ecclesie conficiut: certe ve3
e sacrm. qm character indelebil' est: cui' rei signu
est q redeuntes ad fide3 no itez ordinant'. grauit
tn peccant si cficiunt aut ministrat. sunt .n. ab or
dinis executioe suspensi. Unde btus Tho. sa se
q. xxxix. dicit q duplex e spualis ptas. s. sacralis
z iurisdictialis. Sacralis est que p aliqua cscra
tione confert'. z hec f3 essentia in homine manet
qdiu viuit: siue in scisma siue in heresim labat'.
vsum tn ptatis amittit: ita q cis sua vti ptate n
licet. si tn vsi fuerint effectu hnt in sacralib'. qui
i his ho n opat' nisi vt dei instrm. Ptas at iurisdi
ctial' e q ex simplici iniuctoe cfert'. z id n inmobilit
adheret. z p cis i hereticis z scismaticis n manet.
vn nec absoluere nec excoicare nec indulgentias ce
dere nec aliqd hmoi facere pnt. z si fecerit n hebit' p

ria. ex. de vita et honesta. cleri. c. ex literis. ex. de
sen. exco. c. i audientia. et c. proximus. Et hic si e
in sacris debet ab accusatione et testimonio tanquam i
famis repelli. 3. q. 4. c. beatus. et caret iterum pri
uilegio clericali ita q eum verberans nõ icidit in
canonem. hoc tamen intellige si trina amonitione
facta a episcopo si se correxerit vel seditionibus
vel comminationibus se immiscat. ex. eo. c. primo. et ex. de
sen. ex. c. cum nõ ab hoie. Tertia apostasia e a
religione in qua quis tacite siue temerarie dimittens
religionem ad seculares vitam transit. Qui si redierit recipi
tur in monasterio prout in regula cõtinetur supple
si illud monasterium regulariter viuit. aliter in di
strictius monasterium ingrediatur cum oĩbus rebus
suis quas obtulit priori monasterio. quo mõ
suo ad primum monasterium redibit. 17. q. i. c. si qua
monacharum. et c. si quis rapuerit. et 16. q. 6. c. de la
psis autem sacerdotibus. et 18. q. prima. c. primo.
Quidam tamẽ dicunt q tales simpliciter erunt se
cundum monasterij. Quarta apostasia dicitur in
obedientie: reputa quãdo quis dei siue canoni
siue ecclesie preceptis obedire cõtẽnit. qui velut i
famis a testimonio repellitur: et excõicari debet. 5.
q. 4. c. si quis vero a suo. et 11. q. 3. c. si autem vob
episcopis et crescente cõtumacia debet crescere
et pena. ex. vt lite contestata. c. quoniã frequenter
Isti ergo sunt quattuor modi apostandi. et dimis
sis primo et quarto de tertio et secũdo accipe hanc
regulam q si quis in talibus apostasiis ordinẽ
suscipit. si ordo sacer est nõ potest dispẽsari ni
si per papam. ex. de appella. c. vltimo. In executio
ne tamẽ ordinis ante rite susceptorum poterit epi
scopus dispensare. Si vero ordo susceptus sa
cer nõ sit: tunc episcopus dispensabit: quia conditor
canonis hoc sibi nõ reseruat. Et sic patet cõditio
quarta requisita ad hoc vt quis sit psona ido
nea ad hoc sacramẽtum cõficiendum. Accipe
quintam cõditionem scilicet q psona nõ sit prohibi
ta ex quo omnes excludunt excõicati: suspensi:
interdicti: degradati: et irregulares: qui oẽs ab
executione sunt suspensi. tamen cum in talibus
character sit indelebilis si conficiunt vere con
ficiunt: licet mortaliter peccent: vt dicit beatus
Tho. in 4. di. 13. Sexta cõditio ẽ q sit ieiunus
ita q nullũ cibũ vel liquorẽ antea sumpserit. 7.
q. prima. c. nihil. et de cõsecra. di. prima. c. sacra
menta. et de cõse. di. 2. c. liquido. Septima et vl
tima cõditio est q sit peccati mortalis cõscientia
non grauatus. Unde accipe regulam generalem q
quicunq in peccato mortali scienter ordines su
scipit: vel quelibet alia sacramẽta ministrat: si
ue sit occultus siue manifestum semp mortalitẽ
peccat. hanc ponit beatus Tho. in quarto dist.
24. facit capitulum multi sacerdotes di. 40. et dis.
95. c. illud superfluum videmus adiectum. et 1. q. 5.
c. Audi denique apostoli dicentes. nõ pono ter.
et i ista causa breuitatis. Et nota secundum beatum Tho.
vt supra q sic ordinati vel ordine iam suscepto nõ
possunt: quoniam indigne sacrum pertractant. ne
q in hoc aliquis potest dispensare. quia de iur

naturali est vt hõ sancta sancte pertractet. Et hoc
intellige necessitate nõ obstante: quia cum etiam
laico cõcedatur licentia baptisandi in necessi
tatis articulo: a fortiori huiusmodi personis q̃
characteres susceperunt licet sint in pctõ mor
tali: et hec volo sufficiãt quantum ad primam veritatẽ.
Quãtum ad secũdam veritatem dico secũdum
beatum Tho. in quarto di. 13. q secundum mores qua
rundam ecclesiarum sacerdotes quãdo ordinan
tur concelebrant episcopo: et hoc ad representã
dum q quãdo dominus hoc sacramẽtum insti
tuit: et potestatem discipulis dedit simul cũ eis
cenauit. Similiter episcopus cũ ordinatis pre
sbyteris celebrat. Unde licet sint plures agen
tes materialiter: tñ quia oĩm est vna et eadẽ itẽtio erit
vna et eadẽ cõsecratio et si plures. Uñ Inno. ait
q omnes celebrãtes debet vnam habere intẽti
onẽ cõsecrãdi. et sic erit vna cõsecratõ. Alanus hõ
dicit q nõ pñt plures eadẽ hostiã cõsecrare. pro
babilius ẽ dictum beati Tho. Sed quia de intẽtio
ne sit mentio: queritur an i cõficiẽdo hoc sacramentum sit
necessaria sacerdotis intentio. Magister sniarum in
quarto di. 13. in. c. solet queri. circa finẽ dicit q
etsi sacerdos propriam intẽtionem nõ haberet: dum
tñ intẽdat ea dicere et agere que ab alijs geritur
implet mysterium. Circa que verba nota quatuor
documẽta. Primum q hoc sacramentum cõficiẽdum nõ
requirit intẽtio actualis. quia vt dicit Hieronimus
nemo nullum obligat ad impossibile. cum aũt in nostra si
sit potestate cum verba cõsecratõis proferimus subito ab
alia distrahi cogitatõe et illã itendere: pro maxime
in his qui circa plura distrahitur et cogitãt: cõ
sequẽs est vt nec subito possint ad illã intẽdere
cõsecratõis intẽtionẽ. Secũdum documentum
ẽ q nõ requirit intentio habitualis. quia cum illa etiã
i dormiẽte reperiatur sic et habitus: sequitur q dormi
ens si debitam hẽret materiã et verba cõsecrationis
diceret de facto cõficeret. q cõiter nõ cõceditur.
Tertium documẽtum est q nõ requirit intentio
spiritualis: ita q cõficiẽs intẽdat bonum spirituale: propter
quod secundum Dionisium de ecclesiastica hierarchia ca
pitulo. 3. hoc sacramẽtum est institutum. Unde
si sacerdos cõficiens aliquod malum vel bonum
temporale intenderet: nihilominus cõficeret. Intẽ
tio enim mala nihil nocet sacramento. facit capitulum infra. c.
cum scriptura. c. significasti et c. nõ quales. Ca
pitulum intra. dicit sic. Intra catholicam ecclesiam
in misterio corporis et sanguinis domini nihil a bono
maius: nihil a malo minus perficitur sacerdote. quia nõ i
merito cõsecrãtis: sed i verbo cõficitur creatoris et virtu
te spiritus sancti. Hec Augu. de corpore xp̃i. Capitulum cum
scriptura dicit sic. Cum scriptura testatur q ad
preces Hieroboã ignis decelo descẽderit: et rur
sus predicante Helya ignis missus ẽ qui sacri
ficia cõsumeret: datur intelligi q deus merita
personarum nõ considerat: sed officia sacerdotis
non tñ intelligas dicit hic glosa q exemplum de
Hieroboã et Helya ordinat q ipsi vel alter ipsorum
fuerit malus sacerdos: sed sufficit q deus me
rita personarum non considerat. hec glo. Capitulum

Significasti dicit sic. Significasti insuper ple
rosq attendere multos in istis honoribus ec
clesiasticis nõ congruenter viuere sermoni
bus et sacramentis que per eos populis mini
strantur. O miseros homines qui eos intuen
do xp̃m obliuiscuntur. qui etiam nr̃o ante pre
dixit vt legi dei potius obtemperarẽt: q̃ imitan
di videantur illi qui ea que dicunt non faciunt
et traditorem suum tolleras vsq in finẽ etiam
euangelisaturus cum ceteris misit. Fabianus
papa episcopis orientalibus. Capitulum nõ qua
les dicit sic. Non quales sacerdotes domini sũt
sed quid de domino loquũtur: nobis magnope
re cudẽdum est. nec de vicarijs beati Petri apo
stoli vobis attendendum est quid sint: sed quid p
correctiones ecclesiarum et quid pro salute vestra
satagant. hec ibi. Nicolaus papa. De hac ma
teria diximus supra feria tertia se. dominice.
O pater Ambrosi tu tuas semper facio ratiões
bonas: sed audi Joannem Crisostomum in decre
tis. 40. dis. c. multi. Multi inquit sacerdotes
et pauci sacerdotes multi nomine et pauci i ope
videte ergo quomõ sedeatis super cathedram.
quia non cathedra facit sacerdotẽ: sed sacẽdos
cathedram nõ locus sanctificat hoiem: sed ho
mo locum: non omnis est sacerdos sanctus: sed
omnis sanctus sacerdos. qui bene sedit super ca
thedram honorẽ accipit cathedre qui male sedit in
iuriam facit cathedre. hec ille. Credis pater Am
brosi tuo Hieronymo: Credo. Audi paulisper
q in sua cõmunione in trãsitu fatur. Heu hei
domine mi quid dicam: Quot hodie sacerdo
tes te comedunt in altari vt carnes pecudum et
volucrum: imo peius nocte mulierum fruitur
actu turpissimo: et te mane masticãdo comedũt
vbi domine latitas: dormis ne an vigilas: est hec ob
latio quam elegisti: exaudis preces eorum de celo et h
sede maiestatis tue: Uere si hoc velles sacrifici
um et libamen et mẽdax fieres et peccatorum socius et c.
Uer aia mea hi male faciunt: et certe ad sui penam
et reatum iterum xp̃s Jesus crucifigit. vt dicit pau
lo ante Jeronymus ibidem. Sed nõ tñ quisque san
ctorum populos doctrinauit: eorum sacramentum si i forma
ecclesie fuerit cõfectum nõ ẽ sacramentum. Uñ Hierony
mus post verba que nũc prete adducit oppositum
ostendit dicẽs. hoc tale ẽ impedimẽtum sacrificium
ne fiat: quicquid i se et natura sui sacrificium bonum sit
nec potest violari malis sacerdotibus. quia mali
cia nõ diiudicat sacrificium. Unde huiusmodi sa
crificium sit ad sacẽdotis cõdicium et dãnationem
nec pro quibus sit prodest. imo vt verissime dicã
q vitam sacerdotis cognoscit et eum pro se cele
brare facit sit in eiusdẽ pctõ cõscius: necnõ et pe
ne particeps. hec Hieronymus ad literam ibidẽ
Ex quo cõcludunt q siue itẽtõ sacerdotis sit bona siue
mala nõ preiudicat sacrificio. Quartum do
cumentum q ad hoc conficiendum sacramẽtum requiritur
virtualis itentio: vt scilicet celebrare intẽdat:
et ea intẽtione moueatur vt secũdum ritum et ec
clesie sancte ordinationem celebret atq cõfici

at: eaq nõ in sui: sed in christi persona celebret
et ministret. et hoc etiam dicit magister vt supra
Scotus in quarto dis. 13. ponit etiam ista quat
tuor documenta: sed tertius illa que interposui
mus. Et sufficiant quãtum ad secundam verita
tem. Quantum ad tertiam veritatem dico secundum
beatum Thomã in quarto dis. 13. q quidam
dixerunt q qui populum habẽt cõmissum vel ex
obedientia tenentur peccant a celebratione cessã
do. Qui autem huic vinculo nõ astringuntur nõ
peccãt si nõ celebrãt. Sed hec nõ placet predic
to doctori: et ait q cum augeatur bona ratione
etiam crescit honor: et vt gregi. ait. Et sacerdoti
bus nobilissima sit data potestas: nisi illa ad dei
honorem suamq et populorum salutem vtãtur negli
gentie iudicabuntur rei. Juxta illud prima Pe
tri. 4. Unusquisq gratiam quam accepit i ali
terum illam administrãtes sicut boni administra
tores multiformis gratie dei. hoc tamẽ intelli
ge. nisi quis ex speciali spiritus sancti instinctu
se a celebratione cõtineret: sicut in vitis patrum
legitur de quodam sancto patre: qui postq fuit
ordinatus nunq celebrauit. Inde dominus sa
cerdotibus i mandatis dedit. hoc facite in me
am commemorationem. hoc idem sentit predictus
doctor in tertia parte. q. 80. Et addit hoc q sal
tem in precipuis festiuitatibus celebrare tene
tur. et maxime in illis diebus in quibus populus
cõmunicare cõsueuit. hec ille. Sed queritur an
debeat quotidie missa celebrari. vide i Barto
lameo de pisis. c. missa. vbi dicta sancti Thome
adducit. et hec sufficiant pro prima conclusione.

De dispensatione eucharistie cõclusio sa.

Ccipe secundam conclusionem. vz. Q
uis hoc sacramentum a persona idonea
sit consecratum. nõ tamen ab omnibus
potest rite esse dispensatum. Ubi tres inquiramus
veritates. videlicet. Prima veritas est ista. vtrum
laicus possit dispensare corpus christi. Se
cunda. vtrum diaconus. Tertia vtrum men
dicantes et alij religiosi et c. Quantum ad pri
mam dico secundum beatum Thomã in quarto
dis. 13. q non. Et ratio: quoniam sicut in corpore
naturali sunt quedam principalia mẽbra per q̃
virtutes et vite operatiões ad vite principio ad
cetera mẽbra decurrunt: ita et in corpore eccle
sie sacerdotes aliiq ministri sunt quasi membra
principalia quibus mediantibus sacramẽta vi
te spiritualis populo dispensari debent. Laicus sed
quantumcunq sanctus sicut nec ordinationem ita
nec dispensationem huius poterit habere sa
mẽti. Non enim requiritur solum sanctitas
vite et morum: sed etiam sanctitas sacramen
talis: et ideo in cõferente hoc sacramẽtum debe
vtraq sanctitas reperiri. Unde potest sic for
maliter argui. ad illos spectat eucharistia dis
pensare ad quos spectat christi esse ministros. sed
huiusmodi non sunt laici. prima Cor. 4. c. sic
nos existimet homo vt ministros christi et c. Ergo
ad laicos non pertinet. Concedo inquies pro

ter Ambrosii. ꝛ dignum ꝛ iustum est: vt tam et tantum nobile sacramentum nobilē ꝛ sacratū habeat ministrum. Sed dic peccator: pono q̄ p casum corpus xp̄i repiat in terra vel i loco immundo: ꝛ nō appareat aliquis ministrorum: poterit ne laicus illud tāgere ꝛ ponere in loco honesto? Dico aiamea q̄ sicut ex officio baptismū ꝯferre cōpetit sacerdoti tamē in casu necessitatis si laicus baptizat nō peccat: ita ꝛ tangere corpus xp̄i ex officio cōpetit sacerdoti sed in casu necessitatis laicus pōt ꝛ debet corpus xp̄i tangere: etiam si sit peccator. Hoc etiā intēdit btūs Tho. vbi supra.

Quātum ad 2am ꝟitatem vide in Barto. de pnis. c. diaconus. Et de tertia ꝟitate vide in codē. c. absolutio primo. In scđo casu in clementinis: vt ibi notatur. hoc sic noto ꝑpter breuitatem. quare ꝛc.

De hereticis cōclusio tertia.

Recipe tertiā ꝯclonem. vz. Inter oēs falsos ꝛc. Dic totā. Ubi tres ingram ꝟitates. vz. Pria ꝟi. est. quid ē heresis.

Secunda ꝟi. est. quō debet inquiri heresis.

Tertia ꝟi est. quō debz puniri. De pma vide supra feria sexta tertie dñice. De scđa ꝛ tertia vide Bar. c. heretic. pmo. vbi de h. qre ꝛc.

De materia huius sacramenti ꝯsideratio sa.

Ecundo loco de materia huius sacramēti videam. Ubi tres ꝯclones more solito subiungam. vz. Prima ꝯclo est ista. Panis triticeus est ꝟa corpis xp̄i in hoc sacramento materia atq; debita dispositio. Secunda ꝯclo ē. vinū de vite aqua mixtum p ministrum ē sanguinis xp̄i materia recta ꝛ debitum sacrm̄.

Tertia ꝯclo est. quā usz ad visus ptinet huius sacri nulle alie spēs congruentiores erāt ꝛ magis apte omni digne sumenti.

Que sit materia corporis christi in sacramēto conclusio prima.

Recipe pmam ꝯclonem. vz. Panis triticeus ꝛc. Dic totam. Ubi tres ingram ꝟitates. vz. Pria ꝟi est ista. que materia requirit ad cōficiendum in sacro verum corporis xp̄i.

Scđa ꝟitas ē. quā qualitatem habere debet iste benedictus panis ad cōficiendū corp xp̄i.

Tertia ꝟi. est. quāta quātitas marie requirit ad cōficiendū corpus xp̄i. Quātum ad pmā ꝟi. dico q̄ materia corpis xp̄i in hoc sacramēto ē panis triticeus nullo alio admixtus semini inmutāti eius spēm. hāc ꝟitatem cōiter ponunt oēs doctores exponētes magrm in. 4. di. xi. Et hoc ꝑpter quattuor rōnes. Prima ꝑpter diuinam institutionē. Ipse n. vt cōiter tenet ꝛ declarat btūs Tho. vt sup in hoc pane ꝯfecit. ergo ꝛ nos in illo debem pane ꝯficere. Scđa ꝑpter ꝑportionatā effectū. Nam cū istud sacrm̄ sit panis impinguās mentē ꝛ nō ventrē: ꝛ alias nutriēs vt ait Hieronymus: ꝯsequēs est vt in pane maioris nutrimēti materialis ꝯficiī. Hic autem est panis triticeus: vt patet. Nam si alia panē aliqn comedimus: hoc nō est quia sit maioris nutrimēti sed alia inferiori causa. Tertia ē ꝑpter cōem vtilitatē. Cōis. n. panis tritici in vsum cibi tanctus. s. ꝑpter defectū tritici. Unde quādo nominamus panē simpliciter ꝛ absolute: itelligimus de triticeo: sicut quādo simpliciter oleum nominamus. itelligimus de oliuis: cū quis oleum ex multis aliis rebus fiat. Quarta ratio ē ꝑpter ꝑportionatā similitudinē. Nam cū xp̄s veraciter i hoc ꝯtineat sacramēto ꝯgruū est vt alicui speciei panis recte assimilet. Cōparauit autem se deus xp̄s Iesus grano frumenti. Ioānis. 12. Nisi granum frumēti cadens in terram mortuum fuerit: ipsū solū manet. Ubi Aug. ait. Ipse dñs Iesus erat granū mortificandū ꝛ multiplicandū. mortificandum ifidelitate iudeorum. multiplicandū in fide populorum. ergo cōgruū fuit vt in frumenti pane hoc sacramētū ꝯficeret. Et hoc veritate plura sequūt corelaria. Primū ē q̄ licz panis ordeaceus vel alius asper panis magis ꝯdat ꝛ repñtet aspitatē xp̄i i passiōe: tñ qa dulcissimi effectus fuit: recti i pane dulcissimo tritici conficiet h sacrm̄: qō ē memoriale sue sanctissime passiōis. Scđm correlariū ē q̄ licz gnis speltes ꝛ farri gnus tritici sit valde i accidētibus simile tamē qa est diuersū spē: h̄ sa nō erit materia huius sacramēti. q̄ āt sit diuersū speciei: patz qm̄ vbi vnū vel alterum coīl seminatur nunq alterū pro altero nascetur. Non ergo accipitur similitudo accidētiū sed substantie. Et hoc dicit btūs Tho. in. 4. dis. xi. ꝛ Petrus de taratasio: ꝛ cōiter oēs. Tertiū correlarium est. q̄ licet aliqua grana alterius speciei huic materie misceatur dū tamen nō mutetur species: quod fit quādo est aliud semen predominans. Et qm̄ esset spēs media: vt qui est ꝟtus in vtroq; mixti hñs equalis: nihil refert quātum ad ꝯficiēdū hoc sacrm̄. quādocūq; n. nō mutat spēs panis poterit in illo ꝯfici. Idem btūs Tho. Petrus ꝛ alii.

Quartū correlarium est. q̄ si hostia inciperet corrūpi. quia esset tritici panis: ꝛ in illa corruptiōe spēs panis nō remaneat: ita q̄ liquefieret ꝛ in farinulā conuerteret: certe non esset materia debita huius sacramēti. Unde dicit btūs Tho. vt supra q̄ hoc modo cognoscit quando spēs manet: quādo. s. ꝯtinuitas nō est soluta nec alia accidentia oīa ablata. Idē dicit Alanus. Sz cōtra inquies pater Ambrosi. Sicut. n. in omni aqua naturali pōt baptizari: ne. s. ꝑpter marie defectum quisq; a percepcione baptismi defraudetur: sic ꝛ oīs panis debet esse materia huius sacramenti: ne inopia quēq; excuset. Dico q̄ non ē simile: quia oīs aqua omni aque est eadem specie scđm phum: ꝛ ideo nō differt in quacunq; aq baptismus fiat: sz nō oīa grana ex quibus hoc sacrm̄ confici solet eiusdē spēi sunt. Et etiā hoc sacrm̄ non est tante necessitatis simpliciter quātum est sacrm̄ baptismi: vt patet in quarto ꝑ doctores. Sed dic pater Ambrosi: aliquid si ex farina tritici ꝛ aqua rosea vel huiusmodi fiat panis: erit huius sacri materia? Hic sunt due opiones. Prima dicit q̄ aqua resoluit ꝛ nō manet i spē panis: ꝛ ideo poterit cū ea cōfici. Alii dicūt oppositū: qm̄ ptes principales panis qui est materia huius sacri sūt aqua naturalis ꝛ farina. Et ideo si fiat panis cū aqua artificiata nō erit materia huius sacri. Et hāc opionem magis approbat scđs Tho. qre ꝛc. Quātum ad 2m dico q̄ dum qualitas spēm nō mutet nihil facit impedimenti. Et ꝑpter hoc pono vnā regulam gnalem q̄ pt cōficiat tam in fermētato q̄ in azimo: qz omne fermentatū vel nō fermentatū spēm nō mutat. Itez ꝛ tpe Leonis pape in fermētato legimus esse celebratū: ꝛ ad hoc a grecis reseruatur. nec propter hoc ecclesia ritū eorum tollit. Postq tamen in azimis ecclesia cōfici statuit: cōficiēs in fermētato grauiter errat tanq̄ transgressor ꝯsuetudis eccle. Et addit huic dō btūs Tho. in tertia pte. q. 84. q̄ cū quis apud nos ꝯsuetudo conficiēdi i azimis rōabilis sit: peccaret tñ grecus si in azimis ꝯficeret tanq̄ trāsgressor: sue ꝯsuetudinis ab ecclesia non derogate. Et si qris qre nos i azimis cōficim? Dico q̄: credimus xp̄m i azimis celebrasse. Math. 26. Prima di dic azimorū paraueruīt pasca: ꝛ tali die erat ꝓhibitū fermētū i lege. ꝛ Exo. 12. Dñs Moysi pcepit in azimis comedi pasca: vt eēt figura pasce i qua ꝯbebat xp̄s hoc ꝯficē sacrm̄. Itē ꝛ xp̄s fermentū semp i malā partē accepit. Unde ait. Attendite a fermento phariseorum quod ē hypocrisis. quare ꝛc.

Quātum ad tertiā dico scđm btūm Tho. vbi sup. q̄ quantitas magna vel parua nihil ad hoc facit tamen necesse ē vt mā consecranda sit corā sacerdote. Unde sacerdos in domo existens non posset panē consecrare q̄ ē in altari neq; in foro sed quantacunq; sit quantitas panis corā sacerdote proposita dūmodo illius consicē intendat de scđo ꝯficit. Hoc idē btūs Tho. vt s. Et recte dicitur si intendit ꝯficere. qm̄ scđm Alanū i libro de missa si alique hostie remāserint in altari vel aliqd particula ex obliuiōe: et illas ꝯsecrare nō intēdit nō erūt cōsecrate. Et rō ē. q̄ scđm Aug. sine intentione nihil operatur i sacrmēto. Et h sufficiant ꝑ pma ꝯclusione.

De mā sanguinis i calice ꝯclo 2a.

Recipe 2am ꝯclonem. vz. vinū de vite aq mixtū ꝛc. Ubi tres īquirātur ꝟitates. vz.

Pria ē ista. que ē mā sanguis i hoc sacramento. Scđa est. vtrū sine aq possit cōfici sanguis. Tertia ꝟitas ē. ponam q̄ sacerdos āte ꝯsecratiōnem sanguinis ppendat vinum in cali. ē nō eē quid agendū. Quantū ad pmam dico scđm magistrū in. 4. di. xi. ꝛ oēs scribētes q̄ vinū vitis ē ppria mā sanguiī. qr ī eo xp̄s ꝯfecit vt pz in euāgelio. Nō bibā de hoc genimīe vitis ꝛc. Et qr hoc solū ppe vinū ē ꝛ cōmuniter in potum sumit. ex h sequūt plura correlaria. Primū ē q̄ nō pōt ꝯfici in aceto. quia vinū ꝛ acetum spē differūt. sic vinū a mortuo scđm philosophum a methaphisice. Scđo sequitur q̄ si vinū ē in via fiendi acetū: tā adhuc nō ē acetum ꝯficiat sacerdos: tñ mortaliter peccat scđm Alanū ꝛ btūm Tho.

Tertio seqt q̄ si vinū ē putridū ꝛ tēdens ad corruptionē: dū tñ vini nō sit pdita spēs: ꝯfici tñ ꝯs sunt ꝑpter irreuerētiā sacmēti. Et idē dicēdū de vino pontico sine mustū acri scđm eundem.

Quarto seqtur q̄ nō pōt ꝯfici de agresto: qr licet sit i via gñatois vini: nō tñ hz spēm vini.

Quinto seqt q̄ i musto pōt ꝯfici: qr cōpletam habet vini spēm. hec oīa de sētētione doctorum ꝛc. Quātum ad scđam dico scđm Petrum de tarantasio in. 4. di. xi. ꝛ btūm Tho. ibidē q̄ q̄uis ad materiā h' sanguinis aliqua sit de necessitate aliq ad bene eē. De necessitate ē vinū vitis: de bene eē ad bene eē est aq mixtio illi ꝯiungēda. Et sic intelligit. c. i. sacmentorum. de ꝯsc. di. 2. vbi dicit sic In sacrificiis oblationibus q̄ intra missarum solēnia dño offerunt: panis tñ ꝛ vinū aq mixtū i sacrificiū offerant. Nō. n. dz i calice dñi aut vinū solū aut aq sola offerri: sz vtrūq; pmixtum qr vtrūq; ex latere i passione eius ꝓfluxisse legit. hec ibi Alexāder papa. Et ꝓpio seqt q̄ ad misceri vino ad signifi cādā vniōnē ppl'i xp̄iani cū xp̄o. qm̄ aq multe populi multi. Apoc. 17. Et de hoc clare h. c. cū marthe. de cele. mis. vbi exponitur ista auctoritas. Scđo seqt q̄ licet mixto aque sit ad bn̄ eē: tñ q̄ sciēter illā omitteret mortaliter peccaret tanq̄ transgressor consuetudīs eccle. vt btūs Tho. dicit. Tertio sequitur q̄ oppotet vt tanta apponatur aqua vt in spēm vini transeat: ꝛ in vinum totaliter conuertatur. Quarto seqtur q̄ nō debeat apponi aqua rosea vel artificialis. si tamen apponeret cōficeretur: quia ita conuerteret in vinum sicut aqua naturalis. Quinto seqt q̄ si esset regio aliqua christianorum vbi nō posset aliqd nō haberi vinum: tunc ꝯsulendus ē papa vt dispensaret vt corpus absq; vino cōficeret: quia corpus nō sine sanguine: vt dictum est in precedenti sermone. Et hoc scđm Alanū. Possent plura alia correlaria adduci: sed ista sufficiant ad presens. Quātum ad tertiam dico scđm beatum Tho. pte tertia. q. 83. q̄ si sacerdos ante ꝯsecrationem de hoc perpēderit debet statim apponere ꝛ ꝯsecrare. Si vero post: tūc distinguendū est. aut hoc perpendit ante sumptionem corporis domini aut post. Si ante: tūc ponat ꝛ resumat a ꝟbis cōsecrationis sanguinis: ꝛ sic sanguinem sumat. Si vero post: tūc dicit q̄ debet apponere aliam hostiam simul cum sanguine consecrandam: ꝛ in fine tenz sumere hostiam cōsecratam cum sanguine. hec ille. Alii tamen doctores in hoc vltima parte variāt: sz [illegible] ad pñs. Et hoc sufficiant quātum ad secundā ꝯclusionē.

De cōgruitate specierum huius sacramenti cōclusio tertia.

Recipe tertiā ꝯclusionem. vz. Quātum ad visus pertinet ꝛc. Ubi tres īquirātur ꝟitates.

Prima ꝟi. est ista. quare in hoc sa-

de necessitate reqriitur due spēs. s. panis ꝛ vini
Secūda ē ista. qre potius sub spēbus panis
ꝛ vini ꝛ nō sub aliis spēb⁹. Tertia ē qre vo
luit mādūcari ꝛ bibi carnē ꝛ sanguinē. Quātū
ad pmā colligo ex dictis magri in quarto dis. xi.
ꝛ coiter scribētiū q̄ recte iste due spēs reqrūt:
ꝛ hoc pmatur si cōsiderētur tria. Primo si
ꝯsideret vsus hui⁹ sacri: qui ē māducatio ꝛ bi
bitio. ꝛ per ꝯn debet cōfici i ea materia q̄ ma
gis huic vsui ꝯgruat. ꝛ hic ē pāis ꝛ vinū. Se
cūdo si ꝯsideret significatio. nā cum significet
mortē xpī i qua sepatus fuit sāguis a corpe. me
rito loco corpis offert panis: loco sāguinis of
fert vinū. de cōsec. dis. 2. qa morte: vbi dr. quia
morte dñi liberati sum⁹: hui⁹ memores i eden
do ꝛ potando carnē ꝛ sāguinē q̄ pro nobis obla
ta sūt significam⁹. hec ibi Aug⁹. Tertio si cō
sideret effectus sacramēti. Nā cū ad salutem
aie ꝛ corpis sumat: ideo sub specie panis ad cor
poris salutē ostēdēdā: ꝛ sub spē vini ad salutē
aie illud sumimus. Et hoc tāgit magr in littera
dicens. Panis. n. ad carnē refert: vinū ad aiam
qꝛ vinū opatur sanguinē in quo sedes aie a phi
sicis esse dicit. Ideo in duabus speciebus cele
bratur. ut anime ꝛ carnis susceptio in christo: ꝛ
vtriusqꝫ liberatio in nobis esse significet. hec il
le. Et adducit Ambrosius. que tamē sunt verba
glose sumpta forte de originali Ambrosii. qre
ꝛc. Quātū ad sām dico q̄ sub his specieb⁹ da
tur potius q̄ aliis triplici rōne. Primo pp̄ter
ꝯgruentiā habilitatē. Sub nulla. n. specie taꝫ
ex pte migistrantiū q̄ sumentiū q̄ panis ꝛ vini
poterat hoc cōfici sacꝫ. tū qꝛ omni tpe ꝛ omni
vt plurimū habitabili christianoꝝ loco tales
spēs repiunt. tum qꝛ meli⁹ honestiusqꝫ tracta
ri pōt in altari. tum qꝛ cōgruentius ab infirmis
sumit. tum qꝛ cōmodius conseruat custoditur
ꝛ portat: ꝛ sic de aliis cōmoditatib⁹. Secun
do pp̄ter cōgruentiā significationē. Nam cū
sacramētū sit sacre rei signū: vt dictū est i pre
cedēti sermone: necesse ē vt in cōgruentiori spe
cie ad significandū fieret. Signoꝝ aūt tria sūt
genera. qdam naturale vt fumus: qui natura
liter significat ignē. Artificiale: ꝛ hoc ita signifi
cat sicut placet artifici. Et est in duplici differē
tia. quoddā nō ꝯtinet qđ significat vt circulus
vini ante tabernā. qdam qđ ꝯtinet quod signi
ficat: vt pastillus q̄ carnes significat ꝛ cōtinet.
Signū sacramētale sm dei impositionē signi
ficat. Et hoc simili est in duplici differētia. qđ
dam nō ꝯtinet quod significat: vt sacramenta
legalia: sicut serpens eneus erect⁹ in palo. signi
ficat. n. christum: ꝛ non ꝯtinet eum. Numeri. xi.
Qdam ꝯtinet qđ significat: vt sacramēta xpī:
vt baptismus: ꝛ sic de aliis septem sacramētis:
que enumerat animus sermone pcedenti. nam
baptismus significat anime purgationē: ꝛ con
tinet eam: qꝛ efficit qđ figurat. Similit eucha
ristia significat xpī carnē ꝛ cōtinet eā. Math.
26. Accepit Jesus panē ꝛ benedixit ac fregit di
cens. accipite ꝛ comedite: hoc est corpus meū.
panis. n. quem comedimus in carnē nostrā: ꝛ
vinū quod bibimus in sanguinem nostrū con
vertimus vtute naturali. sic ꝛ hic in xpī carnē
ꝛ sanguinem virtute dei. Tertio pp̄ter sin
gulare pportionē. vnde sicut ex multis granis
vnus panis cōficit: ꝛ ex multis racemis vinū
ꝯfluit: sic ex multis fidelibus in hoc sacramēto
fit vnum corpus ecclesie. i. Cor. x. Unus panis
ꝛ vnū corpus multi sumus omnes qui de vno
pane ꝛ vno calice pticipamus. qre ꝛc. Quātū
ad tertiā dico breuiter voluit manducari ꝛ bi
bi: vt vitam spūalem in ipso cōferre ostendat.
Unde sicut panis ꝛ vinū corpus sustentat et
fortificat: sic hoc sacramentum aiam roborat
ꝛ firmat: sed de hoc dictum est satis. qre ꝛc.

De forma verborum huius sacramenti con
sideratio tertia.

n Unc tertio loco

de forma huius sacramēti videndū
est. Ubi tres ꝯclusiones subiūgam⁹
vꝫ. Prima ꝯclusio est ista. Sicut ceteris sac
mentis dat ppria forma: ita ꝛ huic sacro ceteris
prestantiori debet aliq̄ ppria assignari forma.
Secūda cōclusio ē ista. Etsi panis triticeus
habeat: nō si abē ppria foma nō ꝯsecrat. Ter
tia ꝯclusio ē ista. licet panis ꝛ vinū faciāt vnū
integraliter sacrm: tn forma ꝯficiēdi sāguinē dif
fert a forma conficiēdi carnem.

Quod huic sacramēto debet assignari ppria
forma conclusio prima.

a Ccipe pmā ꝯclusionē vꝫ. Sicut ceteri.
ꝛc. dic totā. Ubi tres inqram⁹ vitates:
vꝫ. Prima vitas ē ista. Utrū huic sac
mēto debeat assignari ppria forma. Secūda
ē ista. An possit sua forma mutari. Tertia ē ista
In qua lingua fuit pmo tradita forma hui⁹ sac
mēti. Quātū ad pmā dico q̄ de necessitate hu
ic sacramēto assignat debita forma. Et sac hāc
rōnē dñs Petrus de cādia i qrto dicēs. nō mi
noris pfectiōis ē eucharistie sacrm q̄ cetera sac
mēta: sꝫ cetera certā formam quibus confici
untur habent: sicut forma baptismi ē. Ego te
baptiso i noīe pris ꝛ filii ꝛ spūs sancti: ꝛ sic de ali
is. ergo a fortiori hoc sacꝫ. hec satis clara sunt
sꝫ nō vtere⁹ dicā. Quātū ad secūdā dico q̄ sm
magistrū i octaua dis. artr. ꝛ p coiter ibi scribē
tes: ꝛ pscripti p Alanū i libro de missa: q̄ aliq mō
debet forma mutari. imo si mutaret: q̄uis etiā
eūdē sensū habere videat nō cōficit. ꝛ similit n
debet aliqđ minui. vt dicēdo hoc ē meū ꝛc. qꝛ r
manet idetermīatū. tn si aliqđ adderetur qđ
significatōes nō mutet: nec errorē iducat: erit
cōsecratio. vt si dicatur: hoc enim ē corp⁹ meū
dilectum vel sactum. errat. n. talis ꝛ increpan
dus est. hec Alanus. Quātum ad tertiam di
co q̄ forma huius sacramenti primo tradita ē
in lingua hebrea. tali enim modo ꝛ christus et
apostoli locuti sunt. Secundo tradita est in
lingua greca. qꝛ primo post hebreos greci ad fi
dē conuersi sunt. vt pꝫ Actuū. 6. c. 6 viduis gre
corū. Tertio in lingua latina. qꝛ sic eā beatus
Petrus apostolorum priceps romāis tradidit.
In cuius rei signum xpī titulus scriptus in his
tribus linguis erat: vt ostēderet tres has linguas
ad xpī fidē primo eē ꝯuertendas. Inde legim⁹
formā hanc de q̄ nunc dicet in lingua hebrea a
Matheo aplo. a Luca in lingua greca. a Mar
co in lingua latina eē traditā. Joānes āt de hac
forma nihil dicit. vt pꝫ c⁹ dcā ꝯsideranti. qꝛ ꝛc.

Que sit forma corporis in hoc sacramento
conclusio secunda.

Ccipe secūdā ꝯclusionē. vꝫ. Etsi panis
triticeus ꝛc. dic totā. Ubi tres inquira
mus veritates. vꝫ. Prima ē ista. qb⁹ ꝟ
bis panis consecratur i corpus xpī. Scđa ē:
vtrū pter illius forme ꝯuenīēter ponāt. Ter
tia est vtrū verba alia q̄ forme tradite a xpo su
per addunt sint de necessitate sacramēti. Quā
tum ad primā dico sm magistrū ꝛ scribētes: ꝛ sꝫ
cōēꝫ consuetudinē eccle q̄ forma ꝯficiēdi corp⁹
xpī potest duobus modis ꝯsiderari. aut vt tra
dita a xpo discipulis. aut vt tradita nobis p disci
pulos. Si primo mō. dico q̄ hec erat forma:
hoc ē corpus meū. Si scđo mō sic ē hec. hoc enī
ē corpus meū. quod addidit Petrus i maiorem
testificatōeꝫ. Et nō ē ppe hā. n. de subā forme:
sed tn ꝯsappont pp̄ter vsū eccle sumpsit a beō
Petro. Ita dicit doctores nostri. Dñs Petrus
de candia dicit hic duo dicta. Primū ē q̄ cō
uersio panis in xpī corpus nō cōsistit i bñdictō
ne: vt dicē videt Innocētius. Imaginat. n. ipse
q̄ xps cū accepisset panē ꝛ bñdixisset more i sig
benedictōis ꝯuersio panis i xpī corpus facta ē:
ꝛ discipulis ꝯsequēt tradidit dicēs. accipite ꝛ
comedite ꝛc. Quō inquit pfatus dñs Petrus
hoc stare pōt: nōne ꝛ alia sacramēta cū benedi
ctione fiunt: ꝛ cū vnicuiqꝫ dat propria forma:
a fortiori ꝛ huic. Scđo dicit q̄ si tn illa vba
dicerētur sine precedētibus nihilominus ꝯfice
retur. Et hoc dicit ꝯ opionē Landulfi. q̄ vola
it q̄ si qs diceret. hoc ē corpus meū sine pcedē
tibus verbis nihil fieret. Si. n. bene aduerti
mus ad verba illa: accepit Jesus panē ꝛc. certe
dicit ipse nulla videtur forma clarior aptiorqꝫ
ad conficiēdū q̄ illa. hoc ē corpus meū. Etsi
diceres tota illa oratio i ꝯfuso ē forma sacrām
ti. Dicit dñs Petrus hoc stare non pōt. qa aliis
sacramentis datur forma certa ꝛ non confusa.
ꝛ hoc sacramentum non est ignobilius illis.
ergo huic dabitur certa ꝛ nō confusa forma. ꝛ
nō ē alia clarior q̄ assigta. quare ꝛc. Doctor sꝫ
illis dicit q̄ p hec sola verba. hoc ē corp⁹ meū
consecratio fieri nō pōt. qa illa vba sic sola ab
solute prolata ostendit q̄ cōficiēs suū velit cō
pus cōsecrare: sicut ꝛ xps fecit. ꝛ id dicit ipse p
ambula verba sūt de necessitate: vt inuat q̄ sa
cerdos nō i propa loquat psona: sed xpī. Si. n.
i ppria persona loqueret: sermo ille falsus eēt.
Incipiēs āt hambula vba hic. vt nobis corp⁹ ꝛ
sanguis fiat filii tui dñi nri Jesu xpī. qui pridie
qꝫ pateret accepit panē ꝛc. vbi clare sacer
dos ostēdit in persona xpī loqui. hec ille. Bea
tus Tho. vt sub dicit q̄ i hi⁹ sacro sicut ꝛ i aliis
duo sunt. s. consecratio mātē. ꝛ vsus materie cō
secrate. Consecramus. n. primo materiā: deinde
vtimur ea. Et hec duo p verba dñi exprimūtur.
In hoc. n. q̄ dicit: accipite ꝛ manducate ex h de
scribitur vsus sacramenti. In hoc āt q̄ dicit. h
ē corpus meū tradit materie cōsecratio. Et qa
vsus sacramēti nō ē d eēntia sacri sicut ꝛ i aliis
sꝫ verba que ad vsū ptinēt nō sūt de forma: sed
tm illa que ad cōsecratōem materie ptinēt. s. h
ē corpus meū. Et subdit q̄ licet vsus sacri nō ē
d essentia sacri. tn ē ad cōpletū eī ipsius: ideo
pertingit ad hoc qđ ē instituti. Et sꝫ qqꝫ dicā
tur eē de forma nō solū illa que ptinēt ad cōse
crationē: sed ēt illa que pcipiūt vsum. ꝛ sic lo
quitur Eusebius Ambrosius ꝛ magister in ista
hec ille ad litterā. Cōmunis tn opīo ē q̄ forma
sacramēti sit. hoc ē corpus meū: vt pꝫ de cōsē.
mis. c. eaꝫ marthe de cōsē. dis. s. qa corpus ꝛ c.
accipite. Et quibus pꝫ responsio ad tītā vita
te. De sa vide bēm Tho. in. 4. dis. 8. arti. prio
i vltima questione. vbi subtiliter de hoc dic. vi
de ibi si placet.

De continuatione forme huius sacramen
ti conclusio tertia.

Ccipe tertiam conclusionē. vꝫ. Licꝫ panis
ꝛ vinū ꝛc. dic totā. Ubi tres igrām⁹ vi
tates. vꝫ. Prima ē ista. que est forma
consecratōis sanguis. Scđa ē ista. vtrū vna
forma expectet aliā in cōficiēdo. Tertia ē
ista. vtꝫ alia vba que dicunt i canone misse ha
beant viꝫ cōficiendi. Quātū ad primū dico q̄
de hoc sunt due opiniones: qs et breuiter tāgit
beatus Tho. in. 4. dis. 8. arti. 2. Prima opio
dicit q̄ hec tm est forma sanguinis: hic ē calix san
guis mei: ꝛ hec vt forma vtriusqꝫ ꝯsecrationis
sit cōsimilis. vt. s. sint hic ista qnqꝫ vba. vꝫ. hoc
pnomē hic secūdo hoc vbū substātiuū ē. tertio
nomē substantiuū in recto. s. calix. quarto no
mē substantiuū in obliquo ut sanguinis. quī
tum nomen possessiuū in obliquo. s. mei. Et dicit q̄
illa vba que sequuntur. s. noui ꝛ eterni testamē
ti qui p multis effundet in remissionem pecca
torum sunt potius additionis ad dictū sacramē
ti virtutem ostendendam q̄ ad conficiendum.
Et quid ista vba significent sic dicunt. noui no
ui testamenti exponit id est noui pacti ꝛ eterni
qꝛ pmissa p ipsuꝫ nobis facta manet in eternū
dicitur mysterium fidei: vt. s. q̄ hoc credamus ꝛ
sequit in remissionem peccatorum: quia hoc
nos a peccatis nostris in sanguine suo. Hec
opinio cōiter non tenet. Scđa communis opinio
est q̄ hec sit forma sanguinis. hic ē calix sangui
nis mei noui ꝛ eterni testamenti qui p vobis ꝛ
p multis effundet in remissionem peccatorum.
Et expresse hoc ponit beatus Tho. in quarto.

cit declaratum in.c. cuj morbo de cele. mis. In quo.c. tres queſtiones archi. pbr. opo. Prima quo modo fiat pmutatio panis in corpus xpi. Secunda de verbis conſecrationis calicis. Tercia de mixtione aque z vini. Tertia de ceremoniabus que fiunt in celebratione miſſe. De prima dicit ſic. Circa beatiſſimam patrem nostrum qui ſibi oculis in celebrando fuit ſingulis addita fuit alia ebdomadarum cui a multis ſingulis tradita requiritur: Thom. a. reperit in calefactus: tradita requirit: Thom. a. reperit in ſuo ſingulis. Inquit z ubi teſtamenti ueteris vt dicunt dicere z non debent i canone alia ebdomadarum apponi.

Reſpondet papa q canon nō ſolum illis ebdomadarum appoſitis ſed etiā illis etiamtia oculis in celum, z eterni teſtamenti que cunctis multum caligentibus ſuis poſuit. Et ideo dicit ipſe duplicē pōt reſpōderi. Prima reſponſio ē q multa ab euangeliſtis dicunt. Secunda reſponſio ē q multa ab euangeliſtis fuerunt dicta ſed non ſcripta. Et hoc ſecundo modo vt facto ſup illis fuit dictum apoſtoli ebo vt facto ſup illis fuit dictum apoſtoli ebo vt facto ſup illis fuit dictum apoſtoli eb

q̄ p̄t si ei eucharistiā denegat. Cōcordat petr⁹ de pa-
ratasio et Host. Et h sufficiāt p̄ p̄ma di. Quātū
ad secūdā dico q̄ aut ille q̄ petit ē peccator: aut su-
spectus de crimine. Si peccator: aut ē occultus: aut
manifestus. Si occult⁹ et petit i occulto: aut i pu-
blico. Si i occulto n̄ debet illi: s̄ debet eum monere ne i
publico petat. ut dictū ē in p̄cedenti veritate. Si i
publico: debet illi. q̄ ois x̄pian⁹ ius h̄z in corp⁹ x̄pi. et
etiā ne illi videret̃ sacerdos ēē p̄ditor cri-
minū correctus. Si vero sit manifest⁹: nō debet dei-
ē debet ei totalit' denegare. Si aūt nō sit peccato
r sed de crimine suspect⁹: distingue q̄ triplex ē suspitiō. s
violēta q̄ p̄ facto reputat̃. ut si inueniat̃ suspect⁹
cū suspecta nud⁹ cū nuda: sol⁹ cū sola i eodē le-
cto. et p̄pt' hāc sc̄ p̄pt' peccati negāda ē cōio. Quedā
ē suspitio p̄babilis. ut si inueniat̃ sol⁹ cū sola lo-
co tpe et loco suspecto et frequēt': et p̄pt' hāc nō dz
denegari: q̄ pena nō infligit̃ ubi culpa ignorat̃. Et h
intellige si petit i publico. q̄ā ē p̄sūptuosū: q̄ et le-
uis cōiectura ē: et sic nō denegeī i publico: s̄ i oc-
culto. Idē dicit beat⁹ Tho. ut s̄ dictū ē. Quātū ad ter-
tiā dico s̄m beatū Tho. ut 3. s. li. 4. di. 9. q̄ nō p̄xi-
mo q̄ i sacro veritatis nō dz esse aliq̄ fictio. Secūdo
q̄ cū manducās adoret q̄d mādūcat: ut dicit Aug.
pareret ei occasio idolatrandi. Unde pulchra regula
ponit̃ .ex de cele. mis. c. de hoc. q̄ ē tal' in casu cōsi-
mili. Falsa sūt abiicienda remedia q̄ veri sūt pīcul'
piculosa. Unde ponit̃ ibi un⁹ casus de uno sacerdo-
te q̄ sciebat se esse i p̄ctō mortali: et debebat d' necessita-
te celebrare. tū simulat⁹ a officia cogitauit p̄pt' ea sa-
tisfacere: et celebrauit: nec tū hostiā nec vinū conse-
crauit. Dicit ibi text⁹ i fine: q̄ grauius peccat q̄ simu-
lat se offerre et nō efficit: q̄ q̄ celebrat ut efficit in
mortali. Et pōit illā regl'ā: q̄ i q̄ pessim⁹ p̄ funda-
mēto illi⁹ responsiōis. Et sic ēba Inno. etiā dictū ē.
Sz dic pūt Ambros⁹ q̄s pl⁹ peccat. an bō chri-
stianus cōicans: an infidelis siēt cōicās: Dico q̄ q̄-
uis infidelitas sit grauissimū p̄ctoz: tū q̄ infidelis
cōicans nō cōtēnit simplr x̄pm: sed iterpretat̃ icu-
q̄tus. nō credit x̄pm esse in sacro ex ignorātia q̄
dūz q̄ licet nō excuset a toto: excusat tū a tanto: id-
eo nō tū peccat sicut x̄pianus male cōicās. Unde pec-
cator infidelis indignior ē ad māducandū sz fidelis
peccator magis indigne cōicat. nō. n. tū peccat i
abusu s̄ndelis fidelis i p̄ctō sumēs: q̄ ignorātia
infidelitatis q̄uis nō excuset pctm̄ sequēs a toto
tū a tanto. exēplū ps de crucifigēb⁹ x̄pm: q̄ si co-
gnouissent regē glorie nō crucifixissent. i. Cor. 2.
hec beat⁹ Tho. ut s̄ dictū ē. Itē dic pūt Ambros⁹
q̄s magis peccat: an indigne cōicās: an x̄pm realr
crucifigēs: Dico q̄ uterq; i x̄pi p̄sonā peccat et nō
q̄ cū crucifigit: ut dicit Hieronym⁹: et p̄bat⁹
ē in p̄cedēti sermone: tū q̄ realr crucifigēte
in x̄pi p̄sona absolute: ibi nō absolute: sz ut i sa-
cro. Ideo magis crucifigēs q̄ indigne sumēs mor-
talr peccat. Itē dic q̄s plus peccat siue magis:
an indigne cōicās: an x̄pm in lutū p̄iciens: Dico
q̄ uterq; x̄pm in lutū p̄icit. s̄ in male lutū: ille
spūalem q̄ p̄iciens i lutū male magis grauit'
sacro: s̄m q̄ a debito usu sacri recedit q̄ h bole
iusto sumēdus ē magis peccat q̄ māducās pecca-
tor. ut s̄ dictū ē. Et h sufficiāt p̄ p̄ri di. et cōclone p̄ma.
A quib⁹ sit hoc sacrm̄ sumēdū cōclo s̄a.

Concipe s̄am cōclonē. vz. Licz hoc sacrm̄
a et c. Ubi tres ingrām⁹ dubia. vz. P̄ria
di. est a quo debem⁹ recipe h sacrz. S̄a
di. ē. q̄o est p̄prius sacerdos. Tertia di. est. an a sa-
cerdote malo sit h sacrm̄ recipiendū. Quātū ad
p̄mā: dico q̄ accipiēdū ē a p̄prio sacerdote vel
ei⁹ superiore siue alio de licētia sua. Unde accipe istā
regulā q̄ religiosi q̄ absq; licētia spēali p̄prij sa-
cerdotis solēnizant matrimonia: aut ministrant sa-
cra eucharistie et extreme unctionis: sunt oēs ex-
cōicati: et nō p̄nt absolui nisi p̄ papā. Sufficit tū li-
cētia p̄ochialis etiā si nōdūz ē sacerdos: et licē-
tia illius vicarij q̄ curā ordinariā ecclesie regit.
Itē sufficit licentia diocesani ut nōt Joānes ex.
de p̄uilegijs. religiosi q̄ i clemē. vide i Bartho. ab
solutio. i. dictū ē. Quātū ad s̄am di. vide sup' dñi-
ca tertia q̄dragesime in p̄ma cōsideratōe cōclone
s̄a. Quātū ad tertiā vide d' feria tertia se dñice in s̄a
cōsideratōe cōclusione tertia i s̄a veritate. q̄ al' et c.
De indigne ministrātib⁹ sacra cōclo tertia.

Concipe tertiā cōclusiōez. vz. Sic ad sui iudi-
ciū et c. dic totā. Ubi tres ingrām⁹ di. vz.
P̄ria di. ē. an malicia sacerdotis noce-
at subditis. S̄a ē. ista. an sacerdos mal⁹ possit ce-
lebrādo aliquē p̄dere. Tertia di. est. q̄ta sit culpa
sacerdotis male celebrātis. Quātū ad p̄mā dico
s̄m Jo. i glo. i. q. 9. di. c. hinc. q̄ viciosi sacerdotes
subditis suis nocēt. vn̄ nō p̄nt offerre panez dño
nec aliorū peccata d' lacre. q̄a i veteri testō corpe
viciati repellebātur. Et hoc p̄bat Greg. p̄ duodecī
exēpla ibidem in ca°. hic etenim scriptura. ubi Jo-
ānes ista notauit. q̄ vicia sūt: ut cē cecus: claudi
remissas habēs manus: paruo naso: hic similia.
vide i illo ca° i legi ē. dictū ē. S̄a optime an. dic̄ā
Hieronym⁹ i s̄mōe p̄cedēti cōsideratōe p̄ma i ter-
tia cōclone et s̄a veritate i fine. vide ibi. Quātū ad
s̄am di. dico q̄ si antiquus repti ē quosdā sacer-
dotes adeo a via p̄ti uersos: sic q̄ zelo inuidie et
odij rācore a vōe discordes: ut q̄ aliquē vitup-
p̄dere volebāt: missā pro ei⁹ aia celebrabāt quo
maledictā foret cū alijs nōnullis maleficijs. vtē-
tib⁹ sacrū cōcilium tolletanū cōdēnauit. hec p̄s in
ca°. q̄cūq; 26. q. 5. Ubi cōmemorari multis malefi-
cijs sic tādē ait. Plerīq; etiā sacerdotes sauciati
inimicitie dolo missaz p̄ requie defūctoz p̄mulga-
tā fallaci voto p̄ viuis studēt celebrare h⁹bus:
ut hic p̄ quo offert sacrificiū mortis incurrat
p̄iculū. P̄roinde nūc elegit uniuersale cōcilium: ut
si q̄s deīceps talia p̄petrasse fuerit detect⁹: a p̄-
p̄rii deponat ordīs gradu. et tā ipse sacerdos q̄ eū
ille q̄ eū ad talia p̄agēda icitasse p̄ tendit exilij p̄-
petui ergastulo relegēt. h ibi. dictū ē. Quātū ad
tertiā di. dico q̄ culpa grauissima ē. et q̄to al-
tiori sig̃nali s̄dūs: tāto idigne ministrātes grauius
errāt. Nā certe si indigne sumētes ad iudiciū
sibi mādūcāt et bibūt p̄fecto hi septēplicitior
et c. i sui dānationē tractant. Ita Joannes Cri-
sostomus ait. Sicut corpalia cibus cū ventrē ino-
uenerit a diuersis humorib⁹ occupatū: ip̄is ledit
magis nocet: nullū p̄stat auxiliū ita et spiritualis
cib⁹ si aliquē repit malignitate pollutū: magis p̄-
dit: nō sua nā: s̄z accipiētis vicio. Facit ad h casū
sic Judas. de cōse. di. 2. q̄d notaui sup' feria tertia
i vltia cōclusiōe. vide ibi. Facit capl'm q̄ discordat.
ubi dicit: Qui discordat a x̄po nec manducz carnē
ei⁹ nec sanguinē bibat: et sciant se tātē rei sacrm̄
ad iudiciū sue p̄ditiōis quottidie accipe. hec ibi.
Facit etiā capl'm et sancta. ubi dicit. Et sancta ma-
lis p̄nt obesse. bonis sunt ad salutē: malis ad iudi-
ciū. Unde ap̄ls. Qui mādūcat et bibit idigne iudi-
ciū sibi mādūcat et bibit. si q̄ illa res mala fe: s̄z
q̄ malus male accipit: q̄d bonū est. Non. n. mala
erat buccella que Jude data ē a dño: salutē medi-
cus dedit: s̄z ille q̄ idign⁹ erat accepit ad p̄niciē. Et
mala p̄fūt bōis: sic āgel⁹ sathane paulo p̄ malus
.n. fit bonū cū bñ accipit̃ malū. hec ibi Aug. Fa-
cit et capl'm q̄ scelerate. ubi dicit Quisscelerate vi-
uunt i ecclesia dei et cōmunicare n̄ desinūt putā-
tes cōmunicōe mūdari: discāt nihil ad emūdatiō-
nē p̄ficē sibi: dicēte p̄pheta. Quid ē q̄ dilect⁹
me⁹ fecit i domo mea scelēa multa. Nūquid carnes s̄a-
cte auferent a te malicias tuas? Et apostol⁹ ait.
P̄robet aūt seipsū hō: et sic d' pane illo edat et de ca-
lice bibat. hec ibi Isidorus.
De p̄paratōe sumētiū corp⁹ x̄pi cōsideratō s̄a.

Secundo loco qua

lit' debeat se unusq;sq; ad digne susci-
piēdū h sacrū p̄parare videam⁹. Ubi
tres cōclones subiūgam⁹. vz. P̄ria cōclo ē. Et p̄
te diui mādati p̄ p̄ochianos et p̄dicatores dz p̄-
clamari et bānir: ut oēs x̄picole doli capaces de-
beāt cōicari. Secūda cōclo ē. s̄ma cū diligētia
se dz p̄parare q̄cūq; vult digne cōicare. Tertia
cōclo ē. q̄uis sit diuinū mādatū ut oēs debeāt cōicari
si fuerit tū aliq̄d obstaculū licitū poterit abstineri.
De mandato cōmunionis conclusio p̄ria.

Concipe p̄mā cōclonē et c. Ubi tres igrām⁹
a di. vz. P̄ria di. ē. utz cōio ista sit de
necītate salutis simplr. S̄a ē. q̄ tpe ē su-
mendū h diuinū sacrz. Tertia ē. q̄ dicatur iouis scā
an i die pasce. Quātū ad p̄mā dico q̄ cōio h⁹ sacri
nō ē de necītate salutis simplr nisi spūalr: nō aūt
corpalr. Est aūt d' necītate ex suppositōe. videlz ex
supposito de certo recēte q̄ q̄sq; sciens transgre-
diens mortalr peccat. Et q̄ nō sit d' necītate sim-
plicit' p̄bo. q̄ illud sine q̄ pōt bñi g̃ra nō ē d' necī-
tate salutis: s̄z sine h sacro pōt bñri. q̄ et c. cōtia nō
cū maiori. q̄ g̃ria ē sufficiēs cū g̃ie. minor p̄z. q̄ h
sacrm̄ p̄supponit baptismū i q̄ g̃ra dat̃. q̄ et c. Et c
firmat̃. pueri baptizati g̃ām cōsequūt cū g̃ra q̄
i baptismo accipiūt: et tū nō mandūcant corpalr
corp⁹ x̄pi. q̄ et c. ad h fac. capl'm. ut q̄d pas. de cōse.
di. 2. ut q̄d paras igit' dente et ventrē. crede et mā-
ducasti. Crede. n. i eū h ē panē et vinū mādūcare.
q̄ credit i eū mādūcat eū. h ibi. Aug. i lib. d' reme-
dio p̄nie. Sz 3 p̄t Ambros⁹. ad ne baptismo dī
Jo. 3. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ et sp̄u scō nō pōt
itrare i regnū celoz. Et sic d' cōcipe x̄pi dicit. Jo.
6. Nisi mādūcaueritis carnē filij hoīs et biberitis
ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā i vob. S̄z p̄ntis de ne-
cessitate salutis. q̄ et c. Itē q̄ h sacrm̄ x̄po icorpa-
mur. s̄z d' necītate salutis oēs tenēt x̄po icorpa-
ri. de cōse. di. 2. c. q̄ discordat. sequit̃ aliq̄ et c. q̄ ei
aīa mea nō miratr q̄ si dicerē. Et h i s̄ba beati
Tho. i. 4. di. 9. Et ad duas rōes ita rīdz q̄ illud
Jo. 6. itelligit de mādūcatōe spūali et nō corporali.
Nec ē sic de baptismo: q̄ p̄ baptismū delet petō
orīgiale et infūditur i aīa g̃ra p̄ quā p̄t cē sal⁹ ut
exēplificatū ē de pueris. Per h aūt sacrz nō delet
petm̄ origiale: q̄ nō ē ad h a deo istitutū. Sufficit
h mādūcatio spūalis. ut i. o. c. ut q̄d paras. Quātū
ad s̄m dico q̄ sufficit spūalis icorpatio sine mā-
ducatōe sacrāmētali. Quātū ad s̄as dico q̄ quatuor
fuerūt tpa i q̄bus q̄tuor sunt i ecclīa cōia statuta.
P̄rimū tps fuit i p̄mitiua ecclīa q̄n fidei feruor
i mētib⁹ hoīum bulliebat: et deuotio sanguinis x̄pi
recēter effusi feruescebat. q̄ tpe statutū atq; here-
tū i ecclīa fuit ut oēs fideles i tāte deuotiōis ūite
incōuā dūicōi ūl die sumerēt sacrz. de cōse. di. 2. c.
pacta. ubi papa Anaclet⁹ sic ait. pacta cōsecratiōe
oēs cōicēt q̄ noluerit ecclastici carere limīb⁹. Sic
et ap̄li statuerunt: et scā rōana tenet eccla. h ille.
Huiq; sic viuerēt feruor p̄stin⁹ tepescebat: ideo
et sic pena dimissa cōsuetudie n̄ q̄tidie cōicabāt
et scm̄ ē i z statutū. ut p̄z de cōse. di. 2. c. q̄tidie. ubi
dicit̃ quottidie eucharistie cōionē accipe nec lau-
do nec vitupo. oib⁹ tū dieb⁹ dñicis cōicādū ho-
tor. et c. h Aug. de ecclāsticis dogmatibus. Ter-
tiū tps fuit adhuc deterius. quia non omnibus
dieb⁹ dñicis: s̄z ter tm̄ i āno statutū ē cōicari. h
cōse. di. 2. c. etsi n̄ frequēti⁹. ubi papa Fabian⁹ ait.
et sibi frequēti⁹ salte ter i āno oēs cōicēt: nisi q̄s fo-
te maiorib⁹ crimib⁹ ipediat̃. In pasca vz penthe-
coste et natale dñi. Et ex cōcilio agatēsi eadē di.
ca°. seculares. dī sic. Seculares q̄ natale pasca et
penthecoste n̄ cōicauerit catholici n̄ credāt: nec i-
ter catholicos habeāt. hec ille. Et idē i. c. oīs bō-
di sic q̄li i fin. Nec iter catholicos cōnumerabi q̄ i
illi. vz tpib⁹ pasca penthecoste natale dñi n̄ cōmu-
nicauerit. hec ibi. ex cōcilio heliberino. Quartū tps
adhuc frigidi⁹ sit secutū ē. i quo ad p̄ie militat⁹
i q̄ Innocēti⁹ tert⁹ sic statuit. et c. de pe. et remis.
omnis utriusq; sexus. Ubi dicit sic. Omnis utriusq;
sexus postq̄ ad ānos discretiōis puenerit oīa sua so-
lus i āno cōfiteat̃ pcc̄a sua p̄prio sacerdoti: et h i-
iūcta sibi penitētia p̄ vrib⁹ studeat adiplere susci-
piēs ad min⁹ i pascate eucharistie sacramētū. Ea vo
q̄ sequūt i sequētib⁹ dicet̃. Et idē dicit i. c. p̄ferēdi
dñi. 99. Qui igit' semel i āno n̄ cōicat obdurat̃ idē
dz. O felicissima tpa nostra: a coda hīcu-
lata; q̄d min⁹ statui potuit q̄ ut semel i āno i me-
moriā tāte passiōis x̄pi fideles cōicarēt: Ecce al-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
matrimonia sūt cōtinētia [illegible]
ligiosi sūt regulariū [illegible]
tate p̄uidū [illegible]
nis p̄ſpera sup' filios hoīm ut videas si ē itelli-
gēs aut reqrēs deū. Oēs declinauerūt et c. Unū ta-

coinquinaret sic corpus in peccato mortali magis peccaret non iuuat sed grauat. Et hoc generaliter propter tria. Primo propter deuotionem huius sacramenti quia sacramentum est in quo proponitur in modum cibi et cibus sacramentum est. Iste cibus non competit nisi viuenti. corpus autem in peccato mortali vita caret spirituali. ergo si vtitur hoc sacramento abutitur illo quia non conuenit nisi viuenti: vt dictum est.

Secundo propter rem veram contentam in hoc sacramento que est sanctissima que est corpus christi que debet a sanctissimis tractari: et non immundus accipiens abutitur hoc sacramento. Tertio propter rem mysticam. Significat enim hoc sacramentum vnitatem fidelium per charitatem. Vnde legitur quod qui non est in charitate non est corporis christi suscipiens illud abutitur eo. Et propter hunc apostolus dicit quod sumens indigne grauius peccat quam sciens scienter illud sumit in peccato mortali quam infidelis. Et si dicatur medicina debet dari infirmis. Luc. 9. Non eget qui sani sunt medico sed qui male habent. hoc sacramentum est summa medicina. ergo non debet tolli ab infirmis existentibus in peccato mortali quod summa infirmitas est. Dico quod duplex est medicina. quedam curans infirmum et disponens ad sanitatem: et hec tolli non debet a quocumque infirmo .26. q. 6. c. si presbyter. di. 50. c. penitentes in fine: vt in precedentis conclusione est ostensum. hec autem medicina est contritio confessio et huiusmodi. quedam est medicina preseruans ab infirmitate: et hec non datur nisi sanis: et hec est eucharistia sancta. quare etc. Vnde dicit beatus Tho. in quarto. di. 9. quod potius quis sustineat excommunicationem et omne malum quam velit eucharistiam sumere in peccato mortali. quare etc.

Circum ad tertiam dico hoc quod si talis debitam diligentiam fecit et non amplius recordatur .quod fecit quod potuit legem adimpleuit: et nemo ad impossibile obligatur: tunc assumat confidenter quia fit ei remissio eius peccatorum. quo modo intelligitur glosa in c. ante benedictionem. super verbo peccatorum de con. di. 2. de quo diximus supra feria tertia huius hebdomade conclusione vltima circa finem.

Circa ad tertiam dico quod licet scienter in mortali communicans mortaliter peccet: non tamen corpus christi videndo. tamen si interdum propter humilitatem abstineat dicit beatus Tho. in quarto di. 9. quod laudandus est. Et Albertus dicit quod talis modicum videatur et mortem peccatoris aliter penitentialiter si se ostendens tali non esse dignus visione. hec etiam tamen accendi sicut vbi et vt dicit beatus Tho. ibidem. quare etc. Et hec sufficiat quantum ad secundam considerationem.

De conseruatione conscientie post eucharistie sumptionem consideratio tertia.

Primo loco de con

seruatione conscientie post huius sacramenti sumptionem videndum est. Vbi tres conclusiones faciamus. vs. Prima conclusio est ista. Non sufficit ad salutem studioso cum ingenio et arte gratiam dei acquirere. nisi etiam studeat illam conseruare. Secunda conclusio est ista. Si quis se immunem seruauerit a peccato nullus potest per aliud defunctorum offerre salubrius sacramentum. Tertia conclusio est. vt christus suos discipulos in passione adiuuaret: corpus suum voluit in hoc cena illis dare.

De modo conseruandi se in gratia post communionem conclusio prima.

Accipe primam conclusionem. vs. Non sufficit etc. Vbi tres inquiramus veritates vs. Prima est ista. quot mala incurrit qui post susceptum sacramentum se a peccato non custodit. Secunda veritas est ista. quid facere debet qui dubitat se non posse abstinere. Tertia veritas. qualiter facere debemus vt sciamus nos in gratia conseruare. Circa ad primam dico quod tria principaliter incurrit mala qui post susceptum sacramentum ad vomitum redit. scilicet peruersionis: perditionis: et confusionis. Primum de peruersionis quia ordinem debite honestatis peruertit. ventur enim reuerentiam prebet et postmodum iniuriam facit. exemplo iudeorum qui in ramis palmarum christum cum magno susceperunt honore: et postea eis cessit cum magno dedecore. Audi Isidorum de summo bono. Irrisor igitur etc. vide sup feria quarta primo dominice considerationem secunda et conclusionem secunda veritate. Secundum est perditionis. talem enim Jude fuit similes. dic vt placet. Tertium dicit confusionis. audi Grego. sup ezechielem. Sicut igitur qui a fide recedit apostata est. ita qui ad peccatum opus quod deseruerat redit ab omnipotenti deo absque vlla dubitatione indicatur: etiam si fidem tenet videatur. hec ille. Et idem in registro. Minoris inquit excessus est veritatem non cognoscere quam post agnitam retrorsum vertisse in agnita veritate non manet. hec ille. quare etc. Circa ad secundam dico quod hoc pertinet ad vitium pusillanimitatis. ps. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Est autem pusillanimitas vt dicit beatus Tho. 2a. 2e q. 133. defectus a proportione sue potentie: dum recusat in id tendere quod est sue potentie commensuratum: et est peccatum mortale quia est contra naturalem ordinem quo vnaquaque res naturaliter inclinatur ad exequendam actionem sue potentie commensuratam. Inde seruus qui propter timorem pusillanimitatis pecuniam abscondit in terra: nec ex ea operatus est: a domino damnatur in euangelio. Luc. 19. Et si sine gratia multa facere non possumus. quia non sumus sufficientes aliquid cogitare ex nobis etc. vt dicit apostolus. Tamen si volumus possumus dei gratia adiuti nos a peccatis mortalibus conseruare. firmum igitur propositum habeamus propositum non peccandi et vinamus et virtute huius sacramenti perseuerabimus. quare etc. Circa ad tertiam breuiter dico quod hoc fit tripliciter. Primo per vitiorum contrariam pugnationem. cum omnibus inquit Seneca pacem habeas cum vitiis bellum. Vnde contra luxuriam accipe ieiunium disciplinam etc. ad Cor. 9. c. Castigo inquit corpus meum et in seruitutem redigo. Contra superbiam humilitatem honestatem in vestimentis etc. et sic de aliis.

2° per maximi damni incursionem. vt. consideres quam malum et quam amarum sit incidere in manus dei viuentis et eternaliter damnari. exemplum Hieronymi dicentis. Sine comedas siue bibas etc. 3° per seruorum dei assiduam conuersationem: quia cum sancto sanctus eris. 4° per mali status considerationem. vt. consideres quam in malo statu reputat perdens gratiam dei. Exemplum de filio prodigo. Sunt et alij modi sed isti ad presens sufficiant. quare et cetera.

Et hoc sacramentum est singulare pro animabus defunctorum remedium conclusio secunda.

Accipe secundam conclusionem. vs. Si quis se immunem etc. Vbi tres ingrimus veritates. vs. Prima est ista. verum anime defunctorum possint a viuis iuuari. Secunda est. quot modis iuuari possunt. Tertia est. quod est inter omnia singulare remedium. Circa ad primam est opinio quorundam quod post quam hinc quis exierit: ita accipit in alia vita sicut meruit in hac vita. Adducunt ter. 13. q. 2. c. in paradiso. vbi dicitur in paradiso secto scimus siue orationibus siue consilijs inuicem nos posse adiuuare. Cum autem ante tribunal venerimus nec Job nec Daniel nec Noe rogare posse quemquam scimus: sed vnusquisque portare onus suum. hec ibi Hierony. Item confirmant per capitulum quia. dis. 25. vbi dicitur. Qualis hinc quisque exit talis in iudicio presentatur etc. Certe ista opinio est falsa si simpliciter intelligitur de omnibus animabus defunctorum. Et certe capitulum in paradiso secundum Gratianum quam glosa exponit quod intelligitur de mortuis in peccato mortali quibus nulla suffragia prosunt. Capitulum quia qualis exponit glosa sua dicens quod intelligitur de summe bonis et summe malis. quia neuter iuuari potest: summe boni quia non indigent: summe mali quia iuuari non merentur. Illi ergo soli qui sunt in purgatorio iuuari possunt. vt ps. 13. q. 2. c. pro obeuntibus. quod nouissime feria quarta cinerum consideratione secunda et conclusione prima in secunda veritate. facit capitulum tempus. eadem causa et questione. quare etc. Circa ad tertiam dico quod sunt quatuor. vt ps. 13. q. 2. c. anime defunctorum. quod nouissime feria secunda huius hebdomade in conclusione vltima. vide ibi. satis ibi de hac materia diximus. Diffusius tamen hic aliquid tangamus. Et dico quod hec sunt modi quibus anime iuuari possunt in purgatorio. Primus est sanctorum intercessione. Citur enim supra meridie orant pro illis quos de purgatorio cernunt cociuces fieri. imo et angeli eos sepe visitant et confortant Judith. prio. Descendit angelus domini ad locum flentium. Secundus est perfectorum votio. Vnde omnia bona que in hac vita a perfectis fiunt communicantur illis. ps. Particeps ego sum omnium timentium te. Tertius est meritorum perfectio. Vnde Aug. in enchiridion. Qui in hoc seculo meruit adiuuari in alio amplius adiuuatur vt si mortis pauper et habet aliquid in alia vita purgandum. si oblationes vel alia suffragia pro diuinis fiunt perficiunt pauper.

Quartus est missarum celebratio. 13. q. 2. tempus. hoc non est negandum. si de hoc infra. Quintus est filium oblatio. 2. Mach. 12. Judas duodecim milia dragmas argenti etc. Tria enim requiruntur vt oblatio sit grata deo. Primo vt offerens sit sine mortali culpa. talis inquit Greg. inquirendus est ad orandum qui sit idoneus ad placandum. Secundo vt offerrat bonum et suum. dis. 40. c. Sacerdotes. parum post principium. Si offeratur eccli aial ad immolandum: non est malum est: de hoc vide in tabula capitulo elemosyna. Tertio vt bona intentione si at. quia cordis est inspector deus. vide in tabula. ca. deus et c. intentio. facit capitulum Odi. 14. q. 1. vbi dicitur. Non sacrificiorum magnitudinem sed offerentium merita causasque discutiet. Vnde vidua que in corbonam duo minuta miserat: omnibus a salute preferitur. quia deus non ea que offeruntur sed voluntatem respicit offerentium. Hieron. super Amos prophetam. hic ibi. Sextus modus est deuotorum orationis et precatio sacerdotis. Vnde Hiero. ad Damasum papam. Sacerdotes igitur pro omnibus orare debent quorum elemosynas et oblationes accipiunt. Septimus est elemosynarum largitio. Eccl. 7°. Pauperi porrige manum tuam et mortuo non prohibeas gratiam. 8° est afflictio ieiunior. Vnde si mortui ieiunare in vita voluerit tu pro eis ieiuna. Ad Gal. 4. c. Alter alterius onera portate etc. 9° modus est legatorum executio. audi ter. 13. q. 2. c. clerici. vbi dicit sic. Clerici vel seculares qui oblationes parentum aut donatas aut in testamento relictas retinere presumpserint aut quod ipsi donauerint ecclesiis vel monasterijs crediderint auferendum sic synodus sancta constituit: velut necatores pauperum quousque reddant ab ecclesiis expellantur. ibi ex concilio agatensi. vide sup feria 2. ante dominice considerationem tertia conclusione prima. Decimus est debitorum restitutio. vide sup feria quarta tertie dominice in tertia consideratione. Et hec sufficiant quantum ad secundam veritatem. Circa ad tertiam dico quod inter omnia iuuamenta sacrificium misse pollet. de conse. di. 2. Nihil. vbi vel. Nihil in sacrificiis maius esse potest quam corpus et sanguis christi. nec vlla oblatio hac potior est: hec omnes precellit: que pura conscientia deo offerenda est et pura mente sumenda atque ab omnibus veneranda. Et sicut potior est ceteris ita potius excoli et venerari debet. ibi Alexander papa gerens. Et quod ita possit anime defunctorum iuuari audi Aug. in enchiridion. 13. q. 2. c. tempus. §. Non est negandum defunctorum animas pietate suorum viuentium releuari cum pro his sacrificium mediatoris offertur: vel elemosyne fiunt in ecclesia etc. hec ibi. Inde ecclesia statuit de conse. dis. prima ca. Visum. vt in omnibus missarum solemnitatibus pro defunctis. vt si primi et amici defecerint in hoc ecclesia supplicat vbi dicit sic textus. Visum preterea nobis est vt in omnibus missarum solemnitatibus pro defunctorum spiritibus loco competenti in sacra ecclesia dominum deprecetur. Sic enim nulla dies excipitur quam non pro viuentibus et pro quibuslibet vero defunctis deprecetur. ita nimirum nulla dies excipitur de hec quin pro aliorum fidelium defunctorum precatione. Antiquitus enim diebus solemniis fiebant missarum solemnia... le feribus deo spiritus quiescentium... Aug. Non sunt pretermittende supplicationes pro omnibus spiritibus mortuorum faciendas pro omnibus in christiana et catholica societate laudamus... Et ob hoc... veritatem. Prima est quod duplici... sacrificium... defectio... de conse. dis. 2. semel. Et ad Heb. 9. Semetipsum obtulit hostiam pro nobis... sacrificium pro peccatis... sic est significatiuus sacrificii.

rationem satisfactionis. vt ad hoc institutum ē
vt sit nutrimentū τ auxilium egentis. Inde dñs
ait. Hic ē calix sanguinis mei noui τ eterni testa-
menti q pro vobis τ pro multis effundet in remissi
onē peccatorum. Secūda vi. ē. q institutū est sa-
cramentū nō solū pro quibus sacrificatū ē ipso sa
cientibus pdest in remissionē peccatorum. pz. qz
dicit dñs q pro vobis effundet. Tertia vi. est.
q in hoc sacro magis attendit affectus offerē
q in vivo sacri. qm cuz eius virtus infinita sit:
sufficit semel pro omni pena mūdi. tamē nō ita ē
sed opus eius est deuotio τ charitas offerentiū
τ pro quibus offert. Inde Greg. in pastorali. Talis
lingi ingrediendus ē ad orandū q sit idoneus ad
placandū. qz cum is q displicet ad intercedēdū
mittitur, irati animus ad deteriora prouocat. Et
Aug. Plus valet latratus canū, mugitus boum,
grunnitus porcorum, q cantus clericorum luxurian-
tium. hec ille. Adiuua nos Jesu xpe in tantis pec
catis obstrictos: vt te digne sumere τ ministrare
possimus. Amen. Et sic patet sa. scd'o.

De cena christi conclusio tertia.

Cepe tertiā ?sionē. vz. Ut xps suos di
a scipulos τc. hic totā. Ubi tres ingram'
[illegible]. vz. Prima vi. est. An christus
cōicando discipulis corpus impassibile dederit.
Secūda vi. ē. An xps Jude vere suū corp'
dederit. Tertia vi. ē. An xps seipsm cōicaue-
rit. Circa primā dico q duplex est opio.
Prima ē Hugonis de sancto victore q xps
existens adhuc in carne mortali quādoqz vnā
dotē quādoqz aliam legitur accepisse. Sic cla-
ritatem in transfiguratione: subtilitatē in nati
uitate: agilitatem ambulādo sup mare. Et simi
liter impassibilitatē quādo suū corpus dedit
in cena. nō q simpliciter esset impassibile: sed tm̄
sm q habetur in sacro qz manducatione nō le-
debatur sicut sm se etiā erat visibile: sed sz q erat
in sacro erat inuisibile τ impalpabile. Alia opio
dicit q hoc nō est verū. Et ratio: qz corpus xpi
ē eiusdem sub e in sacro τ in specie ppria: licet
nō sit sm quātitatem τ alia exteriora. nām in ipē
ppria est sm ppriā quātitatē τ qualitatem. in sa
cramento aūt nō: qz nō habet respectū sm quātita
tem ppriā ad situs quātitatis i sacro. vt di-
ctū est feria tertia hui' hebdomade. passibili-
tas autē est ppietas absoluta ipsius corporis:
q̄ ṗbia cum in ppria spē esset passibile sic erat
τ in sacro. Ita tenet btūs Tho. in. 4. di. xi. Et si
dicit glosa sup illud Math. 17. Transfigurat'
ē ante eos dicit illud corpus qd habuit pnām
xps dedit discipulis in cena nō mortale τ cor
ruptibile. hec glo. Dico q intelligit nō mortale
τ corruptibile: qz p sacramentalē sumptionē
nō patiebat nec corrūpebat. Ista opinio cōtra-
tenetur. cum n. verū corpus suū tradiderit: et
illd erat passibile: videl initio ppositū. pre τc.
Circa ad scdm dico q est duplex opio q xpus
corpus suū τ sanguinē Jude cū dederit. Nam
cum christus ait. accipite et b' omnes τ come-

dite. Math. 26. ps q neminem excludit. Et ita
cōcludunt Aug. Dionysius τ ceti. facit caplm.
Sicut iudas. de ?se. di. 2. In precedenti sermōe.
Inde Dionysius. 3. ecclesiastice hierarchie ait.
Simbolorum conditor primū sanctissima nō omni-
mode ei facere cōcenanti. Unde sanctissima ap-
pellat corpus τ sanguinē suū: vt ibidē pz. Et q̄
bus sequitur q xps nō cōicauit Judam qui ei buc-
cellam panis dedit: sed prius cum cum ceteris
cōicauit: sed postea vt pditorē ostenderet que
retib' iter se discipulis: nūqd ego sum dñe: ei bu
cellam tradidit: ita q buccella pur' panis fuit. Et
dicit glo. super illud Jo. 13. Cui intinctum panem
τc. Et dicis Aug'. dicit sicut ponit de cōse. dis.
2. c. τ sancta. Nō mala erat buccella que data ē
Jude a domino. Salutem medicus dedit: sz ille
qui indignus erat accepit ad pditionem. q verba
nō possūt intelligi de simplici pane. dicit beatus
Tho. vt sup q nomine buccelle corp' xpi intelli-
git. Uel dicit q si de buccella intelligit: sensus ē
q xps illi buccellā dedit in remediū: vt ipse a p-
posito malo desisteret. sz ille magis induratus ē
τ id accepit ad sui perniciē τ hoc mō intelligitur
dictū Joannis. 13. q post sūptā buccellā satha-
nas intrauit in cor ei'. pre τc. Secūdo seqr q
Judas simul cū aliis sacramētaliē bibit τ nō spi
ritualiter. Unde nec remissionē peccatorum ?secu
tus ē nec i regno patris secū bibit. Et hoc est
cōtra opinionē Cirilli qui voluit q Judas nō sit
sacramētaliter vsus corpe xpi. Tertio seqr
q licet xps sciplar Math. 7. capitulo. Sanctū
nō debē dari canib': q ipse fuerit transgressor
sui mādati. qm̄ Judas licet in occulto canis esset:
nō tñ i manifesto vbi sumit argumētum cor q
diximus in hoc sermone i prima ?sideratōe τ con
clusione prima i veritate prima pre τc. Circa ad
tertiā dico q communiter omnes tenēt q xps ei
am se cōmunicauit. nā sicut legitur baptisatus
quādo baptismū instituit: ita τ se cōmunicauit cuz
hoc sacrm ordinauit. Et hoc expsse ponit glosa
sup Ruth. 3. c. Cumqz comedisset τ bibisset τc.
Nō autē māducauit vt aliquē effectū ?sequere
tur: sz vt aliis mādueādi exemplū daret: vt dicit
btūs Tho. vt sup. Et ppē hoc diuersa fuit doc
torū opinio. qdā dixerūt q neqz sacramētaliē
neqz spiritualiter. τ qdā q sacramētaliē tantū.
Potius n. hec manducatio credidō nostra fuit
q aliud intenderet. Bene ergo ait. accipite τ co-
medite τc. hic in psenti per gratiam τ in futu
ro per gloriam. Amen.

Feria 6. maioris hebdōade smo in ordine.
4. De passione dñi rubrica. b qua nō fient alie
partitiones τ ?clusiones: sz tm̄ qdaz notabilia
ponem' qbus ordinaria poterit predicator si-
bi ad tui libitū passionis dñi ordinare.

Prior propter

ea ?z vsqz. 1. Cor. 1. c. Clamātis Je-
su i cruce hec sit ista. Qui totus p
sui amore ala mea hodie se flagellari sentiens

nihil in sua habēs preter pter parū vocis. qm
caput spinis cōfodiebat manus pedesqz confi-
gi: totū corpus flagellatū in cruce erat exten
sū solū illa q̄ de voce ad te aīa mea clamat. Deus
aīa mea p cuius amore carnē assūpsi: τ semp te
triginta tribus ānis cū dolore querēs maximis
cū laboribus inueni. Hem p te hodie morior: cū
nihil boni fecerim que hodie falsa iudei perfidia
calūniose cōposuerit aduersus me. Ecce hodie
aīa mea habeo caput meū multiplici spinarum
densitate vsqz ad cerebrū pforatū: ne tuū do-
leret caput: ne tua vulneraret intētio. caligaue
runt oculi mei: vt tui auerterēt ne viderent va
nitatē. Aures mee que in celis audiunt sanctus
sanctus: hodie p te audiūt demonū insulr' cla
mātes: crucifige: crucifige: τ hoc ne aures tue
obtunderent ad clamorē paupis. Facies mea
hodie ē pro te velata: τ sputis inquinata: alapis
qz pcussa: vt tua facies illuminaret τ ?fcruaret.
Os meū pro te hodie ē aceto τ amaro felle po-
tatū: vt os tuū iusticiā τ vitatē loqret. Manus
extense i cruce: vt tue ad paupes gratiose exten
dant. Pedes cruci habeo affixos: vt tui ad vi-
tā eternā veloces efficerent. Latus lancea pfo
ratū: vt tuū adaperias cor oibus te iurianib'
Hem aīa mea p te hodie morior: vt q mortē me
am ad vitā exurgas a q p petm̄ cecidisti. O dul
cissime Jesu: quid hic miser peccator agam: qd
pro tuo dicā: qbus potero aī vestri ardorē ac
cendere verbis: vbi solitā grām postulabimus
an xps illā dabit q oī videt hodie grā τ auxilio
destitut': derelictus a patre: derelictus a disci
pulis: pditus a iuda: derisus a latrone: blasphe
matus a iudeis: τ durissime extēsus i cruce. O
maria lucida stella: an a te solitā gratiā īpetra-
bimus: quo te hodie nolo dicas? Hem te video
merore cōsūptaz. audio te sanctissime voci mu-
girū. sentio te oī gratia destitutā. Quid igit agā?
tecum o maria lachrymas fundā. tecū pect' tū
dā: tecū iesū crucifixū aspiciā. tibi cōpatiar. me-
cū maria veni. accede dolorosa mater desolata
viducula. ponā oēs cū tegie glosa hec crucē vna
voce clamem'. Dio te salue croce tutta bag
ta del sancto sangue del dolce signore de mem
bri suoi sei tutta domata: sostieni i te xpo redē
ptore. O dolce croce de oio iceboata: per lo pec
cato del antique errore: sei per noi semp aduo-
cata: denanzi idio cuz pfecto amore: che gratia
ce prestā cū saluatione: possa cōtare la sua sacra
passione. Amen. Nec miteris q ita vulgariter
scripserit. Clari' pectica sic ordiā. quare τc.

c Irca igit dñi passionē aliq solū puncta
declarāda decreuimus. qbus declarat
poteris pdicator māz tui euāgelioz sētē
tiā intrare. Sic n. semp pdicauimus. Pri-
mus punctus ē. an cōgruū fuerit q hūana natu
ra repararetur. Secundus punctus ē. Quis
fuisset ?gruentior reparandi modus. an per iu
sticiā querē satisfactioēz: an per misericordiam
facē plenā remissionē. Tertius pūctus. Quare
nō potuit per purā creaturā reparari. 4'

punctus est. Quare voluit tā crudeli morte hu
manā nām reparare. 5' punctus ē. Quare ho-
die cāpane nō pulsant. 6' ē quare hodie alta
ria denudant. 7' ē quare matutini cū clerici
bz τ pulsatōe τ candelabrū extinctū per vnū
celebrat. 8' ē quare hodie discalciati crucē
adorāus. 9' ē que fuit occasio mortis xpi.
1' ē quāsi xpus preparauit se vt veniret ad
passionē. Et sic decepe sm q fecunt euāgelia
poteris i hac materia plura cōsiderare. Cir-
ca ad primū punctū sz hanc cōgruētiā plures ?si-
dant: q ipsa dicta expōsit vt clara magis pa
deant. Inter ceteros doctores dñm Bonauenturā
i. 4. dis. 20. scribentē i medio adducē tercius'
vbi ipse hic cōgruentiā p septē rōes ostendit. q
rū quattuor sūt ex parte dei: tres ex parte
humane nature. Quattuor prius facit Anselmus
i li. Cur deus homo. Accipe igit primā rōnē
ex pte dei τ argui sic. Nullatenus decet summā
stabilitatē a suo pposito mutari. sz deus ab eter
no decreuerat hoiez debē saluari. q ideo decet
q illū in tali statu relinqret i q nō posset saluari
τ p cōsequēs p loca a 3ria decens fuit illū refe
tari τ repari. Arguitur sic. Nullatenus de
cet summā bonitatē p vnius hois culpa tantam
pulcherrimā prīcorū parentū posteritatē per
mittere eternaliter dānari: sz nisi adiuuata τ re
parata esset eternal dānata eēt. q cōgruū fuit ipsaz
repari τ adiuuari. Tertius ē ista. Nullaten'
decet summā sapiaz tā nobilē creaturā pmittere
suo fine frustrari. sed nisi repata esset suo fine
frustrata esset. ergo congruū fuit ipsaz repari.
Et cōfirmat hec ratio sic. Homo n. creatus est
vt deū diligeret τ illo frueret: vt dicit Aug. sic
sic. aut hoiem deus ad hunc finem addexisset
aut nō. si nō: igit frustra creatus est: si sic. cū
iam lapsus esset p peccatum necesse erat repari
τ adiuuari. 4' argui sic. Nullatenus decet
summam potestatem suū seruum pmittere ab ali-
quo alio iniustoē seruitute detineri: sed nisi re
parata esset sūni dei cōplures serui fuissent i lim
bo a diabolo vinculati atqz in eternū detenti.
ergo cōgruum fuit humanā nām repari τ adiu
uari. iste sūt rōnes ex pte dei. Accipe nō ra-
tiones ex parte humane nature: τ argui sic pri-
mo. Dignitas hominis tanta erat vt propter
facta essent vniuersa: sed homine suo fine fru
strato omnia similiter suo fine frustrarentur: par-
qm quod suū finem nō attingit frustra est. de-
plus 2' phicorum. ergo decēs fuit vt humana
natura repararet ne totus mūdus frustra esset.
2' argui sic. Sicut humana natura pecca
uit diabolo suggerente: sic cōgruum fuit vt re
pararet deo releuante: τ ista est ratio magistri
i littera. 3' argui sic. Calamitas hūana tāta
erat vt merito misericordiā postularet. q si decē
ē nō obtundere aures ad clamorem pauperis:
decens erat summe pauperrimam humanam
naturam adiuuari τ repari. quare et cetera.
Sed paulus iste pater Ambrosius: vna grādis
dubitatio mihi in mentē venit. Natura n. ange

lica malo nobilior est qᷓ hũana. ergo si decuit
ꝑ te humanā nām reparari magis erat decēs an
gelicā naturā adiuuari. Quid dicis hic poter?
Dico aīa mea q̄ nō est simile. Nā natura hūa
na tota pierat. ideo magis fuit decēs illā adiu
uari. natura aūt angelica nō tota: sed tertia pa
rs tm̄ perierat. Itē angelica natura decepta ē a nl
lo suggerente peccauit. natura autem humana
nō sic. ergo magis decuit ipam reparari. Inde in
Enchiridion Aug. ait. Placuit vniuersitati cō
ditori: vt qm̄ nō tota multitudo angeloꝝ deū
deserendo perierat: in eterna dānatiōe remaneret
⁊ hoc tāga magis in lra di. 2. Cinia. c. 1. Itē de
cēs est vt deus naturā in eo esse ꝯseruet quo il-
lā creauit. alioqn non esset bonus creator nisi
esset bonus ꝯseruator: sꝫ deus sic nām angelicā
creauit vt status merēdi ⁊ tēpus meriti āgelis
esset prefixus vsqꝫ ad pmā bonā operationem
vel malā: ideo q: tempus merēdi ptransit, ideo
amplius bonā volūtatē habere nō possunt. hu
manā nām aūt nō sic creauit vt pꝫ. qm̄ si semel
peccat non firmiter malo adheret. Et rō est. q:
natura spiritualis semp ē in actu suo. ⁊ ideo cū
prim' angeloꝝ maloꝝ act' fuerit malus: sēp p
bāt volūtatē obstinatā in malo. Inde Augu.
in li. de fide ad Petrū sic inqt. Creauit deus
angelos: vt q vellēt ppetuo boni essent: ⁊ q nol
lēt nunq̄ diuino munere repararent: ⁊ hoc latius
apte ostendit Bonauē. in. 2. di. 7. Habes igitur
aīa mea q̄liter congruū fuit humanā naturā
reparari debere. q̄re ⁊c̄. Quātū ad sm̄ punctū
dico sm̄ Bonauē. vt sup in pncipio allegatum:
qd etiā sumit ex doctrina beati Anselmi. licet
deus homoꝙ magis ꝯgruū fuit vt p viā iusti-
cie ⁊ p satisfactionē humana natura iuuaretur
qᷓ p viā totalis misericordie ⁊ plenā donatiōēꝫ.
Et hec ꝯgruitas ostendit tam ex pte dei qᷓ ex
pte humane nature. Ex pte dei arguit pmo
sic. Illud magis repationi humane ꝯgruit vbi
magis seruat ordo diuine iusticie: sed cū culpa
punit magis seruat ordo diuie iusticie qᷓ q̄ re-
linquit totalit impunita. ergo ⁊c̄. 2° arguit
sic. Illud magis cōgruit reparationi humane per
qd magis seruat ordo diuine sapie. sed p satis-
factionē magis seruat ⁊c̄. ergo ⁊c̄. Minor pba
tur. qm̄ culpa sm̄ diuinā sapiā ordinat ad pe
nā. ergo diuine sapiētie congruit vt humanā
culpā ordinaret ad penā: sed si libere totā pe
nam relaxasset: talis ordo non fuisset. ergo ⁊c̄.
3° arguit sic. Illud magis congruit reparatiōi
humane quo magis seruat honorificentia diui
ne maiestatis: sed sine satisfactione non redditur
honor illi qui offendit: q: inhonorauimus deum
cū peccauimus. ergo magis congruit diuine ho
norificentie vt humana natura p satisfactionē
qᷓ per liberā laxationē repararet. 4° arguit
sic. Uniuerse vie domini misericordia ⁊ veritas. i.
iusticia. sed libere culpam relaxando veritas. i. iu
sticia nullam partē in reparatione hominis habuisset
ergo ⁊c̄. Ex pte humane nature arguo pmo
sic. Sicut gloriosius est vita acquirere eternā
per merita qᷓ sine meritis: ita gloriosius est re
conciliari per satisfactionē qᷓ sine satisfactiōe
quod si libere donasset factū nō fuisset. q̄re ⁊c̄.
2° arguit sic. Sicut homo recedens a deo de
us inhonorauit per culpā: sic cōgruum fuit vt
ad deus rediret ⁊ deū honoraret p penam. q̄re
⁊c̄. Et ista sufficiant p presenti puncto. Quātū
ad tertium dico q̄ nullo modo decuit vt hu
mana natura per purā creaturā iuuaret. Et h
pbo quadruplici rōne. Primo ratione imp
fectionis. vbi arguit sic. In pfecta satisfactiōe
requirit q̄ fiat qᷓtū ad iniuriā ⁊ quātū ad dānū
qui. n. p vno satisfacit ⁊ nō pro altero nō erit
vera satisfactio. ergo si aliqua creatura potuis
set satisfacere: oportuisset vt quo ad iniurias
dei ⁊ damnū totius vniuersi satisfecisset. cum
aūt culpa infinita esset: creatura aūt finita: patꝫ
q̄ nō recte satisfacere potuisset. Sed dicet ⁊
quomō hec ratio valet: Nūquid ⁊ quādo nos
mortaliter peccam' deū in īfinitū offendimus
⁊ tū satisfacim': nec eternalit dānamur. Dico
q̄ nō tenet similitudo. qm̄ peccatū tuū actuale
mortale rēspicit volūtatis tue depauationē tm̄
⁊ non istius uel illius. quia filius non portabit
iniquitatem patris: nec pater iniquitatem filij.
Ezech. 18. Peccatū aūt primi hoīs respicit or
dinē totius humane nature. q: ergo peccatū ac
tuale respicit psonā singularē: vt est quoddā i
diuiduū: recompensari pōt p vsus gratie grati
facientis: que respicit personā singularem. Dep
uatio aūt humane nature respicit ppagationē
⁊ naturā cōmunē: ideo p illo peccato nulla cre
atura poterat satisfacere. Preterea dic quo
so. qd poterat creatura p peccato pmo deo da
re in satisfactionē: cū qcqd sit pōt ⁊ habet non
sufficiat deo satisfacere p beneficio creationis
Quid. n. aīa deo dabis qui te ad suā imaginem
⁊ similitudinē fecit: Certe qcqd es totū deo p
hoc ipso solo debes. Inde Bernardus ī quodā
sermone. Considera inqt sepe ī beneficio crea
tionis. vꝫ. q̄ creauit te sine cōmodo suo: cū. p.
aīt. Bonorū meorū nō eges. sine merito tuo. q:
nihil ante pmeruit qui penitus nihil fuit. Cogi
ta qualē te fecit sꝫ corpus egregiā creaturā. sꝫ
aīaꝫ magis egregiā: utpote imaginē creatoris i
signē. rationis participē beatitudinis sempiter
ne capacē. considera ⁊ dominatōnis potestatē
Terror. n. hominis sup cūcta animātia immi
neret. Cōsidera ergo largitatis administra
tionē: qᷓta tibi largitus ē ad sustētatiōēꝫ: quāta
ad eruditiōēꝫ: qᷓta ad ꝯsolatiōēꝫ: qᷓta ad correc
tiōēꝫ: qᷓta ad delectatiōēꝫ. qd ide gr̄as agere hec
ille. Alias tres rōnes vide feria. 6. cineꝝ cōsiō
ratōe. 2. ꝯclone pma. Ad q̄rtā rōnē adō h. Ino
Hugo. 2. li. 6 sacramētis. ⁊ Anselmus vt sup. qui
creauit te redemit te: me amorē tuū diuidere p
tem creatori ptes tribuens redēptori. Nota tū
q̄ ibi ille tres rōnes breues sūt. tu vero ad mi'
tertiā ꝯposite dicas. ⁊ pone casū ī terminis. vt pu
ta ponāus q̄ pura creatura satisfacē potuisset
⁊ ponāus q̄ xp̄s fuerit pura creatura. tūc sequi
hoc inconueniēs. s. q̄ creatura hūana magis erit
obligata creature qᷓ creatori. pbat qm̄ scdm
Greg. cum augent dona rōes et crescunt dono
rū. sꝫ accipiāus illa duo dona. s. creatōēꝫ ⁊ redē
ptionē. ⁊ q̄ro qd istorū ē maius. ⁊ pꝫ q̄ redēptō
qm̄ in creatione cū alijs rebus conuenimus. Re
dēptio aūt soli hūane nāe donata ē. ḡ mai' donū
⁊ p ꝯñs creatura remanet magis obligata p bñ
ficio redēptōis qᷓ creatōis. sꝫ p te redēpta ē p pu
rā creaturā: ⁊ creata ē a deo. ḡ magis remanet
obligata pure creature qᷓ deo. nō hñ istā rōem
quare ⁊c̄. Humana igit nā debuit satisfacē: sed
nō potuit: hō potuit: sꝫ nō debuit. ḡ hō factus ē
hō vt. sicut deus possit: ⁊ sicut hō debeat. q̄ ⁊c̄.
Quātū ad quartū punctū dico scd̄m magr̄ꝫ in
tertio di. 20. ⁊ sm̄ cōiter scribentes q̄ lꝫ qᷓtum
ad deū absolute loq̄ndo reparandi humanam
nāꝫ possibilis alius modus fuerit. q: sicut solo
nutu mentis ⁊ īperio voluntatis pōt et potuit
de nihilo aliqd facē: sic ⁊ p aliū modū ⁊ aliquid
aliud potuit reparare. tū modo xp̄i fuit ꝯgruen
tissim' ⁊ qᷓtū ad humanā nāꝫ necessaria. Luce
24. oportuit xp̄m pati: ⁊ sic intrare in gloriam
suā. Et nō sol' anima oportuit vt xp̄s morire
tur vt vitā suā tibi morte donaret: sꝫ ēt oppor
tuit vt acerbissima morte: ita q̄ a planta pedis
vsqꝫ ad verticē ī eo nō reperiret sanitas vitam
finiret. Et quare pater Ambrosi: Anima ppter
tres rōes. Prio rōe maioris pfectōis. 2° rō
ne maioris attractōis. 3° rōne ꝯdigne sepatio
nis. Prio rōe maioris pfectōis. Cū. n. xp̄s ple
nus eēt gratia ⁊ charitate. Jo. 1. ⁊ ps. 1. 3. snia.
dis. 13. sequtur q̄ optimū opus charitatis ⁊ signū
hr̄e debebat. q: pbatio dilectōis exhibitio ē ope
ris. optimū aūt charitatis signū ⁊ op' ē p amico
⁊ dilecto aīam ponē idest vitā. Joā. 15 maiorem
charitatē nemo hꝫ vt aīam. i. vitā ponat qs pro
amicis suis: sꝫ si ponēt vitā p inimicis ⁊ oibus
patere: nōne maius signū dilectōis: Math. 5
si diligitis eos q vos diligūt quā mercedem ha
bebitis: O Jesu qd signū ostendis tue dilectōis
aīa ī cruce moriōr. Et pro c' amore Jesu dul
cissime: pro inimicis meis. Et quantus ē dolor
tuus ⁊ passio tua amor meus: aīa nō ē sicis do
lor sicut dolor meus. Et q̄re spōse meus: qa te
sūme amo p te vitā pono. ⁊ sūme patior in cru
ce. Magis. n. cernit xp̄i amor ad nos acerbita
te passionis qᷓ leuitate. Inde Bernardus sup il
lo vbo. copiosa apud eū redēptio ait. Copiosa
qdem quia nō gutta sanguinis: sꝫ vnda flumis
p qūnqꝫ partes corporis emanauit. Secun
da rō dicitur maioris attractōis. Cuꝫ enīꝫ secū
dū Aug. 5. de tri. verbū eternū inter ceteras ra
tiones voluerit incarnari: vt humanā naturā
ad suū amorē traheret: sequit q̄ quanto maio
ra signa dilectionis ostenderet tanto magis at
traheret. sꝫ qd quesō ardētius signū ostēdere po
tuit qᷓ capi. ligari. spui. flagellari. nudari. ī medio
duorū latronū crucifigi. irrideri. blasphemari:
felle ⁊ aceto potari ⁊c̄. Inde Bernadus. Sup
omnia inquit te amabilē mihi reddit o bone Je
su calix passiōis tue: op' redemptionis nostre.
Tertia ratio dicitur condigne separationis
decuit enīꝫ christū pro nobis tali morte mori
quali nullus alius potuisset pro illo mori.
Si enī leui morte xp̄s obiisset: cuꝫ plures sanc
tos legamus pro ipsius amore acerbissimis suc
cubuisse penis: sequeretur quodāmō maior ob
ligatio xp̄i ad sanctos qᷓ econtra. Jō aīa decuit
xp̄ꝫ taꝫ acerba morte mori: vt nullus ad eā atti
gere possit: ⁊ per ꝯñs sancti xp̄o obligarent: ⁊ n
econuerso. Inde aquilinus ille Joannes aiarum
martyruꝫ in visione videns ait. Apoc. 6. vidi su
ter altare dei aīas interfectoꝝ ⁊c̄. Altare ē alta
re corporis xp̄i ī sca cruce fixi. alta quidē: q: nul
lus illi equalis: aut maior impassione. fuit. ideo sb
altare stare describūtur. Inde clamat xp̄s hodie
in cruce. O vos qui transitis per viam attendi
te ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor meus
q̄re ⁊c̄. De hoc etiā dixim' feria. 6. dominice
de passione in. 3. ꝯsideratione q̄re ⁊c̄. Quātum
ad 5. pūctū dico q̄ nō sine grādi mysterio cam
pane hodie nō pulsant. quoniā quattuor hodie
spūales campane siluerūt. Prima cāpana fuit
oīs cōgregatio. 12. discipuloꝝ: quoꝝ vox ⁊ son'
debebat insonare per orbē: ⁊ hodie simul oēs ta
cuerūt. Nā ⁊ Petrus qui semel alte insonuit tu
es christus filius dei viui: hodie sonū per
didit: ⁊ se xp̄m nescire dixit. ⁊ anathematizādo
negauit. Similiter ⁊ ceteri xp̄o relicto oēs fu
gierūt. ⁊ vna inter eos cāpana crepuit ⁊ diffusa
sūt viscera eius. Secūda cāpana fuit vniuer
sitas omniuꝫ creaturaꝝ que deuꝫ tripliciter lau
dant. dei nāqꝫ potentiā ex sua magnificētia p
dicāt. dei sapiētiā ex eaꝝ ordine. dei bonitatē
ex eaꝝ vtilitate. qᷓ tribus his vocib' deū ma
gnificant. s. sua magnificētia: suo ordine: ⁊ sua
bonitate. sed hodie quasi oēs siluerūt. vn̄ Ber
nardus ad hoc peccati tota mundi machina ex
pauit: ⁊ fere ī antiquum chaos redacta sūt vni
uersa. vnde visa generali eclipsi Dionisius ari
opagitā dixisse legimus. aut deus nature pati
tur. aut tota mūdi machina destruetur. Tertia
cāpana fuit xp̄s qui quotidie erat in tēplo do
cens ⁊ clamās: si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat
sed hodie septēꝫ vt ita dicā botos dedit: ⁊ isp
timo fracta est. Primū insonuit versus pa
trem ⁊ dixit deus meus vt quid dereliquisti me?
Secūdū insonuit matri ⁊ dixit. mulier ecce
fili' tuus. Tertiū insonuit versus peccatores ⁊
dixit. pat ignosce illis qa nesciūt quid faciunt.
Quartū versus latrones ⁊ dixit. hodie me
cū eris in paradiso. Quintum versus aīam
dicens sitio. s. tuā salutē. Sextus versus p
phas ⁊ totum mūduꝫ dicēs. ꝯsumatū est. Et
septimū itez versus pātrē dicens. pater in ma
nus tuas ⁊c̄. ⁊ inclinato capite fracta ē hec cā
pana bñdicta. Quarta cāpana est virgo glo
riosa: que semel taꝫ dulciter insonuit vt verbum
eternum in eius vterū descēderet. Luc. 1. Ecce

ancilla rc. sed hodie vocem pdidit r raucauit:
Luc.2. Tuā ipsius aīaz ptransibit gladi⁹ ꝗre rc.
Quātum ad tertium dicitur dico q altaria
denudantur: q alia res que xpi corpus est in cru
ce nudus extēditur. ps. Diuiserūt sibi vestimē
ta mea: r sup vestem meam miserūt sortem rc.
Quātum ad septimū dico q pcussio tabula
rū ꝑcussiões quas dulcissimus xps ꝑ te aīa
mea hac i nocte passus est significat. que si bn
spiraliter loquēdos fuerūt numero.6666. Tri
bus aūt diebus psallimus hoc modo: q p tres
horas sol obscurauit r xpi mortē sicut. vel aliter
dicit q hoc in tribus diebus vt ostēdat q tri
plex creatura gemuit xpi mortē plācit. s. creatu
ra pure corporalis vt terra sol r celi. Secū
do creatura pure spualis: vt angeli. Tertio
creatura partim corporalis r partim spualis: vt
hōs gloriosa magdalena r alie mulieres. Oēs
candele extinguūt vna excepta: q: fides in oib⁹
extincta est preterq̄ in virgine sola. Quātuz
ad octauū punctū dico q crucē adoramus in
memoriā derisionis r subsannationis quā xpūs
hodie i ipsa pro nobis ptulit. vnde sicut ter an
teq̄ cruce ascenderet christus ihonoratus est.
Primo ab herode illū veste alba remittēte ad pi
latuz. Secūdo a militibus illū spinea corona
coronātibus. Tertio a iudeis illius sup hu
meros crucē imponētibus ita anima r nos in
eius honorē crucē adoramus. Itē sicut hodie
christus se humiliauit ꝓ nobis vsq ad mortē
mortem autē crucis. ad Phil.2.c. sic r nos ho
die in terra ꝓstrati crucē honoramus. Et sicut
benedicta christi anima hodie sanctos patres
visitauit ita r nos altaria cū maxima deuotiōe
visitamus rc. Quātum ad nonum dico q tres
fuerunt occasiones mortis xpi. s. amor humāe
nature. inuidia iudeoꝝ: r auaritia Jude. Pria
fuit amor humane nature: r de hoc dictum est.
Inde Aug. Admiremur igit: gratulemur: ame
mus laudemus: adoremus: qui per redēptōis
nostri mortē de tenebris ad lucē: de morte ad
vitā de corruptione ad icorruptionē: de exilio
ad patriā: de luctu ad gaudiuz vocati sumus.
Secūda causa fuit iudeoꝝ iuidia r timor.
Inuidia q: eoꝝ scelera arguebat. Nāq hoc tē
pore Terentius ait. Obsequiū amicos: veritas
odiuz parit. Timor q: xpi gratitudinē cernen
tes i populo timebāt ne eos populos vt sacrile
gos lapidaret: r tāto magis iualescebat quāto
magis ꝓpter Lazari suscitationē xpm vndiq
sequebat. Inde mox in dnica de passione consi
liu fecerunt in vnuz dicentes: qd facimus? rc.
Iā n. regnū amiserāt r a Romanis hierusalē
regebat. r pontius Pilatus a Romanis ibi ad
regendū nō vt dñs sed vt ꝓcurator positus ē.
Luc.3. Procurāte pontio Pilato iudeā. leges
tū iudeorū r sacrificia nō pturbabāt. Et iō aiut
Venient romani putātes nos xpm velle facē re
gē r tollent locū nostꝝ. i. sinagogaz r gentem r
obedientiam gentiū. Et tūc vnus eorū Cay
phas nomine respondit dicens: nescitis qcq̄ rc.
Iste Cayphas r Anna ābitione sūmus sacerdo
tius emerāt a romanis: vt dicit Crisosto⁹. nec
ipsius sacerdotes per vnctionē: sz p terrenam
potestatē instituebant: vt verificaret qd dicit
Dan.9. Cū venerit scūs sanctoꝝ cessabit vnctio
vestra. Et sic p oēs snia Cayphe approbata de
creuerit sub anathemate ne qs auderet xpm ac
ceptare qd si qs faceret eū sinagogaz eiceret:
Inde ps. Astiterūt reges terre r pncipes cōue
nerūt i vnū aduersus dñz r aduersus xpm eius.
Tertia cā mortis xpi fuit auaricia Jude. sz
de hoc iferius dū seriē passionis enarrabis. q
re rc. Quātū ad decimū. dico q dimissis sic pro
nunc iudeis ad xpm veniamus: qui sciens oia q̄
ordinata erant sup eū: quia nōdum venerat ho
ra eius secessit i desertū locū per miliare ab hie
rusalē: qd dicit effren. r ita cū discipulis ibi oc
culte pmansit. i. c⁹ signū cruces dominica d pas
sione velant. r hoc vsq ad sabbati palmaruz.
Die vero sabbati. s. an sex dies pasce veit Jesus
Bethaniā q distabat ab hierusalem per milia
ria duo. r intrauit in domum Symonis lepro
posi. id est qui leprosus fuerat: sed a christo
sanatus: r erat cōsobrinus Lazari resuscitati: r
inuitauit Symon xpm cū discipulis ad cenā: si
militer r Lazarū aliosq̄ q̄plures iudeoꝝ. Cū
q: sic discūberent supuenit magdalena deserēs
alabastruz vnguenti preciosi: r effudit super ca
put recūbentis xpi. Sequere mō passionem sm
euāgelicos textus. hec cōis materia est. Ego au
tē hoc in loco solūz quosdā subiungā versus
totā materiam continētes. videlicet.

Precedēte die: s. sabbato ramoꝝ tūc fuit āte.
Pasca dies sex⁹ si nos numerem⁹ vtrunq:
Bethaniā venit: r Symonis ede comedit.
Lazar⁹ hic residet. subuenit Martha. Maria
Ungit. sed iudas vt qd perditio dicit.

Hoc totuz factuz est die sabbati ante ra
mos palmaruz.

Die dnica facta sunt hec. vz.

Bethsage mane venit: mittitq̄ duos ad asellā
Insidet. r plorat super vrbē. postea tēplum.
Ingrediens: mensas vertit nūmulariorum.
Respondit scribis dicens: hoc soluite tēplum.
Aruit r ficus prima feria ve fa.
Sic bis est dñs sicut vult glosa receptus.
Et bis eiecit vendētes. stabit vtrunq:
Dona videns dicit q plus paupercula misit
Dicit ad quosdam parabola de pharisco.
Quos nūq iustos in se confiteere vidit.
Vespere bethaniā rediens ibi nocte manebat.
Et cunctus populus ad eū de mane fluebat.
Multi credebant: q: multos sanctificabat.
Querūt gentiles si christuz cernere possunt.
Tunc Jesu hora venit vt ipse clarificetur.
Sed prius exigit vt granum mortificetur.
Princeps eijcitur mundi: trahit oia christus:
Vespere bethaniam rediens. in fine sequenti
Hierusalem veniens: qrit baptisma Joannis.
Unde fuit. votaq pris q filius implet.

Sensus ē q querentibus scribis r phariseis in
qua potestate eiceret de tēplo r predicaret xps
respondit: ab eis petens et dicens. in qua pote
state Joanne baptizat. quasi dicat. si ipse i ptāte
dei hoc facit: r ego q suz filius dei nonne com
plebo vota patris mei?

Sequere modo versus tuos.

Hic heres. dicuntq malos q male perdet.
Aut abiit: quibus opponit lapidē reprobatū.
Mittitur in tenebras nudus.
Hic est parabola de nuptijs tunc herodiani
De censu querunt. Saducei de muliere.
Sed de mandato pharisei verba loquuntur
Scriba Jesu dicit. iesus hic vince faciens hec.
Hic spoliatur homo: popul⁹ suspēsus obaudit
Cuius filius ē querunt: dicunt pharisei
Dauid. que dicunt facietis. r est pater vnus.
Octo ve ponit. totiens velut ante beauit
Impleuit mensurā patrū Joiade zacharias:
Filius hic moritur q dicitur hic barachie
Congregat r volunt i iudicioq videbunt.
Post abscondit se. cōmunia signa dat vrbis
Post euertende: que sunt seditio bella
Est propium signum cum desolatio fiet
Judei gentes capti [illegible]
Post [illegible] ne sit hieme r sabbato cū fugietis
[illegible]
[illegible] ve ne cucis corde grauentur.
Nemo diem nouit. de binis tollitur vnus.
Conuenit vbi corpus erit peregreq pfectus
Janitor vt vigilet dicit: talentaq tradit.
Rex quoq minas tradit cū regnū qrere vadit.
Filius adueniet cū quando malos manifeste.
Diuidet a iustis: opus ip properans charitatis

Hec omnia facta sunt a die dominico in ra
mis palmarū vsq ad diem mercurii r martis.
Tu vero noli omnes historias dicere: sed tātū
sequere sicut reperies fixum per vnam descri
ptam manuz.

Hec facta sūt die mercurij r martis

Tandem post biduū predicit pascha futurum
Vendit eū iudas. querit vbi pasca parabunt.
Pasca die martis pronunciat esse futurum.
Venditur a Juda hoc sequente iesus.

Isti quattuor versus idē sonant i die iouis

Post cum discipulis discūbens ait illis.
In desiderio fuit hoc mihi pasca pati.
Pro vobis patiar. surgensq pedes ibi lauit
Et vobis vnus me tradet. ve tamen illi.
Querunt nunqd ego? supra pectus recūbenti
Discipulo dñs submissa voce quis esset.
Dixit. nam petrus vt qreret innuit illi
Egressio iuda se dicit clarificatū.
Postea discipulis corpus cū sanguine tradit
Quo simul est iudas non spiritualiter visus
Scandala predicit. ter petr⁹ nocte negabit
Sermonē facit hinc. hic consolādo quid illis
Desuit ingrit. i gethsemani venit. orat
Ter petr⁹ dormit. sanguis sudat. adestq
Judas cui domin⁹ ait. ad qd amice venis:
Auriculā sanat. trahit eū: fugit⁹ ad Annam
Cayphan. iuuenis fugit. petrusq negauit.
Petrū respexit domin⁹ q postea fleuit

Hec omnia in die iouis

Hec facta sunt die veneris.

Mane duo surgūt testes. vestesq sacerdos
Scindit. r eū reū clamant: in eūq spuerunt
Pilato tradunt: r iudas illaqueat se.
Accusant: mortisq reū non inuenit illū
Pilatus. regnū de mundo nō habet isto
Mittitur herodi. sed in alba veste remissus
Desuper iqd habes qrqd potestatē ad illū
Mittit. r inuitus pilatus tradidit illū
Induitur rubeis. illuditur: angariatur.
Symon fiet super hūc. r dū crucifigit eum.
Vestis diuidit. titulus fit. latro meret.
Commendat matrem. post aer obtenebratur.
Clamat eli. post hec sitio: cui fert acetum
Se quoq cōmendat patri. sic spiritum emit.
Petre scisse sunt r velum. corpora surgunt.
Presentes metuunt. tamē a longe mulieres.
Aspiciunt factum. domin⁹ sepelitur
Custodes ponuntur.

Hec oia facta sunt die veneris.

Hos si bene noueris iesus: seriem omnē huius
scissime colliges passionis christi. Jesus nostra
[illegible] dei nobis sua infinita clementia dona
vt cum feliciter in celo aspiciamus. Et eius glo
riosa mater iterca [illegible] ante crucis signum iud
de carne verum filium dilectum: vt recte viua
mus r vitam eternam reperiamus. Amen.
De sabbato hoc nihil aliud ad pns. quoniaz
factum in eo nihil aliud credim⁹ q planctum.
Sed de doloribus r passione virginis fatis in
precedentibus sabbatis conscripsimus.
Pro die resurrectionis: r duobus diebus se
quentibus q dicare poteris de beatitudine aie
Require feria sa palmaꝝ. Et vide etiaz cōcla
sionem. vbi agit. Qualiter anima sit a deo ho
norata r exaltata. Est n. materia digna illis die
bus. Et si vis. vide etiam pmam r sam dcōnē.
vbi dī de aie imortalitate rc.

Hoc opus diligentissime emendatum p Re
uerendum doctorem sacre theologie Magi
strum Marcum Venetum ordinis seruoruz
Beate Marie. Impressumq Venetijs summa cu
ra r diligentia Antoni de Valentia: r Jacobi
Britannici: r socioruz eius. Anno dñice Incar
nationis.1481. Die.24. Martij.

Si quis adeo doctus Ambrosij nomē adoras
Et libros properas velle videre nouos
Hos eme quia manibus noctuq dieq̄ terēdis
Edisces: valeant quid documenta dei
Et quo predicanda modo sint nola xpi
Et quo te pariter virgo beata docet.
Cunctaq preterea. que ad summi culmina celi
Deducunt: facilez dantq prebentq viam.

Ambrogio (P.) da Spira - I

Colophon: Hoc opus diligentissime emendatum per Reverendum doctorem sacre theologie Magistrum Marcum Venetum ordinis servorum Beat~~a~~e Marie. Impressumque summa cura et diligentia Antoni de Valentia: et Iacobi Britannici: et sociorum eius. Anno dominice Incarnationis; 1481. Die.24.Martii.

Proveniente dal Convento di Bivona per disposizione del Prov.le 13/3/1954

BIBLIOTECA CAPPUCCINI PALERMO

ti dei charitas cõcedat. qre ꝛc. Quis ad [illegible] g doctores principales qui xpi le- [illegible] occuerunt fuerunt apli sci. quia [illegible] erant sonus eoꝝ ꝛc in finem orbis t- Tria erem ala cara habuerũt lu [illegible] mi totũ orbẽ illuminarũt. t lumẽ [illegible] et lumen eloquentie. Pro [illegible] apli fi habuerũt lumẽ fidei: q; pfecte in [illegible] rediderũt. Sed 3 fides vt ait Aug. sup [illegible] credere qd nõ vides: sz discipuli vi [illegible] manib⁹ suis xpm tractauerũt. gr̃ibus [illegible] fidẽ. Dico q; due erant in xpo nature: vt ante magr. in. t. dist. xi. vsq ad distinctõz tr. q tamẽ. t nã dina: t nã humana. Audi nãz di uinã: In principio erat vbũ. Audi nãz humanã t vbũ caro factũ est. Itẽ audi nãm dinaz ego t pr̃ vnũ sumus. Audi nãm humanã: pr̃ maior me est. Licet ꝫ oculis corporis xpi humanitatẽ cernerẽt nõ nisi diuinitatẽ. videbãt. n. hominẽ t credidẽrũt ocũ. vi interroganti xpo: quez dicunt homines esse filiũ hois. Petrus ridet tu es xpe filius dei viui ꝛc. Secũm lumen fuit sci entie. Cõtra discipuli fuerũt rudes t pone ntiore. qõ pbo. p auctoritate Aug. xvii. de ciui. dei. c. xvii. vbi dicit sic. Inerudites liberalib⁹ disciplinis: t olo quantũz ad pbor̃ attinet do- ctrinas ipolitos: non gitos grãmatica: non ar- matos dialectica: nõ inflatos rhetorica: piscato res: cũ retibus fidei: ad mare h⁹ seculi pauci simos misit: atq; ita ex oi gẽte tã multos piscꝫ t tanto mirabiliores: qnto rariores: etiã ipsos pbos cepit. Et idẽ in quadã epla. Ex paucissi mis ingt: t ignarissimis: t abiectissimis: multipli cant nobiles: t sublimes: copiosissima agmi na: clarissima sꝫenia: cultissima eloqa: doctor̃ auctor̃ ac facũdor̃. Bille. Et idẽ. xvii. de ci. dei c. v. ait. Si qd qõ credim⁹ dicat incredibile ee: non min⁹ incredibile est bones ignobiles: infir- mos p paucissimos: impios q; reges tã incredibiliter tam efficaciter mũdo: t in illo doctis pstadere potuisse vt mũdus illud credat sicut credidisse videt. Et ibidẽ. qd incredibili⁹ qm ad legẽ 3ziã carni t sanguini doctores pauci t rudes t pau peres possent plurimos potẽtes t sapiẽtes ducere. qõ quidẽ pz de multis sapientib⁹ pmo fi- dei rebellib⁹: postea aduersus ducibus: vt de Paulo prius psecutore: t Aug⁹ prius p mani cheos seducto: t postea doctore clarissimo: t de Dionisio ariopagita prius pagano: postea Pau li secretissimo discipulo: t de Cipriano pri⁹ scẽ lestissimo mago: postea martyre doctõe t epõ Quare ex his oibus apparet q; apli scientie lu mine caruerunt. Absit hoc aia mea: vt tantos ecclie doctores ignaros pdicemus. Vñ arg- uar sic. Illud qõ abhominabile t horrendũ est in nobis pdicatoribus: t in oibus sacerdotibus a sede aplica olo tollendũ: cassandũ: t remouẽdũ est. sed ignorãtia est piculosissima: t abhomi nabilis: t horribilis in pdicatoribus t sacerdotibus ꝫ a sede aplica tollendũ olo: cassandũ t remouẽ dum. ergo nota cũ maiori minor: sed probat sic Audi Aug. de pe. di. vi. Caueat ingt sꝑiali ru dex: vt sicut non omittit crimen negtie: ita nõ careat lumine scie. Judiciaria nãq; pte ho exposulat: vt qõ iudicare intẽdit hoc discernat. ꝛc. Et quanta ignorantia nociua sit habeẽ dt. xxxviii. in plurib⁹ capitib⁹. vide illa si placet. qz ꝛc. Propterea ala distinguendũ est ꝺ duplici scia. t infusa: t acquisita. Scia acquisita vt plinius oẽs discipuli ignorãtes fuerunt: sed nõ scientia infusa. Dixerat illis. n. deus benedictus Jesus. Ego dabo vobis os t sapiam: cui non poterũt resistere omnes aduersarii vestri. Luc. xxi. c. t Matth. x. Cũ steteritis ante reges t presides nolite cogi tare quomõ aut qd loquamini. dabit. n. vobis in illa hora quid loquamini. nõ enim estis vos qui loquimini: sed spũs patris vestri q loquit in vobis. Ezech. xxxvi. Aperi os tuũ t adimplebo illud. Nec tamẽ ex his arguendũ est ecclesiam t xpi fidẽ nullos habuisse valentes patres viros. Audi qd Die nysius in fine pregi viros illustres dicat. Dul cant ingt Celsus: Porphyrius t Julianus rabidi aduersum xpm canes. discant sectatores eorũ: q ecclesiam putant nullos habuisse pbos: t elo quentes nullos habuisse doctores. quanti t q les viri eã fundauerũt: extruxerũt: t ornauerũt t ducant fidem nram rustice tm simplicitatis arguere: suamq; potius imperitiaz recognoscãt. B

a Quomõ veri sapientes deum offendere ti- ment conclusio tertia.

Accipe tertiã declarationem. vz. Nihil tam dei seruũ probat: qm̃ qui toto posse dei dictum Jesum offendẽ timet. Ad cuius [illegible] ingram̃ vitatem. vz. Pena [illegible] qui qm̃ mali deũ offendẽ timẽt [illegible] ꝺa que est illa rõ qre pecca [illegible] timat: vt pro ipso bõ eterna [illegible] cruciet. Eternia est ista qre sunt. i. gerit [illegible] de⁹ si eos [illegible] in petrũ mortale cadẽ. Quã [illegible] ad pnã di[illegible] alia de cã penã boni fugiũt [illegible] lia de cã [illegible]. Vbi nãq; tunc pene q est

c